

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΡ. 99

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Θ. ΣΥΡΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

ΟΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΜΥΚΗΝΑΪΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΪΚΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟΝ

1200 - 700 Π.Χ.

Β

ΑΘΗΝΑΙ 1984

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ

ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

1125 - 1050 Π.Χ.

Α. ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Ι. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ἐκ τῶν 114 γνωστῶν ὑπομυκηναϊκῶν θέσεων τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου ἀρχιτεκτονικὰ δεδομένα ἔχουν παράσχει αἱ ἐπόμεναι 24 θέσεις.

Ι. Δωδώνη (5).—Ἰχνη ξυλοπήκτων καλυβῶν ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τοῦ χώρου τοῦ ἱεροῦ, χρονολογούμενα εἰς τοὺς ὑστερομυκηναϊκοὺς ἢ πρωίμους γεωμετρικοὺς χρόνους, δυνάμενα ὅμως νὰ ἀνήκουν χρονικῶς εἰς τὴν περίοδον ἐξελίξεως τῆς ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς εἰς τὴν Ἀττικὴν. ΠΑΕ 1967, 39, 46 - 48, 1968, 56 - 57.

ΙΙ. Λιμνότοπος-Βάρδινο (8).—Ἐκ τῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ λειψάνων τῆς θέσεως τὰ τελευταῖα χρονικῶς λείψανα ἀνήκουν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους. LAA 1925, 30 - 31. PM, 102.

ΙΙΙ. Ἀξιοχώριον-Βαρδαρόφτσα (9).—Μέρος τῶν ἀνωτέρων στρωμάτων κατοικήσεως τῆς ΥΕ ΙΙΙ Γ ἐπιχώσεως καὶ τῶν ἐν αὐτῇ περιγραφέντων (ΙΑ, V) ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων ἀνήκει ἴσως εἰς τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους. BSA 1925 - 26, 41 - 42. PM, 102.

ΙV. Καστανᾶς (10).—Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ τὰ ἐπόμενα δεδομένα :

(1) Λείψανα ὀρθογωνίων οἰκιῶν ἐξ ὧμῶν πλίνθων, μία δὲ τῶν οἰκιῶν τούτων τοῦ 12ου στρώματος εἶχε κεντρικὴν κυκλικὴν ἐστίαν εἰς δὲ τὴν αὐλὴν αὐτῆς ὑπῆρχεν ἱπνὸς καὶ ὀρθογώνιος ἐστία. Ἡ οἰκία κατεστράφη διὰ πυρός. BCH 1978, 714.

(2) Τεμάχια πηλοῦ με ἀποτυπώματα κλάδων ἐκ ξυλοπήκτων καλυβῶν τοῦ ἀκολουθοῦντος 11ου στρώματος. BCH 1978, 714.

V. Ἀσσηρος (11).— Πυρπολημένα πλινθόκτιστα οἰκήματα μὲ διαφορετικὸν προσανατολισμὸν ἀπὸ τὰ οἰκήματα τοῦ προηγούμενου στρώματος, χρονολογούμενα εἰς τὸ τέλος τῆς ἐποχῆς τοῦ χαλκοῦ καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου, ἀνήκουν ἴσως εἰς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον. JHS 1976 AR, 20. BCH 1977, 609. BSA 1980, 229-267

VI. Πλατανιά-Μπουμπούστι (17).— Ἡ θέσις συνέχισε νὰ κατοικῆται καὶ κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον καὶ τινὰ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων τῶν περιγραφέντων μετὰ τῶν YE III Γ δεδομένων πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς ὑπομυκηναϊκά. BSA 1926 - 27, 165 - 167. PM, 40 - 43.

VII. Ἀργισσα-Γκρεμνὸς (26).— Λείψανα θεμελιώσεων πενιχρῶν οἰκοδομημάτων ὑπομυκηναϊκῶν - πρωτογεωμετρικῶν χρόνων. AA 1955, 196. LMTS, 133 - 134. S - S, 146.

VIII. Ἀθηναί (48).— Ἐκ τῶν λειψάνων ὑπομυκηναϊκῆς κατοικίσεως τῆς θέσεως δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ἐνταῦθα φρέατά τινὰ ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Κλεψύδρας, ἐπὶ τῆς δυτικῆς κλιτύος τῆς Ἀκροπόλεως (Agora XIII, 112, 141, 261 - 262), καὶ ἐκ τῆς Ἀγορᾶς. Agora XIV, 3, 9 - 10. GDA, 64.

IX. Παλαιὰ Κόρινθος (51).— Λείψανα τοίχων οἰκίας καὶ ἐστία ἐκ πηλίνου δίσκου, συνοδευόμενα ἀπὸ ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν, εὑρέθησαν δυτικῶς τοῦ Μουσείου. AJA 1939, 596 - 599. Corinth VII(I), 3 - 4. GDA, 69.

X. Ἄργος (54).— Ἐργαστήριον κατεργασίας τοῦ ἀργύρου, ὑστέρων ὑπομυκηναϊκῶν ἢ πρωίμων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, ἀποτελούμενον ἀπὸ δύο καμίνους καὶ μίαν ἐστίαν, ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. BCH 1959, 768. P. Courbin, *Études Archéologiques*, 71 - 72, 73, 98 - 100. GDA, 72.

XI. Ἀσίνη (57).— Λείψανα ὀρθογωνίου οἰκίας εὑρεθέντα, κάτωθεν τῆς ἀψιδοειδοῦς πρωτογεωμετρικῆς οἰκίας, εἰς τὸ κτῆμα Καρμανιόλα ἀνατολικῶς τῆς ἀκροπόλεως. AD 1972 Χρον., 231, 1973 Χρον., 156.

XII. Κέως (77).— Τὸ ἱερὸν εἰς τὴν θέσιν τῆς Ἀγίας Εἰρήνης, τὸ μνημονευθὲν μετὰ τῶν YE III Γ δεδομένων (I A, XXXVI) ἀνωτέρω, ἐχρησιμοποιήθη καὶ κατὰ τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τῆς παρουσίας εἰς αὐτὸ καὶ ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς. *Hesperia* 1964, 332, πίν. 62.

XIII. Νάξος (83).—Εἰς τὰ «μεταμυκηναϊκῶν» χρόνων ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς θέσεως καταλέγεται καὶ μεγαρόσχημος οἰκία, ὑπομυκηναϊκῶν ἢ πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, ἀποτελουμένη ἐκ δύο χώρων ἢ δωματίων, διαστάσεων $2,30 \times 1,85$ καὶ $7 \times 4,30$ μ. ΠΑΕ 1951, 220.

XIV. Κνωσὸς (90).—Τὸ ἱερὸν τῆς ὑπογείου κρήνης, νοτίως τοῦ κυρίως ἀνακτόρου, παρέσχεν ἄφθονον ὑπομινωικὴν κεραμικὴν καὶ προφανῶς ἦτο ἐν χρήσει καὶ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην (PMn II, 135 - 139. GDA, 116, 125, 284). Σιρώματα ἐπὶ πλέον κατοικήσεως, περιέχοντα ὑπομινωικὴν κεραμικὴν ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ δύο τοποθεσιῶν ΒΔ τοῦ ἀνακτόρου. JHS 1937, 137, 1974 AR, 34.

XV. Καρφί (94).—Τὰ μετὰ τῶν ΥΜ III Γ δεδομένων περιγραφέντα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς θέσεως χρονικῶς καλύπτουν καὶ τὴν ὑπομινωικὴν περίοδον, εἰς ἣν καὶ ἀνήκουν κυρίως, ὥστε πρέπει νὰ μνημονευθοῦν πάλιν ἐνταῦθα (ὁμάς I A, XLIX ἀνωτέρω).

XVI. Βρόκαστρο (100).—Τὰ ἀποκαλυφθέντα λείψανα τοῦ οἰκισμοῦ, τὰ περιγραφέντα μετὰ τῶν ΥΜ III Γ δεδομένων ἀνωτέρω, καλύπτουν χρονικῶς καὶ τὴν ὑπομινωικὴν περίοδον καὶ πρέπει νὰ θεωρηθοῦν ὅτι ἐκπροσωποῦν καὶ τὴν περίοδον ταύτην (ὁμάς I A, LIII ἀνωτέρω).

XVII. Γόρτυς (103).—Πενιχρὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα, μαρτυροῦντα συνέχισιν τῆς κατοικήσεως τῆς θέσεως. Annuario 1955 - 56, 216 εἰκ. 2, 8. GDA, 116. Santuario di Gortina I, 4 - 21.

XVIII. Ἀγία Τριάς (105).—Ἱερὸν τῆς θεᾶς μετ' ὑψωμένας τὰς χεῖρας. Annuario 1941 - 43, 50 - 69. GDA, 285, 286.

XIX. Φαιστὸς (106).—Λείψανα ὀρθογωνίων οἰκίδων μαρτυροῦντα συνέχισιν τῆς ΥΜ III Γ κατοικήσεως καὶ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην. Annuario 1957 - 58, 255 - 265. LMTS, 182.

XX - XXIV. Ἐγκωμη (110), Ἰθάλιον (111), Κίτιον (112), Κούκλια - Παλαίπαφος (113), Κούριον (114).—Οἱ ΥΚ III A οἰκισμοὶ τῶν θέσεων τούτων ἐξελίσσονται εἰς ΥΚ III B χωρὶς ἢ διάκρισις μεταξὺ τῶν λειψάνων τῶν δύο περιόδων νὰ εἶναι πάντοτε σαφής, διὰ τοῦτο τὰ ἀντίστοιχα δεδομένα ἔχουν περιγραφῇ μετὰ τῶν ΥΚ III A ὁμάδων (I A, LXI, LXIV, LXVIII, LXIX καὶ LXX) ἀνωτέρω.

II. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΪΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα δυνάμενα νὰ χρονολογηθοῦν εἰς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον ἔχουν παράσχει 24 μόνον ἐκ τῶν 114 γνωστῶν θέσεων τῆς περιόδου καὶ εἰς τὰς περισσοτέρας ὅμως ἐκ τῶν 24 τούτων περιπτώσεων τὰ δεδομένα εἶναι πενιχρὰ λείψανα τῆς ΥΕ III Γ περιόδου χρησιμοποιοῦντα καὶ κατὰ τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους.

Ἐὰν κατὰ ταῦτα ἐξαιρεθοῦν τὰ δεδομένα τοῦ Καρφιοῦ καὶ τοῦ Βροκάστρου τῆς Κρήτης ὡς καὶ τινων οἰκισμῶν τῆς Κύπρου, ἅτινα ἐμνημονεύθησαν μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων χρονικῶς ὅμως καλύπτουν καὶ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον ἄλλ' εὐρίσκονται ἐν πάσῃ περιπτώσει εἰς περιφερειακὰς περιοχὰς τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἀντιπροσωπευτικὰ ὑπομυκηναϊκὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα ἐκ τῆς νοτιωτέρας ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Πελοποννήσου, τῆς περιοχῆς δηλαδὴ τοῦ κυρίως μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἐλλείπουν ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν δεδομένων.

Ἐὰν ἐπὶ πλέον ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ ὑπόλοιποι τῶν 114 γνωστῶν ὑπομυκηναϊκῶν θέσεων, πλὴν τῶν μνημονευθεισῶν 24, ἐκπροσωποῦνται ἐκ τάφων, κεραμικῆς ἢ μικρῶν εὐρημάτων, ἀναμφισβητήτως ὑπομυκηναϊκῶν χρόνων οὐχὶ ὅμως ὑπ' ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων, ἐπειδὴ προφανῶς ταῦτα ἐξηλείφθησαν ἐκ τῆς ἐπηρείας τοῦ χρόνου, εἶναι εὐλογον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι αἱ οἰκίαι τῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον κατεσκευάζοντο ἀποκλειστικῶς ἢ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ φθαρτῶν ὑλικῶν, ὡμῶν πλίνθων, δοκῶν, κλάδων καὶ πηλοῦ, μαρτυροῦσαι περαιτέρω οἰκονομικὴν κάμψιν, δυσπραγίαν καὶ ὑποβιβασμὸν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς περιοχῆς κατὰ τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίοδον.

Ἡ εὐτέλεια τῆς κατασκευῆς τῶν κατοικιῶν τῆς περιόδου εἶναι πιθανὸν νὰ ὠφείλετο ἐπὶ πλέον εἰς τὴν συχνὴν μεταβολὴν τῶν θέσεων ἐγκαταστάσεως τῶν κατοίκων τῶν διαφόρων οἰκισμῶν, ἀναπόφευκτον συνέπειαν τῶν ἀνωμάλων ὑπομυκηναϊκῶν χρόνων, κατὰ τὰς παρατεθείσας ἐνδείξεις κατὰ τὴν ἐπισκόπησιν τῶν δεδομένων διὰ τὴν κατοίκησιν τῆς χώρας, καὶ μίαν τῶν βασικῶν αἰτιῶν τῆς κακοδαιμονίας τῶν κατοίκων κατὰ τὴν περίοδον, ὡς αὕτη περιγράφεται ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου¹ καὶ ἥτις ἀρμόζει εἰς πᾶσαν μεταβατικὴν ἐποχὴν.

Ἀξίον ἰδιαιτέρας προσοχῆς διὰ τὸν τρόπον ἐγκαταστάσεως τῶν ὑπομυκηναϊκῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς πολλὰς περιπτώσεις καὶ ὅταν αἱ ὑπομυκηναϊκαὶ ἐγκαταστάσεις ἔχουν ἰδρυθῇ εἰς τὰς

1. Θουκυδίδης, I,2,2, «*ἄδηνον ὃν ὁπότε τις ἐπελθὼν καὶ ἀτειχίστων ἅμα ὄντων ἄλλος ἀφαιρήσεται, τῆς τε καθ' ἡμέραν ἀναγκαίου τροφῆς πανταχοῦ ἂν ἡγούμενοι ἐπικρατεῖν, οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο*».

θέσεις παλαιῶν ΥΕ III Γ οἰκισμῶν, ὅπως π.χ. τοῦ Ἄργους, τῆς Τίρυνθος, τῆς Ἀσίνης, τῶν Ἀθηνῶν ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἐνδεχομένως θέσεων, ὅπου αἱ ὑπομυκηναϊκαὶ ἐγκαταστάσεις μαρτυροῦνται οὐχὶ ἐκ πραγματικῶν ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων ἀλλ' ἐκ στρωμάτων κατοικήσεως, φρεάτων περιεχόντων ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν, ἢ ἐκ τάφων, τὰ ὑπομυκηναϊκὰ λείψανα δὲν ἀκολουθοῦν ἀνωθεν τῶν ΥΕ III Γ ἀλλ' εὐρίσκονται εἰς χωριστὰς θέσεις ὑποδηλοῦντα οὕτω διακοπὴν εἰς τὴν κατοίκησιν τῶν θέσεων τούτων καὶ ἀφίξιν προφανῶς νέων κατοίκων.¹

Ἐκ τῶν 24 μετ' ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων θέσεων μία εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἡπειρον, πέντε εἰς τὴν Μακεδονίαν, μία εἰς τὴν Θεσσαλίαν, μία εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, τρεῖς εἰς τὴν Ἀργολίδα, δύο εἰς τὰς Κυκλάδας, ἕξ εἰς τὴν Κρήτην καὶ πέντε εἰς τὴν Κύπρον. Ἐκ τῶν θέσεων τούτων ἡ Κέως (XII), τὸ Καρφί (XV), ἡ Ἀγία Τριάς (XVIII), ἡ Ἐγκωμη (XX), τὸ Ἰδάλιον (XXI) καὶ τὸ Κίτιον (XXII) ἐκπροσωποῦνται, πλὴν ἄλλων λειψάνων, καὶ ὑπὸ ἱερῶν χρησιμοποιουμένων ἀπὸ τῶν ΥΕ III Γ χρόνων καὶ μνημονευθέντων καὶ μετὰ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν δεδομένων τῆς προηγουμένης περιόδου. Αἱ λοιπαὶ θέσεις, ὡς καὶ τινες τῶν προηγουμένων, ἔχουν παράσχει λείψανα οἰκιῶν. Τὰ δεδομένα τῆς Ἡείρου, τῆς Μακεδονίας, τῆς Κρήτης καὶ τῆς Κύπρου δυσκόλως διακρίνονται τῶν ΥΕ III Γ, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ἔχουν περιγραφῇ, μαρτυροῦντα ὅτι εἰς τὰς περιφερειακὰς ταύτας περιοχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου δὲν σημειοῦται, τοῦλάχιστον ἐκ τῆς μορφῆς τῶν ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων, ἀξιόλογος μεταβολὴ εἰς τὴν ζωὴν τῶν κατοίκων.

Ἐκ τῶν λειψάνων τῶν λοιπῶν περιοχῶν δύνανται νὰ μνημονευθοῦν πενιχρὰ λείψανα λιθοκτίστων καλυβῶν ἐξ Ἀργίσης τῆς Θεσσαλίας (VII) τῶν μεταβατικῶν πρὸς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον χρόνων, ἐκ Παλαιᾶς Κορίνθου (IX), συνοδευόμενα ἀπὸ ἐστίαν ἐκ πηλίνου δίσκου, καὶ ἐξ Ἀσίνης (XI). Μία μεγαρόσχημος οἰκία ἐκ Νάξου (XIII) δὲν εἶναι σαφὲς ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἀνασκαφῆς εἰς ποίαν περίοδον ἀνήκει. Ἀξιόλογον τέλος λείψανον εἶναι ἐργαστήριον κατεργασίας τοῦ ἀργύρου ἐξ Ἄργους (X), ὑστέρων ὑπομυκηναϊκῶν ἢ πρωίμων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, ἐγκαινιάζον, κατὰ τὰ μέχρι σήμερον (1980) γνωστὰ, μίαν νέαν περίοδον εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν τεχνικὴν πρόοδον τῆς περιοχῆς κατὰ τὸ τέλος τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου.

Γενικῶς τὰ γνωστὰ ὑπομυκηναϊκὰ λείψανα ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου εἶναι ὀλίγα καὶ εὐτελεῖ, ὡς παρατηρήθη, αἱ δὲ μὴ ἐκπροσωποῦμεναι ὑπὸ ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων περιοχαί, ὅπως τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Θεσ-

1. GDA, 64, 72.

σαλίας καὶ Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἡ δυτικὴ καὶ νότιος Πελοπόννησος, αἱ Ἰόνιοι νῆσοι, αἱ Κυκλάδες, αἱ ἀκταὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἡ Δωδεκάνησος καὶ ἡ Μεγάλῃ Ἑλλάδι, δὲν εἶναι σαφὲς ἐκ τῆς μέχρι σήμερον (1980) μελέτης μέχρι ποίου βαθμοῦ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἐχρησιμοποιοῦν εἰσέτι τὰ ΥΕ ΙΙΙ Γ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα καὶ εἰς ποίαν τυχὸν ἔκτασιν, ἐρημωθεῖσαι κατὰ τοὺς ΥΕ ΙΙΙ Γ χρόνους, παρέμειναν ἀκατοίκητοι κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον.

Τὸ πιθανώτερον πάντως συμπέρασμα, ἐκ τῆς σπάνεως καὶ εὐτελείας τῶν γνωστῶν ὑπομυκηναϊκῶν λειψάνων, διὰ τὸν χαρακτήρα τῆς περιόδου εἶναι ὅτι οἱ ὑπομυκηναϊκοὶ χρόνοι μόνον ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν γνωστῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ ἱερῶν παρουσιάζουν συνέχειαν πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν περίοδον, κατὰ τὰ λοιπὰ φαίνεται ὅτι σημειοῦν διακοπὴν εἰς τὴν κατοίκησιν τῆς χώρας, πολλαὶ περιοχαὶ τῆς ὁποίας ἔμειναν εἰς μεγάλην ἔκτασιν ἀκατοίκητοι, ὁ δὲ παραμείνας ἢ εἰσελθὼν κατὰ τὴν νέαν περίοδον πληθυσμὸς συχνῶς μετέβαλλεν ἐγκαταστάσεις, ζῶν εἰς εὐτελεῖς καλύβας ἢ καὶ σκηνὰς εἰς μεγάλην ἀναλογίαν, εἴτε ἔνεκα τῶν ἀνωμάλων συνθηκῶν τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου εἴτε ἔνεκα τοῦ ποιμενικοῦ χαρακτῆρος τῆς ζωῆς πολλῶν ἐκ τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου εἰσελθόντων εἰς τὸν νότιον ἑλληνικὸν χῶρον νέων κατοίκων ἀπὸ Βορρᾶ, ἡ ζωὴ τῶν ὁποίων δὲν θὰ διέφερεν ἀπὸ τὸν χαρακτήρα τῆς ζωῆς τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν Μέσων Χρόνων εἰσελθόντων εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον ἀπὸ Βορρᾶ Σλάβων καὶ Ἀλβανῶν, οἱ οἰκισμοὶ τῶν ὁποίων ἐπίσης δὲν ἔχουν ἀφήσει ἀξιόλογα λείψανα.

Ἡ μορφή ἄλλωστε τῶν ὑπομυκηναϊκῶν οἰκισμῶν, ἀποτελουμένων ἐκ πολλῶν μικρῶν συστάδων καλυβῶν ἐγκατεστημένων εἰς τινα ἀπόστασιν ἢ μία ἀπὸ τῆς ἄλλης, ὡς θὰ ἠδύνατο νὰ εἰκασθῇ ἐκ τῆς διασπορᾶς τῶν στρωμάτων κατοικήσεως καὶ τῶν συνοδευόντων αὐτὰ τάφων εἰς τὰς καλλίτερον γνωστὰς περιπτώσεις τοῦ Ἄργους καὶ τῶν Ἀθηνῶν, συνηγορεῖ διὰ τὴν εἰκασίαν συγκροτήσεως τῶν κατοίκων τῶν δύο τούτων περιοχῶν ἐκ ποιμενικῶν μᾶλλον φυλῶν παρὰ ἐκ πληθυσμοῦ ἐγκατεστημένου εἰς συμπαγεῖς κοινότητας μὲ βιοτεχνικὰς ἢ ἄλλας ἀσχολίας, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς νέας περιόδου.¹

Ἡ ἐπισκόπησις τῆς ἐξελίξεως τῆς ἀρχιτεκτονικῆς κατὰ τὴν ἀκολουθοῦσαν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἐπιχειρεῖται, μετὰ τὴν παράθεσιν τῶν γνωστῶν πρωτογεωμετρικῶν ἀρχιτεκτονικῶν δεδομένων, κατωτέρω.

1. GDA, 76-77.

B. ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΪΚΑΙ ΤΑΦΑΙ

I. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ἐκ τῶν γνωστῶν 114 ὑπομυκηναϊκῶν θέσεων, τῶν περιληφθεισῶν εἰς τὸν κατάλογον κατοικήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον, ταφὰς ἔχουν παράσχει αἱ ἐπόμεναι 63 θέσεις.

I. Ἐλαφότοπος (1).—Ἐκ τῶν τεσσάρων YE III Γ τάφων τῆς θέσεως, τῶν περιγραφέντων μετὰ τῶν ἀντιστοιχῶν δεδομένων ἀνωτέρω, ὁ τάφος 3, θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν ὡς καὶ οἱ λοιποί, περιείχεν ὑπομυκηναϊκὸν χαλκοῦν δακτύλιον μὲ σπειροειδεῖς ἀπολήξεις (εἰκ. 8:17) καὶ πρέπει χρονικῶς νὰ τοποθετηθῇ εἰς τὸ τέλος τῶν YE III Γ ἢ τὴν ἀρχὴν τῶν ὑπομυκηναϊκῶν χρόνων τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος. AD 1967 Χρον., 345 - 346. AE 1969, 179 - 191.

II. Ἐφύρα-Ξυλόκαστρο (6).—Οἱ περιγραφέντες ἀνωτέρω YE III Γ τάφοι τῆς θέσεως, ἐκ τῆς συνοδευούσης αὐτοὺς κεραμικῆς εἶναι πιθανὸν μερικῶς νὰ ἀνήκουν εἰς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους. Ἔργον 1958, 96 - 97, 1975, 88 - 89, 1976, 84 - 88, 1977, 68, 70. ΠΑΕ 1958, 108 - 112, 1963, 91, 1975, 149 - 152. Epirus, 313 - 314.

III. Καραμπουρνάκι (16).—Πιθανοὶ κατεστραμμένοι ὑπομυκηναϊκοὶ τάφοι, ἀνεπαρκῶς γνωστοί. JHS 1954 AR, 15. BCH 1955, 274.

IV. Ρετζιούνι (24).—Δύο τάφοι, θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, περιέχοντες χειροποίητον κεραμικὴν τοῦ τύπου τῆς Μαρμάριανης (YE III Γ θέσις 46, πρωτογεωμετρικὴ 53) καὶ ἄλλα πενιχρά κτερίσματα, ἔξωθι τοῦ ἐνὸς τῶν ὁποίων εὐρέθη ὑπομυκηναϊκὸς ἀμφορίσκος. PRΘ, 11, 52.

V. Ἐξάλοφος (27).—Τύμβος, διαμέτρου 27 μ. καὶ ὕψους κατὰ τι μείζονος τῶν 2 μ., ἐρευνηθεὶς διὰ δύο τάφρων, αἵτινες ἀπεκάλυψαν δύο τάφους, Α καὶ Β, σχηματιζομένους δι' ὀρθίων πλακῶν. Ὁ τάφος Α, διαστάσεων $1,90 \times 0,80$ μ. καὶ βάθους 0,72 μ., εἶχε συληθῇ πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς τὸ περιεχόμενόν του ὅμως, πέντε κύλικες, φυλλόσχημος χαλκῆ αἰχμὴ δόρατος, χαλκοῦν ἐγγχειρίδιον καὶ χαλκοῦν μαχαίριον, κατεσχέθη ὑπὸ τῶν

ἀρχῶν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀρχαιοκαπήλων. Ὁ τάφος Β, διαστάσεων $1,78 \times 0,60$ μ. καὶ βάθους $0,40$ μ., περιεῖχε τέσσαρα ἀγγεῖα, χαλκοῦν δακτύλιον μὲ σπειροειδεῖς ἀπολήξεις καὶ τεμάχια χαλκοῦ ὀμφαλίου. Ἀνωθεν τοῦ τάφου Α καὶ εἰς βάθος $1,90$ μ. ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ τύμβου εὐρέθη στρώμα ποταμίων λίθων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆρχον ἄφθονα ὑπολείμματα πυρᾶς. ΑΑ 1968, 289 - 295. ΑΔ 1968 Χρον., 263 - 265.

VI. Θεοτόκου (32).—Ἐκ τῶν τριῶν τάφων τῆς θέσεως ὁ τάφος C, ὅστις ἀνήκεν εἰς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον, διαστάσεων $0,73 \times 0,36$ μ., εἶχε τὰ τοιχώματα ἐκ τεσσάρων ὀρθίων πλακῶν, τὸ δάπεδον ἐστρωμένον διὰ χαλίκων καὶ ἐκαλύπτετο δι' ἐτέρας πλακός, περιεῖχε δὲ ἀποσυντεθειμένα ὀστᾶ παιδίου, ὑπομυκηναϊκὴν λήκυθον, χαλκὴν πόρπην, χαλκοῦν δακτύλιον καὶ σιδηρᾶν περόνην. BSA 1906 - 7, 326. P - T, 213 - 214.

VII. Πτελεδὼν (33).—Ὁ ὑπ' ἀριθμὸν 3 περιγραφεῖς YE III Γ θολωτὸς τάφος ἀνωτέρω μετὰ τῶν YE III Γ δεδομένων τῆς θέσεως, ἐκ τοῦ οὐοίου προέρχονται δύο ὑπομυκηναϊκὰ ἀγγεῖα, μερικῶς πρέπει νὰ ἀνήκη εἰς τὴν περίοδον ταύτην καὶ δύναται νὰ γίνῃ μνεῖα τούτου αὐθις ἐνταῦθα. ΠΡΘ, 16, 52, 54. LMTS, 130. EMF, 146.

VIII. Ἀγναντι (36).—Τὸ ἀνεπαρκῶς γνωστὸν YE III Γ νεκροταφεῖον τῆς θέσεως περιεῖχε καὶ ὑπομυκηναϊκὰς ταφάς. ΑΔ 1970 Χρον., 235 - 237.

IX. Ἀμφίκλεια (37).—Οἱ εἴκοσιν ἐρευνηθέντες ὑπομυκηναϊκοὶ θαλαμοειδεῖς τάφοι εἰς τὴν θέσιν Σκοτεῖνιανῇ εἶχον τοὺς δρόμους ποικίλου μήκους, κειμένους ἐπὶ τῆς βορείας πλευρᾶς τῶν τάφων καὶ ἔχοντας δάπεδα ὀριζόντια ἢ ἐλαφρῶς ἐπικλινῇ πρὸς τὴν εἴσοδον. Αἱ εἵσοδοι ἦσαν τραπεζοειδεῖς ἢ ἀκανονίστου κυκλικοῦ σχήματος, μικρῶν κατὰ κανόνα διαστάσεων, καὶ ἐκλείοντο δι' ὀρθίων πλακῶν. Οἱ θάλαμοι εἶχον ἀκανόνιστον κυκλικὸν σχῆμα καὶ τὰ δάπεδα χαμηλότερα τῶν δαπέδων τῶν δρόμων, προσιτὰ δὲ διὰ δύο βαθμίδων ἐνίοτε.

Οἱ νεκροὶ ἀπετίθεντο ἐπὶ τοῦ δαπέδου τοῦ θαλάμου καὶ εἰς τὸν αὐτὸν θάλαμον ἐθάπτοντο περισσότεροι νεκροί, ὁ τάφος 5 π.χ. περιεῖχε 5 κρανία. Τὰ ὀστᾶ ἐκ τῶν παλαιότερων ταφῶν ἠθροίζοντο συνήθως ἐντὸς λάκκων ἀνοιγομένων εἰς τὰ δάπεδα τῶν θαλάμων καὶ εἰς μίαν περίπτωσιν εἰς τὸ δάπεδον τοῦ δρόμου. Κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα συνώδευον τοὺς νεκροὺς ὡς κτερίσματα. ΑΔ 1970 Χρον., 236 - 240, 1971 Χρον., 231 - 232.

X. Δελφοὶ (38).—Οἱ ἐπόμενοι δύο ἐκ τῶν γνωστῶν YE III θαλαμοειδῶν τάφων τῆς θέσεως (Π - Σ, 387 - 388) παρέσχον ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικήν :

(1) Ὁ θαλαμοειδὴς τάφος δυτικῶς τοῦ Τεμένους εἶχεν δρόμον ἀπὸ Νότου μὲ συγκλίνοντα τοιχώματα, εἴσοδον πλάτους 0,50 μ. καὶ ὕψους 0,60 μ., θάλαμον δὲ κυκλοτερῆ ὑπὸ μορφὴν θόλου. Delphes V, 6 εἰκ. 15. Π - Σ, 387 XIII, 1.

(2) Ὁ θαλαμοειδὴς τάφος εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Μουσείου ἐστερεῖτο δρόμου ὃ δὲ θάλαμος, σχήματος κυψέλης, εἶχε διαστάσεις 0,95 × 0,70 μ. καὶ ὕψος 0,65 μ. BCH 1937, 44 - 45 εἰκ. 1. Π - Σ, 388 XIII, 5.

XI. Ἰτέα (39).—Οἱ θαλαμοειδεῖς τάφοι τῆς θέσεως (Π - Σ, 388 XV), ἐξ ὧν προέρχονται πιθανὰ ὑπομυκηναϊκὰ ἀγγεῖα, πρέπει νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. S - S, 144 - 146, ἐναντίον GDA, 105.

XII. Ἀντίκυρα - Μεδεὼν (41).—Μικροὶ λακκοειδεῖς τάφοι καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν, ἐξ ὧν προέρχονται τρία πιθανὰ ὑπομυκηναϊκὰ ἀγγεῖα. BCH 1964, 850. ΑΔ 1964 Χρον., 223 - 225. S - S, 144 - 146. GDA, 105.

XIII. Παραλίμνη (43).—Ὑπομυκηναϊκοὶ τινες τάφοι μνημονεύονται χωρὶς νὰ περιγράφωνται, εὐρεθέντες μεμονωμένοι ἢ ἐντὸς μυκηναϊκῶν ταφικῶν περιβόλων περιλαμβανόντων 5 - 6 μεγάλους δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζομένους μυκηναϊκοὺς, ὑπομυκηναϊκοὺς, πρωτογεωμετρικοὺς ἢ γεωμετρικοὺς τάφους. Κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα, συντόμως μνημονεύόμενα, συνώδευον τοὺς τάφους ὡς κτερίσματα τῶν νεκρῶν. ΑΔ 1972 Χρον., 316, 1973 Χρον., 265 - 266.

XIV. Θήβαι (44).—Ἐκ τῶν γνωστῶν τάφων τῆς θέσεως εἰς τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους ἀνήκουν:

(1) Τρεῖς ἐκ τῶν 11 ὑπὸ τοῦ Κεραμοπούλλου ἀνασκαφέντων παρὰ τὰς Ἡλέκτρας πύλας, δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζομένων τάφων, ἀριθμούμενοι 2, 3 καὶ 8. Ἐκ τῶν 11 τάφων, ὃ μεγαλύτερος τῶν ὁποίων (ἀριθ. 5) εἶχε διαστάσεις 2,10 × 0,35 - 0,53 μ. καὶ βάθος 0,40 μ., οἱ ἑπτὰ (τάφοι 1, 4, 4a, 5 - 7 καὶ 11) περιεῖχον μόνον ὀστᾶ. Οἱ τάφοι 3 καὶ 8 περιεῖχον ἔν ὃ πρῶτος καὶ δύο ὃ δεύτερος ὑπομυκηναϊκὰ ἀγγεῖα, τέταρτον δὲ ὑπομυκηναϊκὸν καὶ ἔν πρωτογεωμετρικὸν ἀγγεῖον εὐρέθησαν ἐπὶ τοῦ τάφου 2. Ὁ τάφος, τέλος, 9 ἀνῆκεν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον καὶ θὰ μνημονευθῇ μετὰ τῶν δεδομένων τῆς θέσεως κατωτέρω. ΑΔ 1917, 25 - 32 (ὡς τάφος 10 λογίζεται ὃ τάφος 4a, ὃ δὲ τάφος 11 μνημονεύεται ἐν ΑΔ 1917, 25 ὑπόσημ. 1). LMTS, 121 - 122. S - S, 137 - 138.

(2) Τάφος σχηματιζόμενος δι' ὀρθίων πλακῶν, ὡς οἱ προηγούμενοι, εὐρεθεῖς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πελοπίδου 23, διαστάσεων 0,75 × 0,30 μ. καὶ βάθους 0,40 μ., περιέχων δὲ λείψανα ὀστέων παιδίου καὶ δύο ὑπομυκηναϊκὰ ἀγγεῖα. AAA 1975, 86 - 90.

(3) Λακκοειδῆς τάφος εὑρεθεὶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πελοπίδου ἀριθ. 34 καὶ περιέχων ὑπομυκηναϊκὸν τεφροδόχον ἀμφορέα πλήρη ὀστέων καὶ παρ' αὐτὸν δύο μικρὰ πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΑΔ 1965 Χρον., 237 - 239.

XV. Καμάριον (45).—Τύμβος ὕψους 3 μ. περιέχων τρεῖς δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζομένους καὶ δι' ἐτέρων πλακῶν καλυπτομένους τάφους, περιέχοντας μόνον ὅστ' α θεωρουμένους ὅμως ὡς πιθανοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς τάφους. Π - Σ, 399 XLI.

XVI. Λευκαντι (46).—Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν 147 τάφων καὶ 80 πυρῶν, τῶν περιεχομένων εἰς τὰ πέντε νεκροταφεῖα εἰς τοὺς ἀγροὺς Σκουμπρῆ καὶ Χαλιώτη καὶ εἰς τὰς θέσεις Παλαιὰ Περιβόλια, ἀνατολικὸν νεκροταφεῖον καὶ Τούμπα, εἰς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον ἀνήκουν 23 τάφοι καὶ 2 πυραὶ, οἱ 22 τάφοι (ἀριθ. 3, 9, 15B, 17, 19, 22, 24, 36, 37, 38, 40 - 44, 49, 53 - 55, 60, 62 καὶ 63) καὶ δύο πυραὶ (ἀριθ. 1 καὶ 3) ἦσαν τοῦ νεκροταφείου Σκουμπρῆ καὶ εἰς τάφος (ἀριθ. 1) ἦτο τοῦ νεκροταφείου Χαλιώτη. Lefkandi I, 421.

Οἱ 20 ἐκ τῶν 22 τάφων τοῦ νεκροταφείου Σκουμπρῆ καὶ ὁ τάφος τοῦ νεκροταφείου Χαλιώτη ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ καλυπτόμεναι δι' ἐτέρων πλακῶν, οἱ ὑπολειπόμενοι δὲ δύο τάφοι τοῦ νεκροταφείου Σκουμπρῆ (ἀριθ. 54 καὶ 62) ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν. Οἱ τάφοι περιεῖχον συνήθως τὰ κτερίσματα τῶν νεκρῶν ἀποτελούμενα ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου εἰς δύο δὲ περιπτώσεις (τάφοι 22 καὶ 38) ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλεφαντοστοῦ. Αἱ δύο πυραὶ ἦσαν ἀβαθεῖς λάκκοι πλήρεις λειψάνων πυρᾶς καὶ κεραμικῆς. AAA 1969, 98 - 102. ΑΔ 1970 Χρον., 250, 260. Lefkandi I, 101 - 103, 109 - 141, πίν. 73 - 75, 80 - 114.

XVII. Ἀθῆναι (48).—Ἐκατὸν ὀγδοήκοντα τρεῖς ὑπομυκηναϊκοὶ τάφοι ἔχουν ἀναφερθῆ ἐκ τῶν κάτωθι τοποθεσιῶν τῆς περιοχῆς τῶν Ἀθηνῶν.

(1) Ἐκ τῆς κορυφῆς τῆς Ἀκροπόλεως 14 τάφοι, θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν ἢ τοιχαρίων. Πάντες περιεῖχον ἓνα σκελετὸν ἐκτάδην κείμενον καὶ ἀνήκοντα εἰς τὰς 13 περιπτώσεις εἰς παιδία εἰς μίαν δὲ περίπτωσιν εἰς ἐνήλικα. Κτερίσματα εἰς δύο ταφὰς συνηντήθησαν ἀνὰ ἓν ἀγγεῖον καὶ εἰς τινὰς ἄλλας μικρὰ εὐρήματα. AJA 1965, 176. S - S, 22 - 23, 31. Π - Σ, 404 ἀριθ. 1. DAG, 202.

(2) Ἐκ τῆς ὁδοῦ Ἐρεχθείου, νοτίως τῆς Ἀκροπόλεως ὀκτὼ τάφοι. Εἰς τούτων, θῆκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ περιέχουσα ἓνα νεκρὸν καὶ τινὰ ἀγγεῖα, ἀνεσκάφη τὸ ἔτος 1955 (ΠΑΕ 1955, 43), ἕτερος μὴ περιγραφόμενος τάφος ἀνεσκάφη τὸ ἔτος 1965 (ΑΔ 1966 Χρον., 71), πέντε

ἔτεροι τάφοι, τρεῖς (I, III, V) θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ δύο (VII, VIII) ἀπλοὶ λάκκοι, ἀνεσκάφησαν τὸ ἔτος 1968 καὶ περιεῖχον ἀπὸ ἓνα νεκρὸν (ΑΔ 1968 Χρον., 55 - 57). 'Ο ὄγδοος τάφος, θήκη ἐξ ὀρθίων πλακῶν, ἀνεσκάφη βραδύτερον. ΑΔ 1973 - 74 Χρον., 131. JHS 1980 AR, 6.

(3) 'Εκ τῆς ὁδοῦ Δημητρακοπούλου ἀριθ. 110, νοτιώτερον τῶν προηγούμενων τάφων, ἔχει ἀναφερθῆ εἰς λακκοειδῆ κατεστραμμένος τάφος, ἐκ τῶν συλλεγέντων ὅμως ἐξ αὐτοῦ ὀστράκων συνεπληρώθη ὑπομυκηναϊκὴ οἰνοχόη. ΑΔ 1970 Χρον., 56, 57. AAA 1970, 176.

(4) 'Εκ τῆς ὁδοῦ Μακρυγιάννη, ΝΑ τῆς 'Ακροπόλεως, δύο τάφοι (I, XII), ἀπλοὶ λάκκοι. 'Ο τάφος I περιεῖχε τὰ ὀστᾶ παιδίου καὶ ἓν ἄγγειον, ὁ τάφος XII περιεῖχεν ὀστᾶ ἐνήλικος καὶ ἕτερον ἄγγειον. ΑΔ 1968 Χρον., 73 - 75.

(5) 'Εκ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Λεμπέση καὶ Πωρίνου εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τὸν τελευταῖον τάφον περιοχὴν εἶναι γνωστός, ἀπλοῦς λάκκος καλυπτόμενος διὰ δύο πλακῶν καὶ περιέχων τὰ ὀστᾶ δύο νεκρῶν καὶ τρεῖς ληκύθους. ΑΔ 1970 Χρον., 70.

(6) 'Εκ τῆς περιοχῆς τοῦ 'Ολυμπίου ὁκτὼ τάφοι, τρεῖς τούτων ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν, τέσσαρες ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι καὶ εἰς τάφος περιεῖχε καὺσιν νεκροῦ. 'Η καὺσις καὶ μία ταφή εἰς θήκην ἀνήκον εἰς ἐνήλικας, οἱ λοιποὶ τάφοι περιεῖχον σκελετοὺς παιδίων εἰς ὑπτίαν στάσιν. Κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ, σιδήρου καὶ ἡλέκτρου ἀπετέλουν τὰ κτερίσματα τῶν νεκρῶν. BCH 1940 - 41, 238. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 10. S - S, 22, 35 - 36.

(7) 'Εκ τῆς περιοχῆς τῆς 'Αγορᾶς καὶ τοῦ 'Αγοραίου Κολωνοῦ ἔχουν ἀναφερθῆ περὶ τοὺς 22 τάφοι. Δέκα ἐπὶ τούτων, ἐξ ὧν οἱ ἐπτὰ ἀσφαλῶς ὑπομυκηναϊκοὶ καὶ οἱ δέκα πιθανοί, ἀπεκαλύφθησαν κατὰ τὰς παλαιότερας ἀνασκαφὰς τῆς 'Αγορᾶς (Agora XIV, 9 - 10. AJA 1936, 191. Hesperia 1937, 364, 1938, 325, 1952, 108. Kerameikos I, 132. S - S, 31, 35) καὶ πέντε τάφοι ἀνεσκάφησαν τὰ ἔτη 1973 - 1974 εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Βασιλείου Στοᾶς (JHS 1974 AR, 4. Hesperia 1975, 370 - 374). Πάντες ἢ ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι ἢ συνηθέστερον εἶχον τὰς πλευρὰς ἐξ ὀρθίων πλακῶν καὶ ἐκαλύπτοντο δι' ἐτέρων πλακῶν περιεῖχον δὲ ἀνὰ ἓνα νεκρὸν, ὑπτιον συνοδευόμενον ἀπὸ 1 - 2 ἄγγεϊα καὶ εἰς μίαν περίπτωσιν παρετηρήθη καὺσις νεκροῦ. S - S, 32, 35. DAG, 202.

(8) 'Εκ τοῦ νεκροταφείου τοῦ Κεραμικοῦ ἔχουν γνωσθῇ 114 τάφοι. 'Εκ τούτων 71 τάφοι ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ καλυπτόμεναι δι' ἐτέρων πλακῶν, 8 εἶχον τὰ τοιχώματα ἐξ ὀρθίων πλακῶν ἀλλ' ἐκαλύπτοντο ἄνωθεν δι' ἐνὸς ἢ δύο στρωμάτων ἐκ μικρῶν λίθων, 27 ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι ἄνευ καλύμματος, διὰ 5 περιπτώσεις αἱ πληροφορίαι εἶναι ἐλλιπεῖς καὶ 3 ἀπλοὶ λάκκοι ἐκαλύπτοντο διὰ πλακῶν ἀλλὰ περιεῖ-

χον τεφροδόχα ἀγγεῖα καέντων νεκρῶν. Οἱ λοιποί, πλὴν τῶν τελευταίων τριῶν τάφων, περιεῖχον ἀνὰ ἓνα νεκρόν, ἐξηπλωμένον ὕπτιον μὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ βλέποντα πρὸς Νότον. Εἴκοσι τρεῖς τάφοι περιεῖχον ὡς κτερίσματα ἀγγεῖα καὶ κοσμήματα, δέκα τάφοι περιεῖχον μόνον κοσμήματα, ἔτεροι 31 τάφοι περιεῖχον μόνον ἀγγεῖα καὶ 44 τάφοι ἦσαν ἀκτέριστοι. Ἀγγεῖα συνώδευον καὶ τὰς τρεῖς καύσεις νεκρῶν. *Kerameikos I*, 8 - 51. *AA* 1938, 605 - 606, 1942, 203. *Hesperia* 1961, 174 - 177. *AM* 1963, 148 - 153. *BCH* 1968, 732.

(9) Ἐκ τῆς ὁδοῦ Κριεζῆ, παρὰ τὴν ὁδὸν Πειραιῶς καὶ ΒΑ τοῦ Κεραμικοῦ, ἔχουν ἀναφερθῇ δώδεκα τάφοι. Ἐξ τούτων ἀπετελοῦντο ἐξ ὀρθίων πλακῶν, δύο ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι καὶ τέσσαρες ἦσαν ταφαὶ ἐντὸς ἀγγείων. Πάντες περιεῖχον ἀνὰ ἓνα νεκρόν, συνοδευόμενον εἰς 7 περιπτώσεις ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. *ΑΔ* 1967_Χρον., 92 - 96, 1968 Χρον., 67. *ΑΑΑ* 1968, 21.

(10) Ἐκ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Αἰόλου καὶ Σοφοκλέους, παρὰ τὰς πύλας τοῦ τείχους πρὸς Ἀχαρνάς, ἔχει ἀναφερθῇ εἰς τάφος, σχηματιζόμενος δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ περιέχων ἓν ἀγγεῖον. *AM* 1893, 77 - 78. *Kerameikos I*, 132. *S - S*, 31.

XVIII. Περαιτή (49).—Μερικοὶ ἐκ τῶν δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζομένων ἢ λακκοειδῶν διὰ πλακῶν καλυπτομένων τάφων καὶ αἱ 18 καύσεις νεκρῶν τοῦ νεκροταφείου τῆς Περαιτῆς ἀνήκουν χρονικῶς εἰς τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους (εἰκ. 6:4). Περαιτή Β, 104 - 105, καὶ εὐρετήριον: λακκοειδεῖς τάφοι, καύσεις νεκρῶν. *GDA*, 33 ὑποσημ. 3, 77, 80, 81, 107, 268. *DAG*, 147 - 148.

XIX. Παλαιὰ Κόρινθος (51).—Ἀπὸ τὴν θέσιν ἔχουν ἀναφερθῇ δύο τάφοι, ἀπλοὶ λάκκοι μὲ τὸ χεῖλος σχηματιζόμενον διὰ σειρᾶς μικρῶν λίθων, διαστάσεων περίπου $0,40 \times 0,90$ μ. ὁ εἰς καὶ $0,30 \times 0,35$ ὁ ἕτερος, καλυπτόμενοι δὲ δι' ὠμῶν πλίνθων καὶ περιέχοντες μίαν ταφὴν παιδίου ὁ εἰς καὶ δύο ἐπαλλήλους ταφάς παιδίων ὁ ἕτερος, Οἱ νεκροὶ συνωδεύοντο ἀπὸ μικρὰ εὐρήματα καὶ ἓν ἀγγεῖον. *Hesperia* 1970, 12 - 15.

XX. Μυκηναῖ (52).—Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ αἱ δύο ἐπόμεναι ὑπομυκηναϊκαὶ ταφαί.

(1) Τάφος XXXIX εὐρεθεῖς ἐν τῷ προϊστορικῷ νεκροταφείῳ ἐξωθὶ τῆς Πύλης τῶν Λεόντων. Οὗτος ἀπετελεῖτο ἀπὸ τεμάχιον πώρου ἄδρῶς λαξευθὲν ἵνα σχηματισθῇ κοιλότης διὰ τὴν ταφὴν τοῦ νεκροῦ καὶ ἐκαλύπτετο διὰ δύο πλακῶν ἄνωθεν. Ὁ τάφος περιεῖχε σκελετὸν νηπίου, δύο ἀγγεῖα καὶ σφονδύλιον στεατίτου. *BSA* 1954, 258 - 259. *S - S*, 129, 134.

(2) Τάφος, θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν, εὔρεθεις ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως καὶ παρὰ τὸ νότιον τεῖχος. Περιεῖχε σκελετὸν παιδίου, ἑπτὰ ὑπομυκηναϊκὰ - πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ μικρὰ τινα εὐρήματα. JHS 1965 AR, 10. S - S, 129, 134. BSA 1973, 94 - 95 τάφος Γ 31.

XXI. Μιδέα (53).— Ἐν ὑπομυκηναϊκὸν ἀγγεῖον ἐκ τοῦ θολωτοῦ τάφου, μαρτυρεῖ ἴσως μεταγενεστέραν χρῆσιν τούτου κατὰ τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους. Royal Tombs, 11, 66 - 67.

XXII. Ἀργος (54).— Οἱ ἐπόμενοι 19 περίπου τάφοι τῆς θέσεως περιεῖχον ὑπομυκηναϊκὰς ταφάς.

(1) Ἐξ ἐκ τῶν θαλαμοειδῶν τάφων τοῦ νεκροταφείου τῆς Δειράδος, οἱ ἀριθμοῦμενοι XIV, XVII, XVIII, XX, XXIV καὶ XXXVIII περιεῖχον ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν καὶ κατὰ συνέπειαν πρέπει νὰ ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ ταφὰς κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἀλλ' ἐκ τούτων μόνον ὁ τάφος XVIII ἀνῆκεν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον. Deiras, 54, 253 (πίναξ). S - S, 128 - 132. GA, 26.

(2) Δύο ταφαὶ παιδίων εἰς ἀπλοῦς λάκκους, ὁ εἰς τῶν ὁποίων ἐκαλύπτετο διὰ πλακός, συνοδευόμεναι ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. BCH 1954, 177, 1956, 376. S - S, 128. GA, 27. GDA, 151 - 152.

(3) Δύο τάφοι, σχηματιζόμενοι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ πιθανῶς ἀνήκοντες εἰς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους, ἀνασκαφέντες ὑπὸ τῶν Γάλλων (T 204, T 205) P. Courbin, Études Arch., 70, 72. GA, 27.

(4) Ἐπτά δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζόμενοι τάφοι, ἀνασκαφέντες ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Τριπόλεως ἀριθ. 11, νοτίως τοῦ ἀρχαίου θεάτρου. Ἐκαστος τῶν τάφων τούτων περιεῖχεν ἀνὰ ἓνα νεκρὸν, τοποθετημένον ἐπὶ τοῦ ἐνὸς πλευροῦ ἢ τῆς ράχεως καὶ μὲ τὰ σκέλη ἐλαφρῶς κεκαμμένα. Ἐπτά ἐν συνόλῳ ὑπομυκηναϊκὰ ἀγγεῖα καὶ τινα μικρὰ εὐρήματα συνώδευον ὡς κτερίσματα τοὺς νεκρούς. AA 1963 Χρον., 62 - 63. AAA 1975, 259 - 275.

(5) Δύο ταφαὶ παιδίων εἰς ἀμφορεῖς, ἡ μία τῶν ὁποίων ἴσως ἦτο καὶ σις. BCH 1955, 212, 1956, 376. GA, 27.

XXIII. Τίρυνς (55).— Αἱ ἐπόμεναι ταφαὶ ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Τάφος XIII a κείμενος παρὰ τὸν κατωτέρω περιγραφόμενον τάφον XIII b μεθ' οὗ ἀπετέλει ἐν συγκρότημα. Ἀμφότεροι ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν, συνολικῶν διαστάσεων $2,10 \times 1,60$ μ. Ἡ ταφή εἰς τὸν λάκκον XIII a ἔκειτο εἰς ὑψηλότερον ἐπίπεδον τῆς ταφῆς XIII b καὶ πρέπει νὰ ἦτο νεωτέρα ἐκείνης. Ὁ τάφος XIII a περιεῖχε σκελε-

τὸν ἀνδρὸς εἰς συνεσταλμένην στάσιν, κλίνοντα ἀριστερά, μὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς κοιλίας, φέροντα δὲ ἀνὰ ἓνα χαλκοῦν δακτύλιον εἰς ἐκάστην χεῖρα καὶ συνοδευόμενον ἀπὸ δύο ἀγγεῖα. AM 1963, 6 - 7.

(2) Τάφος XIII b. Οὗτος περιεῖχε σκελετὸν γυναικὸς εἰς συνεσταλμένην στάσιν, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς, μὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς κοιλίας, φέροντα ἀνὰ δύο χαλκοὺς δακτυλίους εἰς ἐκάστην χεῖρα καὶ συνοδευόμενον ἀπὸ χαλκὴν τοξωτὴν πόρπην ἐκ συνεστραμμένου σύρματος καὶ τρία πήλινα ἀγγεῖα. AM 1963, 7 - 10.

(3) Τάφος XXVIII. Ἀπλοὺς λάκκος, διαστάσεων $1,17 \times 0,63$ μ. καὶ βάθους 0,57 μ., καλυπτόμενος διὰ δύο πλακῶν καὶ περιέχων δύο σκελετοὺς. Ὁ εἰς τούτων ἔκειτο βαθύτερον τοῦ ἄλλου ἄνευ κτερισμάτων. Ὁ ἕτερος συνωδεύετο ἀπὸ ἓν ἀγγεῖον, δύο χαλκοὺς δακτυλίους, χαλκοῦν κράνος (εἰκ. 8:9), χαλκοῦν ὀμφάλιον ἀσπίδος (εἰκ. 8:10), χαλκὴν αἰχμὴν δόρατος (εἰκ. 8:7) καὶ δύο σιδηρᾶ ξίφη (εἰκ. 8:2). AM 1963, 10 - 24.

(4) Ταφὴ παιδίου, εἰς θήκην σχηματιζομένην δι' ὀρθίων πλακῶν, διαστάσεων $0,50 \times 0,80$ μ., συνοδευομένη ἀπὸ ἀμφορίσκον. Tiryns I, 128, τάφος ἀριθ. 3.

(5) Ἑτέρα παιδικὴ ταφή, εἰς θήκην σχηματιζομένην δι' ὀρθίων πλακῶν, συνοδευομένη ἀπὸ δύο χαλκοὺς δακτυλίους καὶ κυαθόσχημον κύπελλον. Tiryns VIII, 11, 17 ἀριθ. 29.

(6) Ταφὴ εἰς πίθον περιέχοντα σκελετὸν παιδίου καὶ γεωμετρικὸν σκύφον συνοδευόμενον ὅμως ἀπὸ δύο ὑπομυκηναϊκὰ ἀγγεῖα εὐρεθέντα ἐκτὸς τοῦ πίθου. Tiryns I, 133 ἀριθ. 35. PGP, 209. LMTS, 79 - 80. S - S, 129, 134 - 136. GDA, 69 - 72. DAG, 56 - 57, 95 - 96, 180, 183, 205.

XXIV. Ναύπλιον (56).—Ἐκ τῆς θέσεως ἀναφέρονται χωρὶς νὰ περιγράφωνται τέσσαρες «κιβωτιόσχημοι» τάφοι, τὸ περιεχόμενον τῶν ὁποίων παραβάλλεται, χωρὶς νὰ μνημονεύεται, πρὸς τὸ περιεχόμενον τῶν τάφων XIII a - b καὶ XXVIII τῆς Τίρυνθος. AD 1973 Χρον., 91.

XXV. Παλαιόκαστρον (58).—Οἱ περιέχοντες ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν, ἀνεπαρκῶς γνωστοί, θαλαμοειδεῖς τάφοι τῆς θέσεως πρέπει νὰ ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ ταφᾶς καὶ κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον καὶ δύνανται νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. EMF, 73 - 74. S - S, 126. BSA 1970, 101 - 102, 116.

XXVI. Ριζόμυλος - Νιχώρια (61).—Οἱ ἐπόμενοι τάφοι τῆς θέσεως ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ κατὰ τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους ἂν καὶ δὲν περιέχουν ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν τοῦ τύπου τοῦ γνωστοῦ ἐξ Ἀττικῆς καὶ Ἀργολίδος.

(1) Οἱ δύο μετὰ τῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ δεδομένων περιγραφέντες θολωτοὶ τάφοι (XLIX, 1, 3), Νικητοπούλου 6 καὶ Λαμπροπούλου εἰς τὴν θέσιν Λακκοῦλες, περιεῖχον ΥΕ ΙΙΙ Γ - πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ προφανῶς ἦσαν ἐν χρήσει κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον. ΑΕ 1973, 45 - 49, 62 - 69.

(2) Οἱ τρεῖς πεταλοειδεῖς τάφοι Νικητοπούλου 1 καὶ Τσαγδῆ 1 - 2 εἰς τὴν θέσιν Τουρκοκίβουρα περιεῖχον ΥΕ ΙΙΙ Γ - πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ πρέπει νὰ ἐξηρησιμοποιήθησαν ἀπὸ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν χρόνων. ΑΑΑ 1968, 205 - 209. ΑΕ 1973, 70 - 74.

XXVII. Τραγάνες (63).—Ὁ μετὰ τῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ δεδομένων μνημονευθεὶς θολωτὸς τάφος Ι τῆς θέσεως (ἀνωτέρω L) περιεῖχε πέντε πιθανὰ ὑπομυκηναϊκὰ ἀγγεῖα ἐντὸς τοῦ λάκκου (α) καὶ δύο ἕτερα ἐπὶ τοῦ δαπέδου τῆς θόλου καὶ πρέπει νὰ ἐξηρησιμοποιήθῃ καὶ κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον. ΑΕ 1914, 104 - 107. ΜΡΑ, 604 ἀριθ. 124. S - S, 143 - 144.

XXVIII. Ρίζες (66).—Πίθος περιέχων 7 μικρὰ ὑπομυκηναϊκὰ ἢ πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ ἐρμηνευθεὶς ὡς παιδικὴ ταφή. ΠΑΕ 1965, 111 - 112. ΑΙΑ 1969, 139, 163, 176 ἀριθ. 23 G.

XXIX. Κεραμιδιὰ (70).—Εἰς «κιβωτιόσχημος» τάφος, θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, περιέχων ἀποσυντεθειμένον σκελετὸν καὶ ὑπομυκηναϊκὸν ἀμφορίσκον, ὡς καὶ δύο ταφικοὶ πίθοι ἀβεβαίου χρονολογίας ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1972 Χρον., 270.

XXX. Ἡλῖς (71).—Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι δέκα τέσσαρες λακκοειδεῖς τάφοι.

(1) Ἑννέα λακκοειδεῖς τάφοι ἀνασκαφέντες τὸ ἔτος 1961. Πάντες ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν καὶ περιέχοντες ἀνὰ ἓνα σκελετὸν ἕκαστος μὲ συνεσταλμένα τὰ σκέλη. Δύο τούτων (τάφοι 1, 9) ἦσαν ἀκτέριστοι, οἱ λοιποὶ μετὰ τῶν λειψάνων τῶν νεκρῶν περιεῖχον 1 - 3 ἀγγεῖα καὶ χαλκᾶ μικρὰ εὐρήματα. ÖJh 1961 - 63 Beiblatt, 45 - 58. ΠΑΕ 1961, 183. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 125 - 126. S - S, 139 - 142. GDA, 376. DAG, 206.

(2) Πέντε λακκοειδεῖς τάφοι ἀνασκαφέντες τὸ ἔτος 1963. Πάντες ἦσαν, ὡς καὶ οἱ προηγούμενοι, ἀπλοὶ λάκκοι καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν, περιέχον ὅμως 1 - 3 νεκροὺς ἕκαστος συνοδευομένους ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. ΠΑΕ 1963, 138 - 139. ΑΔ 1964 Χρον., 181. S - S, 139 - 142.

XXXI. Προστοβίτσα (72).—Ὁ θαλαμοειδὴς τάφος, ἐξ οὗ προέρχεται μία ὑπομυκηναϊκὴ ὑδρία, πρέπει νὰ ἐχρησιμοποιήθῃ καὶ κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον. *Archaeology* 1960, 73 εἰκ. 12, 74.

XXXII. Θάσος (75).—Οἱ μετὰ τῶν ΥΕ ΙΙ Γ δεδομένων (Ι Β, LXXX) περιγραφέντες τάφοι παρὰ τὸ χωρίον Θεολόγος χρονικῶς, ἐν μέρει τοῦλάχιστον, πιθανῶς νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον. *AE* 1970 Χρον., 16 - 18. *ΑΔ* 1971 Χρον., 414 - 415, 1972 Χρον., 521 - 524, 1973 Χρον., 447.

XXXIII. Σαλαμίς (76).—Νεκροταφεῖον περιλαμβάνον περισσοτέρους τῶν 100 δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζομένους καὶ δι' ἐτέρων πλακῶν καλυπτομένους τάφους, τεταγμένους εἰς 7 παραλλήλους σειράς, ἠρεύνησεν ὁ Καββαδίας. Οἱ τάφοι εἶχον μῆκος 0,90 - 1,20 μ., πλάτος 0,40 - 0,50 μ. καὶ βάθος 0,50 - 0,60 μ. καὶ περιεῖχον νεκροὺς κατὰ κανόνα εἰς συνεσταλμένην στάσιν, εἰς δύο ὁμως περιπτώσεις οἱ τάφοι περιεῖχον τεφροδόχα ἀγγεῖα. Εἰς τὴν μίαν περίπτωσιν τὸ ἀγγεῖον ἦτο πλήρες τέφρας καὶ εἰς τὴν ἐτέραν πλήρες κεκαυμένων ὀστέων. Συνολικῶς οἱ 100 ἐρευνηθέντες τάφοι περιεῖχον 63 ὑπομυκηναϊκὰ ἀγγεῖα, ὡς κτερίσματα, καὶ μικρά τινα εὑρήματα. *AM* 1910, 17 - 18. *AIARS* 1962 (*Op. Ath.* 4), 103 - 104.

XXXIV. Ἰασός (80).—Τρεῖς κυκλοτερεῖς κατασκευαί, ταφικοῦ ἐνδεχομένως χαρακτῆρος, καὶ δύο πήλιναι σαρκοφάγοι ἐκ μιᾶς διαμέσου περιόδου, μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐποχῆς τοῦ χαλκοῦ καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου ἢ τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. *AJA* 1973, 184. *Äg. Frühz.* 2, 194.

XXXV. Cömlekçi (81).—Οἱ ἐπόμενοι τάφοι ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὰ δύο νεκροταφεῖα τῆς θέσεως.

(1) Περισσότεροι τῶν 10 ὀρθογώνιοι τάφοι μὲ κτιστὰ τοιχώματα, διαστάσεων ἀπὸ 0,45 - 0,46 × 0,34 - 0,36 καὶ βάθους 0,34 (τάφος 11) ἕως 1,20 - 1,37 × 2,44 - 2,64 καὶ βάθους 1,23 (τάφος 9). Οἱ τάφοι περιεῖχον τεμάχια ὀστέων μόνον, ὥστε ἡ στάσις τοῦ νεκροῦ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διαπιστωθῇ. Εἰς τὸν τάφον 9 πλὴν τοῦ σκελετοῦ εὑρέθησαν δύο κρανία. Ὁ τάφος 2 περιεῖχε πιθανῶς κεκαυμένα ὀστᾶ καὶ ὁ τάφος 5 χαρακτηρίζεται ὡς ἐστία, ἐκ τῆς παρουσίας εἰς αὐτὸν τέφρας καὶ μελανῶν ἐκ τῆς πυρᾶς λίθων. *Anadolu* 1967, 41, 43. *AJA* 1970, 166.

(2) Τρεῖς κυκλοτερεῖς τάφοι, διαμέτρου 3 μ. περίπου, τὸ ἀνώτερον μέρος τῶν ὁποίων εἶχε καταστραφῇ ἐκ τῆς καλλιέργειας. Οἱ τοῖχοι τῶν

τάφων ἐσφύζοντο εἰς ὕψος 0,30 - 0,60 μ. καὶ εἰς μίαν περίπτωσιν ἐβεβαιώθη ὅτι συνέκλινεν πρὸς τὰ ἄνω ὁ τοῖχος. Anadolu 1967, 42. AJA 1970, 166.

(3) Ταφικοὶ πίθοι ἐκ τῆς θέσεως μνημονεύονται ἐν AJA 1970, 166.

XXXVI. Νάξος (83).—Οἱ δύο ΥΕ III Γ θαλαμοειδεῖς τάφοι, Α τοῦ Καμινίου καὶ Α τῶν Ἀπλωμάτων, οἱ περιγραφέντες μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων (I B, LXXXVII, 1, 6), παρέσχον δύο ὑπομυκηναϊκὰ ἀγγεῖα καὶ σιδηροῦν ἐγχειρίδιον καὶ πρέπει νὰ ἀνήκουν μερικῶς εἰς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον. LMTS, 149 - 152. GDA, 82, 221 - 222, 371.

XXXVII. Ἀλικαρνασσός (84).—Ἐκ τῶν 13 ἀναφερομένων τάφων ἀπὸ τὴν περιοχὴν ΝΑ τῆς τοποθεσίας Assarlik, ἀκροπόλεως τῶν ἀρχαίων Τερμέρων, ἐξ ὧν οἱ ὀκτὼ (τάφοι Α, Β, C, D, E, M, N, O) περιγράφονται ἐκτενέστερον καὶ καλύπτουν χρονικῶς τὴν περίοδον ἀπὸ ὑπομυκηναϊκῶν μέχρι γεωμετρικῶν χρόνων, εἰς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον ἀνήκει ὁ τάφος Ο. Ἐξ ἐκ τῶν ὑπελοίπων τάφων (Α, Β, D, E, M, N) ἀνήκουν εἰς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς καὶ εἰς (τάφος C) εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους καὶ περιγράφονται ἐν τοῖς ἐπομένοις.

Ὁ τάφος Ο περιγράφεται ὡς εὐρὺς περίβολος περικλείων δύο ὀστεοθήκας καὶ πέντε μεγαλυτέρους τάφους, εἰς ἓνα τῶν ὁποίων ὑπῆρχε πίθος περιέχων μεγάλην χαλκὴν πόρπην, κάτωθεν δὲ τοῦ πίθου εὐρέθησαν ψευδόστομος ὑπομυκηναϊκὸς ἀμφορεὺς, πτηνόμορφος ἀσκὸς μὲ τρεῖς πόδας καὶ τεμάχια ἀμφορέως. JHS 1887, 73 - 74. PGP, 218 - 221. IM 1970 Beiheft 3, 226 - 233. LMTS, 21, 162, 254. Anadolu 1967, 43 - 44.

XXXVIII. Χανιά (86).—Τρεῖς τυχαίως εὐρεθέντες θαλαμοειδεῖς τάφοι περιέχοντες ἄφθονον κεραμικὴν καὶ μικρά τινα εὐρήματα μνημονεύονται χωρὶς νὰ περιγράφωνται ἐκ τῆς θέσεως. AA 1930, 163 - 164.

XXXIX. Βρύση (87).—Δύο «μεμονωμένοι τάφοι» τῶν ὑπομυκηναϊκῶν ἢ πρωτογεωμετρικῶν χρόνων περιέχοντες πολλὰ ἀκέραια ἢ συντετριμμένα γραπτὰ ἀγγεῖα ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. Ἐπ. Ἐτ. Κρ. Σπ. 1940, 485.

XL. Βαθειανός Κάμπος (89).—Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ θαλαμοειδὲς τάφος περιέχων ταφὴν νεκροῦ εἰς πληλὴν σαρκοφάγον συνοδευομένην ἀπὸ ὀλίγα ἀγγεῖα. AA 1934, 249 - 251.

XLI. Κνωσός (90).—Οἱ ἐπόμενοι τάφοι τῆς θέσεως ἔχουν παράσχει ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν.

(1) Οἱ θαλαμοειδεῖς τάφοι VI α καὶ VII τοῦ νεκροταφείου τῶν Γουψάδων οἱ μνημονευθέντες μετὰ τῶν YM III Γ δεδομένων (I B, XCIX, 6) ἀνωτέρω, ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν χρονολογοῦνται εἰς τὸ τέλος τῆς YM III Γ ἢ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπομινωικῆς περιόδου. Ἐκ τοῦ τάφου VI α ἐσώθη μόνον ὁμὰς YM III B : 2 ἀγγεῖων (BSA 1958 - 59, 205). Ὁ τάφος VII, ὅστις ἔχει τὸν δρόμον ἐπὶ τῆς BA πλευρᾶς, τὴν εἴσοδον πλάτους 0,45 μ. καὶ διαστάσεις θαλάμου $1,70 \times 1,90$ μ., περιεῖχε κατὰ τὴν βορείαν πλευρὰν τοῦ θαλάμου πηλίνην σαρκοφάγον ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπῆρχον λείψανα νεκροῦ καὶ σιδηροῦν μαχαίριον μὲ χαλκοὺς ἤλους, κατὰ τὴν ΝΔ γωνίαν τοῦ θαλάμου εὐρέθησαν 7 ἀγγεῖα καὶ τέσσαρες χαλκαὶ περόναι εἰς ἄλλα δὲ σημεῖα ἐντὸς τοῦ θαλάμου παρατηρήθησαν λείψανα δύο τοῦλάχιστον ταφῶν συνοδευόμενα ἀπὸ 4 ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα. Ἐκτὸς τοῦ θαλάμου τέλος εὐρέθησαν δύο ἀγγεῖα. BSA 1958 - 59, 205 - 208.

(2) Ἐκ τῶν ὀκτὼ θαλαμοειδῶν τάφων τοῦ νεκροταφείου τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου, τῶν ἀνασκαφέντων τὰ ἔτη 1939 καὶ 1953 καὶ περιγραφομένων μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, XCIII, 2) κατωτέρω, οἱ τάφοι III, VII καὶ VIII περιεῖχον πλὴν ἄλλων πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων καὶ ἀνὰ ἓν ὑπομινωικὸν - πρωτογεωμετρικόν, τὰ ὁποῖα χρονολογοῦν τὴν κατασκευὴν τῶν τριῶν τούτων τάφων εἰς τὸ τέλος τῆς ὑπομινωικῆς καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου. BSA 1960, 132 - 142.

(3) Ταφὴ γενομένη ἐντὸς YM II - III A θαλαμοειδοῦς τάφου τῆς περιοχῆς τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου, ἀνασκαφεῖσα τὸ ἔτος 1959 καὶ ἀποτελουμένη ἐκ δύο ὑπτίων σκελετῶν, ἀνδρὸς καὶ γυναικός, μὲ συνεσταλμένα τὰ σκέλη, συνοδευομένων ἀπὸ δύο YM III Γ ἀγγεῖα (I B, XCIX, 3 ἀνωτέρω), τρία ὑπομινωικά καὶ δύο χαλκᾶς περόνας, τὰς ἀρχαιοτέρας τοῦ εἶδους τούτου ἐκ Κρήτης. JHS 1960 AR, 25. BSA 1968, 209 - 212.

(4) Δύο ἀγγεῖα ἐκ τοῦ θολωτοῦ τάφου ἐπὶ τοῦ λόφου Κεφάλαι δυνάμενα νὰ ταξινομηθοῦν ὡς ὑπομινωικά, μαρτυροῦν χρῆσιν τοῦ τάφου τούτου, μνημονευθέντος ἤδη καὶ μετὰ τῶν YM III Γ δεδομένων (I B, XCIX, 2) ἀνωτέρω, καὶ κατὰ τὴν ὑπομινωικὴν περίοδον. BSA 1957, 265 - 266 ἀριθ. 11, 16.

(5) Ὁ μετὰ τῶν YM III Γ δεδομένων μνημονευθεὶς (I B, XCIX, 4) ἀνωτέρω τάφος Π τῆς Φορτέτσας περιεῖχε καὶ 22 ὑπομινωικά ἀγγεῖα. Fortetsa, 8 - 10. GDA, 115 - 116.

(6) Οἱ τάφοι 186, 200 - 202, ἐκ τῶν ἀνασκαφέντων τὸ ἔτος 1978 ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν εἰς τὸ οἰκόπεδον τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς βορείως τοῦ Βενιζελείου Νοσοκομείου, τινὲς τῶν ὁποίων ἐμνημονεύθησαν μετὰ τῶν YM III Γ δεδομένων (I B, XCIX, 7) ἀνωτέρω καὶ ἄλλοι μνημονεύονται μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν κατωτέρω, ἀνήκουν εἰς τὴν ὑπομινωικὴν περίοδον. Ὁ τάφος 186 ἦτο μικρὸς θάλαμος, εἰς τὸ πλευρὸν κατακορύφου λάκκου, περιέχων καθύψιν νεκροῦ, ἓν ἀγγεῖον καὶ μικρὰ εὐρήματα.

Οἱ τάφοι 200 - 202 ἦσαν ὅμοιοι μικροὶ θάλαμοι εἰς τὰς τρεῖς πλευρὰς ἐτέρου κατακορύφου λάκκου καὶ περιεῖχον ἓν ἄγγειον καὶ μικρὰ εὐρήματα. JHS 1979 AR, 45 - 46.

XLII. Δ ρ η ρ ὸ ς (91).—Ὁρθογώνιος τὴν κάτωσιν τάφος, διαστάσεων $2,10 \times 1,75$ μ., οἱ τοῖχοι τῶν πλευρῶν τοῦ ὁποίου κατεσκευασμένοι ἐκ μεγάλων λίθων ἐσφύζοντο εἰς ὕψος 0,65 μ. Ὁ τάφος ἡρμηνεύθη ὡς καταστραφεὶς θολωτός, οὔτε δρόμος οὔτε εἴσοδος ὅμως διεπιστώθη. Ἐντὸς αὐτοῦ ὑπῆρχον τρεῖς ἐξηλωμένοι σκελετοί, ὅστ᾽ αὐτοὶ δύο τοῦλάχιστον ἐτέρων νεκρῶν καὶ 12 ἄγγεῖα. Necr. Mir., 17 - 18.

XLIII. Ὅ λ ο ὺ ς (92).—Οἱ ἐρευνηθέντες 51 τάφοι τῆς θέσεως δύνανται νὰ συνοψισθοῦν εἰς τὰς ἐπομένας δύο ὁμάδας.

(1) Οἱ 26 ἐκ τῶν ἐρευνηθέντων τάφων (ἀριθ. 1 - 26) ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι ἔχοντες ἐνίοτε τοιχάρια εἰς τὰς πλευρὰς καὶ περιέχοντες πηλίνας σαρκοφάγους συνοδευόμενας ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. Εἰς πέντε περιπτώσεις (ἀριθ. 17 - 21) δὲν εὐρέθησαν σαρκοφάγοι καὶ ὁ ἀνασκάψας εἰκάζει ὅτι εἶχον χρησιμοποιοθῆ ξύλιναι σαρκοφάγοι ὡς φέρετρα. Αἱ σαρκοφάγοι περιεῖχον λείψανα σκελετῶν ἐνὸς κατὰ κανόνα νεκροῦ, πλὴν τριῶν περιπτώσεων (τάφοι 24, 25, 26), εἰς ἃς λείψανα περισσοτέρων σκελετῶν εἶχον ἀποτεθῆ εἰς τὴν αὐτὴν σαρκοφάγον καὶ ἐπὶ πλέον ὑπῆρχον σαφὴ ἵχνη μερικῆς καύσεως τῶν νεκρῶν. Necr. Mir., 7 - 11.

(2) Οἱ ὑπόλοιποι 25 τάφοι ἦσαν ἀπλοὶ ἐπίσης λάκκοι, ἐντὸς τῶν ὁποίων εὐρέθησαν, ἀποτεθειμένοι ἐπὶ τοῦ πλευροῦ τεφοδόχοι πίθοι περιέχοντες ἀπνηθρακωμένα ὅστ᾽ αὐτοὶ νεκρῶν, πλὴν τριῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς οἱ πίθοι περιεῖχον ἄκαυτα ὅστ᾽ αὐτοὶ παιδίων. Εἰς δέκα ἐκ τῶν 25 τάφων εὐρέθησαν ἄγγεῖα συνοδεύοντα τοὺς νεκροὺς ὡς κτερίσματα. Necr. Mir., 11 - 13.

XLIV. Λ ι ὀ π ε τ ρ ο (93).—Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῆ δέκα θολωτοί, ὀρθογώνιοι τὴν κάτωσιν, τάφοι. Οἱ πέντε τούτων εὐρέθησαν εἰς τὴν θέσιν Φατση Χαμαιζίου καὶ οἱ ἕτεροι πέντε εἰς τὴν θέσιν Δρογγαῖ Σκοπῆς δυτικώτερον τῶν προηγουμένων. Τριῶν τάφων τῆς πρώτης ὁμάδος (τάφοι II, III, V) καὶ ἐνὸς τῆς δευτέρας παρέχονται αἱ διαστάσεις. Οἱ τάφοι εἶχον συληθῆ καὶ μόνον ἐκ τριῶν τούτων συνελέγησαν κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα. ΑΔ 1972 Χρον., 650.

XLV. Κ α ρ φ ῖ (94).—Οἱ μετὰ τῶν ΥΜ III Γ δεδομένων περιγραφέντες (I B, C) ἀνωτέρω τάφοι ἀνήκουν κυρίως εἰς τὴν ὑπομινωικὴν περίοδον καὶ πρέπει νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. BSA 1937 - 38, 100 - 109.

XLVI. Μουλιανὰ (95).—Ὁ θολωτὸς τάφος Α περιεῖχε παρὰ τὰς ΥΜ ΙΙΙ Γ ταφὰς καὶ ὑπομινωικὰς - πρωτογεωμετρικὰς καύσεις νεκρῶν καὶ προφανῶς ἐχρησιμοποιήθη καὶ κατὰ τὰς περιόδους ταύτας. ΑΕ 1904, 22 - 38.

XLVII. Πρινιάς (96).—Αἱ ἀρχαιότεραι ταφαὶ τοῦ πρωτογεωμετρικοῦ καὶ γεωμετρικοῦ νεκροταφείου εἰς τὴν θέσιν Σιδεροσπηλιά, περιγραφομένου ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις κατωτέρω, ἀνήκουν εἰς ὑπομινωικοὺς χρόνους. BCH 1974, 718.

XLVIII. Καμάρες (97).—Ἐκ τῶν ἐπτὰ ὑπὸ τῶν χωρικῶν ἀνακαλυφθέντων καὶ συληθέντων τάφων οἱ τέσσαρες ἐρευνηθέντες εἶχον βραχεῖς δρόμους, μήκους 1 - 1,40 μ., κειμένους κατὰ τὴν ἀνατολικὴν τῆς θόλου πλευρὰν καὶ καλυπτομένους διὰ πλακῶν. Αἱ εἰσοδοὶ εἶχον ὕψος 0,50 μ. καὶ πλάτος 0,45 μ. Αἱ θόλοι, κυκλοτερεῖς τὴν κάτωσιν, εἶχον διαμέτρους κυμαινομένας ἀπὸ 2 μ. ἕως 2,40 μ. ὕψος δὲ 1,60 - 2 μ. Οἱ τοῖχοι τῶν θόλων εἶχον κατασκευασθῇ διὰ μετρίου μεγέθους ἀργῶν λίθων καὶ ἐσχημάτιζον ἄνω κανονικὸν θόλον. Ἐντὸς τῶν τάφων εὐρέθησαν ὀστᾶ νεκρῶν, ὀλίγα, ἀπροσδιορίστου χρονολογίας, ὄστρακα καὶ χαλκοὺν ἄμορφον ἀντικείμενον. ΑJA 1901, 439 - 443.

XLIX. Καβούσι (98).—Ἐκ τῶν γνωστῶν τάφων τῆς θέσεως εἰς τὴν ὑπομινωικὴν περίοδον ἀνήκουν οἱ ἐπτὰ θολωτοὶ τάφοι ἐπὶ τοῦ λόφου Βρόντα, χαρακτηριζόμενοι διὰ τῶν γραμμάτων Α - Γ, ἀλλ' ἐκ τούτων μόνον τέσσαρες, οἱ ἀσύλητοι τάφοι Β, Ε, F καὶ Γ, μνημονευόμενοι ὡς τάφοι 1 - 4 ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἀνασκαφῆς, παρέσχον πλουσιώτερον περιεχόμενον.

(1) Ὁ τάφος Α παρέσχεν ἐν σφονδύλιον στεατίτου. Ὁ τάφος δὲν περιγράφεται, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ μνημονευόμενοι κατωτέρω, οὔτε παρέχονται αἱ ἀναλογίαι τούτων. ΑJA 1901, 132.

(2) Ὁ τάφος Β εἶχε μερικῶς καταπέσει ἀλλὰ παρέσχε λείψανα τριῶν σκελετῶν, 13 ἀγγεῖα καὶ τεμάχια ἄλλων, δύο χαλκοὺς δακτυλίου καὶ δύο πήλινα σφονδύλια, μνημονεύεται δὲ ὡς ἀσύλητος τάφος 1 εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς ἀνασκαφῆς. ΑJA 1901, 132 - 133.

(3) Οἱ τάφοι C καὶ D οὐδὲν παρέσχον καὶ μνημονεύονται ἀπλῶς. ΑJA 1901, 133.

(4) Ὁ τάφος Ε εἶχε καταστραφῇ κατὰ τὸ ἄνω ἥμισυ τὸ δὲ κατώτερον μέρος αὐτοῦ ἦτο πλήρες λίθων, παρέσχεν ὅμως 10 ἀγγεῖα καὶ τεμάχια πολλῶν ἄλλων, ὡς καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου, καὶ ἀριθμεῖται ὡς ἀσύλητος τάφος 2. ΑJA 1901, 133.

(5) Ὁ τάφος F περιεῖχε τέσσαρας σκελετοὺς ἐξηπλωμένους, πίθον περιέχοντα ὀλίγην μελανὴν τέφραν, 40 πήλινα ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα

ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου, ἀριθμεῖται δὲ ὡς ἀσύλητος τάφος 3 ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἀνασκαφῆς. AJA 1901, 133 - 134.

(6) Ὁ τάφος G ἐσφύζετο μόνον ὡς πρὸς ὀλίγους λίθους τῶν πλευρῶν τοῦ δρόμου καὶ τὸ κατώφλιον τῆς εἰσόδου, παρέσχεν ὅμως 18 ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου ἀριθμεῖται δὲ ὡς ἀσύλητος τάφος 4. AJA 1901, 134 - 135. PGP, 269. LMTS, 66, 187, 191.

L. Παναγία (99).—Οἱ ἐξ ἐκ τῆς θέσεως ἐρευνηθέντες ὀρθογώνιοι τὴν κάτωψιν θολωτοὶ τάφοι ἦσαν μικρῶν κατὰ κανόνα διαστάσεων. Αἱ διαστάσεις τοῦ ἐνὸς τῶν δύο πρώτων ἐρευνηθέντων συλημένων τάφων ἦσαν, τῆς μὲν εἰσόδου πλάτος 0,60 καὶ ὕψος 0,65 μ. τοῦ δὲ θαλάμου 1,90 × 1,65 καὶ ὕψος 1,25 (AJA 1901, 284 - 285), παρεμφερεῖς δὲ ἦσαν αἱ διαστάσεις καὶ τῶν 4 βραδύτερον ἀνασκαφέντων τάφων α - δ, οἵτινες περιεῖχον ἀνθρώπινα ὀστᾶ καὶ κεραμικὴν. Ἡ παρὰ τὸν τάφον α ὁμᾶς σιδηρῶν ἀντικειμένων συνωδεύετο ἀπὸ ἀπηνθρακωμένα ὀστᾶ ζώων. Annuario 1927 - 29, 389 - 400.

LI. Βρόκαστρο (100).—Ἐκ τῶν ἐρευνηθέντων τάφων τῆς θέσεως, εἰς οὓς περιλαμβάνονται ἑπτὰ θολωτοὶ ὀρθογώνιοι τὴν κάτωψιν τάφοι, ταφαὶ ἐντὸς περιβόλων, ταφαὶ εἰς πίθους καὶ ταφαὶ ὑπὸ τὰ δάπεδα τῶν οἰκῶν εἰς λάκκους ἢ πίθους, εἰς τὴν ὑπομινωικὴν περίοδον ἀνήκουν ἀσφαλῶς οἱ 7 θολωτοὶ τάφοι καὶ τινες τῶν ταφῶν εἰς πίθους. Οἱ λοιποὶ ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον καὶ θὰ περιγραφοῦν μετὰ τῶν δεδομένων τῆς περιόδου ταύτης κατωτέρω.

(1) Θολωτὸς τάφος I εἰς τὴν θέσιν Καρακοβίλια. Ὁ τάφος ἦτο ὀρθογώνιος τὴν κάτωψιν αἱ διαστάσεις ὅμως αὐτοῦ δὲν ἀναφέρονται, μαρτυροῦνται ἐν τούτοις ἐκ τοῦ σχεδίου. Τὸ περιεχόμενον τοῦ τάφου εἶχε ταρχθῇ ἀλλὰ διεπιστώθη ὅτι ἐντὸς αὐτοῦ εἶχον γίνει ἐξ τοῦλάχιστον ταφαὶ πολλὰ δὲ τῶν ὀστέων ἔφερον σαφεῇ ἵχνη καύσεως καὶ δύο ἀγγεῖα ἦσαν πλήρη κεκαυμένων ὀστέων. Ἐκ τῶν κτερισμάτων τοῦ τάφου συνελέγησαν 33 ἀγγεῖα καὶ πολλὰ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ, σιδήρου καὶ ἄλλων ὑλῶν, ἐν οἷς καὶ χρυσοῦς δακτύλιος. Vrokastro, 123 - 139.

(2) Θολωτὸς τάφος II εἰς τὴν θέσιν Μαζιχόρτια περὶ τὸ 1 χιλιόμετρον ΝΔ τοῦ προηγουμένου. Ὁ δρόμος, ὅστις δὲν ἀνεσκάφη καθ' ὅλον τὸ μῆκος, εἶχε πλάτος 0,47 μ. Ὁ θάλαμος, ὀρθογώνιος τὴν κάτωψιν, εἶχε διαστάσεις 2,04 × 1,70 μ. καὶ διετηρεῖτο εἰς ὕψος 1,09 μ. Ἡ ὀροφή εἶχε καταπέσει. Ἐντὸς τοῦ θαλάμου εὐρέθησαν 24 σκελετοὶ χωρὶς ἵχνη καύσεως, τρία ἀγγεῖα καὶ σιδηρᾶ πόρπη. Vrokastro, 139 - 140.

(3) Θολωτὸς τάφος III τῆς περιοχῆς Μαζιχορτίων κείμενος μεταξὺ τῶν δύο προηγουμένων. Ὁ δρόμος εἶχε πλάτος 0,60 μ. καὶ τὰς πλευράς

τοιχισμένας εἰς μῆκος 1,51 μ. Ἡ εἴσοδος εἶχεν ὕψος 0,85 μ. Ὁ ὀρθογώνιος τὴν κάτωσιν θάλαμος εἶχε διαστάσεις $1,76 \times 1,34$ μ. καὶ διετηρεῖτο εἰς ὕψος 1,36 μ. Ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθησαν ἑπτὰ κρανία, ἄλλα ὅστ' ἄνευ ἰχνη καύσεως, ἂν καὶ ἄνθρακες ὑπῆρχον ἐντὸς τοῦ θαλάμου, 8 ἀγγεῖα καὶ ὄστρακα ἄλλων ὥς καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ λίθου. Vrokastro, 141 - 144.

(4) Θολωτὸς τάφος IV εἰς τὴν θέσιν Ἀμυγδαλῆ. Περὶ τοῦ δρόμου καὶ τῆς εἰσόδου δὲν παρέχονται πληροφορίες. Ὁ θάλαμος, ὀρθογώνιος τὴν κάτωσιν, εἶχε διαστάσεις $1,80 \times 1,545$ μ. σφζόμενον δὲ ὕψος 1,15 μ. Ἡ ὀροφή εἶχε καταπέσει. Ὁ τάφος περιεῖχε κεκαυμένα ὅστ' ἄνευ νεκρῶν ἐντὸς πηλίνων ἀγγείων, ὅκτ' ἕτερα ἀγγεῖα διεσκορπισμένα ἐπὶ τοῦ δαπέδου καὶ θραύσματα ἄλλων ὥς καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ, φαγεντιανῆς καὶ λίθου. Vrokastro, 144 - 148.

(5) Θολωτὸς τάφος V εἰς τὴν θέσιν Κοπράνες δυτικῶς τοῦ οἰκισμοῦ. Ὁ δρόμος εἶχε πλάτος 0,64 καὶ βάθος 1,38 μ. Ὁ θάλαμος ἦτο ἀκανονίστου κυκλοτεροῦς σχήματος, μεγίστου πλάτους 1,66 μ. καὶ μήκους 2,09 μ. Τὸ περιεχόμενον τοῦ τάφου εἶχε συληθῇ ἄλλ' ἐν αὐτῷ εὐρέθησαν τεμάχια ὀστέων μὲ ἰχνη καύσεως, ἑννέα ὑπομινωικά ἀγγεῖα καὶ τεμάχια ἄλλων ὥς καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ, σιδήρου, φαγεντιανῆς καὶ λίθου. Vrokastro, 149 - 151.

(6) Θολωτὸς τάφος VI εἰς τὴν θέσιν Κοπράνες. Ὁ τάφος εἶχε μερικῶς καταστραφῇ καὶ δὲν περιγράφεται. Περιεῖχε λείψανα τριῶν σκελετῶν χωρὶς ἐμφανῆ ἰχνη καύσεως, πέντε ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. Vrokastro, 152 - 153.

(7) Θολωτὸς τάφος VII εἰς τὴν θέσιν Κοπράνες. Ὁ δρόμος εἶχε πλάτος 0,745 μ. καὶ ὕψος 0,67 μ. Ὁ θάλαμος, διαστάσεων $2,24 \times 1,59$ μ. καὶ ὕψους 4,13 μ., περιεῖχε τεμάχια ὀστέων χωρὶς ἰχνη καύσεως, πέντε ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. Vrokastro, 153 - 154.

(8) Ταφαὶ εἰς πίθους ἐκ διαφόρων θέσεων τῆς ἀνασκαφῆς, τρεῖς τῶν ὁποίων εὐρέθησαν ἐπὶ τοῦ ὑψώματος Χανγὰ καὶ μία ἑτέρα παρὰ τὸν δρόμον τοῦ θολωτοῦ τάφου IV εἰς τὴν θέσιν Ἀμυγδαλῆ. Ἐκ τῶν τριῶν ταφῶν ἐπὶ τοῦ ὑψώματος Χανγὰ οἱ δύο πίθοι περιλαμβάνοντο εἰς ἐπάλληλα στρώματα ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ κυκλοτεροῦς λάκκου καὶ ὁ κατώτερος πίθος συνωδεύετο ἀπὸ ψευδόστομον ἀμφορέα ὑστέρων ΥΜ III Γ ἢ πρωίμων ὑπομινωικῶν χρόνων καὶ ἔχει μνημονευθῇ ἤδη μετὰ τῶν ΥΜ III Γ δεδομένων. Αἱ λοιπαὶ ταφαὶ εἰς πίθους ἦσαν ἀκτέριστοι καὶ ἡ χρονολόγησις τούτων εἶναι ἀβεβαία, καθὼς καὶ πολλῶν ἐκ τῶν ταφῶν ὑπὸ τὰ δάπεδα τῶν οἰκιῶν. Vrokastro, 123, 172 - 174. LMTS, 185.

ΛΠ. Κούκου Κεφάλι (101).—Τὰ ἐπόμενα δύο ταφικὰ σπήλαια ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ταφικὸν σπήλαιον Α. Ὁ τάφος οὗτος ἀπετελεῖτο ἀπὸ μικρὸν κοίλωμα τοῦ βράχου. διαστάσεων 6×6 ποδῶν, ἄνευ ἐνδείξεων λαξεύσεως, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὐρέθησαν περὶ τὰ 70 ἀγγεῖα καὶ πολυάριθμα μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ, σιδήρου καὶ ἄλλων ὑλῶν. BSA 1900 - 1, 148.

(2) Ταφικὸν σπήλαιον Β. Τὸ μικρὸν τοῦτο σπήλαιον συνεπληροῦτο διὰ τοίχου ὥστε νὰ δημιουργηθῇ ταφικὸς ἐπιμήκης χώρος διαστάσεων 5×3 ποδῶν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον 15 ἀκόσμητα καὶ ἐν γραπτὸν ἀγγεῖον. BSA 1900 - 1, 148.

LIII. Κοῦρτες (102).—Οἱ τρεῖς συστηματικώτερον περιγραφέντες ἐκ τῶν πολλῶν ὑπὸ τῶν χωρικῶν ἀνασκαφέντων θολωτῶν τάφων τῆς θέσεως καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν ὁποίων ἐν πολλοῖς ἀνήκει εἰς τὰς ἐπομένας περιόδους, δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς ἑπεται.

(1) Ὁ πρῶτος ἐρευνηθεὶς τάφος εἶχεν ἐπιμήκη, πεταλοειδῆ τὴν κάτοψιν, θόλον, αἱ διάμετροι τῆς ὁποίας δὲν ἀναφέρονται, τὸ δὲ ὕψος ἦτο 1,50 - 1,70 μ. Ὁ τοίχος εἶχε κατασκευασθῇ ἐξ ἀργῶν λίθων ἄνω δὲ ἡ θόλος ἐκαλύπτετο διὰ πλακῶν. AJA 1901, 290 - 291.

(2) Ὁ δεῦτερος τάφος ἐσφίξετο κατὰ τοὺς κατωτέρους δρόμους μόνον τῆς θόλου του, εἶχε δὲ καὶ αὐτὸς πεταλοειδὲς σχῆμα καὶ διαμέτρους 1,55 μ. καὶ 0,83 μ. Ὁ τοίχος εἶχε πάχος 0,36 - 0,38 μ. καὶ εἶχε κατασκευασθῇ εἰς τὸ σφζόμενον τμῆμα κατὰ τὸν ἐκφορικὸν τρόπον. AJA 1901, 291.

(3) Ὁ τρίτος τάφος εἶχε κυλινδρικὸν σχῆμα, διάμετρον μικροτέραν τοῦ 1 μ. καὶ τὸ ἀνώτερον μέρος τῶν τοίχων συγκλίνει, ὥστε νὰ ὑποδηλοῦται θολωτὴ ὀροφή. Ἐντὸς τοῦ τάφου εὐρέθη συντετριμμένον τεφροδόχον ἀγγεῖον παρ' αὐτὸ δὲ πέντε μικρὰ ἀγγεῖα. AJA 1901, 290, 292, 294 - 301.

LIV. Λιλιανά (104).—Οἱ ἀνεπαρκῶς γνωστοί, μετὰ τῶν ΥΜ III Γ δεδομένων περιγραφέντες, ὁκτὼ τάφοι τῆς θέσεως περιεῖχον κυρίως ὑπομινωικὴν κεραμικὴν καὶ ἀνήκουν καὶ εἰς τὴν περίοδον ταύτην. AIRRS, 1944 (Op. Arch. 3), 230. LMTS, 183.

LV. Φαιστός (106).—Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ τυχαίως εὐρεθεὶς θαλαμοειδὲς τάφος περιέχων 13 ὑπομινωικά - πρωτογεωμετρικά ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα. Boll. d'Arte 1955, 159. Annuario 1969 - 70, 183 - 184.

LVI. Λάπηθος (107).—Εἰς τὴν ΥΚ III Β περίοδον ἀνήκουν οἱ δύο μετὰ τῶν ΥΚ III Α - Β δεδομένων περιγραφέντες τάφοι τῆς θέσεως, ἦτοι τὸ κατώτερον στρῶμα ταφῶν τοῦ τάφου 503 (AIRRS 1944 (Op. Arch. 3), 76 - 77, 233 - 234) καὶ εἰς τάφος ἐκ τῶν περιγραφέντων ὑπὸ τοῦ Ohne-

falsch - Richter (Kypros, 297, 432, 462, πίν. 98, 1, 6, 9, πίν. 157, 2), καθὼς καὶ πέντε ἕτεροι τάφοι τῶν μεταβατικῶν πρὸς τὴν κυπρογεωμετρικὴν περίοδον χρόνων (SCE I, 194 - 201 τάφος 406, 234 - 240 τάφος 420), ΠΡΚ, 12.

LVII. Ἀλὰς (108).—Οἱ 9 ὑπὸ τοῦ Καραγεώργη περιγραφόμενοι θαλαμοειδεῖς τάφοι, εἰς τῶν ὁποίων (τάφος 11) καταλέγεται μεταξὺ τῶν συληθέντων πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς (τάφοι 1 - 11) τάφων, καὶ ὀκτὼ (τάφοι 12 - 19) ἀνεσκάφησαν ὑπὸ τοῦ ἰδίου, δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς ἑπεται.

Οἱ δρόμοι ἦσαν ἀπὸ Β ἢ ΒΔ (τάφος 11) κατευθύνσεως καὶ ἐποικίλλον εἰς μῆκος ἀπὸ 0,80 μ. (τάφος 15) ἕως 4,60 μ. (τάφος 19) καὶ εἰς πλάτος ἀπὸ 0,45 (τάφος 18) ἕως 0,95 μ. (τάφος 19). Οἱ τάφοι 12 καὶ 15 ἐστεροῦντο δρόμου ὃ δὲ τάφος 16 ἀντὶ δρόμου εἶχε τὸ ἄνευ ὀροφῆς ἐξωτερικὸν ἥμισυ τοῦ θαλάμου διὰ τοίχου κεχωρισμένον ἀπὸ τὸν κυρίως θάλαμον. Ὁ ἄξων τοῦ δρόμου δὲν συνέπιπτε πάντοτε πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ θαλάμου (τάφος 19). Αἱ εἰσοδοὶ διετηροῦντο εἰς τοὺς τάφους 13, 17 καὶ 19 καὶ ἐκλείοντο διὰ τοιχαρίων ἢ πλακῶν.

Οἱ θάλαμοι ἦσαν συνήθως ὀρθογωνίου σχήματος, διαστάσεων ἀπὸ $1,30 \times 1$ μ. (τάφος 12) ἕως $2,90 \times 2$ μ. (τάφος 11) καὶ εἶχον ὕψος ἀπὸ 0,40 μ. (τάφος 18) ἕως 1,20 μ. (τάφοι 11, 15). Ὁ τάφος 18 εἶχε κυκλωτέρῃ θάλαμον διαμέτρου 0,80 μ. Αἱ ὀροφαὶ εἰς τὰς περισσοτέρας περιπτώσεις εἶχον καταπέσει. Εἰς ἕκαστον τῶν τάφων 13, 14, 15, 16 καὶ 19 εὐρέθησαν ὅστ᾽ ἓν ὃς νεκροῦ. Ὁ τάφος 17 περιεῖχε λείψανα σκελετῶν δύο νεκρῶν. Κεραμικὴ εὐρέθη εἰς ὅλους τοὺς ἐρευνηθέντας τάφους πλὴν τοῦ τάφου 18. Μικρὰ εὐρήματα ὑπῆρχον εἰς τοὺς τάφους 12, 16, 17 καὶ 19. Τέλος μεταξὺ τῶν τάφων 13 καὶ 15 εὐρέθη λάκκος (Α) περιέχων 8 ἄγγεια χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ 11ου μέχρι τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος. Alaas, 5 - 27.

LVIII. Σαλαμίς (109).—Ὁ ΥΚ III Β θαλαμοειδὲς τάφος I τῆς θέσεως εἶχε τὸν δρόμον ἐπὶ τῆς βορείας πλευρᾶς τὸ δὲ μῆκος τούτου ἦτο 3,50 μ. καὶ τὸ πλάτος 0,65 μ. κατὰ τὸ ἔξω ἄκρον καὶ 1,15 μ. πρὸ τῆς εἰσόδου. Ὁ θάλαμος ἦτο ὀρθογώνιος τὴν κάτωψιν, διαστάσεων $2,15 \times 2,15$ μ., καὶ ἡ ὀροφή αὐτοῦ εἶχε καταπέσει. Ἐντὸς τοῦ θαλάμου εὐρέθησαν λείψανα σκελετῶν συνοδευόμενα ἀπὸ πολυάριθμα ἄγγεια καὶ μικρὰ εὐρήματα. Université de Lyon, Salamine de Chypre II: M. Yon, La Tombe T. I. du XIe s.a. J.C. 1971 (= Salamine II).

LIX - LXII. Ἐγκώμη (110), Ἰδάλιον (111), Κίτιον (112), Κοῦκλια - Παλαίπαφος (113).—Ἰδὲ ΥΚ III Α - Β δεδομένα, I Β, CXI, CXII, CXIII καὶ CXIV ἀντιστοίχως.

LXIII. Κούριον (114).—Οἱ ἐπόμενοι δέκα ΥΚ III Β θαλαμοειδεῖς τάφοι ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῶν δύο νεκροταφείων τῆς θέσεως.

(1) Θαλαμοειδῆς τάφος 19 τοῦ νεκροταφείου τῆς Παμπούλας. Ὁ δρόμος τοῦ τάφου ἦγεν ἀπὸ ΝΑ κατευθύνσεως καὶ εἶχε διαστάσεις $1 \times 1,30$ μ. καὶ βάθος 0,58 μ., κατὰ τὰς πλευρὰς δὲ αὐτοῦ εἶχον κατασκευασθῇ δύο κόγχαι ταφῶν. Ὁ θάλαμος ἦτο ἐλλειψοειδῆς τὴν κάτοψιν, διαμέτρων $2,13 \times 2,39$ μ. καὶ ὑπολογιζομένου ὕψους 1,50 μ. Ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθησαν ἑξ ἐπ'ἀλλήλα στρώματα ταφῶν (Α - F) περιέχοντα 50 περίπου νεκρούς, ἑξ ὧν τὸ ἀνώτατον στῶμα F ἀνῆκεν εἰς τὴν ΥΚ III Β περίοδον καὶ περιελάμβανεν 9 νεκρούς, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. Kourion, 22 - 23.

(2) Τάφος 27 Παμπούλας. Ἀνεπαρκῶς γνωστὸς θαλαμοειδῆς τάφος, κυκλοτεροῦς κατόψεως, περιέχων ΥΚ II ὄστρακα, τεμάχιον ἐλεφαντοστοῦ καὶ ἓν ΥΚ III Β ἀγγεῖον. Kourion, 26.

(3) Θαλαμοειδῆς τάφος 33 Παμπούλας. Τὸν τάφον ἀπετέλει ὁ δυτικώτερος τῶν δύο θαλάμων διπλοῦ τάφου μὲ ἓνα δρόμον. Ἡ εἴσοδος ἔκειτο ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς. Ὁ δυτικώτερος τῶν δύο θαλάμων τοῦ τάφου ἦτο τετράγωνος τὴν κάτοψιν, διαστάσεων $2,40 \times 2,40$ μ., καὶ μεγίστου ὕψους 1,50 μ. Ὁ ἀνατολικὸς θάλαμος εἶχε κατακρημνισθῇ πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς. Ἐντὸς τοῦ δυτικωτέρου θαλάμου εὐρέθησαν τρεῖς ταφαὶ Α - C, ἑξ ὧν εἰς τὴν ΥΚ III Β περίοδον ἀνῆκεν ἡ νεωτέρα ταφή C συνοδευομένη ἀπὸ 14 ἀγγεῖα. Kourion, 28 - 29.

(4) Θαλαμοειδῆς τάφος 5 τῆς Καλορίζικης, ἀνασκαφεῖς ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας Κύπρου καὶ μὴ δημοσιευθεῖς. Περιεῖχε 13 ΥΚ III Β ἀγγεῖα. ΠΡΚ, 10.

(5) Θαλαμοειδῆς τάφος 12 τῆς Καλορίζικης, ἀνασκαφεῖς ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας Κύπρου καὶ μὴ δημοσιευθεῖς. Περιεῖχε 3 ΥΚ III Β ἀγγεῖα. ΠΡΚ, 10.

(6) Θαλαμοειδῆς τάφος 19 τῆς Καλορίζικης ἀνασκαφεῖς ὡς καὶ πάντες οἱ ἐπόμενοι ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν. Ὁ δρόμος τοῦ τάφου ἔκειτο ἐπὶ τῆς βορειοδυτικῆς πλευρᾶς τοῦ θαλάμου, εἶχε μῆκος 6,60 μ. πλάτος 1,30 μ. καὶ 5 βαθμίδας ἐν ἀρχῇ. Ὁ θάλαμος, ὀρθογώνιος τὴν κάτοψιν, διαστάσεων $2,40 \times 2,20$ μ., περιεῖχε τεφροδόχον ἀγγεῖον ΥΚ III Β χρόνων καὶ μίαν κυπρογεωμετρικὴν ΙΑ ταφήν, ὡς καὶ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ὡς κτερίσματα. Kaloriziki, 26 - 27.

(7) Θαλαμοειδῆς τάφος 25 Καλορίζικης. Ὁ δρόμος τοῦ τάφου ἔκειτο ἐπὶ τῆς ΒΑ πλευρᾶς τοῦ θαλάμου καὶ διετηρεῖτο εἰς μῆκος 2,95 μ. ἀλλὰ τὸ ἀρχικὸν τούτου μῆκος ὑπολογίζεται εἰς 5,50 μ. Τὸ πλάτος τοῦ δρόμου ἦτο 1 μ. ἐπὶ τοῦ δαπέδου καὶ 0,50 μ. κατὰ τὴν κορυφὴν τὸ δὲ βάθος αὐτοῦ 2,40 μ. καὶ συμπεραίνεται ὅτι ὁ δρόμος θὰ εἶχε βαθμίδας, ἐν ἀρχῇ, μὴ σωθείσας, μία δὲ βαθμὶς ἐσφῶζετο πρὸ τῆς εἰσόδου. Ἡ εἴσοδος ἐκλείετο διὰ

τοίχου ἐξ ὠμῶν πλίνθων. Ὁ θάλαμος, ὀρθογώνιος τὴν κάτοψιν, διαστάσεων $2,10 \times 1,20$ μ., εἶχε καταπεσοῦσαν τὴν ὀροφήν. Τὸ περιεχόμενον τοῦ θαλάμου εἶχε ταραχθῆ, ἐνδεχομένως κατὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ παρακειμένου θαλαμοειδοῦς τάφου 24, ὅποτε κατέρρευσε τὸ ἐν τοίχῳ τοῦ τάφου 25 καὶ ἀνεπληρώθη διὰ τοίχου χωρίζοντος τοὺς δύο τάφους. Ἐκ τοῦ θαλάμου τοῦ τάφου συνελέγησαν 105 ΥΚ ΙΙΙ Β ἀγγεῖα, ἐν λίθινον ἀγγεῖον καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ, ἐλεφαντοστοῦ καὶ στεατίτου. Kaloriziki, 32 - 34.

(8) Θαλαμοειδὴς τάφος 26 Καλορίζικης. Ὁ δρόμος ἔκειτο ἐπὶ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ θαλάμου, εἶχε μῆκος 5,40 μ., πλάτος 0,45 - 0,90 μ., βάθος 2,10 μ. καὶ βαθμίδας ἐν ἀρχῇ ὡς καὶ ἐτέρας 2 μ. πρὸ τῆς εἰσόδου, ἥτις ἐκλείετο διὰ λίθων. Ὁ θάλαμος εἶχεν ἀκανόνιστον τετράπλευρον σχῆμα, μεγίστων διαστάσεων $3,20 \times 2,50$ μ., καὶ περιεῖχε δύο ταφάς, μιάν (Α) τῆς ΥΚ ΙΙΙ Β καὶ ἐτέραν (Β) τῆς Κυπρογεωμετρικῆς Ι περιόδου, συνοδευόμενας ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. Οἱ νεκροὶ καὶ τῶν δύο ταφῶν εἶχον ἀποτεθῆ ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τῆς ράχews. Kaloriziki, 34 - 36.

(9) Τάφος 40 Καλορίζικης. Ὁ δρόμος, ἐὰν ὑπῆρχε, δὲν ἐσφῶζετο. Ὁ θάλαμος ἦτο ὀρθογώνιος τὴν κάτοψιν λάκκος, διαστάσεων $2,80 \times 2$ μ., ἔχων ἀναβαθμὸν πρὸ τῆς νοτίας αὐτοῦ πλευρᾶς. Ἐντὸς τοῦ τάφου εὐρέθη χαλκοὺν τεφροδόχον ἀγγεῖον καὶ πιθανῶς καὶ ἐτέρα καυσις νεκροῦ, συνωδεύοντο δὲ ἀπὸ ΥΚ ΙΙΙ Β κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. Kaloriziki, 49 - 50.

(10) Θαλαμοειδὴς τάφος 41 Καλορίζικης. Ὁ δρόμος ἔκειτο κατὰ τὴν ΝΑ γωνίαν τοῦ θαλάμου, εἶχε μῆκος 4,20 μ., πλάτος 0,22 - 0,94 μ. καὶ ἐξ βαθμίδας ἐν ἀρχῇ. Ἡ εἴσοδος ἐκλείετο διὰ λίθων. Ὁ θάλαμος, ἀκανόνιστου ὀρθογωνίου σχήματος, εἶχε διαστάσεις $4,10 \times 4,90$ μ., ἡ δὲ ὀροφή αὐτοῦ εἶχε καταπέσει. Ἐντὸς τοῦ θαλάμου εὐρέθησαν λείψανα περισσοτέρων ταφῶν, ὧν ἡ τελευταία ἦτο ἀδιατάρακτος, τὸ δὲ περιεχόμενον τοῦ τάφου ταξινομεῖται εἰς τρεῖς περιόδους (Α - C), ὧν ἡ ἀρχαιοτέρα περίοδος Α ἀνήκει εἰς τοὺς ΥΚ ΙΙΙ Β χρόνους αἱ δὲ ἐπόμεναι εἰς τὴν κυπρογεωμετρικὴν περίοδον. Κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα συνώδευον τὰς ταφάς. Kaloriziki, 50 - 52.

II. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΩΝ ΥΠΟΜΥΚΗΝΑ-Ι-ΚΩΝ ΤΑΦΩΝ

Ὡς ὁρόσημον διὰ τὸ τέλος τῆς ΥΕ ΙΙΙ Γ περιόδου καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν ὑπομυκηναϊκῶν χρόνων ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος λαμβάνεται ἡ ἐντυπωσιακὴ μεταβολὴ ἡ μαρτυρουμένη ἐκ τῶν δύο νεκροταφείων τῆς Σαλαμί-νος καὶ τοῦ Κεραμικοῦ, τόσον ὡς πρὸς τὸν τύπον τῶν νέων τάφων, τὴν διάδοσιν τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν καὶ τὴν κτέρισιν τούτων διὰ χαλκῶν καὶ σιδηρῶν πορπῶν, περονῶν καὶ δακτυλίων, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκ τῆς

κεραμικῆς τῶν τάφων μαρτυρουμένην ἐξέλιξιν εἰς τὰ σχήματα καὶ τὴν κόσμησιν τῶν ἀγγείων.

Τὰ ὑπομυκηναϊκὰ ταφικὰ δεδομένα κατὰ ταῦτα εἶναι τὰ πλέον διδακτικά εὐρήματα διὰ τὴν μελέτην τοῦ τρόπου ἐνάρξεως τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου καθὼς καὶ τῶν κυριωτέρων μεταβολῶν, αἵτινες χαρακτηρίζουν αὐτήν, παρ' ὅλον ὅτι, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν δεδομένων τούτων, ἐλλείπουν στρωματογραφικαὶ ἐνδείξεις διὰ τὴν χρονολόγησιν ἐκάστης τῶν μεταβολῶν.

Πρὶν εἰσέλθωμεν εἰς ἐξέτασιν τῶν διαφορῶν τύπων τάφων τῆς περιόδου ἄξιον ἰδιαιτέρας προσοχῆς εἶναι τὸ γεγονός ὅτι, τόσον τὰ δύο ταῦτα νεκροταφεῖα ὅσον καὶ τὰ ὑπομυκηναϊκὰ νεκροταφεῖα ἄλλων θέσεων, ὅπως τῶν Θηβῶν (XIV), τοῦ Λευκαντιοῦ (XVI), τῶν ἄλλων περιοχῶν τῶν Ἀθηνῶν (XVII), τῶν Μυκηνῶν (XX), τοῦ Ἄργους (XXII), τῆς Τίρυνθος (XXIII), τοῦ Ναυπλίου (XXIV), τῆς Κεραμιδιᾶς (XXIX) καὶ τῆς Ἥλιδος (XXX), ἔχουν ἰδρυθῇ κατὰ πλεονασμὸν εἰς διαφορετικὰς τῶν YE III Γ νεκροταφείων θέσεις καὶ ἐνίστε, ὅπως εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν Μυκηνῶν καὶ τῆς Τίρυνθος, ἐπὶ τῶν λειψάνων τῶν YE III Γ οἰκισμῶν, μαρτυροῦντα ἄγνοιαν ἢ ἀδιαφορίαν τῶν ὑπομυκηναϊκῶν κατοίκων τῆς χώρας διὰ τοὺς προηγηθέντας YE III Γ κατοίκους αὐτῆς καὶ προφανῶς διαφορετικὴν καταγωγὴν τούτων.¹

Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν οἱ γνωστοὶ ὑπομυκηναϊκοὶ τάφοι τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου, προερχόμενοι ἀπὸ 63 μόνον ἐκ τῶν 114 γνωστῶν θέσεων τῆς περιόδου, ὑπερβαίνουν κατὰ πολὺ τοὺς 722 ἀλλ' εἰς 9 ἐκ τῶν γνωστῶν περιπτώσεων δὲν παρέχεται ὁ ἀκριβὴς ἀριθμὸς τῶν ἀνακαλυφθέντων τάφων, ὥστε νὰ δύναται νὰ συναχθῇ τὸ ἀκριβὲς ἄθροισμα αὐτῶν.²

Ἐκ τῶν 722 ἀναφερομένων τάφων διὰ 42 τάφους, 24 ἐξ Ἀθηνῶν καὶ 18 ἐκ Περαιτῆς, αἱ παρεχόμεναι πληροφορίαι πρὸς ταξινόμησιν τούτων κατὰ τύπους δὲν εἶναι σαφεῖς.

Ἐκ τῶν ὑπολοιπομένων 680 τάφων οἱ 202 τάφοι, ἑβδομήκοντα ὀκτὼ τῶν ὁποίων θολωτοὶ καὶ 124 θαλαμοειδεῖς, εἶχον ἐν πολλοῖς χρησιμοποιηθῇ καὶ κατὰ τὰς προηγούμενας περιόδους, 260 τάφοι ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ ἐκ τούτων 211 τάφοι περιλαμβάνοντο εἰς τὰ νεκροταφεῖα τοῦ Κεραμεικοῦ καὶ τῆς Σαλαμῖνος ἢ ἄλλων περιοχῶν τῆς

1. Εἰς νέας θέσεις ἔχουν ἰδρυθῇ οἰκισμοὶ καὶ νεκροταφεῖα εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ Πετζίου (IV), Ἐξαλόφου (V), Ριζῶν (XXVIII), Cömlekçi (XXXV), Χανίων (XXXVIII), Βρυσῶν (XXXIX), Δρηροῦ (XLI), Ὀλοῦντος (XLII), Λιοπέτρου (XLIV), Καμαρῶν (XLVIII), Παναγίας (L), Κούκου Κεφαλίου (LII), Κουρτῶν (LIII), Ἀλαᾶ (LVII), Κουρίου (LXIII). Ἰδὲ καὶ DAG, 315 316.

2. Θέσεις χωρὶς ἀκριβῆ ἀριθμὸν τάφων δηλοῦνται διὰ τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ εἰς τὴν ἀντίστοιχον στήλην τοῦ συνοπτικοῦ πίνακος VI τῶν σελίδων 543-545.

πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, 29 τάφοι ἀντὶ πλακῶν εἶχον εἰς τὰς πλευρὰς τοιχάρια ἐκ μικρῶν λίθων, 142 τάφοι ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι, 43 τάφοι περιεῖχον ταφὰς εἰς ἀγγεῖα καὶ 4 ἦσαν τύμβοι περιέχοντες ταφὰς εἰς θήκας σχηματιζομένας δι' ὀρθίων πλακῶν ἢ εἰς ἀπλοὺς λάκκους.

Ἐκ τῶν 78 θολωτῶν τάφων 30 ἦσαν κυκλοτερεῖς τὴν κάτωσιν, τοῦ συνήθους μυκηναϊκοῦ τύπου, καὶ 48 ἦσαν διαφορετικῶν τύπων. Ἐκ τῶν 30 κυκλοτερῶν τάφων 5 προέρχονται ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος πάντες ὁμῶς εἶχον κατασκευασθῆ κατὰ τὰς προηγουμένας περιόδους, ἔξ τάφοι προέρχονται ἐκ θέσεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας αἱ σχετικαὶ ὁμῶς πληροφορίαι εἶναι ἀνεπαρκεῖς καὶ 19 τάφοι προέρχονται ἐκ Κρήτης. Ἐκ τῶν 48 διαφορετικῶν τύπων θολωτῶν τάφων πέντε τάφοι, τρεῖς ἐκ Ῥιζομύλου (XXVI) Μεσσηνίας καὶ δύο ἐκ τῆς θέσεως Κοῦρτες (LIII, 1 - 2) τῆς Κρήτης, ἦσαν πεταλοειδεῖς τὴν κάτωσιν οἱ δὲ λοιποὶ 43, προερχόμενοι πάντες ἐκ Κρήτης, εἶχον ὀρθογώνιον κάτωσιν.

Ἐκ τῶν 124 θαλαμοειδῶν τάφων δύο ἐκ τῆς θέσεως Κούκου Κεφάλι (LII) τῆς Κρήτης μνημονεύονται ὡς ταφικὰ σπήλαια. Ἐκ τῶν ὑπολοίπων 122 τάφων εἴκοσιν ἑννέα τάφοι προέρχονται ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, δύο ἐκ Νάξου, 22 ἐκ Κρήτης καὶ 69 ἐκ Κύπρου. Ἐκ τῶν τάφων τούτων, 20 ἔξ Ἀμφικλείας (IX) τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, εἰς ἔξ Ἀργούς (ὁμάς XXII, 1 ἀνωτέρω, τάφος XVIII) ἑννέα ἐκ Κρήτης καὶ 35 ἐκ Κύπρου εἶναι νέοι ὑπομυκηναϊκοὶ τάφοι, οἱ λοιποὶ εἶχον χρησιμοποιοῦν καὶ παλαιότερον.

Τάφοι σχηματιζόμενοι δι' ὀρθίων πλακῶν, ἐκτὸς τῶν νεκροταφείων τῆς Σαλαμίνης καὶ τοῦ Κεραμεικοῦ, ἔχουν ἀναφερθῆ ἐκ 12 ἄλλων θέσεων τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, συνοψισθεῖσιν ἐπὶ τοῦ πίνακος VI, εἰς τὰς ὁποίας περιλαμβάνονται προσέτι καὶ ὅμοιοι τάφοι καλυπτόμενοι ὑπὸ τῶν τύμβων τοῦ Ἐξαλόφου (V) τῆς Θεσσαλίας καὶ τοῦ Καμαρίου (XV) τῆς Εὐβοίας. Δύο ἐπὶ πλέον τάφοι, ἔξ ὁμάδος ἑπτὰ τάφων τοῦ περιβόλου Ο τῆς Ἀλικαρνασσοῦ (XXXVII), μνημονεύονται ὡς ὀστεοθηκαί, ἀνήκουν ἴσως εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην. Εἰς τέλος ἐκ δύο τάφων τῶν Μυκηνῶν (XX, 1) ταξινομηθέντων εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην περιεῖχεν ἄδρῶς λαξευμένον πῶρον διὰ νὰ δεχθῇ τὸν νεκρὸν ἀντὶ νὰ ἔχη τὰς πλευρὰς ἔξ ὀρθίων πλακῶν.

Ὁ τύπος τοῦ δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζομένου τάφου, ὡς παρετηρήθη καὶ κατὰ τὴν ἐπισκόπησιν τῶν YE III Γ ταφικῶν δεδομένων, εἶναι συνήθης ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος καὶ κατὰ τὰς προηγουμένας περιόδους ἢ παρουσία ὁμῶς δύο νεκροταφείων εἰς νέας θέσεις, τὸν Κεραμεικὸν καὶ τὴν Σαλαμῖνα, ἀποτελουμένων ἀποκλειστικῶς ἐκ τάφων τῆς κατηγορίας ταύτης, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς μέχρι τοῦδε συνηθείας ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος τὰ νεκροταφεῖα νὰ ἀποτελοῦνται ἀπὸ οἰκογενειακοὺς θαλαμοειδεῖς τάφους, τῶν ὁποίων εἰς ἄλλας θέσεις γίνεται καὶ πάλιν εὐ-

ΠΙΝΑΞ VI

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΪΚΩΝ ΤΑΦΩΝ

*Εντὸς παρενθέσεων ἔχουν τεθῆ ἀριθμοὶ τάφων χρησιμοπονηθέντων καὶ κατὰ τὴν προηγουμένην ἢ τὴν ἀκολουθοῦσαν περίοδον. Εἰς ἄς περιπτώσεις δὲν ἀναφέρεται ὁ ἀκριβὴς ἀριθμὸς τῶν τάφων ἢ ἄλλων δεδομένων ἔχει τεθῆ τὸ σῆμα +

Α/Α	Θέσεις	Σύνολον τάφων	Εἶδος τάφων								Τρόπος ταφῆς				Κτερίσματα		Παρατηρήσεις
			Θῆκαι δι' ὀρθίων πλάκων	Κιβωτιόσχημοι με τοιχώρια	Λάκκοι	Πίθιοι	Θαμνοειδεῖς	Θόλοι	Θολωτοὶ τετραγ. ἢ ἑλλειψ. κατ'ὤψως	Τύμβοι	Πλάγιες νεκροὶ	Συνεσταλμένοι	Ὑπτιοὶ	Καυσις	Ἀγρία	Ἀλλα	
I	Ἐλαφότοπος	(1)	1							2	1		2		+	+	Ἐν ἁγείῳ Λεϊψανα πυρᾶς
II	Ἐφύρα	(4)				2									+	+	
III	Καραμπουνάκι	+	2												+	+	
IV	Πεζιγιόνι	2	2												+	+	
V	Ἐξάλοφος	1	1							1					+	+	
VI	Θεοτόκου	1	1												+	+	
VII	Πτελεδόν	(1)													+	+	
VIII	Ἀγναντή	(+)													+	+	
IX	Ἀμφίκλεια	20													+	+	
X	Δελφοὶ	(2)													+	+	
XI	Ἰτέα	(+)													+	+	
XII	Ἀντικυρα	+													+	+	
XIII	Παραλίμνη	+													+	+	
XIV	Θῆβαι	5												1	+	+	Περίβολοι Ἀγείῳ
XV	Καμάριον	1	4												+	+	Πυραὶ
XVI	Λευκαντί	23	21												+	+	
XVII	Ἀθήναι	183	111			44		4						5	+	+	
XVIII	Περατὴ	+18	+			+								18	+	+	

Α/Α	Θέσεις	Σύνολον τύπων	Είδη τάφων								Τρόπος ταφής					Κτερίσματα		Παρατηρήσεις
			Θήκαι δι' ὀρθίων πλάκων	Κιβωτιόσχημοι με τοιχώρια	Λάκκοι	Πιθοί	Θαλαμοειδείς	Θολωτοί	Θολωτοί τετραγ. ἢ ἑλλειψ. κατόψεως	Τύμβοι	Πιλοῦνες νεκροί	Συνεσταλμένοι	Υπτιοί	Καδοίς	Ἀγγεία	Ἄλλα		
XIX	Παλαιὰ Κόρινθος	2	2		2						+							
XX	Μυκῆναι	2						1										
XXI	Μιδέα	(1)	9		2	2	6				1		+	1				
XXII	Ἄργος	(19)	2		3	1												
XXIII	Τίρυνς	6	4															
XXIV	Ναύπλιον	4					+											
XXV	Παλαιόκαστρον	+																
XXVI	Ψιζόμυλος	(5)						2		3								
XXVII	Τραγάνες	(1)				1		1										
XXVIII	Ψίξες	1	1			2												
XXIX	Κεραμιδιά	3																
XXX	Ἡλις	14			14													
XXXI	Προστοβίτσα	(1)					1											
XXXII	Θάσος	(16)	100	14		2								2				
XXXIII	Σαλαμίς	5																
XXXIV	Ἰασός	13		10	2	+		3										
XXXV	Cömlekçi	(2)	7	5			2	3						1				
XXXVI	Νάξος	3																
XXXVII	Ἀλικαρνασσός	2																
XXXVIII	Χανιά	3					3											
XXXIX	Βρύξες	2					2											
XL	Βαθειανός Κάμπος	1					1											
XLI	Κνωσός	(12)					11	1										
XLII	Δηρὸς	1								1							Λάρναξ Λάρνακες, ἀγγ.	

Στήλαι
Λάρνακες
Έστία
Περίβολος
Λάρναξ
Λάρνακες, άγγ.

Α/Α	Θέσεις	Σύνολον τάφων	Εἶδη τῶν								Τρόπος ταφῆς				Κερί- σματα		Παρατη- ρήσεις
			Θῆκαι δι' ὀρθίων πλακῶν	Κιβωτιόσχημοι με τοιχώρια	Λάκκοι	Πίθοι	Θαλαμοειδεῖς	Θολοὶ	Θολοὶ τετρα- ῶν ἢ ἐλλειψ. κατόψεως	Τύμβοι	Πλείονες νεκροί	Συνεσταλμένοι	"Υπτιοί	Καθεῖς	Ἀγγεῖα	Ἄλλα	
XLIII	Ὀλοῦς	51			26	25			10		+			+	+	+	Λάρνακες
XLIV	Λιόπετρο	10						2	19		+			+	+	+	
XLV	Καρχί	(21)							1					+	+	+	
XLVI	Μουλιανὰ	(1)															
XLVII	Πρινιάς	(+)															
XLVIII	Καμάρες	7						7	7								
XLIX	Καβούσι	7															
L	Παναγία	6															
LI	Βρόκαστρο	+11							6								
LII	Κούκου Κεφάλι	2				4		1	6					+	+	+	Ὅσα ζῶν Ἀνθρακες
LIII	Κούρτες	3					2							+	+	+	
LIV	Αἰλιανὰ	(8)			4		4	1	2					+	+	+	
LV	Φαιστός	1					1							+	+	+	
LVI	Λάπηθος	(7)					7							+	+	+	
LVII	Ἀλαῶς	20			1		19							+	+	+	
LVIII	Σαλαμῆς	1					1				1			+	+	+	
LIX	Ἐγκώμη	(12)			10		2							+	+	+	
LX	Ἰθάλιον	(2)					2				+			+	+	+	
LXI	Κίτιον	(3)			1		2							+	+	+	
LXII	Κοῦκλια	(56)			30		26							+	+	+	
LXIII	Κοῦριον	10					10				+		+	3	+	+	16 περιπτώσεις
	ΣΥΝΟΛΑ	722	260	29	142	43	124	30	48	4	4	+	+	34	+	+	

ρεῖα χρήσις, εἶναι τῷ ὄντι ἀξιοπρόσεκτον φαινόμενον, ὅποιαδήποτε καὶ ἂν δοθῇ ἐρμηνεία εἰς τὸ φαινόμενον τοῦτο.

Μετὰ τοῦ τελευταίου τύπου τάφου πρέπει νὰ συνδεθοῦν οἱ 29 τάφοι οἱ ἔχοντες ἀντὶ πλακῶν τοιχάρια εἰς τὰς πλευράς των, οἱ 142 ἀπλοὶ λάκκοι, οἱ 43 λάκκοι οἱ περιέχοντες ταφικὰ ἀγγεῖα καὶ οἱ τέσσαρες τύμβοι οἱ καλύπτοντες τάφους ἐνὸς τῶν ἀνωτέρω εἰδῶν. Πάντες οἱ τάφοι οὗτοι ἀνήκουν εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τοὺς προηγουμένους κατηγορίαν, διαφέροντες μόνον ἐκείνων ὡς πρὸς τὸν τρόπον διευθετήσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ λάκκου εἰς ἐκάστην περίπτωσιν καὶ ὡς πρὸς τὴν διασποράν των, κατὰ μικροὺς ἀριθμούς, εἰς διαφόρους θέσεις, ἀντὶ νὰ ἀποτελοῦν συμπαγῇ εἰς ἐκάστην περίπτωσιν νεκροταφεῖα. Ἐν τούτοις ἐκ τοῦ περιεχομένου των πάντες οἱ τύποι τῶν τάφων τούτων φαίνεται ὅτι εἶναι σύγχρονοι πρὸς τὰ νεκροταφεῖα τοῦ Κεραμεικοῦ καὶ τῆς Σαλαμίνας.

Ὡς πρὸς τὰ ταφικὰ ἔθιμα τῆς περιόδου ἰδιαίτερα σημασία ἔχει ἀποδοθῇ εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἀπὸ τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου ἐγκαταλείπεται βαθμιαίως, ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος τοῦλάχιστον, ἡ συνήθεια τῆς κατασκευῆς οἰκογενειακῶν θαλαμοειδῶν ἢ θολωτῶν τάφων καὶ προτιμῶνται οἱ ἀτομικοί, λακκοειδεῖς ἢ μὲ τοιχώματα ἐξ ὀρθίων πλακῶν ἢ τοιχαρίων, τάφοι, οἵτινες ἐπικρατοῦν μετὰ ταῦτα ἀπολύτως, ὡς οἱ χαρακτηριστικοὶ τάφοι τῶν ἀκολουθουσῶν περιόδων ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡ μεταβολὴ αὕτη ἔχει χρησιμοποιηθῇ ὡς ἔνδειξις διακοπῆς εἰς τὴν συνέχειαν τῆς κατοικήσεως τῆς χώρας καὶ ἐγκαταστάσεως νέων, βορείου προελεύσεως, κατοίκων εἰς αὐτήν.¹

Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ ταφικὰ ἔθιμα, τὴν στάσιν τῶν νεκρῶν ἐντὸς τῶν τάφων καὶ τὰ συνοδεύοντα αὐτοὺς κτερίσματα, οἱ ὑπομυκηναϊκοὶ χρόνοι φαίνεται ὅτι συνεχίζουν τὰς ΥΕ ΙΙΙ Γ συνηθείας ἐν πολλοῖς. Οὕτω πλείονες νεκροὶ εἰς τὸν αὐτὸν τάφον ἔχουν ἀναφερθῇ ἐξ 20 τοῦλάχιστον περιπτώσεων συνοψισθεισῶν ἐπὶ τοῦ πίνακος VI, οἱ νεκροὶ ἀποτίθενται ἐντὸς τοῦ τάφου εἴτε εἰς συνεσταλμένην στάσιν εἴτε ὕπτιοι. Εἰς τὴν Ἰασὸν (XXXIV) τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ εἰς τέσσαρας περιπτώσεις τῆς Κρήτης (πίν. VI, παρατηρήσεις) πῆλιναι λάρνακες ἢ ξύλινα φέρετρα (Ὀλοὺς XLIII, 1) εἶχον χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν ὡς καὶ κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν περίοδον. Τὰ κτερίσματα τῶν νεκρῶν ἀνήκουν εἰς τὰς αὐτὰς κατηγορίας πρὸς τὰ κτερίσματα τῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ τάφων ἀλλὰ κατὰ κανόνα εἶναι πτωχότερα. Οὕτως ἀπὸ ἀπόψεως κεραμικῆς τοὺς νεκροὺς συνώδευον μεμονωμένα ἢ ὀλίγα κατὰ κανόνα ἀγγεῖα, ὅπλα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου ἐλλείπουν ἀπὸ τὰ ἀρχαιότερα θεωρούμενα νεκροταφεῖα τῆς Σαλαμίνας, τοῦ

1. LMTS, 32-40. GDA, 21, 30. DAG, 140-197, 314-317.

Κεραμικοῦ καὶ τῶν Θηβῶν ἀπαντοῦν ὅμως εἰς ἄλλους τάφους τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Τίρυνθος καὶ τῆς Ἡλίδος, ὡς καὶ ἄλλων θέσεων. Τὰ κοσμήματα δὲν εἶναι ἄφθονα, μεταξὺ ὅμως τούτων καταλέγονται εἰς τινὰς περιπτώσεις ἀντικείμενα ἐκ χρυσοῦ ἢ σιδήρου ὡς καὶ ψῆφοι ἐξ εὐτελῶν τεχνητῶν ὕλων, αἵτινες ὅμως εἰσήγοντο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς τὸν ἐλληνικὸν χῶρον. Πολυάριθμοι τέλος ἦσαν αἱ χαλκαὶ καὶ σιδηραὶ πόρπαι καὶ περόναι μαρτυροῦσαι προφανῶς ἐπικράτησιν νέου τύπου ἐνδύσεως.

Καῦσις τῶν νεκρῶν ἀναφέρεται ἐκ 15 τοῦλάχιστον θέσεων, ἔναντι 13 ἀντιστοιχῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ θέσεων, καὶ αἱ 7 τῶν ὑπομυκηναϊκῶν τούτων θέσεων μετὰ καύσεων νεκρῶν, περιλαμβανομένου τοῦ νεκροταφείου τῆς Σαλαμῖνος, προέρχονται ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ἔναντι 4 ΥΕ ΙΙΙ Γ θέσεων ἐκ τῆς αὐτῆς περιοχῆς, μαρτυροῦσαι διάδοσιν τοῦ ἐθίμου τῆς καύσεως εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον. Ἀνὰ μία ἐπὶ πλέον θέσις μὲ καύσεις νεκρῶν ἀναφέρεται ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας (Cömlekçi, XXXV) καὶ Κύπρου (Κούριον, LXIII, 6, 9) καὶ ἐξ ἑτερῶν ἐκ Κρήτης, συνοψιζόμεναι ἐπὶ τοῦ πίνακος VI.

Αἱ καύσεις πάλιν τῶν νεκρῶν ἐγίνοντο εἴτε ἐντὸς τοῦ τάφου εἴτε ἐγγὺς αὐτοῦ, ὅπως εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ Λευκαντιοῦ (XVI), εἰς τινὰς περιπτώσεις τῶν Ἀθηνῶν (XVII, 6, 7), τοῦ Cömlekçi (XXXV, 1), τοῦ Ὀλοῦντος (XLIII, 1) καὶ τοῦ Βροκάστρου (LI, 1, 4, 5), εἴτε οἱ νεκροὶ ἐκαίοντο εἰς ἄλλον τόπον καὶ ἐντὸς τῶν τάφων ἀπετίθεντο τὰ τεφροδόχα ἀγγεῖα τῶν νεκρῶν, ὅπως εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν Θηβῶν (XIV, 3), τῶν Ἀθηνῶν (XVII, 8), τοῦ Ἀργούς (XXII, 5), τῆς Σαλαμῖνος (XXXIII), τῆς Κνωσοῦ (XLI, 2, 6), τοῦ Ὀλοῦντος (XLIII, 2), τῶν Μουλιανῶν (XLVI), τοῦ Βροκάστρου (LI, 1), τῶν Κουρτῶν (LIII, 3), τῶν Λιλιανῶν (LIV) καὶ τοῦ Κουρίου (LXIII, 6, 9).

Πιθαναὶ ἐνδείξεις περιποιήσεως τῶν τάφων μετὰ τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν ἀναφέρονται ἐκ 12 θέσεων καὶ ἀποτελοῦνται ἀπὸ περιβόλους περικλείοντας τοὺς τάφους, ὡς εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς Παραλίμνης καὶ τῆς Ἀλικαρνασσοῦ (XXXVII), ἀπὸ λείψανα πυρῶν, μαρτυροῦντα ἐνδεχομένως θυσίας πρὸς τιμὴν τῶν νεκρῶν, ἀναφερόμενα ἐξ Ἑξαλόφου (V), Λευκαντιοῦ (XVI), Cömlekçi (XXXV), ὅπου εἷς τάφος μνημονεύεται ὡς ἐστία, ἐκ Παναγίας (L) καὶ Βροκάστρου (LI), ἀπὸ ἀγγεῖα ἀποτεθέντα ἐγγὺς ἢ ἐπὶ τῶν τάφων, ὡς εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ Ρετζιουνίου (IV), τῶν Θηβῶν (XIV, 1, 3) καὶ τῆς Κνωσοῦ (XLI, 1), ἀπὸ στήλας ἐπὶ τῶν τάφων, μνημονευθεῖσας καὶ μετὰ τῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ δεδομένων ἐκ τῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ ἢ ὑπομυκηναϊκῶν τάφων τῆς Θάσου (XXXII), καὶ ἀπὸ λάκκους προσφορῶν ἐξ Ἀλαᾶ (LVI).

Ἡ ἐξέλιξις τῶν ταφικῶν ἐθίμων κατὰ τὴν ἐπακολουθοῦσαν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἐπισκοπεῖται μετὰ τὴν παράθεσιν τῶν ἀντιστοιχῶν δεδομένων ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ κατωτέρω.

Γ. ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ

Ι. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Κεραμικήν, τοπικοῦ ἐνίοτε χαρακτηῖρος, προκειμένου περὶ ἀκραίων περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, ὡς ἡ βόρειος Ἑλλάς, ἡ Κρήτη καὶ ἡ Κύπρος, ἀλλὰ στρωματογραφικῶς ἢ τυπολογικῶς κατατασσομένην εἰς τὴν χρονικὴν περίοδον καθ' ἣν ἐξειλίχθη εἰς τὴν νοτιωτέραν Ἑλλάδα ἡ καθ' αὐτὸ ὑπομυκηναϊκὴ κεραμική, ἔχουν παράσχει αἱ ἐπόμεναι 90 θέσεις.

Ι. Ἐλαφότοπος (1).—Ἡ τοπικῆς παραγωγῆς κεραμικὴ ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως, ἣτις παραλληλίζεται πρὸς τὴν μακρᾶς χρονικῆς διαρκείας περιγραφεῖσαν ἤδη ΥΕ III Γ κατηγορίαν III τῆς Καστρίτσας, ἂν κρίνῃ τις ἐκ τοῦ ἐξ ὑπομυκηναϊκοῦ περιβάλλοντος τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος γνωστοῦ χαλκοῦ δακτυλίου μετὰ σπειροειδῶν ἀπολήξεων, ὅστις εὑρέθη μετ' αὐτῆς, ἐνδέχεται νὰ ἐκπροσωπῇ καὶ τὴν κεραμικὴν τῶν ὑπομυκηναϊκῶν χρόνων τῆς περιοχῆς. ΑΔ 1967 Χρον., 345 - 346. ΑΕ 1969, 181 - 184.

II. Καστρίτσα (3).—Ἐκ τῆς περιγραφείσης ἤδη ΥΕ III Γ κεραμικῆς τῆς θέσεως αἱ κατηγορίαι τοῦλάχιστον II - IV φαίνεται ὅτι παράγονται ἀπὸ ΥΕ III Γ συνεχῶς μέχρι πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων εἰς τὴν θέσιν καὶ κατὰ συνέπειαν ὅτι ἐκπροσωποῦν τὴν κεραμικὴν παραγωγὴν τῆς περιοχῆς καὶ κατὰ τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους. Epirus, 308 - 313. ΠΑΕ 1951, 173 - 183, 1952, 362 - 382. PPS 1967, 30.

III. Κουτσελιὸ (4).—Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ μονόχρωμα ὄστρακα τῆς κατηγορίας II (BSA 1931 - 32, 133 - 134. Epirus, 298 - 301) καὶ γραπτὰ τῆς κατηγορίας IV τῆς Καστρίτσας (ΠΑΕ 1951, 176, 1952, 279 εἰκ. 1. Epirus, 292, 298), αἱ ὁποῖαι, ὡς ἐδηλώθη ἀνωτέρω, παράγονται ἀπὸ ΥΕ III μέχρι πρωίμων χρόνων τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου εἰς τὴν περιοχὴν καὶ προφανῶς καὶ κατὰ τὴν χρονικὴν περίοδον παραγωγῆς τῆς ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς εἰς τὴν νοτιωτέραν Ἑλλάδα.

IV. Δωδώνη (5).—Ἀπὸ τὴν θέσιν ἔχει ἀναφερθῇ κεραμικὴ τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν II - III, εἰσηγμένη κεραμικὴ «ὀστέρων μυκηναϊκῶν χρό-

νων», ἐνίοτε μὲ ἴχνη γανώματος, τοπικαὶ ἀπομιμήσεις μυκηναϊκῶν ὑπιόδων κυλίκων καὶ ὄστρακα τῆς τοπικῆς ἀμαυροχρώμου γραπτῆς μὲ γεωμετρικὰ κοσμήματα κατηγορίας IV, τῆς γνωστῆς ἐκ τῆς Πλατανιάς - Μπουμπουστίου τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας ὡς καὶ ἄλλων θέσεων τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Κεντρικῆς Ἑλλάδος. ΠΑΕ 1967, 39 - 40, 46 - 47, 1958, 56 - 57.

V. Ἐφύρα - Ξυλόκαστρο (6).—Τοπικῆς προελεύσεως κεραμικὴ τῶν κατηγοριῶν II - III, ἀπροσδιορίστου ἐνίοτε χρονολογίας. ΠΑΕ 1958, 111 - 112, 1975, 151 - 152. Ἔργον 1958, 96 - 97, 1975, 88 - 90, 1976, 84 - 88, 1977, 68 - 70.

VI. Τσαουσίτσα (7).—Τοπικῆς προελεύσεως κεραμικὴ παράγεται κατὰ τοὺς μεταβατικούς ἀπὸ τῆς ΥΕ III Γ εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον χρόνους εἰς τὴν θέσιν, ἐξ ἧς ἄλλως ἐν μόνον μυκηναϊκὸν ὄστρακον ἔχει ἀναφερθῆ. PM, 32 - 33, 94, 219, 220 - 221, 235.

VII. Λιμνότοπος - Βάρδινο (8).—Ἡ κεραμικὴ τοῦ τρίτου ΥΕ III στρώματος, τοῦ περιέχοντος λείψανα πυρπολήσεως τοῦ οἰκισμοῦ, πλὴν τινων «ὕπομυκηναϊκῶν» ὀστράκων (LAAA 1925, 24 πίν. XIII, 22 - 24), ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ τὴν βορείου προελεύσεως κατηγορίαν Lausitz, ἣτις ἀποτελεῖ τὴν χαρακτηριστικὴν κεραμικὴν τῆς περιόδου.

Ὁ πηλὸς τῶν ἀγγείων τῆς κατηγορίας περιέχει μικρὰ χαλίκια, ἡ δὲ ἐπιφάνεια αὐτῶν, σκοτεινοῦ κατὰ κανόνα χρώματος, ἔχει στυλβωθῆ καὶ κοσμεῖται διὰ καθέτων ἢ λοξῶν αὐλακώσεων, μεταξὺ τῶν ὁποίων σχηματίζονται ἀντίστοιχοι κάθετοι ἢ λοξαὶ ῥαβδώσεις. Τα μαρτυρούμενα ἐκ τῶν εὐρεθέντων ὀστράκων σχήματα εἶναι κρατηρόσχημα δίωτα ἢ ἄωτα κύπελλα, ἄωτοι χαμηλοὶ ἡμισφαιρικοὶ σκύφοι μετὰ ῥαβδώσεων ἐπὶ τοῦ χεῖλους καὶ κυθαρόσχημα κύπελλα. Λαβαὶ μὲ ὀριζοντίους ἢ ἐλικοειδεῖς κατακορύφους ῥαβδώσεις, μιμουμένας σχοινία, εἶναι συνήθεις εἰς τὴν κατηγορίαν. Τὰ ἀγγεῖα τῆς κατηγορίας εἶναι εὐρέως διαδεδομένα ἀπὸ τῆς Βοημίας μέχρι τῶν Βαλκανίων καὶ ἀπαντοῦν εἰς τὸ Ἀξιόχωριον - Βαρδαρόφταν, τὸ Σαράτσι, τὴν Βεργίναν καὶ ἄλλας θέσεις τῆς Μακεδονίας. PM, 39, 98 - 99, 217 - 218 ἀριθ. 415 - 419. Macedonia I, 307 - 308, 397.

VIII. Ἀξιόχωριον - Βαρδαρόφτσα (9).—Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν κεραμικὴν Lausitz, τὴν περιγραφεῖσαν ἀνωτέρω καὶ ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καὶ εἰς τὸν οἰκισμὸν τοῦ Λιμνοτόπου - Βάρδινο τὴν χαρακτηριστικὴν κεραμικὴν τῶν ὑπομυκηναϊκῶν στρωμάτων, εἰς τὴν θέσιν παράγεται «ὕπομυκηναϊκὴ» καὶ τοῦ ρυθμοῦ τῆς σιταποθήκης κεραμικῆ. BSA 1925 - 26, 21 - 22. PM, 96 - 97. LMTS, 141 - 142. Macedonia I, 305 - 306, 397.

IX. Καστανᾶς (10).—Εἰσηγμένος ὑπομυκηναϊκὸς σκύφος (BCH 1978, 715 εἰκ. 156) καὶ τοπικοῦ χαρακτῆρος κεραμικὴ ἀνεπαρκῶς γνωστὴ, ἐκ τῶν μεταβατικῶν στρώματων 9 - 13, ἐν ἣ καὶ ἀμφορεὺς τῶν μεταβατικῶν πρὸς τὴν ἐποχὴν τοῦ σιδήρου χρόνων ἐκ τοῦ στρώματος 11, τοῦ περιέχοντος ἔντονα ἵχνη πυρπολήσεως τοῦ οἰκισμοῦ. BCH 1977, 602 - 606.

X. Ἀσσηρος (11).—Τοπικῆς παραγωγῆς μονόχρωμος ἐστιλβωμένη κεραμικὴ καὶ κυαθόσχημον μυκηναϊκὸν κύπελλον ἀναφέρονται ἐκ τοῦ ὑπομυκηναϊκοῦ στρώματος τῆς θέσεως. JHS 1976 AR, 20. BSA 1980, 229-267.

XI. Σαράτσι (13).—Ἡ κεραμικὴ τῆς τελευταίας YE III φάσεως τοῦ οἰκισμοῦ περιλαμβάνει τοπικῆς παραγωγῆς «ὑπομυκηναϊκὴν», μονόχρωμον καὶ γραπτὴν ἀμαυρόχρωμον, κεραμικὴν. BSA 1928 - 30, 131 - 133. PM, 29, 96 - 97, 222 - 223. LMTS, 140. Macedonia I, 322 - 323, 397.

XII. Λεμπέτι (14).—Τοπικὴ μονόχρωμος ἐγχάρακτος καὶ ἀμαυρόχρωμος γραπτὴ κεραμικὴ τῶν ἐσχάτων YE III καὶ τῶν πρώιμων χρόνων τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου. BMC I (I), 19 ἀριθ. A 93, 3, 218 - 219 ἀριθ. A 1129, 1 - 2. PM, 25, 96 ὑποσημ. 4, 224, 238.

XIII. Καλαμαριά (15).—Τοπικὴ, μονόχρωμος, ἐγχάρακτος καὶ ἀμαυρόχρωμος γραπτὴ κεραμικὴ. PM, 25, 94, 219 εἰκ. 90 a - b, 225 ἀριθ. 455 - 456.

XIV. Καρμπουρνάκι (16).—Ὑπομυκηναϊκὰ ὄστρακα ἐκ τῆς περιοχῆς κατεστραμμένων τάφων καὶ οἰκῶν ἀπροσδιορίστου χρονολογίας. JHS 1954 AR, 15. BCH 1955, 274. Μακεδονικὰ 1966 - 67, 303. Macedonia I, 397.

XV. Πλατανιά - Μπουμπούστι (17).—Ἡ περιγραφεῖσα μετὰ τῶν YE III Γ δεδομένων χαρακτηριστικὴ τοπικὴ γραπτὴ κεραμικὴ καλύπτει χρονικῶς καὶ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον ἀλλ' οὐδεμίαν συγγένειαν ἔχει πρὸς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος ὡς πρὸς τὴν τεχνικὴν, τὰ σχήματα ἢ τὴν κόσμησιν τῶν ἀγγείων. BSA 1926 - 27, 167 - 173. PM, 94, 98, 99, 227 - 228 ἀριθ. 459 - 465 εἰκ. 98 - 101.

XVI. Κοζάνη (19).—Ὀλίγα γραπτὰ ἀμαυρόχρωμα ὄστρακα ἀπροσδιορίστου χρονολογίας, ἐνδεχομένως ὑπομυκηναϊκῶν χρόνων. ΠΑΕ 1950, 291 - 292 εἰκ. 7. Ἔργον 1958, 88. LMTS, 38.

XVII. Παλαιογράτσιανο (20).—Μονόχρωμα ὄστρακα τῶν μεταβατικῶν πρὸς τὴν πρῶτον ἐποχὴν τοῦ σιδήρου χρόνων. PM, 239. Macedonia I, 345 - 346.

XVIII. Πετζίουνι (24).—Εἷς ὑπομυκηναϊκὸς ἀμφορίσκος καὶ τέσσαρα χειροποίητα ἀγγεῖα τοῦ τύπου τῆς Μαρμάριανης (YE III Γ θέσις 41). ΠΡΘ, 11, 52, 53 πίν. 3, 9. S - S, 147. LMTS, 38, 133, 259.

XIX. Ἀργισσα-Γκρεμνὸς (26).—Ὀλίγα ὄστρακα ὑπομυκηναϊκῶν - πρωτογεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. AA 1955, 196, 214 εἰκ. 15. LMTS, 133 - 134. S - S, 146.

XX. Ἐξάλοφος (27).—Ἑπτὰ ὑψίποδες κύλικες, αἱ περισσότεραι τῶν ὁποίων ἔχουν πλαστικούς δακτυλίους ἐπὶ τοῦ στελέχους τοῦ ποδὸς τῶν καὶ κοσμοῦνται δι' ὀριζοντίων ὀκτωσχήμων σχεδίων γεγραμμένων μεταξὺ τῶν δύο λαβῶν, μία προχοῖσκη, ἐν κρατηρόσχημον ἀγγεῖον καὶ τεμάχια ἀμφορέως, μαρτυροῦντα συγγένειαν πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς Κεφαλληνίας, τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Ἠπείρου, ἀποτελοῦν τὰ κεραμικὰ εὐρήματα τῆς θέσεως. AAA 1968, 290 - 292. AD 1968 Χρον., 264 - 265 πίν. 201.

XXI. Φεραϊ-Βελεστίνον (28).—Ἐν ἀμφορόσχημον, μὲ καλαθοειδῆ ὅμως λαβὴν, ἀγγεῖον. Y. Béquignon, Rech. Arch. à Phères, 73, ἀριθ. 7 πίν. XXII, 7. ΠΡΘ, 52 ἀριθ. 2. EMF, 142. LMTS, 132.

XXII. Ἰωλκὸς (29).—Ἐν πιθανὸν ὑπομυκηναϊκὸν κύπελλον. GDA, 209.

XXIII. Ἐλληνικὸν-Κτούρι (30).—Πολυάριθμα ὄστρακα, περιγραφόμενα καὶ εἰκονιζόμενα (BCH 1932, 148 - 174), τὰ ὁποῖα ὁ Βερδελῆς ἐθεώρει (ΠΡΘ, 90 - 91) ὅτι ἀποδεικνύουν τὴν συνέχισιν κατοικίσεως τῆς θέσεως καὶ κατὰ τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους, παρὰ τὰς ἐπιφυλάξεις τοῦ Desborough περὶ τῆς χρονολογήσεως τούτων. LMTS, 131 - 132.

XXIV. Θεοτόκου (32).—Μία λήκυθος ἐκ τοῦ τάφου C.BSA 1906 - 7, 324 εἰκ. 13 a, 326. P - T, 213. PGP, 148. ΠΡΘ, 52, 87. LMTS, 22.

XXV. Πτελεὸν (33).—Ἐκ τοῦ θολωτοῦ YE III Γ τάφου τοῦ περιγραφέντος ὑπ' ἀριθμὸν 3 μετὰ τῶν YE III Γ δεδομένων προέρχεται μία τριφυλλόστομος οἶνοχόη καὶ μία πρόχους ὑπομυκηναϊκῶν χρόνων. ΠΑΕ 1953, 123. ΠΡΘ, 16 ἀριθ. 25 καὶ 27, πίν. 4, 25, πίν. 5, 27. LMTS, 130. EMF, 146.

XXVI. Θέρμων (34).—Πιθανά ἀδημοσίευτα ὑπομυκηναϊκά ὄστρακα κρατήρων καὶ σκύφων κοσμούμενα διὰ τριγλύφων καὶ ἀνεστραμμένων ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων. GAMS, 92 ἀριθ. 313.

XXVII. Ἀγναντη (36).—Ἐκ τῆς κεραμικῆς τῶν θαλαμοειδῶν τάφων τῆς θέσεως μέρος πρέπει νὰ ἀνήκη εἰς τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους. Ἐκ τῶν εὐρεθέντων ὅμως ἀγγείων μνημονεύεται μόνον «δίωτος ἀμφορεὺς τῶν ὑπομυκηναϊκῶν-πρωτογεωμετρικῶν χρόνων μετὰ γραπτοῦ κόσμου ἐκ συγκεντρικῶν κύκλων ἐπὶ τοῦ ὤμου». ΑΔ 1970 Χρον., 236.

XXVIII. Ἀμφίκλεια (37).—Ἐκ τῆς θέσεως ἀναφέρονται εἴκοσι περίπου ὑπομυκηναϊκά ἀγγεῖα, προερχόμενα ἐκ τῶν 11 τάφων τῶν ἀνασκαφέντων τὸ ἔτος 1969, τὰ δὲ κεραμικά εὐρήματα ἐκ τῶν ἀνασκαφέντων τὸ ἔτος 1970 τάφων ἀναφέρεται ὅτι ἦσαν «ἀφθονώτερα». Συνήθη σχήματα ἀγγείων εἶναι προχοῖσται, κρατηρίσχοι, ἀμφορίσχοι καὶ ψευδόστομοι ἀμφορεῖς, εὐρέθησαν ἐπίσης μία πυξίς, ἐν λαγηνοειδὲς καὶ ἐν δακτυλιόσχημον ἀγγεῖον. ΑΔ 1970 Χρον., 238-240, 1971 Χρον., 231.

XXIX. Δελφοὶ (38).—Ἐκ τῶν δύο ὑπομυκηναϊκῶν θαλαμοειδῶν τάφων προέρχονται ἐπτὰ ὑπομυκηναϊκά ἀγγεῖα. Τὰ ἐξ τούτων, τέσσαρες ψευδόστομοι ἀμφορεῖς καὶ δύο λήκυθοι, προέρχονται ἐκ τοῦ τάφου δυτικῶς τοῦ Τεμένους (Delphes V, εἰκ. 27-30, 34, 36) καὶ τὸ ἑβδομον, εἰς ἀμφορίσχος, ἐκ τοῦ τάφου τῆς περιοχῆς τοῦ Μουσείου. BCH 1937, πίν. V, 1.S-S, 144-146. GDA, 105, 203.

XXX. Ἰτέα (39).—Ἐκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται πέντε ὑπομυκηναϊκά ἀγγεῖα (S-S, 144 - 146), ἡ ὑπομυκηναϊκὴ ταξινόμησις ὅμως τῶν ὁποίων ἔχει ἀμφισβητηθῇ. GDA, 105.

XXXI. Γαλαξειίδι (40).—Δύο πιθανὰ ὑπομυκηναϊκά ἀγγεῖα, ψευδόστομος ἀμφορεὺς καὶ ἀμφορίσχος, εὐρισκόμενα ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Γαλαξειδίου. BCH 1947-48, 58. L. Lerat, Locriens I, 157. EMF, 133. LMTS, 125. S-S, 144-146.

XXXII. Ἀντίκυρα-Μεδεὼν (41).—Τρία πιθανὰ ὑπομυκηναϊκά ἀγγεῖα, ἀμφορίσχος σκύφος καὶ ψευδόστομος ἀμφορεὺς, ἐκ μικρῶν λακοειδῶν τάφων καλυπτομένων διὰ πλακῶν. S-S, 146.

XXXIII. Ὀρχομενὸς (42).—Μία ὑπομυκηναϊκὴ οἰνοχόη τοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν προέρχεται ἐκ τῶν Γερμανικῶν ἀνασκαφῶν εἰς τὴν θέσιν. AM 1910, 35. LMTS, 120. S-S, 137.

XXXIV. Παραλίμνη (43).—Εἰς ὑπομυκηναϊκὸς ἀμφορεὺς καὶ ἄλλα ἀγγεῖα (AAA 1971, 328, 330 εἰκ. 16) τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου μνημονεύονται ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1972 Χρον., 316, 1973 Χρον., 266.

XXXV. Θῆβαι (44).—Ἑπτὰ περίπου ὑπομυκηναϊκὰ ἀγγεῖα ἔχουν ἀναφερθῆ ἔκ τῶν τάφων τῆς θέσεως. Τέσσαρα τούτων προέρχονται ἔκ τῶν τάφων τῶν Ἡλέκτρων πυλῶν (ΑΔ 1917, 25-32. PGP, 195-196. LMTS, 121-122. S-S, 137-138. GDA, 69, 203, 368) καὶ τρία ἔκ τῶν δύο τάφων τῆς ὁδοῦ Πελοπίδου ἀριθ. 23 καὶ 34. ΑΔ 1965 Χρον., 239, πίν. 283 α. AAA 1975, 86-90 εἰκ. 2-3.

XXXVI. Λευκαντί (46).—Ἐκ τῶν 23 τάφων καὶ δύο πυρῶν τῆς θέσεως προέρχονται τεσσαράκοντα πέντε ὑπομυκηναϊκὰ ἀγγεῖα. Συνήθη σχήματα μεταξὺ τούτων εἶναι κυαθόσχημα κύπελλα, σκύφοι, ἀμφορεῖς καὶ λήκυθοι, ὀλιγώτερον συνήθη σχήματα εἶναι μικραὶ ὑδρίαι, τριπλὰ ἀγγεῖα, πτηνόμορφοι ἀσκοί, κάλαθοι, τριφυλλόστομοι οἶνοχοί, θήλαστρα, πρόχοι καὶ ψευδόστομοι ἀμφορεῖς. Ἡ κόσμησις ἀποτελεῖται ἐξ εὐθυγράμμων ἢ κυματοειδῶν ζωνῶν βαφῆς πέριξ τοῦ κορμοῦ τοῦ ἀγγείου (εἰκ. 7: 17), ἐξ ἡμικυκλίων γεγραμμένων δι' ἐλευθέρας χειρὸς, ἄνευ διαβήτου, καὶ ἄλλα γραμμικὰ κοσμήματα εἰς μίαν δὲ περίπτωσιν ἔχουν γραφῇ δύο ἀντιμέτωποι τοξόται. AAA 1969, 98-102. ΑΔ 1970 Χρον., 260. GDA, 189-196. Lefkandi I, 101-134, 141, 283, 293-354 σποράδην.

XXXVII. Ἀθήναι (48).—Αἱ ἐπόμεναι ομάδες ὑπομυκηναϊκῶν κεραμικῶν δεδομένων, προερχομένων κυρίως ἔκ τάφων, εἶναι αἱ πλέον ἀντιπροσωπευτικαὶ τῆς θέσεως.

(1) Δύο μόνωτα κύπελλα ἔκ τάφων τῆς Ἀκροπόλεως. AM 1888, 228. S-S, 23, 31.

(2) Περισσότερα τῶν 13 ἀγγεῖα προέρχονται ἔκ τῶν τάφων τῆς ὁδοῦ Ἐρεχθείου, νοτίως τῆς Ἀκροπόλεως. Μεταξὺ τούτων περιλαμβάνονται ψευδόστομοι ἀμφορεῖς, πρόχοι, λήκυθοι, ὑδρίαι, πτηνόμορφος ἀσκὸς καὶ ἄλλοι τύποι ἀγγείων. ΠΑΕ 1955, 43. ΑΔ 1968 Χρον., 55-57, 1973-74 Χρον., 131. JHS 1980 AR, 6.

(3) Μία οἶνοχόη ἔκ τάφου τῆς ὁδοῦ Δημητρακοπούλου ἀριθ. 110. ΑΔ 1970 Χρον., 57.

(4) Δέκα ἀγγεῖα ἔκ τῶν τάφων τῶν ὁδῶν Μακρυγιάννη καὶ Λεμπέση ὡς καὶ τῆς περιοχῆς τοῦ Ὀλυμπίου. ΑΔ 1968 Χρον., 73-75, 1970 Χρον., 70. S-S, 22. (εἰκ. 7: 20).

(5) Ἑπτὰ ἀγγεῖα ἔκ τῶν τάφων τοῦ ἀγοραίου Κολωνοῦ καὶ τῆς Βασι-

λείου στοῦς. AJA 1936, 191. Hesperia 1937, 364, 366, 1975, 371, 373 (εἰκ. 6 : 1, εἰκ. 7 : 15, 16).

(6) Ἑκατὸν δώδεκα ἀγγεῖα ἐκ τάφων τοῦ Κεραμεικοῦ. Kerameikos I, 51-81 πίν. 5-27. Hesperia 1961, 175-177 πίν. 31 (εἰκ. 6 : 3, 5, 7, 9, εἰκ. 7 : 10, 13).

(7) Δέκα πέντε ἀγγεῖα ἐκ τάφων τῆς ὁδοῦ Κριεζῆ. ΑΔ 1967 Χρον., 92-96. AAA 1968, 21.

(8) Ἐν ἀγγεῖον ἐκ τάφου ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Αἰόλου καὶ Σοφοκλέους. AM 1893, 77-78.

XXXVIII. Παλαιὰ Κόρινθος (51).—Ἐν κρατηρόσχημον ἀγγεῖον, κοσμοῦμενον δι' ὀριζοντίων κυματοειδῶν γραμμῶν, καὶ ὄστρακα ἄλλων ἀγγείων εὐρεθέντα παρὰ τὴν ἐστίαν τῆς ὑπομυκηναϊκῆς οἰκίας. AJA 1939, 599. Corinth VII(I), 3-6 πίν. I, 1-6 (εἰκ. 7 : 18).

Τεμάχια ἐτέρου κρατῆρος καὶ ὄστρακα μικρῶν κυπέλλων μετὰ ποδίου, καλυπτόμενα μερικῶς διὰ γανώματος, ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ ἐπίσης (Hesperia 1951, 293 πίν. 89 b ἄνω). Λήκυθος κοσμουμένη δι' ἡμικυκλίων ἐκ τάφου. Hesperia 1970, 15 πίν. 6. S-S, 138-139. GDA, 69.

XXXIX. Μυκῆναι (52).—Δέκα πέντε ὑπομυκηναϊκὰ ἀγγεῖα, τὰ ἐξ τῶν ὁποίων προέρχονται ἀπὸ τὰς παλαιότερας ἀνασκαφὰς τοῦ Schliemann, (Mycenae, 65 εἰκ. 26, 67 εἰκ. 28. AM 1910, 34. BSA 1921-23, 36. MPA, 610. Tiryns I, 157) καὶ ἑννέα ἐκ τῶν δύο ὑπομυκηναϊκῶν τάφων, ἔχουν ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν. BSA 1954, 258-259. JHS 1965 AR, 10. S-S, 129, 133-134. BSA 1973, 94-95. GDA, 69-70.

XL. Μιδέα (53).—Εἷς ἀμφορίσκος ἐκ τοῦ θολωτοῦ τάφου εἶναι τὸ μόνον γνωστὸν ὑπομυκηναϊκὸν ἀγγεῖον τῆς θέσεως. Royal Tombs, 66-67 εἰκ. 47. S-S, 129, 133.

XLI. Ἄργος (54).—Αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες κεραμικῶν δεδομένων ἔχουν ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Τέσσαρα ἀγγεῖα ἐκ τοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου XIV (DV 26 λήκυθος (εἰκ. 7 : 11), DV 10 ἀμφορίσκος (εἰκ. 6 : 6), DV II χυτροειδὲς ἀγγεῖον, DV 32 ψευδόστομος ἀμφορεὺς). Deiras, 41, 42, 43.

(2) Τρία ἀγγεῖα ἐκ τοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου XVII (DV 60 πρόχους, DV 61 λήκυθος, DV 62 ψευδόστομος ἀμφορεὺς). Deiras, 51 - 53.

(3) Πέντε ἀγγεῖα ἀνὰ ἓν ἐκ τῶν θαλαμοειδῶν τάφων XVIII, XX καὶ XXIII, καὶ δύο ἀπὸ τὸν θαλαμοειδῆ τάφον XXIV (DV 59 (εἰκ. 6 : 8), DV 71 ψευδόστομοι ἀμφορεῖς, DV 98 (εἰκ. 6 : 2), DV 107, DV 158 ἀμφορεῖς). Deiras 54, 56, 66, 67, 99.

(4) Ἑπτὰ ἀγγεῖα, τρεῖς πρόχοι ἕνας ψευδόστομος ἀμφορεὺς ἐν κύπελλον καὶ δύο λήκυθοι, ἐκ τῶν τάφων τῆς ὁδοῦ Τριπόλεως. ΑΔ 1963 Χρον., 62-63. ΑΑΑ 1975, 259 - 275 (εἰκ. 7 : 12, 14, 21).

(5) Πέντε ἀγγεῖα, κύπελλον, ἀμφορεὺς, δύο σκύφοι καὶ μὴ περιγραφόμενον ἀγγεῖον ἐκ ταφῶν εἰς λάκκους, ἢ ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ. ΠΑΕ 1952, 425. BCH 1954, 177, 1956, 376, 1957, 677. S - S, 128 - 133. DAG, 31 - 33.

XLII. Τίρυς (55).—Ἐννέα ὑπομυκηναϊκὰ ἀγγεῖα, τρεῖς ἀμφορίσκοι δύο πρόχοι σκύφος οἰνοχόη ψευδόστομος ἀμφορεὺς καὶ κύαθος, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. Tiryns I, 128, 133 πίν. XVI, 1, 4, 8. AM 1963, 10 - 24 Beilage 4, 3 - 7. Tiryns VIII, 11, 17 πίν. 19, 4.

XLIII. Ἀσίνη (57).—Τρία ἀγγεῖα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ τῆς κάτω πόλεως (Asine, 302, 312, 322. AIRRS 1944 (Op. Arch. 3), 211. S - S, 129, 133) καὶ πολυάριθμα ὄστρακα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ εἰς τὸ κτῆμα Καρμανιόλα, ἀνατολικῶς τῆς ἀκροπόλεως. ΑΔ 1972 Χρον., 231, 1973 Χρον., 156 πίν. 140 d.

XLIV. Παλαιόκαστρον (58).—Ἀνεπαρκῶς γνωστὴ ὑπομυκηναϊκὴ κεραμικὴ ἐκ τῶν θαλαμοειδῶν τάφων. EMF, 73 - 74. S - S, 126. BSA 1970, 101 - 102, 116.

XLV. Καρδαμύλη (59).—Πολυάριθμα ὑπομυκηναϊκὰ ὄστρακα, ἐξ ὧν συνεκολλήθησαν δύο ὑπομυκηναϊκοὶ κρατῆρες. ΑΔ 1965 Χρον., 208, πίν. 222 β (εἰκ. 7 : 19).

XLVI. Ριζόμυλος - Νιχώρια (61).—Ἡ ΥΕ III Γ κεραμικὴ, τόσον τοῦ οἰκισμοῦ (Hesperia 1972, 260, 1975, 113 - 114) ὅσον καὶ τῶν τάφων τῆς θέσεως, ἐξελίσσεται εἰς πρωτογεωμετρικὴν χωρὶς νὰ ἀναπτυχθῇ τοπικὴ ὑπομυκηναϊκὴ βαθμὶς κεραμικῆς παραγωγῆς ἀντίστοιχος πρὸς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν τῆς Ἀττικῆς καὶ Ἀργολίδος, ἀλλὰ τὰ συνήθη ΥΕ III Γ ἀγγεῖα παρουσιάζονται μὲ πρωτογεωμετρικὴν κόσμησιν. Συνήθη σχήματα τῆς κατηγορίας εἶναι κύλικες μὲ πλαστικούς δακτυλίους ἐπὶ τοῦ στελέχους τοῦ ποδός, σκύφοι διαφόρων τύπων, κρατῆρες, οἰνοχοί, ἀμφορίσκοι, πρόχοι καὶ ἀμφορεῖς. Ἡ κόσμησις ἀποτελεῖται ἀπὸ κυματοειδεῖς ὀριζοντίας γραμμὰς ἢ ταινίας βαφῆς, τρίγωνα πλήρη γραμμῶν καὶ ὁμόκεντρα ἡμικύκλια. ΑΕ 1973, 62 - 74 πίν. 34 - 38.

XLVII. Τραγάνες (63).—Ἐκ τοῦ θολωτοῦ τάφου I προέρχονται ἑπτὰ ἀγγεῖα τοῦ τέλους τῶν ΥΕ III Γ καὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ὑπομυκηναϊκῶν χρόνων, τὰ πέντε τούτων, τρεῖς οἰνοχοί λήκυθος καὶ κρατῆρ, ἐκ τοῦ λάκκου α (ΑΕ 1914, 104 - 105 εἰκ. 6) τὰ δὲ δύο ἕτερα, δύο οἰνοχοί, ἐκ τοῦ δα-

πέδου τῆς θόλου (ΑΕ 1914, 106 - 107 εἰκ. 11). Ἐκ τῶν 7 τούτων ἀγγείων αἱ πέντε οἶνοχοίαι ἔχουν ταξινομηθῇ ὡς ἀσφαλῶς ὑπομυκηναϊκαί. ΜΡΑ, 604 ἀριθ. 124. LMTS, 95. S - S, 143 - 145.

XLVIII. Πίξις (66).—Ἑπτὰ μικρὰ ἀγγεῖα, τέσσαρα τούτων χειροποίητα προχοῖδια ἐκ πορώδους, καστανοῦ ἢ μελανοῦ, πηλοῦ, ἀθύρματα ἴσως παιδίων, καὶ τρία τροχήλατα κυαθόσχημα ἀγγεῖα, τὰ δύο τῶν ὁποίων ἐκκοσμοῦντο διὰ κυματοειδῶν γραμμῶν. ΠΑΕ 1965, 112 πίν. 121.

XLIX. Κατάκωλον (69).—Δύο ἀγγεῖα, τὸ ἐν τῶν ὁποίων εἰκονίζεται (ΑΕ 1957, 38 εἰκ. 4), καὶ ἐπιφανειακὰ ὄστρακα τῶν πρώιμων ὑπομυκηναϊκῶν χρόνων. ΑἸΑ 1961, 224. GDA, 250.

L. Κεραμιδιὰ (70).—Εἷς ὑπομυκηναϊκὸς ἀμφορίσκος μνημονεύεται ἀπὸ τὴν θέσιν χωρὶς νὰ περιγράφεται ἢ εἰκονίζεται. ΑΔ 1972 Χρον., 270.

LI. Ἥλις (71).—Ἐκ τῶν λακκοειδῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται δέκα τέσσαρα πλήρη ἢ συμπληρωθέντα ἀγγεῖα, ἥτοι 7 ἀμφορεῖς, τρεῖς λήκυθοι, τέσσαρες οἶνοχοίαι, καὶ ὄστρακα ἄλλων ἀγγείων. ÖJh 1961 - 63 Beiblatt, 45 - 56. ΠΑΕ 1961, 183, 1963, 138 - 139. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 125 - 126, 1964 Χρον., 181. S - S, 139 - 142.

LII. Προστοβίτσα (72).—Μία ὕδρια ὑπομυκηναϊκῶν χρόνων μετὰ 4 λαβῶν, φερουσῶν ἐλικοειδεῖς αὐλακώσεις καὶ μιμουμένων σχοινία. ΠΑΕ 1928, 117 εἰκ. 8. Archaeology 1960, 73 εἰκ. 12, 74. AIARS 1964 (Op. Ath. 5), 107.

LIII. Τεῖχος Δυμαίων (73).—Ἐκ τοῦ στρώματος πυρπολήσεως τοῦ οἰκισμοῦ προέρχεται ἀφθονος κεραμικὴ εἰς τεμάχια, ἐν ἧ καὶ ἀλάβαστρον (ΠΑΕ 1962, 132 πίν. 138 β), οἶνοχόη (ΠΑΕ 1963, 94 πίν. 70 α), ψευδόστομος ἀμφορίσκος καὶ ἄλλα ὄστρακα (ΠΑΕ 1964, 65 - 66 πίν. 64 γ - δ).

Μετὰ τῆς κεραμικῆς τῆς θέσεως δύνανται νὰ μνημονευθοῦν δύο ὑπομυκηναϊκὰ ἀγγεῖα ἐκ κιβωτισχῆμου τάφου τῆς ΥΕ III Γ θέσεως Τσαπλαναίικα (νῦν Θέα). ΑΔ 1973 - 74, 381 - 382. JHS 1980 AR, 34.

LIV. Τάρας (74).—Πολυάριθμα τεμάχια ὑπομυκηναϊκῶν ἀγγείων, ἐκ τῶν τριῶν θέσεων Scoglio del Tonno (MPI, 115 - 118 ἀριθ. 149 - 162, 125 - 126), Leporano (MPI, 140 - 141 ἀριθ. 9 - 15) καὶ Torre Castelluccia (MPI, 148 - 152 ἀριθ. 21 - 38), τοπικῆς προελεύσεως ἢ εἰσηγμένα ἐκ τοῦ ἐλλαδικοῦ χώρου.

LV. Θάσος (75).—Πλὴν τῆς χειροποιήτου τοπικοῦ χαρακτῆρος κεραμικῆς, ἐκ τῶν τάφων καὶ τοῦ οἰκισμοῦ, ἀναφέρονται καὶ τροχήλατοι μιμή-

σεις YE III Γ καὶ ἐνδεχομένως ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς. ΑΔ 1971 Χρον., 414 - 415, 1972 Χρον., 520 - 525, 1973, Χρον., 447.

LVI. Σ α λ α μ ι ς (76).—Ἡ ὁμάς τῶν 63 ἀγγείων ἐκ τοῦ νεκροταφείου τῆς θέσεως, ἀποτελουμένη ἐκ 12 ψευδοστόμων ἀμφορέων, 18 ἀμφορίσκων, 6 οἶνοχοῶν, 7 ληκύθων, 9 σκύφων, 5 κυπέλλων, 2 προχοῶν, 1 ὑδρίας, 1 φλασκίου, 1 πώματος καὶ 1 ἐπὶ πλεόν χαλκοῦ κυπέλλου εἶναι μετὰ τῶν συγχρόνων δεδομένων τοῦ Κεραμικοῦ τὰ πολυαριθμότερα καὶ πλεόν ἀντιπροσωπευτικὰ κεραμικὰ δεδομένα τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος διὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον καὶ ἔχουν ἐπανειλημμένως περιγραφῇ καὶ σχολιασθῇ. AM 1910, 18 - 29. AIARS 1962 (Op. Ath. 4), 105 - 122. S - S, σποράδην.

LVII. Κ έ ω ς (77).—Ἐν ὑπομυκηναϊκὸν (YE III Γ : 2) κρατηρόσχημον ἀγγεῖον ἐκ τοῦ ἱεροῦ μνημονεύεται καὶ εἰκονίζεται ἐν *Hesperia* 1964, 332, πίν. 62 f.

LVIII. Δ ή λ ο ς (78).—Ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς ὄστρακα κοσμούμενα διὰ κυματοειδῶν γραμμῶν καὶ χρονολογούμενα εἰς τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους. Délos XV, 9 ἀριθ. 8. Délos Primitive, 214. LMTS, 149.

LIX. Μ ί λ η τ ο ς (79).—Πολυάριθμα ὑπομυκηναϊκὰ ὄστρακα ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν δεικνύοντα συγγένειαν πρὸς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν τῆς δυτικῆς Ἀττικῆς. IM 1957, 121, 1959 - 60, 37, 52 - 53, πίν. 51, 1 - 3, πίν. 52, 1 - 2.

LX. Ἰ α σ ό ς (80).—Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ ὑπομυκηναϊκὰ ὄστρακα (*Annuario* 1961 - 62, 534 εἰκ. 50 a, 1965 - 66, 417, 420 εἰκ. 26) πολλὰ τῶν ὁποίων ὁ Desborough θεωρεῖ πρωτογεωμετρικά. LMTS, 162, 279.

LXI. C ö m l e k ç i (81).—Ἐκ τῆς κεραμικῆς τῶν τάφων τῆς θέσεως ἐπαρκέστερον ἔχει γνωσθῇ ὁμάς 19 ἀγγείων εὐρισκομένη ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Ἀλικαρνασσοῦ (Bodrum). Anadolu 1967, 39 - 43. AJA 1969, 211 - 212, 1970, 165 - 166. Katal. Bodr., 29 - 31, πίν. 34 - 36.

LXII. Ν ά ξ ο ς (83).—Ὅστρακα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ δύο ἀγγεῖα, ψευδόστομος ἀμφορεὺς καὶ λήκυθος, ἐκ τοῦ τάφου Α τῶν Ἀπλωμάτων ἔχουν ταξινομηθῇ ὡς ὑπομυκηναϊκά. LMTS, 149 - 152. GDA, 82, 221 - 222, 371.

LXIII. Ἀ λ ι κ α ρ ν α σ σ ό ς (84).—Ἐκ τοῦ τάφου Ο εἰς τὴν θέσιν Assarlik προέρχεται ψευδόστομος ἀμφορεὺς καὶ ἀσκός τῶν ὑπομυκηναϊκῶν

- πρωτογεωμετρικῶν χρόνων. JHS 1887, 74 εἰκ. 18 - 19. BMC I (I), 211 - 212 ἀριθ. A 1101 - 1102. PGP, 218 - 221. MPL, 23.

LXIV. Ῥόδος (85).—Ὀλίγα τοπικῆς παραγωγῆς ἀγγεῖα, ἐξ Ἀπολακκιάς καὶ ἄλλων ἀγνώστων θέσεων, μὲ γεωμετρίζουσιν κόσμησιν ἔχουν ταξινομηθῆ ὡς ὑπομυκηναϊκὰ ὑπὸ τοῦ Furumark. MPA, 476. AIRRS 1944 (Op. Arch. 3), 222. LMTS, 156.

LXV. Χανιά (86).—Πολυάριθμα ὑπομινωικὰ ἀγγεῖα μνημονεύονται ἀπὸ τοὺς τρεῖς τυχαίως εὑρεθέντας τάφους. AA 1930, 163 - 164.

LXVI. Βρύσες (87).—Πολλά, ἀκέραια καὶ εἰς τεμάχια, ἀγγεῖα ὑπομυκηναϊκῶν ἢ πρωτογεωμετρικῶν χρόνων φέροντα τὰς «χαρακτηριστικὰς τῆς ἐποχῆς γραπτὰς γραμμικὰς παραστάσεις» ἀναφέρονται ἀπὸ τὴν θέσιν. Ἑπ. Ἑτ. Κρ. Σπ. 1940, 485.

LXVII. Βαθειανὸς Κάμπος (89).—Ὀλίγα ὑπομινωικὰ ἀγγεῖα μνημονεύονται ἐκ τοῦ περιγραφέντος θαλαμοειδοῦς τάφου. AA 1934, 249 - 251. Ar. Cr., 314.

LXVIII. Κνωσὸς (90).—Αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες ὑπομινωικῆς κεραμικῆς ἔχουν ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ὅμας εἴκοσι περίπου γραπτῶν καὶ πολλῶν ἄλλων μικρῶν, ἀκοσμητῶν, καλαθοσχήμων ἀγγείων ἔχει ἀναφερθῆ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς ὑπογείου κρήνης (PMn II, 135 - 139. GDA, 116) καθὼς καὶ ὄστρακα ἐκ τῶν στρωμάτων κατοικήσεως ΒΔ τοῦ ἀνακτόρου. JHS 1937, 137, 1974 AR, 34.

(2) Ὅμας δέκα ἐπτὰ περίπου πρωίμων ὑπομινωικῶν ἀγγείων ἐκ τῶν τάφων VI α καὶ VII τοῦ νεκροταφείου τῶν Γυσάδων, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων ἦσαν ψευδόστομοι ἀμφορεῖς. BSA 1958 - 59, 205 - 208.

(3) Πέντε ἀγγεῖα, ἐξ ὧν τὰ 4 ἦσαν ψευδόστομοι ἀμφορεῖς καὶ τὸ ἕτερον κοινὸς ἀμφορεύς, ἐκ τοῦ νεκροταφείου τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου. BSA 1960, 132, 137, 140, 1968, 211 - 212.

(4) Δύο ἐκ 15 ἀγγείων συνοδευόντων νεωτέραν ταφὴν εἰς τὸν θολωτὸν τάφον ἐπὶ τοῦ λόφου Κεφάλαι ἔχουν ταξινομηθῆ ὡς ὑπομινωικά. BSA 1967, 259, 263 - 265 ἀριθ. 11 καὶ 14.

(5) Εἴκοσι περίπου ἀγγεῖα ἐκ τοῦ τάφου Π τοῦ Τεκκέ-Ἀμπελοκήπων. Fortetsa, 8 - 10, 142.

(6) Ὅμας δύο ὑπομινωικῶν ἀγγείων ἐκ τῶν τάφων εἰς τὸ οἰκόπεδον τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς. JHS 1979 AR, 45 - 46.

LXIX. Δ ρ η ρ ό ς (91).—Δώδεκα ἀγγεῖα, ἐξ ὧν τὰ 5 ψευδόστομοι ἀμφορεῖς, μία κύλιξ, ἐν θήλαστρον, μία πρόχους, ἐν κρατηρόσχημον κύπελλον, εἷς κύαθος μετὰ προχοῆς, εἷς κάλαθος καὶ ἐν ἀγγεῖον σχήματος φρουτιέρας, ἔχουν ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν. *Necr. Mir.*, 17, 59 - 64 ἀριθ. D6 - D13, D16, D30 - D31, D36. PGP, 261.

LXX. Ὅ λ ο ύ ς (92).—Ἡ κεραμικὴ ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως, διὰ τὴν χρονολόγησιν τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἀβεβαιότης, περιγράφεται ἐν *Necr. Mir.*, 25 - 38, 51 - 57.

LXXI. Λ ι ό π ε τ ρ ο (93).—Ἐκ τῶν θολωτῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται ψευδόστομοι ἀμφορεῖς, κύαθοι, πτηνόμορφοι ἔσκοι καὶ ἄλλα ὑπομινωικά ἀγγεῖα. *ΑΔ 1972 Χρον.*, 650.

LXXII. Κ α ρ φ ι (94).—Ἡ μετὰ τῶν ΥΜ III Γ δεδομένων περιγραφεῖσα κεραμικὴ τῆς θέσεως (ὁμάς I Γ, CXLVI ἀνωτέρω) ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν ὑπομινωικὴν περίοδον καὶ πρέπει νὰ μνημονευθῇ αὐτὴς ἐνταῦθα. *BSA 1960*, 1 - 37.

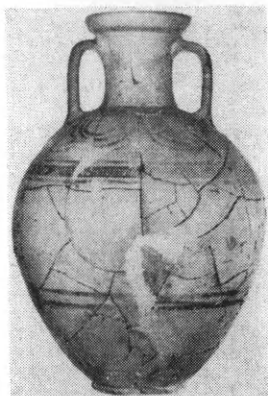
LXXIII. Μ ο υ λ ι α ν ά (95).—Ἐκ τῶν ἐν τῷ θολωτῷ τάφῳ Α καύσεων προέρχονται 4 ἀγγεῖα, ἥτοι τεφοδόχος κρατὴρ μὲ παράστασιν κυνηγίου, μία πυξίς, εἷς κρατηρόσχημος σκύφος καὶ ἐν φλασκίον (*AE 1904*, 32 - 37), μνημονευθέντα καὶ μετὰ τῶν ΥΜ III Γ δεδομένων (ὁμάς I Γ, CXLVIII) ἀνωτέρω. *AE 1904*, 27 - 47. *AIRRS 1944 (Op. Arch. 3)*, 227 - 229. PGP, 269 - 270. *LMTS*, 177, 188.

LXXIV. Κ α μ ά ρ ε ς (97).—Ἐκ τῶν θολωτῶν τάφων τῆς θέσεως συνελέγησαν ὀλίγα ὄστρακα ὠχροῦ πηλοῦ, κοσμούμενα διὰ πλεγμάτων ἐρυθρῶν γραμμῶν. *AJA 1901*, 442.

LXXV. Κ α β ο ύ σ ι (98).—Ἐκ τῶν θολωτῶν τάφων εἰς τὸν λόφον Βρόντα προέρχονται περὶ τὰ 82 ἀγγεῖα. Δέκα τρία τούτων εὑρέθησαν εἰς τὸν τάφον τὸν χαρακτηριζόμενον διὰ τοῦ Β καὶ ἀριθμούμενον διὰ τοῦ 1, δέκα εἰς τὸν τάφον Ε ἢ 2, τεσσαράκοντα ἐν εἰς τὸν τάφον F ἢ 3 καὶ 18 εἰς τὸν τάφον G ἢ 4. *AJA 1901*, 132 - 135. PGP, 268 πίν. I - II.

LXXVI. Π α ν α γ ί α (99).—Ἐκ τῶν θολωτῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται δέκα πέντε ὑπομινωικά ἀγγεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων δύο ὑδρῖαι μαρτυροῦν ἐνδεχομένως πρωτογεωμετρικὴν ἐπίδρασιν. *Annuario 1927 - 29*, 389 - 400. PGP, 253 - 254. *LMTS*, 184, 191.

ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ

1. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,665μ.)

2. Ἀργος, (ὑψ. 0,50μ.)

3. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,245μ.)

4. Περαιτή, (ὑψ. 0,20μ.)

5. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,08μ.)

6. Ἀργος, (ὑψ. 0,15μ.)

7. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,206μ.)

8. Ἀργος, (ὑψ. 0,10μ.)

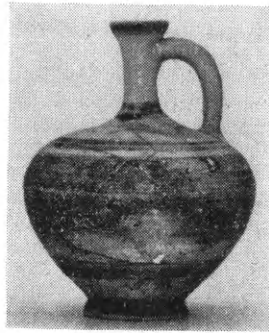

9. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,14μ.)

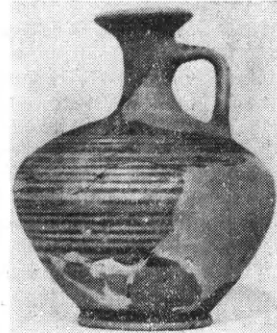
ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ

10. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,135μ.)

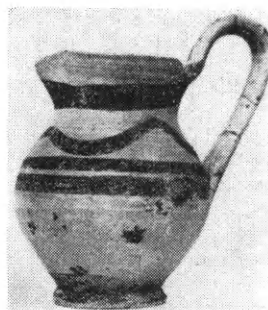
11. Ἀργος, (ὑψ. 0,105μ.)

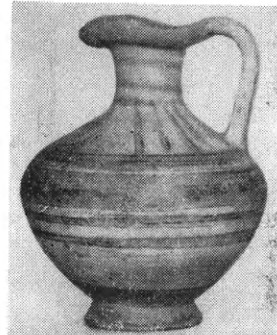
12. Ἀργος, (ὑψ. 0,114μ.)

13. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,093μ.)

14. Ἀργος, (ὑψ. 0,078μ.)

15. Ἀθῆναι

16. Ἀθῆναι

17. Λευκαντί, (ὑψ. 0,08μ.)

18. Κόρινθος, (ὑψ. 0,142μ.)

19. Καρδαμύλη

20. Ἀθῆναι

21. Ἀργος, (ὑψ. 0,049μ.)

LXXVII. Βρόκαστρο (100).—Πολυάριθμα ὄστρακα ἐκ τοῦ οἰκισμού καὶ περισσότερα τῶν 70 ἀκέραια ἢ συντετριμμένα ἀγγεῖα ἐκ τῶν ἐπτά θολωτῶν τάφων, διασαφούντα τὴν ἐξέλιξιν τῆς κεραμικῆς εἰς τὴν θέσιν ἀπὸ ΥΜ ΙΙΙ Γ μέχρι πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς. Συνήθη σχήματα μεταξὺ τῶν ἀγγείων τούτων εἶναι αἱ κύλικες οἱ κύαθοι οἱ κρατῆρες οἱ ψευδόστομοι ἀμφορεῖς αἱ πρόχοι καὶ οἱ πτηνόμορφοι ἀσκοί. Ἡ κόσμησις ἀποτελεῖται ἀπὸ γραμμικὰ καὶ σχηματοποιημένα κοσμήματα. Vrokastro, 126 - 132, 140, 141 - 142, 145 - 146, 149 - 151, 152 - 153, 153 - 154. Annuario 1927 - 29, 551 - 558. LMTS, 185 - 187. AIRRS 1944 (Op. Arch. 3), 229.

LXXVIII. Κούκου Κεφάλι (101).—Περὶ τὰ 85 ἀγγεῖα ἀναφέρονται ἐκ τῶν δύο ταφικῶν σπηλαίων, τινὰ τῶν ὁποίων ἀκόσμητα. Παραβάλλονται δὲ ταῦτα πρὸς τὴν ὑπομινωικὴν κεραμικὴν τοῦ Καβουσίου καὶ τῆς Κνωσοῦ, τὴν κοσμουμένην μὲ γεωμετρικὰ κοσμήματα διατηροῦντα τὴν μυκηναϊκὴν παράδοσιν. BSA 1900 - 1, 148.

LXXIX. Κοῦρτες (102).—Ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν χωρικῶν ἐρευνηθέντων τάφων τῆς θέσεως προέρχονται πολυάριθμα ἀγγεῖα τοῦ Μουσείου τοῦ Ἡρακλείου ὑπομινωικῶν σχημάτων μὲ πρωτογεωμετρικὴν καὶ γεωμετρικὴν κόσμησιν, ἢ χρονολόγησις τῶν ὁποίων ἐντὸς τῶν ὑπομινωικῶν, πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν χρόνων, ἐκ τυπολογικῶν μόνον κριτηρίων, δὲν εἶναι ἀσφαλῆς. AJA 1901, 292 - 293, 306 - 314. Annuario 1927 - 29, 558 - 562. LMTS, 182. PGP, 256 - 258.

LXXX. Γόρτυς (103).—Ὑπομινωικὰ ὄστρακα ἐκ τοῦ οἰκισμού ἀνεπαρκῶς γνωστά. Annuario 1955 - 56, 216, 220 εἰκ. 13.

LXXXI. Λιλιανὰ (104).—Ἡ ὑπομινωικὴ κεραμικὴ τῆς θέσεως περιγράφεται ἐν MA 1904, 625 - 651 καὶ ἐπισκοπεῖται ἐν AIRRS 1944 (Op. Arch. 3), 230. PGP, 258. LMTS, 183.

LXXXII. Φαιστὸς (106).—Ἡ ὑπομινωικὴ κεραμικὴ τῆς θέσεως εἶναι γνωστὴ ἐκ τριῶν ὁμάδων κεραμικῶν εὐρημάτων, προερχομένων ἐκ ταφῶν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ περιγραφομένων ἐν Annuario 1969 - 70, 41 - 70.

LXXXIII. Λάπηθος (107).—Ἡ ΥΚ ΙΙΙ Β κεραμικὴ τῆς θέσεως καὶ τῶν ἄλλων γνωστῶν ΥΚ ΙΙΙ Β θέσεων, ἥτις χρονολογικῶς καλύπτει τὴν αὐτὴν περίπου περίοδον πρὸς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ἔχει περιγραφῇ καὶ ταξινομηθῇ συνοπτικῶς ὑπὸ τῆς Πιερίδου. ΠPK, 14 - 87. Ἴδὲ καὶ AIRRS 1944 (Op. Arch. 3), 76 - 77, 233 - 234.

LXXXIV. Ἀλαὰς (108).—Περὶ 81 ἀγγεῖα τῆς τοπικῆς κατηγορίας Proto-White Painted Ware ἐκ τῶν τάφων καὶ ἄλλα κεραμικὰ εὐρήματα ἐξ ἰδιωτικῶν συλλογῶν περιγράφονται μετὰ τῶν δεδομένων τῆς θέσεως. Alaas, 5 - 25, 28 - 39, 41 - 63.

LXXXV. Σαλαμίς (109).—Περὶ τὰ 176 ἀγγεῖα τοῦ τέλους τῆς ΥΚ III Β καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς κυπρογεωμετρικῆς περιόδου ἔχουν γνωσθῇ καὶ περιγραφῇ ἐκ τοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου I τῆς θέσεως. Salamine II, 25 - 94. ΠΡΚ, σποράδην.

LXXXVI - LXXXIX. Ἐγκωμη (110), Ἰδάλιον (111), Κίτιον (112) καὶ Κούκλια - Παλαίπαφος (113).—Τὰ κεραμικὰ δεδομένα τῶν θέσεων τούτων ἔχουν μνημονευθῇ μετὰ τῶν ἀντιστοιχῶν ΥΚ III Α, ὁμάδες Γ, CLXIV, CLXVII, CLXXI, CLXXII ἀνωτέρω, ἀντιστοιχῶς.

XC. Κούριον (114).—Ἐκ τῶν δέκα χρησιμοποιοθέντων καὶ κατὰ τὴν ΥΚ III Β περίοδον τάφων τῆς θέσεως συνελέγη ἄφθονος τοπικοῦ χαρακτῆρος κεραμικὴ. Οὕτως ἐκ τοῦ τάφου 19 τῆς Παμπούλας συνελέγη ἓν ἀγγεῖον (Kourion, 22), ἐκ τοῦ τάφου 33 τῆς Παμπούλας δέκα τέσσαρα ἀγγεῖα (Kourion, 28 - 29), ἐκ τοῦ τάφου 19 τῆς Καλορίζικης ἓν τεφροδόχον ἀγγεῖον (Kaloriziki, 26 - 27), ἐκ τοῦ τάφου 25 τῆς Καλορίζικης 105 ἀγγεῖα (Kaloriziki, 32 - 34), ἐκ τοῦ τάφου 26 περὶ τὰ 78 ἀγγεῖα (Kaloriziki, 35) ἐκ τοῦ τάφου 40 περὶ τὰ 10 ἀγγεῖα (Kaloriziki, 49 - 50) καὶ ἐκ τοῦ τάφου 41 περὶ τὰ 14 ἀγγεῖα (Kaloriziki, 51), ἐπισκοπούμενα συνολικῶς ἐν Kourion, 42 - 124, Kaloriziki, 66 - 120, ΠΡΚ, σποράδην.

II. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΪΚΗΣ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ

Ἐκ τῶν παρατεθεισῶν εἰς τὰς προηγουμένας σελίδας 90 περίπου ὁμάδων κεραμικῶν δεδομένων ἐξ ἰσαριθμῶν θέσεων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου μόνον ἡ κεραμικὴ τῶν νεκροταφείων τοῦ Κεραμικοῦ καὶ τῆς Σαλαμίνης ὡς καὶ τῶν τάφων τῶν Θηβῶν, τοῦ Λευκαντιοῦ, τῆς Ἀργολίδος μετὰ τῆς Κορινθίας καὶ τῆς Ἡλίδος ἀποτελεῖ περαιτέρω ἐξέλιξιν τοῦ ρυθμοῦ τῆς σιταποθήκης ἢ τοῦ πυκνοῦ ρυθμοῦ καὶ δύναται δικαίως νὰ κληθῇ ὑπομνηναϊκὴ καὶ νὰ χρησιμοποιοθῇ ἐν συνεχείᾳ διὰ χρονολογήσεις τῶν στρωμάτων ἐξ ὧν προέρχεται ὡς καὶ τῶν συνοδευόντων τὰ στρώματα ταῦτα λοιπῶν εὐρημάτων, ὅταν δὲν προέρχεται ἐκ τάφων¹.

1. Ὅπως τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Ἀργους, τῆς Κορίνθου, τῆς Ἀσίνης κ.λ.π.

Ἡ κεραμικὴ τῶν λοιπῶν περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου εἴτε δυσκόλως διακρίνεται τῆς καθ' αὐτὸ YE III Γ, ἐὰν προέρχεται ἐκ θέσεων τῶν περιοχῶν τὰς ὁποίας ἐκάλυπτε ἄλλοτε ὁ μυκηναϊκὸς πολιτισμὸς, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει γεννᾶται ζήτημα, ἂν ἡ κεραμικὴ αὕτη πρέπει νὰ θεωρηθῇ σύγχρονος πρὸς τὴν μνημονευθεῖσαν ἀνωτέρω ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν τῶν νεκροταφείων τοῦ Κεραμικοῦ καὶ τῆς Σαλαμῖνος ὡς καὶ τῶν λοιπῶν θέσεων τῶν παρατεθεισῶν μετὰ τῶν δύο τούτων νεκροταφείων ἀνωτέρω, ἢ ἂν πρέπει νὰ ταξινομηθῇ καὶ χρονολογηθῇ ὡς YE III Γ καὶ νὰ θεωρηθῇ ὅτι αἱ παρασχοῦσαι αὐτὴν θέσεις ἔμειναν ἀκατοίκητοι καθ' ὃν χρόνον ἐξελίσσετο ἡ καθ' αὐτὸ ὑπομυκηναϊκὴ κεραμικὴ, εἴτε, ἂν προέρχεται ἐκ περιφερειακῶν περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, μαρτυρεῖ τοιαύτην ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ τῆς καθ' αὐτὸ ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς, ἐπανερχομένη εἰς τὴν τοπικὴν ἐκάστης περιοχῆς κεραμικὴν παράδοσιν, ὥστε γεννῶνται ποικίλα προβλήματα χρονολογήσεων καὶ παρέχεται ἡ ἐντύπωσις τῆς πλήρους διαλύσεως τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἀνεξαρτήτου περαιτέρω πολιτιστικῆς ἐξελίξεως ἐκάστης περιοχῆς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου¹.

Τὰ παρατεθέντα κατὰ ταῦτα εἰς τὰς προηγουμένας σελίδας κεραμικὰ δεδομένα τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου δύνανται νὰ ἐπισκοπηθοῦν εἰς δύο σύνολα, ἥτοι κεραμικὴν τῶν περιοχῶν αἵτινες ἐκαλύπτοντο ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, νοτιωτέρας δηλαδὴ ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, Μεγάλης Ἑλλάδος, Κυκλάδων, Μικρᾶς Ἀσίας καὶ Δωδεκανήσου καὶ κεραμικὴν τῶν περιφερειακῶν περιοχῶν, βορείου Ἑλλάδος, Κρήτης καὶ Κύπρου.

Τὴν κεραμικὴν τῶν περιοχῶν τοῦ ἄλλοτε μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ δυνάμεθα περαιτέρω νὰ ἐξετάσωμεν εἰς δύο μικροτέρας ομάδας, ἡ μία τῶν ὁποίων περιλαμβάνει τὴν καθ' αὐτὸ ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν τῶν ἐν ἀρχῇ μνημονευθέντων νεκροταφείων τοῦ Κεραμικοῦ, τῆς Σαλαμῖνος καὶ τῶν λοιπῶν θέσεων καὶ ἡ ἑτέρα τὴν, συνεχίζουσαν ἀμετάβλητον μέχρι τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων τὴν YE III Γ παράδοσιν, κεραμικὴν τῶν λοιπῶν περιοχῶν τοῦ ἄλλοτε μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, τῆς νοτιωτέρας δηλαδὴ ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας μέχρι τῆς Μεσσηνίας, τῶν Κυκλάδων καὶ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος.

Ἡ ὁμὰς τῆς καθ' αὐτὸ ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς διεκρίθη τὸ πρῶτον ἐκ τῶν δεδομένων τῶν νεκροταφείων τῆς Σαλαμῖνος καὶ τοῦ Κεραμικοῦ ὡς ἡ ἀπαραίτητος περαιτέρω ἐξέλιξις τῆς YE III Γ κεραμικῆς ἡ ἄγουσα εἰς τὰ σχήματα καὶ τὴν κόσμησιν τῆς πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς τῆς ἀκολουθούσης περιόδου. Ὅμοια ὅμως κεραμικὰ εὐρήματα ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς καὶ ἐκ Θηβῶν, Λευκαντιοῦ τῆς Εὐβοίας, ἄλλων τοποθεσιῶν τῆς πόλεως τῶν

1. LMTS, 17-20. DAG, 28-34.

Ἀθηνῶν, τῆς Κορινθίας καὶ Ἀργολίδος καὶ τέλος τῆς Ἡλίδος, παρεμφερῆ δὲ κεραμικὰ προϊόντα ἔχουν ἀναφερθῆ ἐξ ἄλλων θέσεων τῆς Ἡλείας, ἐκ τῆς Καρδαμύλης παρὰ τὰ σύνορα τῆς Λακωνίας καὶ Μεσσηνίας, ἐκ Κυκλάδων, ἐκ Μιλήτου ἐξ ἄλλων θέσεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἐκ τοῦ Τάραντος τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος. Ἡ ὑπομυκηναϊκὴ κατὰ ταῦτα κεραμικὴ δὲν ἦτο τοπικὸν φαινόμενον τῆς Ἀττικῆς ἀλλ' ἐκπροσωπεῖ τὴν μετὰ τὴν ΥΕ III Γ περίοδον ἐξέλιξιν τῆς κεραμικῆς καὶ ἄλλων περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου¹.

Τὸ σύνολον ἐν τούτοις τοῦ μέχρι σήμερον γνωστοῦ καθ' αὐτὸ ὑπομυκηναϊκοῦ κεραμικοῦ ὕλικου δὲν ὑπερβαίνει τὰς ὀλίγας ἑκατοντάδας ἀγγείων. Ἐκ τούτων 223 ἀγγεῖα προέρχονται ἐκ τοῦ Κεραμικοῦ, ἄλλων θέσεων τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Σαλαμίνος, ιεσσαράκοντα πέντε περίπου ἀγγεῖα εἶναι γνωστὰ ἀπὸ τὸ Λευκαντὶ ἀνήκοντα εἰς τοὺς ὑστέρους ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους, ιεσσαράκοντα περίπου ἀγγεῖα ἔχουν παράσχει οἱ τάφοι διαφόρων θέσεων τῆς Ἀργολίδος, δέκα τέσσαρα ἀγγεῖα προέρχονται ἐκ τῶν τάφων τῆς Ἡλίδος, δύο ἀγγεῖα καὶ ὄστρακα ἔχουν ἀναφερθῆ ἐκ Καρδαμύλης (εἰκ. 7 : 19), ὄστρακα ἀγγείων προσομοιάζοντα τὴν ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν τῆς Ἀττικῆς ἀπεκάλυψαν αἱ ἀνασκαφαὶ τῶν Κυκλάδων, τῆς Μιλήτου, τριῶν ἄλλων θέσεων τῆς Μ. Ἀσίας καὶ παρεμφερῆ ὄστρακα ἀναφέρονται ἐκ Τάραντος².

Ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς ἐξεταζομένη ἡ γνωστὴ ὑπομυκηναϊκὴ κεραμικὴ, ὡς πρὸς τὴν τεχνικὴν τοῦ πηλοῦ, τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων, τὴν κόσμησιν καὶ τὴν σύστασιν τῆς χρησιμοποιουμένης διὰ τὴν κόσμησιν βαφῆς, εἶναι κατὰ πολὺ κατωτέρας ποιότητος καὶ ἀμελεστέρας κατασκευῆς ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ΥΕ III Γ κεραμικὴν, ἐξ ἧς καὶ κατάγεται.

Τὰ βασικὰ σχήματα τῶν ἀγγείων δὲν ὑπερβαίνουν εἰς ἀριθμὸν τὰ ἐννέα εἶναι δὲ ταῦτα τὰ ἐπόμενα : (1 - 2) ἀμφορεῖς δύο τύπων, διαφέροντες ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῶν λαβῶν, εἰς τὸν ἕνα δηλαδὴ τούτων αἱ λαβαὶ εἶναι κατακόρυφοι ἀναχωροῦσαι ἐκ τοῦ ὤμου καὶ συναπτόμεναι πρὸς τὸν λαιμὸν ἢ τὸ χεῖλος τοῦ ἀγγείου (εἰκ. 6: 1-2), καὶ εἰς τὸν ἕτερον ὀριζόντιοι ἡμικυκλικαί προσηλωμέναι ἐπὶ τῆς κοιλίας τοῦ ἀγγείου (εἰκ. 6: 2-3), (3) ἀμφορίσκοι, μικροὶ δηλαδὴ σφαιρικοὶ τὸν κορμὸν ἀμφορεῖς μὲ ὀριζοντίους λαβάς, πα-

1. Ὁ ὅρος ὑπομυκηναϊκὴ κεραμικὴ εἰσῆχθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Α. J. B. Wace διὰ τὴν κεραμικὴν τοῦ ἀκολουθοῦντος τὴν πυρπόλησιν τῆς σιταποθήκης στρώματος (Aegean and the Near East, 130-135) ἀντὶ τοῦ ὅρου ΥΕ III C: 2 τοῦ Furumark (MPA, 576-582) καὶ ἐπεβλήθη διὰ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Desborough τοῦ Styrenius καὶ ἄλλων. Περιγραφή τῶν πρώτων εὐρημάτων ἐν AM 1910, 17-36. AIARS 1962 (Op. Arch. 4), 104-122. Kerameikos I, 1-88. S-S, 21-164.

2. Διὰ παραπομπὰς ἰδὲ Κατάλογον δεδομένων καὶ GDA, 41. DAG, 34. S-S, 125-148.

ρουσιαζόμενοι από το τέλος της ΥΕ ΙΙΙ Γ περιόδου και μνημονευθέντες ανωτέρω (είκ. 6: 5-6), (4) ψευδόστομοι άμφορείς, (5) λήκυθοι άρχόμενοι επίσης από της ΥΕ ΙΙΙ Γ περιόδου και αντικαθιστώσαι μετά ταύτα τους ψευδοστόμους άμφορείς εις την χρῆσιν (είκ. 6: 9, είκ. 7: 10-12), (6) πρόχοι (είκ. 7: 13-14), (7) τριφυλλόστομοι οίνοχοοι (είκ. 7: 13), (8) κρατηρόσχημοι σκύφοι (είκ. 7: 16-19) και (9) μόνωτα κύπελλα (είκ. 6: 20-21)¹.

'Υπάρχουν επί πλέον σπανιότεροι τύποι άγγείων άπαντώντες εις ώρισμένας μόνον θέσεις ή εκπροσωπούμενοι από μικρόν αριθμόν εύρημάτων ή και μεμονωμένα παραδείγματα, όπως επιμήκη με κατακόρυφα τοιχώματα πυξιδόμορφα άγγεία, πτηνόμορφοι άσκοί, πυξίδες, κάνθαροι, κάλαθοι, φλασκία, δακτυλιόμορφα άγγεία και τρίποδες, πολλά των όποιών, κατά τον Desborough, μαρτυρούν κυπριακάς επιδράσεις, περί το τέλος της περιόδου, επί της κεραμικής της ήπειρωτικής 'Ελλάδος².

'Η κόσμησις των άγγείων άποτελείται από όριζοντίους ζώνας βαφής περιβαλλούσας τόν κορμόν του άγγείου (είκ. 6: 1-2) και περικλειούσας συνήθως μεταξύ αυτών κυματοειδείς γραμμάς (είκ. 6: 3-5, είκ. 7: 14, 17-20) περίξ της κοιλίας του άγγείου, ανακαλούσας εις την μνήμην τόν ρυθμόν της σιταποθήκης, από σειράς κατακορύφων, φυλλοσχήμων ή κυματιστών, βραχειών γραμμών περίξ της βάσεως των λαιμών των άγγείων (είκ. 7: 15) και από συνδυασμούς τριγώνων πληρουμένων διά πλεγμάτων γραμμών ή από όμόκεντρα ήμικύκλια γεγραμμένα δι' έλευθέρας χειρός (είκ. 6: 7, είκ. 7: 10) και άλλα γραμμικά κοσμήματα εισημμένα εκ του ΥΕ ΙΙΙ Γ πυκνού ρυθμού και καταλαμβάνοντα τους όμους των άγγείων. Είς τινας περιπτώσεις όλόκληρον το άγγείον (είκ. 7: 16) ή ό λαιμός και το κάτω μέρος του κορμού έχουν καλυφθή διά βαφής (είκ. 7: 13, 18-21)³.

'Η έτέρα όμάς κεραμικής των περιοχών τάς όποίας εκάλυπτεν άλλοτε ό μυκηναϊκός πολιτισμός, Θεσσαλίας ύπολοίπου Στερεάς 'Ελλάδος και Πελοποννήσου, Κυκλάδων και Δωδεκανήσου, ήτις συνεχίζει άμετάβλητον την ΥΕ ΙΙΙ Γ παράδοσιν μέχρι των πρωτογεωμετρικών χρόνων δέν έχει έπαρκώς μελετηθή, ώστε γεννώνται ποικίλα προβλήματα, ως παρατηρήθη, τόσον διά την κατοίκησιν πολλών των περιοχών τούτων ως και διά την χρονολογικήν συσχέτισιν των κεραμικών προϊόντων των λοιπών περιοχών προς την ύπομυκηναϊκήν κεραμικήν της 'Αττικής και της 'Αργολίδος.

Αί κυριώτεραι όμάδες δεδομένων της δευτέρας ταύτης κατηγορίας κεραμικής προέρχονται εξ 'Εξαλόφου (XX), 'Ελληνικού (XXIII), Θέρμου (XXVI),

1. MPC, 22-27 Myk. III C: 2. 'Η παρατιθεμένη περιγραφή και ταξινόμησις της ύπομυκηναϊκής κεραμικής βασίζεται εις την περιγραφήν του Desborough, GDA, 30-48. 'Ιδε και DAG 34-39.

2. GDA, 45, 57.

3. MPA, 576-582 Myk. III C: 2 Style. S-S, 60-64. GDA, 30-48. DAG, 39-40.

Ἄγναντης (XXVII), Ἀμφικλείας (XXVIII), Δελφῶν (XXIX), Ἰτέας (XXX), Γαλαξειδίου (XXXI), Παλαιοκάστρου (XLIV), Ῥιζομύλου (XLVI), Τραγανῶν (XLVII), Ῥιζῶν (XLVIII), Δήλου (LVIII), Νάξου (LXII) καὶ Ῥόδου (LXIV), μεμονωμένα δὲ ἀγγεῖα καὶ ὄστρακα εἶναι γνωστὰ ἐκ τῶν λοιπῶν θέσεων τοῦ χώρου τοῦ ἄλλοτε μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Ὅτι πολλὰ τῶν κεραμικῶν τούτων ὁμάδων ἂν καὶ στενῶς ὁμοιάζουσαι πρὸς τὴν YE III Γ κεραμικὴν χρονολογικῶς πρέπει νὰ θεωρηθοῦν σύγχρονοι πρὸς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Ἀργολίδος ἐκ τῶν ἐκθέσεων τῶν ἀνασκαφῶν φαίνεται ἀναμφισβήτητον¹. Διὰ τὴν χρονολόγησιν ὅμως ὁμάδων τινῶν κεραμικῶν δεδομένων, μνημονευομένων εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν ἀνασκαφῶν ὡς τῶν ἐσχάτων μυκηναϊκῶν χρόνων, ὑπάρχουν ἀμφισβητήσεις, καὶ ὅταν ἀκόμη εἰκονίζονται, ἂν πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς YE III Γ ἢ ὡς ὑπομυκηναϊκά².

Τὸ πρόβλημα κατὰ ταῦτα, ἐὰν μέρος τῆς ὡς YE III Γ μνημονευομένης κεραμικῆς τῶν ἄλλοτε περιοχῶν τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ πρέπει νὰ θεωρηθῇ σύγχρονον πρὸς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Ἀργολίδος, ἀποδεικνύον τὴν συνέχισιν τῆς κατοικήσεως καὶ τῶν περιοχῶν τούτων μέχρι τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, ἢ ἐὰν πρέπει νὰ ταξινομηθῇ καὶ χρονολογηθῇ ὡς καθαρῶς YE III Γ καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ εἰκασθῇ ὅτι αἱ περιοχαὶ αὗται ἔμειναν ἀκατοίκητοι κατὰ τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους, δὲν ἔχει πλήρως διαλευκανθῇ.

Διδακτικὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου θὰ ἦτο ἡ μελέτη καὶ δημοσίευσις κεραμικῶν ὁμάδων ἀνεπαρκῶς γνωστῶν καὶ ἀναφερομένων ὡς ἀμιγῶς ὑπομυκηναϊκῶν, ὅπως π.χ. τῆς Ἀμφικλείας. Οἱ ἐνεργήσαντες πάντως τὰς ἀνασκαφὰς εἰς τὸν Ῥιζόμυλον τῆς Μεσσηνίας συμπεραίνουν ἀνεπιφυλάκτως ὅτι εἰς τὴν θέσιν ἢ YE III Γ κεραμικὴ παρήγετο συνεχῶς μέχρι τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, χωρὶς δηλαδὴ νὰ ἀναπτυχθῇ τοπικὴ βαθμὶς ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς, ἀντίστοιχος πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Ἀργολίδος³.

Τὰ κεραμικὰ δεδομένα τῶν περιφερειακῶν περιοχῶν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου, αἵτινες συνεχίζουν τὰς τοπικὰς τῶν παραδόσεις, καθ' ὃν χρόνον εἰς τὴν Ἀττικὴν, τὴν Ἀργολίδα καὶ τὰς λοιπὰς περιοχὰς ἐξελίσσεται ἢ ὑπομυκηναϊκὴ κεραμικὴ, δύνανται νὰ ἐπισκοπηθοῦν εἰς τρεῖς ἐπὶ μέρους ὁμάδας,

1. Ὅπως π.χ. αἱ ὁμάδες τοῦ Ἐξαλόφου, τοῦ Θέρμου, τῆς Ἄγναντης, τῆς Ἀμφικλείας, τῶν Δελφῶν, τοῦ Ῥιζομύλου κ.λ.π.

2. Ἰδὲ π.χ. τὰς παρατηρήσεις τοῦ Βερδελῆ διὰ τὴν κεραμικὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ τῆς Θεσσαλίας (ΠΡΘ, 90-91), τὴν ὁποίαν ὁ Desborough ἐθεωροῦσε YE III Γ (LMTS 131-132).

3. Hesperia 1972, 260, 1974, 113-114. AE 1973, 62-74.

τὴν κεραμικὴν τῶν περιοχῶν τῆς βορείου Ἑλλάδος, τὴν κεραμικὴν τῆς Κρήτης καὶ τὴν κεραμικὴν τῆς Κύπρου.

Ἡ κεραμικὴ τῆς βορείου Ἑλλάδος, ἣτις περιλαμβάνει τὰ δεδομένα τῆς Ἡπείρου, τῆς Μακεδονίας, τῆς Θράκης καὶ τῶν νήσων τοῦ βορείου Αἰγαίου, ἰδιαιτέρως τῆς Θάσου, δύναται νὰ ταξινομηθῇ εἰς τὰς γνωστὰς ἀπὸ τῆς ΥΕ III Γ περιόδου τοπικὰς κατηγορίας κεραμικῆς ἐκάστης τῶν περιοχῶν τούτων, αἵτινες παράγονται μέχρι τῶν ἱστορικῶν χρόνων. Οὕτως ἡ Ἡπειρος ἐκπροσωπεῖται καὶ πάλιν κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον ἀπὸ κεραμικὰ προϊόντα δυνάμενα νὰ καταταγοῦν εἰς τὴν μονόχρωμον κατηγορίαν III καὶ τὰς γραπτὰς κατηγορίας IV α καὶ IV β. Ἡ κεραμικὴ πάλιν τῆς Μακεδονίας, τῆς Θράκης καὶ τῆς Θάσου κατὰ τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους δυσκόλως δύναται νὰ διακριθῇ τῆς κεραμικῆς τῆς προηγηθείσης περιόδου τῶν περιοχῶν αὐτῶν.

Εἰσηγμένα εἰς τὰς ἐν λόγῳ περιοχὰς κεραμικὰ προϊόντα κατὰ τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίοδον θεωροῦνται αἱ μονόχρωμοι κατηγορίαι τῆς λεγομένης κεραμικῆς Lausitz καὶ ἄλλα κεραμικὰ προϊόντα ὁμοιάζοντα πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς Τροίας VII.

Τέλος δύναται νὰ μνημονευθῇ ἡ τοπικῆς προελεύσεως γραπτὴ κεραμικὴ, ἡ ὁποία μιμεῖται τὰ ἐκ τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος εἰσηγμένα κεραμικὰ προϊόντα τῶν ὑστέρων μυκηναϊκῶν χρόνων καὶ μνημονεύεται ὡς ὑπομυκηναϊκὴ εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν ἀνασκαφῶν ἀλλ' ἡ χρονολόγησις τῆς ὁποίας εἶναι ἐξαιρετικῶς δύσκολος κατὰ τὸν Desborough¹.

Ἡ ὑπομινωικὴ κεραμικὴ τῆς Κρήτης κατὰ βάσιν συνεχίζει τὴν τοπικὴν ΥΜ III Γ παράδοσιν μὲ ἐπιδράσεις ἀπὸ τὴν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κύπρον.

Ἐκ τῶν ἐννέα ἐπικρατεστέρων ὑπομυκηναϊκῶν σχημάτων ἀγγείων τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, τῶν μνημονευθέντων ἀνωτέρω, εἰς τὴν Κρήτην συνήθη εἶναι οἱ ψευδόστομοι ἀμφορεῖς, οἱ σκύφοι καὶ τὰ μόνωτα κύπελλα ἐπὶ ὑψηλοῦ ποδός. Οἱ δύο τύποι ἀμφορέων, οἱ ἀμφορίσκοι, αἱ λήκυθοι, αἱ πρόχοι καὶ αἱ τριφυλλόστομοι οἰνοχόαι ἐκπροσωποῦνται ἀπὸ ὀλίγα ἢ μεμονωμένα εὐρήματα.

Ἄλλοι τύποι ἀγγείων χαρακτηριστικοὶ διὰ τὴν ὑπομινωικὴν περίοδον τῆς Κρήτης ἀλλ' ἐλλείποντες ἢ σπανίως ἀπαντῶντες μεταξὺ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν εὐρημάτων τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος εἶναι πυξίδες μὲ κατακόρυφα τοιχώματα, κάλαθοι, θήλαστρα, κύλικες, πτηνόμορφοι, κυπριακῆς ἴσως προελεύσεως, ἀσκοί, πίθοι, κἀνθαροὶ, κρατῆρες καὶ ἄλλοι τύποι ἀγγείων.

Ἡ κόσμησις δὲ τῶν ἀγγείων τούτων περιορίζεται εἰς γεωμετρικὰ μόνον κοσμήματα καὶ ἐκ τούτων τὰ εὐθύγραμμα εἶναι ἐπικρατέστερα τῶν καμπυ-

1. LMTS, 141-142.

λογράμμων. Ἐνίοτε πάλιν εὐρεῖται ἐπιφάνειαι τῶν ἀγγείων καλύπτονται διὰ βαφῆς ἢ μένουν τελείως ἀκόσμητοι. Παχεῖται καὶ λεπταὶ ζῶναι βαφῆς, ἐνίοτε περικλείουσιν κυματοειδεῖς γραμμάς, περιβάλλουν τὴν κοιλίαν ἀμφορέων, τρίγωνα, πλήρη εὐθυγράμμων ἢ καμπυλογράμμων πλεγμάτων γραμμῶν καὶ ἐνίοτε περικλείοντα ἡμικύκλια, κοσμοῦν συνήθως τοὺς ὦμους ψευδοστόμων ἀμφορέων, κυματοειδεῖς γραμμαὶ ἐνίοτε περιβάλλουν τὴν βάσιν τοῦ λαιμοῦ τῶν οἰνοχοῶν καὶ τεθλασμέναι γραμμαὶ, ἐντὸς ζώνης ἐξηρημένης τῆς βαφῆς ἥτις καλύπτει τὴν ὑπόλοιπον ἐπιφάνειαν τοῦ ἀγγείου, εἶναι συνήθη κοσμήματα ἐπὶ σκύφων καὶ μονῶτων κυπέλλων εἰς τὴν Κρήτην, ἀποτελοῦντα τὴν συνήθη κόσμησιν τῆς ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς τῆς νήσου¹.

Ἡ ΥΚ III Β κεραμικὴ τῆς Κύπρου, ἥτις χρονολογικῶς συμπίπτει πρὸς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν τῆς Κρήτης, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς περιόδου δέχεται ἐντόνους ἐπιδράσεις ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος καί, περὶ τὸ τέλος, ἐκ τῆς μινωικῆς Κρήτης, μεταφερομένης ἀπὸ κύματα προσφύγων ἐνδεχομένως ἐκ τῶν δύο τούτων περιοχῶν πρὸς τὴν Κύπρον.

Ὡς πρὸς τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων εἰς τὴν Κύπρον ἀπαντοῦν καὶ οἱ ἐννέα βασικοὶ ὑπομυκηναϊκοὶ τύποι τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος ἂν καὶ ὅχι ὅλοι εἰς τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν καὶ εἰς τὰς δύο περιοχάς. Πλέον συνήθη σχήματα εἰς τὴν Κύπρον εἶναι οἱ ἀμφορίσκοι, οἱ ψευδόστομοι ἀμφορεῖς καὶ οἱ σκύφοι. Αἱ λήκυθοι, αἱ πρόχοι, αἱ τριφυλλόστομοι οἰνοχοαί, τὰ μόνωτα κύπελλα καὶ οἱ ἀμφορεῖς μὲ τὰς λαβάς ἐπὶ τῆς κοιλίας ἐκπροσωποῦνται ἐπαρκῶς ὑπὸ τῶν γνωστῶν εὐρημάτων. Ἀμφορεῖς μὲ τὰς λαβάς ἀπὸ τοῦ ὦμου πρὸς τὸν λαιμὸν ἀναφέρονται μόνον δύο.

Ἄλλα σχήματα ἀγγείων ἀπαντῶντα κατὰ τὴν περίοδον εἰς τὴν νήσον εἶναι κἀνθαροὶ, κάλαθοι, κύλικες, ἀβαθῆ κύπελλα καὶ ἐπὶ πλέον τέσσαρες χαρακτηριστικοὶ κυπριακοὶ τύποι ἀγγείων, ἥτοι οἱ πτηνόμορφοι ἀσκοί, τὰ ἐπιμήκη μὲ κατακόρυφα τοιχώματα καὶ στενὸν λαιμὸν ἀλάβαστρα, τὰ δακτυλιόμορφα ἀγγεῖα καὶ τὰ φλασκία, τὰ δύο πρῶτα τῶν ὁποίων εἶναι πλέον συνήθη καὶ ἐμφανίζονται ἐπὶ πλέον εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὸ Λευκαντί, μαρτυροῦντα τοὺς δεσμοὺς τῶν δύο τούτων θέσεων πρὸς τὴν Κύπρον κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον.

Ἡ κόσμησις τῶν ἀγγείων τῆς Κύπρου ὁμοιάζει πρὸς τὴν κόσμησιν τῆς ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ἀποτελουμένη ἀπὸ ταινίας βαφῆς καὶ κυματοειδεῖς γραμμάς περιβαλλούσας τοὺς κορμούς τῶν ἀμφορέων, τῶν ἀμφορίσκων, τῶν σκύφων, τῶν οἰνοχοῶν καὶ τῶν ὑπιπόδων κυπέλλων, ἀπὸ ποικίλα εὐθύγραμμα καὶ καμπυλόγραμμα κοσμήματα, ὅπως τρίγωνα περικλείοντα ἡμικύκλια μινωικῆς προελεύσεως, τρίγωνα πλήρη

1. GDA, 57-63.

γραμμῶν καὶ ἐλεύθερα ἡμικύκλια, ὄρθια ἢ ἀνέστραμμένα, τὰ ὅποια κοσμοῦν τοὺς ὧμους τῶν ψευδοστόμων ἀμφορέων, τῶν ληκύθων καὶ τῶν τριφυλλοστόμων οἶνοχοῶν¹.

Ἡ ἐξέλιξις τῆς κεραμικῆς κατὰ τὴν ἐπακολουθοῦσαν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον περιγράφεται κατωτέρω μετὰ τὴν παράθεσιν τῶν γνωστῶν δεδομένων τῆς περιόδου.

1. GDA, 49-55

Δ. ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΪΚΑ ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

I. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Μικρά εὑρήματα δυνάμενα νὰ ταξινομηθοῦν τυπολογικῶς ἢ στρωματογραφικῶς εἰς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον ἔχουν παράσχει αἱ ἐπόμεναι 58 θέσεις ἐκ τῶν γνωστῶν ὑπομυκηναϊκῶν θέσεων.

I. Ἐλαφότοπος (1).—Εἰς χαλκοῦς δακτύλιος μὲ σπειροειδεῖς ἀπολήξεις (εἰκ. 8 : 17) ἐκ τετραγαμμένων χωμάτων τοῦ τάφου 3 τῆς θέσεως. ΑΔ 1967 Χρον., 346. ΑΕ 1969, 180, 188, πίν. 24 α, ιβ'.

II. Κράψη - Βάξια (2).—Τὰ χαλκᾶ ἀντικείμενα τὰ περιγραφέντα μετὰ τῶν ΥΕ III Γ μικρῶν εὑρημάτων ἀνήκουν ἴσως εἰς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους. Epirus, 180.

III. Δωδώνη (5).—Ἐκ τῶν περιγραφέντων ἤδη ΥΕ III Γ μικρῶν εὑρημάτων τῆς θέσεως (I Δ, XIV ἀνωτέρω) τινὰ ἐνδέχεται νὰ ἀνήκουν εἰς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους, διότι στρωματογραφικὴ διάκρισις τῶν δύο περιόδων εἰς τὴν θέσιν δὲν εἶναι δυνατὴ.

IV. Ἐφύρα - Ξυλόκαστρο (6).—Τὰ μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων μνημονευθέντα μικρά εὑρήματα πιθανῶς ἀνήκουν εἰς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους. ΠΑΕ 1958, 111 - 112, 1975, 151 - 152. Ἔργον 1958, 96 - 97, 1975, 88 - 90, 1976, 84 - 88, 1977, 68 - 70.

V. Λιμνότοπος - Βάρδινο (8).—Ἐκ τῶν μικρῶν εὑρημάτων τοῦ ΥΕ III Γ στρώματός τινα ἐνδεχομένως πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς ὑπομυκηναϊκά. LMTS, 56, 142. Macedonia I, 307.

VI. Ἀξιοχώριον - Βαρδαρόφτσα (9).—Ἐκ τῶν ὡς ΥΕ III Γ περιγραφέντων μικρῶν εὑρημάτων τῆς θέσεως τινὰ ἐνδεχομένως ἀνήκουν εἰς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους. BSA 1925 - 26, 39 - 40. PM, 101 - 102.

VII. Πλατανιά - Μπουμπούστι (17).—Ἐκ τῶν μικρῶν εὑρημάτων τῆς θέσεως ὡς ὑπομυκηναϊκὴ μνημονεύεται μία χαλκῇ καρφίς (εἰκ. 8 : 20). Macedonia I, 347.

VIII. Π ε τ ζ ι ο ὦ ν ι (24).—Ἐκ τῆς θέσεως μνημονεύονται πενιχρὰ τινὰ κτερίσματα χωρὶς νὰ περιγράφονται. ΠΡΘ, 52.

IX. Ἐ ξ ἄ λ ο φ ο ς (27).—Ἐκ τῶν δύο τάφων τῆς θέσεως προέρχονται: (1) Χαλκῇ φυλλόσχημος αἰχμὴ δόρατος (εἰκ. 8 : 5), (2) χαλκοῦν ἀμφίστομον ἐγχειρίδιον (εἰκ. 8 : 1) μὲ λαβὴν σχήματος T, σφύουσιν τὴν ὀστεϊνὴν ἐπένδυσιν αὐτῆς προσηλωμένην δι' ἐννέα χαλκῶν ἤλων, (3) χαλκοῦν, μονόστομον, ἐλαφρῶς κυρτὸν μαχαίριον, ἢ λαβὴ τοῦ ὁποίου διατηρεῖ τὴν ὀστεϊνὴν ἐπένδυσιν αὐτῆς, προσηλωμένην διὰ τεσσάρων ἤλων, φέρει δὲ καὶ χρυσοῦν ἐνθετον ἔλασμα καλύπτει τὴν ῥάχιν, (4) χαλκοῦν ὁμφάλιον εἰς τεμάχια, (5) χαλκοῦς δακτύλιος μὲ σπειροειδεῖς ἀπολήξεις, (6) τεμάχια χαλκῶν κοσμημάτων. ΑΑΑ 1968, 292 - 293. ΑΔ 1968 Χρον., 264 - 265.

X. Θ ε ο τ ὀ κ ο υ (32).—Ἐκ τοῦ ὑπομνηναϊκοῦ τάφου C προέρχονται: (1) Χαλκῇ πόρπη (εἰκ. 8 : 11), (2) χαλκοῦς δακτύλιος (εἰκ. 8 : 18), (3) σιδηρὰ περόνη. BSA 1906 - 7, 323, εἰκ. 12 b,c, 326. P - T, 214. PGP, 148. ΠΡΘ, 87.

XI. Π τ ε λ ε ὦ ν (33).—Ἐκ τοῦ ΥΕ III Γ θολωτοῦ τάφου 3 τοῦ περιέχοντος ὑπομνηναϊκὴν κεραμικὴν προέρχονται λίθινα κωνικὰ κομβία. ΠΑΕ 1953, 123.

XII. Ἀ γ ν α ν τ η (36).—Ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῶν περιγραφέντων μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων, ἐκ τοῦ ΥΕ III Γ, ὑπομνηναϊκοῦ καὶ πρωτογεωμετρικοῦ νεκροταφείου τῆς θέσεως, τινὰ πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς ὑπομνηναϊκά. ΑΔ 1970 Χρον., 236.

XIII. Ἀ μ φ ί κ λ ε ι α (37).—Ἐκ τῶν εἴκοσιν ὑπομνηναϊκῶν θαλαμοειδῶν τάφων τῆς θέσεως Σκοτεινιανῇ προέρχονται :

(1) Χρυσοὶ καὶ χαλκοὶ σφηκωτῆρες κόμης. ΑΔ 1970 Χρον., 239, 1971 Χρον., 231. (2) Πολυάριθμοι χαλκοὶ δακτύλιοι καὶ εἰς ἀργυροῦς ἢ ἐπάργυρος ἐκ τοῦ τάφου 10. Οἱ χαλκοὶ δακτύλιοι εὐρέθησαν ἀκέρατοι ἢ εἰς τεμάχια καὶ πολλοὶ τούτων εἶναι ἀπλοὶ κρίκοι χαλκοῦ σύρματος ἢ ἐλάσματος. Ἐπτά ἐξ αὐτῶν εὐρέθησαν εἰς τὸν τάφον 5, εἰς εἰς τὸν τάφον 6, δύο εἰς τὸν τάφον 8, ὀκτὼ εἰς τὸν τάφον 9 καὶ δύο εἰς τὸν τάφον 10. Εἰς ἐκ τῶν χαλκῶν δακτυλίων τοῦ τάφου 5 ἔχει σπειροειδεῖς ἀπολήξεις. ΑΔ 1970 Χρον., 236 - 240, 1971 Χρον., 231.

(3) Χαλκᾶ ξυρά, (4) χαλκᾶ μαχαίρια, (5) χαλκαῖ τριχολαβίδες, (6) χαλκᾶ «ἐξαρτύματα ἐνδύματος». ΑΔ 1971 Χρον., 231. (7) Χαλκοῦν κομβίον ἐκ τοῦ τάφου 10, ὅμοιον πρὸς ἕτερον τῆς Βεργίνης. ΑΔ 1970 Χρον., 240. (8) Πολυάριθμοι χαλκαῖ πόρπαι μετὰ φυλλοσχήμου τόξου ἐκ τῶν τάφων

1,8,9, 10 καὶ τῶν ἀνασκαφέντων τὸ ἔτος 1970 τάφων, (9) χαλκαῖ περόναι μετὰ κεφαλῆς ἀποληγούσης εἰς σπείραν, ἐκ τῶν τάφων 5, 6, 9, 10, ἢ μετὰ πεπλατυσμένης κεφαλῆς ἐκ τοῦ τάφου 9 καὶ μετὰ «ἀπλῆν» κεφαλὴν ἐκ τοῦ τάφου 10. ΑΔ 1970 Χρον., 236 - 240, 1971 Χρον., 231. (10) Ἑπτὰ κομβία στεατίτου ἐκ τῶν τάφων 4, 6, 8, 9, καὶ 10, (11) ψῆφοι ὄρμων ἐκ στεατίτου, ὑαλομάζης καὶ σαρδίου, ἐκ τῶν τάφων 5 καὶ 8, διαφόρων σχημάτων. ΑΔ 1970 Χρον., 238 - 240. (12) Σφονδύλιον στεατίτου ἐκ τοῦ τάφου 5. ΑΔ 1970 Χρον., 239.

XIV. Δελφοὶ (38).—Ἐκ τῶν μικρῶν εὑρημάτων τῆς θέσεως ἐὰν τινα πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς ὑπομνηναϊκά ἐκ τῶν ἐκθέσεων τῶν ἀνασκαφῶν δὲν εἶναι σαφές. Delphes V, 7 - 8. BCH 1937, 49 - 52. Π - Σ, 440 - 441. Ὁ Desborough θεωρεῖ ὑπομνηναϊκὴν τὴν χαλκὴν αἰχμὴν δόρατος. BCH 1937, 49. PGP, 200.

XV. Ἀντίκυρα - Μεδεὼν (41).—Ποῖα τυχὸν ἐκ τῶν μικρῶν εὑρημάτων τῆς θέσεως τῶν περιγραφέντων μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων (I Δ, XLIV ἀνωτέρω) ἀνήκουν εἰς ὑπομνηναϊκοὺς χρόνους δὲν εἶναι σαφές. Médéon, 22 - 23, 30, 51 - 59.

XVI. Παρალიμνη (43).—Ἐκ τῶν προκαταρκτικῶν ἀνακοινώσεων ἐπὶ τῶν ἀνασκαφῶν δὲν εἶναι σαφές ἂν τινα τῶν μικρῶν εὑρημάτων πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς ὑπομνηναϊκά. ΑΔ 1972 Χρον., 316, 1973 Χρον., 266.

XVII. Θήβαι (44).—Ἐκ τῶν τάφων παρὰ τὰς Ἡλέκτρας πύλας, τινὲς ὅμως τῶν ὁποίων ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ ἀνήκουν εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον (τάφοι 2 καὶ 9), προέρχονται ἐν συνόλῳ τὰ ἐπόμενα εὑρήματα.

(1) Λεπτὸν «δακτυλιοειδὲς στρεπτὸν» χρυσοῦν σύρμα ἐκ τοῦ τάφου 3, (2) σιδηροῦς κρίκος ἐκ τοῦ τάφου 4, (3) σιδηροῦς ἥλος ἐκ τοῦ τάφου 4, (4) χαλκοῦς κρίκος ἐκ τοῦ τάφου 2, (5) δύο χαλκοὶ δακτύλιοι ἐκ τοῦ τάφου 9, (6) τέσσαρα τεμάχια χαλκοῦ σύρματος ἐκ τοῦ τάφου 8, (7) δύο ἐλάσματα μολύβδου ἐκ τῶν τάφων 3 καὶ 7, (8) τεμάχιον ὀπτῆς πλίνθου μετὰ ἐγγάρακτον σῆμα τῆς γραμμικῆς Α γραφῆς ἐκ τοῦ τάφου 4, (9) κομβίον στεατίτου ἐκ τοῦ τάφου 3, (10) θαλάσσια ὄστρακα ἐκ τοῦ τάφου 8, (11) ἀστράγαλος χοίρου ἐκ τοῦ τάφου 9, (12) δύο πήλινοι τροχοὶ ἀθύρματος ἐκ τοῦ τάφου 8. ΑΔ 1917, 25 - 31.

XVIII. Λευκαντί (46).—Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Τέσσαρα χρυσοῦς ἐνώτια εὑρεθέντα ἀνὰ δύο εἰς τοὺς τάφους 22 καὶ 38 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 118, 123. (2) Δύο χαλκᾶ ἐνώτια ἐκ τῶν τάφων 19

καὶ 22 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 117, 118. (3) Δώδεκα χαλκοὶ δακτύλιοι ἐκ τῶν τάφων 15, 17, 19, 22, 38, 40 καὶ 53 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 114, 115, 117, 118, 123, 124, 128. (4) Εἴκοσι δύο χαλκαὶ τοξωταὶ πόρπαι ἐκ τῶν τάφων 15, 19, 22, 38, 40, 43, 54, 60, 63. Lefkandi I, 113, 116, 118, 123, 124, 125, 128, 133, 134. (5) Ἐννέα χαλκαὶ περόναι ἐκ τῶν τάφων 36, 38, 62, 63 Σκουμπρῆ καὶ 1 Χαλιώτη. Lefkandi I, 122, 123, 134, 141, (6) χαλκοὺν σπειροειδὲς κόσμημα ἐκ τοῦ τάφου 15 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 114.

(7) Δύο σιδηραὶ περόναι ἐκ τοῦ τάφου 38 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 123. (8) Τεμάχια σιδήρου ἐκ τῶν τάφων 15 καὶ 38 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 114, 123. (9) Τρία τεμάχια ἐλεφαντοστοῦ ἐκ τοῦ τάφου 38 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 123. (10) Δύο θαλάσσια ὄστρακα ἐκ τοῦ τάφου 19 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 117, 217 - 264 σποράδην.

XIX. Ἄ θ ἦ ν α ι (48).—Ἐκ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται.

(1) Πέντε χρυσοὶ σφηκωτῆρες κόμης, δύο τούτων ἐκ τοῦ τάφου 5 καὶ εἷς ἐκ τοῦ τάφου 46 τοῦ Κεραμεικοῦ (Kerameikos I, 87, 97) καὶ ἕτεροι δύο ἐκ τοῦ τάφου VII τῆς ὁδοῦ Ἐρεχθείου. ΑΔ 1968 Χρον., 56. (2) Τεμάχια περιδεραίου ἐξ ἡλέκτρου ἀπὸ τάφου τοῦ Ὀλυμπιείου. S - S, 22.

(3) Δύο χαλκαὶ αἰχμαὶ δοράτων, ἡ μία ἀκεραία καὶ ἡ ἄλλη εἰς τεμάχια ἐκ τοῦ τάφου 70 τῆς ὁδοῦ Κριεζῆ. ΑΔ 1967 Χρον., 93. (4) Σιδηροὺν ξίφος ἐκ τοῦ τάφου 79 τῆς ὁδοῦ Κριεζῆ. ΑΔ 1967 Χρον., 93. (5) Χαλκὴ λαβὶς ἐκ τοῦ τάφου 79 τῆς ὁδοῦ Κριεζῆ. ΑΔ 1967 Χρον., 93.

(6) Τεσσαράκοντα ἐξ χαλκαὶ πόρπαι (εἰκ. 8 : 12 - 13). Ἐκ τούτων 41 προέρχονται ἐκ 15 τάφων τοῦ Κεραμεικοῦ (τάφος 2 τέσσαρες, τ. 20 μία, τ. 24 δύο, τ. 27 τρεῖς, τ. 33 μία, τ. 41 μία, τ. 42 τέσσαρες, τ. 43 μία, τ. 44 μία, τ. 46 δύο, τ. 47 μία, τ. 52 τρεῖς, τ. 70, δύο, τ. 108 δέκα τρεῖς, τ. 113 δύο. Kerameikos I, 82 - 85 πίν. 27 - 28. Hesperia 1961, 175), τέσσαρες ἐξ ἐνὸς τῶν τάφων ὑπὸ τὴν Βασίλειον στοὰν (Hesperia 1975, 371 καὶ μία ἐκ τοῦ τάφου 79 τῆς ὁδοῦ Κριεζῆ. ΑΔ 1967 Χρον., 93.

(7) Πολυάριθμοι χαλκαὶ περόναι, διαφόρων τύπων, ἀκέραιαι ἢ εἰς τεμάχια, προερχόμεναι ἐκ 19 τάφων τοῦ Κεραμεικοῦ (τάφοι 2, 15, 16, 20, 24, 27, 41, 42, 46, 47, 52, 53, 70, 85, 97, 101, 104, 108, 113: δύο, χαλκὴ καὶ σιδηρᾶ. Kerameikos I, 82. Hesperia 1961, 175), δύο ἐκ τοῦ τάφου VII τῆς ὁδοῦ Ἐρεχθείου (ΑΔ 1968 Χρον., 56) καὶ τεμάχια ἄλλων (ΑΔ 1973 - 74 Χρον., 131. JHS 1980 AR, 6), μία ἐκ τάφου τοῦ Ὀλυμπιείου (S - S, 22) καὶ μία ἐκ τάφου ὑπὸ τὴν Βασίλειον στοὰν (Hesperia 1975, 371).

(8) Πολυάριθμοι χαλκοὶ καὶ σιδηροὶ δακτύλιοι. Ἐκ τούτων 58 προέρχονται ἐκ τάφων τοῦ Κεραμεικοῦ (τάφος 15 εἷς, τ. 16 εἷς, τ. 20 εἷς, τ. 27 ἑπτὰ,

ὧν εἷς μετὰ σφενδόνης, τ. 42 τέσσαρες ὧν εἷς μετὰ σφενδόνης, τ. 46 τρεῖς, τ. 47 δύο, τ. 52 ἕξ ὧν εἷς μετὰ σφενδόνης, τ. 70 ἑπτὰ ὧν εἷς μετὰ σφενδόνης, τ. 83, 97, 99, 104 ἀνὰ εἷς, τ. 108 εἴκοσι δύο μικροὶ μετὰ σφενδόνης. Εἰς τέσσαρας τάφους (τ. 20, 83, 84, 108) εὐρέθησαν 7 σιδηροὶ δακτύλιοι οἱ λοιποὶ ἦσαν χαλκοί. Ὁκτὼ τάφοι περιεῖχον χαλκοὺς δακτυλίους μὲ ἐγγράκτον σφενδόνην, ὁ τάφος 108 περιεῖχε χαλκοὺν δακτύλιον μὲ σπειροειδεῖς ἀπολήξεις. *Kerameikos*, I, 85 - 87). Ἐνδεκα δακτύλιοι προέρχονται ἐκ τοῦ τάφου VII τῆς ὁδοῦ Ἐρεχθείου (ΑΔ 1968 Χρον., 56, 1973 - 74 Χρον., 131. *JHS* 1980 AR, 6), δύο χαλκοὶ δακτύλιοι καὶ εἷς σιδηροὺς εὐρέθησαν εἰς τάφον τοῦ Ὀλυμπίου (S - S, 22), δέκα τρεῖς προέρχονται ἐκ τάφου ὑπὸ τὴν Βασίλειον στοάν, ἐκ τούτων ὀκτὼ ἐκ χαλκοῦ ἐλάσματος, τρεῖς εἰς τεμάχια μετ' ἐγγράκτου χαλκῆς σφενδόνης, εἷς μὲ σιδηρᾶν σφενδόνην καὶ εἷς ἕξ ὁστοῦ (*Hesperia* 1975, 371 - 372), τέλος δύο χαλκοὶ δακτύλιοι προέρχονται ἐκ τῶν τάφων 70 καὶ 79 τῆς ὁδοῦ Κριεζῆ. ΑΔ 1967 Χρον., 93.

(9) Τρεῖς χαλκαὶ σπείραι, ἀνὰ μία ἐκ τῶν τάφων 27 καὶ 83 τοῦ Κεραμικοῦ καὶ τρίτη ἐκ τάφου τοῦ Ὀλυμπίου ἐχρησιμοποιήθησαν ἴσως ὡς ψέλια ἢ πρώτη καὶ ἡ τρίτη καὶ διὰ τὴν στερέωσιν τῆς κόμης ἢ δευτέρα. *Kerameikos* I, 86 - 87. S - S, 22.

(10) Σιδηροὺν περίαπτον ἐκ τοῦ τάφου 87 τοῦ Κεραμικοῦ. *Kerameikos* I, 87. (11) Ψέλιον ἐκ ψηφίδων ὑαλομάξης καὶ κομβία ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης, ἐκ τοῦ τάφου 108 τοῦ Κεραμικοῦ. *Kerameikos* I, 86, 87. (12) Ἀντικείμενον ἐλεφαντοστοῦ ἀβεβαίου χρήσεως ἐκ τοῦ τάφου 47 τοῦ Κεραμικοῦ. *Kerameikos* I, 88. Γενικὴ ἐπισκόπησις τῆς ἐξελίξεως τῶν μεταλλίνων κτερισμάτων τοῦ Κεραμικοῦ ἐπιχειρεῖται ἐν *JdI*, 1962, 59 - 129.

XX. Περαιτὴ (49).—Ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως τυπολογικῶς ὡς ὑπομνηματικά δύναται νὰ ταξινομηθοῦν τὰ ἐπόμενα.

(1) Χαλκοὺν ἐγχειρίδιον μὲ ὀρθογωνίους ὦμους, (2) σιδηροὺν μαχαίριον μὲ χαλκοὺς ἥλους ἐπὶ τῆς λαβῆς, (3) τέσσαρες χαλκαὶ πόρπαι μὲ καμπύλον τόξον, (4) ψηφὶς ὑαλομάξης, ἐκ κεφαλῆς ἴσως περόνης, περιέχουσα τεμάχιον σιδηροῦ σύρματος, (5) χαλκοὺς δακτύλιος μὲ σπειροειδεῖς ἀπολήξεις (εἰκ. 5 : 53). Περαιτὴ B, 273 - 368 σποράδην. *DAG*, 217, 221. *GDA*, 74, 81 - 82, 308.

XXI. Παλαιὰ Κόρινθος (51).—Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Δύο χαλκαὶ πόρπαι μὲ καμπύλα τόξα, (2) χαλκῇ περόνη, (3) χαλκῇ σφενδόνη σιδηροῦ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δακτύλιου, (4) σιδηροὺς δακτύλιος. *Hesperia* 1970, 14 - 15 πίν. 6.

XXII. Μυκηναϊ (52).—Ἐκ τῶν δύο ὑπομυκηναϊκῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται: (1) Δύο μακραί χαλκαῖ περόναι, (2) τρεῖς χαλκαῖ πόρπαι μὲ καμπύλον τόξον, (3) χαλκοὺς δακτύλιος μὲ σπειροειδεῖς ἀπολήξεις. JHS 1965 AR, 10. BSA 1973, 95. (4) Σφονδύλιον ἐκ στετατίτου, BSA 1954, 259. GDA, 69.

XXIII. Ἀργος (54).—Τὰ κάτωθι μικρὰ εὐρήματα προέρχονται ἐκ τάφων τῆς θέσεως.

(1) Χαλκῇ αἰχμὴ δόρατος, (εἰκ. 8 : 6). ΑΔ 1963 Χρον., 62. AAA 1975, 265, (2) Δύο χαλκαῖ πόρπαι. BCH 1954, 177. (3) Ἐξ χαλκαῖ περόναι, (εἰκ. 8 : 21 - 22), ἀνὰ μία ἐκ τῶν θαλαμοειδῶν τάφων XIV, XVII, XVIII, XXIII (DB 1 - 3, 23. Deiras, 41, 44, 51, 53, 54, 99, 100) καὶ δύο ἐκ τῶν τάφων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Τριπόλεως. ΑΔ 1963 Χρον., 62. AAA 1975, 263. (4) Τέσσαρες χαλκοὶ δακτύλιοι, εἷς ἐκ τοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου XXIV (Deiras, 66, 67, DB 12) καὶ τρεῖς ἐκ τῶν λακκοειδῶν τάφων. BCH 1954, 177. AAA 1975, 264. (5) Δύο χαλκᾶ ἐνώτια ἐκ τάφου τῆς ὁδοῦ Τριπόλεως. AAA 1975, 264, (6) Χαλκοὺς σωληνίσκος ἐκ τοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου XX. Deiras, 56 DB 9, (7) Κεφαλὴ περόνης ἐξ ὀρείας κρυστάλλου ἀπὸ τάφον τῆς ὁδοῦ Τριπόλεως. ΑΔ 1963 Χρον., 62. AAA 1975, 265. (8) Ψῆφοι ὑαλομάξης ἐκ τῶν τάφων τῆς ὁδοῦ Τριπόλεως. AAA 1975, 264.

XXIV. Τίρυνς (55).—Ἐκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται: (1) Χαλκοὺν κράνος (εἰκ. 8 : 9). AM 1963, 17 - 24, Beilage 6 - 7. (2) Χαλκοὺν ὀμφάλιον ἀσπίδος (εἰκ. 8 : 10). AM 1963, 12, Beilage 5, 2. (3) Χαλκῇ αἰχμὴ δόρατος (εἰκ. 8 : 7). AM 1963, 11, Beilage 5, 1. (4) Δύο σιδηρᾶ ξίφη (εἰκ. 8 : 2). AM 1963, 14, Beilage 5, 4. (5) Χαλκῇ τοξωτὴ πόρπη ἐκ συνεστραμμένου σύρματος (εἰκ. 8 : 14). AM 1963, 8 εἰκ. 4, Beilage 4, 2. (6) Δέκα χαλκοὶ δακτύλιοι (εἰκ. 8 : 19). AM 1963, 6 - 7, 8, 11, Beilage 4, 1 - 2. Tiryns VIII, 11, 17 ἀριθ. 29, πίν. 19, 5.

XXV. Παλαιόκαστρον (58).—Μικρὰ τινα εὐρήματα, ἐκ τῶν περιεχόντων ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν τάφων, ἀνήκουν ἴσως εἰς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον. Π - Π, 519 XXIII. EMF, 73 - 74. BSA 1970, 101 - 102, 116.

XXVI. Ριζόμυλος - Νιχώρια (61).—Πολλὰ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῶν ὡς YE III Γ-πρωτογεωμετρικῶν μνημονευομένων τάφων τῆς θέσεως, τῶν περιγραφομένων μετὰ τῶν λοιπῶν δεδομένων τῶν ἀντιστοιχῶν περιόδων, χρονικῶς ἀνήκουν εἰς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον καὶ δύνανται νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. AE 1973, 27 - 74.

XXVII. Τραγάνες (63).— Μικρά τινα εὐρήματα τοῦ περιέχοντος ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν θολωτοῦ τάφου I τῆς θέσεως (Π - Π, 523 XLV) ἀνήκουν ἴσως εἰς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους.

XXVIII. Ἡλῖς (71).— Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται: (1) Χαλκοῦν ξίφος μὲ ὀστεινὴν ἐπένδυσιν τῆς λαβῆς (εἰκ. 8 : 3), (2) χαλκοῦν ἐγχειρίδιον. ΑΔ 1964 Χρον., 181. (3) Τέσσαρες χαλκαὶ πόρπαι μὲ καμπύλον τόξον. ÖJh 1961 - 63 Beiblatt, 48 - 49, 52. ΑΔ 1964 Χρον., 181. (4) Ἐξ χαλκαὶ περόναι ἀνήκουσαι εἰς δύο τύπους, ὁ εἰς (Α) ἔχει σφαιρικὴν διόγκωσιν πρὸς τὸ μέρος τῆς κεφαλῆς ὁ ἕτερος (Β) ῥομβοειδὲς πλάτυσμα. ÖJh 1961 - 63 Beiblatt, 49 - 50, 55 - 56. ΑΔ 1964 Χρον., 181. (5) Ἐξ χαλκοῖ δακτύλιοι. ÖJh 1961 - 63 Beiblatt, 52 - 53. ΑΔ 1964 Χρον., 181. (6) Τρεῖς ψῆφοι ὄρμου ἀνὰ μία ἐξ ἡλέκτρου, ὑαλομάξης καὶ ὀρείας κρυστάλλου. ÖJh 1961 - 63 Beiblatt, 53. ΑΔ 1964 Χρον., 181. (7) Τρία σφονδύλια, δύο ἐκ στεατίτου καὶ ἓν ἐκ πηλοῦ. ÖJh 1961 - 63 Beiblatt, 66. ΑΔ 1964 Χρον., 181. S - S, 141.

XXIX. Προστοβίτσα (72).— Ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τοῦ περιέχοντος τὴν ὑπομυκηναϊκὴν ὑδρίαν θαλαμοειδοῦς τάφου, ἐκ τῶν περιγραφέντων μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων ἀνωτέρω (I Δ, LXXIX. Π - Π, 528 LVIII), τινὰ πιθανῶς πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς ὑπομυκηναϊκά. AIARS 1964 (Op. Ath. 5), 107.

XXX. Τάρας (74).— Δύο πήλινα εἰδώλια, ἀνθρώπου καὶ ζώου, ἐκ τῆς θέσεως Scoglio del Tonno ταξινομοῦνται μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν δεδομένων. MPI, 118 ἀριθ. 163 - 164

XXXI. Θάσος (75).— Ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῶν τάφων παρὰ τὸ χωρίον Θεολόγος, οἱ ὅποιοι χρονολογοῦνται εἰς τὸ τέλος τῆς ἐποχῆς τοῦ χαλκοῦ καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου ἐν χαλκοσιδηροῦν ἐγχειρίδιον (ΑΔ 1972 Χρον., 521) καὶ ἄλλα τινὰ ἐνδεχομένως ἀνήκουν χρονικῶς εἰς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον (εἰκ. 8 : 4). ΑΔ 1971 Χρον., 414 - 415, 1972 Χρον., 520 - 525, 1973 Χρον., 447.

XXXII. Σαλαμίς (76).— Ἐκ τοῦ ὑπομυκηναϊκοῦ νεκροταφείου προέρχονται τὰ κάτωθι μικρὰ εὐρήματα.

(1) Χαλκοῦν σκυφοειδὲς ἀγγεῖον, (2) τέσσαρες χαλκαὶ πόρπαι καὶ τεμάχια δύο ἄλλων, (3) πέντε χαλκαὶ περόναι τριῶν διαφόρων τύπων, (4) τρεῖς δακτύλιοι ἐκ χρυσοῦ σύρματος, (5) ἔξ χαλκοῖ δακτύλιοι διαφόρων τύπων, εἰς δὲ τούτων μετὰ σπειροειδῶν ἀπολήξεων, καὶ τεμάχια ἄλλων, (6) δακτύλιος ἐκ μολύβδου ἢ σιδήρου, (7) ψῆφοι ὄρμων ἐξ ὑαλομάξης, φαγεντιανῆς

ἢ ὀστοῦ, (8) κεφαλὴ περόνης ἐκ στεατίτου, (9) ὀστεῖνη καρφίς. AM 1910, 29 - 31. S - S, 48.

XXXIII. Cö m l e k ç i (81).—Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως ἀναφέρεται μία (χαλκῇ;) πόρπη. Anadolu 1967, 42. AJA 1969, 212.

XXXIV. Νάξος (83).—Ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως ἐν σιδηροῦν ἐγχειρίδιον τοῦ τάφου Α τῶν Καμινίων ἔχει ταξινομηθῇ ὡς πιθανῶς ὑπομυκηναϊκόν. LMTS, 150 - 151. GDA, 82.

XXXV. Ἀλικαρνασσός (84).—Μία χαλκῇ μετὰ καμπύλου τόξου πόρπη (εἰκ. 8 : 15) ἐκ τοῦ τάφου Ο. JHS 1887, 74 εἰκ. 17.

XXXVI. Χανιά (86).—Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκοῦς τρίπους, (2) χαλκοῦν ξίφος, (3) ἑξ χαλκᾶ μαχαίρια, (4) χαλκαῖ αἰχμαὶ βελῶν, (5) χαλκοῦν κύπελλον, (6) τρία χαλκᾶ κάτοπτρα, τὸ ἐν τούτων μὲ λαβὴν ἐξ ἐλεφαντοστοῦ, (7) ψῆφος ἠλέκτρον. AA 1930, 163.

XXXVII. Κνωσός (90).—Ἐκ τῶν περιεχόντων ὑπομινωικὴν κεραμικὴν τάφων τῆς περιοχῆς τῆς Κνωσοῦ προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα τινὰ τῶν ὁποίων ἐνδέχεται νὰ εἶναι ὑπομινωικά.

(1) Ὅγδοήκοντα χρυσαῖ ψῆφοι περιδεραῖου, (2) δύο χρυσοὶ ρόδακες, (3) δύο χαλκαῖ αἰχμαὶ δοράτων, (4) χαλκοῦν ξίφος, (5) πέντε χαλκαῖ αἰχμαὶ βελῶν, (6) δύο χαλκᾶ ὀμφάλια ἀσπίδων. JHS 1979 AR, 46.

(7) Σιδηροῦν ξίφος. BSA 1960, 142. (8) Σιδηροῦν ἐγχειρίδιον. JHS 1979 AR, 46. (9) Δύο σιδηρᾶ μαχαίρια μὲ χαλκοῦς ἤλους, τὸ ἐν τῶν ὁποίων ἐμνημονεύθη καὶ μετὰ τῶν YM III Γ δεδομένων (I Δ, CXVI, 2) ἀνωτέρω. BSA 1958 - 59, 234, 248 - 249. JHS 1979 AR, 46.

(10) Χαλκοῦν τετράπλευρον ὑποστήριγμα ἀγγείων κυπριακοῦ τύπου. JHS 1979 AR, 46. (11) Δύο χαλκαῖ πόρπαι. BSA 1960, 139, 142. (12) Ἑπτὰ χαλκαῖ περόναι (εἰκ. 8: 23), ἡ μία ἰταλικοῦ τύπου. BSA 1958 - 59, 208, 1968, 212. JHS 1979 AR, 46. (13) Δύο χαλκοὶ δακτύλιοι. BSA 1958 - 59, 208, 1968, 212. (14) Τεμάχιον σιδηρᾶς περόνης. Fortetsa, 10.

(15) Δύο ἐγγάρακτοι σφραγιδόλιθοι, ὁ εἷς μὲ παράστασιν ἰχθύων ἐξ ἀρχαιοτέρας ἴσως ταφῆς εἰς τὸν τάφον VII τῶν Γυνάδων, ὁ ἕτερος μὲ ἐγχαράκτον σῆμα. BSA 1958 - 59, 208. (16) Κτένιον ἐξ ἐλεφαντοστοῦ. JHS 1979 AR, 46. (17) Ψῆφοι ὄρων ἐκ φαγεντιανῆς, ὑαλομάξης, ἄλλων ὕλῶν καὶ μία ἐξ ἠλέκτρον. BSA 1958 - 59, 208. Fortersa, 10. JHS 1979 AR, 46. (18) Δύο λίθιναι ἀκόναι. JHS 1979 AR, 46.

XXXVIII. Ὅλοϋς (92).—Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται :

(1) Δύο χρυσᾶ ἐνώτια. Necr. Mir., 58. (2) Χαλκοῦν ξίφος, (3) τέσσαρα χαλκᾶ ξυρά, (4) τέσσαρα χαλκᾶ μαχαίρια, (5) δύο χαλκᾶ ἐργαλεῖα, (6) χαλκοῦν κάτοπτρον, (7) χαλκοῦς δακτύλιος, (8) ψῆφοι ὄρμων, (9) ἐγχάρακτος σφραγιδόλιθος, μετὰ παράστασιν λέοντος, ἐκ στεατίτου, (10) σφονδύλιον στεατίτου, (11) ὀκτὼ λίθινα ἀγγεῖα. Necr. Mir., 57 - 59.

XXXIX. Λιόπετρο (93).—Ἐκ τῶν θολωτῶν τάφων τῆς θέσεως συνελέγησαν : (1) Μέγα χαλκοῦν ἐγχειρίδιον μετὰ λαβὴν ἐξ ἐλεφαντοστοῦ, (2) ἀριθμὸς σιδηρῶν καὶ χαλκῶν μαχαίριων, (3) σιδηρᾷ μάχαιρα, (4) ψῆφοι ὄρμων ἐξ ὑαλομάζης, ὀρείας κρυστάλλου ἢ πηλοῦ, (5) δύο φακοειδεῖς σφραγιδόλιθοι, ὁ εἷς τούτων ἐκ σαρδίου μετὰ παράστασιν σηπίας καὶ μηνίσκου, ὁ ἕτερος ἐκ στεατίτου μετὰ ἐφθαρμένας παραστάσεις. ΑΔ 1972 Χρον., 650.

XL. Καρφί (94).—Τὰ μετὰ τῶν ΥΜ III Γ δεδομένων περιγραφέντα μικρὰ εὑρήματα ἐκ τῆς θέσεως (ὁμάς I Δ, CXVIII ἀνωτέρω) ἀνήκουν κυρίως εἰς τὴν ὑπομινωικὴν περίοδον καὶ πρέπει νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. BSA 1937 - 38, 69 - 134.

XLI. Μουλιανᾶ (95).—Ἐκ τοῦ τάφου Α προέρχονται ὠξειδωμένα τεμάχια σιδήρου, προερχόμενα ἀπὸ ξίφη καὶ μαχαίριδια. ΑΕ 1904, 38. Ἰδὲ καὶ ΥΜ III Γ ὁμάδα δεδομένων Δ, CXX.

XLII. Καμάρες (97).—Ἐκ θολωτοῦ τάφου προέρχεται ἄμορφον τεμάχιον χαλκοῦ. ΑJA 1901, 442. Ἐπὶ πλεόν μνημονεύεται χαλκοῦς διπλοῦς πέλεκυς ἀλλ' εἶναι ἀβέβαιον ἂν προέρχεται ἐκ τοῦ σπηλαίου ἢ τῶν τάφων. ΑJA 1901, 442.

XLIII. Καβούσι (98).—Οἱ τέσσαρες ἐκ τῶν 7 θολωτῶν τάφων ἐπὶ τοῦ λόφου Βρόντα παρέσχον τὰ ἐπόμενα δεδομένα.

(1) Ἑπτὰ χαλκᾶς πόρπας (εἰκ. 8: 16) καὶ τεμάχια ἄλλων ἐκ τῶν τάφων, 2 (τεμάχια), 3 (ἑξ πόρπας) καὶ 4 (μίαν). ΑJA 1901, 133, 134, 135. (2) Δύο χαλκᾶς καρφίδας κόμης ἀνὰ μίαν ἐκ τῶν τάφων 2 καὶ 4. ΑJA 1901, 133, 134, 135. (3) Πέντε χαλκοῦς δακτυλίους ἐκ τῶν τάφων 1 (δύο), 3 (ἓνα) καὶ 4 (δύο). ΑJA 1901, 132, 134, 135. (4) Χαλκοῦν ψέλιον ἐκ τοῦ τάφου 3. ΑJA 1901, 134. (5) Τεμάχια χαλκοῦ ἐλάσματος ἐκ τοῦ τάφου 4. ΑJA 1901, 134, 135. (6) Τεμάχια χαλκοῦ. ΑJA 1901, 134, 135.

(7) Τεμάχια σιδηροῦ ξίφους ἐκ τοῦ τάφου 3. ΑJA 1901, 132, 133. (8) Τεμάχια σιδηρῶν αἰχμῶν δοράτων ἐκ τοῦ τάφου 3. ΑJA 1901, 132, 133. (9) Τεμάχια σιδηρῶν λεπίδων ἐκ τῶν τάφων 2 καὶ 3. ΑJA 1901, 133, 134. (10)

Σιδηρᾶ λαβὴ ἐκ τοῦ τάφου 2. AJA 1901, 133. (11) Σφονδύλια ἐκ στεατίτου ἢ πηλοῦ ἐκ τῶν τάφων Α (ἐν ἐκ στεατίτου), 1 (δύο ἐκ πηλοῦ), 3 (δύο, ἀνὰ ἐν ἐκ πηλοῦ καὶ στεατίτου), 4 (ἐν ἐκ στεατίτου). AJA 1901, 132, 133, 134, 135 - 136.

XLIV. Παναγία (99).—Ἐκ τῶν γνωστῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκοῦς δακτύλιος. AJA 1901, 266. (2) Δύο σιδηραῖ αἰχμαὶ δοράτων, (3) σιδηροῦν ξίφος, (4) τεμάχια ἄλλων σιδηρῶν ξιφῶν, (5) λεπίς σιδηροῦ μαχαίριου, (6) λαβὴ σιδηροῦ μαχαίριου, (7) τεμάχια σιδηρῶν ὅπλων. Annuario 1927 - 29, 400. (8) Λίθινον σφονδύλιον. AJA 1901, 286.

XLV. Βρόκαστρο (100).—Ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τῶν ἐπὶ θολωτῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα, ἢ χρονολογήσεις τῶν ὁποίων ἐντὸς τῶν μεταβατικῶν χρόνων, ἐλλείψει στρωματογραφικῶν τεκμηρίων, δὲν εἶναι σαφές.

(1) Χαλκοῦν εἰδῶλιον ἀνθρώπου. Vrokastro, 121. (2) Κεφαλαὶ πηλίνων εἰδωλίων ἀνθρώπων. Vrokastro, 101, 111. (3) Πήλινα εἰδῶλια ζώων ἀκέραια ἢ εἰς τεμάχια. Vrokastro, 100, 101, 102, 108. (4) Μικρὸν πήλινον ἄρμα μετὰ τοῦ ἵππου, τεθραυσμένον. Vrokastro, 120.

(5) Πέντε χαλκαῖ αἰχμαὶ δοράτων. Vrokastro, 103 - 105. (6) Τρεῖς σιδηραῖ αἰχμαὶ δοράτων ἀκέραιαι ἢ εἰς τεμάχια. Vrokastro, 105, 138, 154. (7) Χαλκοῦν ξίφος. Vrokastro, 120.

(8) Χαλκοῦς τρίπους. Vrokastro, 132 - 135. (9) Τεμάχιον χαλκοῦ πριονίου. Vrokastro, 143. (10) Χαλκοῦν γλύφανον ἢ σφήν. Vrokastro, 120. (11) Χαλκοῦν ἀλιευτικὸν ἄγκιστρον. Vrokastro, 138. (12) Σιδηροῦς πέλεκυς. Vrokastro, 138. (13) Σιδηροῦν σκεπάρνιον. Vrokastro, 138. (14) Σιδηροῦν γλύφανον ἢ σφήν. Vrokastro, 138. (15) Πολυάριθμοι σιδηραῖ λεπίδες μαχαίριων, ἢ μία τούτων καμπύλη, δύο δὲ ἕτεραι φέρουν χαλκοῦς ἥλους. Vrokastro, 100, 109, 138, 151, 153. (16) Πολυάριθμα τεμάχια σιδηρῶν ὅπλων καὶ μαχαίριων εἰς ἄμορφον μάζαν σκωρίας. Vrokastro, 138 - 139.

(17) Χαλκὴ τριχολαβίς. Vrokastro, 138. (18) Χαλκαῖ πόρπαι διαφόρων σχημάτων περισσότεραι τῶν 15. Vrokastro, 99, 100, 108, 112, 137, 138, 143, 148, 151, 153. (19) Χαλκαῖ περόναι, καρφίδες ἢ βελόναι. Vrokastro, 108, 120, 144. (20) Χαλκοῦν ψέλιον. Vrokastro, 153. (21) Χρυσοῦς δακτύλιος. Vrokastro, 138. (22) Χαλκοῖ δακτύλιοι. Vrokastro, 120, 143, 147, 151, 153, 154. (23) Χαλκὴ ψῆφος ὄρμου. Vrokastro, 143. (24) Χαλκᾶ δισκάρια (ὀμφάλια ἀσπίδων ;). Vrokastro, 100, 102, 112, 143. (25) Σιδηροῦς δακτύλιος. Vrokastro, 153. (26) Τεμάχιον τριγωνικῆς σιδηρᾶς ράβδου. Vrokastro, 109. (27) Σιδηρᾶ πόρπη. Vrokastro, 140.

(28) Ἐγχάρακτοι σφραγιδόλιθοι ἐκ καρνεόλης, φαγεντιανῆς, στεατίτου καὶ πηλοῦ. Vrokastro, 114, 121, 135, 147, 148. (29) Πολυάριθμοι ψῆφοι ὄρων ἢ περιάπτα ἐξ ὑαλομάζης, φαγεντιανῆς ἢ στεατίτου. Vrokastro, 109, 120, 136-137, 143, 147, 148, 151. (30) Λίθινα ἀγγεῖα. Vrokastro, 120, 121, 147. (31) Λίθινα ἐργαλεῖα. Vrokastro, 120, 121, 147. (32) Σφονδύλια ἐκ λίθου ἢ πηλοῦ. Vrokastro, 121 - 122. (33) Τεμάχια ὀψιανοῦ. Vrokastro, 151. (34) Πήλινα πυραμιδοειδῆ βάρη. Vrokastro, 111. (35) Τεμάχια κεράτων ἀγρίων αἰγῶν. Vrokastro, 101, 108. (36) Πήλινοι δίσκοι. Vrokastro, 139. (37) Ὅστρακον τρίτωνος. Vrokastro, 108.

XLVI. Κούκου Κεφάλι (101).—Ἐκ τῶν δύο ταφικῶν σπηλαίων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκαῖ πόρπαι, (2) χαλκαῖ περόναι, (3) σιδηρὰ λαβὴ ξίφους, (4) ἄλλα σιδηρὰ ἀντικείμενα, (5) τρία λίθινα ἀγγεῖα, (6) πῶμα ἀγγείου ἐκ στεατίτου, (7) ψῆφοι ὄρων ἐξ ὑαλομάζης καὶ πηλοῦ, (8) τρία πήλινα σφονδύλια. BSA 1900 - 1, 148.

XLVII. Κοῦρτες (102).—Ἐκ τῆς θέσεως μνημονεύονται τὰ ἐπόμενα μικρά εὑρήματα : (1) Ἐγχάρακτος σφραγὶς στεατίτου, (2) τεμάχια χαλκῶν πορπῶν, (3) χαλκαῖ καρφίδες κόμης, (4) πολυάριθμοι σιδηραῖ αἰχμαὶ δοράτων εἰς τεμάχια. AJA 1901, 287 - 314.

XLVIII. Γόρτυς (103).—Ἐκ τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Τρεῖς χαλκαῖ πόρπαι, μία βιολόσχημος καὶ δύο μὲ καμπύλον τόξον, (2) πήλινα σφονδύλια. Annuario 1955 - 56, 114, 116. LMTS, 36, 58. GDA, 116. Santuario di Gortina I, 9, 17 εἰκ. 31, 34.

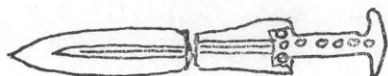
XLIX. Λιλιανὰ (104).—Ἐκ τῶν ΥΜ III Γ-ὑπομνηματικῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκοὶ δακτύλιοι. MA 1904, 631, 634 - 635, 638, 641. (2) Χαλκοὺν ἐργαλεῖον. MA 1904, 642. (3) Χαλκὴ καρφὶς κόμης. MA 1904, 641. (4) Πολυάριθμοι ψῆφοι ὄρων ἐκ καρνεόλης, ὀρείας κρυστάλλου, στεατίτου ἢ ὑαλομάζης. MA 1904, 631 - 634, 641, 643. (5) Σφονδύλια ἐκ στεατίτου ἢ πηλοῦ. MA 1904, 635, 638, 648. (6) Ἀγγεῖον ἀλαβάστρου. MA 1904, 466. (7) Πήλινον εἰδώλιον ζώου. MA 1904, 641. LMTS, 190.

L. Φαιστός (106).—Ἐκ τοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου προέρχονται : (1) Δύο χαλκαῖ πόρπαι μὲ καμπύλον τόξον, (2) χαλκὴ περόνη κόμης, (3) κομβίον στεατίτου. Boll. d' Arte 1955, 159. LMTS, 183.

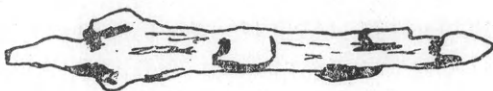
LI. Λάπηθος (107).—Μικρά τινα εὑρήματα ἐκ τῶν παρασχόντων ΥΚ III Β κεραμικὴν τάφων τῆς θέσεως πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν εἰς τὴν περίοδον ταύτην. SCE I, 197 - 201, 237 - 240. ΠΡΚ., 12.

ΥΠΟΜΥΚΗΝΑ·Ι·ΚΑ ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

I. ΞΙΦΗ ΚΑΙ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ

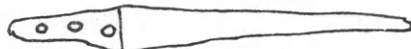
1. Ἐξάλοφος (χαλκοῦν)

2. Τίρυνς (σιδηροῦν)

3. Ἦλις (χαλκοῦν)

4. Θάσος (χαλκοῦν)

II. ΧΑΛΚΑΙ ΑΙΧΜΑΙ ΔΟΡΑΤΩΝ

5. Ἐξάλοφος

6. Ἄργος

7. Τίρυνς

8. Κούριον

III. ΑΛΛΑ ΧΑΛΚΑ ΟΠΛΑ

9. Τίρυνς (κράνος)

10. Τίρυνς (ὀμφάλιον)

V. ΔΑΚΤΥΛΙΟΙ (χαλκοῖ)

17. Ἐλαφότοπος

18. Θεοτόκου

19. Τίρυνς

IV. ΧΑΛΚΑΙ ΠΟΡΠΑΙ

11. Θεοτόκου

12. Ἀθῆναι

13. Ἀθῆναι

14. Τίρυνς

15. Ἀλικαρνασσός

16. Καβούσι

VI. ΧΑΛΚΑΙ ΠΕΡΟΝΑΙ

20. Πλατανιά

21. Ἄργος

22. Ἄργος

23. Κνωσός

LII. Ἀ λ α ἄ ς (108).—Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Τρία ζεύγη χρυσοῶν ἐνωτίων ἐκ τῶν τάφων 15, 16 καὶ 19 καὶ μεμονωμένον χρυσοῦν ἐνώτιον ἐκ τοῦ λάκκου Α. Alaas, 10, 12, 15, 23, 24, 25, 64. (2) Χαλκοῦν ἡμισφαιρικὸν κύπελλον ἐκ τοῦ τάφου 19. Alaas, 22, 65. (3) Τρία χαλκᾶ ἐλάσματα ἐκ θώρακος εὐρεθέντα εἰς τὸν τάφον 12. Alaas, 6 - 7, 65. (4) Τρεῖς χαλκαὶ πόρπαι ἐκ τῶν τάφων 16 καὶ 17. Alaas, 12, 15, 18, 19, 65. (5) Χαλκαὶ βελόνη ἢ περόνη ἐκ τῶν τάφων 12, 16, 17. Alaas, 7, 12, 15, 19, 65. (6) Χαλκοῦν ἐξάρτημα ἀβεβαίου χρήσεως ἐκ τοῦ τάφου 17. Alaas, 19, 65. (7) Πήλινον σφονδύλιον ἐκ τοῦ τάφου 15. Alaas, 11, 65 - 66. (8) Δισκάριον ἐξ ἐλεφαντοστοῦ ἐκ τοῦ τάφου 16. Alaas, 13, 66.

LIII. Σ α λ α μ ῖ ς (109).—Ἐκ τοῦ ΥΚ III Β θαλαμοειδοῦς τάφου τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Δύο χρυσοὶ δακτύλιοι, ὁ εἷς τῶν ὁποίων ἐλλιπής, φέροντες ἐγχαράκτους σφενδόνας ἐκ στεατίτου, (2) ζεύγος χρυσοῶν ἐνωτίων, (3) χρυσοῦν δισκοειδὲς κόσμημα, (4) εἴκοσι χρυσοὶ ρόδακες, (5) χρυσοῦν κομβίον, (6) τέσσαρες χρυσαὶ ψῆφοι ὄρων, (7) κρίκος χρυσοῦ σύρματος, (8) χρυσὴ βελόνη, (9) χρυσόδετος σκαραβαῖος ἐξ ὁστοῦ, (10) ἀργυροῦν ψέλιον. Salamine II, 9 - 17.

(11) Τέσσαρες χαλκαὶ αἰχμαὶ βελῶν, (12) χαλκοῦν περίαπτον, (13) δύο σιδηρὰ μαχαίρια, (14) ἐγχάρακτος σφραγιδόλιθος, (15) σφονδύλια ἐκ λίθου, φαγεντιανῆς, πηλοῦ καὶ ὁστοῦ, (16) λίθινον βαρίδιον, (17) περίαπτον ἐκ φαγεντιανῆς, (18) τεμάχιον ἀγγείου ἐκ φαγεντιανῆς, (19) ψῆφος ὄρου ἐξ ὁστοῦ, (20) εἰργασμένον ὁστοῦν, (21) πήλινον σφαιρίδιον. Salamine II, 17 - 23.

LIV - LVII. Ἐ γ κ ω μ ῆ (110), Ἰ δ ᾶ λ ι ο ν (111), Κ ῖ τ ι ο ν (112) καὶ Κ ο ῦ κ λ ι α - Π α λ α ῖ π α φ ο ς (113).—Τὰ ΥΚ III Β μικρὰ εὐρήματα τῶν θέσεων τούτων ἔχουν μνημονευθῆ μετὰ τῶν ἀντιστοιχῶν ΥΚ III Α δεδομένων ἀνωτέρω. Ἰδὲ ΥΚ III Α ὁμάδας I Δ, CXXXIV, CXXXVI, CXXXIX καὶ CXL ἀνωτέρω, ἀντιστοιχῶς.

LVIII. Κ ο ῦ ρ ι ο ν (114).—Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Χρυσοῦν ἐσμαλτωμένον σκῆπτρον ἐκ τοῦ τάφου 40 τῆς Καλορίζικης, κατασχεθὲν εἰς χεῖρας ἀρχαιοκαπήλων. AJA 1954, 131 - 142 πίν. 18, 2. (2) Χρυσὴ καρφίς ἐκ τοῦ αὐτοῦ τάφου. Kaloriziki, 50. (3) Χρυσοῦν ἐνώτιον ἐκ τοῦ τάφου 25 τῆς Καλορίζικης. Kaloriziki, 34. (4) Χαλκὴ αἰχμὴ δόρα-

τος (εἰκ. 8 : 8), (5) τρία χαλκᾶ ὀμφάλια ἀσπίδων, (6) δύο χαλκοὶ τρίποδες, (7) χαλκαὶ ταινίαι, (8) χαλκοὺν ἔλασμα, (9) δύο χαλκᾶ ἀγγεῖα καὶ τεμάχιον τρίτου, (10) χαλκοὺς ἡθμός, πάντα ἐκ τοῦ τάφου 40 τῆς Καλορίζικης. Kaloriziki, 50.

(11) Περί τὰς 23 χαλκαὶ πόρπαι, ἀκέραιαι ἢ εἰς τεμάχια, προερχόμεναι ἐκ τοῦ τάφου 19 τῆς Παμπούλας (Kourion, 22, μία) καὶ τῶν τάφων τῆς Καλορίζικης 25 (Kaloriziki, 34, δύο καὶ τεμάχιον τρίτης), 26 (Kaloriziki, 36, τέσσαρες) καὶ 40 (Kaloriziki, 50, ἐννέα καὶ ἕξ εἰς τεμάχια). (12) Χαλκῇ τριχολαβὶς ἐκ τοῦ τάφου 26 τῆς Καλορίζικης (Kaloriziki, 36). (13) Χαλκαὶ περόναι ἢ καρφίδες ἐκ τῶν τάφων τῆς Καλορίζικης 25 (Kaloriziki, 34, μία μὲ κεφαλὴν ἐξ ἐλεφαντοστοῦ), 26 (Kaloriziki, 36, μία), 40 (Kaloriziki, 50, μία) καὶ 41 (Kaloriziki, 52, μία). (14) Χαλκοὶ δακτύλιοι ἐκ τῶν τάφων τῆς Καλορίζικης 25 (Kaloriziki, 34, τρεῖς) καὶ 40 (Kaloriziki, 50, εἷς).

(15) Σιδηροὺν μαχαίριον, καὶ τεμάχιον σιδηροῦ ἥλου ἐκ τοῦ τάφου 40 τῆς Καλορίζικης. Kaloriziki, 50.

(16) Λίθινον ἀγγεῖον ἐκ τοῦ τάφου 25 τῆς Καλορίζικης. Kaloriziki, 33. (17) Λίθινα ἐργαλεῖα ἐκ τῶν τάφων 25 καὶ 26 τῆς Καλορίζικης. Kaloriziki, 34, 36. (18) Σφονδύλια στεατίτου ἢ πηλοῦ ἐκ τῶν τάφων 19 τῆς Παμπούλας καὶ 25 καὶ 26 τῆς Καλορίζικης. Kourion, 22. Kaloriziki, 34, 36. (19) Μικρὰ τινα κοσμήματα ἐξ ἐλεφαντοστοῦ ἐκ τῶν τάφων 19 τῆς Παμπούλας (Kourion, 23) καὶ 25 καὶ 26 τῆς Καλορίζικης. Kaloriziki, 34, 36. (20) Βελόνη ἐξ ὀστοῦ ἢ ξύλου ἐκ τοῦ τάφου 26 τῆς Καλορίζικης. Kaloriziki, 30. Ἴδὲ καὶ Kourion, 125 - 138, Kaloriziki, 121 - 128 (σποράδην).

II. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΩΝ ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΙ·ΚΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

Τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν παρατεθέντων εἰς τὰς προηγουμένας σελίδας ὑπομυκηναϊκῶν μικρῶν εὐρημάτων προέρχεται ἐκ τάφων. Ἐξ μόνον θέσεις ἐκ τῶν 58 τοῦ καταλόγου τῶν μικρῶν εὐρημάτων παρέσχον δεδομένα ἐκ τῶν οἰκισμῶν ἀλλ' εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις ταύτας ἢ τὰ εὐρήματα ἦσαν ὀλίγα ἢ ἡ χρονολόγησις τοῦτων ἀμφίβολος, ὥστε ταῦτα ἔχουν μνημονευθῇ καὶ μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων, καὶ δὲν ἀναλύονται εἰς τὴν παροῦσαν ἐπισκόπησιν¹. Τὰ ἐξεταζόμενα κατὰ ταῦτα ἐν τῷ παρόντι κεφαλαίῳ εὐρήματα διαφωτίζουν κατὰ κύριον λόγον τὰ συνήθη κτερίσματα τῶν τάφων, ἀποτελούμενα ἀπὸ ἐξαρτήματα τῆς ἐνδύσεως, ὄργανα καλλωπισμοῦ, κοσμήματα καὶ ὄπλα, κατὰ δεῦτερον δὲ λόγον διασαφοῦν τὰς τυχὸν ὑπὸ

1. Αἱ θέσεις αὗται εἶναι ἡ Δωδώνη (III), ὁ Λιμότοπος (V), τὸ Ἀξιχώριον (VI), ἡ Πλατανιά (VII), τὸ Καρφί (XL) καὶ τὸ Βρόκαστρο (XLV).

τῶν εὐρημάτων τούτων διαφωτιζομένας λεπτομερείας τῆς καθημερινῆς ζωῆς τῶν ὑπομυκηναϊκῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου.

Ἐκ πάντων τῶν γνωστῶν εὐρημάτων τῆς περιόδου ἐν τοῖς ἐπομένοις ἰδιαίτερα σημασία ἔχει ἀποδοθῆ εἰς τὰ ἐκ μετάλλου καὶ εἰσηγμένων ὕλῶν εὐρήματα, ἅτινα καὶ ἔχουν συνοψισθῇ ἐπὶ τοῦ πίνακος VII, ὡς μαρτυροῦντα καλλίτερον τῶν λοιπῶν μικρῶν εὐρημάτων τὴν εὐπορίαν, τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις, τὴν τεχνικὴν πρόοδον καὶ ὠρισμένας λεπτομερείας τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς τῶν κατοίκων τῶν διαφόρων περιοχῶν κατὰ τὴν περίοδον.

Ἄξιον προσοχῆς εἶναι ἐν πρώτοις τὸ γεγονός ὅτι πῆλινα εἰδώλια ἀνθρώπων ἢ ζώων καὶ σφραγιδόλιθοι, παραδείγματά τινα τῶν ὁποίων ἐμνημονεύθησαν μετὰ τῶν δεδομένων τῆς προηγηθείσης περιόδου, δὲν μνημονεύονται, τοῦλάχιστον ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον καὶ πρέπει νὰ εἰκασθῇ ὅτι εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην τοῦλάχιστον ἐξέλιπον αἱ διὰ τῶν ἀντικειμένων τούτων ὑπηρετούμεναι συνήθειαι καὶ σκοποί. Ἀντιθέτως ἐξ 9 θέσεων τῶν περιφερειακῶν περιοχῶν, τῆς Ἰταλίας, τῆς Κρήτης καὶ τῆς Κύπρου, ἔχουν ἀναφερθῇ εὐρήματα τῶν κατηγοριῶν τούτων μαρτυροῦντα ὅτι εἰς τὰς περιοχὰς ταύτας διετηρήθησαν αἱ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων τούτων ἐξυπηρετούμεναι συνήθειαι καὶ σκοποί¹.

Ὡς πρὸς τὰ ἐκ μετάλλου ἀντικείμενα δύναται νὰ παρατηρηθῇ ἐν ἀρχῇ ὅτι ὁ χρυσός, ὅστις χρησιμοποιεῖται συνήθως ὡς ἔνδειξις τῆς εὐπορίας τῶν κατοίκων μιᾶς περιοχῆς, ἀναφέρεται ἐκ 16 ὑπομυκηναϊκῶν θέσεων συνοψισθεισῶν ἐπὶ τοῦ πίνακος VII. Ὁκτὼ τῶν θέσεων τούτων εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, μία ἐπὶ τῆς νήσου Σαλαμῖνος, τρεῖς εἰς τὴν Κρήτην καὶ τέσσαρες εἰς τὴν Κύπρον. Τὸ σύνολον ὁμῶς τῶν γνωστῶν ὑπομυκηναϊκῶν χρυσῶν ἀντικειμένων εἶναι ζήτημα ἂν ἀνέρχεται εἰς ὀλίγας δεκάδας εὐρημάτων καὶ τὰ περισσότερα τούτων προέρχονται ἐκ Κρήτης καὶ Κύπρου.

Ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ἐὰν ἐξαιρεθοῦν τὰ εὐρήματα τῆς Ἀγναντης (XII) καὶ τῆς Προστοβίτσας (XXIX), ὡς ἀμφιβόλου χρονολογίας, καὶ τῆς Ἀμφικλείας (XIII) καὶ Ἀντικύρας (XV), δι' ἃς δὲν παρέχονται ἀριθμοὶ εὐρημάτων, εἶναι γνωστὰ ἔνδεκα μόνον μικροσκοπικὰ χρυσᾶ ἀντικείμενα, σφηκωτῆρες ἰδίᾳ κόμης, ἐξ Ἐξαλόφου (IX, 3), Λευκαντιοῦ (XVIII, 1), Ἀθηνῶν (XIX, 1) καὶ Θηβῶν (XVII, 1). Ἐκ Κρήτης ἀναφέρονται 80 χρυσαὶ ψῆφοι καὶ δύο ῥόδακες ἐκ Κνωσοῦ (XXXVII, 1-2), δύο χρυσᾶ ἐνώτια ἐξ Ὀλοῦντος (XXXVIII, 1) καὶ εἷς χρυσοῦς δακτύλιος ἐκ Βροκάστρου (XLV, 21), ὅστις ὁμῶς δὲν ἀποκλείεται νὰ ἀνήκῃ εἰς τὰς προηγουμένας περιόδους. Ἐκ Κύ-

1. Εἰδώλια ἀναφέρονται ἐκ Τάραντος (XXX), Βροκάστρου (XLV, 1 - 3), καὶ Λιλιανῶν (XLIX, 7). Σφραγιδόλιθοι μνημονεύονται ἐκ Κνωσοῦ (XXXVII, 15), Ὀλοῦντος (XXXVIII, 9), Λιοπέτρου (XXXIX, 5), Βροκάστρου (XLV, 28), Κουρτῶν (XLVII, 1), Σαλαμῖνος τῆς Κύπρου (LIII, 14) καὶ Κουκλιῶν μνημονευθέντα μετὰ τῶν YE III Γ δεδομένων.

πρου τέλος ἀναφέρονται 50 χρυσᾶ ἀντικείμενα μεταξὺ δὲ τούτων καταλέγεται καὶ τὸ χρυσοῦν σκῆπτρον τῆς Καλορίζικης, μεταφερθὲν ἴσως ὑπὸ προσφύγων ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος. Ἡ κατανομή δὲ αὕτη τῶν γνωστῶν ὑπομνηναϊκῶν χρυσῶν ἀντικειμένων μαρτυρεῖ πλήρη οἰκονομικὴν παρακμὴν τῶν περισσοτέρων περιοχῶν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου πλὴν ἴσως τῆς Κρήτης καὶ τῆς Κύπρου.

Ὁ ἄργυρος ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ ἓνα δακτύλιον ἐξ Ἀμφικλείας (XIII, 2) καὶ ἓν ψέλιον ἐκ Σαλαμίνος τῆς Κύπρου (LIII, 10) πλὴν δύο ἀγγείων ἐκ τῶν Κουκλιῶν τῆς Κύπρου μνημονευθέντων μετὰ τῶν εὐρημάτων τῆς προηγούμενης περιόδου. Μολύβδου ἀναφέρονται δύο ἐλάσματα ἐκ Θηβῶν (XVII, 7) καὶ εἰς δακτύλιος ἐκ Σαλαμίνος (XXXII, 6), διὰ τὸν ὅποιον ὁμως ἔχει ὑποστηριχθῆ ὅτι ἴσως ἦτο ἐκ σιδήρου (S-S, 48).

Ἐκ χαλκοῦ τέλος ἡ σιδήρου ἔχει κατασκευασθῆ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν γνωστῶν μικρῶν εὐρημάτων ἐκ μετάλλου τῆς περιόδου. Ἀντικείμενα ἐκ χαλκοῦ ἔχουν παράσχει αἱ περισσότεραι τῶν ἐπὶ τοῦ πίνακος VII συνοψισθεῖσων θέσεων, τὰ δὲ ἀντίστοιχα εὐρήματα πρέπει νὰ ἀνέρχωνται εἰς τινὰς ἑκατοντάδας ἀντικειμένων ἀλλ' οἱ ἀκριβεῖς ἀριθμοὶ τῶν εὐρημάτων δὲν ἀναφέρονται εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις ὥστε νὰ δύναται νὰ συναχθῇ τὸ ἀκριβὲς ἄθροισμα τούτων. Μεταξὺ δὲ τῶν χαλκῶν τούτων ἀντικειμένων τῆς περιόδου περιλαμβάνονται σκεύη, ἐργαλεῖα, ὄργανα καλλωπισμοῦ, συμπληρώματα τῆς ἐνδύσεως καὶ κοσμήματα καὶ ὄπλα.

Εἰς τὸν κατάλογον τῶν σκευῶν καὶ ἐργαλείων, μὴ ὑπολογιζομένων τῶν εὐρημάτων ἅτινα ἐμνημονεύθησαν καὶ μετὰ τῶν YE III Γ δεδομένων, περιλαμβάνονται τέσσαρες χαλκοὶ τρίποδες προερχόμενοι ἐκ Χανίων (XXXVI, 1), Βροκάστρου (XLV, 8) καὶ Κουρίου (LVIII, 6), ἓν τετράπλευρον ὑποστήριγμα ἐκ Κνωσοῦ (XXXVII, 10), ἓξ ἀγγεῖα ἐκ πέντε θέσεων καὶ 7 περίπου ἐργαλεῖα ἐκ πέντε νέων θέσεων συνοψιζομένων ἐπὶ τοῦ πίνακος VII.

Τὰ ὄργανα καλλωπισμοῦ περιλαμβάνουν τέσσαρα χαλκᾶ κάτοπτρα, τρία τούτων ἐκ Χανίων (XXXVI, 6) καὶ ἓν ἐξ Ὀλοῦντος (XXXVIII, 6) Κρήτης, ξυρά τινὰ ἐξ Ἀμφικλείας (XIII, 3) καὶ τέσσαρα ἐξ Ὀλοῦντος (XXXVIII, 3), καὶ τινὰς τριχολαβίδας ἐξ Ἀμφικλείας (XIII, 5), Ἀθηνῶν (XIX, 5), Βροκάστρου (XLV, 17) καὶ Κουρίου (LVIII, 12).

Εἰς τὰ συμπληρώματα τῆς ἐνδύσεως περιλαμβάνονται πόρπαι τοῦ βιολοσχήμου τύπου, μὲ φυλλόσχημον ἢ ἐκ συνεστραμμένου σύρματος τόξον, καὶ τοῦ τοξωτοῦ μὲ καμπύλον τόξον, αἵτινες εἶναι καὶ πολυαριθμότεραι. Πόρπας δὲ ἀμφοτέρων τῶν τύπων ἔχουν παράσχει 27 θέσεις ἐκ τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὸν πίνακα VII καὶ τὸ σύνολον τούτων ἀνέρχεται εἰς πολλὰς δεκάδας ἢ καὶ ἑκατοντάδας, μαρτυρούσας διὰ τοῦ ἀριθμοῦ των καὶ τῆς συχνῆς παρουσίας των εἰς τοὺς τάφους ὅτι τὸ εἶδος τῆς ἐνδυμασίας τὸ στερεούμενον διὰ τῶν τοιούτων ἀντικειμένων, βορείου ἐνδεχομένως προελεύσεως, εἶχεν

εὐρείαν διάδοσιν κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον εἰς τὸν ἑλληνικὸν χρόνον.

Χαλκαὶ περόναι διὰ τὴν συγκράτησιν κατὰ τοὺς ὤμους, ὡς ἐκ τῆς θέσεως εἰς ἣν εὐρίσκονται τὰ σχετικὰ ἀντικείμενα ἐντὸς τῶν τάφων παρὰ τοὺς νεκρούς, βαρείας ἐπίσης ἐνδύσεως, βορείου προελεύσεως χιτῶνος παρεμπεροῦς πρὸς τοὺς χιτῶνας τῶν ἱστορικῶν Ἑλλήνων ἴσως, ἢ καὶ διὰ τὴν στερέωσιν τῆς κόμης ἐνίοτε, ἔχουν ἀναφερθῇ ἐξ 23 θέσεων τοῦ πίνακος VII.

Μετὰ τῶν χαλκῶν δὲ πορπῶν καὶ περονῶν δύναται νὰ μνημονευθῇ καὶ ἀριθμὸς σιδηρῶν ἀντικειμένων τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἐκ Θεοτόκου (X, 3), Λευκαντιοῦ (XVIII, 7), Ἀθηνῶν (XIX, 7), Περαιτῆς (XX, 4), Κνωσοῦ (XXXVII, 14) καὶ Βροκάστρου (XLV, 27).

Αἱ καλλίτερον διατηρούμεναι χαλκαὶ περόναι ἔχουν ταξινομηθῇ, ἀναλόγως τοῦ σχήματος τῆς κεφαλῆς των, εἰς πλείονας τύπους, ἐξ ὧν ἐπικρατέστεροι μετὰ τῶν εὐρημάτων εἶναι ὁ μετὰ δισκαρίου ὡς κεφαλὴν ἥλου καὶ σφαιριδίου ὑπ' αὐτό, τύπος Α, καὶ ὁ μετ' ἐπιμήκους πεπλατυσμένου σφαιριδίου ὡς κεφαλὴν¹, τύπος Β.

Τὰ ἐκ χαλκοῦ κοσμήματα περιλαμβάνουν ψέλια, ἀναφερόμενα ἐξ Ἀθηνῶν (XIX, 9), Καβουσίου (XLIII, 4) καὶ Βροκάστρου (XLV, 20), σφηκωτῆρας κόμης ἐξ Ἀθηνῶν (XIX, 9), χαλκᾶ ἐνώτια ἐξ Ἀργους (XXIII, 5) καὶ χαλκοῦς δακτυλίους διαφόρων τύπων ἀναφερομένους ἐξ 24 θέσεων τοῦ πίνακος VII καὶ ἐνίοτε εἰς μεγάλους ἀριθμούς, ὥστε νὰ ἀποτελοῦν τὸ συνηθέστερον μετὰ τῶν πορπῶν καὶ περονῶν κτέρισμα τῶν ὑπομυκηναϊκῶν τάφων.

Ἐκ πάντων δὲ τῶν τύπων δακτυλίων ἰδιαιτέρας μνείας ἄξιος εἶναι ὁ ἐκ χαλκοῦ σύρματος δακτύλιος, τὴν σφενδόνην τοῦ ὁποίου σχηματίζουν τὰ πέρατα τοῦ ἀποτελοῦντος τὸν δακτύλιον σύρματος συσπειρούμενα εἰς ἑλικας, ὅστις θεωρεῖται βορείου προελεύσεως διαδίδεται ὁμως εἰς τὴν νοτιωτέραν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον, εὐρεθεὶς εἰς Ἐλαφότοπον (εἰκ. 8 : 17), Ἐξάλοφον, Ἀμφίκλειαν, Λευκαντί, Ἀθήνας, Περαιτὴν (εἰκ. 5 : 53), Μυκῆνας, καὶ Σαλαμίνα καὶ παρουσιάζεται ἐπὶ πλέον καὶ εἰς τινὰς πρωτογεωμετρικὰς θέσεις².

Παρὰ τοὺς χαλκοῦς δύναται νὰ μνημονευθοῦν καὶ σιδηροὶ δακτύλιοι ἀναφερόμενοι ἐκ Θηβῶν (XVII, 2), Ἀθηνῶν (XIX, 8), Κορίνθου (XXI, 3-4) καὶ Βροκάστρου (XLV, 25) ὡς καὶ σιδηροὺν περιάπτον ἐξ Ἀθηνῶν (XIX, 10).

1. GDA, 66 - 67.

2. Δύο χαλκοὶ δακτύλιοι μὲ σπειροειδεῖς ἀπολήξεις ἀνεφέρθησαν ἐσχάτως καὶ ἐξ ΥΕ ΙΙΙ Γ θαλαμοειδοῦς τάφου τῆς Καλλιθέας Ἀχαΐας. Ἔργον 1980, 30, σ. 466 ἀνωτέρω.

Μεταξὺ τῶν κοσμημάτων καταλέγονται περαιτέρω ψῆφοι ὄρμων ἐκ λίθου ἢ τεχνητῶν ὕλῶν, ὕαλομάζης, φαγεντιανῆς καὶ ἄλλων οὐσιῶν, ἀναφερόμενοι ἐκ 19 θέσεων τοῦ πίνακος VII. Ψῆφοι ἠλέκτρου, εἰσαγομένου ἐκ τῆς Βαλτικῆς ἢ μέσφ τῆς Ἰταλίας, ἀναφέρονται ἐξ 6 θέσεων τοῦ πίνακος VII ἀλλ' εἰς μικρὸν ἀριθμὸν εὐρημάτων καὶ ταῦτα ἐνδέχεται νὰ ἐφυλάσσοντο ἐκ τῶν παλαιότερων περιόδων ὡς κειμήλια κατὰ τὸ πλεῖστον.

Ἐλεφαντοστοῦν ἐπίσης, εἰσαγόμενον ἐξ Ἀνατολῆς ἢ Αἰγύπτου, ἀναφέρεται ἐξ ἐτέρων 8 θέσεων, πλὴν τῆς μνημονευθείσης καὶ μετὰ τῶν YE III Γ δεδομένων Ἀγναντης. Τρεῖς δὲ τῶν θέσεων τούτων εὐρίσκονται εἰς τὴν Κύπρον, τρεῖς εἰς τὴν Κρήτην καὶ δύο, Λευκαντὶ καὶ Ἀθῆναι, ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος.

Ψῆφοι ἐξ ἡμιπολυτίμων λίθων καὶ τεχνητῶν ὕλῶν εἰσαγομένων εἰς τὸν ἑλληνικὸν ὡρον, ἀναφέρονται ἐξ Ἀμφικλείας (XIII, 11), Ἀθηνῶν (XIX, 11), Περαιτῆς (XX, 4), Ἀργους (XXIII, 8), Ἡλίδος (XXVIII, 6), Σαλαμῖνος (XXXII 7), Λιοπέτρου (XXXIX, 4), Βροκάστρου (XLV, 29), Κούκου Κεφαλοῦ (LVI, 7) καὶ Λιλιανῶν (XLIX, 4).

Τόσον δὲ τὰ ἐξ ἐλεφαντοστοῦ ὀλίγα εὐρήματα, ὅσον καὶ αἱ ἐξ εἰσηγμένων ὕλῶν ψῆφοι μαρτυροῦν ὅτι ἡ Κύπρος, ἡ Κρήτη, ἡ Ἀττική, τὸ Λευκαντὶ καὶ ἴσως τὸ Ἄργος ἐπρωτοστάτησαν διὰ τὴν ἐπανασύνδεσιν τῶν ὑπερποντίων ἐμπορικῶν σχέσεων τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὸ τέλος ἐνδεχομένως τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου.

Ὅπλα τέλος, ἐκ χαλκοῦ ἢ σιδήρου, ἔχουν ἀναφερθῇ ἐξ 27 θέσεων τοῦ πίνακος VII, μεταξὺ δὲ τούτων περιλαμβάνονται τόσον ἀμυντικὰ ὅσον καὶ ἐπιθετικὰ ὄπλα. Εἰς τὰ χαλκᾶ ἀμυντικὰ ὄπλα περιλαμβάνονται ὀμφάλια ἀσπίδων ἐξ Ἐξαλόφου (IX, 4), Τίρυνθος (XXIV, 2), Κνωσοῦ (XXXVII, 6) καὶ Κουρίου (LVIII, 5), ἐλάσματα θώρακος ἐξ Ἀλαῶ (LII, 3) Κύπρου καὶ χαλκοῦν κράνος ἐκ Τίρυνθος (XXIV, 1).

Τὰ ἐπιθετικὰ ὄπλα περιλαμβάνουν αἰχμὰς δοράτων, ξίφη, ἐγχειρίδια, μαχαίρια, χρησιμοποιοούμενα καὶ ὡς ἐργαλεῖα, καὶ βέλη. Χαλκαὶ αἰχμαὶ δοράτων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ 10 θέσεων τοῦ πίνακος VII, τινὲς τῶν ὁποίων ἔχουν μνημονευθῇ καὶ μετὰ τῶν YE III Γ δεδομένων, σιδηραὶ δὲ αἰχμαὶ δοράτων ἀναφέρονται ἐκ 5 θέσεων. Ξίφη χαλκᾶ ἔχουν παράσχει ὀκτὼ θέσεις καὶ σιδηρᾶ ἑννέα. Χαλκᾶ ἐγχειρίδια ἀναφέρονται ἐξ ἐπτὰ θέσεων καὶ σιδηρᾶ ἐκ τεσσάρων. Μαχαίρια τέλος χαλκᾶ παρέσχον δέκα θέσεις τοῦ πίνακος VII καὶ σιδηρᾶ ἕτεροι δέκα θέσεις.

Ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν ἐπισκοπούμενα τὰ ὑπομυκηναϊκὰ μικρὰ εὐρήματα μαρτυροῦν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξέλιξιν ἀντιστοιχῶν YE III Γ τύπων. Νέοι τύποι ὑπομυκηναϊκῶν εὐρημάτων, ὡς πρὸς τὰ σκευή, εἶναι οἱ χαλκοὶ τρίποδες τῆς Κύπρου καὶ τῆς Κρήτης, ὡς πρὸς τὰ κοσμήματα, εἶναι οἱ βορείου προελεύσεως μετὰ σπειροειδῶν ἀπολήξεων δακτύλιοι, καὶ ὡς πρὸς τὰ ἀμυν-

τικά ὄπλα τὰ ἐλάσματα θώρακος τοῦ Κουρίου καὶ τὸ χαλκοῦν κράνος τῆς Τίρυνθος¹.

Διαφορὰς ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν ΥΕ III Γ περίοδον μαρτυρεῖ ἡ εὐρύτερα διάδοσις τῶν χαλκῶν καὶ σιδηρῶν πορπῶν καὶ περὸν ὥστε αἱ περισσότεραι θέσεις τῆς περιόδου ἔχουν παράσχει τοιαῦτα εὐρήματα καὶ ἐνίοτε εἰς μεγάλους ἀριθμούς, δικαιολογοῦντας ἀντίστοιχον μεταβολὴν εἰς τὴν ἐνδυμασίαν τῶν κατοίκων κατὰ τὴν περίοδον.

Ἡ σπάνις ἀφ' ἑτέρου χρυσῶν ἀντικειμένων ἐκ πασῶν τῶν περιοχῶν πλὴν τῆς Κύπρου καὶ ὁ μικρὸς ἀριθμὸς γνωστῶν ἀντικειμένων ἐξ ἐλεφαντοστοῦ καὶ ἡλέκτρου μαρτυροῦν πενίαν καὶ περιορισμὸν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τῶν κατοίκων τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦλάχιστον τῆς περιόδου.

Ἀντιθέτως ὁ ἀριθμὸς τῶν σιδηρῶν ἀντικειμένων τῆς περιόδου, ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι καὶ πολλὰ τῶν μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων περιγραφέντων ἀντικειμένων κατὰ μέγα μέρος ἀνῆκον εἰς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον, μαρτυρεῖ ὅτι πρὸ τοῦ τέλους τῆς περιόδου ἡ τέχνη τῆς κατεργασίας τοῦ σιδήρου εἶχε μεταφερθῇ εἰς τὸν ἐλληνικὸν χώρον, ἐνδεχομένως μέσῳ Κύπρου, καί, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα, διὰ τοῦ Λευκαντιοῦ καὶ τῶν Ἀθηνῶν, ὡς παρετήρησεν ὁ Desborough².

Ἡ παρακολούθησις τῆς ἐξελίξεως ἐκάστου τύπου τῶν μικρῶν εὐρημάτων κατὰ τὴν ἀκολουθοῦσαν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἐπιχειρεῖται κατωτέρω μετὰ τὴν περιγραφὴν τῶν γνωστῶν πρωτογεωμετρικῶν εὐρημάτων.

1. DAG, 319 - 320.

2. GDA, 56 - 57, 77 - 78.

2. ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΓΓΕΛΙΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ἡ ἑναρξίς μιᾶς νέας περιόδου εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος καί, κατὰ συνέπειαν, τὸ τέλος τῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ χρόνων δηλοῦται ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τῶν νεκροταφείων τοῦ Κεραμικοῦ, τῆς Σαλαμίνο, τοῦ Λευκαντιοῦ, τοῦ Ἀργοῦ καὶ ἄλλων θέσεων. Ὅτι τὰ δεδομένα τῶν νεκροταφείων τούτων, τόσον διὰ τῆς μορφῆς ὅσον καὶ διὰ τοῦ περιεχομένου τῶν τάφων αὐτῶν, ἰδιαίτερος τῆς ΥΕ ΙΙΙ Γ καταγωγῆς, ὑπομυκηναϊκῆς λεγομένης, κεραμικῆς των, μαρτυροῦν μίαν περαιτέρω περίοδον εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολιτισμοῦ τῶν περιοχῶν ἐξ ὧν προέρχονται, χρονικῶς καλύπτουσιν τὸ τελευταῖον τέταρτον τῆς 12ης καὶ τὸ πρῶτον ἡμισυ τῆς 11ης π.Χ. ἐκατονταετηρίδος (1125 - 1050 π.Χ.), ἐκ τῆς μέχρι σήμερον (1980) μελέτης τῶν διαθεσίμων δεδομένων φαίνεται ἀναμφισβήτητον ἱστορικὸν συμπέρασμα¹.

Ἐν τούτοις τὰ γεννώμενα ἐκ τοῦ συμπεράσματος τούτου προβλήματα τόσον ὡς πρὸς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολιτισμοῦ τῶν περιοχῶν ἢ ΥΕ ΙΙΙ Γ κεραμικῆ τῶν ὁποίων δὲν ἐξελίσσεται εἰς ὑπομυκηναϊκὴν, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τοῦ φαινομένου τούτου, ἂν δηλαδὴ ἡ ἔλλειψις ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς ἐκ πολλῶν περιοχῶν πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ ὡς ἔνδειξις ἐρημώσεως ἢ ὡς τεκμήριον συντηρητισμοῦ εἰς τὸν πολιτισμὸν τῶν περιοχῶν τούτων, εἶναι τοσαῦτα ὥστε ἡ ὑπομυκηναϊκὴ περίοδος, μετὰ τῆς ἀκολουθοῦσης αὐτὴν πρωτογεωμετρικῆς καὶ μέρους τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, νὰ ἔχουν ὀνομασθῇ ὑπὸ πολλῶν ἐρευνητῶν σκοτεινοὶ χρόνοι καὶ νὰ ἀμφισβητῇται ἂν ἐκ τῆς κεραμικῆς δύναται νὰ κληθῇ καὶ ἡ ἀντίστοιχος περίοδος τῆς ἐλληνικῆς προϊστορίας ὑπομυκηναϊκὴ, ἐφ' ὅσον ἡ κεραμικὴ τῆς κατηγορίας ταύτης ἐλλείπει ἐκ τῶν περισσοτέρων περιοχῶν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου².

Ἐλλείψει καταλληλοτέρου μέχρι τοῦ παρόντος ὅρου πρὸς δῆλωσιν τῆς ἐν λόγῳ χρονικῆς περιόδου καὶ ἐφ' ὅσον πέρα πάσης ἀμφιβολίας ἡ κεραμικὴ τῶν προμνημονευθέντων νεκροταφείων ἀποτελεῖ τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τῆς ΥΕ ΙΙΙ Γ κεραμικῆς, ἐν τῇ παρουσίᾳ ἐρεῦνης γίνεται χρῆσις τοῦ ὅρου ὑπομυκηναϊκὴ περίοδος πρὸς δῆλωσιν τῆς χρονικῆς περιόδου 1125

1. GDA, 55, - 75. DAG, 125.

2. GDA, 32 - 33. DAG, 33 - 34.

- 1050 π.Χ. ὅλων τῶν περιοχῶν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου, ἔστω καὶ ἂν τὰ δεδομένα πολλῶν ἐκ τούτων δὲν μαρτυροῦν ἐξέλιξιν τῆς ΥΕ ΙΙΙ Γ κεραμικῆς εἰς ὑπομυκηναϊκὴν.

Ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου, ἐκ τῶν δεδομένων διὰ τὴν κατοίκησιν τῆς χώρας ἐν πρώτοις, δύναται νὰ παρατηρηθῇ ὅτι ἡ περίοδος σημειοῖ τὴν ὁλοκληρωτικὴν παρακμὴν καὶ διάλυσιν τοῦ μυκηναϊκοῦ πληθυσμοῦ καὶ πολιτισμοῦ τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου, ἐφ' ὅσον, ἔναντι τῶν γνωστῶν ἐκ τοῦ χώρου τούτου 238 ΥΕ ΙΙΙ Γ καὶ 462 ΥΕ ΙΙΙ Β θέσεων, ἡ ὑπομυκηναϊκὴ περίοδος ἐκπροσωπεῖται ἐξ 114 μόνον θέσεων καὶ ἐκ τούτων 83 κατῳκοῦντο καὶ κατὰ τὴν ΥΕ ΙΙΙ Γ περίοδον αἱ δὲ 31 εἶναι νέαι, ἰδρυθεῖσαι ἐνδεχομένως ἀπὸ ἐπήλυδας. Ἡ σύγκρισις δὲ τῶν ἀριθμῶν τούτων δικαιολογεῖ τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ συνολικὸς ὑπομυκηναϊκὸς πληθυσμὸς, εἴτε ἀπετελεῖτο ἐξ ἐπιβιούντων μυκηναίων εἴτε ἐξ ἐπηλύδων βορείων, δὲν ὑπερέβαινε τὸ ἥμισυ τοῦ ΥΕ ΙΙΙ Γ ἢ τὸ ἐν τέταρτον τοῦ ΥΕ ΙΙΙ Β, μετὰ δὲ τοῦ ἀφανισθέντος μυκηναϊκοῦ πληθυσμοῦ ἠφανίσθη προφανῶς κατὰ μέγα μέρος καὶ ἡ μυκηναϊκὴ πολιτιστικὴ κληρονομία καὶ παράδοσις.

Ἡ μείωσις δὲ τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τὴν νέαν περίοδον εἰς τὰς ἐστίας γενέσεως τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, Πελοπόννησον καὶ Στερεάν Ἑλλάδα, ἦτο τοιαύτη ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς λοιπὰς περιοχὰς ὥστε κατὰ μέγα μέρος αἱ ἐν λόγῳ περιοχαὶ παρουσιάζονται ὡς ἐρημωθεῖσαι καὶ ἀκατοίκητοι, ἐφ' ὅσον ἐκ μὲν τῆς Πελοποννήσου εἶναι γνωστὰ 24 μόνον ὑπομυκηναϊκαὶ θέσεις, ἔναντι 64 ΥΕ ΙΙΙ Γ, ἐκ δὲ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ἔχουν γνωσθῇ 16 ὑπομυκηναϊκαὶ ἔναντι 44 ΥΕ ΙΙΙ Γ θέσεων.

Ὁ δὲ ἀφανισθεὶς μυκηναϊκὸς πληθυσμὸς ληγούσης τῆς ΥΕ ΙΙΙ Γ περιόδου πρέπει νὰ περιελάμβανε τὰ πλέον δραστήρια διὰ τὴν οἰκονομίαν, τὴν ἄμυναν καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς χώρας στοιχεῖα, ἐν ᾧ ὁ παραμείνας καὶ ἐπιβιῶν εἰς αὐτὴν κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον εἶναι εὐλογον νὰ ἀπετελεῖτο ἀπὸ τοῦς ἐπιγόνους τῶν πενεστέρων καὶ ἄνευ πρωτοβουλίας καὶ δραστηριότητος τάξεων τῶν μυκηναίων, εἰς οὓς ἐνδεχομένως ἀνεμείχθησαν ἐπήλυδα, πολιτιστικῶς ἔτι καθυστερημένα, στοιχεῖα πληθυσμοῦ, ἐφ' ὅσον μεταξὺ τῶν ἐπιβιουσῶν κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον ΥΕ ΙΙΙ Γ θέσεων παρουσιάζονται καὶ 31 νέαι θέσεις.

Ὁ χαρακτῆρ κατὰ ταῦτα τῆς περιόδου, κατὰ τὸ πρῶτον τοῦλάχιστον ἥμισυ αὐτῆς, πρέπει νὰ ἦτο τεταραγμένος καὶ ἀνώμαλος, συνοδευόμενος ἀπὸ καταστροφάς, μετακινήσεις πληθυσμῶν καὶ ἐρημώσεις οἰκισμῶν, ἐφ' ὅσον ἀρχομένης ἢ διαρκούσης τῆς περιόδου ἐρημοῦνται, ἐνίστε πυρπολούμενοι, οἱ οἰκισμοὶ τῆς Περαιτῆς, τῆς Ἀσίνης, τοῦ Λευκαντιοῦ, τῆς Ἰωλκοῦ, τοῦ Τείχους τῶν Δυμαίων καὶ ἄλλων θέσεων ἐνδεχομένως, τόσον τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος ὅσον καὶ τῶν περιφερειακῶν περιοχῶν, μνημονευθεισῶν

κατὰ τὴν ἐπισκόπησιν τῆς ὑπομυκηναϊκῆς κατοικίσεως τῆς χώρας ἀνωτέρω¹.

Τὸ μεγαλύτερον ἐπὶ πλέον μέρος τῶν ἐπιβιούντων κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον ΥΕ ΙΙΙ Γ οἰκισμῶν καθὼς καὶ τῶν νέων οἰκισμῶν τῆς περιόδου εὐρίσκεται εἰς μεσογειακὰς κατὰ κανόνα θέσεις, ὑποδηλοῦν ἔλλειψιν ἐνδιαφέροντος τοῦ ὑπομυκηναϊκοῦ πληθυσμοῦ διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς θαλάσσης, πρὸς ἐπικοινωνίαν μὲ τοὺς πέραν αὐτῆς λαοὺς, καὶ ὑπογραμμίζουν ὡς γεωργικὸν καὶ ποιμενικὸν μᾶλλον τὸν χαρακτήρα τοῦ βίου τῶν κατοίκων κατὰ τὴν περίοδον, ἰδιαιτέρως τῶν περιοχῶν τοῦ ἄλλοτε λαμπροῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ².

Τὴν διακοπὴν δὲ τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τῶν κατοίκων τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος μὲ τὰς πέραν τῶν θαλασσῶν περιοχὰς μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἔλλειψις ἢ σπάνις ἐκ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν οἰκισμῶν καὶ τάφων ἀξιολόγων εὐρημάτων ἐξ εἰσαγομένων εἰς τὸν ἑλληνικὸν ὥρον ὑλῶν.

Οἱ ὑπομυκηναϊκοὶ κατὰ ταῦτα χρόνοι πρέπει νὰ θεωρηθοῦν ὡς περίοδος ἀπομονώσεως, οἰκονομικῆς κάμψεως, ὀλιγανθρωπίας καὶ παρακμῆς, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς περιόδου, μὲ μόνην ἐξαίρεσιν τὰς περιοχὰς τῆς νοτίου Στερεᾶς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς βορείου Πελοποννήσου, ὅπου ἐξειρίχθη ὁ ὑπομυκηναϊκὸς πολιτισμὸς καὶ αἵτινες φαίνεται ὅτι περὶ τὸ τέλος τῆς περιόδου ἐπρωτοστάτησαν διὰ τὴν ἐπανασύνδεσιν τῶν σχέσεων τῶν περιοχῶν τούτων πρὸς τὴν Κύπρον καὶ τὰς πέραν τῶν θαλασσῶν περιοχὰς³.

Διακοπὴν εἰς τὴν κατοίκησιν τῆς χώρας καὶ μετακινήσεις πληθυσμῶν, μυκηναίων ἢ ἐπηλύδων, ἐντὸς αὐτῆς μαρτυρεῖ καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι τόσον οἱ οἰκισμοὶ τῆς περιόδου καὶ ὅταν ἀκόμη ἀκολουθοῦν εἰς τὰς θέσεις τῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ, ὅπως π.χ. τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Τίρυνθος, τῆς Ἀσίνης, τοῦ Ἄργους καὶ ἄλλων θέσεων, ὅσον καὶ τὰ νεκροταφεῖα, ὅπως τοῦ Κεραμεικοῦ, τῆς Σαλαμῖνος, τοῦ Ἄργους, τῆς Τίρυνθος καὶ ἄλλων θέσεων, ἰδρύονται εἰς νέας τοποθεσίας τῶν θέσεων τούτων ἢ καὶ ἐπὶ τῶν λειψάνων τῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ οἰκισμῶν, γεγονὸς τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖ ἄγνοιαν ἢ ἀδιαφορίαν τῶν νέων κατοίκων διὰ τὴν τοπικὴν παράδοσιν καὶ ὑποδηλοῖ προφανῶς διαφορετικὴν καταγωγὴν τῶν νέων ὑπομυκηναϊκῶν πληθυσμῶν πρὸς τοὺς εἰς τὰς αὐτὰς θέσεις παλαιότερον ἐγκατεστημένους ΥΕ ΙΙΙ Γ κατοίκους⁴.

Τὰ ἐκ τῶν δεδομένων δὲ διὰ τὴν κατοίκησιν τῆς χώρας συναγόμενα τοιαῦτα συμπεράσματα ὡς πρὸς τὸν χαρακτήρα τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου

1. Ἴδὲ καὶ GDA, 94, 110, 336, 337. DAG, 313 - 314.

2. DAG, 76.

3. DAG, 29 - 30, 54 - 55, 65. GDA, 45, 54 - 55, 56 - 57, 76 - 77.

4. GDA, 64, 69, 72, 82 - 83. DAG, 315 - 316.

δου φαίνονται ἐπιβεβαιούμενα περαιτέρω καὶ ἐκ τῆς μελέτης τῶν ὑλικῶν πολιτιστικῶν καταλοίπων τῶν διαφόρων θέσεων.

Τὰ κατάλοιπα ταῦτα, ὡς παρατηρήθη καὶ κατὰ τὴν ἐπισκόπησιν ἐκάστης κατηγορίας δεδομένων, ἰδιαιτέρως τῆς κεραμικῆς, δύνανται νὰ ἐξετασθοῦν εἰς δύο σύνολα, τὸ ἐν τῶν ὁποίων περιλαμβάνει τὰ δεδομένα τοῦ ἄλλοτε χώρου τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, τῆς νοτιωτέρας δηλαδὴ ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν παρακειμένων νησιωτικῶν χώρων τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους, τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Δωδεκανήσου, καὶ τὸ ἕτερον τὰ δεδομένα τῶν περιφερειακῶν περιοχῶν, τῆς βορειωτέρας δηλονότι Ἑλλάδος μετὰ τῶν νήσων τοῦ βορείου Αἰγαίου πελάγους, τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, τῆς Κρήτης καὶ τῆς Κύπρου. Τὸ πρῶτον τῶν δύο συνόλων δύναται ἐν συνεχείᾳ νὰ διακριθῇ εἰς δύο μικροτέρας ομάδας, ἡ μία τῶν ὁποίων περιλαμβάνει τὰ δεδομένα τῶν περιοχῶν αἵτινες ἐξείλιξαν τὴν ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν, Ἀργολίδα, Κορινθίαν, Ἡλίδαν, Ἀττικὴν, Βοιωτίαν, Εὐβοίαν, καὶ ἡ ἑτέρα τὰ δεδομένα τῶν λοιπῶν περιοχῶν τοῦ ἄλλοτε μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Τὰ ἀρχιτεκτονικὰ ἐν πρώτοις λείψανα ὄλων τῶν περιοχῶν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου μαρτυροῦν τὴν αὐτὴν πρὸς τὰ δεδομένα τῆς κατοικήσεως πενίαν καὶ παρακμὴν τῶν ὑπομυκηναϊκῶν κατοίκων πασῶν τῶν περιοχῶν. Οὕτως ἐξ 23 ἐν συνόλῳ γνωστῶν θέσεων ἐκ τῶν περιοχῶν αἵτινες ἐξείλιξαν τὸν ὑπομυκηναϊκὸν πολιτισμόν, Βοιωτίας Εὐβοίας Ἀττικῆς Ἀργολίδος Κορινθίας Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος, μόνον ἀσήμαντα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα παρέσχον αἱ Ἀθῆναι, ἡ Κόρινθος, τὸ Ἄργος καὶ ἡ Ἀσίνη. Εἰς πάσας τὰς λοιπὰς περιπτώσεις αἱ οἰκίαι ἦσαν ἐκ φθαρτῶν ὑλικῶν, καλύβαι ἐξ ὠμῶν πλίνθων, κλάδων καὶ πηλοῦ ἢ σκηναί, ὥστε οὐδὲν λείψανον ἐκ τούτων κατελείφθη. Εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς Ἀσίνης καὶ Κορίνθου ἀναφέρονται λείψανα λιθοκτίστων οἰκίδων, εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Ἄργους αἱ θέσεις ἐγκαταστάσεως τῶν οἰκισμῶν δηλοῦνται ἀπὸ κεραμικὴν, προερχομένην ἐκ φρεάτων καὶ λάκκων ἢ στρωμάτων κατοικήσεως, πλὴν ἐνὸς ἐργαστηρίου κατεργασίας τοῦ ἀργύρου ἐξ Ἄργους, τῶν μεταβατικῶν πρὸς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον χρόνων.

Ἐκ τῶν λοιπῶν περιοχῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἄλλοτε ἤκμασεν ὁ μυκηναϊκὸς πολιτισμός, ἦτοι ἐκ τῆς ὑπολοίπου νοτιωτέρας ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος τῶν νησιωτικῶν περιοχῶν Αἰγαίου καὶ Ἰονίου πελάγους, τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Δωδεκανήσου, ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι γνωσταὶ 27 περίπου ὑπομυκηναϊκαὶ θέσεις, ἐλλείπουν παντελῶς ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου, ἂν ἐξαίρεθῇ μία ἀμφιβόλου χρονολογίας οἰκία τῆς Νάξου. Ἡ ἑλλειψίς δὲ αὕτη μαρτυρεῖ ὅτι αἱ οἰκίαι τῶν θέσεων τούτων, ἐκπροσωποῦμένων κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον ἐκ τῶν κεραμικῶν, εἶχον κατασκευασθῇ ἐκ φθαρτῶν ὑλικῶν, ὑπογραμμίζουσαι τὴν ἐσχάτην

παρακμὴν τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὴν κοιτίδα τῆς γενέσεώς του καὶ ὑποδηλοῦσαι τὴν πενίαν τῶν κατοίκων τῶν περιοχῶν τούτων κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον.

Αἱ περιφερειακαὶ περιοχαὶ τῆς Ἡπείρου, Μακεδονίας, Θράκης, Θάσου καὶ Θεσσαλίας ἀπὸ ἀρχιτεκτονικῆς ἀπόψεως συνεχίζουν τὸν παλαιὸν ἀγροτικὸν τὸν βίον, κατὰ τὰ γνωστὰ πενιχρὰ δεδομένα 7 ἐν συνόλῳ θέσεων ἐκ τῶν περιοχῶν τούτων.

Τὰ ἀρχιτεκτονικὰ δεδομένα τῶν λοιπῶν περιφερειακῶν περιοχῶν, Κρήτης καὶ Κύπρου, διότι ἡ Μεγάλη Ἑλλάς δὲν ἔχει παράσχει ὑπομυκηναϊκὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα, ὡς πρὸς τὰ διαγράμματα, τὰς διαστάσεις καὶ τὰ ὑλικά κατασκευῆς τῶν οἰκῶν μαρτυροῦν συνέχισιν τῆς τοπικῆς παραδόσεως τῆς προηγηθείσης περιόδου εἰς ἐκάστην περιοχὴν χωρὶς ριζικὰς μεταβολάς. Ἡ μόνη ἀξιοσημεῖωτος μεταβολὴ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἀρχιτεκτονικὰ δεδομένα τῆς Κρήτης εἶναι ἡ ἰδρυσις νέων οἰκισμῶν εἰς δυσπροσίτους θέσεις, ὡς τὸ Καρφὶ καὶ τὸ Βρόκαστρο, μεταξὺ τῶν οἰκῶν τῶν ὁποίων ὑπάρχουν καὶ τινα παραδείγματα τῶν μυκηναϊκῆς προελεύσεως θεωρουμένων μεγαροσχῆμων οἰκοδομημάτων.

Τὰ ἀρχιτεκτονικὰ δεδομένα τῆς ΥΚ III A περιόδου τῆς Κύπρου ἐξελίσσονται ὁμαλῶς εἰς ΥΚ III B ὥστε διάκρισις τούτων μεταξὺ τῶν δύο περιόδων δὲν εἶναι εὐχερὴς καὶ τὰ σχετικὰ λείψανα καὶ τῶν δύο περιόδων ἔχουν περιγραφῇ ὁμοῦ.

Τὰ ταφικὰ ἔθιμα τοῦ κυρίως ὑπομυκηναϊκοῦ χώρου, ὡς ταῦτα ὑποδηλοῦνται πρὸ παντὸς ἐκ τῶν νεκροταφείων τοῦ Κεραμεικοῦ, τῆς Σαλαμίνας, τοῦ Λευκαντιοῦ καὶ τῶν λοιπῶν θέσεων, μαρτυροῦν ριζικὰς μεταβολάς ὡς πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν ΥΕ III Γ περίοδον, ὥστε, ὡς παρατηρήθη καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος κεφαλαίου, ἐπὶ τῶν ταφικῶν κυρίως δεδομένων τοῦ χώρου τούτου ἔχει στηριχθῇ ἡ διάκρισις τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου, ὡς τῆς φυσικῆς ἐκείνης βαθμίδος ἐξελίξεως ἣτις ἐκ τῆς ΥΕ III Γ ἄγει εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον.

Ἡ χρησιμοποίησις τῶ ὄντι νέων νεκροταφείων, ἡ μορφή τῶν τάφων τῶν νεκροταφείων τούτων, ἡ βαθμιαία διάδοσις τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν, τὰ συνοδεύοντα τοὺς νεκροὺς κτερίσματα, συνήθως χαλκαὶ καὶ ἐνίοτε σιδηραὶ πόρπαι καὶ περόναι ὑποδηλοῦσαι καθολικὴν σχεδὸν ἐπικράτησιν νέου τύπου ἐνδύσεως, περὶ τὸ τέλος δὲ τῆς περιόδου ἡ παρουσία καὶ ὅπλων εἰς τοὺς τάφους ὑποδηλούντων εὐρυτέραν ἐπικράτησιν τοῦ σιδήρου ὡς καὶ πολεμικῶν συνθηκῶν εἰς τὴν ζωὴν, καὶ προπαντὸς ἡ κεραμικὴ, ἀποτελοῦσα περαιτέρω ἐξέλιξιν τῆς ΥΕ III Γ κεραμικῆς, εἶναι χαρακτηριστικαὶ μεταβολαὶ ἐγκαινιάζουσαι τὴν ἀρχὴν μιᾶς νέας περιόδου εἰς τὸν πολιτισμὸν τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος, ἣτις ἐκ τῆς ΥΕ III Γ περιόδου ὁδηγεῖ εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν.

Ἡ πενία ἐν τούτοις τῶν περισσοτέρων ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων τάφων, ὄχι μόνον εἰς πολύτιμα κτερίσματα ἐκ χρυσοῦ καὶ εἰσηγμένων ὕλῶν ἀλλὰ καὶ εἰς κεραμικὴν καὶ κτερίσματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου, μαρτυρεῖ τὴν οἰκονομικὴν κάμψιν, τὴν δυσπραγίαν καὶ τὴν ἀπομόνωσιν τῶν κατοίκων τοῦ κυρίως ὑπομνηματικοῦ χώρου, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς νέας περιόδου.

Τὰ ταφικὰ δεδομένα τῶν λοιπῶν περιοχῶν, αἵτινες ἄλλοτε ἐκαλύπτοντο ἐκ τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, μαρτυροῦν μερικὴν χρῆσιν παλαιῶν κατὰ κανόνα θολωτῶν καὶ θαλαμοειδῶν τάφων, ἂν καὶ δὲν εἶναι σαφὲς πάντοτε ἂν οἱ τάφοι οὗτοι ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ νέας ταφάς ἢ διὰ λατρευτικούς σκοπούς, καὶ ἐνίοτε παρατηρεῖται κατασκευὴ νέων θαλαμοειδῶν τάφων κατὰ πολὺ βεβαίως ὑπολειπομένων ὥς πρὸς τὰς διαστάσεις καὶ τὰ κτερίσματα τῶν μυκηναϊκῶν, ὅπως εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ νεκροταφείου τῆς Ἀμφικλείας, ἐν ᾧ ἐκ παραλλήλου γίνεται μικροτέρα ὁμῶς χρῆσις τῶν λακκοειδῶν καὶ τῶν δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζομένων τάφων ὥς καὶ τῶν ἀγγείων διὰ τὰς ταφάς νεκρῶν.

Ἐκ τῶν περιφερειακῶν περιοχῶν ἀξιόλογα ταφικὰ δεδομένα ἔχουν παράσχει ἡ Κρήτη καὶ ἡ Κύπρος μόνον, μαρτυροῦντα, ὥς καὶ τὰ δεδομένα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῶν περιοχῶν τούτων, συνέχισιν σχεδὸν ἀδιαταράκτων τῶν ταφικῶν ἐθίμων τῆς προηγηθείσης περιόδου, διὰ τῆς κατασκευῆς θαλαμοειδῶν καὶ θολωτῶν τετραγώνων τὴν κάτωσιν τάφων εἰς Κρήτην καὶ τῶν τοπικοῦ χαρακτῆρος θαλαμοειδῶν εἰς Κύπρον. Ὁ τρόπος ἐνταφιασμοῦ καὶ ἡ κτερίσις τῶν νεκρῶν κατὰ τὴν ὑπομνηματικὴν περίοδον ὁμοιάζουν πρὸς τοὺς τρόπους τῶν προηγουμένων περιόδων μὲ μόνην διαφορὰν τὴν εὐρύτεραν διάδοσιν τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν εἰς τὴν Κρήτην καὶ τὴν πρώτην παρουσίαν τοῦ ἐθίμου τῆς καύσεως τριῶν νεκρῶν, ἐντὸς δύο θαλαμοειδῶν τάφων τῆς Καλορίζικης τοῦ Κουρίου, εἰς τὴν Κύπρον.

Ἡ κεραμικὴ τοῦ κυρίως ὑπομνηματικοῦ χώρου, Ἀττικῆς, Λευκαντιοῦ, Θηβῶν, Ἀργολίδος, Κορινθίας, Ἡλίδος, ἀποτελεῖ ὥς πρὸς τὴν τεχνικὴν τοῦ πηλοῦ, τὰ σχήματα καὶ τὴν κόσμησιν τῶν ἀγγείων, ὥς παρατηρήθη ἤδη, ἐξέλιξιν τῆς ΥΕ III Γ κεραμικῆς, ἡ ὑπομνηματικὴ ὁμῶς κεραμικὴ εἶναι κατωτέρα τῆς ΥΕ III Γ τόσον ὥς πρὸς τὴν προπαρασκευὴν τοῦ πηλοῦ καὶ τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων ὅσον καὶ ὥς πρὸς τὴν σύστασιν τῆς βαφῆς καὶ τὸν τρόπον κοσμήσεως αὐτῶν¹.

Ἡ κεραμικὴ τῶν λοιπῶν περιοχῶν τοῦ ἄλλοτε μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ περιλαμβανομένης καὶ τῆς Θεσσαλίας, ἂν καὶ οὐχὶ ἐπαρκῶς γνωστὴ, ὥς ἐκπροσωπομένη ὑπὸ μικρῶν καὶ διεσπαρμένων ομάδων εὐρημάτων, ἐλλειπῶς

1. Kerameikos I, 137. LMTS, 17-18. GDA, 32-33, 41.

δὲ περιγραφομένων καὶ ἀνεπαρκῶς εἰκονιζομένων εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν ἀνασκαφῶν, φαίνεται ὅτι συνεχίζει ἀμετάβλητον τὴν ΥΕ ΙΙΙ Γ παράδοσιν, ὥστε εἰς τὰς περισσοτέρας περιπτώσεις δυσκόλως διακρίνεται τῶν καθ' αὐτὸ ΥΕ ΙΙΙ Γ κεραμικῶν προϊόντων μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τῆς πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς, ἂν πιστεύσῃ κανεὶς τὰ συμπεράσματα ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Ῥιζομύλου,¹ παρ' ὅλον ὅτι ὀλίγα τυχαίως εὑρεθέντα ἀγγεῖα καὶ ὄστρακα εἰς τὴν κατὰ τὰ σύνορα Λακωνικῆς καὶ Μεσσηνίας κειμένην Καρδαμύλην μαρτυροῦν στενοτέραν συγγένειαν πρὸς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν τῆς Ἀττικῆς καὶ Ἀργολίδος παρὰ πρὸς τὴν ὁμοιάζουσαν πρὸς τὴν ΥΕ ΙΙΙ Γ κεραμικὴν τοῦ Ῥιζομύλου².

Ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Αἰγαίου ὑπομυκηναϊκὴ κεραμικὴ ἔχει ἀναφερθῆ ἐκ 4 νήσων καὶ ἰσαριθμῶν θέσεων ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πολλὰ δὲ ἐκ τῶν εὐρημάτων τῆς Μιλήτου καὶ ἴσως καὶ ἄλλων θέσεων δύνανται νὰ ταξινομηθοῦν μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν κεραμικῶν προϊόντων τῆς Ἀττικῆς, μαρτυροῦντα στενὰς ἐπαφὰς τῶν δύο περιοχῶν κατὰ τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους καὶ ἴσως ἔξοδον πληθυσμοῦ πρὸς τὴν Μ. Ἀσίαν³.

Ἐκ τῆς Δωδεκανήσου ἐλλείπει ἡ ὑπομυκηναϊκὴ κεραμικὴ, ὥς ὑπομυκηναϊκὰ δὲ ἔχουν ταξινομηθῇ ὀλίγα γεωμετρίζοντα ἀγγεῖα ἐκ τῆς Ἀπολακκιάς τῆς Ῥόδου, μαρτυροῦντα ἀνεξάρτητον ἐξέλιξιν τῆς κεραμικῆς τῆς περιοχῆς ταύτης κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον⁴.

Ἡ κεραμικὴ τῆς βορείου Ἑλλάδος, παρ' ὅλον ὅτι περιλαμβάνει τοπικὰς ἀπομιμήσεις τῆς ἐσχάτης μυκηναϊκῆς περιόδου, κατὰ πλεονασμὸν ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀγγεῖα τῶν τοπικῶν ρυθμῶν⁵.

Ἡ Κρήτη τέλος καὶ ἡ Κύπρος ἐξελίσσουν ἰδιαιτέρους τοπικοὺς ρυθμοὺς κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον καὶ ἀσκοῦν ἐπιδράσεις καὶ ἐπὶ τῆς κεραμικῆς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Λευκαντιοῦ τῆς Εὐβοίας⁶.

Ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς ἡ κεραμικὴ τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου τῶν διαφόρων περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου εἰς μὲν τὰς κεντρικὰς περιοχὰς τοῦ ἄλλοτε μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ μαρτυρεῖ μικροτέραν ἢ μεγαλυτέραν ἐξάρτησιν ἀπὸ τῆς ΥΕ ΙΙΙ Γ ἀλλὰ ποιοτικῶς ὑπολείπεται ἐκείνης, εἰς δὲ τὰς περιφερειακὰς περιοχὰς σημειοὶ μεγαλυτέραν ἀνεξαρτησίαν ἀπὸ τὴν μυκηναϊκὴν παράδοσιν, ὑποδηλοῦσα τὴν πλήρη διάλυσιν καὶ παρακμὴν πάσης ἐπιρροῆς τοῦ κεντρικοῦ μυκηναϊκοῦ χώρου πρὸς τὰς περιοχὰς ταύτας.

1. AE 1973, 62 - 74.

2. AD 1965 Χρον., 208, πίν. 222 β 1, ἐν παραβολῇ πρὸς AJA 1939, 598 εἰκ. 10 (εἰκ. 7: 18, 19) καὶ AE 1973, πίν. 35, γ,ε.

3. GDA, 83.

4. MPA, 476. AIARS 1944 (Op. Ath. 3), 222. GDA, 81.

5. PM, 214 - 229.

6. GDA, 29 - 30, 54 - 55, 65.

Τὰ μικρὰ εὐρήματα τῆς περιόδου, προερχόμενα κατὰ κανόνα ἐκ ταφῶν, μαρτυροῦν, ὡς παρατηρήθη ἀνωτέρω ἐξ ἀφορμῆς τῶν τάφων, ἐν σχέσει μὲν πρὸς τὴν εὐπορίαν τῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου πενίαν καὶ οἰκονομικὴν παρακμὴν, ἐν σχέσει δὲ πρὸς τὰς ἐπαφὰς τῶν κατοίκων πρὸς τὰς πέραν τῶν θαλασσῶν περιοχὰς ἀπομόνωσιν.

Εἰσηγμένα ἀφ' ἐτέρου βορείου ὁμῶς προελεύσεως θεωρούμενα μικρὰ εὐρήματα, ἐμφανιζόμενα ἀφθονώτερα εἰς τοὺς ὑπομνηναϊκοὺς ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ΥΕ ΙΙΙ Γ τάφους, ὅπως π.χ. αἰχμαὶ δοράτων, ξίφη, ἐγχειρίδια, μαχαίρια, πελέκεις, πόρπαι καὶ δακτύλιοι μὲ σπειροειδεῖς ἀπολήξεις, συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς ὑποθέσεως μιᾶς πλέον ἀθρόας διεισδύσεως βορείων στοιχείων πληθυσμοῦ εἰς τὴν ἀραιῶς κατοικουμένην ἢ καὶ ἐν μέρει ἡρημωμένην κατὰ τὴν ὑπομνηναϊκὴν περίοδον νοτιωτέραν Ἑλλάδα¹.

Τέλος ἡ παρουσία τόσον ἀμυντικῶν ὅσον καὶ ἐπιθετικῶν ὅπλων μεταξὺ τῶν μικρῶν εὐρημάτων καὶ μάλιστα εἰς μεγάλην ἀναλογίαν ἐκ σιδήρου, δικαιολογεῖ τὴν εἰκασίαν ὅτι σὺν τῇ προόδῳ τῆς ὑπομνηναϊκῆς περιόδου ὁ βίος τῶν κατοίκων ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ πολεμικὸν χαρακτήρα, μὴ μαρτυρούμενον ἐκ τῶν πρῶιμων ὑπομνηναϊκῶν τάφων τῆς Σαλαμίνης καὶ τοῦ Κεραμεικοῦ, καὶ ὅτι ἀφ' ἐτέρου ἡ κατεργασία τοῦ σιδήρου εἰσήχθη διαρκούσης τῆς περιόδου εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον καί, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν νότιον Στερεὰν Ἑλλάδα, ἐνδεχομένως μέσῳ τῆς Κύπρου καὶ διὰ τῶν λιμένων τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Λευκαντιοῦ. Κατεργασίαν ἄλλωστε ἐπιτόπιον τοῦ ἀργύρου μαρτυρεῖ κατὰ τὸ τέλος τῆς περιόδου καὶ τὸ ἐργαστήριον ἀργύρου τοῦ Ἀργους.

Ἐὰν μετὰ τὴν συνοπτικὴν ἐπισκόπησιν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ὑπομνηναϊκῆς περιόδου, ἐκ τῶν δεδομένων διὰ τὴν κατοίκησιν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου καὶ ἐκ τῶν ὑλικῶν καταλοίπων τῶν διαφορῶν θέσεων ἐπιχειρήσωμεν περαιτέρω ἱστορικὴν ἐρμηνείαν τῶν ἐκ τῶν δεδομένων τούτων συναχθέντων συμπερασμάτων δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι οἱ ὑπομνηναϊκοὶ χρόνοι, καθ' οὓς ἀφ' ἐνὸς ἐπέρχεται ἡ πλήρης διάλυσις τοῦ ἐπὶ ἡμίσειαν σχεδὸν χιλιετηρίδα ἐπικρατήσαντος καὶ ἀκμάσαντος εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἐγκαινιάζεται, περὶ τὸ τέλος τῆς περιόδου, ἡ πρώτη ἀπόπειρα οἰκονομικῆς ἀναδημιουργίας διὰ τῆς ἀνασυνδέσεως τῶν υπερποντίων ἐμπορικῶν δραστηριοτήτων τῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου καὶ τῆς εἰσαγωγῆς εἰς αὐτὸν μέσῳ Κύπρου καὶ διὰ τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Εὐβοίας καὶ τοῦ Ἀργους τῆς ἐπιτοπίου κατεργασίας τῶν μετάλλων, ἰδιαιτέρως τοῦ σιδήρου, ὅστις ἀποβαίνει μετὰ ταῦτα βασικὸς παράγων εἰς τὴν ζωὴν τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς, καὶ καθ' οὓς

1. GDA, 55 - 57. DAG, 213 - 231.

τέλος ἀρχίζουν νὰ διεισδύουν εἰς τὸν ἀραιῶς κατοικοῦμενον νότιον ἑλληνικὸν χῶρον βορείου προελεύσεως κάτοικοι, εἶναι ἡ πλέον κρίσιμος περίοδος διὰ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ πληθυσμοῦ καὶ πολιτισμοῦ τῶν ἱστορικῶν χρόνων τῆς Ἑλλάδος, ὅστις προῆλθεν ἐκ τῆς συγχωνεύσεως τῆς διατηρουμένης ὑπὸ τοῦ ἐπιβιούντος μυκηναϊκοῦ πληθυσμοῦ ἀνωτέρας πολιτιστικῆς κληρονομίας καὶ τοῦ σφρίγους, τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς νέας ἀντιλήψεως περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς τέχνης τῶν ἐπηλύδων βορείων. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς συγχωνεύσεως ταύτης εἶναι ἡ ἀπὸ τῆς ἀκολουθούσης πρωτογεωμετρικῆς περιόδου παρατηρουμένη ἀναγέννησις τῆς τέχνης, ἣτις ὁλοκληροῦται κατὰ τὴν κλασσικὴν περίοδον τῆς Ἑλλάδος.

Τὴν πιθανὴν εἰσοδὸν ἱκανῶν νέων κατοίκων, εἰς τὸν οἰκονομικῶς, πληθυσμικῶς καὶ πολιτιστικῶς ἐξ ἐσωτερικῶν λόγων παρακμάσαντα νότιον ἑλληνικὸν χῶρον, ἀπὸ τῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ χρόνων ἀλλὰ κυρίως κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν καὶ τὰς ἀκολουθούσας αὐτὴν περιόδους, ὑπαγορεύουν ἐνδείξεις ὅπως ἡ παρουσία 31 νέων ὑπομυκηναϊκῶν θέσεων, ἡ μεταβολὴ τῶν θέσεων τῶν οἰκισμῶν καὶ τῶν νεκροταφείων, ἡ ριζικὴ μεταβολὴ εἰς τὴν ἔνδυσιν τῶν κατοίκων ἡ ὑποδηλούμενη ἐκ τῶν ἀθρόων πορπῶν καὶ περονῶν τῶν τάφων, ἡ παρουσία πολλῶν ἄλλων βορείου προελεύσεως μικρῶν εὐρημάτων καὶ ἡ κίνησις πρὸς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον βορείων λαῶν, ἡ μαρτυρουμένη τόσον ἀπὸ τὰ δεδομένα τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης, ὅσον καὶ ἀπὸ τὰ στρώματα πυρπολήσεως εἰς τοὺς οἰκισμοὺς τῆς Μακεδονίας κατὰ τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους¹.

Ὁ τρόπος ὅμως εἰσόδου, ἂν δηλαδὴ ἐπρόκειτο περὶ βιαίας ἀπὸ Βορρᾶ κινήσεως ἢ βαθμιαίας εἰρηνικῆς διεισδύσεως βορείων, ἢ ἀπλῆς μετακινήσεως τῶν πληθυσμῶν τοῦ νοτιωτέρου ἑλληνικοῦ χώρου πρὸς τὰς γειτονικὰς ἀραιῶς κατοικουμένας καὶ ἀσθενῶς ἀμυνομένας περιοχάς, εἴτε ἐξ ἑλξεως ἐκ τῆς γονιμότητος ὀρισμένων περιοχῶν εἴτε ὡς ἀποτέλεσμα ἀπὸ Βορρᾶ πιέσεως, ὅπως αἱ ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου καὶ Ἡροδότου μνημονευόμεναι μετακινήσεις τῶν Θεσσαλῶν, τῶν Βοιωτῶν, καὶ τῶν Δωριέων, ἐκ τῶν δεδομένων τῶν ἀνασκαφῶν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κριθῇ².

Ἡ ἀναμφισβήτητος ὅμως καταγωγὴ τῆς ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς τῆς Σαλαμίνος, τοῦ Κεραμικοῦ καὶ τῶν ἄλλων θέσεων ἐκ τῆς ΥΕ ΙΙΙ Γ μαρτυρεῖ ὅτι οἱ ἰδρύσαντες τὰ νεκροταφεῖα ταῦτα προήρχοντο ἐκ περιοχῆς τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς μετακινήσεως γειτονικῶν

1. W. Kimmig, Studien aus Alteuropa I, (1964), 220 - 283. M. Gimbutas, Bronze Age Cultures in Central and Eastern Europe (1965), 331 - 339. DAG, 305, 312 - 313.

2. Θουκυδίδης I 12, 3. Ἡρόδοτος I, 56, 3, 143, 145. LMTS, 221 - 225. DAG, 312 - 317.

πληθυσμῶν, εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦλάχιστον τῶν ἰδρυτῶν τῶν νεκροταφείων τούτων, ἐπιβληθείσης ἐκ τῶν ἀνωμαλιῶν αἵτινες χαρακτηρίζουν τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους.

Ἡ παρουσία ἄλλωστε εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀττικῆς, ὅπου κατὰ τὴν παράδοσιν δὲν ἐγκατεστάθησαν οἱ Δωριεῖς, τῶν δύο νεκροταφείων τῆς Σαλαμῖνος καὶ τοῦ Κεραμικοῦ ἀποκλείει σύνδεσιν τοῦ ὑπομυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ μὲ τὰς μετακινήσεις τῶν Δωριέων¹.

Οἱ ἀφανιζόμενοι ἄλλωστε YE III Γ κάτοικοι τῆς Ἀχαΐας καὶ τῶν Ἰονίων νήσων κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον, ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ παράδοσις ἢ ἀναφέρουσα ὅτι ὁ Ἴων μετόφησεν ἐξ Ἀχαΐας εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ ὅτι οἱ Ἴωνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας προήρχοντο κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῶν 12 Ἰωνικῶν πόλεων τῆς Ἀχαΐας², εἶναι δυνατόν νὰ εἰκασθῇ ὅτι οὗτοι εἶναι οἱ δημιουργοὶ τῶν δύο νεκροταφείων τοῦ Κεραμικοῦ καὶ τῆς Σαλαμῖνος, ἐν τῇ πρὸς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν διὰ τῆς Ἀττικῆς κινήσει των, ὅτε ἐδιώχθησαν ὑπὸ τῶν ἐγκατασταθέντων εἰς τὰς πόλεις των, δωριζόντων τὴν διάλεκτον, ἱστορικῶν κατοίκων τῆς Ἀχαΐας, καὶ ἀφοῦ ἐν τῇ πρὸς Ἀνατολὰς κινήσει των ἐγκατεστάθησαν παροδικῶς εἰς θέσεις μὴ ἀνακαλυφθείσας εἰσέτι, ὅπου ὑπέστησαν τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ρυθμοῦ τῆς σιταποθήκης τῆς Ἀργολίδος καὶ υἰοθέτησαν τὸν μικρὸν δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζόμενον τάφον, πολιτιστικὰ γνωρίσματα μὴ συναντώμενα εἰς τὰ δεδομένα τῶν YE III Γ θέσεων τῆς Ἀχαΐας, τῆς κατὰ τὴν παράδοσιν τελευταίας πρὸ τοῦ ἀποικισμοῦ τῆς Ἰωνίας κατοικίας τῶν Ἰόνων³.

Ἡ ἐμφάνισις ἄλλωστε κατὰ τὸ τέλος τῶν YE III Γ χρόνων νέου τύπου νεκροταφείων, ὡς πρὸς τὸ σχῆμα καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν τάφων, εἰς Χάλανδρίτσαν, Δερβένι καὶ ἄλλας θέσεις τῆς περιοχῆς, δικαιολογεῖ τὴν μετακίνησιν εἰς τὴν Ἀχαΐαν ἐξ ἄλλης γειτονικῆς περιοχῆς, τῶν Ἰονίων νήσων ἢ τῆς βορείου ἀκτῆς τοῦ Κορινθιακοῦ π.χ., νέων κατοίκων προκαλεσάντων τὴν μετακίνησιν τῶν ἐκεῖ μέχρι τότε ἐγκατεστημένων κατὰ τὴν παράδοσιν Ἰόνων.

Ἀναλόγους μικρᾶς κλίμακος μετακινήσεις γειτονικῶν πληθυσμῶν ἐντὸς τοῦ χώρου τοῦ ἄλλοτε μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον μαρτυροῦν ἴσως ἡ παρουσία ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς εἰς Καρδαμύλην ἐκ παραλλήλου μὲ βοιωτικῆς προελεύσεως τοπωνύμια εἰς τὴν κεν-

1. DAG, 315.

2. Ἑρόδοτος I, 145, V, 66, 2, VII, 94, 1, VIII, 44, 2. Στράβων, 383. Πausan. VII, 1. Ἀπολλοδ. Βιβλ. I, 7, 3.

3. Πρακτ. Β' Διεθν. Συνεδρ. Πελοπ. Σπουδ., Πάτραι 25-31 Μαΐου 1980, τόμ. II, Ἀθήναι 1981-82, 65-79.

τρικὴν καὶ νότιον Πελοπόννησον, ὅπως τὰ τοπωνύμια Ὁρχομενός, Ἀλαλομένηαια πηγὴ, Λεῦκτρον, Θέλπουσα-Τιλφούσιον, Κορώνεια-Κορώνη Ἀσωπὸς κ.λ.π. καὶ τῆς μνείας ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου καὶ τῆς μεταγενεστέρως παραδόσεως τῆς δράσεως καὶ τῆς δολοφονίας, ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Τεγέας Λυκούργου, ἐν Πελοποννήσῳ, τοῦ βασιλέως τῆς βοιωτικῆς Ἄρνης Ἀρηιθόου.¹

Εἰς ποίαν ἀναλογίαν ἐσωτερικαὶ ἀνωμαλίαι τοῦ ΥΕ III Γ πολιτισμοῦ, κινήσεις τῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς καὶ τῶν πληθυσμῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου ἢ καὶ ἄλλοι παράγοντες, διαφεύγοντες εἰσέτι τὴν ἔρευναν, συντείνουν εἰς τὴν κατάρρευσιν τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὴν διάλυσιν τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ μυκηναϊκοῦ χώρου, ἐκ τῶν διαθεσίμων δεδομένων, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καθορισθῇ ἐπακριβῶς. Ἀναμφισβήτητον ὅμως ἐκ τῶν δεδομένων συμπεράσμα φαίνεται ὅτι εἶναι τὸ ὅτι ἡ περίοδος τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ λήγει ἀμετακλήτως κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον καὶ εἰς τὸν χρόνον τοῦ πολιτισμοῦ τούτου πρὸ τοῦ τέλους τῆς περιόδου ταύτης, διὰ τῆς δραστηριότητος ἐνδεχομένως βορείου προελεύσεως στοιχείων χρησιμοποιοῦντων ἐμπειρίας τῶν ἐπιβιούντων μυκηναίων ἀπογόνων, ἐγκαινιάζεται μία νέα περίοδος δημιουργίας, ἥτις διὰ τῶν ἐπακολουθουσῶν περιόδων τοῦ πρωτογεωμετρικοῦ καὶ τοῦ γεωμετρικοῦ πολιτισμοῦ ἄγει εἰς τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ὑπομυκηναϊκὴ κατὰ ταῦτα περίοδος εἶναι ἡ πρώτη περίοδος, καθ' ἣν ἡ πολιτιστικὴ ἀφ' ἑνὸς κληρονομία τοῦ νοτιωτέρου ἑλληνικοῦ χώρου, διατηρουμένη ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε ἐπιβιούντων στοιχείων τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ὑπὸ τῶν σφριζομένων λειψάνων τοῦ παρελθόντος, καὶ ἡ συμβολὴ ἀφ' ἑτέρου τῶν βορείου προελεύσεως πρώτων εἰσδυσάντων εἰς τὸν νότιον χρόνον νέων στοιχείων τοῦ πληθυσμοῦ, διὰ τοῦ σφρίγους, τῆς τόλμης καὶ δραστηριότητος τῶν καὶ τῶν ἀτομικῶν αὐτῶν ἀντιλήψεων περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς τέχνης, συγχωνεύονται διὰ νὰ δημιουργηθῇ ὁ πληθυσμὸς καὶ πολιτισμὸς τῶν ἱστορικῶν χρόνων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου.

Ὁ λαμπρὸς κλασσικὸς πολιτισμὸς καὶ οἱ πρῶτοι παράγοντες διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῶν ἱστορικῶν χρόνων τῆς Ἑλλάδος φαίνεται τῷ ὄντι ὅτι ἔχουν τὰς πρώτας ρίζας τῆς γενέσεώς των εἰς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶναι γνωστὴ αὕτη ἐκ γραπτῶν πηγῶν.

1. Ἰλιάς Η, 8 - 10, 137, 138. Παισαν. VIII, 4, 10, καὶ 11, 3. Φερεκύδης, F. Jacoby, FG Hist. τόμ. I, 100, 3, 158. Πρακτ. Α'. τοπικοῦ Συνεδρ. Λακων. Σπουδ., Μολάοι 5-7 Ἰουνίου 1982, Ἀθήναι 1983.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ

ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
1050 - 900 Π.Χ.

Α. ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Ι. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ἐκ τῶν γνωστῶν πρωτογεωμετρικῶν θέσεων ἀρχιτεκτονικὰ δεδομένα ἔχουν παράσχει αἱ ἐπόμεναι 43 θέσεις.

Ι. Δωδώνη (3).—Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ ἐπιμήκης, ὀκτώ-
σχημος τὴν κάτοψιν, κλίβανος, μήκους 1,90 μ. κάτω ἕως 2,40 μ. ἄνω, ἀποτε-
λούμενος ἐκ δύο συνεχομένων κυκλωτερῶν ὀρυγμάτων εἰς τὸ στερεὸν ἔδα-
φος, βάθους 1,10 μ., τὸ νοτιώτερον τῶν ὁποίων ἐκαλύπτετο διὰ κινητοῦ
πηλίνου θόλου ἀποτελουμένου ἐξ ἡμίσεος περίπου χειροποιήτου πίθου,
διαμέτρου 0,55 μ., ἐφωδιασμένου διὰ δύο λαβῶν. Ἐπὶ τοῦ δαπέδου τοῦ κλι-
βάνου εὐρέθησαν δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΠΑΕ 1967, 40 - 42.

ΙΙ. Ἀξιοχώριον - Βαρδαρόφτσα (8).—Ἐκ τοῦ ἀκολουθοῦν-
τος τὴν πυρπόλησιν τοῦ ΥΕ ΙΙΙ Γ οἰκισμοῦ στρώματος 18 προέρχονται :
(1) Λεῖψανα θεμελιώσεως ἐξ εὐμεγέθων ἀργῶν λίθων καὶ τεμάχια ὠμῶν
πλίνθων, (2) δάπεδον οἰκίας ἐκ ποταμίων λίθων, μετὰ πιθανῆς λιθίνης βά-
σεως ξυλίνου κίονος. BSA 1925 - 26, 42.

ΙΙΙ. Καστανᾶς (10).—Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ : (1) Κα-
λῶς διατηρούμενα ἀρχιτεκτονικὰ λεῖψανα ἐκ τοῦ 13ου στρώματος ἀπὸ τῆς
κορυφῆς τοῦ λόφου, συνοδευόμενα ἀπὸ τὰ ἀρχαιότερα τροχήλατα ὄστρακα
τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου. (2) Δέκα πέντε ὀρθογώνια δωμάτια, ἐν μέρει ἢ ἐν
ὄλῳ ἀποκαλυφθέντα, ἐκ τοῦ 8ου στρώματος τῆς θέσεως. BCH 1977, 602. (3)
Εὐρύχωρα ὀρθογώνια οἰκήματα, κατεσκευασμένα ἐξ ὠμῶν πλίνθων καὶ
ἀποτελούμενα ἀπὸ περισσότερα ἑκαστον δωμάτια, ἐκ τῶν στρωμάτων 5 - 8.
BCH 1978, 714.

IV. Ἀσσηρος (11).—Ἐκ τοῦ δευτέρου ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου στρώματος, τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὴν πρῶμον ἐποχὴν τοῦ σιδήρου, προέρχονται : (1) Ὀρθογώνια δωμάτια, διαστάσεων 6×4 μ., οἱ τοῖχοι τῶν ὁποίων ἦσαν ἐξ ὠμῶν πλίνθων τὰ δὲ δάπεδα ἐκ πεπατημένης γῆς. Εἰς δύο τούτων εὐρέθησαν κυκλικαὶ ἐστίαι καὶ περὶ τὰ 20 πλήρη ἢ συμπληρωθέντα ἀγγεῖα. Τὰ λείψανα τῆς περιόδου ἐκαλύπτοντο ἀπὸ στῤῥωμα καταστροφῆς πάχους ἡμίσεος μέτρου. JHS 1978 AR, 46. BSA 1980, 229-267

V. Σαράτσι (17).—Ἀναλημματικὸς τοῖχος ἐξ ὠμῶν πλίνθων, πάχους πλεόν τῶν 0,60 μ. καὶ ὕψους 0,70 μ., μετὰ ἰχνῶν ξυλίνης ἐνισχύσεως, ἔχει ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν. BSA 1928 - 30, 146 - 147.

VI. Νέα Ἀγχίαλος (19).—Στῤῥωμα, πάχους 0,80 μ., προελθὼν ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως τοίχων ἐκ πηλοῦ καὶ περιέχον ἀπηνθρακωμένα ξύλα καὶ τέφραν, ἔχει ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν. Πλίνθοι εὐρεθεῖσαι ἀτάκτως ἐρριμμένα εἶχον διαστάσεις $0,36 \times 0,26 \times 0,09$ μ. δισκοειδεῖς δὲ λίθοι διαμέτρου 0,40 μ. μεταξὺ τούτων ἀπετέλουν ἴσως βάσεις ξυλίνων κιόνων. ΑΔ 1965 Χρον., 421.

VII. Πλατανιά-Μπουμπούστι (29).—Τὰ μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων περιγραφέντα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς θέσεως (ὁμάς I A, VIII ἀνωτέρω) πιθανῶς ἐν μέρει νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον. BSA 1926 - 27, 165 - 167. PM, 40 - 43.

VIII. Τσοτύλι (34).—Τεμάχια ἄμορφα ὠπτημένου πηλοῦ, διατηροῦντα ἀποτυπώματα ξύλων ἐκ ξυλοπλέκτων καλυβῶν ἀλημιμένων διὰ πηλοῦ, καὶ μεμονωμένους μεταξὺ τούτων λίθους, καλύπτοντα συνολικὴν ἑκτασιν ἐνὸς καὶ ἡμίσεος στρέμματος παρὰ τὸ Τσοτύλι, ὁ Κεραμόπουλλος ἔχει ἐρμηνεύσει ὡς λείψανα οἰκισμοῦ. ΠΑΕ 1935, 47 - 50.

IX. Ὁμαλὴ (36).—Τεμάχια πηλοῦ μὲ ἀποτυπώματα ξύλων, ἐκ ξυλοπλέκτων καλυβῶν, ἔχουν ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΠΑΕ 1937, 72.

X. Ἀργισσα-Γκρεμνὸς (55).—Πενιχρὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα ὑπομυκηναϊκῶν ἢ πρωτογεωμετρικῶν χρόνων. ΑΑ 1955, 196.

XI. Ἴωλκος (62).—Τὰ περιγραφόμενα κατωτέρω πρωτογεωμετρικὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς θέσεως προέρχονται ἐκ δύο περιοχῶν τῆς ἀνασκαφῆς, τὸ μὲν ἐκ στρώματος πάχους 1,20 μ. περιέχοντος δύο τοῦλάχιστον ἀρχιτεκτονικὰς φάσεις καὶ εὐρεθέντος ἄνωθεν τοῦ μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου,

τὸ δὲ ἐκ στρώματος πάχους 2 μ. περίπου περιέχοντος 3 - 4 ἀρχιτεκτονικὰς φάσεις καὶ συναντηθέντος νοτιώτερον τοῦ ἀνακτόρου. Πάντα τὰ ἀνακαλυφθέντα λείψανα ἀνῆκον εἰς οἰκήματα μὲ εὐθυγράμμους λιθοκτίστους τοίχους, ὕψους 1 μ. καὶ πάχους 0,55 - 0,65 μ., χρησιμεύοντας ὡς θεμέλια διὰ πλινθίνην ἀνώδομήν. Οὐδεμία ἐνδειξις ἀποτόμου καταστροφῆς ἢ ριζικῆς ἀλλαγῆς μεταξὺ ΥΕ ΙΙΙ Γ καὶ πρωτογεωμετρικῶν στρωμάτων παρατηρήθη (ΠΑΕ 1960, 51 - 55, 1961, 47 - 48, 53 - 54. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 374). Τὰ σπουδαιότερα τῶν δεδομένων τούτων δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς ἑπεται.

(1) Τοῖχοι δύο ἐπαλλήλων πρωτογεωμετρικῶν φάσεων, δάπεδα ἐκ πηλοῦ, ἐστία καὶ πλακόστρωτον τμήμα αὐλῆς ἐνδεχομένως, ἀκολουθοῦντα ἄνωθεν τοῦ ΥΕ ΙΙΙ Γ ἀνακτόρου. ΠΑΕ 1960, 51.

(2) Τμήματα ἀντιθέτων τοίχων καὶ ἐπ'ἀλλήλα ἐκ πηλοῦ δάπεδα ἄνωθεν τοῦ ΥΕ ΙΙΙ Γ ἀνακτόρου. ΠΑΕ 1961, 46.

(3) Ὅρυγμα στενούμενον πρὸς τὰ κάτω καὶ διαπερῶν τὸ δάπεδον τοῦ ΥΕ ΙΙΙ Γ ἀνακτόρου. ΠΑΕ 1961, 46.

(4) Λείψανα οἰκημάτων μὲ εὐθυγράμμους τοίχους ἀνήκοντα εἰς 3 - 4 ἀρχιτεκτονικὰς φάσεις, εὑρεθέντα δὲ εἰς τὴν νοτίως τοῦ ἀνακτόρου περιοχὴν. ΠΑΕ 1960, 54.

(5) Οἶκημα, μήκους πλέον τῶν 7,50 μ., μᾶλλον μεγαροσχήμου διαγράμματος, ἀποτελούμενον ἐκ 2 - 3 δωματίων, τῆς ἐσχάτης πρωτογεωμετρικῆς φάσεως, εὑρεθὲν νοτίως τοῦ ἀνακτόρου καὶ κατὰ τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τῆς ἀνασκαφῆς. ΠΑΕ 1960, 54.

(6) Ἔτερον οἶκημα, τοῦ ὁποίου ἀπεκαλύφθη τοῖχος μήκους 3,50 μ. δύο δὲ λίθοι τούτου ἔφερον σήματα ὁμοιάζοντα πρὸς ὀρθογώνιον Ψ, ἀνῆκον εἰς ἀρχαιότεραν τοῦ τελευταίου περιγραφέντος πρωτογεωμετρικὴν ἀρχιτεκτονικὴν φάσιν. ΠΑΕ 1960, 54 - 55.

(7) Μεμονωμένοι τοῖχοι καὶ τμήματα δύο οἰκοδομημάτων, τῆς τελευταίας καὶ τῆς πρώτης πρωτογεωμετρικῆς φάσεως, μερικῶς ἀποκαλυφθέντα. ΠΑΕ 1961, 48. Ἴδὲ γενικῶς καὶ GBGZ, Ο 65.

ΧΙΙ. Χαλκίς (98).—Εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἀνήκουν ἐνδεχομένως δύο φρέατα, βάθους 3,50 μ. καὶ 5 μ. ἀντιστοίχως, εὑρεθέντα ἐπὶ τοῦ λόφου Γύφτικα καὶ περιέχοντα κεραμικὴν καλύπτουσαν χρονικῶς τὴν περίοδον ἀπὸ πρωτογεωμετρικῶν μέχρις ἀρχαϊκῶν χρόνων. ΑΔ 1960 Χρον., 151.

ΧΙΙΙ. Λευκαντὶ (101).—Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ τὰ ἐπόμενα λείψανα.

(1) Τοῖχοι καὶ προαύλια οἰκῶν καλυπτόμενα ἀπὸ ἐπιχώσεις περιεχοῦσας πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν. ΑΔ 1970 Χρον., 259. Lefkandi I, 17-18, 23.

(2) Λάκκος 1 εἰς τὴν περιοχὴν 2 τῶν ἀνασκαφῶν, περιέχων ὑστέραν πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ τεμάχια πηλίνων χοανῶν καὶ μητρῶν διὰ τὴν κατασκευὴν χαλκῶν τριπόδων, ἐρμηνευθεῖς ὡς λείψανον χαλκουργικοῦ ἐργαστηρίου. Lefkandi, 28 - 29. Lefkandi I, 17, 27 - 31, 93 - 97, πίν. 11. GBGZ, O 65 - 68.

(3) Στρώματα περιέχοντα πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ μαρτυροῦντα ὅτι ὁ πρωτογεωμετρικὸς οἰκισμὸς κατελάμβανε μεγαλυτέραν ἑκτασιν καὶ τοῦ προηγηθέντος μυκηναϊκοῦ καὶ τοῦ ἀκολουθοῦντος γεωμετρικοῦ. Lefkandi, 5, 23, 26 - 28. Lefkandi I, 12.

(4) Ἱερόν, διαστάσεων 50 μ. × 10 μ., διαιρούμενον εἰς δύο μέρη καὶ εὔρεθὲν τυχαίως τὸ ἔτος 1981, γνωσθὲν δὲ ἐκ τῶν ἀνακοινώσεων τοῦ ἡμερησίου τύπου ἀρχικῶς. Περιοδικὸν Ταχυδρόμος 16 Ἰουλίου 1981, 28 - 30. JHS 1982 AR, 15-17, 1983 AR, 12-15. BSA 1982, 213-248.

XIV. Ἀθήναι (107).—Ὁ πρωτογεωμετρικὸς οἰκισμὸς περὶ τὴν Ἀκρόπολιν, κατὰ τὰς ἐνδείξεις ἐκ τῆς διασπορᾶς τῶν γνωστῶν πρωτογεωμετρικῶν τάφων, εἶχεν ἑκτασιν ἀξιολόγου πόλεως (GDA, 135 - 136. GBC, 36 χάρτης 2) τὰ γνωστὰ ὅμως πραγματικὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα, κατὰ γεωγραφικὴν σειρὰν ἀπὸ τῆς δυτικῆς κλιτύος τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς Νότον, Ἀνατολὰς καὶ Βορρᾶν εἶναι τὰ ἐπόμενα.

(1) Τοῖχοι οἰκῶν συνοδευόμενοι ἀπὸ πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν, ἐκ τῆς περιοχῆς ἀνατολικῶς τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπείου. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 10.

(2) Ἀρδευτικὸν σύστημα, εὔρεθὲν κατὰ τὴν θεμελίωσιν οἰκοδομῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καραγεώργη τῆς Σερβίας παρὰ τὴν πλατεῖαν Συντάγματος καὶ χρονολογούμενον ἐκ τῆς κεραμικῆς εἰς τὴν περίοδον 950 - 750 π.Χ., ἀποτελούμενον δὲ ἐκ φρέατος, κατὰ τὸ βόρειον ἄκρον, καὶ ἐκ τεσσάρων αὐλάκων νοτιώτερον. Τὸ φρέαρ εἶχε διάμετρον 1,10 μ. καὶ ἡρευνήθη εἰς βάθος 5 μ. περίπου, αἱ αὐλακες, πλάτους καὶ βάθους 0,50 μ., ἀπεῖχον μεταξύ των 1,60 μ. καὶ ἡρευνήθησαν εἰς μῆκος, αἱ δύο νοτιώτεραι τοὐλάχιστον, 12 καὶ 18 μ. ἀντιστοίχως. AE 1958, 2 - 5, πίν. 1.

(3) Ἐκ 35 φρεάτων καὶ λάκκων, εὔρεθέντων εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἀρχαίας Ἀγορᾶς τῶν Ἀθηνῶν καὶ περιεχόντων πρωτογεωμετρικὴν καὶ γεωμετρικὴν κεραμικὴν, μερικὰ τοὐλάχιστον πρέπει νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον. Hesperia 1961, 177 - 178. Agora XIII, 10. PGP, 315. GDA, 137 καὶ διάγραμμα σελίδος 136.

(4) Στρώμα κατοικίσεως, περιέχον πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν, εὔ-

ρεθὲν δὲ εἰς τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Ἀρίονος καὶ Καραϊσκάκη παρὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ. ΑΔ 1963 Χρον., 32, σχέδ. I, 6, 1970 Χρον., 67.

(5) Θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος πυρὰ μήκους 9,90 μ., εὐρεθεῖσα εἰς τὴν χωματερὴν Κοκκινογένῃ τῆς περιοχῆς τῆς Ἀκαδημίας Πλάτωνος, ἥτις συνωδεύετο ἐκ περισσοτέρων τῶν 200 ἀγγείων ἀποτεθειμένων εἰς στήλας τὸ ἐν ἐντὸς τοῦ ἄλλου. ΠΑΕ 1958, 8 - 9.

XV. Ὑμηττός (108).—Τὰ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὑμηττοῦ εὐρεθέντα λείψανα ὑπαιθρίου ἱεροῦ, τοῦ Ὀμβρίου Διὸς κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἀποτελούμενα ἐκ δύο βωμῶν καὶ ἀποθέτου, δύνανται νὰ περιγραφοῦν συνοπτικῶς ὡς κάτωθι.

(1) Ὁρθογώνιον οἰκοδόμημα, ἐξωτερικῶν διαστάσεων $5,80 \times 5,80$ μ., εὐρεθὲν δυτικῶς φυσικῆς κοιλότητος τοῦ ἐδάφους, χρησιμοποιηθείσης ὡς ἀποθέτου καὶ περιγραφομένης κατωτέρω. Τὸ οἰκοδόμημα ἔχει ἐρμηνευθῇ ὡς περίβολος ὑπαιθρίου βωμοῦ. Οἱ τοῖχοι τοῦ περιβόλου τούτου, ὁ ἀνατολικὸς καὶ βόρειος τῶν ὁποίων εἶχον πᾶχος 2 μ. ὁ δὲ δυτικὸς καὶ νότιος 0,80 μ., ἔχουν κατασκευασθῇ ἐξ ἄργων λίθων καὶ περιέκλειον περιοχὴν $3,20 \times 3,20$ μ. διατηροῦσαν πλακόστρωσιν κατὰ τὴν ΝΔ γωνίαν καὶ σωρὸν λίθων, λείψαναν βωμοῦ πιθανῶς, κατὰ τὴν ἀνατολικήν. AJA 1940, 3. Sanct. of Zeus, 1.

(2) Μικροτέρα κατασκευή, κειμένη 31 μ. βορειότερον τῆς προηγουμένης καὶ ἀποτελουμένη ἐκ δύο παραλλήλων τοίχων μήκους 4,80 μ. ἀπεχόντων ἀλλήλων 2 μ. περίπου. AJA 1940, 1 - 2. Sanct. of Zeus, 1.

(3) Ἀψιδοειδὴς κατασκευή ἐντὸς φυσικῆς κοιλότητος τοῦ ἐδάφους ἀνατολικῶς τοῦ πρώτου περιγραφέντος οἰκοδομήματος, διαστάσεων $7,20 \times 4,80$ μ. μετὰ τὴν ἀψίδα, διαμέτρου 2,80 μ., πρὸς Ἀνατολάς. Ἐντὸς τοῦ οἰκοδομήματος εὐρέθησαν τέφρα, πολυάριθμα γεωμετρικὰ κυρίως ὄστρακα καὶ τινα πλήρη ἀγγεῖα, τοποθετημένα εἰς στήλας τὸ ἐν ἐντὸς τοῦ ἄλλου, ἐν οἷς καὶ μέγας ἀριθμὸς ὀστράκων μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν «ἀνέθηκεν», τὸ δὲ οἰκοδόμημα ἡρμηνεύθη ὡς ἀποθήκη ἢ ἀποθέτης τοῦ ἱεροῦ. Art and Arch. 1923 (II), 207 - 208. AJA 1924, 337, 1941, 4 - 5. Sanct. of Zeus, 1-3.

XVI. Θορικός (110).—Τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Λείψανα γωνίας οἰκοδομήματος, οἱ τοῖχοι τοῦ ὁποίου, κατεσκευασμένοι ἐκ πλακοειδῶν λίθων, ἔχουν πᾶχος 0,41 - 0,64 μ. καὶ σφύζονται εἰς ὕψος 1 μ. Ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθησαν μικραὶ κοιλότητες, βάθους 0,20 μ., εἰς μίαν τῶν ὁποίων ὑπῆρχον τέφρα καὶ τεμάχια λιθαργύρου, τὸ δὲ οἰκοδόμημα, χρονολογούμενον ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ κεραμικῆς εἰς τὸ τέλος τῆς πρωτογεωμετρικῆς καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, ἦτοι περὶ τὸ 900 π.Χ.,

ἔχει ἐρμηνευθῇ ὡς ἐργαστήριον διὰ τὴν παρασκευὴν ἀργύρου ἐκ μολύβδου, ὅμοιον δὲ ἐργαστήριον ἔχει ἀναφερθῇ καὶ ἐξ Ἄργους. Thorikos II, 26 - 34, Thorikos, III, 32 - 35. ΑΔ 1966 Χρον., 109 - 110. GDA, 159, 314. DAG, 248.

(2) Πενιχρὰ λείψανα τοίχων καὶ πιθανῶς ἐστίας ἢ καύσεως νεκροῦ συνοδευόμενα ἀπὸ πρωτογεωμετρικὴν καὶ πρῶμιον γεωμετρικὴν κεραμικὴν. Thorikos I, 81 - 86.

XVII. Παλαιὰ Κόρινθος (112).—Τὰ μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν δεδομένων μνημονευθέντα ἀνωτέρω (II A, IX) πενιχρὰ ἀρχιτεκτονικὰ δεδομένα ἐκ τῆς θέσεως συνοδεύοντο ἀπὸ ὑπομυκηναϊκὴν καὶ πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ δύνανται νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. AJA 1939, 596 - 599. Corinth VII (I), 3 - 4.

XVIII. Ἄργος (115).—Τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ δεδομένα τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου ἔχουν ἀναφερθῇ ἐξ 6 - 7 τοποθεσιῶν τῆς συγχρόνου πόλεως.

(1) Λείψανα πλινθοκτίστου διὰ πυρᾶς καταστραφέντος οἰκήματος ἀνακαλυφθέντος εἰς τὸ οἰκόπεδον Ἀ. Μπερτζελέτου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βασιλίσσης Σοφίας ἀριθ. 25 παρὰ τὴν ΒΑ γωνίαν τῆς πλατείας Ἀγίου Πέτρου. Ἐκ τοῦ οἰκοδομήματος εὐρέθησαν πλίνθοι μόνον, κεκινημένοι ἐκ τῆς ἀρχικῆς θέσεώς των, αἱ διαστάσεις τῶν ὁποίων ἦσαν $0,33 \times 0,29 \times 0,9$ μ. περίπου. ΠΑΕ 1952, 422 - 423, 425, 426. GA, 27.

(2) Λείψανα τοίχων, δαπέδων καὶ ἐνὸς κλιβάνου, συνοδευόμενα ἀπὸ ἓν ὑπομυκηναϊκὸν καὶ πολυάριθμα πρωτογεωμετρικὰ ὅστρακα, ἐκ τοῦ οἰκοπέδου Γκρανιᾶ ΒΑ τοῦ ῥωμαϊκοῦ βαλανείου. BCH 1957, 677. GA, 23, 27 - 28.

(3) Μεταλλουργικὸν ἐργαστήριον διὰ τὴν παραγωγὴν ἀργύρου τοῦ τέλους τῆς ὑπομυκηναϊκῆς ἢ τῆς ἀρχῆς τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου, ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Μουσείου, μνημονευθὲν μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν δεδομένων (II A, X) ἀνωτέρω. BCH 1959, 768. GA, 23 - 26, 28.

(4) Τοῖχος κατὰ τὰς ἀνατολικὰς ὑπωρείας τῆς Λαρίσης, πλησίον τοῦ ὁποίου εὐρέθησαν δύο ταφαὶ γεωμετρικῶν χρόνων, μεταγενέστεραι τούτου. BCH, 1959, 757, 759. GA, 23, 28.

(5) Πέντε διαδοχικὰ στρώματα οἰκῶν, κάτωθεν γεωμετρικῶν λειψάνων, εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ νοτίου νεκροταφείου τοῦ Ἄργους. BCH 1953, 260, 1955, 314, 1957, 677 - 678. GA, 28.

(6) Πρωτογεωμετρικὰ στρώματα κατοικήσεως καὶ εἰς κλίβανος ἐκ πηλοῦ, εὐρεθέντα εἰς τὰ οἰκόπεδα Παπαπαρασκευᾶ καὶ Ἀναγνωστοπούλου εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τὰ τελευταῖα μνημονευθέντα λείψανα περιοχὴν. BCH 1967, 844, εἰκ. 22, 1971, 748, εἰκ. 19 - 20. GA, 28.

XIX. Τίρυς (116).—Τοῖχοι, δάπεδα καὶ ἐν φρέαρ πληρὲς πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς περιοχῆς δυτικῶς τῆς ἀκροπόλεως. AAA 1974, 22. BCH 1975, 613. GA, 28.

XX. Ἀσίνη (118).—Τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Τοῖχοι οἰκιῶν ἐκ τῆς ἀκροπόλεως (Asine, 39 - 40) καὶ τῆς κάτω πόλεως (Asine, 46, 64), μνημονευόμενοι ὡς γεωμετρικοὶ ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν ἀνασκαφῶν ἀλλ' ἐκ τῆς παρουσίας πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς καὶ πρωτογεωμετρικῶν τάφων μεταξὺ τῶν ΥΕ οἰκιῶν τῆς κάτω πόλεως πιθανῶς, μερικῶς τοῦλάχιστον, ἀνήκοντες καὶ εἰς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. Asine, 81 - 82, εἰκ. 61 (τοῖχοι 106 - 111, περίοδος 8 τοῦ οἰκισμοῦ), 89, 90, 312.

(2) Ἀψιδοειδῆς οἰκία, μήκους 12,50 μ., ἔχουσα τὴν ἀψίδα πρὸς Βορρᾶν καὶ οἱ τοῖχοι τῆς ὁποίας ἀποτελοῦνται ἐκ δύο σειρῶν λίθων, ὡς καὶ ἄλλα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα παρ' αὐτὴν ἀκολουθοῦντα ἐπὶ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν καὶ καλυπτόμενα ὑπὸ γεωμετρικῶν, εἰς τὸ κτῆμα Καρμανιόλα ἀνατολικῶς τῆς ἀκροπόλεως. AAA 1971, 147 - 148. ΑΔ 1971 Χρον., 114, 1972 Χρον., 231, 1973 Χρον., 156. BCH 1975, 617. GA, 51 - 53.

XXI. Ριζόμυλος - Νιχώρια (132).—Τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου (φάσεις I-ΙΒ) ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῶν περιοχῶν II, III, IV καὶ VII τῶν ἀνασκαφῶν. Hesperia 1972, 226 εἰκ. 2, 1975, 70 εἰκ. 1, 114, 141.

(1) Πρωτογεωμετρικὸς ἢ γεωμετρικὸς τοῖχος οἰκίας, εὔρεθεις εἰς τὴν τάφρον XVII τῆς περιοχῆς VII καὶ συντόμως μνημονευόμενος. Hesperia 1972, 236, 238.

(2) Ἀψιδοειδῆς οἰκία III - 1, εὔρεθεισα εἰς τὴν περιοχὴν III τῶν ἀνασκαφῶν ἄνωθεν μυκηναϊκῶν λειψάνων. Αἱ ἐσωτερικαὶ διαστάσεις τῆς οἰκίας ἦσαν $4 \times 3,75$ μ. ἡ δὲ ἀψιδωτὴ πλευρὰ αὐτῆς ἔκειτο κατὰ τὴν δυτικὴν στενὴν πλευρὰν ταύτης. Ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν τοίχων τῆς οἰκίας σφύζεται εἰς μόνον δόμος, ἀποτελούμενος ἐκ μιᾶς σειρᾶς λίθων, καὶ οἱ ἀνασκάψαντες εἶκασαν ὅτι ὁ ἐξωτερικὸς τοῖχος τῆς οἰκίας ἀπετελεῖτο ἐκ φθαρτῆς ὕλης. Ἐντὸς τῆς ἀψίδος ὑπῆρχε λάκκος, διαμέτρου 1,30 μ. καὶ βάθους 0,30 μ., δυτικώτερον δὲ τούτου μικρὰ κοιλότης, ἐρμηνευθεῖσα ὡς βάσις ξυλίνου κίονος τῆς ὀροφῆς. Hesperia 1972, 250 - 251, εἰκ. 7.

(3) Ἀψιδοειδῆς οἰκία IV - 1, εὔρεθεισα εἰς τὴν περιοχὴν IV τῶν ἀνασκαφῶν. Τὸ μῆκος τῆς οἰκίας, ἀπὸ Α πρὸς Δ, ἦτο 13,60 μ. καὶ τὸ πλάτος 8 μ. ἡ δὲ ἀψὶς ἔκειτο κατὰ τὴν δυτικὴν στενὴν πλευρὰν τῆς οἰκίας καὶ ἡ εἴσοδος, πλάτους 1,36 μ., κατὰ τὴν εὐθύγραμμον ἀνατολικὴν πλευρὰν αὐτῆς.

Τοῖχος, ἀνεπαρκῶς σφζόμενος, ἀνατολικώτερον τῆς εἰσόδου ἐσχημάτιζε μικρὸν πρόδομον, τοῖχοι δὲ κατὰ τὴν προέκτασιν τῶν μακρῶν πλευρῶν τῆς οἰκίας καὶ ἐγκάρσιος ἐνῶντων αὐτοὺς ἐσχημάτιζον πρὸ τοῦ προδόμου μικρὰν αὐλὴν διαστάσεων $7,10 \times 2,30$ μ. Ὁ ἐξωτερικὸς τοῖχος τῆς οἰκίας, πάχους 0,50 μ., κατὰ τὴν ἀψίδα καὶ τὴν βόρειον πλευράν, καὶ 1,20 μ. κατὰ τὴν νότιον, εἶχε κατασκευασθῇ ἐκ πλακοειδῶν λίθων, σφζομένων εἰς ὕψος 1 - 4 δόμων, καὶ ἐχρησίμευεν ὡς θεμέλιον δι' ἀνωδομὴν ἐξ ὠμῶν πλίνθων. Δύο ἀντηρίδες κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ὄψιν τοῦ βορείου τοίχου καὶ κοιλότητες διὰ τὴν ὑποδοχὴν ξυλίνων κιόνων κατ' ἀμφοτέρας τὰς πλευρὰς αὐτοῦ ὡς καὶ σειρὰ λιθίνων βάσεων ξυλίνων κιόνων κατὰ κεντρικὸν μακρὸν ἄξονα τῆς οἰκίας διηγκόλουν τὴν στέγασιν αὐτῆς. Κατὰ τὸ μέσον τοῦ μεγάλου δωματίου τῆς οἰκίας, τοῦ σχηματιζομένου ὑπὸ τῆς ἀψίδος ὑπῆρχε κυκλωτερῆς λιθόκτιστος ἐστία ἢ βωμός, στηριζόμενος διὰ δύο τοίχων συναντωμένων κατ' ὀρθὴν γωνίαν, ἀνατολικώτερον δὲ τούτου ὑπῆρχε βόθρος ἢ ἐτέρα ἐστία. Τὸ δάπεδον τῆς οἰκίας, ἀποτελούμενον ἐκ δύο στρώσεων, καὶ ὁ παχὺς διπλοῦς νότιος τοῖχος αὐτῆς μαρτυροῦν δύο τοὐλάχιστον φάσεις κατὰ τὴν χρῆσιν τῆς οἰκίας. Ἡ περιγραφεῖσα οἰκία εἶναι ἐκ τῶν μεγαλυτέρων οἰκημάτων τῆς περιόδου, κεραμικὴ δὲ καὶ μικρὰ εὐρήματα τῆς πρωτογεωμετρικῆς ἢ πρῶτου γεωμετρικῆς περιόδου (τοπικαὶ φάσεις Πα-Πβ) καὶ ἄφθονα ὅστ' αὖτε ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ βωμοῦ ἢ ἐστίας παρέσχον τῆς ἀφορμὴν εἰς τοὺς ἀνασκάψαντας νὰ ἐρμηνεύσουν τὸ οἶκημα ὡς κατοικίαν τοῦ ἡγεμόνος τοῦ οἰκισμοῦ κατὰ τὴν περίοδον καὶ ἐνδεχομένως θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος οἰκοδόμημα. *Hesperia* 1972, 251 - 254, 1975, 85 - 92, 115, 118, εἰκ. 4, IV - 1.

(4) Λεῖψανα ἄλλων οἰκοδομημάτων, ἐκ τῆς αὐτῆς περιοχῆς τῶν ἀνασκαφῶν πρὸς τὸ τελευταῖον περιγραφέν οἰκοδόμημα, συντόμως μνημονεύμενα καὶ ἀνήκοντα ἐνδεχομένως εἰς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. *Hesperia* 1975, 81 - 85, 94 - 96, 97, 100, 106 - 107, 140 - 141.

XXII. Ἰθάκη - Ἀετὸς (151).—Λεῖψανα οἰκισμοῦ μαρτυρούμενα ἐκ σωρῶν λίθων συνοδευομένων ἀπὸ πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν. *BSA* 1932 - 33, 27 - 36, 1953, 255 - 261.

XXIII. Σύρνη (158).—Τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λεῖψανα ἔχουν ἀναφερθῇ τοῦ πρωτογεωμετρικοῦ οἰκισμοῦ εἰς τὴν θέσιν, ὅστις περιωρίζετο μόνον ἐπὶ τῆς χερσονήσου, προερχόμενα ἐκ τριῶν διαφορετικῶν περιοχῶν τῆς ἀνασκαφῆς, εἰς μίαν τῶν ὁποίων παρατηρήθησαν τρία διαδοχικὰ στρώματα κατοικήσεως.

(1) Ἑλλειψοειδὴς οἰκία διαστάσεων 3×5 μ. ἀποτελουμένη ἐξ ἐνὸς δωματίου. Οἱ τοῖχοι τῆς οἰκίας ἦσαν ἐξ ὠμῶν πλίνθων, ἡ εἴσοδος αὐτῆς

ἔκειτο ἐπὶ τῆς βορείας στενῆς πλευρᾶς καὶ ἡ ὀροφὴ ἐστηρίζετο ἐπὶ ξυλίνων κίωνων, ἡ κοιλότης τῆς ὑποδοχῆς ἑνὸς τῶν ὁποίων ἐσφύζετο ἐπὶ τοῦ δαπέδου. Ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς ἡ οἰκία χρονολογεῖται εἰς τοὺς ὑστέρους πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. E. Akurgal, *Die Kunst Anatoliens*, 9 εἰκ. 1 - 2. AJA 1962, 369, πίν. 96, 3.

(2) Λείψανα ὀρθογώνιων οἰκημάτων ἐκ τοῦ αὐτοῦ στρώματος. E. Akurgal, *Die Kunst Anatoliens*, 9. AJA 1962, 239.

(3) Λείψανα ἐξ ἄλλων θέσεων τῆς ἀνασκαφῆς, εἰς μίαν περίπτωσιν εἰς τρία διαδοχικὰ στρώματα, συντόμως μνημονευόμενα. BSA 1958 - 59, 10.

XXIV. Αἶγινα (166).—Βόθρος πλήρης κεραμικῆς, ἄλλη πρωτογεωμετρικὴ κεραμικὴ καὶ παιδικοὶ τάφοι ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς ἱστορικῆς πόλεως μαρτυροῦν τὴν ὑπαρξιν πρωτογεωμετρικοῦ οἰκισμοῦ ἢ ἱεροῦ εἰς τὴν θέσιν. W. Kraiker, *Aigina*, 11 - 12, 21 - 25. AA 1938, 512.

XXV. Κέως (167).—Ίχνη μικρῶν οἰκοδομημάτων, λείψανα περιβόλου καὶ ὀρθογώνιος λίθος ἢ βωμός, ἄνωθεν τοῦ ΥΕ καὶ ὑπομυκηναϊκοῦ ἱεροῦ εἰς τὴν θέσιν τῆς Ἀγίας Εἰρήνης, συνοδευόμενα ἀπὸ πρωτογεωμετρικῆν, γεωμετρικὴν καὶ ἱστορικῶν χρόνων κεραμικὴν, μαρτυροῦν συνεχῇ χρῆσιν τοῦ ἱεροῦ ὡς τόπου λατρείας καὶ κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον. *Hesperia* 1962, 281 - 282, 1964, 332 - 333.

XXVI. Δῆλος (171).—Λείψανα οἰκιῶν, ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν θησαυρῶν ὡς καὶ ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Ἀρτεμισίου, συνοδευόμενα ἀπὸ πρωτογεωμετρικὰ ὄστρακα. CRAI 1908, 171 - 180. BCH 1911, 355 ἀριθ. 9 - 10. PGP, 127.

XXVII. Νάξος (176).—Ἐκ τῶν πολυαρίθμων τμημάτων δωματίων καὶ τοίχων τοῦ οἰκισμοῦ τῆς Γκρόττας, τῶν ἀκολουθούντων ἄνωθεν τῶν μυκηναϊκῶν ἀντιστοιχῶν λειψάνων καὶ μνημονευομένων εἰς τὰς ἀνακοινώσεις ἐπὶ τῶν ἀνασκαφῶν ὡς «μεταμυκηναϊκῶν» ἢ «γεωμετρικῶν» (ΠΑΕ 1950, 269 - 280, 1951, 214 - 223, 1959, 185 - 187, 1963, 148 - 159, 1965, 167 - 176, 1967, 112 - 119), εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἀνήκουν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὰ ἐπόμενα δεδομένα.

(1) Τὸ μεγαρόσχημον οἰκοδόμημα I, τὸ ἀναφερόμενον ὑπὸ τοῦ ἀνασκάψαντος ὡς ὑπομυκηναϊκὸν ἢ πρωτογεωμετρικὸν καὶ μνημονευθὲν ἤδη μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν δεδομένων ἀνωτέρω. ΠΑΕ 1951, 220.

(2) Τμήματα τοίχων τῆς δευτέρας ἀρχιτεκτονικῆς περιόδου, ἐν οἷς μικρὰ γωνία οἰκήματος, συνοδευόμενα ἀπὸ ἀνάμεικτα πρωτογεωμετρικά, γεωμετρικά καὶ μυκηναϊκά ὄστρακα. ΠΑΕ 1963, 151 - 152.

(3) Κυκλικὴ ἐστία καὶ βόθρος, βάθους 3,50 μ. περίπου, θρησκευτικοῦ ἐνδεχομένως χαρακτήρος, εὑρεθεῖς εἰς τὸ οἰκόπεδον τοῦ Εἰρηνοδικείου καὶ περιέχων δύο σκελετοὺς χοίρων ὥς καὶ μυκηναϊκὰ καὶ πρωτογεωμετρικὰ ὄστρακα. ΠΑΕ 1965, 171 - 174.

(4) Τοῖχος ἄνωθεν τῆς μυκηναϊκῆς οἰκίας Β καὶ ἰπνὸς τοῦ οἰκισμοῦ τῆς Γκρόττας, μνημονευόμενοι εἰς τὴν ἐκθεσιν τῶν ἀνασκαφῶν ὥς ἀνήκοντες «εἰς τὴν στροφὴν ἀπὸ τῆς μυκηναϊκῆς εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐποχὴν». ΠΑΕ 1967, 115 - 116, 1971, 174.

XXVIII. Δοιοῦσα (177).—Ἐκ τῆς νήσου προέρχονται τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ δεδομένα πρωτογεωμετρικῶν ἢ γεωμετρικῶν χρόνων.

(1) Ὁχυρωματικὸν τεῖχος, κατὰ τὸν αὐχένα τῆς μικρᾶς χερσονήσου ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔκειτο ὁ οἰκισμὸς, διακρινόμενον εἰς τρεῖς φάσεις κατασκευῆς. Τῆς πρώτης φάσεως τὸ τεῖχος ἦτο ἐκ μικρῶν λίθων καὶ εἶχε πάχος 0,85 - 0,95 μ. ἐσφύζετο δὲ εἰς ὕψος 0,90 μ. Κατὰ τὴν δευτέραν φάσιν τὸ τεῖχος περιέκλειε μεγαλύτεραν ἑκτασιν ἀπὸ τὸ ἀρχαιότερον τεῖχος καὶ εἶχε πάχος 0,90 - 1 μ. ἀπετελεῖτο δὲ ἐκ δύο σειρῶν μεγάλων λίθων, τὸ μεταξὺ κενὸν τῶν ὁποίων ἐπληροῦτο διὰ μικροτέρων λίθων, καὶ ἐσφύζετο εἰς ὕψος 0,85 μ. Κατὰ τὴν τρίτην φάσιν εἰς τὴν ἀνατολικὴν τοῦ τείχους ἄκραν προσετέθη προμαχών. ΑΑΑ 1971, 210 - 214. ΑΔ 1971 Χρον., 466 - 467.

(2) Ἀψιδωτὸν κτήριο ἐσωτερικῶν διαστάσεων 10,60 × 3,90 μ. ἐκτείνόμενον ἀπὸ Β πρὸς Ν. Ἐσωτερικὸς τοῖχος ἐχώριζε τὸ οἶκημα εἰς δύο μέρη. Οἱ τοῖχοι εἶχον κατασκευασθῇ διὰ μεγάλων ἀργῶν λίθων καὶ εἶχον πάχος 0,80 μ. σφύζομενον δὲ ὕψος 0,90 - 1 μ. Πρὸ τοῦ κτηρίου πρὸς Β ὑπῆρχε τετράγωνος χώρος, διαστάσεων 6,25 × 4,25 - 4,50 μ. χρησιμεύων ἴσως ὡς αὐλή. ΑΔ 1969 Χρον., 392, 1970 Χρον., 426, σχέδ. 2, Χ 6.

(3) Κτήριο Χ 7. Σύστημα δύο ὀρθογωνίων χώρων, ὁ βορειότερος τῶν ὁποίων εἶχε μῆκος 7 μ. ἀπὸ Β πρὸς Ν καὶ πλάτος 4 - 4,10 μ. ὁ δὲ νοτιώτερος εἶχε μῆκος 6 μ. ἀπὸ Α πρὸς Δ καὶ πλάτος 3,50 μ. ἀπὸ Β πρὸς Ν. Παρὰ τὸν ἀνατολικὸν τοῖχον τοῦ οἰκήματος ὑπῆρχε θρανίον πλάτους 0,30 μ. καὶ ὕψους 0,20 - 0,25 μ. παρὰ δὲ τὸ βόρειον μέρος τούτου ὑπῆρχεν ἐστία καὶ πλῆθος ὀστράκων. Δυτικώτερον τοῦ βορείου δωματίου ἠρευνήθη χώρος μήκους 7,80 μ. ἀνεπαρκῶς σφύζομενος. ΑΔ 1970 Χρον., 426 - 428.

(4) Ἐτερον κτίσμα ἐκ δύο χώρων, κείμενον πρὸς Β τοῦ ἀψιδωτοῦ κτηρίου. Ὁ βόρειος χώρος εἶχε διαστάσεις 4,20 × 3 μ. καὶ ὁ νότιος 3,40 × 3,10 μ. κατὰ δὲ τὴν ΝΑ γωνίαν τούτου ὑπῆρχεν ἐλλειψοειδὴς ἐστία. ΑΔ 1970 Χρον., 428.

(5) Δύο πυραὶ, περιέχουσαι πολυάριθμα συντετριμμένα ἀγγεῖα, ὅστ' αὖ ζῶων καὶ λίθους, εὑρέθησαν βορείως τοῦ ἀψιδωτοῦ κτηρίου. ΑΔ 1969 Χρον., 390 - 392.

(6) Τέσσερα ἄλλα κτίσματα (Α-Δ) ἀνασκαφέντα τὸ ἔτος 1972 καὶ ἀποτελούμενα ἐκ δύο χώρων ἑκαστον. Τὸ οἶκημα Α ἀπετελεῖτο ἐκ δύο χώρων, διαστάσεων $4,10 \times 4$ μ. καὶ $4,70 \times 3,20$ μ. ἀντιστοίχως, ἐπικοινωνούντων δι' ἀνοίγματος πλάτους 0,95 μ. Τὸ οἶκημα Β εἶχε συνολικὸν μῆκος 9,90 μ. καὶ πλάτος 3,10-3,65 μ. Ὁ βορειότερος χώρος τούτου, διαστάσεων $5 \times 4,05$ μ. εἶχε κατὰ τὸ μέσον τετράγωνον λίθον, διαστάσεων $0,45 \times 0,45$ μ. καὶ ὕψους 0,30 μ., χρησιμοποιοῦμενον ἐνδεχομένως ὡς βάσιν ξυλίνου κίονος τῆς ὀροφῆς. Τὸ κτίσμα Γ εἶχε μῆκος 9,30 - 9,70 μ. ἀπὸ Α πρὸς Δ καὶ πλάτος 3,90 - 5,10 μ. Τὸ οἶκημα Δ, κατὰ τὸ μέσον τοῦ οἰκισμοῦ, εἶχε μῆκος 12 μ. καὶ πλάτος 2 - 3,70 μ. Ἀφθονος κεραμικὴ καὶ τινα μικρὰ εὐρήματα συνελέγησαν ἐκ τῶν οἰκημάτων τούτων. AAA 1973, 256 - 259. ΑΔ 1973 Χρον., 544 - 547.

XXIX. Ῥόδος (185).—Ἐκ τῆς Ῥόδου ἔχουν ἀναφερθῇ τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῶν πρωτογεωμετρικῶν πιθανῶς χρόνων.

(1) Δύο παράλληλοι τοῖχοι ἐκτεινόμενοι ἀπὸ Β πρὸς Ν καὶ εἰς ἀπόστασιν 5,40 μ. ἀπ' ἀλλήλων, εὐρεθέντες εἰς τὴν θέσιν Κοπριά, ὑπὸ τὴν δυτικὴν κλιτὺν τῆς ἀκροπόλεως τῆς Λίνδου, καὶ ἀνήκοντες πιθανῶς εἰς θεμέλια οἰκίας. Οἱ τοῖχοι οὗτοι εἶχον κατασκευασθῇ ἐξ ἄργων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λίθων ἐκ δὲ τοῦ δαπέδου τῆς οἰκίας ἐσφῶζοντο ἰχνὴ λιθοστρώσεως. Πλησίον αὐτῆς εὐρέθησαν πρωτογεωμετρικὰ καὶ γεωμετρικὰ ὄστρακα. Lindos I, 58-59. 233. PGP, 229 - 230.

(2) Λείψανα οἰκίας συνοδευόμενα ἀπὸ πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν, εὐρεθέντα εἰς τὴν θέσιν Βουκόπια τῆς Λίνδου καὶ συντόμως μνημονευόμενα. Lindos I, 232. PGP, 230.

(3) Ἀποθέτης ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Καμείρῳ, περιέχων πλὴν ἄλλων κεραμικῶν εὐρημάτων καὶ τινα πρωτογεωμετρικὰ ὄστρακα, παρέχοντα ἐνδείξεις κατοικήσεως ἢ λατρείας εἰς τὴν θέσιν κατὰ τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. CR VI - VII, 279, 360 - 363, εἰκ. 92 - 106. PGP, 228 - 229.

XXX. Καλὸ Χωριὸ (191).—Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ εὐτελεῖς τὴν κατασκευὴν τοῖχοι καὶ σωροὶ λίθων προερχόμενοι ἐκ τῆς καταστροφῆς οἰκημάτων, ἐνὸς τῶν ὁποίων ἀνεσκάφησαν δύο δωμάτια περιέχοντα πρωτογεωμετρικὴν καὶ γεωμετρικὴν κεραμικὴν. Κρ. Χρον. 1947, 639, 1951, 98 - 99.

XXXI. Κνωσὸς (195).—Ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ ἀνακτόρου τῆς Κνωσοῦ ἔχουν ἀναφερθῇ τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα.

(1) Τοῖχοι θεμελίων οἰκιῶν ἐκ τῆς περιοχῆς δυτικῶς τοῦ ἀνακτόρου. JHS 1937, 137. Survey, ἀριθ. 163.

(2) Δύο τοῖχοι οἰκίας συναντῶμενοι κατ' ὀρθὴν γωνίαν καὶ λείψανα δαπέδου εὐρεθέντα νοτίως τῆς Βασιλικῆς Ὁδοῦ. BSA 1972, 64.

XXXII. Ὁλοῦς (198).—Θεμέλια ὀρθογωνίου ἱεροῦ καὶ ἐσχάρας θυσιῶν, συνοδευόμενα ἀπὸ πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν, ἔχουν ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν. Τὸ ἱερὸν διαστάσεων $11,25 \times 4,75$ μ. εἶχε τὴν εἴσοδον ἐπὶ τῆς δυτικῆς μακρᾶς πλευρᾶς πρὸ δὲ τῆς εἰσόδου ταύτης ἔκειτο ἡ ἐσχάρα, στεγαζομένη ἐνδεχομένως διὰ ξυλίνης στοᾶς, ἡ βάσις ἐνὸς τῶν κίωνων τῆς ὁποίας εὐρέθη πρὸ τῆς ἐσχάρας. BCH 1937, 475, 1938, 387. GBGZ, O 21-O 22.

XXXIII. Πρινιάς (208).—Σειρά ὀρθογωνίων δωματίων εὐρέθη κατὰ τὴν νότιον παρυφὴν τοῦ νεκροταφείου τῆς Σιδεροσπηλιᾶς, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὑπῆρχον ἀπηνθρακωμένα ἀνθρώπινα ὅσθα. Ὁ σκοπὸς τῶν δωματίων τούτων, ἅτινα μνημονεύονται καὶ μετὰ τῶν ταφικῶν δεδομένων, δὲν εἶναι σαφές. Πεπραγμ. Γ' Διεθν. Κρητολ. Συνεδρ., τόμ. Α' 1973, 288, πίν. 74 α. ΑΔ 1972 Χρον., 634.

XXXIV. Βρόκαστρο (212).—Τὰ μετὰ τῶν ΥΜ III Γ δεδομένων περιγραφέντα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς θέσεως (I A, LIII) τὰ μνημονευθέντα καὶ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων (II A, XVI) ἀνωτέρω, ἦσαν ἐνδεχομένως ἐν χρήσει μέχρι τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων καὶ πρέπει νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. Vrokastro, 86 - 88, πίν. XVIII.

XXXV. Ἀρκάδες (214).—Ἡ ἀρχαιότερα ἐκ τριῶν ἀρχιτεκτονικῶν φάσεων τοῦ ἀνασκαφέντος ἱεροῦ κατὰ τὴν ΝΑ κλιτὺν τῆς ἀκροπόλεως, εἰς τὸν ἀγρὸν Κ. Ἐ. Καντζιλᾶκη, χρονολογεῖται εἰς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους, τὸν 9ον π.Χ. αἰῶνα, κατὰ τὴν ἀνασκάψασαν. Εἰς τὴν φάσιν ταύτην ἀνήκουν ὁ δυτικὸς τοῖχος (T1 - T11 - T16) μήκους 17 μ. καὶ ὁ βόρειος (T10) τοῦ ὑπαιθρίου χώρου τοῦ ἱεροῦ. ΑΔ 1970 Χρον., 455 - 458. BCH 1973, 398.

XXXVI. Γόρυς (217).—Πενιχρὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τοίχων συνοδευόμενα ἀπὸ πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν. Annuario 1955 - 56, 215 - 217.

XXXVII. Φαιστός (220).—Αἱ Ἰταλικαὶ ἀνασκαφαὶ τῶν ἐτῶν 1956 - 1957 ἀπεκάλυψαν ἀξιόλογα λείψανα οἰκιῶν κατὰ τὴν ΝΔ γωνίαν τῆς περιοχῆς τοῦ μινωικοῦ ἀνακτόρου. Annuario 1957 - 58, 255 - 265. JHS 1978 AR, 18, 1979 AR, 16 - 17.

XXXVIII. Κάτω Σύμη (222).—Λιθόστρωσις, πρωτογεωμετρικῶν ἢ γεωμετρικῶν χρόνων, ἔχει ἀναφερθῆ ἐκ τῆς θέσεως. ΠΑΕ 1975, 324 - 325.

XXXIX. Ἄγιος Ἰάκωβος (227).—Τὸ Κυπρογεωμετρικὸν (=ΚΓ) I - II ἱερὸν τῆς θέσεως ἦτο ὀρθογώνιον οἶκημα, διαστάσεων $6,95 \times 10,75$ μ., ἔχον τὸν μακρὸν ἄξονα ἀπὸ Β πρὸς Ν καὶ τὴν εἴσοδον ἐπὶ τῆς ἐλλειπούσης βορείας στενῆς πλευρᾶς αὐτοῦ. Εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ οἰκοδομήματος ἦτο δυνατόν νὰ διακριθοῦν δύο περίοδοι. Κατὰ τὴν ἀρχαιότεραν τούτων (ΚΓ I) δὲν ὑπάρχουν ἐνδείξεις διαιρέσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ἱεροῦ. Τὰ θεμέλια τῶν ἐξωτερικῶν τοίχων εἶχον κτισθῆ δι' ἀργῶν λίθων τὸ δὲ δάπεδον ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὑπόστρωσιν λίθων ἐπικεχρισμένων δι' ἀσβέστου. Ἐνδείξεις διὰ τὸν τρόπον στεγάσεως τοῦ οἰκοδομήματος δὲν ὑπάρχουν. Κατὰ τὴν νεωτέραν περίεδοι τὸ οἰκοδόμημα διηρέθη δι' ἐσωτερικοῦ τοίχου ἀρχομένου ἀπὸ τῆς δυτικῆς μακρᾶς πλευρᾶς καὶ καταλείποντος εὐρείαν δίοδον μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου. Παρὰ τὸν δυτικὸν τοῖχον τοῦ ἐσωτερικοῦ (νοτίου) δωματίου ὑπῆρχεν ὀρθογώνιος βωμὸς ἐκ λίθων καὶ ἀσβέστου. Οἱ τοῖχοι τοῦ νεωτέρου ἱεροῦ ἔχουν κτισθῆ ἐπὶ τῶν λειψάνων τῶν παλαιότερων τοίχων δι' ἀργῶν λίθων καὶ ἀσβέστου, δι' ἀσβέστου δὲ ἔχει χρισθῆ καὶ τὸ δάπεδον, κείμενον ὑψηλότερον τοῦ δαπέδου τοῦ παλαιότερου ἱεροῦ. SCE I, 361 - 370, σχέδ. XIV. SCE IV (2), 2 - 3.

XL. Μύρτου - Πηγάδες (228).—Τὸ μετὰ τῶν ΥΚ III δεδομένων μνημονευθὲν (I A, LVIII) ἀνωτέρω ἱερὸν τῆς θέσεως ἐχρησιμοποιήθη πάλιν κατὰ τὴν ΥΚ II περίεδοι. Myrtou-Pigadhes, 18 - 23. SCE IV (1 C), 6 - 9 27 - 28.

XLI. Ἄγια Εἰρήνη (229).—Τὸ ΚΓ I - III ἱερὸν τῆς θέσεως ἀπετελεῖτο ἐξ ἀκανονίστου ἐλλειψοειδοῦς τὸ σχῆμα τεμένους, περιβαλλομένου ὑπὸ παχέος ἀναχώματος, καλύπτοντος τὰ ΥΚ III A λείψανα καὶ ἔχοντος τὴν εἴσοδον πρὸς Νότον, ἐκ χαμηλοῦ τριγωνικοῦ βωμοῦ κατὰ τὸ βόρειον μέρος τοῦ τεμένους, κατεσκευασμένου ἐκ 2 - 3 σειρῶν ἀργῶν λίθων, καὶ ἐκ τραπέζης δι' ὑγρᾶς προσφοράς, κειμένης παρὰ τὸν βωμὸν καὶ ἀποτελουμένης ἐκ παχείας ἐλλειψοειδοῦς πλακὸς ἀσβεστολίθου φερούσης μικρὰς κοιλότητος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας. Κατὰ τὴν ΚΓ III περίεδοι τὸ ἱερὸν ὑπέστη μεταβολάς. SCE II, 642 - 853 (περίεδοι 2 - 3). SCE IV (2), 1.

XLII. Κίτιον (238).—Μέρος ἐνὸς δωματίου οἰκίας, οἱ τοῖχοι τοῦ οἴκου εἶχον θεμέλιον ἐξ ἀργῶν λίθων ἀνωδομήν δὲ ἐξ ὧμῶν πλίνθων, τῆς ὑπ' ἐξέτασιν περιόδου, μνημονεύεται ἐκ τῆς θέσεως. SCE III, 18 εἰκ. 16, 1. SCE IV (2), 23. Problems, 133.

XLIII. Κούριον (240).—Λείψανα τοίχων οἰκῶν, τῶν περιόδων 3 καὶ 4 εἰς τὴν θέσιν Παμπούλα, πιθανῶς ἀνήκουν εἰς ΚΓ I χρόνους. AJA 1938, 261 - 275. SCE IV (2), 23.

II. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Τὸν τρόπον ἐγκαταστάσεως καὶ διαβιώσεως τῶν πρωτογεωμετρικῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν ἐκ τῆς μορφῆς καὶ ἐκτάσεως τῶν εἰς τὰς προηγούμενας σελίδας περιγραφέντων ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων, ἅτινα ἔχουν συνοψισθῇ ἐπὶ τοῦ πίνακος VIII. Συμπληρωματικὰς ἐπὶ πλεόν πληροφορίας διὰ τὴν ἑκτασιν τῶν οἰκισμῶν τῆς περιόδου παρέχουν στρώματα κατοικήσεως, μαρτυρούμενα ἐκ τῆς παρουσίας πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς, καὶ ἡ ἑκτασις τὴν ὁποίαν κατέχουν οἱ γνωστοὶ τάφοι τῆς περιόδου.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων κριτηρίων δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι πολλοὶ οἰκισμοὶ τῆς περιόδου, ὅπως ἡ Χαλκίς, τὸ Λευκαντί, αἱ Ἀθῆναι, τὸ Ἄργος, ἡ Ἀσίνη, ὁ Ῥιζόμυλος, ἡ Δονοῦσα ἀλλὰ καὶ ἄλλων ὀλιγότερον γνωστῶν θέσεων ἐνδεχομένως, ἦσαν μεγάλων διαστάσεων χωρία, ἐγγίζοντα τὰ ὅρια μικρῶν πόλεων, ἂν καὶ δὲν εἶναι πάντοτε σαφές ἐὰν πρόκειται περὶ συμπαγῶν ἐγκαταστάσεων ἢ διεσπαρμένων συστάδων κατοικιῶν εἰς ἐκάστην τῶν γνωστῶν περιπτώσεων.¹

Ἡ ἑκτασις πάντως τῶν πρωτογεωμετρικῶν οἰκισμῶν, ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς οἰκισμοὺς τῆς προηγηθείσης περιόδου, ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν καταπληκτικὴν αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γνωστῶν πρωτογεωμετρικῶν οἰκισμῶν, ἥτις ἀπεδόθη εἰς διεΐσδυσιν νέων ἀπὸ Βορρᾶ κατοίκων εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον κατὰ τὴν ἐπισκόπησιν τῆς πρωτογεωμετρικῆς κατοικήσεως τῆς χώρας ἀνωτέρω, μαρτυρεῖ περαιτέρω σημαντικὴν αὐξήσιν τοῦ ἐγκατεστημένου πληθυσμοῦ, μετὰ τὴν ἀρόδον τῶν ἀνωμαλιῶν, ὀφειλομένην ἀφ' ἐτέρου προφανῶς καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν εὐνοϊκῶν διὰ τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ οἰκονομικῶν συνθηκῶν εἰς τὸν νοτιώτερον κυρίως, ἡπειρωτικὸν καὶ νησιωτικόν, ἑλληνικὸν χῶρον.

Ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου, κατὰ τὰς ἐνδείξεις ἐκ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν στρωμάτων ἢ φάσεων κατοικήσεως τῶν διαφόρων οἰκισμῶν, συνοψιζομένων εἰς τὴν πρώτην στήλην τοῦ πίνακος VIII, δύναται νὰ παρατηρηθῇ ὅτι εἰς μὲν τὴν Μακεδονίαν, ὅπου μεταξὺ τῶν διαδοχικῶν φάσεων κατοικήσεως τῶν οἰκισμῶν τοῦ Ἀξιοχωρίου, τῆς Ἀσσήρου καὶ τῆς Πλατανιάς παρεμβάλλονται στρώματα πυρπολήσεως, ὁ

1. GDA, 137, 161 - 162.

[illegible]

χαρακτήρ τῆς περιόδου παρέμεινε πολεμικός, εἰς τὴν νοτιωτέραν ὁμως Ἑλλάδα, τὰς Κυκλάδας, τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὴν Κύπρον, ὅπου ἐλλείπουν κατὰ κανόνα στρώματα πυρπολήσεως, αἱ διαδοχικαὶ φάσεις κατοικήσεως, αἵτινες εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Ἄργους ὑπερβαίνουν ἴσως τὰς πέντε, πρέπει νὰ ἐρμηνευθοῦν ὡς ἐνδείξεις εὐπορίας μᾶλλον τῶν κατοίκων, ἐκδηλουμένης διὰ τῆς ἀνοικοδομήσεως, ἐπεκτάσεως καὶ ἐκσυγχρονισμοῦ τῶν κατοικιῶν τῶν, ὥστε νὰ ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ συνεχῶς αὖξανομένου πληθυσμοῦ τῶν νοτιωτέρων περιοχῶν.

Ἡ ἔλλειψις ἄλλωστε ὀχυρώσεων ἐκ τῶν οἰκισμῶν τῶν νοτιωτέρων περιοχῶν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου, μὲ μόνην ἐξαίρεσιν τὸν οἰκισμὸν τῆς Δονούσης, ἡ ὀχύρωσις ὁμως τοῦ ὁποίου ἀνήκει ἴσως εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους, ὑποδηλοῖ εἰρηνικοὺς ὅρους διαβιώσεως διὰ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς, συνηγοροῦντας ὑπὲρ τῆς ἐκουσίας ἀνοικοδομήσεως τῶν παλαιῶν οἰκισμῶν τῆς περιοχῆς, ὥστε νὰ ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς ἀνάγκας μιᾶς συνεχῶς οἰκονομικῶς προοδευούσης κοινωνίας.

Ἐκ τῶν δημοσίου χαρακτῆρος ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων τῆς περιόδου πρῶτα δύνανται νὰ μνημονευθοῦν τὰ ἱερά, λείψανα τῶν ὁποίων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ 12 θέσεων τοῦ πίνακος VIII. Δύο τῶν ἱερῶν τούτων, τοῦ Ὀμβρίου Διὸς ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ τοῦ Ἀκαδήμου εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Πλάτωνος, προέρχονται ἐξ Ἀττικῆς καὶ παρέμειναν ἐν χρήσει μέχρι τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ἐν προέρχεται ἐξ Εὐβοίας, ἀνὰ τρία δὲ ἱερά ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ Κυκλάδων, Κρήτης καὶ Κύπρου, ἀλλὰ τὰ σφζόμενα λείψανα καὶ αἱ ὑπάρχουσαι ἐνδείξεις διὰ τὴν λατρευομένην εἰς ἐκάστην τῶν θέσεων τούτων θεότητα δὲν εἶναι πάντοτε ἐπαρκεῖς.

Ἐκ τῶν λοιπῶν κοινοτικοῦ ἐνδεχομένως χαρακτῆρος ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων δύνανται νὰ μνημονευθοῦν φρέατά τινα διὰ τὴν ὕδρευσιν τῶν κατοίκων τῶν οἰκισμῶν τῆς Χαλκίδος, τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Τίρυνθος καὶ ἐν ἀρδευτικὸν ἔργον ἐξ Ἀθηνῶν.

Ἰδιαιτέρας σημασίας δεδομένα διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῶν πρωτογεωμετρικῶν κατοίκων τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου εἶναι ἐν χαλκουργικὸν ἐργαστήριον ἐκ Λευκαντιοῦ (XIII, 2), δύο ἐργαστήρια παρασκευῆς ἀργύρου ἐκ Θορικοῦ (XVI, 1) καὶ Ἄργους (XVIII, 3), τὸ δεύτερον ἐμνημονεύθη καὶ μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν δεδομένων ἀνωτέρω, καὶ εἰς κεραμικὸς κλῖβανος ἐκ Δωδώνης (I), δύο ἕτεροι κλῖβανοὶ ἀβεβαίου χρήσεως ἐξ Ἄργους (XVIII 2, 6) καὶ τέταρτος ἐκ Νάξου (XXVII, 4).

Ἐκ τῶν οἰκιῶν πρώτη δύναται νὰ μνημονευθῇ μεγάλων διαστάσεων ἀψιδοειδῆς οἰκία ἐκ Ῥιζομύλου (XXI, 3) ἐρμηνευθεῖσα ὡς ἀνάκτορον τοῦ ἡγεμόνος τοῦ οἰκισμοῦ καὶ ὑπηρετοῦσα ἐνδεχομένως θρησκευτικούς σκοποὺς κατὰ τὸν ἀνασκάψαντα.

Ὡς πρὸς τὰ διαγράμματα τὸ σύνολον τῶν γνωστῶν οἰκιῶν τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου δύναται νὰ ταξινομηθῇ εἰς τέσσαρας τύπους, τὸν μεγαρόσχημον, τὸν ἐξ ἑνὸς ἢ περισσοτέρων δωματίων ὀρθογώνιον τύπον κατοικίας τὸν μὴ ὁμοιάζοντα πρὸς τὸν τύπον τοῦ μυκηναϊκοῦ μεγάρου, τὸν ἀψιδοειδῆ καὶ τὸν ἑλλειψοειδῆ.

Μεγαρόσχημοι οἰκίαι ἔχουν ἀναφερθῇ ἐξ Ἰωλκοῦ (XI, 5) καὶ Νάξου (XXVII, 1) ἀλλ' ὑπάρχουν ἀμφιβολίαι τόσον ὡς πρὸς τὴν χρονολόγησιν ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὰ διαγράμματα τῶν δεδομένων τούτων. Μετὰ τοῦ μεγαρόσχημου ὅμως τύπου δύναται νὰ συσχετισθῇ ὁ ἀψιδοειδὴς τύπος κατοικίας, ὅστις παρουσιάζεται τὸ πρῶτον εἰς τὸν νοτιώτερον ἑλληνικὸν χῶρον κατὰ τὴν Πρωτοελλαδικὴν περίοδον καὶ διαδίδεται κατὰ τὴν Μεσοελλαδικήν, ἔχει δὲ θεωρηθῇ πρόδρομος τοῦ μεγαρόσχημου τύπου εἰσαχθεὶς εἰς τὸν νότιον ἑλληνικὸν χῶρον ὑπὸ τῶν πρώτων εἰσελθόντων εἰς αὐτὸν βορείου προελεύσεως Ἀρείων.¹

Ἀψιδοειδῆ οἰκοδομήματα κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τοῦ Ὑμηττοῦ (XV, 3), τῆς Ἀσίνης (XX, 2), τοῦ Ῥιζομύλου (XXI, 2 - 3) καὶ τῆς Δονούσης (XXVIII, 2), ἐὰν δὲ ἡ εἰκασία εἰσαγωγῆς τοῦ τύπου τούτου οἰκοδομῆς ὑπὸ βορείου προελεύσεως κατοίκων κατὰ τὴν Πρωτοελλαδικὴν καὶ κυρίως τὴν Μεσοελλαδικὴν περίοδον δύναται νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ, τότε ἡ ἐπανεμφάνισις τοῦ τύπου τούτου κατὰ τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς ἔνδειξις ἀφίξεως νέου κύματος βορείων εἰς τὸν νοτιώτερον ἑλληνικὸν χῶρον καὶ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην.

Ὀρθογωνίου διαγράμματος οἰκοδομήματα ἔχουν ἀναφερθῇ ἐξ 11 θέσεων πασῶν τῶν περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, ἐὰν ὅμως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς τὸν τύπον τούτον οἰκίας πρέπει νὰ ἀνήκουν καὶ τὰ περισσότερα τῶν συνοψισθέντων εἰς τὸν πίνακα VIII λειψάνων εὐθυγράμμων τοίχων ἐξ 27 ἄλλων θέσεων, εἶναι δυνατόν νὰ συναχθῇ ὅτι ὁ τύπος τῆς ὀρθογωνίου οἰκίας, ἐξ ἑνὸς ἢ περισσοτέρων δωματίων, ἦτο ὁ συνηθέστερος τύπος κατοικίας τῶν πρωτογεωμετρικῶν, ὅπως καὶ τῶν ΥΕ III Γ, οἰκισμῶν.

Τοῦ ἑλλειψοειδοῦς τέλους τύπου οἰκοδομῆς ἔχει ἀναφερθῇ ἓν μόνον παράδειγμα ἐκ Σμύρνης (XXIII, 1).

Τὴν ἐσωτερικὴν διαρρύθμισιν τῶν πρωτογεωμετρικῶν οἰκιῶν συνεπλήρουν ἐστίαι, ἀναφερόμεναι ἐκ δέκα θέσεων τοῦ πίνακος VIII, κλίβανοι, μνημονευόμενοι ἐκ τεσσάρων θέσεων, βόθροι ἐκ πέντε θέσεων καὶ ἀναβαθμοὶ ἐκ μιᾶς θέσεως (πίναξ VIII).

Ὡς πρὸς τὸν τρόπον κατασκευῆς δύναται νὰ παρατηρηθῇ ὅτι οἱ τοῖχοι τῶν οἰκιῶν εἶχον θεμέλια ἐκ λίθων ἀλλὰ ἡ ἀνωδομή τούτων ἀπετελεῖτο

1. Π - Π, 213-216, 325. Π-Σ, 302.

συνήθως ἐξ ὠμῶν πλίνθων. Τὰ δάπεδα κατεσκευάζοντο συνήθως ἐκ πεπατημένης γῆς, εἰς μίαν ὁμως περίπτωσιν (XXXVIII) ἀναφέρεται λιθόστρωτον δάπεδον καὶ εἰς ἑτέραν (XXXIX) δάπεδον ἐπικεχρισμένον δι' ἀσβέστου. Αἱ ὀροφαί, ὅπου τὰ ἀνοίγματα τῶν δωματίων ἦσαν μεγάλα, ἐστηρίζοντο διὰ κιόνων, τὰς θέσεις τῶν ὁποίων μαρτυροῦν κοιλότητες τοῦ ἐδάφους ἢ λίθιναι βάσεις ἀναφερόμεναι ἐξ 7 θέσεων τοῦ πίνακος VIII. Εἰς τρεῖς τέλος περιπτώσεις τοῦ πίνακος VIII μνημονεύονται τεμάχια πηλοῦ μὲ ἀποτυπώματα ἐκ κλάδων ἢ καλάμων προερχόμενα ἐξ ὀροφῶν.

Ἐν τῷ συνόλῳ τῶν ἐπισκοπούμενα τὰ γνωστὰ πρωτογεωμετρικὰ ἀρχιτεκτονικὰ δεδομένα, παρὰ τὰς ἐντυπωσιακὰς διαστάσεις πολλῶν οἰκημάτων τῆς περιόδου, ὅπως τῆς Ἰωλκοῦ (XI, 5), τῆς Ἀσίνης (XX, 2), τοῦ Ῥιζομύλου (XXI, 3) καὶ ἄλλων θέσεων, δὲν δύναται βεβαίως νὰ παραβληθοῦν πρὸς τὰ ΥΕ III Γ, τόσον ὡς πρὸς τὰ διαγράμματα ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὸν τρόπον κατασκευῆς, ὡς πρὸς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν ὁμως περίοδον, πενιχρὰ πλινθόκτιστα λείψανα τῆς ὁποίας ἐσώθησαν μόνον, σημειοῦν σημαντικὴν πρόοδον μαρτυροῦσαν, διὰ τοῦ συνδυασμοῦ εἰς τοὺς αὐτοὺς ἐνίοτε οἰκισμοὺς τῶν πρωτογόνων ἀψιδοειδῶν διαγραμμάτων οἰκημάτων καὶ τῶν γνωστῶν ἀπὸ ΥΕ χρόνων ὀρθογωνίων καὶ ἐπὶ πλεον, διὰ τῶν διαστάσεων πολλῶν ἐκ τῶν γνωστῶν οἰκημάτων τῆς περιόδου καὶ διὰ τοῦ τρόπου κατασκευῆς τῶν οἰκιδῶν ἐπὶ λιθοκτίστων θεμελίων ὡς καὶ διὰ τῆς ἐσωτερικῆς τούτων διαρρυθμίσεως, τὴν ἀρχὴν μιᾶς νέας περιόδου εἰς τὴν ζωὴν τῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, οἵτινες ἀπετελοῦντο ἴσως ἐκ κράματος ἐπιβιούντων ΥΕ III Γ ἢ ὑπομυκηναϊκῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ ἐπηλύδων ἀφ' ἑτέρου ἐθνολογικῶν στοιχείων. Οἱ κάτοικοι οὗτοι ἀπετέλουν ἐνιαῖον, μονίμως ἐγκατεστημένον, μετρίας εὐπορίας καὶ μὲ ἀνέτους ἐγκαταστάσεις καὶ ὄρους διαβιώσεως πληθυσμόν, ὡς ὑποδηλοῦται ἐκ τῶν λειψάνων τῶν κατοικιδῶν του.

Ἡ ἐξέλιξις τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῶν διαφορῶν περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τὴν ἀκολουθοῦσαν γεωμετρικὴν περίοδον περιγράφεται μετὰ τὴν παράθεσιν τῶν ἀντιστοιχῶν δεδομένων τῆς περιόδου ταύτης κατωτέρω.

B. ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑΙ ΤΑΦΑΙ

I. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ἐκ τῶν 241 θέσεων τοῦ Καταλόγου τῆς πρωτογεωμετρικῆς κατοικίσεως τῆς χώρας ταφικὰ δεδομένα παρέσχον αἱ ἐπόμεναι 126 θέσεις.

I. Βίτσα Ζαγορίου (I).—Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ περὶ τοὺς 15 πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι ὡς κάτωθι.

(1) Τάφος 12 ἀνασκαφῆς τὸ 1965. Ὁ τάφος ἐσχηματίζετο δι' ὀρθίων πλακῶν κατὰ τὰς μακρὰς πλευρὰς καὶ περιεῖχε νεκρὸν μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς Β συνοδευόμενον ἀπὸ ἀμφορέα καὶ ὀπισθότμητον πρόχουν με ἀμαυρόχρωμον γραπτὴν κόσμησιν, τεθειμένα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ νεκροῦ, ὡς καὶ σιδηροῦν καμπύλον μαχαίριον εὐρεθὲν παρὰ τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ νεκροῦ. ΑΔ 1966 Χρον., 290.

(2) Ἐξ τάφοι ἐρευνηθέντες τὸ ἔτος 1966 (ἀριθ. 43, 46, 47, 48, 50, 53) ἐξ ἐνὸς συνόλου 53 τάφων εὐρεθέντων κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον. Οἱ τάφοι 43, 46, 47 ἀπετέλουν συστάδα λακκοειδῶν τάφων περιεχόντων λείψανα νεκρῶν συνοδευόμενα ἀπὸ ἀμφορίσκους μὲ κωνικοὺς λαιμοὺς καὶ δύο ὀκτωσχήμους χαλκᾶς πόρπας εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ τάφου 46. Ὁ τάφος 48 περιεῖχε σκελετὸν γυναικὸς συνοδευόμενον ἀπὸ 5 ἀγγεῖα, δύο σιδηρᾶς ὀκτωσχήμους πόρπας παρ' ἐκάτερον ὄμον, περιδέραιον ἐκ 10 ἐπιχρύσων χαλκῶν ψήφων, μιᾶς ὀρείας κρυστάλλου καὶ ἐτέρας ὑαλομάξης καὶ ἓνα χαλκοῦν καὶ τρεῖς σιδηροῦς δακτυλίους εἰς τὰ δάκτυλα τῶν χειρῶν. Οἱ τάφοι 50 καὶ 53 περιεῖχον νεκροὺς ἀποτεθειμένους ἐπὶ στρώματος λίθων καὶ καλυπτομένους διὰ σωρῶν ἐτέρων λίθων. Μεταξὺ τῶν κτερισμάτων τῶν τάφων περιλαμβάνονται δῖλαιμος λοξότμητος πρόχους καὶ δύο σπειροειδεῖς χαλκοὶ δακτύλιοι, εὐρεθέντες εἰς τὸν τάφον 50. ΑΔ 1967 Χρον., 348.

(3) Ὁκτὼ περίπου τάφοι (ἀριθ. 85, 94, 99, 103, 110, 112 - 114) ἐκ 38 τάφων διαφόρων ἐποχῶν ἀνασκαφέντων τὸ ἔτος 1967. Οἱ τάφοι 85 καὶ 94 περιεβάλλοντο ὑπὸ λίθων καὶ ἀνῆκον εἰς γυναῖκας, ἐκ τούτων ὁ τάφος 85, πλὴν τοῦ τετραγμένου κατὰ τὸν ἄνω κορμὸν σκελετοῦ, περιεῖχεν 7 ἀγγεῖα καὶ δύο σιδηρᾶς περόνας μὲ σπειροειδῆ κεφαλὴν, εὐρεθείσας ἀνὰ μίαν παρ' ἐκάτερον ὄμον, ὁ τάφος 94 περιεῖχε 5 πῆλινα ἀγγεῖα, περιδέραιον ψήφων ἐξ ὀρείας κρυστάλλου καὶ δύο σιδηρᾶς περόνας.

Ὁ τάφος 99 ἦτο ὀρθογώνιος λάκκος, περιέχων τεταραγμένον σκελετὸν ἀνδρὸς συνοδευόμενον ἀπὸ δύο ἀγγεῖα, σιδηρᾶν αἰχμὴν δόρατος καὶ μικρὰν μάχαιραν, ἐκαλύπτετο δὲ διὰ μικροῦ τύμβου χώματος.

Οἱ τάφοι 103 καὶ 110 ἀνῆκον εἰς γυναῖκας, ἐκ τούτων ὁ τάφος 103 ἦτο μικρὸς λάκκος μήκους 0,30 μ. ἔχων τὰ τοιχώματα ἐξ ὀρθίων πλακῶν περιέχων δὲ σκελετὸν κορασίδος, συνοδευόμενον ἀπὸ δύο ἀγγεῖα εὑρεθέντα παρὰ τοὺς πόδας, δύο χαλκᾶς ὀκτωσχήμους πόρπας εὑρεθείσας ἀνὰ μίαν παρ' ἑκάτερον ὦμον, χαλκοῦν δακτύλιον καὶ χαλκοῦν ψέλιον ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς. Ὁ τάφος 110 περιεῖχε σκελετὸν γυναικὸς συνοδευόμενον ἀπὸ τρία πήλινα ἀγγεῖα, ψῆφον ἐκ κρυστάλλου καὶ δύο σιδηρᾶς περόνας μὲ σπειροειδῆ κεφαλὴν εὑρεθείσας ἀνὰ μίαν παρ' ἑκάτερον ὦμον.

Ὁ τάφος 112 μνημονεύεται ἀπλῶς ὡς πρωτογεωμετρικὸς χωρὶς νὰ περιγράφεται. Ὁ τάφος 113 περιεβάλλετο ὑπὸ ἐπιμήκων λίθων καὶ ἐκαλύπτετο διὰ τύμβου χώματος ὕψους 0,60 μ. περιεῖχε δὲ σκελετὸν γυναικὸς καὶ ὡς κτερίσματα δύο πήλινα ἀγγεῖα, περιδέραιον ἐκ ψῆφον ἀχάτου, φαγεντιανῆς καὶ ὑαλομάζης, χαλκοῦν διάδημα, ζευγὸς ὀκτωσχήμων χαλκῶν πορπῶν, χαλκοῦν ψέλιον 17 σπειρῶν, τρία χαλκᾶ σπειροειδῆ ἐλάσματα, πέντε χαλκοὺς δακτυλίους, χαλκοῦν κωνικὸν σφονδύλιον, σιδηρᾶν μάχαιραν, τρία ἄλλα σιδηρᾶ κοσμήματα, εὑρεθέντα δύο εἰς τὸ στῆθος καὶ ἓν εἰς τὴν λεκάνην, καὶ χαλκοὺς ἥλους (tutuli).

Ὁ τάφος 114 ἀνῆκεν ἐπίσης εἰς γυναῖκα συνοδευομένην ἀπὸ δύο ἀγγεῖα καὶ δύο σιδηρᾶς φυλλοσχήμους πόρπας εὑρεθείσας ἀνὰ μίαν παρ' ἑκάτερον ὦμον. ΑΔ 1968 Χρον., 288 - 291.

II. Ἑφύρα - Ξυλόκαστρο (4).—Δύο ταφαὶ βρεφῶν, ἐντὸς μεγάλων χειροποιήτων ἀγγείων, μνημονεύονται ὡς ΥΕ ἢ πρωίμων χρόνων τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου (ΥΕ III Γ δεδομένα ὁμάς Β VI, 1). ΠΑΕ 1958, 111 - 112.

III. Ποντοηράκλεια (5).—Τάφος τυχαίως εὑρεθεὶς καὶ μὴ περιγραφόμενος, ἐκ τοῦ ὁποίου προέρχονται χαλκᾶ τινὰ μικρὰ εὑρήματα, ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1972 Χρον., 505. BCH 1977, 611.

IV. Τσαουσίτσα (6).—Μετὰ τῶν δεδομένων τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου δύνανται νὰ μνημονευθοῦν οἱ τάφοι 2 καὶ 3 τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ ἔτους 1922, οἱ περιέχοντες σκύφους πρωτογεωμετρικοῦ ῥυθμοῦ τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος, οἵτινες ὅμως ἐν Μακεδονίᾳ δυνατὸν νὰ χρονολογηθοῦν εἰς τὸν 8ον αἰῶνα π.Χ. PGP, 290 - 293.

(1) Ὁ τάφος 2 εἶχε δάπεδον καὶ πλευρὰς ἐκ πλακῶν καὶ περιεῖχε λεῖψανα σκελετοῦ, τροχήλατον σκύφον κοσμούμενον δι' ἀνεστραμμένων ἡμι-

κυκλίων καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ, σιδήρου καὶ λίθου. BSA 1923 - 25, 5 - 6.

(2) Ὁ τάφος 3, κείμενος νοτίως τοῦ τάφου 2, περιεῖχε λείψανα σκελετοῦ, μονόχρωμον τροχήλατον σκύφον παρεμφερῆ πρὸς τὸν τοῦ τάφου 2 καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ καὶ σιδήρου. BSA 1923 - 25, 6.

V. Ἀμφίπολις (9).—Ἐκ τῶν τάφων τοῦ τύμβου εἰς τὴν θέσιν Καστὰς οἱ 30 ἀνήκοντες εἰς τοὺς πρωίμους χρόνους τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου, πολλοὶ τῶν ὁποίων ὅμως πρέπει ἐνδεχομένως νὰ θεωρηθοῦν τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς κάτωθι.

(1) Ταφαὶ εἰς ἀπλοὺς λάκκους (τάφοι VI, VIII, XIII) ἢ εἰς λάκκους ἔχοντας τὸ δάπεδον ἐστρωμένον διὰ λίθων ἢ πλακῶν (τάφοι II-IV) καὶ ἐνίοτε εἰς λάκκους καλυπτομένους ἄνωθεν διὰ στρώματος λίθων (τάφος VII). ΠΑΕ 1973, 52 - 53, 1974, 63 - 64, 1975, 70. Ἔργον 1977, 33 - 34.

(2) Τάφοι σχηματιζόμενοι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ καλυπτόμενοι δι' ἄλλων πλακῶν (τάφοι IX - XI, XIV - XVIII). ΠΑΕ 1974, 64, 1975, 70 - 71.

(3) Ἐξ ταφαὶ εἰς πίθους. Εἰς μίαν τούτων (τάφος 1) ὁ πίθος εἶχεν ἐπιδιορθωθῆ διὰ μολύβδου πρὸ τῆς ταφῆς καὶ εἶχεν ἀποτεθῆ ἐπὶ λειψάνων πυρᾶς, περιεῖχε δὲ δύο σκελετούς. ΠΑΕ 1973, 52. Ἔργον 1977, 33.

Ὡς πρὸς τὰ κτερίσματα οἱ τάφοι V, VI, IX, X, XIV περιεῖχον ἀνὰ ἓν ἀγγεῖον, οἱ τάφοι II καὶ XV ἀνὰ δύο ἀγγεῖα. Οἱ τάφοι I - II, V - VI, IX - XI, XIV - XVI, XVIII καὶ 7 τάφοι ἀνασκαφέντες τὸ ἔτος 1977 συνωδεύοντο ἀπὸ μικρὰ εὐρήματα. ΠΑΕ 1973, 52, 1974, 63 - 64, 1975, 70 - 71. Ἔργον 1977, 34.

VI. Ἀετὸς (16).—Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῆ τάφοι σχηματιζόμενοι δι' ὀρθίων πλακῶν, τῆς πρωίμου ἐποχῆς τοῦ σιδήρου, περιέχοντες τοπικὴν κεραμικὴν. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 216.

VII. Βεροία (25).—Ἐκ τῆς Βεροίας ἔχουν ἀναφερθῆ τρεῖς τάφοι. Εἰς τούτων ἐσχηματίζετο δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ εἶχε διαστάσεις $1,25 \times 0,55$ μ. καὶ βάθος 0,39 μ., ἀλλὰ περὶ τοῦ περιεχομένου τούτου οὐδεμία παρέχεται πληροφορία. Οἱ δύο ἕτεροι ἦσαν ταφαὶ εἰς πίθους, συνοδευόμεναι ἀπὸ τρία ἀγγεῖα καὶ δύο χαλκᾶς ὀκτωσχήμους πόρπας. ΑΔ 1966 Χρον., 355 - 357.

VIII. Βεργίνα (27).—Οἱ ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου καὶ τοῦ Πέτσα ἐρευνηθέντες τύμβοι τῆς θέσεως ἔκιντο ἐν τῷ νεκροταφείῳ μεμονωμένοι ἢ κατὰ συστάδας ἀνὰ τρεῖς ἕως ὀκτώ, ἐκάστη δὲ συστάς, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Ἀνδρονίκου, περιελάμβανε τοὺς νεκροὺς συγγενῶν κοινωνικῶν ὁμάδων ἀποτελουσῶν τὸν οἰκισμὸν, εἰς ὃν ἀνῆκε τὸ νεκροταφεῖον (Βεργίνα, 2 - 3).

Οἱ τύμβοι εἶχον διάμετρον 10 - 20 μ. καὶ ὕψος 0,50 μ. - 2 μ. (Βεργίνα 3,150) κυκλοτερεῖς δὲ σειραὶ ἀργῶν λίθων συνεκράτουν ἀρχικῶς τὰ φορητά, ἐρυθρωπῆς χροιοῦ καὶ διαφορετικῆς τοῦ πέριξ ἐδάφους συστάσεως, χώματα τοῦ τύμβου, τοποθετημέναι κατὰ τὴν περιφέρειαν τῆς βάσεως αὐτοῦ. Ἐκαστος τύμβος ἐκάλυπτε 2 - 22 καὶ εἰς μίαν περίπτωσιν (τάφος LXV τοῦ Πέτσα) περὶ τὰς 59 ταφάς, τοποθετημένας εἰς ἀπλοῦς λάκκους ἢ εἰς λάκκους ἔχοντας παρὰ τὰ τοιχώματα ἀπλὴν σειρὰν ἀργῶν λίθων ἢ τοιχάρια, ἢ εἰς πίθους. Βεργίνα, 153.

Οἱ λάκκοι, εἰς τινὰς περιπτώσεις διαπιστωθεῖσας ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου, εἶχον διαταχθῆ ἀκτινοειδῶς περὶ τὸ κέντρον τοῦ τύμβου καὶ οἱ νεκροὶ ἔκειντο ἐν αὐτοῖς ἐκτάδην, ὕπτιοι μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ κέντρον, τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους ἢ παρὰ τὰς πλευράς καὶ τοὺς πόδας πρὸς τὴν περιφέρειαν τοῦ τύμβου. Εἰς ἅς περιπτώσεις εἶχον χρησιμοποιηθῆ πίθιοι διὰ τὰς ταφάς οἱ νεκροὶ εἶχον τοποθετηθῆ κατ' ἀντίστροφον κατεύθυνσιν. Βεργίνα, 151 - 152, 161 - 166.

Τοὺς νεκροὺς συνώδευον ὡς κτερίσματα πῆλινα ἀγγεῖα, καὶ χαλκᾶ, σιδηρᾶ καὶ χρυσᾶ ἀντικείμενα ἤτοι κοσμήματα διὰ τὰς γυναῖκας καὶ σιδηρᾶ ὄπλα διὰ τοὺς ἄνδρας. Βεργίνα, 154 - 161.

Εἰς τέσσαρας περιπτώσεις, τάφοι Δ10, Ε5 (Βεργίνα, 164) καὶ LXIV, Α, Η (ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 264, 266), παρατηρήθησαν καύσεις νεκρῶν.

Ἐκ τῶν 25 ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου ἀνασκαφέντων προϊστορικῶν τύμβων (Βεργίνα, 153. ΑΔ 1971 Χρον., 411 - 412) εἰς τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίοδον (1050 - 900 π.Χ.) ἀνήκουν 11 τύμβοι. Δύο τούτων (τύμβοι Δ, Ν) ἦσαν τοῦ τέλους τοῦ 11ου καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ 10ου π.Χ. αἰῶνος, πέντε (τύμβοι Ε, ΑΒ, ΑΓ, ΑΕ, ΑΖ) ἦσαν τῶν ἀρχῶν τοῦ 10ου π.Χ. αἰῶνος καὶ τρεῖς (τύμβοι Κ, ΞΦ καὶ Α ἀνασκαφεῖς τὸ ἔτος 1971) τοῦ τέλους τοῦ 10ου καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ 9ου π.Χ. αἰῶνος (Βεργίνα, 279. ΑΔ 1971 Χρον., 411). Περιεῖχον δὲ ἐν συνόλῳ οἱ τύμβοι οὗτοι 153 περίπου ταφάς. Βεργίνα, 153. ΑΔ 1971 Χρον., 411.

Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Πέτσα ἀνασκαφέντων τύμβων 18 χαρακτηρίζονται ὡς προϊστορικοὶ (τύμβοι Ι, ΙΙΙ, ΧΙΥ, C, CΙ, ΧΛ, L, LIV, LV, LVIII, LX, LXI, LXIV - LXVIII, LXXIII Ε), περιέχοντες περὶ τὰς 134 ταφάς, ἀλλὰ δὲν διασφαεῖται ποῖοι τούτων ἀνήκουν εἰς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 218 - 288, 1963 Χρον., 217 - 232.

Ὡς προϊστορικοὶ ἐπίσης ἀναφέρονται ἕξ τύμβοι, μνημονευόμενοι ἐν ΑΕ 1969 Χρον., 13 - 14 (εἷς τύμβος), ΑΔ 1971 Χρον., 408 (τέσσαρες τύμβοι), 411 - 412 (τύμβος Β).

ΙΧ. Μαυροπηγὴ (28).—Τάφος σχηματιζόμενος δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ περιέχων νεκρὸν ἐκτάδην κείμενον συνοδευόμενον δὲ ἀπὸ χαλκᾶ μικρὰ εὐρήματα ὡς κτερίσματα. Μακεδονικὰ 1940, 491.

X. Κοζάνη (32).— Ἐκ τοῦ προϊστορικοῦ νεκροταφείου, παρὰ τὸ σύγχρονον νεκροταφεῖον τῆς πόλεως, ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι τάφοι τῆς πρωίμου ἐποχῆς τοῦ σιδήρου.

(1) Τάφοι καταστραφέντες κατὰ τὴν διάνοξιν ὁδοῦ τὸ ἔτος 1948, ἐξ ὧν προέρχονται ὀκτώσχημοι χαλκαὶ πόρπαι, μνημονευόμεναι μετὰ τοῦ περιεχομένου ἄλλων καταστραφέντων τάφων ἐκ τῆς αὐτῆς περιοχῆς, τῶν ἱστορικῶν χρόνων. Μακεδονικὰ 1941 - 52, 639. GDA, 208.

(2) Τρεῖς τάφοι (XXI - XXIII) ἀνασκαφέντες ὑπὸ τοῦ Πέτσα παρὰ τὴν ὁδὸν Φιλίππου. Οἱ δύο τούτων (XXI - XXII) ἐσφύζοντο ἀνεπαρκῶς καὶ ἦσαν ἀκτέριστοι, ὁ τρίτος εὐρέθη ἄθικτος. Οὗτος (XXIII) ἀπετελεῖτο ἐξ ὀρθίων πλακῶν καὶ ἐκαλύπτετο δι' ἐτέρων περιεῖχε δὲ τοὺς σκελετοὺς δύο παιδίων. Ἐκτὸς τοῦ τάφου καὶ παρὰ τὴν ΝΑ τούτου γωνίαν εὐρέθησαν τρία ἀγγεῖα, ἕτερα δὲ τρία ἀγγεῖα ὑπῆρχον ἐντὸς αὐτοῦ ὡς καὶ τινα μικρὰ εὐρήματα. Ἔργον 1960, 99 - 101. ΠΑΕ 1960, 107 - 113. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 216.

XI. Τσοτύλι (34).— Οἱ ἐπόμενοι τάφοι ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Τεταραγμένοι ταφαὶ ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ οἰκισμοῦ παρὰ τὴν ὁδὸν πρὸς Νεάπολιν. Ἐκ τοῦ περιεχομένου τῶν τάφων εὐρέθησαν τεμάχια μόνον σκελετῶν, συνοδευόμενα ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. Ταῦτα προέρχονται ἐκ τοῦ μέσου τῶν λειψάνων τοῦ οἰκισμοῦ καὶ ὁ ἀνασκάψας εἰκάζει ὅτι οἱ νεκροὶ εἶχον ταφῇ ἐντὸς τοῦ οἰκισμοῦ. ΠΑΕ 1935, 47 - 48, 1937, 67.

(2) Κατεστραμμένοι τάφοι τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου, εἰς νεκροταφεῖον τῶν ἱστορικῶν χρόνων, κατὰ τὴν παρὰ τὸ Τσοτύλιον τοποθεσίαν Σιανίτσι, ὡς δύναται νὰ συναχθῇ ἐκ τῆς παρουσίας κεραμικῶν εὐρημάτων τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου (ΠΑΕ 1934, 76 - 77). Εἰς τῶν τάφων εὐρέθη καλῶς διατηρούμενος καὶ περιεῖχε νεκρὸν συνοδευόμενον ἀπὸ τρία ἀγγεῖα καὶ μικρὰ τινα εὐρήματα τῆς πρωίμου ἐποχῆς τοῦ σιδήρου. ΠΑΕ 1937, 71 ἀριθ. 13. Macedonia I, 346 - 347.

XII. Κουντουριώτισσα (39).— Οἱ 12 ὑπὸ τοῦ Κοτζιᾶ ἐρευνηθέντες τάφοι ἦσαν «ἐκτισμένοι καὶ κεκαλυμμένοι δι' ἀκατεργάστων ἀσβεστολιθικῶν πλακῶν» ἕκαστος δὲ τάφος ἔκειτο ὑπὸ «μαστοειδὲς ἑξαρμα γῆς ὕψους 0,50 - 0,80 μ.» καὶ περιεῖχεν ἀνὰ ἓνα νεκρὸν, ἐκτάδην κείμενον καὶ καλυπτόμενον ὑπὸ πηλοῦ, συνοδευόμενον δὲ ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. Μακεδονικὰ 1940, 490. ΑΑ 1940, 271. Macedonia I, 339.

XIII. Κτένιον (41).— Τάφοι καταστραφέντες ὑπὸ ἰδιωτῶν, ἐξ ὧν προέρχονται κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1968 Χρον., 349.

XIV. Αἶαν ἡ (42).— Οἱ ἐπόμενοι 13 κιβωτιόσχημοι τάφοι ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ὅμας ὀκτὼ τάφων εὐρεθέντων εἰς τὴν θέσιν Κομμένοι. Οἱ τάφοι ἀπετελοῦντο ἐξ ἀκατεργάστων πλακῶν, τινὲς δὲ καὶ ἐκαλύπτοντο δι' ὁμοίων πλακῶν. Τέσσαρες τῶν τάφων (ἀριθ. 3 - 4, 7 - 8), διαστάσεων περίπου $1,10 \times 0,35$ μ., περιεῖχον ταφὰς παιδίων οἱ δὲ λοιποὶ, διαστάσεων $1,70 - 2$ μ. \times $0,45 - 0,68$ μ. καὶ βάθους $0,66 - 0,78$ μ., ἀνῆκον εἰς ἐνήλικας. Οἱ ὑπ' ἀριθ. 1 - 3 τάφοι ἦσαν ἀκτέριστοι, οἱ λοιποὶ περιεῖχον γραπτὰ ἢ ἀκόσμητα ἀγγεῖα, ὁ δὲ τάφος 6 περιεῖχε καὶ χαλκᾶ τινα μικρὰ ἀντικείμενα. AAA 1968, 244 - 245. BSA 1971, 353 - 361.

(2) Ὅμας πέντε τάφων εὐρεθέντων εἰς τὴν θέσιν Ἱερός Ἰωάννης Πρόδρομος. Δύο τῶν τάφων κατεστράφησαν ὁλοσχερῶς, οἱ δὲ λοιποὶ τρεῖς, οἱ ὅποιοι ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν, διεσώθησαν κατὰ τὰς τρεῖς μόνον πλευράς. Ἐκ τῶν τάφων συνελέγησαν 9, γραπτὰ ἢ ἀκόσμητα, ἀγγεῖα. ΑΔ 1969 Χρον., 332.

XV. Σπήλαιον (45).— Ἐκ τῶν πολλῶν τεταραγμένων τάφων τοῦ νεκροταφείου παρὰ τὴν πλατεῖαν τοῦ χωρίου οἱ τρεῖς περιγραφόμενοι τάφοι Α - Γ ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι περιέχοντες, πλὴν τῶν σκελετῶν τῶν νεκρῶν, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. AAA 1971, 37 - 41.

XVI. Κατάκαλη (46).— Τάφος, σχηματιζόμενος δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ περιέχων κεραμικὴν καὶ χαλκᾶ μικρὰ εὐρήματα τῆς μεταβατικῆς πρὸς τοὺς πρωίμους χρόνους τοῦ σιδήρου περιόδου, ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΕ 1969 Χρον., 14 - 15.

XVII. Ὁμόλιον (48).— Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι ἕξ τάφοι, πέντε τούτων θαλαμοειδεῖς καὶ εἷς θολωτός.

(1) Θαλαμοειδὴς τάφος I. Ὁ τάφος ἐστερεῖτο δρόμου, ὥς καὶ πάντες οἱ ἐπόμενοι τέσσαρες ὅμοιοι πρὸς αὐτόν. Ὁ θάλαμος ἦτο ἐλλειψοειδής, διαστάσεων $1,85 \times 1,10$ μ. καὶ ὕψους $0,95$ μ., περιεῖχε δὲ σκελετοὺς 4 νεκρῶν, μὲ τὰς κεφαλὰς πρὸς Νότον, ἐπτὰ ἀγγεῖα καὶ χρυσᾶ, χαλκᾶ καὶ σιδηρᾶ μικρὰ εὐρήματα. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 175.

(2) Θαλαμοειδὴς τάφος II. Τὸ στόμιον ἐκλείετο διὰ τοιχαρίου, λείψανα τοῦ ὁποῦ ἐσφύζοντο. Ὁ θάλαμος, διαστάσεων $2,35 \times 1,47$ μ. καὶ ὕψους $1,15$ μ., περιεῖχε πέντε σκελετοὺς μὲ τὰς κεφαλὰς πρὸς Νότον, οἱ δύο τῶν ὁποίων εἶχον παραμερισθῇ, καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 175.

(3) Θαλαμοειδὴς τάφος III. Ὁ θάλαμος τοῦ τάφου, διαστάσεων $2,12 \times 1,75$ μ. περίπου καὶ ὕψους $0,87$ μ., περιεῖχε τέσσαρας σκελετοὺς, μὲ τὰς

κεφαλὰς πρὸς Νότον, ὀλίγα παραμερισμένα ὀστᾶ καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ καὶ σιδήρου. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 175.

(4) Θαλαμοειδὴς τάφος IV, μερικῶς καταστραφεὶς κατὰ τὴν κατασκευὴν τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ. Ὁ θάλαμος εἶχε διαστάσεις $2,10 \times 1,65$ μ. περίπου καὶ ὕψος 0,82 μ. καὶ περιεῖχεν ἐλάχιστα ὀστᾶ καὶ τεμάχια μικροῦ χαλκοῦ δακτυλίου. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 175.

(5) Θαλαμοειδὴς τάφος V. Ἡ εἴσοδος, πλάτους 0,67 μ. καὶ μήκους 0,45 μ., ἐκλείετο διὰ λίθων καὶ κατακορύφου πλακὸς πρὸ αὐτῶν. Ὁ θάλαμος διαστάσεων $2,35 \times 2,15$ μ. καὶ ὕψους 1 μ., περιεῖχε δύο σκελετοὺς, μὲ τὰς κεφαλὰς πρὸς Νότον, πέντε ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 175 - 176.

(6) Θολωτὸς τάφος VI, ἱκανῶς κατεστραμμένος ἐκ τῆς ῥοῆς μικροῦ ῥύακος. Τὸ μέγιστον σφζόμενον μῆκος τῆς θόλου τοῦ τάφου ἦτο 2,30 μ., τὸ δὲ κάτω μέρος τοῦ τοίχου αὐτῆς ἐσφζετο κατὰ τὴν ΝΔ μόνον πλευρὰν εἰς ὕψος 7 δόμων, μὲ ἰσχυρὰν πρὸς τὰ ἔσω ἐκφοράν. Ἐντὸς τῆς θόλου εὐρέθησαν παραμερισμένα ὀστᾶ, ἐλάχιστα τεμάχια μονοχρώμων ἀγγείων καὶ ἀσήμαντα μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 176.

XVIII. Ῥετζιούνι (49).— Δύο τάφοι, σχηματιζόμενοι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ περιέχοντες ἀνὰ δύο ἀγγεῖα ἕκαστος, τοῦ τύπου τῆς Μαρμαριανῆς, ἔχουν γνωστῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΠΡΘ, 52. LMTS, 133. GDA, 102.

XIX. Ἀργυροπούλι (50).— Θολωτὸς τάφος τυχαίως εὑρεθεὶς καὶ ἀνεπαρκῶς γνωστός. ΑΔ 1965 Χρον., 318.

XX. Μαρμαριανή (53).— Οἱ ἐξ θολωτοὶ τάφοι τῆς θέσεως (BSA 1930 - 31, 4 εἰκ. 3, ὁ τάφος IV, κείμενος νοτιώτερον, δὲν δηλοῦται) εἶχον τὰς κάτωθι ἀναλογίας.

(1) Τάφος I. Ὁ δρόμος μὲ κατεύθυνσιν ἀπὸ ΝΔ εἶχε πλάτος 0,90 μ. καὶ μῆκος 2,50 μ., ὑπολογιζομένου καὶ τοῦ βάθους τῆς εἰσόδου, διότι οἱ τοῖχοι αὐτοῦ, ὁ δυτικώτερος μόνον τῶν ὁποίων σφζεται εἰς μῆκος 0,60 μ. πρὸ τῆς εἰσόδου, δὲν κατέλιπον παραστάδας ἐκατέρωθεν αὐτῆς. Πρὸ τῆς εἰσόδου ὁ δρόμος ἐκαλύπτετο διὰ τριῶν πλακῶν, ἡ μία τῶν ὁποίων εὐρέθη κατὰ χώραν αἱ δὲ δύο ἕτεραι ἀνατολικώτερον τῆς ἀρχικῆς θέσεώς των. Τὸ ὕψος τῆς θύρας ἦτο 1,20 μ. Ἡ θόλος εἶχε διάμετρον 3 - 3,20 μ. ὁ δὲ τοῖχος αὐτῆς, κατεσκευασμένος δι' ἀργῶν πλακοειδῶν λίθων καὶ πηλοῦ ὡς συνδετικῆς ὕλης, ἐσφζετο εἰς ὕψος 1,20 - 1,70 μ. Ἐντὸς τῆς θόλου εὐρέθησαν ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. BSA 1930 - 31, 7 - 8.

(2) Τάφος II. Ὁ δρόμος ἀπὸ Ν κατευθύνσεως εἶχε μήκος 5,10 μ. συνυπολογιζομένου καὶ τοῦ βάθους τῆς εἰσόδου, διότι οἱ τοῖχοι τοῦ δρόμου, σφζόμενοι καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ μήκος, δὲν κατέλιπον ἐκατέρωθεν τῆς εἰσόδου παραστάδας. Ἡ εἴσοδος τὸ κατώφλιον τῆς ὁποίας ἦτο ἐξ ἀργῶν πλακῶν, τινὲς τῶν ὁποίων ἐσφζοντο κατὰ χώραν, εἶχεν ὕψος 1,40 μ. ἄνωθεν δὲ τῆς ἐσωτερικῆς πλακὸς τοῦ ὑπερθύρου ἐσχηματίζετο μικρὰ κόγχη. Ἡ θόλος εἶχε διάμετρον 5,40 - 5,60 μ. ὁ δὲ τοῖχος αὐτῆς διετηρεῖτο εἰς ὕψος 1,80 - 3 μ. Ἐντὸς τῆς θόλου εὐρέθησαν δύο ἀγγεῖα καὶ μικρὰ τινα ἀντικείμενα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ, σιδήρου καὶ ὑαλομάζης. BSA 1930 - 31, 8.

(3) Τάφος III, ὁ μικρότερος πάντων. Ὁ δρόμος ἀπὸ ΝΔ κατευθύνσεως εἶχε πλάτος 0,70 μ. καὶ μήκος 2 μ., ὑπολογιζομένου καὶ τοῦ βάθους τῆς εἰσόδου, διότι οἱ τοῖχοι, ὡς καὶ εἰς τοὺς προηγούμενους τάφους, δὲν κατέλιπον παραστάδας ἐκατέρωθεν τῆς εἰσόδου, ὁ δυτικώτερος μάλιστα τούτων ἦτο σχεδὸν προέκτασις τοῦ τοίχου τῆς θόλου παρέχων εἰς αὐτὴν ἐλλειψοειδῆ κάτοψιν. Τὸ ὕψος τῆς εἰσόδου, δύο πλάκες τοῦ ὑπερθύρου τῆς ὁποίας ἐσφζοντο κατὰ χώραν, ἦτο 1 μ. Ἡ θόλος εἶχε διάμετρον 2,30 μ. οἱ τοῖχοι δὲ αὐτῆς ἐσφζοντο εἰς ὕψος 1,30 μ. Ἐντὸς τῆς θόλου εὐρέθησαν τέσσαρα ἀγγεῖα καὶ δύο σιδηρὰ κοσμήματα. BSA 1930-31, 8.

(4) Τάφος IV, κείμενος ἐπὶ ἐπιπέδου ἐδάφους νοτιώτερον τῶν λοιπῶν. Ὁ δρόμος μετὰ τοῦ βάθους τῆς εἰσόδου εἶχε μήκος 1,75 μ. καὶ πλάτος 1,60 μ. Ἡ εἴσοδος, διατηροῦσα τὸ ὑπερθύρον ἐκ μιᾶς πλακὸς, εἶχεν ὕψος 1,25 μ. Ἐτέρα πλάξ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκάλυπτε τὸν βραχὺν δρόμον. Ἡ θόλος εἶχε διάμετρον 2,50 - 2,70 μ. ὁ δὲ τοῖχος αὐτῆς, ἐπιμελέστερον κατεσκευασμένος τῶν τοίχων τῶν λοιπῶν τάφων, ἐσφζετο εἰς ὕψος 1,30 μ. Ἐντὸς τοῦ τάφου εὐρέθη ἓν ἀγγεῖον. BSA 1930 - 31, 9.

(5) Τάφος V. Ὁ τάφος οὗτος εἶχε καταρρεύσει καὶ μόνον κοίλωμα τοῦ ἐδάφους ἐμαρτύρει τὴν θέσιν αὐτοῦ, ὅτε περιεγράφη ὑπὸ τῶν Heurtley καὶ Skeat. Κατὰ τὰς σημειώσεις ὅμως τοῦ ἀνασκάψαντος αὐτὸν Λεονάρδου ὁ τάφος εἶχεν εἴσοδον πλάτους 0,60 μ. καὶ ὕψους 1,05 μ. θόλον δὲ διαμέτρου 3,25 μ. Ὁ τοῖχος τῆς θόλου κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνασκαφῆς ἐσφζετο εἰς ὕψος 2 μ. Ἐντὸς δὲ τῆς θόλου εὐρέθησαν περὶ τὰ 27 ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ, σιδήρου, λίθου καὶ πηλοῦ. BSA 1930 - 31, 9.

(6) Τάφος VI, ὁ μεγαλύτερος πάντων. Ὁ δρόμος ἀπὸ ΝΑ κατευθύνσεως εἶχε πλάτος 1,20 μ. καὶ μήκος 3,70 μ. πρὸ δὲ τῆς εἰσόδου ἐκαλύπτετο διὰ πλακῶν, τὰ τεμάχια τῶν ὁποίων εὐρέθησαν ἐπὶ τοῦ δαπέδου τοῦ δρόμου. Ἡ εἴσοδος, τὸ ὑπερθύρον τῆς ὁποίας προεβάλλετο πρὸς τὸν δρόμον, εἶχεν ὕψος 1,60 μ. Ἡ θόλος εἶχε διάμετρον 5,40 - 5,70 μ. ὁ δὲ τοῖχος αὐτῆς ἐσφζετο εἰς ὕψος 2,80 μ. Ἐντὸς τῆς θόλου εὐρέθησαν ὅστᾳ, ῥιπτομένων ἐκ τοῦ ἀνοιγματος τῆς κορυφῆς, θνησιμαίων ζώων, ἵππων καὶ κυνῶν, καὶ κάτωθεν αὐτῶν ὅστᾳ νεκρῶν ἐν ἀταξίᾳ καὶ εἰς ἀδιατάρακτος σκελετὸς κατὰ τὸ

μέσον τῆς θόλου, εἰς ὑπτίαν στάσιν μὲ τοὺς πόδας πρὸς τὴν εἴσοδον. Ὁ τάφος εἶχε φαίνεται συληθῆ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα παρέσχεν ὅμως περὶ τὰ 40 ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. BSA 1930 - 31, 9 - 10.

XXI. Χασάμπαλι - Γεντίκι (54).— Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῆ μερικῶς ἀνασκαφεῖς θολωτὸς τάφος, ἐξ οὗ προέρχεται ἐν ἀγγείων, καὶ ἄλλοι καταστραφέντες τάφοι ἀγνώστου μορφῆς, ἐξ ὧν προέρχονται δύο θήλαστρα. Θεσσαλικά 1962, 46 - 47.

XXII. Πλατύκαμπος (57).— Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῆ :

(1) Λακκοειδῆς τάφος, μήκους 1,60 μ. καὶ πλάτους 0,50 μ., περιέχων διαλελυμένον καὶ ἐλλιπῆ σκελετὸν ἐνήλικος, συνοδευόμενον ἀπὸ ἐννέα ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ, σιδήρου καὶ λίθου. Θεσσαλικά 1966, 37 - 47.

(2) Ἑτέρα ταφή, ἀναφανείσα κατὰ τὴν παρεῖαν τῆς τάφου Γ τῆς ἀνασκαφῆς, ἐξ ἧς προέρχεται ἐν ἀγγείων. Θεσσαλικά 1966, 43 - 45.

XXIII. Πρίνος (58).— Τάφος τυχαίως εὑρεθεῖς καὶ μὴ περιγραφόμενος, ἐξ οὗ προέρχονται μικρὰ τινα εὐρήματα. ΑΔ 1966 Χρον., 254.

XXIV. Τρίκκαλα (59).— Ἐκ τοῦ βορείου ἄκρου τῆς πόλεως τῶν Τρικκάλων ἔχουν ἀναφερθῆ τυχαίως εὑρεθεῖσαι καὶ μὴ περιγραφόμεναι ταφαὶ παιδίων, ἐξ ὧν προέρχονται 14 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα εὐρισκόμενα ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ Τρικκάλων. ΑΔ 1965 Χρον., 316.

XXV. Φεραι - Βελεστίνον (61).— Ἐκ τῶν 40 περίπου γεωμετρικῶν τάφων ὑπὸ τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ τοῦ Θαυλίου Διὸς τινὲς εἶναι πιθανὸν νὰ ἀνήκουν εἰς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. Y. Béquignon, Rech. Arch. à Phères, 50 - 58. PGP, 133, 153, 320. ΠΡΘ, 2 - 3.

XXVI. Ἰωλκὸς (62).— Αἱ ἐπόμεναι ταφαὶ ἔχουν ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ ΥΕ III Γ ἀνακτόρου τριάκοντα δύο πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι (ἀριθ. I, XII, XIV - XVI, XIX - XLVI), οἱ 30 τῶν ὁποίων εἶναι θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν, μήκους συνήθως 0,55 - 0,94 μ. καὶ πλάτους 0,18 - 0,47 μ., ἔχουσαι δάπεδα ἐκ πλακῶν καὶ καλυπτόμεναι δι' ἐτέρων πλακῶν, εἷς ἦτο ἀπλοῦς λάκκος καὶ ὁ τελευταῖος ἦτο λάκκος καλυπτόμενος διὰ λίθων. Πάντες περιεῖχον σκελετοὺς παιδίων συνοδευομένους ἀπὸ κεραμικὴν συνήθως καὶ μικρὰ εὐρήματα. ΠΑΕ 1960, 55 - 56, 1961, 49 - 51.

(2) Τάφος ἀνασκαφεῖς τὸ ἔτος 1938 εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἀνακτόρου, ἐξ οὗ προέρχονται πέντε ἀγγεῖα. PGP, 132 - 133, 153.

(3) Δύο τάφοι, θήκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν, ὁ εἷς τῶν ὁποίων περιεῖχε δύο νεκρούς, ἐκ τοῦ προαστείου Νέα Ἰωνία. Κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα συνώδευον τοὺς νεκροὺς ὡς κτερίσματα. ΑΔ 1963 Χρον., 140 - 141. Θεσσαλικά 1966, 47 - 53.

(4) Θολωτὸς τάφος Καπακλῆ - Πασπαλιᾶς. Ἡ θόλος εἶχε διάμετρον 6,67 μ. τὸν δὲ τοῖχον, σφζόμενον κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνασκαφῆς κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ ὕψους του, ἀμελῶς κατεσκευασμένον. Ὁ τάφος περιεῖχεν 70 νεκροὺς καέντας ἐπὶ τόπου κατὰ τὸν ἀνασκάψαντα, 300 πρωτογεωμετρικά καὶ γεωμετρικά ἀγγεῖα, δύο μελανομόρφους ληκύθους καὶ μικρὰ εὐρήματα. ΑΕ 1914, 141. ΠΡΘ, 3 - 4.

XXVII. Σέσκλον (63).— Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι.

(1) Θολωτὸς τάφος παρὰ τοὺς βορείους πρόποδας τῆς προϊστορικῆς ἀκροπόλεως τοῦ Σέσκλου, μερικῶς καταστραφεῖς κατὰ τὴν διάνοξιν τῆς ὁδοῦ πρὸς Διμήνιον τὸ ἔτος 1965. Ἐκ τοῦ τοίχου τῆς θόλου ἐσφζετο μόνον τόξον χορδῆς 2,20 μ. ἀποτελούμενον ἐκ 5 - 10 δόμων πλακοειδῶν λίθων. Ἐπὶ τοῦ σωθέντος δαπέδου τῆς θόλου εὐρέθησαν τεμάχια ὀστέων, τρία ἀγγεῖα, τεμάχια χαλκοῦ δακτυλίου καὶ ἀμφικωνικὸν σφονδύλιον ἐκ πηλοῦ. Τρία ἐπὶ πλέον ἀγγεῖα ἐκ τοῦ τάφου παρέδωσεν ὁ χωρικός, ὅστις ὑπέδειξε τὸν τάφον. Ἔργον 1965, 8. ΠΑΕ 1965, 7.

(2) Τινὲς ἐκ πέντε θολωτῶν τάφων, ἀνασκαφέντων ὑπὸ τοῦ Ἀρβανιτοπούλου μεταξὺ τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Σέσκλου καὶ τοῦ ὑψώματος Πύργος καὶ χρονολογουμένων ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸν 9ον καὶ 8ον π.Χ. αἰῶνα, εἶναι πιθανὸν νὰ ἀνήκουν εἰς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους ὡς καὶ τινες τῶν ὑπὸ τοῦ Τσουντα ἐκ τῆς αὐτῆς περιοχῆς μνημονευομένων θολωτῶν τάφων, οἵτινες παρατίθενται μετὰ τῶν γεωμετρικῶν ταφῶν κατωτέρω. ΠΑΕ 1911, 294 - 300. Δ - Σ, 75, 115. ΠΑΕ 1965, 7.

(3) Ἡμικατεστραμμένος κιβωτιόσχημος τάφος ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Σέσκλου, ἐκ τοῦ ὁποίου προέρχονται 9 συγκολληθέντα πρωτογεωμετρικά ἀγγεῖα καὶ πολλὰ ὀστρακα ὡς καὶ σιδηρᾶ αἰχμὴ δόρατος, ἀνεφέρθη τὸ ἔτος 1922. ΑΑ 1922, 248.

XXVIII. Ἀμπέλια - Παλαιόκαστρο (65).— Τρεῖς τάφοι σχηματιζόμενοι δι' ὀρθίων πλακῶν, οἱ δύο καλλίτερον διατηρούμενοι ἐκ τῶν ὁποίων περιεῖχον μόνον ὀστᾶ νεκρῶν, ὁ τρίτος περιεῖχε δύο πρωτογεωμετρικά ἀγγεῖα, ἕτερον δὲ ἀγγεῖον εὐρέθη παρὰ τὸν τάφον. BCH 1932, 99 - 100. PGP, 313. ΠΡΘ, 6, 89 - 90. GDA, 102, 207. DAG, 154, 206, 316.

XXIX. Ἄλ ο ς (69).— Ἐκ τῶν 11 πρωτογεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως ὀκτώ (ἀριθ. 1 - 5, 9 - 11) εἶχον ὡς πλευρὰς ὀρθίας πλάκας, δύο (ἀριθ. 7 - 8) εἶχον ὡς πλευρὰς τοιχάρια ἐκ μικρῶν λίθων καὶ εἷς (ἀριθ. 6) ἦτο κυκλοτερὴς τάφος, διαμέτρου 1,60 μ., ὁ τοῖχος τοῦ ὁποίου ἀπετελεῖτο εἰς ὕψος ἐκ τριῶν δόμων μετρίων λίθων καὶ θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ θεμέλιον θολωτοῦ τάφου ἀλλ' εἰσοδος δὲν διεπιστώθη.

Δύο τάφοι (ἀριθ. 10 - 11) εὐρέθησαν κενοὶ παντὸς περιεχομένου. Εἰς τὸν κυκλοτερῆ τάφον 6 δὲν εὐρέθησαν ὅστ' ἀλλ' ἑπτὰ ἀγγεῖα, χαλκῇ περόνῃ καὶ χαλκοῦν διάτρητον ἔλασμα. Ἐξ τάφοι (ἀριθ. 1 - 5, 8) περιεῖχον λείψανα σκελετῶν παιδίων καὶ ἐκ τούτων κτερίσματα μετὰ τῶν ὁστῶν περιεῖχον ὁ τάφος 3, ἀκόσμητον ἀγγεῖον, καὶ οἱ τάφοι 4 καὶ 8, ἀνὰ δύο ἀγγεῖα ἕκαστος. Ὁ τάφος 7 περιεῖχεν ὕπτιον σκελετὸν νεαροῦ ἀτόμου συνοδευόμενον ἀπὸ πέντε ἀγγεῖα καὶ ὁ τάφος 9 περιεῖχε δύο σκελετοὺς ἐνηλίκων, εἰς συνεσταλμένην στάσιν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς, ἄνευ κτερισμάτων. BSA 1911 - 12, 3 - 8.

XXX. Θεοτόκου (70).— Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἀνήκει ὁ τάφος Β καὶ ἐν μέρει ἴσως ὁ μετὰ τῶν γεωμετρικῶν δεδομένων περιγραφόμενος τάφος Α. (ΠΡΘ, 88).

Ὁ τάφος Β, θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ καλυπτομένη δι' ἐτέρας πλακός, εἶχε διαστάσεις $1,26 \times 0,56$ μ. καὶ περιεῖχεν ἓνα σκελετόν, μὲ ἐλαφρῶς κεκαμμένα τὰ σκέλη, συνοδευόμενον ἀπὸ ἑξ ἀγγεῖα καὶ μικρά τινα εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. BSA 1906 - 7, 324 - 325. Ρ - Τ, 213. PGP, 148 - 149.

XXXI. Πτελεδὸν (71).— Ἐκ τῆς θέσεως ἀναφέρονται δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, προερχόμενα ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 3 περιγραφέντος μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων θολωτοῦ τάφου καὶ μαρτυροῦντα χρῆσιν τούτου διὰ ταφικῶν ἢ λατρευτικῶν σκοποῦς καὶ κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον. ΠΑΕ 1953, 123 - 125. ΠΡΘ, 16. LMTS, 130.

XXXII. Παλαιομάνινα (76).— Τρεῖς ταφαὶ εἰς πίθους, πρωτογεωμετρικῶν ἢ γεωμετρικῶν χρόνων, συνοδευόμεναι ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 184 - 185, 1967 Χρον., 323. BCH 1970, 1031.

XXXIII. Σταμνὰ (77).— Καταστραφέντες καὶ συληθέντες τάφοι, ἐξ ὧν προέρχονται δύο πρωτογεωμετρικοὶ ταφικοὶ πίθοι καὶ μικρὰ τινα εὐρήματα τοῦ Μουσείου Ἀγρινίου, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΠΑΕ 1963, 216.

XXXIV. Πυλὴν (78).— Ἀνεπαρκῶς γνωστὰ ταφαὶ εἰς πίθους, ἐξ ὧν προέρχονται ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα τοῦ Μουσείου Ἀγρινίου. ΑΔ 1967 Χρον., 320. DAG, 211.

XXXV. Πλευρὼν (79).— Οἱ ἐπόμενοι τέσσαρες τάφοι, οἱ δύο τῶν ὁποίων ἦσαν ἀκτέριστοι οἱ δὲ ἕτεροι δύο περιεῖχον πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ὁ τάφος 1, σχηματιζόμενος δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ καλυπτόμενος δι' ἑτέρας πλακός, εἶχε διαστάσεις $0,67 \times 0,38$ μ., κατεύθυνσιν δὲ ἀπὸ Β πρὸς Ν καὶ περιεῖχε 4 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΑΔ 1971 Χρον., 326.

(2) Ὁ τάφος 2, κείμενος εἰς ἀπόστασιν 4,10 μ. ΝΔ τοῦ προηγουμένου, ἐσχηματίζετο ἐπίσης δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ ἐκαλύπτετο δι' ἄλλης πλακός, εἶχε δὲ διαστάσεις $0,48 \times 0,18$ καὶ βάθος 0,22 μ. ἀλλ' εὐρέθη κενός. ΑΔ 1971 Χρον., 326.

(3) Ὁ τάφος 3, ὅστις ἔκειτο εἰς ἀπόστασιν 2,10 μ. δυτικῶς τοῦ τάφου 1, ἦτο παρεμφεροῦς πρὸς τοὺς προηγουμένους κατασκευῆς, ἐντὸς δὲ αὐτοῦ εὐρέθησαν ἑξ ἀγγεῖα, τὰ τρία τούτων παρὰ τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ἕτερα τρία εἰς τοὺς πόδας τοῦ νεκροῦ. ΑΔ 1971 Χρον., 326.

(4) Ὁ τάφος 4 εὐρέθη 10 μ. βορειότερον τοῦ τελευταίου περιγραφέντος καὶ ἦτο παρεμφεροῦς κατασκευῆς πρὸς τοὺς προηγουμένους ἀλλὰ ἡ ἀνατολικὴ στενὴ τούτου πλευρὰ εἶχε κτισθῇ διὰ τεσσάρων ἐπαλλήλων πλακῶν καὶ ὀπτοπλίνθων. Ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθησαν δύο νεκροὶ μὲ συνεσταλμένα σκέλη «ἀντιθετικῶς τοποθετημένοι». ΑΔ 1971 Χρον., 326.

XXXVI. Καλυδὼν (80).— Ταφαὶ εἰς θήκας σχηματιζόμενας δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ εἰς πίθους, ἐκ τῆς θέσεως Λαγκάδα τοῦ Καραπάνου, καὶ εἰς ταφικὸς πίθος ἐκ τοῦ Εὐηνοχωρίου, συνοδευόμεναι ἀπὸ πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ μεμονωμένα ἀγγεῖα τῶν παλαιότερων περιόδων τῆς ἐποχῆς τοῦ χαλκοῦ, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1967 Χρον., 320. BCH 1970, 1031.

XXXVII. Καινούργιο (81).— Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ καταστραφέντες τάφοι, ἐξ ὧν προέρχονται δύο πρωτογεωμετρικοὶ σκύφοι. ΑΔ 1964 Χρον., 242.

XXXVIII. Ἀγναντὴ (83).— Ἀνεπαρκῶς γνωστοὶ θαλαμοειδεῖς ΥΕ III Γ τάφοι (ὁμάς I Β, XXI ἀνωτέρω), χρησιμοποιούμενοι μέχρις ὑπομυκηναϊκῶν-πρωτογεωμετρικῶν χρόνων. ΑΔ 1970 Χρον., 235 - 237.

XXXIX. Δελφοὶ (86).— Ὁ περιγραφεῖς ὑπ' ἀριθμὸν 2 μετὰ τῶν ὑπομνηναϊκῶν δεδομένων τῆς θέσεως (ὁμάς II B, X, 2 ἀνωτέρω) θαλαμοειδῆς τάφος παρὰ τὸ Μουσεῖον περιεῖχε κατὰ πλεονασμὸν πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, κατὰ τὸν Desborough, καὶ πρέπει νὰ ταξινομηθῇ εἰς τὴν μεταβατικὴν πρὸς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους περίοδον, ὥστε δύναται νὰ μνημονευθῇ καὶ ἐνταῦθα. PGP, 200 - 201. S-S, 145.

XL. Ἴτέα (87).— Ὁ YE III Γ θαλαμοειδῆς τάφος, ἐξ οὗ προέρχονται ἐν ἡ δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, πρέπει νὰ ἐχρησιμοποιήθῃ καὶ κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον. EMF, 132. LMTS, 126.

XLI. Ἀντίκυρα - Μεδεὼν (88).— Ἀπὸ τὴν θέσιν ἔχουν ἀναφερθῇ πολυάριθμοι ἀτομικαὶ καύσεις νεκρῶν εἰς τὴν περιοχὴν τῶν μυκηναϊκῶν τάφων (Médéon, 21, 23, 59, τάφοι 167, 168, 173, 175, 182, 183, 206 κ.ἄ.). Αἱ καύσεις ἐγίνοντο εἰς ἐλλειψοειδεῖς λάκκους, διαστάσεων $1 \times 0,80$ μ., ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐγίνοντο ἀρχικῶς σπονδαὶ δι' οἶνοχόης θραυομένης ἐντὸς τοῦ λάκκου, εἶτα ἡτοιμάζετο ἡ πυρὰ καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐτίθετο ὁ νεκρὸς εἰς συνεσταλμένην προφανῶς στάσιν καὶ ἐκαίετο, τεμάχια ὅμως τῶν ὀστέων παρέμενον πάντοτε ἄκαυτα. Ἡ τέφρα καὶ τὰ ὑπολείμματα τῶν ὀστέων ἐκαλύπτοντο τέλος διὰ χώματος. Médéon, 21, 59. ΑΔ 1964 Χρον., 224. GDA, 105, 206.

XLII. Ὀρχομενὸς (89).— Ταφαί, εἰς θήκας σχηματιζόμενας δι' ὀρθίων πλακῶν, μὴ δημοσιευθεῖσαι, μνημονεύονται ἀπὸ τὴν θέσιν. Orcho-menos I, 83. P-T, 247. ΑΔ 1917, 31 ὑπόσημ. 1. PGP, 198. GDA, 202. DAG, 158, 207.

XLIII. Βρανέξι - Ἁγίος Δημήτριος (90).— Εἰς τύμβος, ἐκ πολλῶν ὑπαρχόντων εἰς τὴν περιοχὴν, ὕψους 31 μ. ἐρευνηθεῖς ὑπὸ τοῦ Γ. Σωτηριάδου εὐρέθη καλύπτων σωρὸν λίθων καὶ περιέχων εἰς διάφορα ὕψη τάφους ἔχοντας τὰ τοιχώματα ἐκ λίθων καλυπτομένους δὲ διὰ πλακῶν. Οἱ τάφοι περιεῖχον ἐνταφιασμοὺς ἢ καύσεις νεκρῶν ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν χρόνων, ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 10ου ἕως τὰς ἀρχὰς τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος, συνοδευόμενας ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ. Ὁ ἀκριβὴς ἀριθμὸς τῶν περιεχομένων ἐν τῷ τύμβῳ τάφων δὲν ἀναφέρεται ἀλλ' οἱ ἐρευνηθέντες τάφοι ἦσαν τοὐλάχιστον ὀκτώ. ΠΑΕ 1904, 39 - 40, 1907, 109. AM 1905, 132 - 133. PGP, 196 - 198. GDA, 202, 273. DAG, 69 - 70, 158 - 159, 195, 207.

XLIV. Παραλίμνη (91).— Πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι, σχηματιζόμενοι δι' ὀρθίων πλακῶν, εὐρεθέντες ἐντὸς περιβόλων περιεχόντων τάφους παλαιότερων ἐποχῶν καὶ γεωμετρικῶν χρόνων, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. Ἐκ τοῦ περιεχομένου τῶν τάφων ἐσώθησαν κεραμικὰ μόνον εὐρήματα. AAA 1971, 328. AD 1972 Χρον., 316.

XLV. Θήβαι (92).— Αἱ ἐπόμεναι ταφαὶ ἐκ τῶν γνωστῶν τῆς θέσεως ἀνήκουν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον.

(1) Τὸ ἀνώτερον στρῶμα ταφῶν τὸ ἀποτελούμενον ἐκ δύο νεκρῶν, ἐντὸς τοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου 27 τοῦ Κολωνακίου, ὁ βορειότερος τῶν ὁποίων συνωδεύετο ἀπὸ πρωτογεωμετρικὸν σκύφον. AD 1917, 203 - 204.

(2) Οἱ δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζόμενοι τάφοι 2 καὶ 9, ἐκ τῶν εὐρεθέντων παρὰ τὰς Ἡλέκτρας Πύλας, οἱ περιέχοντες ἀνὰ ἓν πρωτογεωμετρικὸν ἀγγεῖον ἑκαστος, ἀνήκουν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον. AD 1917, 25 - 26, 30 - 31.

(3) Ὁ λακκοειδὴς τάφος ὁ εὐρεθεὶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πελοπίδου ἀριθ. 34 καὶ μνημονευθεὶς μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν δεδομένων ἀνωτέρω (II B, XIV, 3) περιεῖχε καὶ δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ πρέπει νὰ μνημονευθῇ καὶ ἐνταῦθα. AD 1965 Χρον., 237 - 239.

(4) Ὁ πρωτογεωμετρικὸς πίθος ἐκ τοῦ προαστείου Τάχι ἔχει ἐρμηνευθῇ ὡς τεφροδόχον ἀγγεῖον. AE 1976 Χρον., 16 ὑποσημ. 2.

XLVI. Χαλκίς (98).— Οἱ ἐπόμενοι, ὑπὸ χωρικῶν εὐρεθέντες καὶ ἐν πολλοῖς ἄγνωστοι τὰς λεπτομερείας τάφοι, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Τέσσαρες ἢ πέντε τάφοι, ἀνακαλυφθέντες ὑπὸ ἐργατῶν εἰς τὸν ἐργατικὸν συνοικισμόν Γύφτικα, ἐξ ὧν προέρχονται 9 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, καὶ εἰς συστηματικῶς ἀνασκαφῆς τάφος, σχηματιζόμενος δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ καλυπτόμενος διὰ τριῶν ἐτέρων πλακῶν, ἐξ οὗ προέρχεται λεπτὸς χαλκοῦς δακτύλιος. AD 1960 Χρον., 150 - 151. Χαριστήριον εἰς Ἀ. Κ. Ὁρλάνδον, τόμ. II, 248 - 255.

(2) Πιθανὸς τάφος ἀγνώστων λεπτομερειῶν, εὐρεθεὶς εἰς τὸν συνοικισμόν Ἀγίου Ἰωάννου, ἐξ οὗ προέρχονται δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. Χαριστήριον εἰς Ἀ. Κ. Ὁρλάνδον, τόμ. II, 255 - 256.

(3) Λακκοειδὴς τάφος κατὰ τὴν ΝΔ παρυφὴν τοῦ λόφου τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου περιέχων ταφὴν παιδίου καὶ 11 ἀγγεῖα. AD 1973 - 74 Χρον., 479. JHS 1980 AR, 20.

(4) Τάφος, καταστραφεὶς κατὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Β' Δημοτικοῦ Σχολείου Χαλκίδος εἰς τὴν συνοικίαν Βοῦρκος, ἐξ οὗ προέρχεται ἓν μικρὸν τριπλὸν ἀγγεῖον. Χαριστήριον εἰς Ἀ. Κ. Ὁρλάνδον, τόμ. II, 256 - 257.

(5) Τάφος ἢ τάφοι, ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Ἀρεθούσης, ἐξ ὧν προέρχονται 4 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα τοῦ Μουσείου Χαλκίδος. PGP, 199, 319. BSA 1957, 2 - 3, 1966, 59 - 60. Χαριστήριον εἰς Ἀ. Κ. Ὁρλάνδον, τόμ. II, 257 - 258.

XLVII. Νέα Λάμψακος (99).— Τυχαίως εὑρεθεῖς καὶ μὴ περιγραφόμενος τάφος, ἐξ οὗ προέρχονται δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ τεμάχιον τρίτου. ΑΔ 1960 Χρον., 150. BSA 1966, 60 ἀριθ. 46.

XLVIII. Λευκαντί (101).— Τριάκοντα ὀκτὼ τάφοι καὶ ἑξ πυραῖ, ἐκ τοῦ συνόλου τῶν 147 τάφων καὶ 80 πυρῶν τῶν πέντε νεκροταφείων τῆς θέσεως, ἀνήκουν εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον. Lefkandi I, 417.

Ἐκ τῶν 38 τούτων τάφων καὶ ἑξ πυρῶν 16 τάφοι (ἀριθ. 2, 4, 8, 10, 12, 16, 18, 20, 27, 28, 29, 31, 32, 34, 46, 51) καὶ δύο πυραῖ ἀνήκουν εἰς τὸ νεκροταφεῖον Σκουμπρῆ, ἕτεροι 15 τάφοι (ἀριθ. 3, 6, 7, 9, 14, 16, 19, 22, 23, 24, 25 B, 31, 35, 41, 44: 7) καὶ δύο πυραῖ (ἀριθ. 11 καὶ 14 B) περιλαμβάνοντο εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν καὶ ἑπτὰ τάφοι (ἀριθ. 7, 12 A, 12 B, 14, 17, 18, 26) καὶ δύο πυραῖ (ἀριθ. 1, 2) περιλαμβάνοντο εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 421.

Δέκα ἑξ ἐκ τῶν 38 τάφων, δεκαπέντε τῶν ὁποίων τοῦ νεκροταφείου Σκουμπρῆ καὶ εἰς (ἀριθ. 25 B) τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν, ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ καλυπτόμεναι δι' ἄλλων πλακῶν. Ἔτεροι δέκα ἐννέα ἐκ τῶν 38 τάφων, ἦτοι ὁ τάφος 46 τοῦ νεκροταφείου Σκουμπρῆ δώδεκα τῶν 15 πρωτογεωμετρικῶν τάφων τοῦ νεκροταφείου τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν καὶ ἑξ τῶν 7 πρωτογεωμετρικῶν τάφων τοῦ νεκροταφείου τῆς Τούμπας, ἦσαν ὀρθογώνια ὀρύγματα εἰς τὸ στερεὸν ἔδαφος, βάθους συνήθως μεγαλυτέρου τοῦ ἐνὸς μέτρου, καλυπτόμενα διὰ πλακῶν. Οἱ ὑπολειπόμενοι τέλος τάφοι ἐκ τοῦ συνόλου τῶν 38 πρωτογεωμετρικῶν τάφων, ὡς ὁ ὑπ' ἀριθ. 6 τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν καὶ ὁ ὑπ' ἀριθ. 12 B τῆς Τούμπας, ἦσαν ἀπλοῖ ἀβαθεῖς λάκκοι. Ὡμαὶ πλίνθοι ἐνίστε εἶχον χρησιμοποιηθῆ διὰ τὴν διευθέτησιν τῶν τάφων (ἀριθ. 16, 23, 35 κ.λ.π. τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν) μεγάλαι δὲ πλάκες ἐκάλυπτον τοὺς περισσοτέρους τάφους.

Ἐντὸς τῶν περισσοτέρων τάφων εὑρέθησαν τὰ κτερίσματα μόνον τῶν νεκρῶν ἀποτελούμενα ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ ἢ σιδήρου εἰς δύο δὲ περιπτώσεις (ἀριθ. 10 Σκουμπρῆ καὶ 22 Παλαιῶν Περιβολιῶν) ἐκ χρυσοῦ. Ὅστ' ἀκαύτων νεκρῶν παρατηρήθησαν εἰς τοὺς τάφους 10 Σκουμπρῆ καὶ 7 καὶ 26 τῆς Τούμπας, λείψανα δὲ κεκαυμένων ὀστέων ἐσφύζοντο εἰς τοὺς τάφους 31 τοῦ Σκουμπρῆ καὶ 15 τῆς Τούμπας.

Αἱ πυραὶ ἦσαν ἀβαθεῖς λάκκοι περιέχοντες λείψανα πυρᾶς καὶ κεραμικὴν. AAA 1969, 98 - 102. ΑΔ 1970 Χρον., 250, 260, 1971 Χρον., 267. Lefkandi I, 109 - 207 σποράδην.

Τέλος ἐκ τῆς θέσεως ἀνεφέρθησαν ὑπὸ τοῦ ἡμερησίου καὶ περιοδικοῦ τύπου δύο τυχαίως εὑρεθέντες τάφοι εἰς τὸν χώρον τοῦ ἱεροῦ, ὁ εἰς τῶν ὁποίων περιεῖχε χαλκοῦν τεφροδόχον ἀγγεῖον καὶ ὁ ἕτερος σκελετὸν γυναικὸς εἰς ὑπτίαν θέσιν συνοδευόμενον ἀπὸ πολυάριθμα χρυσᾶ κτερίσματα. Ταχυδρόμος 16 Ἰουλίου 1981, 28 - 30. JHS 1982 AR, 15 - 17, 1983 AR, 12 - 15. BSA 1982, 213 - 248.

XLIX. Ἑρετρία (102).— Ἐκ τινος θέσεως, κειμένης περὶ τὰ 2 χιλιόμετρα ἀνατολικῶς τῆς Ἑρετρίας, ἔχουν ἀναφερθῇ τυχαίως εὑρεθέντες καὶ ἀνεπαρκῶς γνωστοὶ πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι περιέχοντες κεραμικὴν. BSA 1957, 14.

L. Μαρθὼν (104).— Οἱ ἐννέα ἐκτενέστερον περιγραφόμενοι, ἐκ τῶν 24 ἀναφερομένων πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως, ἦσαν τεταγμένοι εἰς δύο σειρὰς ἀπὸ Α πρὸς Δ καὶ οἱ ἐξ τούτων, 4 λάκκοι καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν καὶ δύο θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν, περιεῖχον ἀκαύτους νεκρούς, τοποθετημένους ὑπτίους, εἰς μίαν δὲ περίπτωσιν μὲ ἐλαφρῶς κεκαμμένα τὰ σκέλη. Οἱ τρεῖς ὑπόλοιποι ἦσαν θῆκαι ἐπίσης σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ περιεῖχον τεφροδόχα ἀγγεῖα καέντων νεκρῶν. Οἱ περιέχοντες καύσεις τάφοι 1, 2, 5 ἦσαν ἀρχαιότεροι τῶν λοιπῶν κατὰ τὸν ἀνασκάψαντα. Τὰ κτερίσματα τῶν τάφων ἀπετελοῦντο ἀπὸ ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ, σιδήρου καὶ πηλοῦ. ΠΑΕ 1934, 35, 1939, 27 - 39.

LI. Μενίδι (105).— Ταφὴ ἐνήλικος, ἐξ ἧς προέρχεται πρωτογεωμετρικὸς ἀμφορεὺς. Kerameikos I, 157 ὑποσημ. 1. GDA, 159.

LII. Ἐλευσίς (106).— Τινὲς τῶν ὑπὸ τοῦ Σκιᾶ ἀνασκαφέντων τάφων «μετὰ γεωμετρικῶν ἀγγείων», μερικοὶ τῶν ὁποίων περιεῖχον καύσεις καὶ ἄλλοι ταφᾶς νεκρῶν, παρέσχον πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ πρέπει νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν περίοδον ταύτην. AE 1898, 76 - 122. Kerameikos I, 181, πίν. 42, 48. PGP, 10, 316. GDA, 159, 363. DAG, 205 καὶ index.

LIII. Ἀθηναί (107).— Ἐκ τῆς περιοχῆς τῶν Ἀθηνῶν ἔχουν γνωσθῇ περισσότεροι τῶν 121 πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι, προερχόμενοι, κατὰ γεωγραφικὴν σειρὰν ἀπὸ τῆς δυτικῆς πρὸς τὴν νοτίαν, ἀνατολικήν, βορείαν

καὶ δυτικὴν πλευρὰν περὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ἀπὸ τὰς κάτωθι θέσεις (διάγραμμα μὲ τοὺς τάφους ἰδὲ ἐν GDA, 136. GBC, χάρτης 2).

(1) Εἷς ἐκ δύο εὐρεθέντων τάφων (τάφος Β) κατὰ τὴν ΝΔ κλιτὸν τῆς Ἀκροπόλεως. Ὁ τάφος ἐσχηματίζετο δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ περιεῖχε σκελετὸν παιδίου συνοδευόμενον ἀπὸ ἑξ πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, εὕρισκόμενα εἰς Συλλογὴν τῆς Χαϊδελβέργης, καὶ ἀπὸ χαλκοῦν ψέλιον. AM 1910, 35. B. Schweitzer, *Untersuch. zur Chronol. Geom. Stile Griech.*, 66. *Kerameikos I*, 132 - 133.

(2) Δύο μὴ περιγραφόμενοι τάφοι εὐρεθέντες ὑπὸ τοῦ Dörpfeld τὸ ἔτος 1892 κατὰ τὴν ΝΑ κλιτὸν τοῦ Ἀρείου Πάγου παρὰ τὸ Ἀμύνειον. Οἱ τάφοι περιεῖχον καύσεις νεκρῶν συνοδευόμενας ἀπὸ 12 ἀγγεῖα. AM 1896, 106 - 107. CVA Athènes I, III, 3 - 4. PGP, 315. AJA 1970, 203 - 204. *Hesperia* 1974, 328, 369, 389 - 390.

(3) Τάφος περιέχων τεφροδόχον ἀμφορέα, συνοδευόμενον ἀπὸ τρία ἀγγεῖα καὶ δύο χαλκᾶς περόνας, ἐκ τῆς περιοχῆς ΝΔ τοῦ Ὡδείου τοῦ Ἡρώδου, εὐρεθεῖς τὸ ἔτος 1900 κατὰ τὴν κατασκευὴν ὁχετοῦ μεταξὺ Ἀκροπόλεως καὶ λόφου τῶν Μουσῶν. ΠΑΕ 1900, 92 - 93.

(4) Ταφὴ εἰς θήκην σχηματιζομένην δι' ὀρθίων πλακῶν, συνοδευομένη ἀπὸ τέσσαρας οἰνοχόας εὐρεθεῖσα δὲ ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἀλωπεκῆς καὶ Καλλιθέας, ΝΑ τοῦ λόφου τῶν Μουσῶν, κατὰ τὴν θεμελίωσιν οἰκίας. ΑΕ 1911, 251.

(5) Ὁκτὼ πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι (ἀριθ. VI, XXII, XXV, XXVI, XXVIII, XXXIX, XL, XLII) ἑξ ὁμάδος 40 τάφων τῶν πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν χρόνων εὐρεθέντων τὰ ἔτη 1957 - 1966 νοτίως τοῦ Ὡδείου τοῦ Ἡρώδου καὶ ἀποτελούντων μέρος τοῦ νοτίου, παρὰ τὰς Ἀλαδὲ πύλας καὶ τὴν πρὸς Φάληρον ὁδόν, νεκροταφείου. Οἱ τέσσαρες τῶν τάφων τούτων (ἀριθ. VI, XXXIX, XL, XLII), χρονικῶς ἐκτεινόμενοι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, περιεῖχον ἐνταφιασμοὺς νεκρῶν καὶ οἱ ἕτεροι τέσσαρες (ἀριθ. XXII, XXV, XXVI, XXVIII) περιεῖχον τεφροδόχα ἀγγεῖα καυθέντων νεκρῶν. Ἐκ τῶν 4 περιεχόντων ἐνταφιασμοὺς τάφων οἱ τρεῖς ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι, εἴτε ἄνευ καλύμματος (τάφος VI) ἢ καλυπτόμενοι διὰ τεμαχίου ἀγγείου (τάφος XLII) ἢ πλακὸς (τάφος XXXIX), καὶ εἷς ἦτο θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ καλυπτομένη δι' ἄλλης πλακός, ὅστις καὶ περιεῖχεν ὁστ' αὖ δύο νεκρῶν. Οἱ τέσσαρες περιέχοντες τεφροδόχα ἀγγεῖα τάφοι ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι. Κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα συνώδευον ὡς κτερίσματα τοὺς νεκροὺς. ΠΑΕ 1955, 36 - 38, 1956, 262 - 265, 1957, 22 - 26. ΑΔ 1973 Μελέται, 1 - 63.

(6) Ὁρθογώνιος λακκοειδὴς τάφος εὐρεθεῖς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γαριβάλδη ἀριθ. 28, νοτίως τῆς Ἀκροπόλεως. Ὁ τάφος εἶχε τὰ τοιχώματα ἐπικεκρι-

σμένα διὰ πηλοῦ καὶ περιεῖχεν ὁστᾶ περισσοτέρων νεκρῶν, ἐν οἷς πέντε κρανία, καὶ τρία πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΑΔ 1963 Χρον., 41.

(7) Τρεῖς πιθανῶς τάφοι, ἐξ ὁμάδος τάφων εὐρεθέντων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρεχθείου ἀριθ. 21 - 23, οἵτινες μνημονεύονται συντόμως ὡς πρωτογεωμετρικοί, ὑπομυκηναϊκοί καὶ γεωμετρικοί, εἶχον δὲ περιβληθῇ διὰ τοίχου τὸν 4ον π.Χ. αἰῶνα. Οἱ τάφοι ἀπετέλουν μέρος τοῦ παρὰ τὰς Ἀλαδε πύλας νεκροταφείου. ΑΔ 1966 Χρον., 71.

(8) Εἷς λακκοειδῆς τάφος (ἀριθ. IX), ἐξ ὁμάδος 27 τάφων εὐρεθέντων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δημητρακοπούλου ἀριθ. 110 ἀποτελούντων δὲ μέρος τοῦ νοτίου νεκροταφείου παρὰ τὴν πρὸς Φάληρον ὁδὸν καὶ καλυπτόντων χρονικῶς τὴν περίοδον ἀπὸ ΥΕ II μέχρι κλασσικῶν χρόνων. Ὁ τάφος IX εἶχε συληθῇ ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ συνελέγησαν 16 συγκολληθέντα πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΑΑΑ 1970, 170 - 179. ΑΔ 1970 Χρον., 55 - 58.

(9) Εἷς λακκοειδῆς τάφος (ἀριθ. III) ἐξ ὁμάδος 13 τάφων εὐρεθέντων ἐπὶ τῶν ὁδῶν Μακρυγιάννη καὶ Παρίνου παρὰ τὰς Ἰτωνίας πύλας, ΝΑ τῆς Ἀκροπόλεως. Ἐκ τῶν 13 τάφων 8 ἦσαν κατεστραμμένοι, δύο ἦσαν ὑπομυκηναϊκοί, εἷς πρωτογεωμετρικὸς καὶ δύο γεωμετρικοί. Ὁ πρωτογεωμετρικὸς τάφος III ἦτο ἀπλοῦς λάκκος, διαστάσεων $1,20 \times 0,65$ μ. καὶ βάθους 0,24 μ., ἡμικατεστραμμένος, ἐξ οὗ συνελέγη κύπελλον ἐπὶ ὑψηλοῦ ποδός, εἰς τεμάχια, ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων. ΑΔ 1968 Χρον., 73 - 75.

(10) Τάφος περιέχων καθὺν νεκροῦ καὶ ἐξ συντετριμμένα ἀγγεῖα ἐκ τῆς Λεωφόρου Συγγοῦ. ΑΔ 1973 Χρον., 97. JHS 1980 AR, 6.

(11) Κατεστραμμένος τάφος εὐρεθεὶς κάτωθεν ῥωμαϊκῶν τάφων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θεοφιλοπούλου. ΑΔ 1973 - 74 Χρον., 38 - 39. JHS 1980 AR, 10.

(12) Ἐκ τῶν 8 παρὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον εὐρεθέντων καὶ μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν δεδομένων μνημονευθέντων τάφων (II Β, XVII, 6) ἀνωτέρω, τῶν ταξινομουμένων μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν παρὰ τοῦ Styrenius (S-S, 22, 35 - 36), τινὲς μνημονεύονται ὡς πρωτογεωμετρικοί. BCH, 1940 - 41, 238. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 10.

(13) Τάφος μὴ καθοριζομένου σχήματος καταστραφεὶς κατὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ βαπτιστηρίου τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ τάφος περιεῖχε δύο τεφροδόχους ἀμφορεῖς, συνοδευομένους ἀπὸ τρία ἄλλα ἀγγεῖα. ΑΕ 1953 - 54, Μέρος Γ', 89 - 97.

(14) Λακκοειδῆς τάφος εὐρεθεὶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Μάρκου ἀριθ. 6 - 12. Ὁ τάφος εἶχε διαστάσεις $1,80 \times 0,55 - 0,80$ μ. καὶ βάθος $0,35 - 0,90$ μ. καὶ περιεῖχε δύο τεφροδόχους ἀμφορεῖς, ὁ εἷς τῶν ὁποίων εὐρέθη τεθραυσμένος ὁ δὲ ἕτερος ἐκλείετο διὰ καλαθοσχήμου ἀγγείου καὶ πλακός. Σιδηροῦν κεκαμμένον ξίφος συνώδευε τὸν ἕνα τῶν ἀμφορέων καὶ ὁ ἕτερος περιεῖχε χαλκᾷ κοσμήματα, παρ' αὐτοὺς δὲ ὑπῆρχον πῆλινα τεθραυσμένα ἀγ-

γεία καὶ ψῆφοι ὄρων τοῦ τέλους τοῦ 9ου π.Χ. αἰῶνος. ΑΔ 1954 Χρον., 55 - 56. GDA, 203. GGP, 11, 401.

(15) Τάφος εὐρεθεὶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Λυκούργου, παρὰ τὰς πύλας πρὸς Ἀχαρνάς, κατὰ τὴν θεμελίωσιν ἐπεκτάσεως τῶν καταστημάτων Λαμπροπούλων. Ὁ τάφος περιεῖχε τεφροδόχον πρωτογεωμετρικὸν ἀγγεῖον ἐντὸς τοῦ ὁποίου πλὴν τῆς τέφρας τοῦ νεκροῦ ὑπῆρχε χαλκῇ περόνη καὶ ἑλλιπὲς ἀγγεῖον. ΑΔ 1963 Χρον., 36.

(16) Εἴκοσι τοῦλάχιστον ἐξ 78 ἀναφερομένων πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν τάφων ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς ἀρχαίας Ἀγορᾶς ἀνήκουν εἰς τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίοδον. Δύο τῶν τάφων τούτων, εὐρεθέντες παρὰ τὴν βορείαν κλιτὺν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι περιέχοντες τεφροδόχους ἀμφορεῖς κλειομένους διὰ μικροτέρων ἀγγείων παρὰ δὲ τοὺς ἀμφορεῖς ὑπῆρχον τὰ λείψανα τῆς ταφικῆς πυρᾶς (Hesperia 1933, 468 - 470). Τρεῖς ἕτεροι λακκοειδεῖς τάφοι ἐκ τῆς αὐτῆς περιοχῆς περιεῖχον οἱ δύο τούτων ἀκαύτους σκελετούς, παιδὸς καὶ ἐνήλικος, μεθ' ἑνὸς ἀγγείου ἀντιστοίχως, ὁ δὲ τρίτος τεφροδόχον ἀγγεῖον (Hesperia 1938, 325). Μία ταφὴ παιδίου, συνοδευομένη ἀπὸ πέντε πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, εὐρέθη παρὰ τὴν ΒΑ στοὰν τῆς Ἀγορᾶς (Hesperia 1952, 108). Λακκοειδὴς τάφος, χρονολογούμενος εἰς τὸ 900 π.Χ. περίπου, καὶ περιέχων τεφροδόχον ἀμφορέα συνοδευόμενον ἀπὸ τέσσαρα ἀγγεῖα, συλλογὴν σιδηρῶν ὅπλων καὶ ἐργαλείων καὶ ἀπηνθρακωμένα σῦκα καὶ βότρυς ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Ἀγορᾶς (Hesperia 1950, 330, 1952, 279 - 294). Τρεῖς τάφοι ὑπὸ τὴν στοὰν τοῦ Ἀττάλου, οἱ δύο τούτων ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ ὁ τρίτος ἀπλοὺς λάκκος. Ὁ καλλίτερον διατηρούμενος τάφος περιεῖχε σκελετὸν κορασίδος, ὑπτίως ἐξηπλωμένης, συνοδευόμενον ἀπὸ τὰ χαλκᾷ ἐξαρτήματα τῆς ἐνδύσεως τῆς νεκρᾶς, κατὰ χώραν κείμενα, καὶ ἀπὸ πέντε ἀγγεῖα (Hesperia 1954, 58, 1960, 414 - 416). Τεταραγμένοι καύσεις νεκρῶν, ἀνωθεν τοῦ ΥΕ θαλαμοειδοῦς τάφου ὑπὸ τὸν ναὸν τοῦ Ἀρεως, μαρτυροῦνται ὑπὸ τεμαχίων ὀστέων, λειψάνων πυρᾶς καὶ πρωτογεωμετρικῶν ὀστράκων ἀγγείων, ταφὴ δὲ παιδίου, κατὰ τὸν δυτικὸν δρόμον τοῦ ΥΕ θαλαμοειδοῦς τάφου, ἐντὸς λάκκου περιβαλλομένου ὑπὸ σειρᾶς λίθων καὶ καλυπτομένου, κατὰ τὸ μέρος τῆς κεφαλῆς μόνον, διὰ δύο πλακῶν. Ὁ νεκρὸς εἶχεν ἀποτεθῆ ὕπτιος μὲ τὰς χεῖρας παρὰ τὰς πλευρὰς καὶ συνωδεύετο ἀπὸ δύο ἀγγεῖα (Hesperia 1955, 200 - 201). Λακκοειδὴς τάφος, κατὰ τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τῆς Νοτίου στοᾶς Ι, περιέχων τεφροδόχον ἀμφορέα, ἐντὸς μὲν τοῦ ὁποίου πλὴν τῆς τέφρας ὑπῆρχον πριόνιον καὶ μαχαίριον ἐκ σιδήρου παρ' αὐτὸν δὲ σιδηροῦν ξίφος καὶ τεμάχια τριῶν ἀγγείων (Hesperia 1956, 48 - 49). Ταφὴ ἐνήλικος παρὰ τὴν ΝΑ στοὰν συνοδευομένη ἀπὸ μίαν λήκυθον (Hesperia 1966, 82 - 83). Λακκοειδὴς τάφος, νοτίως τοῦ Θησείου ἐπὶ τοῦ Ἀγοραίου Κολωνοῦ, περιέχων δύο ἐπαλλήλους ταφὰς παιδίων συνοδευόμενας ἀπὸ 12

ἀγγεῖα (Hesperia 1936, 23 - 24). Ἴτερος λακκοειδὴς τάφος, ΝΑ τοῦ Θησείου, περιέχων σκελετὸν παιδίου συνοδευόμενον ἀπὸ 8 μικρὰ ἀγγεῖα καὶ χαλκᾶ ἀντικείμενα. Ἄλλαι ταφαί, ἐκ τῆς κεντρικῆς ἐπιφανείας τοῦ Ἀγοραίου Κολωνοῦ, συνοδευόμεναι ἀπὸ κεραμικὴν, ἐξ ὧν μία ταφή ἐνήλικος περιείχεν ἑξ ἀγγεῖα. Λακκοειδεῖς τάφοι ἐκ τῆς αὐτῆς περιοχῆς περιέχοντες τεφροδόχα ἀγγεῖα, εἰς ἑν τῶν ὁποίων πλὴν τῶν ὑπολειμμάτων ὁστῶν ὑπῆρχον καὶ χαλκᾶ καὶ σιδηρᾶ ἀντικείμενα ἐκ τῆς ἐνδύσεως τοῦ νεκροῦ. Hesperia 1937, 364 - 368, 1961, 177 - 178.

(17) Ἐξήκοντα πέντε περίπου τάφοι ἐκ τοῦ νεκροταφείου τοῦ Κεραμικοῦ. Οἱ 58 τούτων εἶχον εὐρεθῆ κατὰ τὰς παλαιότερας ἀνασκαφὰς καὶ ἐκ τούτων 9 ἔκειντο βορείως τοῦ Ἡριδανοῦ παρὰ τὸ Πομπεῖον (Kerameikos I, 100 - 108, τάφοι Α-Ε, α. Kerameikos IV, 47 τάφοι 1 - 3) καὶ οἱ λοιποὶ 49 νοτίως τοῦ Ἡριδανοῦ (Kerameikos I, 89 - 100, 182 - 184, τάφοι 1 - 7, 4 - 20. Kerameikos IV, 32 - 46, τάφοι 21 - 49). Ἑπτὰ δὲ τάφοι ἀνεσκάφησαν βραδύτερον. AM 1963, 148 - 153, τάφοι Ν 114, 1966, 4 - 7, τάφοι 1 - 6. ΑΔ 1965 Χρον., 40.

Ἐκ τῶν 65 τάφων 7 περιείχον ἐνταφιασμοὺς ἀκαύτων νεκρῶν (Kerameikos I, 49, τάφος 112. Kerameikos IV, 32, 47, τάφοι 21 - 23, τάφοι 1 - 2. AM 1963, 148 - 153, τάφος Ν 114, 1966, 6, τάφος 4) καὶ 58 τάφοι περιείχον τεφροδόχα ἀγγεῖα. Kerameikos I, 89 - 100, 108 - 108, 182 - 194, τάφοι 1 - 7, Α - Ε, α, 4 - 20, Kerameikos IV, 32 - 46, 47, τάφοι 24 - 49, 3. AM 1966, 4 - 7, τάφοι 1 - 3, 5 - 6.

Οἱ 7 περιέχοντες ἀκαύτους νεκροὺς τάφοι ἦσαν ἢ θῆκαι ἔχουσαι τὰς πλευρὰς ἐξ ὀρθίων πλακῶν (AM 1963, 148 τάφος Ν 114) ἢ ἐκ τοιχαρίων (AM 1966, 7, τάφος 4) ἢ ἀπλοῖ λάκκοι (Kerameikos I, 49, τάφος 112, Kerameikos IV, 32, 47, τάφοι 21 - 23, 1 - 2) καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν καὶ περιέχοντες λείψανα ἑνὸς ἢ δύο (AM 1963, 148, τάφος Ν 114) νεκρῶν, εἰς ὑπτίαν στάσιν μὲ τὰ γόνατα ἐνίοτε ἐλαφρῶς κεκαμμένα. Κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα συνώδευον τοὺς νεκροὺς ὡς κτερίσματα.

Οἱ 58 περιέχοντες τεφροδόχα ἀγγεῖα τάφοι ἦσαν ὀρθογώνιοι λάκκοι, μήκους 0,80 - 1,90 μ. πλάτους 0,25 - 1,25 μ. καὶ βάθους 0,25 - 1,50 μ., ἔχοντες, περὶ τὸ μέσον τοῦ δαπέδου αὐτῶν ἢ ἐγγὺς τῆς μιᾶς τῶν στενῶν πλευρῶν τῶν, ὅπῃν διαμέτρου καὶ βάθους 0,50 μ. περιέχουσαν τὸν τεφροδόχον ἀμφορέα κεκλεισμένον ἄνω διὰ πλακὸς ἢ ἄλλου ἀγγείου ἢ χαλκοῦ ὀμφαλίου ἀσπίδος καὶ περιβαλλόμενον ἀπὸ τὰ κτερίσματα τοῦ νεκροῦ, ἀποτελούμενα ἀπὸ ἀγγεῖα καὶ ὄπλα. Κοσμήματα καὶ ὄπλα περιείχοντο μετὰ τῆς τέφρας τοῦ νεκροῦ ἐνίοτε ἐντὸς τοῦ τεφροδόχου ἀγγείου. Ἡ ὀπὴ εἰς τὸν πυθμένα τοῦ τάφου ἢ περιέχουσα τὸν τεφροδόχον ἀμφορέα ἐκαλύπτετο διὰ πλακὸς ὁ δὲ λάκκος τοῦ τάφου ἄνωθεν αὐτῆς ἐπληροῦτο διὰ τῶν λειψάνων τῆς

πυρᾶς τοῦ νεκροῦ, εἰς τὰ ὅποια περιλαμβάνοντο καὶ ὄστρακα ἀγγείων. Kerameikos I, 179 - 185, Kerameikos IV, 1 - 5. AM 1966, 4 - 7.

(18) Ἐκ μιᾶς ὁμάδος 127 ἐρευνηθέντων τάφων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κριεζῆ ἀριθ. 23 - 24, καλυπτόντων χρονικῶς τὴν περίοδον ἀπὸ ὑπομυκηναϊκῶν μέχρι κλασσικῶν χρόνων, καὶ 12 τῶν ὁποίων ἔχουν μνημονευθῇ ἀνωτέρω μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν τάφων (II B, XVII, 9), εἰς τοῦλάχιστον τάφος (ἀριθ. X) ἀνήκει εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον. Ὁ τάφος οὗτος ἦτο ἀπλοῦς λάκκος περιέχων τεφροδόχον ἀμφορέα κλειόμενον διὰ χαλκοῦ κυπέλλου καὶ περιέχοντα κεκαυμένα ὅστ᾽ ἀ νεκροῦ, σιδηρᾶν αἰχμὴν ἀκοντίου καὶ σιδηρᾶν περόνην. Ἐναθεν τοῦ ἀμφορέως εὐρέθη πηλίνη οἶνοχόη. AD 1967 Χρον., 92 - 96, 1968 Χρον., 67. AAA 1968, 21 - 22.

(19) Κατεστραμμένος πιθανῶς τάφος ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τῆς ὁδοῦ Πιττάκη ἀριθ. 11, ἐξ οὗ προέρχεται ἓν πρωτογεωμετρικὸν ἀγγεῖον. AD 1967 Χρον., 110.

(20) Κατεστραμμένος τάφος ἐκ τῆς ὁδοῦ Πουλοπούλου ἀριθ. 10, ἐξ οὗ προέρχονται δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. AD 1967 Χρον., 110.

(21) Δύο τάφοι, ἀπλοὶ λάκκοι, εὐρεθέντες ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀμφικτύονος ἀριθ. 8, ΒΔ τοῦ κήπου τοῦ Θεσείου. Οἱ τάφοι εἶχον διαστάσεις ὁ εἰς $1 \times 1,80$ μ. καὶ βάθος 1 μ. καὶ ὁ ἕτερος $0,80 \times 1,50$ μ. καὶ βάθος 1,10 μ., ὁ δεῦτερος δὲ τούτων περιεῖχε δύο μόνωτα κύπελλα. AD 1967 Χρον., 49.

(22) Λακκοειδὴς τάφος εὐρεθεὶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ζαμπελίου ἀριθ. 9. Ὁ τάφος περιεῖχε τεφροδόχον ἀμφορέα καλυπτόμενον διὰ σκύφου καὶ συνοδευόμενον ὑπὸ δύο ἀγγείων. AD 1963 Χρον., 42 - 43.

(23) Πρωτογεωμετρικὸν νεκροταφεῖον εὐρεθὲν εἰς τὴν Νέαν Ἰωνίαν. Τὸ νεκροταφεῖον ἀπετελεῖτο ἐξ ἐλλειψοειδοῦς περιβόλου μερικῶς σφζομένου, πιθανῶν διαστάσεων $5 - 6 \times 3,50 - 4$ μ., περικλείοντος τέσσαρας τοῦλάχιστον τάφους περιέχοντας τεφροδόχα ἀγγεῖα, δύο ἐνταφιασμοὺς παιδίων εἰς θήκας σχηματιζομένας δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ δύο πυρᾶς, ἡ σχέσις ὅμως τῶν πυρῶν πρὸς τὰς ταφὰς δὲν εἶναι σαφής. Κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα, χρονολογούμενα εἰς τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 10ου π.Χ. αἰῶνος, συνδεδεον τὰς ταφὰς ὡς κτερίσματα. Hesperia 1961, 147 - 178. S—S, 87 - 115.

LIV. Θορικὸς (110).— Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ κυκλοτερεῖς λάκκοι, περιέχοντες τέφραν μετὰ μικρῶν τεμαχίων ὀστέων μερικὰ τῶν ὁποίων ὅμως ἀνήκον εἰς ζῦα, κογχύλια καὶ ψήφους ὄρων, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἐρμηνευθῇ ὡς τεταραγμένοι τάφοι περιέχοντες κεκαυμένους νεκροὺς τῶν πρωτογεωμετρικῶν ἢ γεωμετρικῶν χρόνων. Thorikos II, 32 - 33. AD 1964 Χρον., 82. Antiqu. Class. 1965, 28 - 29.

LV. Βέλλον (111).— Τάφος, ἀνακαλυφθεὶς ὑπὸ τῶν χωρικῶν καὶ μὴ περιγραφόμενος, περιέχων δὲ ὀστᾶ παιδίου καὶ 13 ἀγγεῖα, ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, τοῦ Μουσείου Κορίνθου, ἔχει ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν. *Corinth VII* (I), 6 - 8.

LVI. Παλαιὰ Κόρινθος (112).— Οἱ ἐπόμενοι πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι ἔχουν ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Τάφος εὐρεθεὶς ΝΑ τοῦ Χελιωτόμυλου, χρησιμοποιοῦνθεις κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους ἀλλὰ περιέχων πρωτογεωμετρικὴν λήκυθον. *AJA* 1931, 426.

(2) Τάφος θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν, μετὰ προσθέτου κενοῦ χώρου πρὸ τῆς ΝΔ στενῆς πλευρᾶς, εὐρεθεὶς κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῆς ῥωμαϊκῆς ἀγορᾶς. Αἱ ἐσωτερικαὶ διαστάσεις τοῦ τάφου ἦσαν 1,20 - 1,17 × 0,64 - 0,71 μ. ἐκαλύπτετο δὲ οὗτος διὰ μιᾶς πλακὸς καὶ ὁ πρόσθετος χώρος παρὰ τὴν ΝΔ πλευρὰν τοῦ τάφου δι' ἄλλων λίθων. Ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθησαν τεταραγμένα ὀστᾶ, 11 ἀγγεῖα ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων καὶ χαλκᾶ καὶ πῆλινα μικρὰ εὐρήματα. *Hesperia* 1970, 16 - 20. *BCH* 1970, 953.

(3) Τάφος, μὴ περιγραφόμενος, εὐρεθεὶς κατὰ τὴν ΝΔ πλευρὰν τοῦ ἱεροῦ τῆς Δήμητρος καὶ ἀνήκων εἰς ὑστέρους πρωτογεωμετρικοὺς ἢ πρωίμους γεωμετρικοὺς χρόνους. *ΑΔ* 1973 Χρον., 143. *JHS* 1973 AR, 11.

LVII. Μυκῆναι (113).— Οἱ ἐπόμενοι πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι εἶναι γνωστοὶ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Τρεῖς τοῦλάχιστον ἐκ 12 κατὰ καιροὺς καὶ ὑπὸ διαφόρων ἐρευνητῶν ἀνασκαφέντων τάφων ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως τῶν Μυκηνῶν, χρονολογούμενων ἀπὸ ΥΕ III Γ μέχρι γεωμετρικῶν χρόνων. Εἷς τούτων ἀνεσκάφη μετ' ἄλλων ἐξ παιδικῶν τάφων ὑπὸ τοῦ Τσοῦντα καὶ ἦτο, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ πέντε, θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ περιέχουσα, πλὴν τῶν λειψάνων ὀστῶν, χαλκὴν περόνην καὶ δύο ἀγγεῖα, τὸ ἐν τῶν ὁποίων πρωτογεωμετρικὸν (*AE* 1891, 27. *BSA* 1973, 98 - 99), οἱ δύο ἕτεροι τάφοι, ὁ εἷς θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν (τάφος Γ 21) καὶ ὁ ἄλλος (τάφος Γ 23) ἀπλοῦς λάκκος καλυπτόμενος διὰ πλακῶν, ἀνεσκάφησαν ὑπὸ τῶν Ἀγγλων καὶ περιεῖχον σκελετοὺς γυναικῶν συνοδευομένους εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἀπὸ σιδηρᾶν περόνην καὶ εἰς τὴν δευτέραν ἀπὸ δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, σιδηρᾶν περόνην μὲ χαλκοῦν σφαιρίδιον καὶ χαλκοῦν δακτύλιον. *JHS* 1965 AR, 10 - 11. *ΑΔ* 1965 Χρον., 165. *BSA* 1973, 92 - 98.

(2) Τρεῖς λακκοειδεῖς τάφοι ἀνασκαφέντες ὑπὸ τοῦ Παπαδημητρίου νοτίως τοῦ ἐκτὸς τῆς ἀκροπόλεως δευτέρου ταφικοῦ περιβόλου. Ὁ εἷς τούτων, διαστάσεων 1,10 × 0,60 μ., περιεῖχε σκελετὸν μὲ συνεσταλμένα

σκέλη καὶ πρωτογεωμετρικὴν πρόχουν (ΠΑΕ 1953, 209), ἐκ τῶν δύο ἐτέρων, μικρῶν τάφων νηπίων, ὁ εἷς μόνον περιεῖχε μικρὰν χαλκὴν περόνην. ΠΑΕ 1954, 265.

(3) Τέσσαρες τάφοι (ἀριθ. 601, 602, 606, 607) προέρχονται ἐκ τῆς περιοχῆς τῶν οἰκιῶν ἐξωθι τῆς Πύλης τῶν Λεόντων. Ἐκ τούτων οἱ τάφοι 601 καὶ 602 εὐρέθησαν ὑπὸ τὸ δάπεδον τοῦ δυτικοῦ δωματίου τῆς οἰκίας τῶν Ἀσπίδων καὶ οἱ τάφοι 606 καὶ 607 παρὰ τὸν νότιον τοῖχον τοῦ δωματίου 10 τῆς οἰκίας τῶν Σφιγγῶν. Οἱ τάφοι 601 καὶ 602 ἦσαν ἀπλοῖ λάκκοι περιέχοντες ὁ πρῶτος σκελετὸν ἐνήλικος, μὲ συνεσταλμένα τὰ σκέλη καὶ συνοδευόμενον ἀπὸ δύο ἀγγεῖα, σιδηρᾶν περόνην καὶ σφονδύλιον (BSA 1954, 259), ὁ δὲ δεύτερος σκελετὸν νεαρᾶς γυναικός, ὑπτίως ἐξηπλωμένης μὲ συνεσταλμένα τὰ σκέλη, καὶ λείψανα σκελετῶν δύο παιδίων 6 - 7 ἐτῶν, συνοδευόμενα ἀπὸ δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα (BSA 1955, 240 - 241). Οἱ τάφοι 606 καὶ 607 ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι διὰ λίθων, διαστάσεων $0,97 \times 0,42$ μ. καὶ $1,78 \times 0,68$ μ. ἀντιστοίχως, καὶ περιεῖχον ὁ πρῶτος σκελετὸν παιδός, ἐξηπλωμένου ἐπὶ τῆς ράχεως μὲ συνεσταλμένα τὰ σκέλη, μίαν πρόχουν καὶ δύο χαλκοὺς δακτυλίου, τρία δὲ ἄλλα ἀγγεῖα ὑπῆρχον παρὰ τὸν τάφον (BSA 1956, 129 - 130), ὁ τάφος 607 περιεῖχε σκελετὸν νεαρᾶς γυναικός, ἐξηπλωμένης ὑπτίως μὲ συνεσταλμένα τὰ σκέλη, συνοδευόμενον ἀπὸ 26 ἀγγεῖα καὶ χαλκᾶ μικρὰ ἀντικείμενα. BSA 1973, 87 - 91.

(4) Δύο πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι εὐρεθέντες εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας I, βορείως τοῦ θησαυροῦ τοῦ Ἀτρέως, καὶ περιέχοντες νεκροὺς εἰς «τεταμένην θέσιν», ἐν ἀγγείοις καὶ μικρὰ τινα χαλκᾶ ἀντικείμενα. ΑΔ 1964 Χρον., 133. JHS 1964 AR, 8. GA, 66 - 68.

LVIII. Μιδέα (114).— Ταφὴ ἐνήλικος εἰς συνεσταλμένην στάσιν ἐντὸς τοῦ ΥΕ θολωτοῦ τάφου καὶ παρὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ, ἐπὶ ἐπιχώσεως πάρχους 2 μ. ἄνωθεν τοῦ δαπέδου τοῦ τάφου, συνοδευομένη ὑπὸ ἐνὸς πρωτογεωμετρικοῦ ἀγγείου, μαρτυρεῖ χρῆσιν τοῦ θολωτοῦ τάφου καὶ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην. Royal Tombs, 11, 32, 66 - 67. AIARS 1962 (Op. Ath. 4), 88, 98 - 99.

LIX. Ἄργος (115).— Ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Ἄργους ἔχουν ἀναφερθῇ περισσότεροι τῶν 60 πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι (GA, 13 πίναξ, 27 - 30, εἰκ. 4 - 5) δυνάμενοι νὰ συνοψισθοῦν ὡς κάτωθι.

(1) Πρωτογεωμετρικὴ ταφὴ ἢ ταφαὶ ἐντὸς τοῦ ΥΕ θαλαμοειδοῦς τάφου XXIV τῆς Δειράδος, μαρτυρουμένη ἐκ τῆς εὐρέσεως ἐν αὐτῷ καὶ εἰς ὕψος 0,90 μ. ἄνωθεν τοῦ δαπέδου τοῦ θαλάμου, δύο πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων (DV 98, DV 107). Ἡ ἀπουσία ὁστῶν ἢ τέφρας ἐκ τῶν ἀγγείων δὲν ἐπιτρέπει

νὰ συμπεράνωμεν ἂν πρόκειται περὶ κτερισμάτων ἢ τεφροδόχων ἀγγείων. Deiras, 66, 68 - 69. GA, 26, 137.

(2) Τάφος T. 271 εὑρεθεὶς μεταξὺ τῆς Λαρίσης καὶ τῆς Δειράδος. Ὁ τάφος εἶχε τὰς πλευρὰς ἐκ λίθων καὶ ἐκαλύπτετο διὰ πλακῶν, περιεῖχε δὲ σκελετὸν ἐνήλικος, ἐπὶ τῆς πλευρᾶς με συνεσταλμένα τὰ σκέλη, συνοδευόμενον ἀπὸ χαλκὴν αἰχμὴν δόρατος καὶ ἀνήκει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. BCH 1967, 840. GA, 28, εἰκ. 4 ἀριθ. Su 82C.

(3) Τρεῖς δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζόμενοι καὶ δι' ἐτέρων πλακῶν καλυπτόμενοι τάφοι (I - III), εὑρεθέντες εἰς τὸ οἰκόπεδον Δεσμίνη ἐπὶ τῆς παρόδου Ἑρακλέους ἀριθ. 18, νοτίως τῆς Ἀσπίδος. Ὁ τάφος I ὑπερέκειτο τοῦ τάφου II. Ἐκαστος τάφος περιεῖχεν ἀνὰ ἓνα νεκρὸν καὶ 1 - 2 ἀγγεῖα. Ὁ τάφος III περιεῖχεν ἐπὶ πλέον καὶ χαλκοῦν δακτύλιον. AD 1967 Χρον., 172 - 178. GA, 28, εἰκ. 4 ἀριθ. 8.

(4) Τέσσαρες δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζόμενοι τάφοι (I - IV) εὑρεθέντες ἐν τῷ οἰκοπέδῳ B. Κωνσταντοπούλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Περρούκα ἀριθ. 66, NA τῶν τελευταίων μνημονευθέντων ἀνωτέρω τάφων. Πάντες οἱ τάφοι περιεῖχον ἀνὰ ἓνα σκελετόν, οἱ δύο πρῶτοι εἰς συνεσταλμένην στάσιν, κεραμικὴν (εἰκ. 9 : 5, 11, εἰκ. 10 : 16) καὶ μικρὰ εὐρήματα. AD 1966 Χρον., 126. GA, 28, εἰκ. 4 ἀριθ. 15. AE 1977, 171 - 194. JHS 1980 AR, 26.

(5) Εἷς τάφος (ἀριθ. V) ἐξ ὁμάδος ἐξ τάφων εὑρεθέντων εἰς τὸ οἰκόπεδον B. Κυμπεροπούλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Περρούκα ἀριθ. 33 εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τοὺς τελευταίους περιγραφέντας τάφους περιοχὴν. Ὁ τάφος ἦτο «κτιστὸς κιβωτιόσχημος», διαστάσεων $1,12 \times 0,76$ μ., καὶ περιεῖχεν ἵχνη σκελετοῦ, οἰνοχοΐσκην ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν ἢ πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων καὶ «σιδηροχαλκὴν περόνην». AD 1968 Χρον., 127. AAA 1969, 159. GA, 28, εἰκ. 4 ἀριθ. 17.

(6) Τρεῖς τάφοι, ὁ εἷς ἀπλοῦς λάκκος καὶ οἱ δύο σχηματιζόμενοι δι' ὀρθίων πλακῶν (T. 184, 189, 192), εὑρεθέντες κατὰ τὰς ἀνατολικὰς ὑπωρεῖας τῆς Λαρίσης καὶ περιέχοντες κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. BCH 1959, 755. GA, 29 εἰκ. 4 ἀριθ. S 67.

(7) Τέσσαρες πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι εὑρεθέντες εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. Τρεῖς τούτων ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ εἰς ἀπλοῦς λάκκος. Πάντες περιεῖχον σκελετοὺς εἰς συνεσταλμένην στάσιν, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. BCH 1954, 177, 1957, 663. GA, 29, εἰκ. 4 ἀριθ. 31.

(8) Τάφος σχηματιζόμενος δι' ὀρθίων πλακῶν εὑρεθεὶς εἰς τὸ οἰκόπεδον Τζούλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κολοκοτρώνη ἀριθ. 10, περὶ τὰ 100 μ. ΒΔ τῆς πλατείας Ἁγίου Πέτρου. Ὁ τάφος περιεῖχε νεκρὸν εἰς συνεσταλμένην στάσιν καὶ τριφυλλόστομον οἰνοχόην ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν ἢ πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων. AD 1967 Χρον., 172 - 174. GA, 29 εἰκ. 4 ἀριθ. 29.

(9) Εἷς τάφος (ἀριθ. 5), θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν, ἐξ ομάδος πέντε τάφων εὑρεθέντων εἰς τὸ οἰκόπεδον Κ. Φλέσσα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βασιλέως Γεωργίου Α' ἀριθ. 10. Ὁ τάφος περιεῖχε τέσσαρας χρυσοὺς σφηκωτῆρας κόμης καὶ χρυσοῦν δακτύλιον. ΑΔ 1960 Χρον., 93. GA, 29 εἰκ. 4 ἀριθ. 20.

(10) Δέκα ὀκτὼ τάφοι (Τ. 144 - 151, 165 - 170, 186, 196 - 198) τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Μουσείου. Ἐκ τούτων πέντε ἦσαν ἄπλοὶ λάκκοι (Τ. 147 - 149, 165, 197) καὶ οἱ λοιποὶ θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν. Οἱ τάφοι περιεῖχον νεκροὺς, εἰς συνεσταλμένην συνήθως στάσιν, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. BCH 1957, 647 - 656, 1959, 762 - 764, 768. GA, 29, εἰκ. 4 ἀριθ. 26.

(11) Εἷς πρωτογεωμετρικὸς λακκοειδὴς τάφος (τάφος Β) ἐξ ομάδος 6 πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν τάφων εὑρεθέντων εἰς τὸ οἰκόπεδον Ε. Ἀλεξοπούλου ἐπὶ τῆς πλατείας Ἀγίου Πέτρου. Ὁ τάφος περιεῖχε συνεσταλμένον νεκρὸν καὶ δύο «χαλκοσιδηρᾶς» περόνας. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 55 - 56. GA, 30, εἰκ. 4 ἀριθ. 4.

(12) Τρεῖς τάφοι, θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν (ἀριθ. III, V, VI), ἐξ ἐτέρας ομάδος ἐξ πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν τάφων, εὑρεθέντων κατὰ τὴν θεμελίωσιν ἐπεκτάσεως τοῦ κτηρίου τοῦ Ο.Τ.Ε. ἐπὶ τῶν ὁδῶν Βασιλέως Γεωργίου Α' καὶ Νικηταρᾶ. Οἱ τάφοι περιεῖχον, τοῦλάχιστον εἰς τὴν ἀναφερομένην περίπτωσιν τοῦ τάφου III, νεκροὺς εἰς συνεσταλμένην στάσιν, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ καὶ σιδήρου. ΑΔ 1966 Χρον., 126 - 127. GA, 30, εἰκ. 4 ἀριθ. 19.

(13) Ταφικὸς πίθος, περιέχων ἵχνη σκελετοῦ καὶ τρία πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, εὑρεθεὶς εἰς τὸ οἰκόπεδον Γ. Ζερβοῦ ἐπὶ τῆς παρόδου Κοραῆ - Κοφινιώτου εἰς τὴν αὐτὴν πρὸς τοὺς τελευταίους περιγραφέντας περιοχὴν. ΑΔ 1970 Χρον., 155. GA, 30, εἰκ. 4 ἀριθ. 30.

(14) Εἷς τάφος, θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν, ἐξ ομάδος πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν τάφων εὑρεθέντων εἰς τὸ οἰκόπεδον Καράμπελα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Τημένου ἀριθ. 19, περὶ τὰ 250 μ. ΝΑ τοῦ κτηρίου τοῦ Ο.Τ.Ε. Ἐκ τῶν κτερισμάτων του φαίνεται ὅτι ὁ τάφος ἀνήκει εἰς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. ΑΔ 1969 Χρον., 107. GA, 30, εἰκ. 4 ἀριθ. 12.

(15) Τάφος, θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν (Τ. 154), εὑρεθεὶς εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἀρχαίου Θεάτρου, κατὰ τὴν ΝΔ πλευρὰν τῆς πόλεως καὶ περιέχων ὀστᾶ παιδίου ἄνευ κτερισμάτων ἀλλὰ χρονολογούμενος πιθανῶς εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον. BCH 1957, 638. GA, 30, εἰκ. 4 ἀριθ. 38.

(16) Ἐξ τοῦλάχιστον τάφοι ἐκ τοῦ οἰκοπέδου Μπακαλογιάννη εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τὸν τελευταῖον περιγραφέντα τάφον περιοχὴν (Τ. 93, 107, 130 κ.ἄ.) συντόμως μνημονεύμενοι. BCH 1955, 314, 1956, 376. GA, 30, εἰκ. 4 ἀριθ. 5.

(17) Ταφή παιδίου εἰς πίθον (T. 9), εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς, τῶν πρωτογεωμετρικῶν ἢ πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων. BCH 1953, 253. GA, 30, εἰκ. 4 ἀριθ. 1.

(18) Τάφος εὑρεθεὶς εἰς τὸ οἰκόπεδον Χατζηξυνοφῶντος, νοτιώτερον τοῦ τελευταίου περιγραφέντος, καὶ συντόμως μνημονευόμενος. BCH 1968, 1040. GA, 30 εἰκ. 4 ἀριθ. Su 85.

(19) Τάφος, θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν (T. 75), ἐκ τῆς αὐτῆς μὲ τὸν τελευταῖον περιγραφέντα περιοχῆς. Ὁ τάφος πλὴν τοῦ σκελετοῦ τοῦ νεκροῦ περιεῖχε δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα, ἐν οἷς καὶ κορμὸν μαρμαρίνου εἰδωλίου γυναικός. BCH 1955, 312. GA, 30, εἰκ. 4 ἀριθ. 33.

(20) Τάφος, θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν, εὑρεθεὶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἡφαίστου ἀριθ. 5. Ἐν αὐτῷ ὑπῆρχον σκελετὸς εἰς συνεσταλμένην στάσιν καὶ τέσσαρα πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΑΔ 1971 Χρον., 78, πίν. 66 δ-η.

(21) Δύο ταφαὶ παιδίων εἰς ἀγγεῖα, εὑρεθεῖσαι εἰς τὸ οἰκόπεδον Κοσμᾶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κολοκοτρώνη ἀριθ. 12. Ἡ μία τούτων, ἐντὸς κρατῆρος, συνωδεύετο ἀπὸ ἀγγεῖον οἰκιακῆς χρήσεως, ἡ ἑτέρα ἦτο ἀκτέριστος. ΑΔ 1972 Χρον., 197.

(22) Τέσσαρες τάφοι εὑρεθέντες εἰς τὸ οἰκόπεδον Ν. Μποζέλλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καρατζᾶ ἀριθ. 16. Ἐκ τούτων δύο (ἀριθ. 1, 4) ἦσαν θῆκαι ἐξ ὀρθίων πλακῶν περιέχουσαι νεκροὺς εἰς συνεσταλμένην στάσιν, συνοδευόμενους ἀπὸ πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν καί, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ τάφου 1, ἀπὸ μικρὰ εὐρήματα. Ὁ τάφος 2 ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὀξυπύθμενον πίθον περιέχοντα ἀκτέριστον νεκρὸν καὶ ὁ τάφος 3 ἦτο ἀπλοὺς λάκκος περιέχων ἐπίσης ἀκτέριστον νεκρὸν, ὥστε ἡ χρονολογία τῶν δύο τελευταίων τάφων παραμένει ἀμφίβολος. ΑΔ 1972 Χρον., 205.

(23) Ὅμας πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν τάφων, συντόμως μνημονευομένη, ἐξ ἑνὸς νεκροταφείου εἰς τὸ οἰκόπεδον Θεοδωροπούλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Περσέως ἀριθ. 41 περιέχοντος ταφὰς ἀπὸ ΜΕ μέχρις ἐλληνιστικῶν χρόνων. ΑΔ 1973 Χρον., 97 - 99.

(24) Συστὰς πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν τάφων εὑρεθεῖσα εἰς τὸ οἰκόπεδον Θεοφανοπούλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Τριπόλεως ἀριθ. 10 καὶ συντόμως μνημονευομένη. ΑΔ 1973 Χρον., 115.

LX. Τίρυνς (116).— Οἱ ἐπόμενοι τάφοι τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου ἔχουν ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν .

(1) Δέκα πέντε τάφοι (ἀριθ. 1, 3 - 5, 7 - 15, 17 - 18) ἐκ δύο νεκροταφείων, κειμένων τὸ ἓν ΒΑ καὶ τὸ ἕτερον ΝΔ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Τίρυνθος, τὰ ὅποια ἀνεσκάφησαν τὰ ἔτη 1907 - 1908 ὑπὸ τῶν Γερμανῶν καὶ περιεῖχον 41 ἐν συνόλῳ τάφους πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν χρόνων. Οἱ 15 ἐκ τῶν

41 τούτων τάφων περιεῖχον πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ πρέπει ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν περίοδον ταύτην. Πάντες ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ ἔχουσαι ἐνίοτε δάπεδα καὶ καλύμματα ἐκ πλακῶν ἐπίσης. Οἱ τάφοι περιεῖχον λείψανα σκελετῶν κειμένων, εἰς τρεῖς τοὐλάχιστον διαπιστωθεῖσας περιπτώσεις, ἐπὶ τῆς ράχεως μὲ συνεσταλμένα τὰ σκέλη καὶ συνοδευομένων συνήθως ὑπὸ ὀλίγων ἀγγείων καὶ μικρῶν εὐρημάτων ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. Tiryns I, 127 - 164. PGP, 207 - 210.

(2) Ἐνδεκα τάφοι (ἀριθ. V - VII, X, XV - XVI, XVIII, XXII - XXIII, XXVI - XXVII) ἐκ μιᾶς ὁμάδος 26 πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν τάφων, ἀνασκαφέντων ὑπὸ τοῦ Βερδελῆ τὸ ἔτος 1957 εἰς ἀπόστασιν 150 μ. νοτίως τῆς ἀκροπόλεως. Πάντες οἱ πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν, ὡς καὶ οἱ τάφοι τῆς προηγούμενης ὁμάδος, καὶ περιεῖχον σκελετοὺς εἰς ὑπτίαν στάσιν, ἐπὶ τῆς ράχεως ἢ κλίνοντας πρὸς τὴν μίαν πλευράν, μὲ τὰ σκέλη ἐνίοτε ἐλαφρῶς κεκαμμένα. Ὁ τάφος VII περιεῖχε δύο σκελετοὺς εἰς διάφορα ἐπίπεδα. Κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ ἢ σιδήρου συνώδευον ἐνίοτε τοὺς νεκροὺς. AM 1963, 26 - 46.

(3) Τάφος παιδίου, ἔχων τὰς πλευρὰς ἐκ τοιχαρίων καὶ καλυπτόμενος διὰ πλακῶν, τυχαίως εὑρεθεὶς εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τοὺς τελευταίους περιγραφέντας τάφους περιοχὴν. Ὁ σκελετὸς ἔκειτο εἰς συνεσταλμένην στάσιν καὶ συνωδεύετο ἀπὸ ἑξ ἄγγεϊα καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. AD 1969 Χρον., 104.

(4) Τρεῖς ἢ τέσσαρες τάφοι ἐξ ὁμάδος ἐννέα πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν τάφων εὑρεθέντων ὑπὸ τῶν Γερμανῶν τὸ ἔτος 1972 δυτικῶς τῆς ἀκροπόλεως καὶ συντόμως μνημονευομένων. AAA 1974, 23 - 24. GA, 84.

(5) Δώδεκα πρωτογεωμετρικοὶ καὶ δύο γεωμετρικοὶ τάφοι ἀνασκαφέντες τὸ ἔτος 1974 δυτικῶς τῆς ἀκροπόλεως ὑπὸ τῶν Γερμανῶν. Οἱ περισσότεροι τούτων ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ περιεῖχον σκελετοὺς εἰς συνεσταλμένην στάσιν. BCH 1975, 613.

LXI. Ναύπλιον (117).— Κυκλικὸν ὄρυγμα διαμέτρου 2 μ. στενούμενον πρὸς τὰ κάτω, περιέχον δὲ λίθους καὶ πρωτογεωμετρικὰ ὄστρακα, ἡρμηνεύθη ὑπὸ τοῦ ἀνασκάψαντος ὡς τάφος «ἐπίγονος τῶν θολωτῶν» ἂν καὶ ἴχνη ὀστέων ἢ κτερισμάτων δὲν παρατηρήθησαν ἐν αὐτῷ. ΠΑΕ 1955, 234 - 235. GA, 72.

LXII. Ἀσίνη (118).— Αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες τάφων ἔχουν ἀνακινωθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ὅμας 46 τάφων εὑρεθέντων μεταξὺ τῶν λειψάνων οἰκιῶν τῆς κάτω πόλεως. Ἐκ τῶν 46 τούτων τάφων 8 ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι καὶ 38 θῆκαι σχη-

ματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν (Asine, 144 - 145). Οἱ νεκροὶ ἐτίθεντο ἐντὸς τῶν τάφων κατὰ κανόνα ὑπτίως ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τῆς ράχεως, εἰς 4 - 6 ὅμως περιπτώσεις οἱ νεκροὶ εἶχον ἀποτεθῆ εἰς συνεσταλμένην στάσιν ἐπὶ τῆς ράχεως ἢ συνηθέστερον (3 - 4 περιπτώσεις) ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς (Asine, 146). Κτερίσματα, ἀποτελούμενα συνήθως ἐξ ἀγγείων καὶ μικρῶν ἀντικειμένων ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου ἢ ἄλλων εὐτελεστέρων ὑλῶν, εὐρέθησαν εἰς 18 περιπτώσεις (Asine, 144 - 145) οἱ λοιποὶ τάφοι ἦσαν ἀκτερίστοι. Πολλοὶ ἐκ τῶν τάφων τούτων εἶναι πιθανὸν νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. Asine, 116, 129 - 146, 422 - 431. GA, 51 - 53.

(2) Ὅμας τριῶν τάφων (B 2, 10, 9) εὐρεθέντων εἰς τὸ κτῆμα Λεβέντη ΒΔ τῆς ἀκροπόλεως κατὰ τὰς ὑπωρείας τοῦ ὄρους Μπαρμπούνα. Οἱ δύο τῶν τάφων (B 2, B 10) εὐρέθησαν τεταραγμένοι καὶ ἦσαν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπλοῖ λάκκοι περιέχοντες σκελετοὺς ἐνηλίκων εἰς συνεσταλμένην στάσιν, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς ὁ πρῶτος καὶ ἐξηπλωμένον ἐπὶ τῆς ράχεως ὁ δεύτερος, ὡς καὶ ὄστρακα πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων. Ὁ τρίτος τάφος ἦτο θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν περιέχουσα δὲ σκελετὸν παιδίου συνοδευόμενον ἀπὸ δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. Excav. Barb. (1), 38 - 39, 79 - 80, 81. GA, 53.

(3) Ὅμας ὀκτῶ τάφων εὐρεθέντων εἰς τὸ κτῆμα Καρμανιόλα, ἀνατολικῶς τῆς ἀκροπόλεως, οἱ πέντε τῶν ὁποίων, τρεῖς θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν, εἰς ἔχων τὰς πλευρὰς ἐκ λίθων καὶ ὠμῶν πλίνθων καὶ εἰς ἀπλοῦς λάκκος, περιεῖχον σκελετοὺς παιδίων συνοδευομένους ἀπὸ κεραμικὴν καὶ εἰς μίαν περίπτωσιν καὶ ἀπὸ ἄλλα εὐρήματα χρονολογοῦντα αὐτοὺς εἰς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους, οἱ τρεῖς λοιποὶ τάφοι περιεῖχον ἀκτερίστους σκελετοὺς ἐνηλίκων Asine II (4, 1), B. Wells, *The Protog. Period*, τευχ. I, *The Tombs*, Stockholm 1976. GA, 51 - 53.

LXIII. Ἀσέα (122).— Τάφος περιβαλλόμενος διὰ λίθων καὶ καλυπτόμενος διὰ πλακῶν, διαστάσεων 1,90 × 0,40 μ., περιέχων σκελετὸν ἐνήλικος ἐξηπλωμένον ἐπὶ τῆς ράχεως, μετὰ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους ἄλλ' ἄνευ κτερισμάτων, θεωρούμενος ὅμως πρωτογεωμετρικός, ἔχει ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν. Asea, 26 - 28.

LXIV. Σαρανταπόταμος (123).— Ὁ θολωτὸς τάφος, ἐξ οὗ προέρχεται πρωτογεωμετρικὴ λήκυθος τοῦ Μουσείου Τεγέας, ἦτο ἐν χρήσει προφανῶς καὶ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην. Π - Π, 463 XXIV. BSA 1961, 130, 1970, 116.

LXV. Ριζόμυλος - Νιχώρια (132).— Οἱ ἐπόμενοι πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι ἔχουν ἀναφερθῆ ἐκ τῆς θέσεως (ιδεὲ καὶ χάρτας AE 1973, 26, 28 - 29 εἰκ. 1 καὶ πίν. Α μεταξὺ σ. 28 - 29).

(1) Τρεῖς ἀψιδωτοὶ τὴν κάτωσιν τάφοι ἐκ τοῦ κτήματος Χ. Λαμπροπούλου εἰς τὴν θέσιν Λακκοῦλες, συντόμως μνημονευόμενοι μετὰ τῶν τριῶν περιγραφομένων ὑπ' ἀριθ. 7 - 9 κατωτέρω καὶ ἀνεπαρκῶς γνωστοί. ΑΔ 1960 Χρον., 108. BCH 1961, 697. ΑΔ 1970 Χρον., 179 ὑποσημ. 4. ΑΕ 1973, 73.

(2) Ταφαὶ εἰς πίθους περιέχοντες πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν ἄλλ' ἀνεπαρκῶς γνωσταί. ΑΔ 1960 Χρον., 108. BCH 1961, 697.

(3) Θολωτὸς τάφος εὑρεθεὶς εἰς τὸ κτῆμα Χ. Λαμπροπούλου, ὥς καὶ οἱ ὑπ' ἀριθ. 1 μνημονευθέντες ἀνωτέρω. Ὁ δρόμος ἔκειτο ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ τάφου καὶ εἶχε μῆκος κατὰ τι μεῖζον τοῦ μέτρου καὶ πλάτος, κατὰ τὸ ἔξω ἄκρον, 0,73 μ. πρὸ δὲ τῆς εἰσόδου 0,84 μ. Τὰ πλευρικὰ τοῦ δρόμου τοιχώματα ἐκαλύπτοντο διὰ τοίχων τὸ δὲ δάπεδον αὐτοῦ εἶχεν ἰσχυρὰν πρὸς τὴν εἰσόδον κλίσιν. Ἄνω ὁ δρόμος ἐκαλύπτετο διὰ πλακῶν, ἡ πλέον δυτικὴ τῶν ὁποίων ἐπεῖχεν θέσιν ὑπερθύρου. Ἡ εἰσόδος εἶχε τὸ αὐτὸ πλάτος πρὸς τὸν δρόμον καὶ ὕψος 0,90 μ. ἐκλείετο δὲ διὰ τοίχου καὶ σωροῦ λίθων. Ἡ θόλος ἦτο ἐλλειψοειδὴς καὶ εἶχε διαμέτρους 1,90 καὶ 1,70 μ. καὶ ὕψος 1,22 μ. Ὁ τοίχος τῆς θόλου, κατεσκευασμένος ἐκ πλακοειδῶν λίθων, εἶχεν ὑποστῆθ λάσιν κατὰ τὴν ΒΑ πλευράν, ἔλειπον δὲ λίθοι τινὲς αὐτοῦ ἐγγὺς τῆς κορυφῆς. Τὸ δάπεδον ἦτο πλακόστρωτον, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ὑπῆρχε στρώμα καύσεως νεκρῶν μαρτυρούμενον ἐκ τεμαχίων κεκαυμένων ὀστέων συνοδευομένων ἀπὸ μικρὰν πρόχουν μὲ ἴχνη πυρὸς καὶ ἀπὸ μικρὰ τινα εὐρήματα εὑρεθέντα κατὰ τὴν ΒΑ πλευράν, παρὰ τὴν θάλασιν τοῦ τοίχου. Ἄνωθεν τοῦ στρώματος καύσεως εὑρέθησαν τέσσαρες ταφαὶ ἀκαύτων νεκρῶν, ὁ εἷς τῶν ὁποίων ἔκειτο ἐκτάδην κατὰ χώραν εἰς τὸ μέσον τῆς θόλου οἱ δὲ λοιποὶ τρεῖς εἶχον οὐσσωρευθῆ παρὰ τὰ τοιχώματα τῆς θόλου. Ὁκτὼ ἀγγεῖα καὶ μικρὰ ἀντικείμενα συνώδευον τὰς ταφὰς ὡς κτερίσματα. ΑΑΑ 1968, 205 - 209. ΑΕ 1973, 62 - 69.

(4) Καταστραφέντες τάφοι εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν μὲ τὸν τελευταῖον περιγραφέντα τάφον, ἐξ ὧν προέρχονται 4 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, παραδοθέντα ὑπὸ τοῦ ιδιοκτῆτου τοῦ ἀγροῦ. ΑΕ 1973, 69 - 70.

(5) Λακκοειδὴς τάφος, διαστάσεων $1,51 \times 0,35 - 0,44$ μ. καὶ βάθους 0,35 μ. εὑρεθεὶς κατὰ τὴν νότιον πλευράν τοῦ δαπέδου τοῦ ΥΕ III Β θολωτοῦ τάφου 6 τοῦ κτήματος Ἰ. Νικητοπούλου, (ΙΒ, XLIX, 1 ἀνωτέρω) εἰς τὴν θέσιν Τουρκοκίβουρα. Ὁ τάφος περιεῖχε σκελετὸν εἰς συνεσταλμένην στάσιν, δύο πῆλινα ἀγγεῖα καὶ μικρὰ τινα εὐρήματα. ΑΔ 1970 Χρον., 180. ΑΕ 1973, 48 - 49.

(6) Ταφὴ ἐντὸς πίθου τοποθετηθέντος εἰς τὸν δρόμον τοῦ ΥΕ III Β θολωτοῦ τάφου 6 τοῦ κτήματος Ἰ. Νικητοπούλου. (Ι Β, XLIX, 1 ἀνωτέρω). Ὁ πίθος εἶχε θραυσθῆ ἄλλ' ἐντὸς αὐτοῦ ὑπῆρχον ἀβαφῆ ὄστρακα καὶ μικρὰ τινα εὐρήματα. ΑΔ 1970 Χρον., 180. ΑΕ 1973, 47.

(7) Πεταλοειδῆς τάφος 1 τοῦ κτήματος Ἰ. Νικητοπούλου. Ὁ τάφος εἶχε μῆκος 1,40 μ., ἀπὸ Β πρὸς Ν, πλάτος 1 μ. καὶ ὕψος 0,45 - 0,60 μ. Ἡ εἴσοδος ἔκειτο ἐπὶ τῆς βορείας στενῆς πλευρᾶς καὶ ἡ ἀψὶς ἐπὶ τῆς νοτίας. Ὁ τοῖχος τοῦ τάφου εἶχε κτισθῇ διὰ πλακοειδῶν λίθων κατὰ τὸν ἐκφορικὸν τρόπον καὶ ἄνω ἐκαλύπτετο διὰ 4 πλακῶν, ἡ μία τῶν ὁποίων ἐπεῖχε θέσιν ὑπερθύρου. Ἡ εἴσοδος ἐκλείετο διὰ λίθων τὸ δὲ δάπεδον ἦτο πλακόστρωτον. Ἐντὸς τοῦ τάφου, ὁ ὁποῖος εὐρέθη ἀνέπαφος, ὑπῆρχον δύο σκελετοί. Ὁ εἰς τούτων εὐρέθη κείμενος κατὰ χώραν, εἰς συνεσταλμένην στάσιν, ἐπὶ τοῦ δαπέδου τοῦ τάφου μετὰ τινων μικρῶν εὐρημάτων καὶ ὁ ἕτερος παραμερισμένος πρὸς τὸν μυχὸν τοῦ τάφου. ΑΔ 1970 Χρον., 179. ΑΕ 1973, 70 - 71.

(8) Πεταλοειδῆς τάφος 1 τοῦ κτήματος Τσαγδῆ, κείμενος 300 μ. περίπου βορείως τοῦ τελευταίου περιγραφέντος τάφου. Τοῦ τάφου τούτου σφάζεται ἀψιδοειδὲς τμήμα τῆς ΒΔ πλευρᾶς εἰς ὕψος 0,43 μ. καὶ μέρος τοῦ πλακοστρώτου δαπέδου. Ὁ τάφος περιεῖχε κακῶς διατηρούμενον σκελετὸν μετὰ μικρῶν τινων εὐρημάτων ἀλλ' εἶναι πιθανὸν ἐκ τούτου νὰ προέρχωνται δύο ἀγγεῖα εὐρεθέντα πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς. ΑΔ 1970 Χρον., 180. ΑΕ 1973, 71 - 72.

(9) Πεταλοειδῆς τάφος 2 τοῦ κτήματος Τσαγδῆ, κείμενος 0,70 μ. περίπου δυτικῶς τοῦ τελευταίου περιγραφέντος τάφου. Τοῦ τάφου τούτου σφάζεται τὸ ἀψιδωτὸν τμήμα εἰς ὕψος 0,55 μ. καὶ τὸ πλακόστρωτον δάπεδον ἀλλ' αἱ διαστάσεις τούτου δὲν παρέχονται. Ὁ τάφος περιεῖχε κακῶς διατηρούμενον σκελετὸν εἰς συνεσταλμένην στάσιν, δύο τεμάχια ἀβαφῶν ἀγγείων καὶ τεμάχια ὀστέων ζώων, ἐνδεχομένως ἐκ προσφορῶν. ΑΔ 1970 Χρον., 180. ΑΕ 1973, 71 - 74.

LXVI. Τραγάνες (134).— Εἰς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους ἀνήκουν πιθανῶς τὰ ὀστᾶ 6 νεκρῶν, εὐρεθέντων ὑπὸ τὴν καταπεσοῦσαν κορυφὴν τῆς θόλου τοῦ τάφου I. Εἰς μίαν διαπιστωθεῖσαν περίπτωσιν ὁ νεκρὸς εἶχεν ἀποτεθῇ εἰς συνεσταλμένην στάσιν. Πρὸς τοὺς νεκροὺς δὲ τούτους κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πρέπει νὰ συνδεθοῦν τὰ ἐν τῷ τάφῳ εὐρεθέντα πρωτογεωμετρικὰ ὀστρακα ἂν καὶ τοῦτο δὲν ἀναφέρεται ἐν τῇ ἐκθέσει περὶ τῆς ἀνασκαφῆς. ΑΕ 1914, 101. PGP, 282 - 283.

LXVII. Ἐπάνω Ἑγγλιανὸς (135).— Θολωτὸς τάφος, ἀρχικῆς ὑπολογιζομένης διαμέτρου 2,35 μ., κατὰ τὸ ἥμισυ σφζόμενος (Π - Π, 472, ἀριθ. 4). Ἡ βάσις τοῦ σφζομένου τμήματος ἐκ τοῦ τοίχου τῆς θόλου, διατηρουμένου εἰς ὕψος 1,20 μ., ἔχει κτισθῇ κατακόρυφος ἕως τὸ ὕψος τῶν 0,50 μ. ἀπὸ τοῦ δαπέδου, εἴτα ὁ τοῖχος ἄρχεται καμπυλούμενος διὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς θόλου. Τὸ περιεχόμενον τοῦ τάφου, ἀποτελούμενον ἐξ ἀνθρωπίνων ὀστέων, ἐξ πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων καὶ μικρῶν τινων εὐρημάτων ἐκ χαλκοῦ,

σιδήρου, λίθου καὶ πηλοῦ, εὐρέθῃ τεταραγμένον. AJA 1959, 127. Palace of Nestor III, 237 - 242.

LXVIII. Ἀνθεῖα (136).— Ἀγνώστων λεπτομερειῶν τάφος ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως, εὐρεθεῖς ὑπὸ χωρικῶν εἰς τὴν θέσιν Ἑλληνικά, ἐξ οὗ προέρχονται πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΑΔ 1965 Χρον., 207. BSA 1966, 123. AJA 1969, 159.

LXIX. Πλατανόβρυση (137).— Ἐκ διαπιστωθείσης συστάδος πλείονων τῶν τεσσάρων θολωτῶν τάφων εἰς ἐρευνηθεῖς εἶχε διάμετρον 2,10 μ. Ἡ κορυφὴ τῆς θόλου εἶχε καταπέσει. Ἐντὸς τοῦ τάφου οὐδὲν περιεχόμενον εὐρέθη, ὥστε ὁ ἀνασκάψας εἰκάζει ὅτι ὁ τάφος δὲν εἶχε χρησιμοποιηθῇ, χρονολογεῖ δὲ τοῦτον ἐκ τῆς κατασκευῆς εἰς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. ΑΔ 1968 Χρον., 156, 1969 Χρον., 145. AE 1973, 69.

LXX. Ρίξες (141).— Ὑπομυκηναϊκὴ ἢ πρωτογεωμετρικὴ ταφὴ εἰς πίθον, συνοδευομένη ἀπὸ 7 ἀγγεῖα, μνημονευθεῖσα καὶ μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν δεδομένων (II B, XXVIII) ἀνωτέρω. ΠΑΕ 1965, 111 - 112.

LXXI. Σαλμώνη (142).— Τυχαίως εὐρεθεῖσα ταφὴ εἰς πίθον περιέχοντα, πλὴν τῶν ὀστέων, πέντε πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΑΔ 1960 Χρον., 196. GGP, 221 - 223.

LXXII. Ἡλῖς (145).— Αἱ μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν δεδομένων περιγραφεῖσαι ταφαὶ τῆς θέσεως (II B, XXX) ἀνωτέρω, πιθανῶς νὰ ἀνήκουν εἰς πρῶιμους πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. DAG, 65, 157, 206, 234 - 236.

LXXIII. Μικρὸς Μποντιάς (146).— Νεκροταφεῖον θολωτῶν τάφων, εἰς τῶν ὁποίων ἐρευνηθεῖς περιεῖχε ταφὰς εἰς πίθους συνοδευομένας ἀπὸ μικρὰ εὐρήματα. ΑΑ 1932, 142 - 143. AIARS 1964 (Op. Ath. 5), 106. EMF, 66.

LXXIV. Καταρράκτης (147).— «Κιβωτιόσχημος» τάφος, διαστάσεων 1,70 × 0,50 μ. καὶ βάθους 0,55 μ., εὐρεθεῖς εἰς τὴν θέσιν Ἀριδράκου, περιεῖχε δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΑΔ 1965 Χρον., 223.

LXXV. Δερβένι (148).— Ταφὴ εἰς πίθον, ἐξ ἧς προέρχονται 12 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. BCH 1952, 222.

LXXVI. Θάσος (153).— Τὰ μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων περιγραφέντα ἀνωτέρω (I B, LXXX) νεκροταφεῖα τῆς θέσεως, τῶν ὑστέρων χρόνων τῆς ἐποχῆς τοῦ χαλκοῦ ἢ τῶν πρῶιμων χρόνων τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδή-

ρου, καλύπτουν ἐνδεχομένως χρονικῶς καὶ τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους καὶ δύνανται νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. AE 1970 Χρον., 16 - 18. AD 1971 Χρον., 414 - 415, 1972 Χρον., 521 - 522, 1973 Χρον., 447.

LXXVII. Σκύρος (155).— Ἐκ πολλῶν κατὰ καιροὺς ἐλθόντων εἰς φῶς τάφων ἐκ τῆς θέσεως (Robinson Studies, τόμ. I, 57 - 63) αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες πρωτογεωμετρικῶν τάφων ἔχουν γνωσθῇ ἐπαρκέστερον.

(1) Δύο τάφοι ἀνακαλυφθέντες ὑπὸ τῶν χωρικῶν, ὁ εἷς τῶν ὁποίων ἀναφέρεται ὅτι ἦτο τετράγωνος καὶ εἶχε τὰς πλευρὰς ἐκ λίθων. Ἐκ τούτων προέρχονται 7 πρωτογεωμετρικὰ ἄγγεϊα. BSA 1904 - 5, 78 - 80. P-T, 208 - 209. Robinson Studies, τόμ. I, 57 - 58. PGP, 129, 163 - 164.

(2) Τέσσαρες τάφοι σχηματιζόμενοι δι' ὀρθίων πλακῶν, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Κηφισοῦ, ἐρευνηθέντες ὑπὸ τοῦ Δ. Εὐαγγελίδου τὸ ἔτος 1918. Οἱ τάφοι περιεῖχον ἀποσυντεθειμένα ὀστᾶ, εἷς δὲ τούτων (τάφος Β) παρέσχε τέσσαρα ἄγγεϊα. "Ἐν ἐπὶ πλέον ἄγγειον, ἀγνώστου προελεύσεως ἐκ Σκύρου, περιγράφεται μετὰ τῶν ἄγγείων τούτων. AD 1918, 41 - 44. Robinson Studies, τόμ. I, 58. PGP, 129 - 130, 164 - 165.

(3) Πέντε τάφοι ἐρευνηθέντες τὸ ἔτος 1935 ὑπὸ τοῦ Παπαδημητρίου ἐπὶ τοῦ λόφου Θέμις, εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τοὺς προηγουμένους περιοχὴν. Οἱ τάφοι ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ οἱ τέσσαρες τούτων εἶχον συληθῇ. Ὁ πέμπτος τάφος περιεῖχε, πλὴν τῶν ὀστέων τοῦ νεκροῦ, πολυάριθμα μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ, σιδήρου καὶ ὑαλομάζης πλησίον δὲ τοῦ τάφου εὐρέθησαν δέκα περίπου πρωτογεωμετρικὰ ἄγγεϊα. AA 1936, 228 - 234. Robinson Studies, τόμ. I, 58 - 59. PGP, 130, 165.

(4) Τέσσαρες ἐπὶ πλέον τάφοι ἀνεσκάφησαν εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τοὺς προηγουμένους περιοχὴν ὑπὸ τοῦ Φ. Σταυροπούλου. Οἱ τάφοι οὗτοι ἦσαν, ὥς καὶ οἱ προηγούμενοι, θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ περιεῖχον, πλὴν τῶν ὀστέων τῶν νεκρῶν, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα, ἕτερα δὲ ἄγγεϊα εὐρέθησαν ἐκτὸς τῶν τάφων, ὥστε ἐν συνόλῳ συνελέγησαν 150 - 160 πρωτογεωμετρικὰ καὶ γεωμετρικὰ ἄγγεϊα ἐκ τῶν τεσσάρων τούτων τάφων. BCH 1937, 473. AJA 1939, 131, 1951, 149. Robinson Studies, τόμ. I, 59. PGP, 130, 165 - 166.

LXXVIII. Ἄνδρος (162).— Δύο ἀνεπαρκῶς γνωστοὶ τάφοι, θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, περιέχοντες περὶ τὰ 12 ἄγγεϊα ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν χρόνων, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. Andros, 46 - 48. Ἄνδρος, 585. PGP, 128 - 129, 161 - 163.

LXXIX. Πανιώνιον (165).— Νεκροταφεῖον καταστραφέντων ὑπὸ τῶν χωρικῶν τάφων, εὐρεθέντων ΝΔ τοῦ χωρίου Güzel Camli (πρῶην Tsagli), ἐξ ὧν προέρχονται τρία πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ ὄστρακα ἄλλων ἀγγείων. AM 1887, 229 - 330. Panionion, 161 - 167.

LXXX. Αἶγινα (166).— Μεμονωμένοι τάφοι τοῦ τύπου τῆς δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζομένης θήκης, εὐρεθέντες εἰς τὴν θέσιν τοῦ οἰκισμοῦ, δύο τῶν ὁποίων περιγράφονται. AA 1938, 512. W. Kraiker, Aigina, 21, 23 - 25. GDA, 160, 363. DAG, 202.

LXXXI. Τῆνος (168).— Οἱ ἐπόμενοι πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι ἔχουν γνωσθῇ ἐκ τῆς νήσου.

(1) Ἄγνωστος ἀριθμὸς τάφων ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Ξώμπουργου, ἐξ ὧν προέρχονται πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. Musée Belge 1907, 42 - 43. AA 1968 Χρον., 464. PGP, 128, 160 - 161.

(2) Τάφοι μὴ περιγραφόμενοι, ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ χωρίου Κάμπος, περιέχοντες πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν. ΠΑΕ 1955, 262. GGP, 149 - 151.

(3) Ἐξ δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζόμενοι τάφοι, περιέχοντες κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα, ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ χωρίου Καρδιανή, ἀνασκαφέντες ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν. Annuario 1925 - 26, 203 - 234. PGP, 128, 169 - 160.

LXXXII. Ῥήνεια (170).— Ἐκ τῆς νήσου, πλὴν τῆς γνωστῆς τάφρου καθάρσεως τῆς Δήλου τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος, ἡ ὁποία περιεῖχε πρωτογεωμετρικὰ καὶ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα (ΑΔ 1929, 181 - 223), ἔχουν ἀναφερθῇ καὶ τυχαίως εὐρεθέντες τάφοι, εἰς τὴν θέσιν Παρακαστρί, ἀλλ' ἀνεπαρκῶς γνωστοί. Délos XV, 49. PGP, 128, 186.

LXXXIII. Ἴασος (173).— Νεκρόπολις, περιλαμβάνουσα 50 πρωτογεωμετρικοὺς τάφους, ἀπεκαλύφθη παρὰ τὸν δυτικὸν στυλοβάτην τῆς ἀγορᾶς κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῶν Ἰταλῶν. Οἱ τάφοι ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν ἢ εἶχον τὰς πλευρὰς ἐκ τοιχαρίων ἢ ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι περιέχοντες ταφικοὺς πίθους. Ἐνίοτε δύο ἢ τρεῖς τάφοι διαφόρων τύπων εὐρέθησαν ὁ εἰς ἄνωθεν τοῦ ἑτέρου. Ἐντὸς τῶν τάφων ὑπῆρχον ἐνταφιασμοὶ ἀκαύτων νεκρῶν καὶ κεκαυμένοι νεκροὶ συνοδευόμενοι ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ, ὕαλομάζης καὶ πηλοῦ. Annuario 1969 - 70, 464 - 471. AJA 1971, 173. Anat. Stud. 1970, 15 - 16, 1971, 38. TAD 1970 (I), 145 - 146, (II), 161.

LXXXIV. Νάξος (176).— Ἐκ τῆς νήσου ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι.

(1) Τάφος εὐρεθεὶς εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Γκρόττας. Ὁ τάφος ἐσχηματίζετο κατὰ τὰς τρεῖς πλευρὰς δι' ὀρθίων πλακῶν περιεῖχε δὲ σκελετὸν ἐκτάδην κείμενον ἐπὶ τῆς ῥάχεως καὶ συνοδευόμενον ἀπὸ δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ τεμάχια ἄλλων ἀγγείων τῆς αὐτῆς περιόδου. ΠΑΕ 1971, 174.

(2) Τέσσαρες τοῦλάχιστον ἐκ 15 ἀναφερομένων τάφων ἐπὶ τοῦ ὑψώματος τῶν Ἀπλωμάτων, οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων εὐρέθησαν κενοὶ περιεχομένου. Οἱ τέσσαρες μνημονεύμενοι τάφοι περιεῖχον πρῶιμον πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν ἦσαν δὲ ἀπλοὶ λάκκοι μικρῶν κατὰ κανόνα διαστάσεων καὶ μνημονεύονται δι' ὀλίγων εἰς τὰς ἐκθέσεις ἐπὶ τῶν ἀνασκαφῶν. ΠΑΕ 1960, 259, 1963, 154 - 155.

(3) Δύο χυτροειδεῖς ἀμφορεῖς, κείμενοι ἐπὶ τῆς πλευρᾶς καὶ περιέχοντες μικρὰ ὀστᾶ καὶ ὄστρακα, καὶ τρίτος συντετριμμένος ἀμφορεύς ἐκ παιδικῆς ταφῆς εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἀπλωμάτων. ΠΑΕ 1961, 195-196.

(4) Ἐκ τάφων, ἡ θέσις τῶν ὁποίων δὲν εἶναι γνωστὴ, προέρχονται ἐνδεχομένως πρωτογεωμετρικὰ τινα ἀγγεῖα τοῦ Μουσείου τῆς Νάξου, ἐν οἷς καὶ λήκυθος ἀττικῆς προελεύσεως, δι' ἣν ὑπάρχει ἡ πληροφορία ὅτι προέρχεται ἐκ τάφου περιέχοντος καῦσιν νεκροῦ. PGP, 72, 75, 213, 322.

LXXXV. Ἀλικαρνασσὸς (179). — Ἐκ τῆς χερσονήσου τῆς ἀρχαίας Ἀλικαρνασσοῦ ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι.

(1) Ἐκ τῆς τοποθεσίας Burgaz-Tepesi παρὰ τὸ χωρίον Dirmil (νῦν Göksöbel) θολωτός, ὀρθογώνιος τὴν κάτωσιν, τάφος. Ὁ δρόμος τοῦ τάφου ἔκειτο ἐπὶ τῆς νοτίας τούτου πλευρᾶς καὶ εἶχε μῆκος 1,20 μ., πλάτος 1 μ. καὶ βάθος 1,15 μ. κατὰ τὸ ἔξω ἄκρον, ὅπου ἐκλείετο διὰ τοιχαρίου. Αἱ πλευραὶ τοῦ δρόμου ἐκαλύπτοντο διὰ τοίχων συγκλινόντων πρὸς τὰ ἄνω κατὰ τὸ ἀνώτερον ἥμισυ αὐτῶν, μεγάλα δὲ πλάκες ἐκάλυπτον ἄνω τὸν δρόμον. Ὁ θάλαμος, ὀρθογώνιος κατὰ τὸν κατώτερον βασικὸν δόμον, εἶχε διαστάσεις 2,14-2,15 μ. × 2,45 - 2,55 μ. Ἀνωθεν τοῦ βασικοῦ δόμου οἱ τοῖχοι συγκλίνουν πρὸς τὰ ἄνω καὶ αἱ γωνίαι τοῦ θαλάμου ἀφανίζονται, ὥστε οὗτος λαμβάνει ἐλλειψοειδῆ μορφήν, ἡ δὲ κορυφὴ τῆς θόλου καλύπτεται διὰ μεγάλης πλακός. Ἐκ τοῦ περιεχομένου τοῦ θαλάμου οἱ εὐρόντες αὐτὸν χωρικοὶ παρέδωσαν 7 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. AJA 1963, 208, 357 - 361. Katal. Bodr., 31 - 32.

(2) Ἐκ τῆς περιοχῆς ΝΑ τῆς θέσεως Assarlik, ἥτις ταυτίζεται πρὸς τὴν ἀκρόπολιν τῶν ἀρχαίων Τερμέρων, ἔχουν ἀναφερθῇ 13 τάφοι, οἱ ὅκτὼ τῶν ὁποίων (τάφοι Α,Β,Γ,Δ,Ε,Μ,Ν,Ο) περιγράφονται ἐκτενέστερον καὶ καλύπτουν χρονικῶς τὴν περίοδον ἀπὸ ὑπομυκηναϊκῶν μέχρι γεωμετρικῶν χρόνων, εἰς δὲ τούτων (τάφος Ο) ἔχει μνημονευθῇ μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν δεδομένων (Π Β, XXXVII) ἀνωτέρω. Ἐκ τῶν λοιπῶν τάφων ὁ τάφος

C ἀνήκει εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον καὶ θὰ μνημονευθῇ μετὰ τῶν γεωμετρικῶν δεδομένων κατωτέρω. Οἱ ἀπομένοντες ἕξ καλλίτερον γνωστοὶ τάφοι ἀνήκουν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον καὶ δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς ἔπεται. Ἐκ τούτων οἱ 4 τάφοι (A,B,D,E) ἦσαν θολωτοί, ὀρθογώνιοι τὴν κάτωσιν τάφοι, καλυπτόμενοι ὑπὸ τύμβων καὶ οἱ ὑπόλοιποι δύο (τάφοι M, N) ἦσαν ὀρθογώνιοι περίβολοι, περικλείοντες ὀρθογωνίους «ὀστεοθήκας» σχηματιζόμενας δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ περιεχούσας καύσεις νεκρῶν. Οἱ τάφοι A καὶ B μνημονεύονται ὡς τύμβοι, περικλείοντες ὀρθογωνίους τὴν κάτωσιν καὶ θολωτοὺς ἄνω θαλάμους, περιέχοντας τεφροδόχα ἀγγεῖα καέντων νεκρῶν, συνοδευόμενα ἀπὸ ὀλίγην κεραμικὴν καὶ μικρά τινα εὐρήματα (JHS 1887, 67 - 68). Ὁ τάφος D, παρεμφερὲς πρὸς τοὺς προηγούμενους, περιεῖχε τρεῖς θήκας σχηματιζόμενας δι' ὀρθίων πλακῶν, ὄστρακα ἀγγείων κοσμουμένων δι' ὁμοκέντρων κύκλων καὶ μικρά τινα εὐρήματα ἐκ σιδήρου (JHS 1887, 72). Ὁ τάφος E ἀνεσκάφη μερικῶς καὶ παρέσχε πρόχουν κοσμουμένην διὰ δικτυωτῶν τριγώνων (JHS 1887, 72). Οἱ ὀρθογώνιοι περίβολοι M, N περιεῖχον θήκας σχηματιζόμενας δι' ὀρθίων πλακῶν μὲ καύσεις νεκρῶν, ὡς παρετηρήθη ἀνωτέρω, ἐν δὲ ὄστρακον ἐκ τοῦ τάφου N ἐκοσμεῖτο δι' ὁμοκέντρων κύκλων. JHS 1887, 73 - 77, 1896, 243 - 247. PGP, 218 - 221. IM Beiheft 3, 226 - 227.

LXXXVI. Κ ὦ ς (183). — Νεκροταφεῖον 99 τάφων, χρονολογούμενων ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 10ου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος, οἱ 76 τῶν ὁποίων προέρχονται ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ YE III Γ 1 - 2 οἰκισμοῦ οἱ δὲ λοιποὶ ἕξ ἄλλων περιοχῶν. Ἐκ τῶν τάφων τούτων, πολλοὶ τῶν ὁποίων δὲν ἦτο δυνατόν νὰ χρονολογηθοῦν ἐκ τοῦ περιεχομένου των, εἴκοσι τοὐλάχιστον ἀνήκουν ἀσφαλῶς εἰς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. Οὗτοι ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι ἢ θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν ἢ πίθοι καὶ ἄλλα ἀγγεῖα χρησιμοποιοθέντα διὰ ταφᾶς καὶ πάντες περιεῖχον λείψανα ἀκαύτων σκελετῶν ἐνηλίκων ἢ παιδίων, τοποθετημένων εἰς συνεσταλμένην στάσιν καὶ συνοδευόμενων ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ὡς κτερίσματα, τινὰ τῶν κτερισμάτων δὲ τούτων εὐρέθησαν ἐκτὸς τῶν τάφων. Boll. d' Arte 1950, 320 - 323. Annuario 1972 - 73, 155 - 184, 394 - 396. GDA, 172 - 173. DAG, 208, index. PGP, 222 - 224. GG, 46 - 47.

LXXXVII. Π ὀ δ ο ς (185). — Αἱ ἐπόμεναι πρωτογεωμετρικαὶ ταφαὶ ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς νήσου.

(1) Ἐκ τοῦ νεκροταφείου εἰς τὴν θέσιν Μάρμαρο τῆς Ἰαλυσοῦ (CR VIII, 161 - 165 εἰκ. 1, καὶ 51) τρεῖς λάκκοι περιέχοντες τεφροδόχους πίθους (ἀριθ. 43 - 45) ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων. Ἐκ τούτων ἡ ταφή 43 περιεῖχεν ἀπηνθρακωμένα ὀστᾶ συνοδευόμενα ἀπὸ 12 ἀγγεῖα καὶ μικρὰ

τινα εὐρήματα (CR VIII, 161 - 164). Εἰς τὴν ταφὴν 44 τὸ στόμιον τοῦ πίθου ἐκλείετο διὰ τριφυλλοστόμου οἰνοχόης, ἐντὸς δὲ αὐτοῦ εὐρέθησαν σιδηρὰ ὄπλα (CR VIII, 164). Ὁ πίθος τῆς ταφῆς 45 περιεῖχεν ἑτέραν τριφυλλόστομον οἰνοχόην (CR VIII, 165). PGP, 225 - 227. GDA, 177. DAG, 208.

(2) Ἐκ τοῦ νεκροταφείου τῆς Καμείρου, εἰς τὴν θέσιν Πατέλη, τρεῖς τάφοι (ἀριθ. XL, XLII, XLV. CR VI - VII, εἰκ. 1 καὶ 132) καὶ ὁμᾶς τριῶν ἀγγείων ἐν Βερολίῳ, ἐκ τῆς αὐτῆς πιθανῶς περιοχῆς, ἀνήκουν εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον (JdI 1886, 136 - 137). Ὁ τάφος XL ἦτο λιθίνη σαρκοφάγος περιέχουσα λείψανα παιδός, συνοδευόμενα ἀπὸ δύο ἀκόσμητα ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα (CR VI - VII, 126 - 127. PGP, 228). Ὁ τάφος XLII ἦτο λάκκος περιέχων ταφὴν συνοδευομένην ἀπὸ ἑν ἀγγείου (CR VI - VII, 128. PGP, 228) καὶ ὁ τάφος XLV ἦτο τεταραγμένη καῦσις νεκροῦ συνοδευομένη ἀπὸ τρία πρωτογεωμετρικὰ καὶ ἕτερα τρία γεωμετρικὰ ἀγγεῖα (CR VI - VII, 130 - 132. PGP, 227 - 228). GDA, 177. DAG, 208.

LXXXVIII. Χανιά (186). — Τρεῖς ὑπομινωικοὶ-πρωτογεωμετρικοὶ θαλαμοειδεῖς τάφοι, περιγραφέντες μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων (II B, XXXVIII) ἀνωτέρω, δύνανται νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. AA 1930, 163 - 164.

LXXXIX. Μόδι (187). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι.

(1) Συστάς ἐπὶ λαξευτῶν εἰς τὸν μαλακὸν βράχον τάφων, δύο τῶν ὁποίων ἦσαν θαλαμοειδεῖς, εἷς τῆς μορφῆς κοιλώματος εἰς τὸν βράχον καὶ οἱ λοιποὶ τέσσαρες τοῦ τύπου τῶν ὀρθογωνίων σκαμμάτων, ὡς καὶ μεμονωμένοι ταφαὶ εἰς πίθους ἠρευνήθησαν ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος. Οἱ τάφοι περιεῖχον καύσεις καὶ ἐνταφιασμοὺς ἀκαύτων νεκρῶν εἰς πίθους (BCH 1953, 240, 1958, 499), συνοδευομένους ἐκ περισσοτέρων τῶν 50 πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων καὶ ἐκ πολυαρίθμων μικρῶν εὐρημάτων ἐκ σιδήρου, συντόμως μνημονομένων. Κρ. Χρον. 1953, 485 - 486.

(2) Τάφος μὴ περιγραφομένου τύπου, εὐρεθεῖς βρυδύτερον τῶν προηγούμενων εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν, ἐκ τοῦ οὐοίου συνελέγησαν ἑννέα πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΑΔ 1968 Χρον., 418.

XC. Βρύσες (188). — Δύο ἀνεπαρκῶς γνωστοὶ «μεμονωμένοι τάφοι» ὑπομινωικῶν ἢ πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, περιέχοντες πολλὰ γραπτά, ἀκέραια ἢ συντετριμμένα ἀγγεῖα. Ἐπ. Ἐτ. Κρ. Σπ. 1940, 485.

XCI. Κολλυβᾶ Μετόχι (189). — Ὁ τυχαίως ἀνακαλυφθεὶς θαλαμοειδὴς τάφος τῆς θέσεως ἀναφέρεται ὅτι εἶχε τὸν δρόμον ἐκ Δυσμῶν

καὶ κυκλοτερῆ θάλαμον, διαμέτρου περίπου 1,60 μ. Ἐκ τοῦ τάφου προέρχονται τέσσαρα ἀγγεῖα. ΑΔ 1931 - 32, 1 - 2.

XCII. Τύλιςος (194). — Τάφος εὐρεθεὶς ὑπὸ χωρικοῦ καὶ ἐρευνηθεὶς εἶτα ὑπὸ τοῦ Μαρινάτου. Ὁ τάφος φαίνεται ὅτι ἦτο ἀπλοῦς λάκκος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀποτεθῆ χαλκοὺς τεφροδόχος λέβης, περιέχων, πλὴν τῶν κεκαυμένων ὀστέων τοῦ νεκροῦ, χαλκᾶ μικρὰ ἀντικείμενα, πλυσίον δὲ τοῦ λέβητος ὑπῆρχεν ὡς κτέρισμα ψευδόστομος ἀμφορεύς. ΑΜ 1931, 112 - 118.

XCIII. Κνωσός (195). — Οἱ ἐπόμενοι πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι, κατὰ γεωγραφικὴν σειρὰν ἀπὸ Β πρὸς Ν, ἔχουν ἀναφερθῆ ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Κνωσοῦ.

(1) Ἐκ τῆς δυτικῆς κλιτύος τοῦ λόφου Κεφάλαια, ἐγγὺς τοῦ νοτίου ἄκρου τῶν Ἴσοπάτων, θαλαμοειδῆς ΥΜ III τάφος χρησιμοπονηθεὶς διὰ πρωτογεωμετρικὴν ταφὴν. Ὁ δρόμος τοῦ τάφου ἦτο ἐπὶ τῆς δυτικῆς αὐτοῦ πλευρᾶς καὶ εἶχε μῆκος 4 μ. καὶ πλάτος 1,35 ἐν ἀρχῇ καὶ 1,20 μ. πρὸ τῆς εἰσόδου. Τὸ δάπεδον τοῦ δρόμου ἐκλινεν ὁμαλῶς πρὸς τὴν εἴσοδον καὶ τὰ τοιχώματα αὐτοῦ συνέκλινον πρὸς τὰ ἄνω. Ὁ θάλαμος ἦτο τετράγωνος, διαστάσεων $2 \times 1,60$ μ., ἡ δὲ ὀροφὴ αὐτοῦ εἶχε καταπέσει. Ἐντὸς τοῦ θαλάμου εὐρέθη ταφὴ νεκροῦ συνοδευομένη ἀπὸ δύο ἀγγεῖα μέσων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, ἀπὸ χαλκοῦν δακτύλιον καὶ τεμάχιον χαλκῆς περόνης. JHS 1959 AR, 21. BSA 1963, 38.

(2) Ἐκ τοῦ χωρίου Ἅγιος Ἰωάννης ὀκτὼ θαλαμοειδεῖς πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι (Survey, ἀριθ. 3), τρεῖς τῶν ὁποίων (τάφοι III, VII, VIII) ἐμνημονεύθησαν μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν τάφων (II B, XLI, 2) ἀνωτέρω. Ἐκ τούτων ὁ τάφος I δὲν διετήρει τὸν δρόμον, εἶχεν ἐλλειψοειδῆ θάλαμον διαστάσεων $1,70 \times 1,40$ μ. καὶ περιεῖχεν μίαν ἀρχαιοτέραν ταφὴν καὶ μίαν καῦσιν νεκροῦ συνοδευομένην ἀπὸ 59 περίπου πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα (BSA 1960, 129 - 131). Ὁ τάφος II, ὀρθογώνιος τὴν κάτοψιν, εἶχε διαστάσεις $1,40 \times 1,30$ μ. καὶ ἔκειτο κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ δρόμου τοῦ κατωτέρω περιγραφομένου τάφου IV. Ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθη ὀστοὺν βραχίονος νεκροῦ, τρία πρῶιμα πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ μικρὰ τινα εὐρήματα (BSA 1960, 131 - 133). Ὁ τάφος III, ἐλλειψοειδῆς τὴν κάτοψιν, διαστάσεων περίπου $2 \times 1,70$ μ., εἶχε κατασκευασθῆ ἐντὸς τοῦ δρόμου τοῦ κατωτέρω περιγραφομένου τάφου V καὶ περιεῖχε τεφροδόχον κρατῆρα, πλήρη κεκαυμένων ὀστέων, συνοδευόμενον ἀπὸ 4 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ τεμάχια μικρῶν ἀντικειμένων (BSA 1960, 132). Ὁ τάφος IV, τετράπλευρος τὴν κάτοψιν διαστάσεων $1,50 \times 0,85 \times 1,35 \times 1,40$ μ., εὐρέθη κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ δρόμου

τοῦ κατωτέρω περιγραφομένου τάφου VI καὶ παρὰ τὸν τάφον II, μετὰ τοῦ ὁποίου ἐτέμνετο ἀλλ' ἐχώρει κάτωθεν αὐτοῦ. Ἐντὸς τοῦ τάφου εὐρέθησαν, κατὰ τὴν βόρειον γωνίαν τοῦ θαλάμου, δύο ἀγγεῖα καὶ τεμάχιον τρίτου, κατὰ τὴν ἀνατολικὴν γωνίαν ἕτερα τρία ἀγγεῖα, ὄστρακα ἄλλων καὶ κεκαυμένα ὄστᾶ, παρὰ τὸν βόρειον τέλος τοῖχον τοῦ θαλάμου ὑπῆρχε μικρὰ κόγχη, διαστάσεων $0,55 \times 0,48$ μ., κλειομένη διὰ λίθου καὶ περιέχουσα ἄκαυτα ὄστᾶ, πρὸ δὲ αὐτῆς εὐρέθη τέφρα καὶ κεκαυμένα ὄστᾶ ζώων. Ἐκ τοῦ τάφου συνελέγησαν ἐπὶ πλέον μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ ἢ σιδήρου (BSA 1960, 132 - 133). Τοῦ τάφου V ὁ δρόμος εἶχε καταστραφῇ ὑπὸ τοῦ τάφου III καὶ ὅτε κατεσκευάζετο ἡ νεωτέρα ὁδὸς πρὸς Ἀμπελάκια. Ἡ εἴσοδος εὐρίσκετο ἐπὶ τῆς NA πλευρᾷς τοῦ θαλάμου καὶ ἐκλείετο διὰ λίθων. Ὁ θάλαμος, διαστάσεων $1,70 \times 2,30$ μ., περιεῖχε πρῶιμον πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ, σιδήρου καὶ ἄλλων ὑλῶν, ἀνήκοντα, κατὰ τὴν διάταξιν, εἰς δύο τοῦλάχιστον ταφᾶς (BSA 1960, 133 - 134). Τοῦ τάφου VI ὁ δρόμος εὐρίσκετο ἐπὶ τῆς δυτικῆς αὐτοῦ πλευρᾷς καὶ εἶχε μερικῶς καταστραφῇ κατὰ τὴν κατασκευὴν τῶν τάφων II καὶ IV, ὥστε διετηρεῖτο εἰς μῆκος 2,10 μ. μόνον. Ἡ εἴσοδος ἐκλείετο διὰ λίθων. Ὁ θάλαμος, κυκλοτερὴς τὴν κάτοψιν διαμέτρου 1,70 μ. εὐρυνόμενος πρὸς τὸ δάπεδον, περιεῖχε τέσσαρας σκελετοὺς, τρεῖς ἐνηλίκων καὶ ἓνα παιδίου, συσσωρευμένους κατὰ τὴν βόρειον πλευρὰν καὶ συνοδευομένους ἀπὸ 4 ἀγγεῖα, πρῶιμων ἢ μέσων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, καὶ ἀπὸ χαλκοῦν δακτύλιον (BSA 1960, 134 - 135). Τοῦ τάφου VII ἐσφάζετο μέρος μόνον τοῦ ὀρθογωνίου θαλάμου, διαστάσεων $1,80 \times 0,65$ μ. Ὁ ὑπόλοιπος τάφος εἶχε καταστραφῇ ἀπὸ ὀχυρωματικὸν ἔργον τοῦ Δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου. Τὸ δάπεδον τοῦ θαλάμου ἔκειτο 0,55 μ. βαθύτερον τῆς εἰσόδου, ἐπ' αὐτοῦ δὲ εὐρέθησαν λίθοι ἐκ τοῦ τοίχου τοῦ κλείοντος τὴν εἴσοδον καὶ κάτωθεν αὐτῶν συντρίμματα ἀνθρωπίνων ὀστέων καὶ ψευδοστόμου ἀμφορέως (BSA 1960, 135 - 137). Ὁ τάφος VIII ἦτο πλευρικὸς θάλαμος εἰς δρόμον, πλάτους 1,50 μ., μὲ κλῖνον δάπεδον, ἀνήκοντα εἰς καταστραφέντα θαλαμοειδῆ τάφον. Ἡ εἴσοδος τοῦ πλευρικοῦ τούτου θαλάμου ἐκλείετο διὰ λίθων, τινὲς τῶν ὁποίων ἦσαν εἰργασμένοι, προερχόμενοι ἐκ δευτέρας χρήσεως. Ἐντὸς τοῦ τάφου εὐρέθησαν ὄστᾶ καὶ κεραμικὴ, δύο δὲ ἀμφορεῖς προήρχοντο ἀπὸ παλαιότερας καύσεις νεκρῶν. Βορειότερον τοῦ δρόμου τοῦ τάφου VIII ὑπῆρχε τμῆμα δρόμου πλάτους 1,40 μ. ἐτέρου καταστραφέντος τάφου. Ἐν συνόλῳ ἐκ τοῦ τάφου VIII συνελέγησαν 18 ἀγγεῖα πρῶιμων ἢ μέσων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων καὶ μικρὰ τινα εὐρήματα. BSA 1960, 139 - 142.

(3) Ἐκ τοῦ νοτίου ἄκρου τοῦ λόφου Κεφάλαι θαλαμοειδὴς ἡμικατεστραμμένος τάφος (Survey, μεταξὺ τῶν ἀριθ. 15 καὶ 16). Ὁ δρόμος, ἡ εἴσοδος καὶ τὸ ἡμισυ τοῦ θαλάμου εἶχον καταστραφῇ. Τὸ σφζόμενον τμῆμα τοῦ θαλάμου ἦτο ἡμικυκλικόν, διαμέτρου 4,50 μ. ἀπὸ B πρὸς N κατὰ δὲ

τὴν ΒΑ πλευρὰν τοῦτου ὑπῆρχε κόγχη, πλάτους 2 μ. καὶ βάθους 0,80 μ. Ἡ ὀροφή τοῦ θαλάμου εἶχε καταπέσει τὸ δὲ περιεχόμενον αὐτοῦ εἶχε συληθῇ. Μόνον ὄστρακα ἀγγείων, τὰ ἀρχαιότερα τῶν ὁποίων εἶναι μέσων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων τὰ δὲ νεώτερα ἀνατολίζοντος ῥυθμοῦ, τεμάχια κεκαυμένων ἀνθρωπίνων ὀστέων καὶ πρωτογεωμετρικὰ τινὰ μικρὰ ἀνικείμενα εὐρέθησαν ἐντὸς τοῦ τάφου. BSA 1963, 42 - 43.

(4) Ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ χωρίου Ἀμπελόκηποι (πρόην Τεκκέ), περὶ τοὺς 16 θαλαμοειδεῖς πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι (Survey, ἀριθ. 21 περὶ τὰ 100 μ. ΒΑ). Εἰς τούτων, ἀνασκαφεῖς παλαιότερον, εἶχε τὸν δρόμον ἐπὶ τῆς βορείου πλευρᾶς, μήκους 1,80 μ. καὶ μεγίστου πλάτους 1,25 μ. Ὁ θάλαμος ἦτο κατὰ τὸ μέγιστον μέρος κατεστραμμένος ἀλλ' ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθησαν ἴχνη ταφῆς παιδός, 15 ἀγγεῖα πρωίμων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, τεμάχια τριῶν ἐτέρων ἀγγείων καὶ μικρὰ εὐρήματα. Πρὸ τῆς εἰσόδου ἐντὸς τοῦ δρόμου ὑπῆρχον λείψανα ταφῆς ἐνήλικος (BSA 1963, 34 - 38). Οἱ λοιποὶ 15 τάφοι (Α - Q) ἀνεσκάφησαν τὰ ἔτη 1975 - 1976 καὶ καλύπτουν χρονικῶς τὴν περίοδον ἀπὸ τοῦ 10ου μέχρι τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος. Ἐκ τούτων ὁ ἀρχαιότερος καὶ σπουδαιότερος τάφος J, εἶχε τὸν δρόμον ἀπὸ Βορρᾶ, θάλαμον ἐλλειψοειδῆ, διαστάσεων 2×1 μ. περίπου, καὶ περιεῖχε λείψανα δύο νεκρῶν, τὰ κατώτερα τῶν ὁποίων εἶχον κατὰ τὰ δὲ ἀνώτερα ἦσαν ἄκαυτα, συνοδευόμενα ἐκ περισσοτέρων τῶν 50 πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων καὶ μικρῶν τινῶν εὐρημάτων ἐκ χρυσοῦ, ἐπαργύρου χαλκοῦ καὶ λίθου. Οἱ τάφοι Α, Β, C, K καὶ P εἶχον καταστραφῇ ὥστε τὸ σχῆμα τῶν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀναγνωρισθῇ ἀλλ' ἐκ τῶν συλλεγέντων εὐρημάτων φαίνεται ὅτι εἶχον χρησιμοποιηθῇ κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους, εἰς οὓς ἀνήκει καὶ ὁ τάφος G. Οἱ καλότερον διατηρούμενοι ἐκ τῶν λοιπῶν τάφοι H, L, M εἶχον συληθῇ ἀλλ' ἐκ τῶν ὑπολειφθέντων εὐρημάτων χρονολογοῦνται εἰς πρωτογεωμετρικοὺς ἢ γεωμετρικοὺς χρόνους. Ὁ τάφος D, ἐκ τῶν μεγαλυτέρων τῆς ομάδος, εἶχε δρόμον μήκους 4,50 μ., θάλαμον διαστάσεων $1,70 \times 1,20$ μ. καὶ ἦτο ἐν χρήσει ἀπὸ πρωτογεωμετρικῶν μέχρις ἀνατολιζόντων χρόνων. Ὁ τάφος E εἶχε μερικῶς καταστραφῇ πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς ἀλλ' ἐκ τοῦ περιεχομένου του ἐσώθησαν 10 ἀγγεῖα ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, ἐν τῶν ὁποίων περιεῖχε τὰ ἄκαυτα μᾶλλον ὀστᾶ κορασίδος. Ὁ τάφος F εἶχε μικρὸν δρόμον καὶ μικρὸν θάλαμον καὶ μ' ὅλον ὅτι συλημένος παρέσχε τρία πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἐκ τοῦ δρόμου του. Ὁ τάφος Q εἶχε θάλαμον διαστάσεων $2,25 \times 2,50$ μ. με δάπεδον ἀρχικῶς πλακόστρωτον. Ἄν καὶ ὁ τάφος εὐρέθη συλημένος, ἐκ πλευρικοῦ θαλάμου συνελέγησαν 30 περίπου μικρὰ πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, εὐρεθέντα κάτωθεν ΥΜ III πηλίνης σαρκοφάγου. JHS 1976 AR, 28, 1977 AR, 11 - 17.

(5) Ὁγδοήκοντα θαλαμοειδεῖς τάφοι εὐρεθέντες εἰς τὸ οἰκόπεδον τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κρήτης, εἰς τὴν αὐτὴν πρὸς τοὺς

τελευταίους περιγραφέντας τάφους περιοχὴν, καὶ χρησιμοποιηθέντες ἀπὸ πρωτογεωμετρικῶν μέχρις ἀνατολιζόντων χρόνων, δύο τῶν ὁποίων (ἀριθ. 219 καὶ 285) περιγράφονται. JHS 1979 AR, 46 - 47.

(6) Ἐκ τοῦ νεκροταφείου τῆς Φορτέτσας (Survey, 27, 97. Fortetsa εἰκ. 2) περισσότεροι τῶν 15 θαλαμοειδεῖς τάφοι (ἀριθ. VI, Θ, XI, IV, V, III, IX, L, OD, VIII, TFT, F^I, VII, II, P) ἀνήκουν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον. Ἐκ τούτων τρεῖς τάφοι (VI, Θ, XI) ἄρχονται χρησιμοποιούμενοι ἀπὸ πρωίμων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, ἕτεροι τρεῖς τάφοι (IV, V, III) ἀνήκουν εἰς μέσους πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους, εἷς (L) ἀνήκει εἰς τοὺς ὑστέρους πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους A καὶ τέσσαρες (OD, IX, II, P) εἰς ὑστέρους πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους B. Fortetsa, 142 - 143.

Ὁ τάφος VI εἶχε τὸν δρόμον ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς, μήκους 5,60 μ. καὶ πλάτους 1,50 μ., τὸν θάλαμον κυκλωτερῇ, διαστάσεων $2,25 \times 1,75$ μ., καὶ περιεῖχε 3 - 4 ταφάς, μία τῶν ὁποίων τοῦλάχιστον μνημονεύεται ὡς καῦσις, συνοδευομένης ἀπὸ 45 ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα (Fortetsa, 11 - 15, πίν. 133). Ὁ τάφος Θ, διαμέτρου 1,50 μ., εὐρέθῃ κρημισμένος ἀλλὰ περιεῖχεν 20 συντετριμμένα ἀγγεῖα, τὰ δύο τῶν ὁποίων πιθανῶς ἦσαν τεφροδόχα. Fortetsa, 16 - 17.

Ὁ τάφος XI εἶχε τὸν δρόμον, μήκους 3 μ. καὶ πλάτους 1,25 μ., ἐκ Δυσμῶν, τὴν εἴσοδον κλειομένην διὰ τοίχου καὶ τὸν θάλαμον ἀκανονίστου κυκλωτεροῦς σχήματος, διαμέτρου 2 - 2,50 μ. Ἐντὸς τοῦ θαλάμου εὐρέθησαν 35 περίπου ἀγγεῖα πρωίμων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, τέσσαρα τῶν ὁποίων (τὸ ἐν τούτων χαλκοῦν) περιεῖχον κεκαυμένα ὅστᾱ, συνοδευόμενα ἀπὸ ὅπλα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, πολλὰ τῶν ὁποίων μεταγενεστέρων χρόνων. Fortetsa, 18 - 22, πίν. 137.

Ὁ τάφος IV εἶχε δρόμον μήκους μικροτέρου τοῦ 1 μ. καὶ πλάτους 0,80 μ., εἴσοδον κλειομένην διὰ τοίχου καὶ θάλαμον ἀκανονίστου τριγωνικοῦ σχήματος διαστάσεων $1,80 \times 1,40$ μ. Ἐντὸς τοῦ θαλάμου εὐρέθησαν 12 ἀγγεῖα μέσων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, δύο τῶν ὁποίων πρέπει νὰ περιεῖχον κεκαυμένα ὅστᾱ. Fortetsa, 24 - 25, πίν. 139.

Ὁ τάφος V εἶχε δρόμον, μήκους 3,50 μ. πλάτους 1,25 μ., τετραγώνον ἐκ μεταγενεστέρων ταφῶν ἐν αὐτῷ, εἴσοδον κλειομένην διὰ πλακὸς καὶ θάλαμον κυκλωτερῇ διαμέτρου 1 μ. Ἐντὸς τοῦ θαλάμου εὐρέθησαν 19 ἀγγεῖα μέσων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, ἐν τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ἦτο τὸ τεφροδόχον. Fortetsa, 26 - 27, πίν. 140.

Ὁ τάφος III εἶχε δρόμον μήκους πλεόν τῶν 2 μ. καὶ πλάτους 1 μ. με συγκλίνοντα ἄνω τὰ τοιχώματα. Ἡ εἴσοδος ἐκλείετο διὰ πλακὸς, ὁ δὲ θάλαμος, τετράγωνος τὴν κάτοψιν, διαστάσεων 1×1 μ., περιεῖχεν ὀκτὼ ἀγγεῖα, τὰ τρία τῶν ὁποίων πλήρη κεκαυμένων ὁστῶν, καὶ μικρὰ εὐρήματα. Fortetsa, 28.

Ὁ τάφος IX ἐχρησιμοποιήθη καὶ εἰς ἀρχαίκοις χρόνους, ἐκ τῆς ἀρχικῆς ὁμῶς χρήσεώς του ὑπελείφθησαν τέσσαρα πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, δύο χαλκαῖ περόναι καὶ ψῆφοι ὀρμων. Fortetsa, 29 - 30.

Τοῦ τάφου L ὁ δρόμος καὶ τὸ ἀνατολικὸν ἥμισυ τοῦ θαλάμου εἶχον καταστραφῆ. Τὸ σφζόμενον τμήμα τοῦ θαλάμου εἶχε διαστάσεις $2,60 \times 1,40$ μ. καὶ περιεῖχε μίαν ταφὴν παιδίου, πολλὰ ἀγγεῖα, τὰ δύο τῶν ὁποίων ἐπληροῦντο κεκαυμένων ὀστέων, καὶ μικρὰ εὐρήματα. Fortetsa, 31 - 34 πίν. 142.

Ὁ τάφος OD εἶχε δρόμον μήκους 1 μ. περίπου καὶ πλάτους 0,75 μ., εἴσοδον κλειομένην δι' ἐνὸς λίθου καὶ θάλαμον τετράγωνον, διαστάσεων $0,75 \times 0,75$ μ., περιέχοντα 30 ἀγγεῖα πρωτογεωμετρικῶν Β χρόνων, τὰ 4 τῶν ὁποίων περιεῖχον λείψανα νεκρῶν. Ἔτερα τέσσαρα ἀγγεῖα εὐρέθησαν εἰς τὸν δρόμον. Fortetsa, 35 - 38, πίν. 144.

Ὁ τάφος X εἶχε δρόμον μήκους 3 μ., πλάτους 0,80 μ. κατὰ τὸ ἔξω ἄκρον καὶ 1,25 μ. πρὸ τῆς εἰσόδου. Κατὰ τὸ νότιον τοίχωμα τοῦ δρόμου ὑπῆρχε κόγχη περιέχουσα 5 τεφροδόχα ἀγγεῖα πρωτογεωμετρικῶν Β χρόνων. Ἡ εἴσοδος ἐκλείετο διὰ δύο λίθων. Ὁ θάλαμος, ἀκανονίστου ἐλλειψοειδοῦς σχήματος, διαστάσεων $2 \times 1,50$ μ., περιεῖχε περὶ τοὺς δέκα πέντε ταφικοὺς πίθους καὶ περὶ τὰ 120 ἀγγεῖα, χρονικῶς κυμαινόμενα ἀπὸ πρωτογεωμετρικῶν μέχρις ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, ὡς καὶ μικρὰ εὐρήματα. Fortetsa, 41 - 54, πίν. 147.

Ὁ τάφος VIII εἶχεν δρόμον μήκους 3 μ. καὶ πλάτους 1 μ. Ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ τοιχώματος τοῦ δρόμου ὑπῆρχε κόγχη περιέχουσα τέσσαρα μικρὰ πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. Ὁ θάλαμος, ἀκανονίστου ἐλλειψοειδοῦς σχήματος διαστάσεων $1,60 \times 0,80$ μ., περιεῖχεν 6 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, ἄλλα ἀγγεῖα, γεωμετρικῶν καὶ ἀνατολιζόντων χρόνων, καὶ μικρὰ εὐρήματα. Fortetsa, 55 - 59.

Οἱ τάφοι TFT, F¹, VII, II καὶ P, παρεμφεροῦς πρὸς τοὺς περιγραφέντας κατασκευῆς, περιεῖχον ταφὰς χρονικῶς καλυπτούσας τὴν περίοδον ἀπὸ τῶν πρωτογεωμετρικῶν μέχρι τῶν ἀνατολιζόντων χρόνων. Fortetsa, 60 - 138.

Ἐξ ἐννέα ἐπὶ πλέον τάφων τοῦ νεκροταφείου τῆς Φορτέτσας, ἀνασκαφέντων τὸ ἔτος 1967 (JHS 1968 AR, 22), τινὲς ἀνήκουν πιθανῶς εἰς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. DAG, 209.

(7) Ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς βίλλας «Ἀριάδνη», οἰκήματος ἐγκαταστάσεως τοῦ Evans κατὰ τὰς ἀνασκαφάς, ἔχουν ἀναφερθῆ ἀκαθορίστου σχήματος τάφοι, εὐρεθέντες κατὰ τὴν καλλιέργειαν ἀμπέλου, ἐκ τῶν ὁποίων προέρχονται 12 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. Ἐν τῶν ἀγγείων τούτων, μὲ ἴχνη πυρός, ἡρμηνεύθη ὡς τεφροδόχον. BSA 1963, 38 - 41.

XCIV. Ἀνάβλοχος (196). — Μικροὶ θολωτοὶ τάφοι, στερούμενοι δρόμου, κυκλοτερεῖς συνήθως τὴν κάτωψιν, διαμέτρου μικροτέρας τοῦ

1 μ., καὶ ἐνίοτε ἑλλειψοειδεῖς ἢ καὶ ὀρθογώνιοι, ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως. Ἐκ τῶν τοίχων τῶν θόλων ἐσφάζοντο 1 - 4 δόμοι. Πάντες οἱ ἐρευνηθέντες τάφοι, πλὴν ἑνός, εὐρέθησαν συλημένοι. Ὁ ἀσύλητος τάφος (BCH 1931, 375 εἰκ. 11 α), διαμέτρου 1,20 μ., εἶχε τὴν εἴσοδον ἐπὶ τῆς ΒΔ πλευρᾶς καὶ περιεῖχεν ἀγγεῖα τινα σχεδὸν ἀκέραια, ἐν οἷς καὶ πρωτογεωμετρικὴν πρόχουν κοσμουμένην δι' ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων. Ἡ ἑλλειψις παντὸς ἵχνους ὁστῶν ἐκ τῶν τάφων ὠδήγησε τοὺς ἀνασκάψαντας εἰς τὴν εἰκασίαν ὅτι οἱ τάφοι περιεῖχον ἴσως καύσεις νεκρῶν. BCH 1931, 374 - 376.

XCIV. Φοινικιά (197). — Ὁ τυχαίως εὐρεθεὶς σπηλαιοειδὴς τάφος εἰς τὴν θέσιν εἶχε δρόμον βραχύν, τὸ δάπεδον τοῦ ὁποῖου ἐσχημάτιζε τρεῖς βαθμίδας, διότι ἔκειτο 0,60 μ. ὑψηλότερον τοῦ δαπέδου τοῦ θαλάμου. Ὁ δρόμος ἦτο πλήρης τέφρας ἐκ προσφορῶν πρὸς τὸν νεκρὸν τοῦ θαλάμου. Ὁ θάλαμος, κυκλοτερὴς τὴν κάτωσιν διαμέτρου 1,39 μ., περιεῖχε πύθον πλήρη κεκαυμένων ὁστῶν νεκροῦ, δέκα ἄλλα πῆλινα ἀγγεῖα, δύο χαλκᾶ ἀγγεῖα, χαλκᾶ καὶ σιδηρᾶ ὅπλα καὶ σιδηρᾶν περόνην. Ἔργον 1967, 124 - 126. ΠΑΕ 1967, 213 - 214. ΑΔ 1968 Χρον., 404.

XCVI. Ὁλοῦς (198). — Οἱ ὑπομινωικοὶ-πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι οἱ μνημονευθέντες μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων (II B, XLIII) ἀνωτέρω, ἐν μέρει ἀνήκουν εἰς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους ἐνδεχομένως καὶ δύνανται νὰ μνημονευθοῦν πάλιν ἐνταῦθα. *Necr. Mir.*, 7 - 13. ΑΔ 1973 Χρον., 586. BCH 1978, 752.

XCVII. Λιόπετρο (199). — Οἱ δέκα συλημένοι θολωτοί, ὀρθογώνιοι τὴν κάτωσιν, τάφοι ἐκ τῶν τοποθεσιῶν Φατσῆ καὶ Δρογγαρᾶ, οἱ περιγραφέντες μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων (II B, XLIV) ἀνωτέρω, εἰς τὰς σχετικὰς ἀνακοινώσεις ἀναφέρονται ὡς ὑπομινωικοὶ-πρωτογεωμετρικοὶ καὶ πρέπει νὰ μνημονευθῶσιν αὖθις ἐνταῦθα. ΑΔ 1972 Χρον., 650.

XCVIII. Ἀρχάνες (200). — Οἱ δύο συντόμως μνημονευόμενοι εἰς τὴν σχετικὴν ἀνακοίνωσιν λάκκοι τῆς θέσεως Βρωμόνερο, οἱ περιέχοντες 50 περίπου πρωτογεωμετρικὰ καὶ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα, ἦσαν πιθανῶς τάφοι. Ἐξ ἄλλων ἐπίσης τάφων προέρχονται ἐνδεχομένως καὶ τὰ λοιπὰ γνωστὰ κεραμικὰ δεδομένα τῆς θέσεως. *AJA* 1936, 272. *PGP*, 251. *DAG*, 208.

XCIX. Σιδεροκεφάλα (201). — Ὁρθογώνιος τὴν κάτωσιν θολωτὸς τάφος, διαστάσεων 1,50 × 2 μ. καὶ ὕψους 1,50 μ., ἔχων τὰ τοιχώματα ἐν μέρει λαξευμένα εἰς τὸν βράχον καὶ ἐν μέρει κτιστά, ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως. Ὁ τάφος, κατὰ τὰς πληροφορίας τῶν χωρικῶν, περιεῖχεν ὑπ-

τιον σκελετόν, συνοδευόμενον ἀπὸ κεραμικήν, χαλκοὺν ξίφος καὶ χρυσοῦν δακτύλιον, ἀλλ' οὐδὲν ἐκ τοῦ περιεχομένου τοῦ τάφου διεσώθη. ΜΑ 1899, 404 - 405. PGP, 259.

С. Πισκοκέφαλο (203). — Τὰ ἐπόμενα ταφικὰ σπήλαια ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Ἐκ τῆς τοποθεσίας Μπεράτι σπήλαιον, ἀποτελούμενον ἀπὸ πολλὰς βαθείας κοιλότητος, ἡ ὀροφή τοῦ ὁποίου εἶχε καταπέσει, περιέχον ταφάς. Κατὰ τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου ὑπῆρχε πηλίνη σαρκοφάγος, πῆλινος κάδος καὶ κεραμικὴ ἐκ παλαιότερων ταφῶν, ἐντὸς ὅμως τῆς σαρκοφάγου, χρησιμοποιοθεΐσης προφανῶς διὰ νεωτέρας ταφάς, ὑπῆρχον 10 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. Ἐκ τοῦ σπηλαίου ἀναφέρονται ἐπὶ πλεόν ταφαὶ καὶ καύσεις νεκρῶν, συνοδευόμεναι ἀπὸ 40 περίπου πρωτογεωμετρικὰ καὶ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ ἀνατολίζοντος ῥυθμοῦ ὄστρακα. ΠΑΕ 1952, 639 - 643. Κρ. Χρον. 1952, 476. BCH 1953, 239. GDA, 235.

(2) Ἐκ τῆς θέσεως Λαγγούφα Κεφάλαι ἔχει ἀναφερθῇ σπήλαιον, διαστάσεων $3,50 \times 2,50$ μ. ἔχον κτιστὴν τὴν εἴσοδον καὶ κατώφλιον ἐκ δύο λίθων, χρησιμοποιοθὲν διὰ ταφάς. Κατὰ τὴν δεξιὰ τῇ εἰσερχομένῃ πλευρᾷ καὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου ὑπῆρχον στεναὶ σήραγγες, ἡ πρώτη τῶν ὁποίων περιεῖχεν ἀγγεῖα. Εἰς τὸ δάπεδον τοῦ σπηλαίου εἶχον ἀνοιγῇ δύο βόθροι, ὁ εἰς τούτων παρὰ τὴν εἴσοδον καὶ ὁ ἕτερος εἰς τὸ κέντρον τοῦ σπηλαίου. Εἰς ἀμφοτέρους τοὺς βόθρους ὑπῆρχον ὀστᾶ νεκρῶν, εἰς δὲ τὸν κεντρικὸν βόθρον, ὅστις ἐκαλύπτετο διὰ πλακός, ὁ νεκρὸς εἶχεν ἀποτεθῇ εἰς συνεσταλμένην στάσιν. Τὸ σπήλαιον περιεῖχε συνολικῶς οὐχὶ ὀλιγωτέρας τῶν 10 ταφάς, εἰς σκύφον δὲ ὑπῆρχον λείψανα σκελετοῦ ἀρτιγεννήτου νεογνοῦ. Οὐδὲν σημεῖον καύσεως νεκροῦ παρατηρήθη. Ἐκ τοῦ σπηλαίου συνελέγησαν συνολικῶς περισσότερα τῶν 80 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, κωνικὸς ὀλμοειδὲς λίθος καὶ ἕτερος εἰς σχῆμα μικροῦ κρανίου. ΠΑΕ 1953, 292 - 295.

СΙ. Κρουσώνας (204). — Παιδικὴ ταφὴ εἰς πίθον, συνοδευομένη ἀπὸ τρία πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ τινα μικρὰ εὐρήματα. Ἔργον 1970, 189 - 190. ΑΔ 1971 Χρον., 493.

СΠ. Κανλὶ Καστέλλι (205). — Ὁ ἀγνώστων λεπτομερειῶν τάφος τῆς θέσεως, ἐξ οὗ προέρχεται ἓν πρωτογεωμετρικὸν καὶ πολλὰ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα, ἀρχικῶς ἐχρησιμοποιήθη ἴσως εἰς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. ΑΔ 1918 Παράρτ. Ι, 10. PGP, 83, 247 ὑπόσημ. 1, 259.

СΠΙ. Κριτσᾶ (206). — Ἐκ τῶν δύο ἐρευνηθέντων θολωτῶν, ὀρθογωνίων τὴν κάτωσιν, τάφων τῆς θέσεως, ὁ εἰς εἶχε δρόμον κατερχόμενον

διὰ βαθμίδων πρὸς τὴν εἴσοδον. Διαστάσεις τῶν δρόμων καὶ θαλάμων δὲν ἀναφέρονται. Αἱ εἵσοδοι μνημονεύονται ὡς χαμηλαὶ καὶ οἱ θάλαμοι ὡς «στενόχωροι». Ὁ εἰς τῶν τάφων εἶχε διαταραχθῇ, ὁ ἕτερος περιεῖχε δύο ἀθίκτους ταφὰς ἀλλ' ἡ στάσις τῶν νεκρῶν δὲν ἀναφέρεται. Τὰ κτερίσματα τῶν νεκρῶν ἀπετελοῦντο ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ ἀντικείμενα. Κρ. Χρον. 1953, 485. BCH 1954, 155.

CIV. Μουλιανᾶ (207). — Ὁ μετὰ τῶν ΥΜ III Γ δεδομένων (I B, CII, 1) περιγραφεῖς θολωτὸς τάφος Α τῆς θέσεως, ὁ μνημονευθεὶς καὶ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων (II B, XLVI) ἀνωτέρω, περιεῖχε δύο ὑπομινωικὰς-πρωτογεωμετρικὰς καύσεις νεκρῶν, συνοδευομένης ἀπὸ 4 ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα, καὶ χρονικῶς ἀνήκει καὶ εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον. AE 1904, 22 - 38. PGP, 269 - 270.

CV. Πρινιάς (208). — Τριακόσιοι εἴκοσι περίπου πρωτογεωμετρικοὶ καὶ γεωμετρικοὶ τάφοι ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τοῦ νεκροταφείου εἰς τὴν θέσιν Σιδεροσπηλιά (ΑΔ 1972 Χρον., 633 : διακόσιοι εἴκοσι ἑπτὰ τάφοι, ΑΔ 1973 Χρον., 579 : ἐνενήκοντα τρεῖς τάφοι). Οἱ ἀρχαιότεροι τῶν τάφων τούτων ἦσαν ἀπλοὶ ἐλλειψοειδεῖς λάκκοι, ἀνοιγόντες εἰς τὸν μαλακὸν βράχον καὶ καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν περιέχοντες δὲ ἐνταφιασμοὺς ἀκαύτων νεκρῶν. Οἱ νεώτεροι τάφοι ἦσαν θόλοι, καλυπτόμενοι κατὰ τὴν κορυφὴν διὰ πλακῶν καὶ περιέχοντες συνήθως καύσεις νεκρῶν καὶ σπανίως ἐνταφιασμοὺς παιδίων ἐντὸς πίθων. Κατὰ τὴν νότιον παρυφὴν τοῦ νεκροταφείου εὐρέθη σειρὰ ὀρθογωνίων δωματίων, περιεχόντων ἀπηνθρακωμένα ὀστᾶ καὶ πρωτογεωμετρικὸν ὑλικόν, ἡ χρῆσις τῶν ὁποίων δὲν εἶναι σαφὴς ἀλλὰ κατὰ τὸν ἀνασκάψαντα δὲν ἀποκλείεται νὰ ἦσαν ὁ χώρος καύσεως τῶν νεκρῶν. Τὰς ταφὰς τῶν νεκρῶν συνώδευον πολυάριθμα ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα ἀνεπαρκῶς γνωστὰ εἰσέτι. Cronache 1969, 7 - 32. ΑΔ 1972 Χρον., 633 - 634, 1973 Χρον., 579 - 580. Πεπρ. τοῦ Γ' Διεθν. Κρητολ. Συνεδρ., τόμ. Α', 286 - 290. BCH 1971, 1055 - 1056, 1974, 718.

CVI. Σφακιᾶ (210). — Ὁ θολωτὸς, ὀρθογώνιος τὴν κάτωψιν, τάφος τῆς θέσεως, αἱ διαστάσεις τοῦ ὁποίου δὲν ἀναφέρονται, εἶχε κατεστραμμένον τὸ πρόσθιον τμήμα τοῦ θαλάμου καὶ τῆς εἰσόδου. Ὁ τάφος περιεῖχε 18 - 19 κρανία νεκρῶν καὶ ἄλλα ἀνθρώπινα ὀστᾶ, τεταραγμένα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὀλίγοι ὅμως σκελετοὶ εὐρέθησαν ἀδιατάρακτοι ἀλλὰ δὲν περιγράφεται ἡ στάσις τούτων. Περίπου 30 ἀγγεῖα πρωτογεωμετρικῶν χρόνων καὶ μικρὰ εὐρήματα συνώδευον τοὺς νεκροὺς ὡς κτερίσματα, ὀστᾶ δὲ ζῶων εἰς ἀνώτερα στρώματα τοῦ τάφου προήρχοντο ἐνδεχομένως ἐκ προσφορῶν. ΠΑΕ 1955, 295 - 296. BCH 1956, 359.

CVII. Βρόκαστρο (212). — Οἱ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων (II B, LI) περιγραφέντες ἀνωτέρω τάφοι τῆς θέσεως καλύπτουν χρονικῶς καὶ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον. Vrokastro, 123 - 174.

CVIII. Ἀρκάδες (214). — Ταφὴ εἰς κρατηρόσχημον πίθον, κοσμούμενον δι' ὁμοκέντρων κύκλων καὶ μνημονευόμενον μετὰ τῶν κεραμικῶν δεδομένων κατωτέρω. Annuario 1927 - 29, 175 - 176. PGP, 254.

CIX. Κοῦρτες (215). — Οἱ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων (II B, LIII) περιγραφέντες ἀνωτέρω τάφοι τῆς θέσεως μερικῶς ἀνήκουν καὶ εἰς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. AJA 1901, 290 - 301.

CX. Ἀνδρόμυλοι (216). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι τάφοι.

(1) Τάφος μὴ ἀναφερομένου τύπου ἐρευνηθεὶς παρ' ἰδιώτου εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἀνδρομύλων, ἐξ οὗ προέρχονται 100 περίπου πρωτογεωμετρικὰ καὶ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα. BSA 1901 - 2, 249, 1905 - 6, 24, 43 - 57. Ag. Cr., 325. GGP, 417.

(2) Νεκροταφεῖον συλημένων θολωτῶν, ὀρθογωνίων τὴν κάτωσιν, τάφων, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων δὲν ἀναφέρεται, ἔχει γνωσθῇ ἐκ τῆς θέσεως Ἀγίος Ἀντώνιος. ΠΑΕ 1953, 297, 1954, 367.

(3) Δέκα ὀκτὼ περίπου θολωτοί, ὀρθογώνιοι τὴν κάτωσιν, τάφοι, περιέχοντες πολυάριθμα πρωτογεωμετρικὰ καὶ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα, ἐκ τοποθεσίας κειμένης μεταξὺ τῶν χωρίων Συκιά καὶ Ἀνδρόμυλοι. ΠΑΕ 1954, 365 - 367.

CXI. Γόρτυς (217). — Ὁ θολωτὸς τάφος παρὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Γεωργικῆς Σχολῆς εἶχε βραχὺν δρόμον ἐκ ΝΔ κατευθύνσεως πλάτους 0,44 μ. κατὰ τὸ ἔξω ἄκρον καὶ 0,48 μ. πρὸ τῆς εἰσόδου. Ἡ εἴσοδος, πλάτους 0,50 μ. καὶ ὕψους 1 μ., εἶχε κατώφλιον καὶ παραστάδας μονολιθικάς, συμπληρουμένας διὰ πλακοειδῶν λίθων, ἐκλείετο δὲ διὰ πλακός. Ἡ θόλος ἦτο κυκλοτεροῦς σχήματος, διαμέτρου 2,70 μ. καὶ ὕψους 3 μ., ἐσφύζετο δὲ πλήρως πλὴν μικροῦ ἀνοίγματος ἐκ μετακινήσεως τῆς κεντρικῆς πλακὸς τῆς κορυφῆς του. Ὁ τοίχος τῆς θόλου ἀπετελεῖτο ἐξ εἴκοσι δόμων μικρῶν καὶ μεγάλων πλακοειδῶν λίθων. Ἐντὸς τοῦ τάφου εὐρέθησαν τεφροδόχα ἀγγεῖα συνοδευόμενα ἀπὸ ἄλλην κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. ΠΑΕ 1966, 182 - 191. ΑΔ 1967 Χρον., 485 - 486.

CXII. Ἁγίος Στέφανος (218). — Σπηλαιοειδῆς κοιλότης, χρησιμοποιηθεῖσα ὡς ταφικὸς θάλαμος καὶ περιέχουσα 10 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως. ΠΑΕ 1954, 368.

CXIII. Φαιστός (220). — Ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Φαιστοῦ ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι.

(1) Ἐκ τῆς θέσεως «Τοῦ Φυγιώτη τὸ Ἀλώνι» ἔχουν ἀναφερθῇ δώδεκα θαλαμοειδεῖς τάφοι, χρησιμοποιηθέντες διὰ ταφὰς κατὰ τὴν μεταβατικὴν περίοδον ἀπὸ τοὺς μυκηναϊκοὺς εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους, εἰς τῶν ὁποίων (τάφος 9) περιεῖχε καὶ σιν νεκροῦ. *Rend. Accad. dei Lincei* 1902, 318 - 323. *Ar. Cr.*, 315. *DAG*, 210.

(2) Τάφος ἀγνώστου τύπου ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα λακκοειδῆς, εὔρεθεις κατὰ τὴν καλλιέργειαν ἐγγὺς τοῦ ἀνακτόρου καὶ γνωστὸς ὡς τάφος τοῦ *Mulino*, ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος μύλου. Ὁ τάφος περιεῖχε τρία ἢ τέσσαρα τεφοροδόχα συντετριμμένα ἀγγεῖα, περιέχοντα ἡμίκαυτα ὅστ᾽ αἰ καὶ μικρὰ εὐρήματα συνοδευόμενα δὲ ἀπὸ ἄλλα ἀγγεῖα ὡς κτερίσματα. *Annuario* 1957 - 58, 355 - 359. *GDA*, 225, 231 - 232. *DAG*, 210, 252.

(3) Καταστραφέντες κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὑπομινωικοὶ-πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι (Π Β, LV ἀνωτέρω), μαρτυρούμενοι ἐκ τῆς εὔρέσεως πέντε ὁμάδων (Α - Ε) ἀγγείων εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Φαιστοῦ, πολλὰ τῶν ὁποίων ταξινομοῦνται ὡς πρωτογεωμετρικά. *Annuario* 1969 - 70, 41 - 70.

CXIV. Πετροκεφάλι (221). — Ὁρθογώνιος λάκκος, διαστάσεων $1,50 \times 1,45$ μ., περιέχων 77 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, τινὰ τῶν ὁποίων περιεῖχον ἀπληθρακωμένα ὅστ᾽ αἰ, ὥστε δὲν εἶναι σαφὲς ἂν τὸ εὑρημα πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ ὡς τάφος ἢ ὡς ἀποθέτης. *Annuario* 1957 - 58, 359 - 361, 1967 - 68, 181 - 209.

CXV. Ροτάσι (223). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι δύο θολωτοὶ τάφοι.

(1) Θολωτὸς τάφος εἰς τὴν θέσιν Ἑμπασός, ἀνακαλυφθεὶς τὸ ἔτος 1954. Ὁ τάφος εἶχε βραχὺν δρόμον καὶ θόλον, διαστάσεων $1,70 \times 1,50$ μ. καὶ ὕψους 1 μ., περιέχοντα τριάκοντα περίπου πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ δύο εἰδῶλια μὲ ὑψωμένας χεῖρας. *Κρ. Χρον.* 1954, 516. *BCH* 1955, 304, 1956, 343.

(2) Θολωτὸς τάφος, εὔρεθεις βορείως τοῦ χωρίου τὸ ἔτος 1958. Ὁ δρόμος εἶχεν ἄκτιστα τὰ τοιχώματα, ἢ δὲ εἴσοδος ἐκλείετο διὰ τοίχου. Ἡ θόλος, διαμέτρου 1,70 μ., εἶχε παχὺν τοῖχον καὶ περιεῖχε κατὰ τὸ κέντρον ἐλλειψοειδῇ πηλίνην σαρκοφάγον, καλυπτομένην διὰ πλακῶν, περὶ τὰ 250 συνολικῶς ἀγγεῖα, κυμαινόμενα χρονικῶς ἀπὸ πρωτογεωμετρικῶν Β χρόνων

μέχρις ἀνατολιζόντων, τὰ 40 δὲ τούτων περιεῖχον ἀπνηθρακωμένα ὀστᾶ νεκρῶν, καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ καὶ σιδήρου. Κρ. Χρον. 1958, 468. BCH 1959, 734 - 735. JHS 1959 AR, 16.

CXVI. Ῥιζοκάρπασο (225). — Οἱ ἐπόμενοι δύο ΚΓ I - III θαλαμοειδεῖς τάφοι ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Θαλαμοειδῆς τάφος ἀνασκαφεῖς τὸ ἔτος 1937. Ὁ τάφος εἶχεν εὐρὺν δρόμον ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς μὲ βαθμίδας καθόδου πρὸς τὸν θάλαμον. Ἡ εἴσοδος ἐκλείετο διὰ πλακός. Ὁ θάλαμος, μικρῶν διαστάσεων, περιεῖχε ταφὰς νεκρῶν συνοδευομένης ἀπὸ 62 περίπου ἀγγεῖα καὶ ὀστρακα κογχυλίων. RDAC 1937 - 39, 14 - 21.

(2) Θαλαμοειδῆς τάφος ἀνασκαφεῖς τὸ ἔτος 1971. Ὁ τάφος εἶχε τὸν δρόμον ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς, πλάτους πρὸ τῆς εἰσόδου 1 μ., τὴν εἴσοδον τετράγωνον μὲ κτιστὰς παραστάδας, ἔχουσιν πλάτος 0,60 μ. καὶ ὕψος μὴ σφζόμενον κλειομένην δὲ διὰ πλακὸς κοσμουμένης διὰ γλυπτῆς ταινίας. Ὁ θάλαμος, ἑλλειπσοειδῆς τὴν κάτοψιν, διαστάσεων 2,20 × 1,70 μ. καὶ ὕψους 1,30 μ., περιεῖχε δύο ἐπαλλήλους ταφὰς χωριζομένης ἀπὸ ἐπίχωσιν πάχους 0,15 - 0,20 μ. Ἡ ἀνωτέρα ἐκ τῶν δύο ταφῶν εὐρέθη τεταραγμένη ἀλλὰ συνωδευέτο ἀπὸ ἑξ ἀγγεῖα, ἡ κατωτέρα ἦτο ἀδιατάρακτος καὶ μετ' αὐτῆς εὐρέθησαν 40 περίπου ἀγγεῖα καὶ μικρὰ ἀντικείμενα ἐκ χρυσοῦ καὶ πηλοῦ. RDAC 1972, 143 - 155.

CXVII. Λάπηθος (226). — Ἐκ τῆς θέσεως, ἡ ὁποία ἔχει παράσχει τὰ πλέον πολυάριθμα καὶ πλέον χαρακτηριστικὰ ταφικὰ δεδομένα διὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον τῆς νήσου, ἔχουν ἀναφερθῇ αἱ ἐπόμεναι ομάδες δεδομένων.

(1) Εἴκοσι ἑξ θαλαμοειδεῖς τάφοι, ἀνήκοντες ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει εἰς τὰς ΚΓ I - II φάσεις (1050 - 850 π.Χ. SCE IV (2), 427), γνωστοὶ ἐκ τῶν παλαιότερων ἀνασκαφῶν. Ἐκ τούτων οἱ εἴκοσι τρεῖς (ἀριθ. 401, 406 - 420, 422 - 426, 428 - 429) προέρχονται ἐκ τοῦ νεκροταφείου τῆς θέσεως Κάστρος (SCE I, 264) καὶ τρεῖς (ἀριθ. 601 - 603) ἐκ τοῦ νεκροταφείου εἰς τὴν θέσιν Πλάκες (SCE I, 265 - 276). Ἐκ τῆς μορφῆς τῶν δρόμων οἱ τάφοι οὗτοι ταξινομοῦνται εἰς τρεῖς τύπους: (α) μὲ μακρὸν δρόμον ἔχοντα συγκλίνοντα τοιχώματα πρὸς τὰ ἄνω, (β) μὲ βραχὺν δρόμον ἔχοντα κατακόρυφα τοιχώματα καὶ (γ) μὲ δρόμον ὥσει κατακόρυφον λάκκον (SCE IV (2), 29 - 33). Οἱ τάφοι εἶχον χρησιμοποιηθῇ δι' ἐπανειλημμένης ταφὰς καὶ οἱ νεκροὶ ἐτίθεντο ἐντὸς αὐτῶν κατὰ κανόνα ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τῆς ράχεως καὶ σπανιώτερον ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς, εἰς ἐλαφρῶς συνεσταλμένην στάσιν. Ἀγγεῖα, κοσμήματα, ἐργαλεῖα καὶ ἐνίοτε θυσίαι δούλων συνώδευον τὰς ταφὰς. SCE I, 172 - 276.

(2) Ὁ συντόμως μνημονεύμενος ἐν SCE I, 164 τάφος 502 τῆς Ἀγίας Ἀναστασίας καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ, ἀποτελούμενον ἐξ 69 ἀγγείων καὶ μικρῶν εὐρημάτων τῶν ΚΓ I χρόνων, περιγράφονται ἐν RDAC 1966, 1 - 12.

(3) Ἐξ ὁμάδος ἐρευνηθέντων θαλαμοειδῶν τάφων, μεταξὺ Λαπήθου καὶ Καραβᾶ (ΠΡΚ, 12), περισσότεραι πληροφορίες ἔχουν γνωσθῇ διὰ τὸν τάφον Ρ 74 τῆς θέσεως Προστέμενος. Ὁ δρόμος τοῦ τάφου ἔκειτο ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς αὐτοῦ πλευρᾶς καὶ εἶχε μῆκος 4,80 μ. καὶ πλάτος 0,85 - 0,70 μ. Ὁ θάλαμος ἦτο ὀρθογώνιος, διαστάσεων $2,70 \times 2,05$ μ. καὶ ὕψους 1,15 μ. Ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθησαν τέσσαρες ταφαὶ ἕτερος δὲ σκελετὸς ἔκειτο εἰς τὸν δρόμον πρὸ τῆς εἰσόδου καὶ ἦτο πιθανῶς ἀνθρωπίνου θύματος πρὸς τοὺς νεκρούς. Πολυάριθμα ἀγγεῖα καὶ τινα μικρὰ εὐρήματα, ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ χαλκοῦ, συνώδεον τὰς ἐν τῷ θαλάμῳ ταφάς. RDAC 1965, 74 - 111.

(4) Ἐκ τεσσάρων θαλαμοειδῶν τάφων (ἀριθ. 1 - 4), ἐρευνηθέντων εἰς τὴν θέσιν Βαθυρκάκας, μεταξὺ Λαπήθου καὶ Καραβᾶ, ὁ τάφος 4 ἔχει γνωσθῇ ἐπαρκέστερον. Ὁ δρόμος τοῦ τάφου, ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς τοῦ θαλάμου πλευρᾶς, δὲν ἀνεσκάφη. Ὁ θάλαμος, ὀρθογώνιος τὴν κάτωσιν, εἶχε διαστάσεις $2,30 \times 2,50$ μ. Ἐκ τῶν τάφων συνελέγη κεραμικὴ τῶν μεταβατικῶν περιόδων, ἐκ τῶν ΥΚ III Β πρὸς τοὺς ΚΓ I - II χρόνους. RDAC 1964, 114 - 129.

CXVIII. Κυθραία (230). — Ἐκ τῶν τεσσάρων μνημονευθέντων θαλαμοειδῶν τάφων τῆς θέσεως (ἀριθ. 1 - 4) εἰς τὰς ΚΓ I - II περιόδους ἀνήκουν ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ οἱ τάφοι 2 - 4.

(1) Ὁ τάφος 2 εἶχε τὸν δρόμον, ὅστις δὲν ἀνεσκάφη, ἐπὶ τῆς ΝΔ πλευρᾶς. Ἡ εἴσοδος τοῦ τάφου εἶχε πλάτος 0,55 μ. καὶ ὕψος 0,65. Ὁ θάλαμος ἦτο ἀπεστρογγυλωμένου ὀρθογωνίου σχήματος, διαστάσεων $2 \times 1,50$ μ. καὶ ὕψους 1 μ., ἡ δὲ ὀροφή αὐτοῦ εἶχε καταπέσει. Ἐντὸς τοῦ θαλάμου ὑπῆρχον τρεῖς τοῦλάχιστον ταφαί, ἀνδρὸς, γυναικὸς καὶ βρέφους καὶ 66 ΚΓ I - III ἀγγεῖα ὡς καὶ λίθινον ἀντικείμενον ἀναφερόμενον ὡς κόπανος. RDAC 1965, 30 - 41.

(2) Ὁ τάφος 3, τοῦ ὁποίου καὶ πάλιν ὁ δρόμος δὲν ἠρευνήθη, εἶχεν εἴσοδον, πλάτους 0,68 μ. καὶ σφῆζομένου ὕψους 0,70 μ., κλειομένην διὰ μικρῶν λίθων. Ὁ θάλαμος, ἐλλειψοειδῆς τὴν κάτωσιν διαστάσεων $2,25 \times 1,86$ μ. καὶ ὕψους πιθανῶς 1,15 μ., διότι ἡ ὀροφή εἶχε καταπέσει, περιεῖχε περισσότερας τῶν 4 ταφάς συνοδευόμενας ἀπὸ 126 περίπου ΚΓ I - II ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ. RDAC 1965, 41 - 57.

(3) Ὁ τάφος 4, τοῦ ὁποίου ὁ δρόμος ὡς καὶ τῶν προηγουμένων δὲν ἀνεσκάφη, εἶχεν εἴσοδον, πλάτους 0,90 μ. καὶ ὕψους 0,70 μ., κλειομένην διὰ μικρῶν λίθων. Ὁ θάλαμος, σχήματος ἀπεστρογγυλωμένου ὀρθογωνίου, εἶχε διαστάσεις $2,50 \times 2,20$ μ. καὶ πιθανὸν ὕψος 1,10 μ., διότι ἡ ὀροφή εἶχε καταπέσει. Ἐντὸς τοῦ θαλάμου ὑπῆρχον τρεῖς τοῦλάχιστον ταφαί, ὧν μία εὐ-

ρέθη κατὰ χώραν, δύο δὲ ἄλλων τοῦλάχιστον νεκρῶν τὰ ὀστέα εὐρέθησαν διεσπαρμένα ἢ ἐντὸς ἀγγείων. Αἱ ταφαὶ συνωδεύοντο ἀπὸ 41 ΚΓ I ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. RDAC 1965, 58 - 73.

CXIX. Σόλοι (233). — Οἱ ἐπόμενοι ΚΓ I - II θαλαμοειδεῖς τάφοι ἔχουν γνωσθῇ ἐκ τῆς περιοχῆς τῶν ἀρχαίων Σόλων.

(1) Εἴκοσι ὀκτὼ θαλαμοειδεῖς τάφοι ἀνασκαφέντες ὑπὸ τῆς Κυπριακῆς Ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας καὶ καλύπτοντες χρονικῶς τὴν περίοδον ἀπὸ ΚΓ I μέχρι Κυπροαρχαϊκῶν II χρόνων (1050 - 475 π.Χ.). Πάντες οἱ τάφοι εἶχον κατεστραμμένους τοὺς δρόμους καὶ κυκλοτρεῖς θαλάμους, περιεῖχον δὲ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. RDAC 1973, 97 - 102.

(2) Δύο θαλαμοειδεῖς τάφοι, ἐκ συνόλου εἴκοσι ὀκτὼ ὁμοίων τάφων ἀνασκαφέντων ὑπὸ τῶν Καναδῶν, χρονολογοῦνται εἰς τὴν ΚΓ II περίοδον (950 - 850 π.Χ.). RDAC 1967, 50 - 54, 1973, 96 - 97. BCH 1970, 274.

CXX. Κάτω Δευτερά (234). — Ἐκ τῶν δέκα ἑξ ἀνασκαφέντων θαλαμοειδῶν τάφων τῆς θέσεως τέσσαρες εἶχον συληθῇ καὶ 12 εὐρέθησαν ἄθικτοι. Οἱ τάφοι εἶχον ὀρθογωνίους δρόμους, ποικίλου μήκους καὶ πλάτους, μὲ δάπεδα κλίνοντα πρὸς τὸν θάλαμον καὶ εἰσόδους κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτον ὀρθογωνίους, κλειομένας δι' ἀργῶν λίθων. Οἱ θάλαμοι ἦσαν ἀκανονίστων κυκλοτερῶν ἢ τραπεζοειδῶν σχημάτων καὶ περιεῖχον, πλὴν τῶν λειψάνων τῶν νεκρῶν, πολυάριθμα ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα καλύπτοντα χρονικῶς τὴν περίοδον ἀπὸ ΚΓ I μέχρι Κυπροαρχαϊκῶν I χρόνων. RDAC 1974, 174 - 185.

CXXI. Ἰθάλιον (235). — Ὁ θαλαμοειδὴς τάφος 3 τῆς θέσεως, χρονολογούμενος εἰς ΚΓ I - II χρόνους, ἦτο προσιτὸς ἐκ λακκοειδοῦς δρόμου ἢ κλίμακος ἐξ ἑπτὰ βαθμίδων, συνολικοῦ μήκους 5 μ. καὶ πλάτους 1,20 μ. βάθους δὲ 1,95 μ., τὰ τοιχώματα τοῦ ὁποίου συνέκλινον πρὸς τὰ ἄνω. Κατὰ τὴν δεξιὰν πλευράν τοῦ δρόμου καὶ πρὸ τῆς εἰσόδου ὑπῆρχε κόγχη χρησιμοποιηθεῖσα διὰ ταφῆν. Ἡ εἰσόδος ἔκειτο δεξιώτερον τοῦ μακροῦ ἄξονος τοῦ θαλάμου καὶ ἐκλείετο δι' ὀμῶν πλίνθων. Ὁ θάλαμος, τραπεζοειδοῦς σχήματος, εἶχε διαστάσεις $2,25 \times 2,10$ μ. καὶ ἦτο προσιτὸς ἐκ τοῦ δρόμου διὰ κεκλιμένου ἐπιπέδου. Ἡ ὀροφή τοῦ θαλάμου εἶχε καταπέσει. Ἐντὸς τοῦ τάφου εὐρέθησαν τρεῖς ταφαί, τετάρτη δὲ ταφή ὑπῆρχεν εἰς τὴν κόγχην τοῦ δρόμου. Οἱ νεκροὶ τῆς κόγχης τοῦ δρόμου καὶ μιᾶς διαπιστωθείσης περιπτώσεως ἐκ τῶν τριῶν ταφῶν τοῦ θαλάμου ἔκειντο ἐξηλωμένοι ἐπὶ τῆς ῥάχεως, πολυάριθμα δὲ ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα συνώδευον τὰς ταφάς. SCE II, 634 - 641. SCE IV (2), 29 - 33.

CXXII. Μάριον (236). — Οἱ ἐπόμενοι ὀκτὼ θαλαμοειδεῖς ΚΓ I - II τάφοι ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ἐξ θαλαμοειδεῖς τάφοι τοῦ νεκροταφείου τῶν Εὐρετάδων (ἀριθ. 63, 65, 68 - 70, 83) ἐκ τῶν παλαιοτέρων ἀνασκαφῶν. Οἱ τάφοι εἶχον ὡς δρόμους ἀπλοῦς λάκκους (τάφοι 63, 65, 68) ἢ λάκκους μετὰ βαθμίδων (τάφος 70) ἢ κλίμακας καὶ κεκλιμένα ἐπίπεδα (τάφοι 69, 83). Οἱ θάλαμοι ἦσαν συνήθως τραπεζόσχημοι τὴν κάτωσιν μὲ ἀπεστρογγυλωμένας τὰς γωνίας (τάφοι 63, 65, 68 - 70) ἢ ἑλλειψοειδεῖς (τάφος 83). Ἐκαστος θάλαμος περιεῖχε 1 - 2 νεκρούς, συνήθως ἐξηπλωμένους ἐπὶ τῆς ῥάχεως, συνοδευομένους ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ ἀντικείμενα. SCE II, 372 - 424, 455 - 459. SCE IV (2), 29 - 33.

(2) Οἱ δύο τάφοι 124 Β καὶ 126, ἐξ ὁμάδος 8 θαλαμοειδῶν τάφων ἀνασκαφέντων τὸ ἔτος 1960 εἰς τὴν θέσιν, ἀνήκουν εἰς πρωίμους γεωμετρικοὺς χρόνους. RDAC 1964, 144 - 145, 153 - 157.

CXXIII. Κτήμα (237). — Ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν Γάλλων ἀνασκαφέντων ἑξ θαλαμοειδῶν τάφων εἰς τὴν θέσιν Ἴσκεντέρ, ΒΑ τοῦ Κτήματος, τέσσαρες ἀνήκουν εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους καὶ δύο εἰς τὸν 4ον π.Χ. αἰῶνα. Ἐκ τῶν 4 γεωμετρικῶν τάφων εἰς, κατὰ τὸ πέρας τοῦ δρόμου, εἶχε τρεῖς θάλαμους, ἓνα κατὰ τὸν ἄξονα καὶ ἀνὰ ἓνα παρ' ἐκάστην πλευρὰν τοῦ δρόμου, οἱ λοιποὶ εἶχον ἀνὰ ἓνα θάλαμον καὶ εἰς τῶν τάφων τούτων περιεῖχεν ἔνδεκα ταφάς. Πολυάριθμα ἀγγεῖα, χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ 11ου μέχρι τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος καὶ μικρὰ εὐρήματα συνώδευον τὰς ταφάς. RA 1954 (I), 10 - 16. JHS 1954, 173.

CXXIV. Κούκλια - Παλαίπαφος (239). — Τὰ ἐπόμενα δύο νεκροταφεῖα γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν γνωσθῇ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Νεκροταφεῖον 18 περίπου θαλαμοειδῶν τάφων εἰς τὴν θέσιν Λάκκος τοῦ Σκάρνου. Ἐκ τῶν τάφων τοῦ νεκροταφείου 16 εἶχον συληθῇ καὶ 2 εὐρέθησαν ἀδιατάρακτοι. Οἱ τάφοι περιεῖχον ἀρχαϊκῶν καὶ ἱστορικῶν χρόνων ταφάς ἀλλ' ἐκ τῆς παρουσίας γεωμετρικῶν ὀστράκων εἰς ἓνα ἐξ αὐτῶν ἢ πρώτη χρῆσις τοῦ νεκροταφείου φαίνεται ὅτι ἀνάγεται εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους. RDAC 1969, 38, 1970, 79, 80.

(2) Νεκροταφεῖον θαλαμοειδῶν τάφων εἰς τὴν θέσιν Σκάλες, περὶ τὸ ἐν μίλιον ΝΑ τοῦ χωρίου Κούκλια. Τοῦ νεκροταφείου τούτου ἠρευνήθησαν δύο τάφοι (I - II). Ὁ πρῶτος τούτων περιεῖχε περὶ τὰ 100 ἀγγεῖα τῶν ὑστέρων χρόνων τῆς ἐποχῆς τοῦ χαλκοῦ ἢ τῶν πρωίμων χρόνων τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου, ὁ ἕτερος τάφος περιεῖχε μεγάλα ἀγγεῖα τῆς αὐτῆς περιόδου καὶ ὀστᾶ νεκρῶν, μερικὰ τῶν ὁποίων εὐρέθησαν ἐντὸς τῶν ἀγγείων. Κυπρ. Σπουδ. 1951, 163 - 164.

CXXV. Κούριον (240). — Οἱ ἐπόμενοι ἐκ τῶν γνωστῶν τάφων τῆς θέσεως ἀνήκουν εἰς τοὺς ΚΓ I - II χρόνους.

(1) Τάφος ἔχων μορφήν ἀπλοῦ κυκλικοῦ κατὰ τὴν βάσιν λάκκου, στενομένου πρὸς τὰ ἄνω, καὶ περιέχων κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα τῶν πρῶιμων γεωμετρικῶν χρόνων. Kypros, 470, πίν. 173, τάφος 19. SCE IV (2), 29.

(2) Περί τοὺς 22 θαλαμοειδεῖς τάφοι τοῦ νεκροταφείου τῆς Καλορίζικης, δέκα τέσσαρες τῶν ὁποίων ἀνεσκάφησαν ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν (ἀριθ. 19 - 21, 23 - 24, 27, 33 - 37, 39, 41 - 42) καὶ περισσότεροι τῶν 8, ὑπὸ τοῦ Δικαίου, οἵτινες ὅμως δὲν ἐδημοσιεύθησαν, ἀνήκουν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει εἰς τοὺς ΚΓ I - II χρόνους. Kaloriziki, 18, 25 - 53 (σποράδην).

CXXVI. Ἀματοῦς (241). — Ἐννέα (ἀριθ. 6, 10, 14 - 15, 19, 21 - 22, 24 - 25) ἐκ τῶν 58 γνωστῶν θαλαμοειδῶν τάφων τῆς θέσεως ἀνήκουν εἰς τὰς ΚΓ I - II περιόδους. Οἱ δρόμοι τῶν τάφων εἶναι συνήθως βραχεῖς λάκκοι κλίνοντες πρὸς τὴν εἴσοδον. Αἱ εἵσοδοι, ὀρθογωνίου κατὰ κανόνα σχήματος, ἐκλείοντο διὰ πλακῶν ἢ ἄλλων λίθων. Οἱ θάλαμοι ἀπετελοῦντο ἀπὸ ὀρθογωνίους κατακορύφους λάκκους, ποικίλων διαστάσεων, καλυπτομένους διὰ πλακῶν καὶ περιεῖχον συνήθως ταφὰς περισσοτέρων νεκρῶν συνοδευόμενας ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. SCE II, 27 - 141 (σποράδην). SCE IV (2), 32 - 33.

II. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΩΝ ΤΑΦΩΝ

Τὰ ταφικὰ ἔθιμα τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων δυνάμεθα νὰ μελετήσωμεν ἐκ τῶν δεδομένων τῶν 126 θέσεων τῶν προηγουμένων σελίδων, ἅτινα ἔχουν συνοψισθῇ ἐπὶ τοῦ πίνακος IX.

Ἐκ τῶν 126 τούτων θέσεων εἰς 19 περιπτώσεις δὲν παρέχεται ὁ ἀκριβὴς ἀριθμὸς τῶν ἀνακαλυφθέντων τάφων, εἰς ὀκτὼ περιπτώσεις οἱ ἀριθμοὶ τῶν τάφων παρέχονται κατὰ προσέγγισιν, εἰς 23 περιπτώσεις οἱ τάφοι εἶχον χρησιμοποιηθῇ καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν ἄλλων περιόδων, εἰς τέσσαρας περιπτώσεις δὲν ἀναφέρεται εἰς ποίους τύπους ἀνήκουν οἱ μνημονευόμενοι τάφοι¹ καὶ 72 τάφοι ἐκ διαφόρων θέσεων δὲν περιγράφονται.

Τὸ ἄθροισμα τῶν παρεχομένων ἀριθμῶν τάφων ὅλων τῶν τύπων ἀνέρχεται εἰς 1463. Ἐὰν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ἀφαιρεθοῦν 414 τάφοι ἐκ τῶν τεσσάρων θέσεων εἰς ἃς δὲν ἀναφέρεται ὁ τύπος τῶν τάφων καὶ οἱ 72 μὴ περιγραφόμενοι τάφοι, οἱ ἀπομένοντες 977 τάφοι, περιλαμβάνοντες 265

1. Μαραθῶν (L), Ἰασός (LXXXIII), Κῶς (LXXXVI) καὶ Πρινιάς (CV).

θήκας σχηματιζόμενας δι' ὀρθίων πλακῶν, 28 κιβωτισχίμους ἔχοντας τοιχάρια εἰς τὰς πλευράς, 230 ἀπλοῦς λάκκους, 59 πίθους, τρία ταφικά σπῆλαια, 296 θαλαμοειδεῖς, 84 θολωτοὺς τριῶν διαφόρων τύπων καὶ 12 τύμβους, ἀποτελοῦν τὴν βάσιν μελέτης τῶν ταφικῶν ἐθίμων τῆς περιόδου καὶ ἐπὶ τούτων στηρίζονται κυρίως τὰ ἀκολουθοῦντα συμπεράσματα.

Ἐκ τῶν 84 θολωτῶν τάφων 18 κυκλοτερεῖς τὴν κάτοψιν τάφοι προέρχονται ἐκ Θεσσαλίας καὶ εἰς μόνον τούτων εἶχε χρησιμοποιηθῇ καὶ κατὰ τὰς προηγουμένας περιόδους, 15 ἕτεροι τάφοι, ὧν 8 κυκλοτερεῖς, εἰς ἑλλειψοειδῆς καὶ 6 ἀψιδωτοὶ τὴν κάτοψιν, προέρχονται ἐκ Πελοποννήσου, πέντε ὀρθογώνιοι τὴν κάτοψιν τάφοι προέρχονται ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς ἀρχαίας Ἀλικαρνασσοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ 46 τάφοι, ὧν τέσσαρες κυκλοτερεῖς, δύο ἀψιδωτοὶ καὶ 40 ὀρθογώνιοι τὴν κάτοψιν, προέρχονται ἐκ Κρήτης.

Ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐκ τῶν 8 κυκλοτερῶν τὴν κάτοψιν τάφων τῆς Πελοποννήσου τέσσαρες εἶχον χρησιμοποιηθῇ καὶ παλαιότερον, εἰς ἐκ Ναυπλίου (LXI) εἶναι ἀμφίβολον κυκλοτερὲς ὄρυγμα, εἰς ἕτερος ἐκ Πλατανόβρυσης Μεσσηνίας ἦτο κενὸς περιεχομένου καὶ συνεπῶς ἡ χρονολόγησίς του παραμένει ἀμφίβολος καὶ ὅτι οἱ ἀπομένοντες τρεῖς, εἰς ἐξ Ἑγγλιανοῦ, ἕτερος ἑλλειψοειδῆς ἐκ Ῥιζομύλου ἐξ οὗ προέρχονται καὶ οἱ 6 ἀψιδοειδεῖς τὴν κάτοψιν καὶ τρίτος ἐκ Μικροῦ Μποντιᾶ ἦσαν κατὰ κανόνα μικρῶν διαστάσεων καὶ εὐτελοῦς κατασκευῆς, δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι κατὰ τὰ μέχρι σήμερον (1980) γνωστὰ θολωτοὶ τάφοι κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἐπὶ μὲν τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος κατεσκευάζοντο καὶ πάλιν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Ἀχαΐαν καὶ Μεσσηνίαν ἀλλ' οἱ πρωτογεωμετρικοὶ οὗτοι θολωτοὶ τάφοι εἶναι μικροτέρων διαστάσεων, παρηλλαγμένου σχήματος, προκειμένου περὶ ἀψιδωτῶν ἢ ἑλλειψοειδῶν, καὶ εὐτελεστέρας κατασκευῆς. Σύμφωνα δὲ πρὸς τὴν κατασκευὴν ἦτο καὶ ἡ πενιχρὰ κτέρισις τῶν τάφων τούτων, ἀποτελουμένη ἀπὸ ὀλίγα ἀγγεῖα καὶ ἀπὸ μικρά τινα ἐνίοτε εὐρήματα, πλὴν τοῦ τάφου τοῦ Καπακλῆ παρὰ τὸν Βόλον, ὅστις ὅμως ἐχρησιμοποιήθη ἐπὶ μακρόν, καὶ δύο τάφων τῆς Μαρμάριανης, οἱ ὅποιοι περιεῖχον πολυάριθμα ἀγγεῖα.

Εἰς τὴν Κρήτην ἀφ' ἑτέρου, ἐὰν ἐξαιρεθοῦν οἱ δύο ἀψιδωτοὶ τάφοι τῶν Κουρτῶν, οἵτινες ἐμνημονεύθησαν καὶ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων, ἡ σύγκρισις τῶν ἀριθμῶν τῶν 40 πρωτογεωμετρικῶν πρὸς τοὺς 43 ὑπομινωικοὺς ὀρθογωνίους τὴν κάτοψιν τάφους καὶ τῶν 4 πρωτογεωμετρικῶν πρὸς τοὺς 19 ὑπομινωικοὺς κυκλοτερεῖς τὴν κάτοψιν τάφους μαρτυρεῖ μερικὴν ἐγκατάλειψιν κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον τοῦ κυκλοτεροῦς τὴν κάτοψιν θολωτοῦ τάφου.

Ἐκ τῶν 296 θαλαμοειδῶν τάφων, πέντε προέρχονται ἐκ Θεσσαλίας, τρεῖς ἐκ Στερεᾶς Ἑλλάδος, πάντες ὅμως κατεσκευάσθησαν κατὰ τὴν προηγουμένην περίοδον καὶ ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ κατὰ τὴν πρωτογεωμετρι-

κὴν, εἰς ἐκ Πελοποννήσου, 140 ἐκ Κρήτης μετὰ τούτων δὲ δύνανται νὰ μνημονευθοῦν καὶ τὰ τρία ταφικὰ σπήλαια, πολλοὶ ὅμως τῶν τάφων τῆς Κρήτης ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ κατ' ἄλλας περιόδους, καὶ 147 ἐκ Κύπρου. Ἡ κατανομὴ δὲ αὕτη τῶν ἀριθμῶν τῶν γνωστῶν πρωτογεωμετρικῶν θαλαμοειδῶν τάφων δηλοῖ ὅτι ὁ τύπος οὗτος τοῦ τάφου διετηρήθη κυρίως εἰς τὰς περιφερειακὰς περιοχὰς τῆς Κρήτης καὶ Κύπρου, αἵτινες ἐπηρεάσθησαν ὀλιγώτερον ἐκ τῆς καταστροφῆς τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, καὶ ἐν μέρει εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὅπου ἀναβιοῦν παλαιαὶ μυκηναϊκαὶ συνήθειαι.

Ἐκ τῶν 265 θηκῶν τῶν σχηματιζομένων δι' ὀρθίων πλακῶν, 86 προέρχονται ἐκ τῆς βορείου Ἑλλάδος περιλαμβανομένης τῆς Θεσσαλίας, 31 ἐκ Στερεᾶς Ἑλλάδος, 122 ἐκ Πελοποννήσου καὶ 26 ἐκ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς Ρόδου. Ἡ κατανομὴ δὲ τῶν ἀριθμῶν τούτων κατὰ περιοχὴν, συγκρινομένη πρὸς τοὺς ἀντιστοίχους ἀριθμοὺς τῆς προηγηθείσης περιόδου, μαρτυρεῖ εὐρυτέραν διάδοσιν τοῦ εἶδους τούτου τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου.

Μετὰ τοῦ τελευταίου ὅμως τούτου τύπου τάφου δύνανται νὰ συνδεθοῦν καὶ οἱ 230 ἀπλοὶ λάκκοι οἱ 28 κιβωτιόσχημοι μὲ τοιχάρια εἰς τὰς πλευράς, οἱ 59 πίθοι καὶ οἱ 12 τύμβοι οἱ καλύπτοντες παρεμφερεῖς τάφους, διότι πάντες οἱ τύποι οὗτοι διαφέρουν μόνον ὥς πρὸς τὸν τρόπον περιποιήσεως τῶν τοιχωμάτων τοῦ διὰ τὴν ταφὴν χρησιμοποιουμένου λάκκου ἢ ὥς πρὸς τὴν κάλυψιν αὐτοῦ διὰ πλακὸς ἢ τύμβου.

Ἐκ τῶν τάφων τούτων 24 λάκκοι, 6 κιβωτιόσχημοι, 10 πίθοι καὶ 11 τύμβοι προέρχονται ἐκ τῆς βορείου Ἑλλάδος περιλαμβανομένης τῆς Θεσσαλίας, 120 λάκκοι, 1 κιβωτιόσχημος, 4 πίθοι καὶ 1 τύμβος προέρχονται ἐκ Στερεᾶς Ἑλλάδος, 40 λάκκοι, 5 κιβωτιόσχημοι καὶ 9 πίθοι προέρχονται ἐκ Πελοποννήσου, 9 λάκκοι, 16 κιβωτιόσχημοι καὶ 5 πίθοι ἐκ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Δωδεκανήσου, 36 λάκκοι καὶ 31 πίθοι ἐκ Κρήτης καὶ 1 λάκκος ἐκ Κύπρου.

Ἡ κατανομὴ δὲ τῶν ἀριθμῶν τούτων ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν κατανομὴν κατὰ περιοχὴν τῶν δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζομένων τάφων μαρτυρεῖ ὅτι οἱ ἀπλοὶ λάκκοι ἦσαν συνηθέστεροι εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κρήτην, οἱ κιβωτιόσχημοι τάφοι ἦσαν συνηθέστεροι εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Αἰγαίου, οἱ πίθοι εἰς τὴν Κρήτην καὶ οἱ τύμβοι εἰς τὴν βόρειον Ἑλλάδα.

Ἡ παρεχόμενη δὲ γενικὴ ἐντύπωσις ἐκ τῆς κατανομῆς πάντων τῶν γνωστῶν πρωτογεωμετρικῶν τύπων τάφων εἶναι ὅτι ὁ συνηθέστερος τύπος τάφου ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Αἰγαίου, τὰς ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τὴν Δωδεκάνησον κατὰ τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίοδον ἦτο ὁ λακκοειδὴς τάφος, μετὰ ἢ ἄνευ ὀρθίων πλακῶν ἢ τοιχαρίων εἰς τὰς πλευράς ἢ περικλείων ἐνίοτε ταφικὰ ἀγγεῖα, μὲ μόνην ἐξαίρεσιν τὴν Θεσσαλίαν, ὅπου ἀναβιοῦν οἱ θολωτοὶ καὶ θαλαμοειδεῖς τάφοι, καὶ

ΠΙΝΑΞ ΙΧ
ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΩΝ ΤΑΦΩΝ

Ἐντός παρενθέσεων τίθενται ἀριθμοὶ τάφων χρησιμοποιηθέντων καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν ἑλλῶν περιόδων.

Α/Α	Θέσεις	Σύνολον τάφων	Εἶδη τὰ φων										Τρόπος ταφῆς					Κτερίσματα		Παρατηρήσεις
			Ἀδελφου σχήματος	Θήκαι δι' ὀρθίων πλακῶν	Κιβωτίσχημοι με τοιχώρια	Δάκκοι	Πίθιοι	Ταφικά σπήλαια	Θαλαμιοειδεῖς	Θολοὶ κυκλ.	Θολοὶ ἀψιδωτοὶ	Θολοὶ ὀρθογών.	Τύμβοι	Παλινοες νεκροὶ	Συνεσταλμένοι	Ὑπτιοι - Ὀστᾶ	Καδοῖς	Τεφοδόχα ἀγγεῖα	Ἀγγεῖα	
I	Βίτσα	15	1	2	3	10	2								+				+	
II	Ἐφύρα	2																		
III	Ποντοηράκλεια	1	1																	
IV	Τσαουσῖτσα	2	1	1																
V	Ἀμφίπολις	(30)	9	8		7	6								+				+	
VI	Ἀετός	+		+																
VII	Βέροια	3		1			2													
VIII	Βεργίνα	11		1		+	+								+				+	
IX	Μαυροπηγή	1	2	1																
X	Κοζάνη	+	+	1																
XI	Τσοῦλι																			
XII	Κουντουριώτισσα	12	+	12															+	
XIII	Κτένιον	13		13															+	
XIV	Αἰανή	+																		
XV	Σπήλαιον	3				3														
XVI	Κατάκαλη	1		1																
XVII	Ὀμόλιον	6		2																
XVIII	Ῥετζιόνι	2																		
XIX	Ἀργυροπούλι	1																		
XX	Μαρμαρίανη	6																		
XXI	Χασάμπαλι	1																		
XXII	Πλατοκάμπος	2																		
XXIII	Πρίνος	1	1																	
XXIV	Τρίγκαλα	+	+																	

Ἀγγεῖα

Α/Α	Θέσεις	Σύνολον τάφων	Εἶδη τῶν										Τρόπος ταφῆς		Κριτήρια		Παρατηρήσεις		
			Ἀθήκαι δι' ὀρίτων πλάκων	Κιβωτισχῆματα με τοιχάρια	Λάκκοι	Πίθιοι	Ταφικά σπήλαια	Θαλαμωδεις	Θολωτοί κυκλ.	Θολωτοί ἀψιδωτοί	Θολωτοί ὀρθογών.	Τύμβοι	Πλείνες νεκροί	Συνεσταλμένοι	ῥπιοι - Ὀστῶ	Καύσεις		Τεφοδόχα ἀγγεῖα	Ἀγγεῖα
XXV	Φεραι	(+)	1	+	2			1									++		Ἐν ἀγγεῖον
XXXVI	Ἰωλκός	36	32	1				6									++		
XXXVII	Σέσκιον	7	3	2				1									++		
XXXVIII	Ἀμπέλια	3	8														++		
XXXIX	Ἄλος	11	1														++		
XXX	Θεοτόκου	1															++		
XXXI	Πτελεόν	(1)															++		
XXXII	Παλαιομάνινα	3															++		
XXXIII	Σταμινά	+								3							++		
XXXIV	Πολίην	+								+							++		
XXXV	Πλευρόν	4								+							++		
XXXVI	Καλυδόν	+								+							++		
XXXVII	Καϊνούργιο	+								+							++		
XXXVIII	Ἀγναντη	(+)															++		
XXXIX	Δελφοί	(1)															++		
XL	Ἰτρέα	(1)															++		
XLI	Ἀντίκυρα	+															+		
XLII	Ὀρχομενός	+															+		
XLIII	Βρανέζι	1															+		
XLIV	Παραλίμνη	+															+		
XLV	Θήβαι	5															+		
XLVI	Χαλκίς	9															+		
XLVII	Νέα Λάμψακος	1															+		
XLVIII	Λευκαντί	40															+	1	

[illegible]

τὴν Μεσσηνίαν καὶ ἐν μέρει τὴν Ἀχαΐαν, ὅπου γίνεται μερική χρῆσις τῶν θολωτῶν τάφων, συνήθως εἰς ἀψιδοειδῆ μορφήν. Εἰς τὰς περιφερειακὰς περιοχὰς τῆς Κρήτης καὶ τῆς Κύπρου συνεχίζεται ἡ χρῆσις τῶν θαλαμοειδῶν κατὰ κανόνα τάφων. Εἰς τὴν Κρήτην ὅμως ἐκ παραλλήλου πρὸς τοὺς θαλαμοειδεῖς κατασκευάζονται καὶ θολωτοί, ὀρθογώνιοι συνήθως τὴν κάτοψιν, τάφοι καὶ ἐπὶ πλέον γίνονται ταφαὶ εἰς ἀπλοὺς λάκκους καὶ πίθους. Ὅρθογώνιοι τὴν κάτοψιν θολωτοὶ τάφοι ἐπὶ πλέον παρουσιάζονται καὶ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν.

Διὰ τὰ ταφικὰ ἔθιμα τῆς Μακεδονίας ἰδιαιτέραν σημασίαν ἔχει τὸ νεκροταφεῖον τῆς Βεργίνης, ὅπου ἕκαστος τῶν ἀνασκαφέντων τύμβων ἐκάλυπτε πλείονας ταφὰς εἰς ἀπλοὺς λάκκους ἢ εἰς λάκκους περιβαλλομένους ἀπὸ σειρὰς λίθων ἢ ἀπὸ τοιχάρια ἢ περιέχοντας ταφικοὺς πίθους. Εἰς τέσσαρας δὲ περιπτώσεις τοῦ νεκροταφείου τούτου παρετηρήθησαν καύσεις νεκρῶν. Ἡ κατανομή τέλος τῶν τύμβων κατὰ συστάδας κατοπτρίζει ἐνδεχομένως τὴν ὀργάνωσιν τῶν κατοίκων τοῦ οἰκισμοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκε τὸ νεκροταφεῖον, κατὰ γένη καὶ οἰκογενεάς, ὥς εἶκασεν ὁ ἀνασκάψας.

Ὡς πρὸς τὰ ταφικὰ ἔθιμα ἢ πλέον ἐντυπωσιακὴ διαφορὰ τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν εἶναι ἡ εὐρυτέρα διάδοσις τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν, ἥτις ἀναφέρεται ἐξ 27 θέσεων, ἔναντι 15 ὑπομυκηναϊκῶν, συνοψιζομένων ἐπὶ τοῦ πίνακος ΙΧ. Ἐκ τῶν 27 τούτων θέσεων μία εὐρίσκεται εἰς Μακεδονίαν μία εἰς Θεσσαλίαν, 7 εὐρίσκονται εἰς Στερεὰν Ἑλλάδα, 1 εἰς Πελοπόννησον, 2 εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, μία εἰς τὴν Ῥόδον καὶ 14 εἰς τὴν Κρήτην. Ἡ κατανομή δὲ αὕτη τῶν ἀριθμῶν μαρτυρεῖ εὐρυτέραν διάδοσιν τοῦ ἐθίμου τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν εἰς Στερεὰν Ἑλλάδα περιλαμβανομένης τῆς Εὐβοίας καὶ εἰς τὴν Κρήτην μικροτέραν δὲ εἰς τὰς λοιπὰς περιοχάς.

Εἰς τὴν Ἀργολίδα καὶ τὴν λοιπὴν Πελοπόννησον πάντως ἐπικρατέστερος τρόπος ταφῆς κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον εἶναι ὁ ἐνταφιασμὸς ἀκαύτων τῶν νεκρῶν, τοποθετουμένων συνήθως εἰς συνεσταλμένην καὶ σπανιώτερον εἰς ἐξηπλωμένην στάσιν. Στῶμα καύσεως νεκρῶν ἀκολουθούμενον ἀπὸ ταφὰς ἀκαύτων νεκρῶν ἀναφέρεται μόνον ἐκ τοῦ θολωτοῦ τάφου τοῦ Ῥιζομύλου (LXV, 3) τῆς Μεσσηνίας. Ἐκ τῆς Θεσσαλίας ἀναφέρονται καύσεις νεκρῶν ἀπὸ τὸν τάφον τοῦ Καπακλῆ παρὰ τὸν Βόλον ἀλλὰ ὁ τάφος περιεῖχε καὶ γεωμετρικὴν κεραμικὴν, ὥστε ἡ χρονολόγησις τῶν καύσεων νὰ παραμένῃ ἀμφίβολος. Ἐκ τῶν τεσσάρων καύσεων τῆς Βεργίνης τῆς Μακεδονίας τρεῖς ἀναφέρονται ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου καὶ μία ὑπὸ τοῦ Πέτσα.

Ἡ καύσις πάλιν τῶν νεκρῶν ἢ ἐτελεῖτο ἐντὸς ἢ πλησίον τοῦ ταφικοῦ λάκκου καὶ τὰ ὑπολείμματα τῆς καύσεως συνεκεντροῦντο καὶ ἐθάπτοντο ἐντὸς τοῦ λάκκου, ὁ δὲ τρόπος οὗτος ἀναφέρεται ἐκ 17 θέσεων τοῦ πίνακος

IX, ἢ ἡ καύσις ἐγίνετο εἰς ἄλλον τόπον καὶ ἐντὸς τοῦ τάφου ἀπετίθετο τὰ τεφροδόχα ἀγγεῖα, εἰς τὰ ὅποια εἶχον περισυλλεγῇ τὰ ὑπολείμματα τῆς καύσεως, ἐχρησιμοποιοῦντο δὲ συνήθως πρὸς τοῦτο ἀμφορεῖς μὲ τὰς λαβὰς ἀπὸ τοῦ ὤμου πρὸς τὸν λαιμὸν διὰ τὰ λείψανα τῶν ἀνδρῶν (εἰκ. 9 : 1) καὶ ἀμφορεῖς μὲ τὰς λαβὰς ἐπὶ τῆς κοιλίας διὰ τὰ λείψανα τῶν γυναικῶν, (εἰκ. 9 : 2) τεφροδόχα δὲ ἀγγεῖα τοῦ εἶδους τούτου ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ 15 τοῦλάχιστον θέσεων τοῦ πίνακος IX. Εἰς 5 βεβαίως περιπτώσεις ἀπαντοῦν καὶ οἱ δύο τρόποι καύσεως.

Τὸ τεφροδόχον ἀγγεῖον εἰς τοὺς τάφους τῆς Ἀττικῆς ἐκλείετο διὰ πλακὸς ἢ ἄλλου ἀγγείου καὶ ἀπετίθετο ἐντὸς ὁπῆς ἀνοιγομένης εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ταφικοῦ λάκκου, παρ' αὐτὸ δὲ ἐτίθετο ὅσα ἐκ τῶν κτερισμάτων τοῦ νεκροῦ δὲν εἶχον περιληφθῇ ἐντὸς τοῦ τεφροδόχου ἀγγείου.

Πλὴν τῶν 27 θέσεων, αἵτινες παρέσχον καύσεις νεκρῶν, αἱ ὑπόλοιποι 99, ἐκ τοῦ συνόλου τῶν 126 θέσεων μὲ ταφικὰ δεδομένα τοῦ πίνακος IX, εἶναι γνωσταὶ ἀπὸ τάφους περιέχοντας ἀκαύτους μόνον νεκρούς, τοποθετημένους, εἰς ὅσας περιπτώσεις ὑπάρχουν πληροφορίαι, εἰς ὑπτίαν ἢ συνεσταλμένην στάσιν καὶ συνοδευομένους, ὡς καὶ κατὰ τὰς προηγουμένας περιόδους, ἀπὸ κεραμικῇν, κοσμήματα καὶ ὅπλα ἐκ χαλκοῦ ἢ σιδήρου, σπανιώτερον ἐκ πολυτίμων μετάλλων καὶ ἐξ ἄλλων ὕλων. Παρὰ τὴν διάδοσιν κατὰ ταῦτα τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Κρήτην καὶ σποραδικῶς εἰς τὰς λοιπὰς περιοχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, ὁ ἐνταφιασμός ἀκαύτων τῶν νεκρῶν παρέμεινεν ὡς ὁ πλέον συνήθης τρόπος ταφῆς τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου εἰς τὴν βορειοτέραν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα, τὴν Πελοπόννησον, τὰς Κυκλάδας ἐνδεχομένως, καὶ τὴν Κύπρον, ἐκ τῆς ὁποίας ἔχουν μνημονευθῇ τρεῖς μόνον καύσεις ἐκ τοῦ νεκροταφείου τῆς Καλορίζικης παρὰ τὸ ἀρχαῖον Κούριον, κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν περίοδον.

Τὸ ἔθιμον τῆς ταφῆς ἀκαύτων τῶν νεκρῶν ἄλλωστε παρέμεινεν ἐν χρήσει ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν καύσιν τούτων καὶ εἰς περιοχὰς ὅπου ἡ καύσις τῶν νεκρῶν παρουσιάζεται πλέον διαδεδομένη, ὅπως εἰς τὴν Ἰωλκόν, τὸ Λευκαντί, τὸν Μαραθῶνα, τὰς Ἀθήνας, τὴν Ἰασόν, τὸ Μόδιον, τὸν Ὀλοῦντα, τὸν Πρινιά καὶ τὸν Βρόκαστρον (πίναξ IX).

Λάρνακες διὰ τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν, πλὴν τοῦ Ὀλοῦντος καὶ Βροκάστρου, αἵτινες ἐμνημονεύθησαν καὶ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων, ἀναφέρονται ἐπίσης ἐκ Πισκοκεφάλου (C, 1) καὶ Ῥοτασίου (CXV, 2).

Ἐνδείξεις διὰ τὴν περιποίησιν τῶν τάφων ὑπάρχουν ὀλίγαι ἀποτελούμεναι ἐκ λειψάνων πυρᾶς ἢ προσφορῶν ἀγγείων, εὑρεθέντων παρὰ τὸν τάφον, (πίναξ IX) καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ νεκροταφείου τῆς Σιδεροσπηλιᾶς τοῦ Πρινιά ἀναφέρεται οἰκοδόμημα πλήρες ἀπηνθρακωμένων ὀστῶν ἀβεβαίου σημασίας.

Ἡ ἐξέλιξις τῶν ταφικῶν ἐθίμων κατὰ τὴν ἐπακολουθοῦσαν περίοδον παρέχεται κατωτέρω μετὰ τὴν περιγραφὴν τῶν ἀντιστοιχῶν δεδομένων.

Γ. ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ

Ι. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ἐκ τῶν γνωστῶν πρωτογεωμετρικῶν θέσεων κεραμικὴν δυναμένην νὰ θεωρηθῇ σύγχρονος περίπου πρὸς τὴν πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος παρέσχον αἱ ἐπόμεναι 196 θέσεις.

Ι. Βίτσα Ζαγορίου (1). — Ἐκ τῶν ἀνασκαφέντων 15 πρωτογεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως συνελέγησαν περισσότερα ἀπὸ 32 ἀγγεῖα. Δύο ἐκ τούτων, ἀμφορεὺς καὶ ὀπισθότμητος πρόχους μὲ γραπτὴν ἀμαυρόχρωμον κόσμησιν, προέρχονται ἐκ τοῦ τάφου 12 (ΑΔ 1966 Χρον., 290), οἱ τάφοι 43, 46, 47 παρέσχον ἀμφορεῖς μὲ κωλουροκωνικὸν λαιμὸν καὶ 2 - 4 λαβὰς, ὁ τάφος 48 περιεῖχε κάνθαρον, δύο ἀμφορεῖς καὶ δύο «ἀμφικύπελλα ἀγγεῖα», ὁ τάφος 50 δίλαιμον πρόχουν (ΑΔ 1967 Χρον., 248), ὁ τάφος 85 περιεῖχεν ἑπτὰ ἀγγεῖα, ὁ τάφος 94 πέντε, δύο κανθάρους πρόχουν καὶ ἀμφικύπελλον, τὸ σχῆμα τοῦ πέμπτου δὲν ἀναφέρεται, ὁ τάφος 99 δύο ἀγγεῖα, ἀμφορέα καὶ κάνθαρον, ὁ τάφος 103 δύο ἀμφορίσκους, ὁ τάφος 110 τρία ἀγγεῖα, ὁ τάφος 113 δύο ἀγγεῖα, ἀμφορίσκον καὶ ἀμφικύπελλον, καὶ ὁ τάφος 114 δύο ἀμφορίσκους. ΑΔ 1968 Χρον., 288 - 289.

Τὰ περισσότερα τῶν ἀγγείων τούτων εἶναι χειροποίητα, τοπικῆς προελεύσεως, ἀκόσμητα ἀγγεῖα, μερικὰ ὅμως φέρουν ἀμαυρόχρωμον γραμμικὴν κόσμησιν παραλληλιζομένην εἴτε πρὸς τὴν κόσμησιν τῆς κεραμικῆς τῆς Πλατανιάς - Μπουμπουσιῶν εἴτε πρὸς τὴν κόσμησιν τῆς κεραμικῆς τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος-Πάτελι τῆς ΒΔ Μακεδονίας. Τεχνικὴ τοῦ πηλοῦ, σχήματα τῶν ἀγγείων, ὅπως κάνθαροι ὀπισθότμητοι πρόχοι δίωτοι ἕως τετράωτοι ἀμφορεῖς μὲ κωλουροκωνικὸν λαιμὸν καὶ καλαθόσχημα ἀγγεῖα, καθὼς καὶ ἡ κόσμησις αὐτῶν, ὁσάκις συναντᾶται ἐπὶ τῶν εὐρεθέντων ἀγγείων, φέρουν τὴν κεραμικὴν τῆς Βίτσης εἰς στενὴν συγγένειαν πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς ΒΔ Μακεδονίας μᾶλλον παρὰ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος. ΑΔ 1966, Χρον., 289. Macedonia I, 372 - 374.

ΙΙ. Δωδώνη (3). — Δύο χειροποίητα πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἐκ τοῦ δαπέδου τοῦ πρωτογεωμετρικοῦ κλιβάνου ὡς καὶ γραπτὰ ὄστρακα μετ' ἀμαυροχρώμου γεωμετρικῆς κοσμήσεως, τῶν γνωστῶν ἐκ τῆς Βίτσης καὶ τῆς δυτικῆς Μακεδονίας κατηγοριῶν, μνημονεύονται ἀπὸ τὴν θέσιν. ΠΑΕ 1967, 40 - 42, 46-47 πίν. 28 γ, 33 α - β. BCH 1968, 851 - 853.

III. Τσαουσίτσα (6). — Δύο τροχήλατοι σκύφοι, ό εἷς κοσμούμενος δι' άνεστραμμένων ήμικυκλίων καὶ ό ἕτερος καλυπτόμενος διὰ βαφῆς, πρωτογεωμετρικοῦ τύπου κατὰ τὰ κριτήρια τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος ἀλλ' ἐν Μακεδονίᾳ δυνάμενοι νὰ χρονολογηθοῦν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον, ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ δύο τάφων τῆς θέσεως. BSA 1923 - 25, 5 - 6, 10 εἰκ. 3 C - D. PM, 235, 480 - 481. PGP, 290 - 293. GG, 54 σῆμ. 43, 106 σῆμ. 66.

IV. Λιμνότοπος - Βάρδινο (7). — Τοπικῆς παραγωγῆς χονδροειδῆς κεραμικῆ τῆς πρώιμου ἐποχῆς τοῦ σιδήρου. PM, 234 - 235.

V. Ἀξιοχώριον - Βαρδαρόφτσα (8). — Ἡ κεραμικὴ τῆς περιόδου D, τῆς ἀντιστοιχοῦσης εἰς τὴν πρώιμον ἐποχὴν τοῦ σιδήρου, ἔχει ταξινομηθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνασκάψαντος εἰς πέντε κατηγορίας, ἥτοι : D1, χειροποίητα ἄγγεῖα κοσμούμενα δι' ἐγχαράξεως ἐπὶ τῶν λαβῶν καὶ τῶν χειλέων, D2, χειροποίητα ἄγγεῖα μὲ ἐγχάρακτον κόσμησιν ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ καὶ τῶν ὤμων, D3, τροχήλατα φαιᾶ μονόχρωμα ἄγγεῖα, D4, γραπτὰ ἀμαυρόχρωμα ἄγγεῖα καὶ D5, γραπτὰ στιλπνόχρωμα ἄγγεῖα, καταγόμενα ἀπὸ YE III Γ πρότυπα. BSA 1925 - 26, 25 - 31. PM, 103 - 104, 232 - 234.

Ἐκ τῶν πέντε τούτων κατηγοριῶν αἱ πλέον χαρακτηριστικαὶ εἶναι αἱ γραπτὰ κατηγορίαι D4 - D5. Ἡ κατηγορία D4, τὰ γραπτὰ ἀμαυρόχρωμα ἄγγεῖα, περιλαμβάνουν ἀμφορεῖς, κύπελλα καὶ πρόχους μὲ λοξῶς ἐκ τῶν ὀπισθεν τετμημένον λαιμόν, κοσμούμενα διὰ μεγάλων ὁμοκέντρων κύκλων γεγραμμένων διὰ τοῦ διαβήτου, διὰ σειρῶν μικρῶν ὁμοκέντρων κύκλων τοποθετημένων μεταξὺ δύο ὀριζοντίων γραμμῶν, διὰ τριγῶνων πληρουμένων μὲ πλέγματα γραμμῶν καὶ δι' ὀριζοντίων καὶ καθέτων γραμμῶν. Ἡ κόσμησις ἔχει γραφῇ δι' ἀμαυρᾶς ἐρυθρωπῆς ἢ μελανῆς βαφῆς εἴτε ἐπὶ τῆς φυσικῆς ἐπιφανείας τοῦ πηλοῦ εἴτε ἐπὶ λευκοῦ καὶ ἐνίοτε ἀργυροχρόου ἐπιχρίσματος, καλύπτοντος τὴν φυσικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἄγγείου. Ἡ κατηγορία εἶναι προφανῶς τοπικὴ μίμησις τῆς πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος. BSA 1925 - 26, 28 εἰκ. 14, 7 πίν. XXIa. PM, 105 - 106, 234 εἰκ. 108.

Ἡ στιλπνόχρωμος κατηγορία D5 κατάγεται ἀπὸ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν καὶ περιλαμβάνει χαμηλὰ κύπελλα μὲ μίαν ἢ δύο λαβὰς καὶ πρόχους μὲ λοξῶς τετμημένον λαιμόν ἢ πλευρικὸν στόμιον. Ἡ κόσμησις ἀποτελεῖται ἐξ ὀριζοντίων ταινιῶν καὶ ὁμοκέντρων κύκλων ἢ ὁλόκληρος ἢ ἐπιφάνεια τοῦ ἄγγείου καλύπτεται διὰ βαφῆς μὲ ἐμφανῇ τὰ ἴχνη τῆς ψήκρας. BSA 1925 - 26, 28 - 30 εἰκ. 5 - 6, πίν. XXa, 1 - 3. PM, 105 - 106, 233 εἰκ. 107.

VI. Ἀμφίπολις (9). — Περισσότερα τῶν 10 ἀγγεῖα, τοπικοῦ κατὰ κανόνα χαρακτῆρος, συνελέγησαν ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως Καστάς. ΠΑΕ 1973, 52 - 53, 1974, 64, 1975, 70 - 71. Ἔργον 1977, 33 - 34.

VII. Καστανῆς (10). — Χειροποίητος μονόχρωμος καὶ γραπτὴ τροχήλατος κεραμικὴ κοσμουμένη διὰ τεθλασμένων γραμμῶν, πλεγμάτων γραμμῶν καὶ ὁμοκέντρων κύκλων, παρεμφερῆς πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς Βεργίνης, ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. BCH 1977, 602, 1978, 714.

VIII. Ἀσσηρος (11). — Εἴκοσι πλήρη ἢ συμπληρωθέντα ἀγγεῖα τῆς πρωίμου ἐποχῆς τοῦ σιδήρου συνελέγησαν ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ. Μεταξὺ τούτων περιλαμβάνονται λοξότμητοι πρόχοι, πίθοι μὲ τέσσαρας λαβάς, σφαιρικαὶ ὑδρίαι μὲ ἡμικυκλικὰς λαβάς, μαγειρικὰ σκευῆ μὲ ἀποφύσεις ἀντὶ λαβῶν καὶ λεκάναι μὲ πλευρικὸν στόμιον. Τὰ ἐν λόγῳ ἀγγεῖα παραβάλλονται πρὸς ἀντίστοιχα σχήματα ἐκ Βεργίνης, Τσαουσίτσας καὶ ἄλλων θέσεων τῆς Μακεδονίας. JHS 1978 AR, 46. BSA 1980, 229 - 267.

IX. Γέφυρα-Τοψίν (13). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει γνωσθῇ ἐν ὄστρακον κοσμούμενον δι' ὁμοκέντρων κύκλων καὶ πλέγματος γραμμῶν. BCH 1917 - 19, πίν. 50, 6. PGP, 180, 320

X. Ἀμύνταιον (15). — Ἐν κανθαρόσχημον ἀκόσμητον κύπελλον μὲ λαβὰς αἰρομένας ὑπὲρ τὸ χεῖλος ἔχει γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. BSA 1971, 358, πίν. 60, 35.

XI. Ἀετὸς (16). — Ἐκ τάφων τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ ἀγγεῖα τῆς πρωίμου ἐποχῆς τοῦ σιδήρου, εὐρισκόμενα ἐν τῷ Μουσείῳ Φλωρίνης, ἐν τῶν ὁποίων καὶ εἰκονίζεται. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 216 πίν. 253 ζ'.

XII. Σαράτσι (17). — Ἡ γραπτὴ κεραμικὴ τῆς θέσεως εἶναι παρεμφερῆς πρὸς τὰς κατηγορίας D4-D5 τῆς κεραμικῆς τοῦ Ἀξιοχωρίου-Βαρδαρόφτσας. Τῆς κατηγορίας D4 τὰ ὄστρακα φέρουν ἀμαυρόχρωμον ἐρυθροπῆν, καστανὴν ἢ μελανὴν κόσμησιν, ἀμελῶς γεγραμμένην, ἐξ ὁμοκέντρων κύκλων καὶ λοξῶν γραμμῶν. BSA 1928 - 30, 136, 141 εἰκ. 28, 5 - 6, 10.

Τῆς κατηγορίας D5, τὰ στιλινόχρωμα μυκηναϊκῆς καταγωγῆς ἀγγεῖα, εἶναι καλλιτέρας ποιότητος, ἡ δὲ κόσμησις αὐτῶν, γεγραμμένη δι' ἐρυθρᾶς στιλπνῆς βαφῆς, συνίσταται ἐξ ὁμοκέντρων πάλιν κύκλων, ἡμικυκλίων ἢ τριῶν τετάρτων τοῦ κύκλου. BSA 1928 - 30, 136 - 137, εἰκ. 28, 1 - 4, 7 - 9. PM, 236 - 237 εἰκ. 111.

XIII. Σαριόμερ (18). — Δύο γραπτά ὄστρακα, κοσμούμενα δι' ὁμοκέντρων κύκλων ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. BCH, 1917 - 19, 257 - 259 εἰκ. 48, 52. PM, 236. PGP, 179, 320.

XIV. Νέα Ἀγχίαλος (19). — Ἡ κεραμικὴ τῆς πρωίμου ἐποχῆς τοῦ σιδήρου ἐκ τῆς θέσεως περιλαμβάνει τοπικῆς προελεύσεως ὀπισθομήτους πρόχους, φιάλας μὲ ὀριζοντίας ταινιωτὰς λαβὰς κεκαλυμμένας δι' ἐρυθροῦ ἢ μελανοῦ γανώματος, φιάλας μὲ πεπλατυσμένα ὀριζόντια χεῖλη σχηματίζοντα λαβὰς κοσμουμένας δι' ἐγχαράξεως, σκύφους μὲ ὑπερυψομένας τοῦ χείλους λαβὰς καὶ γραπτὴν δικτυωτὴν κόσμησιν, ἀμφορεῖς διαφόρων μεγεθῶν, ἐνίοτε κοσμουμένους διὰ γραπτῶν ταινιῶν καὶ ὁμοκέντρων κύκλων (ΑΔ 1965 Χρον., 421 πίν. 471), καὶ εἰσηγμένα ἐκ τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος πρωτογεωμετρικὰ καὶ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΑΔ 1965 Χρον., 421, πίν. 472 α - β.

XV. Σταυρούπολις (21). — Ὅκτὼ πίθοι, ὕψους 1,10 - 2 μ., καὶ ὄστρακα τῶν πρωίμων χρόνων τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου. ΑΔ 1966 Χρον., 341 - 342.

XVI. Καλαμαριά (22). — Δύο σκύφοι, κοσμούμενοι δι' ἀνεστραμμένων ἡμικυκλίων, πρωτογεωμετρικῶν ἢ γεωμετρικῶν χρόνων. PM, 238 ἀριθ. 496 - 497.

XVII. Καραμπουρνάκι (23). — Μονόχρωμα καὶ γραπτὰ ὄστρακα, τινὰ τῶν ὁποίων κοσμοῦνται δι' ὁμοκέντρων κύκλων, τοπικῆς παραγωγῆς καὶ εἰσηγμένα. BCH 1917 - 19, 258 εἰκ. 50. Ἐπιτύμβιον Τσουντα, 365 - 370. Μακεδονικὰ 1966 - 67, 303. PM, 238. PGP, 180, 192.

XVIII. Βέροια (25). — Τρία ἀγγεῖα τοπικῆς παραγωγῆς, τὰ δύο τῶν ὁποίων εἰκονίζονται, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ ταφὰς τῆς θέσεως. ΑΔ 1966 Χρον., 355 - 357, πίν. 380 γ.

XIX. Γόνα (26). — Κεραμικὴ τῆς πρωίμου ἐποχῆς τοῦ σιδήρου, ἀκόσμητος καὶ γραπτὴ κοσμουμένη διὰ τριγώνων καὶ ὁμοκέντρων κύκλων. BCH 1917 - 19, 257 - 259 εἰκ. 47, 51, πίν. 49, 2, πίν. 50, 1 - 4. PM, 238.

XX. Βεργίνα (27). — Ἐξ ἐνὸς ἀριθμοῦ περισσοτέρων τῶν 700 προϊστορικῶν ἀγγείων ἐκ τάφων τῆς θέσεως, 567 τῶν ὁποίων ἀνευρέθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου (Βεργίνα, 167. ΑΔ 1971 Χρον., 411 - 412) καὶ περὶ τὰ 194 ὑπὸ τοῦ Πέτσα (ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 218 - 288, 1963 Χρον., 217 -

232), ἐπαρκέστερον γνωστὰ εἶναι τὰ δημοσιευθέντα ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου, ταξινομούμενα εἰς ἑπτὰ κατηγορίας, ἥτοι: (1) μυκηναϊκοῦ σχήματος, (2) πρωτογεωμετρικά, (3) γραπτά, (4) χαρακτά, (5) ῥαβδωτά, (6) τροχήλατα ἀκόσμητα καὶ (7) χειροποίητα ἀκόσμητα. Βεργίνα, 167 - 223.

Ἐκ τῶν ἀγγείων τούτων εἰς τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίοδον ἀνήκουν περὶ τὰ 330 ἀγγεῖα, προερχόμενα ἐκ τῶν 11 τύμβων τοῦ Ἀνδρονίκου τῶν χρονολογούμενων μεταξὺ τοῦ τέλους τῆς 11ης καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς 9ης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος (Βεργίνα, 279. ΑΔ 1971 Χρον., 411 - 412), ὡς καὶ τινὰ τῶν ἀγγείων τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ Πέτσα (ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 218 - 288, 1963 Χρον., 217 - 232). Ἐκ τῶν 330 ἀγγείων τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ Ἀνδρονίκου δύο ἀγγεῖα, προερχόμενα ἀνὰ ἓν ἐκ τῶν τάφων Δ καὶ Ν, ἀνήκουν εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν, τὰ μυκηναϊκοῦ σχήματος ἀγγεῖα, 26 ἕτερα ἀγγεῖα ἀνήκουν εἰς τὴν δευτέραν, τὰ πρωτογεωμετρικά, τρία εἰς τὴν τρίτην, τὰ γραπτά, καὶ τὰ ὑπόλοιπα εἰς τὰς τέσσαρας ὑπολοίπους κατηγορίας. Βεργίνα, πίν. ΚΒ μεταξὺ τῶν σελ. 220 - 221. ΑΔ 1971 Χρον., 411.

Τὰ δύο μυκηναϊκοῦ σχήματος ἀγγεῖα, τὰ μόνα εὑρεθέντα τοῦ εἶδους τούτου εἰς τὴν θέσιν, εἶναι δύο ἀκόσμητοι πυξίδες ἀμελοῦς κατασκευῆς, ἢ μία τροχήλατος καὶ ἡ ἑτέρα χειροποίητος, ἔχουσαι γωνιώδεις περίγραμμα μιμούμενον ΥΕ III Β πρότυπα καὶ χρονολογούμεναι ὑπὸ τοῦ ἀνασκάψαντος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ 10ου ἢ τὸ τέλος τοῦ 11ου π.Χ. αἰῶνος. Βεργίνα, 167 - 168 εἰκ. 22.

Τῶν πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων τὰ πλέον χαρακτηριστικὰ σχήματα εἶναι σκύφοι, κρατῆρες, οἰνοχοαί, πρόχοι, θήλαστρα, ἀμφορίσκοι, κύπελλα καὶ κύλικες. Πάντα τὰ ἀγγεῖα τῆς κατηγορίας εἶναι τροχήλατα, ἐπιτοπίου κατασκευῆς κεραμικὰ προϊόντα, ἔχοντα κεκαλυμμένην τὴν βάσιν καὶ τὸ χεῖλος ἢ καὶ μέρος τοῦ κατωτέρου κορμοῦ διὰ ζωνῶν μελανῆς βαφῆς καὶ φέροντα εἰς τὴν ἀκάλυπτον κυρίως ζώνην τοῦ ἀγγείου κόσμησιν ἐξ ὁμοκέντρων κύκλων ἢ ἀνεστραμμένων ἡμικυκλίων, ἐκ τεθλασμένων γραμμῶν καὶ ἐκ πλεγμάτων ῥομβοειδῶς τεμνομένων γραμμῶν. Σχήματα καὶ κόσμησις τῶν ἀγγείων μαρτυροῦν ἔμμεσον ἐπίδρασιν ἐκ τῆς θεσσαλικῆς καὶ κυκλαδικῆς πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς. Βεργίνα, 168 - 182.

Τὸ σύνολον τῶν εὑρεθέντων ἀγγείων τῆς τρίτης κατηγορίας, τῶν γραπτῶν ἀγγείων, ἀνέρχεται εἰς 7 καὶ τὰ τρία τούτων προέρχονται ἐκ τῶν τύμβων Ν, ΑΖ καὶ Κ, οἵτινες χρονολογοῦνται εἰς τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίοδον. Πάντα εἶναι καθαρόσχημα ἀγγεῖα καὶ φέρουν κόσμησιν κυματοειδῶν γραμμῶν, ὀρθίων ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων καὶ πλεγμάτων γραμμῶν. Ἡ κατηγορία θεωρεῖται γηγενὴς ὑπὸ τοῦ ἀνασκάψαντος, παρὰ τινὰς ἀντιστοιχίας τούτων πρὸς θεσσαλικά τινὰ ἀγγεῖα. Βεργίνα, 182 - 185.

Ῥαβδωτὰ ἀγγεῖα τῆς 5ης κατηγορίας εὑρέθησαν ἐν συνόλῳ 8 καὶ τὰ 6 τούτων προέρχονται ἐκ τῶν τύμβων Δ, Φ, ΑΒ, ΑΓ καὶ ΑΕ τῆς ὑπ' ἐξέτασιν

περιόδου. Ταῦτα εἶναι βαθέα κανθαρόσχημα ἀγγεῖα μὲ ὑπερεχούσας τοῦ χεῖλους λαβὰς καὶ λοξὰς ῥαβδώσεις ἐπὶ τοῦ κορμοῦ καταληγούσας ὑπὸ τὸ χεῖλος. Ὁ ἀνασκάψας φρονεῖ ὅτι ταῦτα μιμοῦνται μετάλλινα πρότυπα καὶ συσχετίζει αὐτὰ πρὸς ὅμοια ὄστρακα τοῦ Ἀξιοχωρίου-Βαρδαρόφτσας καὶ Λιμνοτόπου-Βάρδινο, ἀποδίδονται δὲ ὑπ' αὐτοῦ εἰς ἐπήλυδας καὶ χρονολογοῦνται εἰς τὸν 10ον, τὸν 9ον ἢ τὸν 8ον π.Χ. αἰῶνα. Βεργίνα, 185 - 190.

Τῆς τετάρτης κατηγορίας, τῶν χαρακτῶν ἀγγείων, εὐρέθησαν 16 ἀγγεῖα καὶ τὰ 4 τούτων προέρχονται ἐκ τῶν τύμβων Ε, Κ, καὶ ΑΖ τῆς ὑπ' ἐξέτασιν περιόδου. Τὰ σχήματα εἶναι κύαθοι, πρόχοι μὲ ὀριζοντίους ῥαβδώσεις ὑπὸ τὸν λαιμὸν ἢ λοξὰς μικρὰς γραμμάς. Βεργίνα, 191 - 193 εἰκ. 38.

Εἰς τὴν ἕκτην κατηγορίαν, τὰ τροχήλατα ἀκόσμητα, ἀνήκουν 5 ἀγγεῖα, τὰ 4 τῶν ὁποίων, δύο μόνωτοι κύαθοι (Δ 21, Ε 16) ἐν κανθαρόσχημον ἀγγεῖον (ΑΓ 37) καὶ μία πρόχους (ΑΓ 16), προέρχονται ἐκ τῶν τύμβων Δ, Ε, ΑΓ τῆς ὑπ' ἐξέτασιν περιόδου. Βεργίνα, 193.

Εἰς τὴν ἑβδόμην κατηγορίαν, τὰ χειροποίητα ἀκόσμητα ἀγγεῖα, ἀνήκουν πάντα τὰ λοιπὰ ἀγγεῖα τῆς θέσεως, ἐκπροσωποῦντα 12 διαφορετικὰ σχήματα ἀγγείων, ἤτοι πρόχους, θήλαστρα, φιαλόσχημα κύπελλα μὲ δισκόμορφον ἀπόληξιν τῶν δύο λαβῶν, ἀμφορίσκους, φιαλόσχημα κύπελλα τοῦ συνήθους τύπου, ὑδρίας, κανθάρους, ἀνοικτὰ δίωτα, ἢ μόνωτα ἀγγεῖα, ὀπισθοτμήτους πρόχους, ἰδιότυπα καὶ ἀδιάγνωστα σχήματα μαρτυρούμενα ἐκ τῶν συλλεγέντων ὀστράκων. Βεργίνα, 193 - 223.

XXI. Πλατανιά - Μπουμπούστι (29). — Τὰ μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων περιγραφέντα κεραμικὰ δεδομένα, ἐν μέρει πιθανῶς ἀνήκουν εἰς τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίοδον. ΥΕ III Γ δεδομένα, ὁμὰς Γ XVIII. BSA 1926 - 27, 169 - 174. PM, 94, 98, 99, 227 - 229.

XXII. Ὀλυνθος (31). — Ἡ θέσις ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ τοπικὴν κεραμικὴν τῆς πρωίμου ἐποχῆς τοῦ σιδήρου (PM, 239. Olynthus V, 17 - 25, πίν. 18 - 24) περιλαμβάνουσας καὶ ὄστρακα κοσμούμενα δι' ὁμοκέντρων κύκλων. Olynthus V, πίν. 22, P23 F,G,J,L.

XXIII. Κοζάνη (32). — Ἐκ τοῦ τάφου XXIII προέρχονται ἔξ χειροποίητα ἀγγεῖα, ἤτοι δύο λοξότμητοι πρόχοι, δύο μόνωτοι κύαθοι, ἀμφορεὺς καὶ σκύφος, τῆς πρωίμου ἐποχῆς τοῦ σιδήρου. Ἔργον 1960, 99 - 101. ΠΑΕ 1960, 110 - 113. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 216.

XXIV. Τσοτύλι (34). — Ὀστρακα καὶ συντετριμμένα ἀγγεῖα τοπικῆς κατασκευῆς, ἐκ τῶν ὁποίων συνεκολλήθησαν δύο χειροποίητοι ῥαμφόστομοι οἰνοχοαί, κεκοσμημέναι διὰ γεωμετρικῶν γραπτῶν κοσμημάτων

διατεταγμένων ὀριζοντίως ἢ καθέτως, ἐν τετράωτον μὲ δύο δικλαδωτὰς καὶ δύο συνήθεις λαβὰς φιαλόσχημον χειροποίητον ἀγγεῖον, κοσμούμενον διὰ γραπτῶν γεωμετρικῶν κοσμημάτων, καὶ δύο ἔτερα ἐλλιπῆ γραπτὰ ἀγγεῖα μετὰ γεωμετρικῆς κοσμήσεως. Ἐκ τῆς θέσεως προέρχονται ἐπίσης καὶ δύο ἐπείσακτα ὄστρακα, ἐν πόδιον κύλικος καὶ χεῖλος, σκύφου κοσμουμένου δι' ὁμοκέντρων κύκλων. ΠΑΕ 1935, 47 - 50. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 214, πίν. 252ε.

Οἱ τάφοι εἰς τὴν θέσιν Σιανίτσι παρέσχον τρία ἐπὶ πλέον ἀγγεῖα καὶ τινα ὄστρακα. ΠΑΕ 1934, 76 - 77, 1937, 71 (τάφος 13). Macedonia I, 346 - 347.

XXV. Ἀξιόκαστρον (35). — Ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Ἀξιοκάστρου προέρχονται δύο ἀγγεῖα, λοξότμητος πρόχους καὶ διπλοῦν ἀγγεῖον, τοῦ Μουσείου Κοζάνης. BCH 1961, 773 εἰκ. 5. Macedonia I, 346.

XXVI. Ὀμαλή (36). — Ἐπιφανειακὰ ὄστρακα χειροποίητων ἐστιλβωμένων, γραπτῶν καὶ ἐγχαρακτῶν ἀγγείων, τῶν πρωίμων πιθανῶς χρόνων τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου. ΠΑΕ 1935, 47.

XXVII. Μεταμόρφωσις (37). — Μία ὀπισθότμητος χειροποίητος πρόχους ἐν τῷ Μουσείῳ Κοζάνης, κοσμουμένη διὰ πλεγμάτων καστανομελανῶν γραμμῶν καὶ ἀνεστραμμένων τριγώνων ἔχει ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν. BSA 1971, 356 ἀριθ. 11, πίν. 59, 11.

XXVIII. Λόφος (38). — Τρία πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, σκύφος, οἰνοχόη καὶ κύπελλον, ἔχουν ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΑ 1968 Χρον., 340.

XXIX. Κουντουριώτισσα (39). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως συνελέγησαν «κύλικες ὑψίποδες ἢ μετὰ ταπεινοῦ ποδός, φιάλαι, σκύφοι καὶ μία ὕδρία ἄνευ ποδός». Δύο τῶν ἀγγείων τούτων, φιαλόσχημα, εἶχον λαβὰς καταληγούσας ἄνω εἰς κομβία, ὁμοιάζοντα πρὸς ἄλλα εὑρεθέντα εἰς Βεργίναν καὶ ἄλλας θέσεις τῆς Μακεδονίας, εἷς σκύφος ἐκοσμεῖτο δι' ἀνεστραμμένων ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων. Μακεδονικά 1940, 490. Macedonia I, 339.

XXX. Ζούζουλη (40). — Τέσσαρα ὄστρακα, κοσμούμενα διὰ ταινιῶν ἀποτελουμένων ἀπὸ ομάδας τεθλασμένων γραμμῶν καὶ διὰ πλεγμάτων γραμμῶν καστανοερυθρᾶς βαφῆς, ἔχουν ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν. BSA 1971, 356 ἀριθ. 16, πίν. 59, 16.

XXXI. Κτένιον (41). — Δύο προϊστορικὰ ἀγγεῖα τῆς πρωίμου ἐποχῆς τοῦ σιδήρου, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἔχουν ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1968 Χρον., 349, πίν. 294 α.

XXXII. Αϊανή (42). — Έκ των 13 ανασκαφέντων τάφων και έκ τυχαίων εύρημάτων έκ της περιοχής της Αϊανής προέρχεται ίκανός αριθμός γραπτών ή άκοσμήτων άγγείων, τοπικής κατά κανόνα παραγωγής, των πρώιμων χρόνων της έποχής του σιδήρου, 1000 - 700 π.Χ., είκοσι έξ έκ των οποίων, δώδεκα γραπτά και δεκατέσσαρα άκόσμητα έχουν περιγραφη έκτενέστερον. AAA 1968, 245. ΑΔ 1968, Χρον., 349 πίν. 293 δ, 294 δ, 1969 Χρον., 332. BSA 1971, 353 - 360.

XXXIII. Χρώμιον (43). — Δύο σφαιρικά χειροποίητα γραπτά κύπελλα, κοσμούμενα επ' άμφοτέρων των όψων δι' έρυθρών και μελανών γεωμετρικών σχεδίων, και άκόσμητος πρόχους έχουν γνωσθή από την θέσιν. BSA 1971, 354 αριθ. 2, 2a, 357, 17.

XXXIV. Ρύμνιον (44). — Δύο άκόσμητα άγγεία έκ της θέσεως, έν τη Αρχαιολογική Συλλογή Αϊανής, μνημονεύονται έν ΑΔ 1968 Χρον., 349, πίν. 294 ς-ζ. BSA 1971, 357 αριθ. 26.

XXXV. Σπήλαιον (45). — Έκ τάφων της θέσεως προέρχονται έν γραπτόν δίωτον άγγείον, κοσμούμενον διά καστανοχρώμων άμαυρών επαλλήλων ταινιών επί των λαβών και καθέτων γραμμών και άνεστραμμένων τριγώνων πλήρων πλεγμάτων γραμμών επί του κορμού, παρεμφερές προς την κεραμικήν του Αγίου Παντελεήμονος-Πάτελι, και έν άκόσμητον μόνωτον άγγείον. AAA 1971, 41. BSA 1971, 356, 358, πίν. 59, 34 και πίν. 60, 9.

XXXVI. Όμόλιον (48). — Έκ των τάφων της θέσεως είναι γνωστά δώδεκα άγγεία, επτά τούτων, δύο πρόχοι άμφορεύς θήλαστρον και τρία κύπελλα, προέρχονται έκ του τάφου I και πέντε έκ του τάφου V. Έλάχιστα τεμάχια μονοχρώμων άγγείων συνελέγησαν και έκ του θολωτού τάφου VI. Μεταξύ των εύρεθέντων άγγείων περιλαμβάνονται τυπικά πρωτογεωμετρικά άγγεία, κοσμούμενα δι' όμοκέντρων ήμικυκλίων, και χειροποίητα άκόσμητα άγγεία. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 175 - 176, πίν. 195 γ, 196 α.

XXXVII. Ρετζιούνι (49). — Έκ της θέσεως προέρχονται τέσσαρα χειροποίητα άγγεία του τύπου της Μαρμάριανης. ΠΡΘ, 57.

XXXVIII. Αργυροπούλι (50). — Έκ της θέσεως προέρχονται άνεπαρκώς γνωστά πρωτογεωμετρικά άγγεία. ΑΔ 1965 Χρον., 318.

XXXIX. Συκούριον (52). — Πολυάριθμα όστρακα, κοσμούμενα δι' όμοκέντρων κύκλων ή ήμικυκλίων, έχουν άναφερθή από την θέσιν. Magulen um Larisa, 69 - 70, πίν. XVIII.

XL. Μαρμάριανη (53). — Ἐκ τῶν ἐξ θολωτῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται περισσότερα τῶν 150 ἀγγεῖα (ΠΡΘ, 1 - 2, 39) καλύπτοντα χρονικῶς περίοδον 200 περίπου ἐτῶν, ἀπὸ τοῦ 1000 ἕως τὸ 800 π.Χ. (BSA 1930 - 31, 53 - 54. PGP, 147. ΠΡΘ, 91 - 93), ταξινομούμενα ὑπὸ τῶν Heurteley καὶ Skeat εἰς τρεῖς ομάδας καὶ 20 κατηγορίας. Ἡ πρώτη ὁμὰς περιλαμβάνει ἐξ κατηγορίας χειροποιήτων ἀγγείων, ἡ δευτέρα ὁμὰς χαρακτηρίζομένη ὡς μυκηναϊκὴ περιλαμβάνει μίαν λοξόστητον πρόχουν ἐκ τοῦ τάφου I καὶ ἡ τρίτη ὁμὰς περιλαμβάνει τά, πρωτογεωμετρικὰ χαρακτηριζόμενα, λοιπὰ ἀγγεῖα. BSA 1930 - 31, 13 - 33. Τὸ σύνολον τῶν εὐρημάτων ἐπισκοπεῖται ὑπὸ τῶν Desborough (PGP, 135 - 147) καὶ Βερδελεῆ (ΠΡΘ, 1 - 2, 39, 91 - 93) καὶ ἀποτελεῖ τὴν πλέον ἀντιπροσωπευτικὴν ὁμάδα τῆς πρωτογεωμετρικῆς τοπικῆς κεραμικῆς τῆς Θεσσαλίας.

XLI. Χασάμπαλι - Γεντίκι (54). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ δύο γραπτὰ θήλαστρα πρῶιμων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τυχαίως εὐρεθέντων τάφων καὶ γραπτὸν κανθαρόσχημον πρωτογεωμετρικὸν κύπελλον τοῦ 10ου π.Χ. αἰῶνος ἐκ μερικῶς ἐρευνηθέντος θολωτοῦ τάφου. Θεσσαλικά 1962, 46 - 48.

XLII. Ἀργίτσα - Γκρεμνὸς (55). — Πρωτογεωμετρικὰ ὄστρακα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου (AA 1955, 196, 214 εἰκ. 15) καὶ στρῶμα πάχους 1 μ. ἐπὶ τῆς βορείου κλιτύος τούτου, περιέχον κεραμικὴν τοῦ τύπου τῆς Μαρμαρίανης (AA 1955, 217), ὡς καὶ γραπτὸν τρίωτον πρωτογεωμετρικὸν πινάκιον εἰς ἰδιωτικὴν συλλογὴν. Θεσσαλικά 1960, 25 - 28.

XLIII. Λάρισα (56). — Ἐκ τῆς περιοχῆς Λαρίσης προέρχεται σκύφος, κοσμούμενος δι' ἀνεστραμμένων ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων, τοῦ Μουσείου Βόλου. PGP, 133, 153, 319. ΠΡΘ, 27 ἀριθ. 53.

XLIV. Πλατύκαμπος (57). — Ἐκ τῶν δύο τάφων τῆς θέσεως προέρχονται δέκα πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα περιλαμβάνοντα πρόχους, μόνωτα ἢ δίωτα κύπελλα καὶ ἀμφορίσκον. Θεσσαλικά 1966, 37 - 45.

XLV. Τρίκκαλα (59). — Δέκα τέσσαρα ἀκόσμητα ἀγγεῖα, περιλαμβάνοντα ὀπισθομήτους πρόχους, ἀμφορίσκους, θήλαστρα, κυαθόσχημα κύπελλα μετὰ μαστιδίων, μαρτυροῦντα μακεδονικὴν προέλευσιν, ἐνίοτε καλυπτόμενα δι' ἄμαυροῦ κασιανοῦ γανώματος, ὡς τὰ ἀγγεῖα τῆς ἀνατολικῆς Θεσσαλίας, εἶναι γνωστὰ ἐκ παιδικῶν τάφων κατὰ τὸ βόρειον ἄκρον τῆς πόλεως (ΑΔ 1965 Χρον., 316, πίν. 374 γ - δ) ὡς καὶ ὄστρακα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ. ΑΔ 1965 Χρον., 316, 1966 Χρον., 247, 248.

XLVI. Φεραι - Βελεστίνον (61). — Έκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ κἀνθαρος (PGP, 153) καὶ δύο «τρίλοβοι» οἶνοχοαί, τοῦ Μουσείου, τοῦ Βόλου, κοσμούμεναι δι' ὁμοκέντρων κύκλων (ΠΡΘ, 14 ἀριθ. 19 - 20) καὶ ἄλλη ἀνεπαρκῶς γνωστὴ κεραμικὴ ἐκ τοῦ γεωμετρικοῦ νεκροταφείου. Υ. Béquignon, Rech. arch. à Phères, 73 - 74 πίν. XXII, 3, 7. PGP, 133, 153, 320. ΠΡΘ, 2 - 3,

XLVII. Ἰωλκὸς (62). — Τὰ κάτωθι κεραμικὰ εὐρήματα ἔχουν γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Έκ τῶν 300 ἀγγείων διαφόρων ἐποχῶν τοῦ θολωτοῦ τάφου τοῦ Καπακλῆ ἱκανὸς ἀριθμὸς ἀνήκει εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον καὶ τὰ πλέον ἀξιόλογα τούτων ἔχουν περιγραφῇ ὑπὸ τοῦ Βερδελῆ. ΠΡΘ, 3 - 4, 5 - 13, 14, 15 - 26, 27 - 29, 30 - 39, 94 - 97. PGP, 132 - 133, 153.

(2) Όμάς πέντε ἀγγείων εὐρεθέντων ἐντὸς τάφου τὸ ἔτος 1938 καὶ δύο ἀγγεῖα ἐκ Δημητριάδος. PGP, 132 - 133, 153.

(3) Πολυἀριθμα ὄστρακα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ, ἐξ ὧν συνεπληρώθησαν τρία ἀγγεῖα. ΠΑΕ 1960, 55, 1961, 51.

(4) Περί τὰ 36, μικρὰ κατὰ κανόνα, ἀγγεῖα προερχόμενα ἐκ τῶν 32 τάφων εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ΥΕ III Γ ἀνακτόρου. ΠΑΕ 1960, 55 - 56, 1961, 49, 51 - 52.

(5) Πέντε ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων τῆς Νέας Ἰωνίας. ΑΔ 1968 Χρον., 140 - 141. Θεσσαλικά 1966, 47 - 53.

XLVIII. Σέσκλον (63). — Έκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται περισσότερα τῶν 15 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. Ἐννέα τούτων ἀνεκαλύφθησαν τὸ ἔτος 1918 (ΑΔ 1922, 248. ΠΡΘ, 15 ἀριθ. 23, σ. 29-30 ἀριθ. 73), ἐξ ἀγγεῖα συνελέγησαν τὸ ἔτος 1965 (Έργον 1965, 8. ΠΑΕ 1965, 7) καὶ τὰ ἀναφερόμενα ὡς «σκυφοειδῆ τεθραυσμένα ἀγγεῖα φέροντα μέλανας γύρους τοῦ γνωστοῦ θεσσαλικοῦ τύπου» ὑπὸ τοῦ Ἀρβανιτοπούλου, τὰ προερχόμενα ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐρευνηθέντων θολωτῶν τάφων, εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πρωτογεωμετρικοὶ σκύφοι κοσμούμενοι δι' ὁμοκέντρων κύκλων. ΠΑΕ 1911, 297 - 298.

XLIX. Ἐλληνικὸν - Κτούρι (64). — Πρωτογεωμετρικὰ ὄστρακα τοπικοῦ χαρακτῆρος, ἐν οἷς καὶ δύο κοσμούμενα δι' ὁμοκέντρων κύκλων ἢ ἡμικυκλίων. BCH 1932, 170 - 174, εἰκ. 47. PGP, 313. ΠΡΘ, 90 - 91.

L. Ἀμπέλια - Παλαιόκαστρο (65). — Πολυἀριθμα ὄστρακα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ δύο ἀγγεῖα, πρόχους κοσμουμένη δι' ὁμοκέντρων κύκλων καὶ ὑψίπους κρατηρόσχημος σκύφος καλυπτόμενος διὰ βαφῆς, ἐκ

τῶν τάφων ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. BCH 1932, 108 - 111, εἰκ. 17, 3, 5. PGP, 313. ΠΡΘ, 3, 89 - 91.

LI. Φθιώτιδες Θῆβαι (68). — Ὅστρακα ἐκ τῆς θέσεως, ἐν τοῖς Μουσείοις τοῦ Βόλου καὶ τοῦ Ἀλμυροῦ, κοσμούμενα δι' ὁμοκέντρων κύκλων καὶ ἡμικυκλίων. PGP, 153. GDA, 207, 370.

LII. Ἄλος (69). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως συνελέγησαν 17 ἀγγεῖα, προερχόμενα ἀντιστοιχῶς, ἐκ τοῦ τάφου 3 ἐν ἀκόσμητον ἀγγεῖον, ἐκ τοῦ τάφου 4 δύο ἀγγεῖα, τριφυλλόστομος γραπτὴ οἶνοχόη καὶ μονόχρωμος κύαθος, ἐκ τοῦ τάφου 6 ἐπτὰ ἀγγεῖα, ἐν οἷς καὶ τινα κοσμούμενα δι' ὁμοκέντρων κύκλων ἢ ἡμικυκλίων, ἐκ τοῦ τάφου 7 πέντε ἀγγεῖα, ἐν οἷς δύο οἶνοχοαὶ κοσμοῦμεναι δι' ὁμοκέντρων κύκλων ἢ ἡμικυκλίων, ἐκ τοῦ τάφου 8 δύο ἀγγεῖα, τριφυλλόστομος οἶνοχόη κοσμουμένη δι' ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων καὶ μονόχρωμος κύαθος. BSA 1911 - 12, 4 - 7. PGP, 150 - 153. ΠΡΘ, 2, 88 - 89.

LIII. Θεοτόκου (70). — Ἐκ τοῦ τάφου Β προέρχονται ἑξ ἀγγεῖα, δύο τριφυλλόστομοι οἶνοχοαὶ, σκύφος, κρατὴρ, ἀμφορεὺς καὶ ἕτερος κρατὴρ φέρων πλευρικὸν κύπελλον. Σχήματα τῶν ἀγγείων καὶ κόσμησις δι' ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων ἐπὶ τινων τῶν ἀγγείων δεικνύουν συγγένειαν πρὸς τὴν Ἀττικὴν. BSA 1906 - 7, 324 - 326. P-T, 213. PGP, 148 - 149. ΠΡΘ, 86 - 88.

LIV. Πτελεὸν (71). — Δύο τριφυλλόστομοι οἶνοχοαὶ, ἐκ τοῦ θολωτοῦ τάφου, καλυπτόμεναι διὰ βαφῆς, καὶ πιθανῶς μόνωτος ἀμφορίσκος. ΠΑΕ 1953, 123. ΠΡΘ, 16 ἀριθ. 25 - 26. LMTS, 130.

LV. Ῥοδίτσα (72). — Πρωτογεωμετρικὸς μονόχρωμος ἀμφορεὺς καλυπτόμενος διὰ βαφῆς ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1964 Χρον., 242, πίν. 285 α.

LVI. Ἀγρίνιον (73). — Ἐκ τῆς θέσεως προέρχεται ὁμᾶς τριάκοντα ὀκτὼ περίπου πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων τοῦ Μουσείου Ἰωαννίνων, ἐν ᾗ περιλαμβάνονται 5 κánθαροι, 11 ἀμφορίσκοι, 4 πρόχοι, 2 ληκύθια, 4 τριφυλλόστομοι οἶνοχοαὶ, 6 οἶνοχοῖσκαί, 6 ἀγγεῖα ἄλλων σχημάτων καὶ δύο ἀβεβαίου χρονολογίας. Συνήθης κόσμησις τῶν ἀγγείων εἶναι ταινία βαφῆς, τεθλασμένοι γραμμαὶ καὶ τρίγωνα πληρούμενα διὰ πλεγμάτων γραμμῶν. ΑΔ 1969 Μελέται, 74 - 94.

LVII. Ἀγγελόκαστρο (75). — Πρωτογεωμετρικὸς κánθαρος ἀγ-

νώστου προελεύσεως ἐν τῷ Μουσεῖῳ Ἀγρινίου, προερχόμενος ἐκ τῆς Συλλογῆς τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Ἀγγελοκάστρου, καὶ πιθανῶς δύο ἕτερα ἀγγεῖα ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1968 Χρον., 277, 1971 Χρον., 321 - 322 ἀριθ. 1, 3.

LVIII. Παλαιομάνινα (76). — Όμάς ἀποτελουμένη ἐκ περισσοτέρων τῶν 15 πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τῶν τριῶν ταφῶν εἰς πίθους ἐκ τῆς θέσεως. Μεταξὺ τῶν ἀγγείων τῆς ομάδος περιλαμβάνονται τριφυλλόστομοι οἰνοχοαί, σκύφοι καὶ φλασκία. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 184, πίν. 212, α 2 - 10, 1967 Χρον., 323. BCH 1970, 1031.

LIX. Σταμνά (77). — Δύο πρωτογεωμετρικοὶ ταφικοὶ πίθοι ἐκ τῆς θέσεως εὐρίσκονται ἐν τῷ Μουσεῖῳ Ἀγρινίου. ΠΑΕ 1963, 216.

LX. Πυλήνη (78). — Ἐκ ταφῶν εἰς πίθους προέρχονται οἰνοχοαί, ἀμφορίσκοι, σκύφοι, μόνωτα κύπελλα καὶ κρατὴρ κοσμούμενος κατὰ μετόπας, τοῦ Μουσείου Ἀγρινίου. ΑΔ 1967 Χρον., 320, πίν. 228 ε.

LXI. Πλευρὼν (79). — Ἐκ τῶν δύο τάφων τῆς θέσεως προέρχονται δέκα πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, φέροντα γραπτὴν, ἐξίτηλον ἐνίοτε, κόσμησιν ἢ καλυπτόμενα διὰ βαφῆς. μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται κρατηρίσκοι, ἀμφορίσκοι, κánθαραι, τριφυλλόστομοι οἰνοχοαί καὶ μόνωτον κύπελλον. ΑΔ 1971 Χρον., 326.

LXII. Καλυδὼν (80). — Ἐκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται κρατὴρ κοσμούμενος κατὰ μετόπας, ἀμφορεὺς, μὲ κόσμησιν ἐκ τεθλασμένης γραμμῆς καὶ σειρᾶς συνεχομένων δικτυωτῶν τριγώνων, καὶ κánθαρος κοσμούμενος διὰ τεθλασμένης γραμμῆς, τοῦ Μουσείου Ἀγρινίου. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 183, 1967 Χρον., 320. BCH 1970, 1031.

LXIII. Καινούργιο (81). — Δύο πρωτογεωμετρικοὶ σκύφοι, ὁ εἷς τῶν ὁποίων κοσμεῖται δι' ἀνεστραμμένων ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1964 Χρον., 242, πίν. 285 β.

LXIV. Ἀγναντι (83). — Ἐκ τῶν θαλαμοειδῶν τάφων τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ πλὴν ἄλλων ὑπομυκηναϊκῶν-πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων καὶ «δίωτος ἀμφορεὺς μετὰ γραπτοῦ κόσμου ἐκ συγκεντρικῶν κύκλων ἐπὶ τοῦ ὤμου». ΑΔ 1970 Χρον., 238.

LXV. Δελφοὶ (86). — Ἡ πρωτογεωμετρικὴ κεραμικὴ τῆς θέσεως,

ἀποτελουμένη ἐξ εἴκοσι πέντε ἀγγείων προερχομένων ἐκ τοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου παρὰ τὸ Μουσεῖον καὶ ἐξ ὀστράκων εὐρεθέντων εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ οἰκισμοῦ, (Delphes V, 17 εἰκ. 74. BCH 1961, 352 - 357, εἰκ. 40 - 41, 1972, 902) ἔχει ἐπαρκῶς ἐξετασθῇ ὑπὸ τοῦ Desborough. PGP, 190, 199 - 201. S-S, 145.

LXVI. Ἰτέα (87). — Ἐν ἡ δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἔχουν γνωσθῇ ἐκ τάφων τῆς θέσεως. L. Lerat, Locriens I, 164, πίν. 52. EMF, 132. LMTS, 126.

LXVII. Ἀντίκυρα - Μεδεῶν (88). — Ἐκ τῆς θέσεως ἀναφέρονται ἑπτὰ καλυτέρας ποιότητος καὶ πολυάριθμα χειροποίητα ἀβαφῇ οἰκιακῆς χρήσεως ἀγγεῖα, ἐν οἷς καὶ δύο πρόχοι μὲ λαβὰς καταληγούσας ἄνω εἰς κομβιοειδεῖς ἀποφύσεις, γνωστὰς ἐκ Βεργίνης καὶ ἄλλων μακεδονικῶν θέσεων. Τὰ καλλιτέρας ποιότητος ἀγγεῖα προέρχονται ἐκ τῶν τάφων 167, 29, 217, 143, 112 καὶ 121, πέντε δὲ τούτων, τέσσαρες οἰνοχοαὶ καὶ εἰς ἀμφορεὺς, κοσμοῦνται δι' ὁμοκέντρων κύκλων ἢ ἡμικυκλίων, δικτυωτῶν τριγώνων ἢ ῥόμβων καὶ γραμμῶν. Médéon, 62 - 65, εἰκ. 58 - 62.

LXVIII. Ὀρχομενὸς (89). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ πέντε πρωτογεωμετρικὰ καὶ ἑξ πρῶιμα γεωμετρικὰ ἀγγεῖα. Εἰς τὰ πρωτογεωμετρικὰ περιλαμβάνονται τρεῖς σκύφοι, μετὰ ἡ ἄνευ ὑψηλοῦ ποδός, πρόχους καὶ ἀμφορεὺς, ἡ κόσμησις τῶν ὁποίων, ἀποτελουμένη ἀπὸ ὀριζοντίους ταινίας βαφῆς, δικτυωτὰ τετράγωνα καὶ ἀνεστραμμένα ἡμικύκλια, μαρτυρεῖ συγγένειαν τόσον πρὸς τὴν Θεσσαλοκυκλαδικὴν ὅσον καὶ πρὸς τὴν Ἀττικὴν κεραμικὴν. PGP, 190 - 191, 198, 318. GDA, 202. DAG, 156. GGP, 197 - 199, 414.

LXIX. Βρανέξι - Ἅγιος Δημήτριος (90). — Πέντε πρωτογεωμετρικὰ ἢ κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν παράδοσιν πεποιημένα ἀγγεῖα, μαρτυροῦντα ἔντονον ἀττικὴν ἐπίδρασιν, ἔχουν γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. PGP, 196 - 198, πίν. 17.

LXX. Παραλίμνη (91). — Ἐκ τῆς κεραμικῆς τῶν συντόμως μνημονευομένων πρωτογεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως ἔχει δημοσιευθῇ ἀμφορεὺς κοσμούμενος δι' ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων. AAA 1971, 328, εἰκ. 15. ΑΔ 1973 Χρον., 266, πίν. 219 γ.

LXXI. Θήβαι (92). — Ἐκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα ἑξ πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. Εὐμεγέθης πρωτογεωμετρικὸς ἀμφορεὺς,

ἐκ τοῦ προαστείου τῶν Θηβῶν Τάχι, κοσμούμενος δι' ὁμοκέντρων κύκλων (ΑΕ 1976 Χρον., 14, 16, πίν. ΙΑ γ), λήκυθος κοσμουμένη κατὰ τοὺς ὤμους διὰ δικτυωτῶν τριγῶνων καὶ πρόχους κοσμουμένη ἐπὶ τῶν ὤμων διὰ τεθλασμένων γραμμῶν προερχόμεναι ἐκ τῶν τάφων 2 καὶ 9 ἀντιστοίχως τῶν Ἡλέκτρων Πυλῶν (ΑΔ 1917, 25 - 26, 30 - 31, εἰκ. 19, 29), δύο μικρὰ μὴ περιγραφόμενα ἀγγεῖα ἐκ τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πελοπίδου ἀριθ. 34 (ΑΔ 1965 Χρον., 239) καὶ σκύφος κοσμούμενος δι' ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων ἐκ τοῦ ἀνωτέρου στρώματος ταφῶν τοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου 27 τοῦ Κολωνακίου (ΑΔ 1917, 203 - 204, εἰκ. 148). PGP, 195 - 196.

LXXII. Λιχάς (93), Γιάλτρα (94), Ροβιές (95), Δάφνη (96), Κήρινθος (97). — Πᾶσαι αἱ θέσεις αὗται ἔχουν παράσχει ἐπιφανειακὰ πρωτογεωμετρικὰ ὄστρακα κοσμούμενα εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις, πλὴν τῆς Δάφνης, δι' ὁμοκέντρων κύκλων ἢ ἡμικυκλίων. BSA 1957, 2 ὑποσημ. 8, 1966, 37 ὑποσημ. 22 πίν. 9b, 38 ὑποσημ. 24 πίν. 9e, 43 ὑποσημ. 37 πίν. 10d, 46 ὑποσημ. 41 - 42, 47 ὑποσημ. 45 πίν. 11b.

LXXIII. Χαλκίς (98). — Ἐκ τῆς θέσεως προέρχονται δέκα ἐξ πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα τοῦ Μουσείου Χαλκίδος, ἐκ τάφων τῆς περιοχῆς (Χαριστήριον εἰς Ἄ. Κ. Ὀρλάνδον, τόμ. II, 248 - 269. PGP, 199), καὶ ὄστρακα, ἐκ δύο φρεάτων (ΑΔ 1960 Χρον., 151 πίν. 132 β - γ), ἐκ τοῦ ΥΕ νεκροταφείου τῆς Βρωμούσας (BSA 1952, 51, 76 - 83 ὑποσημ. 54 - 58) καὶ ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ λόφου τῆς ἀκροπόλεως. BSA 1957, 1 - 2.

LXXIV. Νέα Λάμψακος (99). — Ἐκ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται δύο ἀγγεῖα καὶ τεμάχιον τρίτου. Ἐν τῶν ἀγγείων τούτων εἶναι δίωτον κύπελλον κοσμούμενον δι' ἀνεστραμμένων ἡμικυκλίων τοποθετημένων ἐντὸς πλαισίου καὶ εἰς ὅμοιον ἀγγεῖον ἀνήκει καὶ τὸ τεμάχιον, τὸ ὁποῖον ὅμως κοσμεῖται διὰ τεθλασμένων γραμμῶν ἐν πλαισίῳ, τὸ ἕτερον ἀγγεῖον εἶναι μόνωτον κύπελλον, μονόχρωμον ἐσωτερικῶς καὶ κοσμούμενον διὰ καθέτων ἐρυθρῶν γραμμῶν ἐπὶ λευκοῦ ἐπιχρίσματος ἐξωτερικῶς. BSA 1966, 60 ἀριθ. 46.

LXXV. Βασιλικὸν (100). — Ἐξ πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, ἥτοι πέντε πρόχοι καὶ εἷς κρατηρίσκος ὡς καὶ πῶμα ἀγγείου, καθὼς καὶ τεμάχια κρατηρίσκου καὶ πρόχου τυχαίως εὐρεθέντα παρεδόθησαν εἰς τὸ Μουσεῖον Χαλκίδος. Ἡ κόσμησις τῶν ἀγγείων ἀποτελεῖται ἐξ εὐθειῶν καὶ τεθλασμένων γραμμῶν ἐκ δικτυωτῶν τριγῶνων ἐξ ἐπαλλήλων γωνιῶν καὶ ἐξ ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων γεγραμμένων διὰ διαβήτου καὶ συνθέτου ψήκτρας. ΑΔ 1972 Χρον., 341 - 343 πίν. 292 α-δ.

LXXVI. Λευκαντί (101). — Πολυάριθμα κεραμικά δεδομένα ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ (Lefkandi I, 27 - 56) καὶ περὶ τὰ 252 ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων καὶ πυρῶν τῆς θέσεως ταξινομούμενα εἰς ἀρχομένην, μέσην καὶ ὑστέραν πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν. Συνήθη σχήματα εἶναι ἀμφορεῖς, ὑδρίαί, λήκυθοι, πρόχοι, τριφυλλόστομοι οἰνοχόαι, κρατῆρες, σκύφοι, μόνωτα κύπελλα, σύνθετα ἀγγεῖα καὶ κάλαθοι. Ἡ κόσμησις ἀποτελεῖται ἀπὸ ζώνας βαφῆς, τρίγωνα πλήρη πλεγμάτων γραμμῶν, τεθλασμένας καὶ κυματιστάς γραμμάς, ὁμόκεντρα ἡμικύκλια καὶ ἄλλα. Χαρακτηριστικὸς τύπος ἀγγείου εἶναι ὁ δι' ἀνέστραμμένων ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων κοσμούμενος σκύφος. Lefkandi, 26 - 28. Lefkandi I, 27 - 56, 265 - 354 σποράδην. JHS 1982 AR, 15-17, 1983 AR, 12-15. BSA 1982, 213-248.

LXXVII. Ἐρετρία (102). — Ὅστρακα σκύφων καὶ ἀμφορέων, κοσμούμενα δι' ὁμοκέντρων κύκλων καὶ ἄλλων γραμμικῶν κοσμημάτων προερχόμενα δὲ ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ κατὰ τὰς νοτίους κλιτῆς τῆς ἀκροπόλεως, ἀπὸ τοῦ Μουσείου μέχρι τοῦ ναοῦ τοῦ Δαφνηφόρου Ἀπόλλωνος, ἔχουν ἀναφερθῇ κατὰ καιροὺς ἀπὸ τὴν θέσιν (PGP, 199. ΠΑΕ 1952, 159. BSA 1952, 47, 1957, 14, 1966, 62 - 63. ΑΔ 1967 Χρον., 231. ΑΑΑ 1970, 314 - 316) ὡς καὶ τινὰ ἀνεπαρκῶς γνωστὰ ἀγγεῖα, ἐν οἷς καὶ βαθεῖς κάλαθοι, ἐκ τάφων εὐρεθέντων ἀνατολικῶς τῆς Ἐρετρίας. BSA 1957, 14.

LXXVIII. Μαρθῶν (104). — Οἱ τρεῖς ἀρχαιότεροι (ἀριθ. 1,2,5) ἐκ τῶν γνωστῶν τάφων τῆς θέσεως περιεῖχον 21 ἐν συνόλῳ ἀγγεῖα, τινὰ τῶν ὁποίων ἦσαν ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν ἢ πρῶιμων γεωμετρικῶν χρόνων. ΠΑΕ 1939, 29 - 34. PGP, 316.

LXXIX. Μενίδι (105). — Ἐκ τάφου τῆς θέσεως προέρχεται πρωτογεωμετρικὸς ἀμφορεὺς, εὐρισκόμενος ἐν Χαϊδελβέργη, ὅστις κοσμεῖται δι' ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων. Kerameikos I, 7 ὑποσημ. 2, 157, πίν. 42. PGP, 10, 11, 316. CVA Heidelberg 3, 37 - 38, πίν. 103 ἀριθ. 1 - 2.

LXXX. Ἐλευσίς (106). — Ἐκ τῶν πρωτογεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται ἀμφορεῖς, οἰνοχόη, κύπελλον, κύαθοι καὶ ἄλλα ἀγγεῖα. AE 1898, 86 - 87, 113 - 144, πίν. 3, 4. Kerameikos I, 181, πίν. 42, 48 (εἰκ. 9: 7).

LXXXI. Ἀθηναί (107). — Ἐκ τῶν πολυαρίθμων κεραμικῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως δύνανται νὰ μνημονευθοῦν αἱ ἐπόμεναι ομάδες εὐρημάτων ὡς αἱ πλέον ἀντιπροσωπευτικάι.

- (1) Ἐξ ἀγγεῖα ἐκ τοῦ τάφου Β ἐπὶ τῆς ΝΔ κλιτύος τῆς Ἀκροπόλεως. Τέσσαρα τούτων ἦσαν λήκυθοι καὶ δύο ὑψίποδα μόνωτα κύπελλα. *Keramikos I*, 133 - 134, πίν. 37.
- (2) Ὅμας ἀγγείων ἐκ τοῦ τάφου παρὰ τὸ Ἀμύνειον κατὰ τὴν ΝΑ κλιτὸν τοῦ Ἀρείου Πάγου. *AM* 1896, 106 - 107. *CVA Athènes I*, III, 3 - 4, πίν. 1, πίν. 2 ἀριθ. 1 - 6. *PGP*, 315.
- (3) Τέσσαρα ἀγγεῖα ἐκ τοῦ τάφου μεταξὺ Ἀκροπόλεως καὶ λόφου τῶν Μουσῶν, δύο τούτων ἦσαν ἀμφορεῖς καὶ τὰ δύο ἕτερα λάγυνος καὶ λήκυθος. *ΠΑΕ* 1900, 92 - 93.
- (4) Τέσσαρες οἰνοχόαι ἐκ τοῦ τάφου ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἀλωπεκῆς καὶ Καλλιθέας, ΝΑ τοῦ λόφου τῶν Μουσῶν. *ΑΕ* 1911, 251.
- (5) Περί τὰ 25 ἀγγεῖα ἐκ τῶν 8 πρωτογεωμετρικῶν τάφων εἰς τὴν περιοχὴν νοτιῶς τοῦ Ὠδείου τοῦ Ἡρώδου, ἐξ ὧν ἓν χειροποίητον ἀγγεῖον καὶ τεμάχια πίθου εὐρέθησαν εἰς τὸν τάφον VI, ἀμφορίσκος καὶ τεμάχια ἄλλων ἀγγείων εἰς τὸν τάφον XXII, τεφροδόχον ἀγγεῖον εἰς τὸν τάφον XXV, ἀμφορίσκος καὶ πυξίς εἰς τὸν τάφον XXVI, δέκα πέντε ἀγγεῖα, ἥτοι ἀμφορεὺς, τέσσαρες λήκυθοι, πέντε οἰνοχόαι, κάδος, τρεῖς κρατῆρες καὶ κάλαθος εἰς τὸν τάφον XXVIII, μία οἰνοχόη εἰς τὸν τάφον XXXIX, τρεῖς λήκυθοι καὶ ὄλπη εἰς τὸν τάφον XL καὶ δύο λήκυθοι εἰς τὸν τάφον XLII. *ΑΔ* 1973 Μελέται, 1 - 63.
- (6) Τρία ἀγγεῖα, οἰνοχόη καὶ δύο σκύφοι, ἐκ τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γαριβάλδη ἀριθ. 28. *ΑΔ* 1963 Χρον., 41.
- (7) Δέκα ἑξ ἀγγεῖα ἐκ τοῦ τάφου IX ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δημητρακοπούλου ἀριθ. 110, ἐν οἷς πέντε ὑψίποδες σκύφοι κοσμούμενοι δι' ὁμοκέντρων κύκλων τοποθετημένων ἐκατέρωθεν ῥόμβων, ἐννέα μόνωτα κύπελλα μετὰ ποδός, τριφυλλόστομος οἰνοχόη, κοσμουμένη διὰ δικτυωτῶν τριγώνων ἐπὶ τῶν ὧμων, καὶ λήκυθος μετὰ κόσμησιν ὁμοκέντρων κύκλων ἐπὶ τῶν ὧμων. *ΑΔ* 1970 Χρον., 57. *ΑΑΑ* 1970, 176 - 177 εἰκ. 9 - 10.
- (8) Μόνωτον μετὰ ὑψηλὸν πόδα κύπελλον ἐκ τοῦ τάφου III τῆς ὁδοῦ Μακρυγιάννη ἀριθ. 23 - 27. *ΑΔ* 1968 Χρον., 74, πίν. 42 α.
- (9) Τινὰ ἐκ τῶν πέντε ἀγγείων τῶν εὐρεθέντων εἰς τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς -πρωτογεωμετρικοὺς τάφους τοὺς εὐρεθέντας παρὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς πρωτογεωμετρικά. *S-S*, 22, 35 - 36.
- (10) Πέντε ἀγγεῖα, ἥτοι δύο ἀμφορεῖς, οἰνοχόη, λήκυθος καὶ σκύφος ἐκ τοῦ τάφου ὑπὸ τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τῶν Ἀθηνῶν. *ΑΕ* 1953 - 54, Μέρος Γ', 87 - 94.
- (11) Περισσότερα τῶν 7 ἀγγεῖα, ἐν οἷς δύο τεφροδόχοι ἀμφορεῖς, δύο καλαθόσχημα ἀγγεῖα, οἰνοχόαι, κρατηρίσκος καὶ πυξίς, ἐκ τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Μάρκου ἀριθ. 6 - 12. *ΑΔ* 1964 Χρον., 56, πίν. 51 β - γ.
- (12) Τεφροδόχος ἀμφορεὺς, κοσμούμενος διὰ κυματοειδῶν γραμμῶν

ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ δι' ὁμοκέντρων κύκλων ἐπὶ τῶν ὤμων, καὶ ἕτερον ἑλ-
λιπὲς ἀγγεῖον ἐκ τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Λυκούργου. ΑΔ 1963 Χρον., 36,
πίν. 38 α.

(13) Περί τὰ 56 ἀγγεῖα ἐκ τῶν πρωτογεωμετρικῶν τάφων εἰς τὴν περιο-
χὴν τῆς ἀρχαίας Ἀγορᾶς μνημονεύμενα εἰς τὰς ἐτησίαις ἀνακρινάσεις ἐπὶ
τῶν ἀνασκαφῶν ὡς ἔπεται : Hesperia 1933, 468 - 470 (τρία ἀγγεῖα), 1935,
23 - 24 (δώδεκα ἀγγεῖα), 1937, 365 (δέκα ἐξ περίπου ἀγγεῖα), 1938, 325 (τρία
ἀγγεῖα), 1952, 108 (πέντε ἀγγεῖα), 1950, 330, 1952, 279 - 294 (πέντε ἀγγεῖα),
1954, 58 (πέντε ἀγγεῖα), 1955, 200 - 201 (δύο ἀγγεῖα), 1956, 48 - 49 (τέσσαρα
ἀγγεῖα), 1966, 82 - 83 (ἓν ἀγγεῖον).

(14) Περί τὰ 216, τροχήλατα γραπτὰ ἢ χειροποίητα ἐγχάρακτα, ἀγγεῖα
καὶ πολυάριθμα ὄστρακα ἐκ τῶν τάφων τοῦ Κεραμικοῦ, μὴ ὑπολογιζομένων
τῶν πρωτογεωμετρικῶν κεραμικῶν εὐρημάτων ἐκ τοῦ τύμβου τοῦ βου π.Χ.
αἰῶνος. Τὰ 198 τῶν ἀγγείων τούτων προέρχονται ἐκ τῶν παλαιότερων ἀνα-
σκαφῶν καὶ τὰ 40 ἐκ τούτων εὐρέθησαν εἰς τοὺς βορείως τὰ δὲ 158 εἰς τοὺς
νοτίως τοῦ Ἡριδανοῦ τάφους, περὶ τὰ 18 δὲ ἀγγεῖα ἦλθον εἰς φῶς κατὰ τὰς
μεταγενεστέραις ἀνασκαφάς. Συνήθη σχήματα εἶναι ἀμφορεῖς, χρησιμο-
ποιούμενοι συνήθως ὡς τεφροδόχα ἀγγεῖα, λήκυθοι, τριφυλλόστομοι οἶνο-
χόαι, σκύφοι, κρατῆρες καὶ ὑψίποδα κύπελλα. Kerameikos I, 89 - 130, 184 -
221. Kerameikos IV, 5 - 25, 33 - 45. AM 1963, 148 - 153, 1966, 5 - 7 (εἰκ. 9 :
1 - 2, 4, 8 - 10, 12, εἰκ. 10 : 15, 17 - 24).

(15) Δύο ἀγγεῖα, ἀμφορεὺς καὶ οἶνοχόη, ἐκ τοῦ τάφου τῆς ὁδοῦ Κριεζῆ
ἀριθ. 48. ΑΔ 1968 Χρον., 67, πίν. 35 α. AAA 1968, 21 - 22.

(16) Ἀμφορεὺς, προερχόμενος ἐκ τάφου ἐνδεχομένως, εὑρεθεὶς ἐπὶ τῆς
ὁδοῦ Πιττάκη ἀριθ. 11. ΑΔ 1967 Χρον., 110.

(17) Δύο ἀγγεῖα, οἶνοχόη κοσμουμένη δι' ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων καὶ
λήκυθος ἐκ τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πουλοπούλου ἀριθ. 10. ΑΔ 1967 Χρον.,
110.

(18) Δύο μόνωτα κύπελλα ἐκ τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀμφικτύονος
ἀριθ. 8. ΑΔ 1967 Χρον., 49.

(19) Ἀμφορεὺς, σκύφος καὶ οἶνοχόη ἐκ τοῦ τάφου τῆς ὁδοῦ Ζαμπελίου
ἀριθ. 9. ΑΔ 1963 Χρον., 42 - 43.

(20) Πεντήκοντα τρία πλήρη ἢ συμπληρωθέντα ἀγγεῖα, τοῦ δευτέρου
ἡμίσεος τοῦ 10 π.Χ. αἰῶνος, ἐκ τοῦ νεκροταφείου τῆς Νέας Ἰωνίας. Hes-
peria 1961, 156 - 170, πίν. 24 - 31.

(21) Κεραμικὰ εὐρήματα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ὀλυμ-
πιείου (ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 10), ἐκ τοῦ ἀρδευτικοῦ ἔργου εἰς τὴν πλατεῖαν
Συντάγματος (ΑΕ 1958, 2 - 5), ἐκ τῶν φρεάτων τῆς ἀρχαίας Ἀγορᾶς (He-
speria 1961, 177 - 178) καὶ ἐκ τῶν στρωμάτων κατοικήσεως ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἀ-
ρίονος καὶ Καραϊσκάκη (ΑΔ 1963 Χρον., 32, 1970 Χρον., 67).

(22) Περί τὰ 200 ἀγγεῖα ἐκ τῆς θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος πυρᾶς εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Πλάτωνος. ΠΑΕ 1958, 8 - 9.

(23) Ἀγγεῖα προερχόμενα ἐκ διαφόρων περιοχῶν τῶν Ἀθηνῶν ἢ τῆς Ἀττικῆς, π.χ. Περιστερίου, Κουβαρᾶ κ.λ.π., μνημονευόμενα ἐν PGP, 316.

LXXXII. Ὑμητιοῦς (108). — Ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὑμητιοῦ προέρχονται πέντε πλήρη ἢ συμπληρωθέντα ἀγγεῖα καὶ πολυάριθμα ὄστρακα ἀνήκοντα εἰς οἰνοχόας, κρατῆρας καὶ κανθάρους. AJA 1941, 5. Sanct. of Zeus, 55 - 56, 74 - 76.

LXXXIII. Γλυφάδα (109). — Ἐκ τῆς θέσεως προέρχονται πρόχους καὶ μόνωτον ἐπὶ ὑψηλοῦ ποδὸς κύπελλον κοσμούμενα δι' εὐθειῶν καὶ τεθλασμένων ὀριζοντίων γραμμῶν ἐπὶ τῶν ὤμων, εὐρισκόμενα εἰς Συλλογὴν τῆς Χαϊδελεβέργης. CVA Heidelberg 3, 36 - 37, πίν. 102 ἀριθ. 6, 8.

LXXXIV. Θορικὸς (110). — Ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ ἱκανὸς ἀριθμὸς ὀστράκων καὶ ἀνεπαρκῶς σφζομένων ἀγγείων, ἐν οἷς ὑψίποδες κρατηρὸςχημοὶ σκύφοι, οἰνοχοὶ καὶ πυξίδες κοσμούμεναι δι' ὁμοκέντρων κύκλων, δικτυωτῶν τριγώνων καὶ ὁμάδων λοξῶν γραμμῶν. Thorikos I, 81 - 86. Thorikos II, 26 - 34. Thorikos III, 31 - 42.

LXXXV. Βέλλον (111). — Δέκα τρία μικρὰ ἀγγεῖα ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων τοῦ Μουσείου Κορίνθου προέρχονται ἐκ τάφου τῆς θέσεως. Corinth VII (I), 6 - 8, πίν. I - II, ἀριθ. 7 - 18. PGP, 57, 109, 198, 203 - 204, 317.

LXXXVI. Παλαιὰ Κόρινθος (112). — Τὰ ἐπόμενα κεραμικὰ εὐρήματα ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Τεμάχια ἀγγείων ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ, εὐρεθέντα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Μουσείου καὶ εἰς τὸν χῶρον τῆς ῥωμαϊκῆς ἀγορᾶς κοσμούμενα δὲ δι' ὁμοκέντρων κύκλων (AJA 1939, 599. Hesperia 1951, 293. BCH 1971, 856. Corinth VII (I), 4 - 6. PGP, 202 - 203, 317) καὶ ἄλλα ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ ἱεροῦ τῆς Δήμητρος. ΑΔ 1973 Χρον., 143. JHS 1973 AR, 11.

(2) Περί τὰ 12 ἀγγεῖα ἐκ τάφων. Ἐκ τούτων μία λήκυθος προέρχεται ἐκ τάφου χρησιμοποιοιθέντος καὶ κατὰ τὴν ῥωμαϊκὴν περίοδον (AJA 1931, 426, εἰκ. 3) καὶ ἔνδεκα ἀγγεῖα ἐξ ἑτέρου τάφου. Hesperia 1970, 17 - 19. PGP, 203 - 204, 317.

LXXXVII. Μυκῆναι (113). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν γνωσθῇ αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες πρωτογεωμετρικῶν κεραμικῶν δεδομένων.

(1) Ὁκτὼ ἀγγεῖα καὶ τινὰ ὄστρακα ἐκ τῶν παλαιότερων ἀνασκαφῶν, δύο τῶν ὁποίων, μία λήκυθος καὶ εἷς σκύφος, ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τοῦ Schliemann (Mycenae, 65, 67 εἰκ. 26, 28) τρία ἕτερα ἀγγεῖα ἐκ Μυκηνῶν, κάνθαρος καὶ δύο μικραὶ ὑδρίαι, μνημονεύονται ἐν Tiryns I, 153 ὑποσημ. 1, 157 εἰκ. 21 καὶ τρία ἕτερα ἀγγεῖα, δύο λήκυθοι καὶ πρόχους, ὡς καὶ τινὰ ὄστρακα ἔφερον εἰς φῶς αἱ ἀνασκαφαὶ τοῦ Wace, ἅτινα ἐπισκοποῦνται μετὰ τῶν λοιπῶν δεδομένων ἐν PGP, 210 - 211. Ἡ χρονολόγησις ὁμῶς πολλῶν ἐκ τῶν ἀγγείων τούτων, ἐὰν δηλαδὴ πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς ἀνήκοντα εἰς τοὺς ἐσχάτους ὑπομυκηναϊκοὺς ἢ εἰς τοὺς πρωίμους πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους, ἔχει ἀμφισβητηθῇ. S-S, 133 - 134.

(2) Τέσσαρα πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα προέρχονται ἐκ τάφων εὐρεθέντων ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως. Δύο τούτων, πρόχουν καὶ φλασκίον, εὔρεν ὁ Τσουντας (AE 1891, 27. BSA 1973, 99) καὶ δύο ἕτερα ἀγγεῖα, ἀμφορέα καὶ λήκυθον, ἔφερον εἰς φῶς μεταγενέστεραι ἀνασκαφαὶ εἰς τὸν τάφον Γ 23. BSA 1973, 92.

(3) Τριάκοντα ἕξ ἀγγεῖα παρέσχον συνολικῶς οἱ ἀνασκαφέντες τάφοι ἐκτὸς τῆς ἀκροπόλεως. Ἐκ τούτων μίαν πρόχουν ἀπεκάλυψαν αἱ ἀνασκαφαὶ τοῦ Παπαδημητρίου (ΠΑΕ 1953, 209), ὁ τάφος 601 παρέσχεν ἀμφορέα καὶ ἄσκον (BSA 1954, 240), ὁ τάφος 602 πυξίδα καὶ χειροποίητον ὑδρίαν (BSA 1955, 240), ὁ τάφος 606, πρόχουν καὶ τρία χειροποίητα ἀγγεῖα (BSA 1956, 129 - 130), ὁ τάφος 607, περὶ τὰ 26 ἀγγεῖα (BSA 1973, 87 - 91) καὶ εἷς τῶν τάφων ΒΑ τοῦ θησαυροῦ τοῦ Ἀτρέως μίαν πρόχουν. ΑΔ 1964 Χρον., 133.

LXXXVIII. Μι δ έ α (114). — Σφαιρικός ἀμφορεὺς πρωίμων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων ἐκ ταφῆς ἐντὸς τοῦ θολωτοῦ τάφου. Royal Tombs, 11, 42, 66, εἰκ. 24. AIARS 1962 (Op. Ath. 4), 88, 98 - 99.

LXXXIX. Ἀ ρ γ ο ς (115). — Αἱ ἐπόμεναι ομάδες κεραμικῶν εὐρημάτων ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Δύο πρωτογεωμετρικοὶ ἀμφορεῖς (DV 98, DV 107) ἐκ τοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου XXIV τῆς Δειράδος. Deiras, 66, 68 - 69.

(2) Τέσσαρα πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, δύο τριφυλλόστομοι οἶνοχοαί, λήκυθος καὶ σκύφος, ἐκ τάφων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρακλέους ἀριθ. 18. ΑΔ 1967 Χρον., 177 - 178.

(3) Δέκα τέσσαρα ἀγγεῖα συντόμως μνημονεύόμενα ἐκ τῶν τάφων ἐν τῷ οἰκοπέδῳ Β. Κωνσταντοπούλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Περρούκα ἀριθ. 66. ΑΔ 1966 Χρον., 126. AE 1977, 171 - 194 (εἰκ. 9 : 5, 11, εἰκ. 10: 16).

(4) Μία οἶνοχοῖσκη ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν ἢ πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τοῦ τάφου V ἐν τῷ οἰκοπέδῳ Β. Κυμπουροπούλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Περρούκα ἀριθ. 33. AAA 1969, 159 εἰκ. 3 α. GA, 28.

(5) Ἑπτὰ ἀγγεῖα, ἤτοι τρεῖς οἰνοχόαι, κύπελλον, κύαθος, λήκυθος καὶ ἕτερον ἀγγεῖον, ἐκ τῶν τάφων Τ. 184, 189, 192, κατὰ τὰς ἀνατολικὰς ὑπαρξίας τῆς Λαρίσης. BCH 1969, 755.

(6) Δέκα τρία ἀγγεῖα, ἤτοι ἑπτὰ οἰνοχόαι, δύο κύπελλα, ἀμφορεῦς, μόνωτον κύπελλον ἐπὶ ὑψηλοῦ ποδός, σκύφος καὶ μικρὰ ὑδρία ἐκ τῶν τάφων παρὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. BCH 1954, 177, 1957, 663.

(7) Τριφυλλόστομος οἰνοχόη ἐκ τοῦ οἰκοπέδου Τζούλου. ΑΔ 1967 Χρον., 174.

(8) Περισσότερα τῶν 19 ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Μουσείου, ἐν οἷς τρεῖς ἀμφορεῖς, ὀκτὼ οἰνοχόαι, τέσσαρα κύπελλα, πυξίς, διπλοῦν ἀγγεῖον κ.ἄ. BCH 1957, 651 - 656, 1959, 757, 763, 768.

(9) Δύο ἀγγεῖα, κύπελλον καὶ ἐλλιπὲς κλειστὸν ἀγγεῖον ἐκ τάφων εἰς τὸ οἰκόπεδον Ο.Τ.Ε. ΑΔ 1966 Χρον., 126 - 127.

(10) Τρία ἀγγεῖα, οἰνοχόη, σκύφος καὶ εὐρὺ ἀγγεῖον ἐκ τοῦ οἰκοπέδου Ζερβοῦ ἐπὶ τῆς παρόδου Κοραῆ-Κοφινιώτου. ΑΔ 1970 Χρον., 155.

(11) Ἐν μὴ περιγραφόμενον ἀγγεῖον ἐκ τοῦ τάφου εἰς τὸ οἰκόπεδον Καραμπέλα. ΑΔ 1969 Χρον., 107.

(12) Δύο ἀγγεῖα, οἰνοχόη καὶ κύπελλον, ἐκ τάφου τῆς αὐτῆς μὲ τὸ τελευταῖον μνημονευθὲν ἀγγεῖον περιοχῆς (BCH 1955, 314) καὶ πολλὰ ἄλλα μὴ περιγραφόμενα ἀγγεῖα ἐξ ἄλλων τάφων τῆς περιοχῆς. BCH 1956, 376.

(13) Ἀμφορεῦς, οἰνοχόη καὶ κύαθος ἐκ τῆς ΝΔ περιοχῆς τῆς πόλεως. BCH 1955, 312.

(14) Τέσσαρα ἀγγεῖα, ἤτοι δύο ἀμφορεῖς καὶ δύο σκύφοι ἐκ τάφου τῆς ὁδοῦ Ἡφαίστου ἀριθ. 5. ΑΔ 1971 Χρον., 79, πίν. 66 δ-η.

(15) Κρατὴρ καὶ οἰκιακῆς χρήσεως ἀγγεῖον ἐκ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κολοκοτρώνη ἀριθ. 12. ΑΔ 1972 Χρον., 197.

(16) Δώδεκα ἀγγεῖα, ἤτοι δύο τριφυλλόστομοι οἰνοχόαι, τρεῖς σκύφοι, δύο κύπελλα ἐπὶ ὑψηλοῦ ποδός, ἀμφορεῦς, κρατὴρ, (εἰκ. 10 : 14) κύαθος, φιάλη καὶ πυξίς ἐκ τάφων εἰς τὸ οἰκόπεδον Μποζονέλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καρατζᾶ ἀριθ. 16. ΑΔ 1972 Χρον., 205.

(17) Ἀγγεῖα μὴ περιγραφόμενα ἐκ τάφων εἰς τὸ οἰκόπεδον Θεοδώρου πούλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Περσέως ἀριθ. 41. ΑΔ 1973 Χρον., 97 - 99.

(18) Πολυάριθμα κεραμικὰ εὐρήματα, κυρίως ὄστρακα ἀγγείων, ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ. ΠΑΕ 1952, 425 εἰκ. 16 - 17. BCH 1955, 314, 1957, 677 - 678, 1959, 768, 1967, 844, 1971, 748.

XC. Τίρυνς (116). — Αἱ ἐπόμεναι ομάδες κεραμικῶν δεδομένων ἔχουν ἀναφερθῆ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Περί τὰ 16 ἀγγεῖα ἐκ τῶν Γερμανικῶν ἀνασκαφῶν τῶν ἐτῶν 1907 -

1908 περιγραφόμενα ἐν Tiryns I, 128 - 129, 135 - 160 καὶ ἐπισκοπούμενα ἐν PGP, 207 - 210, 317 (εἰκ. 10 : 13).

(2) Περί τὰ 32 ἀγγεῖα εὐρεθέντα ὑπὸ τοῦ Βερδελεῆ, πολλὰ ὅμως τῶν ὁποίων ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. AM 1963, 27 - 46, 57 - 61.

(3) Ἑπτὰ ἀγγεῖα ἐκ τυχαίως εὐρεθέντος τάφου εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν μὲ τοὺς τάφους ἐξ ὧν προέρχονται τὰ τελευταῖα μνημονευθέντα ἀγγεῖα. AΔ 1969 Χρον., 104.

(4) Ἀνεπαρκῶς γνωστὰ ἀγγεῖα ἐκ τῶν Γερμανικῶν ἀνασκαφῶν τῶν ἐτῶν 1972 καὶ 1974. AAA 1974, 22, 23 - 24. BCH 1975, 613. GA, 82 - 84.

XCΙ. Ἀσί νη (118). — Τὰ ἐπόμενα κεραμικὰ εὐρήματα ἔχουν γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Περί τὰ 23 ἀγγεῖα, ἐξ ὧν τὰ 4 προέρχονται ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ περὶ τὰ 19 ἐκ τῶν τάφων, ὡς καὶ πολυάριθμα ὄστρακα, ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τῶν παλαιότερων Σουηδικῶν ἀνασκαφῶν. Asine, 312, 427 - 431. PGP, 204 - 207.

(2) Δύο ἀγγεῖα, πρόχους καὶ τριφυλλόστομος οἶνοχόη ὡς καὶ τεμάχια ἀγγείων ἐκ τῶν τάφων εἰς τὸ κτῆμα Λεβέντη βορείως τῆς ἀκροπόλεως καὶ ὁμᾶς 12 ἀγγείων καὶ πολυάριθμα ὄστρακα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τῶν τάφων εἰς τὸ κτῆμα Καρμανιόλα ἀνατολικῶς τῆς ἀκροπόλεως, ἀνεπαρκῶς εἰσέτι γνωστὰ, ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῶν προσφάτων ἀνασκαφῶν τῶν Σουηδῶν. Excav. Barb. (1), 38 - 39, 72 - 74, 79 - 80. Excav. Barb. (2), 93 - 120. Asine (II 4, 1), B. Wells, The Protog. Period, 26 - 30.

XCII. Τεγέα (121). — Ἐν τεμάχιον χεῖλους σκύφου, κοσμούμενον δι' ὁμοκέντρων κύκλων (BCH 1921, 408, 417 εἰκ. 57 ἀριθ. 312) ὡς καὶ ἕτερα τρία πιθανὰ πρωτογεωμετρικὰ ὄστρακα. BCH 1921, 407, 408, 410, 415, 416, εἰκ. 54 ἀριθ. 256, εἰκ. 56 ἀριθ. 261, εἰκ. 59 ἀριθ. 404. LMTS, 87. BSA 1970, 92, 116.

XCIII. Σαρανταπόταμος (123). — Πρωτογεωμετρικὴ λήκυθος, προερχομένη ἐκ θολωτοῦ τάφου παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Σαρανταποτάμου, εὐρίσκεται ἐν τῷ Μουσείῳ Τεγέας. Ἡ λήκυθος κοσμεῖται διὰ ζώνης δικτυωτῶν τριγώνων ἐπὶ τῶν ὧμων τὸ δὲ κατώτερον μέρος τοῦ κορμοῦ αὐτῆς καλύπτεται διὰ μελανῆς βαφῆς. BSA 1961, 130 ὑπόσημ. 119 ἀριθ. 5, 1970, 116.

XCIV. Σπάρτη (124). — Πρωτογεωμετρικὴ κεραμικὴ εἰς τὰ Μουσεία τῆς Σπάρτης, τοῦ Καϊμπριτς καὶ τῆς Ὁξφόρδης τῆς Ἀγγλίας, ἐν πολλοῖς ἀδημοσίευτος, ἐκ τεταραγμένων συνήθως στρωμάτων, εἶναι γνωστὴ ἀπὸ τὴν θέσιν (BSA 1905 - 6, 288 - 294, 1906 - 7, 142 - 154, 1926 - 27, 49 - 61). Σχήματα καὶ κόσμησις τῶν ἀγγείων δι' εὐθυγράμμων πυκνῶν κο-

σμημάτων, ἐν οἷς καὶ τινες ὁμόκεντροι κύκλοι, μαρτυροῦν τὴν ἐξ Ἀμυκλῶν γνωστὴν τοπικὴν τεχνοτροπίαν μετὰ τινων πιθανῶς ἐπιδράσεων ἐξ Ἀττικῆς, Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας. PGP, 289 - 290.

XCV. Ἀμύκλαι (125). — Πολυάριθμα ὄστρακα καὶ ἐν ἀγγεῖον ἔχουν γνωστῇ ἐκ τῆς θέσεως ἀνήκοντα κατὰ πλεονασμὸν εἰς ἀνοικτόσχημα ἀγγεῖα, κεκοσμημένα κατὰ μετόπας διὰ γραμμικῶν συνήθως κοσμημάτων, οἷον δικτυωτῶν τετραγώνων, τριγώνων ἢ ῥόμβων, πλὴν πέντε ὀστράκων κοσμουμένων δι' ὁμοκέντρων κύκλων ἐν συνδυασμῷ πρὸς δικτυωτὰ τετράγωνα εἰς τὰ δύο ἐκ τούτων. Γενικῶς ἡ κεραμικὴ τῆς θέσεως παρουσιάζεται ὡς τοπικὸς ῥυθμὸς διάφορος, ὡς πρὸς τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων καὶ τὴν κόσμησιν αὐτῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὴν μυκηναϊκὴν παράδοσιν καὶ τὰς συγχρόνους τεχνοτροπίας τῆς ΒΑ Πελοποννήσου καὶ τῆς Ἀττικῆς. AM 1927, 46 - 49. PGP, 283- 288.

XCVI. Γύθειον (129). — Δύο ἀγγεῖα ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, ἀμφορεὺς καὶ ὑδρία, κοσμούμενα διὰ δικτυωτῶν ῥόμβων καὶ τριγώνων. BSA 1961, 115 - 117 ὑποσημ. 11. GDA, 241.

XCVII. Ριζόμυλος - Νιχώρια (132). — Πολυάριθμα ὄστρακα ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ (Hesperia 1972, 228, 229, 230, 231, 232, 236, 237, 238, 242, 247, 250, 251, 253 - 254, 260, 1975, 84, 85, 95) καὶ περὶ τὰ 18 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἐκ τάφων. AE 1973, 46 - 48, 64 - 70, 71 - 73.

Ἡ κεραμικὴ ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ ταξινομεῖται ὑπὸ τῶν ἀνασκαψάντων τὴν θέσιν εἰς τρεῖς διαδοχικὰς φάσεις, I, IIα, IIβ, ἡ ἀρχαιότερα τῶν ὁποίων (I) συνεχίζει τὴν YE III Γ παράδοσιν ὡς πρὸς τὰ σχήματα καὶ τὴν κόσμησιν τῶν ἀγγείων, αἱ δὲ δύο ἐπόμεναι (IIα-IIβ) ἐκπροσωποῦνται κυρίως ὑπὸ σκύφων ἐπὶ ὑψηλοῦ κωνικοῦ ποδός, ὑπὸ κυπέλλων, οἰνοχοῶν, ἀμφορέων καὶ κυλίκων, πολλὰ τῶν ὁποίων κατάγονται ἐκ τῆς προηγούμενης περιόδου. Ὡς πρὸς τὴν κόσμησιν ὁ κορμὸς τῶν ἀγγείων καλύπτεται συνήθως διὰ μελανῆς βαφῆς, πλὴν μιᾶς ζώνης, μετὰξὺ τῶν λαβῶν, κοσμουμένης δι' ὁμοκέντρων κύκλων, δικτυωτῶν τριγώνων καὶ τεθλασμένων γραμμῶν, ἐνίοτε τιθεμένων ἐντὸς μετοπῶν. Hesperia 1975, 114 - 115.

Μεταξὺ τῶν 18 ἀγγείων ἐκ τῶν τάφων συνήθη σχήματα εἶναι πρόχοι, σκύφοι καὶ ἀμφορεῖς, ἡ δὲ κόσμησις τούτων εἶναι παρεμφερὴς πρὸς τὴν κόσμησιν τῆς κεραμικῆς τοῦ οἰκισμοῦ. AE 1973, 46 - 48, 64 - 70, 71 - 73, πίν. 18 α, στ', πίν. 19 ε, πίν. 34 - 38. Πρακτ. Α' Διεθν. Συνεδρ. Πελοπ. Σπουδ., Σπάρτη, 7 - 14 Σεπτεμβρ. 1975, τόμ. II, 252 - 254.

XCVIII. Πηγάδια (133). — Ἐν πιθανὸν πρωτογεωμετρικὸν ἀγγεῖον μνημονεύεται ἐκ τῆς θέσεως. AJA 1961, 251.

XCIX. Τραγάνες (134). — Ὀλίγα πρωτογεωμετρικὰ ὄστρακα σκύφων, κοσμούμενα διὰ κυματοειδῶν γραμμῶν καὶ ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων, ἀναφέρονται ἀπὸ τὴν θέσιν. AE 1941, 101, 107 εἰκ. 12. PGP, 282 - 283.

C. Ἐπάνω Ἐγγλιανὸς (135). — Ἐξ ἀγγεῖα, περιλαμβάνοντα δύο ἀμφορεῖς, δύο κρατηρόσχημα ἀγγεῖα, μόνωτον κύπελλον καὶ λήκυθον, καλυπτόμενα δὲ κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ κορμοῦ διὰ μελανῆς βαφῆς, πλὴν ταινίας μεταξὺ τῶν λαβῶν, ἥτις φέρει τὴν κόσμησιν τοῦ ἀγγείου, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. Ἐκ τῶν ἀμφορέων ὁ εἰς κοσμεῖται δι' ὀριζοντίων γραμμῶν, εὐθειῶν, κυματοειδῶν καὶ τεθλασμένων, ὁ ἕτερος κοσμεῖται διὰ δικτυωτῶν ρόμβων μεταξὺ ὁμοκέντρων κύκλων, ἡ λήκυθος κοσμεῖται διὰ τριγώνων καὶ τὸ μόνωτον κύπελλον διὰ δικτυωτῶν κοσμημάτων γεγραμμένων ὑπὸ τὸ χεῖλος. Palace of Nestor III, 240 - 242, εἰκ. 298 ἀριθ. 10 - 15.

CI. Ἀνθεῖα (136). — Ἐξ ἀγγεῖα, ἥτοι δύο πρόχοι, ἐλλιπῆς κρατὴρ καὶ τρία ἄλλα ἐλλιπῆ ἀγγεῖα, εἰς ἀμφορίσκος καὶ δύο κύπελλα κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, καλυπτόμενα διὰ βαφῆς ἡ κοσμούμενα κατὰ τοὺς ὤμους δι' ὁμοκέντρων κύκλων καὶ δικτυωτῶν τριγώνων, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν Ἑλληνικὰ τῆς Ἀνθείας (ΑΔ 1965 Χρον., 207, πίν. 215. BSA 1966, 123. AJA 1969, 159) ὡς καὶ δύο ἐπιφανειακὰ ὄστρακα σκύφων. BSA 1957, 245.

CII. Βόλιμνος (138). — Ἐπιφανειακὰ πρωτογεωμετρικὰ ὄστρακα, κρατήρων, πρόχων καὶ σκύφων, κοσμούμενα δι' ὁμοκέντρων κύκλων καὶ πλεγμάτων γραμμῶν. AJA 1964, 255.

CIII. Τσουκαλαίικα (139). — Πρωτογεωμετρικὴ οἶνοχόη τυχαίως εὑρεθεῖσα καὶ κοσμουμένη κατὰ τοὺς ὤμους διὰ πλεγμάτων γραμμῶν. ΑΔ 1965 Χρον., 207, πίν. 219 γ. AJA 1969, 159 - 160 ἀριθ. 78 E.

CIV. Μάλθη (140). — Ἐν γραπτὸν ὄστρακον κυπέλλου (Malthi, 236 εἰκ. 70) χαρακτηριζόμενον ὡς πρωτογεωμετρικὸν καὶ ἄλλα ὄστρακα τῶν μεταβατικῶν πρὸς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῶν δύο οἰκισμῶν εἰς τὴν θέσιν. Malthi, 328. AIARS 1953 (Op. Ath. 1), 39.

CV. Ρίζες (141). — Ἐπὶ ἀγγεῖα, μνημονευθέντα μετὰ τῶν ὑπομνηναϊκῶν δεδομένων (II Γ, XLVIII) ἀνωτέρω, τὰ ὅποια ὁμῶς κατὰ τὸν

εϋρόντα, εἶναι πρωτογεωμετρικά μᾶλλον ἢ ὑπομυκηναϊκά. ΠΑΕ 1965, 111 - 112. Πρακτ. Β.' Διεθν. Συνεδρ. Πελοπ. Σπουδ., τὸμ. II, 321 - 347, πίν. Ξ'-ΞΔ.'

CVI. Σαλμώνη (142). — Πέντε ἀγγεῖα ἤτοι τρεῖς οἰνοχοαί, αἱ δύο τῶν ὁποίων τριφυλλόστομοι, σκύφος καὶ κάλαθος, εὕρισκόμενα ἐν τῷ Μουσείῳ Ὀλυμπίας, προέρχονται ἐκ ταφῆς ἀνακαλυφθείσης παρὰ τὸ χωρίον Σαλμώνη. ΑΔ 1960 Χρον., 126. GGP, 221 - 223 (τέσσαρα ἀγγεῖα ;).

CVII. Ὀλυμπία (144). — Ἐν πόδιον κύλικος μετὰ πλαστικῶν δακτυλίων ἐκ τῆς θέσεως μνημονεύεται ὡς πρωτογεωμετρικόν. BSA 1949, 311, εἰκ. 12. GGP, 222 ὑποσημ. 2, 408. LMTS, 91.

CVIII. Ἡλῖς (145). — Ἡ κεραμική ἐκ τῶν μνημονευθέντων ἀνωτέρω ὑπομυκηναϊκῶν ἢ πρωτογεωμετρικῶν τάφων (III B, LXXII) τῆς θέσεως δύναται νὰ χρονολογηθῇ καὶ εἰς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους καὶ πρέπει νὰ μνημονευθῇ καὶ ἐνταῦθα. DAG, 65, 157.

CIX. Μικρὸς Μποντιάς (146). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ τρεῖς ταφικοὶ πίθοι καὶ κρατήρ. ΑΑ 1932, 142 - 143. AIARS 1964 (Op. Ath. 5), 106.

CX. Καταρράκτης (147). — Δύο πρωτογεωμετρικά ἀγγεῖα, ἤτοι κἀνθαρος κοσμοῦμενος διὰ τριῶν λευκῶν γραμμῶν, μιᾶς τεθλασμένης μεταξὺ δύο εὐθειῶν, καὶ μόνωτον κύπελλον καλυπτόμενον διὰ μελανῆς βαφῆς, ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τάφου τῆς θέσεως. ΑΔ 1965 Χρον., 223.

CXI. Δερβένι (148). — Ὅμας 12 ἀγγείων, προερχομένη ἐκ ταφῆς εἰς πίθον καὶ περιλαμβάνουσα χειροποίητον πρόχουν καὶ ἔνδεκα τροχήλατα ἀγγεῖα, ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. Ἡ ὅμας τῶν 11 τροχηλάτων ἀγγείων ἀποτελεῖται ἀπὸ οἰνοχόην, πρόχουν, κρατηρόσχημον κύπελλον ἐπὶ ὕψηλοῦ ποδός, σκύφον καὶ 7 κανθάρους. Ἡ κόσμησις δὲ τῶν ἀγγείων τούτων ἀποτελεῖται ἀπὸ κυματοειδεῖς γραμμὰς καὶ δικτυωτὰ τρίγωνα. BCH 1952, 222. AJA 1960, 16 - 17. GDA, 248 - 249. GGP, 221 - 223, 408, πίν. 48.

CXII. Ἰθάκη - Σταυρὸς (150). — Πρωτογεωμετρικά ὄστρακα ἀνήκοντα εἰς κανθάρους, κύλικας μὲ πλαστικοὺς δακτυλίους ἐπὶ τοῦ στελέχους τοῦ ποδός αὐτῶν, κρατηροσχήμους σκύφους καὶ πρόχους. Ἡ κόσμησις τῶν ἀγγείων τούτων ἀποτελεῖται ἐκ δικτυωτῶν ρόμβων καὶ τριγώνων ἢ ὁμοκέντρων κύκλων. BSA 1934 - 35, 52, 1938 - 39, 11 - 17, 1949, 307 - 312, 1952, 240. PGP, 281.

CXIII. Ἰθάκη - Ἀετὸς (151). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ πολυάριθμα τεμάχια ἀγγείων, ἀνήκοντα εἰς κύλικας μὲ πλαστικούς δακτυλίους ἐπὶ τοῦ στελέχους τοῦ ποδός, εἰς σκύφους, κανθάρους, κρατῆρας καὶ μόνωτα κύπελλα, τὰ ὅποια κοσμοῦνται διὰ τριγώνων ἢ καὶ δι' ὁμοκέντρων κύκλων καὶ ἡμικυκλίων. Σχήματα καὶ κόσμησις τῶν ἀγγείων ἄγουν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ κεραμικὴ τῆς θέσεως προῆλθεν ἐκ τοπικῆς ἐξελιξέως τῆς προηγηθείσης μυκηναϊκῆς κεραμικῆς. BSA 1932 - 33, 37 - 59, 1953, 267 - 270. PGP, 271 - 281. GDA, 243 - 247.

CXIV. Τάρας (152) — Δύο πρωτογεωμετρικὰ ὄστρακα, τὸ ἓν τούτων ἀκόσμητον καὶ τὸ ἕτερον κοσμοῦμενον δι' ὁμοκέντρων κύκλων εἰσηγμένον δέ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐξ Ἑλλάδος, ἔχουν γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. MPI, 118 - 119. GGP, 373 ὑποσημ. 6.

CXV. Θάσος (153). — Ἡ μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων μνημονευθεῖσα (I Γ, CXIII) ἀνωτέρω τοπικὴ κεραμικὴ τῆς θέσεως, ἡ ἀναφερομένη εἰς τὰς ἀνακοινώσεις τῶν ἀνασκαφῶν ὡς τῶν ὑστέρων χρόνων τῆς ἐποχῆς τοῦ χαλκοῦ καὶ τῶν πρωίμων χρόνων τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου, χρονικῶς τοῦλάχιστον εἶναι πιθανὸν νὰ καλύπτῃ καὶ τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους διὰ τὴν περιοχὴν. ΑΕ 1970 Χρον., 18 - 19. ΑΔ 1971 Χρον., 415, 1973 Χρον., 447.

CXVI. Λέσβος - Ἀντισσα (154). — Ἐξ πρωτογεωμετρικὰ ὄστρακα, τὰ πέντε τούτων ἐξ Ἀντίσσης καὶ τὸ ἕκτον ἐκ Μυτιλήνης ἔχουν γνωσθῇ ἐκ Λέσβου. Τὸ ὄστρακον ἐκ Μυτιλήνης κοσμεῖται δι' ὁμοκέντρων κύκλων ἢ ἡμικυκλίων καὶ θεωρεῖται ἀττικῆς προελεύσεως. BSA 1931 - 32, 56 εἰκ. 9. PGP, 81, 217.

CXVII. Σκύρος (155). — Ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς γνωσθέντων τάφων τῆς θέσεως προέρχονται περισσότερα τῶν 200 πρωτογεωμετρικὰ καὶ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα. Συνήθη σχήματα μεταξὺ τῶν πρωτογεωμετρικῶν εἶναι οἱ ἀμφορεῖς, αἱ λοξότμητοι πρόχοι, αἱ ὑδρίαι, αἱ σφαιρικαὶ πυξίδες, τὰ μόνωτα κύπελλα, οἱ σκύφοι, αἱ οἰνοχόαι, οἱ κρατῆρες καὶ ἄλλοι τύποι ἀγγείων. Ἡ κόσμησις τῶν ἀγγείων μαρτυρεῖ ἐξάρτησιν τῆς κεραμικῆς τῆς θέσεως ἐκ τῆς Θεσσαλίας μᾶλλον παρὰ ἐκ τῶν νοτιωτέρων περιοχῶν, ἃν καὶ ἀττικαὶ ἐπιδράσεις μαρτυροῦνται ὑπὸ πολλῶν ἐκ τῶν ἀγγείων τούτων. BSA 1904 - 5, 78 - 80. ΑΔ 1918 Παράρτ. I, 43 - 44. ΑΑ 1936, 228 - 234. ΑΑ 1951, 149. PGP, 129 - 130, 163 - 166.

CXVIII. Πιτάνη (156). — Εἷς πρωτογεωμετρικὸς ἀμφορεὺς ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως. Fasti 1962, 159 ἀριθ. 2226.

CXIX. Σ μ ύ ρ ν η (158). — Άξιόλογος ποσότης πρωτογεωμετρικής κεραμικής εύρέθη εις τήν θέσιν, μαρτυροῦσα επίδρασιν ἐξ Ἀττικῆς. Ἐκ τῶν εύρημάτων ὁμως τῆς θέσεως ἔχουν δημοσιευθῇ τέσσαρα μόνον ἀγγεῖα, ἀμφορεὺς, κρατήρ, τριφυλλόστομος οἶνοχόη καὶ σκύφος. AJA 1962, 369, πίν. 96 εἰκ. 1 - 2. GDA, 183 ὑποσημ. 3.

CXX. Τ έ ω ς (161). — Εἷς πρωτογεωμετρικὸς ἀμφορεὺς ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως. TAD 1964 (I), 115 - 117, εἰκ. 9. DAG, 67.

CXXI. Ἀ ν δ ρ ο ς (162). — Ἐκ τῆς νήσου ἔχουν ἀναφερθῇ δέκα τρία περίπου πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. Ἐκ τούτων εἷς ἀμφορεὺς πρώιμων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων εὐρίσκεται εις Χαϊδελεβέργην (Kerameikos I, 118, πίν. 44. CVA Heidelberg 3, 33, πίν. 100 ἀριθ. 3 - 4) καὶ 12 ἀγγεῖα ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, ἥτοι τρεῖς οἶνοχόαι, τέσσαρες σκύφοι, κρατηρίσκος, μόνωτον κύπελλον, πυξίς, ἀμφορεὺς καὶ ἀμφορίσκος, προερχόμενα ἐκ τάφων τῆς Ζαγοράς, εὐρίσκονται εις τὸ Μουσεῖον τῆς Ἀνδρου. PGP, 161 - 163, 188 - 189.

CXXII. Σ ά μ ο ς (164). — Πολυάριθμα ὄστρακα σκύφων, κρατήρων, ἀμφορέων καὶ κανθάρων, κοσμούμενα δι' ὁμοκέντρων κύκλων ἢ ἡμικυκλίων, διὰ δικτυωτῶν τριγώνων καὶ ἄλλων γραμμικῶν κοσμημάτων καὶ μαρτυροῦντα ἐνίστε στενὰς σχέσεις πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς Ἀττικῆς, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν νήσον. Τὰ ὄστρακα προέρχονται ἐκ τοῦ Ἡραίου καὶ τοῦ Πυθαγορείου καὶ ἀνήκουν εις τοὺς μεταβατικοὺς ἐκ τῆς ὑπομυκηναϊκῆς εις τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον χρόνου. PGP, 216, 323. Samos V, 11 - 13. AD 1967 Χρον., 463, 1969 Χρον., 385. AAA 1968, 168 - 169.

CXXIII. Π α ν ι ώ ν ι ο ν (165). — Τρία πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, δύο πρόχοι καὶ κάλαθος, ὡς καὶ ὄστρακα ἄλλων ἀγγείων προέρχονται ἐκ τῆς νεκροπόλεως τῆς θέσεως. AM 1887, 229 - 230, εἰκ. 7 - 9. PGP, 221. Panionion, 161 - 167.

CXXIV. Α ἱ γ ι ν α (166). — Ἰκανὸς ἀριθμὸς ὀστράκων ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τινα πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἐκ τάφων, ἀττικῆς κυρίως προελεύσεως ἀλλὰ καὶ ἐν ἐκ Κορίνθου καὶ ἕτερον ἐξ Ἀργους, ἔχουν γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. (εἰκ. 9 : 3, 6). W. Kraiker, Aigina, 23 - 25. PGP, 15, 31, 67 - 68, 81, 83, 85, 101 - 102, 317. CVA Heidelberg 3, 77, πίν. 129 ἀριθ. 3 - 5.

CXXV. Κ έ ω ς (167). — Ὅστρακα ἐκ τοῦ ἱεροῦ εις τὴν θέσιν τῆς Ἀγίας Εἰρήνης (Hesperia 1962, 281, 1964, 332 - 333, πίν. 63 a-c) καὶ δύο

πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, ἀμφορεὺς καὶ λήκυθος, ἐξ ἄλλων θέσεων, εὐρισκόμενα νῦν ἐν Χαϊδελβέργῃ, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν νῆσον. AA 1954, 57 - 61. CVA Heidelberg 3, 32 - 33, 36, πίν. 100 ἀριθ. 1 - 2, πίν. 102 ἀριθ. 6. PGP, 72, 75, 76, 212, 321.

CXXVI. Τήνος (168). — Ἐκ τάφων τῆς θέσεως ἔχουν γνωσθῇ αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες κεραμικῶν εὐρημάτων, περιλαμβάνουσαι ἐν συνόλῳ περισσότερα τῶν 34 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα τῶν ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν ἢ πρώιμων γεωμετρικῶν χρόνων.

(1) Πέντε ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων τοῦ Ξόμπουργου. Τρία τούτων προέρχονται ἐκ τῶν παλαιότερων ἐρευνῶν (Musée Belge 1907, 42 - 43. Annuario 1925 - 26, 226 - 228. PGP, 128, 160 - 161) καὶ δύο, οἰνοχόη καὶ ὕδρία, προέρχονται ἐκ νεωτέρων εὐρημάτων. ΑΔ 1967 Χρον., 464.

(2) Ὅμας πέντε ἀγγείων, ἥτοι λήκυθος, σκύφος, κύπελλον ἐπὶ ὕψηλοῦ ποδὸς καὶ δύο πρόχοι, ἐκ τάφου παρὰ τὸ χωρίον Κάμπος. GGP, 149.

(3) Ὅμας δέκα ἐννέα ἀγγείων ἐκ τῶν τάφων τῆς Καρδιανῆς. Annuario 1925 - 26, 203 - 234. PGP, 128, 159 - 160, 187 - 189, 194. GGP, 152 - 155, 167 - 171.

(4) Ὅμας πέντε ἀγγείων ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Βατικανοῦ. C. Albizzati, Vasi antichi dipinti del Vaticano. Fasc. I, 1 - 5. PGP, 158 - 159. GGP, 152 - 155, 414.

(5) Ἀγνώστου προελεύσεως πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ ὄστρακα ἀγγείων ἐκ Τήνου ἐν τοῖς Μουσείοις Τήνου καὶ Μυκόνου. PGP, 161.

CXXVII. Σύρος (169). — Εἷς πρωτογεωμετρικὸς ἀμφορεὺς ἐν τῷ Ἑθνικῷ Ἀρχαιολογικῷ Μουσείῳ Ἀθηνῶν ἐκ τῆς νήσου, κοσμούμενος δι' ὁμοκέντρων κύκλων. AM 1897, 245 εἰκ. 16. PGP, 32 - 33, 212, 322.

CXXVIII. Ρήνεια (170). — Ἡ κεραμικὴ ἐκ τῆς τάφρου καθάρσεως τῆς Δήλου καὶ τῶν τάφων εἰς τὴν θέσιν Παρακαστρὶ ἐπισκοπεῖται συνοπτικῶς ἐν PGP, 127 - 128, 154 - 158, 186 - 187, 194.

CXXIX. Δήλος (171). — Πρωτογεωμετρικὰ ὄστρακα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ, πλὴν τῆς προμνημονευθείσης κεραμικῆς ἐκ τῆς τάφρου καθάρσεως ἐπὶ τῆς Ῥηνείας. CRAI 1908, 180. BCH 1911, 355 - 360 ἀριθ. 9 - 10, 23 - 26, 1947 - 48, 245, πίν. 43 ε καὶ πίν. 44.

CXXX. Μίλητος (172). — Πρωτογεωμετρικὰ ὄστρακα ἀπὸ πρώιμων μέχρις ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, ἀνήκοντα εἰς τοὺς γνωστοὺς

τύπους αγγείων της ηπειρωτικής Ελλάδος και μαρτυρούντα στενήν σχέσιν πρὸς τὴν κεραμικὴν τῶν Ἀθηνῶν, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. IM 1957, 121 - 122, πίν. 36 - 37, 1959 - 60, 38, 53 - 54, πίν. 52 ἀριθ. 3 - 4, πίν. 53 ἀριθ. 1 - 2. GDA, 179 - 180. DAG, 66 - 68, 453 (index).

CXXXI. Ἰα σ ὀ ς (173). — Πολυάριθμα αγγεῖα παρέσχον οἱ τάφοι τῆς θέσεως. Μεταξὺ τούτων περιλαμβάνονται πίθοι, πρόχοι, τριφυλλόστομοι οἰνοχοαί, σκύφοι, κρατῆρες ἐπὶ ὑψηλοῦ ποδός, κάνθαροι καὶ ἄλλα αγγεῖα τῶν γνωστῶν ἐξ Ἑλλάδος τύπων ὡς καὶ τινα, τοπικῆς παραγωγῆς, ἀκόσμητα χειροποίητα αγγεῖα. Ἡ κόσμησις ἀποτελεῖται ἀπὸ καθέτους ἢ ὀριζοντίας, εὐθείας ἢ κυματοειδεῖς, γραμμάς, ὁμοκέντρους κύκλους καὶ ἡμικύκλια, δικτυωτὰ τρίγωνα, διπλᾶ τρίγωνα συναπτόμενα κατὰ τὰς κορυφὰς καὶ ἄλλα παρεμφερῆ γραμμικὰ κοσμήματα (Annuario 1969 - 70, 439 - 470 εἰκ. 12 - 14. TAD 1970 (I), 145 - 146). Ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ ἐπὶ πλέον ἔχουν ἀναφερθῇ πολυάριθμα ὄστρακα παρεμφερῶν τύπων αγγείων. Annuario 1961 - 62, 534, 537 εἰκ. 50 a, 1965 - 66, 417, 420 εἰκ. 26.

CXXXII. C ö m l e k ç i (174). — Ἐκ τῆς θέσεως προέρχεται ἓν πρωτογεωμετρικὸν αγγεῖον. GDA, 179 ὑποσημ. 1.

CXXXIII. Π ά ρ ο ς (175). — Πολυάριθμα ὄστρακα ἀναφέρονται χωρὶς νὰ περιγράφωνται, ἐκ τοῦ λόφου τῶν Κουκουναριῶν (ΠΑΕ 1974, 186. Ἔργον 1974, 86 - 87, 1977, 151, 1979, 24, 1980, 39) καὶ ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ τῆς Παροικίας (AM 1917, 73 - 85). Τὰ τελευταῖα μνημονεύονται ὡς γεωμετρικὰ ἀλλὰ τινα τούτων, κοσμούμενα δι' ὁμοκέντρων κύκλων, ἡμικυκλίων καὶ ἄλλων γραμμικῶν κοσμημάτων καὶ ἀνήκοντα εἰς σκύφους κρατῆρας καὶ ἀμφορεῖς, προέρχονται προφανῶς ἀπὸ ἀττικῆς προελεύσεως πρωτογεωμετρικὰ αγγεῖα. PGP, 212 - 213.

CXXXIV. Ν ά ξ ο ς (176). — Περισσότερα τῶν 12 πρωτογεωμετρικὰ αγγεῖα προέρχονται ἐκ τῶν γνωστῶν τάφων τῆς θέσεως. Μεταξὺ τούτων περιλαμβάνονται τρεῖς λήκυθοι, δύο οἰνοχοαί, τρεῖς χυτροειδεῖς ἀμφορεῖς, πρόχους, θήλαστρον, πυξίς καὶ κρατηρόσχημον κύπελλον (ΠΑΕ 1960, 258 - 259, πίν. 195, 1963, 154 - 155, πίν. 136 a, 1971, 174, πίν. 207 γ). Ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ ἐπὶ πλέον ἔχουν ἀναφερθῇ δύο ληκύθια (ΠΑΕ 1951, 222) καὶ πολυάριθμα ὄστρακα. Ἐν τῷ Μουσείῳ Νάξου τέλος ὑπάρχουν ἀγνώστου προελεύσεως πρωτογεωμετρικὰ αγγεῖα. PGP, 72, 75, 213, 322.

CXXXV. Δ ο ν ο ὕ ς α (177). — Ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ τῆς θέσεως ἤλθεν εἰς φῶς ἄφθονος πρωτογεωμετρικὴ καὶ γεωμετρικὴ κεραμικὴ περιλαμβά-

νους αμφορεῖς, ὑδρίας, σκύφους, κρατῆρας, οἰνοχόας καὶ ἄλλα ἀγγεῖα τῶν γνωστῶν τύπων. Ἡ κόσμησις τῶν ἀγγείων ἀποτελουμένη ἐξ ὁμοκέντρων κύκλων καὶ ἡμικυκλίων, δικτυωτῶν τριγώνων καὶ ῥόμβων, κατακορύφων εὐθειῶν καὶ κυματιστῶν γραμμῶν εἰς ποικίλους συνδυασμοὺς, μαρτυρεῖ, κατὰ τὴν ἀνασκάψαν, ὅτι ἡ κεραμικὴ τῆς Δονούσης συνδέεται πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς Δωδεκανήσου μᾶλλον καὶ τῆς Σάμου παρὰ πρὸς τὴν κεραμικὴν τῶν λοιπῶν Κυκλάδων καὶ ὅτι χρονολογικῶς ἡ κεραμικὴ αὕτη, παρὰ τὴν ἔντονον πρωτογεωμετρικὴν παράδοσιν ἣτις μαρτυρεῖται ἐξ αὐτῆς, ἀνήκει εἰς τὴν ὥριμον γεωμετρικὴν περίοδον. ΑΔ 1967 Χρον., 467, πίν. 349 β-γ, 1969 Χρον., 390 - 393, πίν. 399 - 402, 1970 Χρον., 426 - 428, πίν. 367 - 368, 1971 Χρον., 465 - 467, πίν. 473 - 474, 1973 Χρον., 544 - 547, πίν. 508.

CXXXVI. Σίφος (178). — Ὅστρακα, τινὰ τῶν ὁποίων προέρχονται ἐκ σκύφων καὶ ἐν ἐκ κρατῆρος, ἔχουν γνωσθῇ ἐκ τῆς νήσου μαρτυροῦντα ἔντονον ἀττικὴν ἐπίδρασιν. BSA 1949, 40 - 41, πίν. 12 ἀριθ. 10 - 11, πίν. 13 ἀριθ. 4, 7, 8. PGP, 214 - 215. Ἔργον 1980, 39.

CXXXVII. Ἀλικαρνασσός (179). — Ἐκ τῶν γνωστῶν τάφων τῆς περιοχῆς τῆς ἀρχαίας Ἀλικαρνασσοῦ προέρχονται αἱ ἐπόμεναι ομάδες κεραμικῶν δεδομένων.

(1) Ὅμας ἐπτά ἀγγείων, ἀποτελουμένη ἐκ δύο ἀμφορέων, δύο τριφυλλοστόμων οἰνοχοῶν, δύο σκύφων ἐπὶ κωνικοῦ ποδὸς καὶ ἐνὸς κρατῆρος, προέρχεται ἐκ τῶν τάφων παρὰ τὸ χωρίον Dirmil. Τὰ ἐν λόγῳ ἀγγεῖα κοσμοῦνται δι' ὁμοκέντρων κύκλων ἢ ἡμικυκλίων καὶ μαρτυροῦν στενοὺς δεσμοὺς πρὸς τὴν Ἀττικὴν. AJA 1963, 357 - 361, πίν. 83 - 84. Katal. Bodr., 31 - 32, πίν. 37 - 38.

(2) Ὅμας τριῶν περίπου ἀγγείων, ἥτοι ἀμφορέως, πρόχους καὶ κύπελλον, ὡς καὶ ὅστρακα ἄλλων ἀγγείων ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως Assarlik. JHS 1887, 68, 72. PGP, 218 - 221. BMC I (I), 211 - 216 ἀριθ. A 1101 - 1116.

CXXXVIII. Κάλυμνος (180). — Μία οἰνοχόη, κοσμουμένη δι' ὁμοκέντρων κύκλων, τοῦ Μουσείου Πόθιας τῶν ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, εἶναι γνωστὴ ἀπὸ τὴν νήσον. JHS 1961 AR, 35. BSA 1962, 173 ὑπόσημ. 187.

CXXXIX. Κίμωλος (181). — Δύο ἀγγεῖα, ἀμφορίσκος καὶ τριφυλλόστομος οἰνοχόη, κοσμούμενα διὰ δικτυωτῶν τριγώνων, εἶναι γνωστὰ ἐκ τῆς νήσου. AM 1954 - 55, 154.

CXL. Ἀμοργός (182). — Τέσσαρα ἀγγεῖα, δύο οἰνοχόαι, πρό-

χους καὶ κύπελλον ἐπὶ ὑψηλοῦ ποδός, ἀττικής προελεύσεως, ἔχουν γνωσθῇ ἀπὸ τὴν νήσον. JdI 1900, 52 εἰκ. 108. JHS 1951, 251. PGP, 214, 321.

CXLI. Κ ὦ ς (183). — Εἰς τὰ πολυάριθμα γνωσθέντα ἐκ τῶν τάφων τῶν Σεραγίων πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα περιλαμβάνονται 30 τριφυλλόστομοι οἶνοχοαι, 12 σκύφοι, 3 ὑπίποδα κύπελλα, 6 λήκυθοι, 5 πρόχοι, 5 ὑδρίαι καὶ ἄλλα ἀγγεῖα, ἐν οἷς καὶ 4 χειροποίητα. Ἡ κόσμησις τῶν ἀγγείων ἀποτελεῖται ἐξ εὐθυγράμμων κυρίως σχημάτων, δικτυωτῶν ρόμβων καὶ τριγώνων, μαρτυροῦσα μετὰ τῶν σχημάτων τῶν ἀγγείων ὅτι πρόκειται περὶ τοπικοῦ δωδεκανησιακοῦ πρωτογεωμετρικοῦ κεραμικοῦ ἐργαστηρίου δεχομένου ὅμως καὶ ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος ἐπιδράσεις, ὡς μαρτυρεῖ ἡ χρῆσις καὶ ὁμοκέντρων κύκλων καὶ ἡμικυκλίων ἐπὶ πολλῶν ἀγγείων τῆς θέσεως. Annuario 1972 - 73, 155 - 184. PGP, 222 - 235. GGP, 263 - 274, GDA, 173 - 175. DAG, 75 - 76, 453 (index).

CXLII. Μ ἦ λ ο ς (184). — Δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, σκύφος καὶ ἀμπορεύς, κοσμούμενα δι' ὁμοκέντρων κύκλων καὶ προερχόμενα πιθανῶς ἐξ Ἀττικῆς, ἔχουν γνωσθῇ ἐκ τῆς νήσου. E. Langlotz, Martin von Wagner-Museum der Universität Würzburg, griechische Vasen, München 1932, 9, πίν. 4, 76. Tiryns I, 154, εἰκ. 18. PGP, 84, 214, 321. ÖJh 1951 - 52, 53. GDA, 222, 371.

CXLIII. Ρ ὀ δ ο ς (185). — Ἡ γνωστὴ ἐκ Ῥόδου πρωτογεωμετρικὴ κεραμικὴ προέρχεται ἐκ τάφων τῆς Ἰαλυσοῦ (CR VIII, 161 - 166, εἰκ. 149 - 153, περὶ τὰ 17 ἀγγεῖα) καὶ Καμείρου (CR VI - VII, 119 - 132. JdI, 1886, 136 - 137, ὁκτὼ περίπου ἀγγεῖα) ὡς καὶ ἐκ στρωμάτων κατοικήσεως ἢ λατρείας τῆς Καμείρου (CR VI - VII, 360 - 362, εἰκ. 92 - 106) καὶ Λίνδου (Lindos I, 57 - 60, 233 - 240). Τὸ σύνολον τοῦ ὑλικοῦ τούτου ἐπισκοπεῖται ἐν PGP, 225 - 233.

CXLIV. Χ α ν ι ᾶ (186). — Εἰς τοῦλάχιστον ἀμπορεύς, ἐκ τῶν πολυαριθμῶν ἀγγείων τῶν τριῶν ὑπομινωικῶν-πρωτογεωμετρικῶν θαλαμοειδῶν τάφων τῆς θέσεως, ἀναφέρεται ὡς ἀνήκων εἰς τοὺς μεταβατικούς πρὸς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον χρόνους (AA 1930, 164), πρωτογεωμετρικὰ δὲ ὄστρακα ἔχουν εὑρεθῇ καὶ εἰς τὸν οἰκισμὸν τοῦ Καστελλίου. AD 1971 Χρον., 508.

CXLV. Μ ὀ δ ι (187). — Περισσότερα τῶν 59 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἔχουν συλλεγῇ ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως. Μεταξὺ τῶν ἀγγείων τούτων καταλέγονται «κρατηρίσκοι, σκύφοι, λοπάδια, πυξίδες, προχοῖσκαί, κύα-

θοι, μεγάλοι πρόχοι, τεφροδόχοι κάλπαι, πίθοι, ἀμφορεῖς κ.λ.π.». Κρ. Χρον. 1953, 485 - 486. ΑΔ 1968 Χρον., 418.

CXLVI. Βρύσες (188). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ πολυ-
ἀριθμα ὑπομινωικά ἢ πρωτογεωμετρικά ἀγγεῖα φέροντα τὰς «χαρακτηρι-
στικὰς τῆς ἐποχῆς γραπτὰς γραμμικὰς παραστάσεις». Ἐπ. Ἐτ. Κρ. Σπ.
1940, 485.

CXLVII. Κολλυβᾶ Μετόχι (189). — Ἐκ τῶν τεσσάρων ὡς πρω-
τογεωμετρικῶν δημοσιευθέντων ὑπὸ τοῦ Μαρινάτου ἀγγείων τοῦ τάφου
εἰς τὴν θέσιν, ἓν μόνον, ἢ τριφυλλόστομος οἶνοχόη, εἶναι κατὰ τὸν
Desborough πρωτογεωμετρική, δύο ἕτερα ἀγγεῖα, κρατὴρ καὶ ἀμφορίσκος,
εἶναι ὑπομινωικοῦ χαρακτῆρος καὶ εἰς ἀμφορεὺς τῆς γεωμετρικῆς περιό-
δου. ΑΔ 1931 - 32, 1 - 2. PGP, 252.

CXLVIII. Καλὸ Χωριὸ (191). — Τεμάχια πρωτογεωμετρικῶν ἀγ-
γείων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως. Κρ. Χρον. 1947, 639, 1951, 100. PGP,
259.

CXLIX. Ἀνώπολις (192). — Δύο ἀγγεῖα ἐκ τοῦ γεωμετρικοῦ
νεκροταφείου τῆς θέσεως, ψευδόστομος ἀμφορεὺς, κοσμούμενος κατὰ τὸν
ὄμον διὰ τριγώνων καὶ ἐπαλλήλων γωνιῶν, καὶ στάμνος, κοσμουμένη δι'
ὁμοκέντρων κύκλων μὲ σταυρὸν εἰς τὸ κέντρον, κατὰ τὸν Desborough
χρονικῶς ἀνήκουν ἐγγὺς εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον. AJA 1897,
258 εἰκ. 5. JdI 1899, 41 εἰκ. 26. PGP, 251, 324.

CL. Καβροχώρι (193). — Δύο ψευδόστομοι ἀμφορεῖς καὶ κρα-
τηρίδιον πρωτογεωμετρικῶν χρόνων μνημονεύονται, χωρὶς νὰ εἰκονίζωνται
ἢ περιγράφωνται, ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1971 Χρον., 393.

CLI. Τύλισος (194). — Ψευδόστομος ἀμφορεὺς, κοσμούμενος διὰ
τριγώνων καὶ ἄλλων γραμμικῶν κοσμημάτων ἐπὶ τοῦ ὄμου, ὅστις ἄλλοτε
ἐθεωρεῖτο ὑπομινωικός, ταξινομεῖται ὡς πρωτογεωμετρικός ὑπὸ τοῦ Des-
borough. PGP, 255 - 256.

CLII. Κνωσός (195). — Αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες κεραμικῶν δεδομένων
ἔχουν γνωσθῇ ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Κνωσοῦ.

(1) Ὅμας κεραμικῶν δεδομένων προερχομένη ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ εὗρε-
θεῖσα δὲ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῶν ἐτῶν 1957 - 1961 ἐκατέρωθεν τῆς Βασι-

λικής Ὀδοῦ (Survey, ἀριθ. 122 - 123 καὶ δυτικώτερον) καὶ ἐκτενῶς περιγραφομένη ἐν BSA 1972, 63 - 98.

(2) Περί τὰ 128 ἀγγεῖα πρωίμων ἢ μέσων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων προερχόμενα ἐκ τῶν ὀκτῶ θαλαμοειδῶν τάφων τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. BSA 1960, 128 - 148.

(3) Ὅστρακα ἐκ τοῦ τάφου κατὰ τὸ νότιον ἄκρον τοῦ λόφου Κεφάλαι. BSA 1963, 42 - 43.

(4) Περισσότερα τῶν 110 πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων τῆς περιοχῆς Ἀμπελοκήπων-Τεκκέ. BSA 1963, 34 - 38 (18 ἀγγεῖα). JHS 1977 AR, 11 - 17 (περισσότερα τῶν 100 ἀγγεῖα. Τάφος J πεντήκοντα, τάφος D μεγάλη ποσότης κεραμικῆς, τάφος E δέκα ἀγγεῖα, τάφος F τρία ἀγγεῖα, τάφος Q περισσότερα τῶν 30 ἀγγεῖα), εἰκ. 37. JHS 1979 AR, 46 - 49 (πολυ-ἀριθμα ἀγγεῖα).

(5) Πολυἀριθμα πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἐκ τοῦ νεκροταφείου τῆς Φορτέτσας. Fortetsa, 142 - 191.

(6) Δώδεκα ἀγγεῖα ἐκ τοῦ τάφου παρὰ τὴν βίλλαν «Ἀριάδνη». BSA 1963, 38 - 41. Τὰ εὑρήματα τῶν ἀνασκαφῶν μέχρι τοῦ 1952 ἐπισκοποῦνται ἐν PGP, 236 - 250.

CLIII. Ἀνάβλοχος (196). — Ἐκ τῆς γνωστῆς κεραμικῆς τῆς θέσεως εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἀνήκει μία πρόχους, κοσμουμένη δι' ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων, καὶ τεμάχιον ψευδοστόμου ἀμφορέως. BCH 1931, 376 εἰκ. 12. PGP, 260.

CLIV. Φοινικιά (197). — Ἐκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται εἴκοσι δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ τεμάχια ἄλλων. Ἐνδεκα τῶν ἀγγείων τούτων περιγράφονται ἐν ΑΔ 1931 - 32, 3 - 5 καὶ ἕτερα ἔνδεκα ἐν ΠΑΕ 1967, 113 - 114, πίν. 201 α, 202 α. PGP, 254 - 255.

CLV. Ὀλοῦς (198). — Τὰ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων (II Γ, LXX) μνημονευθέντα ἀνωτέρω κεραμικὰ εὑρήματα ἐκ τῶν ὑπομινωικῶν-πρωτογεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως πρέπει νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. Necr. Mir., 25 - 38, 51 - 57. ΑΔ 1973 Χρον., 586 - 588.

CLVI. Λιόπετρο (199). — Ἡ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων μνημονευθεῖσα κεραμικὴ ἐκ τῶν ὑπομινωικῶν-πρωτογεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως (II Γ, LXXI) ἀνωτέρω δύναται νὰ μνημονευθῇ καὶ ἐνταῦθα. ΑΔ 1972 Χρον., 650.

CLVII. Ἀρχάνες (200). — Περισσότερα τῶν 78 πρωτογεωμετρικὰ

καὶ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἔχουν γνωσθῇ ἐκ τῆς θέσεως ἀλλ' αἱ περιστάσεις εὐρέσεως τούτων δὲν εἶναι γνωσταί. Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα κοσμοῦνται διὰ τριγώνων καὶ εὐθυγράμμων κοσμημάτων ἢ καὶ συνεχομένων σπειρῶν καὶ παραβάλλονται πρὸς τὰ ἀγγεῖα τῆς Φορτέτσας. BSA 1930 - 31, 72 - 75 ἀριθ. 40 - 48 (ὀκτὼ ἀγγεῖα). AJA 1936, 372 (πεντήκοντα ἀγγεῖα). Κρ. Χρον. 1950, 441 - 462 (εἴκοσι πῆλινα ἀγγεῖα καὶ πῆλινος οἰκίσκος).

CLVIII. Πισκοκέφαλο (203). — Ἐκ τῶν δύο ταφικῶν σπηλαίων τῆς θέσεως συνελέγησαν περισσότερα τῶν 120 πρωτογεωμετρικὰ καὶ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΠΑΕ 1952, 639 - 643, 1953, 292 - 294.

CLIX. Κρουσώνας (204). — Τρία πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, προχοῖδιον μὲ κόσμησιν τριγώνων ἐπὶ τῶν ὤμων, κύπελλον καὶ κέρνος, ἐκ παιδικῆς ταφῆς καὶ ὄστρακα πίθων ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. Ἔργον 1970, 189 - 190. ΑΔ 1971 Χρον., 493, 1973 Χρον., 572.

CLX. Κανλι Καστέλλι (205). — Εἰς πρωτογεωμετρικὸς σκύφος ἐκ τάφου ἔχει γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. PGP, 83, 247 ὑποσημ. 1, 259.

CLXI. Κριτσά (206). — Πολλὰ μικρὰ ἀγγεῖα ἤλθον εἰς φῶς ἐκ τῶν θαλάμων καὶ τῶν δρόμων τῶν δύο θολωτῶν τάφων τῆς θέσεως. Ἐκ τῶν ἀγγείων τούτων κατονομάζονται εὐμέγεθες φλασκίον, πρόχους, μέγα κυλινδρικὸν ἀγγεῖον, ταφικὸς ἴσως πίθος, καὶ ἄλλα ἀγγεῖα. Κρ. Χρον. 1953, 485. BCH 1954, 155.

CLXII. Μουλιανὰ (207). — Τέσσερα ὑπομινωικά - πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἐκ τοῦ ΥΜ ΙΙΙ Γ θολωτοῦ τάφου Α, μνημονευθέντα μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων (ΙΙ Γ, LXXIII) ἀνωτέρω, δύνανται νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. ΑΕ 1904, 432 - 37. PGP, 269 - 270.

CLXIII. Πρινιάς (208). — Ἐκ τῆς θέσεως προέρχονται πολυάριθμα, ἀνεπαρκῶς ὅμως ἔτι γνωστά, πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων τοῦ νεκροταφείου τῆς Σιδεροσπηλιάς (Cronache 1969, 7 - 32. ΑΔ 1972 Χρον., 633 - 634, 1973 Χρον., 579 - 580. Πεπραγ. τοῦ Γ' Διεθν. Κρητολ. Συνεδρ., τόμ. Α' 1973, 286 - 289. BCH 1971, 1055 - 1056, 1974, 718) καὶ ὄστρακα ἐκ τῶν στρωμάτων κάτωθεν τοῦ δαπέδου τοῦ ναοῦ Α ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως. Annuario 1914, 71 - 74 εἰκ. 40 - 41. ΑΔ 1969 Χρον., 414. PGP, 259. GGP, 416.

CLXIV. Ψυχρὸ (209). — Ἐκ τοῦ Δικταίου ἄντρου προέρχονται δύο πρωτογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, ἐν μόνωτον μονόχρωμον κύπελλον καὶ εἰς ἀρύ-

βαλλος κοσμούμενος δι' ήμικυκλίων και άλλων γραμμικών κοσμημάτων κατά τόν ὄμον και διά τεθλασμένης γραμμής ἐπὶ τῆς κοιλίας. CCO, 56 - 57 ἀριθ. 239 - 240. H. Payne Necrocorinthia, 6 εἰκ. 3 a. CVA Oxford 2, 53 πίν. I ἀριθ. 1. PGP, 255. GGP, 236 ὑποσημ. 6.

CLXV. Σφακιά (210). — Περί τὰ 30 ἀγγεῖα (BCH 1956, 359), ἐν οἷς μόνωτοι κύαθοι, προχοῖσκαι, ἀρύβαλλοι και κρατηρίσκοι τοῦ «κοινοῦ χαρακτηῖρος» τῆς ἀνατολικῆς Κρήτης, κατά τόν ἀνασκάψαντα, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν, 13 τῶν ὁποίων και εἰκονίζονται. ΠΑΕ 1955, 295 - 296, πίν. 111 α.

CLXVI. Παναγία (211). — Δύο τριφυλλόστομοι οἰνοχόαι, παραβαλλόμεναι πρὸς πρωτογεωμετρικά ἀγγεῖα τῆς Κνωσοῦ, και δύο μικραὶ ὕδρῖαι μὲ πιθανὰς πρωτογεωμετρικὰς ἐπιδράσεις ἐξ Ἀττικῆς μνημονεύονται ἀπὸ τὴν θέσιν. PGP, 253 - 254.

CLXVII. Βρόκαστρο (212). — Ἡ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων περιγραφεῖσα ἀνωτέρω (II Γ, LXXVII) κεραμικὴ ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ και τῶν τάφων τῆς θέσεως, ἀν και διατηροῦσα τὴν ὑπομινωικὴν παράδοσιν, χρονικῶς καλύπτει και τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον. PGP, 262 - 267.

CLXVIII. Πραισὸς (213). — Τρία πρωτογεωμετρικά ἀγγεῖα, ἀμφορεὺς κύπελλον και κρατηρόσχημον ἀγγεῖον, προερχόμενα ἐκ κατασχεσεως εἰς χεῖρας ἀρχαιοκαπήλων, εἶναι γνωστὰ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1966 Χρον., 418.

CLXIX. Ἀρκάδες (214). — Τέσσαρα ἀγγεῖα ἐκ τῶν Ἰταλικῶν ἀνασκαφῶν, ἥτοι μέγας ταφικὸς κρατὴρ ἢ πίθος κοσμούμενος δι' ὁμοκέντρων κύκλων, δύο θήλαστρα και πτηνόμορφος ἀσκὸς (Annuario 1927 - 29, 176, 194, 200, εἰκ. 196, 215 - 216, 221) ἀνήκουν ἴσως εἰς πρωτογεωμετρικοὺς Β χρόνους (PGP, 254, 326). Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν ἀνασκαφῶν μνημονεύεται τριφυλλόστομος οἰνοχόη (ΑΔ 1969 Χρον., 417) και δύο πρωτογεωμετρικοὶ Β πίθοι, ὁ εἰς τῶν ὁποίων κοσμεῖται δι' ὁμοκέντρων κύκλων. ΑΔ 1970 Χρον., 456 - 458, πίν. 399 α - β.

CLXX. Κοῦρτες (215). — Ἐκ τῶν πολυαρίθμων ἀλλ' οὐχὶ ἐκ συστηματικῶν ἀνασκαφῶν προερχομένων ἀγγείων τῆς θέσεως, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων ἀνήκουν εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους, μερικὰ δύνανται νὰ ταξινομηθοῦν ὡς πρωτογεωμετρικά Β κατά τόν Desborough. PGP, 256 - 258.

CLXXI. Ἀνδρόμυλοι (216). — Περισσότερα τῶν 300 πρωτογεωμετρικά καὶ γεωμετρικά ἀγγεῖα ἔχουν συλλεγῆ ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως. Ἐκ τούτων ἑκατὸν περίπου ἀγγεῖα εἶχον ἀνακαλυφθῆ ὑπὸ ἰδιώτου καὶ κατεσχέθησαν ὑπὸ τῶν ἀρχῶν (BSA 1901 - 2, 249, 1905 - 6, 24, 43 - 57. Ar. Cr., 325. GGP, 417), πενήκοντα ἐπὶ πλέον ἀγγεῖα συνελέγησαν ἐκ τοῦ τάφου μεταξὺ Ἀνδρομύλων καὶ Συκιᾶς (ΠΑΕ 1953, 365) καὶ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα περίπου ἀγγεῖα συνελέγησαν ἐκ τῆς συστάδος τῶν 15 τάφων εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν. ΠΑΕ 1954, 366.

CLXXII. Γόρυς (217). — Εἴκοσι τέσσαρα περίπου πῆλινα ἀγγεῖα καὶ πῶματα ἀγγείων ἐκ τοῦ θολωτοῦ τάφου τῆς θέσεως εἰκονίζονται καὶ μεταξὺ τούτων καταλέγονται πίθοι, ἀμφορεῖς, οἰνοχοαὶ καὶ κύπελλα. Ἡ κόσμησις ἀποτελεῖται ἐκ ταινιῶν, ὁμοκέντρων κύκλων ἢ ἡμικυκλίων, τριγώνων, ῥόμβων καὶ ἀβακοειδῶν κοσμημάτων, χρονολογοῦσα τὰ ἀγγεῖα ἀπὸ πρῶιμων μέχρι πρωτογεωμετρικῶν Α χρόνων (ΠΑΕ 1966, 189 - 191, πίν. 163 - 166 α. ΑΔ 1967 Χρον., 485 - 486, πίν. 357). Πλὴν τῶν ἀγγείων ἐκ τοῦ τάφου ἔχουν γνωστῇ καὶ ὄστρακα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ, ἐν τῶν ὁποίων ἦτο πρὸ πολλοῦ γνωστόν. JdI 1899, 40 εἰκ. 22. PGP, 368. Annuario 1955 - 56, 215 - 217.

CLXXIII. Ἅγιος Στέφανος (218). — Δέκα πρωτογεωμετρικά ἀγγεῖα «ἐπαρχιακῆς ἐμφανίσεως» κατὰ τὸν ἀνασκάψαντα ἔχουν ἀναφερθῆ ἐκ τῆς θέσεως. ΠΑΕ 1954, 368.

CLXXIV. Φαιστός (220). — Πρωτογεωμετρικὴ κεραμικὴ ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ (PGP, 258. Annuario 1957 - 58, 255 - 265, 1961 - 62, 377 - 504. GGP, 235, 255 - 257, 410) καὶ τῶν τάφων ἔχει ἀναφερθῆ ἐκ τῆς θέσεως. Rend. Accad. dei Linc. 1902, 318 - 323. Annuario 1957 - 58, 355 - 359, 1969 - 70, 41 - 70. DAG, 129, 209.

CLXXV. Πετροκεφάλι (221). — Περί τὰ 77 πρωτογεωμετρικά ἀγγεῖα περιγράφονται ἐκ τοῦ τάφου ἢ ἀποθέτου τῆς θέσεως. Annuario 1957 - 58, 359 - 365, 1967 - 68, 181 - 209.

CLXXVI. Κάτω Σύμη (222). — Ἐκ τῆς πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς τοῦ ἱεροῦ τῆς θέσεως δύο μόνωτα κύπελλα εἰκονίζονται ἐν ΠΑΕ 1975, πίν. 267 ε.

CLXXVII. Ροτάσι (223). — Τριάκοντα πρωτογεωμετρικά ἀγγεῖα ἐκ τοῦ θολωτοῦ τάφου τοῦ ἀνασκαφέντος τὸ ἔτος 1954 μνημονεύονται συν-

τόμος (Κρ. Χρον. 1954, 516. BCH 1955, 304, 1956, 343) και άγνωστος αριθμός πρωτογεωμετρικών Β άγγείων περιλαμβάνεται μεταξύ των 250 άγγείων έκ του θολωτού τάφου του άνασκαφέντος τó έτος 1958. Κρ. Χρον. 1958, 468. GGP, 416 (Rhytion).

CLXXVIII. Ριζοκάρασo (225). — Έκ τής θέσεως έχουν άναφερθῆ δύο ομάδες τοπικής κεραμικής ήτοι: (1) Περί τὰ 62 άγγεία έκ του άνασκαφέντος τó έτος 1937 τάφου (RDAC 1937 - 39, 14 - 21) και (2) περί τὰ 40 άγγεία έκ των άνασκαφέντων τó έτος 1971 τάφων. RDAC 1972, 143 - 155.

CLXXIX. Λάπηθος (226). — Αί επόμεναι ομάδες κεραμικών δεδομένων των τοπικών κατηγοριών έχουν άναφερθῆ έκ τής θέσεως.

(1) Πολύαριθμα κεραμικά δεδομένα έκ των παλαιoτέρων άνασκαφών των νεκροταφείων εις τὰς θέσεις Κάστρος και Πλάκες περιγραφόμενα έν SCE I, 172 - 276 και επισκοπούμενα μετά των λοιπών γεωμετρικών δεδομένων έν SCE IV (2), 186 - 192.

(2) Περί τὰ 69 ΚΓ I άγγεία έκ του τάφου 502 τής 'Αγίας 'Αναστασίας (SCE I, 164) περιγραφόμενα έν RDAC 1966, 1 - 12.

(3) Περί τὰ 250 άγγεία έκ του τάφου Ρ 74 τής θέσεως Προστέμενος. RDAC 1965, 74 - 111.

(4) Πολύαριθμα άγγεία έκ των τάφων του νεκροταφείου εις τήν θέσιν Βαθυρκάκας. RDAC 1964, 114 - 129.

CLXXX. Άγιος 'Ιάκωβος (227). — Κεραμική τοπικού χαρακτήρος έκ του ιεροῦ τής θέσεως. SCE I, 364 - 370.

CLXXXI. Άγία Ειρήνη (229). — Τοπικού χαρακτήρος κεραμική έκ του ιεροῦ. SCE II, 774 - 775. SCE IV (2), 48 - 93 (σποράδην).

CLXXXII. Κυθραία (230). — Έκ τής θέσεως έχουν άναφερθῆ περίπου 233 άγγεία τής ύπ' έξέτασιν περιόδου. Έκ τούτων 41 ΚΓ I άγγεία προέρχονται έκ του τάφου 4, περί τὰ 126 ΚΓ I - II άγγεία έκ του τάφου III και 66 ΚΓ I - III άγγεία έκ του τάφου 2. RDAC 1965, 33 - 73.

CLXXXIII. Παλαίκυθρο (231). — Εὐβοϊκής προελεύσεως υποπρωτογεωμετρικός σκύφος, κοσμούμενος δι' άνεστραμμένων ήμικυκλίων. RDAC 1973, 179 - 185.

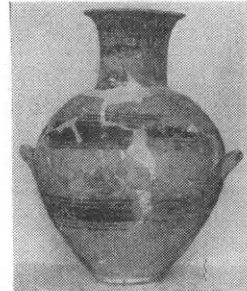
CLXXXIV. Έγκωμη (232). — Ολίγα ΚΓ I - III όστρακα. Enkomi II, 536.

1. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,42μ.)

2. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,45μ.)

3. Αἴγινα, (ὑψ. 0,57μ.)

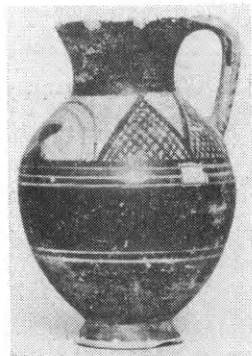
4. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,38μ.)

5. Ἄργος, (ὑψ. 0,14μ.)

6. Αἴγινα, (ὑψ. 0,164μ.)

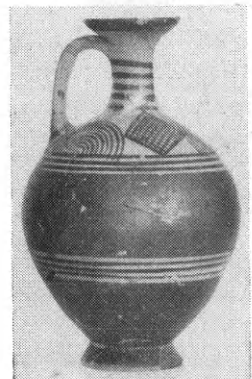
7. Ἐλευσίς

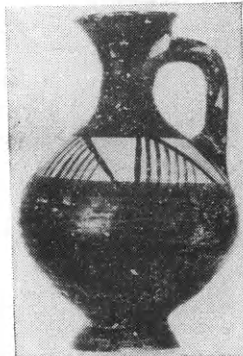
8. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,268μ.)

9. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,30μ.)

10. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,139μ.)

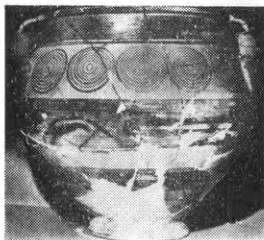
11. Ἄργος, (ὑψ. 0,11μ.)

12. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,166μ.)

13. Τίρυνς, (ύψ. 0,11μ.)

14. Ἄργος

15. Ἀθῆναι, (ύψ. 0,095μ.)

16. Ἄργος, (ύψ. 0,081μ.)

17. Ἀθῆναι, (ύψ. 0,064μ.)

18. Ἀθῆναι, (ύψ. 0,13μ.)

19. Ἀθῆναι, (ύψ. 0,124μ.)

20. Ἀθῆναι, (ύψ. 0,275μ.)

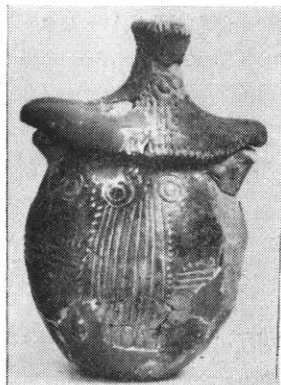
21. Ἀθῆναι

22. Ἀθῆναι, (ύψ. 0,103μ.)

23. Ἀθῆναι, (ύψ. 0,115μ.)

24. Ἀθῆναι, (ύψ. 0,12μ.)

CLXXXV. Σόλοι (233). — Κεραμική τῶν ΚΓ I - II χρόνων ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τάφων τῆς θέσεως. RDAC 1973, 96 - 102.

CLXXXVI. Κάτω Δευτερά (234). — Ἐκ τῆς κεραμικῆς τῶν ἐρευνηθέντων τάφων τῆς θέσεως μνημονεύονται τρία ΚΓ I καὶ τέσσαρα ΚΓ II ἀγγεῖα τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν. RDAC 1974, 181 - 182.

CLXXXVII. Ἰδάλιον (235). — Πολυάριθμα τοπικοῦ χαρακτήρος ἀγγεῖα παρέσχεν ὁ θαλαμοειδὴς τάφος 3. SCE II, 636 - 641. SCE IV (2), 48 - 91 (σποράδην).

CLXXXVIII. Μάριον (236). — Κεραμική τοπικοῦ χαρακτήρος ἔχει γνωστῇ ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως τῶν ΚΓ I - II περιόδων. SCE II, 372 - 424 (σποράδην). SCE IV (2), 48 - 91 (σποράδην). RDAC 1964, 144 - 145, 153 - 157.

CLXXXIX. Κτῆμα (237). — Πολυάριθμα ἀγγεῖα καλύπτοντα χρονικῶς τὴν περίοδον ἀπὸ τοῦ 11ου μέχρι τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος ἀναφέρονται ἐκ τῶν θαλαμοειδῶν τάφων τῆς θέσεως. RA 1954 (I), 13. JHS 1954, 173.

CXC. Κούκλια - Παλαίπαφος (239). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ δύο ὁμάδες κεραμικῶν εὐρημάτων, ἥτοι ὄστρακα ἐκ τῶν τάφων εἰς τὴν θέσιν Λάκκος τοῦ Σκάρνου (RDAC 1970, 79) καὶ περὶ τὰ 100 ἀγγεῖα ἐκ τοῦ νεκροταφείου εἰς τὴν θέσιν Σκάλες, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων ἀνήκουν εἰς πρωίμους γεωμετρικοὺς χρόνους. Κυπρ. Σπουδ. 1951, 163 - 164.

CXCI. Κούριον (240). — Κεραμική τοπικοῦ χαρακτήρος ΚΓ I - II χρόνων ἐκ τάφων τῆς θέσεως. Kypros, 470, πίν. 173 τάφος 19. Kaloriziki, 26 - 120 (σποράδην).

CXCII. Ἀμαθοῦς (241). — Πολυάριθμα κεραμικά εὐρήματα τοπικοῦ χαρακτήρος ἐκ τάφων τῆς θέσεως. SCE II, 127 - 141 (σποράδην). SCE IV (2), 48 - 91 (σποράδην).

II. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗΣ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ

Ἡ διάκρισις τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου ἀπὸ τῆς προηγηθείσης αὐτῆς ὑπομυκηναϊκῆς στηρίζεται κυρίως ἐπὶ τῆς ἐξελέξεως τῆς κεραμικῆς, ἥτις, τόσον ὡς πρὸς τὴν τεχνικὴν τοῦ πηλοῦ καὶ τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὴν ὕφην τῆς χρησιμοποιουμένης βαφῆς καὶ τὸν τρόπον κοσμήσεως τῶν ἀγγείων, σημειοῖ ἐντυπωσιακὴν πρόοδον ἐν σχέσει πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς προηγηθείσης περιόδου (εἰκ. 9 - 10).

Ἡ πρόοδος δὲ αὕτη ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς εἰς τὴν ἐπινόησιν τελειότερων τεχνικῶν μέσων, ὅπως τοῦ ταχυτέρου κεραμικοῦ τροχοῦ καὶ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ διαβήτου μετὰ τῆς πολλαπλῆς ψήκτρας διὰ τὴν κόσμησιν τῶν ἀγγείων διὰ παραλλήλων γραμμῶν ἢ ὁμοκέντρων κύκλων καὶ ἡμικυκλίων, ὡς καὶ τῆς τελειότερας συστάσεως βαφῆς, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν νέαν ἀντίληψιν τῶν κεραμῶν τόσον διὰ τὴν συμμετρίαν τοῦ περιγράμματος τῶν ἀγγείων καὶ τὰς ἀναλογίας τῶν συστατικῶν ἐκάστου ἀγγείου μερῶν, βάσεως, κορμοῦ, ὤμου, λαιμοῦ, χείλους καὶ λαβῶν, ὅσον καὶ διὰ τὴν ὀργανικὴν σύνδεσιν τῆς κοσμήσεως πρὸς τὰ συστατικά τοῦ ἀγγείου μέρη, ὥστε νὰ ἐξαίρῃ ταῦτα, ὡς καὶ διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς. Τὰ γνωρίσματα δὲ ταῦτα μαρτυροῦν τὴν γένεσιν εἰς τὸν ἑλληνικὸν ᾠρον ἑνὸς νέου πνεύματος μέτρου καὶ πειθαρχίας ἀπὸ τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου, τὸ ὁποῖον διακρίνει τὴν τέχνην τῶν Ἑλλήνων μέχρι τῆς ἀκμῆς τῶν ἱστορικῶν χρόνων. Εἰς δὲ τὴν γένεσιν τοῦ πνεύματος τούτου ἡ συμβολὴ τῶν κεραμῶν τῆς Ἀττικῆς φαίνεται ὅτι ἦτο ἡγετικῆς σημασίας.

Ἡ πρωτογεωμετρικὴ κεραμικὴ τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἀποτελέσει τὸ ἀντικείμενον ἐρεύνης πολλῶν μελετητῶν, ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς ἢ κατὰ περιοχὴν, ὥστε σύντομος ἐπισκόπησις τῶν κυριωτέρων συμπερασμάτων τῶν ἐρευνητῶν τούτων ἐκρίθη ἐπαρκῆς διὰ τὸν σκοπὸν τοῦ παρόντος κεφαλαίου¹.

Τὰ πρωτογεωμετρικὰ κεραμικὰ προϊόντα τῶν διαφόρων περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος, ἂν καὶ ἀναμιμνήσκοντα τὰ σχήματα καὶ τὴν κόσμησιν τῶν ἀγγείων τῆς προηγηθείσης ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου ἐξ ἧς καὶ κατάγονται, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς νέας περιόδου καὶ πρὶν ἢ ἐπίδρασις τῆς πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς τῶν Ἀθηνῶν γίνῃ αἰσθητὴ εἰς πάσας σχεδὸν τὰς περιοχὰς ἐξελίσσονται ἀνεξαρτήτως ὡς τοπικαὶ πρωτογεωμετρικαὶ κατηγορίαι καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν των αὐτὴν πολλὰι περιοχαὶ διετήρησαν καὶ μετὰ τὴν διάδοσιν τῶν ἐπιδράσεων τῆς Ἀττικῆς κεραμικῆς, ὥστε ὁ Desborough διέκρινε τέσσαρας βασικὰς κατὰ γεωγραφικὰς περιοχὰς ὁμάδας πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς. Ἡ πρώτη τούτων περιελάμβανε τὴν κεραμικὴν τῆς Ἀττικῆς τῆς Αἰγίνης τῆς Κέω τῆς Βοιωτίας ἐν μέρει, τῆς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, τῶν νοτίων Κυκλάδων τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ

1. Γενικὰς ἐπισκοπήσεις ἰδὲ ἐν PGP, GDA (σποράδην), DAG, 24 - 104 καὶ R. L. Murray Jr., *The Protogeometric Style, the first Greek Style*, Göteborg 1975. Κατὰ περιοχὴν ἐπισκοπήσεις ἔχουν δημοσιευθῇ διὰ τὴν Μακεδονίαν ἐν PM, 103 - 108, 232 - 239. *Antiqu. Journ.* 1927, 44 - 59. T.C. Skeat, *The Dorians in Archaeology*, London 1934. BSA 1971, 353 - 360, διὰ τὴν Θεσσαλίαν ἐν N. Βερδελῆ, Ὁ Πρωτογεωμετρικὸς ῥυθμὸς τῆς Θεσσαλίας, Ἀθῆναι 1952, διὰ τὴν Ἀττικὴν, *Kerameikos IV*, διὰ τὴν Κρήτην, BSA 1927 - 28, 224 - 298, διὰ τὴν Κύπρον, Ἀ. Πιερίδου, Ὁ Πρωτογεωμετρικὸς ῥυθμὸς τῆς Κύπρου, Ἀθῆναι 1973, χρονολογικῶς ὅμως ἡ ἐργασία αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν κεραμικὴν τῆς προηγηθείσης περιόδου.

τῆς Δωδεκανήσου, ἡ δευτέρα τὴν κεραμικὴν τῆς Εὐβοίας τῆς Θεσσαλίας τῆς Μακεδονίας τῆς Σκύρου τῆς Βοιωτίας ἐν μέρει καὶ τῶν βορείων Κυκλάδων, ἡ τρίτη τὴν κεραμικὴν τῆς δυτικῆς καὶ νοτίου Πελοποννήσου τῶν Ἰονίων νήσων καὶ τῆς δυτικῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ τετάρτη τὴν κεραμικὴν τῆς Κρήτης¹.

Ἡ Κυπρογεωμετρικὴ I - II κεραμικὴ τῆς Κύπρου, ἥτις χρονολογικῶς ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ἀποτελεῖ αὐτόνομον τοπικὴν ὁμάδα κεραμικῆς.

Ἐξ ὅλων τῶν ὁμάδων τῆς πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς ἡ κεραμικὴ τῆς Ἀττικῆς ἐξελίσσεται ταχύτερον καὶ ἐπηρεάζει τὴν κεραμικὴν τῶν λοιπῶν περιοχῶν, δύναται δὲ νὰ παρακολουθηθῇ συστηματικώτερον ἐν τῇ ἐξελίξει της ἐκ τῆς ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς καὶ ἔχει γνωσθῇ ἐπαρκῶς ἐκ τῶν εὐρημάτων τοῦ νεκροταφείου τοῦ Κεραμεικοῦ, ὥστε δύναται νὰ ἀποτελέσῃ τὴν βάσιν διὰ τὴν περιγραφὴν τῆς κεραμικῆς τῆς περιόδου².

Ὡς πρὸς τὴν ἐξέλιξιν τῶν σχημάτων καὶ τῆς κοσμήσεως τῶν ἀγγείων ἡ πρωτογεωμετρικὴ κεραμικὴ τῆς Ἀττικῆς δύναται νὰ διακριθῇ εἰς τρεῖς διαδοχικὰς χρονολογικὰς φάσεις, ἀρχομένην, μέσην καὶ ὑστέραν, αἱ δύο πρῶται τῶν ὁποίων εἶναι σύντομοι καλύπτουσαι σχεδὸν τὸ δεύτερον ἡμισυ τῆς 11ης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος, ἡ δὲ τρίτη, καθ' ἣν ἡ ἐπίδρασις τῆς ἀττικῆς κεραμικῆς ἐκτείνεται εἰς πάσας σχεδὸν τὰς περιοχὰς τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου, καλύπτει τὸ σύνολον σχεδὸν τῆς 10ης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος.

Ἡ κεραμικὴ τῆς νέας περιόδου διακρίνεται τόσον ὡς πρὸς τὴν τεχνικὴν τοῦ πηλοῦ καὶ τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὴν σύστασιν τῆς βαφῆς καὶ τὴν κόσμησιν τῶν ἀγγείων ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς προηγηθείσης περιόδου.

Ὁ πηλὸς ἐν πρώτοις τῶν πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων εἶναι καθαρώτερος τοῦ πηλοῦ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν, ὠπτημένος σκληρὸς καὶ ἔχει λείαν ἐπιφάνειαν, χρώματος ἀνοικτοῦ καστανοῦ, ὀφειλομένου εἰς ἐλαφρὸν ἐπιχρῖσμα. Τὰ βασικὰ σχήματα τῶν πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων (εἰκ. 9 - 10), εἶναι δέκα τέσσαρα καὶ ἐκ τούτων τὰ ἑπτὰ κατὰγονται ἐκ τῶν ἐννέα βασικῶν ὑπομυκηναϊκῶν τύπων ἀγγείων, ἐγκαταλειπομένων μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου ἐκ τῶν 9 συνήθων ὑπομυκηναϊκῶν σχημάτων ἀγγείων τῶν ψευδοστόμων ἀμφορέων καὶ τῶν ἀμφορίσκων, καὶ ἕτερα ἑπτὰ σχήματα εἶναι νέα.

Ἐκ τῶν δέκα τεσσάρων πρωτογεωμετρικῶν σχημάτων ἀγγείων ὀκτώ,

1. CAH τόμ. II(2)³, 673 - 675. Τὴν ταξινόμησιν ταύτην ἐτροποποίησεν ἐλαφρῶς ὡς πρὸς τὴν πρώτην ὁμάδα ὁ Desborough ἐν GDA, 133 - 257.

2. Kerameikos I, 138 - 164, 195 - 211, Kerameikos IV, 5 - 25. PGP, 1 - 126. GDA, 133 - 184.

ἦτοι τέσσαρες τύποι ἀμφορέων διαφέροντες ὡς πρὸς τὴν θέσιν τῶν λαβῶν, (εἰκ. 9 : 1-4) αἱ ὑδρίαι, αἱ τριφυλλόστομοι οἰνοχόαι, αἱ πρόχοι καὶ αἱ λήκυθοι ἦσαν κλειστά σχήματα χρησιμεύοντα δι' ἀποθήκευσιν ἢ πρόχυσιν ὑγρῶν, τέσσαρες ἕτεροι τύποι ἀγγείων, ἦτοι οἱ κρατῆρες, οἱ σκύφοι, τὰ μόνωτα κύπελλα καὶ οἱ κάνθαροι ἦσαν ἀνοικτὰ ἀγγεῖα χρησιμοποιούμενα διὰ τὴν πόσιν καὶ δύο ἕτεροι τύποι, αἱ μετὰ σφαιρικοῦ κορμοῦ καὶ πώματος πυξίδες καὶ οἱ κάλαθοι, ὑπηρετοῦν ἄλλας ἀνάγκας.

Εἰς τὰ ἑπτὰ ὑπομυκηναϊκῆς προελεύσεως ἀγγεῖα περιλαμβάνονται δύο τύποι ἀμφορέων, ὁ εἷς μὲ λαβὰς κατακορύφους ἀπὸ τοῦ ὧμου πρὸς τὸν λαιμὸν καὶ ὁ ἕτερος μὲ ὀριζοντίους ἐπὶ τῆς κοιλίας (εἰκ. 9 : 1-3) λαβὰς, αἱ τριφυλλόστομοι οἰνοχόαι, (εἰκ. 9 : 8-9), αἱ πρόχοι, (εἰκ. 9 : 6-7) αἱ λήκυθοι (εἰκ. 9 : 10-11), οἱ σκύφοι (εἰκ. 9 : 12, εἰκ. 10 : 13) καὶ τὰ μόνωτα κύπελλα (εἰκ. 10 : 15-17). Τὰ ἑπτὰ νέα πρωτογεωμετρικὰ σχήματα εἶναι, δύο ἕτεροι τύποι ἀμφορέων, ὁ εἷς μὲ λαβὰς ἀπὸ τοῦ ὧμου πρὸς τὸ χεῖλος, (εἰκ. 9 : 4), γνωστὸς ἀπὸ σποραδικὰ ὑπομυκηναϊκὰ εὐρήματα ἀλλ' ἐπικρατῶν κατὰ τὴν ὑστέραν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον, καὶ ὁ ἕτερος μὲ μικρὰς κατακορύφους λαβὰς ἐπὶ τοῦ ὧμου¹, αἱ ὑδρίαι (εἰκ. 9 : 5), οἱ κρατῆρες (εἰκ. 10 : 14), οἱ κάνθαροι (εἰκ. 10 : 18), αἱ σφαιρικαὶ μετὰ βάσεως καὶ πώματος πυξίδες (εἰκ. 10 : 19-20) καὶ οἱ κάλαθοι (εἰκ. 10 : 21).

Κατὰ τοὺς μεταβατικούς τέλος πρὸς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον χρόνους παράγονται σπάνιοι τύποι ἀγγείων, ὅπως πυξίδες μὲ ὑψηλὰς λαβὰς, δακτυλιόσχημα ἀγγεῖα, κύσται καὶ στηρίγματα ἀγγείων.

Τὰ πρωτογεωμετρικὰ ὅμως ἀγγεῖα διακρίνονται τῶν ὑπομυκηναϊκῶν ὡς πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν τῆς κατασκευῆς, τὴν ἀκρίβειαν τῶν περιγραμμάτων, τὴν διάρθρωσιν τῶν συστατικῶν τοῦ ἀγγείου μερῶν, βάσεως κορμοῦ λαιμοῦ χείλους καὶ λαβῶν, τοὺς ἐπιμηκεστέρους κορμούς τῶν ἀγγείων, οἵτινες σὺν τῇ προόδῳ τῆς περιόδου ἀποβαίνουν συνεχῶς ὑψηλότεροι καὶ ῥαδινώτεροι, παρέχοντες τὴν ἐντύπωσιν ἐλαφρότητος διὰ τὸ ὅλον ἀγγεῖον. Ἡ ἐντύπωσις δὲ αὕτη ἐπιτείνεται διὰ τῆς προσθήκης, διαρκούσης τῆς περιόδου, καὶ εἰς ἄλλους τύπους ἀνοικτῶν ἀγγείων τῶν ἐκ τῶν μονῶτων κυπέλλων γνωστῶν ὑψηλῶν κωνικῶν ποδῶν (εἰκ. 9 : 12, εἰκ. 10, 13, 15-16).

Ἐκ τῶν 14 βασικῶν πρωτογεωμετρικῶν σχημάτων πρῶτοι ἀντικαθίστανται οἱ ἔχοντες τὰς λαβὰς ἐπὶ τῆς κοιλίας ἀμφορεῖς, διὰ τοῦ νέου τύπου ἀμφορέως τοῦ ἔχοντος τὰς λαβὰς ἐπὶ τοῦ ὧμου, τὰ ὑψίποδα ἐπὶ πλέον μόνωτα κύπελλα ἀντικαθίστανται ὑπὸ μονῶτων ἄνευ ποδίου κυπέλλων (εἰκ. 10:17) παραγομένων καὶ κατὰ τὴν ἐπακολουθοῦσαν γεωμετρικὴν περίοδον, τὰ ὑψηλὰ πόδια τῶν ἀνοικτῶν ἀγγείων ἐγκαταλείπονται καὶ πάλιν, αἱ λήκυθοι, αἱ

1. Ἴδὲ εἰκ. 13 : 2, εἰκ. 14 : 16 κατωτέρω.

πρόχοι καὶ οἱ ἀμφορεῖς μὲ τὰς λαβάς ἐκ τοῦ ὧμου πρὸς τὸ χεῖλος παύουν νὰ παράγονται μὲ τὸ τέλος τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου, αἱ τριφυλλόστομοι οἶνοχοι ἐπιβιοῦν ἀρχομένης τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, μεταβαλλόμενοι εἶτα εἰς εὐρυπύθμενα ἀγγεῖα (εἰκ. 14: 11), οἱ λοιποὶ τύποι μὲ μικροτέρας ἢ μεγαλυτέρας μεταβολὰς ἐπιβιοῦν καὶ κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον.

Ἡ κόσμησις τῶν ἀγγείων ἔχει γραφῇ δι' ἀμαυρᾶς καστανομελανῆς, οὐδέποτε ἐρυθρᾶς ὡς ἡ μυκηναϊκὴ, βαφῆς, ἥτις ἐπὶ ἰσχυρᾶς ὀπτήσεως λαμβάνει μεταλλικὴν ἀπόχρωσιν, ἐρυθροπὴν δὲ ἐπὶ ἀτελῶς ὥπτημένων ἀγγείων. Δύναται δὲ νὰ διακριθῇ ἡ κόσμησις εἰς βασικὴν, ἀποτελουμένην ἐκ μιᾶς ἢ περισσοτέρων, διαφορετικοῦ συνήθως πάχους, ὀριζοντίων γραμμῶν περιβαλλουσῶν τὸν κορμὸν τοῦ ἀγγείου καὶ σκοπὸν ἔχουσῶν νὰ διακρίνουν καὶ ἐξάρουν τὰ συστατικὰ τούτου μέρη, βάσιν, κοιλίαν, λαιμόν, χεῖλος (εἰκ. 9 - 10), καὶ εἰς συμπληρωματικὴν τῆς βασικῆς κόσμησιν, καταλαμβάνουσιν τὸν ὧμον τῶν περισσοτέρων κλειστῶν ἀγγείων ἢ τὴν κοιλίαν τῶν ἀμφορέων καὶ τὸν μεταξὺ τῶν λαβῶν χώρον τῶν ἀνοικτῶν ἀγγείων, ἀποτελουμένην δὲ ἀπὸ ὁμάδας ὁμοκέντρων κύκλων ἢ ἡμικυκλίων, γραφομένων μετ' ἀκριβείας διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ διαβήτου μετὰ τῆς πολλαπλῆς ψήκτρας, ἀπὸ τρίγωνα, ῥόμβους ἢ τετράγωνα πληρούμενα διὰ πλεγμάτων γραμμῶν ἢ βαφῆς καὶ ἀπὸ λοξᾶς ἢ κατακορύφους βραχεῖας γραμμᾶς εἰς ποικίλους συνδυασμοὺς. Ἡ κόσμησις τῶν ἀνοικτῶν τύπων ἀγγείων ἀποτελεῖται συνήθως ἀπὸ ζώνην μετοπῶν περιλαμβανουσῶν ὁμοκέντρους κύκλους, χωριζομένους διὰ κατακορύφων γραμμικῶν κοσμημάτων (εἰκ. 9 - 10).

Ἡ μὴ καταλαμβανομένη ὑπὸ τῆς κοσμήσεως ἐπιφάνεια τοῦ ἀγγείου κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς περιόδου ἔμενεν ἄβαφος εἰς τὸ χρῶμα τοῦ πηλοῦ, βραδύτερον ὁ λαιμὸς καὶ τὸ κατώτερον ἀκόσμητον μέρος τοῦ ἀγγείου ἢ καὶ ὅλη ἡ μὴ καλυπτομένη ὑπὸ τῆς κοσμήσεως ἐπιφάνεια τοῦ ἀγγείου ἐβάφετο μελανή, καταλειπομένων ἀβαφῶν ζωνῶν διὰ τὴν υπογράμμισιν τῶν συστατικῶν τοῦ ἀγγείου μερῶν. Ἐπὶ οἶνοχοῶν κατελείπετο ἐνίοτε ἄβαφος στενὴ λωρὶς κατὰ τὴν μεγαλυτέραν διάμετρον τῆς κοιλίας τοῦ ἀγγείου, ἐπὶ δὲ τῶν ὑψιπόδων μονῶτων κυπέλλων ἡ μόνη ἀκάλυπτος ἀπὸ βαφὴν στενὴ λωρὶς ὑπὸ τὸ χεῖλος ἐκοσμεῖτο δι' ὀριζοντίας τεθλασμένης γραμμῆς (εἰκ. 10 : 15 - 16). Κόσμησις ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ τῶν ἀγγείων εἶναι σπανία καὶ παρουσιάζεται μόνον περὶ τὸ τέλος τῆς περιόδου.

Μετὰ τῆς γραπτῆς τέλους κεραμικῆς δύνανται νὰ μνημονευθοῦν γραπτὰ πῆλινα εἰδῶλια ζῶων καὶ ἀθύρματα προερχόμενα ἐκ τάφων.

Παρὰ τὴν τροχήλατον γραπτὴν ὅμως κεραμικὴν εἰς τοὺς τάφους τῆς περιόδου παρουσιάζεται καὶ χειροποίητος κεραμικὴ (εἰκ. 10 : 22 - 24) δυναμένη νὰ διακριθῇ εἰς δύο κατηγορίας. Ἡ μία τούτων εἶναι ὀλιγάριθμος καὶ περιλαμβάνει οἰκιακῆς χρήσεως ἀγγεῖα (εἰκ. 10 : 22), εἰς τὴν ἑτέραν

κατηγορίαν κατατάσσονται ἐπιμελεστέρας κατασκευῆς ἡμισφαιρικὰ κύπελλα (εἰκ. 10 : 23), πυξίδες μετὰ πωμάτων (εἰκ. 10 : 24), τρίποδες, κυλινδρικά ἀγγεῖα, κωδωνόσχημα εἰδώλια, ψῆφοι, σφονδύλια καὶ κοῖλαι σφαῖραι, κοσμούμενα δι' ἐγχαράκτου ἢ ἐμπιέστου κοσμήσεως ἐξ εὐθειῶν ἢ τεθλασμένων, ὀριζοντίων ἢ κατακορύφων, γραμμῶν, κύκλων, ἐπαλλήλων γωνιῶν καὶ σειρῶν στιγμῶν εἰς εὐθείας ἢ κυματιστὰς γραμμάς. Ἡ χειροποίητος αὕτη κεραμικὴ παράγεται μέχρι τῆς πρώτου γεωμετρικῆς περιόδου ἀλλ' ἢ προέλευσις καὶ σημασία αὐτῆς παραμένουν προβληματικά.

Ἐκ τῆς ὑπολοίπου, πλὴν τῶν Ἀθηνῶν, Ἀττικῆς ὀλίγα κεραμικὰ εὐρήματα εἶναι γνωστὰ καὶ κατὰ πλεονασμὸν ἀνήκουν εἰς τὴν ὑστέραν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον, παρ' ὅλον δὲ ὅτι εἶναι παρεμφερῆ πρὸς τὴν κεραμικὴν τῶν Ἀθηνῶν ποιοτικῶς ὑπολείπονται ταύτης.

Ἡ κεραμικὴ τῆς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, τῶν νοτίων Κυκλάδων, τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Δωδεκανήσου κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς περιόδου παρουσιάζεται ὡς ἐξέλιξις τῆς τοπικῆς κεραμικῆς ἐκάστης περιοχῆς. Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅμως τῆς ὑστέρας πρωτογεωμετρικῆς περιόδου ἢ ἐπίδρασις τῆς κεραμικῆς τῶν Ἀθηνῶν γίνεται συνεχῶς καὶ μεγαλυτέρα ἀπὸ περιοχῆς εἰς περιοχὴν, διὰ τῆς διαδόσεως τῆς χρήσεως τοῦ ταχέος κεραμικοῦ τροχοῦ καὶ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ διαβήτου μετὰ τῆς πολλαπλῆς ψήκτρας, πρόοδοι αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ θεωρηθῶν κεραμικαὶ ἐπινοήσεις τῶν ἀγγειοπλαστῶν τῶν Ἀθηνῶν, ὡς καὶ διὰ τῆς ἐπικρατήσεως καὶ εἰς τὰς λοιπὰς περιοχὰς τῶν σχημάτων καὶ τοῦ τρόπου κοσμήσεως τῶν πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων τῶν Ἀθηνῶν¹.

Ἐκάστη τῶν περιοχῶν τούτων ἐν τούτοις διατηρεῖ τὰ τοπικὰ χαρακτηριστικὰ αὐτῆς. Οὕτως εἰς τὴν Ἀργολίδα, ὡς πρὸς τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων, οἱ ψευδόστομοι ἀμφορεῖς ἐπιβιοῦν καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς νέας περιόδου, κατασκευάζονται ἐπίσης σπάνιοι τύποι ἀγγείων, ὅπως πυξίδες μετὰ ὑψηλὰς λαβᾶς, ἀσκοί, κάλαθοι μετὰ τρία χαμηλὰ ποδάρια καὶ τρίωτα πινάκια παρεμφερῆ πρὸς ὅμοια ἀγγεῖα ἐκ Λευκαντιοῦ. Ὡς πρὸς τὴν κόσμησιν πάλιν, παρ' ὅλον ὅτι εἰς μεγάλην κλίμακα ἡ κεραμικὴ τῆς Ἀργολίδος ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὴν κεραμικὴν τῶν Ἀθηνῶν καὶ μιμεῖται αὐτὴν ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν ὁμοκέντρων διὰ τοῦ διαβήτου γεγραμμένων κύκλων καὶ εὐθυγράμμων μετοπῶν, συνηθέστερον κοσμεῖται διὰ τριγώνων, πληρουμένων διὰ πλεγμάτων γραμμῶν (εἰκ. 9 : 5, 11), ἀπλῶν ἢ πολλαπλῶν, ἐφαπτομένων κατὰ τὰς κορυφὰς ἢ κατ' ἄλλους συνδυασμοὺς παρατιθεμένων, μαρτυροῦσα

1. PGP, 1 - 126. LMTS, 258 - 263. GDA, 145 - 158. DAG, 44 - 48. Antiquity 1960, 85 - 89.

συγγένειαν πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς Δωδεκανήσου, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπικρατοῦν τὰ εὐθύγραμμα σχήματα εἰς τὴν κόσμησιν τῶν ἀγγείων¹.

Αἱ νότιοι Κυκλάδες, αἱ νῆσοι τοῦ ἀνατολικοῦ Αἰγαίου καὶ αἱ ἄκται τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς περιόδου, ἂν κρίνῃ τις ἐκ τῶν εὐρημάτων τῆς Νάξου κυρίως, ἐξελίσσουν τὴν κεραμικὴν τῶν συμφώνως πρὸς τὴν τοπικὴν ὑπομυκηναϊκὴν παράδοσιν, ἀπὸ τῆς ὑστέρας πρωτογεωμετρικῆς ὁμῶς περιόδου, παρ' ὅλον ὅτι ἡ κεραμικὴ τῶν περιοχῶν αὐτῶν δέχεται ἐπιδράσεις καὶ ἀπὸ τὸ Λευκαντὶ τῆς Εὐβοίας καὶ τὴν Δωδεκάνησον, εἰς τὸ σύνολόν της περιέρχεται τόσον ἐντόνως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς τῶν Ἀθηνῶν, ὥστε νὰ δικαιολογηθῇ ἡ εἰκασία ἀθρόας μετακινήσεως πληθυσμοῦ ἐκ τῆς Ἀττικῆς πρὸς τὰς περιοχὰς ταύτας, δυναμένης νὰ συσχετισθῇ πρὸς τὸν ἐκ τῶν φιλολογικῶν πηγῶν γνωστὸν ἀποικισμὸν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας².

Εἰς τὴν Δωδεκάνησον ἡ ΥΕ III Γ κεραμικὴ φαίνεται ὅτι διτηρήθη μέχρι τοῦ τέλους τῆς 12ης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος ἢ καὶ βραδύτερον, ἡ κεραμικὴ δὲ τῆς ἀρχῆς τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου παρουσιάζεται ὡς τοπικὴ ἀνεξάρτητος κατηγορία. Μετὰ ταῦτα ὁμῶς τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων γίνονται ὅμοια πρὸς τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων τῶν Ἀθηνῶν ἢ καὶ ἄλλων γειτονικῶν περιοχῶν καὶ ἡ κόσμησις αὐτῶν ἀποτελεῖται ἐξ ὁμοκέντρων κύκλων ἢ ἡμικυκλίων καὶ ῥόμβων πλήρων πλεγμάτων γραμμῶν μαρτυροῦσα ἐπιδράσεις ἐκ τῆς Ἀττικῆς. Ἐπικρατεστέρα ὁμῶς εἰς τὴν κεραμικὴν τῆς Δωδεκανήσου εἶναι ἡ εὐθύγραμμος κόσμησις, ἀποτελουμένη ἀπὸ ποικίλους συνδυασμοὺς πλεγμάτων γραμμῶν, μαρτυροῦσα δεσμοὺς πρὸς τὴν Ἀργολίδα καὶ τὴν Κύπρον³.

Ἡ δευτέρα ὁμάς κεραμικῆς, κατὰ τὴν ταξινόμησιν τοῦ Desborough, ἡ περιλαμβάνουσα τὴν κεραμικὴν τῆς Θεσσαλίας τῆς Μακεδονίας τῶν βορείων Κυκλάδων τῆς Εὐβοίας καὶ ἐν μέρει τῆς Βοιωτίας, κατ' ἀρχὴν παρουσιάζεται ὡς ἐξέλιξις τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς ἐκάστης περιοχῆς, βραδύτερον, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς κεραμικῆς τῶν γειτονικῶν περιοχῶν, τὰ κεραμικὰ προϊόντα ὅλων τῶν περιοχῶν τῆς ὁμάδος παρουσιάζουν τὰ αὐτὰ χαρακτηριστικά, ὡς πρὸς τὰ βασικὰ σχήματα τῶν ἀγγείων καὶ τὸν τρόπον τῆς κοσμήσεως, χωρὶς ἐκάστη περιοχὴ νὰ ἀποβάλλῃ παντελῶς τὸν τοπικὸν αὐτῆς χαρακτήρα. Οὕτως εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἡ πρωτογεωμετρικὴ κεραμικὴ διαμορφοῦται τελικῶς ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τριῶν διαφορετικῆς προελεύσεως στοιχείων, ἥτοι ἀφ' ἑνὸς ἐκ τῆς ἐπιβιώσεως τῆς τοπικῆς ὑπομυκηναϊκῆς παραδόσεως, μαρτυρουμένης ἐκ

1. PGP, 202 - 212. GDA, 164, 166 - 169. DAG, 56 - 57.

2. PGP, 212 - 221. GDA, 179 - 184, 221 - 224. DAG, 63 - 64, 66 - 68.

3. PGP, 222 - 233. GDA, 172 - 175.

τῶν δεδομένων τῶν νοτιωτέρων παραθαλασσίων θέσεων, ὅπως ἡ Ἰωλκός, ἡ Ἄλος, τὸ Πτελεόν, ἡ Θεοτόκος καὶ ἄλλαι θέσεις, ἀφ' ἑτέρου ἐκ τῶν ἐπιδράσεων τῆς κεραμικῆς τῆς Μακεδονίας, μαρτυρουμένων ἐκ τῶν μακεδονικῆς προελεύσεως σχημάτων, χειροποιήτων κατ' ἀρχάς, ἀγγείων, ὡς αἱ λοξότμητοι πρόχοι, τὰ κανθαρόσχημα μὲ ταινιοσχήμους λαβάς αἰρομένας ὑπὲρ τὸ χεῖλος κύπελλα καὶ ἄλλοι τύποι μακεδονικῶν ἀγγείων ὡς καὶ ἐκ τῆς χαρακτηριστικῆς εὐθυγράμμου γραπτῆς κοσμήσεως τούτων, οἷα τὰ εὐρήματα τῶν τάφων τοῦ Ὅμολιου, τῆς Μαρμάριανης καὶ ἄλλων θέσεων τῆς βορείου Θεσσαλίας, εἰσαχθέντα προφανῶς εἰς αὐτὴν ἐκ μακεδονικῆς προελεύσεως ἐποίκων ταφέντων εἰς τοὺς τάφους τούτους, καὶ τρίτον ἐκ τῆς ἐντόνου ἐπιδράσεως τοῦ ἀττικοῦ πρωτογεωμετρικοῦ ρυθμοῦ, διαδοθέντος πρὸς Βορρᾶν, ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ ταχέος κεραμικοῦ τροχοῦ καὶ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ διαβήτου μετὰ τῆς πολλαπλῆς ψήκτρας, διὰ μέσου τῆς Εὐβοίας, τῆς Σκύρου καὶ τῶν προμνημονευθεισῶν παραθαλασσίων θέσεων τῆς νοτίου Θεσσαλίας, διαρκούσης τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου¹.

Ἡ κεραμικὴ τῆς Μακεδονίας κατα το μεγαλύτερον αὐτῆς μέρος, ὡς πρὸς τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων, τὰς μιμουμένας σχοινία λαβάς αὐτῶν καὶ τὴν κόσμησιν, συνεχίζει τὴν τοπικὴν παράδοσιν τῆς ἐποχῆς τοῦ χαλκοῦ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, βραδύτερον ὅμως ὑφίσταται ἐπιδράσεις τόσον ἀπὸ Βορρᾶ, ἐνδεχομένως μεταφερθείσας ὑπὸ νέων ἐκ τῆς κατευθύνσεως ταύτης ἐποίκων, ὅσον καὶ ἀπὸ Νότου διαδοθείσας προφανῶς μέσῳ Εὐβοίας καὶ Θεσσαλίας καὶ μαρτυρουμένας ἐκ τῆς παρουσίας μεταξὺ τῶν εὐρημάτων τῆς περιοχῆς νοτίου προελεύσεως σχημάτων, ὅπως ἀμφορέων μὲ λαβάς ἐκ τοῦ ὧμου πρὸς τὸν λαιμόν, σκύφων, θηλάσטרων καὶ ἄλλων τύπων ἀγγείων, ὡς καὶ ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ ταχέος κεραμικοῦ τροχοῦ καὶ τοῦ διαβήτου μετὰ τῆς πολλαπλῆς ψήκτρας διὰ τὴν κόσμησιν τῶν ἀγγείων δι' ὁμοκέντρων κύκλων καὶ ἡμικυκλίων, ὀρθῶν ἢ ἀνεστραμμένων².

Ἡ κεραμικὴ τῆς Εὐβοίας, τῶν βορείων Κυκλάδων, τῆς Σκύρου, τῆς Βοιωτίας καὶ ἐν μέρει τῆς Φωκίδος, πλὴν τῆς τοπικῆς ὑπομυκηναϊκῆς κληρονομίας ἐκάστης περιοχῆς, δέχεται ἐπιδράσεις ἐκ Θεσσαλίας καὶ Ἀττικῆς ἀλλὰ διαμορφοῦται εἰς ἰδιαιτέραν ὁμάδα μὲ τοπικὰς κατὰ περιοχὴν διακρίσεις. Ἐξ ὅλων τῶν περιοχῶν ἡ Εὐβοία, ἡ κεραμικὴ τῆς ὁποίας εἶναι καλύτερον γνωστὴ ἐκ τῶν εὐρημάτων τοῦ Λευκαντιοῦ, φαίνεται ὅτι διεδραμά-

1. PGP, 127 - 201. ΠΡΘ, 40 - 78. GDA, 206 - 216. DAG, 61 - 63.

2. PM, 103 - 109, 232 - 239. PGP, 179 - 180. GDA, 216 - 220. DAG, 73 - 75. Βεργίνα, 168 - 182. Essays in Memory of Karl Lehmann, 255 - 258.

τισε ήγετικόν ρόλον κατά την πρωτογεωμετρικὴν περίοδον, τὴν εὐρύτητα δὲ τῶν ἐμπορικῶν δραστηριοτήτων τῶν κατοίκων τῆς μαρτυρεῖ ἡ διάδοσις τῶν χαρακτηριστικῶν πρωτογεωμετρικῶν ἡμισφαιρικῶν σκύφων τῆς Εὐβοίας, τῶν κοσμουμένων δι' ὁμάδων τεμνομένων ἀνεστραμμένων ἡμικυκλίων τὰ ὁποῖα γράφονται ὑπὸ τὸ χεῖλος τοῦ ἀγγείου, οἱ ὅποιοι ἔχουν εὑρεθῇ ἀπὸ τῆς Μακεδονίας μέχρι τῆς Κύπρου καὶ τῆς Συρίας παράγονται δὲ μέχρι τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος¹.

Ἡ κεραμικὴ τῆς τρίτης ὁμάδος, ἡ περιλαμβάνουσα τὰ δεδομένα τῆς νοτίου καὶ δυτικῆς Πελοποννήσου, τῶν Ἰονίων νήσων καὶ τῆς δυτικῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητον ἀπὸ τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς ῥυθμοὺς τῶν ἀνατολικῶν περιοχῶν καὶ τοῦ Αἰγαίου κεραμικὴν ὁμάδα, τόσον ὡς πρὸς τὰ σχήματα ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὴν κόσμησιν τῶν ἀγγείων. Τὰ γνωστὰ κεραμικὰ δεδομένα δὲν εἶναι πολυάριθμα μαρτυροῦν δὲ στενοτέραν συγγένειαν μεταξὺ τῆς κεραμικῆς τῆς Ἰθάκης, τῆς Ἀχαΐας, τῆς Ἡλίδος καὶ τῆς Αἰτωλίας ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς Μεσσηνίας καὶ τῆς Λακωνίας. Ἡ κεραμικὴ τῆς Ἠπείρου κατὰ πλεονασμὸν ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ τοπικῆς παραγωγῆς κεραμικὰ προϊόντα.

Συνήθη σχήματα τῶν ἀγγείων τῆς ὁμάδος εἶναι σκύφοι, κρατῆρες, κύπελλα, κάνθαροι, τριφυλλόστομοι οἰνοχόαι, λήκυθοι, ἀμφορίσκοι καὶ πρόχοι. Ἡ κόσμησις ἀποτελεῖται συνήθως ἀπὸ εὐθύγραμμα κοσμήματα, τεθλασμένας γραμμάς, τρίγωνα, τετράγωνα καὶ ῥόμβους, τεταγμένα ἐνίοτε κατὰ μετόπας καὶ πληροῦμενα πλεγμάτων γραμμῶν, σπανίως δὲ ἀπὸ ὁμοκέντρους κύκλους καὶ ἡμικύκλια, μαρτυροῦσα μικρὰς ἐπαφὰς πρὸς τὴν κεραμικὴν τοῦ Αἰγαίου καὶ τῶν ἀνατολικῶν περιοχῶν².

Ἡ πρωτογεωμετρικὴ κεραμικὴ τῆς κεντρικῆς Κρήτης συνεχίζει τὴν ὑπομινωικὴν παράδοσιν ἀλλ' ἐκ παραλλήλου δέχεται καὶ ἐπιδράσεις ἐκ τῆς πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς τῶν Ἀθηνῶν τόσον ὡς πρὸς τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων, τὰ ὁποῖα σὺν τῇ προόδῳ τῆς περιόδου γίνονται ἐπιμηκέστερα καὶ ῥαδινώτερα, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὴν κόσμησιν τῶν ἀγγείων, εἰς τὴν ὁποίαν πλὴν τῶν γνωστῶν ὑπομινωικῶν κοσμημάτων περιλαμβάνονται καὶ ἡμικύκλια γεγραμμένα διὰ τοῦ διαβήτου καὶ τῆς πολλαπλῆς ψήκτρας, ἀγγεῖα δὲ τῆς κατηγορίας ταύτης συνεχίζουν νὰ παράγονται εἰς τὴν κεντρικὴν Κρήτην μέχρι τῶν προκεχωρημένων γεωμετρικῶν χρόνων καὶ τὰ χρονικῶς τελευταῖα τούτων ταξινομοῦνται συνήθως³ ὡς πρωτογεωμετρικὰ Β.

Εἰς τὴν δυτικὴν Κρήτην τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων δὲν μαρτυροῦν ἐντυπωσιακὰς διαφορὰς ἐν σχέσει πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν περίοδον, ἡ κόσμησις

1. PGP, 153 - 166, 180 - 202. GDA, 185 - 206. DAG, 71 - 72. GG, 92 - 95.

2. PGP, 271 - 290. GDA, 240 - 257. DAG, 84 - 89.

3. PGP, 238, 247 - 250, Fortetsa, 143. DAG, 26, 82.

ὅμως τῶν ἀγγείων ἀποτελεῖται ἀπὸ συνδυασμοὺς τριγώνων καὶ ῥόμβων πληρουμένων γραμμῶν καὶ τεταγμένων κατὰ σειρὰς ἢ εἰς μετόπας. Ὅμοκεντροὶ κύκλοι παρουσιάζονται ἐπὶ ἐνὸς μόνου ἀγγείου.

Εἰς τὴν ἀνατολικὴν Κρήτην ἡ ὑπομινωικὴ κεραμικὴ παράγεται μέχρι τοῦ 9ου π.Χ. αἰῶνος, ὥστε δυσκόλως διακρίνονται τὰ ὑπομινωικά προϊόντα τοῦ 11ου ἀπὸ τοῦ 10 π.Χ. αἰῶνος, ἐπιδράσεις δὲ τῆς κεραμικῆς τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῆς κεραμικῆς τῆς ἀνατολικῆς Κρήτης δὲν ἔχουν διαπιστωθῇ πλὴν ἀμφιβόλων τινῶν παραδειγμάτων¹.

Ἡ κεραμικὴ τέλος τῆς Κύπρου κατὰ τὰς Κυπρογεωμετρικὰς I - II περιόδους, αἵτινες ἀντιστοιχοῦν χρονικῶς πρὸς τὴν πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν τοπικὴν ὁμάδα.

Ἡ ἐξέλιξις τῆς κεραμικῆς κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον ἐπισκοπεῖται κατωτέρω μετὰ τὴν παράθεσιν τῶν ἀντιστοίχων δεδομένων.

1. PGP, 233 - 271. GDA, 225 - 239. DAG, 79 - 84.

Δ. ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ι. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ἐκ τῶν γνωστῶν θέσεων τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου μικρὰ εὐρήματα ἔχουν παράσχει αἱ ἐπόμεναι 108 θέσεις.

Ι. Βίτσα Ζαγορίου (1). — Ἐκ τῶν πρωτογεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Χαλκοῦν κεκοσμημένον διάδημα (εἰκ. 12 : 31) καὶ μικροὶ χαλκοὶ ἥλοι (tutuli) διὰ τὴν προσήλωσιν τούτου ἐπὶ ὑφάσματος, προερχόμενα ἐκ τοῦ τάφου 113. ΑΔ 1968 Χρον., 289. (2) Δύο χαλκᾶ ψέλια, ἀνὰ ἓν ἐκ τῶν τάφων 103 καὶ 113. Τὸ δεύτερον τούτων, ἐκ 17 σπειρῶν, παραλληλίζεται πρὸς ἀντίστοιχα εὐρήματα τῆς Βεργίνης. ΑΔ 1968 Χρον., 289. (3) Τρία παρόμοια χαλκᾶ σπειροειδῆ ἐλάσματα, διαφόρων διαστάσεων, εὐρεθέντα παρὰ τὴν λεκάνην τοῦ σκελετοῦ τοῦ τάφου 113. ΑΔ 1968 Χρον., 289. (4) Ἐξ ὀκτώσχημοι χαλκαῖ πόρπαι (εἰκ. 11 : 12), ἀνὰ δύο ἐξ ἐκάστου τῶν τάφων 46, 103 καὶ 113. ΑΔ 1967 Χρον., 348, 1968 Χρον., 289. (5) Ἐννέα χαλκοὶ δακτύλιοι, ἀνὰ εἷς ἐκ τῶν τάφων 48 καὶ 103, δύο σπειροειδεῖς ἐκ τοῦ τάφου 53 καὶ πέντε ἐκ τοῦ τάφου 113. ΑΔ 1967 Χρον., 348, 1968 Χρον., 289. (6) Χαλκοῦν κωνικὸν σφονδύλιον μὲ δύο διατρήτους ἀποφύσεις ἐκ τοῦ τάφου 113. ΑΔ 1968 Χρον., 289. (7) Περιδέραιον, ἀποτελούμενον ἐκ δέκα χαλκῶν ἐπιχρύσων καὶ ἐξ ἄλλων ὑλῶν ψήφων, προερχόμενον δὲ ἐκ τοῦ τάφου 48. ΑΔ 1967 Χρον., 348.

(8) Σιδηρᾶ αἰχμὴ δόρατος ἐκ τοῦ τάφου 99. ΑΔ 1968 Χρον., 289. (9) Τρία σιδηρᾶ μαχαίρια, τὸ ἓν μὲ καμπύλην λεπίδα, ἐκ τῶν τάφων 12, 99 καὶ 113. ΑΔ 1966 Χρον., 290, 1968 Χρον., 289. (10) Δύο σιδηραῖ ὀκτώσχημοι πόρπαι ἐκ τοῦ τάφου 48. ΑΔ 1967 Χρον., 348. (11) Δύο σιδηραῖ φυλλόσχημοι πόρπαι ἐκ τοῦ τάφου 114. ΑΔ 1968 Χρον., 288. (12) Ἐξ σιδηραῖ περόναι, τέσσαρες τούτων, ἀνὰ δύο ἐκ τῶν τάφων 85 καὶ 110, μὲ σπειροειδεῖς κεφαλὰς, καὶ ἔτεραι δύο ἐκ τοῦ τάφου 94 ἀδιαγνώστου σχήματος. ΑΔ 1968 Χρον., 289. (13) Τρεῖς σιδηροὶ δακτύλιοι ἐκ τοῦ τάφου 48. ΑΔ 1967 Χρον., 348. (14) Τρία ὠξειδωμένα σιδηρᾶ κοσμήματα ἐκ τοῦ τάφου 113. ΑΔ 1968 Χρον., 289.

(15) Ψῆφοι περιδεραιῶν ἐξ ἀχάτου, ὀρείας κρυστάλλου, ὑαλομάξης καὶ φαγεντιανῆς ἐκ τῶν τάφων 48, 85, 94, 110 καὶ 113. ΑΔ 1967 Χρον., 348, 1968 Χρον., 289.

II. Κράψη - Βάξια (2). — Τα μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων μνημονευθέντα ἀντικείμενα (I Δ, XII) δυνατόν νά ἀνήκουν εἰς πρωτογεωμετρικούς χρόνους. *Epigus*, 180.

III. Δωδώνη (3). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῆ: (1) Μονόστομος (χαλκοῦς ;) πέλεκυς (εἰκ. 12 : 32). ΠΑΕ 1967, 46. (2) Χαλκοῦς διπλοῦς πέλεκυς βορείου καταγωγῆς (εἰκ. 12 : 33). ΠΑΕ 1968, 57.

IV. Ποντοηράκλεια (5). — Ἐκ τυχαίως εὑρεθέντος τάφου προέρχονται: (1) Δύο χαλκᾶ ψέλια, (2) χαλκοῦν περίαπτον εἰς σχῆμα ἀγγείου, (3) χαλκοῖ σφηκωτῆρες κόμης, (4) χαλκαῖ ψῆφοι ὄρμου. ΑΔ 1972 Χρον., 505, πίν. 442 γ. BCH 1977, 611 εἰκ. 231.

V. Τσαουτσίτσα (6). — Ἐκ δύο τάφων τῆς θέσεως (τάφοι, 2 - 3) τῶν πρωτογεωμετρικῶν ἐνδεχομένως χρόνων, προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρά εὑρήματα : (1) Δύο ἐλάσματα χρυσοῦ μὲ κόσμησιν ὁμοκέντρων κύκλων, ἀνά ἓν ἐξ ἐκάστου τάφου, (2) τρεῖς χαλκαῖ τριχολαβίδες, δύο ἐκ τοῦ τάφου 2 καὶ μία ἐκ τοῦ τάφου 3 ἔχουσα κατὰ τὸ ὀπίσθιον ἄκρον σιδηρᾶν περόνην, (3) χαλκοῦς δακτύλιος ἐκ τοῦ τάφου 2 καὶ ἕτερος μικρότερος ἐκ τοῦ τάφου 3, (4) σιδηροῦν μονόστομον ξίφος ἐκ τοῦ τάφου 2, (5) δύο σιδηραῖ λεπίδες μαχαίριων ἀνά μία ἐξ ἐκάστου τάφου, (6) λιθίνη ἀκόνη ἐκ τοῦ τάφου 2. BSA 1923 - 25, 5 - 6.

VI. Ἀξιοχώριον - Βαρδαρόφτσα (8). — Ἐκ τῶν μικρῶν εὑρημάτων τοῦ οἰκισμοῦ ὡς πιθανῶς πρωτογεωμετρικά δύνανται νά μνημονευθοῦν τὰ ἐπόμενα ἀντικείμενα. (1) Τεμάχια χαλκῆς τριχολαβίδος, (2) τεμάχια χαλκῆς καρφίδος, (3) τεμάχιον σιδηρᾶς αἰχμῆς δόρατος, (4) λίθινα καὶ πήλινα ἀντικείμενα ἀβεβαίου χρήσεως. BSA 1925 - 26, 39 - 49. PM, 240.

VII. Ἀμφίπολις (9). — Ἐκ τῶν τάφων εἰς τὴν θέσιν Καστάς, πολλοὶ τῶν ὁποίων ὅμως πρέπει νά χρονολογηθοῦν εἰς τοὺς γεωμετρικούς χρόνους, προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρά εὑρήματα.

(1) Ἐξ χρυσοῖ σφηκωτῆρες κόμης, εὑρεθέντες εἰς τοὺς τάφους XIV, XVIII κ.ά. ΠΑΕ 1975, 70, 71. Ἔργον 1977, 34. (2) Ἐλάσμα χρυσοῦ ἐκ τοῦ τάφου XIV. ΠΑΕ 1975, 70. (3) Ἀργυροῦς κρίκος ἐκ τοῦ τάφου XVI. ΠΑΕ 1975, 71. (4) Τρία χαλκᾶ ψέλια. Ἔργον 1977, 34. (5) Ἐξ χαλκαῖ πόρπαι, ἀνά μία ἐκ τῶν τάφων V, XIV, XVIII καὶ τρεῖς ἐκ τοῦ τάφου XVI. ΠΑΕ 1974, 64, 1975, 70, 71. (6) Χαλκοῦν ἐνώτιον ἐκ τοῦ τάφου XVI. ΠΑΕ 1975, 71. (7) Χαλκαῖ περόναι ἢ βελόναι, ἀκέραιαι ἢ εἰς τεμάχια ἐκ τῶν τάφων VI, XVI καὶ ἄλλων. ΠΑΕ 1974, 63, 1975, 70. Ἔργον 1977, 34. (8) Χαλκοῖ δακτύλιοι,

ἀκέρατοι ἢ εἰς τεμάχια, ἐκ τῶν τάφων II καὶ XVI. ΠΑΕ 1973, 52, 1975, 71. (9) Χαλκοὶ κρίκοι ἐκ τοῦ τάφου XVI. ΠΑΕ 1975, 71. (10) Ἐλάσματα χαλκᾶ ἐκ τῶν τάφων I καὶ VI. ΠΑΕ 1973, 52, 1974, 64. (11) Χαλκαὶ ψῆφοι ὄρμων. Ἔργον 1977, 34.

(12) Δύο σιδηρᾶ ξίφη. Ἔργον 1977, 34. (13) Σιδηρᾶ αἰχμή δόρατος ἐκ τοῦ τάφου V. ΠΑΕ 1974, 64. (14) Τρία σιδηρᾶ μαχαίρια ἐκ τῶν τάφων X, XV, XVIII καὶ ἄλλων. ΠΑΕ 1975, 70, 71. Ἔργον 1977, 34. (15) Δύο σιδηρᾶ ἐγχειρίδια, ἓν ἐκ τοῦ τάφου XVIII καὶ τὸ ἕτερον ἐκ τάφων ἀνασκαφέντων τὸ ἔτος 1977. ΠΑΕ 1975, 71. Ἔργον 1977, 34. (16) Τρεῖς σιδηροὶ ὀβελίσκοι ἐκ τῶν τάφων IX, XI, XV. ΠΑΕ 1974, 54, 1975, 70, 71. (17) Πέντε σιδηροὶ δακτύλιοι, τρεῖς ἐκ τοῦ τάφου I καὶ δύο ἐξ ἄλλων τάφων. ΠΑΕ 1973, 63. Ἔργον 1977, 34. (18) Τεμάχια σιδήρου. ΠΑΕ 1974, 63, 64. (19) Λεπίς πυρίτου ἐκ τοῦ τάφου II. ΠΑΕ 1973, 52. (20) Ψῆφοι ὄρμων ἐξ ὑαλομάξης εὐρεθεῖσαι εἰς τὸν τάφον XVI. ΠΑΕ 1975, 71. (21) Περίπτον καὶ ἄλλα ἀντικείμενα. Ἔργον 1977, 34.

VIII. Γιαννιτσά (12). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῆ : (1) Χαλκοὺν ψέλιον ἐκ 4 σπειρῶν (εἰκ. 12 : 37), (2) τρία χαλκᾶ, σφαιρικά μετὰ μίσχου, ἀντικείμενα, μέρη ἴσως περιδεραίου, (3) δύο χαλκαὶ ψῆφοι ὄρμων. ΑΔ 1971 Χρον., 395, πίν. 396 γ - δ. BCH 1976, 676 εἰκ. 208 - 209.

IX. Σαράτσι (17). — Ἐκ τοῦ πρωτογεωμετρικοῦ στρώματος τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Πέντε ὀστεῖνοι ὀπεῖς διαφόρων σχημάτων. BSA 1928 - 30, 141. (2) Λιθίνη μήτρα διὰ τὴν κατασκευὴν χαλκῶν κοσμημάτων, (3) λίθινος πέλεκυς, λιθίνη ἀκόνη καὶ λίθινον πλάθανον. BSA 1928 - 30, 140. (4) Πέντε πήλινα σφονδύλια, ἓν σφαιρικὸν καὶ τέσσερα ἀμφικωνικά. BSA 1928 - 30, 141. (5) Δύο πήλινα πώματα. BSA 1928 - 30, 141.

X. Νέα Ἀγχίαλος (19). — Ἐκ τοῦ πρωτογεωμετρικοῦ καὶ γεωμετρικοῦ οἰκισμοῦ τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Τμῆμα χαλκοῦ ψελίου, (2) χαλκοὺν περίπτον σχήματος πτηνοῦ, (3) χαλκοῦς ἥλος σχήματος Γ, (4) σιδηροῦς μονόστομος πέλεκυς (εἰκ. 12 : 44) τοῦ τύπου τοῦ γνωστοῦ ἐκ τάφων τῆς Hallstat, (5) σιδηρᾶ αἰχμή. ΑΔ 1965 Χρον., 421.

XI. Βέροια (25). — Δύο ὀκτώσχημοι χαλκαὶ πόρπαι ἐκ ταφῆς εἰς πύθον. ΑΔ 1966 Χρον., 355, πίν. 380 α - β. (2) Ἄλλα χαλκᾶ ἀντικείμενα. Ρ - Τ, 216 ὑπόσημ. 11. Macedonia I, 340.

XII. Βεργίνα (27). — Ἐξ ἑνὸς ἀριθμοῦ περισσοτέρων τῶν χιλίων μικρῶν εὐρημάτων ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου ἀνασκαφέντων εἴκοσι

πέντε προϊστορικών τύμβων, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων ἦσαν ἢ κοσμήματα γυναικῶν ἐκ χαλκοῦ ἢ χρυσοῦ ἢ ὄπλα ἀνδρῶν ἐκ σιδήρου (Βεργίνα 224. ΑΔ 1971 Χρον., 411 - 412), καὶ ἐξ ἀναλόγου ἀριθμοῦ εὐρημάτων ἐκ τῶν 18 ὑπὸ τοῦ Πέτσα ἐρευνηθέντων προϊστορικών τύμβων (ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 218 - 288, 1963 Χρον., 217 - 232) καὶ ἐκ τοῦ τυχαίως εὐρεθέντος τάφου (ΑΕ 1969 Χρον., 13 - 14) τὰ ἐπόμενα εὐρήματα, προερχόμενα ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ Ἀνδρονίκου καὶ χρονολογούμενα ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν χρονικὴν περίοδον μεταξὺ τοῦ τέλους τοῦ 11ου καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ 9ου π.Χ. αἰῶνος, δύνανται νὰ μνημονευθοῦν, ὡς ἀντιπροσωπευτικά τῆς θέσεως διὰ τὴν περίοδον.

(1) Ἐπιμήκη, ἐλικοειδῆ χαλκᾶ, κοσμήματα τῆς κόμης (εἰκ. 12 : 40), ἀποκαλούμενα σύριγγες ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου, ἐξ ὧν 143 προέρχονται ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀνασκαφέντων τύμβων τῆς περιόδου (Βεργίνα, 225 - 227. ΑΔ 1971 Χρον., 411 - 412) καὶ εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἀνήκουν προφανῶς τινὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Πέτσα εὐρεθέντων καὶ μνημονευομένων ὑπ' αὐτοῦ ὡς «σπειροειδῶν» ἢ «περιελιγμένων» συρμάτων τῆς κόμης, προερχομένων δὲ ἐκ τῶν τύμβων I, III, LXV, LXVIII κ.λ.π. ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 218 - 288, 1963 Χρον., 217 - 232.

(2) Χαλκαῖ ὀκτώσχημοι πόρπαι (εἰκ. 11 : 14). Ἐκ τούτων 77 προέρχονται ἐκ τῶν τύμβων τοῦ Ἀνδρονίκου τῶν χρονολογούμενων εἰς τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίοδον (Βεργίνα, 227 - 230, πίν. ΚΓ, 1 - 5. ΑΔ 1971 Χρον., 411 - 412) μετ' αὐτῶν δὲ πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν καὶ τινες τῶν 108 πορπῶν ἐκ τῶν τύμβων τοῦ Πέτσα (ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 218 - 288, 1963 Χρον., 217 - 232) καὶ ἐκ τοῦ τυχαίως εὐρεθέντος τύμβου (ΑΕ 1969 Χρον., 13 - 14). (3) Σιδηρᾶ ὀκτώσχημος πόρπη ἐκ τοῦ τάφου ΖΙ. Βεργίνα, 324, 327. (4) Τοξοειδεῖς πόρπαι (εἰκ. 11 : 13). Ἐκ τούτων 19 χαλκαῖ καὶ 2 σιδηραῖ περισυνελέγησαν ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου (Βεργίνα, 230 - 233) καὶ τέσσαρες χαλκαῖ, ἀνὰ δύο ἐκ τῶν τύμβων LXV καὶ C, μνημονεύονται ὑπὸ τοῦ Πέτσα ἔ.ἀ. (5) Χαλκαῖ περόναι (εἰκ. 12 : 22) συλλεγεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου (Βεργίνα, 134 - 236. ΑΔ 1971 Χρον., 411) καὶ ἴσως δύο ἐκ τῶν τάφων τοῦ Πέτσα LXIV καὶ LXVII, ἢ μία τῶν ὁποίων μὲ σιδηροῦν στέλεχος καὶ χαλκῆν κεφαλὴν ἔ.ἀ. (6) Χαλκᾶ κομβία. Ἐκ τούτων 445 συνελέγησαν ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου (Βεργίνα, 236 - 238) καὶ ἄλλα ὑπὸ τοῦ Πέτσα. ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 266 - 288.

(7) Χαλκᾶ ἡλόμορφα μικρὰ κοσμήματα, ἀποκαλούμενα tutuli ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου. Ἐκ τούτων 102 προέρχονται ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀνασκαφέντων τύμβων τῆς περιόδου (Βεργίνα, 226 - 238. ΑΔ 1971 Χρον., 411) καὶ ἄλλα ἐκ τῶν τύμβων τοῦ Πέτσα (ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 275). (8) Χαλκοὶ δακτύλιοι μὲ σπειροειδεῖς ἀπολήξεις (εἰκ. 12 : 41), ἐξ ὧν 16 προέρχονται ἐκ τῶν τύμβων τοῦ Ἀνδρονίκου (Βεργίνα, 238 - 240) καὶ 6 ἐκ τοῦ τύμβου

LXV τοῦ Πέτσα. ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 275. (9) Δακτύλιοι ἄλλων τύπων (εἰκ. 12 : 43) ἐκ τούτων 16 χαλκοὶ, 6 σιδηροὶ καὶ εἰς ἐκ μολύβδου εὑρέθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου (Βεργίνα, 240 - 241. ΑΔ 1971 Χρον., 411 - 412), εἴκοσι δύο δὲ χαλκοὶ καὶ 2 σιδηροὶ ὑπὸ τοῦ Πέτσα (ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 218 - 288, 1963 Χρον., 217 - 232, τύμβοι III, C, LXV καὶ LXVIII). (10) Χαλκᾶ ψέλια (εἰκ. 12 : 38). Ἐκ τούτων 33 προέρχονται ἐκ τῶν 10 τύμβων τῆς περιόδου τῶν ἐρευνηθέντων ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου (Βεργίνα, 241 - 243) καὶ ἕτερα 30 περίπου μνημονεύονται ὑπὸ τοῦ Πέτσα (ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 218 - 288, 1963 Χρον., 217 - 232) ἢ εὑρέθησαν τυχαίως. ΑΕ 1969 Χρον., 13 - 14.

(11) Ὀμφάλια, πέντε χαλκᾶ (εἰκ. 12 : 34) καὶ ἓν σιδηροῦν. Βεργίνα, 243 - 247. (12) Χαλκᾶ περιλαίμια ἐκ συνεστραμμένου σύρματος, τέσσαρα τούτων εὑρέθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου (Βεργίνα, 247 - 248), ἑνδεκα δὲ μνημονεύονται ὑπὸ τοῦ Πέτσα (ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 218 - 288, τύμβοι LV, LX, LXIV, LXV). (13) Χαλκοὶ τρίδυμοι πελέκει, τέσσαρες τούτων ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ Ἀνδρονίκου (Βεργίνα, 248 - 251) καὶ εἰς ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Πέτσα. ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 275. (14) Χαλκᾶ διαδήματα. ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 222 - 228, 266 - 288, τύμβοι III καὶ LXV. (15) Ψῆφοι ὄρμων ἐκ διαφόρων ὑλῶν. Βεργίνα, 254 - 255. ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 208 - 288, 1963 Χρον., 217 - 232 (τύμβοι III, XL, LV, LX, LXIV, LXV, LXVI, LXVII καὶ LXVIII). ΑΔ 1971 Χρον., 411.

(16) Χρυσοὶ σφηκωτῆρες κόμης, ἑννέα τούτων ἐκ τῶν τάφων τοῦ Ἀνδρονίκου (Βεργίνα, 259) καὶ τέσσαρες ἐκ τῶν τύμβων LXIV καὶ LXV τοῦ Πέτσα. ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 264 - 288. (17) Τρία χρυσᾶ ἐνώτια, τὰ δύο τούτων εὑρέθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου (Βεργίνα, 259) καὶ τὸ ἕτερον τυχαίως βραδύτερον. ΑΕ 1969 Χρον., 13.

(18) Ἐννέα ξίφη, τὰ 8 τούτων σιδηρᾶ (εἰκ. 11 : 1), ἐπὶ τῶν ὁποίων εὑρέθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου (Βεργίνα, 261 - 265) καὶ ἓν ὑπὸ τοῦ Πέτσα ἐκ τοῦ τάφου LXVII, καὶ ἓν χαλκοῦν ἐκ τοῦ τάφου C εὑρεθὲν ὑπὸ τοῦ Πέτσα. ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 242, 1963 Χρον., 222. (19) Σιδηρᾶ μαχαίρια διαφόρων μεγεθῶν καὶ σχημάτων, ἐκ τούτων 18 εὑρέθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου (Βεργίνα, 266 - 269) εἰς τοὺς τύμβους τῆς ὑπ' ἐξέτασιν περιόδου, εἰς τὴν αὐτὴν δὲ περίοδον ἀνήκουν ἐνδεχομένως καὶ τινεὶ ἐξ 22 ὁμοίων μαχαϊρίων εὑρεθέντων ὑπὸ τοῦ Πέτσα εἰς τοὺς τύμβους III, L, LV, LX, LXIV, LXV, LXVI, LXVII καὶ LXVIII (ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 218 - 288, 1963 Χρον., 217 - 232) ἢ εὑρεθέντων βραδύτερον ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου (ΑΔ 1971, 411). (20) Σιδηραῖ αἰχμαὶ δοράτων (εἰκ. 11 : 6). Ἐκ τούτων τέσσαρες εὑρέθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου (Βεργίνα, 269 - 272), τινὲς δ' ἴσως τῶν 29 εὑρεθεισῶν ὑπὸ τοῦ Πέτσα εἰς τοὺς τύμβους III, L, LV, LX, LXI, LXIV, LXV, LXVI, LXVII καὶ LXVIII εἶναι πρωτογεωμετρικά. ΑΔ 1961 - 62 Με-

λέται, 218 - 288, 1963 Χρον., 217 - 232. (21) Σιδηραῖ αἰχμαὶ βελῶν. Βεργίνα, 272 - 273. ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 268.

(22) Πολυάριθμα ἄλλα μικρὰ εὐρήματα. Βεργίνα, 255 - 259, 260. ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 218 - 288, 1963 Χρον., 217 - 232, 1971, 208, 211 - 212. ΑΕ 1969 Χρον., 13 - 14.

XIII. Μαυροπηγή (28). — Ἐκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκοὺν διάδημα, (2) χαλκῇ ὀκτώσχημος πόρπη, (3) ἄλλα εὐρήματα μὴ κατονομαζόμενα. Μακεδονικὰ 1940, 491.

XIV. Πλατανιά - Μπουμπούστι (29). — Τινὰ τῶν μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων παρατεθέντων μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως (I Δ, XXIX) ἀνήκουν ἴσως χρονολογικῶς εἰς τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίοδον. BSA 1926 - 27, 174 - 175.

XV. Κοζάνη (32). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκᾷ ἐπιμήκη περιειληγμένα σύρματα διὰ τὴν στερέωσιν τῆς κόμης (σύριγγες ;). Ἔργον 1960, 100 - 101. ΠΑΕ 1960, 110. (2) Χαλκαῖ ὀκτώσχημοι πόρπαι. Μακεδονικὰ 1941 - 52, 639. (3) Ὅστεινον ἀντικείμενον κεκοσμημένον δι' ἐγχαράκτων ὁμοκέντρων κύκλων. Ἔργον 1960, 101. ΠΑΕ 1960, 110. (4) Πήλιναι ψῆφοι ὄρμων. Ἔργον 1960, 100. ΠΑΕ 1960, 110. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 216.

XVI. Ἀγιοὶ Ἀνάργυροι (33). — Χαλκοὺν ἀντικείμενον, ἐξάρτημα ἴσως περιδεραίου, ἔχον μορφήν μικροσκοπικοῦ ἀγγείου μετὰ καθήμενης γυναικείας μορφῆς ἐπ' αὐτοῦ, πρωτογεωμετρικῶν ἢ γεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τῆς θέσεως, εὐρίσκεται ἐν τῷ Μουσείῳ Κοζάνης. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 216 ἀριθ. 1 ὑποσημ. 3. BCH 1961, 777 εἰκ. 8 - 9. Macedonia I, 346.

XVII. Τσοτύλι (34). — Ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ τάφων τῆς θέσεως ὥς καὶ ἐκ τοῦ τάφου 13 εἰς τὴν θέσιν Σιανίτσι προέρχονται : (1) Μικρὰ σιδηρᾷ αἰχμὴ δόρατος, (2) σιδηροὺν μαχαίριον, (3) χαλκῇ τριχολαβίς, (4) χαλκοὺν ψέλιον, (5) χαλκῇ ὀκτώσχημος πόρπη, (6) χαλκοὶ δακτύλιοι ἐκ σπειρῶν σύρματος, (7) χαλκῇ τριγωνικὴ πόρπη, (8) ἀγκυροειδὲς χαλκοὺν ἀντικείμενον μετὰ σιδηροῦ ἄκρου, (9) δύο χαλκαῖ περόναι, (10) χαλκαῖ καὶ πήλιναι ψῆφοι ὄρμων, (11) λίθινος διάτρητος στυλβωτήρ, (12) ὀστεινον βέλος μετὰ δύο ἀκίδων, (13) τεμάχιον κέρατος ἐλάφου. ΠΑΕ 1935, 47 - 50, 1937, 71. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 214, πίν. 252 α - β, δ. Macedonia I, 346, 347.

XVIII. Ἀξιόκαστρον (35). — Ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Ἀξιοκάστρου προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα τοῦ Μουσείου Κοζάνης.

(1) Δώδεκα σπειροειδῆ χαλκᾶ κοσμήματα. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 214, πίν. 253 α. (2) Δύο τριγωνικαὶ χαλκαὶ πόρπαι (εἰκ. 11 : 15) μὲ ἐγχάρακτον κόσμησιν ὁμοκέντρων κύκλων. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 214 εἰκ. 1. (3) Δύο τοξοειδεῖς πόρπαι. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 214 εἰκ. 5 α - β. (4) Ἐξ χαλκαὶ περόναι μὲ κεφαλὰς διαφόρων τύπων. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 214 εἰκ. 2. (5) Χαλκοὶ δακτύλιοι διαφόρων σχημάτων. ΑΔ 1941 - 42 Χρον., 214 εἰκ. 5. (6) Χαλκοὺν ἐνώτιον. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 214 εἰκ. 5 γ. (7) Ψῆφοι ὄρμου. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 214 εἰκ. 4. Macedonia I, 346.

XIX. Κουντουριώτισσα (39). — Ἐκ τῶν 12 ἐρευνηθέντων τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκαὶ ὀκτώσχημοι πόρπαι, (2) χαλκοὶ δακτύλιοι, (3) ἄλλα μὴ κατονομαζόμενα ἀντικείμενα. Μακεδονικά 1940, 490. Macedonia I, 363.

XX. Κτενίον (41). — Ἐκ τάφων ἀνακαλυφθέντων ὑπὸ τῶν χωρικῶν προέρχονται : (1) Δύο ὀκτώσχημοι χαλκαὶ πόρπαι, (2) τριγωνικὴ χαλκῇ πόρπη, ὁμοία πρὸς ἄλλας γνωστὰς ἐκ Τσοτυλίου καὶ Ἀξιοκάστρου, (3) χαλκῇ περόνη. ΑΔ 1968 Χρον., 349.

XXI. Αἶανη (42). — Ἐκ τῶν 13 τάφων τῆς θέσεως καὶ ἐκ τυχαίων εὐρημάτων ἔχουν συλλεγῇ τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα :

(1) Σιδηρᾷ αἰχμῇ ἀκοντίου. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 216, πίν. 258 α. (2) Τρεῖς χαλκαὶ ὀκτώσχημοι πόρπαι. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 216, πίν. 258 α, 1969 Χρον., 331 - 332, πίν. 341 α. Βεργίνα, 229. (3) Τριγωνικὴ χαλκῇ πόρπη ὁμοία πρὸς τὰς ἐκ Τσοτυλίου, Ἀξιοκάστρου καὶ Κτενίου. ΑΔ 1968 Χρον., 349, πίν. 294 γ. (4) Χαλκῇ λαβίς, χαλκαὶ περόναι καὶ χαλκοὺς κρίκος εἰκονιζόμενα ἀλλὰ μὴ περιγραφόμενα. ΑΔ 1961 - 62, 216, πίν. 258 α. ΑΑΑ 1968, 245 εἰκ. 3.

XXII. Σπήλαιον (45). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Χαλκοὺν διάδημα κοσμούμενον διὰ στιγμῶν ποιηθεισῶν δι' ἐκκρούσεως ἐκ τῶν ὀπισθεν, (2) δέκα ὀκτώσχημοι χαλκαὶ πόρπαι, ὀκτὼ τούτων, διαφόρων μεγεθῶν, προέρχονται ἐκ τοῦ τάφου Α καὶ δύο ἐκ τοῦ τάφου Β, (3) χαλκοὺν περιλαίμιον ἐκ συνεστραμμένου σύρματος, (4) πέντε χαλκᾶ ψέλια ῥομβοειδοῦς διατομῆς, (5) δέκα ἐπτὰ χαλκοὶ δακτύλιοι, οἱ δέκα τέσσαρες ἐκ τοῦ τάφου Α καὶ τρεῖς ἐκ τοῦ τάφου Γ, (6) χαλκοὺς ὄρμος ἐκ κυλινδρικών καὶ ἀμφικωνικών ἐλασμάτων, (7) τρεῖς μικροὶ, χαλκοὶ διπλοῖ,

πελέκεις, (8) τεσσαράκοντα περίπου τεμάχια σπειροειδών έλασμάτων (σύριγγες) τοῦ συνήθους ἐκ Βεργίνης τύπου, (9) πέντε σπειροειδῆ χαλκᾶ κοσμήματα, τρία ἐκ τοῦ τάφου Α καὶ δύο ἐκ τοῦ τάφου Γ, (10) σιδηροῦς δακτύλιος ἐκ τοῦ τάφου Β, (11) ἑξ ᾗφοι ὄρμου ἐξ ὑαλομάζης διαφόρων χρωμάτων. ΑΑΑ 1971, 38 - 41. ΒCH 1971, 961 εἰκ. 363 - 367.

XXIII. Κατάκαλη (46). — Ἐκ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται: (1) Χαλκῇ αἰχμῇ δόρατος (εἰκ. 11 : 7), (2) βραχὺ χαλκοῦν ξίφος (εἰκ. 11 : 2), τύπου CII τῆς Ν. Sandars, (3) τέσσαρα χαλκᾶ ὀμφάλια, (4) ὀρειγάλκινος ἀπλοῦς δακτύλιος. ΑΕ 169 Χρον., 14 - 15.

XXIV. Ὀμόλιον (48). — Ἐκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Πέντε χρυσᾶ, δακτυλιοειδῆ ἢ ἐλικοειδῆ, κοσμήματα ἐκ τῶν τάφων I καὶ III, (2) χαλκοὶ δακτύλιοι, ἀκέραιοι ἢ εἰς τεμάχια, ἐκ τῶν τάφων I, II, III καὶ V, ὁ ἀκριβὴς ἀριθμὸς ὁμῶς τῶν ὁποίων δὲν ἀναφέρεται, (3) ἐπτὰ χαλκαῖ ὀκτώσχημοι πόρπαι ἐκ τῶν τάφων I, II, III καὶ τοῦ θολωτοῦ, (4) δύο χαλκαῖ περόναι ἐκ τῶν τάφων I καὶ III, (5) κομβία (χαλκᾶ;) ἐκ τοῦ τάφου I, (6) τρία χαλκᾶ ψέλια ἐκ τοῦ τάφου III, (7) δύο χαλκᾶ «στρεπτὰ» καὶ θραύσματα ἄλλων ἐκ τοῦ τάφου V.

(8) Σιδηροῦν ξίφος ἐκ τοῦ τάφου I, (9) σιδηρᾷ αἰχμῇ ἐκ τοῦ τάφου III, (10) σιδηροῦν μονόστομον ἐγχειρίδιον ἐκ τοῦ τάφου II, (11) τρεῖς σιδηραῖ περόναι μὲ ἀγγειόσχημον κεφαλὴν, τεθραυσμέναι, ἐκ τοῦ τάφου V, (12) πέντε σιδηροὶ δακτύλιοι ἐκ τοῦ τάφου V, (13) «ἀσήμαντα ἀντικείμενα» ἐκ τοῦ τάφου II, (14) τεμάχιον σιδηροῦ ἐγχειριδίου ἐκ τοῦ θολωτοῦ τάφου, (15) ψήγματα χαλκοῦ ἐκ τοῦ θολωτοῦ τάφου. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 175 - 176.

XXV. Ρετζιούνι (49). — Πενιχρὰ κτερίσματα μὴ κατονομαζόμενα ἐκ τῶν δύο τάφων τῆς θέσεως. ΠΡΘ, 57.

XXVI. Μαρμαρίανη (53). — Ἐκ τῶν ἑξ θολωτῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Πέντε χρυσοὶ σφηκωτῆρες κόμης. BSA 1930 - 31, 33 - 34. (2) Δύο χαλκοὶ καὶ ἐπτὰ σιδηροὶ δακτύλιοι. BSA 1930 - 31, 35, 36. (3) Τέσσαρα χαλκᾶ ψέλια. BSA 1930 - 31, 35. (4) Χαλκῇ πόρπη τοῦ τύπου II τοῦ Blinkenberg μὲ ἐπισκευασμένην διὰ σιδήρου τὴν βελόνην. BSA 1930 - 31, 35. (5) Τεμάχιον φύλλου χαλκοῦ. BSA 1930 - 31, 35.

(6) Τρεῖς σιδηραῖ ὀκτώσχημοι πόρπαι. BSA 1930 - 31, 35 - 36, (7) Δύο σιδηραῖ περόναι. BSA 1930 - 31, 36. (8) Σιδηροῦν ξίφος. BSA 1930 - 31, 36. (9) Σιδηροῦν μαχαίριον καὶ τεμάχια τριῶν ἐτέρων. BSA 1930 - 31, 36 - 38.

(10) Τεμάχιον σιδηρᾶς αἰχμῆς δόρατος κατὰ πᾶσαν πιθανότητα. BSA 1930 - 31, 36.

(11) Λιθίνη κώπη ξίφους, (12) δύο πεσσοὶ σφενδονῶν, εἷς ἐκ λίθου καὶ ἕτερος ἐκ πηλοῦ, (13) λίθινος τριπτήρ, (14) ψῆφοι ὄρμων ἢ κομβία ἐκ διαφόρων ὕλων, (16) λίθινον περίπτον πιθανῶς. BSA 1930 - 31, 38 - 39.

XXVII. Πλατύκαμπος (57). — Ἐκ τῶν ἐρευνηθέντων τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκοῦς δακτύλιος, (2) σιδηρᾶ ὀκτώσχημος πόρπη, (3) σιδηροῦς δακτύλιος, (4) δύο σιδηραῖ καρφίδες, (5) σιδηροῦν αἰχμηρὸν ἀντικείμενον, σφυρωτὴρ δόρατος ἴσως, (6) σιδηρᾶ λεπίς μαχαίριου, (7) λίθινον ἡμισφαιρικὸν ἀντικείμενον. Θεσσαλικά 1966, 45 - 47.

XXVIII. Πρίνος (58). — Ἐκ τυχαίως εὑρεθέντος τάφου προφανῶς προέρχονται : (1) Χαλκῆ ὀκτώσχημος πόρπη, (2) περόνη (χαλκῆ ;), (3) ἑξ χαλκοῖ δακτύλιοι. ΑΔ 1966 Χρον., 254.

XXIX. Φεραὶ - Βελεστίνον (61). — Ἐκ τοῦ γεωμετρικοῦ νεκροταφείου τῆς θέσεως μικρὰ τινα εὐρήματα, ὅπως (1) χαλκοῦς δακτύλιος, (2) χαλκῆ πόρπη καὶ (3) ἑξ σιδηραῖ αἰχμαὶ βελῶν, μνημονεύονται μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων ὑπὸ τοῦ Desborough. PGP, 133.

XXX. Ἴωλκὸς (62). — Τὰ κάτωθι μικρὰ εὐρήματα προέρχονται ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Τρεῖς χαλκαῖ φυλλόσχημοι πόρπαι (εἰκ. 11 : 16). ΠΑΕ 1960, 55, 56, 1961, 50. (2) Χαλκῆ πόρπη. ΠΑΕ 1961, 50. (3) Τρεῖς τοξοειδεῖς χαλκαῖ πόρπαι. ΠΑΕ 1961, 50, 53. (4) Χαλκῆ αἰχμή. ΠΑΕ 1961, 50. (5) Χαλκῆ περόνη, μετὰ συνεστραμμένης κεφαλῆς. Θεσσαλικά 1966, 48. (6) Δύο χαλκᾶ ψέλια. ΠΑΕ 1961, 50. (7) Δύο χαλκοῖ δακτύλιοι καὶ τεμάχιον τρίτου. ΠΑΕ 1960, 56. Θεσσαλικά 1966, 47. (8) Χαλκοῦν ἔλασμα. ΠΑΕ 1961, 50.

(9) Τοξοειδὴς σιδηρᾶ πόρπη. ΠΑΕ 1961, 53. (10) Σιδηροῦν ψέλιον. ΠΑΕ 1961, 50, 53. (11) Σιδηροῦς δακτύλιος. ΠΑΕ 1960, 56. (12) Σιδηρᾶ καρφίς. ΠΑΕ 1960, 55. (13) Σιδηροῦς σφηκωτὴρ καὶ τεμάχιον σιδήρου. Θεσσαλικά 1966, 48. (14) Σιδηροῦν ῥαβδίον. Θεσσαλικά 1966, 47 - 48.

(15) Δύο ψῆφοι ὄρμου ἐκ φαγεντιανῆς καὶ καρνελίου ἀντιστοίχως. ΠΑΕ 1961, 50. (16) Πήλινον κομβίον. Θεσσαλικά 1966, 48.

Ἐκ τῶν ἐπομένων μικρῶν εὐρημάτων τοῦ θολωτοῦ τάφου τοῦ Καπακλῆ, ὅστις περιεῖχε κεραμικὴν διαφόρων ἐποχῶν, τινὰ ἐνδέχεται νὰ ἀνήκουν εἰς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους :

(17) Δύο ἀπλᾶ χρυσᾶ διαδήματα, (18) δύο χρυσοὶ δακτύλιοι, (19) κρίκοι τινὲς καὶ ἥλοι χρυσοῖ, (20) χρυσοῦν ψέλιον στρεπτόν, (21) ὀλίγα χαλκᾶ

ἀγγεία, (22) ὀφάλια ἀσπίδων, (23) χαλκοὶ πλατεῖς δακτύλιοι, (24) σιδηρᾶ ξίφη, (25) ψηφίδες, (26) σφραγῖς στεατίτου μετὰ μαιανδρικῶν γλυφῶν, (27) μικρὸς σκαραβαῖος, (28) ἄλλα μικρά εὐρήματα μὴ κατονομαζόμενα. ΑΕ 1914, 141.

XXXI. Σέσκλον (63). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Σιδηρᾶ αἰχμὴ δόρατος. ΑΑ 1922, 248. (2) Τεμάχια χαλκῶν δακτυλίων, (3) πῆλινον ἀμφικωνικὸν σφονδύλιον. ΠΑΕ 1965, 7. (4) Τινὰ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ Ἀρβανιτοπούλου, τῶν παρατιθεμένων μετὰ τῶν γεωμετρικῶν μικρῶν εὐρημάτων κατωτέρω. ΠΑΕ 1911, 294 - 300.

XXXII. Ἄλως (69). — Ἐκ τοῦ κυκλοτεροῦς τάφου 6 προέρχονται : (1) Χαλκῆ περόνη μὲ ἐλικοειδῆ κεφαλὴν καὶ (2) διάτρητον ἔλασμα χαλκοῦ. ΒSA 1911 - 12, 5 - 6.

XXXIII. Θεοτόκου (70). — Ἐκ τοῦ τάφου Β προέρχονται : (1) Τρεῖς χαλκοὶ δακτύλιοι, (2) τρεῖς σιδηραῖ περόναι μὲ χαλκῆν κεφαλὴν καὶ χαλκῆ κεφαλὴ τετάρτης, (3) σιδηρᾶ λεπίς, (4) σιδηροῦς δακτύλιος, (5) τεμάχιον σιδηρᾶς πόρπης, (6) τεμάχια στελεχῶν δύο σιδηρῶν περονῶν, (7) πῆλινον σφονδύλιον. ΒSA 1906 - 7, 325 - 326. Ρ - Τ, 213. ΡGP, 148.

XXXIV. Παλαιομάνινα (76). — Ἐκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ κάτωθι μικρά εὐρήματα.

(1) Χαλκοὶ δακτύλιοι, περισσότεροι τῶν 12, διαφόρων τύπων, (2) εἰς χαλκοῦς δακτύλιος μὲ σπειροειδεῖς ἀπολήξεις, (3) πέντε χαλκοὶ σφηκωτῆρες, (4) τρία χαλκᾶ ψέλια, (5) χαλκαῖ ψῆφοι ὄρων, (6) τμήμα χαλκῆς ταινίας. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 184 - 185, 1967 Χρον., 323.

(7) Δύο χρυσοὶ ἐλικοειδεῖς δακτύλιοι μὲ δισκοειδεῖς ἀπολήξεις, (εἰκ. 12 : 45), (8) τέσσαρες χρυσοὶ σφηκωτῆρες κόμης, (9) δύο χρυσαῖ ψηφίδες ὄρων, (10) σιδηροῦς δακτύλιος, (11) σιδηραῖ τριχολαβίδες. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 184 - 185, 1967 Χρον., 323.

(12) Αἰχμὴ δόρατος, (13) μαχαίρια, (14) ψέλια, (15) δακτύλιοι, (16) περόναι, (17) ψῆφοι ὄρων, (18) ἥλοι, μὴ ἀναφερομένης ὕλης. ΑΔ 1967, Χρον., 323.

XXXV. Σταμνᾶ (77). — Ἐκ τάφων προέρχονται : (1) Χαλκαῖ τοξοειδεῖς πόρπαι, (2) χαλκαῖ περόναι. ΠΑΕ 1963, 216.

XXXVI. Πυλήνη (78). — Ἐκ ταφῶν εἰς πίθους προέρχονται : (1) Χαλκαῖ πόρπαι, (2) χαλκαῖ περόναι, (3) χαλκοῦν ψέλιον. ΑΔ 1967 Χρον., 320.

XXXVII. Ἄγναντη (83). — Ποῖα τυχὸν ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως, τῶν συνοπτικῶς μνημονευομένων καὶ παρατεθέντων μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων (I Δ, XLI) ἀνωτέρω, ἀνήκουν εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἐκ τῆς ἐκθέσεως ἐπὶ τῆς ἀνασκαφῆς δὲν εἶναι σαφές. ΑΔ 1970 Χρον., 236.

XXXVIII. Δελφοὶ (86). — Ἐκ τοῦ παρὰ τὸ Μουσεῖον ὑπομυκηναικοῦ-πρωτογεωμετρικοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου προέρχονται : (1) Χαλκῇ αἰχμὴ δόρατος, (2) τεμάχια χαλκοῦ ἀγγείου, (3) χαλκοὺν κάτοπτρον πιθανῶς, (4) ἕξ χαλκοὶ δακτύλιοι, (5) τρεῖς χαλκοὶ σωληνίσκοι καὶ (6) δύο μεταγενέστεραι χαλκαὶ πόρπαι. BCH 1937, 49 - 52.

XXXIX. Ὀρχομενὸς (89). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) περὶ τὰς 21 ψῆφοι ὄρμων ἕξ ὕαλομάξης. Orchomenos I, 83, πίν. 30 ἀριθ. 6 - 26.

XL. Βρανέξι-Ἄγιος Δημήτριος (90). — Ἐκ τῶν πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα, τινὰ τῶν ὁποίων πρέπει ἐνδεχομένως νὰ ταξινομηθοῦν ὡς πρωτογεωμετρικά.

(1) Χαλκᾷ ξίφη, (2) τεμάχια χαλκῶν ἀγγείων, (3) δύο χρυσᾷ ἐνώτια, (4) δύο χρυσᾷ διαδήματα, (5) «χρυσᾷ τινα μικρὰ ἀντικείμενα», (6) λιθίνη ἀκόνη. ΠΑΕ 1904, 39 - 40, 1907, 109. GDA, 202. DAG, 292 ὑποσημ. 46. PPS 1955, 177 ὑποσημ. 3.

XLI. Θῆβαι (92). — Ἐκ τῶν παρὰ τὰς Ἡλέκτρας πύλας τάφων 2 καὶ 9, οἱ ὅποιοι περιεῖχον πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν, προέρχονται : (1) Μικρὸς χαλκοῦς κρίκος. ΑΔ 1917, 25, (2) δύο χαλκοὶ δακτύλιοι, (3) ἀστράγαλος χοίρου. ΑΔ 1917, 30 - 31.

XLII. Χαλκίς (98). — Λεπτὸς (χαλκοῦς;) δακτύλιος ἐκ τάφου. Χαριστήριον εἰς Ἀ. Κ. Ὀρλάνδον, τόμ. II, 250.

XLIII. Λευκαντὶ (101). — Ἐκ τῆς θέσεως εἶναι γνωστὰ τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Χρυσοῦν ἐνώτιον ἐκ τοῦ τάφου 10 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 112. (2) Δύο χρυσοὶ δακτύλιοι ἐκ τοῦ τάφου 22 τῶν Παλαιῶν Περιβολίων. Lefkandi I, 151. (3) Δύο ἐπίχρσοι μολύβδινοι σφηκωτῆρες κόμης ἐκ τοῦ τάφου 22 τῶν Π. Περιβολίων. Lefkandi I, 151.

(4) Εἴκοσι ἕξ χαλκαῖ τοξωταὶ πόρπαι ἐκ τῶν τάφων 10, 16, 20, 31, 46 τοῦ Σκουμπρῆ, 3 καὶ 23 τῶν Π. Περιβολιῶν, 12 Α τῆς Τούμπας καὶ ἐκ τῶν πυρῶν 1 καὶ 2 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 112, 115, 117, 120, 126, 142, 152, 174, 192, 193 - 194. (5) Δύο χαλκαῖ φυλλόσχημοι πόρπαι ἐκ τῶν τάφων 10 καὶ 46 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 112, 126. (6) Χαλκοῦν ψέλιον ἐκ τοῦ τάφου 14 τῶν Π. Περιβολιῶν. Lefkandi I, 112. (7) Ὀκτῶ χαλκοὶ δακτύλιοι ἐκ τῶν τάφων 16, 20, 31 καὶ 32 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 114 - 115, 117, 120. (8) Τεμάχια χαλκοῦ ἐκ τοῦ τάφου 16 τῶν Π. Περιβολιῶν. Lefkandi I, 148.

(9) Τρεῖς σιδηραὶ τοξωταὶ πόρπαι ἐκ τῶν τάφων 20, 32 καὶ 51 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 117, 120, 126. (10) Δέκα πέντε σιδηραὶ περόναι ἐκ τῶν τάφων 10, 16 τοῦ Σκουμπρῆ καὶ 3, 22, 23, 24 τῶν Π. Περιβολιῶν καὶ τῆς πυρᾶς 1 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 112 - 113, 115, 143, 151, 152, 192 - 193. (11) Σιδηρᾷ βελόνῃ ἐκ τοῦ τάφου 26 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 183.

(12) Δύο χαλκοσιδηραὶ πόρπαι, φυλλόσχημος καὶ τοξωτή, ἐκ τοῦ τάφου 3 τῶν Π. Περιβολιῶν καὶ 17 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 142 - 143, 177. (13) Σιδηροχαλκῇ περόνῃ ἐκ τοῦ τάφου 12 Β τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 174.

(14) Χαλκοσιδηρᾷ αἰχμῇ δόρατος ἐκ τοῦ τάφου 14 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 176. (15) Δύο σιδηρᾷ ξίφῃ ἐκ τῶν τάφων 14 καὶ 26 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 176, 183. (16) Σιδηροῦν ἐγχειρίδιον ἐκ τοῦ τάφου 46 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 126. (17) Δύο σιδηρᾷ μαχαίρια ἐκ τῶν τάφων 16 καὶ 31 τῶν Π. Περιβολιῶν. Lefkandi I, 148, 155. (18) Σιδηραὶ αἰχμαὶ βελῶν ἐκ τοῦ τάφου 26 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 183. (19) Σιδηροῦς πέλεκυς ἢ σκέπαρνον ἐκ τῆς πυρᾶς 1 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 192. (20) Τεμάχια σιδήρου ἐκ τοῦ τάφου 14 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 176.

(21) Δύο σφραγιδόλιθοι ἐξ ὀρείας κρυστάλλου μὲ παραστάσεις ζώων ἐκ τοῦ τάφου 12 Β τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 174. (22) Ψῆφοι περιδεραιῶν ἐκ φαγεντιανῆς ἀπὸ τοὺς τάφους 16 Σκουμπρῆ, 24 καὶ 25 Π. Περιβολιῶν καὶ 12 Α καὶ 14 ὡς καὶ τῆς πυρᾶς 1 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 114, 153, 173, 174, 176, 192 - 193. (23) Τεμάχια ἐλεφαντοστοῦ ἐκ τοῦ τάφου 23 τῶν Π. Περιβολιῶν. Lefkandi I, 152.

(24) Πέντε τεμάχια μαρμάρου ἐκ τοῦ τάφου 24 τῶν Π. Περιβολιῶν. Lefkandi I, 153. (25) Δέκα ψῆφοι λίθου ἐκ τοῦ τάφου 7 τῶν Π. Περιβολιῶν. Lefkandi I, 144. (26) Πήλιναι ψῆφοι ἐκ τοῦ τάφου 3 τῶν Π. Περιβολιῶν. Lefkandi I, 143. (27) Πήλινον εἰδῶλιον μὲ κινητοὺς πόδας, ἄθυρμα ἴσως, ἐκ τοῦ τάφου 22 τῶν Π. Περιβολιῶν. Lefkandi I, 150. (28) Πήλινον βύσμα ἀγγείου, ἐκ τῆς πυρᾶς 11 τῶν Π. Περιβολιῶν. Lefkandi I, 162. (29) Θαλάσσια ὄστρακα ἐκ τοῦ τάφου 27 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 119. Ἴδὲ καὶ Lefkandi I, 217 - 264 σποράδην.

(30) Χρυσοὺς στηθόδεσμος προερχόμενος ὡς καὶ πάντα τὰ ἐπόμενα εὐρήματα ἐκ τῶν ἀνακαλυφθέντων τὸ ἔτος 1981 τάφων εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἱεροῦ, (31) ζευγὸς χρυσῶν ἐνωτίων, (32) χρυσοὶ δακτύλιοι, (33) χρυσᾷ ἐξαρτήματα περιδεραίου, (34) δύο χαλκοὶ τροχοί, (35) ψῆφοι ὄρμων ἐκ διαφόρων ὕλων. Ταχυδρόμος 16 Ἰουλίου 1981, 28 - 30. BSA 1982, 213 - 248.

(36) Πήλιναι χοάναι καὶ μῆτραι διὰ τὴν κατασκευὴν χαλκῶν τριπόδων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων ἐκ τοῦ χαλκουργικοῦ ἐργαστηρίου τοῦ 900 περίπου π.Χ. Lefkandi I, 93 - 97 πίν. 12 - 13.

XLIV. Μαρθὼν (104). — Ἐκ τῶν τριῶν ἀρχαιοτέρων θεωρουμένων ὑπὸ τοῦ ἀνασκάψαντος τὴν θέσιν τάφων 1, 3 καὶ 5, οἵτινες περιεῖχον τεφροδόχα ἀγγεῖα, προέρχονται τὰ ἐπόμενα εὐρήματα.

(1) Σιδηροὺν ξίφος, (2) τέσσαρες χαλκαῖ πόρπαι, (3) χαλκοὺς δακτύλιος, (4) χαλκῇ περόνῃ, (5) δέκα ἐπτὰ πήλιναι ψῆφοι μὲ ἐγγάρακτον κόσμησιν. ΠΑΕ 1939, 31 - 35.

XLV. Ἀθῆναι (107). — Αἱ ἐπόμεναι ομάδες μικρῶν εὐρημάτων ἔχουν κατὰ καιροὺς ἀναφερθῆ ἐξ Ἀθηνῶν, παρατιθέμεναι κατωτέρω κατὰ γεωγραφικὴν σειρὰν τῶν τόπων προελεύσεών των ἐκ Δυσμῶν πρὸς Νότον, Ἀνατολὰς καὶ Βορρᾶν περὶ τὴν Ἀκρόπολιν, ὡς ἔχουν παρατεθῆ καὶ τὰ λοιπὰ δεδομένα.

(1) Χαλκοὺν ψέλιον ἐκ τοῦ τάφου Β ἐπὶ τῆς ΝΔ κλιτύος τῆς Ἀκροπόλεως. Kerameikos I, 133. (2) Δύο χαλκαῖ περόναι ἐκ τοῦ τάφου μεταξὺ Ἀκροπόλεως καὶ λόφου τῶν Μουσῶν. ΠΑΕ 1900, 93.

(3) Φακοειδὲς σφραγιδόλιθος μὲ παράστασιν ἐλάφου, προερχόμενος ὡς καὶ τὰ ὑπ' ἀριθ. 4 - 11 περιγραφόμενα ἐν συνεχείᾳ εὐρήματα ἐκ τῶν τάφων νοτίως τοῦ Ὠδείου τοῦ Ἡρώδου. ΑΔ 1973 Μελέται, 34 - 35. (4) Δύο χρυσοὶ σφηκωτῆρες κόμης. ΑΔ 1973 Μελέται, 35. (5) Δύο σιδηραῖ περόναι, ΑΔ 1973 Μελέται, 27. (6) Τεμάχιον σιδηρᾶς περόνης μὲ χαλκὴν κεφαλὴν. ΑΔ 1973 Μελέται, 26. (7) Χαλκῇ πόρπῃ καὶ τεμάχιον ἄλλης. ΑΔ 1973 Μελέται, 26. (8) Τεμάχια χαλκῶν περονῶν. ΑΔ 1973 Μελέται, 24. (9) Δύο χαλκαῖ ψῆφοι ὄρμων. ΑΔ 1973 Μελέται, 24. (10) Τριάκοντα ἐπτὰ πήλιναι ψῆφοι ὄρμων μὲ ἐγγάρακτον κόσμησιν. ΑΔ 1973 Μελέται, 27, 28. (11) Τεμάχια εἰργασμένων ὀστέων. ΑΔ 1973 Μελέται, 26. (12) Πήλινον σφονδύλιον καὶ (13) πέντε πήλινοι ψῆφοι ὄρμων ἐκ τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δημητρακοπούλου ἀριθ. 110. ΑΔ 1970 Χρον., 57.

(14) Χαλκῇ περόνῃ προερχομένη, ὡς καὶ τὰ ὑπ' ἀριθ. 15 - 18 περιγραφόμενα ἐν συνεχείᾳ εὐρήματα ἐκ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν-πρωτογεωμετρικῶν τάφων παρὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον, (15) δύο χαλκοὶ δακτύλιοι, (16) χαλκοὺν ψέ-

λιον, (17) σιδηροῦς δακτύλιος, (18) τεμάχιον περιδεραίου ἐξ ἡλέκτρον. S - S, 22.

(19) Σιδηρᾷ αἰχμῇ δόρατος, (20) σιδηροῦν ξίφος ἐκ τοῦ τάφου ὑπὸ τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τῶν Ἀθηνῶν. AE 1953 - 54, Μέρος Γ', 91, 94.

(21) Σιδηροῦν ξίφος, (22) χαλκοὶ δακτύλιοι, (23) χαλκαὶ περόναι καὶ ἄλλα μὴ κατονομαζόμενα ἀντικείμενα ἐκ τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Μάρκου ἀριθ. 6 - 12. AD 1964 Χρον., 56. (24) Χαλκῇ περόνῃ ἐκ τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Λυκούργου. AD 1963 Χρον., 36.

(25) Χαλκῇ πόρπῃ προερχομένη, ὡς καὶ τὰ ὑπ' ἀριθ. 26 - 46 περιγραφόμενα ἐν συνεχείᾳ εὐρήματα, ἐκ τάφων εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἀρχαίας Ἀγορᾶς, (26) τρεῖς χαλκαὶ σπείραι, (27) χαλκῇ περόνῃ, (28) χαλκῇ σφαῖρα, (29) δύο χαλκᾶ ψέλια, (30) χαλκοῦς δακτύλιος. Hesperia 1937, 364 - 365, 1954, 58. (31) Δύο σιδηραὶ περόναι, (32) δύο σιδηραὶ πόρπαι, (33) σιδηροῦν ἄγκιστρον, (34) καμπύλον τεμάχιον σιδήρου, (35) δύο σιδηρᾷ ξίφῃ, (36) δύο σιδηραὶ αἰχμαὶ δοράτων, (37) σιδηρᾷ αἰχμῇ ἀκοντίου, (38) τρία σιδηρᾷ μαχαίρια, (39) σιδηροῦς πέλεκυς ἢ γλύφανον, (40) δύο σιδηρᾷ ἐργαλεῖα, (41) σιδηροῦν πριόνιον, (42) σιδηροῦν ἀντικείμενον εἰς σχῆμα Ω, (43) τεμάχιον σιδηρᾶς περόνης, (44) λιθίνῃ ἀκόνῃ, (45) δύο μικροὶ ὁστέινοι δακτύλιοι, (46) πηλίνῃ σφαῖρα. Hesperia 1952, 289 - 290, 1956, 48.

(47) Σιδηρᾷ ξίφῃ (εἰκ. 11 : 3), προερχόμενα, ὡς καὶ τὰ ὑπ' ἀριθ. 48 - 70 περιγραφόμενα ἐν συνεχείᾳ εὐρήματα, ἐκ τῶν τάφων τοῦ Κεραμικοῦ. Kerameikos I, 69, 106. Kerameikos IV, 34, 47. (48) Σιδηρᾷ ἐγχειρίδια. Kerameikos I, 101 - 102, 103, 104, 191, 192. (49) Σιδηρᾷ μαχαίρια. Kerameikos I, 100. Kerameikos IV, 34, 35, 41. (50) Χαλκαὶ αἰχμαὶ δοράτων. Kerameikos I, 101, 104. (51) Σιδηραὶ αἰχμαὶ δοράτων Kerameikos I, 191, 192. Kerameikos IV, 36, 37. (52) Χαλκᾶ ὀμφάλια ἀσπίδων. Kerameikos IV, 33, 41, 42. (53) Σιδηρᾷ αἰχμῇ βέλους. Kerameikos IV, 35. (54) Σιδηροῦν ἐργαλεῖον. Kerameikos IV, 42. (55) Χαλκῇ φιάλῃ. Kerameikos IV, 45. (56) Χαλκοῦν κόσμημα. Kerameikos IV, 46.

(57) Χρυσαὶ σπείραι. Kerameikos I, 97. Kerameikos IV, 32, 33. (58) Χαλκαὶ πόρπαι. Kerameikos IV, 40, 41, 42, 45. (59) Σιδηραὶ πόρπαι. Kerameikos I, 107. Kerameikos IV, 37, 40, 45. (60) Σιδηραὶ περόναι μὲ χαλκοῦν σφαιρίδιον ὑπὸ τὴν κεφαλὴν. Kerameikos IV, 36, 37, 38, 39, 40, 43, 44. (61) Σιδηραὶ περόναι ἢ τεμάχια περονῶν. Kerameikos I, 107, 184, 185, 186, 188, 189, 191, 192, 194. Kerameikos IV, 33, 34, 35. (62) Χαλκαὶ περόναι. (εἰκ. 12 : 29). Kerameikos I, 184, 185, 186, 194. Kerameikos IV, 25. (63) Χαλκοὶ δακτύλιοι. Kerameikos IV, 40, 47. AM 1963, 153. (64) Σιδηροὶ δακτύλιοι. Kerameikos IV, 47. (65) Χαλκῇ κεφαλῇ πτηνοῦ. Kerameikos IV, 4. (66) Δύο σιδηραὶ περόναι μὲ κεφαλὴν ἐξ ἐλεφαντοστοῦ. AM 1966, 7.

(67) Λίθινα ἢ πήλινα σφονδύλια. Kerameikos I, 94, 98. Kerameikos IV, 33, 39, 40, 43, 45. (68) Πήλιναι ψῆφοι ὄρων. Kerameikos I, 97, 98. Kerameikos IV, 39, 42, 45. (69) Πήλινα εἰδώλια γυναικῶν. Kerameikos IV, 37, 45. (70) Πήλινον ῥυτόν ὑπὸ μορφὴν ἐλάφου. Kerameikos IV, 40.

(71) Χαλκοῦν κύπελλον, (72) σιδηρᾶ αἰχμὴ ἀκοντίου, (73) σιδηρᾶ περόνη, προερχόμενα ἐκ τοῦ τάφου X ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κριεζῆ ἀριθ. 24. AAA 1968, 22. (74) Πήλινον εἰδώλιον ἵππου συρόμενον ἐπὶ τροχῶν ἐκ τάφου τῆς ὁδοῦ Ἀμφικτύονος ἀριθ. 8. ΑΔ 1967 Χρον., 49.

(75) Τρεῖς σιδηραῖ περόναι μὲ χαλκοῦν σφαιρίδιον ὑπὸ τὴν κεφαλὴν ἐκ τῶν τάφων τῆς Νέας Ἰωνίας, ἐξ ὧν προέρχονται καὶ τὰ ὑπ' ἀριθ. 76 - 80 περιγραφόμενα ἐν συνεχείᾳ εὐρήματα, (76) χαλκῇ πόρπη, (77) σιδηρᾶ πόρπη, (78) πήλινον εἰδώλιον μὲ κινητὰ σκέλη, (79) εἰκόσιν ὀκτὼ πήλιναι ψῆφοι ὄρων, (80) ἐξ πήλινα σφονδύλια. Hesperia 1961, 170 - 174.

XLVI. Θορικὸς (110). — Ἐκ τάφων πιθανῶς τῆς θέσεως προέρχονται: (1) Ψῆφοι ὄρων, (2) βαρίδια, (3) κογχύλια καὶ (4) λίθινα ἀντικείμενα μὴ κατονομαζόμενα. Thorikos II, 32.

XLVII. Παλαιὰ Κόρινθος (112). — Ἐκ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται: (1) Δύο χαλκαῖ περόναι (εἰκ. 12 : 23), (2) δύο χαλκοὶ δακτύλιοι, (3) τέσσαρα πήλινα σφονδύλια. Hesperia 1970, 19 - 20.

XLVIII. Μυκῆναι (113). — Ἐκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Τέσσαρες χαλκαῖ περόναι (εἰκ. 12 : 24). ΑΕ 1891, 27. ΠΑΕ 1954, 265. BSA 1973, 90, 99. (2) Πέντε χαλκοὶ δακτύλιοι (εἰκ. 12 : 42). BSA 1956, 130, 1973, 90, 92. ΑΔ 1964 Χρον., 133. (3) Χαλκᾶ ἐνώτια. ΑΔ 1964 Χρον., 133. BSA 1973, 90. (4) Σιδηρᾶ περόνη μὲ χαλκοῦν σφαιρίδιον. BSA 1973, 92. (5) Τέσσαρες σιδηραῖ περόναι. ΑΔ 1964 Χρον., 133. BSA 1954, 259, 1973, 92. (6) Σιδηροῦς δακτύλιος. ΑΔ 1965 Χρον., 133. (7) Τινὰ ἴσως τῶν μικρῶν εὐρημάτων τοῦ τάφου Γ 31 τῶν ὑστέρων ὑπομυκηναϊκῶν χρόνων (BSA 1973, 91, 95 πίν. 34 d - e καὶ II Δ, XXII ἀνωτέρω) πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν (εἰκ. 11 : 17).

XLIX. Ἀργος (115). — Ἐκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες μικρῶν εὐρημάτων, παρατιθέμεναι κατὰ τὴν αὐτὴν σειρὰν πρὸς τοὺς περιγραφέντας πρωτογεωμετρικοὺς τάφους τῆς θέσεως.

(1) Χαλκῇ αἰχμῇ δόρατος (εἰκ. 11 : 8) ἐκ τοῦ τάφου T. 271 τοῦ εὐρεθέντος μεταξὺ Λαρίσης καὶ Ἀσπίδος εἰς τὴν Δειράδα. BCH 1967, 840 εἰκ. 14. GA, 28. (2) Χαλκοῦς δακτύλιος ἐκ τοῦ τάφου III ἐν τῇ οἰκοπέδῳ Δεσμίνῃ

ἐπὶ τῆς παρόδου Ἑρακλέους ἀριθ. 18. ΑΔ 1967 Χρον., 178. (3) Ἐξ περόναι, δύο χαλκαὶ καὶ τέσσαρες σιδηραὶ (εἰκ. 12 : 25), (4) δύο χαλκοὶ δακτύλιοι, (5) ἑπτὰ σιδηροὶ δακτύλιοι, (6) ψῆφος πηλοῦ, (7) δισκάριον ἐξ ἐλεφαντοστοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων τάφων εἰς τὸ οἰκόπεδον Β. Κωνσταντοπούλου, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Περρούκα ἀριθ. 66. ΑΔ 1966 Χρον., 126. ΑΕ 1977, 171 - 194. (8) «Σιδηροχαλκῇ» περόνη ἐκ τάφου εἰς τὸ οἰκόπεδον Κυμπουροπούλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Περρούκα ἀριθ. 33. ΑΑΑ 1969, 159. (9) Σιδηρὰ αἰχμὴ δόρατος, (10) ψέλιον ἐξ ὀστεῖνων ψηφίδων ἐκ τῶν τάφων κατὰ τὰς ἀνατολικὰς ὑπαρρείας τῆς ἀκροπόλεως. BCH 1959, 755. (11) Ἑπτὰ χαλκοὶ δακτύλιοι ἐκ τῶν τάφων παρὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. BCH 1954, 177, 1967, 663.

(12) Τέσσαρες χρυσοὶ σφηκωτῆρες κόμης (εἰκ. 12 : 46), (13) χρυσοῦς δακτύλιος ἐκ τάφου ἐν τῷ οἰκοπέδῳ Κ. Φλέσσα, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βασιλέως Γεωργίου ἀριθ. 10. ΑΔ 1960 Χρον., 93. (14) Χαλκοῦς δακτύλιος ἐκ τάφου παρὰ τὸ Μουσεῖον. BCH 1957, 651. (15) Δύο «χαλκοσιδηραὶ» περόναι ἐκ τάφου ἐν τῷ οἰκοπέδῳ Ε. Ἀλεξοπούλου ἐπὶ τῆς πλατείας Ἁγίου Πέτρου. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 55 - 56. (16) Δύο χρυσοὶ σφηκωτῆρες κόμης, (17) δύο χρυσαὶ σπεῖραι, ἐνώτια ἢ ψέλια, (18) δύο χαλκοὶ δακτύλιοι, (19) χαλκῇ περόνη, (20) δύο σιδηραὶ περόναι, ἐξ ὧν ἡ μία μὲ χαλκῇ κεφαλὴν, (εἰκ. 12 : 30), (21) δύο σιδηρὰ ἀντικείμενα, ἀβεβαίου χρήσεως, ἐκ τῶν τριῶν πρωτογεωμετρικῶν τάφων εἰς τὸ οἰκόπεδον Ο.Τ.Ε. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 126 - 127. (22) Δύο χρυσοὶ σφηκωτῆρες κόμης, (23) δύο χαλκαὶ περόναι, (24) χαλκοῦς δακτύλιος, ἐκ τάφου εἰς τὸ οἰκόπεδον Καραμπέλα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Τημένου ἀριθ. 19. ΑΔ 1969 Χρον., 107. (25) Δύο δακτύλιοι, ἡ ὕλη τῶν ὁποίων δὲν ἀναφέρεται, ἐκ τάφου εἰς τὸ οἰκόπεδον Μπακαλογιάννη. BCH 1955, 314. (26) Κοσμήματα μὴ κατονομαζόμενα, (27) κορμὸς γυναικείου εἰδωλίου ἐκ μαρμάρου, (28) πῆλιναι ψῆφοι ὄρμων ἐκ τάφου τῆς περιοχῆς τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς. BCH 1955, 312. (29) Δύο σπειροειδεῖς δακτύλιοι, (30) σιδηρὰ περόνη μὲ χαλκῇ κεφαλὴν, (31) διακόσιαι ψῆφοι ὄρμου ἐκ φαγεντιανῆς (;) καὶ (32) δύο λίθινα σφονδύλια ἐκ τάφου τοῦ οἰκοπέδου Ν. Μποζονέλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καρατζᾶ ἀριθ. 16. ΑΔ 1972 Χρον., 205.

Λ. Τίρυνς (116). — Ἐκ τάφων τῆς θέσεως, τινὲς ὅμως τῶν ὁποίων ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους καὶ μέρος τοῦ περιεχομένου τούτων πρέπει νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον, προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρά εύρήματα.

(1) Δύο σιδηρὰ ἐγχειρίδια, τὸ ἐν τούτων εἰς τεμάχια, ἐκ τῶν τάφων Χ καὶ XXIII. ΑΜ 1963, 31, 35. (2) Τέσσαρες σιδηραὶ αἰχμαὶ δοράτων ἐκ τῶν τάφων XXIII καὶ XXVI. ΑΜ 1963, 36, 41. (3) Χαλκῇ σμίλῃ ἐκ τοῦ τάφου 13. Tiryns I, 128. (4) Δύο αἰχμαὶ βελῶν ἐξ ὀψιανοῦ ἐκ τοῦ τάφου XXVI. ΑΜ 1963, 41.

(5) Τεμάχιον χρυσῆς σπείρας ἐκ τοῦ τάφου I. Tiryns I, 128. (6) Τέσσαρες χρυσοὶ σφηκωτῆρες κόμης ἐκ τῶν τάφων VII καὶ XV. AM 1963, 30, 31 - 32. (7) Χαλκοὺς σφηκωτῆρ κόμης ἐκ τοῦ τάφου XV. AM 1963, 32. (8) Δέκα τέσσαρες χαλκαῖ περόναι, (εἰκ. 12 : 26) αἱ περισσότεραι τῶν ὁποίων ἔχουν δισκοειδῆ κεφαλὴν καὶ σφαιρίδιον ὑπ' αὐτήν, ἐκ τῶν τάφων 7, VI, XVI, XXIII, XXII, XXVI. Tiryns I, 129. AM 1963, 28, 32, 36, 41. (9) Δέκα τρεῖς σιδηραῖ περόναι, ἀκέραιαι ἢ εἰς τεμάχια, συνήθως μὲ χαλκοὺν σφαιρίδιον ὑπὸ τὴν κεφαλὴν, ἐκ τῶν τάφων 1, 7, 10, V, VI, VII, XV, XVIII, XXIII καὶ τοῦ τυχαίως εὐρεθέντος βραδύτερον τάφου. Tiryns I, 128, 129. AM 1963 26, 28, 30, 31, 35, 36. ΑΔ 1969 Χρον., 104. (10) Εἴκοσι ἐπτὰ χαλκοὶ δακτύλιοι ἐκ τῶν τάφων 7, 13, VI, VII, XV, XVIII, XXIII καὶ τοῦ τυχαίως εὐρεθέντος τάφου. Tiryns I, 128, 129. AM 1963, 28, 30, 31, 35. ΑΔ 1969 Χρον., 104. (11) Τεμάχια χαλκοῦ ψελίου. ΑΔ 1969 Χρον., 104. (12) Τεμάχια χαλκοῦ σύρματος ἢ ἐλάσματος. Tiryns I, 129. AM 1963, 30. (13) Σιδηροῦς δακτύλιος. ΑΔ 1969 Χρον., 104. (14) Ψῆφοι ὄρμων ἐκ φαγεντιανῆς ἢ ὁστοῦ ἐκ τῶν τάφων 13 καὶ XXIII. Tiryns I, 129. AM 1963, 36 - 37. (15) Δύο λίθινα κομβία ἐκ τοῦ τάφου 13 καὶ τοῦ τυχαίως εὐρεθέντος. Tiryns I, 129. ΑΔ 1969 Χρον., 104.

LI. Ἀσίνη (118). — Ἐκ τῶν γνωστῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Πέντε χαλκαῖ περόναι ἐκ τῶν τάφων 1, 12, 43, 44. Asine, 129, 132, 139, 425. (2) Δύο σιδηραῖ περόναι μὲ χαλκὴν κεφαλὴν ἐκ τῶν τάφων 10 καὶ 43. Asine, 131, 139. (3) Τρεῖς σιδηραῖ περόναι, ἀκέραιαι ἢ εἰς τεμάχια, ἐκ τῶν τάφων 17, 40 καὶ 43. Asine, 132, 138, 139. (4) Σιδηρὰ πόρπη ἐκ τάφου ἀνασκαφέντος τὸ ἔτος 1970 (τάφος 1970 - 15, ἢ 5C) εἰς τὸ κτῆμα Καρμανιόλα. ΑΔ 1971 Χρον., 114. Asine II (4,1), B. Wells, The Protog. Period, 19. (5) Τρεῖς χαλκοὶ δακτύλιοι ἐκ τῶν τάφων 3 καὶ 43. Asine, 130, 139, 425. (6) Σιδηροῦς δακτύλιος ἐκ τοῦ τάφου 1970 - 15 εἰς τὸ κτῆμα Καρμανιόλα. Asine II (4,1), B. Wells, The Protog. Period, 18 - 19. ΑΔ 1971 Χρον., 114. (7) Τεμάχιον χαλκοῦ σύρματος ἐκ τοῦ τάφου 18. Asine, 138. (8) Σιδηροῦν μαχαίριον ἐκ τοῦ τάφου 40. Asine, 138. (9) Περιδέραιον ἐξ 29 ψήφων φαγεντιανῆς ἐκ τοῦ τάφου 1970 - 15. Asine II (4,1) B. Wells, The Protog. Period, 19. ΑΔ 1971 Χρον., 114. (10) Κομβίον στεατίτου ἐκ τοῦ τάφου 25. Asine, 135, 425. (11) Ἀστράγαλος ζῦου ἐκ τοῦ τάφου 24. Asine, 130. (12) Θαλάσσια κογχύλια ἐκ τοῦ τάφου 1970 - 15. Asine II (4,1), B. Wells, The Protog. Period, 19. (13) Ψῆφος ἐκ στεατίτου. Asine II (4,1), B. Wells, The Protog. Period, 19.

LII. Ἀμύκλαι (125). — Ἐκ τοῦ πρωτογεωμετρικοῦ στρώματος τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Δύο πρωτόγονοι χαλκαῖ αἰχμαὶ δοράτων (εἰκ. 11 : 9), (2) χαλκοῦν ἔλασμα, ἐνδεχομένως ἐκ τρίποδος, (3) τεμάχιον χαλκοῦ ἐλάσματος, (4) τέσσαρες χαλκοὶ σωληνίσκοι, (5) ἑπτὰ μικροὶ δακτύλιοι ἐκ χαλκοῦ ἐλάσματος. AM 1927, 34 - 35. PGP, 288.

LIII. Γύθειον (129). — Ἐκ τάφου πιθανῶς προέρχεται τεμάχιον σιδηροῦ ὄπλου, αἰχμῆς δόρατος ἐνδεχομένως. BSA 1961, 115 - 117. GDA, 241 ὑποσημ. 3.

LIV. Ριζόμυλος-Νιχώρια (132). — Τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα προέρχονται ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τῶν τάφων τῆς θέσεως.

(1) Τεμάχιον χρυσοῦ σύρματος ἐκ τῆς ἀψιδοειδοῦς οἰκίας IV - 1. Hesperia 1972, 264 ἀριθ. 2, πίν. 51 f. (2) Χαλκοῦν ὀμφάλιον (εἰκ. 12: 35) ἐκ τῆς οἰκίας IV - 1. Hesperia 1975, 91, 118. (3) Τεμάχιον χαλκοῦ ἀγγείου ἐκ τῆς οἰκίας IV - 1. Hesperia 1972, 263.

(4) Χαλκῇ πόρπη ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ. Hesperia 1975, 118. (5) Ἐξ χαλκαὶ περόναι, τέσσαρες τούτων (εἰκ. 12 : 27) ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ (Hesperia 1972 263, 1975, 117 - 118) καὶ δύο ἐκ τῶν τάφων (εἰκ. 12 : 28) εἰς τὸ κτῆμα Τσαγδῆ (AE 1973, 71, 72, 73). (6) Πολυάριθμοι χαλκοὶ δακτύλιοι ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ (Hesperia 1972, 264, 1975, 89, 118) καὶ ἑπτὰ ἐκ τῶν τάφων (AE 1973, 47, 48, 71, 72, 73). (7) Χαλκοὶ σφηκωτῆρες κόμης ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ (Hesperia 1975, 118) καὶ τῶν τάφων (AE 1973, 47, 48, 71). (8) Χαλκᾷ ἐνώτια ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ. Hesperia 1972, 264, 1975, 106. (9) Χαλκῇ ῥάβδος ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ. Hesperia 1972, 89. (10) Τεμάχια χαλκοῦ. Hesperia 1975, 106. AE 1973, 47. (11) Μολύβδινα βαρίδια ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τῶν τάφων. Hesperia 1975, 91. AE 1973, 47, 48, 63, 67.

(12) Σιδηροῦς πέλεκυς ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ. Hesperia 1975, 91, 118. (13) Σιδηροῦν αἰχμηρὸν ἐργαλεῖον ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ. Hesperia 1975, 89. (14) Πολυάριθμα σιδηρᾶ μαχαίρια ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ (Hesperia 1972, 264, 1975, 91, 118) καὶ τῶν τάφων (AE 1973, 64, 67). (15) Τρεῖς σιδηραὶ περόναι, μία τούτων ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ (Hesperia 1972, 264) καὶ δύο ἐκ τῶν τάφων (AE 1973, 47, 64, 66). (16) Σιδηροῦς δακτύλιος ἐκ τάφου. AE 1973, 64, 67.

(17) Λιθινὴ ἀκόνη. AE 1973, 64. (18) Λίθινα καὶ πήλινα σφονδύλια ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ (Hesperia 1972, 264, 1975, 89, 120) καὶ τῶν τάφων (AE 1973, 47, 48, 71). (19) Κεφαλὴ πηλίνου εἰδωλίου ζώου. Hesperia 1972, 264.

LV. Ἐπάνω Ἐγγλιανὸς (135). — Ἐκ τοῦ θολωτοῦ τάφου τοῦ κτήματος Κοκέβη προέρχονται : (1) Χαλκοῦς δακτύλιος, (2) τεμάχια δύο τοῦλάχιστον σιδηρῶν λεπίδων μαχαιρίων, (3) τρεῖς σιδηραὶ περόναι,

ἢ μία μὲ κεφαλὴν καλυπτομένην διὰ χαλκοῦ, (4) ψῆφος ὄρμου ἐκ στεατίτου, (5) κομβίον στεατίτου, (6) τεμάχια ὀψιανοῦ, (7) σφονδύλιον ἢ κομβίον ἐξ ὀπτοῦ πηλοῦ. Palace of Nestor III, 240.

LVI. Μάλθη (140). — Ἐκ τῶν γνωστῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως (Π - Π, 526 LII) τὰ ἐπόμενα σιδηρὰ ἀντικείμενα ἀνήκουν ἴσως εἰς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους.

(1) Τεμάχια δύο τοῦλάχιστον ἐγχειριδίων, (2) τεμάχια δύο μαχαιρίων, (3) τεμάχια ἐννέα σιδηρῶν ἀντικειμένων ἀβεβαίου χρήσεως. Malthi, 371 - 373. LMTS, 94.

LVII. Ὀλυμπία (144). — Οἱ ἀρχαιότεροι γνωστοὶ χαλκοὶ τρίποδες ἐκ τῆς θέσεως εἶναι πιθανὸν νὰ ἀνάγονται εἰς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. Forschungen III, 166 - 169. LMTS, 91.

LVIII. Ἡλῖς (145). — Τὰ μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν δεδομένων περιγραφέντα ἀνωτέρω (Π Δ, XXVIII) μικρὰ εὐρήματα ἐκ τάφων τῆς θέσεως εἶναι πιθανὸν νὰ ἀνήκουν μερικῶς εἰς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους καὶ πρέπει νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. DAG, 234 - 236, 240.

LIX. Μικρὸς Μποντιάς (146). — Ἐκ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Τεμάχια χαλκοῦ, (2) τεμάχια σιδήρου, (3) ψῆφοι ὄρμων ἐκ λίθου ἢ ὑαλομάζης, (4) κομβία στεατίτου. AA 1932, 142 - 143. AIARS 1964 (Op. Ath. 5), 106.

LX. Ἰθάκη-Σταυρὸς (150). — Ἐκ τῶν σιδηρῶν καὶ χαλκῶν ἀναθημάτων τοῦ σπηλαίου τῆς Πόλεως τὰ ἀρχαιότερα, ὅπως ἡ κατηγορία (1) τῶν χαλκῶν τριπόδων, πιθανῶς νὰ ἀνήκουν εἰς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. BSA 1934 - 35, 56 - 73.

LXI. Ἰθάκη-Ἀετὸς (151). — Ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἀνήκουν ἐνδεχομένως τὰ ἐπόμενα.

(1) Χαλκῇ περόνῃ ἐλλιπής, μὲ δισκοειδῆ κεφαλὴν καὶ σφαιρίδιον ὑπ' αὐτήν. BSA 1932 - 33, 28, 61. GDA, 24. (2) Τεμάχια τεσσάρων χαλκῶν πορπῶν ἐκ συνεστραμμένου σύρματος. BSA 1953, 350. (3) Χαλκοῦν ξίφος (εἰκ. 11 : 4) πιθανῶς ἐξ Ἰθάκης. BSA 1927 - 28, 114. AJA 1963, 152. GDA, 88, 245.

LXII. Θάσος (153). — Τὰ μετὰ τῶν YE III Γ μικρῶν εὐρημάτων (I, Δ C) μνημονευθέντα ἀνωτέρω δεδομένα ἐνδεχομένως νὰ ἀνήκουν χρο-

νικῶς καὶ εἰς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. AE 1970 Χρον., 19 - 20. AD 1971 Χρον., 4 - 15, 1973 Χρον., 447.

LXIII. Σκύρος (155). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Δέκα χρυσᾷ δισκάρια, (2) χρυσοὺς δακτύλιος, (3) χρυσοῦν σύρμα, (4) χρυσαῖ ψῆφοι ὄρμων, (5) δύο χαλκᾷ κύπελλα, (6) χαλκοῦν ὀμφάλιον ἀσπίδος (εἰκ. 12 : 36), (7) χαλκᾷ ψέλια, (εἰκ. 12 : 39), (8) χαλκοὺς δακτύλιος εἰς τεμάχια, (9) χαλκαῖ πόρπαι (εἰκ. 11 : 18).

(10) Τεμάχιον σιδηρᾶς αἰχμῆς δόρατος, (11) λαβὴ σιδηροῦ μαχαίριου, (12) ἑκατοντάδες ψῆφοι ὄρμου ἐκ κυανῆς ὑαλομάζης. BSA 1904 - 5, 78. AD 1918 Παράρτ. I, 43. AA 1936, 232 - 234. BCH 1937, 473. AJA 1939, 131. PGP, 129 - 130.

LXIV. Ἄνδρος (162). — Ἐκ τῶν δύο τάφων τῆς Ζαγοράς προέρχονται : (1) Χαλκαῖ περόναι καὶ (2) χαλκοῖ δακτύλιοι. Ἄνδρος, 585. PGP, 129.

LXV. Αἴγινα (166). — Ἐκ τῶν πρωτογεωμετρικῶν τάφων προέρχονται : (1) Δύο χαλκᾷ ψέλια, (2) τέσσαρες χαλκοῖ δακτύλιοι, (3) χαλκοὺς σφηκωτὴρ κόμης, (4) σφονδύλια ἐκ μολύβδου (;). W. Kraiker, Aigina, 21.

LXVI. Τήνος (168). — Ἐκ τῶν τάφων I καὶ II τῆς Καρδιανῆς προέρχονται : (1) Χαλκῇ τοξοειδῆς πόρπη (εἰκ. 11 : 19) καὶ τεμάχιον ἐτέρας, (2) τεμάχια χαλκῶν ἐλίκων, (3) δύο χαλκοῖ δακτύλιοι, (4) δύο χαλκαῖ ψῆφοι ὄρμων, (5) δύο χαλκαῖ περόναι, (6) δύο χαλκαῖ λεπίδες μαχαίριων, (7) τρεῖς ψῆφοι ὄρμων ἐξ ἡλέκτρου, ἢ μία τούτων εἰς τεμάχια. Annuario 1925 - 26, 215, PGP, 159 - 160.

LXVII. Ἰασός (173). — Τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα προέρχονται ἐκ τάφων τῆς θέσεως, συνοπτικῶς μνημονευόμενα εἰς τὰς σχετικὰς ἀνακοινώσεις.

(1) Πολυάριθμοι χαλκαῖ τοξοειδεῖς πόρπαι, (2) χαλκᾷ ψέλια, ἀπλᾷ ἢ ἐκ πολλῶν σπειρῶν, (3) χαλκοῖ δακτύλιοι, (4) χαλκᾷ ἐνώτια, (5) σταυροειδῆς χαλκοῦν ἀντικείμενον, (6) ψῆφοι ὄρμων ἐκ χαλκοῦ ἢ ὑαλομάζης, (7) σφονδύλια, (8) θαλάσσια ὄστρεα. Annuario 1969 - 70, 470 - 471. Anat. Stud. 1970, 15. TAD 1970 (I), 146.

LXVIII. Νάξος (176). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ πῆλινον πρωτογεωμετρικὸν εἰδῶλιον. ΠΑΕ 1961, 195, πίν. 154 α (ἀριστερά).

LXIX. Δονούσα (177). — Ἐκ τοῦ πρωτογεωμετρικοῦ καὶ γεωμετρικοῦ οἰκισμοῦ τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Δύο χαλκᾶ ψέλια, (2) χαλκοῦς δακτύλιος εἰς τεμάχια, (3) σιδηρᾷ αἰχμὴ δόρατος, (4) λίθινος πέλεκυς. AAA 1973, 259. AD 1973 Χρον., 546.

LXX. Ἀλικαρνασσὸς (179). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως Assarlik προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Δύο σπείραι χρυσοῦ σύρματος, εὐρεθεῖσαι εἰς τὸν τάφον B. JHS 1887, 68. (2) Τρεῖς χαλκαῖ τοξωταὶ πόρπαι ἐκ τῶν τάφων M, N, O. JHS 1887, 73, 74, εἰκ. 17. (3) Λεπτὸν καμπυλωτὸν χαλκοῦν ἔλασμα προσηλωμένον εἰς ξύλον, ἐκ τοῦ τάφου B. JHS 1887, 68. (4) Τεμάχιον σιδηρᾶς αἰχμῆς δόρατος καὶ ἄλλα σιδηρᾶ ὄπλα εἰς τεμάχια ἐκ τῶν τάφων A, B, D. JHS 1887, 68, 72. (5) Δύο καμπύλα σιδηρᾶ μαχαίρια ἐκ τῶν τάφων A καὶ D. JHS 1887, 68, 72.

LXXI. Κῶς (183). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκαῖ περόναι, (2) σιδηραὶ περόναι μὲ χαλκοῦν σφαιρίδιον ὑπὸ τὴν κεφαλὴν, (3) τεμάχια χαλκῶν μαχαιρίων, (4) χρυσοὶ καὶ χαλκοὶ δακτύλιοι. Annuario 1972 - 73, 155 - 184. PGP, 223. GDA, 175 - 176.

LXXII. Ρόδος (185). — Τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα προέρχονται ἐκ τῶν πρωτογεωμετρικῶν τάφων τῆς νήσου.

(1) Ἐξ σιδηρᾶς περόναι, αἱ τέσσαρες τούτων μετὰ σφαιριδίου ὑπὸ τὴν κεφαλὴν, εὐρεθεῖσαι εἰς τοὺς τάφους 43 τῆς Ἰαλυσοῦ καὶ XL τῆς Καμείρου. CR VI - VII, 127. CR VIII, 164. (2) Πέντε χαλκαῖ περόναι, ἀκέραιαι ἢ εἰς τεμάχια ἐκ τῶν τάφων XL τῆς Καμείρου καὶ 43 τῆς Ἰαλυσοῦ. CR VI - VII, 125. CR VIII, 163. (3) Δύο δακτύλιοι, ὁ εἰς τούτων χαλκοῦς καὶ ὁ ἕτερος σιδηροῦς, (4) δύο περιάπτα, τὸ ἓν ἐξ ὀστοῦ καὶ τὸ ἕτερον ἐκ φαγεντιανῆς, (5) σφραγὶς ἐκ φαγεντιανῆς, (6) κάτω τμήμα εἰδωλίου τοῦ Bes ἐκ φαγεντιανῆς ἀπὸ τὸν τάφον 43 τῆς Ἰαλυσοῦ. CR VIII, 163-164. (7) Τρεῖς χαλκαῖ σπείραι, (8) περιδέραιον ἐκ 350 δισκοειδῶν ψήφων φαγεντιανῆς ἐκ τοῦ τάφου XL τῆς Καμείρου. CR VI - VII, 127.

(9) Σιδηρᾷ αἰχμὴ δόρατος, (10) σιδηρᾷ λεπίς ἐγχειριδίου, (11) σιδηροῦς ὀβελός, (12) σιδηρᾷ λεπίς μαχαιρίου, (13) σιδηρᾷ λεπίς καμπύλου μαχαιρίου ἐκ τοῦ τάφου 44 τῆς Ἰαλυσοῦ. CR VIII, 164.

LXXIII. Χανιά (186). — Τὰ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων περιγραφέντα ἀνωτέρω (II, Δ XXXVI) μικρὰ εὐρήματα ἐκ τῶν ὑπομινωικῶν πρωτογεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως δύνανται νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. AA 1930, 164.

LXXIV. Μόδι (187). — Έκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Πολυάριθμα κακῶς διατηρούμενα σιδηρᾶ ὅπλα, αἰχμαὶ δοράτων καὶ ξίφη, (2) σιδηρᾶ ἐργαλεῖα, (3) σιδηραὶ πόρπαι, (4) ἄλλα μικρὰ εὐρήματα μὴ κατονομαζόμενα. Κρ. Χρον. 1953, 485 - 486.

LXXV. Καλὸ Χωριὸ (191). — Κεφαλὴ πηλίνου εἰδωλίου πρωτογεωμετρικῶν χρόνων. Annuario 1927 - 29, 618, εἰκ. 650 α. Κρ. Χρον. 1947, 639, 1951, 98, 1958, 214, πίν. 1, 3.

LXXVI. Τύλισος (194). — Έκ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκοὺς τεφροδόχος λέβης, (2) τεμάχιον χαλκῆς αἰχμῆς δόρατος, (3) τεμάχιον χαλκοῦ μαχαιρίου, (4) δύο χαλκαὶ τοξωταὶ πόρπαι, τῆς μιᾶς τῶν ὁποίων ἐσώθη τεμάχιον μόνον, (5) δύο τεμάχια σιδηροῦ μαχαιρίου. AM 1931, 113 - 114.

LXXVII. Κνωσὸς (195). — Αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες μικρῶν εὐρημάτων τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ἀπὸ τὴν θέσιν.

(α) Έκ τῶν τάφων τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου : (1) Τέσσαρες σιδηραὶ αἰχμαὶ δοράτων, προερχόμεναι ἐκ τῶν τάφων I, 60 (δύο), IV, 8 καὶ V, 28. (2) Δύο σιδηρᾶ ξίφη (εἰκ. 11 : 5) ἐκ τῶν τάφων IV, 9 καὶ VIII, 16. (3) Τέσσαρες σιδηραὶ περόναι, ἐκ τῶν τάφων III, 6, IV, 7 καὶ V, 27 (δύο). (4) Χαλκῇ ταινία ἐκ τοῦ τάφου V, 61. (5) Δύο χαλκᾶ ψέλια ἐκ τοῦ τάφου II, 4, V, 29. (6) Τρεῖς χαλκαὶ πόρπαι, (εἰκ. 11 : 20) ἐκ τῶν τάφων II, 5, VIII, 17 - 18. (7) Δακτύλιος, περὶ τοὺς 13, ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ τούτων ἐκ χαλκοῦ (τάφοι I, 62, IV, 10, VI, 5, VII, 9), τέσσαρες χρυσοὶ (τάφος V, 30) καὶ δύο ἀργυροὶ (τάφος V, 31). (8) Ψῆφοι ὄρμων, ἐκ τούτων μία εἶναι ἐξ ἀμεθύστου (τάφος V, 32), τινὲς ἐκ φαγεντιανῆς (τάφος V, 37) καὶ διακόσιαι πεντήκοντα τρεῖς ἐκ πηλοῦ (τάφοι I, 13, V, 35). (9) Τεμάχια ἀγγείων ἐξ ὀρείας κρυστάλλου (τάφος V, 33). (10) Σφενδόνη δακτυλίου ἐξ ὑαλομάζης (τάφος V, 34). (11) Πήλινον σφονδύλιον (τάφος V, 36). (12) Λιθίνη ἀκόνη (τάφος II, 6). Τὰ περισσότερα τῶν ἀντικειμένων τούτων ἀπωλέσθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου καὶ εἶναι γνωστὰ μόνον ἐκ φωτογραφιδν. BSA 1960, 128 - 148.

(β) Έκ τοῦ τάφου τῶν Ἰσοπάτων-Κεφάλας : (13) Χαλκοὺς δακτύλιος, (14) τεμάχιον χαλκῆς περόνης. BSA 1963, 38.

(γ) Έκ τοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου τοῦ λόφου Κεφάλας : (15) Τεμάχιον σιδηροῦ ξίφους, (16) τεμάχιον ἐπιχρύσου σιδηρᾶς περόνης, (17) χρυσῇ ψῆφος ὄρμου, (18) σκαραβαῖος ἐκ κυανῆς ὑαλομάζης ἀνατολικῆς μάλλον προελεύσεως. BSA 1963, 43.

(δ) Ἐκ τῶν τάφων τοῦ χωρίου Ἀμπελόκηποι-Τεκκέ : (19) Δύο σιδηραῖ αἰχμαὶ δοράτων, (20) χαλκοὺς δακτύλιος. BSA 1963, 38. (21) Ζεῦγος χρυσῶν περονῶν ἐκ τοῦ τάφου J, (22) ἐπάργυρος χαλκῇ περόνη, (23) τρεῖς ψῆφοι ὄρμου, ἀνὰ μία ἐξ ὀρείας κρυστάλλου, ἀμεθύστου καὶ καρνελίου, (24) κόσμημα εἰς σχῆμα διπλοῦ πελέκεως ἐξ ὀρείας κρυστάλλου, (25) φακοειδὴς σφραγιδόλιθος μὲ παράστασιν ζώου, (26) ἡμισφαιρικὸς χαλκοὺς σκύφος φέρων Φοινικικὴν ἐπιγραφὴν ἐκ τοῦ τάφου J. JHS 1977 AR, 12. (27) Τριάκοντα ἐγγάρακτοι πῆλιναι ψῆφοι ὄρμου διαφόρων σχημάτων. JHS 1967 AR, 13. (28) Τεμάχιον χρυσοῦ, (29) ψῆφος ὀρείας κρυστάλλου ἐκ τοῦ τάφου Q. JHS 1977 AR, 17. (30) Σιδηρᾷ ὄπλα, αἰχμαὶ δοράτων, ξίφη, ἐγχειρίδια, (31) σιδηροῖ πυροστάται, (32) σιδηροῖ ὀβελοῖ, (33) τρία χαλκᾷ ἀγγεῖα, (34) χαλκᾷ ἐξαρτήματα ἵπποσκευῆς, (35) χαλκαὶ πόρπαι, (36) χαλκαὶ περόναι, (37) εἰδῶλιον λέοντος ἐκ φαγεντιανῆς, (38) ψῆφοι ὄρμων ἐξ ὑαλομάζης ἐκ τῶν τάφων 285, 219. JHS 1979 AR, 47 - 49.

(ε) Πολυάριθμα μικρὰ εὐρήματα ἐκ τῶν τάφων τῆς Φορτέτσας, πολλὰ τῶν ὁποίων ἀνήκουν εἰς τὰς ἐπομένας περιόδους. Fortetsa, 195 - 209.

LXXVIII. Φοινικιά (197). — Ἐκ τοῦ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Δύο χαλκαὶ φιάλαι, (2) χαλκῇ αἰχμὴ δόρατος (εἰκ. 11 : 10), (3) σιδηρᾷ αἰχμὴ δόρατος κεκαμμένη, (4) τμήμα σιδηροῦ ξίφους μετὰ τῆς λαβῆς, (5) σιδηροῦν ἐγχειρίδιον, (6) σιδηρᾷ περόνη μετὰ χαλκοῦ δίσκου, (7) ὑπολείμματα μαλλίνου ὑφάσματος διασωθέντα ἐπὶ τῶν χαλκῶν φιαλῶν. Ἔργον 1967, 123 - 126. ΠΑΕ 1967, 213 - 214, πίν. 201 β - γ.

LXXIX. Ὁλοῦς (198). — Τὰ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων περιγραφέντα (Π Δ, XXXVIII) ἀνωτέρω μικρὰ εὐρήματα ἐκ τῶν ὑπομινωικῶν -πρωτογεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως πρέπει νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. Necr. Mir., 57 - 59.

LXXX. Λιόπετρο (199). — Τὰ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων περιγραφέντα μικρὰ εὐρήματα ἐκ τῶν ὑπομινωικῶν-πρωτογεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως (Π Δ, XXXIX) ἀνωτέρω δύνανται νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. ΑΔ 1972 Χρον., 650.

LXXXI. Ἀρχάνες (200). — Πήλινον ὁμοίωμα κυκλοτεροῦς οἰκίσκου μετ' ἀνθρωπίνων μορφῶν ἐπ' αὐτοῦ. Κρ. Χρον. 1950, 441 - 462, 1958, 267 - 268.

LXXXII. Πισκοκέφαλο (203). — Έκ τοῦ ταφικοῦ σπηλαίου εἰς τὴν θέσιν Λαγγούφα προέρχονται : (1) Ὀλμοειδῆς λίθος καὶ (2) λίθος εἰς σχῆμα κρανίου. ΠΑΕ 1953, 294.

LXXXIII. Κρουσώνας (204). — Έκ παιδικῆς ταφῆς προέρχονται : (1) Τμῆμα περόνης, ἡ ὕλη τῆς ὁποίας δὲν ἀναφέρεται, (2) σφαιρικαὶ ψῆφοι ἐκ μέλανος λίθου. Ἔργον 1970, 190. ΑΔ 1971 Χρον., 493.

LXXXIV. Κριτσά (206). — Έκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκαὶ περόναι, (2) χαλκαὶ πόρπαι, (3) μαχαιρίδιον, (4) σιδηρὰ ἐργαλεῖα, (5) ψῆφοι ὄρμων. Κρ. Χρον. 1953, 485. BCH 1954, 155.

LXXXV. Μουλιανὰ (207). — Τὰ τεμάχια σιδηρῶν ξιφῶν καὶ μαχαιρίων, ἐκ τοῦ ΥΕ III Γ θολωτοῦ τάφου, τὰ συνοδεύοντα τὰς ὑπομινωικῶς-πρωτογεωμετρικῶς καύσεις νεκρῶν ἐν αὐτῷ καὶ μνημονευθέντα μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων (II Δ, XLI) ἀνωτέρω, δύνανται νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. ΑΕ 1904, 38.

LXXXVI. Πρινιάς (208). — Έκ τῶν τάφων τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῆ : (1) Ὅπλα καὶ ἐργαλεῖα ἐκ σιδήρου, (2) κοσμήματα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ ἢ ἐλέφαντος. Πεπραγ. Γ' Διεθν. Κρητολ. Συνεδρ., τόμ. Α' 1973, 289. ΑΔ 1972 Χρον., 380, 1973 Χρον., 634.

LXXXVII. Σφακιὰ (210). — Έκ τοῦ θολωτοῦ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Πόρπαι χαλκαὶ καὶ σιδηραῖ, (2) περόναι, (3) κρίκοι καὶ δακτύλιοι, (4) ψῆφοι ὄρμων ἐκ σαρδίου καὶ ἐξ ὑαλομάζης. ΠΑΕ 1955, 296. BCH 1966, 359.

LXXXVIII. Βρόκαστρο (212). — Τὰ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων περιγραφέντα (II Δ, XLV) ἀνωτέρω μικρὰ εὐρήματα ἐκ τῆς θέσεως καλύπτουν χρονικῶς καὶ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον. Vrokastro, (σποράδην).

LXXXIX. Κοῦρτες (215). — Μικρὰ τινα εὐρήματα ἐκ τῆς θέσεως ἀναφερθέντα μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων (II Δ, XLVII) ἀνωτέρω δύνανται νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα ὡς ἐν μέρει ἀνήκοντα καὶ εἰς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. ΑJA 1901, 289 - 290.

XC. Ἀνδρόμυλοι (216). — Έκ τῶν πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα, τινὰ τῶν ὁποίων ἀνήκουν εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους.

(1) Δύο χρυσοὶ δακτύλιοι, (2) τρεῖς μινωικοὶ σφραγιδόλιθοι, (3) μέγας ἀριθμὸς χαλκῶν πορπῶν διαφόρων σχημάτων, (4) μέγας ἀριθμὸς χαλκῶν περονῶν, (5) χαλκοῦν ἐγχειρίδιον ΥΜ ΙΙΙ τύπου, (6) μέγα πλῆθος σιδηρῶν ὄπλων καὶ ἐργαλείων εἰς τεμάχια. ΠΑΕ 1954, 366 - 367.

XCΙ. Γόρυς (217). — Ἐκ τοῦ θολωτοῦ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα εὐρήματα.

(1) Σιδηραὶ αἰχμαὶ δοράτων, ἐνίοτε κεκαμμένοι, (2) σιδηρὰ ξίφη, (3) σιδηροῦς «σφυροπέλεκυς», (4) σιδηροῦς πρίων, (5) ὠξειδωμένα σιδηρὰ ἀντικείμενα ἀβεβαίου χρήσεως, (6) χαλκοῦν ἔλασμα διατηροῦν ἥλους καὶ προερχόμενον ἴσως ἐκ ξυλίνου σκεύους, εὑρεθὲν δὲ ἐντὸς τεφοροδόχου ἀγγείου. ΠΑΕ 1966, 190. ΑΔ 1967 Χρον., 486.

XCII. Φαιστός (220). — Ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως δύνανται νὰ μνημονευθοῦν τὰ ἐπόμενα, προερχόμενα ἐκ τοῦ τάφου τοῦ «Mulinou»: (1) Χαλκὴ πόρπη, (2) τεμάχιον σιδηροῦ ἐγχειριδίου, (3) τεμάχιον σιδηρᾶς αἰχμῆς δόρατος, (4) ἄλλα τεμάχια σιδήρου. Annuario 1957 - 58, 359, εἰκ. 215.

XCIII. Κάτω Σύμη (222). — Ἐκ τῶν πρωτογεωμετρικῶν μικρῶν εὐρημάτων τοῦ ἱεροῦ δύνανται νὰ μνημονευθοῦν τὰ ἐπόμενα.

(1) Χαλκοῦν εἰδώλιον πολεμιστοῦ μετ' ἀσπίδος, δόρατος καὶ κράνους. ΠΑΕ 1973, 191. (2) Χαλκοῦν εἰδώλιον γυμνῆς μορφῆς μὲ προτεταμένους τὰς χεῖρας. ΠΑΕ 1975, 327. Ἔργον 1976, 181, εἰκ. 157. (3) Χαλκοῦν διάδημα. ΠΑΕ 1975, 328. (4) Δύο πῆλινα εἰδώλια γυμνῶν μορφῶν ἀνδρῶν. ΠΑΕ 1975, 327 - 328. (5) Πῆλινον εἰδώλιον ζῶου. ΠΑΕ 1975, 328.

XCIV. Ροτάσι (223). — Ἐκ τῶν θολωτῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα, πολλὰ τῶν ὁποίων ἀνήκουν εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς ἢ ἀνατολίζοντας χρόνους.

(1) Δύο πρωτογεωμετρικὰ εἰδώλια μὲ ὑψωμένας τὰς χεῖρας, ἡ ὕλη τῶν ὁποίων δὲν ἀναφέρεται. Κρ. Χρον. 1954, 516. BCH 1955, 304. (2) Χρυσὴ καρφίς, (3) δακτύλιοι ἐκ χρυσοῦ ἐλάσματος, (4) χρυσαὶ ταινίαι, (5) ἀργυραὶ καρφίδες, (6) πόρπαι, (7) περόναι, (8) σιδηρὰ ὄπλα. Κρ. Χρον. 1958, 468.

XCV. Τσοῦτσουρος (224). — Ἐκ σπηλαίου τῆς θέσεως προέρχονται: (1) Τεμάχια πηλίνων εἰδωλίων, (2) χαλκοὶ καὶ σιδηροὶ ἥλοι, (3) ψῆφοι ὑαλομάζης, (4) σφονδύλια. ΑΔ 1963 Χρον., 313.

XCVI. Ριζοκάρπασο (225). — Ἐκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα: (1) Ζεῦχος χρυσῶν ἐνωτίων (εἰκ.

12 : 47), (2) επίχρυσος χαλκοῦς δακτύλιος, (3) πέντε πήλινα εἰδώλια ἀνθρώπων. RDAC 1972, 148 - 149, 151 ἀριθ. 15 - 17, 24 - 25, 29, 45 - 46. (4) Ὕστρακα θαλασσίων κογχυλίων. RDAC 1937 - 39, 21.

XCVII. Λάπηθος (226). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες μικρῶν εὐρημάτων.

(α) Πολυάριθμα μικρά εὐρήματα, ἐκ τῶν παλαιότερον ἀνασκαφέντων τάφων τῆς θέσεως, περιγραφόμενα ἐν SCE I, 172 - 276 (σποράδην) καὶ ἐπισκοπούμενα ἐν SCE IV (2), 130 - 183 μετὰ τῶν λοιπῶν δεδομένων τῆς περιόδου ἐκ τῆς νήσου.

(β) Ὅμας εὐρημάτων ἐκ τοῦ τάφου P 74 τοῦ Προστεμένου περιλαμβάνουσα : (1) Δύο ζεύγη χρυσῶν ἐνωτίων, (2) ἀργυροῦν δακτύλιον, (3) χαλκοῦν κύπελλον, (4) ἑξ χαλκᾶς πόρπας, (5) τρεῖς χαλκᾶς περόνας, (6) χαλκοῦν ψέλιον, (7) πέντε χαλκοῦς δακτυλίους. RDAC 1965, 76, 110 - 111 ἀριθ. 4, 7, 8, 52, 54, 71, 88, 170 α-β, 211, 271, 272, 277, 290 - 294, 297 - 299, 301.

(γ) Ὅμας εὐρημάτων ἐκ τοῦ τάφου 502 τῆς Ἀγίας Ἀναστασίας περιλαμβάνουσα: (8) Τέσσαρες χαλκᾶς πόρπας, (9) ἀγγεῖα ἐκ φαγεντιανῆς, (10) ἀντικείμενα ἑξ ἐλεφαντοστοῦ καὶ ὀστοῦ. RDAC 1966, 10, 12 ἀριθ. 115 - 138.

XCVIII. Ἄγιος Ἰάκωβος (227). — Τὰ μικρά εὐρήματα ἐκ τοῦ ἱεροῦ περιγράφονται ἐν SCE I, 364 - 366.

XCIX. Ἀγία Εἰρήνη (229). — Τὰ πολυάριθμα μικρά εὐρήματα ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς θέσεως περιγράφονται ἐν SCE II, 675 - 774, 777 - 810. SCE IV (2), 94 - 183 (σποράδην).

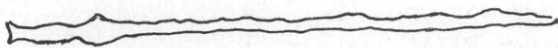
C. Κυθραία (230). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Τρεῖς χαλκοῖ σφηκωτῆρες κόμης. RDAC 1965, 48 ἀριθ. 34 α, 55 ἀριθ. 111, 56 ἀριθ. 121. (2) Τρεῖς τοξοειδεῖς χαλκαῖ πόρπαι. RDAC 1965, 55 - 56, ἀριθ. 112 - 114. (3) Δύο χαλκαῖ βελόναι. RDAC 1965, 55, 64 ἀριθ. 110, 138. (4) Δύο σιδηραῖ αἰχμαὶ δοράτων (εἰκ. 11 : 11). RDAC 1965, 62 - 63 ἀριθ. 24, 29. (5) Λίθινον ἀντικείμενον μνημονευόμενον ὡς κόπανος. RDAC 1965, 39 ἀριθ. 46.

CI. Σόλοι (233). — Ποῖα ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῶν τάφων τῆς θέσεως πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς ΚΓ I - II ἐκ τῶν προκαταρκτικῶν ἀνακοινώσεων ἐπὶ τῶν ἀνασκαφῶν δὲν εἶναι σαφές. RDAC 1973, 96 - 102.

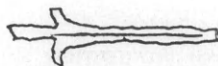
CII. Κάτω Δευτερά (234). — Ποῖα τυχὸν ἐκ τῶν πολυαριθμῶν μικρῶν εὐρημάτων τῶν θαλαμοειδῶν τάφων τῆς θέσεως ἀνήκουν εἰς ΚΓ

ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

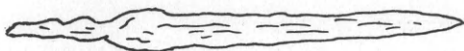
I. ΧΑΛΚΑ ΚΑΙ ΣΙΔΗΡΑ ΞΙΦΗ

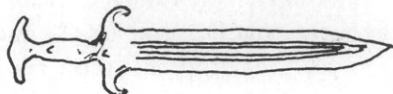
1. Βεργίνα (σιδηροῦν)

2. Κατάκαλη (χαλκοῦν)

3. Ἀθῆναι (σιδηροῦν)

4. Ἰθάκη (χαλκοῦν)

5. Κνωσὸς (σιδηροῦν)

II. ΧΑΛΚΑΙ ΑΙΧΜΑΙ ΔΟΡΑΤΩΝ

6. Βεργίνα

7. Κατάκαλη

8. Ἄργος

9. Ἀμύκλαι

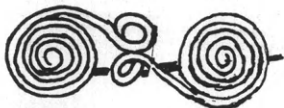

10. Φοινικιά

11. Κυθραία (σιδηρᾷ)

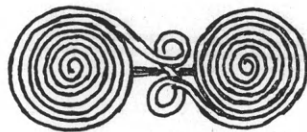
III. ΧΑΛΚΑΙ ΠΟΡΠΑΙ

12. Βίτσα
(ὀκτώσχημος)

13. Βεργίνα

14. Βεργίνα

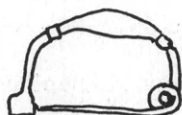
15. Ἀξιόκαστρον

16. Ἰωλκὸς

17. Μυκῆναι

18. Σκῦρος

19. Τήνος

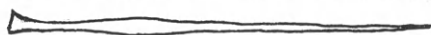
20. Κνωσὸς

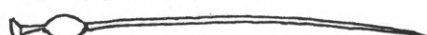
21. Κυθραία

ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

IV. ΠΕΡΟΝΑΙ ΧΑΛΚΑΙ ΚΑΙ ΣΙΔΗΡΑΙ

22. Βεργίνα (χαλκῇ)

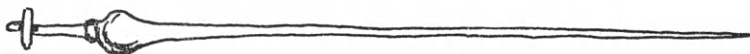
23. Κόριθνος (χαλκῇ)

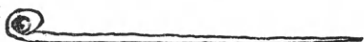
24. Μυκῆναι (χαλκῇ)

25. Ἄργος (χαλκῇ)

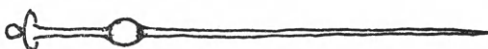
26. Τίρυνς (χαλκῇ)

27. Ῥιζόμυλος (χαλκῇ)

28. Ῥιζόμυλος (χαλκῇ)

29. Ἀθῆναι (χαλκῇ)

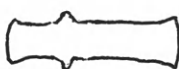

30. Ἄργος (χαλκοσιδηρᾷ)

V. ΑΛΛΑ ΧΑΛΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

31. Βίτσα (διάδημα)

32. Δωδώνη (πέλεκυς)

33. Δωδώνη
(διπλοῦς πέλεκυς)

34. Βεργίνα
(ὀμφάλιον)

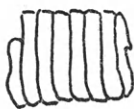
35. Ῥιζόμυλος
(ὀμφάλιον)

36. Σκύρος
(ὀμφάλιον)

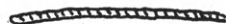
37. Γιαννιτσά
(ψέλιον)

38. Βεργίνα
(ψέλιον)

39. Σκύρος
(ψέλιον)

40. Βεργίνα
(σύριγξ)

41. Βεργίνα (δακτύλιος)

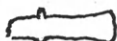

42. Μυκῆναι
(δακτύλιος)

43. Βεργίνα (δακτύλιος)

VI. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΕΚ ΣΙΔΗΡΟΥ ἢ ΧΡΥΣΟΥ

44. Νέα Ἀγχίαλος
(πέλεκυς σιδηροῦς)

45. Παλαιομάνινα
(χρυσοῦς δακτύλιος)

46. Ἄργος
(χρυσοῦς σφηκωτήρ)

47. Ῥιζοκάρπασο
(χρυσοῦν ἐνώτιον)

I-II χρόνους ἐκ τῶν προκαταρκτικῶν ἀνακοινώσεων ἐπὶ τῶν ἀνασκαφῶν δὲν καθίσταται σαφές. RDAC 1974, 174 - 185.

CIH. Ἰδάλιον (235). — Ἐκ τοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου 3 τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Τεμάχιον χαλκῆς πόρπης, (2) χαλκῆ καρφίς, (3) χαλκῆ περόνη μὲ σφαιρικὴν κεφαλὴν, (4) χαλκοῦς δακτύλιος, (5) δύο λίθινα σφονδύλια. SCE II, 637 - 640 ἀριθ. 25, 29, 50, 93, 94, 101. SCE IV (2), 138 - 155, 175.

CIV. Μάριον (236). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκῆ αἰχμὴ δόρατος. SCE II, 385 ἀριθ. 21. (2) Χαλκῆ βελόνη. SCE II, 376 ἀριθ. 10. (3) Χαλκῆ περόνη, (4) χαλκοῦς δακτύλιος. SCE II, 388 ἀριθ. 21 - 22. (5) Λίθινον σφονδύλιον. SCE II, 385 ἀριθ. 24.

CV. Κτῆμα (237). — Ἐκ τῶν τεσσάρων γεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκοῦν κύπελλον, (2) περόνη μὴ ἀναφερομένης ὕλης, (3) σιδηρὰ ὅπλα, (4) σιδηρὰ ἐργαλεῖα. RA 1954 (I) 13.

CVI. Κούκλια - Παλαίπαφος (239). — Ἐκ τοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου I τοῦ νεκροταφείου εἰς τὴν θέσιν Σκάλες ἀναφέρονται : (1) Χρυσοῦς δακτύλιος, (2) χαλκᾶ κοσμήματα. Κυπρ. Σπουδαί 1951, 163.

CVII. Κούριον (240) — Τὰ μικρὰ εὐρήματα ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως περιγράφονται ἐν Kypros, 470 πίν. 173 τάφος 19 καὶ Kaloriziki, 121 - 128 σποράδην.

CVIII. Ἀμαθοῦς (241). — Ἐκ τῶν ἐννέα ΚΓ I-II θαλαμοειδῶν τάφων τῆς θέσεως, οἱ ὅποιοι ὅμως ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ κατὰ τὰς ἐπακολουθοῦσας περιόδους, προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ ἀντικείμενα.

(1) Τρεῖς χαλκαῖ αἰχμαὶ δοράτων. SCE II, 29, 116, 118 ἀριθ. 13, 12, 39. (2) Δύο σιδηραῖ αἰχμαὶ δοράτων. SCE II, 28, 116 ἀριθ. 3, 11. (3) Ἑπτὰ σιδηραῖ λεπίδες μαχαιρίων. SCE II, 29, 87, 93, 113, 117, 118, 135, ἀριθ. 14, 41, 60, 31, 19, 46, 4. (4) Δέκα χαλκᾶ ἀγγεῖα. SCE II, 28, 29, 93, 116, 118, 121, 122, ἀριθ. 1, 12, 56 - 58, 9, 13, 42, 6, 7. (5) Χαλκοῖ ἥλοι καὶ ἐλάσματα χαλκοῦ. SCE II, 29 ἀριθ. 15. (6) Χαλκῆ σπάτουλα. SCE II, 28 ἀριθ. 2. (7) Δύο χαλκᾶ ὀμφάλια ἀσπίδων. SCE II, 117, 118, ἀριθ. 38, 51.

(8) Δύο χρυσᾶ διαδήματα. SCE II, 29, 91, ἀριθ. 19, 3. (9) Δύο φύλλα χρυσοῦ μὲ παραστάσεις ἀνθρώπων καὶ τεμάχια ἄλλων φύλλων χρυσοῦ. SCE II, 67, 135 ἀριθ. 55, 1. (10) Χρυσοῦν ἐνώτιον. SCE II, 85 ἀριθ. 2. (11) Χρυσοῦς ῥόδαξ. SCE II, 118 ἀριθ. 7. (12) Ἀργυροῦν ψέλιον. SCE II, 135 ἀριθ. 2.

- (13) Τρεῖς χαλκαῖ πόρπαι. SCE II, 88, 122, 123, ἀριθ. 65, 9, 51. (14) Σι-
δηρὰ πόρπη. SCE II, 93 ἀριθ. 63. (15) Χαλκῇ περόνη. SCE II, 88 ἀριθ. 71.
(16) Τέσσαρες χαλκοὶ δακτύλιοι. SCE II, 66, 92, 122, 123, ἀριθ. 37, 31, 33, 52.
(17) Δύο σφραγίδες ἐκ φαγεντιανῆς. SCE II, 121, 135, ἀριθ. 4, 21. (18)
Περίαπτον ἐκ φαγεντιανῆς μὲ παράστασιν θεᾶς. SCE II, 86 ἀριθ. 5. (19)
Δύο μικρὰ εἰδώλια ἐκ φαγεντιανῆς. SCE II, 91, 92 ἀριθ. 3, 29. (20) Τρία
περιδέρια, ἕκαστον ἀποτελούμενον ἐκ πολλῶν ψήφων φαγεντιανῆς.
SCE II, 87, 118, ἀριθ. 31, 49 - 50. (21) Σφονδύλιον ἐκ φαγεντιανῆς. SCE II,
93 ἀριθ. 46.
(22) Δύο κύλινδροι, ὁ εἷς τούτων ἐκ λίθου καὶ ὁ ἕτερος ἐξ ὀστοῦ.
SCE II, 93, 117 ἀριθ. 59, 40. (23) Τέσσαρες ψῆφοι ὄρμου ἐκ λίθου. SCE II, 93,
104, 112, 122 ἀριθ. 47, 22, 22, 31 - 32. (24) Τεμάχιον ἐλεφαντοστοῦ ἐκ λαβῆς
μαχαίριου. SCE II, 118 ἀριθ. 48. (25) Δύο βάρη στεατίτου. SCE II, 135 ἀριθ.
3 α - β.

II. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

Μικρὰ εὑρήματα ἔχουν παράσχει 108 μόνον ἐκ τῶν γνωστῶν 241 πρω-
τογεωμετρικῶν θέσεων καὶ τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν εὑρημάτων τούτων προ-
έρχεται ἐκ τάφων, ὥστε ἐξ αὐτῶν κατὰ κύριον λόγον διασαφoῦνται τὰ συ-
νήθη κτερίσματα τῶν νεκρῶν κατὰ δεύτερον δὲ λόγον λεπτομέρειαι τῆς
ιδιωτικῆς ζωῆς σχετικαὶ πρὸς τὴν ἐνδυμασίαν, τὸν καλλωπισμὸν καὶ τὰ
χρησιμοποιούμενα ὄπλα ἢ σχετικαὶ πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς εὐπορίας, τὴν
τεχνικὴν πρόοδον, τὴν κατεργασίαν τῶν μετάλλων καὶ ἄλλων πολυτίμων
ὕλων καὶ τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις, μαρτυρουμένας ἐκ τῶν εἰσαγομένων ὑλῶν.

Τὰ κριθέντα πλέον ἀξιόλογα ἐκ τῶν γνωστῶν μικρῶν εὑρημάτων καὶ
κατὰ προτίμησιν τὰ ἐκ μετάλλου ἔχουν συνοψισθῇ καὶ ταξινομηθῇ κατὰ
κατηγορίας καὶ τύπους ἐπὶ τοῦ πίνακος Χ.

Πλὴν τῶν περιληφθέντων ἐπὶ τοῦ πίνακος τούτου ἀντικειμένων δύναται
ἐν ἀρχῇ νὰ παρατηρηθῇ ὅτι καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου
μεταξὺ τῶν μικρῶν εὑρημάτων ὀρισμένων θέσεων ἀρχίζουν νὰ ἐμφανί-
ζονται, ἂν καὶ σποραδικῶς, πῆλινα καὶ ἐνίοτε χαλκᾶ εἰδώλια ἀνθρώπων
καὶ ζῶων, ἐγγάρακτοι σφραγιδόλιθοι καὶ κοσμήματα ἐξ ἐλεφαντοστοῦ καὶ
ἡλέκτρου, ἅτινα εἶναι σπάνια ἢ ἐλλείπουν ἐκ τοῦ ἀντιστοίχου καταλόγου
τῶν ὑπομυκηναϊκῶν μικρῶν εὑρημάτων καὶ μαρτυροῦν ἀναβίωσιν θρησκευ-
τικῶν ἴσως δοξασιῶν δηλουμένων ὑπὸ τῶν εἰδωλίων, τεχνικῶν ἐμπειριῶν
διὰ τὴν κατεργασίαν τῶν ἡμιπολυτίμων λίθων καὶ ἐπανασύνδεσιν τῶν ἐξω-
τερικῶν ἐμπορικῶν σχέσεων, διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ξένων ὑλῶν, αἵτινες εἶχον
διακοπῇ κατὰ τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους.

Εἰδώλια ἀνθρώπων ἐκ χαλκοῦ ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ Βροκάστρου (LXXXVIII), ἀβεβαίου χρονολογίας καὶ τούτου ἔνεκα μνημονευθέντα καὶ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων, καὶ ἐκ Κάτω Σύμης (XCIII, 1 - 2) Κρήτης. Ἐκ πηλοῦ εἰδώλια εὐρέθησαν εἰς Λευκαντὶ (XLIII, 27), Ἀθήνας (XLV, 69, 78), Νάξον (LXVIII), Καλὸ Χωριὸ (LXXV), Βρόκαστρο (LXXXVIII), Ῥοτάσι (XCIV, 1), Τσουτσοῦρον (XCV, 1) καὶ Ῥιζοκάρπασον (XCVI, 3). Ἐκ λίθου εἰδώλιον ἔχει ἀναφερθῇ ἐξ Ἀργους (XLIX, 27) καὶ ἐκ φαγεντιανῆς ἐκ Ῥόδου (LXXII, 6) καὶ Ἀμαθοῦντος (CVIII, 19). Μετὰ δὲ τῶν εἰδωλίων δύναται νὰ μνημονευθῇ καὶ πῆλινον ὁμοίωμα οἰκίσκου μὲ μορφὰς ἀνθρώπων ἐπ' αὐτοῦ ἐξ Ἀρχανῶν (LXXXI) Κρήτης.

Πλὴν τῶν εἰδωλίων ἀνθρώπων δύναται νὰ μνημονευθοῦν ῥυτὸν ὑπὸ μορφὴν ἐλάφου καὶ ἱππάριον ἐπὶ τροχῶν, ἄθυρμα προφανῶς, ἐξ Ἀθηνῶν (XLV, 70, 74), κεφαλὴ εἰδωλίου ζῴου ἐκ Ῥιζομύλου (LIV, 19) καὶ εἰδώλια ζῴων ἐκ Κνωσοῦ (LXXVII, 37) καὶ ἐκ Βροκάστρου (LXXXVIII), τὸ τελευταῖον μνημονευθέν καὶ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων.

Ἐγχάρακτοι σφραγιδόλιθοι, ἐγχάρακτοι ψῆφοι ὄρων καὶ σκαραβαῖοι ἔχουν ἀναφερθῇ ἐξ Ἰωλκοῦ (XXX, 26), Λευκαντιοῦ (XLIII, 21), Ἀθηνῶν (XLV, 3), Ῥόδου (LXXII, 5), Κνωσοῦ (LXXVII, 10, 18, 25, 27), Ὀλοῦντος (LXXIX), Λιοπέτρου (LXXX), Κουρτῶν (LXXXIX), Ἀνδρομύλων (XC, 2) καὶ Ἀμαθοῦντος (CVIII, 17). Τὰ εὐρήματα ὁμῶς ἐξ Ὀλοῦντος, Λιοπέτρου καὶ Κουρτῶν ἐμνημονεύθησαν καὶ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων ὡς ἀμφιβόλου χρονολογίας.

Ἀντικείμενα ἐξ ἐλεφαντοστοῦ, εἰσαγομένου ἐκ Συρίας ἢ Αἰγύπτου, ἔχουν ἀναφερθῇ ἐξ Ἀγναντης (XXXVII), Λευκαντιοῦ (XLIII, 23), Ἀθηνῶν (XLV, 66), Ἀργους (XLIX, 7), Χανίων (LXXIII), Λιοπέτρου (LXXX), Πρινιά (LXXXVI, 2), Λαπήθου (XCVII, 10) καὶ Ἀμαθοῦντος (CVIII, 24), ἀλλ' ἢ χρονολογία τῶν εὐρημάτων τῆς Ἀγναντης, τῶν Χανίων καὶ τοῦ Λιοπέτρου δὲν εἶναι σαφὴς καὶ τὰ σχετικὰ εὐρήματα ἐμνημονεύθησαν καὶ μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν.

Ψῆφοι ἐξ ἡλέκτρου, εἰσαγομένου ἐκ τῆς Ἀδριατικῆς ἢ τοῦ Βορρᾶ, ἀναφέρονται ἐξ Ἀθηνῶν (XLV, 18), Ἡλιδος (LVIII), Τήνου (LXVI, 7) καὶ Χανίων. Ἐκ τούτων πάλιν τὰ εὐρήματα τῆς Ἡλιδος καὶ τῶν Χανίων ἔχουν μνημονευθῇ καὶ μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν. Ψῆφοι βεβαίως κατεσκευάζοντο καὶ ἐξ ἡμιπολυτίμων λίθων καὶ εἰσαγομένων τεχνητῶν ὕλων, καὶ τὰ σχετικὰ εὐρήματα ἔχουν περιληφθῇ ἐπὶ τοῦ πίνακος X.

Ὡς πρὸς τὰ ἐκ μετάλλου εὐρήματα δύναται νὰ παρατηρηθῇ ἐν ἀρχῇ ὅτι πλὴν τῶν πολυαρίθμων σχετικῶς ἀντικειμένων ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ καὶ σιδήρου, ἅτινα ἔχουν συνοψισθῇ ἐπὶ τοῦ πίνακος X, ἔχουν ἐπὶ πλεον ἀναφερθῇ σποραδικὰ εὐρήματα ἐξ ἀργύρου καὶ μολύβδου. Οὕτως ἐξ ἀργύρου ἔχουν κατασκευασθῇ εἰς κρίκος εὐρεθεῖς εἰς Ἀμφίπολιν (VII, 3), δύο δα-

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

κτύλιοι καὶ ἐπάργυρος χαλκῇ περόνη ἐκ Κνωσοῦ (LXXVII, 7, 22), καρφίδες ἐκ Ῥοτασίου (XCIV, 5), ἕτερος δακτύλιος ἐκ Λαπήθου (XCVII, 2) καὶ ψέλιον ἐξ Ἀμαθοῦντος (CVIII, 12). Ἐκ μολύβδου δὲ εὐρήματα ἔχουν ἀναφερθῇ εἰς δακτύλιος ἐκ Βεργίνης (XII, 9), βαρίδια ἐκ Ῥιζομύλου (LIV, 11) καὶ σφονδύλια ἐξ Αἰγίνης (LXV, 4) ὡς καὶ δύο ἐπίχρυστοι μολύβδινοι σφηκωτῆρες κόμης ἐκ Λευκαντιοῦ (XLIII, 3).

Ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ πίνακος X συνοψιζομένων ἀντικειμένων πρῶτα δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ἐνταῦθα τὰ σκεύη καὶ τὰ ἐργαλεῖα. Εἰς ταῦτα περιλαμβάνονται ἀγγεῖα, τρίποδες καὶ ὄργανα καλλωπισμοῦ, ἐκ τούτων ἀγγεῖα ἢ τεμάχια ἀγγείων ἐκ χαλκοῦ ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ 13 τοῦλάχιστον θέσεις τοῦ πίνακος X, τρίποδες ἢ τεμάχια χαλκῶν τριπόδων ἐκ 5 θέσεων, ἦτοι Ἀμυκλῶν (LII, 2), Ὀλυμπίας (LVII), Σταυροῦ (LX, 1) Ἰθάκης, Χανίων (LXXIII) καὶ Βροκάστρου (LXXXVIII), τῶν δύο τελευταίων ὁμως θέσεων τὰ δεδομένα ἔχουν μνημονευθῇ καὶ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν. Μετὰ τῆς κατηγορίας ταύτης τῶν εὐρημάτων δύνανται νὰ μνημονευθοῦν καὶ μῆτραι διὰ τὴν κατασκευὴν τριπόδων εὐρεθεῖσαι εἰς Λευκαντὶ (XLIII, 36) Εὐβοίας.

Ἐργαλεῖα ἐκ χαλκοῦ ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ 14 θέσεων τοῦ πίνακος X, ἐκ σιδήρου δὲ ἐξ 11 θέσεων, ἦτοι ἐκ τῆς Ἀμφιπόλεως (VII, 16), ἐκ τῆς Νέας Ἀγχιάλου (X, 4), ἐκ Λευκαντιοῦ (XLIII, 19), ἐξ Ἀθηνῶν (XLV, 39 - 41, 54), ἐκ τοῦ Ῥιζομύλου (LIV, 12-13), ἐκ Ῥόδου (LXXII, 11), ἐκ τοῦ Μοδίου (LXXIV, 2), ἐκ τῆς Κνωσοῦ (LXXVII, 31 - 32), ἐκ τῆς Κριτσᾶς (LXXXIV, 4), ἐκ τῶν Ἀνδρομύλων (XC, 6) καὶ ἐκ Γόρτυνος (XCI, 3 - 4). Περιλαμβάνονται δὲ εἰς τὰ ἐργαλεῖα πελέκεις προερχόμενοι ἐκ Δωδώνης (III, 1 - 2), Λευκαντιοῦ (XLIII, 19), Ἀθηνῶν (XLV, 39), Ῥιζομύλου (LIV, 12) καὶ Γόρτυνος (XCI, 3), πρίονες ἐξ Ἀθηνῶν (XLV, 41) καὶ Γόρτυνος (XCI, 4), ὀβελοὶ ἐξ Ἀμφιπόλεως (VII, 16), Ῥόδου (LXXII, 11) καὶ Κνωσοῦ (LXXVII, 32) καὶ πυροστάται ἐκ Κνωσοῦ (LXXVII, 31).

Εἰς τὰ ὄργανα καλλωπισμοῦ περιλαμβάνονται χαλκαὶ τριχολαβίδες, προερχόμεναι ἐκ Τσαουσίσσας (V, 2), Ἀξιοχωρίου, (VI, 1), Τσοτυλίου (XVII, 3), Αἰανῆς (XXI, 4), ἢ σιδηραῖ, εὐρεθεῖσαι εἰς Παλαιομάνιναν (XXXIV, 11), καὶ χαλκοῦν κάτοπτρον ἐκ Δελφῶν (XXXVIII, 3).

Εἰς τὰ ἐξαρτήματα τῆς ἐνδύσεως περιλαμβάνονται πόρπαι διαφόρων σχημάτων, περόναι, κομβία καὶ ἡλόμορφα ἀντικείμενα καλούμενα συνήθως εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν ἀνασκαφῶν *tutuli*. Πόρπαι κατεσκευάζοντο ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου, ταξινομημέναι εἰς ἰδιαιτέρας στήλας ἐπὶ τοῦ πίνακος X, καὶ ὡς πρὸς τὴν μορφήν τοῦ τόξου οἱ συνήθεις τύποι εἶναι τέσσαρες, ἦτοι ὁ φυλλόσχημος καὶ ὁ τοξωτός, γνωστοὶ ἐκ τῆς προηγουμένης περιόδου, ὁ ὀκτώσχημος, τὸ τόξον τοῦ ὁποίου σχηματίζεται ἐκ σύρματος συστρεφόμενον κατὰ τὰ δύο ἄκρα εἰς ἀντιθέτους σπείρας ὥστε τὸ ὅλον τόξον νὰ

λαμβάνη τὴν μορφήν τοῦ ἀριθμοῦ 8, ὁ δὲ τύπος οὗτος παρουσιάζεται σποραδικῶς κατὰ τὴν προηγουμένην περίοδον, ἐπικρατεῖ κατὰ τὴν παροῦσαν καὶ ἀφανίζεται μετὰ τὴν γεωμετρικὴν¹ καὶ ὁ τριγωνικὸς τύπος, τὸ τόξον τοῦ ὁποίου ὁμοιάζει πρὸς τρίγωνον καὶ ὁ τύπος οὗτος εἶναι γνωστὸς ἐκ τινων θέσεων τῆς δυτικῆς Μακεδονίας μόνον, ὅπως τοῦ Τσοτυλίου (XVII, 7), τοῦ Ἀξιοκάστρου (XVIII, 2), τοῦ Κτενίου (XX, 2) καὶ τῆς Αἰανῆς (XXI, 3)².

Ἐκ τῶν γνωστῶν ἐκ τῆς προηγουμένης περιόδου τύπων περονῶν κατὰ τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους πλεόν συνήθης εἶναι ὁ τύπος Α, ὁ ἔχων δηλαδὴ ὑπὸ τὴν κεφαλὴν τῆς περόνης σφαιρίδιον. Περόναι δὲ τοῦ εἶδους τούτου κατεσκευάζοντο ἐκ χαλκοῦ ἢ σιδήρου, συνηθέστερον ὅμως ἐκ χαλκοῦ κατεσκευάζετο μόνον τὸ σφαιρίδιον ὑπὸ τὴν κεφαλὴν ἢ ὑπόλοιπος δὲ περόνη ἦτο ἐκ σιδήρου καὶ αἱ περόναι αὗται μνημονεύονται ὡς χαλκοσιδηραῖ ἢ ἐνίοτε μετὰ χαλκῆς κεφαλῆς εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν ἀνασκαφῶν. Τοιαῦται δὲ περόναι ἔχουν ἀναφερθῆ ἔκ Βεργίνης (XII, 5), Θεοτόκου (XXXIII, 2), Λευκαντιοῦ (XLIII, 13), Ἀθηνῶν (XLV, 6, 60, 75), Μυκηνῶν (XLVIII, 4), Ἀργους (XLIX, 8, 15, 20, 30), Τίρυνθος (L, 9), Ἀσίνης (LI, 2), Κῶ (LXXI, 2), Ῥόδου (LXXII, 1) καὶ Φοινικῆς (LXXVIII, 6) Κρήτης θεωροῦνται δὲ τυπικὰ ἑθνηαῖκά προϊόντα³.

Κομβία κατεσκευάζοντο συνήθως ἐκ λίθου ἢ πηλοῦ, εἰς τοὺς τάφους τῆς Βεργίνης ὅμως εὑρέθησαν 450 περίπου κομβία ἐκ χαλκοῦ καὶ πολυ-ἀριθμοὶ tutuli, ἕτερα ὅμοια δὲ κομβία μνημονεύονται ἐξ Ὁμολίου (XXIV, 5) Θεσσαλίας καὶ tutuli ἐκ Βίτσης (I, 1) Ἡλείου.

Ἐκ τῶν κοσμημάτων πρῶτα δύνανται νὰ μνημονευθοῦν τὰ ἐκ χρυσοῦ, προερχόμενα ἐξ 28 θέσεων τοῦ πίνακος X καὶ περιλαμβάνοντα διαδήματα καὶ ἐλάσματα εὑρεθέντα εἰς Ἰωλκὸν (XXX, 17), Βρανέζι (XL, 4) Βοιωτίας, Ῥοτάσι (XCIV, 4) Κρήτης καὶ Ἀμαθοῦντα (CVIII, 8 - 9) Κύπρου, περόνας ἐκ Κνωσοῦ (LXXVII, 21) καὶ Ῥοτασίου (XCIV, 2), σφηκωτῆρας κόμης, ἐνώτια, δακτυλίους καὶ ἄλλα μικρὰ ἀντικείμενα συνοψιζόμενα ἐπὶ τοῦ πίνακος X. Ἡ ἀφθονία, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προηγουμένην περίοδον, τῶν ἐκ χρυσοῦ εὐρημάτων μαρτυρεῖ ἱκανὴν εὐπορίαν καὶ ἐκτεταμένας ἐμπορικὰς σχέσεις τῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους.

Τὰ χαλκᾶ κοσμήματα εἶναι πολυαριθμότερα τῶν προηγουμένων καὶ εἰς αὐτὰ περιλαμβάνονται διαδήματα, ἀναφερόμενα ἐκ Βίτσης (I, 1), Βεργίνης (XII, 14), Μαυροπηγῆς (XIII, 1), Σπηλαίου (XXII, 1), Παλαιομάννας

1. AJA 1965, 7-23

2. GDA, 294-305. DAG, 213-261. Macedonia I, 346. AE 1973, 130-142

3. GDA, 141, 164-167, 296-300, 341.

(XXXIV, 6) καὶ Κνωσοῦ (LXXVII, 4), ἐπιμήκη ἐλικοειδῆ κοσμήματα, κληθέντα σύριγγες ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου εἰς τὴν Βεργίναν, περιλαίμια, ψέλια, σφηκωτῆρες κόμης, ἐνώτια, ψῆφοι ὄρων, καὶ δακτύλιοι, ἐν οἷς περιλαμβάνονται καὶ τινες μὲ σπειροειδεῖς ἀπολήξεις, γνωστοὶ ἐκ τῆς προηγουμένης περιόδου εὐρεθέντες δὲ εἰς Βίτσαν (I, 5), Βεργίναν (XII, 8) καὶ Παλαιομάνιναν (XXXIV, 2). Ἐκ παραλλήλου πρὸς τοὺς χαλκοὺς συνήθεις εἶναι καὶ οἱ σιδηροὶ δακτύλιοι, ἀναφερόμενοι ἐκ 19 θέσεων συνοψιζομένων ἐπὶ τοῦ πίνακος X.

Ἰδιαιτέρας μνείας ἄξια εἶναι κοσμήματα ἐκ χαλκοῦ, μιμούμενα μικροσκοπικὰ ἀγγεῖα ἢ ἄλλα ἀντικείμενα, εὐρεθέντα εἰς Ποντοηράκλειαν (IV, 2), Γιαννιτσά (VIII, 2) Νέαν Ἀγχίαλον (X, 2) καὶ Ἀγίους Ἀναργύρους (XVI).

Ἐκ τῶν ὄπλων πρώτη δύναται νὰ μνημονευθῇ μία κατηγορία χαλκῶν ἀντικειμένων, προερχομένων ἐξ ἐπτὰ θέσεων τοῦ πίνακος X, καὶ ἐνὸς σιδηροῦ ἐκ Βεργίνης (XII, 11)¹, τὰ ὅποια ἀναφέρονται ὡς ὁμφάλια ἀσπίδων καὶ ἐκπροσωποῦν τὰ μόνα κατάλοιπα τοῦ ἀμυντικοῦ ὀπλισμοῦ τῆς περιόδου, ἂν ἡ ἐρμηνεία τῶν εὐρημάτων εἶναι ὀρθή.

Ἐπιθετικὰ ὅπλα ἐκ χαλκοῦ ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ 23 θέσεις τοῦ πίνακος X καὶ σιδηρᾶ ἐκ 47 θέσεων τοῦλάχιστον, διότι εἰς πολλὰς περιπτώσεις τὰ εὐρήματα ἐκ τῆς ὀξειδώσεως εἶναι δυσδιάκριτα. Περιλαμβάνονται δὲ μεταξὺ τῶν χαλκῶν καὶ σιδηρῶν ἐπιθετικῶν ὄπλων αἰχμαὶ δοράτων, ξίφη, ἐγχειρίδια, μαχαίρια, χρησιμοποιούμενα προφανῶς καὶ ὡς ἐργαλεῖα, καὶ αἰχμαὶ βελῶν, εὐρεθεῖσαι εἰς Βεργίναν (XII, 21), Φεράς (XXIX, 3), Λευκαντί (XLIII, 18) καὶ Ἀθήνας (XLV : 53), μία δὲ αἰχμὴ βέλους ἐξ ὁποῦ εὐρέθη εἰς Τσοτύλιον (XVII, 12).

Ἡ χρῆσις τοῦ σιδήρου ἀντὶ τοῦ χαλκοῦ διὰ τὴν κατασκευὴν ὄπλων καὶ ἐργαλείων ἀρχίζει νὰ ἐπικρατῇ ἀπὸ τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ δὲ συχνὴ παρουσία τῶν ὄπλων εἰς πολλοὺς τάφους καὶ ὄχι μόνον εἰς τοὺς τάφους τῶν ἡγεμόνων, ὡς κατὰ τὴν μυκηναϊκὴν περίοδον, ὑποδηλοῖ τὸν πολεμικὸν χαρακτῆρα τῆς περιόδου καὶ μαρτυρεῖ τὴν ἐνεργὸν συμμετοχὴν, τῶν δυναμένων νὰ ἀποκτήσωσι ὅπλα, εἰς τὸν πόλεμον καὶ κατ' ἀκολουθίαν, ἐνδεχομένως, εἰς τὴν διοίκησιν.

Πρόοδον τῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου εἰς τὴν κατεργασίαν τοῦ μετάλλου κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον μαρτυροῦν, πλὴν τῶν μνημονευθέντων μετὰ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν δεδομένων ἐργαστηρίων ἀργύρου τοῦ Θορικοῦ καὶ τοῦ Ἄργους καὶ χαλκοῦ τοῦ Λευκαντιοῦ, ἡ παρουσία μητρῶν διὰ τὴν κατασκευὴν κοσμημάτων εἰς Σαράτσι (IX, 2) τῆς Μακεδονίας, ἡ ἀφθονία τῶν χαλκῶν ἀντικειμένων τῆς Βεργίνης, ὑποδηλοῦσα ἐπι-

1. GDA, 142.

τόπιον κατεργασίαν τοῦ χαλκοῦ, καὶ τεχνικαὶ ἐμπειρίαι μαρτυρούμεναι ἐκ τῆς συνδεδευσμένης χρήσεως χαλκοῦ καὶ σιδήρου ἢ χρυσοῦ διὰ τὴν κατασκευὴν πορπῶν, περονῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων, ἀναφερομένων ἐκ Τσαουσίτσας (V, 2), Τσοτυλίου (XVII, 8), Μαρμάριανης (XXVI, 4), Λευκαντιοῦ (XLIII, 12 - 14), Ἑγγλιανοῦ (LV : 3), Κνωσοῦ (LXXVII, 16) καὶ Ῥιζοκαρπάσου (XCVI, 2) ὥς καὶ ἡ παρουσία μιᾶς ἐπαργύρου περόνης εἰς Κνωσὸν (LXXVII, 22) καὶ ἐπιχρύσων σφηκωτῆρων ἐκ Λευκαντιοῦ (XLIII, 3).

Ἡ ἐξέλιξις τῶν μικρῶν εὐρημάτων κατὰ τὴν ἐπακολουθοῦσαν γεωμετρικὴν περίοδον παρέχεται μετὰ τὴν περιγραφὴν τῶν ἀντιστοίχων δεδομένων κατωτέρω.

3. ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ἀθροίζοντες τὰ εἰς τὰς προηγουμένας σελίδας συναχθέντα συμπεράσματα, ἀφ' ἑνὸς ἐκ τῶν δεδομένων διὰ τὴν κατοίκησιν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐξ ἑκάστης κατηγορίας εὐρημάτων τῆς περιόδου, δυνάμεθα νὰ ἀναπαραστήσωμεν τὴν πιθανὴν ἐξέλιξιν τῶν γεγονότων εἰς τὰς διαφόρους περιοχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου ὡς κάτωθι.

Ὁ τρόπος μεταβάσεως ἐκ τῆς ὑπομυκηναϊκῆς εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἐκ τῶν δεδομένων διὰ τὴν κατοίκησιν ἑκάστης περιοχῆς παρουσιάζεται ἐντελῶς ἀντιθετός τοῦ τρόπου ἐνάρξεως τῆς προηγηθείσης ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου. Ἐν ᾧ δηλαδὴ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν ὑπομυκηναϊκῶν χρόνων ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν ἀριθμῶν τῶν γνωστῶν ΥΕ III Γ καὶ ὑπομυκηναϊκῶν θέσεων παρουσιάζεται μείωσις τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὸ ἐν τρίτον τοῦ ΥΕ III Γ, ὡς παρατηρήθη εἰς τὸ οἰκεῖον κεφάλαιον ἀνωτέρω, μετὰ τὴν ἐναρξιν τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων ὁ πληθυσμὸς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου τριπλασιάζεται σχεδὸν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ὑπομυκηναϊκόν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πλέον ἐντυπωσιακὴ αὐξήσις τῶν ἀριθμῶν τῶν οἰκισμῶν σημειοῦται εἰς τὴν Μακεδονίαν, τὴν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας μέχρι τῆς Πελοποννήσου, εἰς τὰς νήσους καὶ ἀνατολικὰς ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου ὡς καὶ τὴν Δωδεκάνησον εἶναι λογικὸν νὰ ὑποτεθῇ ὅτι κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον εἰσέρχεται εἰς τὰς ἀραιῶς κατοικουμένας ἢ ἡρημωμένας κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον περιοχὰς τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος νέος πληθυσμὸς ἀπὸ Βορρᾶ, μέρος δὲ τούτου, ἢ καὶ τοῦ προϋπάρχοντος ἐνδεχομένως ὑπομυκηναϊκοῦ πληθυσμοῦ, ἀνεξήτησε διέξοδον εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, τὰς ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τὴν Δωδεκάνησον.

Ἡ κίνησις αὕτη βορείων πληθυσμῶν πρὸς τὴν νοτιωτέραν Ἑλλάδα εἰς μὲν τὴν βορειοδυτικὴν Μακεδονίαν, ὅπου παρουσιάζονται ἀθρόοι νέοι οἰκισμοί, στρώματα πυρπολήσεως εἰς τὰς ἐπιχώσεις πολλῶν οἰκισμῶν, ὅπως τῆς Τσαουσίτσας (6) τοῦ Λιμνοτόπου (7) τοῦ Ἀξιοχωρίου (8) τοῦ Καστανᾶ (10) καὶ τῆς Ἀσσήρου (11), καὶ ἐπὶ πλέον νέαι ἐγκαταστάσεις, ὡς ἡ Βεργίνα (27), ἐντυπωσιακῆς ἐκτάσεως καὶ ἐκπληκτικοῦ πλούτου εἰς χαλκόν, εἶναι εὐλογον νὰ εἶχεν τὴν μορφήν πολεμικῆς ἐπιδρομῆς φυλῶν ἐκ τῆς δυτικῆς ἢ κεντρικῆς Βαλκανικῆς, ἥτις προεκάλεσε μετακίνησιν μέρους τοῦ προϋπάρχοντος πληθυσμοῦ τῆς Μακεδονίας καὶ ἐνδεχομένως

της Ἡπείρου πρὸς τὴν Θεσσαλίαν ἢ ἄλλας περιοχάς, οἱ κάτοικοι τῶν ὁποίων ἐν συνεχείᾳ θὰ ἐζήτησαν καταφύγιον ἔτι νοτιώτερον πρὸς τὰς ἀραιῶς κατοικουμένας ἢ ἡρημωμένας ὑπομυκηναϊκὰς περιοχάς τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν μορφήν βραδείας, εἰρηνικῆς μᾶλλον, διεισδύσεως καθ' ὅσον ἢ ἀπὸ Βορρᾶ πίεσις ἠϋξάνετο, ἐφ' ὅσον ἐλλείπουν ἐκ τῶν θέσεων τοῦ νοτιωτέρου ἐλληνικοῦ χώρου ἵχνη ἐκτεταμένων καταστροφῶν ἢ λείψανα ἀμυντικῶν ἔργων, ἂν καὶ τοπικαὶ συγκρούσεις δὲν δύνανται νὰ ἀποκλεισθοῦν, ἐφ' ὅσον 30 περίπου τῶν ὑπομυκηναϊκῶν θέσεων ἐλλείπουν ἐκ τοῦ πρωτογεωμετρικοῦ καταλόγου καὶ τὸ ἥμισυ σχεδὸν τούτων εὐρίσκεται εἰς τὴν νοτιωτέραν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα¹.

Ἡ πιθανὴ δὲ αὕτη εἴσοδος νέων κατοίκων εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ ἐνδεχομένως εἰς τὴν Ἡπειρον καὶ αἱ συνεπεῖα ταύτης νέαι μετακινήσεις πληθυσμῶν εἰς τὴν τεταραγμένην εἰσέτι ἀπὸ τῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ καὶ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν χρόνων νοτιωτέραν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Αἰγαῖον, πρέπει νὰ συνδεθῇ πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς παραδόσεως μνημονευομένην κίνησιν τῶν λαῶν τὴν γνωστὴν ὡς κάθοδον τῶν Δωριέων².

Παρ' ὅλας ὁμως τὰς μετακινήσεις ταύτας καὶ τὰς ἐκ τούτων συνεπεῖας εἰς τὴν κατοίκησιν τῆς χώρας ἡ πρωτογεωμετρικὴ περίοδος σημειοῖ, ὡς δύναται νὰ εἰκασθῇ ἐκ τῶν λειψάνων τῶν διαφόρων θέσεων, τὴν ἀρχὴν μιᾶς νέας δημιουργικῆς περιόδου, μαρτυρουμένης τόσον ἐκ τῆς προτιμήσεως παραθαλασσίων θέσεων πρὸς ἐγκατάστασιν καὶ ἐκ τῆς ἐκτάσεως πολλῶν οἰκισμῶν τῆς περιόδου, ὅπως τῆς Χαλκίδος, τοῦ Λευκαντιοῦ, τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Ἄργους, οἵτινες ἡγγισαν τὰ ὅρια μικρῶν πόλεων πρὸ τοῦ τέλους τῆς περιόδου, ὅσον καὶ ἐκ τῶν νέων ἀντιλήψεων εἰς τὴν τέχνην, τῶν μαρτυρουμένων ἐκ τῶν σχημάτων καὶ τῆς κοσμήσεως τῶν ἀγγείων, ὡς καὶ ἐκ τῆς μεταλλοτεχνίας τῆς περιόδου, τὴν πρόοδον τῆς ὁποίας μαρτυρεῖ ἡ παρουσία ἐργαστηρίων χαλκοῦ ἢ ἀργύρου εἰς Σαράτσι, Λευκαντί, Θορικὸν καὶ Ἄργος, ὑποδηλουμένων ἐκ τῆς εὐρέσεως μητρῶν ἢ ἄλλων λειψάνων, ἀλλὰ προπαντὸς ἐκ τῆς εὐρείας διαδόσεως τῆς κατεργασίας τοῦ σιδήρου, ὅστις ἐπικρατεῖ διαρκούσης τῆς περιόδου διὰ τὴν κατασκευὴν ὅπλων καὶ ἐργαλείων.

Τὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς περιόδου δὲν εἶναι ἐντυπωσιακὰ καὶ διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐκτάσεως τῶν οἰκισμῶν πλὴν τῶν λειψάνων τῶν οἰκιῶν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν στρώματα κατοικήσεως μαρτυρούμενα ἐκ τῆς παρουσίας μόνον ἀφθόνου κεραμικῆς, φρέατα διὰ τὴν ὕδρευσιν καὶ ἡ διασπορὰ τῶν τάφων τῆς περιόδου εἰς ἐκάστην γνωστὴν θέσιν. Ἐνεκα τούτου ὁμως δὲν εἶναι σαφῆ τὰ σχέδια τῶν πρωτογεωμετρικῶν οἰκισμῶν,

1. Σελ. 228 ὑπόσημ. 1 ἀνωτέρω.

2. САН τόμ, II (2)³, κεφ. 36, 658-712.

ἂν δηλαδὴ οὗτοι ἀπετελοῦντο ἀπὸ συμπαγεῖς ἐγκαταστάσεις ἢ ἀπὸ ἀθροίσματα διεσπαρμένων συστάδων κατοικιῶν¹.

Ὅπως δὴ ποτε ὅμως ἡ ἔκτασις τῶν οἰκισμῶν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ λείψανα τῆς προηγηθείσης περιόδου μαρτυρεῖ αὐξησιν τοῦ πληθυσμοῦ ἐκ τῶν ἐγκατεστημένων μᾶλλον εἰς ἐκάστην θέσιν κατοίκων παρὰ ἐκ τῆς ἀφίξεως ἐπηλύδων, ὑποδηλοῦσα ἥρεμον μᾶλλον βίον μετὰ τὴν πάροδον τῶν ἀνωμαλιῶν, αἵτινες χαρακτηρίζουν τὴν ἀρχὴν τῆς περιόδου. Ἡ αὐξήσις δὲ τοῦ ἐγκατεστημένου πληθυσμοῦ εἶναι ἐνδειξις οἰκονομικῆς εὐπορίας ὀφειλομένης προφανῶς, πέρα τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, εἰς τὴν μεταλλουργίαν, τὴν κεραμικὴν καὶ τὸ ἐμπόριον, τοῦλάχιστον εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν μεγαλυτέρων οἰκισμῶν, ὡς τῆς Ἀμφιπόλεως, τῆς Θάσου, τῆς Βεργίνης, τῆς Χαλκίδος, τοῦ Λευκαντιοῦ, τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Ἀργους, τῆς Μιλήτου, τῆς Ἰασοῦ, τῆς Νάξου, τῆς Δονούσης, τῆς Κνωσοῦ, τοῦ Πρινιᾶ, τῆς Λαπήθου, τοῦ Κουρίου καὶ ἄλλων θέσεων.

Τὰ καθ' αὐτὸ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα, ἂν καὶ οὐχὶ ἐντυπωσιακὰ ὡς παρετηρήθη, σημειοῦν ἐν τούτοις αἰσθητὴν πρόοδον ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον, οἱ οἰκισμοὶ τῆς ὁποίας ἀπετελοῦντο ἀπὸ οἰκίας ἐκ φθαρτῶν κατὰ κανόνα ὕλικῶν, ὥστε οὐδὲν σχεδὸν ἴχνος τούτων κατελείφθη εἰς τὰς περισσοτέρας τῶν γνωστῶν περιπτώσεων. Τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου ἀντιθέτως ἐσώθησαν πολυάριθμα λείψανα τόσον δημοσίου ὅσον καὶ ἰδιωτικοῦ χαρακτῆρος κατασκευῶν.

Εἰς τὰς δημοσίου χαρακτῆρος κατασκευὰς ὑπάγεται ἡ ὀχύρωσις τοῦ οἰκισμοῦ τῆς Δονούσης, ἥτις ὅμως εἶναι πιθανὸν νὰ πρέπη νὰ χρονολογηθῇ εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον, διότι πάντες οἱ λοιποὶ γνωστοὶ πρωτογεωμετρικοὶ οἰκισμοὶ εἶναι ἀνοχύρωτοι, ἱερὰ κοινοτικοῦ χαρακτῆρος ἀναφερόμενα ἐκ 12 θέσεων συνοψισθεῖσιν ἐπὶ τοῦ πίνακος VIII, ὑδραυλικά ἔργα καὶ ἐργαστήρια κεραμικῆς καὶ μεταλλουργίας. Εἰς τὰ ἰδιωτικοῦ χαρακτῆρος λείψανα περιλαμβάνονται κατάλοιπα ἰδιωτικῶν κατοικιῶν ποικίλων διαγραμμάτων.

Ὡς πρὸς τὰ πρωτογεωμετρικὰ ἐν πρώτοις ἱερὰ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν 12 θέσεων τοῦ πίνακος VIII πρέπει νὰ προστεθοῦν 13 τοῦλάχιστον ἀκόμη θέσεις ἱερῶν τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ὅπως τῆς Δωδώνης (3), τοῦ Θέρμου (74), τῶν Δελφῶν (86), τῆς Ἐλευσίνος (106), τῆς Τεγέας (121), τῶν Ἀμυκλῶν (125), τῆς Ὀλυμπίας (144), τῆς Σάμου (164), τοῦ Πανιωνίου (165), τῆς Αἰγίνης (166), τῆς Δήλου (171), τοῦ Πρινιᾶ (208) καὶ τῆς Πάφου (239), ἐκ τῶν ὁποίων ἔχει ἀναφερθῇ πρωτογεωμετρικὴ κεραμικὴ ἢ ἄλλα εὐρήματα μαρτυροῦντα ὅτι αἱ θέσεις τῶν ἱερῶν τούτων ἐσυχνάζοντο ἀπὸ τῶν πρωτογεω-

1. GDA, 261-265.

μετρικῶν χρόνων ἔστω καὶ ἂν πραγματικὰ πρωτογεωμετρικὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα ἱερῶν δὲν ἔχουν ἀνακαλυφθῇ, εἴτε διότι ἐξηλείφθησαν ὑπὸ τῆς μετὰ ταῦτα οἰκοδομικῆς δραστηριότητος εἰς τὰς θέσεις ταύτας εἴτε διότι διέφυγαν τὴν ἔρευναν.

Ἡ ἀρχὴ τῆς διαμορφώσεως τῶν ἱστορικῶν θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων τῶν Ἑλλήνων ὁμῶς φαίνεται ὅτι ἀνάγεται εἰς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους καί, ἂν κρίνῃ τις ἐκ τῆς θέσεως τῶν πρωτογεωμετρικῶν ἱερῶν, τινὰ τῶν ὁποίων ὅπως τοῦ Θέρμου (74), τῶν Δελφῶν (86), τῆς Ἐλευσίνος (166), τῆς Κέω (167), τῆς Δήλου (171), καὶ ἄλλων θέσεων κεῖνται ἐπὶ τῶν λειψάνων μυκηναϊκῶν ἱερῶν, ἄλλα δὲ εἰς μὴ χρησιμοποιοηθείσας διὰ λατρείαν πρὶν θέσεις, ὅπως τὰ ἱερὰ τοῦ Ὑμηττοῦ (108), τῆς Σάμου (164), τοῦ Πανωνίου (165), τῆς Αἰγίνης (166) καὶ ἄλλων θέσεων, αἱ θρησκευτικαὶ αὗται ἀντιλήψεις τῆς περιόδου πρέπει νὰ ἦσαν κρᾶμα μυκηναϊκῶν δοξασιῶν, αἵτινες ἐπεβίωσαν μέχρι τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, καὶ νέων θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων εἰσαχθεῖσιν ὑπὸ τῶν ἐπηλύδων κατοίκων τῆς χώρας¹.

Εἰς τὰ ὑδραυλικά ἔργα περιλαμβάνονται φρέατα διὰ τὴν ὕδρευσιν ἐκ Χαλκίδος, Ἀθηνῶν καὶ Τίρυνθος καὶ ἐν ἀρδευτικὸν ἔργον ἐξ Ἀθηνῶν. Τὰ ἐργαστήρια ἀργύρου, χαλκοῦ καὶ κεραμικῆς ἐμνημονεύθησαν ἤδη ὡς ἐνδείξεις οἰκονομικῆς προόδου.

Ὡς πρὸς τὰ διαγράμματα τῶν ἰδιωτικῶν οἰκιῶν ἡ ἐπιβίωσις ἀφ' ἑνὸς τοῦ μυκηναϊκοῦ μεγαροσχήμου τύπου οἰκίας εἰς Ἰωλκὸν καὶ Νάξον ἐνδεχομένως καὶ ἡ συχνὴ παρουσία ἀφ' ἑτέρου πρωτογόνων ἀψιδοειδῶν οἰκοδομημάτων εἰς Ὑμηττόν, Ἀσίνην, Ριζόμυλον καὶ Δονοῦσαν, τὰ ὁποῖα ἔχουν θεωρηθῇ ὡς πρόγονοι τῆς μεγαροσχήμου οἰκίας, συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς εἰκασίας ὅτι ὁ πρωτογεωμετρικὸς πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος ἀπετελέσθη ἀφ' ἑνὸς ἐκ τοῦ ἐπιβίωσαντος παλαιοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐξ ἀθρόων βορείου προελεύσεως ἐπηλύδων συγγενοῦς ὁμῶς προελεύσεως πρὸς τὸν προϋπάρχοντα πληθυσμὸν τῆς Ἑλλάδος.

Τὰ λοιπὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, πλὴν μιᾶς ἐλλειψοειδοῦς οἰκίας τῆς Σμύρνης, μαρτυροῦσης ἴσως τὴν γηγενῆ ἀρχιτεκτονικὴν παράδοσιν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀνήκουν εἰς τὸν μετ' εὐθυγράμμων τοίχων, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὀρθογώνιον, τύπον κατοικίας, ὅστις ἦτο καὶ ὁ συνηθέστερος. Ὡς πρὸς τὰς ἐσωτερικὰς διαρρυθμίσεις τῶν οἰκιῶν, τὰς λεπτομερεῖας κατασκευῆς τῶν τοίχων, τῶν δαπέδων καὶ τῶν ὀροφῶν αἱ πρωτογεωμετρικαὶ ἰδιωτικαὶ οἰκίαι ὁμοιάζουν γενικῶς πρὸς τὰς μυκηναϊκὰς ἰδιωτικὰς κατοικίας.

1. M. Nilsson, *The Minoan - Mycenaean Religion, and its Survival in Greek Religion*, Lund 1950, 447-583. *Gesch. Gr. Rel.*, I³, (München 1967), 256-603.

Τὰ ἀρχιτεκτονικὰ δεδομένα τῶν περιφερειακῶν περιοχῶν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου, βορείου Ἑλλάδος, Κρήτης καὶ Κύπρου μαρτυροῦν συνέχισιν τῶν τοπικῶν ἀρχιτεκτονικῶν παραδόσεων τῆς προηγηθείσης περιόδου εἰς ἐκάστην περιοχὴν.

Ὡς πρὸς τὰ εἶδη τῶν τάφων καὶ τὰ ταφικὰ ἔθιμα κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον παρουσιάζονται ποικίλαι κατὰ περιοχὴν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου μεταβολαί. Οὕτως εἰς τὴν Μακεδονίαν ἢ πλέον ἐντυπωσιακὴ μεταβολὴ μαρτυρεῖται ἐκ τοῦ ἐκτεταμένου νεκροταφείου τῶν τύμβων τῆς Βεργίνης μετὰ τοῦ πλουσίου εἰς χαλκὰ κτερίσματα περιεχομένου των, ὀφειλόμενον ἐνδεχομένως εἰς ἐπήλυδας, οἵτινες συνέχισαν, κατὰ τὸ περιεχόμενον τῶν τύμβων, νὰ κατοικοῦν εἰς τὴν θέσιν μέχρις τῶν ἱστορικῶν χρόνων καὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἴσως ἀνήκον οἱ βασιλικοὶ οἴκοι τῆς Μακεδονίας κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους.

Εἰς τὴν Θεσσαλίαν, εἰς τὴν ὁποίαν καθ' ὅλας τὰς ἐνδείξεις εἰσῆλθε νέος πληθυσμὸς ἐκ Μακεδονίας διαρκούσης τῆς περιόδου, ἀναβιοὶ ὁ τύπος τοῦ μυκηναϊκοῦ θολωτοῦ τάφου, υἱοθετηθεὶς ἐνδεχομένως ἀντὶ τοῦ τύμβου ὑπὸ τοῦ ἐπήλυδος μακεδονικοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὴν περιοχὴν, πολυάριθμα δὲ παραδείγματα θολωτῶν τάφων, συνοψιζομένων ἐπὶ τοῦ πίνακος IX, ἔχουν ἀναφερθῇ, ἐκτεινόμενα ἀπὸ τοῦ Ὁμολίου καὶ τῆς Μαρμάριανης πρὸς Βορρᾶν μέχρι τῆς Ἄλου καὶ τοῦ Πτελεοῦ πρὸς Νότον.

Σποραδικὴ χρῆσις παλαιῶν μυκηναϊκῶν θολωτῶν ἢ θαλαμοειδῶν τάφων, διὰ ταφὰς ἢ λατρείαν τῶν νεκρῶν, ἀναφέρεται καὶ ἐκ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῆς Πελοποννήσου, εἰς τὰς δυτικὰς περιοχὰς τῆς ὁποίας, Ἀχαΐαν καὶ Μεσσηνίαν, παρουσιάζεται ἕνας νέος τύπος κυκλοτεροῦς ἢ συνηθέστερον πεταλοειδοῦς τὴν κάτοψιν πρωτογεωμετρικοῦ θολωτοῦ τάφου, δυναμένου νὰ συσχετισθῇ πρὸς τοὺς συγχρόνους θολωτοὺς τάφους τῆς Θεσσαλίας διὰ τῆς παραδόσεως, ἥτις ἀνέφερεν ὅτι ὁ Νηλεὺς μετόφησεν ἐξ Ἰωλκοῦ εἰς Πύλον¹.

Νέοι πρωτογεωμετρικοὶ θαλαμοειδεῖς τάφοι ἀναφέρονται πέντε ἐξ Ὁμολίου Θεσσαλίας καὶ εἰς ἐξ Ἄργους, παλαιοὶ δὲ ΥΕ χρησιμοποιηθέντες καὶ κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον μνημονεύονται ἐξ Ἀγναντης, Δελφῶν, Ἰτέας καὶ Θηβῶν τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Ὁ θαλαμοειδὴς τέλος τάφος εἶναι ὁ συνήθης τάφος τῆς περιόδου εἰς Κρήτην καὶ Κύπρον, ἂν καὶ εἰς τὴν Κρήτην καὶ τὴν Ἀλικαρνασσὸν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐκ παραλλήλου κατασκευάζονται καὶ ὀρθογώνιοι τὴν κάτοψιν θολωτοὶ τάφοι.

Ὁ ἐπικρατέστερος ὁμως τύπος τάφου εἰς τὴν νοτιωτέραν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα, τὴν Εὐβοίαν, τὰς Κυκλάδας, τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὴν Δωδε-

1. Πανσανίας IV, 2,5 καὶ 36,1

κάνησον κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον εἶναι ὁ ἅπλοὺς ἢ ἔχων τὰς πλευρὰς ἐξ ὀρθίων πλακῶν ἢ τοιχαρίων λάκκος, ὅστις ἐνίοτε εἰς τὴν δυτικὴν Στερεὰν Ἑλλάδα καὶ εἰς ἄλλας περιοχὰς περιέχει ταφικοὺς πίθους.

Ὡς πρὸς τὰ ταφικὰ ἔθιμα ἢ πλεον ἄξιοσημείωτος μεταβολὴ μαρτυρεῖται ἐκ τῆς εὐρυτέρας διαδόσεως τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα μετὰ τῆς νήσου Εὐβοίας καὶ τὴν Κρήτην. Αἱ λοιπαὶ περιοχαί, Ἡπειρος, Μακεδονία, Θεσσαλία, Πελοπόννησος, Κυκλάδες, Δωδεκάνησος καὶ Κύπρος ἔθαπτον συνήθως ἀκαύτους τοὺς νεκροὺς καὶ μόνον σποραδικὰ παραδείγματα καύσεως νεκρῶν ἀναφέρονται ἐξ ὀλίγων θέσεων τῶν περιοχῶν αὐτῶν συνοψιζόμενα ἐπὶ τοῦ πίνακος ΙΧ.

Ἡ καῦσις πάλιν τοῦ νεκροῦ, ὅπου ἐπεκράτησε τὸ ἔθιμον τοῦτο, ἢ ἐγίνετο ἐντὸς ἢ ἐγγὺς τοῦ λάκκου τοῦ τάφου καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἐθάπτοντο ἄνευ ἄλλης φροντίδος τὰ λείψανα ἐκ τῆς πυρᾶς, ἢ ἡ καῦσις τοῦ νεκροῦ ἐλάμβανε χώραν εἰς ἄλλον τόπον ἐντὸς δὲ τοῦ τάφου ἀπετίθετο τὸ τεφροδόχον ἄγγειον εἰς ὃ εἶχον συλλεγῇ τὰ ὑπολείμματα ἐκ τῆς καύσεως τοῦ νεκροῦ. Διὰ τὴν τοποθέτησιν τοῦ ἄγγείου τούτου ἠνοίγετο συνήθως ὁπή εἰς τὸ δάπεδον τοῦ τάφου, τὸ ἄγγειον ἐκλείετο δι' ἄλλου ἄγγείου ἐκ χαλκοῦ ἢ πηλοῦ ἢ διὰ πλακὸς καὶ παρ' αὐτὸ ἐτίθεντο εὐμεγέθη κτερίσματα μὴ χωροῦντα ἐντὸς τοῦ ἄγγείου.

Εἰς τὰ περιπτώσεις ἐνταφιασμοῦ ἀκαύτων νεκρῶν δὲν παρατηροῦνται ἀξιόλογοι μεταβολαὶ ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν περίοδον. Οἱ νεκροὶ δηλαδὴ ἀπετίθεντο ἐντὸς τοῦ τάφου εἰς ὑπτίαν στάσιν ἐξηπλωμένοι ἢ εἰς συνεσταλμένην ἐπὶ τῆς ράχεως ἢ τοῦ πλευροῦ καὶ παρ' αὐτοὺς ἐτίθεντο τὰ κτερίσματά των, ἄγγεϊα, κοσμήματα ἢ ὅπλα.

Ὡς πρὸς τὴν κτέρισιν τῶν νεκρῶν, εἴτε περὶ ἐνταφιασμοῦ εἴτε περὶ καύσεως τοῦ νεκροῦ πρόκειται, ἄξιον προσοχῆς εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ παρουσία τῶν ὄπλων εἶναι συχνότερα μεταξὺ τῶν κτερισμάτων, μαρτυροῦσα, πλὴν τοῦ πολεμικοῦ ἐνδεχομένως χαρακτηῖρος τῆς περιόδου καὶ τῆς εὐχερείας διὰ τὴν ἀπόκτησιν ὄπλων, ὡς συνεπειὰς τῆς προόδου τῆς μεταλλουργίας, τὴν ἐνεργὸν συμμετοχὴν προφανῶς μεγάλου μέρους τῶν πολιτῶν εἰς τὰς πιθανὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ κατ' ἀκολουθίαν εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν ἐκάστης κοινότητος.

Πλὴν τῶν ὄπλων καὶ τῶν ἀπαραιτήτων ἐξαρτυμάτων τῆς ἐνδύσεως, ἅτινα συνοδεύουν ἀναγκαστικῶς τὸν νεκρόν, συνήθη κτερίσματα εἶναι τὰ κοσμήματα, μαρτυροῦντα ἱκανὴν εἰς πολλὰς περιπτώσεις εὐπορίαν, ἀλλὰ περὶ τούτων γίνεται μνεῖα μετὰ τῶν μικρῶν εὐρημάτων κατωτέρω.

Τὸ συνηθέστερον ὅμως κτέρισμα τῶν τάφων καὶ λείψανον τῶν οἰκισμῶν εἶναι ἡ κεραμικὴ, μαρτυροῦσα τόσον διὰ τῆς τεχνικῆς τοῦ πηλοῦ καὶ τῶν σχημάτων τῶν ἄγγείων ὅσον καὶ διὰ τῆς κοσμήσεως αὐτῶν ῥιζικὴν

διαφορὰν ὡς πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον, ὑποδηλοῦσα οὕτω τὴν ἀρχὴν μιᾶς νέας πράγματι περιόδου.

Ἡ ἐντυπωσιακὴ αὕτη πρόοδος τῆς κεραμικῆς ὀφείλεται ἀφ' ἐνὸς εἰς τὴν ἐπινόησιν τελειοτέρων τεχνικῶν μέσων, ὅπως τοῦ ταχέος κεραμικοῦ τροχοῦ διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῶν σχημάτων τῶν ἀγγείων καὶ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ διαβήτου καὶ τῆς πολλαπλῆς ψήκτρας διὰ τὴν κόσμησιν αὐτῶν, ὡς καὶ εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ τρόπου παρασκευῆς καὶ ὀπτήσεως τοῦ πηλοῦ καὶ τὴν καλλιτέρας συστάσεως βαφῆν, ἀφ' ἑτέρου καὶ κυρίως ὁμως εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν νέαν ἀντίληψιν περὶ τῆς συμμετρίας τῶν σχημάτων τῶν ἀγγείων καὶ τοῦ τρόπου προσαρμογῆς τῆς κοσμήσεως ἐπ' αὐτῶν, ὥστε νὰ ἐξαίρεται ἡ ὀργανικότης ἐκάστου συστατικοῦ τοῦ ἀγγείου μέρους, βάσεως, κοιλίας, ὤμου, λαιμοῦ, χείλους καὶ λαβῆς.

Εἰς τὰ συνήθη ὑπομυκηναϊκὰ σχήματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἀρχομένης τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου παύουν σχεδὸν νὰ κατασκευάζονται ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος ψευδόστομοι ἀμφορεῖς καὶ ἀμφορίσκοι, προστίθενται νέοι τύποι ἀγγείων, ὅπως δύο τύποι ἀμφορέων διαφέροντες ὡς πρὸς τὴν θέσιν τῶν λαβῶν, μόνωτα ἄνευ ποδίου κύπελλα, ὕδρια, κρατῆρες, κάνθαροι, πυξίδες μὲ σφαιρικὸν κορμὸν καὶ κάλαθοι. Ἐπιβιοῦντα ὁμως ὑπομυκηναϊκὰ καὶ νέα πρωτογεωμετρικὰ σχήματα τῶν ἀγγείων κατασκευάζονται πλέον ἐπιμηκέστερα, μὲ ὠοειδῆ κορμόν, αὐστηρῶς ὑπολογισμένην συμμετρίαν μεταξὺ τῶν συστατικῶν τοῦ ἀγγείου μελῶν καὶ ἀναλογίαν μεταξὺ τῶν κυρτῶν καὶ καμπύλων ἐπιφανειῶν, ὥστε τὸ ὅλον ἀγγεῖον νὰ φαίνεται ῥαδινώτερον καὶ ὑψηλότερον, παρέχον τὴν ἐντύπωσιν ἐλαφρότητος ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς σφαιρικοὺς, βαρεῖς, ὑπομυκηναϊκοὺς τύπους τῶν ἀγγείων.

Ἡ κόσμησις, προσαρμοζομένη εἰς τὴν συμμετρίαν τῶν σχημάτων τῶν ἀγγείων, ἀποτελεῖται ἀπὸ βασικὴν, σκοπὸν ἔχουσαν νὰ ἐξάρῃ τὰ συστατικὰ τοῦ ἀγγείου μέρη συνισταμένην δὲ ἀπὸ ζώνας παχειῶν καὶ λεπτῶν γραμμῶν περιβαλλουσῶν τὸν κορμὸν τοῦ ἀγγείου κατὰ τὰ σημεῖα μεταβάσεως ἐκ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἕτερον συστατικὸν μέλος τούτου, καὶ ἀπὸ τὴν συμπληροῦσαν τὴν βασικὴν, κυρίαν κόσμησιν τῶν ἀγγείων, ἀποτελουμένην ἐξ ὁμοκέντρων κύκλων ἢ ἡμικυκλίων, τριγώνων καὶ πλεγμάτων γραμμῶν πληρουσῶν τὰ τρίγωνα, κατὰ μετόπας ἢ ἐλευθέρως γεγραμμένην καὶ καταλαμβάνουσαν τὸν ὅμον ἢ τὴν κοιλίαν τῶν κλειστῶν ἀγγείων καὶ τὴν μεταξὺ τῶν λαβῶν ἐπιφάνειαν τῶν ἀνοικτῶν τύπων ἀγγείων.

Κατὰ τοὺς προκεχωρημένους πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους ὁ λαιμὸς καὶ τὸ κάτω μέρος τοῦ κορμοῦ τοῦ ἀγγείου μετὰ τῆς βάσεως, ἐνίστε δὲ τὸ σύνολον τοῦ κορμοῦ κλειστῶν ἀγγείων, πλὴν στενῆς ζώνης κατὰ τὴν μεγίστην διάμετρον τῆς κοιλίας, ἥτις καταλαμβάνεται ὑπὸ ὀριζοντίων γραμμῶν, καλύπτονται διὰ μελανῆς βαφῆς.

Τόσον εἰς τὰ σχήματα ὅσον καὶ εἰς τὴν κόσμησιν τῶν πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων δύναται νὰ παρακολουθηθῇ βαθμιαία ἐξέλιξις ὥστε ἡ περίοδος διακρίνεται εἰς τρεῖς διαδοχικὰς βαθμίδας, ἀρχομένην, μέσην καὶ ὑστέραν, ἡ διάρκεια ὅμως ἐκάστης βαθμίδος τῆς περιόδου ποικίλλει ἀπὸ περιοχῆς εἰς περιοχὴν.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς περιόδου ἡ κεραμικὴ τῶν διαφόρων περιοχῶν παρουσιάζεται ὡς ἐξέλιξις τῆς τοπικῆς ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς βραδύτερον ὅμως καὶ κυρίως διὰ τῆς διαδόσεως τῶν νέων τεχνικῶν προόδων, ἡ ἐπινόησις τῶν ὁποίων ἔχει ἀποδοθῇ εἰς τοὺς ἀγγειοπλάστας τῶν Ἀθηνῶν, ὅπως τοῦ ταχέως κεραμικοῦ τροχοῦ καὶ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ διαβήτου καὶ τῆς πολλαπλῆς ψήκτρας, ἡ κεραμικὴ ὅλων τῶν περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, θάττον ἢ βράδιον, ἐξελίσσεται ταχέως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς κεραμικῆς τῶν Ἀθηνῶν, ἥτις ποικίλλει ἀπὸ περιοχῆς εἰς περιοχὴν.

Οὕτως, ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν τοπικῶν κεραμικῶν παραδόσεων ἐκάστης περιοχῆς καὶ τῶν ἐπιδράσεων ἐκ τῆς κεραμικῆς τῶν Ἀθηνῶν, δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν κατὰ περιοχὰς τέσσαρας βασικὰς ὁμάδας πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς. Ἡ πρώτη τούτων περιλαμβάνει τὰς ἐνωρίτερον ἐπηρασμένας ἀπὸ τὴν ἀττικὴν κεραμικὴν περιοχὰς τῆς Βοιωτίας, τῆς Ἀργολίδος, τῶν νοτίων Κυκλάδων, τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Δωδεκανήσου, ἂν καὶ ἡ κεραμικὴ ἐκάστης τῶν ἐπὶ μέρους τούτων περιοχῶν τῆς ὁμάδος ταύτης δέχεται ἐπιρροὰς καὶ ἐξ ἄλλων κατευθύνσεων ὥστε νὰ διακρίνεται τῆς κεραμικῆς τῶν ἄλλων τῆς ὁμάδος περιοχῶν. Ἡ δευτέρα ὁμὰς περιλαμβάνει τὴν κεραμικὴν τῆς Εὐβοίας, τῶν βορείων Κυκλάδων, τῆς Σκύρου, τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Μακεδονίας, διακρινομένη ἐκ τῶν μακεδονικῆς προελεύσεως σχημάτων ἀγγείων, ὅπως λοξοτμήτων πρόχων καὶ κανθάρων μὲ ταινιοσχήμους ὑψηλὰς λαβάς, ὡς καὶ ἐκ τῆς εὐθυγράμμου κατὰ πλεονασμὸν κοσμήσεως, τῆς γνωστῆς ὡς ρυθμοῦ τῆς Μαρμάριανης, μακεδονικῆς ἐπίσης προελεύσεως καὶ χρησιμοποιουμένης, μετὰ τῶν σχημάτων τῶν ἀγγείων, ὡς ἐνδείξεως εἰσόδου μακεδονικοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὴν Θεσσαλίαν κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς περιόδου. Ἡ τρίτη ὁμὰς περιλαμβάνει τὴν κεραμικὴν τῆς ΝΔ Πελοποννήσου, τῶν Ἰονίων νήσων καὶ τῶν δυτικῶν περιοχῶν τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος¹. Ἡ τετάρτη τέλος ὁμὰς περιλαμβάνει τὴν κεραμικὴν τῆς Κρήτης, ἥτις συνεχίζει τὴν τοπικὴν ὑπομινωικὴν παράδοσιν παρὰ τὰς ἐξ Ἀθηνῶν ἐπιδράσεις, μέχρι τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος. Ἡ κεραμικὴ τῆς Κύπρου ἀποτελεῖ αὐτόνομον ὁμάδα.

Ἡ εὐρυτάτη δὲ διάδοσις τῆς κεραμικῆς τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὰς νοτίους Κυκλάδας καὶ τὰς ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἡ συγγένεια τῆς κεραμικῆς

1. САН τὸμ. II (2)³, κεφ. 36, 658 - 712.

καὶ τῶν λοιπῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων τῆς Ἀργολίδος καὶ τῆς Δωδεκανήσου ὑποδηλοῦν ἴσως ἀντιστοίχους μετακινήσεις πληθυσμῶν πρὸς τὰς ἐν λόγῳ περιοχάς, γνωστὰς ὡς τὸν πρῶτον ἐλληνικὸν ἀποικισμόν κατὰ τὴν ἐλληνικὴν παράδοσιν, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον αἱ Ἀθῆναι πρέπει νὰ ἀνέλαβον ἡγετικὴν θέσιν¹.

Ἐκ τῆς κεραμικῆς τῆς δευτέρας ομάδος ὁ πλέον χαρακτηριστικὸς τύπος ἀγγείου, ὁ μαρτυρῶν τὴν εὐρύτητα τῶν ἐμπορικῶν δραστηριοτήτων τῆς Εὐβοίας ἀνὰ τὴν ἀνατολικὴν Μεσόγειον, εἶναι ὁ χαμηλὸς δίωτος εὐβοϊκὸς σκύφος ὁ κοσμούμενος δι' ἀνεστραμμένων, τεμνομένων, ἡμικυκλίων, ὅστις παράγεται μέχρι τῶν μέσων τῆς ἐπομένης περιόδου καὶ ἔχει εὑρεθῆ ἀπὸ τῆς Μακεδονίας καὶ τῶν Κυκλάδων μέχρι τῆς Κύπρου καὶ τῆς Συρίας². Αἱ εὐρείας δὲ ἐκτάσεως αὐταὶ ἐμπορικαὶ δραστηριότητες τῶν Εὐβοέων ἀπετέλεσαν τὴν ἀφορμὴν διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάρρωσιν τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν παρακμὴν καὶ εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν πρῶτον ἀκμὴν τῆς Ἑρετρίας καὶ Χαλκίδος κατὰ τὴν αὐγὴν τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας καὶ τὸν ὑπ' αὐτῶν ἀποικισμόν τῆς Χαλκιδικῆς.

Ἡ κεραμικὴ τῆς ΝΔ Πελοποννήσου, τῶν Ἰονίων νήσων καὶ τῆς δυτικῆς Στερεᾶς μέχρι τῆς Ἠπειροῦ ἐλαχίστας καὶ ἀμφιβόλους δέχεται ἐξ Ἀττικῆς ἐπιδράσεις, ὑποδηλουμένας ἐκ τῆς σπανίας παρουσίας ὁμοκέντρων κύκλων ὡς κοσμημάτων εἰς τὴν εὐθύγραμμον κατὰ κανόνα κόσμησιν τῶν ἀγγείων αὐτῆς, καὶ ἐξελίσσεται ὡς αὐτόνομος ὁμάς κεραμικῆς.

Ἡ κεραμικὴ τῆς κεντρικῆς Κρήτης μαρτυρεῖ ἐπιδράσεις ἐξ Ἀθηνῶν, παρὰ τὸν ἐπικρατοῦντα γενικῶς συντηρητισμὸν ὡς πρὸς τὴν τοπικὴν ὑπομινωικὴν παράδοσιν, ἡ ἀνατολικὴ ὁμῶς Κρήτη συνεχίζει παράγουσα τὴν τοπικὴν ὑπομινωικὴν κεραμικὴν μέχρι τῆς γεωμετρικῆς περιόδου. Ἡ δυτικὴ Κρήτη ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ περιορισμένου ἀριθμοῦ εὐρημάτων μὴ μαρτυρούντων ἐπιδράσεις ἐξ Ἀθηνῶν.

Ἡ χειροποίητος ἀφ' ἐτέρου κεραμικῆ, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν κεραμικῶν προϊόντων τῶν βορειοτέρων περιοχῶν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου συνεχίζεται παραγομένη καὶ κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον μία δὲ κατηγορία χειροποιήτου κεραμικῆς, ἐνίστε κοσμουμένη δι' ἐγχαράκτων κοσμημάτων, παρουσιάζεται καὶ εἰς τὴν Ἀττικὴν, τὴν Κορινθίαν, τὴν Ἀργολίδα καὶ τὴν Κῶ ἀλλὰ τόσον ἡ προέλευσις ὅσον καὶ ἡ σημασία αὐτῆς παραμένουν αἰνιγματικά.

1. GDA, 346-355. CAH τόμ. II (2)³, κεφ. 38, 783-786. C. L. Huxley, Early Ionians, 23-35.

2. PGP, 153-166, 180-202. Antike Kunst 1967, 133-135. GDA, 185-206. DAG, 71-72. GG, 92-95.

Τὰ μικρὰ εὐρήματα τῆς περιόδου ἐν πολλοῖς ἀποτελοῦν συνέχειαν τῶν ἀντιστοιχῶν ὑπομυκηναϊκῶν εὐρημάτων ἀλλὰ μεταξὺ αὐτῶν παρουσιάζονται καὶ πῆλινα καὶ ἐνίοτε χαλκᾶ εἰδῶλια ἀνθρώπων ἢ ζώων καὶ ἐγγάρακτοι σφραγιδόλιθοι, διαφορετικοῦ ὅμως χαρακτῆρος ἀπὸ τοὺς γνωστοὺς ΥΕ, μαρτυροῦντες ἀναβιώσεις παλαιῶν συνηθειῶν.

Ἐκ τῶν πολυαρίθμων χαλκῶν καὶ σιδηρῶν πορπῶν καὶ περονῶν, αἵτινες καταλέγονται μεταξὺ τῶν εὐρημάτων τούτων, δὲν φαίνεται νὰ βεβαιοῦται μεταβολὴ εἰς τὴν ἐνδυμασίαν τῶν κατοίκων, ἂν καὶ νέοι τύποι πορπῶν, ὅπως ὁ ὀκτώσχημος καί, εἰς τὴν δυτικὴν Μακεδονίαν, ὁ τριγωνικὸς παρουσιάζονται μεταξὺ τῶν εὐρημάτων.¹

Τὰ κοσμήματα τῆς περιόδου εἶναι πολυάριθμα καὶ ἱκανὸς ἀριθμὸς τούτων ἔχει κατασκευασθῇ καὶ πάλιν ἐκ χρυσοῦ, ὅστις ἦτο σπάνιος μεταξὺ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς προηγηθείσης περιόδου, ἡ δὲ συχνὴ παρουσία τοῦ χρυσοῦ μαρτυρεῖ οἰκονομικὴν ἀνάρρωσιν τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος. Ὀλίγα ἀντικείμενα εἶναι ἐξ ἀργύρου τὰ δὲ πλέον πολυάριθμα εἶναι ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. Μεταξὺ τῶν κοσμημάτων περιλαμβάνονται χρυσᾶ καὶ χαλκᾶ διαδήματα, χρυσοὶ καὶ χαλκοὶ σφηκωτῆρες κόμης καὶ ἐνώτια, χαλκᾶ ψέλια, χαλκαὶ σύριγγες καὶ περιλαίμια, χρυσοὶ, ἀργυροὶ, χαλκοὶ καὶ σιδηροὶ δακτύλιοι εἰς μεγάλους ἀριθμοὺς ἀλλὰ γενικῶς μικροτέρους τῶν ὑπομυκηναϊκῶν εἰς τὸν αὐτὸν τάφον, μεταξὺ δὲ τῶν χαλκῶν δακτυλίων περιλαμβάνονται καὶ τοῦ γνωστοῦ ἐκ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν δεδομένου τύπου μὲ ἐλικοειδεῖς ἀπολήξεις. Τέλος μνημονευτέα χαλκᾶ κοσμήματα ὁμοιάζοντα μικροσκοπικὰ ἀγγεῖα ἀναφερόμενα ἐκ θέσεων τῆς Μακεδονίας κυρίως.

Ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων ἰδιαιτέρας σημασίας εἶναι διὰ τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις τῶν πρωτογεωμετρικῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου ψῆφοι ὄρμων ἐξ εἰσηγμένων ὕλων, ὅπως ἡμιπολυτίμων λίθων, ἡλέκτρον, φαγεντιανῆς, ὕαλομάζης, κυάνου, καὶ ἀντικείμενα ἐξ ἐλεφαντοστοῦ εἰσαγομένου ἀπὸ τὴν Συρίαν ἢ τὴν Αἴγυπτον. Ἐκ τῆς κατανομῆς δὲ τῶν ἀντιστοιχῶν εὐρημάτων αἱ Ἀθῆναι, ἡ Εὐβοία καὶ ἡ Ἀργολὶς φαίνεται ὅτι ἐπρωτοστάτησαν διὰ τὴν ἐπανασύνδεσιν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος μὲ τὰς πέραν τῶν θαλασσῶν περιοχάς.

Ἀφθονία δὲ τῶν ἐκ μετάλλου γνωστῶν μικρῶν εὐρημάτων, ἐργαστήρια μεταλλουργίας ἀναφερόμενα ἐκ Λευκαντιοῦ, Θορικοῦ καὶ Ἄργους, καὶ μῆτραι διὰ τὴν κατεργασίαν τοῦ μετάλλου, εὐρεθεῖσαι, εἰς Σαράτσι καὶ Λευκαντί, μαρτυροῦν ὅτι μία ἐκ τῶν πηγῶν τῆς εὐπορίας τῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου ἦτο ἡ κατεργασία καὶ ἐμπορία τοῦ μετάλλου καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ σιδήρου.

1. GDA, 294-305. Macedonia I, 346.

Γενικῶς ἡ πρωτογεωμετρικὴ περίοδος, ἡ ὁποία διαδέχεται τὴν ὑπομυκηναϊκὴν, ἥτις ἐγνώρισε τὴν πλήρη πολιτιστικὴν, οἰκονομικὴν καὶ πληθυσμιακὴν ἀποσύνθεσιν τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, παρουσιάζεται ὡς ἡ περίοδος ἡ ἐγκαινιάζουσα τὴν οἰκονομικὴν, πληθυσμιακὴν καὶ πολιτιστικὴν ἀνάρρωσιν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου, τὴν ὁδηγοῦσαν εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν ἱστορικῶν χρόνων τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν ἐν ἄλλοις λόγοις περίοδον εἶναι σαφές ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γνωστῶν οἰκισμῶν τῆς περιόδου ὅτι ὁ πληθυσμὸς τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου ἠϋξήθη καταπληκτικῶς, ἂν καὶ δὲν εἶναι σαφές ἐκ τῶν διαθεσίμων δεδομένων εἰς ποίαν ἀναλογίαν ἡ αὔξησις αὕτη τοῦ πληθυσμοῦ ὀφείλεται εἰς ἐπὶ ἡλυδας ἀφ' ἐνὸς καὶ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἐγκατεστημένου πληθυσμοῦ ἀφ' ἑτέρου, ἔνεκα τῆς δημιουργίας ἡρεμωτέρων ὄρων διαβιώσεως καὶ εὐνοϊκωτέρων οἰκονομικῶν συνθηκῶν διαρκούντων τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων.

Καθ' ὅσον ὅμως δύναται τις νὰ κρίνῃ ἐκ τῶν ἐπιλεγόμενων κατὰ τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους πρὸς ἐγκατάστασιν πολυαρίθμων παραθαλασσιῶν καὶ νησιωτικῶν θέσεων, ἐκ τῆς διαδόσεως τῶν κεραμικῶν προϊόντων τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος πέραν τῶν θαλασσῶν, ἐκ τῆς παρουσίας εἰς τοὺς τάφους τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου πολυαρίθμων ἀντικειμένων ἐκ χρυσοῦ καὶ ἄλλων εἰσηγμένων ὑλῶν, ἐκ τῆς ἀναβιώσεως τῆς μεταλλουργίας καὶ ἐκ τῆς διαδόσεως τοῦ τρόπου κατεργασίας τοῦ σιδήρου ὡς καὶ τῆς χρήσεως τούτου δι' ὅπλα καὶ ἐργαλεῖα, τέλος ἐκ τῶν νέων ἀντιλήψεων περὶ συμμετρίας ἐν τῇ τέχνῃ, τῶν μαρτυρουμένων ἐκ τῆς πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς τῶν Ἀθηνῶν, ὁ πληθυσμὸς τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, μετὰ τὴν πάροδον τῶν ἀνωμαλιῶν καὶ τῶν μετακινήσεων πληθυσμῶν, αἵτινες χαρακτηρίζουν τοὺς ὑπομυκηναϊκοὺς καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, πρέπει νὰ ἐπρωτοστάτησεν διὰ τὴν οἰκονομικὴν καὶ πολιτιστικὴν ἀνάρρωσιν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου καὶ ἐν τινὶ κλίμακι ἡ αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος ὀφείλεται καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν ἀνεωτέρων ὄρων ζωῆς εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην.

Εἰς τὴν Μακεδονίαν ἀντιθέτως, εἰς τὴν ὁποίαν παρουσιάζονται πολυάριθμοι νέοι οἰκισμοί, ἐκπληκτικοῦ ἐνίοτε πλούτου εἰς χαλκόν, ὅπως εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Βεργίνης ἀλλὰ καὶ ἄλλων πιθανῶς θέσεων γνωστῶν ἐκ τυχαίων μικρῶν εὐρημάτων, ἡ αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ ὀφείλετο κατὰ κύριον λόγον εἰς ἐπὶ ἡλυδας, οἵτινες ἐν πολλοῖς ἐκινήθησαν καὶ πρὸς τὴν Θεσσαλίαν.

Εἰς ποίαν ὅμως ἀναλογίαν ἡ αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος ὀφείλεται εἰς βόρεια στοιχεῖα, ἢ εἰς τοὺς κινήθεντας πρὸς Νότον τῆς Θεσσαλίας γειτονικοὺς πληθυσμούς, εἰς ποίαν χρονικὴν βαθμίδα ἔλαβε χώραν ἡ κίνησις αὕτη πρὸς Νότον, ποία ὁδὸς ἠκολουθήθη κυρίως, ἥτοι

ἡ ἀκατοίκητος ἢ ἀραιῶς κατοικουμένη ὄρεινὴ περιοχὴ τῆς Πίνδου ἢ ἡ πυκνῶς κατοικουμένη ἀνατολικὴ κεντρικὴ Ἑλλάς ἢ ἐν μέρει αἱ θαλάσσιαι ὁδοὶ ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νότον, καὶ εἰς ποίας περιοχὰς τοῦ Νότου εἰσῆλθε τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν βορείου προελεύσεως τούτων στοιχείων, εἶναι προβλήματα τὰ ὅποια ἡ ἑλληνικὴ παράδοσις συνέδεε πρὸς τὴν κάθοδον τῶν Δωριέων καὶ τὰ ὅποια ἐκ τῶν μέχρι σήμερον γνωστῶν ἀρχαιολογικῶν δεδομένων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχουν τὴν τελικὴν ἀπάντησίν των.

Εἶναι βέβαιον ὅμως ὅτι κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον καὶ εἰς τὴν νοτιωτέραν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα γίνεται ἡ συγχώνευσις ἀφ' ἑνὸς τῶν ἐπιβιούντων ἀπογόνων τοῦ παλαιοῦ μυκηναϊκοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς, οἵτινες ἦσαν κληρονόμοι τῶν σφζομένων θρησκευτικῶν, πολιτικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἀντιλήψεων καὶ τεχνικῶν ἐμπειριῶν, εἰς τὴν κεραμικὴν καὶ τὰς ἄλλας τέχνας, τῆς μυκηναϊκῆς περιόδου, καὶ ἀφ' ἑτέρου τῶν ἐπηλύδων ἀπὸ Βορρᾶ στοιχείων, φορέων νέων θρησκευτικῶν, πολιτικῶν, κοινωνικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ἀντιλήψεων, χαρακτηριζομένων ὅμως προπαντὸς ἀπὸ νεανικὴν ἐνεργητικότητα καὶ πρωτοβουλίαν πρὸς δρᾶσιν. Ἐκ τῆς ὁλοκληρώσεως τοῦ συγκερασμοῦ ἀφ' ἑνὸς τῆς διατηρουμένης εἰς τὸν νοτιώτερον ἑλληνικὸν χώρον ὑπὸ τοῦ ἐπιβιούντος πληθυσμοῦ ἀνωτέρας πολιτιστικῆς κληρονομίας ἐκ τοῦ παρελθόντος καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ νεανικοῦ σφρίγγους καὶ τῶν νέων ἀντιλήψεων τῶν βορείων στοιχείων, ὅστις ἄρχεται ἀπὸ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν χρόνων, προέκυψεν ὁ πρωτογεωμετρικὸς πληθυσμὸς καὶ πολιτισμὸς τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος.

Περιοχαὶ ὡς ἡ Εὐβοία, ἡ Ἀττικὴ καὶ ἡ Ἀργολίς, ὅπου ἡ ἀναλογία τοῦ ἐπιβίωσαντος μυκηναϊκοῦ πληθυσμοῦ ἦτο μεγαλυτέρα, ἐπρωτοστάτησαν εἰς ναυτικὴν ἐπιχειρηματικότητα καὶ καλλιτεχνικὴν πρωτοτυπίαν κατὰ τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους. Τὸ προβάδισμα τῶν περιοχῶν τούτων κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν ἱστορικῶν χρόνων φαίνεται τῷ ὄντι ὅτι ἔχει τὰς ρίζας του εἰς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ IV

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

900 - 700 Π.Χ.

A. ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

I. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς γεωμετρικῆς περιόδου (900 - 700 π.Χ.) ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῶν ἐπομένων 82 θέσεων.

I. Βίτσα Ζαγορίου (2). — Τὰ κάτωθι λείψανα ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Καμπυλόγραμμος οἰκία I. Ὁ ἐξωτερικὸς τοῖχος τῆς οἰκίας ταύτης ἀπεκαλύφθη μερικῶς καὶ δὲν παρέχονται αἱ συνολικαὶ αὐτῆς διαστάσεις. Τὸ δάπεδον ἀπετελεῖτο ἐκ πεπατημένου πηλοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε γεωμετρικὴ ἐπίχωσις, πάχους 0,15 μ., περιέχουσα πλῆθος ὀστῶν ζῶων καὶ ὀστρακα γεωμετρικῶν ἀγγείων. Ἐντὸς τῆς οἰκίας ὑπῆρχε κυκλωτερὴς ἐστία ἐκ πηλοῦ καὶ παρ' αὐτὴν ἀβαθὴς βόθρος. Ἀνατολικῶς τῆς οἰκίας ὑπῆρχεν ὑπαίθριος χαλικοστρωτος αὐλὴ. ΑΔ 1972 Χρον., 444 - 446.

(2) Καμπύλοι τοῖχοι 24, β, δ, ε καὶ ἀναλημματικὸς τοῖχος 27 μνημονευόμενοι ἐν τῇ ἀνακοινώσει τῆς ἀνασκαφῆς. ΑΔ 1972 Χρον., 466.

(3) Λείψανα κατοικήσεως μαρτυρούμενα ἐκ τῆς παρουσίας δύο πίθων ἐντὸς γεωμετρικῶν ἐπιχώσεων. ΑΔ 1968 Χρον., 291.

II. Καστανᾶς (9). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ: (1) Συγκρότημα 15 ὀρθογωνίων δωματίων ἐκ τοῦ 8ου στρώματος τῆς ἀνασκαφῆς, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων ἀνεσκάφησαν μερικῶς καὶ ἔχουν μνημονευθῇ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III A, III) ἀνωτέρω, ἐν μέρει ὅμως ἀνήκουν καὶ εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. BCH 1977, 602, εἰκ. 213, 1978, 714.

(2) Ὁρθογώνιοι οἰκίαι ἐκ τῶν στρωμάτων 3 - 4 τῆς ἀνασκαφῆς, κατεσκευασμένοι ἀκανονίστως παρ' ἀλλήλας καὶ ἀποτελούμενοι ἐξ ἑνὸς δωματίου, διαστάσεων τοῦλάχιστον $3,50 \times 6$ μ. BCH 1978, 714.

III. Νέα Ἀγχίαλος (14). — Τὰ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων μνημονευθέντα (III A, VI) ἀνωτέρω πενιχρὰ ἀρχιτεκτονικὰ λεί-

ψανα τῆς θέσεως ἀνήκουν ἐνδεχομένως ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. ΑΔ 1965 Χρον., 421.

IV. Γόγγος (32). — Ἀψιδοειδῆς ναὸς τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως, μήκους πλεόντων 10 μ. καὶ πλάτους περίπου 7,50 μ., μετὰ τὸ ἀνοιγμα τῆς ἀψίδος πρὸς τὰ ΝΑ. Τὸ θεμέλιον τοῦ τοίχου τοῦ ναοῦ εἶχε κατασκευασθῇ ἐπιμελῶς διὰ μικρῶν λίθων τὸ δὲ πάχος αὐτοῦ ἐντὸς μὲν τοῦ ἐδάφους ἦτο 0,94 μ. ἄνωθεν δὲ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, ὅπου διετηρεῖτο εἰς ὕψος 2 - 3 δόμων, ἦτο 0,47 μ. Ἡ ἀνωδομή τῶν τοίχων ἀπετελεῖτο ἐξ ὠμῶν πλίνθων. Ὁ ναὸς ἔχει χρονολογηθῇ ἐκ τοῦ σχεδίου του καὶ τῆς κατασκευῆς τῶν τοίχων του εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. ΠΑΕ 1910, 253 - 259, 1911, 315 - 317. GBGZ, O 30 - 31.

V. Νεοχωράκι (55). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ μικρὸς ὀρθογώνιος ναός, ἐσωτερικῶν διαστάσεων $12,50 \times 5,10$ μ., καὶ λείψανα περιβόλου χρονολογούμενα εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον ἐκ τῶν παρ' αὐτὰ εὑρεθέντων μικρῶν χαλκῶν ἀντικειμένων. ΑΜ 1906, 29 - 30. F. Stählin, Das Hell. Thessal., 177. BCH 1958, 754.

VI. Θέρμον (58). — Τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Τὸ μέγαρον Β, ὑπὸ τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, εἶναι πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων οἰκοδόμημα χρησιμοποιηθὲν δι' ἐπισκευῶν καὶ τροποποιήσεων μέχρι τοῦ 650 περίπου π.Χ. Εἰς τὴν ἀρχικὴν του μορφήν τὸ μέγαρον Β ἦτο ἐπίμηκες, μετὰ ἐλαφρῶς καμπύλους τοὺς ἐξωτερικοὺς τοίχους, οἰκοδόμημα, συνολικοῦ μήκους 21,40 μ. ἀπὸ Β πρὸς Ν καὶ πλάτους 7,30 μ., ἔχον τὴν εἴσοδον ἐπὶ τῆς νοτίας στενῆς πλευρᾶς. Τὸ διάγραμμα τοῦ οἰκοδομήματος ἀπετελεῖτο ἐκ προδόμου κατὰ τὴν νοτίαν στενὴν πλευράν, ἐσωτερικοῦ μήκους 8,15 μ., ἐκ τοῦ κυρίως μεγάρου, ἀκολουθοῦντος βορείως τοῦ προδόμου, μήκους 9,13 μ., καὶ ἐξ ὀπισθοδόμου ἢ ἀδύτου, κατὰ τὴν βόρειον στενὴν πλευράν, μήκους 2,20 μ.

Οἱ τοῖχοι εἶχον κατασκευασθῇ διὰ λογάδων ἀργῶν λίθων, μετὰ ἐλαφρὰν πρὸς τὰ ἔσω κλίσιν, καὶ ἐσφύζοντο κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνασκαφῆς εἰς ὕψος 0,90 μ. Μεταγενεστέρως τὸ οἶκημα περιεβλήθη δι' ἐλλειψοειδοῦς, κατὰ τὴν βόρειον πλευράν, ξυλίνης κιονοστοιχίας, τῆς ὁποίας σφύζονται 18 λίθιναι βάσεις κιόνων. Ἀρχικῶς κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον τὸ οἶκημα ἐχρησιμοποιήθη ὡς ἀνάκτορον ἢ ὡς κατοικία τοῦ ἡγεμόνος, ὅπως μαρτυρεῖται ἐκ τεσσάρων πίθων εὑρεθέντων ἐντὸς ἢ πλησίον αὐτοῦ, ὅστις καὶ ἵσκει τὴν λατρείαν. Βραδύτερον, διὰ τῆς εὐρυτέρας συμμετοχῆς τῆς κοινότητος εἰς τὴν λατρείαν, τὸ μέγαρον μετετράπη εἰς λατρευτικὸν ἀποκλειστικῶς οἶκο-

δόμημα καὶ τότε ἴσως διεκρίθη τῶν λοιπῶν οἰκημάτων διὰ τῆς προσθήκης περὶ αὐτὸ τῆς ξυλίνης κιονοστοιχίας. ΑΕ 1900, 179 - 181. ΑΔ 1915, 242 - 252 εἰκ. 2. GKG, 240 - 242. GBGZ, O 14 - 17.

(2) Τοῖχοι ὀρθογωνίων οἰκοδομημάτων ἄνωθεν τῶν προϊστορικῶν οἰκιῶν a^3 - a^4 καὶ τοῦ ΝΑ ἄκρου τοῦ ἐλλειψοειδοῦς μεγάρου Α. ΑΔ 1915, 242 εἰκ. 2.

VII. Καλαπόδιον (69). — Τοῖχοι συνοδευόμενοι ἀπὸ τοπικοῦ χαρακτῆρος γεωμετρικὴν κεραμικὴν μὴ παρέχοντες πληρὴς διάγραμμα οἰκοδομήματος. BCH 1977, 582.

VIII. Δελφοὶ (77). — Τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν ἀνακοινώσεως.

(1) Πολυάριθμα καλῶς διατηρούμενα λείψανα οἰκοδομημάτων, ἀκολουθοῦντα ἐπὶ τῶν μυκηναϊκῶν, χωρὶς νὰ παρεμβάλλεται μεταβατικὸν στρῶμα, εὐρεθέντα δὲ καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν ὑπὸ τὴν Λέσχην τῶν Κνιδίων καὶ ἀνατολικῶς τῶν δύο «θησαυρῶν τοῦ Θεάτρου» (διάγραμμα RA 1938 (II), 192 - 193 σχέδ. I). Τὰ γεωμετρικὰ ταῦτα λείψανα κατελάμβανον μεγαλυτέραν ἑκτασιν ἀπὸ τὰ προηγηθέντα μυκηναϊκὰ εἰς τὸν αὐτὸν ᾠδον. BCH 1935, 276. RA 1938 (II), 210 - 214.

(2) Λείψανα οἰκοδομημάτων, μεταξὺ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τοῦ βωμοῦ, ἀποτελούμενα ἀπὸ δύο παραλλήλους τοίχους μήκους 6 μ., ἀπὸ τεμάχια ἄλλων τοίχων, ἀπὸ δάπεδα καὶ ἀπὸ ἐστίας. BCH 1950, 320 - 323.

(3) Στρῶμα κατοικήσεως, μαρτυρούμενον ἐκ τοίχων καὶ κεραμικῆς, εὐρεθὲν ἄνωθεν μυκηναϊκῶν λειψάνων εἰς τὴν περιοχὴν βορείως τοῦ πρυτανείου. BCH 1950, 324.

(4) Λείψανα οἰκοδομημάτων εὐρεθέντα ἀνατολικῶς τῆς Λέσχης τῶν Κνιδίων καὶ ἀποτελούμενα ἀπὸ τοίχους, ἐστίας καὶ κεραμικὴν. BCH 1947 - 48, 454, 1950, 328.

(5) Λείψανα οἰκίας ἐκ τῆς ἀνατολικῆς περιοχῆς τοῦ ἱεροῦ. BCH 1961, 338 - 352.

(6) Λείψανα καμπύλων τοίχων εὐρεθέντα ὑπὸ τὴν Ἱερὰν ὁδὸν πρὸ τοῦ μεγάλου βωμοῦ. RA 1938 (II), 214 - 215. GBGZ, O 64.

IX. Αὐλὶς (86). — Τμῆμα καμπύλου τοίχου, εὐρεθὲν ὑπὸ τὸ βόρειον τμῆμα τοῦ προστώου καὶ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ θεμελίου τοῦ διαχωριστικοῦ τοίχου τοῦ σηκοῦ ἀπὸ τοῦ προστώου, συνοδευόμενον δὲ ἀπὸ κεραμικὴν ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων καὶ ἀνῆκον ἐνδεχομένως εἰς τὸν γεωμετρικὸν ναὸν τῆς Αὐλιδείας Ἀρτέμιδος. ΠΑΕ 1959, 28 - 29. BCH 1960, 762. GBGZ, O 64.

X. Παραλίμνη (87). — Ἐκ τῆς δυτικῆς ὄχθης τῆς Παραλίμνης ἔχει ἀναφερθῇ ναόσχημον ὀρθογώνιον οἰκοδόμημα, ἀποτελούμενον ἀπὸ πρόναον, σηκὸν καὶ ὀπισθόδομον, τῶν ἐσχάτων γεωμετρικῶν ἢ πρωίμων ἀρχαϊκῶν χρόνων κατὰ τὰ ἐν αὐτῷ γενόμενα εὐρήματα. AAA 1971, 325 - 326. ΑΔ 1972 Χρον., 316.

XI. Ἀλῖαρτος (89). — Τοῖχος ἐκ μεγάλων λίθων, παράλληλος πρὸς τὸν βόρειον τοῖχον τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς τῶν ἱστορικῶν χρόνων ἀλλ' ἐκ βαθυτέρων τούτου στρωμάτων, συνοδευόμενος ἀπὸ γεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ τεμάχιον χαλκοῦ γεωμετρικοῦ τρίποδος. Ὁ τοῖχος ἔχει ἐρμηνευθῇ ὡς λείψανον προϋπάρχοντος ναοῦ, γεωμετρικῶν πιθανῶς χρόνων. BSA 1931 - 32, 183 - 184.

XII. Κήρινθος (103). — Τοῖχοι ὀρθογωνίων δωματίων συνοδευόμενοι ἀπὸ ὄστρακα ὑστερογεωμετρικῶν καὶ ἱστορικῶν χρόνων ἔχουν ἐρμηνευθῇ ὡς λείψανα ὑστερογεωμετρικῶν οἰκοδομημάτων. AAA 1975, 36.

XIII. Χαλκίς (108). — Γεωμετρικὸς τοῖχος πάχους 0,35 μ. καὶ ὕψους 0,25 μ. ἐκ τοῦ οἰκοπέδου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καρύστου ἀριθ. 20 (ΑΔ 1971 Χρον., 252) καὶ τεταραγμένον στῶμα κατοικήσεως ἐκ τοῦ λόφου μεταξὺ τῶν συνοικιῶν Καμάρες καὶ Γύφτικα, ἄνευ ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1968 Χρον., 232 - 234. AAA 1969, 27 - 28.

XIV. Λευκαντί (110). — Τὰ ἐπόμενα γεωμετρικὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ἀψιδοειδῆς οἰκία μερικῶς σφζομένη πλάτους 5 μ. περίπου καὶ σφζομένου μήκους πλεον τῶν 8,50 μ. Κατὰ τὸ μέσον τῆς οἰκίας ὑπῆρχον λείψανα πυρᾶς παρὰ δὲ τὸν ἀνατολικὸν μακρὸν τοῖχον αὐτῆς εὐρέθη τετράγωνος κτιστὴ ἐξέδρα μετὰ δύο ὑποδοχῶν ξυλίνων κιόνων ἐκατέρωθεν αὐτῆς, ἐγγὺς τοῦ τοίχου τῆς οἰκίας. Ἡ ἀψὶς ἔκειτο ἐπὶ τῆς νοτίου στενῆς πλευρᾶς τῆς οἰκίας ἐπὶ δὲ τοῦ δαπέδου αὐτῆς εὐρέθη γεωμετρικὴ κεραμικὴ καὶ λείψανα πυρπολήσεως. Lefkandi, 30. Lefkandi I, 14-15, 23 - 24, πίν. 8α, 9.

(2) Τοῖχος D μήκους 8 μ. ἀπὸ Β πρὸς Ν κείμενος ἀνατολικῶς τῆς ἀψιδοειδοῦς οἰκίας καὶ χωριζόμενος ἀπ' αὐτῆς διὰ στενῆς διόδου. Παρ' ἐκάστην πλευρὰν τοῦ τοίχου εἶχον κατασκευασθῇ τρεῖς ἐν συνόλῳ κυκλωτερεῖς κατασκευαί, αἱ δύο τούτων ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς τοῦ τοίχου πλευρᾶς καὶ ἡ τρίτη ἐπὶ τῆς δυτικῆς. Αἱ ἐν λόγῳ κατασκευαί εἶχον κτισθῇ διὰ λίθων, εἶχον διαμέτρους 1,50 - 2 μ. καὶ ἐκάστη ἐτέμνετο ὑπὸ δύο παραλλήλων ἀυλακώσεων, διὰ τὴν ὑποδοχὴν δοκῶν ἐνδεχομένης ἢ δι' ἀερισμόν, ὥστε

ὁμοιάζον πρὸς τὸ γράμμα Θ. Ὁ σκοπὸς τῶν κατασκευῶν τούτων δὲν εἶναι σαφής. Lefkandi, 30. Lefkandi I, 15 - 17, 24 - 25, πίν. 8b, 11.

(3) Μικρὸν κυκλοτερὲς οἰκοδόμημα, κάτωθεν τοῦ ὁποῖου ὑπῆρχε γεωμετρικὸς λάκκος καὶ λείψανα τοίχων, νοτιώτερον τῶν προηγουμένων λειψάνων. Lefkandi, 30. Lefkandi I, 17, 23, πίν. 5, 6, 11.

(4) Ἄλλοι γεωμετρικοὶ λάκκοι καὶ τμήματα τοίχων εἰς ἄλλα σημεῖα τῆς ἀνασκαφῆς. JHS 1966 AR, 10. Lefkandi I, 17 - 23. GBGZ, O 65 - 68.

XV. Ἑρέτρια (111). — Ἐκ τῆς θέσεως, ὁ γεωμετρικὸς οἰκισμὸς τῆς ὁποίας κατὰ τὰ εὑρεθέντα λείψανα ὑπερέβαινε εἰς ἔκτασιν τὸ ἐν τετραγωνικὸν χιλιόμετρον (GG, 199), δύνανται νὰ μνημονευθοῦν τὰ ἐπόμενα λείψανα (Führer, 116, εἰκ. 22).

(1) Ἀψιδοειδὲς οἰκοδόμημα Η, κληθὲν Δαφνηφορεῖον, εὑρεθὲν ὑπὸ τὸν ἀρχαϊκὸν ναὸν τοῦ Δαφνηφόρου Ἀπόλλωνος καὶ ἀνῆκον εἰς τοὺς μέσους γεωμετρικοὺς χρόνους. Τὸ οἰκοδόμημα, διαστάσεων 11, 50 × 7,50 μ., εἶχε τὴν ἀψίδα ἐπὶ τῆς βορείας στενῆς πλευρᾶς καὶ τὴν εἴσοδον ἐπὶ τῆς νοτίας. Ἐκ τοῦ οἰκοδομήματος σφύζεται μέρος τοῦ ταπεινοῦ θεμελίου τοῦ ἀψιδωτοῦ τοίχου του, κατεσκευασμένον ἐξ ἀκανονίστως εἰργασμένων, μετρίου μεγέθους, λίθων, ἐπιμελῶς προσηρμοσμένων, καὶ πῆλιναι βάσεις ξυλίνων κιόνων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν τούτου, δι' ὧν ἐνισχύετο ὁ τοίχος τῆς οἰκοδομῆς. Βάσεις τριῶν ἐτέρων κιόνων ὑπῆρχον καὶ περὶ τὸ μέσον τοῦ οἰκοδομήματος διὰ τὴν στήριξιν τῆς ὀροφῆς. Λείψανα τοῦ οἰκοδομήματος εἶχον ἴσως ἀποκαλύψει καὶ αἱ παλαιότεραι ἀνασκαφαὶ τοῦ Κουρουνιώτου (ΠΑΕ 1910, 268) καὶ τῆς Κωνσταντίνου (ΠΑΕ 1952, 154 - 155), οἱ ὁλοκληρώσαντες ὅμως τὴν ἔρευναν Ἑλβετοὶ ἀρχαιολόγοι εἰκάζουν ὅτι τὸ οἰκοδόμημα ἦτο ἢ ὑπὸ τοῦ Πausanίου (X, 59) μνημονευομένη καλύβη ἐκ κλάδων δάφνης καὶ ἀπεκάλεσαν τοῦτο Δαφνηφορεῖον. Ant. Kunst 1971, 59 - 75, 1974, 60 - 68. Führer, 118 - 119. GG, 66, 68, 322 - 323.

(2) Ἀψιδοειδὲς ἐκατόμπεδος ναὸς L εὑρεθεὶς ἐγγὺς τοῦ προηγουμένου οἰκοδομήματος ὑπὸ τὰ θεμέλια τοῦ ἱστορικοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ὁ ναὸς εἶχε μῆκος 35 μ. καὶ πλάτος 7 - 8 μ. τὴν δὲ ἀψίδα ἐπὶ τῆς ΒΔ στενῆς πλευρᾶς καὶ τὴν εἴσοδον ἐπὶ τῆς ΝΑ. Κατὰ τὸ μέσον τοῦ ναοῦ καὶ κατὰ μῆκος τοῦ μακροῦ ἄξονος αὐτοῦ ὑπῆρχε ξυλίνη κιονοστοιχία διὰ τὴν στήριξιν τῆς ὀροφῆς, δύο βάσεις τῆς ὁποίας εὑρέθησαν κατὰ χώραν. ΠΑΕ 1952, 154 - 155. ΑΔ 1965 Χρον., 275. ΑΕ 1969, 164 - 165. BCH 1972, 752 - 758, 1974, 687. Ant. Kunst 1974, 69 - 70. Führer, 117 - 118. GG, 196.

(3) Ἑλλειψοειδὲς ἐξωτερικῶς καὶ πολυγωνικὸν ἐσωτερικῶς οἰκοδόμημα BC. Τοῦ οἰκοδομήματος ἐσώθησαν δύο μόνον τμήματα τοῦ τοίχου, ἐκατέρωθεν εἰσόδου πλάτους 1,50 μ. ἐπὶ τῆς ΝΔ στενῆς πλευρᾶς, καμπτόμενα πρὸς τὰ ΒΑ ἵνα σχηματίσουν τὸν μακρὸν τοίχον τοῦ οἰκοδομήματος

Τὸ οἰκοδόμημα, μέρος τῶν τοίχων τοῦ ὁποίου εἶχον ἀποκαλύψει ἤδη αἱ ἀνασκαφαὶ τοῦ Κουρουινιώτου (ΠΑΕ 1910, 268), ἐκεῖτο ἐγγὺς τῆς ἀψίδος τοῦ ναοῦ L καὶ συνεπληρώθη κατὰ τὰς ἀναλογίας τοῦ Δαφνηφορείου H, τοῦ ὁποίου καὶ θεωρεῖται διάδοχος. BCH 1972, 761. Führer, 120.

(4) Βόθρος Μ. Ὁρθογώνιον ἐξωτερικῶς κτίσμα διαστάσεων $3,60 \times 3,10$ μ. εὐρεθὲν ὑπὸ τῆς Κωνσταντίνου ἀνατολικῶς τοῦ ναοῦ L. Ὁ τοίχος τοῦ οἰκοδομήματος ἔχει κατασκευασθῇ διὰ μικρῶν καὶ μεγάλων λίθων, ἀργῶν καὶ εἰργασμένων, καὶ σφύζεται εἰς ὕψος 0,55 μ. Ἐντὸς αὐτοῦ ὑπῆρχε τέφρα, ὅστ᾽ αὐτὴ καὶ γεωμετρικὰ ὄστρακα, ὁμοία δὲ ἐπίχωσις περιέβαλλε τὸ κτίσμα καὶ ἐξωτερικῶς κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν καὶ τούτου ἕνεκα ἔχει ἐρμηνευθῇ ὡς βόθρος θυσιῶν, χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τοῦ 8ου μέχρι τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνος. ΠΑΕ 1955, 126 - 127, εἰκ. 1, Α. ΑΕ 1969, 165.

(5) Τμήματα δύο τοίχων, συναντῶμενα κατ' ὀρθὴν γωνίαν (Ant. Kunst 1974, 70, εἰκ. 1, K) εὕρισκόμενα δὲ πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ἀψιδοειδοῦς ἐκατομπέδου L καὶ κατὰ τὴν προέκτασιν τοῦ ΝΔ μακροῦ τούτου τοίχου ἀλλ' ἐκ βαθυτέρου στρώματος, τὰ ὁποῖα ἡρμηνεύθησαν ὡς πρόσοψις παρεμφερούς, ἀρχαιοτέρου, μὴ ὁλοκληρωθέντος ναοῦ. Ant. Kunst 1974, 70. GG, 196, 324.

(6) Τεμάχια ἄλλων εὐθυγράμμων τοίχων D, F, G ὑπὸ τὸν ἀρχαϊκὸν ναὸν τοῦ Δαφνηφόρου Ἀπόλλωνος. Führer, 120.

(7) Ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα, ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς δυτικῆς πύλης τοῦ τείχους, τῶν μέσων τοῦ 9ου π.Χ. αἰῶνος. Ἔργον 1977, 19 - 20.

(8) Ἀψιδοειδὴς οἰκία Β καὶ ὀρθογώνιον οἰκοδόμημα C, ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς δυτικῆς πύλης τοῦ τείχους, χρονολογούμενα εἰς τοὺς περὶ τὸ 700 π.Χ. χρόνους καὶ εἰς τὴν ἀρχαϊκὴν περίοδον. Führer, 109, εἰκ. 19 B - 2. GBGZ, O 27.

(9) Λείψανα ἀψιδοειδῶν οἰκημάτων, ἐν τῶν ὁποίων ἐντυπωσιακῶν διαστάσεων, ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἀριστονίκου Ἐρατωνύμου καὶ Κανάρη. ΑΕ 1977, 129. JHS 1980 AR, 21.

XVI. Ἐλεῦσις (116). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς γεωμετρικῆς περιόδου.

(1) Τμήματα τῶν δύο ἄκρων, ΒΑ καὶ ΝΔ, ἀναλημματικοῦ τοίχου συνέχοντος κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον τὴν ΝΑ πλευρὰν τοῦ ἀνδῆρου πρὸ τοῦ Τελεστηρίου. Τὸ σφζόμενον ΒΑ τμήμα τούτου ἀποτελεῖ τὴν γωνίαν τοῦ τοίχου κατὰ τὸ σημεῖον τοῦτο, ὕψους 2,50 μ., τὸ δὲ ΝΔ τμήμα εἶναι εὐθύγραμμον τεμάχιον, μήκους 6 μ. καὶ πάχους 1,25 μ., τοῦ ἀναλημματικοῦ τοίχου καὶ κλῖμαξ. ΠΑΕ 1884, πίν. Δ, Θ' - Α'. F. Noack, Eleusis, 9 - 12, πίν. 13 (δηλούμενος διὰ πρασίνου χρώματος). ΑΔ 1930 - 31 Παράρτ., 24 - 28,

σχέδ. 1, M. G. Mylonas, Eleusis, 56, εἰκ. 4 ἀριθ. 51 - 53, εἰκ. 6 E₁ - E₃, εἰκ. 23 E₁ - E₃. GBGZ, O 61, εἰκ. 27 E₁ - E₅.

(2) Τεμάχιον καμπύλου τοίχου μήκους 5,50 μ., κατὰ τὴν νοτίαν περιοχὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ προηγουμένου ἀναλημματικοῦ τοίχου περικλειομένου χώρου, ἀνήκον εἰς ἀψιδοειδῆ ἐνδεχομένως ναὸν γεωμετρικῶν χρόνων, διάδοχον τοῦ ὀρθογωνίου ΥΕ ΙΙΙ θρησκευτικοῦ χαρακτηῖρος μεγαροσχήμου οἰκοδομήματος καὶ πρόδρομον τοῦ μετὰ ταῦτα Τελεστηρίου τῶν ἱστορικῶν χρόνων. ΠΑΕ 1884, 76, πίν. Δ, α. F. Noack, Eleusis, 10, πίν. 13 ζ. ΑΔ 1930 - 31 Παράρτ., 23 - 24, σχέδ. Ι, K. G. Mylonas, Eleusis, 57 - 58, εἰκ. 13 E₃. GBGZ, O 30, εἰκ. 27 E₃.

(3) Θεμέλια μεγάλης ἀψιδοειδοῦς οἰκίας ὑπὸ τὸν ναὸν τῆς Προπυλαίας Ἀρτέμιδος, ἀποκαλυφθέντα ὑπὸ τοῦ Κουρουνιώτου τὸ ἔτος 1937, καὶ τεμάχια ἄλλων γεωμετρικῶν οἰκιῶν ἐκ τῆς αὐτῆς περιοχῆς G. Mylonas, Eleusis, 60. GBGZ, O 30 εἰκ. 27.

(4) Ἱερὰ οἰκία. Ἀκανονίστου ἐπιμήκους σχήματος οἰκοδομὴ μετ' εὐθυγράμμων τοίχων, διαστάσεων 14,50 × 10 μ., εὑρεθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κουρουνιώτου τὸ ἔτος 1937 παρὰ τὴν νοτίαν πλευρὰν τοῦ ἱεροῦ. Τὸ διάγραμμα τῆς οἰκίας ἀποτελεῖται ἐκ 3 - 4 δωματίων καταλαμβανόντων τὴν ΒΔ πλευρὰν αὐτῆς, ἐκ τριγωνικοῦ χώρου νοτιώτερον, ἐκ διαδρόμου ΝΑ τῶν δωματίων καὶ ἐκ πλακοστρώτου προαυλίου μετὰ τὸν διάδρομον. Εἰς τὸ μέσον σχεδὸν τοῦ βορειοτέρου τῶν δωματίων, διαστάσεων 4 × 4,80 μ., ὑπῆρχε λιθίνη βάσις κίονος, κτιστὸς ἀναβαθμὸς, παρὰ τὴν ΒΔ γωνίαν, καὶ ἔναντι τούτου σειρά λίθων σχηματίζουσα τόξον. Εἰς τὸ μεσαῖον δωμάτιον, διαστάσεων 2 × 3,70 μ. εἶχε κτισθῇ βόθρος κατὰ τὴν γωνίαν ὕψους 1 μ. ἀπὸ τοῦ δαπέδου καὶ ἀγωγὸς ἐκ τούτου πρὸς τὴν αὐλήν. Τὸ τρίτον δωμάτιον, διαστάσεων 3,40 × 2,70 μ., ἐχωρίζετο δι' ἐγκαρσίου τοίχου εἰς δύο μικρότερα δωμάτια περιέχοντα πολυάριθμα ἀγγεῖα εὑρεθέντα πλήρη τέφρας. Ὁ ἀνασκάψας ἡρμήνευσε τὸ οἰκοδόμημα ὡς θρησκευτικοῦ χαρακτηῖρος καὶ τὸ ὠνόμασε Ἱερὰν Οἰκίαν. ΠΑΕ 1937, 42 - 50, εἰκ. 3. G. Mylonas, Eleusis, 59 - 60. GBGZ, O 33.

XVII. Περαιώρα (117). — Τὰ ἐπόμενα γεωμετρικὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ἀψιδοειδῆς ναὸς τῆς Ἥρας Ἀκραίας, ὑπολογιζομένων διαστάσεων 8 × 5-6 μ., εὑρεθεῖς ὑπὸ τὸν ναὸν τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου. Τοῦ γεωμετρικοῦ ναοῦ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνασκαφῆς ἐσφύζετο ὁ βόρειος μακρὸς τοίχος μετὰ τῆς ἀψίδος, ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ ἄκρου, καὶ τμήματος τοῦ εὐθυγράμμου τοίχου τῆς ἀνατολικῆς στενῆς πλευρᾶς μέχρι τῆς παραστάδος τῆς εἰσόδου, σχηματίζοντος ὀρθὴν γωνίαν μετὰ τοῦ προηγουμένου. Τοῦ βορείου τοίχου ἀπεκαλύφθη τμήμα μήκους 6,80 μ. τὸ συνολικὸν ὅμως μήκος τοῦ ναοῦ ἀπὸ

τῆς κορυφῆς τῆς ἀψίδος ὑπολογίζεται εἰς 8 περίπου μέτρα. Ὁ τοίχος εἶχε πάχος 0,70 μ. εἶχε δὲ κατασκευασθῇ δι' ἀργῶν λίθων τοποθετημένων εἰς δύο παραλλήλους σειράς, ἀποτελούσας τὰς δύο ὀψεις τοῦ τοίχου, τὸ δὲ μεταξὺ κενὸν ἐπληροῦτο διὰ μικρῶν λίθων. Ἐκ τῆς συνοδευούσης τὰ ἀποκαλυφθέντα λείψανα κεραμικῆς εἰκάζεται ὅτι ὁ ναὸς κατεσκευάσθη κατὰ τὸν 9ον π.Χ. αἰῶνα καὶ ἐχρησιμοποιήθη μέχρι τοῦ τρίτου τετάρτου τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος. *Perachora I*, 27 - 34, πίν. 116, 138, 139. GBGZ, O 28.

(2) Ὁρθογώνιος ναὸς τῆς Ἡρας Λιμενίας, διαστάσεων $9,60 \times 5,60$ μ., ἔχων τὸν μακρὸν ἄξονα ἀπὸ Β πρὸς Ν καὶ δύο εἰσόδους, τὴν μίαν ἐπὶ τῆς βορείας στενῆς πλευρᾶς καὶ τὴν ἑτέραν ἐπὶ τῆς δυτικῆς μακρᾶς. Εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ καὶ ἐναντι τῆς δυτικῆς εἰσόδου ὑπῆρχε τετράγωνος ἐστία προσφορῶν. Οἱ τοῖχοι τοῦ ναοῦ, πάχους 0,60 μ. καὶ ὕψους 0,48 μ., εἶχον κατασκευασθῇ ἐπιμελῶς δι' ἄδρῶς εἰργασμένων λίθων, μετρίου μεγέθους, τοποθετημένων εἰς δύο σειράς καὶ συνδεομένων διὰ πηλοῦ. Τὸ κατώτερον μέρος τοῦ τοίχου εἰσήρχετο 0,20 - 0,25 μ. ἐντὸς τοῦ ἐδάφους ἐχρησίμευεν δὲ οὗτος ὡς θεμέλιον δι' ἀνωδομὴν ἐξ ὠμῶν πλίνθων. Ἐκ τῶν συνοδούντων τὰ λείψανα τοῦ ναοῦ εὐρημάτων εἰκάζεται ὅτι οὗτος κατεσκευάσθη περὶ τὸ 750 π.Χ. ἀλλ' ἢ χρησίς του παρετάθη μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος. *Perachora I*, 110 - 113, πίν. 140. GBGZ, O 8 - 9, O 126.

(3) Δεξαμενὴ θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος εὑρεθεῖσα παρὰ τὸ ἱερόν τῆς Ἡρας Λιμενίας. *Perachora I*, 120 - 123.

(4) Τεμάχια πηλίνων ὁμοιωμάτων ἀψιδοειδῶν οἰκίσκων ἐξ ἀποθέτου τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἡρας Ἀκραίας, ἀνήκοντα οὐσιαστικῶς εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως καὶ μνημονευόμενα μετὰ τῶν ἀντιστοιχῶν δεδομένων, πολυτίμων ὅμως εὐρημάτων διὰ τὴν κατανόησιν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῆς θέσεως καὶ συνεπῶς δυναμένων νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. *Perachora I*, 34 - 51 πίν. 8 - 9.

XVIII. Ἀθῆναι (124). — Τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Τριάκοντα πέντε φρέατα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀγορᾶς καὶ ἓν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον καὶ ὑπηρετοῦσαν τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων τοῦ γεωμετρικοῦ οἰκισμοῦ. Τὰ φρέατα ταῦτα ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ μέχρι σήμερον γνωστὰ στρώματα κατοικήσεως τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἐκ τεσσάρων διαφόρων τοποθεσιῶν τῆς συγχρόνου πόλεως, τὰ μνημονευθέντα κατὰ τὴν ἀρχικὴν περιγραφὴν τῆς θέσεως, ἐν τῷ Καταλόγῳ τῆς ΥΕ III Γ κατοικήσεως τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου, καὶ τὰς γνωστὰς γεωμετρικὰς ταφὰς ἐκ 40 θέσεων περὶ τὴν Ἀκρόπολιν παρέχουν σαφεῖς εἰκόνα τῆς ἐκτάσεως καὶ τῆς πυκνότητος τοῦ γεωμετρικοῦ οἰκισμοῦ τῶν Ἀθηνῶν. *Hesperia* 1961,

93 - 146. Agora VIII, 125 - 131 (σποράδην), πίναξ 45. Agora XIV, 10. ΑΔ 1963 Χρον., 32.

(2) Ἑλληψοειδῆς οἰκία (ἢ ταφικὸς περίβολος), διαστάσεων 11×5 μ., ἔχουσα τὸν μακρὸν ἄξονα ἀπὸ Α πρὸς Δ εὐρεθεῖσα δὲ κατὰ τὴν βορείαν κλιτὺν τοῦ λόφου τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ὁ τοίχος τῆς οἰκίας, πάχους 0,35 - 0,40 μ. καὶ ὕψους 0,25 μ., εἶχε κατασκευασθῇ διὰ μικρῶν κατὰ τὴν νοτίαν πλευρὰν καὶ μεγαλυτέρων κατὰ τὴν βορείαν ἀργῶν λίθων καὶ ἐχρησίμευεν ὥς θεμέλιον δι' ἀνωδομὴν ἐξ ὠμῶν πλίνθων. Τοῦ τοίχου ἐσώθησαν τέσσαρα καμπυλόγραμμα μὴ συνεχόμενα τμήματα ἀλλ' ἡ συμπλήρωσις τοῦ διαγράμματος φαίνεται μᾶλλον ἀσφαλῆς. Περιοχὴ διαστάσεων $1 \times 0,60$ μ. περὶ τὸ κέντρον τῆς οἰκίας φέρει ἵχνη πυρᾶς καὶ ἡρμηνεύθη ὥς ἐστία, μέρη δὲ τοῦ δαπέδου παρὰ τοὺς τοίχους τῆς οἰκίας ὑψωμένα ἔχουν ἡρμηνευθῇ ὥς κλῖναι ἢ καθίσματα. Κατὰ τὰς ἐνδείξεις τῆς κεραμικῆς ἡ οἰκία ἐχρησιμοποιήθη ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 9ου αἰῶνος μέχρι τοῦ μέσου τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος. Ὑπὸ τὸ δάπεδον δὲ αὐτῆς εὐρέθη ταφὴ παιδίου (Hesperia 1933, 542 - 560. GBGZ, O 29 - 30) τοῦτου ἕνεκα ἡ κατασκευὴ βραδύτερον ἡρμηνεύθη ὥς ταφικὸς περίβολος. Hesperia 1968, 60. GG, 30.

(3) Ἱερὰ Οἰκία Ἀκαδημίας Πλάτωνος. Ἡ οἰκία εἶναι ἐπιμήκης ἀπὸ Β πρὸς Ν μετ' εὐθυγράμμων τοίχων οἰκοδομή, διαστάσεων $15,30 \times 14,60$ μ., ἀποτελουμένη ἐξ ἑπτὰ δωματίων (α-ζ) κειμένων ἐκατέρωθεν διαδρόμου ἀρχομένου ἀπὸ Ν (ΠΑΕ 1958, 5 εἰκ. 1). Οἱ τοῖχοι τῆς οἰκίας ἔχουν κατασκευασθῇ ἐξ ὠμῶν πλίνθων, διατηρουμένων ἐνιαχοῦ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνασκαφῆς εἰς ὕψος 10 δόμων, διὰ τὴν θεμελίωσιν ὁμῶς δύο τοίχων τοῦ δωματίου β ἔχουν χρησιμοποιηθῇ ποτάμιοι λίθοι. Ἐντὸς τοῦ καταλαμβάνοντος τὴν ΒΔ γωνίαν τῆς οἰκίας δωματίου ζ εὐρέθη κυκλικὴ ἐσχάρα διαμέτρου 1,55 μ. εἰς δὲ τὸ ἐπόμενον πρὸς Ν δωμάτιον ὑπῆρχον αὐλακες θυσιῶν κεχρισμένοι διὰ πηλοῦ. Ἐντὸς πάντων τῶν δωματίων τῆς οἰκίας, εἰς τὸν διάδρομον καὶ εἰς τὸν πρὸ αὐτῆς χώρον ὑπῆρχον τέσσαρα τοῦλάχιστον ἐπάλληλα στρώματα θυσιῶν, ἀποτελούμενα ἀπὸ λείψανα μικρῶν καὶ μεγάλων πυρῶν, περιλαμβάνοντα τέφραν, ἄνθρακας, ὅστ' αὖ ζῶων, σφονδύλια καὶ συντετριμμένα ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ περιβαλλόμενα διὰ τοιχαρίων ἐκ μιᾶς ἢ δύο σειρῶν λιθαρίων. Ἡ οἰκία ἡρμηνεύθη ὥς θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος οἰκοδομή, χρησιμοποιουμένη διὰ τὴν λατρείαν τοῦ ἥρωος Ἀκαδήμου, εἰς ὃν ἔχει ἀποδοθῇ καὶ ἡ παρακειμένη ἑλληψοειδῆς Πρωτοελληνικὴ οἰκία, καὶ ἔχει παραβληθῇ πρὸς τὴν προμνημονευθεῖσαν Ἱερὰν Οἰκίαν τῆς Ἐλευσίνος. Ἔργον 1958, 5 - 9, 1960, 5 - 10, 1961, 3 - 9, 1962, 3 - 9. ΠΑΕ 1958, 5 - 9, 1962, 5 - 8. ΑΔ 1960 Χρον., 33 - 34, 1961 - 62 Χρον., 21 - 22. BCH 1959, 576 - 582, 1960, 644 - 646, 1961, 618, 1962, 654 - 657, 1964, 682 - 691.

(4) Ἔτερον ὀρθογώνιον οἶκημα V εὐρεθὲν ὑπὸ τὴν νοτίαν ἄκραν τοῦ τειχίου τοῦ Ἰππάρχου. ΠΑΕ 1959, 10 εἰκ. 1, V, 1961, 7.

XIX. Ὑμηττός (125). — Τὰ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων περιγραφέντα οἰκοδομήματα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὑμηττοῦ (III A, XV) ἀνωτέρω ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν κυρίως περίοδον καὶ πρέπει νὰ μνημονευθοῦν πάλιν ἐνταῦθα. Sanct. of Zeus, 74.

XX. Βάρη (137). — Ἐπὶ λόφου εἰς τὴν θέσιν Λαθουρέσσα ἀνεσκάφησαν εἴκοσι πέντε μικραὶ ὀρθογώνιοι οἰκίαι καὶ μικρὸν ἱερὸν συνοδευόμενα ἀπὸ πολυάριθμα μικρὰ εὐρήματα ἐξ ἀργύρου, χαλκοῦ, σιδήρου καὶ μολύβδου. AA 1940, 177 - 178. GBGZ, O 50.

XXI. Θορικός (141). — Τὰ ἐπόμενα γεωμετρικὰ λείψανα ἔχουν ἀναφερθῆ ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς δυτικῆς νεκροπόλεως καὶ τῆς κορυφῆς τῆς ἀκροπόλεως (διάγραμμα περιοχῶν, Thorikos III, σχέδ. I).

(1) Ἐργαστήριον παραγωγῆς ἀργύρου τοῦ τέλους τῆς πρωτογεωμετρικῆς καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, μνημονευθὲν ἤδη μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III A, XVI, 1) ἀνωτέρω, εὑρεθὲν δὲ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς δυτικῆς νεκροπόλεως. Thorikos II, 26 - 34. Thorikos III, 32 - 35, Thorikos IV, 102 - 109.

(2) Συγκρότημα οἰκοδομημάτων, ἀποτελουμένων ἐξ ὀρθογωνίων δωμάτων, εὑρεθὲν εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν μὲ τὸ προηγουμένως περιγραφέν ἐργαστήριον. Thorikos II, 31 - 34. Thorikos III, 31 - 42 σχέδ. III. GBGZ, O 22, O 25, O 36, O 51.

(3) Συγκρότημα ὀρθογωνίων οἰκοδομημάτων εὑρεθὲν κατὰ τὴν κορυφὴν τῆς ἀκροπόλεως καὶ χρονολογούμενον εἰς ὑπογεωμετρικοὺς χρόνους. Thorikos III, 10 - 18.

XXII. Παλαιὰ Κόρινθος (146). — Τέσσαρα γεωμετρικὰ φρέατα, περιέχοντα κεραμικὴν ὄλων τῶν φάσεων τῆς περιόδου (Hesperia 1948, 208-214, 1949, 153 - 154, 1951, 293 - 294. BCH 1976, 597. JHS 1976 AR, 6) καὶ στρώματα κατοικήσεως μαρτυρούμενα ἀπὸ κεραμικὴν (Hesperia 1933, 605 - 610. Corinth XV (I), 12. BCH 1976, 593, 602) προερχομένην ἐκ διαφόρων περιοχῶν.

XXIII. Γαλατάκι - Σολύγεια (147). — Θεμέλια ἀψιδοειδοῦς ναοῦ, μήκους 23 μ. ἀπὸ Α πρὸς Δ καὶ πλάτους 7 μ., ἔχοντος τὴν ἀψίδα ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς στενῆς πλευρᾶς καὶ τὴν εἴσοδον ἐπὶ τῆς δυτικῆς, ὅπου ἐσχηματίζετο πρόδομος ἐν παραστάσι, αἱ δύο λίθιναι βάσεις τῶν ξυλίνων κιόνων τοῦ ὁποίου εὐρέθησαν κατὰ χώραν. Ἐντὸς τῆς ἀψίδος ὑπῆρχε κτιστὸς βωμὸς ἢ ἐσχάρα εἰς σχῆμα Π, διαστάσεων $0,97 \times 0,80$ μ. Ὁ τοίχος τοῦ θεμελίου, πάχους 0,65 μ. καὶ σφζομένου ὕψους 0,30 - 0,70 μ., εἶχε κατασκευασθῆ ἐκ δύο σειρῶν λίθων καὶ προωρίζετο νὰ φέρῃ ἀνωδομὴν ἐξ ὠμῶν

πλίνθων. Εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ τοίχου διεκρίνοντο δύο περίοδοι, ἡ ἀρχαιότερα τῶν ὁποίων ἐκ τῶν κεραμικῶν εὐρημάτων χρονολογεῖται εἰς τὸ τέλος τῆς γεωμετρικῆς περιόδου. ΠΑΕ 1958, 138 - 145, εἰκ. 2. GBGZ, O 29.

XXIV. Μυκηναῖ (154). — Τὰ ἐπόμενα γεωμετρικὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Σειρά μικρῶν οἰκοδομημάτων, εἰς τὸν χῶρον τῆς αὐλῆς τοῦ μυκηναϊκοῦ μεγάρου ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως, ἀνασκαφέντων ὑπὸ τοῦ Τσούντα (Wace, Mycenae, 75), καὶ κεραμική, ἐκ τῶν ἐπιχώσεων τοῦ ἀνακτόρου καὶ τῆς Νοτίου Οἰκίας, μαρτυροῦσα χρῆσιν τῶν περιοχῶν τούτων τῆς ἀκροπόλεως κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. Ὁ Wace εἰκάσεε ὅτι τὸ μυκηναϊκὸν ἀνάκτορον διεδέχθη γεωμετρικὸς ναὸς καὶ τοῦτον ὁ ἀρχαϊκὸς ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς. Wace, Mycenae, 24, 66, 84, εἰκ. 106.

(2) Ἀψιδοειδὲς οἰκοδόμημα εὐρεθὲν δυτικῶς τῆς Οἰκίας τοῦ ἐμπορίου τοῦ ἐλαίου ἐξωθὶ τῆς ἀκροπόλεως. Τὸ οἶκημα, μήκους 9 μ. ἀπὸ Β πρὸς Ν καὶ πλάτους 3,50 μ., εἶχε τὴν ἀψίδα ἐπὶ τῆς νοτίας στενῆς πλευρᾶς καὶ τὴν εἴσοδον ἐπὶ τῆς εὐθυγράμμου βορείας. Τὸ διάγραμμα τοῦ οἰκήματος ἀπετελεῖτο ἀπὸ στοᾶν κατὰ τὴν εἴσοδον, ἐπὶ τῆς βορείας στενῆς πλευρᾶς, καὶ δύο κύρια δωμάτια νοτιώτερον ταύτης, τὸ πλέον νότιον τῶν ὁποίων σχηματίζεται ἀπὸ τὴν ἀψίδα. Ἐντὸς τοῦ οἰκήματος εὐρέθησαν λατρευτικὰ ἀγγεῖα καὶ πῆλινα εἰδῶλια καὶ ἔχει ἐρμηνευθῇ ὡς θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος οἰκοδόμημα. ΠΑΕ 1962, 85 - 87, 1963, 110 - 111. Ἔργον 1962, 106 - 108. BCH 1963, 746. GBGZ, O 28.

(3) Ἀναλημματικὸς τοίχος κατὰ τὴν ὁδὸν ἐκ Μυκηνῶν πρὸς τὸ Ἡραῖον τοῦ Ἀργούς, μήκους 12,10 μ. καὶ ὕψους 2,45 μ., χρησιμοποιηθεὶς ἵνα συνέχῃ ἄνδηρον ὡς τόπον λατρείας τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἀπὸ ὑστέρων γεωμετρικῶν μέχρις ἐλληνιστικῶν χρόνων. Wace, Mycenae, 21. BSA 1953, 30 - 68.

XXV. Ἡραῖον - Πρόσυμνα (158). — Ἐκ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων τοῦ Ἡραίου τοῦ Ἀργούς εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους ἀνήκουν τὰ ἐπόμενα.

(1) Ὁ κυκλώπειος ἀναλημματικὸς τοίχος τοῦ ἀνδῆρου I τοῦ ἱεροῦ (Argive Heraeum I, 109 - 110, εἰκ. 49, πίν. IV, VIII, IX) ἐκ τῶν παρ' αὐτὸν εὐρεθέντων ὀστράκων χρονολογεῖται εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους ὑπὸ τοῦ Blegen. Prosymna, 19 - 20, εἰκ. 21 - 23. GBGZ, O 57 - 59.

(2) Ἀναλημματικὸς τοίχος κείμενος περὶ τὸ ἐν χιλιόμετρον δυτικῶς τοῦ Ἡραίου τοῦ Ἀργούς ἀνήκων δὲ εἰς τὸ τέλος τῶν γεωμετρικῶν καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν ἀρχαϊκῶν χρόνων καὶ συνέχων ἄνδηρον ἱεροῦ. AJA 1939, 410 - 444. GBGZ, O 59.

(3) Τοῖχος μήκους 2,50 μ. πάχους 3 μ. καὶ ὕψους 1,60 μ., ἐπὶ τῆς νοτίου ὁχθῆς χειμάρρου ῥέοντος ΝΑ τῆς ἀκροπόλεως, ἐρμηνευθεὶς ὡς λείψανον γεωμετρικῆς γεφύρας. AJA 1925, 427 - 428, 1939, 427 - 430.

XXVI. Ἄργος (162). — Τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα ἔχουν ἀναφερθῆ ἐκ τῆς συγχρόνου πόλεως τοῦ Ἄργους.

(1) Ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Δειράδος λείψανα τοίχων ὀρθογωνίου οἰκοδομήματος (οἰκία Α), εὐρεθέντα δυτικῶς τοῦ ΥΕ ΙΙΙ θαλαμοειδοῦς τάφου V, καὶ ἕξ φρέατα, διαμέτρου 0,90 - 1,45 μ. καὶ βάθους, εἰς μίαν ἐρευνηθεῖσαν περίπτωσιν, 11,50 μ., περιέχοντα γεωμετρικὴν κυρίως κεραμικὴν καὶ μαρτυροῦντα τὴν ὑπαρξιν γεωμετρικοῦ οἰκισμοῦ εἰς τὴν θέσιν. BCH 1904, 365 - 367, πίν. XIII. Deiras, 5, 11, 252. GA, 32, εἰκ. 4 ἀριθ. 3.

(2) Ἐκ τῆς ὁδοῦ Ἡρακλέους ἀριθ. 5, εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀσπίδος, φρέαρ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. ΑΔ 1972 Χρον., 200.

(3) Λείψανα θεμελίων οἰκοδομήματος εὐρεθέντα ἐπὶ τῆς παρόδου Ἀσκληπιοῦ. ΑΔ 1973 Χρον., 108 - 109.

(4) Ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίτσας τοῖχοι γεωμετρικῶν χρόνων, μερικῶς λιθόστρωτον δάπεδον, πλίνθοι, ὠπτημέναι ἐκ τῆς μιᾶς ὀψεως ὑπὸ πυρὸς, εἰς πῖθος καὶ τρεῖς πῆλιναι λεκάναι, πάντα εὐρεθέντα κατὰ χώραν καὶ μαρτυροῦντα τὴν ὑπαρξιν ἐργαστηρίου (κναφείου;) καταστραφέντος ἐκ πυρᾶς, ὡς ὑποδηλοῦται ἐκ παχέος 0,45 μ. στρώματος πυρπολήσεως καλύπτοντος τὰ λείψανα τοῦ οἰκοδομήματος καὶ ἐκ τῆς μερικῆς ὀπτήσεως τῶν ὠμῶν πλίνθων, ἐξ ὧν εἶχον κατασκευασθῇ οἱ τοῖχοι αὐτοῦ. BCH 1959, 755, εἰκ. 3. GA, 33, εἰκ. 4 ἀριθ. S 67.

(5) Γεωμετρικὸς τοῖχος, μήκους ἀπὸ Α πρὸς Δ 3,35 μ., εὐρεθεὶς εἰς τὸ οἰκόπεδον Μακρῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βασιλέως Γεωργίου Β' ἀριθ. 10, ἔναντι τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Πέτρου εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως. ΑΔ 1963 Χρον., 60. GA, 33, εἰκ. 4 ἀριθ. 20.

(6) Φρέαρ καὶ στρώματα κατοικήσεως, περιέχοντα γεωμετρικὴν κεραμικὴν, εὐρεθέντα εἰς τὸ οἰκόπεδον Μπακαλογιάννη κατὰ τὸ ΝΔ τμήμα τῆς συγχρόνου πόλεως. BCH 1954, 180. GA, 33, εἰκ. 4 ἀριθ. 5.

(7) Τεμάχιον τοίχου (J), λιθόστρωτον δάπεδον καὶ στρώματα κατοικήσεως, περιέχοντα γεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ ἀκολουθοῦντα ἄνωθεν πρωτογεωμετρικῶν στρωμάτων, εὐρεθέντα εἰς τὸ οἰκόπεδον Ἀναγνωστοπούλου, εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς τοῦ Ἄργους, κατὰ τὸ ΝΔ τμήμα τῆς συγχρόνου πόλεως. BCH 1971, 749. GA, 34, εἰκ. 4 ἀριθ. Su 88.

(8) Ἀψιδοειδὴς οἰκία πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων εὐρεθεῖσα παρὰ τὸ νότιον νεκροταφεῖον τῆς πόλεως. Ἡ ἀψὶς ἔκειτο κατὰ τὴν ΒΔ πλευρὰν καὶ ἡ εἴσοδος κατὰ τὴν ΝΑ. Ὁ τοῖχος τῆς οἰκίας ἐσώθη μερικῶς καὶ εἶχε πάχος 0,45 μ. καὶ ὕψος 0,70 μ. Τὸ πλάτος τῆς οἰκίας κατὰ τὴν χορδὴν τῆς

ἀψίδος ἦτο 4 μ. BCH 1953, 263, 1954, 177, 1955, 314. CGA, 161 - 162 ὑποσημ. 1. GA, 35, εἰκ. 4 ἀριθ. 37.

(9) Ἀποθέτης εὐρεθεῖς ἐπὶ τῆς Λαρίσης καὶ περιέχων περισσότερα τῶν 300 μικρὰ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ ἑκατοντάδας μικρῶν ἀντικειμένων ἐκ χαλκοῦ, σιδήρου, μολύβδου καὶ ἄλλων ὑλῶν καὶ μαρτυρῶν, παρὰ τὴν ἔλλειψιν πραγματικῶν ἀρχιτεκτονικῶν δεδομένων, τὴν ὑπαρξιν ἱεροῦ τῶν γεωμετρικῶν χρόνων ἐπὶ τῆς Λαρίσης. BCH 1953, 90 - 104, 1955, 314.

(10) Κεραμικὰ εὐρήματα ἐκ τῆς Ἀσπίδος (BCH 1953, 90 - 104) καὶ στρώματα περιέχοντα γεωμετρικὴν κεραμικὴν ἐκ πολυαρίθμων τοποθεσιῶν τῆς συγχρόνου πόλεως, ἂν καὶ οὐχὶ συνοδευόμενα ἀπὸ πραγματικὰ ἀρχιτεκτονικὰ δεδομένα. Τὰ εὐρήματα εἶναι ἀμφίβολον ἂν προέρχονται ἀπὸ κατοίκησιν ἢ ἀπὸ καταστραφέντας τάφους, μαρτυροῦν ὅμως, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ πραγματικὰ ἀρχιτεκτονικὰ δεδομένα καὶ τὰς 54 περίπου θέσεις εἰς ἃς ἔχουν εὐρεθῇ γεωμετρικοὶ τάφοι, τὴν ἑκτασιν τῆς γεωμετρικῆς πόλεως τοῦ Ἀργους. GA, 32 - 35, εἰκ. 4 ἀριθ. 31, S 72, 6, 10, 1, S 80, 33, S 84. AD 1972 Χρον., 201, 205, 207, 1973 Χρον., 95, 111, 122, 126, 130 κ.λ.π.

XXVII. Τίρυς (165). — Τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς γεωμετρικῆς περιόδου δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Μεγαρόσχημον οἰκοδόμημα, κτισθὲν ἐπὶ τοῦ μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου τῆς ἀκροπόλεως, θρησκευτικοῦ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα χαρακτήρος, ἔχον μῆκος 20,90 μ. ἀπὸ Β πρὸς Ν καὶ πλάτος 6,90 μ. τὴν δὲ εἴσοδον ἐπὶ τῆς νοτίας στενῆς πλευρᾶς. Ὁ ἀνατολικὸς τοῖχος τοῦ οἰκοδομήματος ἔχει κτισθῇ ἐπὶ τοῦ ἀντιστοίχου τοίχου τοῦ μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου ὃ δὲ δυτικὸς ἐπὶ τοῦ δαπέδου τοῦ ἀνακτόρου καὶ εἰς τοιαύτην ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου ἀπόστασιν ὥστε αἱ βάσεις τῶν δύο ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς ἐστίας τοῦ μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου κίωνων νὰ εὐρίσκωνται ἐπὶ τοῦ μακροῦ ἄξονος τοῦ νέου οἰκοδομήματος, ἂν καὶ ἡ βορειοτέρα τούτων καλύπτεται ὑπὸ τοῦ τοίχου τῆς βορείας στενῆς πλευρᾶς αὐτοῦ. Οἱ τοῖχοι ἔχουν πάχος 0,56 - 0,60 μ. καὶ ὕψος 0,65 μ. ἦσαν δὲ κατεσκευασμένοι διὰ μικρῶν πλακοειδῶν λίθων καὶ πηλοῦ. Τὸ μέσον τέλος τοῦ προδόμου τοῦ νέου οἰκοδομήματος καταλαμβάνει ἡ ἀνατολικωτέρα τῶν δύο βάσεων τοῦ προδόμου τοῦ μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου παρ' ἑκάτερον δὲ τοῖχον τοῦ νέου προδόμου ὑπάρχει χαμηλὸς τοῖχος χρησιμεύων ἴσως ὡς κάθισμα.

Ὁ χρόνος τῆς κατασκευῆς τοῦ νέου οἰκοδομήματος καὶ ὁ σκοπὸς αὐτοῦ ἔχουν δημιουργήσει πολλὰς ἀμφισβητήσεις μεταξὺ τῶν ἐρευνητῶν. Ἐκ τῆς εὐρέσεως ὅμως ὀλίγον ἀνατολικώτερον τοῦ οἰκήματος ἀποθέτου περιέχοντος ἀναθήματα χρονολογούμενα ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 8ου μέχρι τῶν μέσων τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος, ὅμοια τῶν ὁποίων εἶχον εὐρεθῇ καὶ ἐντὸς τοῦ τείχους τῆς ἀκροπόλεως, συνάγεται ὅτι τὸ οἰκοδόμημα πρέπει νὰ ἐχρησι-

μοποιήθη διὰ θρησκευτικῶν σκοποῦς κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. H. Schliemann - W. Dörpfeld, Tiryns, 259. Korakou, 130. M. Nilsson, Min. Myc. Rel., 475. G. Karo, Führer durch Tiryns, 48. RE VIA, 1645. Tiryns I, 2 - 13, 31 - 41, Tiryns III, 213 - 215. W. Dinsmoor, Arch. of Anc. Greece, 21. EMF, 32. G. Mylonas, Mycen. and the Myc. Age, 49. GBGZ, O 17 - 19. GA, 79, 84.

(2) Φρέαρ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, διαμέτρου 1,50 μ., εὑρεθὲν ΒΔ τῆς ἀκροπόλεως καὶ ἐρευνήθη μέχρι βάθους 3,50 μ. ΑΑ 1978, 455 - 457.

(3) Τοῖχος καὶ δάπεδον, καλυπτόμενον ὑπὸ πολυαρίθμων γεωμετρικῶν ὀστράκων, εὑρεθέντα εἰς περιοχὴν κειμένην δυτικῶς τῆς ἀκροπόλεως. ΑΑΑ 1974, 22. GA, 84.

(4) Λείψανα ὀρθογωνίων οἰκοδομημάτων συνοδευόμενα ἀπὸ γεωμετρικὴν κεραμικὴν ἐκ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τῆς κάτω ἀκροπόλεως καὶ γεωμετρικὴ κεραμικὴ ἐκ διαφόρων περιοχῶν αὐτῆς. ΑΜ 1913, 329 - 330. Tiryns V, 64, 93 - 94. GA, 84 - 85.

XXVIII. Ναύπλιον (170). — Ἐκ τοῦ συνοικισμοῦ τῆς Προνοίας ἔχουν ἀναφερθῇ τὰ ἐπόμενα λείψανα.

(1) Λιθόστρωτος ὁδὸς καὶ ἄλλοι λιθόστρωτοι χῶροι ἀποτελούμενοι ἐκ διαδοχικῶν στρωμάτων. ΠΑΕ 1954, 235 - 238, 1955, 233 - 234.

(2) Τοῖχος, κατὰ μῆκος τῆς κοίτης χειμάρρου, ἀποκαλυφθεὶς εἰς μῆκος 10 μ. ΠΑΕ 1955, 233.

(3) Τρεῖς τοῖχοι οἰκοδομήματος, κειμένου παρὰ τὴν λιθόστρωτον ὁδόν, εἰς τῶν ὁποίων εἶχε μῆκος 3,80 μ. ὡς καὶ ἄλλοι τοῖχοι οἰκισμοῦ. ΠΑΕ 1953, 194 - 195, 1954, 236 - 237, 1955, 233.

(4) Κυκλικὸς λάκκος ἀπορριμμάτων διαμέτρου 1,20 μ. καὶ βάθους 1,50 μ. ΠΑΕ 1954, 237.

XXIX. Ἀσίνη (171). — Τὰ ἐπόμενα γεωμετρικὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Λείψανα γεωμετρικοῦ οἰκισμοῦ ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως, τοῦ οἴου ἡρευνήθησαν δύο ὀρθογώνιοι οἰκίαι, τοῖχοι ἄλλων οἰκιῶν καὶ λιθόστρωτον προαύλιον ἢ ὁδός. Ἡ μία τῶν ἐρευνηθεισῶν οἰκιῶν εἶχεν ἐσωτερικὰς διαστάσεις $3,20 \times 4,50$ μ. ἡ δὲ ἑτέρα, κειμένη ἐγγύτατα αὐτῆς, $3,50 - 3,70 \times 2,50$ μ. Οἱ τοῖχοι τῶν οἰκιῶν εἶχον κτισθῇ δι' ἄργων λίθων τοποθετημένων εἰς 2 - 3 παραλλήλους σειράς. Asine, 39 - 40. GA, 53 εἰκ. 7. GBGZ, O 22.

(2) Στῶμα κατοικήσεως εὑρεθὲν εἰς τὴν κάτω πόλιν καὶ ἀποτελούμενον ἀπὸ πενιχρὰ ὑπολείμματα τοίχων ἀκολουθοῦντα ἄνωθεν τῆς ΥΕ οἰ-

κίας I. Asine, 64, 89, 90 (τοιχοί 106 - 111, περίοδος 8), 100 εἰκ. 42, 313 - 330. AIARS 1971 (Op. Ath. 10), 48. GA, 53, εἰκ. 7 ἀριθ. 1, 2.

(3) Ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα ἀκολουθοῦντα ἐπὶ τῶν πρωτογεωμετρικῶν εἰς τὸ κτῆμα Καρμανιόλα ΒΑ τῆς ἀκροπόλεως. Μεταξὺ τῶν ἀποκαλυφθέντων λειψάνων μνημονεύεται γωνία μιᾶς οἰκίας καὶ τμήμα ἐστίας. AAA 1971, 147. ΑΔ 1971 Χρον., 113 - 114. GA, 53 - 54, εἰκ. 7 ἀριθ. 9.

(4) Λείψανα γεωμετρικῶν καὶ ἀρχαϊκῶν χρόνων τοῦ ναοῦ τοῦ Πυθαίου Ἀπόλλωνος εὑρεθέντα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Μπαρμπούνα ΒΔ τῆς ἀκροπόλεως. Ὁ ναὸς εἶχε διαστάσεις $9,60 \times 4,30$ μ. καὶ ἀπετελεῖτο ἐκ δύο μερῶν. Δυτικῶς τοῦ ναοῦ εὑρέθησαν ἐπὶ πλεον εὐθύγραμμος τοίχος μήκους 6 μ. καὶ ἕτερος καμπυλόγραμμος μήκους 7 μ. Asine, 148 - 151. GBGZ, O 9, O 63. GA, 54.

(5) Ἀναλημματικοὶ τοῖχοι, δύο τῶν ὁποίων συναντῶνται κατ' ὀρθὴν γωνίαν, ἕτερος μήκους 7 μ. τοὐλάχιστον, τρία κυκλοτερῆ κατασκευάσματα, διαμέτρου 1,60 - 1,90 μ., λιθόστρωτα ἐν μέρει καὶ ἀψιδοειδῆς τοίχος, πάντα εὑρεθέντα εἰς τὸ κτῆμα Γκογκόνα κατὰ τὴν ΝΑ κλιτὺν τῆς Μπαρμπούνας. ΑΔ 1972 Χρον., 232 - 233, 1973 Χρον., 156 - 157. GA, 54, εἰκ. 7, ἀριθ. 3.

(6) Λείψανα γεωμετρικῆς οἰκίας εὑρεθείσης εἰς τὸ κτῆμα Λεβέντη, ἐγγὺς ἀλλὰ ΝΑ τῶν τελευταίων περιγραφέντων λειψάνων. Τῆς οἰκίας ταύτης ἀπεκαλύφθη τοίχος κατεσκευασμένος ἐκ πλακοειδῶν λίθων, ἔχων πάχος 0,75 μ. καὶ καμπτόμενος κατὰ τὸν ΝΔ ἄκρον, δηλῶν δὲ ἐνδεχομένως ἀψιδοειδὲς διάγραμμα διὰ τὴν ὅλην οἰκοδομήν. Excav. Barb. (1), 31 - 32, Excav. Barb. (2), 93 - 120 (σποράδην). GA, 54, εἰκ. 7 ἀριθ. 10.

XXX. Κάντια (172). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῆ: (1) Γεωμετρικὸς ἀναλημματικὸς τοίχος καὶ (2) ἀψιδοειδῆς τοίχος οἰκίας. Bericht VI inter. Kongr., 302.

XXXI. Σπάρτη (198). — Τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα ἐκ τῆς θέσεως ἀνήκουν εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους.

(1) Λείψανα τμημάτων τοῦ νοτίου καὶ τοῦ δυτικοῦ τοίχου τοῦ ἀρχαιότερου ναοῦ τῆς Ὀρθίας Ἀρτέμιδος, εὑρεθέντα παρὰ τὸν νότιον τοίχον τοῦ ναοῦ τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ὅστις καὶ ἐκάλυπτε ταῦτα περαιτέρω. Οἱ ἀποκαλυφθέντες τοῖχοι ἀπετελοῦντο ἐξ ἐνὸς δόμου ποταμίων λίθων, προωρίζοντο δὲ ὡς θεμέλιον δι' ἀνωδομήν ἐξ ὠμῶν πλίνθων. Ὅρθιαι πλάκες προστατεύουσαι τὴν πλινθοδομήν ἐνίσχυνον τὸν δυτικὸν τοίχον, ζεύγη δὲ λίθων, ἐνὸς ὀριζοντίου ἐπιπέδου καὶ ἐτέρου παρ' αὐτὸν ὀρθίου, τοποθετημένα κατ' ἀποστάσεις 1,25 μ. μεταξὺ τῶν ποταμίων λίθων τοῦ νοτίου τοίχου, ἀπετέλουν βάσεις ἢ ὑποδοχὰς ξυλίνων κιόνων ἐνισχυόντων τὸν πλινθότοιχον διὰ τὴν στήριξιν τῆς στέγης. Κατὰ τὸν μακρὸν δὲ ἄξονα τοῦ ναοῦ

ὑπῆρχεν ἑτέρα σειρὰ λιθίνων βάσεων, εἰς ἀντιστοιχίαν πρὸς τὰς ἐν τῷ μακρῷ τοίχῳ μνημονευθείσας βάσεις, διὰ τὴν στήριξιν κεντρικῆς ξυλίνης κιονοστοιχίας. Ἐκ τῆς ἀποστάσεως τῆς κιονοστοιχίας ταύτης ἀπὸ τοῦ νοτίου τοίχου τὸ πλάτος τῆς ὅλης οἰκοδομῆς ὑπολογίζεται εἰς 4,50 μ. ΑΟ, 10 - 19. BSA 1973, 1 - 7. GBGZ, O 19 - 21.

(2) Λείψανα δύο ἀρχαιοτέρων διαδοχικῶν βωμῶν καὶ τμήματα λιθοστρώτου καὶ περιβόλου ἐκ τοῦ ἀρχαιοτέρου ἱεροῦ. ΑΟ, 5 - 10, 19, πίν. I - II. GBGZ, O 21.

(3) Ἀποθέτης καὶ λείψανα ὑστερογεωμετρικοῦ ἱεροῦ εὑρεθέντα κά-
τωθεν λειψάνων τῶν ἱστορικῶν χρόνων εἰς τὸ οἰκόπεδον Λάσκαρη περὶ τὰ 500 μ. βορείως τοῦ ναοῦ τῆς Ὁρθίας Ἀρτέμιδος. ΑΔ 1966 Χρον., 154 - 155, 1969 Χρον., 137.

(4) Λείψανα ὑστερογεωμετρικῆς κατοικήσεως εὑρεθέντα εἰς ἀπόστασιν 50 μ. νοτίως τῆς γεφύρας τοῦ Εὐρώτα καὶ ἀποτελούμενα ἀπὸ δύο κοιλότητος ἐν τῷ ἐδάφει διὰ τὴν ὑποδοχὴν ξυλίνων κίωνων, ἀπηνθρακωμένα λείψανα τῶν ὁποίων εὑρέθησαν κατὰ χώραν, καὶ ἀπὸ στρῶμα κατοικήσεως περιέχον ὑστερογεωμετρικὴν κεραμικὴν. ΑΔ 1972 Χρον., 243.

(5) Ἀποθέτης ὑστερογεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τῶν οἰκοπέδων τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἑργατικῆς Κατοικίας παρὰ τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν ἐκ Σπάρτης, πρὸς Τρίπολιν καὶ πρὸς Καστόρειον. ΑΔ 1973 Χρον., 165.

XXXII. Πιζόμυλος - Νιχώρια (206). — Ἐκ τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα γεωμετρικὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα.

(1) Ἡ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων περιγραφεῖσα ἀψιδοειδὴς οἰκία IV - 1 (III A, XXI, 3) ἀνωτέρω, κατὰ τὰς τελευταίας φάσεις χρησιμοποίησέως τῆς, ἀνήκει εἰς τοὺς πρωίμους γεωμετρικοὺς χρόνους, τὴν τοπικὴν IIIa φάσιν τῆς πρωίμου ἐποχῆς τοῦ σιδήρου. Hesperia 1975, 85 - 92, 116.

(2) Ἀψιδοειδὴς οἰκία IV - 5 εὑρεθεῖσα εἰς τὴν περιοχὴν IV τῶν ἀνασκαφῶν. Τῆς οἰκίας ἀπεκαλύφθη ὁ ἀνατολικὸς μακρὸς τοίχος καὶ μέρος τῆς ἀψίδος κατὰ τὸ νότιον ἄκρον τοῦ τοίχου τούτου, ὡς καὶ τμήμα τοῦ ἀποχωρίζοντος τὴν ἀψίδα τοίχου τῆς οἰκίας. Ἡ χρῆσις τῆς οἰκίας χρονολογεῖται ὑπὸ τῶν ἀνασκαφάντων εἰς τὴν τοπικὴν IIIa φάσιν τῆς πρωίμου ἐποχῆς τοῦ σιδήρου, ἥτοι τὴν περίοδον μεταξὺ τῶν ἐτῶν 850 - 750 π.Χ. Hesperia 1975, 95 - 96, 116, 140, εἰκ. 4.

(3) Πενιχρὰ λείψανα οἰκοδομήματος, ἀποτελούμενα ἀπὸ καμπύλην σειρὰν λίθων, ἐντὸς γεωμετρικοῦ στρώματος εὑρεθέντος ἄνωθεν τῆς YE III A οἰκίας IV - 4. Hesperia 1975, 100.

(4) Λείψανα τοίχων καὶ κεραμικὴ εὑρεθέντα ἄνωθεν τῆς YE III A - B οἰκίας IV - 9. Hesperia 1975, 106 - 107.

(5) Ἄλλοι τοῖχοι εὐρεθέντες εἰς ἄλλα σημεῖα τῶν ἀνασκαφῶν. Εἰς τούτων, γεωμετρικῶν ἢ πρωτογεωμετρικῶν χρόνων, εὐρέθη εἰς τὴν τάφρον XVII (Hesperia 1972, 236), ἕτερος κακῶς διατηρούμενος τοῖχος συνοδευόμενος ἀπὸ γεωμετρικὴν κεραμικὴν εὐρέθη εἰς τὴν περιοχὴν IV τῶν ἀνασκαφῶν. Hesperia 1972, 256.

XXXIII. Ἀ γ ρ α π ι δ ο χ ῶ ρ ι (222). — Φρέαρ περιέχον κεραμικὴν ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. ΑΔ 1965 Χρον., 217.

XXXIV. Α ἱ γ ε ι ρ α (229). — Ἀναλημματικοὶ τοῖχοι καὶ τοῖχος μεγαροσχήμου οἰκοδομῆς γεωμετρικῶν πιθανῶς ἢ ἀρχαϊκῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως. AAA 1974, 160 εἰκ. 3.

XXXV. Ἰ ὀ θ ἁ κ η - Ἀ ε τ ὸ ς (237). — Τρεῖς, παράλληλοι σχεδόν, ἀναλημματικοὶ τοῖχοι (ἀριθ. 6, 7, 11) καὶ μέρος οἰκήματος (ἀριθ. 9), τεμάχια τοίχων ἄλλων οἰκημάτων καὶ ἐνὸς ἱεροῦ ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν, πλήρη ὅμως διαγράμματα οἰκοδομημάτων δὲν ἀπεκαλύφθησαν καὶ ἡ χρονολογία τῶν ἀποκαλυφθέντων λειψάνων δὲν εἶναι σαφής. BSA 1932 - 33, 22 - 36, 1948, 1 - 8, 1953, 255 - 260.

XXXVI. Σ α μ ο θ ρ ἁ κ η (251). — Ἡμικυκλικὴ ἐστία, ἐξ ἀργῶν λίθων, θρησκευτικοῦ χαρακτήρος, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τῆς παρουσίας τέφρας, ἀπηνθρακωμένων ὀστέων ζώων καὶ κεραμικῆς τοῦ τέλους τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος. Hesperia 1952, 34 - 36.

XXXVII. Λ έ σ β ο ς - Ἀ ν τ ι σ σ α (254). — Τὰ ἐπόμενα δύο ἐπάλληλα ἀψιδοειδῆ οἰκοδομήματα τῶν γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ἀρχαιότερον ἀψιδοειδὲς οἰκοδόμημα μήκους, ἀπὸ Α' πρὸς Δ, 17, 25 μ. καὶ πλάτους 5,60 μ. Ἡ ἀψὶς ἔκειτο κατὰ τὴν ἀνατολικὴν στενὴν πλευρὰν ἢ δὲ δυτικὴ στενὴ πλευρὰ ἐσχημάτιζε στοὰν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα. Τέσσαρες ἐγκάρσιοι τοῖχοι ἐχώριζον τὸ οἰκοδόμημα εἰς τέσσαρα δωμάτια. Οἱ τοῖχοι, πάχους 0,45 - 0,50 μ., εἶχον κτισθῇ ἀπὸ μικροὺς ἀργοὺς λίθους. Ἄν ὁ σκοπὸς τοῦ οἰκοδομήματος ἦτο θρησκευτικὸς δὲν ἐπεβεβαιώθη πλήρως ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν. BSA 1931 - 32, 42 - 45, πίν. 18, III.

(2) Νεώτερον ἀψιδοειδὲς οἰκοδόμημα, μὴ καθοριζομένου μήκους πλάτους δὲ 5,25 - 5,50 μ., κατασκευασθὲν ἐπὶ τοῦ προηγουμένου ἀλλὰ μὲ τὴν ἀψίδα, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀρχαιότερον, κειμένην ἐπὶ τῆς δυτικῆς στενῆς πλευρᾶς αὐτοῦ. Δύο ἐγκάρσιοι τοῖχοι διήρουν τὸ οἶκον εἰς τρία δωμάτια. Τὸ νεώτερον τοῦτο οἶκον, εἶναι πιθανόν, ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα

νὰ ἐχρησιμοποίησε τὴν ἀψίδα τοῦ παλαιοτέρου οἰκοδομήματος κατὰ τὴν ἀνατολικὴν στενὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ὁ σκοπὸς τοῦ οἰκήματος, ὡς καὶ τοῦ προηγουμένου, παραμένει προβληματικός. BSA 1931 - 32, 45 - 49.

XXXVIII. Χίος - Φανὰ (263). — Δύο τεμάχια τοίχου ἀνήκοντα εἰς γεωμετρικὸν περίβολον ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. BSA 1934 - 35, 139.

XXXIX. Χίος - Ἐμπορειὸ (264). — Τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς θέσεως ἀνήκουν ἴσως εἰς τὸ τέλος τῆς γεωμετρικῆς περιόδου.

(1) Τὸ τεῖχος τοῦ οἰκισμοῦ, ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ προφήτου Ἡλίου βορειῶς τοῦ λιμένος τοῦ Ἐμπορειοῦ, τὸ ὁποῖον ἔχει πᾶχος 2 - 2,30 μ. καὶ σφύζεται εἰς ὕψος 1,30 - 2. μ. Emporio, 4 - 5.

(2) Μεγαρόσχημον οἰκοδόμημα παρὰ τὸ τεῖχος τῆς ἀκροπόλεως, μήκους 18,25 μ. ἀπὸ Β πρὸς Ν. καὶ πλάτους 6,40 - 6,80 μ., ἀποτελούμενον ἀπὸ μικρὰν στοὰν μετὰ δύο κιόνων ἐπὶ τῆς νοτίας στενῆς πλευρᾶς, ὅπου ὑπῆρχε καὶ ἡ εἴσοδος, καὶ ἀπὸ ἐπιμήκη ἐν συνεχείᾳ πρὸς Β αἴθουσαν, κατὰ τὸν μακρὸν ἄξονα τῆς ὁποίας ὑπῆρχον τρεῖς λίθιναι βάσεις κιόνων. Ὁ ἀνασκάψας εἰκάζει ὅτι τὸ οἶκημα ἐνδέχεται νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸν 8ον π.Χ. αἰῶνα. Emporio, 31 - 34 εἰκ. 4, 16.

(3) Μεγαρόσχημον οἰκοδόμημα κατὰ τὴν δυτικὴν κλιτὺν τοῦ λόφου τοῦ προφήτου Ἡλίου κείμενον ἐκτὸς τοῦ τείχους, ὅπου ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι οἰκίαι τῆς πόλεως. Τὸ οἶκημα εἶχε μήκος 12,50 μ. ἀπὸ Β πρὸς Ν καὶ πλάτος 7 μ. ἀπετελεῖτο δὲ ἀπὸ μικρὰν στοὰν μετὰ δύο κιόνων, ἡ λιθινὴ βᾶσις τοῦ ἐνὸς τῶν ὁποίων εὐρέθη κατὰ χώραν, κατὰ τὴν νοτίαν στενὴν πλευρὰν πρὸ τῆς εἰσόδου, καὶ ἀπὸ ἐπιμήκη πρὸς Β αἴθουσαν, κατὰ μήκος τοῦ μακροῦ ἄξονος τῆς ὁποίας εὐρέθησαν δύο λίθιναι βάσεις κιόνων, καὶ εἰς ἄλλα σημεῖα λείψανα ἐστίας καὶ λαιμοὶ πηλίνων πίθων χρησιμοποιηθέντες ὡς καπνοδόχοι. Emporio, 34 - 42 εἰκ. 18 - 19. GBGZ, O 13.

(4) Οἰκία Γ. Ὁρθογώνιον οἰκοδόμημα, μήκους 6,70 - 7,10 μ. ἀπὸ Β πρὸς Ν, καὶ πλάτους 4 - 4,75 μ. μετὰ δύο λιθίνων βάσεων κιόνων κατὰ μήκος τοῦ μακροῦ ἄξονος. Emporio, 45 - 46 εἰκ. 22.

(5) Οἰκία Ι. Ὁρθογώνιον οἰκοδόμημα μήκους 10,25 μ. ἀπὸ Β πρὸς Ν καὶ πλάτους 6,50 μ., ἀποτελούμενον ἀπὸ μικρὰν στοὰν ἐπὶ τῆς νοτίας στενῆς πλευρᾶς, ἡ μία ἐκ τῶν δύο βάσεων κιόνων τῆς ὁποίας εὐρέθη κατὰ χώραν, καὶ ἐπιμήκη αἴθουσαν βορειότερον, παρὰ τὸν μακρὸν ἄξονα τῆς ὁποίας εὐρέθη ἑτέρα λιθινὴ βᾶσις κίονος. Emporio, 47 - 49 εἰκ. 24. GBGZ, O 13.

(6) Αἱ ὑπόλοιποι ἐκ 50 περίπου ἀνασκαφεισῶν οἰκιῶν, ἐπτὰ τῶν ὁποίων (οἰκίαι: Α, C, E, H, O, U, V) περιγράφονται, θεωροῦνται νεωτέρας χρονολογίας τῶν περιγραφεισῶν ἀνωτέρω οἰκιῶν ὑπὸ τοῦ ἀνασκάψαντος. Πᾶσαι δὲ ἦσαν τετραπλεύρου σχήματος, ἀπετελοῦντο ἐξ ἐνὸς ἢ δύο δωματίων καὶ

ἐνίοτε εἶχον κτιστοὺς ἀναβαθμοὺς παρὰ τοὺς τοίχους, κεντρικὰς ἐστίας καὶ πηλίνας καπνοδόχους. Αἱ οἰκίαι αὗται ἐγκαταλείπονται κατὰ τὸ τέλος τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος. Emporio, 37 - 40. GBGZ, O 49 - 51.

(7) Λεῖψανα τοίχων καὶ ἀποθέτης περιέχων κεραμικὴν εὐρέθησαν ἐγγὺς τοῦ λιμένος τοῦ Ἐμπορίου καὶ ἀπεδόθησαν εἰς ἱερὸν τοῦ λιμένος, ἡ ἀρχαιότερα φάσις τοῦ ὁποίου ἐκ τῆς κεραμικῆς χρονολογεῖται εἰς τοὺς ὑστέρους γεωμετρικοὺς χρόνους. Emporio, 52 - 53. GBGZ, O 50.

XL. Σ μ ὕ ρ ν η (265). — Τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λεῖψανα τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Τὸ ἀρχαιότερον τεῖχος τῆς πόλεως (τεῖχος 1), τὸ ὁποῖον κατεσκευάσθη πρὸ ἢ περὶ τὰ μέσα τῆς 9ης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος. Τὸ τεῖχος κατὰ τὴν βάσιν εἶχε πάχος 4,35 μ. ἐκ τοῦ πάχους δὲ τούτου τὰ 2,65 μ. τῆς ἐσωτερικῆς ὄψεως εἶχον κατασκευασθῇ διὰ λίθων τὰ δὲ 2,10 μ. τῆς ἐσωτερικῆς ὄψεως ἐξ ὧμων πλίνθων, ἐκάστη τῶν ὁποίων εἶχε διαστάσεις $0,51 \times 0,30 \times 0,13$ μ. Τὸ σφζόμενον ὕψος τοῦ τείχους κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνασκαφῆς ἐφθανε τὰ 2 μ. Τὸ μεταξὺ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ τείχους καὶ τῆς κλιτύος τοῦ λόφου ἀπομένον κενόν, πλάτους περίπου 6 μ., εἶχε πληρωθῇ διὰ λίθων. BSA 1958 - 59, 40 - 41, 68 - 71, 122 - 123. E. Akurgal, Kunst Anatoliens, 11. GBGZ, O 45 - 46.

(2) Οἰκίαι τῆς πρώιμου γεωμετρικῆς περιόδου, σημειοῦμεναι ἐπὶ τοῦ σχεδίου τῶν ἀνασκαφῶν, ὀρθογωνίου ἐπιμήκους ἢ τετραγώνου διαγράμματος ἀποτελουμένου ἐξ ἑνὸς ἢ δύο δωματίων, αἱ διαστάσεις τῆς μεγαλύτερας τῶν ὁποίων ἦσαν 6×10 μ. Οἱ τοῖχοι τῶν οἰκιῶν εἶχον κατασκευασθῇ ἐκ μικρῶν ἀργῶν λίθων καὶ ἐσφζοντο εἰς ὕψος 1,30 μ. Ἐντὸς δὲ τῶν οἰκιῶν εὐρέθησαν πίθοι καὶ ἀπηνθρακωμένα τεμάχια τῶν δοκῶν τῆς στέγης. BSA 1958 - 59, 39 - 137 (σποράδην). GBGZ, O 46. E. Akurgal, Kunst Anatoliens, 9 - 10.

(3) Ὁχυρωματικὸν τεῖχος 2 ἀντικαταστήσαν, κατὰ τοὺς προκεχωρημένους γεωμετρικοὺς χρόνους, τὸ παλαιότερον τεῖχος 1. Τὸ νέον τεῖχος εἶχε θεμελίωσιν κατὰ τόπους ἐξ ὀλοκλήρου ἐκ λίθων, συνηθέστερον ὅμως ἐκ λίθων ἦσαν αἱ δύο ὀψεις τὸ δὲ μεταξὺ τούτων κενὸν ἐπληροῦτο δι' ὧμων πλίνθων. Τὸ πάχος τοῦ νέου τείχους ἦτο μεγαλύτερον τοῦ πάχους τοῦ παλαιοῦ, φθάνον μέχρις 9,50 μ., μεγαλύτερον δὲ ἦτο ἐνδεχομένως καὶ τὸ ὕψος τοῦ νέου τείχους. Τὸ λίθινον θεμέλιον αὐτοῦ εἶχε κατασκευασθῇ δι' εἰργασμένων λίθων κατὰ τὴν πολυγωνικὴν, λεσβιακὴν λεγομένην, τεχνοτροπίαν αἱ δὲ ὠμαὶ πλίνθοι τούτου εἶχον διαστάσεις $0,51 \times 0,30 \times 0,075$ μ. Τὸ τεῖχος κατεστράφη, περὶ τὸ 700 π.Χ., ἐκ σεισμοῦ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα. BSA 1958-59. 41-43, 123-124. GBGZ, O 46. GG, 261-262.

(4) Ἀρχαιότερον ἄνδρον τοῦ ναοῦ καὶ ἐπισκευὴ τοῦ τείχους 2, περὶ τὸ 700 π.Χ. BSA 1958 - 59, 75 - 79, GBGZ, O 47.

(5) Μεμονωμένοι, ὀρθογώνιοι, ἐξ ἑνὸς δωματίου ἀποτελούμενοι οἰκίαι ὑστέρων γεωμετρικῶν καὶ ὑπογεωμετρικῶν χρόνων καὶ λείψανα τοίχων ἄλλων, μία τῶν ὁποίων ἦτο μεγαρόσχημος, κατὰ τὸ δυτικὸν ἄκρον τῆς ἀνασκαφῆς. BSA 1958 - 59, 55, 84. GBGZ, O 47. E. Akurgal, Kunst Anatoliens, 11 - 12. AJA 1962, 369.

(6) Πολυάριθμα καμπυλόγραμμα, ἐλλειψοειδῆ ἢ ἀψιδόσχημα, οἰκοδομήματα τῆς ὑστερογεωμετρικῆς περιόδου κατασκευαζόμενα ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰς ὀρθογωνίους οἰκίας καὶ ὁμοιάζοντα πρὸς τὰ ἀντίστοιχα οἰκοδομήματα τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου εἰς τὴν θέσιν. E. Akurgal, Kunst Anatoliens, 12 - 13. GBGZ, O 47.

(7) Κυκλοτερεῖς σιταποθῆκαι βυθιζόμεναι κατὰ τὸ κατώτερον ἥμισυ αὐτῶν ἐντὸς τοῦ ἐδάφους. JHS 1947, 42. E. Akurgal, Kunst Anatoliens, 12, 301 εἰκ. 2. GBGZ, O 47. GG, 261 - 262.

XLI. Κολοφῶν (268). — Τοῖχοι οἰκίας, συνοδευόμενοι ἀπὸ ἄφθονον γεωμετρικὴν κεραμικὴν, εὐρέθησαν εἰς βάθος 4 μ. ὑπὸ τὰ ἱστορικά λείψανα, τοῦ 4ου π.Χ. αἰῶνος, τῆς πόλεως. AJA 1923, 67.

XLII. Ἄνδρος (269). — Ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ τῆς Ζαγοράς, ὅστις ἐκάλυπτε περιοχὴν 16 περίπου ἑκταρίων, δύνανται νὰ μνημονευθοῦν τὰ ἐπόμενα λείψανα τῆς γεωμετρικῆς περιόδου.

(1) Ὀχυρωματικὸν τεῖχος κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀκρωτηρίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται ὁ οἰκισμὸς. Τὸ τεῖχος, πάχους 7 μ. καὶ μεγίστου σφζομένου ὕψους 2 μ., εἶχε κατασκευασθῇ κατὰ τὰς δύο ὁψεις ἐκ σχιστολίθων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ δὲ μεταξὺ τῶν δύο ὁψων κενὸν ἐπληροῦτο δι' ἀργῶν λίθων μαρμάρου. Ἡ πύλη τοῦ τείχους ἔκειτο κατὰ τὸ νότιον ἄκρον αὐτοῦ. ΠΑΕ 1967, 105, 1969, 136, 1972, 257 - 258 εἰκ. 2. Ἔργον 1974, 83 - 84.

(2) Συγκρότημα πλέον τῶν 30 ὀρθογωνίων χώρων, ἀποκαλυφθέντων κατὰ τὸ βόρειον τμήμα τῆς ἀνασκαφείσης περιοχῆς, δηλουμένων δὲ διὰ τῶν ἀριθμῶν D 1 - 32 καὶ ἀνηκόντων εἰς διαφόρους οἰκίας τοῦ οἰκισμοῦ. ΑΔ 1960 Χρον., 248 - 249, 1969 Χρον., 384 - 388. Zagora 1, 13 - 17. ΠΑΕ 1967, 106 - 109, 1972, 259 - 262 εἰκ. 3 - 5.

(3) Ἔτερον συγκρότημα, ἀποτελούμενον ἐκ περισσοτέρων τῶν 25 ὀρθογωνίων χώρων, κείμενον νοτιώτερον τοῦ προηγουμένου καὶ δηλούμενον διὰ τῶν ἀριθμῶν H 17 - 45 ἐπὶ τοῦ σχεδίου τῆς ἀνασκαφῆς. Zagora 1, 17 - 20. ΠΑΕ 1967, 107 - 109, 1972, 254 - 255 εἰκ. 1, 4.

(4) Ὀρθογώνιος ναὸς ἀποτελούμενος ἐκ κλειστοῦ προδόμου καὶ σηκοῦ, διαστάσεων $10,42 \times 7,56$ μ., τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνος, κτισθεὶς ὁμῶς εἰς

τὴν θέσιν γεωμετρικοῦ ἱεροῦ. Ὁ ναὸς εὐρίσκεται νοτιώτερον τοῦ τελευταίου μνημονευθέντος συγκροτήματος οἰκιῶν καὶ δηλοῦται, διὰ τῶν ἀριθμῶν H 20 - 21. ΠΑΕ 1967, 109 - 110, 1972, 264 - 266.

(5) Τρίτον συγκρότημα οἰκιῶν, ἀποτελούμενον ἐκ περισσοτέρων τῶν 25 ὀρθογωνίων χώρων, εὐρεθὲν ΝΑ τοῦ ναοῦ καὶ δηλούμενον διὰ τῶν ἀριθμῶν J 1 - 29. Ἔργον 1969, 133. ΠΑΕ 1972, 262 - 264.

(6) Τρία ἕτερα μικρὰ συγκροτήματα ὀρθογωνίων οἰκιῶν κείμενα ὀπισθεν τοῦ ὀχυρωματικοῦ τείχους καὶ δηλούμενα ἀντιστοίχως διὰ τῶν ἀριθμῶν B 1 - 4, E 1 - 2 καὶ F 1 - 3 ἐπὶ τοῦ σχεδίου τῆς ἀνασκαφῆς. ΑΔ 1960 Χρον., 248 - 249. ΠΑΕ 1972, 269 εἰκ. 1, 2.

Χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῶν οἰκιῶν ὅλων τῶν συγκροτημάτων εἶναι ἡ παρουσία, ἐντὸς ἀρκετῶν δωματίων τῶν οἰκιῶν, ὀρθογωνίων ἐστιῶν καὶ κτιστῶν θρανίων παρὰ τοὺς τοίχους διὰ τὴν τοποθέτησιν πίθων ἐπ' αὐτῶν. Εἷς τινα ἐπὶ πλέον δωμάτια καὶ αὐτὰς εὐρέθησαν σκαφοειδῇ ἄγγεϊα τοποθετημένα ἐπὶ τοῦ δαπέδου ἢ ἐντὸς λάκκων καὶ χρησιμοποιούμενα διὰ τὴν ἀποθήκευσιν ὕδατος ἢ σιτηρῶν. Αἱ στέγαι τῶν δωματίων ἦσαν ὀριζόντιοι καὶ κατεσκευασμένοι ἐκ πλακῶν σχιστολίθου μετὰ στρώματος πηλοῦ ἐπ' αὐτῶν. Εἰς πολλὰς οἰκίας ἦτο δυνατόν νὰ διακριθοῦν πλείονες οἰκοδομικαὶ φάσεις. Οἱ τοῖχοι τῶν οἰκιῶν, τὸ ὕψος τῶν ὁποίων ὑπερέβαινε τὰ 2 μ., εἶχον κτισθῇ ἐξ ὀλοκλήρου ἐκ πλακῶν σχιστολίθου, ἐνίοτε δὲ διὰ τῶν πλακῶν τούτων ἐσχηματίζοντο τριγωνικὰ παράθυρα. ΠΑΕ 1972, 254, 263 - 264. Ἰδὲ καὶ ΑΕ 1975, 230 - 266.

XLIII. Σάμος (272). — Τὰ ἐπόμενα γεωμετρικὰ λείψανα ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Λείψανα τοῦ ἀρχαιοτέρου βωμοῦ τῆς Ἡρας, εὐρεθέντα ἀνατολικῶς τοῦ ναοῦ καὶ μαρτυρούμενα ἐκ τῆς παρουσίας λιθοστρώτου καὶ τέφρας περιεχούσης γεωμετρικὰ ὄστρακα. ΑΜ 1930, 11 - 12, 1933, 146 - 147, 1959, 2.

(2) Ἑπτὰ φρέατα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἡραίου, τὸ ὕδωρ τῶν ὁποίων ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ θρησκευτικὰ σκοποῦς. Τὰ πέντε τούτων (Α-Ε) ἦσαν ἐν χρήσει κατὰ τὸν 9ον καὶ 8ον π.Χ. αἰῶνα τὰ δὲ δύο ἕτερα (F-G) ἐχρησιμοποιήθησαν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 8ου μέχρι τῶν μέσων περίπου τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος. ΑΜ 1959, 12 - 27 εἰκ. 1.

(3) Λεκάνη, διαστάσεων $0,56 \times 0,98$ μ., κατεσκευασμένη δι' ὀρθίων πλακῶν εἰς τὴν περιοχὴν ΝΑ τοῦ Ἡραίου. ΑΜ 1930, 11.

(4) Τμήματα θεμελίων τριῶν τοῦλάχιστον μικρῶν ὀρθογωνίων ναῖσκων ἀνατολικῶς τοῦ Ἡραίου. Τὰ θεμέλια ταῦτα ἦσαν κατεσκευασμένα ἐκ μικρῶν πλακοειδῶν λίθων καὶ εἶχον πάχος 0,40 - 0,50 μ. ΑΜ 1930, 12 - 13.

(5) Ὁ ἀρχαιότερος ἐκατόμπεδος ναὸς τῆς Ἡρας. Ὁ σηκὸς τοῦ ναοῦ εἶχε μῆκος, ἀπὸ Α πρὸς Δ, 33,50 μ. καὶ πλάτος 6,75 μ. σφάζεται δὲ κυρίως ἡ

νοτία πλευρὰ τούτου. Ἡ εἴσοδος θὰ εὐρίσκετο ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς στενῆς πλευρᾶς ἀλλ' ἡ θέσις τοῦ τοίχου τῆς πλευρᾶς ταύτης δὲν καθωρίσθη. Κατὰ τὸν μακρὸν ἄξονα τοῦ σηκοῦ ὑπῆρχε ξυλίνη κιονοστοιχία, τρεῖς βάσεις τῶν κιόνων τῆς ὁποίας, κατεσκευασμένοι ἐκ μικρῶν λίθων, εὐρέθησαν κατὰ χώραν. Εἰς τὸ βάθος τοῦ σηκοῦ ὑπῆρχε τὸ βάθρον τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς, ὁ ἄξων ὅμως τοῦ βάθρου κεῖται κατὰ τι βορειότερον τοῦ μακροῦ ἄξονος τοῦ ναοῦ καὶ εἶναι οὐχὶ παράλληλος πρὸς τοῦτον. Πέριξ τοῦ σηκοῦ τοῦ ναοῦ, βραδύτερον ἐντὸς τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος, προσετέθη ξυλίνη περίστασις, πλάτους 1,50 μ., λείψανα τῶν βάσεων τῆς ὁποίας εὐρέθησαν κατὰ τὴν νοτίαν πλευρὰν τοῦ ναοῦ. AM 1930, 13 - 20, 1933, 150 - 152. GBGZ, O 13 - 14.

(6) Φρέαρ βάθους 7,50 μ. περιέχον ὑστερογεωμετρικὴν καὶ ἀρχαϊκὴν κεραμικὴν εὐρεθὲν εἰς τὸ Πυθαγόρειον (Τηγάνι). ΑΔ 1968 Χρον., 378.

XLIV. Πανιώνιον (273). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ ὀχυρωματικὸν τεῖχος, περιβάλλον τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου Kaletepe κειμένου βορείως τῆς Μυκάλης, τὸ ὁποῖον περικλείει ἐλλειψοειδῆ περιοχὴν μήκους 205 μ. ἀπὸ Α πρὸς Δ καὶ πλάτους 93 μ. Ἡ πύλη τοῦ τεῖχους ἔκειτο κατὰ τὴν ἀνατολικὴν στενὴν πλευρὰν τῆς ἐλλείψεως, διὰ τὴν κατασκευὴν δὲ τοῦ τεῖχους ἔχουν χρησιμοποιηθῇ ἀργοὶ λίθοι μετρίου μεγέθους, ἀλλ' ἐντὸς αὐτοῦ δὲν εὐρέθησαν ἀξιόλογα λείψανα οἰκίων. Τὰ συνοδεύοντα τὸ τεῖχος ὄστρακα ἦσαν ὑπογεωμετρικῶν χρόνων, χρονολογούμενα εἰς τὸ τέλος τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος. Panionion, 83 - 89, 97 - 100 σχέδ. 2.

XLV. Αἶγινα (274). — Πιθανὰ γεωμετρικὰ λείψανα οἰκίων καὶ ἀποθέτης μὲ ἐκτισμένας τὰς πλευράς, διαστάσεων 2×1 μ. (AE 1895, 240), περιέχων γεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα, ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς πόλεως τῶν ἱστορικῶν χρόνων. AE 1895, 235 - 264. AM 1897, 265 - 333. AA 1925, 318 - 319. W. Kraiker, Aigina, 12, 21, 26 - 40.

XLVI. Κέως (275). — Ὁ χώρος XI τοῦ ἱεροῦ ἐπεσκευάσθη δι' ὀγκολίθων, εὐρεθέντων ἐντὸς αὐτοῦ, καὶ ἐπλακοστρώθη κατὰ τὸν 8ον π.Χ. αἰῶνα. Hesperia 1964, 327, εἰκ. 2, 333.

XLVII. Τήνος (276). — Ἐκ τῆς τοποθεσίας Ξώμπουργο ἔχουν ἀναφερθῇ τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς γεωμετρικῆς περιόδου.

(1) Οἰκοδόμημα θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος, ἐρμηνευθὲν ὡς Θεσμοφόριον ὑπὸ τοῦ ἀνασκάψαντος. Τὸ οἰκοδόμημα ἀπετελεῖτο ἐκ τεσσάρων κυρίων χώρων ἐκτεινομένων ἀπὸ Α πρὸς Δ καὶ προσιτῶν ἐκ Νότου. Οἱ δύο πρῶτοι πρὸς Δ ἡῶροι I - II ἦσαν ὀρθογώνια δωμάτια διαστάσεων ἑκαστον $5,30 \times 4,75$ μ. μὲ τὴν εἴσοδον ἐπὶ τῆς νοτίας πλευρᾶς αὐτῶν. Εἰς τὸ μέσον

τοῦ δωματίου II ὑπῆρχε κατασκευὴ εἰς σχῆμα Π ἀβεβαίου χρήσεως. Ὁ τρίτος πρὸς Α χώρος III ἦτο ἴσως αὐλή. Ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τούτου ὑπῆρχε ναῖσκος, ἀποτελούμενος ἀπὸ πρόδομον μὲ τὴν εἴσοδον πρὸς Ν καὶ σηκὸν διαστάσεων $2,79 \times 2,74$, καὶ ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ χώρου III ὑπῆρχεν ἐσχάρα, διαστάσεων $1,10 \times 1,18$ μ. καὶ ὕψους 0,12 μ., σχηματιζομένη διὰ πλακῶν καὶ περιέχουσα τέφραν. Πλησίον τῆς ἐσχάρας ὑπῆρχε κυκλικὴ βάσις περιρραντηρίου ὕψους 0,56 μ. Ὁ τελευταῖος πρὸς Α χώρος IV, μήκους ἀπὸ Α πρὸς Δ 6 μ., ἐχωρίζετο διὰ τοίχου εἰς δύο μέρη. Τὸ βορειότερον τούτων κατελαμβάνετο ὑπὸ πίθων, αἱ βάσεις τῶν ὁποίων διετηροῦντο ἐπὶ τοῦ δαπέδου, ἐπὶ τῆς δυτικῆς δὲ πλευρᾶς τοῦ νοτιωτέρου ὑπῆρχε μικρὸν δωμάτιον μὲ τὴν εἴσοδον πρὸς Α. Ἐντὸς τοῦ χώρου II καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ οἰκοδομήματος εὐρέθησαν πολυάριθμα τεμάχια πηλίνων πίθων μὲ ἀνάγλυφον κόσμησιν, χρονολογοῦντα τοῦτο εἰς τὸ τέλος τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος, ἢ χρήσις ὅμως τοῦ οἰκοδομήματος παρετάθη καὶ μετὰ ταῦτα. ΠΑΕ 1952, 531 - 540, 1953, 259 - 266 πίν. I. GBGZ, O 10, O 50.

(2) Λείψανα οἰκισμοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς μὲ τὸ προηγούμενον οἶκημα περιοχῆς ἀποτελούμενα ἐξ ἄλλων οἰκοδομημάτων ἢ τοίχων οἰκοδομημάτων, κρήνης καὶ ἐτέρας ἐσχάρας, διὰ τὴν χρονολόγησιν ὅμως τῶν ὁποίων δὲν παρέχονται ἐπαρκεῖς πληροφορίες. ΠΑΕ 1952, 540 - 542, 1955, 259 - 260, 1958, 220 - 222.

XLVIII. Δ ἡ λ ο ς (281). — Τὰ ἐπόμενα ἐκ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων τῆς θέσεως ἀνήκουν ἐν μέρει πιθανῶς εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους.

(1) Ὁ ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης εὐρισκόμενος σήμερον λιμενοβραχίων, μήκους 100 μ., ὁ προστατεύων τὸν κύριον λιμένα τῆς νήσου ἀπὸ Β καὶ Δ εἶναι γεωμετρικῶν πιθανῶς χρόνων (BCH 1916, 5 - 73) ἂν καὶ ἡ χρονολόγησις αὕτη ἔχει ἀμφισβητηθῇ (Délös Primitive, 220). GBGZ, O 62.

(2) Τὸ μετὰ τῶν YE III Γ δεδομένων μνημονευθὲν (I A, XXXVII, 1) ἀνωτέρω οἰκοδόμημα Γ τὸ εὐρισκόμενον ἀνατολικῶς τοῦ οἴκου τῶν Ναξίων, μήκους, ἀπὸ Β πρὸς Ν, 7,95 μ. καὶ πλάτους 3,55 μ., εἶναι πιθανὸν νὰ ἀνήκῃ εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους. Archit. Délös I, 14 - 16. Délös Primitive, 51 - 93. GBGZ, O 5.

(3) Τὸ ὀρθογώνιον οἶκημα ὑπὸ τὸν Οἶκον τῶν Ναξίων, τὸ μνημονευθὲν μετὰ τῶν YE III Γ δεδομένων (I A, XXVII, 2) ἀνωτέρω, ἀνήκει ἐνδεχομένως εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους ἐπίσης. Archit. Délös I, 17, 109. Délös Primitive, 215 - 218. GBGZ, O 19.

(4) Ὁ ἀρχαιότερος ναὸς τῆς Ἥρας ἐπὶ τοῦ ὄρους Κύνθου, τῶν ἀρχῶν τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος, δύναται ἐπίσης νὰ μνημονευθῇ ἐνταῦθα. Ὁ ναὸς οὗτος

ἦτο τετραπλεύρου σχήματος, διαστάσεων $2,80 \times 2,85 - 3,40$ μ., ἔχων τὴν εἴσοδον ἐπὶ τῆς νοτίας πλευρᾶς. Παρὰ τὸν βόρειον τοῖχον τοῦ οἰκοδομήματος καὶ ἔναντι τῆς εἰσόδου ὑπῆρχε κτιστὸς ἀναβαθμὸς, δέκα δὲ λίθιναι βάσεις κιόνων εὐρεθεῖσαι εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ναοῦ ἔχουν ἐρμηνευθῇ ὡς λείψανα τῆς περιστάσεως τοῦ ναοῦ. Archit. Délos I, 79. Délos Primitive, 162, 259. Délos XI, 145 - 152. GBGZ, O 23 - 24.

(5) Ὁ ἀρχαιότερος ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος E, ὀρθογώνιον οἰκοδόμημα διαστάσεων $9,60 \times 8,60$ μ. μὲ τὴν εἴσοδον πρὸς A, χρονολογούμενος εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀρχαϊκῆς περιόδου δύναται ἐπίσης νὰ μνημονευθῇ. Archit. Délos I, 48, 118. Délos Primitive, 216, 252. GBGZ, O 24.

(6) Μεμονωμένα λείψανα τοίχων, ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ ἱεροῦ, τῆς γεωμετρικῆς περιόδου. Délos Primitive, 220. GBGZ, O 64.

XLIX. Μίλητος (282). — Τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ἑλληισοειδῆς κατασκευὴ ἐκ λίθων, μήκους 2 μ., περιβαλλομένη ὑπ' ὀρθογωνίου τοίχου μερικῶς σωθέντος, εὐρεθεῖσα δὲ βορείως τοῦ ἀρχαιότερου ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ἀνήκουσα εἰς ὑστέρους γεωμετρικοὺς χρόνους. IM 1959 - 60, 76 - 85. G. Kleiner, Alt-Milet, 14 - 17. GBGZ, O 31.

(2) Καμπυλόγραμμα οἰκοδομήματα A καὶ B εὐρεθέντα ἐντὸς τῆς νοτίου πλευρᾶς τοῦ ἑλληνιστικοῦ-ῥωμαϊκοῦ τείχους τῆς πόλεως. Ἀμφότερα τὰ οἰκοδομήματα εἶχον μήκος μεγαλύτερον τῶν 6 μ. ὁ δὲ μακρὸς ἄξων τοῦ μὲν A, τὸ πλάτος τοῦ ὁποίου ἦτο $5,20$ μ., ἐξετείνετο ἀπὸ A πρὸς Δ, τοῦ δὲ B, τὸ πλάτος τοῦ ὁποίου ἦτο $5,60$ μ., ἐξετείνετο ἀπὸ B πρὸς N. Ἐντὸς τοῦ οἰκήματος A εὐρέθη κυκλοτερὴς ἐστία, μεταξὺ δὲ τῶν δύο οἰκημάτων ὑπῆρχε βόθρος. Ἀμφότερα τὰ οἰκοδομήματα χρονολογοῦνται εἰς τοὺς ὑστέρους γεωμετρικοὺς χρόνους, ἐκαλύπτοντο δὲ ὑπὸ στρώματος πυρπολήσεως, ἄνωθεν τοῦ ὁποίου εἶχον κατασκευασθῇ τὰ κατωτέρω περιγραφόμενα ὀρθογώνια ὑπογεωμετρικὰ οἰκήματα C καὶ D. G. Kleiner, Alt-Milet, 21 - 23. IM 1973 - 74, 69 - 71, 78 - 80, 83 - 85.

(3) Κυκλοτερὴς ἐστία καὶ λείψανα ἄλλων τοίχων ἐκ τῆς αὐτῆς περιοχῆς. IM 1975, 39.

(4) Ὀρθογώνια ὑπογεωμετρικὰ οἰκήματα C καὶ D, ἀκολουθοῦντα ὑπὲρ τὰ ἑλληισοειδῆ, ὡς παρατηρήθη καὶ εἰς τὸν οἰκισμὸν τῆς Σμύρνης. IM 1973 - 74, 71 - 75, 81, 85.

(5) Δύο τοῖχοι γεωμετρικῆς οἰκίας, μήκους $4,20$ καὶ $4,40$ μ. ἀντιστοιχῶς, τεμνόμενοι κατ' ὀρθὴν γωνίαν εὐρεθέντες δὲ ἀνατολικῶς τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς. IM 1959 - 60, 38 - 40.

(6) Εὐθύγραμμοι καὶ καμπυλόγραμμοι τοῖχοι οἰκοδομημάτων τῶν ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων εὐρεθέντες παρὰ τὸ ἀρχαῖκόν τεῖχος ἐπὶ τοῦ λόφου Kalabaktepe. Milet I (8), 29 - 33 πίν. 16, 2. GBGZ, O 68.

L. Δίδυμα (283). — Λείψανα τῶν τοίχων τῶν δύο μακρῶν πλευρῶν τοῦ γεωμετρικοῦ σηκοῦ τοῦ τεμένους τοῦ Ἀπόλλωνος, αἵτινες συνέκλινον ἐλαφρῶς πρὸς Ἀνατολὰς. AA 1963, 333 - 334. IM 1970 Beiheft 9, 13 - 14. GBGZ, O 59.

LI. Ἰασὸς (284). — Τὰ ἐπόμενα γεωμετρικὰ λείψανα ἔχουν γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Λείψανα ὀχυρώσεως, μήκους 80 μ. καὶ πάχους 0,80 μ., μετὰ πολυαριθμῶν μεταγενεστέρων ἐπιδιορθώσεων, εὐρεθέντα κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς ἀκροπόλεως. Annuario 1961 - 62, 527 - 534. GBGZ, O 56 - 57.

(2) Τεμάχια τοίχων οἰκῶν καὶ ἐν φρέαρ ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ, συνοδευόμενα ἀπὸ γεωμετρικὴν κεραμικὴν. Annuario 1965 - 66, 417, 563, 1967 - 68, 555 - 556, 1969 - 70, 502 - 508.

LII. Πάρος (288). — Ἐκ τῆς θέσεως εἶναι γνωστὰ τὰ ἐπόμενα γεωμετρικὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα.

(1) Ὁρθογώνιος θάλαμος, μήκους 8 μ., κατὰ τὸ νότιον μέρος τοῦ ὁποίου εὐρέθη ὀρθογώνιος ἐξ ὀρθίων πλακῶν κατασκευή, χρησιμεύουσα ὡς χῶρος ἀποθηκέυσεως ἢ ὡς ἐστία. Ὁ ἐν λόγῳ θάλαμος εὐρέθη ἐπὶ τοῦ λόφου τῶν Κουκουναριῶν καὶ εἰς τὰς τάφρους C3 καὶ D3. Ἔργον 1977, 151.

(2) Τμήμα ὀρθογωνίου οἰκοδομήματος, ἐκ τῆς αὐτῆς μὲ τὸ προηγούμενον περιοχῆς, τοῦ ὁποίου ἀπεκαλύφθη ὁ βόρειος τοῖχος εἰς μῆκος 9 μ. καὶ ἡ ΒΑ γωνία αὐτοῦ. Ὁ τοῖχος τοῦ οἰκοδομήματος εἶχε κατασκευασθῇ ἐπιμελῶς παρ' αὐτὸν δὲ εὐρέθη ἀγωγὸς ὕδατος ἐκ πλακῶν καὶ τεμάχιον ἀναγλύφου πίθου. Ἔργον 1977, 151 - 152.

(3) Τοῖχος τρίτου οἰκοδομήματος εὐρεθέντος ἐπὶ τοῦ λόφου τῶν Κουκουναριῶν, ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, κατεσκευασμένος ἐκ σχιστολίθων. Ἔργον 1977, 151.

(4) Ἀψιδωτὸν οἰκοδόμημα, ἔχον τὴν ἀψίδα ἐπὶ τῆς βορείου πλευρᾶς, καὶ ἄλλα ἐλλειψοειδῆ οἰκοδομήματα. Ἔργον 1978, 53, 1979, 23 - 24, 1980, 38 - 39.

(5) Ὁχυρωματικὸν κυκλοτερὲς τεῖχος μεγίστης διαμέτρου 120 μ. καὶ λείψανα οἰκοδομημάτων ἐντὸς καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ, γεωμετρικῶν καὶ ἀρχαϊκῶν χρόνων, εὐρεθέντα κατὰ τὸ βόρειον ἄκρον τῆς νήσου Οἰκονόμου. ΠΑΕ 1974, 186 - 188, 1975, 205 - 209.

(6) Ἐτερον ὀχυρωματικὸν τεῖχος, παρεμφερὲς πρὸς τὸ προηγούμενον ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν, καὶ τάφρος πλάτους 3 - 3,50 μ. παρ' αὐτό, περικλείοντα λείψανα οἰκισμοῦ εὐρεθέντα ἐπὶ τῆς νήσου Φιλιζίου. ΠΑΕ 1974, 189, 1975, 209.

(7) Ὁ περίβολος καὶ οἱ δύο βωμοὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Δηλίου, τῆς ἀρχαιοτέρας περιόδου λατρείας εἰς τὴν θέσιν, πιθανῶς πρέπει νὰ χρονολογηθοῦν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. Delion, 8 - 15, 67 - 83, 83 - 107. GBGZ, O 69.

(8) Τοῖχοι τινες τοῦ οἰκισμοῦ τῆς Παροικίας πιθανὸν νὰ ἀνήκουν εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους, ἂν κρίνῃ τις ἐκ τῆς κεραμικῆς. ΑΜ 1917, 73 - 88.

ΛΙΙΙ. Νάξος (289). — Τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς νήσου ἀνήκουν εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους.

(1) Ἐκ τῆς θέσεως Γκρόττα καὶ ἄνωθεν τῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ, ὑπομνηναϊκῶν καὶ πρωτογεωμετρικῶν ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων ἔχουν ἀναφερθῇ τεμάχια εὐθυγράμμων τοίχων (ΠΑΕ 1950, 271 - 279, 1951, 214 - 220, 222, 1959, 186 - 187, 1963, 148 - 153, 1967, 112 - 119), ἐνίοτε ἐκπροσωποῦντα τρεῖς διαδοχικὰς φάσεις ἐντὸς τῆς γεωμετρικῆς περιόδου (ΠΑΕ 1967, 118), μία ἡμικυκλικὴ ἐστία (ΠΑΕ 1959, 186 - 187), εἷς ἱπνὸς καὶ μία οἰκία (οἰκία Δ) χρησιμοποιοῦντα κατὰ τὴν πρῶμον γεωμετρικὴν περίοδον. ΠΑΕ 1967, 112 - 119. GBGZ, O 69.

(2) Τοῖχοι καμπυλογράμμων οἰκοδομημάτων ἐκ τῆς αὐτῆς μετὰ τῶν προηγούμενων λειψάνων περιοχῆς, γεωμετρικῶν ἐνδεχομένως χρόνων. ΠΑΕ 1961, 193.

(3) Ἐκ τῆς περιοχῆς τῶν Ἀπλωμάτων τεμάχια τοίχων, ἐν οἷς καὶ καμπυλόγραμμα ἀκανόνιστον τμήμα τοίχου ἐξ ἀργῶν λίθων. ΠΑΕ 1963, 153.

(4) Ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Τσικαλαριοῦ περίβολος, εὐρεθεῖς περὶ τὰ 4,50 μ. ἀνατολικῶς τοῦ τύμβου 6, μεγίστης διαμέτρου 4,50 μ. μετὰ τὸ ἀνοιγμα πρὸς Δ, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε πλάξ, διαστάσεων 1,60 × 1,30 μ., ἐρμηνευθεῖσα ὡς τράπεζα προσφορῶν, καὶ τέσσαρα ἀγγεῖα. ΑΔ 1965 Χρον., 517 - 518.

(5) Ὁρθογώνιον κτίσμα, διαστάσεων 3,60 × 2,20 μ., εὐρεθὲν ΒΔ τοῦ τύμβου 1, τὸ ὁποῖον διὰ σειρᾶς λίθων διαιρεῖται εἰς δύο χώρους. Εἰς τὸν ἀνατολικώτερον τῶν δύο τούτων χώρων ὑπῆρχον ἱχνη πυρᾶς, ὄστρακα ἀγγείων καὶ λείψανα ὀστέων. ΑΔ 1965 Χρον., 518.

(6) Τετράπλευρον κτίσμα, ἐσωτερικῶν διαστάσεων 3,80 - 4,50 × 5 μ. μετὰ λειψάνων πλακοστρώσεως, εὐρεθὲν νοτίως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4 περιγραφέντος ἀνωτέρω περιβόλου. ΑΔ 1966 Χρον., 391 - 392.

(7) Κτηριακὸν συγκρότημα, διαστάσεων 18 × 15 μ., εὐρεθὲν εἰς τὸ ΝΑ ἄκρον τοῦ νεκροταφείου καὶ ΝΔ τοῦ τύμβου 13. Τὸ συγκρότημα τοῦτο ἀπε-

τελείτο ἐκ τριῶν συνεχομένων οἰκοδομημάτων, ἕκαστον τῶν ὁποίων περιλαμβάνει τρεῖς χώρους, ἥτοι δύο δωμάτια καὶ αὐλὴν ἐνδεχομένης. ΑΔ 1966 Χρον., 395.

(8) Ἔτερον κτίσμα, διαστάσεων 12×4 μ., ἀποτελούμενον ἐκ δύο συνεχομένων χώρων, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον δύο τετράπλευροι κατασκευαὶ ἐρμηνευθεῖσαι ὡς ἐστίαι. ΑΔ 1966 Χρον., 395.

(9) Κτηριακὸν συγκρότημα κατὰ τὴν ΒΑ ἄκραν τοῦ νεκροταφείου, ἀποτελούμενον ἐκ δύο ἀνίσων δωματίων, ἐνὸς ἀνατολικοῦ ὀρθογωνίου, διαστάσεων 10×5 μ., καὶ μικροτέρου, διαστάσεων $1,95 - 2,25 \times 2,05$ μ., ἐπὶ τῆς δυτικῆς στενῆς πλευρᾶς τοῦ προηγουμένου. Ἐντὸς τοῦ μεγάλου δωματίου εὐρέθησαν 6 λίθινοι πεσσοὶ εἰς δύο σειράς, χρησιμοποιοιθέντες ἴσως ὡς βάσεις ξυλίνων κιόνων, οἱ 4 τῶν ὁποίων ἐπλαισίουν ἐστίαν διαστάσεων $0,82 \times 0,92$ μ. Τὸ δάπεδον τοῦ οἰκήματος ἦτο πλακόστρωτον τμήματα δὲ τοῦ πλακοστρώτου τούτου εἶχον διασθῆ. ΑΔ 1966 Χρον., 395. GBGZ, O 21, O 51.

LIV. Δονοῦσα (290). — Τὰ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων περιγραφέντα (III A, XXVIII) ἀνωτέρω ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς θέσεως ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον, εἰς ἣν καὶ κυρίως ἀνήκουν, καὶ πρέπει νὰ μνημονευθοῦν αὐθις ἐνταῦθα. ΑΔ 1969 Χρον., 390 - 392, 1970 Χρον., 426 - 428, 1971 Χρον., 466 - 467, 1973 Χρον., 544 - 547. AAA 1971, 210 - 214, 1973, 256 - 259.

LV. Σίφνος (291). — Ἐκ τῆς νήσου ἔχουν γνωσθῇ τὰ ἐπόμενα λείψανα τῶν γεωμετρικῶν χρόνων.

(1) Τμήμα τοίχου πάχους 0,70 μ. ἐρμηνευθὲν ὡς λείψανον ὀχυρώσεως, εὐρεθὲν δὲ ἐπὶ τοῦ Κάστρου. BSA 1949, 9 εἰκ. 1 α.

(2) Λείψανα δύο ἢ τριῶν ὀρθογωνίων οἰκίδων ἐπίσης ἐκ τοῦ Κάστρου. Ἡ μία τούτων ἀπετελείτο ἐξ ἐνὸς τετραπλεύρου δωματίου, τῆς ἐτέρας σφίζονται δύο τοῖχοι, ἐγγὺς τοῦ ἐνὸς τῶν ὁποίων ὑπῆρχε κτιστὸς ἀναβαθμὸς, χρησιμεύων ἴσως ὡς κλίνη, καὶ βάσις ξυλίνου κιόνος. BSA 1949, 8 - 9 εἰκ. 1, πίν. 4.

(3) Λείψανα ἐτέρων 4 οἰκίδων, κατὰ τὴν ΝΑ κλιτὸν τοῦ Κάστρου, τινὲς τῶν ὁποίων εἶχον κτιστοὺς ἀναβαθμοὺς παρὰ τοὺς τοίχους καὶ βάσεις ξυλίνων κιόνων. BSA 1949, 11 - 16. GBGZ, O 25, O 50.

(4) Ἐπισκευαὶ καὶ προσθήκαι εἰς τὸ YE III B τεῖχος τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. ΑΔ 1970 Χρον., 434. ΠΑΕ 1975, 235.

(5) Πέντε τοῦλάχιστον ὀρθογώνιοι οἰκίαι (Α-Ε) ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου, δύο τῶν ὁποίων ἀπετελοῦντο ἐξ ὀκτῶ τοῦλάχιστον δωματίων ἐκάστη. Ἡ οἰκία Α εἶχε μῆκος, ἀπὸ Α πρὸς Δ, 24 μ. καὶ πλάτος

15,50 μ. Ἡ οἰκία Δ εἶχε μήκος, ἀπὸ Β πρὸς Ν, 16,60 μ. καὶ πλάτος 6,60 μ. Ἡ οἰκία Γ, ἀποτελουμένη ἐκ τριῶν δωματίων, ἔκειτο ἀνατολικῶς τῆς οἰκίας Δ, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐχωρίζετο δι' ὁδοῦ πλάτους 2,30 μ. ΑΔ 1970 Χρον., 432 - 433 σχέδ. 1. ΠΑΕ 1975, 235 - 237, 1976, 284 - 286. Ἔργον 1977, 139 - 144, 1978, 51, 1980, 39.

LVI. Ῥόδος (301). — Τὰ ἐπόμενα δεδομένα, τοῦ τέλους τοῦ 8ου καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος, προέρχονται ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ τῶν Βρουλιῶν (χάρτης, Vroulia, 1, εἰκ. 1).

(1) Ὀχυρωματικὸν τεῖχος, μήκους 300 μ. περίπου, προφυλάσσον ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς ξηρᾶς τὸ τμήμα τῆς ἀκτῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔκειτο ὁ οἰκισμὸς. Τὸ τεῖχος ἦτο κατεσκευασμένον ἐξ ἀργῶν λίθων, εἶχε πάχος 1,30 μ. καὶ ὕψος 1 - 1,25 μ. καὶ ἐχρησίμευεν ὡς θεμελίωσις πλινθίνης ἀνωδομῆς, κατὰ τὸν ἀνασκάψαντα. Τὸ δυτικώτερον τμήμα τοῦ τείχους εἰς μήκος 177 μ. εἶναι εὐθύγραμμον, εἴτα προβάλλεται κατ' ὀρθὴν γωνίαν ἐξωτερικῶς καὶ ἐν συνεχείᾳ διακόπτεται ἐπὶ τι ἀνατολικώτερον, διὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς πύλης ἐνδεχομένως, διότι εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὑπάρχει ἐπίμηκες οἰκοδόμημα, διαστάσεων $13,30 \times 6,70$ μ., ἐρμηνευθὲν ὡς πύργος ὑπὸ τοῦ ἀνασκάψαντος. Κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν πλευρὰν τοῦ εὐθυγράμμου τμήματος τοῦ τείχους ὑπάρχουν κατεσκευασμέναι αἱ οἰκίαι τοῦ οἰκισμοῦ. Vroulia, 90 - 97, πίν. 2 καὶ χάρτης ἐκτὸς κειμένου.

(2) Ὁρθογώνιον ἱερὸν, διαστάσεων $8,38 \times 4,66 - 4,70$ μ., κείμενον ἐκτὸς τοῦ τείχους παρὰ τὴν ἀκτὴν καὶ ΒΑ τοῦ οἰκισμοῦ (Β ἐπὶ τοῦ χάρτου). Τὸ ἱερὸν ἠρευνήθη ὑπὸ τῶν χωρικῶν πρὸ τῆς συστηματικῆς ἀνασκαφῆς τῆς θέσεως. Οἱ τοῖχοι δὲ τούτου ἦσαν κατεσκευασμένοι διὰ μικρῶν ἀργῶν λίθων καὶ εἶχον πάχος 0,47 - 0,50 μ. καὶ ὕψος 0,40 μ. ἄνωθεν τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους. Κατὰ τὴν ἀνατολικὴν στενὴν πλευρὰν οἱ δύο μακροὶ τοῖχοι προεβάλλοντο ὡς παραστάδες, διότι δὲν ὑπῆρχε τοῖχος ἐπὶ τῆς στενῆς ταύτης πλευρᾶς τοῦ ἱεροῦ. Εἰς τὸ μέσον τοῦ οἰκοδομήματος ὑπῆρχε πώρινος βωμὸς καὶ παρ' αὐτὸν βόθρος προσφορῶν, σειρὰ δὲ πλακῶν ἐπὶ τοῦ δαπέδου ἐκατέρωθεν τοῦ βωμοῦ διήρει τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἱεροῦ εἰς δύο μέρη. Vroulia, 8 - 26, πίν. 1, Β ἐπὶ τοῦ χάρτου.

(3) Ἱερὸν εὐρισκόμενον ἐντὸς τοῦ τείχους καὶ παρὰ τὸν μνημονευθέντα ἀνωτέρω πύργον. Τὸ ἱερὸν τοῦτο ἦτο ὑπαίθριον περιτειχισμένον τέμενος, μήκους 30,25 μ. ἀπὸ Α πρὸς Δ καὶ πλάτους 17 - 19 μ., ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον δύο βωμοὶ καὶ βόθρος προσφορῶν κατὰ τὸ ΝΑ ἄκρον καὶ ἕτερος βωμὸς καὶ βόθρος κατὰ τὴν ΒΔ πλευρὰν. Vroulia, 98 - 108, πίν. 2, ΙΙΙ ἐπὶ τοῦ χάρτου.

(4) Ἀγορὰ τοῦ οἰκισμοῦ ἀποτελουμένη ἀπὸ ὀρθογώνιον χώρον, μήκους περίπου 24 μ. καὶ πλάτους κατὰ τι μικρότερον τοῦ πλάτους τοῦ τελευταίου

περιγραφέντος ἱεροῦ, ἐν συνεχείᾳ τοῦ ὁποίου ἐκτείνεται πρὸς Α. Vroulia, 108 - 112, IV ἐπὶ τοῦ χάρτου.

(5) Δύο συγκροτήματα ὀρθογωνίων οἰκιῶν, τεταγμένων εἰς δύο παραλλήλους σειρὰς (I καὶ II ἐπὶ τοῦ χάρτου). Τὸ συγκρότημα I ἀπετελεῖτο ἐκ 39 δωματίων, διαστάσεων ἑκαστον $3,30 \times 3,90$ μ. τεταγμένων εἰς εὐθεῖαν γραμμὴν ὀπισθεν τοῦ εὐθυγράμμου τμήματος τοῦ τείχους, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιοῦν ὡς βόρειον τοῖχον πᾶσαι αἱ οἰκίαι. Τὸ συγκρότημα II ἀπετελεῖτο ἐκ 10 περίπου ὁμοίων οἰκιῶν κειμένων εἰς εὐθεῖαν γραμμὴν περὶ τὰ 25 μ. νοτιώτερον τῶν προηγούμενων ἐντὸς τοῦ τείχους. Αἱ θύραι πρέπει νὰ ἔκείντο ἐπὶ τῶν νοτίων πλευρῶν τῶν οἰκιῶν, πρὸ τῶν ὁποίων ἐνίοτε ὑπάρχουν πρόδομοι καὶ αὐλαί. Vroulia, 112 - 124. GBGZ, O 50.

LVII. Χανιὰ (302). — Πενιχρὰ λείψανα τοίχων καὶ στρώματα κατοικήσεως γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς συνοικίας Καστέλλι τῶν Χανίων. ΑΔ 1971 Χρον., 508, 1972 Χρον., 637.

LVIII. Ἀμνισὸς (308). — Λείψανα ὑπαιθρίου γεωμετρικοῦ ἱεροῦ τοῦ Διὸς Θενάτα, κατασκευασθέντος ἐπὶ τῶν ἐρειπίων μινωικοῦ οἰκοδομήματος, τμήματα τῶν τοίχων τοῦ ὁποίου καὶ ἐχρησιμοποίησε, καὶ πυρὰ προσφορῶν, περιέχουσα κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα γεωμετρικῶν καὶ ἀρχαϊκῶν χρόνων. ΠΑΕ 1933, 93 - 100, 1934, 128 - 130, 1935, 196 - 203. GBGZ, O 63.

LIX. Γοῦρνες (310). — Ἴχνη γεωμετρικῆς οἰκίας ἀναφέρονται χωρὶς νὰ περιγράφωνται ἐκ τῆς θέσεως. ΑΔ 1915, 63.

LX. Καλὸ Χωριὸ (312). — Πενιχρὰ λείψανα οἰκισμοῦ μνημονευθέντα μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III A, XXX) ἀνωτέρω. Κρ. Χρον. 1947, 639, 1951, 98, 99.

LXI. Κνωσὸς (318). — Τὰ ἐπόμενα λείψανα τῶν γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Κνωσοῦ.

(1) Λείψανα οἰκοδομήματος, εὐρεθέντα ΝΔ τοῦ ἀνακτόρου καὶ ἀποτελούμενα ἐκ τριῶν τοίχων περιβαλλόντων δάπεδον καὶ ἐστίαν, ἐρμηνευθέντα δὲ ὡς πιθανὰ λείψανα ἱεροῦ, ἢ χρήσις τοῦ ὁποίου ὁμως συνεχίσθη κατὰ τοὺς ἀρχαϊκοὺς καὶ ἱστορικοὺς χρόνους. JHS 1977 AR, 19 - 20, εἰκ. 1 ἀριθ. 5.

(2) Ἀνεπαρκῶς γνωστὰ λείψανα οἰκιῶν ἐκ τῆς αὐτῆς περιοχῆς. Survey, 19 ἀριθ. 107. BSA 1972, 77 - 98.

(3) Φρέατα, περιέχοντα γεωμετρικὴν κεραμικὴν, ἐκ τῆς περιοχῆς ΝΔ τοῦ ἀνακτόρου καὶ ἐξ ἄλλων περιοχῶν. Survey, 19, ἀριθ. 109. BSA 1960, 159 - 171, 1972, 77 - 98.

LXII. Ἀνάβλοχος (319). — Λείψανα ὀχυρωματικῶν καὶ ἀναλημματικῶν τοίχων καθὼς καὶ τοίχων οἰκιῶν ὡς καὶ ἀποθέτης ἱεροῦ, περιέχων πῆλινα εἰδῶλια γεωμετρικῶν καὶ ἀρχαϊκῶν χρόνων, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. BCH 1929, 528 - 529, 1931, 372 - 373, 379. AA 1930, 162 - 163. Ar. Cr., 326.

LXIII. Δρηρὸς (322). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ τὰ ἐπόμενα λείψανα.

(1) Οἰκοδόμημα ἀνασκαφέν ὑπὸ τοῦ Ξανθοῦδίδου ἐπὶ τοῦ δυτικωτέρου τῶν δύο λόφων τῆς θέσεως (διάγραμμα τῆς περιοχῆς ἐν BCH 1937, 6 εἰκ. 2). Τὸ οἰκοδόμημα, τὸ ὁποῖον ὁ ἀνασκάψας ἡρμήνευσε ὡς ναόν, εἶχε μῆκος ἀπὸ ΒΔ πρὸς ΝΑ 24 μ. καὶ πλάτος 10,70 μ. δι' ἐγκαρσίου δὲ τοίχου διηρεῖτο εἰς πρόναον, κατέχοντα τὴν ΝΑ στενὴν πλευρὰν, καὶ σηκόν. Ἐντὸς τοῦ σηκοῦ ὑπῆρχε πλακόστρωτος περιοχὴ καὶ παρ' αὐτὴν ἐσχάρα μὲ ἴχνη πυρὸς ὡς καὶ δύο λίθιναι βάσεις κίωνων κεκινημέναι ἐκ τῆς ἀρχικῆς θέσεώς των. Παρὰ τὴν ἐξωτερικὴν πλευρὰν τοῦ οἰκήματος καὶ ἐγγὺς τῆς ΒΑ γωνίας τοῦ προδόμου ὑπῆρχε τετράγωνον δωματίον διαστάσεων 4×4 μ. Χαλκᾶ τινα ἀντικείμενα, δύο ἀγγεῖα, ὧν τὸ ἐν τῶν ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων καὶ ἄλλα μικρὰ ἀντικείμενα εὐρέθησαν ἐγγὺς τοῦ οἰκοδομήματος. AD 1918 Παράρτ. I, 25 - 28. BCH 1937, 8.

(2) Ναὸς ἀνασκαφείς ὑπὸ τοῦ Μαρινάτου ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου, ἀνατολικώτερον τῆς προηγουμένης θέσεως. Ὁ ναὸς ἀπετελεῖτο ἐξ ἑνὸς ὀρθογωνίου δωματίου, ἐξωτερικοῦ μήκους 10, 80 - 10,90 μ. ἀπὸ Β πρὸς Ν καὶ πλάτους 7,20 μ., ἔχοντος τὴν εἴσοδον ἐπὶ τῆς βορείας στενῆς πλευρᾶς. Ἐντὸς τοῦ ναοῦ, κατὰ τὸν μακρὸν ἄξονα αὐτοῦ καὶ ἔναντι τῆς εἰσόδου, ὑπῆρχε κυλινδρική λιθίνη βάση κίονος καὶ ὀρθογώνιος ἐστία νοτιώτερον, πρὸ δὲ τοῦ νοτίου τοίχου τοῦ σηκοῦ καὶ ἐγγὺς τῆς ΝΔ γωνίας ὑπῆρχε κτιστὸς ἀναβαθμὸς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εὐρέθησαν πῆλινα καὶ χαλκᾶ ἀναθήματα, καὶ λάκκος σχηματιζόμενος δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ περιέχων λείψανα προσφορῶν, κέρατα αἰγῶν καὶ χαλκᾶ ἀγαλμάτια. Ὁ ἐξωτερικὸς τοίχος τοῦ ναοῦ, πάχους 0,70 μ., εἶχε κατασκευασθῇ ἐκ μικρῶν ὀρθογωνίων λίθων, παρέχων ἐντύπωσιν ψευδοῖσοδομικοῦ, διητρεῖτο δὲ εἰς ὕψος 2,50 μ. Ἡ διαμόρφωσις τοῦ χώρου πρὸ τῆς εἰσόδου δὲν ἦτο σαφὴς ἐκ τῶν εὐρεθέντων λειψάνων. Ὁ ναὸς χρονολογεῖται εἰς τὸ τέλος τοῦ 8ου ἢ τὴν ἀρχὴν τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος καὶ ἀνῆκεν εἰς τὸν Πύθιον ἢ τὸν Δελφίνιον Ἀπόλλωνα.

ΠΑΕ 1935, 203 - 212. BCH 1936, 219 - 256, 1937, 10 - 15. GBGZ, O 4 - 7.

(3) Σειρά βαθμίδων, καμπτομένη κατ' ὀρθὴν γωνίαν εἰς τὰ δύο ἄκρα, εὐρεθεῖσα δυτικῶς τοῦ τελευταίου περιγραφέντος ναοῦ καὶ ἐρμηνευθεῖσα ὡς ἀμφιθέατρον ἢ ἀγορά. Τὰ δύο τελευταῖα περιγραφέντα οἰκοδομήματα θεωροῦνται σύγχρονα. BCH 1937, 10 - 11. GBGZ, O 59 - 60.

(4) Λείψανα οἰκιῶν μεταξὺ τῶν δύο λόφων, ἀβεβαίου χρονολογίας, συνοδευόμενα ἀπὸ τεμάχια πίθων μὲ ἀνάγλυφον κόσμησιν καὶ ἄλλα μικρὰ εὐρήματα, μαρτυροῦντα κατοίκησιν τῆς θέσεως ἀπὸ γεωμετρικῶν μέχρις ἐλληνιστικῶν χρόνων. ΑΔ 1918 Παράρτ. I, 28 - 29. BCH 1937, 8.

LXIV. Σ π η λ ι α ρ ῖ δ ι α (331). — Λείψανα ἀνεπαρκῶς γνωστῆς γεωμετρικῆς καὶ ἀρχαϊκῆς οἰκίας. BCH 1922, 522.

LXV. Λ α τ ῶ (337). — Μικρὸν ἱερὸν, διαστάσεων $2 \times 2,50$ μ., βωμὸς καὶ ἀποθήτης, περιέχων πῆλινα εἰδῶλια γεωμετρικῶν καὶ ἀρχαϊκῶν χρόνων, εὐρεθέντα ἐπὶ τοῦ ὑψώματος Φύλακας. RA 1913 (I), 278 - 300. ΑΔ 1972 Χρον., 647 - 648.

LXVI. Π ρ ι ν ι ᾶ ς (339). — Ἐκτεταμένα λείψανα ὀρθογωνίων γεωμετρικῶν οἰκιῶν ἐπὶ τοῦ ὑψώματος Πατέλα καὶ εἰς τὴν τοποθεσίαν Χάλαυρα νοτιῶς τῆς Πατέλας. Πεπραγμ. Γ' Διεθν. Κρητολ. Συνεδρ., τόμ. Α', 287. ΑΔ 1972 Χρον., 633.

LXVII. Κ α β ο ῦ σ ι (341). — Τὰ ἐπόμενα ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῶν γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ἱερὸν εἰς τὴν θέσιν Παχλιτζάνη Ἀγριάδα. Τὸ ἱερὸν ἦτο ὀρθογώνιον οἰκοδόμημα, διαστάσεων $4,50 \times 3,50$ μ., τοῦ ὁποίου ἐσώθη ὁ τοίχος τῆς ΝΑ γωνίας μόνον, αἱ διαστάσεις ὅμως τοῦ οἰκοδομήματος συνάγονται ἐκ τοῦ διασωθέντος δαπέδου. Ὁ τοίχος ἔχει κτισθῇ δι' ἀργῶν λίθων ἔχων πάχος 0,60 μ. διατηρεῖται δὲ εἰς ὕψος 0,85 μ. Παρὰ τὸ σφζόμενον τμήμα τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου ὑπῆρχεν ἐσωτερικῶς κτιστὸς ἀναβαθμὸς. Τὸ ἱερὸν ἀνήκει εἰς τὸ τέλος τοῦ 8ου ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος. Κρ. Χρον. 1956, 7 - 19. Ant. Cl. 1967, 577. GBGZ, O 8.

(2) Δέκα τρία ὀρθογώνια δωμάτια ἀποκαλυφθέντα ἐπὶ τοῦ ὑψώματος Κάστρο καὶ εὐρισκόμενα εἰς διάφορα ἐπίπεδα, εἰς τινὰ δὲ τῶν δωματίων ὑπάρχουν κλίμακες. Ὁ οἰκισμὸς χρονολογεῖται εἰς τοὺς μεταβατικούς χρόνους ἀπὸ τὴν πρωτογεωμετρικὴν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. AJA 1901, 137 - 141. Ant. Cl., 1967, 588 - 589. GBGZ, O 10, O 21, O 41.

(3) Τὰ ἀρχαιότερα λείψανα εἰς τὴν τοποθεσίαν Μουρὶ τοῦ Ἀζωργιᾶ ὁ ἀνασκάψας θεωρεῖ τῆς πρωίμου γεωμετρικῆς περιόδου. AJA 1901, 150 - 151.

LXVIII. Κλεισίδι (344). — Λείψανα ἐπιμελῶς κατεσκευασμένης οἰκίας. BSA 1900 - 1, 148 - 149.

LXIX. Βρόκαστρο (345). — Τὰ ἐπόμενα γεωμετρικὰ λείψανα δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Μικρὸν ὀρθογώνιον ἱερὸν, ἐξωτερικῶν διαστάσεων περίπου, κατὰ τὸ παρεχόμενον σχεδιογράφημα, $4,35 \times 5,25$ μ., ἔχον δύο εἰσόδους, τὴν μίαν ἔναντι τῆς ἄλλης, κατὰ τὸ μέσον ἐκάστης στενῆς πλευρᾶς. Τὸ οἰκοδόμημα εὐρέθη εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ταφικῶν περιβόλων τῶν Καρακοβιλίων καὶ ἡρμηνεύθη ὡς χρησιμεῦον διὰ τὴν λατρείαν τῶν νεκρῶν. Ἐντὸς τοῦ οἰκήματος ὑπῆρχε πηλίνη τράπεζα προσφορῶν καὶ κρατῆρ, πλησίον δὲ αὐτῶν εὐρέθησαν τεμάχια εἰδωλίων ἀνθρώπου, ἵππου καὶ πτηνοῦ. Vrokastro, 170 - 172. GBGZ, O 9.

(2) Οἱ 36 ἀποκαλυφθέντες χῶροι τοῦ οἰκισμοῦ, οἵτινες ἐμνημονεύθησαν μετὰ τῶν λειψάνων τῶν προηγουμένων περιόδων ἀνωτέρω, κατὰ τὴν συνοδεύουσαν αὐτοὺς κεραμικὴν κατακλήθησαν καὶ κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους καὶ ἐν μέρει ἀνήκουν καὶ εἰς τὴν περίοδον ταύτην. Vrokastro, 99 - 122. GBGZ, O 43 - 44. GGP, 417.

LXX. Πραισὸς (346). — Ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς ἀρχαίας Πραισοῦ ἔχουν ἀναφερθῇ τὰ ἐπόμενα γεωμετρικὰ λείψανα.

(1) Ὑπαίθριον ἱερὸν τέμενος περιλαμβάνον βωμὸν καὶ ἀποθέτην περιέχοντα γεωμετρικὴν κεραμικὴν, χαλκὰ ὄπλα καὶ πήλινα εἰδώλια. Τὸ ἱερὸν εὐρέθη ἐπὶ τῆς τρίτης ἀκροπόλεως καὶ χρονολογεῖται ἀπὸ γεωμετρικῶν μέχρις ἱστορικῶν χρόνων. BSA 1901 - 2, 254 - 259, 272 - 280, πίν. VII, 1905 - 6, 41 - 42. Ar. Cr., 326.

(2) Σύστημα ὀρθογώνιων δωματίων, τεταγμένων εἰς δύο πτέρυγας, καὶ αὐλὴ διαστάσεων $32 \times 14,50$ μ., εὐρεθέντα εἰς τὴν θέσιν Ἅγιος Κωνσταντῖνος. BSA 1901 - 2, 236 - 240. Ant. Cl. 1967, 589 - 590. GBGZ, O 35 - 36.

LXXI. Ἀρκάδες (348). — Ἐκ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων τῆς θέσεως εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον ἀνήκει ἡ δευτέρα φάσις χρήσεως τοῦ ἱεροῦ, τὸ ὁποῖον περιεγράφη μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III A, XXXV) ἀνωτέρω. ΑΔ 1969 Χρον., 415 - 418, 1970 Χρον., 455 - 460.

LXXII. Γόρυς (352). — Τὰ ἐπόμενα λείψανα προέρχονται ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ὁρθογώνιον θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος οἰκοδόμημα διαστάσεων $12,50 \times 15,50$ ἐκ τῆς κορυφῆς τῆς ἀκροπόλεως. Τὸ βόρειον ἡμισυ τοῦ οἰκοδομήματος ἦτο ἴσως ὑπαίθριος αὐλὴ τὸ δὲ νότιον κατελαμβάνετο ὑπὸ τεσ-

σάρων ὀρθογωνίων χώρων, ἐξ ὧν εἷς, διαστάσεων $2,30 \times 3$ μ. καὶ βάθους 1,70 μ., ἐχρησίμευεν ὡς βόθρος προσφορῶν. Ὁ ἐξωτερικὸς τοῖχος τοῦ οἰκήματος, πάχους 2 μ., εἶχε κατασκευασθῇ ἐξ ὀρθογωνίων πλακῶν ἀλαβάστρου καὶ μικρῶν λίθων, ἐσφώζετο δὲ εἰς ὕψος 4 δόμων. Οἱ ἐσωτερικοὶ τοῖχοι πάχους 0,80 - 0,90 μ. ἔχουν θεμελιωθῇ ἐπὶ ὑπομινωικῶν λειψάνων καὶ ἔχουν κατασκευασθῇ διὰ μικρῶν λίθων. Τὸ οἰκοδόμημα χρονολογεῖται εἰς τὴν χρονικὴν περίοδον 850 - 750 π.Χ. ἀνατολικῶς δὲ τούτου ὑπάρχει ἄνδρον βωμοῦ τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος. Santuario di Gortina, 23 - 59, 99 - 115. Ant. Cl. 1967, 570 - 572. GBGZ, O 33 - 34.

(2) Λείψανα γεωμετρικοῦ οἰκισμοῦ ἐπὶ τῶν λειψάνων τοῦ ὑπομινωικοῦ εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τὸ προηγούμενον οἰκοδόμημα περιοχὴν. Αἱ οἰκίαι ἀπετελοῦντο συνήθως ἐξ ἑνὸς δωματίου καὶ ἦσαν εὐτελοῦς κατασκευῆς, εἰς δύο δὲ περιπτώσεις παρετηρήθησαν καὶ κυκλοτερεῖς ἐστῖαι ἐντὸς αὐτῶν. Santuario di Gortina, 4 - 23. GBGZ, O 36 - 39.

LXXIII. Φαιστός (354). — Ὁ γεωμετρικὸς οἰκισμὸς τῆς Φαιστοῦ, ὅστις ἠκολούθει ἐπὶ τῶν πρωτογεωμετρικῶν λειψάνων, ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ λόφου τοῦ ἀνακτόρου μέχρι τῆς Ἀγίας Φωτεινῆς πρὸς τὰ ΒΑ καὶ τὰ Χάλαρα πρὸς τὰ ΝΑ. Τὰ λείψανα τούτου εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἀνακτόρου ἀπεκαλύφθησαν εἰς ἑκτασιν 30×40 μ. καὶ ἀπετελοῦντο ἐκ τετραπλεύρων δωματίων ποικίλων διαστάσεων, εἰς πολλὰ τῶν ὁποίων ὑπῆρχον ὀρθογώνιοι ἢ κυκλικαὶ ἐστίαι, ἐνίοτε δηλούμεναι ἐξ ἀπλῆς κοιλότητος τοῦ δαπέδου ὀριζομένης συνήθως διὰ πλακῶν. Παρὰ τοὺς τοίχους ὑπῆρχον κτιστοὶ ἀναβαθμοὶ εἰς ἕν δὲ δωμάτιον εὐρέθη καὶ ἱπνός. Οἱ τοῖχοι ἐνίοτε θεμελιοῦνται ἐπὶ ἀρχαιότερων λειψάνων καὶ ἔχουν κατασκευασθῇ δι' ἀργῶν λίθων τὸ δὲ πάχος αὐτῶν εἶναι συνήθως 0,55 μ. Εἰς τινὰς περιπτώσεις ἀρχαιότερον ὑλικὸν ἔχει χρησιμοποιοῦνται εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν τοίχων καὶ ἡ τοιχοδομία ἐνίοτε εἶναι ἐπιμελεστέρα, παρέχουσα ἐντύπωσιν ψευδοῖσοδομικῆς. Τὸ ὕψος τῶν τοίχων ἐσφώζετο μέχρι 2,50 μ. Τὰ δάπεδα ἦσαν ἐκ πεπατημένης γῆς καὶ ἐνίοτε πλακόστρωτα. Διαδοχικὰ δάπεδα, μετατροπαὶ εἰς τὰς διαιρέσεις τῶν οἰκῶν καὶ ἐπιδιορθώσεις τῶν τοίχων μαρτυροῦν μακρὰν κατοικησιν τοῦ οἰκισμοῦ ἀπὸ ὑπομινωικῶν μέχρις ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. Annuario 1974 - 75, 169 - 173, εἰκ. 1. Ant. Cl. 1967, 581 - 585, 590, 594, πίν. IV - VI. GBGZ, O 25, O 41 - 43, εἰκ. 35.

LXXIV. Κάτω Σύμη (355). — Ἐκ τῶν ἀποκαλυφθέντων λειψάνων τοῦ ἱεροῦ τῶν ὑστερογεωμετρικῶν χρόνων μνημονεύεται τμήμα τοίχου μήκους 5,50 μ. ἀπὸ Α πρὸς Δ καὶ πάχους 1 μ. ΠΑΕ 1974, 223 - 224.

LXXV. Ροτάσι (356). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ τοίχος μήκους 8 μ. καὶ σειρὰ λίθων, κάθετος πρὸς αὐτόν, μήκους 3 μ. Τὰ λείψανα ταῦτα συνωδεύοντο ἀπὸ πῆλινα γεωμετρικὰ εἰδῶλια ζῶων, ἄλλα μικρὰ εὐρήματα καὶ μικροσκοπικὰ ἀγγεῖα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, ἔχουν δὲ ἐρμηνευθῇ ὡς λείψανα ταφικοῦ οἰκοδομήματος παρεμφεροῦς πρὸς τὰ ἀντίστοιχα οἰκοδομήματα τοῦ Βροκάστρου καὶ τοῦ Πρινιά. ΑΔ 1972 Χρον., 622.

LXXVI. Τρυπητή (357). — Λείψανα ἐκτεταμένου γεωμετρικοῦ οἰκισμοῦ ἐξ ὀρθογωνίων οἰκιῶν, ἀποκαλυφθέντα ὑπὸ τῶν βροχῶν ἀλλὰ μὴ ἐρευνηθέντα, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. BSA 1932 - 33, 87 - 88.

LXXVII. Ἅγιος Ἰάκωβος (364). — Κατὰ τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III περίοδον τὸ ἱερὸν ἀνοικοδομεῖται ἐπὶ τῶν λειψάνων τοῦ παλαιοῦ καὶ δι' ἐγκαρσίου ἐσωτερικοῦ τοίχου, ἀρχομένου ἀπὸ τῆς δυτικῆς μακρᾶς πλευρᾶς καὶ μὴ ἐξικνουμένου μέχρι τοῦ μέσου τοῦ ναοῦ, διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, εἰς τὸ νοτιώτερον τῶν ὁποίων καὶ ἐγγὺς τοῦ δυτικοῦ τούτου τοίχου ὑπῆρχε βωμός. SCE I, 361 - 370. SCE IV (2), 2 - 3.

LXXVIII. Μύρτου - Πηγάδες (365). — Τὸ ἱερὸν τῆς θέσεως μὲ ἐπισκευὰς καὶ ἐπιδιορθώσεις ἐπαναχρησιμοποιεῖται διὰ λατρείαν ἀπὸ Κυπρογεωμετρικῶν II - III μέχρις ἀρχαϊκῶν I χρόνων. Myrtou-Pigadhes, 23 - 25.

LXXIX. Ἁγία Εἰρήνη (366). — Κατὰ τὰ μέσα τῆς Κυπρογεωμετρικῆς III περιόδου ὁ περίβολος τοῦ ἱεροῦ καὶ τὸ δάπεδον ὑψώνονται καὶ κατασκευάζεται νέος μονόλιθος βωμός, τετράγωνος καὶ κοῖλος κατὰ τὴν κορυφήν, τὸ δὲ τέμενος ὑπὸ τὴν νέαν αὐτοῦ μορφήν χρησιμοποιεῖται ἕως τὰ μέσα τῆς Κυπροαρχαϊκῆς I περιόδου. SCE II, 643 - 674 (περίοδος 3). SCE IV (2), 1.

LXXX. Ἰδάλιον (375). — Ἐκ τῆς θέσεως εἶναι γνωστὸν ἱερὸν ἐπὶ τοῦ δυτικωτέρου τῶν δύο λόφων. Τὸ ἱερὸν ἀποτελεῖτο ἀπὸ υπαίθριον τέμενος, ὀριζόμενον ἀπὸ ΒΔ καὶ ΝΔ ὑπὸ τοῦ ΥΚ τείχους, τὸ ὅποιον κατὰ τὴν ΒΔ πλευρὰν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἔχει ἐνισχυθῇ διὰ δύο ὀρθογωνίων πύργων, ἀπὸ ἐστεγασμένον χώρον, χρησιμεύοντα ὡς τὸ κυρίως ἱερὸν κείμενον δὲ παρὰ τὸν ἀνατολικώτερον ἐκ τῶν δύο πύργων τοῦ τείχους, καὶ ἀπὸ ἐπιμήκη ὀρθογώνιον βωμὸν κείμενον ἀνατολικώτερον καὶ ἐγγὺς τοῦ τείχους. Ἡ εἴσοδος εὐρίσκετο ἐπὶ τῆς ΝΔ πλευρᾶς τοῦ τέμενους. Ἱερὸν καὶ τείχος εἶχον θεμέλια ἐξ ἀργῶν ἢ ἀδρῶς εἰργασμένων λίθων συνδεομένων διὰ πηλοῦ καὶ ἀνωδομὴν ἐξ ὠμῶν πλίνθων, χρονολογοῦνται δὲ εἰς τὴν Κυπρογεωμε-

τρικὴν III καὶ τὴν ἀρχαϊκὴν περίοδον. SCE II, 525 - 527, σχέδ. XIX. SCE IV (2), 2, εἰκ. 3 ἀριθ. 1.

LXXXI. Κίτιον (380). — Ἡ NA γωνία ἐνὸς δωματίου, μνημονευθεῖσα καὶ μετὰ τῶν Κυπρογεωμετρικῶν I - II δεδομένων (III A, XLII) ἀνωτέρω, ἀνήκει καὶ εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III περίοδον. SCE III, 18, 71, περίοδος 3. SCE IV (2), 23.

LXXXII. Κούριον (382). — Λείψανα τοίχων οἰκῶν ἐπὶ τοῦ λόφου Παμπούλα, μνημονευθέντα μετὰ τῶν Κυπρογεωμετρικῶν I - II δεδομένων ἀνωτέρω (III A, XLIII) ἀλλ' ὑπ' ἄλλων ἐρευνητῶν χρονολογούμενα εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III περίοδον. SCE IV (2), 23.

II. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Ἐκ τῶν περιγραφέντων εἰς τὰς προηγουμένας σελίδας καὶ συνοψιζομένων ἐπὶ τοῦ πίνακος XI γνωστῶν ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων, τῆς γεωμετρικῆς περιόδου δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν τὰ ἐπόμενα γενικὰ συμπεράσματα¹.

Ἡ ἑκτασις τῶν γεωμετρικῶν οἰκισμῶν, ὥς αὕτη δύναται νὰ συναχθῇ ἐκ πραγματικῶν ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων, ἐκ λειψάνων κατοικήσεως μαρτυρουμένων ἐκ μόνης τῆς παρουσίας γεωμετρικῆς κεραμικῆς καὶ ἐκ τῆς ἐκτάσεως, ἣν καταλαμβάνουν οἱ γνωστοὶ γεωμετρικοὶ τάφοι ἐκάστης θέσεως, φαίνεται ὅτι ἦτο σημαντικῶς μεγαλυτέρα τῆς ἐκτάσεως τῶν πρωτογεωμετρικῶν οἰκισμῶν, ἐγγίζουσα τὰ ὅρια τῶν ἱστορικῶν πόλεων εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦλάχιστον τῆς Ἰωλκοῦ, τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Ἰαλυσοῦ, τῆς Κνωσοῦ καὶ ἄλλων ἐνδεχομένως θέσεων, καίτοι τὰ διαγράμματα τῶν οἰκισμῶν εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις δὲν εἶναι σαφεῖς ὥς καὶ κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον, ἃν δηλαδὴ πρόκειται περὶ συμπαγῶν ἐγκαταστάσεων ἢ συστάδων ἀνεξαρτήτων δῆμων ἢ χωρίων, ἰδρυμένων εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν².

1. Συναγωγὴν, ταξινομήσιν καὶ ἐρμηνείαν τῶν μέχρι τοῦ ἔτους 1969 περίπου γνωστῶν ἀξιολογωτέρων λειψάνων ἐκ 49 τῶν 82 θέσεων τοῦ καταλόγου τῶν γεωμετρικῶν ἀρχιτεκτονικῶν δεδομένων ἔχει ἐπιχειρήσει ὁ H. Drerup, ἐν F. Matz καὶ H. - G. Buchholz, *Archaeologia Homerica*, τόμος II κεφ. O, ὑπὸ τὸν τίτλον «Griechische Baukunst in geometrischer Zeit», Göttingen 1969 (=GBGZ). Ἴδὲ καὶ GKG, 232-243. GG, σποράδην καὶ 303-340.

2. GG, 50.

Ἐκ τῶν δημοσίου χαρακτῆρος ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων πρῶτα δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ὀχυρωματικὰ τεῖχη ἐκ 10 θέσεων τοῦ πίνακος XI, εὐρισκομένων κατὰ κανόνα ἐπὶ νήσων τοῦ ἀνατολικοῦ Αἰγαίου ἢ τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ δικαιολογουσῶν τὴν εἰκασίαν ὅτι οἱ ἀπὸ τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου ἐγκατασταθέντες εἰς τὰς περιοχὰς ταύτας ἄποικοι ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος ἔκρινον ἀπαραιτήτους τὰς ὀχυρώσεις τῶν ἐγκαταστάσεων τῶν διὰ τὴν ἀσφάλειάν των, ἀπὸ ἐπιδρομᾶς τῶν κατοίκων τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἢ τῶν πειρατῶν, κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον, ὅτε ἐνδεχομένως, ἡ εὐπορία τῶν ἀποίκων ἔθετεν εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν των.

Αἱ δὲ διαστάσεις καὶ ὁ τρόπος κατασκευῆς πολλῶν ἐκ τῶν τειχῶν τούτων, ὅπως τοῦ Ἐμπορείου τῆς Χίου (XXXIX, 1), τῆς Σμύρνης (XL, 1, 3), τῆς Ἄνδρου (XLII, 1), τοῦ Πανιωνίου (XLIV), τῶν Βρουλιῶν τῆς Ῥόδου (LVI, 1) ἀλλὰ καὶ ἄλλων θέσεων, μαρτυροῦν ἱκανὴν πρόοδον τῆς ὀχυρωματικῆς τέχνης, ἀναμινῆσκουσιν τὰς ὀχυρώσεις τῶν οἰκισμῶν τῆς Κύπρου κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν περίοδον.

Μετὰ τῶν ὀχυρώσεων δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ἀναλημματικοὶ τοῖχοι καὶ περίβολοι ἱερῶν ἀναφερόμενοι ἐξ 21 ἐν συνόλῳ θέσεων τοῦ πίνακος XI καὶ μαρτυροῦντες τεχνικὴν ἐμπειρίαν τόσον διὰ τὴν προσαρμογὴν τοῦ ἔργου εἰς τὰς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν χρησιμοποιουμένων ὕλικῶν¹.

Ἐκ τῶν λοιπῶν δημοσίου χαρακτῆρος ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων ἄξια ἰδιαίτερας μνείας ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως εἶναι, ὁ γεωμετρικῶν πιθανῶς χρόνων λιμενοβραχίων τῆς Δήλου (XLVIII, 1), ἡ θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος δεξαμενὴ τῆς Περαιώρας (XVII, 3), τὸ ἐργαστήριον παραγωγῆς ἀργύρου τοῦ Θορικοῦ (XXI, 1), τὰ πιθανὰ λείψανα γεφύρας παρὰ τὸ Ἡραῖον τοῦ Ἄργους (XXV, 3) καὶ τὰ λείψανα Ἀγορῶν τῆς Ῥόδου (LVI, 4) καὶ τῆς Δηροῦ (LXIII, 3), τὰ ὅποια, ἂν ἡ ἀποδιδομένη ἐρμηνεία τῶν δεδομένων εἶναι ὀρθή ὡς καὶ ἡ ἀντίστοιχος ἐρμηνεία τῶν ἐλευθέρων χώρων μεταξὺ τῶν οἰκῶν τῶν οἰκισμῶν τοῦ Ἐμπορείου τῆς Χίου καὶ τῆς Ζαγορᾶς τῆς Ἄνδρου, ὡς ἀγορῶν, ἐπιμαρτυροῦν τὴν πληροφориαν τοῦ ἔπους διὰ τὴν συμμετοχὴν τοῦ λαοῦ ἀπὸ τῶν γεωμετρικῶν χρόνων εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν κοινῶν².

Χαρακτηριστικὰ κοινοτικοῦ χαρακτῆρος ἔργα τῆς γεωμετρικῆς περιόδου εἶναι φρέατα ἀναφερόμενα ἐξ 9 θέσεων τοῦ πίνακος XI καὶ χρησιμοποιούμενα διὰ τὴν ὕδρευσιν τῶν οἰκισμῶν ἢ τὰς ἀνάγκας τῆς λατρείας.

1. GBGZ, O 56-62.

2. Ὁμ. Ὀδύσσεια θ 15-25 κ.λ.π. GBGZ, O 103. GG, 278-279, 314-315,

Α/Α	Θέσεις	Δημόσιου χαρακτήρος κατασκευαί										Ἰδιωτικά οἰκίαι														
		Τέλιχη	Ἀναλήμματα	Περιβολοί	Ὀδοί-Τέφραι	Φρέατα	Ἱερὰ Οἰκίαι	Ναοί Ἀφιδωτοί	» Ορθογώνιοι	Βάτοι	Βόθροι-Εσχάραι	Ἀποθέται	Ἐργαστήρια	Μεγαρόσχημοι	Ὀρθογώνιοι	Ἀφιδωταί	Ἐλαιοποιεῖς	* Ἀλλα Καμπυλόγυρ.	Τοίχοι	Δάπεδα	Ἑστίαι	Βόθροι	Ἀναβάθμοι	Βάσεις κίωνων	Καλίμακες	
XXV	Ἡραίον		2		1	8					1	1			1				+	2						
XXVI	Ἄργος					1					1	1			+				+	1		1				
XXVII	Τίρυνς					1									1				+							
XXVIII	Ναύπλιον					1					1				1				+							
XXIX	Ἀσίνη					1									2				+							
XXX	Κάντια										1	2			1				+							
XXXI	Σπάρτη														2				+							
XXXII	Ῥιζόμυλος														1				+							
XXXIII	Ἀγραπιδόχοφρι					1								1					+							
XXXIV	Αἴγαιρα										1				1				+							
XXXV	Ἰθάκη - Ἀετός																									
XXXVI	Σαμοθράκη																									
XXXVII	Λέσβος														2				+							
XXXVIII	Χίος - Φανά				1									2	2				+			1				
XXXIX	Χίος - Ἐμπορεῖο													1	+											
XL	Σμύρνη										1				90				+			+				
XLI	Κολοφών													1					+							
XLII	Ἄνδρος										1								+			+				
XLIII	Σάμος					8					4	1							+							
XLIV	Πανιώνιον																		+							
XLV	Αἴγινα																		+							
XLVI	Κέως																		+							
XLVII	Τήνος					1						2			+				+							
XLVIII	Δήλος										(4)				+				+			2	1			
XLIX	Μίλητος																		1							
L	Δίδυμα																		+							
LI	Ἴασός		1			1								3	1				+							
LII	Πάρος		2											6												
LIII	Νάξος					1							1		(6)					2						
LIV	Δονούσα	(1)														(1)										(1)

Τὰ θρησκευτικοῦ χαρακτήρος ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς γεωμετρικῆς περιόδου εἶναι πολυάριθμα καὶ ἐν τινι βαθμῇ διασαφοῦν τὴν ἐξέλιξιν τῆς λατρείας ἀπὸ καθήκοντος τοῦ ἡγεμόνος ἢ ὀλίγων γενῶν κατὰ τὴν μυκηναϊκὴν ἐποχὴν εἰς ὑπόθεσιν τοῦ συνόλου τῆς κοινότητος κατὰ τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίοδον, ἂν ἡ ἀποδιδομένη εἰς ὠρισμένα οἰκοδομήματα, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν ἀνασκαφῶν ὡς Ἱεραὶ Οἰκίαι, εἶναι ὀρθή. Ἐπὶ πλεόν ἐκ τῶν λειψάνων τούτων δύναται νὰ παρακολουθηθῇ ἡ ἐξέλιξις τῶν διαφόρων τύπων ναῶν ἀπὸ τῆς γενέσεώς των μέχρι τῶν ἱστορικῶν χρόνων¹.

Ἡ δὲ συχνὴ παρουσία καμπυλογράμμων ναῶν, εἰσαχθέντων κατὰ πᾶσαν πιθανότητα μετὰ τῶν ἀντιστοιχῶν τύπων κατοικιῶν ὑπὸ νεηλῦδων βορείων κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, μαρτυρεῖ, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ ὀνόματα τῶν περισσοτέρων θεοτήτων τοῦ Ὀλύμπου, τὰ ὁποῖα ἀπαντοῦν εἰς τὰς μυκηναϊκὰς πινακίδας καὶ ἀνήκουν προφανῶς εἰς τὸν προϋπάρχοντα πληθυσμόν², ὅτι αἱ θρησκευτικαὶ ἀντιλήψεις τῶν ἱστορικῶν Ἑλλήνων ἦσαν κρᾶμα προϋπαρχουσῶν εἰς τὸν νοτιώτερον ἑλληνικὸν ὥρον δοξαστῶν καὶ εἰσαχθεῖσθαι νέων πεποιθήσεων ὑπὸ τῶν ἐποίκων νέων κατοίκων τῆς χώρας.

Ὁ τρόπος δὲ λατρείας τῶν θεῶν κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους διὰ θυσίων, προσφορῶν καὶ ἀναθημάτων, ἂν κρίνῃ τις ἐκ τῶν βωμῶν, βόθρων, ἐσχαρῶν καὶ ἀποθετῶν, οἵτινες συνοδεύουν κατὰ κανόνα τοὺς γεωμετρικοὺς ναοὺς καὶ ἔχουν ἀναφερθῇ ἐξ 26 ἐν συνόλῳ θέσεων τοῦ πίνακος XI, πρέπει νὰ ἤρχισεν νὰ διαμορφώνεται ἀπὸ τῶν γεωμετρικῶν τοῦλάχιστον χρόνων.

Ἐκ τῶν λοιπῶν κοινοτικοῦ πως χαρακτήρος ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων τῆς περιόδου δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ἐν κναφεῖον πιθανῶς ἐξ Ἀργους (XXVI, 4), τὸ ἐξ ἄλλης ἀφορμῆς μνημονευθὲν ἀνωτέρω ἐργαστήριον ἀργύρου ἐκ Θορικοῦ (XXI, 1) καὶ κυκλοτερεῖς σιταποθῆκαι ἐκ Σμύρνης (XL, 7) ἄδηλον ἂν κοινοτικοῦ ἢ ἰδιωτικοῦ χαρακτήρος³.

Αἱ ἰδιωτικαὶ οἰκίαι τῆς περιόδου δύνανται νὰ ταξινομηθοῦν κατὰ τὰ διαγράμματα εἰς τέσσαρας βασικοὺς τύπους, ὡς καὶ τῆς προηγουμένης περιόδου, ἥτοι τὸν μεγαρόσχημον, ἐκπροσωπούμενον ὑπ' ἀνεπαρκῶς σφωζομένων λειψάνων ἐξ Αἰγείρας (XXXIV), Ἐμπορείου (XXXIX, 2 - 3) καὶ Σμύρνης (XL, 5), τὸν ὀρθογώνιον ἐξ ἐνὸς ἢ περισσοτέρων δωματίων, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ὁ πλεόν συνήθης ἀναφερόμενος ἐκ 35 θέσεων τοῦ πίνακος XI, τὸν ἀψιδοειδῆ, ὅστις παρουσιάζεται ἀπὸ τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου εἶναι ὅμως γνωστὰ περισσότερα λείψανα αὐτοῦ ἐκ τῆς γεωμετρικῆς,

1. GBGZ, O 87-95.

2. M. Ventris-J. Chadwick, Documents in Mycenaean Greek, Cambridge 1956, 125-129.

3. GBGZ, O 31, 47. GG, 304.

τὰ στρώματα τῆς ὁποίας εὐρίσκονται ἐγγὺς τῆς ἐπιφανείας, καὶ τοιαῦτα λείψανα προέρχονται ἐκ 12 τοῦλάχιστον θέσεων τοῦ πίνακος XI, εἰς τὸν αὐτὸν δὲ τύπον ἀνήκουν πιθανῶς πολλὰ καμπυλόγραμμα τεμάχια τοίχων ἐξ ἄλλων θέσεων, καὶ τὸν ἐλλειψοειδῆ ἐκπροσωπούμενον ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος ἐκ τοῦ ἀμφιβόλου παραδείγματος τῶν Ἀθηνῶν, τὸ ὁποῖον ἔχει ἐρμηνευθῆ καὶ ὡς ταφικὸς περίβολος¹.

Ὡς πρὸς τὰς λεπτομερείας τῆς κατασκευῆς τῶν γεωμετρικῶν ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων δύναται νὰ παρατηρηθῇ ὅτι τὰ ἀναλήμματα καὶ αἱ ὀχυρώσεις κατεσκευάζοντο συνήθως ἐκ λίθων, πλὴν τοῦ τείχους τῆς Σμύρνης, τὸ ὁποῖον καὶ κατὰ τὰς δύο περιόδους χρήσεώς του εἶχε κατὰ μέγα μέρος κατασκευασθῇ ἐξ ὠμῶν πλίνθων, ὡς καὶ τὸ τεῖχος τῶν Βρουλιῶν τῆς Ῥόδου. Οἱ τοῖχοι τῶν ναῶν καὶ οἰκιῶν ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος κατεσκευάζοντο συνήθως ἐξ ὠμῶν πλίνθων ἐπὶ λιθοκτίστων θεμελίων, εἰς τὰς νήσους ὅμως τοῦ Αἰγαίου, ὅπως τὴν Ἀνδρον καὶ τὴν Χίον, συνηθεστέρα ἦτο ἡ κατασκευὴ τούτων μόνον ἐκ λίθων².

Τὰ δάπεδα ἦσαν συνήθως ἐκ πεπατημένης γῆς καὶ ἐνίστε πλακόστρωτα. Αἱ ὀροφαὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Ἀνδρου εἶχον κατασκευασθῇ ἐκ πλακῶν (XLII, 6) εἰς τὰς περισσοτέρας ὅμως περιπτώσεις οὐδὲν λείψανον τούτων ἐσώθη καὶ ἡ μορφή αὐτῶν εἰκάζεται ἐκ τῆς εὐρέσεως βάσεων κιόνων ἢ ἐκ τῶν πηλίνων ὁμοιωμάτων οἰκιῶν τῆς Περαιώρας καὶ ἄλλων θέσεων³. Τριγωνικὰ τέλος παράθυρα ἀναφέρονται ἐκ τῶν οἰκιῶν τῆς Ἀνδρου.

Ὡς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν διαρρύθμισιν τῶν οἰκιῶν εἷς τινὰς περιπτώσεις, συνοψιζομένης ἐπὶ τοῦ πίνακος XI, ἀναφέρονται ἐστίαὶ καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Ἐμπορείου τῆς Χίου (XXXIX, 3,6) καὶ καπνοδόχοι, εἰς ἄλλας μνημονεύονται κλίβανοι, βόθροι, κλίμακες καὶ ἀναβαθμοὶ παρὰ τοὺς τοίχους, ἰδίως συνήθεις εἰς τὰς οἰκίας τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, χρησιμεύοντες ὡς κλῖναι ἢ διὰ τὴν τοποθέτησιν ἐπ' αὐτῶν ἀγγείων καὶ ἄλλων σκευῶν.

Γενικῶς τὰ γνωστὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ὑποδηλοῦν μετρίαν οἰκονομικῆς εὐπορίας, γεωργικὸν ἢ ναυτικὸν κατὰ πλεονασμὸν πληθυσμὸν διὰ τὸν κυρίως ἐλληνικὸν χῶρον, ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα καὶ νήσους τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους.

1. Hesperia 1933, 542-560, 1968, 60. GBGZ, O 29-30, 87-105. GG, 30, 303-355,

2. GBGZ, O 106-122. GG, 303, 306.

3. GBGZ, O 69-76.

B. ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑΙ ΤΑΦΑΙ

I. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ταφὰς τῶν γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν παράσχει μέχρι σήμερον (1980) αἱ κάτωθι 177 θέσεις ἐκ τῶν γνωστῶν τῆς περιόδου.

I. Βίτσα Ζαγορίου (2). — Περισσότεροι τῶν 36 ἐκ τῶν ἀνασκαφέντων τάφων τῆς θέσεως ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. Ἐκ τούτων περισσότεροι τῶν 25 (τάφοι 9, 21, 34, 35, 48, 50, 53, 70, 74, 75, 79, 84, 92, 93, 98, 100, 106, 108, 109, 126, 129, 133, 136, 138, 141 κ.λ.π.) περιλαμβάνοντο εἰς τὸ νότιον νεκροταφεῖον (ΑΔ 1966 Χρον., 290 - 291, 1967 Χρον., 348 - 349, 1968 Χρον., 288, 1969 Χρον., 249 - 250) καὶ τέσσαρες (τάφοι 4, 151, 157, 161) εἰς τὸ βόρειον (ΑΔ 1971 Χρον., 334, 1972 Χρον., 444). Ἑπτὰ ἐπὶ πλέον τάφοι ἀνεσκάφησαν τὸ ἔτος 1974, οἱ 4 καλλίτερον σφζόμενοι τῶν ὁποίων (ἀριθ. 173, 175 - 177) περιγράφονται ἐκτενέστερον (ΑΔ 1973 - 74 Χρον., 596 - 597). Οἱ ἐν λόγῳ τάφοι ἦσαν συνήθως ἀπλοὶ λάκκοι, ἐνίοτε καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν, ἢ περίβολοι ἀποτελούμενοι ἐκ σειρᾶς λίθων πέριξ τοῦ νεκροῦ, εἰς πολλὰς δὲ περιπτώσεις οἱ νεκροὶ ἐκαλύπτοντο διὰ σωρῶν λίθων. Ἐντὸς τῶν τάφων ὑπῆρχε κατὰ κανόνα εἷς νεκρὸς, τοποθετημένος ὕπτιος ἐπὶ τῆς ράχεως καὶ συνοδευόμενος ἀπὸ ὀλίγα, τοπικῆς κατασκευῆς καὶ ἐνίοτε μεμονωμένα κορινθιακῆς προελεύσεως εἰσηγμένα, ἀγγεῖα ὥς καὶ ἀπὸ μικρὰ εὐρήματα, ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ καὶ σιδήρου. ΑΔ 1966 - 1973-74 Χρον., ἔ. ἀ. JHS 1980 AR, 42.

II. Τσαουσίτσα (5). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι 40 περίπου γεωμετρικοὶ τάφοι.

(1) Πέντε περίπου τάφοι τυχαίως εὗρεθέντες κατὰ τὴν κατασκευὴν χαρακωμάτων τοῦ Πρώτου Παγκοσμίου πολέμου, τὰ ἔτη 1917 - 1918, καὶ ἀνεπαρκῶς γνωστοί, τὸ περιεχόμενον τῶν ὁποίων εὐρίσκεται εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον τοῦ Λονδίνου καὶ εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Ἑδιμβούργου. BSA 1918 - 19, 32 - 33, 36 - 37 τάφοι B, D. Antiqu. Journ. 1921, 209 - 211. Macedonia I, 348 - 349.

(2) Τριάκοντα ἕξ τάφοι ἀνασκαφέντες τὰ ἔτη 1921 - 1922 ἐπὶ τοῦ ἀνατολικωτέρου τῶν δύο, νοτίως τοῦ οἰκισμοῦ κειμένων, λόφων. Οἱ τάφοι οὗτοι εὗρέθησαν εἰς βάθος 0,30 - 1 μ. ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους καὶ περιεῖχον νεκροὺς ἐξηπλωμένους ἐπὶ τῆς ράχεως ἢ τῆς πλευρᾶς καὶ συνοδευομένους ἀπὸ τοπικῆς κατασκευῆς κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ,

χαλκοῦ καὶ σιδήρου, καλυπτομένους δὲ διὰ σωρῶν ἀργῶν λίθων, ἵνα τοὺς προφυλάσσουν ἀπὸ τὰς πολυαρίθμους ἀγέλας λύκων τῆς περιοχῆς, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἀνασκάψαντος. Ἐκ τοῦ βάρους τῶν λίθων οἱ σκελετοὶ εἰς πλείστας περιπτώσεις εἶχον συντριβῇ ἢ μετατοπισθῇ. Δύο δὲ τῶν τάφων τῆς ὁμάδος ταύτης ἐμνημονεύθησαν μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, IV, τάφοι 2 καὶ 3). BSA 1919 - 21, 4 - 23, 1923 - 25, 1 - 29.

(3) Εἷς τάφος τοῦ τύπου τῆς δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζομένης θήκης, διαστάσεων περίπου $1,85 \times 0,70$ μ. καὶ βάθους 0,70 μ., εὑρεθεὶς περὶ τὰ 300 μ. ΝΑ τῶν δύο νοτίως τοῦ οἰκισμοῦ λόφων, ἐπὶ τοῦ ἀνατολικωτέρου τῶν ὁποίων εὐρίσκοντο οἱ προηγούμενοι τάφοι. Ὁ τάφος οὗτος περιεῖχε δύο στρώματα ταφῶν, ἥτοι κεκινημένην ἐκ τῆς ἀρχικῆς θέσεώς της ταφὴν εἰς τὸ ἀνώτερον στρῶμα καὶ ἀδιατάρακτον κατωτέραν ταφὴν, συνοδευομένην ἀπὸ τροχήλατον ἄγγειον καὶ χαλκᾶ κοσμήματα, χρονολογούμενα εἰς νεωτέραν ἐποχὴν ἀπὸ τοὺς τάφους τῆς προηγούμενης ὁμάδος τοῦ ἀνατολικοῦ λόφου. BSA 1919 - 21, 8 - 9, 12.

(4) Τεμάχια ὀστέων κεραμικῇ καὶ μικρὰ εὐρήματα, ἐκ τοῦ δυτικωτέρου τῶν δύο λόφων καὶ τοῦ πέριξ χώρου, προερχόμενα ἐνδεχομένως ἀπὸ καταστραφείσας ταφάς. BSA 1919 - 21, 7 - 8, 12, 1923 - 25, 3, 14 - 16. Macedonia I, 348 - 351. DAG, 163, 208.

III. Ἀξιούπολις - Βοχεμίτσα (6). — Ἐκ τῶν 25 μνημονευομένων τάφων τῆς θέσεως οἱ 22 εὐρέθησαν βορείως τῆς Ἀξιούπολεως καὶ 3 κατὰ τὸ δεξιὸν τῆς ὁδοῦ πρὸς αὐτήν. Διὰ τοὺς τάφους 1 - 4, 9, 13, 16 - 20 καὶ τοὺς τρεῖς παρὰ τὴν ὁδὸν παρέχονται πλείονες πληροφορίες. Οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν περιγραφομένων τάφων ἦσαν θῆκαι ἔχουσαι τὰς πλευράς ἐξ ὀρθίων λίθων καὶ καλυπτόμεναι διὰ πλακῶν ἢ τεμαχίων λίθων, εἰς πολλὰς ὁμως περιπτώσεις οἱ λίθοι τῶν πλευρῶν εἶχον μετακινηθῇ ἢ ἔλειπον τελείως. Ὁ τάφος 5 ἦτο συντετριμμένος πίθος ἄνευ περιεχομένου. Εἰς τὸν τάφον 17 β συντετριμμένον ἄγγειον περιεῖχε ὑπολείμματα ὀστέων καὶ κτερίσματα ἐκ χαλκοῦ καὶ ἡλέκτρου. Αἱ διαστάσεις τῶν τάφων ἐκυμαίνοντο ἀπὸ $0,80 \times 0,30$ μ. καὶ βάθος 0,35 μ. (τάφος 9) μέχρι $1,80 \times 0,60$ μ. καὶ βάθος 0,90 μ. (τάφος 18). Πολλοὶ τῶν τάφων φαίνεται ὅτι εἶχον παραβιασθῇ μεταγενεστέρως. Οἱ σκελετοὶ τῶν νεκρῶν εἶχον κατὰ κανόνα ἀποσυντεθῇ καὶ μόνον ἐκ τῆς θέσεως τῶν κτερισμάτων συμπεραίνεται ἡ στάσις αὐτῶν. Τὰ κτερίσματα ἀπετελοῦντο ἀπὸ μεμονωμένα πῆλινα ἄγγεϊα, κοσμήματα καὶ ὅπλα ἐκ χαλκοῦ, σιδήρου καὶ ἡλέκτρου. Albania 1932, 40 - 61.

IV. Ἀμφίπολις (8). — Πολλοὶ τῶν 30 μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων περιγραφέντων (III B, V) ἀνωτέρω τάφων ἐκ τοῦ τύμβου εἰς τὴν θέσιν Καστὰς ἀνήκουν εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους, ὡς ἐδηλώθη

ἤδη, καὶ πρέπει νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. ΠΑΕ 1973, 50 - 54, 1974, 63 - 64, 1975, 69 - 71. Ἔργον 1977, 33 - 34.

V. Ἄγιος Παντελεήμων - Πάτελι (10). — Οἱ 376 ὑπὸ τῶν ῥώσων ἀνασκαφέντες τάφοι εἰς τὴν θέσιν ἦσαν ὀρθογώνιοι θῆκαι, σχημαζόμεναι διὰ τετραγώνων λίθων, καὶ πίθοι. Αἱ θῆκαι εἶχον δάπεδα λιθοστρώματα, ἐκ χαλίκων ἢ ἄμμου καὶ περιεῖχον συνήθως νεκροὺς τοποθετημένους ὑπτίως πλὴν δύο περιπτώσεων, εἰς τὴν μίαν τῶν ὁποίων ὁ νεκρὸς ἔκειτο ἐπὶ τοῦ πλευροῦ καὶ εἰς τὴν ἐτέραν εἰς συνεσταλμένην στάσιν. Πολλοὶ τῶν τάφων περιεῖχον δύο ἢ περισσοτέρους νεκροὺς, τοποθετημένους παραλλήλως ἢ ἀντιθέτως, εἰς πλείστους δὲ τάφους εὐρέθησαν συσσωρευμένα ἢ ἐντὸς λιθίνων κιβωτιδίων καὶ ἀμφορέων ὅστᾳ ἐκ παλαιότερων ταφῶν. Δέκα τέσσαρες πλουσίως ἐκτερισμένοι τάφοι περιεβάλλοντο ὑπὸ παχέος κυκλικοῦ τείχους καὶ ἀνῆκον ἐνδεχομένως εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ οἰκισμοῦ. Ἄλλοι τάφοι εἶχον κατασκευασθῇ ἀκτινοειδῶς καθ' ὁμάδας πέριξ κενοῦ χώρου χρησιμοποιοῦμένου ἴσως ὡς ἱεροῦ. Περὶ τὰ 614 πήλινα ἀγγεῖα καὶ πολλὰ ἑκατοντάδες μικρῶν εὐρημάτων, κυρίως ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου, συνώδευον τοὺς νεκροὺς ὡς κτερίσματα. Albania 1932, 44 - 45. ΑΕ 1937, Μέρος Β', 512 - 515.

VI. Βεργίνα (18). — Δέκα τρεῖς περίπου ἐκ τῶν 23 προϊστορικῶν τύμβων τῶν ἀνασκαφέντων ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου (Βεργίνα, 279) καὶ τινες προφανῶς ἐκ τῶν ἀνασκαφέντων ὑπὸ τοῦ Πέτσα (ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 218 - 288, 1963 Χρον., 217 - 232) ἢ εὐρεθέντων βραδύτερον (ΑΕ 1969 Χρον., 13 - 14. ΑΔ 1971 Χρον., 408, 411 - 412) χρονολογοῦνται εἰς τοὺς 9ον καὶ 8ον π.Χ. αἰῶνας. Ἐκ τῶν δεκατριῶν ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου ἀνασκαφέντων καὶ συστηματικώτερον δημοσιευθέντων τύμβων τῆς ὑπ' ἐξέτασιν περιόδου ἐξ τύμβοι (Ζ, Ο, Τ, Υ, ΑΔ, ΑΗ) χρονολογοῦνται εἰς τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ 9ου π.Χ. αἰῶνος, ἕτεροι ἐξ περίπου (Α, Β, Γ, Ρ, Χ, ΑΑ) εἰς τὸν ὑπόλοιπον 9ον αἰῶνα καὶ εἰς (ΑΘ) εἰς τὸν 8ον π.Χ. αἰῶνα (Βεργίνα, 279). Οἱ δέκα τρεῖς μνημονευθέντες τύμβοι περιεῖχον ἐν συνόλῳ περὶ τὰς 88 ταφάς (Βεργίνα, 153 πίναξ), ὡς πρὸς τὴν διάταξιν δὲ τῶν τύμβων, τὸ περιεχόμενον τῶν τάφων, τὴν στάσιν τῶν νεκρῶν καὶ τὰ συνοδεύοντα αὐτοὺς κτερίσματα οἱ τύμβοι οὗτοι δὲν διαφέρουν τῶν περιγραφέντων (III Β, VIII) ἤδη πρωτογεωμετρικῶν, μεθ' ὧν συνεπισκοποῦνται ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἀνασκαφῆς. Βεργίνα, 149 - 166.

VII. Ἐξοχή (19). — Τάφος, τοῦ τύπου τῆς δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζομένης θήκης, περιέχων ἐν ἀγγεῖον καὶ μικρὰ εὐρήματα, ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου, τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος, ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως. ΑΔ 1971 Χρον., 408.

VIII. Ὁμόλιον (31). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ ὀρθογώνιοι, κτιστοὶ διὰ λίθων καὶ καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν τάφοι, κενοὶ παντὸς περιεχομένου, γεωμετρικῶν ἐνδεχομένως χρόνων. ΠΑΕ 1911, 287 - 288.

IX. Γόννος (32). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ τὰ ἐπόμενα ταφικὰ δεδομένα.

(1) Ὁ μετὰ τῶν ΥΕ III Γ δεδομένων μνημονευθεὶς ἀνωτέρω (I B, IX, 1) θολωτὸς τάφος τῆς θέσεως (ΠΑΕ 1910, 246) ὑπὸ τοῦ Snodgrass ταξινομεῖται ὡς πιθανῶς γεωμετρικός. DAG, 205.

(2) Ὁ Ἀρβανιτόπουλος ἀναφέρει ἐπὶ πλέον πολυαριθμούς λακκοειδεῖς ἠνεφγμένους ὑπὸ τῶν χωρικῶν τάφους, εἰς τὰ βόρεια καὶ δυτικὰ κράσπεδα τοῦ λόφου Μπεσικ Τεπέ, νοτίως τῆς ἀκροπόλεως, τὰ κτερίσματα τῶν ὁποίων ἦσαν συνήθως ἀγγεῖα, ἀλλ' εἶχον διασκορπισθῇ. ΠΑΕ 1910, 249.

(3) Οὐχὶ μακρὰν τῶν προηγουμένων τάφων ὁ Ἀρβανιτόπουλος ἠρεύνησε καὶ ἄλλους, τετραγώνους ἐξ ἀκατεργάστων πλακῶν κατεσκευασμένους τάφους ἄνευ κτερισμάτων, γεωμετρικῶν ἐνδεχομένως χρόνων. ΠΑΕ 1910, 251.

X. Δομένικο - Χυρετίαι (33). — Τύμβος προχείρως ἀνασκαφεὶς ὑπὸ τυμβωρύχων καὶ περιέχων 4 - 5 μικροὺς θολωτοὺς τάφους ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΠΑΕ 1914, 168. DAG, 154, 195, 205.

XI. Μαρμάριανη (35). — Οἱ ἐξ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων περιγραφέντες θολωτοὶ τάφοι (III B, XX) ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ ταφᾶς καὶ κατὰ τοὺς πρῶιμους γεωμετρικοὺς χρόνους. BSA 1930 - 31, 7 - 10. GGP, 150 - 155, 158 - 160, 410.

XII. Κεραιὰ - Λέστιανη (40). — Οἱ τρεῖς πιθανῶς γεωμετρικοὶ θολωτοὶ τάφοι τῆς θέσεως δύνανται συνοπτικῶς νὰ περιγραφοῦν ὡς κάτωθι.

Οἱ δύο ἐκ τῶν τριῶν τάφων εἶχον τὸν ἀριστερὰ τῷ εἰσερχομένῳ τοίχῳ τοῦ δρόμου συνεχόμενον κατ' εὐθείαν γραμμὴν μετὰ τοῦ τοίχου τῆς θόλου, ὥστε οἱ δρόμοι τῶν μνημονεύονται ὡς «κοχλιοειδεῖς» ὑπὸ τοῦ ἀνασκάψαντος, ὁ τρίτος εἶχε τοὺς τοίχους τῶν πλευρῶν τοῦ δρόμου κατ' ὀρθὰς γωνίας συναπτομένους πρὸς τὸν τοίχον τῆς θόλου. Αἱ εἴσοδοι ἐκλείοντο δι' ὀρθίων πλακῶν εὐρεθεισῶν κατὰ χώραν. Αἱ διάμετροι τῶν θόλων ἦσαν 2,67 μ., 3,50 μ. καὶ 5,20 μ. ἀντιστοίχως, τὸ δὲ ὕψος τῶν θόλων ἐκυμαίνετο ἀπὸ 1,20 ἕως 1,65 μ. Οἱ τοῖχοι τῶν θόλων εἶχον κατασκευασθῇ διὰ μικρῶν λίθων ἄνευ συνδετικῆς ὕλης, κατὰ τὴν κορυφὴν δὲ αἱ θόλοι ἐκαλύπτοντο ἀρχικῶς διὰ πλα-

κῶν, αἵτινες κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνασκαφῆς εἶχον καταπέσει. Ἐντὸς τῶν θόλων οὐδὲν εὐρέθη πλὴν ὀστέων ζώων, συγκεντρωμένων ἐντὸς βόθρου κατὰ τὸ μέσον τῆς θόλου καὶ οὐχὶ μακρὰν τῆς θύρας. Τὴν ἔλλειψιν ἀνθρωπίνων ὀστέων ὁ ἀνασκάψας ἡρμήνευσε διὰ τῆς ὑποθέσεως ὅτι οἱ ἐν τῷ τάφῳ νεκροὶ εἶχον κατῆ. Ἡ χρονολόγησις τῶν τάφων εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους στηρίζεται ἐπὶ τῆς εὐρέσεως εἰς τὸν δρόμον τοῦ μεγαλυτέρου ἐκ τῶν τριῶν τάφων τεμαχίων ἀβαφοῦς, τροχηλάτου ἀγγείου, γεωμετρικῶν ἐνδεχομένως χρόνων. ΠΑΕ 1911, 292 - 294. DAG, 155, 205.

XIII. Φεραι-Βελεστίνον (41). — Οἱ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, XXV) μνημονευθέντες ἤδη 40 τάφοι τῆς θέσεως κατὰ πλεονασμὸν ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. Εἶχον δὲ κατασκευασθῇ οὗτοι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ ἐκαλύπτοντο δι' ἄλλων. Τὰ μήκη αὐτῶν ἐκυμαίνοντο ἀπὸ 0,50 ἕως 2,50 μ., τὰ πλάτη ἀπὸ 0,29 ἕως 0,60 μ. καὶ τὰ βάθη ἀπὸ 0,10 ἕως 0,47 μ. Κατὰ κανόνα οἱ τάφοι περιεῖχον ἀνὰ ἓνα νεκρὸν ἐξηπλωμένον ἐπὶ τῆς ῥάχεως καὶ συνοδευόμενον ἐνίοτε ἀπὸ μεμονωμένα πῆλινα ἀγγεῖα ἢ μικρὰ ἀντικείμενα ἐκ μετάλλου. Οἱ τάφοι 32 - 33 καὶ 71 - 72 περιεῖχον ἀνὰ δύο νεκρούς. Y. Béquignon, Rech. Arch. à Phères, 50 - 55.

XIV. Ἰωλκὸς (42). — Ὁ θολωτὸς τάφος Καπακλῆ, ὁ περιγραφεῖς μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, XXVI, 4) ἐχρησιμοποιήθη εὐρέως διὰ ταφάς καὶ κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. ΑΕ 1914, 141. DAG, 205. GGP, 158 - 163.

XV. Σέσκλον (43). — Οἱ ἐπόμενοι γεωμετρικοὶ θολωτοὶ τάφοι ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Δύο συστάδας θολωτῶν γεωμετρικῶν τάφων ἀνέφεραν ὅτι ἡρεύνησεν ὁ Τσουντας εἰς τινὰ ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Σέσκλου ἀλλὰ τὰ πορίσματα τῆς ἀνασκαφῆς του δὲν ἐδημοσιεύθησαν. Δ-Σ, 75, 115. ΠΑΕ 1965, 7 ὑποσημ. 1.

(2) Οἱ πέντε ὑπὸ τοῦ Ἀρβανιτοπούλου ἀνασκαφέντες, ἐξ ἑξ σημειουμένων ἐπὶ τοῦ σχεδίου του καὶ πολλῶν ἄλλων ἀναφερομένων ὑπ' αὐτοῦ θολωτῶν τάφων μετὰ τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Σέσκλου καὶ τοῦ ἀνατολικώτερον κειμένου Πύργου, δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς κάτωθι.

Ὁ τάφος 1 εἶχε δρόμον μήκους 2,70 μ. καὶ πλάτους 0,90 μ. τὴν δὲ θύραν κλειομένην διὰ ποταμίων λίθων. Ἡ θόλος, διαμέτρου 3,05 μ., ἐσφύζετο εἰς ὕψος 1,10 μ. καὶ εἶχε τὸν τοῖχον ἀμελῶς κατεσκευασμένον διὰ μικρῶν λίθων. Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ δρόμου, ἐντὸς λάκκου καλυπτομένου διὰ πλακός, εἶχε ταφῇ νεκρός, εἰς στάσιν ὀκλάζοντος, συνοδευόμενος ἀπὸ ἓν ἀγγεῖον καὶ λίθινον σφονδύλιον. Ἐντὸς τῆς θόλου εὐρέθησαν ἡμίκαυτα πιθανῶς ὀστά

τριῶν νεκρῶν, συνοδευόμενα ἀπὸ τεμάχια ἀβαφοῦς ἀγγείου καὶ δώδεκα σφονδύλια ἢ κομβία, ὧν τὰ 10 ἦσαν λίθινα καὶ 2 πήλινα. ΠΑΕ 1911, 296.

Ὁ τάφος 2 εἶχε «καμαροειδῆ» δρόμον, μήκους 1,62 μ. καὶ πλάτους 1 μ., θύραν δὲ κλειομένην διὰ μικρῶν λίθων. Ἡ θόλος, ἣτις εἶχε διάμετρον 3,25 μ., ἐσφύζετο εἰς ὕψος 1,50 μ. καὶ περιεῖχεν ἐφθαρμένα, ἡμίκαυτα πιθανῶς, ὀστᾶ, ἀνάμεικτα ἀνθρώπων καὶ ζώων, ὡς καὶ τεμάχια ἀγγείων. ΠΑΕ 1911, 296 - 297.

Ὁ τάφος 3 εἶχε δρόμον, μήκους 0,40 μ., πλάτους 0,75 μ. καὶ ὕψους 0,90 μ., ἐστεγασμένον ἄνω διὰ μικρῶν πλακῶν καὶ ἐν ἀρχῇ κλειόμενον δι' ὀρθίας πλακός. Ἡ θόλος εἶχε διάμετρον 2,85 μ. καὶ ὕψος 1,65 μ. ἐστεγάζετο δὲ ἄνω δι' ἐπιμήκους πλακός καὶ περιεῖχε πλησίον τῆς θύρας ἐφθαρμένα ὀστᾶ ζώων καὶ ἀνθρώπων ἐπὶ δὲ τοῦ δαπέδου τῆς θόλου τέσσαρας νεκρούς, ἐγγύτατα ἀλλήλων κειμένους, μὲ τὴν δεξιὰν χεῖρα παρὰ τὴν κεφαλὴν. Πλησίον τῆς κεφαλῆς τῶν νεκρῶν ὑπῆρχον ἵχνη πυρᾶς καὶ ὁ ἀνασκάψας δὲν ἀποκλείει μερικὴν ἐπὶ τόπου καύσιν τῶν νεκρῶν, ἐρμηνεύει δὲ τὰ παρὰ τὴν θύραν ὀστᾶ ὡς μετακομισθέντα ἐκεῖ ἐκ πυρῶν ἐκτὸς τοῦ τάφου. Ἐν λεμβοειδὲς ἀγγεῖον καὶ τεμάχια ἄλλων σκυφοειδῶν ὡς καὶ μικρὰ ἀντικείμενα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου συνάδευον τοὺς νεκρούς ὡς κτερίσματα. ΠΑΕ 1911, 297 - 298.

Ὁ τάφος 4 εἶχε δρόμον μήκους 1,10 μ. καὶ πλάτους 0,90 μ. θόλον δὲ διαμέτρου 2,90 μ. καὶ ὕψους 1,15 μ. Ἐντὸς τῆς θόλου εὐρέθησαν τρεῖς νεκροί, ὁ εἷς τῶν ὁποίων ἔκειτο ἐν ἀταξίᾳ καὶ εἰκάζεται ὅτι εἶχε κατῆ, οἱ δὲ δύο ἕτεροι ἐκτάδην κείμενοι ἄνευ ἱχνῶν πυρᾶς. Τρία ἀγγεῖα καὶ χαλκοῦς δακτύλιος ἦσαν τὰ κτερίσματα τῶν νεκρῶν. ΠΑΕ 1911, 298.

Ὁ τάφος 5 εἶχε δρόμον μήκους 1,75 μ. καὶ πλάτους κάτω 1,12 μ. τοὺς δὲ πλευρικοὺς τοίχους συγκλίνοντας ἄνω ὡς εἰς καμάραν. Τρεῖς ὀρθιαὶ πλάκες ἔκλειον τὴν ἀρχὴν τοῦ δρόμου τὸ δὲ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ ἐπληροῦτο διὰ λίθων καὶ χώματος. Ἡ θόλος εἶχε διάμετρον 3,65 μ. καὶ ὕψος 1,80 μ. ἐκαλύπτετο δὲ κατὰ τὴν κορυφὴν διὰ τριῶν πλακῶν. Ἐπὶ τοῦ δαπέδου τῆς θόλου ὑπῆρχον τετραγμένα ὀστᾶ δύο νεκρῶν, συνοδευόμενα ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. Ἐν τῷ δαπέδῳ καὶ κατὰ τὸ ἀριστερὸν τῆς εἰσόδου ὑπῆρχε λάκκος καλυπτόμενος διὰ πλακῶν καὶ περιέχων κεκαυμένον νεκρόν, μὲ ἐμφανῆ τὰ ἵχνη τῆς πυρᾶς, καὶ μικρὰ τινα εὐρήματα. ΠΑΕ 1911, 298 - 300.

Αἱ ὑπὸ τοῦ ἀνασκάψαντος ἀναφερόμεναι καύσεις νεκρῶν εἰς τοὺς περιγραφέντας τάφους ἔχουν ἀμφισβητηθῆ ὑπ' ἄλλων ἐρευνητῶν. PGP, 132.

XVI. Διμήνιον (44). — Ὁ Ἀρβανιτόπουλος ἀναφέρει ὅτι ἠρεύνησε «ψευδοθολωτὸν ὀρθογώνιον τάφον κτιστὸν διὰ μικρῶν λίθων καὶ πεπωματισμένον διὰ τριῶν μεγάλων πλακῶν» περιέχοντα δὲ δύο νεκρούς, γεωμετρικά τινα ἀγγεῖα καὶ δύο χαλκᾶ μαχαίρια. ΑΕ 1914, 141.

XVII. Μηλέαι (45). — Ἐκ πολλῶν ἀναφερομένων τάφων ὑπὸ τοῦ Ἀρβανιτοπούλου, μεταξὺ τῶν χωρίων τοῦ Πηλίου Μηλέαι καὶ Τσαγγαράδα, ὑπ' αὐτοῦ ἡρευνήθη εἰς συλημένος θολωτὸς τάφος, αἱ διαστάσεις τοῦ ὁποίου δὲν ἀναφέρονται παρέχεται ὅμως ἡ πληροφορία ὅτι ὁ τοίχος τοῦ τάφου εἶχε κατασκευασθῇ διὰ μικρῶν λίθων συγκλινόντων ἄνω εἰς καμάραν καὶ ὅτι ἡ θόλος ἐκαλύπτετο κατὰ τὴν κορυφὴν διὰ πλακῶν. Ἐντὸς τοῦ τάφου εὐρέθησαν ἀτάκτως κείμενοι σκελετοὶ ἑπτὰ νεκρῶν, οἵτινες ὡς ἐκ τῆς διατηρήσεώς των δὲν ἀποκλείεται κατὰ τὸν ἀνασκάψαντα νὰ προέρχωνται ἐκ μεταγενεστέρων χρησιμοποιεσέων τοῦ τάφου. Οἱ συλήσαντες τὸν τάφον χωρικοὶ ἀνέφερον ὅτι εὗρον ἐν αὐτῷ ἀβαφῇ ἀγγεῖα καὶ ψήφους ὀρμων. ΠΑΕ 1906, 125 - 126, 1910, 226. DAG, 205.

XVIII. Ἀργαλαστὴ (47). — Ὁ Ἀρβανιτόπουλος ἀναφέρει ἐκ τῆς θέσεως, κατὰ πληροφορίας χωρικῶν, τὴν ὑπαρξιν πιθανοῦ θολωτοῦ τάφου ἀβεβαίου χρονολογίας. ΠΑΕ 1910, 221. DAG, 205.

XIX. Ἄνω Δρανίστα (52). — Ὁ ὑπὸ τοῦ Ἀρβανιτοπούλου ἀνασκαφεὶς εἰς τὴν θέσιν θολωτὸς τάφος εἶχε τὸν δρόμον ἐπὶ τῆς νοτίου πλευρᾶς. Τὸ μῆκος τοῦ δρόμου ἦτο 8,60 μ. τὸ δὲ πλάτος τούτου κατὰ μὲν τὰ τρία πρῶτα μέτρα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἦτο 1,21 μ. κατὰ δὲ τὰ 5,60 μ. πρὸ τῆς εἰσόδου 0,62 μ. Τὸ ὕψος τοῦ δρόμου ἐκυμαίνετο ἀπὸ 1,40 ἕως 1,60 μ., τὰ τοιχώματα αὐτοῦ ἐκαλύπτοντο διὰ τοίχων καὶ ἄνω ἐστεγάζετο διὰ πλακῶν. Ἡ εἴσοδος εἶχε πλάτος 0,78 μ. Ἡ θόλος εἶχε διάμετρον 4,70 μ. καὶ ὁ τοίχος αὐτῆς ἐσφύζετο εἰς ὕψος 3,50 μ. μόνον, διότι ἡ κορυφὴ τῆς θόλου εἶχε καταπέσει. Ἐπὶ τοῦ δαπέδου τῆς θόλου εὐρέθησαν 31 νεκροί, καέντες ἐπὶ τόπου πρὸ τῆς κατασκευῆς τῆς θόλου, κατὰ τὸν ἀνασκάψαντα, ὅσα δὲ ἄλλων νεκρῶν εἶχον συγκεντρωθῇ ἐντὸς δύο λάκκων τοῦ δαπέδου. Γεωμετρικὴ κεραμικὴ τοῦ 800 π.Χ. καὶ μικρὰ εὐρήματα ἀναφέρεται ὅτι συνώδεον τοὺς νεκροὺς ὡς κτερίσματα. Ὅσα δὲ ζῶων εἶχον συγκατῇ μετὰ τῶν νεκρῶν καὶ ἄλλα εὐρέθησαν εἰς ὑψηλότερα στρώματα ἐντὸς τῆς θόλου καὶ εἰς τὸν δρόμον. ΠΑΕ 1911, 352 - 353.

XX. Ἄλως (53). — Ἐκ τῶν 10 - 11 τύμβων, βορείως τῆς ἀκροπόλεως, πέντε τύμβοι (B, C, D, J, K) δὲν ἡρευνήθησαν, τέσσαρες ἢ πέντε ἕτεροι (E - H) ἡρευνήθησαν μερικῶς κατὰ καιροὺς ὑπὸ διαφόρων ἐρευνητῶν ἢ ἡλθον εἰς φῶς κατὰ τὴν καλλιέργειαν καὶ εἰς τύμβος (A) ἀνεσκάφη συστηματικῶς. Αἱ ὑπάρχουσαι σχετικαὶ πληροφορίαι δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς ἑπεται.

(1) Ἐκ τῶν 4 - 5 μερικῶς κατὰ καιροὺς ἀποκαλυφθέντων καὶ ἀνεπαρκῶς γνωστῶν τύμβων ὁ τύμβος H ἀνεσκάφη ὑπὸ τοῦ Heuzey μερικῶς καὶ ἀνα-

φέρεται ἀπλῶς ὡς ταφικοῦ χαρακτήρος, ὁ τύμβος Ε, ἀνασκαφεὶς ὑπὸ τῆς Φιλαρχαίου Ἑταιρείας τῆς Ὁρθρυος, περιεῖχε κεκαυμένα ὀστᾶ, σιδηρᾶ ὄπλα καὶ γεωμετρικὰ ὄστρακα, ὁ τύμβος F ἀνεσκάφη ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτος τοῦ ἄγρου πρὸς ἀνεύρεσιν λίθων καὶ δὲν ὑπάρχουν σχετικαὶ πληροφορία, ὁ τύμβος G ἀνεσκάφη ὑπὸ χωρικῶν, οἱ ὅποιοι παρέσχον τὴν ἀμφίβολον πληροφορίαν ὅτι περιεῖχε θολωτὸν τάφον, ἐγγὺς ὅμως τοῦτου κατὰ τὴν καλλιέργειαν εὐρέθη σιδηροὺν ξίφος. Τέλος βορείως τοῦ τύμβου Β εὐρέθησαν σιδηρᾶ ὄπλα, φυλασσόμενα ἐν τῷ Μουσεῖῳ Ἀλμυροῦ καὶ μαρτυροῦντα πιθανῶς τὴν ὑπαρξιν καὶ ἑνδεκάτου καταστραφέντος τύμβου. BSA 1911-12, 2 εἰκ. 1.

(2) Ὁ συστηματικῶς ἀνασκαφεὶς τύμβος Α ἦτο ἐλλειψοειδὴς τὸ σχῆμα, διαμέτρου 18 - 20 μ. καὶ ὕψους μεγαλυτέρου τῶν 2 μ., ἐσχηματίζετο δὲ ἐκ μεγάλων ποταμίων λίθων καὶ ὀλίγου χώματος. Εἰς βάθος 0,40 μ. ἀπὸ τῆς κορυφῆς εὐρέθη ταφὴ βυζαντινῶν χρόνων ἔτι δὲ κατωτέρω εἰς βάθος 0,80 μ. εὐρέθησαν λείψανα τριῶν σκελετῶν συνοδευόμενα ἀπὸ γεωμετρικὰ ὄστρακα, τεμάχια χαλκοῦ καὶ ἱχνη πυρᾶς. Εἰς βάθος τέλος 1 μ. εὐρέθησαν δέκα ἕξ χωρισταὶ πυραὶ νεκρῶν, ἑκάστη τῶν ὁποίων ἀπετελεῖτο ἀπὸ τέφραν, ἡμίκαντα ὀστᾶ ἀνθρώπων, γεωμετρικὴν κεραμικὴν, σιδηρᾶ ξίφη, χαλκᾶς πόρπας καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, ἀποτελοῦντα στῶμα πάχους 0,10 - 0,20 μ. καλυπτόμενον δὲ διὰ σωροῦ πλακῶν καὶ ποταμίων λίθων, ὥστε ἡ διάμετρος ἑκάστης πυρᾶς ἦτο 2,40 μ. καὶ τὸ ὕψος 0,60 μ. Πᾶσαι δὲ αἱ ἐπὶ μέρος 16 αὗται πυραὶ ἐκαλύπτοντο ὑπὸ τοῦ τύμβου Α. BSA 1911 - 12, 2 - 3, 8 - 11, εἰκ. 5.

XXI. Θεοτόκου (54). — Ἐκ τῶν τριῶν τάφων τῆς θέσεως οἱ δύο (B - C) ἔχουν μνημονευθῆ μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν (II B, VI) καὶ πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, XXX) ἀνωτέρω, ὁ τρίτος τάφος Α, τὸν ὁποῖον ἐκ τοῦ περιεχομένου του ὁ Desborough χρονολογεῖ εἰς τὸν 9ον π.Χ. αἰῶνα, ἐσχηματίζετο, ὡς καὶ οἱ λοιποί, δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ ἐκαλύπτετο δι' ἐτέρας, εἶχε δὲ διαστάσεις $1,50 \times 0,68$ μ. καὶ τὸ δάπεδόν του ἀπετελεῖτο ἐκ στρώματος χαλίκων ἐπὶ ἀργῶν λίθων. Ὁ τάφος περιεῖχε τέσσαρας ἐπαλλήλους σκελετοὺς, δύο ἀνδρῶν καὶ δύο γυναικῶν, τοποθετημένους εἰς ἐλαφρῶς συνεσταλμένην στάσιν καὶ συνοδευομένους ἀπὸ 18 γεωμετρικὰ ἀγγεῖα, τέσσαρας χαλκᾶς πόρπας καὶ ἑννέα δακτυλίους. BSA 1906 - 7, 321 - 324. P - T, 209 - 213. PGP, 149 - 150.

XXII. Παλιομάνινα (60). — Οἱ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων μνημονευθέντες (III B, XXXII) ἀνωτέρω ταφικοὶ πίθοι κατὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ἀνήκουν καὶ εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 184, 1967 Χρον., 323. DAG, 86, 211. GGP, 223 - 228.

XXIII. Κάλλιον (61). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῆ δύο τυχαίως εὐρεθέντες τάφοι, σχηματιζόμενοι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ ἔχοντες ἐσωτερικὰς διαστάσεις $0,50 \times 0,70$ μ. καὶ $0,60 \times 0,75$ μ. ἀντιστοίχως, οἱ ὅποιοι περιεῖχον ἀκτερίστους νεκροὺς εἰς συνεσταλμένην στάσιν, ἐκ καταστραφέντος ὅμως τάφου τῆς περιοχῆς προέρχονται δύο γεωμετρικαὶ χαλκαὶ ὀκτώσχημοι πόρπαι χρονολογοῦσαι πάντας τοὺς τάφους εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. ΑΔ 1972 Χρον., 384.

XXIV. Ἀλίκυρνα (64). — Τάφος, θήκη σχηματιζομένη διὰ τεσσάρων ὀρθίων πλακῶν καὶ καλυπτομένη δι' ἐτέρας πλακός, ἐσωτερικῶν διαστάσεων $1,24 \times 0,50$ μ. καὶ βάθους 1,36 μ., περιέχων τρεῖς σκελετοὺς εἰς συνεσταλμένην στάσιν, ὁ εἰς τῶν ὁποίων εἶχε διαταραχθῆ, καὶ χαλκᾶ γεωμετρικὰ εὐρήματα. ΑΔ 1972 Χρον., 439.

XXV. Κρυονέρι (66). — Γεωμετρικοὶ τάφοι μνημονεύονται, χωρὶς νὰ περιγράφωνται, ἐκ τῆς θέσεως. BSA 1931 - 32, 239. DAG, 211. GGP, 409.

XXVI. Ἀμφισσα (76). — Τάφοι ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, μὴ περιγραφόμενοι, ἔχουν ἀναφερθῆ ἐκ δύο τοποθεσιῶν τῆς συγχρόνου πόλεως. ΑΔ 1963 Χρον., 130. DAG, 207.

XXVII. Δελφοὶ (77). — Αἱ ἐπόμεναι γεωμετρικαὶ ταφαὶ ἔχουν ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Γεωμετρικῆς ἐποχῆς ταφαί, εἰς τέσσαρας ΥΕ III θαλαμοειδεῖς τάφους τῆς περιοχῆς τοῦ Μουσείου, μαρτυροῦμεναι ἐκ τῆς παρουσίας ἐντὸς αὐτῶν γεωμετρικῶν ὀστράκων καὶ δύο χαλκῶν περονῶν. BCH 1935, 276 - 278, 1937, 44, 50 - 52.

(2) Λακκοειδὴς τάφος παρὰ τὸ Μουσεῖον περιέχων δύο ἀγγεῖα, τὸ ἐν τῶν ὁποίων τεφροδόχον ἐνδεχομένως, καὶ χαλκᾶ μικρὰ εὐρήματα. Delphes V, 133. DAG, 207.

XXVIII. Ἀντίκυρα - Μεδεῶν (78). — Οἱ ἐπόμενοι τάφοι ἔχουν κατὰ καιροὺς ἀναφερθῆ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Ἄδηλος ἀριθμὸς λακκοειδῶν τάφων περιεχόντων ἄνθρακα καὶ λείψανα κεκαυμένων ὀστέων συνοδευόμενα ἐνίοτε ἀπὸ χρυσᾶ κοσμήματα καὶ συντετριμμένην ἐν τῇ πυρᾷ γεωμετρικὴν κεραμικὴν. ΠΑΕ 1907, 111 - 112. ΑΔ 1964 Χρον., 224. Médéon, 31, 59 - 60, 65 - 75.

(2) Τάφοι περιέχοντες τεφροδόχα ἀγγεῖα συνοδευόμενα ἐνίοτε ἀπὸ ἄλλα κεραμικὰ κτερίσματα. Médéon, 59 - 62. DAG, 207.

(3) Ταφαὶ ἀκαύτων νεκρῶν ἐντὸς ἐλλειψοειδῶν λάκκων, ἐχόντων τὰ τοιχώματα κεκαλυμμένα διὰ τοιχαρίων καὶ τὰ δάπεδα ἐστρωμένα διὰ χαλίκων καλυπτομένων δὲ διὰ πλακῶν. Οἱ νεκροὶ ἐντὸς τῶν τάφων τούτων εἶχον τοποθετηθῆ εἰς συνεσταλμένην στάσιν καὶ ἐνίοτε συνωδεύοντο ὑπὸ μικρῶν εὐρημάτων ἢ μεμονωμένων ἀγγείων ὡς κτερισμάτων. ΑΔ 1964 Χρον., 224. Médéon, 31, 59 - 62.

(4) Ταφαὶ εἰς πίθους, παιδίων συνήθως, τῶν ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. ΑΔ 1964 Χρον., 224. Médéon, 61 - 62.

XXIX. Ὁρχομενὸς (81). — Γεωμετρικὸς τάφος, θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν, ἐξ οὗ προέρχονται ἐξ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ μικρὰ τινα εὐρήματα τοῦ Μουσείου Χαιρωνείας, ἔχει ἀναφερθῆ ἐκ τῆς θέσεως. Orchomenos I, 83. GGP, 197 - 199, 411. DAG, 158, 207.

XXX. Βρανέξι - Ἄγιος Δημήτριος (82). — Τύμβος περιέχων εἰς διάφορα ὕψη ταφὰς καὶ καύσεις νεκρῶν, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα, περιγραφεῖς μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III Β, XLIII) ἀλλ' ἀνήκων κυρίως εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους κατὰ τὸ περιεχόμενόν του. ΠΑΕ 1904, 39 - 40, 1907, 109. AM 1905, 132 - 133. DAG (index : Vranesi Kopaidos). GG, (index). GGP, 197 - 199.

XXXI. Ριτσῶνα (85). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως οἱ τάφοι 1 καὶ 134 ἀνήκουν εἰς ὑστέρους γεωμετρικοὺς χρόνους.

(1) Ὁ τάφος 1 ἦτο ἀπλοῦς λάκκος, διαστάσεων $2,18 \times 0,90$ μ., περιέχων ἀποσυντεθειμένα ὅστ'α καὶ τέσσαρα γεωμετρικὰ ἀγγεῖα. JHS 1910, 341 - 342.

(2) Ὁ τάφος 134 ἦτο θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ καλυπτομένη δι' ἄλλων πλακῶν, διαστάσεων $1,22 \times 0,40$ μ., καὶ περιεῖχε κρανίον νεκροῦ καὶ τρία ἀγγεῖα. Δύο ἕτερα ἀγγεῖα εὐρέθησαν ἐπὶ τοῦ καλύμματος τοῦ τάφου μετὰ τινων μικρῶν τεμαχίων χαλκοῦ. Rhitsona, 6, 14, 17 - 18, 88.

XXXII. Παραλίμνη (87). — Οἱ ἐπόμενοι τάφοι ἔχουν ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Κωνικὸς τύμβος εἰς τὴν θέσιν Καμηλόβρυση. Ὁ τύμβος εἶχεν ὕψος 1,70 μ. καὶ περιεῖχε τεταραγμένας ταφὰς καὶ καύσεις νεκρῶν εἰς ἀνώτερα στρώματα, συνοδευόμενας ἀπὸ ἄφθονα γεωμετρικὰ ὄστρακα, κατὰ δὲ τὴν βάσιν ἐπὶ τοῦ στερεοῦ ἐδάφους ἀδιατάρακτον ταφὴν γυναικὸς ἐξηπλωμένης ὑπτίας καὶ εἰς δύο μικροὺς λάκκους παρὰ τοὺς πόδας καὶ τὴν κεφαλὴν τῆς νεκρᾶς ὅστ'α νηπίων. Χρυσὰ καὶ χαλκᾶ κοσμήματα, ψῆφος ὑαλομάζης, σκαρβαῖος φαγεντιανῆς καὶ περισσότερα τῶν 20 ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα.

συνώδευον τὴν νεκρὰν ὡς κτερίσματα. ΑΔ 1966 Χρον., 198 - 201, 1971 Χρον., 215 - 217.

(2) Ταφικοὶ περίβολοι καὶ μεμονωμένοι τάφοι ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ μυχοῦ τῆς Παραλίμνης. Οἱ ταφικοὶ οὗτοι περίβολοι περιελάμβανον ὀρθογωνίους, δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζομένους τάφους, μεμονωμένοι ὅμως παρόμοιοι τάφοι εὐρέθησαν καὶ ἐκτὸς τῶν περιβόλων. Τὸ γεωμετρικὸν τοῦτο στρώμα ταφῶν ἠκολούθει ἄνωθεν μυκηναϊκοῦ στρώματος περιλαμβάνοντος παρεμφερεῖς ταφικὰς κατασκευὰς ἀλλὰ μεγαλυτέρων τῶν γεωμετρικῶν διαστάσεων. Ἐκαστος γεωμετρικὸς τάφος περιεῖχεν ἓνα νεκρὸν, εἰς ὑπτίαν θέσιν μὲ κεραμικὰ κτερίσματα, γεωμετρικὰ ὅμως ἀγγεῖα εὐρέθησαν καὶ ἐντὸς μυκηναϊκῶν ταφῶν χωρὶς νὰ διευκρινισθῇ ἂν πρόκειται διὰ προσφοράς πρὸς τοὺς νεκροὺς προγόνους ἢ διὰ δευτέραν χρῆσιν τῶν ταφῶν. ΑΑΑ 1971, 327 - 328. ΑΔ 1972 Χρον., 316, 1973 Χρον., 265 - 266.

XXXIII. Ἀγόριανη (88). — Νεκροταφεῖον λακκοειδῶν ταφῶν καὶ πίθων περιεχόντων καύσεις καὶ ταφὰς νεκρῶν, συνοδευομένης ἀπὸ ἐλαχίστην κεραμικὴν ἀλλ' ἄφθονα χαλκᾶ εὐρήματα, ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως. ΑΔ 1973 Χρον., 272, σχέδ. 10.

XXXIV. Ὑπατον (90). — Καταστραφεῖς τάφος ἀγνώστου σχήματος, ἐξ οὗ προέρχονται τρία γεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ πλῆθος ὀστράκων. ΑΔ 1970 Χρον., 226 - 227.

XXXV. Κορώνεια (91). — Ὑπὸ τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ Α εὐρέθη ἐλλειψοειδὴς λάκκος, ἐντὸς στρώματος μὲ ἔντονα ἵχνη πυρᾶς, περιέχων χαλκοῦν τεφροδόχον ἀγγεῖον περιλαμβάνον ἀπηνθρακωμένα ὀστᾶ καὶ τὰ ὅπλα τοῦ νεκροῦ. ΠΑΕ 1975, 400, 405.

XXXVI. Θηβαί (92). — Αἱ ἐπόμεναι γεωμετρικαὶ ταφαὶ ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ἐκ τῆς περιοχῆς τῶν Θηβῶν ἔχουν κατὰ καιροὺς ἀναφερθῇ γεωμετρικοὶ τάφοι, ἐκ τῶν ὁποίων προέρχονται κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα, ἀλλ' ἐλλείπουν πληροφορίαι διὰ τὸν ἀκριβῆ τρόπον εὐρέσεως αὐτῶν, τὸν ἀριθμὸν ἢ τὸν τύπον τούτων. JdI 1888, 247 - 249. ΑΕ 1892, 219 - 240. GGP, 201 - 205. DAG, 207. Fibules, 154.

(2) Ἐκ τοῦ προαστείου τῶν Θηβῶν Πυρὶ ἔχει ἀναφερθῇ γεωμετρικὸς ταφικὸς πίθος, περιέχων ὀστᾶ παιδίου καὶ τρία ἄλλα ἀγγεῖα, εὐρεθεῖς τὸ ἔτος 1965 εἰς τὸ οἰκόπεδον Ἀ. Λιακοπούλου. ΑΔ 1966 Χρον., 197 - 198.

(3) Εἰς ἀπόστασιν 500 περίπου μέτρων ἀπὸ τοῦ προαστείου Πυρὶ καὶ εἰς τὸν ἀγρὸν Σ. Παπαδημητρίου ἠρευνήθη τὰ ἔτη 1966 καὶ 1970 νεκροτα-

φείον, περιέχον ταφὰς καὶ καύσεις νεκρῶν ἐντὸς λάκκων καὶ ἀγγείων καλύπτον δὲ χρονικῶς τὴν περίοδον ἀπὸ τῶν γεωμετρικῶν χρόνων μέχρι τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος, ἀλλ' ὀλίγα ἔχουν γνωσθῇ περὶ τούτου. Ἐκ τοῦ νεκροταφείου προέρχονται γεωμετρικοὶ ταφικοὶ ἀμφορεῖς καὶ κρατῆρες, δύο δὲ τῶν ἀγγείων τῆς περιόδου περιεῖχον τέφραν. ΑΔ 1967 Χρον., 236, 1971 Χρον., 211 - 213.

(4) Ἐκ τοῦ προαστείου τῶν Θηβῶν Τάχι ἔχει ἀναφερθῇ καταστραφεῖς γεωμετρικὸς τάφος κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐξ οὗ προέρχονται ὄστρακα καὶ ἀβαθῆς τριφυλλόστομος οἰνοχόη ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. ΑΕ 1976 Χρον., 14.

XXXVII. Αὐλωνάριον (106). — Ἀγνώστου τύπου τάφος, καταστραφεῖς κατὰ τὴν καλλιέργειαν εἰς τὴν θέσιν Σαρρῆ, ἐκ τοῦ ὁποίου προέρχονται δύο ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΠΑΕ 1941 - 44, 28, 39.

XXXVIII. Χαλκίς (108). — Γεωμετρικοὶ «κιβωτιόσχημοι» τάφοι, μνημονεύονται, χωρὶς νὰ περιγράφωνται, ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ νεκροταφείου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ἐξ ἐνὸς τῶν ὁποίων προέρχεται ὑστερογεωμετρικὴ γραπτὴ ὕδρια. ΑΑΑ 1969, 27 - 28.

XXXIX. Λευκαντὶ (110). — Πεντήκοντα τρεῖς τάφοι καὶ εἴκοσι τέσσαρες πυραὶ, ἐκ τοῦ συνόλου τῶν 147 ἀνασκαφέντων τάφων καὶ 80 πυρῶν εἰς τὰ πέντε νεκροταφεῖα τῆς θέσεως, ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. Lefkandi I, 417, 421.

Εἰς τοὺς 53 τάφους καὶ 24 πυρὰς τῆς παρουσίας ὁμάδος περιλαμβάνονται καὶ οἱ ὑποπρωτογεωμετρικοὶ I, II, καὶ III τάφοι τῆς ἐκθέσεως τῆς ἀνασκαφῆς οἵτινες χρονικῶς συμπίπτουν πρὸς τὴν ἀρχομένην καὶ μέσῃν γεωμετρικὴν περίοδον τῆς Ἀττικῆς. Lefkandi I, σ. XIII.

Ἐκ τῶν 53 τούτων γεωμετρικῶν τάφων καὶ 24 πυρῶν, 9 τάφοι (ἀριθ. 5, 21, 25 A, 25 B, 33, 45, 56, 59 A, 59) καὶ 7 πυραὶ (ἀριθ. 2, 4, 6, 10, 12, 14, 15) περιλαμβάνοντο εἰς τὸ νεκροταφεῖον Σκουμπρῆ, ἔτεροι 23 τάφοι (ἀριθ. 2, 4, 8, 10, 12, 13, 15, 17, 18, 21, 27, 28, 33, 36, 39 A, 39, 39 B, 42 - 47) καὶ 14 πυραὶ (ἀριθ. 9, 14 A, 15, 19, 28, 29, 31, 32, 34, 36, 39, 41, 42 καὶ 44) περιλαμβάνοντο εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῶν Παλαιῶν Περιβολίων καὶ εἰς τὸ ἀνατολικὸν νεκροταφεῖον καὶ οἱ ἀπομένοντες 21 τάφοι (ἀριθ. 1 - 5, 13, 15, 19, 22, 23, 23 A, 24, 25, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 36 καὶ 37) καὶ τρεῖς πυραὶ (ἀριθ. 3, 4, 8) περιλαμβάνοντο εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 421.

Ὡς πρὸς τὸν τύπον, εἷς (τάφος Σκουμπρῆ 5) ἐκ τῶν 53 τάφων ἦτο τεφροδόχος ἀμφορεύς, τρεῖς ἔτεροι τάφοι (Σκουμπρῆ ἀριθ. 21, 25 A καὶ 25 B) ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν, δέκα ἄλλοι τάφοι, δύο

τοῦ νεκροταφείου Σκουμπρῆ (ἀριθ. 33, 56), πέντε τοῦ νεκροταφείου τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν (ἀριθ. 17, 28, 39 A, 39 B, 43) καὶ τρεῖς τοῦ νεκροταφείου τῆς Τούμπας (ἀριθ. 4, 13, 36), ἦσαν ἀπλοὶ ἀβαθεῖς λάκκοι ἐνίοτε συμπληρούμενοι δι' ὤμων πλίνθων καὶ οἱ ἀπομένοντες 39 τάφοι, τρεῖς τοῦ νεκροταφείου Σκουμπρῆ (ἀριθ. 45, 59 A, 59), δέκα ὁκτὼ τοῦ νεκροταφείου τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν (ἀριθ. 2, 4, 8, 10, 12, 13, 15, 18, 21, 27, 33, 36, 39, 42, 44, 45, 46, 47) καὶ ἔτεροι δέκα ὁκτὼ τοῦ νεκροταφείου τῆς Τούμπας (ἀριθ. 1 - 3, 5, 15, 19, 22, 23, 23 A, 24, 25, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 37), ἦσαν ἐπιμήκη ὀρύγματα εἰς τὸ στερεὸν ἔδαφος βάθους μεγαλυτέρου συνήθως τοῦ ἐνὸς μέτρου καλυπτόμενα διὰ πλακῶν. Αἱ 24 πυραὶ ἦσαν ἀβαθεῖς λάκκοι ποικίλων διαστάσεων περιέχοντες λείψανα πυρᾶς, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐνίοτε.

Ἐντὸς τῶν τάφων, ὅπως καὶ εἰς τοὺς τάφους τῶν παλαιότερων περιόδων, εὐρέθησαν εἰς τὰς περισσοτέρας περιπτώσεις μόνον τὰ κτερίσματα τῶν νεκρῶν, ἀποτελούμενα ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ ἀντικείμενα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ, σιδήρου, ἡλέκτρον, φαγεντιανῆς ἑλεφαντοστοῦ, ἡμιπολυτίμων λίθων καὶ πηλοῦ, εἰς τινες ὅμως περιπτώσεις ἐντὸς τῶν τάφων παρατηρήθησαν ἵχνη ἀπηνθρακωμένων ὀστέων, εἰς δὲ τὸν τάφον 47 τῆς Τούμπας εὐρέθη ἄκαυτος σκελετὸς ἀνδρός. Lefkandi I, 109 - 216 σποράδην.

XL. Ἑρέτρια (111). — Τὰ ἐπόμενα νεκροταφεῖα ἔχουν ἀναφερθῆ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Νεκροταφεῖον καταλαμβάνον ἑκτασιν 150×30 μ. ΝΔ τῆς πόλεως, εἰς τὴν τοποθεσίαν Ὑγειονομεῖον ἢ Μαγαζιά, ἐγγὺς τῆς θαλάσσης. Τοῦ νεκροταφείου τούτου ἡρευνήθησαν πεντήκοντα ταφαὶ ἀκαύτων παιδίων ἐντὸς ἀγγείων καὶ ὁκτὼ τάφοι περιέχοντες καύσεις ἐνηλίκων ἐντὸς λάκκων, διαστάσεων $1,60 \times 0,80$ μ. Τὰ περιέχοντα τοὺς σκελετοὺς τῶν παιδίων ἀγγεῖα εἶχον τοποθετηθῆ ἐπὶ τοῦ πλευροῦ, κεκλιμένα, ἐντὸς λάκκων καὶ ἐστηρίζοντο πέριξ διὰ λίθων. Οἱ σκελετοὶ ἐντὸς τῶν ἀγγείων εὐρέθησαν μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ στόμιον, τὸ ὁποῖον ἐκλείετο δι' ἄλλου ἀγγείου ἢ λίθου καὶ ἦτο ἐστραμμένον πρὸς Ἀνατολάς. Κτερίσματα ἀποτελούμενα ἀπὸ ἀγγεῖα εὐρέθησαν εἰς δύο περιπτώσεις.

Αἱ καύσεις τῶν ἐνηλίκων ἀφ' ἑτέρου εἶχον λάβει χώραν ἐντὸς τοῦ λάκκου, τὸ δὲ στῶμα τῆς πυρᾶς ἐντὸς τῶν λάκκων εἶχε πάχος 0,12 - 0,20 μ. καὶ φαίνεται ὅτι οἱ νεκροὶ εἶχον ἀποτεθῆ ἐπὶ τῶν πυρῶν ἐκτάδην κείμενοι, διότι ὑπολείμματα ὀστέων εὐρίσκοντο καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς πυρᾶς καὶ μετ' αὐτῶν τεμάχια ριφθέντων εἰς τὴν πυρὰν γεωμετρικῶν ἀγγείων καὶ ἄλλα κτερίσματα, κοσμήματα καὶ ὅπλα, ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ σιδήρου. AE 1903, 1 - 38. DAG, 207. GG, 86, 196 - 197.

(2) Νεκροταφεῖον παρὰ τὴν δυτικὴν πύλην τοῦ τείχους περιλαμβάνον εἴκοσι περίπου τάφους περιέχοντας ταφάς καὶ καύσεις νεκρῶν. Ἐνα τῶν τάφων τούτων, περιέχοντα τεφροδόχον ἀγγεῖον, εἶχεν ἀνασκάψει ὁ Κουρουνιώτης (ΑΕ 1903, 9) καὶ 19 ἀνέσκαψαν οἱ Ἑλβετοὶ τὰ ἔτη 1965 - 1968. Ἐκ τῶν 19 τελευταίων τάφων ἑπτὰ (ἀριθ. 5 - 10, 13) περιεῖχον χαλκᾶ τεφροδόχα ἀγγεῖα, ἑννέα (τάφοι 11 - 12, 14 - 20) περιεῖχον ἐνταφιασμοὺς ἀκαύτων νεκρῶν ἡλικίας 6 - 16 ἐτῶν καὶ τρεῖς (τάφοι 21 - 23) εὐρέθησαν τεταραγμένοι. Χρονολογικῶς οἱ τάφοι τοῦ νεκροταφείου τούτου καλύπτουν τὴν περίοδον 720 - 680 π.Χ. Ἡ καύσις τῶν νεκρῶν εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἑπτὰ τάφων (ἀριθ. 5 - 10, 13) εἶχε λάβει χώραν εἰς ἄλλο μέρος τὰ λείψανα δὲ τῆς καύσεως εἶχον συλλεγῆ ἑντὸς χαλκῶν λεβήτων. Εἰς τὸν τάφον 6 εἶχον χρησιμοποιηθῆ δύο λέβητες, ὁ εἰς ὡς κάλυμμα τοῦ ἐτέρου, εἰς δὲ τὸν τάφον 13 δὲν ἐσώθη ὁ λέβης, τεμάχια ὅμως χαλκοῦ καὶ ἡ πρασινωπὴ ἀπόχρωσις τῶν λειψάνων τῆς καύσεως ἐμαρτύρουν κατὰ τοὺς ἀνασκάψαντας τὴν ἀρχικὴν χρῆσιν χαλκοῦ λέβητος καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην. Τέσσαρες τῶν περιεχόντων καύσεις τάφων συνωδεύοντο ἀπὸ σιδηρᾶ ὄπλα ὡς κτερίσματα. Οἱ περιέχοντες ἀκαύτους νεκροὺς τάφοι ἦσαν ἀπλοὶ ἐλλειψοειδεῖς λάκκοι περιέχοντες ἀποσυντεθειμένα ὀστᾶ, ἀγγεῖα καὶ ἐνίοτε κοσμήματα, ἐκ χρυσοῦ ἢ χαλκοῦ, καὶ ἀθύρματα. Eretria III, 13 - 71. GG, 196 - 197.

(3) Τρία τεφροδόχα ἀγγεῖα εὐρεθέντα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀριστονίκου Ἐρατωνύμου. ΑΕ 1977, 129.

ΧLI. Μαρθὼν (113). — Ἐκ τῶν 24 τάφων τῆς θέσεως, ἑννέα τῶν ὁποίων περιγράφονται ἐκτενέστερον καὶ ἔχουν μνημονευθῆ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, L) ἀνωτέρω, οἱ περισσότεροι ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τῆς κεραμικῆς, τὴν ὁποίαν παρέσχον. ΠΑΕ 1934, 36, 1939, 27 - 39. GGP, 13, 16, 402.

ΧLII. Μενίδι (115). — Ἐξ ἀνεπαρκῶς γνωστῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται δύο ἀγγεῖα καὶ χρυσοῦν διάδημα μνημονευόμενα μετὰ τῶν ἀντιστοιχῶν δεδομένων κατωτέρω. ΑΑ 1904, 40. D. Ohly, Griech. Goldbleche, 12, A 22, πίν. 10 ἀριθ. 3, πίν. 24. CVA Heidelberg 3, 39 - 40, πίν. 103 ἀριθ. 7.

ΧLIII. Ἐλευσίς (116). — Αἱ κατὰ καιροὺς γινόμεναι ἀνασκαφαὶ εἰς τὸν χώρον τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐλευσίνος ἔχουν φέρει εἰς φῶς περισσότερους τῶν 220 γεωμετρικοὺς τάφους ἐκ δύο διαφορετικῶν νεκροταφείων, τὸ ἓν τῶν ὁποίων εὐρίσκετο κατὰ τὴν νοτίαν κλιτὴν τῆς ἀκροπόλεως καὶ τὸ ἕτερον, κληθὲν Δυτικὸν Νεκροταφεῖον, ἐπὶ τῆς βορείου κλιτύος καὶ περὶ τὰ 750 μ. δυτικῶς τοῦ Τελεστηρίου, μνημονευθέντων ἤδη καὶ κατὰ τὰς προηγουμένας

περιόδους, ἀλλὰ αἱ πληροφορίες περὶ ἐκάστης ομάδος γεωμετρικῶν τάφων ποικίλλουν. Κατωτέρω περιγράφονται κατὰ χρονολογικὴν πρῶτον σειρὰν αἱ κατὰ καιροὺς ἀνασκαφεῖσαι ομάδες γεωμετρικῶν τάφων καὶ ἐν τέλει ἐπισκοποῦνται συνοπτικῶς τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ πασῶν τῶν ομάδων.

(1) Ὁ Δ. Φίλιος τὸ ἔτος 1884 ἀνέσκαψε κατὰ τὴν νοτίαν κλιτὸν τῆς ἀκροπόλεως τῆς Ἐλευσίνος ἓνα γεωμετρικὸν τάφον εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Τελεστηρίου (ΠΑΕ 1884, 76) καὶ δέκα ἄλλους τάφους εὐρισκομένους εἰς ἀπόστασιν 60 - 80 μ. ἀπὸ τοῦ περιβόλου τοῦ ἱεροῦ (ΠΑΕ 1884, 83 - 84), συνέχισε δὲ τὴν ἔρευνάν του ταύτην τὰ ἔτη 1885 - 1886 ἀνασκάψας 15 περίπου νέους τάφους εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν, ἀναβιβάσας τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐρευνηθέντων τάφων εἰς τοὺς 26 περίπου. ΑΕ 1889, 171 - 187.

(2) Τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ Φιλίου συνέχισε τὰ ἔτη 1895 - 1897 ὁ Σκιᾶς, ἀνασκάψας περὶ τοὺς 115 τάφους (ΑΕ 1898, 76 - 122), καὶ τὰ ἔτη 1898 καὶ 1902, ἀνασκάψας περὶ τοὺς 52 - 53 νέους τάφους, ἥτοι συνολικῶς περὶ τοὺς 167 - 168 τάφους. ΑΕ 1912, 31 - 39.

(3) Τὰ ἔτη τέλος 1938 - 1939, ἐξ ἀφορμῆς τυχαίως εὑρεθέντων ΥΕ III τάφων κατὰ τὴν βορείαν κλιτὸν τοῦ λόφου τῆς Ἐλευσίνος, οἱ Κουρουνιώτης καὶ Τραυλὸς ἀρχικῶς (ΠΑΕ 1938, 40, 1939, 41) ἤρχισαν τὴν ἔρευναν τοῦ Δυτικοῦ κληθέντος Νεκροταφείου, συνεχισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Τραυλοῦ καὶ τοῦ Μυλωνᾶ βραδύτερον, ὅπου, πλὴν τῶν μυκηναϊκῶν καὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων τάφων, ἠρευνήθησαν καὶ εἴκοσι γεωμετρικοὶ τάφοι. ΠΑΕ 1950, 127 - 137, 1952, 53 - 72, 1953, 77 - 87, 1954, 50 - 65, 1955, 67 - 77, 1956, 57 - 62. Γ. Μυλωνᾶς, Τὸ Δυτ. Νεκρ. τῆς Ἐλευσ., τεύχ. Β', 257 - 269.

(4) Ἐξ τέλους τάφοι ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, ἐκ μιᾶς ομάδος 61 τάφων χρονολογουμένων ἀπὸ γεωμετρικῶν μέχρι ῥωμαϊκῶν χρόνων, ἠρευνήθησαν τὸ ἔτος 1966 ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θηβῶν, εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τοὺς τελευταίους περιοχὴν. Οἱ τρεῖς τῶν γεωμετρικῶν τούτων τάφων ἦσαν λάκκοι περιέχοντες ταφὰς καὶ οἱ ἕτεροι τρεῖς ταφαὶ εἰς ἀγγεῖα. Δύο τῶν ταφῶν εἰς λάκκους συνωδεύοντο ἀπὸ ἓν ἀγγεῖον ἐκάστη, τρία δὲ ἕτερα ἀγγεῖα συνελέγησαν ἐκ τῶν χωμάτων τῆς ἐπιχώσεως. ΑΔ 1967 Χρον., 122.

Οἱ τάφοι καὶ τῶν δύο νεκροταφείων τῆς θέσεως περιεῖχον εἰς ἄλλας περιπτώσεις ἀκαύτους σκελετοὺς καὶ εἰς ἄλλας καύσεις νεκρῶν. Οἱ ἄκαντοι νεκροὶ ἐθάπτοντο εἰς λάκκους, ἀπλοῦς ἢ ἔχοντας τὰ τοιχώματα κεκαλυμμένα διὰ τοιχαρίων ἐξ ἀργῶν λίθων ἢ ὠμῶν πλίνθων καὶ καλυπτομένου ἀνωθεν διὰ πλακῶν, νεκροὶ ὅμως παιδίων κατὰ κανόνα ἐθάπτοντο ἐντὸς μεγάλων πηλίνων ἀγγείων. Αἱ καύσεις τῶν νεκρῶν εἴτε ἐγίνοντο ἐντὸς τοῦ λάκκου καὶ τὰ λείψανα τῆς πυρᾶς ἐκαλύπτοντο διὰ χώματος, ὥστε εὑρέθησαν κατὰ χώραν κατὰ τὰς ἀνασκαφάς, εἴτε, μετὰ τὴν καύσιν τοῦ νεκροῦ

ἐντὸς τοῦ λάκκου, τὰ λείψανα ἐκ τοῦ σκελετοῦ αὐτοῦ καὶ τῶν κτερισμάτων του συνελέγοντο ἐντὸς ἀγγείου, τὸ ὁποῖον ἀπετίθετο εἰς τὴν μίαν ἄκραν τοῦ λάκκου τῆς καύσεως, πρὶν καλυφθῇ οὗτος, εἴτε τέλος ἢ καὺσις ἐγίνετο εἰς ἄλλο μέρος καὶ οἱ τάφοι περιεῖχον τὰ τεφροδόχα μόνον ἀγγεῖα μὲ τὰ λείψανα τῆς καύσεως τοῦ νεκροῦ. Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Σκιᾶ ἀνασκαφέντων τάφων καὶ τῶν τάφων τοῦ Δυτικοῦ Νεκροταφείου, περιλαμβανομένων τῶν ἀνασκαφέντων τὸ ἔτος 1966 τάφων, ἀνερχομένων εἰς 193 - 194, διὰ τοὺς ὁποίους ὑπάρχουν περισσότεραι πληροφορίες, 90 ἦσαν ταφαὶ εἰς λάκκους, 48 ἦσαν ταφαὶ εἰς ἀγγεῖα, 36 πυραὶ νεκρῶν ἐντὸς τῶν λάκκων καὶ 20 τάφοι περιεῖχον τεφροδόχα ἀγγεῖα νεκρῶν καέντων εἰς ἄλλο μέρος. Οἱ τάφοι ὅλων τῶν κατηγοριῶν συνωδεύοντο κατὰ κανόνα ἀπὸ ἀγγεῖα χρονολογούμενα ἀπὸ πρωίμων μέχρις ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, κτερίσματα ἄλλων κατηγοριῶν εὐρέθησαν εἰς ὀλίγους τάφους. Ἐξαιρετικῶς πλούσιος εἰς περιεχόμενον ἦτο ὁ ὑπὸ τοῦ Σκιᾶ κληθεὶς τάφος τῆς Ἰσιδος (AE 1898, 31) ἐξ εὐρεθέντος ἐν αὐτῷ εἰδωλίου τῆς θεᾶς. AE 1889, 171 - 187, 1898, 76 - 122, 1912, 31 - 39. Γ. Μυλωνᾶς, Τὸ Δυτ. Νεκρ. τῆς Ἐλευσ., τευχ. Β', 254 - 269. G. Mylonas, Eleusis, 60 - 63. DAG, 203 (index). GGP, 402. GKG, (index).

XLIV. Μέγαρα (118). — Οἱ ἐπόμενοι δύο τάφοι ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Τάφος εὐρεθεὶς ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Ἀβέρωφ καὶ 28ης Ὀκτωβρίου ἀριθ. 101. Ὁ τάφος ἦτο κατεσκευασμένος διὰ λαξευμένων πώρων καὶ εἶχε διαστάσεις $1,80 \times 0,65$ μ. καὶ βάθος 0,66 μ. Ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθησαν σκελετοὶ δύο νεκρῶν συνοδευόμενοι ἀπὸ μίαν οἰνοχοΐσκη ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, χρυσοῦν δακτύλιον καὶ τινὰς χαλκοῦς δακτυλίους. ΑΔ 1970 Χρον., 101 - 102.

(2) Τάφος ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ λόφου τῆς Νισαίας (Πάχης). Ὁ τάφος, ἐσωτερικῶν διαστάσεων $0,42 \times 0,25 \times 0,20$ ἢ 0,38, εἶχε τὰς πλευρὰς τὸ δάπεδον καὶ τὸ κάλυμμα ἐκ πλακῶν πώρου ἄδρως εἰργασμένων καὶ περιεῖχεν ὁστᾶ κρανίου καὶ μόνωτον κύπελλον ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. ΠΑΕ 1934, 54 - 56.

XLV. Ἄγιοι Θεόδωροι (119). — Οἱ ἐπόμενοι 15 γεωμετρικοὶ τάφοι ἔχουν ἀνακαλυφθῇ εἰς τὴν θέσιν Μούλκι κατὰ τὴν κατασκευὴν τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ Ἀθηνῶν Κορίνθου.

(1) Δέκα τρεῖς τάφοι ἀποτελοῦμενοι ἐξ ἀπλῶν λάκκων καλυπτομένων διὰ πλακῶν, πλὴν τοῦ τάφου 3 ὅστις ἦτο κτιστός. Αἱ ἐσωτερικαὶ διαστάσεις τῶν τάφων ἐποίκιλλον ἀπὸ $1 \times 0,30$ μ. (τάφος 4) μέχρι $1,85 \times 0,40$ μ. (τάφος 6). Παρὰ τὴν μίαν ὁμῶς τῶν γωνιῶν πολλῶν τάφων ὑπῆρχον κόγχαι περιέχουσαι ἀγγεῖα. Εἰς ἅς περιπτώσεις ἦτο δυνατόν νὰ διαπιστωθῇ ἡ στά-

σις τῶν νεκρῶν οἱ τάφοι περιεῖχον νεκροὺς τοποθετημένους εἰς συνεσταλμένην στάσιν. Οἱ νεκροὶ τῶν τάφων 1-6 συνωδεύοντο ἀπὸ ἀγγεῖα, εὐρεθέντα ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῶν τάφων, καὶ τινα μικρὰ εὐρήματα ἐκ σιδήρου. Οἱ λοιποὶ 7 τάφοι (ἀριθ. 7-9, 11-12, 14-15) ἦσαν ἀκτέριστοι. ΑΔ 1961-62, Χρον., 52-53.

(2) Τάφος ἀποτελούμενος ἀπὸ πωρίνην σαρκοφάγον, διαστάσεων 1,10 × 0,55 μ., ὅστις περιεῖχε σκελετὸν παιδίου εἰς συνεσταλμένην στάσιν ἄνευ κτερισμάτων. ΑΔ 1961-62 Χρον., 53.

(3) Ταφικὸς ἀμφορεύς, εὐρεθεὶς τεμαχισμένος ἔχων ὅμως τὸ στόμιον κεκλεισμένον διὰ πλακὸς καὶ περιέχων τμήμα κρανίου καὶ μηριαῖα ὀστᾶ ἐνήλικος ἀκτέριστα. ΑΔ 1961-62 Χρον., 53. DAG, 205.

XLVI. Ν τ ρ ά φ ι (122). — Δύο γεωμετρικοὶ τάφοι, ὁ εἰς τῶν ὁποίων ἀναφέρεται ὅτι ἦτο ἐλλειψοειδὴς λάκκος, διαστάσεων 0,83 × 0,83 μ. καὶ βάθους 0,22 μ., καὶ ὅτι περιεῖχε κεκλιμένον γραπτὸν γεωμετρικὸν ἀμφορέα. BCH 1958, 681 εἰκ. 24.

XLVII. Ἄ θ ῆ ν α ι (124). — Οἱ μέχρι σήμερον (1980) γνωστοὶ γεωμετρικοὶ τάφοι ἐκ τῆς περιοχῆς τῶν Ἀθηνῶν, ὑπερβαίνοντες ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν τοὺς 407 καὶ προερχόμενοι ἐκ 40 διαφορετικῶν τοποθεσιῶν, κατὰ γεωγραφικὴν σειρὰν ἀπὸ τῆς εἰσόδου καὶ τῆς δυτικῆς κλιτύος τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς Νότον, Ἀνατολὰς καὶ Βορρᾶν πέριξ αὐτῆς, εἶναι οἱ ἐπόμενοι (διαγράμματα τῆς περιοχῆς μετὰ τῶν τάφων ἰδὲ ἐν GDA, 136. GBC, χάρτης 3. Agora VIII, πίν. 45. GG, 136-137, εἰκ. 44).

(1) Τάφος περιέχων χαλκοὺν τεφροδόχον ἀγγεῖον, συνοδευόμενον ὑπὸ χαλκοῦ τρίποδος καὶ ὀκτὼ γεωμετρικῶν ἀγγείων, εὐρεθεὶς τυχαίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Παλαιῶν Σφαγείων ΝΔ τῆς Πνυκὸς ἀναφέρεται ἐν AM 1893, 414-415.

(2) Οἱ δύο παρὰ τὸ Ἀμύνειον, κατὰ τὴν ΝΑ κλιτὸν τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ δυτικῶς τῆς Ἀκροπόλεως, εὐρεθέντες ὑπὸ τοῦ Dörpfeld τάφοι, οἱ μνημονευθέντες μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, LIII, 2), ἐν μέρει ἀνήκουν εἰς τοὺς πρωίμους γεωμετρικοὺς χρόνους. AM 1896, 106-107. CVA Athènes 1, 3-4, πίν. 1-2. PGP, 315. DAG, 203. Hesperia 1974, 372-374. GGP, 13-21, 400.

(3) Τριάκοντα δύο περίπου τάφοι καὶ τινες λάκκοι, ἐκ καταστραφέντων πιθανῶς τάφων, εὐρεθέντες εἰς τὴν περιοχὴν νοτίως τοῦ Ὁδείου τοῦ Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ. Πάντες ἀνήκουν πρὸς τὸ τέλος μᾶλλον παρὰ τὴν ἀρχὴν τῆς γεωμετρικῆς περιόδου. Οἱ πρώτοι γεωμετρικοὶ χρόνοι ἐκπροσωποῦνται μόνον ὑπὸ τῶν μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων μνημονευθέντων (III B, LIII, 5) ἀνωτέρω τεσσάρων τάφων, XXII, XXV, XXVI, XXVIII, καὶ

ἐνδεχομένως τοῦ τάφου VII τῶν μεταβατικῶν χρόνων ἐκ τῆς πρωτογεωμετρικῆς εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. Τέσσαρες τάφοι ἐκ τῶν 32 (ἀριθ. XV, XVIII, XIX, XXI), πάντες ἀπλοὶ λάκκοι περιέχοντες ἀκαύτους νεκρούς, καὶ ἐνδεχομένως ὁ τετραγαγμένος τάφος XLVIII ἀνήκουν εἰς τὸ τέλος τῶν μέσων καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, δέκα τέσσαρες δὲ ἀσφαλεῖς καὶ ὁκτὼ πιθανοὶ τάφοι ἐκ τῶν ὑπολοίπων, περιέχοντες ταφὰς εἰς πίθους, ἀνήκουν εἰς τοὺς ὑστέρους γεωμετρικοὺς χρόνους. Οἱ λοιποὶ ἐσφύζοντο ἀνεπαρκῶς. ΑΔ 1973 Μελέται, 1 - 63. ΠΑΕ 1955, 36 - 52, 1956, 262 - 265, 1957, 23 - 26, 1959, 5 - 7.

(4) Τάφος μὴ περιγραφόμενος, εὑρεθεῖς ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Καρυατίδων καὶ Καλησπέρη, ὑπὸ τὰ θεμέλια τῆς οἰκίας Σ. Κουγέα, καὶ περιέχων 10 γεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΑΔ 1927 - 28 Παράρτ., 2.

(5) Εἴκοσι τάφοι εὑρεθέντες ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρεχθείου ἀριθ. 21 - 25, παρὰ τὰς Ἀλαδὲ πύλας τοῦ τείχους καὶ ἐκατέρωθεν τῆς πρὸς Φάληρον ὁδοῦ. Δεκατρεῖς τούτων ἀνεσκάφησαν τὸ ἔτος 1955, δύο τὸ ἔτος 1964, τρεῖς τὸ ἔτος 1965 καὶ δύο τὸ ἔτος 1967. Ἐκ τῶν 13 τάφων τοῦ ἔτους 1955 δύο τάφοι (Θ1 καὶ Θ2) εὑρέθησαν ἀνατολικῶς καὶ ἐγγὺς τῶν πυλῶν τοῦ τείχους, ἐννέα νοτιώτερον καὶ ἔναντι τῶν προηγουμένων καὶ δύο ἔτι νοτιώτερον. Ὁ τάφος Θ1 ἐσχηματίζετο διὰ πλακῶν ἀλλ' εἶχεν ἐν μέρει καταστραφῆ ἀπὸ τὸν Θ2, ὅστις περιεῖχε σκελετὸν νεαρᾶς γυναικός, 86 ἀγγεῖα, 13 πόματα ἀγγείων ὀρίμου γεωμετρικοῦ ρυθμοῦ καὶ χρυσὴν ταινίαν. Οἱ ἐννέα νοτιώτερον κείμενοι τάφοι, οἵτινες τὸν 4ον π.Χ. αἰῶνα περιεβλήθησαν διὰ περιβόλου, διαστάσεων 6×3 μ., σφζομένου κατὰ τὰς δύο πλευράς, ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι, οἱ δύο τῶν ὁποίων περιεῖχον ἀκαύτους νεκρούς καὶ οἱ 7 τεφροδόχα ἀγγεῖα. Οἱ δύο ἔτι νοτιώτερον κείμενοι τάφοι εὑρέθησαν κατεστραμμένοι. Ἐκ τῶν 9 καλῶς σφζομένων τάφων 7 περιεῖχον κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων καὶ 2 τῆς μεταβατικῆς πρὸς τὸν ὀριμον γεωμετρικὸν ρυθμὸν περιόδου (ΠΑΕ 1955, 43 - 45). Ἐκ τῶν δύο τάφων τῶν ἀνασκαφέντων τὸ ἔτος 1964 ὁ εἰς (τάφος Α) ἦτο θήκη, σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ καλυπτομένη δι' ἄλλης πλακός, διαστάσεων 1,75 - 1,55 \times 0,70 μ., ὁ δὲ ἕτερος τάφος (Β) ἦτο ἀπλοῦς λάκκος, διαστάσεων 1,40 \times 0,60 μ. καλυπτόμενος διὰ πλακῶν. Ὁ τάφος Α εὑρέθη συλημένος ἀλλ' ἐκ τοῦ περιεχομένου του συνελέγησαν δύο χρυσᾶ ἐνώτια καὶ ὑστερογεωμετρικὰ ὄστρακα, ὁ ἕτερος τάφος περιεῖχε σκελετὸν συνοδευόμενον ἀπὸ χαλκὴν περόνην (ΑΔ 1965 Χρον., 87). Οἱ τρεῖς τὸ ἔτος 1965 ἀνασκαφέντες τάφοι μνημονεύονται συντόμως ὡς γεωμετρικοὶ καὶ ὡς πρωτογεωμετρικοὶ (ΑΔ 1966 Χρον., 71). Οἱ δύο τέλος τάφοι (IV καὶ VI) οἱ ἀνασκαφέντες τὸ ἔτος 1967 ἀπετέλουν μέρος ὁμάδος ὁκτὼ ἐρευνηθέντων τάφων, οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων ἦσαν ὑπομυκηναϊκοὶ καὶ ἐμνημονεύθησαν ἤδη (II Β, XVII, 2) ἄνωτέρω. Ἀμφότεροι ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι, διαστάσεων 2,20 \times 0,60 μ.

καὶ $1,20 \times 0,60$ μ. ἀντιστοίχως, καὶ περιεῖχον ταφικούς ἀμφορεῖς κλειομένους διὰ χαλκῶν κυπέλλων καὶ πλήρεις ὀστέων, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ. ΑΔ 1968 Χρον., 55 - 56.

(6) Ἐννέα τάφοι, εὐρεθέντες τὸ ἔτος 1966 ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Παρθενῶνος ἀριθ. 12, ὧν εἰς μόνον (τάφος ζ) ἦτο ἀσύλητος. Ὁ τάφος ζ, λάκκος διαστάσεων $1,10 \times 0,55$ μ. καλυπτόμενος διὰ πλακός, περιεῖχεν ἀποσυντεθειμένα ὀστᾶ νεκροῦ, ἐννέα ἀγγεῖα καὶ πῆλινα σφαιροειδῆ ἀθύρματα. Ἐκ δύο ἄλλων τάφων συνελέγησαν πέντε συνολικῶς ἀγγεῖα ἀκέραια ἢ εἰς τεμάχια. ΑΔ 1967 Χρον., 106 - 108.

(7) Τρεῖς τάφοι (ἀριθ. 3, 5, 6) εὐρεθέντες κατὰ τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Καλησπέρη καὶ Παρθενῶνος. Οἱ δύο τούτων (ἀριθ. 3 καὶ 5) περιεῖχον τεφροδόχα ἀγγεῖα, συνοδευόμενα ἀπὸ ἄλλα ἀγγεῖα τῶν ἀρχῶν τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος ὡς κτερίσματα, ὁ τρίτος τάφος (ἀριθ. 6) εἶχε παραβιασθῇ ἀλλ' ἐν αὐτῷ εὐρέθησαν ὀλίγα ὀστᾶ καὶ ἀβαθὲς πινάκιον. ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 86, 90 - 92.

(8) Δύο τάφοι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γαριβάλδη ἀριθ. 28. Ὁ εἰς τούτων ἐμνημονεύθη μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, LIII, 6) ἀνωτέρω κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἀνασκαφῆς, ὁ Coldstream ὅμως ἐκ τοῦ περιεχομένου του ταξινομεῖ τὸν τάφον εἰς τοὺς μέσους γεωμετρικούς χρόνους (ΑΔ 1963 Χρον., 41. GGP, 401), ὁ ἕτερος τάφος (ἀριθ. VI) ἀνεσκάφη τὸ ἔτος 1967 καὶ ἂν καὶ εὐρέθη συλημένος περιεῖχε τρία ὑστερογεωμετρικά ἀγγεῖα. ΑΔ 1968 Χρον., 48.

(9) Τρεῖς τάφοι ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων εὐρεθέντες τὸ ἔτος 1963 ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μεϊντάνη ἀριθ. 12 - 14. Οἱ δύο τούτων ἀναφέρεται ὅτι ἦσαν ἀπλοῖ ἐπιμήκεις λάκκοι ὁ δὲ τρίτος τεφροδόχος ἀμφορεύς. Πλούσια κεραμικά κτερίσματα, ἐν οἷς καὶ ὁμοίωμα ἄρματος, εἰδῶλια ἵππων καὶ κενταύρου, συνώδευον τὰς ταφάς. ΑΔ 1964 Χρον., 60.

(10) Εἴκοσι τέσσαρες τάφοι ἀνασκαφέντες τὸ ἔτος 1964 ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καβαλόττι καὶ μετὰ τῶν τεμνουσῶν αὐτὴν ὁδῶν Προπυλαίων καὶ Ἑρεχθείου. Οἱ 17 τούτων ἦσαν καύσεις νεκρῶν ἐντὸς λάκκων διαστάσεων $1 - 1,65 \times 0,65 - 0,80$ μ. καὶ βάθους $0,50 - 0,70$ μ. Μετὰ τὴν καύσιν τῶν νεκρῶν τὰ ὑπολείμματα τῶν σκελετῶν καὶ τὰ κτερίσματα τοῦ νεκροῦ εἶχον συλλεγῇ ἐντὸς ἀμφορέων, οἵτινες εἶχον κλεισθῇ δι' ἄλλων ἀγγείων καὶ εἶχον ταφῇ κατὰ τὸ δυτικὸν ἄκρον τοῦ λάκκου τῆς πυρᾶς. Τέσσαρες ἕτεροι τάφοι ἦσαν λάκκοι διαστάσεων $1,65 - 2 \times 0,65 - 1$ μ. καλυπτόμενοι ἐνίοτε διὰ πλακῶν καὶ περιέχοντες ἀκαύτους νεκρούς, τοποθετημένους ὑπτίους μετὰ τὴν κεφαλὴν πρὸς Δυσμᾶς καὶ συνοδευόμενους ἀπὸ κεραμικὴν καὶ ἄλλα κτερίσματα. Δύο ἕτεροι τάφοι ἦσαν λάκκοι ἔχοντες τὰς πλευρὰς ἐπενδεδυμένας διὰ πλακῶν, ὁ εἰς δὲ τούτων εἶχεν ἐτέραν πλάκα καὶ ὡς δάπεδον ἀλλὰ τὸ περιεχόμενόν των εἶχε ταραχθῇ, εἰκάζεται ὅμως ὅτι περιεῖχον ἀκαύτους νεκρούς.

Εἰς τέλος τάφος ἦτο τελείως κατεστραμμένος. ΑΔ 1965 Χρον., 75 - 80. BCH 1968, 736.

(11) Τρεῖς λακκοειδεῖς τάφοι (Α-Γ) ἀνασκαφέντες τὰ ἔτη 1965 - 1966 κατὰ τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Μητσαίων καὶ Ζήτρου. Ἐκ τούτων ὁ τάφος Β ἀνῆκεν εἰς παιδίον καὶ περιεῖχεν ὡς κτερίσματα ἀγγεῖα, ζεῦγος μικρῶν πηλίνων ὑποδημάτων καὶ πῆλινα ἀθύρματα, ὁ τάφος Γ εἶχε καταστραφῇ ἀλλ' ἐκ τοῦ περιεχομένου του ἐσώθησαν δύο ἀγγεῖα καὶ τεμάχιον πίθου (ΑΔ 1966 Χρον., 84 - 85), ὁ τάφος Α τέλος περιεῖχε τεφροδόχον ἀμφορέα (ΑΔ 1967 Χρον., 102 - 103).

(12) Δύο ἡμικατεστραμμένοι γεωμετρικοὶ τάφοι (Ι - ΙΙ) ἀνασκαφέντες τὸ ἔτος 1966 ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Προμάχου ἀριθ. 5. Ἀμφότεροι ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι ἄνευ καλυμμάτων. Ὁ τάφος Ι, διαστάσεων $3,20 \times 0,90$ μ. καὶ βάθους 0,70 μ., περιεῖχεν ἑπτὰ ἀγγεῖα μέσων γεωμετρικῶν χρόνων, ὁ τάφος ΙΙ, διαστάσεων $2,70 \times 0,70$ μ. καὶ βάθους 0,50 μ., περιεῖχεν ἕξ ἐλλιπῆ ἀγγεῖα. ΑΔ 1968 Χρον., 88 - 89. ΑΑΑ 1970, 112 - 117.

(13) Ὁκτὼ λακκοειδεῖς τάφοι ἀνασκαφέντες τὸ ἔτος 1969 ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δημητρακοπούλου ἀριθ. 95 καὶ 110. Εἰς τούτων (τάφος ΙΙΙ), ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων εὑρεθεῖς ἐπὶ τοῦ ἀριθ. 95, περιεῖχε χαλκοῦν τεφροδόχον ἀγγεῖον μετὰ πώματος καὶ πῆλινον εἰδώλιον, οἱ ἕτεροι ἑπτὰ (ἀριθ. VI - VIII, X - XI, XIII, XVIII), εὑρεθέντες ἐπὶ τοῦ ἀριθ. 110, ἀπετέλουν μέρος ὁμάδος 27 τάφων χρονολογούμενων ἀπὸ ΥΕ ΙΙ - ΙΙΙ χρόνων ἕως τὸν 5ον π.Χ. αἰῶνα καὶ δύο τούτων ἔχουν μνημονευθῇ ἤδη, ὁ εἰς μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν (ΙΙ Β, XVII, 3) καὶ ὁ ἕτερος μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν (ΙΙΙ Β, LIH, 8) δεδομένων ἀνωτέρω. Ἐκ τῶν 7 τάφων τῆς ὁμάδος ταύτης ἄθικτος εὑρέθη μόνον ὁ τάφος XVIII, ὅστις περιεῖχε ταφικὸν ἀμφορέα τοῦ τέλους τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος κλειόμενον διὰ χαλκοῦ ἀγγείου καὶ συνοδευόμενον ἀπὸ σιδηρᾶ ὄπλα καὶ δύο χαλκᾶ ξυρά, οἱ λοιποὶ εἶχον συληθῇ ἀλλ' ἐκ τοῦ περιεχομένου των συνελέγησαν ὄστρακα, ἐκ τῶν ὁποίων συνεκολλήθησαν ἀγγεῖα χρονολογούμενα ἀπὸ πρῶιμων μέχρις ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. ΑΔ 1970 Χρον., 53, 55 - 57.

(14) Δύο τάφοι εὑρεθέντες τὸ ἔτος 1962 εἰς τὴν γωνίαν τῶν ὁδῶν Διάκου καὶ Ἀναπαύσεως, ΝΑ τῆς Ἀκροπόλεως. Ὁ εἰς τούτων περιεῖχε τεφροδόχον ἀμφορέα καὶ δύο ἀγγεῖα, ὁ ἕτερος, λάκκος ἀκανονίστου σχήματος διαστάσεων $3,50 \times 2$ μ., καὶ βάθους 0,60 μ., περιεῖχε σκελετὸν ὕπτιον τοποθετημένον καὶ συνοδευόμενον ἀπὸ χρυσοῦν ταινίαν, φερομένην ἐπὶ τοῦ βραχίονος, καὶ πολυάριθμα ἀγγεῖα μέσων γεωμετρικῶν χρόνων. ΑΔ 1963 Χρον., 37 - 38.

(15) Δύο κατεστραμμένοι τάφοι ἐρευνηθέντες τὸ ἔτος 1967 ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μακρυγιάννη ἀριθ. 17, εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ὀλυμπίου. Ὁ εἰς τούτων

περιεῖχεν ἀποσυντεθειμένα ὀστᾶ καὶ δύο ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, ὁ ἕτερος χαλκοῦν συντετριμμένον ἀγγεῖον. ΑΔ 1968 Χρον., 73.

(16) Τρεῖς τάφοι (ἀριθ. IV, VII, IX) εὐρεθέντες ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θεοφιλοπούλου εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν. Ὁ τάφος IV ἦτο ὀρθογώνιον ὄρυγμα διαστάσεων $0,65 \times 0,45$ μ. περιέχον τεφροδόχον ἀμφορέα μετὰ χρυσῆς ταινίας καὶ δύο ἀγγείων. Ὁ τάφος IX ἦτο κυκλικὸς λάκκος διαμέτρου 1,30 μ. περιέχων κατάλοιπα πυρᾶς καὶ ὀλίγα ὄστρακα (ΑΔ 1972 Χρον., 62). Ὁ τάφος VII ἦτο λάκκος περιέχων καυσιν νεκροῦ καὶ ὑπογεωμετρικὴν πρόχουν μὲ ἐμπέιστον διακόσμησιν ἐπὶ τοῦ ὤμου (Pie Ware). ΑΔ 1968 Χρον., 61.

(17) Εἷς τάφος μὴ περιγραφόμενος ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Ὀλυμπείου. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 10.

(18) Ἀβέβαιος ἀριθμὸς τάφων, ἀνασκαφέντων τὸ ἔτος 1896 ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν παρὰ τὸ ἀρχαῖον Κυνόσαργες, διὰ τοὺς ὁποίους ἐλλεῖπει περιγραφή, ἔχουν ὅμως δημοσιευθῇ ἐκ τούτων 44 ἀγγεῖα μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. ΑΜ 1896, 463 - 464. BSA 1905 - 6, 80 - 92. GGP, 21, 71, 400.

(19) Ἐννέα τάφοι (ἀριθ. I - III, VI - VII, IX, XII, XVIII - XIX) ἐκ μιᾶς ὁμάδος 40 τάφων διαφόρων περιόδων ἀνασκαφέντων τὸ ἔτος 1971 ἐπὶ τῆς συμβολῆς τῶν ὁδῶν Βουλιαγμένης, Τριβωνιανοῦ καὶ Εὐμόλπου εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν μὲ τοὺς προηγουμένους. Πάντες ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι καὶ τέσσαρες τούτων (τάφοι II - III, VI καὶ XVIII) περιεῖχον καύσεις νεκρῶν οἱ δὲ λοιποὶ ἐνταφιασμοὺς ἀκαύτων νεκρῶν. Ἐκ τῶν τάφων συνελέγησαν 30 συνολικῶς ἀγγεῖα τῶν μέσων τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος καὶ πολυάριθμα μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ καὶ σιδήρου. ΑΔ 1972 Χρον., 93 - 97. AAA 1972, 165 - 176.

(20) Ἀνεπαρκῶς γνωστοὶ τάφοι ἐκ τῆς τοποθεσίας Ἀνάλατος παρὰ τὴν Λεωφόρον Συγγροῦ καὶ ἐγγὺς τοῦ Ἀγίου Σώστη, ἐξ ὧν προέρχονται γεωμετρικὰ ἀγγεῖα. JdI 1899, 212 - 213.

(21) Ἐννέα τάφοι ἐκ τῆς ὁδοῦ Θησέως τῆς Καλλιθέας. Οἱ τέσσαρες τούτων (τάφοι I, IV - VI) ἀνεσκάφησαν τὸ ἔτος 1960 ἐγγὺς τῆς διασταυρώσεως τῆς ὁδοῦ Θησέως πρὸς τὴν ὁδὸν Καλυψοῦς (BCH 1963, 404 - 430) οἱ δὲ ἕτεροι πέντε (τάφοι 1 - 5) εὐρέθησαν τὸ ἔτος 1963 ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θησέως ἀριθ. 240 (ΑΔ 1964, 65 - 67). Δύο ἐκ τῶν ἐννέα τάφων ἀπετελοῦντο ἀπὸ μεγάλους ἀμφορεῖς εὐρεθέντας συντετριμμένους καὶ περιέχοντας ἄλλα ἀγγεῖα, οἱ λοιποὶ, δι' ὅσους παρέχονται πληροφορίες, ἦσαν λάκκοι, ἐνίοτε καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν (τάφος 2) καὶ περιέχοντες κεραμικὴν. BCH 1963, 404 - 430. ΑΔ 1964 Χρον., 65 - 67.

(22) Εἷς τάφος, λάκκος βάθους 0,26 μ. καὶ πλάτους 0,44 μ., εὐρεθεὶς τὸ ἔτος 1959 κατὰ τὴν συμβολὴν τῶν ὁδῶν Μητροπόλεως καὶ Βουλῆς, ΒΑ τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ περιέχων γεωμετρικὴν ταφήν. ΑΔ 1960 Χρον., 22.

(23) Ὁ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων ἐκ τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Μάρκου ἀριθ. 6 - 12 περιγραφεῖς (III B, LIII, 14) ἀνωτέρω τάφος κατὰ τὸ περιεχόμενόν του ἀνήκει καὶ εἰς πρωίμους γεωμετρικοὺς χρόνους. ΑΔ 1964 Χρον., 55 - 56. GGP, 11, 401.

(24) Ἡμικατεστραμμένος γεωμετρικὸς τάφος εὑρεθεῖς τὸ ἔτος 1963 ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Δημητρίου ἀριθ. 20 καὶ περιέχων σκελετὸν παιδίσκης συνοδευόμενον ἀπὸ κεραμικὴν πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων καὶ μικρὰ εὐρήματα. ΑΔ 1964 Χρον., 54 - 55. GGP, 10, 401.

(25) Δύο τάφοι ἀνασκαφέντες τὸ ἔτος 1898 ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀδριανοῦ ἀριθ. 3. Ὁ εἰς τούτων περιεῖχε τεφροδόχον ἀγγεῖον καὶ ὁ ἕτερος καῦσιν νεκροῦ ἐντὸς τοῦ λάκκου. Ἐκ τῶν δύο τάφων συνελέγησαν δώδεκα ἀγγεῖα, ὄστρακα καὶ μικρὰ εὐρήματα. *Hesperia* 1974, 329, 374 - 385.

(26) Δέκα ὀκτὼ περίπου τάφοι κατὰ καιροὺς ἀνασκαφέντες ἐπὶ τῆς ΒΔ κλιτύος τοῦ Ἀρείου Πάγου, κατὰ τὴν ΝΑ παρυφὴν τῆς Ἀγορᾶς. Ἐκ τούτων ἕξ ἀνεσκάφησαν τὸ ἔτος 1897 ὑπὸ τοῦ Dörpfeld καὶ ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι περιέχοντες οἱ μὲν πέντε καύσεις νεκρῶν ὁ δὲ ἕκτος τεφροδόχον ἀμφορέα. Κεραμικὴ καὶ τινα μικρὰ εὐρήματα συνώδευον τοὺς νεκροὺς ὡς κτερίσματα (ΑΜ 1897, 488. CVA Athènes 1, 3 - 4, πίν. 1, ἀριθ. 12 - 13, πίν. 2 ἀριθ. 1 - 8. *Hesperia* 1974, 325 - 352). Εἰς τάφος, ἀπλοὺς λάκκος περιέχων καῦσιν νεκροῦ καὶ 10 γεωμετρικὰ ἀγγεῖα, ἠρευνήθη τὸ ἔτος 1932 ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν ὡς καὶ πάντες οἱ ἐπόμενοι (*Hesperia* 1933, 470). Ἐξ ἑτεροῦ τάφοι, περιέχοντες ταφὰς ἀκαύτων νεκρῶν κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα, ἀνεσκάφησαν τὸ ἔτος 1939 (*Hesperia* 1940, 271 - 272, 292, 302, 1960, 403 - 413). Εἰς τάφος περιέχων τεφροδόχον ἀμφορέα, συνοδευόμενον ἀπὸ δύο ἄλλα ἀγγεῖα, σιδηροῦν ξίφος καὶ σιδηρᾶν μάχαιραν, ἠρευνήθη τὸ ἔτος 1944 (*Hesperia* 1947, 196 - 197). Τρεῖς ἕτεροι τάφοι, ἀπλοὶ λάκκοι, οἱ δύο τῶν ὁποίων περιεῖχον καύσεις νεκρῶν καὶ ὁ τρίτος ἐνταφιασμὸν ἀκαύτου νεκροῦ, ἐκ τῶν ὁποίων προέρχεται κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα, ἠρευνήθησαν τὸ ἔτος 1947 (*Hesperia* 1948, 158 - 159, 1974, 352 - 365) καὶ εἰς τέλος τάφος, περιέχων τεφροδόχον ἀγγεῖον συνοδευόμενον ἀπὸ πολυάριθμα ἀγγεῖα καὶ πολύτιμα εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ καὶ ἄλλων ὑλῶν, ὁ πλουσιώτερος εἰς περιεχόμενον ἐκ τῶν γεωμετρικῶν τάφων τῆς περιοχῆς, ἀνεσκάφη τὸ ἔτος 1967. *Hesperia* 1968, 77 - 116. GGP, 13 - 21, 400.

(27) Τεσσαράκοντα τοῦλάχιστον ἐκ τῶν μνημονευομένων 78 ἐν συνόλῳ πρωτογεωμετρικῶν καὶ γωμετρικῶν τάφων τῆς Ἀγορᾶς (Agora XIV, 10) πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς γεωμετρικοί, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς τὸ σύνολον τῶν 78 περιλαμβάνονται, πλὴν τῶν περιγραφέντων ἤδη μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, LIII, 16) ἀνωτέρω 20 τάφων, καὶ οἱ ἀνωτέρω μνημονευθέντες 18 γεωμετρικοὶ τάφοι τῆς ΒΔ κλιτύος τοῦ

Ἀρείου Πάγου. Ἐκ τῶν ὑπολειπομένων 40 γεωμετρικῶν τάφων τῆς Ἀγορᾶς αἱ πλεόν ἄξιομνημόνευτοι ὁμάδες εἶναι αἱ ἐπόμεναι.

Εἴκοσι τάφοι, ἀποτελοῦντες ἰδιαίτερον νεκροταφεῖον περιβαλλόμενον κατὰ τὰς τρεῖς πλευρὰς διὰ γεωμετρικοῦ ἀναλημματικοῦ τοίχου, εὑρεθέντες κατὰ τὴν ΝΑ παρυφὴν τοῦ λόφου τοῦ Ἀγοραίου Κολωνοῦ. Δέκα τῶν τάφων περιεῖχον ταφὰς παιδίων εἰς πίθους καὶ οἱ ἕτεροι δέκα ταφὰς ἐνηλίκων ἐντὸς λάκκων καλυπτομένων διὰ πλακῶν. Οἱ νεκροὶ ἐντὸς τῶν λάκκων εἶχον ἀποτεθῆ κατὰ κανόνα ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τῆς ράχεως καὶ συνωδεύοντο ἀπὸ κεραμικὴν καὶ κοσμήματα ἢ ὅπλα ὡς κτερίσματα. Εἰς δύο περιπτώσεις οἱ νεκροὶ εἶχον ἐλαφρῶς κεκαμμένα τὰ σκέλη καὶ εἰς τάφος περιεῖχε δύο νεκρούς. Χρονολογικῶς οἱ τάφοι ἀνήκουν εἰς τὴν περίοδον 750 - 700 π.Χ. *Hesperia* 1936, 24 - 31. *Hesperia* 1939 Suppl. II, *Agora* VIII, 111 - 112.

Ἐτέραν ὁμάδα ἀπετέλουν πέντε τάφοι ἐκ τῆς αὐτῆς περιοχῆς, τρεῖς τούτων ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι, τεταραγμένοι εἰς τὰς δύο τῶν περιπτώσεων, περιέχοντες ὅμως ἀκαύτους νεκροὺς συνοδευομένους ἀπὸ κεραμικὴν (*Hesperia* 1935, 364 - 365. *Hesperia* 1939 Suppl. II, 99 - 103), εἰς ἣτο ταφὴ παιδίου εἰς ἀγγεῖον (*Hesperia* 1949, 276, 1951, 72, 82 - 85) καὶ ὁ πέμπτος ἦτο λάκκος, διαστάσεων $1,30 \times 0,65$ μ. καὶ βάθους 0,50 μ., περιέχων τεφροδόχον ἀμφορέα πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων κλειόμενον διὰ πυξίδος καὶ καλυπτόμενον διὰ τῆς τέφρας τῆς πυρᾶς, ἡ ὁποία πρέπει νὰ εἶχε κατὰ πλησίον τοῦ λάκκου. Τεμάχια περισσοτέρων τῶν εἴκοσι ἀγγείων, μικρὰ εὐρήματα καὶ ἀπηνθρακωμένα σῦκα συνώδευον τὴν καῦσιν τοῦ νεκροῦ. *Hesperia* 1949, 275 - 297.

Τρίτην ὁμάδα ἀπετέλουν δύο τάφοι ἐκ τῆς αὐτῆς περιοχῆς, ὁ εἰς τῶν ὁποίων περιεῖχε τεφροδόχον ἀμφορέα, συνοδευόμενον ἀπὸ ἕξ ἄλλα ἀγγεῖα καὶ συλλογὴν σιδηρῶν ἐργαλείων καὶ ὅπλων καλυπτόμενον δὲ διὰ τέφρας, ὀστράκων ἀγγείων καὶ ἀπηνθρακωμένων σύκων καὶ βότρυων, ὁ δὲ ἕτερος περιεῖχε ταφὴν παιδίου εἰς πίθον κλειόμενον διὰ πλακὸς καὶ ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον πλὴν τῶν λειψάνων τοῦ σκελετοῦ τοῦ παιδίου πέντε ἄλλα μικρὰ ἀγγεῖα, ἕτερον δὲ ἀγγεῖον ὑπῆρχε παρὰ τὸν πίθον. *Hesperia* 1950, 330 - 331, 1952, 279 - 294.

Μία ταφὴ παιδίου εὑρέθη ὑπὸ τὸ Ὠδεῖον τοῦ Ἀγρίππα καὶ ἀπετελεῖτο ἀπὸ λάκκον, ἔχοντα ἐνδεχομένως ἀρχικῶς τὰ τοιχώματα ἐκ τοιχαρίων, ὀλίγοι λίθοι τῶν ὁποίων ἐσώθησαν. Τὴν ταφὴν συνώδευον τέσσαρα ἀγγεῖα (*Hesperia* 1953, 39, 1960, 413 - 414). Οἱ λοιποὶ τάφοι ἔκειντο εἰς ἄλλα σημεῖα τῆς Ἀγορᾶς.

(28) Ἐνδεκα τάφοι ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων εὑρεθέντες τὸ ἔτος 1966 ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἑρυσίχθονος καὶ Νηλέως, δυτικῶς τοῦ κήπου τοῦ Θησείου. Οἱ τάφοι ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι, διαστάσεων $2,10 - 3,20 \times 0,85 - 1$ μ.

καὶ βάθους 0,60 - 0,80 μ., καλυπτόμενοι ἀρχικῶς διὰ πλακῶν ἀλλὰ τὸ κάλυμμα διετηρήθη μόνον εἰς τὸν τάφον VII. Τέσσαρες τάφοι (I - IV) εὑρέθησαν συλημένοι, τρεῖς (VIII, XI, XIV) ἦσαν ἡμικατεστραμμένοι, οἱ δὲ ὑπολοίποι τέσσαρες (VI - VII, IX, XVI) εὑρέθησαν ἀσύλητοι. Διὰ τὸ περιεχόμενον τῶν τάφων ἀναφέρεται ὅτι ὁ τάφος XVI περιεῖχε δύο νεκροὺς καὶ ὅτι οἱ τάφοι VI - VII συνωδεύοντο ἀπὸ κατάλοιπα πυρᾶς. Ἐκ τῶν τάφων συνελέγησαν συνολικῶς 43 ἀγγεῖα, ὄστρακα ἄλλων καὶ ἑπτὰ μικρὰ χρυσᾶ ἀντικείμενα. ΑΔ 1967 Χρον., 79 - 80.

(29) Δύο τάφοι, εὑρεθέντες ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πουλοπούλου ἀριθ. 20, τῶν πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων. Οἱ τάφοι ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι διαστάσεων ὁ εἰς $0,95 \times 0,60$ μ. καὶ βάθους 0,65 μ. καὶ ὁ ἕτερος $1,35 \times 0,75$ καὶ βάθους 0,60 μ. Ὁ εἰς τούτων ἦτο συλημένος καὶ ὁ ἕτερος περιεῖχεν ὅστουν κρανίου, πέντε ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα. ΑΔ 1967 Χρον., 110 - 112.

(30) Εἰς τάφος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Νηλέως ἀριθ. 32 - 34, λάκκος καλυπτόμενος διὰ πλακῶν, εὑρέθη ἡμικατεστραμμένος ἀλλὰ περιεῖχεν ἥμισυ σκελετοῦ καὶ τεμάχιον καὶ πῶμα πυξίδος μὲ λαβὴν ἐκ δύο ἱππαρίων. ΑΔ 1965 Χρον., 47.

(31) Δύο ἡμικατεστραμμένοι λακκοειδεῖς τάφοι ἄνευ καλυμμάτων εὑρέθησαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Αἰσχύλου ἀριθ. 31. Ὁ εἰς τούτων περιεῖχε δύο ἐλλιπῆ ἀγγεῖα, σιδηροῦν ἐγχειρίδιον καὶ σιδηρᾶν περόνην, ὁ ἕτερος περιεῖχε γεωμετρικὰ καὶ ἀρχαῖκὰ ὄστρακα. ΑΔ 1965 Χρον., 56 - 57.

(32) Δώδεκα γεωμετρικοὶ τάφοι (ἀριθ. I, III, VIII - X, XII - XIII, XVIII, XX, XXIII, XXVII καὶ XXI) ἐκ μιᾶς ομάδος 35 τάφων χρονολογουμένων ἀπὸ γεωμετρικῶν μέχρις ἱστορικῶν χρόνων καὶ εὑρεθέντων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σαυφιδῶς ἀριθ. 12. Δύο τῶν τάφων τούτων (ἀριθ. XIII καὶ XXIX) ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι, οἱ λοιποὶ ἦσαν ταφαὶ ἐντὸς μεγάλων ἀγγείων. Ἐκ πάντων τῶν τάφων συνελέγησαν συνολικῶς 34 ἀγγεῖα. ΑΔ 1968 Χρον., 90 - 92.

(33) Λακκοειδὴς ὀρθογώνιος τάφος τεταραγμένος, ἀνασκαφίς τὸ ἔτος 1965 ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἡβης καὶ Λεπενιώτου. Ὁ τάφος περιεῖχεν ἐλάχιστα ὅστᾱ καὶ ὄστρακα γεωμετρικῶν ἀγγείων. ΑΔ 1965 Χρον., 49.

(34) Πολυἀριθμοὶ γεωμετρικοὶ τάφοι εὑρεθέντες ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς ἀριθ. 57, ἔναντι τοῦ Ὁρφανοτροφείου Χατζηκώστα, δύο τῶν ὁποίων (ἀριθ. X, XV) ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι περιέχοντες ἀκαύτους σκελετοὺς συνοδευομένους ἀπὸ 4 ἐν συνόλῳ ἀγγεῖα (ΑΔ 1968 Χρον., 82). Ἄλλοι τάφοι παρέσχον δύο ἀγγεῖα, ἥτοι εὐμεγέθη κρατῆρα καὶ εὐρύλαιμον πρόχουν, χρησιμοποιηθέντα ὡς ἐπιτάφια σήματα. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 22 - 23.

(35) Εἴκοσι καὶ εἰς γεωμετρικοὶ τάφοι ἐκ μιᾶς ομάδος 127 τάφων εὑρεθέντων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κριεζῆ ἀριθ. 23 - 24 καὶ χρονολογουμένων ἀπὸ ὑπομυκηναϊκῶν μέχρι κλασσικῶν χρόνων, δύο ομάδες τῶν ὁποίων ἔχουν μνημονευθῆ ἤδη μετὰ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν (II B, XVII, 9) καὶ τῶν πρωτογεωμετρι-

κῶν (III B, LIII, 18) τάφων ἀνωτέρω. Ἐκ τῶν 21 γεωμετρικῶν τάφων δέκα τρεῖς (τάφοι X, XII, XIII, XXVI, XL, XLV, L, LX, LXVII, LXXII, XCI, CIV, CVI) ἀνεσκάφησαν τὸ ἔτος 1967 καὶ ἐκ τούτων ἑξ ἦσαν ἀσύλητοι οἱ δὲ ὑπόλοιποι 8 (τάφοι II - V, VII, XII, XIV, XVI) ἀνεσκάφησαν τὸ ἔτος 1968. Πάντες οἱ τάφοι ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι διαστάσεων ἀπὸ $2,70 \times 0,82$ μ. ἕως $0,70 \times 0,50$ μ. καὶ περιεῖχον ταφὰς καὶ καύσεις νεκρῶν, ἀπὸ πρωίμων μέχρις ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ, σιδήρου καὶ ἄλλων ὑλῶν. ΑΔ 1967 Χρον., 94 - 95, 1968 Χρον., 67. ΑΑΑ 1968, 20 - 27.

(36) Καταστροφεῖς γεωμετρικὸς τάφος ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τῆς ὁδοῦ Δημοφώντος ἀριθ. 5, ἑξ οὗ προέρχεται ταφικὸς ἀμφορεὺς καὶ πινάκιον. ΑΔ 1969 Χρον., 39.

(37) Περισσότεροι τῶν εἴκοσι τάφοι ἐκ τοῦ νεκροταφείου τοῦ Διπύλου κατὰ καιροὺς ἐλθόντες εἰς φῶς καὶ περιγραφέντες ὑπὸ διαφόρων ἐρευνητῶν (Annali dell' Instituto 1872, 135 - 137. ΠΑΕ 1873 - 74, 17 - 18. ΑΔ 1890, 4 - 50, 1891, 19 - 20, 1892, 6 - 11. ΑΜ 1893, 101 - 156. ΑΑ 1963, 642 - 665. CVA Louvre II, 3 - 20, πίν. 1 - 16. GGP, 29 - 41, 46 - 58, 82 - 90, 349 - 351, 400. DAG, 202), ἐκ τῶν ὁποίων καλλίτερον εἶναι γνωστοὶ 19 τάφοι περιγραφέντες ὑπὸ τῶν A. Brueckner καὶ E. Pernice. Δέκα ἑξ ἐκ τῶν 19 τούτων τάφων ἦσαν λάκκοι περιέχοντες ταφὰς νεκρῶν, δύο (τάφοι X καὶ XIX) ἦσαν ταφαὶ εἰς πίθους καὶ εἷς (τάφος III) περιεῖχε χαλκοὺν τεφροδόχον ἀγγεῖον νεκροῦ καέντος ἀλλαχοῦ. Οἱ νεκροὶ συνωδεύοντο ὑπὸ κεραμικὴν κοσμήματα καὶ ὅπλα ἐκ χρυσοῦ, σιδήρου καὶ ὀστοῦ. Μεγάλων διαστάσεων ἀγγεῖα εἶχον τοποθετηθῇ ἐπὶ πολλῶν ἐκ τῶν τάφων ὡς ἐπιτάφια σήματα. ΑΜ 1893, 101 - 156.

(38) Ἑκατὸν εἴκοσι δύο περίπου τάφοι ἐκ τοῦ νεκροταφείου τοῦ Κεραμικοῦ καλύπτοντες τὴν περίοδον ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 10ου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος. Ἑκατὸν τούτων εὐρέθησαν κατὰ τὰς παλαιότερας ἀνασκαφὰς (Kerameikos V (1) καὶ εἴκοσι δύο περίπου βραδύτερον κατὰ καιροὺς. Ἐκ τῶν 100 ἀρχικῶς ἐρευνηθέντων τάφων οἱ 70 εὐρέθησαν νοτίως τοῦ Ἡριδανοῦ καὶ 30 βορείως τούτου. Ἐκ τῶν 100 τούτων τάφων 41 περιεῖχον καύσεις νεκρῶν, αἱ τρεῖς δὲ τούτων ἀνῆκον εἰς παιδία, καὶ 59 ἐνταφιασμοὺς ἀκαύτων νεκρῶν, ἐκ τούτων δὲ 19 ἀνῆκον εἰς παιδία καὶ τὰ 13 τούτων εἶχον ταφὴν ἐντὸς πηλίνων ἀγγείων. Kerameikos V (1), 6.

Ἐκ τῶν 41 περιεχόντων καύσεις νεκρῶν τάφων ἐννέα περίπου (τάφοι 1, 2, 7, 38 καὶ οἱ κακῶς διατηρούμενοι τάφοι 3, 4, 14, 18, 19) ὁμοιάζον πρὸς τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν, ἦσαν δηλαδὴ ὀρθογώνιοι λάκκοι περιέχοντες εἰς τὸ ἐν ἄκρον καὶ ἐντὸς βαθυτέρου κυκλοτεροῦς λάκκου τὸ τεφροδόχον ἀγγεῖον καὶ εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τὰ ὑπολείμματα τῆς πυρᾶς. Τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ λάκκου ἐχρησίμευεν ὡς τόπος προσφορῶν

καὶ ἔφερεν ἄνωθεν τοῦ τεφροδόχου ἀγγείου κρατῆρα. Οἱ λοιποὶ 32 τάφοι, δυνάμενοι νὰ ταξινομηθοῦν εἰς πλείονας ομάδας, ἀπετέλουν κατ' οὐσίαν τὴν ἐξέλιξιν τοῦ τύπου τούτου τοῦ τάφου. Kerameikos V (1), 7 - 11.

Οἱ περιέχοντες ἐνταφιασμοὺς ἀκαύτων νεκρῶν τάφοι ἦσαν ὀρθογώνιοι λάκκοι, διαστάσεων ἐνίοτε 2 - 3, 20 × 0,42 - 1,70 μ. καὶ βάθους 0,40 - 1,70 μ., ἐντὸς τῶν ὁποίων εἶχον τοποθετηθῆ ὕπτιοι οἱ νεκροί, συνήθως μὲ τεταμένα τὰ σκέλη καὶ τὰς χεῖρας παρὰ τὰς πλευράς, συνοδευόμενοι ἀπὸ ἀγγεῖα καὶ ἄλλα κτερίσματα. Kerameikos V (1), 11 - 13.

Τὰ περιέχοντα σκελετοὺς παιδίων ἀγγεῖα, ἀνήκοντα κατὰ κανόνα εἰς τὸν δον αἰῶνα π.Χ., εἶχον τοποθετηθῆ ἐντὸς παρεμφερῶν λάκκων, ὄρθια ἢ ἐπὶ τῆς πλευρᾶς, μὲ τὸ στόμιον κλειόμενον δι' ἐτέρου ἀγγείου ἢ πλακός, τὰ δὲ κτερίσματα τοῦ νεκροῦ, συνήθως ἀγγεῖα, ἐτίθεντο ἐντὸς τοῦ ἀγγείου ἢ πλησίον αὐτοῦ. Kerameikos V (1), 6 - 43, 208 - 272.

Ἐκ τῶν ὑπολειπομένων 22, βραδύτερον δὲ ἐρευνηθέντων, ἐκ τῶν 122 γνωστῶν τάφων τοῦ Κεραμικοῦ, δύο τάφοι ἀνεσκάφησαν τὸ ἔτος 1962, δέκα τρεῖς τὰ ἔτη 1964 - 1965 καὶ ἑπτὰ τὸ ἔτος 1972. Οἱ δύο ἀνασκαφέντες τὸ ἔτος 1962 τάφοι ἦσαν λάκκοι καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν καὶ περιεῖχον ἀκαύτους νεκρούς, 15 ἀγγεῖα καὶ χρυσὰ κοσμήματα (ΑΔ 1963 Χρον., 29 - 30. ΑΑ 1964, 462 - 467). Ἐκ τῶν 13 ἀνασκαφέντων τὰ ἔτη 1964 - 1965 τάφων ἑπτὰ περιεῖχον καύσεις νεκρῶν καὶ ἑξ ἐνταφιασμοὺς ἀκαύτων νεκρῶν. Ἐκ τῶν 7 καύσεων εἰς τάφος (ἀριθ. 8) περιεῖχε τεφροδόχον ἀγγεῖον καὶ ἑξ (τάφοι 9 - 13, 209) καύσεις νεκρῶν ἐντὸς τῶν λάκκων ἄνευ χρήσεως τεφροδόχων ἀγγείων. Ἐκ τῶν ἑξ περιεχόντων ἀκαύτους νεκροὺς τάφων πέντε (τάφοι 7, 14, 205 - 207) ἀνῆκον εἰς ἐνήλικας καὶ εἰς (τάφος 208) περιεῖχε ταφὴν παιδίου εἰς πίθον. Κεραμικὴ καὶ τινα μικρὰ εὐρήματα συνελέγησαν ἐκ τῶν τάφων τῆς ομάδος ταύτης (ΑΔ 1965 Χρον., 40, 1966 Χρον., 51. ΑΜ 1966, 7 - 10, 112 - 116). Ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀνασκαφέντων τὸ ἔτος 1972 τάφων τινὲς ἦσαν ἀκτέριστοι εἰς ὅμως τούτων (VDAK 1), λάκκος διαστάσεων 2,70 × 0,70 - 0,80 μ. καὶ βάθους 0,60 μ. καλυπτόμενος διὰ πλακῶν, περιεῖχε σκελετὸν νεαρᾶς γυναικὸς ἐξηπλωμένης ὑπτίας καὶ συνοδευομένης ἀπὸ 43 ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ, σιδήρου, ὑαλομάζης καὶ ἐλεφαντοστοῦ. BCH 1973, 262. ΑΑ 1974, 193. ΑΜ 1974, 1 - 25.

(39) Περισσότεροι τῶν 15 τάφοι, ἐνὸς πρὸ πολλοῦ γνωστοῦ γεωμετρικοῦ νεκροταφείου (ΑΑ 1934, 138 - 139, 144), ἀνεσκάφησαν τὰ ἔτη 1955 - 1961 εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Πλάτωνος. Πάντες οἱ τάφοι ἦσαν λάκκοι περιέχοντες τεφροδόχα ἀγγεῖα, συνοδευόμενα ἀπὸ ἄλλα ἀγγεῖα ὡς κτερίσματα, καὶ οἱ περισσότεροι τούτων ἀνῆκον εἰς παιδία. ΠΑΕ 1956, 47 - 53 (ὀκτὼ τάφοι), 1958, 9 (τέσσαρες τάφοι), 1959, 9 (τρεῖς τάφοι), 1961, 5 - 13. ΑΔ 1960 Χρον., 33, 1961 - 62 Χρον., 21.

(40) Ἐκ καταστραφέντων τάφων τῆς περιοχῆς τῶν Λιοσίων προέρχονται ὀκτὼ ἀγγεῖα τοῦ Μουσείου τῆς Κοπεγχάγης. CVA Kopenhagen, 51 - 52, πίν. 70 ἀριθ. 2 - 8, 10. GGP, 83, 402.

XLVIII. Αἰ γά λ ε ω ς (126). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι τάφοι.

(1) Ταφικὸς πίθος ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὐρέθησαν τρία ἀγγεῖα καὶ χαλκοὺν ψέλιον. Λεῖψανα ὀστέων ἢ ἐνδείξεις καύσεως τοῦ νεκροῦ δὲν εὐρέθησαν ἐντὸς τοῦ πίθου. AJA 1960, 71.

(2) Ἄγνωστος ἀριθμὸς τεταραγμένων τάφων εὐρέθη εἰς τὴν συμβολὴν τῶν ὁδῶν Καβάλας καὶ Παπανικολῆ, ἐκ τῶν ὁποίων προέρχεται γεωμετρικὸν ἀγγεῖον καὶ ὄστρακα γεωμετρικῶν καὶ ἱστορικῶν χρόνων. ΑΔ 1964 Χρον., 70.

XLIX. Σ π ά τ α (127). — Τέσσαρες λακκοειδεῖς τάφοι, περιέχοντες ἀκαύτους νεκροὺς, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1920 - 21 Παράρτ., 133 - 138.

L. Π ε ι ρ α ι ε ὺ ς (128). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι τάφοι.

(1) Ἐνδεκα τάφοι (α-λ) ἐκ τῆς ὁδοῦ Θεσσαλονίκης τῆς Παλαιᾶς Κοκκινιάς. Πάντες ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν πλὴν τοῦ τάφου (η), ὅστις εἶχε τὰς πλευρὰς καλυπτομένας διὰ πλακῶν καὶ τὸ δάπεδον ἐκ πεπατημένης γῆς καὶ θαλασσίων χαλίκων. Ὁ τάφος γ περιεῖχε ταφικὸν πίθον περιέχοντα τρία ἀγγεῖα ἀλλ' ὁ πίθος εἶχε καταστραφῇ πρὸ τῆς συστηματικῆς ἀνασκαφῆς. Τέσσαρες τάφοι (α, β, δ, η) περιεῖχον ἀκαύτους νεκροὺς ἀλλ' οἱ δύο τούτων (α, β) εὐρέθησαν κατεστραμμένοι. Οἱ λοιποὶ ἕξ τάφοι (ε-ζ, θ-λ) περιεῖχον τεφροδόχα ἀγγεῖα, τοποθετημένα ἐντὸς ἰδιαίτερου κοιλώματος εἰς τὸ δάπεδον τοῦ τάφου, κλειόμενα δὲ δι' ἄλλων μικροτέρων ἀγγείων. Εἰς μίαν δὲ περίπτωσιν (τάφος ε) χαλκῇ φιάλῃ ἔκλειε τὸ στόμιον τοῦ τεφροδόχου ἀγγείου. Ἀλλὰ πῆλινα ἀγγεῖα συνώδευον τοὺς νεκροὺς ὡς κτερίσματα. ΠΑΕ 1951, 111 - 122.

(2) Ἀνεπαρκῶς γνωστὸς τάφος τῆς Νέας Κοκκινιάς (Νικαίας) ἐκ τοῦ ὁποίου προέρχεται ἓν ἀγγεῖον. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 43. DAG, 203.

LI. Φ ά λ η ρ ο ν (129). — Οἱ ἀνασκαφέντες 89 τάφοι ὑστέρων γεωμετρικῶν καὶ ἀρχαϊκῶν χρόνων περιεῖχον εἴτε ἀκαύτους νεκροὺς εἰς ἀπλοὺς λάκκους ἢ θήκας σχηματιζόμενας δι' ὀρθίων πλακῶν ἢ εἰς πῆλινα ἀγγεῖα, εἴτε καύσεις νεκρῶν ἐντὸς τῶν λάκκων ἢ τεφροδόχα ἀγγεῖα ἄλλοῦ καέντων νεκρῶν. Διάκρισις μεταξὺ γεωμετρικῶν καὶ μεταγενεστέρων τάφων ἐκ τῶν

ἐκθέσεων τῶν ἀνασκαφῶν δὲν εἶναι δυνατή. Συνήθη κτερίσματα τῶν νεκρῶν ἦσαν πήλινα ἀγγεῖα. ΑΔ 1916, 13 - 64. DAG, 203.

LII. Τράχωνες (130). — Οἱ ἐρευνηθέντες εἴκοσι γεωμετρικοὶ τάφοι τῆς θέσεως ἦσαν εἴτε ὀρθογώνιοι λάκκοι καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν καὶ περιέχοντες λείψανα ἀλλαχοῦ καέντων νεκρῶν εἴτε ἐλλειψοειδεῖς λάκκοι περιέχοντες τεφροδόχα ἀγγεῖα. Ἄλλα δὲ ἀγγεῖα συνώδευον τὰς ταφὰς ὡς κτερίσματα. ΑΑ 1940, 175. ΑΜ 1973, 1 - 54.

LIII. Βραυρὼν (131). — Ἀνεπαρκῶς γνωστὴ ταφὴ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. ΠΑΕ 1957, 45.

LIV. Κορωπὶ (132). — Ἀνεπαρκῶς γνωστὴ ταφή, ἐξ ἧς προέρχεται ὑστερογεωμετρικὸς ταφικὸς ἀμφορεὺς καὶ χρυσοῦν διάδημα. BSA 1951, 45 - 49.

LV. Μαρκόπουλον (135). — Οἱ ἐπόμενοι τάφοι εἶναι γνωστοὶ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Δύο λακκοειδεῖς τάφοι κενοὶ περιεχομένου ἀλλ' ἐκ τῶν ὁποίων ἐνδεχομένως προέρχονται γεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἀνακαλυφθέντα ὑπὸ τυμβωρύχων κατὰ τὰς πληροφορίας τῶν χωρικῶν. ΑΔ 1972 Χρον., 151.

(2) Δύο γεωμετρικοὶ λακκοειδεῖς τάφοι εὑρεθέντες ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Νικολάου. Οἱ τάφοι ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι, διαστάσεων περίπου $2 \times 0,60$ μ. καὶ βάθους 0,46 μ., καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν καὶ περιέχοντες ἀνὰ δύο γεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἕκαστος. Τρίτον ἴσως τάφον μαρτυρεῖ ἡ εὑρεσις εἰς ἄλλο σημεῖον τῆς ὁδοῦ Νικολάου ἀκοσμήτου γεωμετρικοῦ ἀμφορέως. ΑΔ 1971 Χρον., 38, 39 - 40.

(3) Λακκοειδὴς τάφος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Παπασιδέρη ἀριθ. 3, περιέχων τρία γεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΑΔ 1971 Χρον., 40.

(4) Τεσσαράκοντα ἐννέα τάφοι ἐκ τῆς τοποθεσίας Μερέντα. Δώδεκα τούτων (ἀριθ. 9, 10, 13, 15, 16, 20, 26 - 28, 33, 34, 49) ἦσαν ἀπλοὶ ὀρθογώνιοι λάκκοι μήκους 3,60 μ. περιέχοντες ὑπτίους νεκροὺς καὶ ἀγγεῖα ὡς κτερίσματα. Τέσσαρες τάφοι (ἀριθ. 11, 12, 14, 15) ἦσαν ἐλλειψοειδεῖς λάκκοι περιέχοντες ἀνὰ μίαν πρόχουν καὶ πέριξ αὐτῆς πινάκια καὶ σκύφους. Οἱ λοιποὶ ἦσαν τετράπλευροι λάκκοι, μὲ ἀπεστρογγυλωμένας τὰς γωνίας καὶ ἐνίοτε μὲ ἐπενδεδυμένας τὰς πλευρὰς διὰ πλακῶν, περιέχοντες τεφροδόχα ἀγγεῖα καὶ παρ' αὐτὰ ἄλλα ἀγγεῖα ὡς κτερίσματα. Πλησίον τῶν τάφων εὑρέθησαν ἀβαθεῖς πυραὶ, τρεῖς δὲ μεγάλαι πυραὶ εἰς λάκκους, διαστάσεων $1,80 \times 0,70$ μ., εὑρέθησαν παρὰ τὴν ΒΑ γωνίαν τοῦ ἀνασκαφέντος χώρου. ΑΔ 1970 Χρον., 127 - 129. ΑΑΑ 1968, 31 - 32.

LVI. Βάρη (137). — Ἐκ τῶν ἐξ ἐρευνηθέντων γεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως τρεῖς (ἀριθ. 40, 48, 59) εἶχον συληθῇ πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς καὶ ἕτεροι τρεῖς (ἀριθ. 38, 41β, 44α) εὐρέθησαν ἀσύλητοι. Οἱ τάφοι ἦσαν ἐπιμήκεις λάκκοι ἔχοντες τὰς μακρὰς μόνον πλευρὰς ἐπενδεδυμένας διὰ πλακῶν, ὁ δὲ μεγαλύτερος τούτων (ἀριθ. 38) εἶχε διαστάσεις $2,60 \times 0,85$ καὶ βάθος 0,60 μ. Οἱ δύο ἐκ τῶν τριῶν ἀσυλήτων τάφων (ἀριθ. 41β, 44α) περιείχον ἀκαύτους νεκροὺς, ἕκαστος τῶν ὁποίων συνωδεύετο ὑπὸ ἐνὸς ἀγγείου. Ὁ τρίτος τάφος (ἀριθ. 38) περιείχε χαλκοὺν τεφροδόχον ἀγγεῖον καὶ παρ' αὐτὸ σκύφον ὡς κτέρισμα. Ἄνωθεν τῶν πλακῶν, αἵτινες ἐκάλυπτον τοὺς τάφους 41β καὶ 44α, ὑπῆρχον ὑπολείμματα ἐμπύρων θυσιῶν, ἄνωθεν δὲ τῆς ἐπιχώσεως τοῦ τάφου 38 ἠκολούθει ἕτερος κατεστραμμένος τάφος 37α περιέχων ὕστερογεωμετρικὴν οἰνοχόην καὶ τεμάχια σκύφου. Διὰ τοὺς συλημένους τάφους δὲν παρέχονται πληροφορίες. ΑΔ 1965 Χρον., 112 - 114.

LVII. Θορικὸς (141). — Οἱ ἐπόμενοι γεωμετρικοὶ τάφοι ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Κατεστραμμένος τάφος, ἐκ τοῦ περιεχομένου τοῦ ὁποίου συνελέγησαν τρία ἀγγεῖα, πήλινος τρίπους καὶ σιδηρὰ ὄπλα γεωμετρικῶν χρόνων. *Hesperia* 1961, 299 - 304.

(2) Τάφος περιέχων τεφροδόχον πίθον πλήρη ἀπηνθρακωμένων ὀστέων ἐνήλικος, ἀνασκαφεῖς τὸ ἔτος 1964 καὶ χρονολογούμενος εἰς τὸ τέλος τοῦ 8ου ἢ τὴν ἀρχὴν τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος. *Thorikos II*, 31 ὑποσημ. 1. *Thorikos, IV*, 101 (τάφος 23).

(3) Δύο τάφοι (ἀριθ. 56, 58) ἀνασκαφέντες τὸ ἔτος 1960 εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ δυτικοῦ νεκροταφείου. Ὁ τάφος 58 ἦτο λάκκος διαστάσεων $0,85 \times 0,60$ μ., περιέχων ἀμφορέα τῶν μέσων τοῦ 9ου π.Χ. αἰῶνος, κλειόμενον διὰ τεμαχίου πίθου καὶ περιβαλλόμενον διὰ λίθων, ἐντὸς ὧμος τοῦ ὁποίου δὲν εὐρέθησαν κτερίσματα ἢ τέφρα (*Thorikos III*, 36 - 42). Ὁ τάφος 56 ἦτο θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ περιέχουσα ἀκέραιον πινάκιον καὶ συντετριμμένον σκύφον τοῦ τέλους τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος. *Thorikos III*, 45 - 47. *Thorikos IV*, 98.

(4) Ἐννέα τάφοι (ἀριθ. 83 - 85, 91, 93 - 94, 101, 104 - 105) ἐρευνηθέντες τὰ ἔτη 1966 - 1968. Ἐκ τούτων τρεῖς (τάφοι 84, 91, 93) ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν, δύο (τάφοι 85 καὶ 104) ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι, ὁ τάφος 101 ἦτο πίθος περιέχων ταφὴν καὶ τρεῖς (τάφοι 83, 94, 105) εὐρέθησαν τεταραγμένοι. Πάντες περιείχον ἀκαύτους νεκροὺς συνοδευομένους ἀπὸ κεραμικῆν τῶν ὕστερων γεωμετρικῶν χρόνων. *Thorikos IV*, 71 - 108.

LVIII. Ἀνάβυσσος (142). — Ἐκ τῆς θέσεως εἶναι γνωστὰ τὰ ἐπόμενα νεκροταφεῖα.

(1) Νεκροταφείον τύμβων παρὰ τὴν ἀτραπὸν πρὸς Κερατέαν, δύο τύμβοι τοῦ ὁποίου ἠρευνήθησαν τὸ ἔτος 1911. Ἐκ τούτων ὁ βορειότερος περιεῖχεν ἐλαχίστους τάφους καὶ δὲν ἠρευνήθη πλήρως ἕνεκα τῆς σκληρότητος τοῦ ἐδάφους, ὁ ἕτερος τύμβος περιεῖχεν εἰς διάφορα ὕψη περισσοτέρους τῶν 25 τάφους διαφόρων τύπων, ἥτοι ἀπλοῦς λάκκους περιέχοντας ἀκαύτους νεκρούς, ἀγγεῖα περιέχοντα λείψανα ἀκαύτων σκελετῶν, ἰδίως παιδίων, καὶ λείψανα πυρῶν συνοδευόμενα ἀπὸ μελανόμορφον κεραμικὴν τῶν ἀρχαϊκῶν χρόνων. Ἐκ τῶν ἀνασκαφέντων τάφων συνελέγησαν περισσότερα τῶν 100 ἀγγεῖα τῶν ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. ΠΑΕ 1911, 110 - 131.

(2) Νεκροταφείον Ἀγίου Παντελεήμονος. Οἱ τάφοι τοῦ νεκροταφείου τούτου, ὁ ἀκριβὴς ἀριθμὸς τῶν ὁποίων δὲν ἀναφέρεται, ἦσαν πυκνῶς παρ' ἀλλήλους τοποθετημένοι καὶ εἴτε ἦσαν ἀπλοῖ ὀρθογώνιοι λάκκοι μὲ ἀπεστρογγυλωμένας τὰς γωνίας, καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν καὶ περιέχοντες τεφροδόχους ἀμφορεῖς μετ' ἄλλων ἀγγείων ὥς κτερισμάτων ἢ ἀκαύτους νεκρούς, εἴτε ἦσαν θῆκαι μεγαλύτερων τῶν προηγουμένων διαστάσεων, σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν, καλυπτόμεναι δὲ δι' ἄλλων πλακῶν καὶ περιέχουσai κατὰ κανόνα ταφὰς ἀκαύτων νεκρῶν καὶ σπανίως τεφροδόχα ἀγγεῖα. Μερικοὶ τῶν τάφων τῆς δευτέρας κατηγορίας ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους περιεβάλλοντο κατὰ τὰς τρεῖς πλευρὰς δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ ἄνωθεν μερικῶν τάφων ὑπῆρχον λείψανα πυρῶν. Κεραμική, καλύπτουσα ὁλόκληρον τὸν 8ον π.Χ. αἰῶνα, καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, σιδήρου καὶ ἄλλων ὑλῶν συνώδευον τοὺς νεκροὺς ὥς κτερίσματα. ΑΔ 1966 Χρον., 97 - 98.

(3) Τάφος ΙΧ τοῦ νεκροταφείου εἰς τὴν θέσιν Καταφύγι ἢ Καταφύκι, οἱ περισσότεροι τάφοι τοῦ ὁποίου ἀνῆκον εἰς χριστιανικοὺς χρόνους. Ὁ γεωμετρικὸς τάφος ΙΧ ἦτο θήκη, σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ ἔχουσα δάπεδον ἐκ μικρῶν πλακῶν, περιεῖχε δὲ ἓν ἀγγεῖον τοῦ τέλους τοῦ 9ου π.Χ. αἰῶνος. ΑΔ 1970 Χρον., 149.

(4) Εἴκοσι τρεῖς τάφοι ἀνασκαφέντες τὸ ἔτος 1973, ὥστε τὸ σύνολον τῶν γνωστῶν τάφων ἐκ τῆς θέσεως νὰ ἀνέρχεται εἰς 100 περίπου. ΑΔ 1973 - 74 Χρον., 108 - 110. JHS 1980 AR, 15 - 16.

LIX. Δίσολκος (144). — Ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνασκαφέντων τάφων εἰς τὴν θέσιν εἷς τάφος (ἀριθ. Ι), θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ καλυπτομένη δι' ἑτέρας πλακός, διαστάσεων $1,44 \times 0,77$ μ. καὶ βάθους 0,42 μ., περιεῖχε λείψανα σκελετοῦ καὶ ὀλίγα ὑστερογεωμετρικὰ ἢ πρόιμα πρωτοκορινθιακὰ ὄστρακα, ὅμοια τῶν ὁποίων εὐρέθησαν καὶ ἐκτὸς τοῦ τάφου. ΑΜ 1956, 57.

LX. Παλαιὰ Κόρινθος (146). — Οἱ ἐπόμενοι γεωμετρικοὶ τάφοι ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Δύο ἢ τρεῖς γεωμετρικοὶ τάφοι εὐρεθέντες ἀνατολικῶς τοῦ Μουσείου, παρὰ τὸν δυτικὸν τοῖχον τῶν Δυτικῶν Καταστημάτων, εἰς τῶν ὁποίων μόνον διετηρεῖτο καλῶς. Ὁ τάφος οὗτος ἦτο ἀπλοῦς λάκκος, διαστάσεων $2,50 \times 1,80$ μ., ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε μικρότερος λάκκος διαστάσεων $1,15 \times 0,80$ μ. καὶ βάθους 0,60 μ. καλυπτόμενος διὰ πλακῶν καὶ περιέχων ὕπτιον νεκρὸν, μὲ τὰ σκέλη ἐλαφρῶς κεκαμμένα πιθανῶς, συνοδευόμενον ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. Ὁ ἕτερος τάφος ἔκειτο δυτικώτερον καὶ ἦτο λάκκος διαστάσεων $1,60 \times 0,80$ μ. σχηματιζόμενος κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν ἀπὸ τοιχάριον καὶ περιέχων σκελετὸν ἐπὶ τῆς πλευρᾶς εἰς συνεσταλμένην στάσιν, συνοδευόμενον ἀπὸ χονδροειδῆ ἀρύβαλλον. Ὁ τρίτος τάφος ἔκειτο νοτιώτερον καὶ εἶχε τὴν μίαν πλευρὰν ἐκ τοιχαρίου ἀλλ' εὐρέθη τεταραγμένος ὥστε δὲν πρέπει νὰ θεωρῇται βέβαιος. *Hesperia* 1948, 204 - 207.

(2) Περί τοὺς 12 γεωμετρικοὶ τάφοι εὐρεθέντες κατὰ καιροὺς εἰς διάφορα σημεῖα τῆς ἀνασκαφῆς, τὰ κεραμικὰ εὐρήματα τῶν ὁποίων περιγράφονται ἐν *Corinth VII* (I), 9 - 32.

(3) Τεσσαράκοντα ἐννέα τάφοι τοῦ Βορείου Νεκροταφείου τῆς Κορίνθου. Ἐκ τούτων 32 ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν, 10 ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι διὰ πλακῶν ἢ τοιχαρίων, 3 ἦσαν ταφαὶ παιδίων εἰς σαρκοφάγους καὶ 4 ἦσαν ταφαὶ νηπίων ἐντὸς ἀγγείων. Καύσεις νεκρῶν δὲν παρετηρήθησαν. Κτερίσματα εὐρέθησαν εἰς 11 μόνον τάφους. Οἱ νεκροὶ ἐτίθεντο συνήθως εἰς συνεσταλμένην στάσιν, ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς μὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους. Εἰς πολλοὺς τάφους παρετηρήθησαν λείψανα πυρῶν θυσιῶν καὶ εἰς 8 περιπτώσεις ἀγγεῖα εὐρέθησαν ἐκτὸς τοῦ τάφου. Οἱ τάφοι κατενέμοντο εἰς ομάδας ἀλλ' ὑπῆρχον καὶ τινες μεμονωμένοι τάφοι. Τὰ κτερίσματα τῶν νεκρῶν ἀπετελοῦντο ἀπὸ κεραμικὴν καὶ πενιχρὰ μικρὰ ἀντικείμενα. *Corinth XIII*, 13 - 49.

(4) Ἐξ τάφοι προέρχονται ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Κεραμικοῦ Ἑργαστηρίου, κειμένου περὶ τὸ ἐν μίλιον δυτικῶς τῆς ἀγορᾶς. Οἱ τρεῖς τούτων, ὀρθογώνιοι λάκκοι καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν, ἀνήκον εἰς παιδία καὶ ἐξ αὐτῶν εἷς περιεῖχε λείψανα δύο σκελετῶν παιδίων. Εἰς τὸν καλύτερον διατηρούμενον τάφον V, ἔχοντα τὰς μακρὰς πλευρὰς ἐξ ὀρθίων πλακῶν, ὁ νεκρὸς ἔκειτο ἐπὶ τῆς ράχεως μὲ συνεσταλμένα σκέλη καὶ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους. Ὁ τάφος VI εὐρέθη ὑπὸ χωρικῶν βορειότερον καὶ περιεῖχε χαλκᾶς σπείρας καὶ σιδηρᾶν περόνην. *Corinth XV* (I), 6 - 11.

(5) Πέντε ἕτεροι τάφοι εὐρεθέντες βραδύτερον εἰς διάφορα σημεῖα τῶν ἀνασκαφῶν. Εἰς τούτων εὐρέθη τυχαίως εἰς τὴν θέσιν Μαυροσπηλιᾶς καὶ περιεῖχε πωρίνην σαρκοφάγον καὶ τρία ἀγγεῖα (*Hesperia* 1964, 89 - 91). Δύο

εὑρέθησαν τὸ ἔτος 1969 (*Hesperia* 1970, 12, 20) καὶ τρίτος εὑρέθη τὸ ἔτος 1975 εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἀγορᾶς ἀλλ' ἦτο τεταραγμένος (*JHS* 1976 AR, 6. *BCH* 1976, 597) καὶ ὁ πέμπτος τάφος εὑρέθη εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἱεροῦ τῆς Δήμητρος καὶ ἀνήκει εἰς ὑστέρους πρωτογεωμετρικοὺς (III B, LVI, 3 ἀνωτέρω) ἢ πρωίμους γεωμετρικοὺς χρόνους. *JHS* 1973 AR, 11. *ΑΔ* 1973 Χρον., 143.

LXI. Χιλιόμοδιον (149). — Λακκοειδὴς τάφος, διαστάσεων 1,58 × 0,85 μ., καλυπτόμενος διὰ πλακῶν καὶ περιέχων πέντε γεωμετρικὰ ἀγγεῖα. Ἴχνη τοιχαρίου εὑρεθέντα παρὰ τὸν τάφον ἀνήκον ἴσως εἰς περίβολον τούτου. *ΑΔ* 1970 Χρον., 159 - 160.

LXII. Ζυγουριές (150). — Εἷς γεωμετρικὸς τάφος (ἀριθ. XVIII) ἀναφερόμενος ἀπὸ τὴν θέσιν ἦτο ἀπλοῦς λάκκος καλυπτόμενος διὰ πλακὸς καὶ ἐν μέρει καταστραφεῖς κατὰ τὸν χρόνον κατασκευῆς τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Πελοποννήσου. Εἰς τὸ σωθὲν τμήμα ὁ τάφος περιεῖχε δύο γεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ χαλκοῦν δακτύλιον. *Zygouries*, 67 - 69. *DAG*, 203.

LXIII. Ἀθήκια - Τενέα (151). — Οἱ τρεῖς γνωστοὶ γεωμετρικοὶ τάφοι τῆς θέσεως εὑρέθησαν ὑπὸ ἰδιωτῶν καὶ μόνον διὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ὑπάρχουν πληροφορίες, ἀποτελούμενον ἀπὸ δέκα περίπου ἀγγεῖα καὶ χαλκᾶ τινα μικρὰ εὐρήματα, οὐχὶ ὅμως καὶ διὰ τὸν τρόπον κατασκευῆς αὐτῶν. *Corinth VII* (I), 19 - 20. *AJA* 1957, 167 - 171. *Hesperia* 1964, 191 - 193.

LXIV. Κλένια (153). — Ταφὴ εἰς παρίνην, ἐκ δύο τεμαχίων ἀποτελούμενην, σαρκοφάγον, καλυπτομένην διὰ πλακὸς καὶ ἔχουσαν ἐσωτερικὰς διαστάσεις 1,615 × 0,68 μ. καὶ βάθος 0,40 μ., ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. Ἡ σαρκοφάγος περιεῖχε σκελετὸν ἐνήλικος, 10 ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ. *AJA* 1955, 125 - 128.

LXV. Μυκῆναι (154). — Οἱ ἐπόμενοι τάφοι εἶναι γνωστοὶ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Τάφος ἀνασκαφεῖς τὸ ἔτος 1893 ὑπὸ τοῦ Στάη κατὰ τὴν βορείαν κλιτὺν τῆς ἀκροπόλεως, ὅστις περιεῖχε τρία ἀγγεῖα μέσων γεωμετρικῶν χρόνων καὶ δύο χαλκοῦς δακτυλίους. *Tiryns I*, 134, 136.

(2) Τάφοι ἀνασκαφέντες τὸ ἔτος 1909 ὑπὸ τοῦ Δ. Εὐαγγελίδου πρὸς Α τοῦ θολωτοῦ τάφου τῆς Κλυταιμνήστρας. Εἷς τούτων, εὑρεθεῖς ἀδιατάρακτος, ἦτο θήκη, διαστάσεων 1,47 - 1,51 × 0,56 - 0,62 μ., σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ καλυπτομένη δι' ἐτέρας πλακὸς, περιέχουσα δὲ δύο σκελετοὺς ἀκαῦτων νεκρῶν, ἀντιθέτως ὥς πρὸς τοὺς πόδας καὶ τὴν

κεφαλὴν τοποθετημένους, ἄνευ κτερισμάτων. Ἐπὶ τοῦ καλύμματος ὁμως τοῦ τάφου ἢ παρ' αὐτὸ εὐρέθησαν τρία γεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ τεμάχια ἄλλων. Περαιτέρω ἐγγὺς τοῦ τάφου εὐρέθησαν τεμάχια ὀστέων, πρόχους, ἀμφορεὺς καὶ ὄστρακα ὑστερογεωμετρικῶν ἀγγείων, προερχόμενα ἐκ ταφῶν παιδίων ἐντὸς ἀγγείων, ὡς καὶ δύο χαλκαὶ φιάλαι, χρησιμοποιηθεῖσαι ἐνδεχομένως ὡς τεφροδόχα ἀγγεῖα καέντων νεκρῶν. ΑΕ 1912, 127 - 141.

(3) Τάφος εὐρεθεῖς τὸ ἔτος 1954 εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τοὺς τελευταίους περιοχὴν. Ὁ τάφος ἦτο θήκη, διαστάσεων $1,46 \times 0,54 - 0,58$ μ. καὶ βάθους 0,70 μ., σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ καλυπτομένη δι' ἄλλων πλακῶν, κενὴ παντὸς περιεχομένου. Πλησίον αὐτῆς ὁμως εὐρέθησαν ἐν γεωμετρικὸν ἀγγεῖον καὶ μικρὰ μετάλλινα ἀντικείμενα. ΠΑΕ 1954, 268 - 269.

(4) Δύο γεωμετρικοὶ τάφοι εὐρεθέντες ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν βορείως τοῦ τάφου τοῦ Αἰγίσθου. Ὁ εἰς τούτων ἦτο θήκη διαστάσεων $1,80 \times 0,82$ μ. καὶ βάθους 0,72 μ. σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ περιέχουσα ὀστᾶ ἐνήλικος, πέντε ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. Ὁ ἕτερος τάφος περιεῖχε ταφὴν εἰς πίθον κλειόμενον διὰ λίθου. BSA 1954, 260 - 266.

(5) Δύο γεωμετρικοὶ τάφοι (ἀριθ. G 603 - 604) εὐρεθέντες ἐντὸς τῆς οἰκίας τῶν ἀσπίδων. Ὁ τάφος G 603, κείμενος παρὰ τὸν δυτικὸν τοῖχον τῆς οἰκίας, ἦτο λάκκος ὀριζόμενος ἐκ τῶν τοίχων τῆς οἰκίας καὶ τινων λίθων καὶ περιεῖχε νεκρόν, ἐπὶ τῆς ῥάχεως μὲ κεκαμμένα τὰ σκέλη καὶ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους, συνοδευόμενον ἀπὸ 10 ἀγγεῖα καὶ χαλκᾶ μικρὰ εὐρήματα. Ὁ τάφος G 604 ἦτο ἀπλοὺς λάκκος παρὰ τὸν βόρειον τοῖχον τῆς οἰκίας καὶ περιεῖχε δύο σκελετοὺς ἐνηλίκων παρ' ἀλλήλους τοποθετημένους, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. BSA 1955, 241 - 247.

(6) Τάφος G 605 εὐρεθεῖς τὸ ἔτος 1955 ἐντὸς τῆς οἰκίας τῶν σφιγγῶν. Ἐντὸς τοῦ τάφου ὑπῆρχον σκελετὸς παιδίου, ἐν ἀγγεῖον καὶ δύο χαλκαὶ περόναι. BSA 1956, 128 - 129.

(7) Τάφος εὐρεθεῖς τὸ ἔτος 1959 νοτίως τῆς οἰκίας τῶν σφιγγῶν. Ὁ τάφος διαστάσεων $1,78 \times 0,68$ εἶχε τὰς πλευρὰς ἐκ λίθων καὶ πλακῶν ἄλλ' ἑσπερεῖτο καλύμματος. Ἐντὸς αὐτοῦ ὑπῆρχε σκελετὸς νεαρᾶς γυναικὸς ἐπὶ τῆς ῥάχεως, μὲ συνεσταλμένα τὰ σκέλη καὶ κλίνοντα πρὸς τὰ ἄριστερά, 26 ἀγγεῖα καὶ χαλκᾶ κοσμήματα. JHS 1960 AR, 9. BSA 1973, 87 - 91.

(8) Ὁ ΥΕ θαλαμοειδὴς τάφος παρὰ τὸν ταφικὸν περίβολον Β ἐχρησιμοποιήθη καὶ κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους, διὰ ταφὰς ἢ λατρείαν τῶν νεκρῶν, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τῆς εὐρέσεως ἐντὸς μὲν αὐτοῦ γεωμετρικῶν ὀστράκων ἄνωθεν δὲ αὐτοῦ γεωμετρικοῦ κυκλοτεροῦς κτίσματος, οἶονεὶ βωμοῦ. ΠΑΕ 1952, 465 - 466, 470. DAG, 204.

(9) Τρεῖς πιθανοὶ γεωμετρικοὶ τάφοι εὐρεθέντες μεταξὺ μυκηναϊκῶν τοίχων ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Παναγίτσας εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ θησαυροῦ τοῦ

*Ατρέως. Ἐκαστος περιεῖχεν ἀνὰ ἓνα ἀκτέριστον σκελετόν. ΠΑΕ 1966, 111. Ἰδὲ καὶ GA, 64 - 71 γενικῶς περὶ τῆς θέσεως.

LXVI. Μπερμπάτι (155). — Ὑπὸ τὴν καταπεσοῦσαν ὀροφὴν τοῦ YE III A : 2 θαλαμοειδοῦς τάφου III εἰς ἀνώτερον στρῶμα καὶ κάτωθεν σωροῦ λίθων εὐρέθῃ γεωμετρικὴ ταφὴ νεαρᾶς γυναικός. Ἡ νεκρὰ ἔκειτο ἐξηπλωμένη ἐπὶ τῆς ράχεως μὲ συνεσταλμένα τὰ σκέλη, τὸ πρόσωπον καὶ τὰ γόνατα ἐστραμμένα πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους. Τριάκοντα ἔξ ἄγγεῖα μέσων γεωμετρικῶν χρόνων καὶ χαλκᾷ ἀντικείμενα συνώδευον τὴν ταφήν. Berbati, 81 - 90. GA, 58.

LXVII. Ἡραῖον - Πρόσυμνα (158). — Τὰ ἐπόμενα ταφικὰ δεδομένα τῆς θέσεως ἀνήκουν εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους.

(1) Εἰς ἔνδεκα περίπου ἐκ τῶν 50 ὑπὸ τοῦ Blegen ἀνασκαφέντων θαλαμοειδῶν τάφων (Π - Π, 449 - 453, XI, 3) εὐρέθησαν γεωμετρικὴ κεραμικὴ καὶ μικρὰ ἀντικείμενα (τάφοι VIII - X, XIX, XXV - XXVI, XXXIV, XXXVII, XL, XLIX καὶ L), μαρτυροῦντα χρῆσιν τῶν τάφων τούτων διὰ ταφᾶς ἢ λατρείαν κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. Prosymna, 262 - 263. AE 1937, 377 - 390.

(2) Μικρὸς γεωμετρικὸς τάφος, θήκη κατεσκευασμένη δι' ἄργων λίθων, εὐρεθεῖς μεταξὺ τῶν μυκηναϊκῶν τάφων 7 καὶ 14. Ὁ τάφος περιεῖχε δύο μικρὰ ἄγγεῖα καὶ χαλκᾷ μικρὰ ἀντικείμενα. AJA 1925, 427.

LXVIII. Μιδέα (159). — Ἐκ τῆς θέσεως δύνανται νὰ μνημονευθοῦν τὰ ἐπόμενα δεδομένα.

(1) Ὁ θαλαμοειδὴς τάφος 11 ἐχρησιμοποιήθη διὰ ταφᾶς μέχρι τῆς ἀρχῆς τῶν γεωμετρικῶν χρόνων ὡς μαρτυρεῖται ἔξ ἐνὸς ἄγγείου εὐρεθέντος ἐν αὐτῷ. New Tombs, 100 ἀριθ. 18, 101.

(2) Πιθανὴ γεωμετρικὴ ταφὴ μαρτυρουμένη ἐκ τῆς εὐρέσεως ὁμάδος κεραμικῶν δεδομένων ΒΔ τοῦ χωρίου Δενδρά. AIARS 1962 (Op. Ath. 4), 87 - 102. GGP, 125, 406.

LXIX. Ἐπίδαυρος (160). — Τινὲς ἐκ 14 τάφων, ἀποκαλυφθέντων ὑπὸ τῶν βροχῶν καὶ χρονολογούμενων ἀπὸ τῶν γεωμετρικῶν μέχρι τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων, ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. Οἱ τάφοι κατὰ τὸ πλεῖστον ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι διὰ πλακῶν ἀλλὰ δὲν περιγράφεται τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, τὸ ὁποῖον ἀπετέθη εἰς τὸ Μουσεῖον Ἐπιδαύρου. AD 1968 Χρον., 153.

LXX. Ἄργος (162). — Γεωμετρικοὶ τάφοι ἔχουν ἀναφερθῇ μέχρι σήμερον (1980) ἐκ 54 τοποθεσιῶν τῆς συγχρόνου πόλεως καὶ τὸ ἄθροισμα τῶν παρεχομένων ἀριθμῶν τάφων ἐξ ὅλων τῶν θέσεων ἀνέρχεται εἰς 193. Ἐν τούτοις δὲν παρέχεται πάντοτε ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς ἐκάστην θέσιν εὐρεθέντων τάφων ὥστε δύναται νὰ συναχθῇ ὅτι τὸ σύνολον τῶν γνωστῶν τάφων ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ ἴσως τοὺς 200. Κατωτέρω παρέχεται περιγραφή τῶν γνωστῶν ομάδων τάφων κατὰ γεωγραφικὴν σειρὰν ἀπὸ Β πρὸς Ν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς περιγραφῆς τοῦ Hägg (GA, 34 - 47, εἰκ. 4) εἰς τὴν ὁποίαν προστίθενται τὰ μετὰ ταῦτα γενόμενα εὐρήματα.

(1) Ἄδηλος ἀριθμὸς ταφικῶν πίθων καὶ μία ταφή παιδίου εἰς λάκκον ἐκ τῆς κοίτης τοῦ Χαράδρου καὶ ἀπὸ τῆς περιοχῆς ΒΑ τῆς Ἀσπίδος μέχρις ἀποστάσεως 200 μ. νοτιῶς τῆς σιδηροδρομικῆς γεφύρας ἔχουν ἀναφερθῇ τὰ ἔτη 1960 (ΑΔ 1960 Χρον., 93 ἀριθ. 5) καὶ 1966 (ΑΔ 1966 Χρον., 126. GA 35 εἰκ. 4 ἀριθ. 39), χωρὶς νὰ ἀναφέρεται ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, καὶ τὸ ἔτος 1973, ὁπότε ἀναφέρεται ὅτι εὐρέθησαν δεκατέσσαρες πίθοι εἰς δύο συστάδας, τρεῖς τούτων 80 μ. νοτιῶς τῆς σιδηροδρομικῆς γεφύρας καὶ 11 περὶ τὰ 200 μ. νοτιῶς αὐτῆς. ΑΔ 1973 Χρον., 123.

(2) Δώδεκα ταφαὶ εἰς πίθους καὶ εἰς κιβωτίοσχημος τάφος γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐξ ἑνὸς νεκροταφείου εὐρεθέντος κατὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ Νοσοκομείου τοῦ Ἄργους, κατὰ τὰς ΝΑ ὑπωρείας τῆς Ἀσπίδος, καὶ οἱ τάφοι τοῦ ὁποίου ἐκυμαίνοντο χρονολογικῶς ἀπὸ μεσοελλαδικῶν μέχρις ἑλληνιστικῶν χρόνων. Οἱ πίθοι πλὴν τῶν λειψάνων τῶν σκελετῶν τῶν νεκρῶν οὐδὲν κτέρισμα περιεῖχον. Ὁ κιβωτίοσχημος τάφος, διαστάσεων $1,80 \times 0,46$ μ. καὶ βάθους 1,65 μ., περιεῖχε τέσσαρας νεκροὺς, τεθαμμένους εἰς δύο διαδοχικὰ στρώματα, ἕκαστον τῶν ὁποίων συνωδεύετο ἀπὸ ἓν γεωμετρικὸν ἄγγειον καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς νεωτέρας ταφῆς ὑπὸ τινων ἐπὶ πλέον μικρῶν εὐρημάτων ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. ΑΔ 1964 Χρον., 122 - 125. GA 35, εἰκ. 4 ἀριθ. 32.

(3) Ἐξ τάφοι εὐρεθέντες εἰς τὸ οἰκόπεδον Ξενάκη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἡρακλέους ἀριθ. 51. Τρεῖς τούτων (ἀριθ. 2 - 4) σχηματίζόμενοι διὰ πλακῶν ἀνῆκον εἰς βρέφη, συνοδευόμενα ἀπὸ ἓν γεωμετρικὸν ἄγγειον εἰς τὰς δύο τῶν περιπτώσεων, καὶ οἱ ἕτεροι τρεῖς (ἀριθ. 5 - 7) εἶχον τὰ τοιχώματα ἐκ τοιχαρίων καὶ ἐκαλύπτοντο διὰ πλακῶν. Ἐκ τούτων ὁ τάφος 5 περιεῖχε πέντε νεκροὺς ταφέντας εἰς δύο διαδοχικὰς περιόδους, οἱ λοιποὶ περιεῖχον ἀνὰ ἓνα νεκρὸν εἰς συνεσταλμένην στάσιν. Κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου συνώδεον τοὺς νεκροὺς. ΑΔ 1972 Χρον., 200.

(4) Ταφή βρέφους εἰς γεωμετρικὸν ἀμφορέα, συνοδευομένη ἀπὸ ἓν ἐπὶ πλέον γεωμετρικὸν ἄγγειον, εὐρέθη εἰς τὸ οἰκόπεδον Πιλικίγκου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἡρακλέους ἀριθ. 50, ἔναντι τοῦ προηγουμένου. ΑΔ 1972 Χρον., 201.

(5) Δύο ἀκτέριστοι γεωμετρικαὶ ταφαὶ εὑρεθεῖσαι εἰς τὸ οἰκόπεδον Ῥίκου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρακλέους ἀριθ. 54. ΑΔ 1972 Χρον., 201.

(6) Ταφαὶ ἐντὸς πίθων γεωμετρικῶν χρόνων εὑρεθεῖσαι εἰς τὸ οἰκόπεδον Καπετάνου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρακλέους. ΑΔ 1973 Χρον., 95.

(7) Γεωμετρικοὶ τάφοι ἐκ τοῦ οἰκοπέδου Θεοδωροπούλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Περσέως ἀριθ. 41. Οἱ τάφοι ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι ἢ κτιστοὶ κιβωτιόσχημοι ἢ πίθοι χρησιμοποιοθέντες διὰ ταφάς, πολλοὶ δὲ τούτων εἶχον ἐπανειλημμένως χρησιμοποιοθῆ. Εἷς κτιστὸς κιβωτιόσχημος τάφος τοῦ 8ου αἰῶνος π.Χ. περιεῖχε νεκρὸν εἰς συνεσταλμένην στάσιν μετὰ χαλκοῦν κράνος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ παρ' αὐτὸν δύο σιδηρᾶς αἰχμᾶς δοράτων, ἕξ σιδηροῦς ὀβελοὺς καὶ γραπτὸν κρατῆρα ὀρίμων γεωμετρικῶν χρόνων. ΑΔ 1973 Χρον., 98 - 99.

(8) Δύο τάφοι εὑρεθέντες εἰς τὸ οἰκόπεδον τῶν ἀδελφῶν Πανάγου ἐπὶ τῶν ὁδῶν Θεοφανοπούλου καὶ Γοργόνος ἀριθ. 30. Ὁ εἷς περιεῖχε νεκρὸν εἰς συνεσταλμένην στάσιν, πέντε ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα, ὁ ἕτερος ἦτο ταφὴ εἰς πίθον περιέχοντα πλὴν τῶν ὀστέων ἕξ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΑΔ 1971 Χρον., 76.

(9) Μέγας κτιστὸς κιβωτιόσχημος τάφος ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων καλυπτόμενος διὰ πλακῶν, εὑρεθεῖς δὲ εἰς τὸ οἰκόπεδον Σταυροπούλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Διομήδους καὶ ἐγγὺς τῆς ὁδοῦ Ἑρακλέους. Ὁ τάφος εἶχε παραχθῆ ἀλλὰ περιεῖχε λείψανα σκελετοῦ, χαλκοῦν κράνος, λαβὴν σιδηροῦ ξίφους καὶ ἓν ἀγγεῖον, ἕτερα δὲ ἀγγεῖα εὑρέθησαν ὑπεράνω τοῦ τάφου. ΑΔ 1971 Χρον., 82.

(10) Κιβωτιόσχημος τάφος ἔχων τὰς πλευρὰς ἕξ ὠμῶν πλίνθων καὶ ἀκτέριστος πίθος ἐκ τοῦ οἰκοπέδου Γεώργα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ζωγράφου ἀριθ. 9. Ὁ κιβωτιόσχημος τάφος περιεῖχε δύο διαδοχικὰς ταφάς εἰς συνεσταλμένην στάσιν, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα, δύο δὲ ἀγγεῖα εὑρέθησαν ἐπὶ τοῦ καλύμματος τοῦ τάφου. ΑΔ 1972 Χρον., 198.

(11) Τέσσαρες τάφοι, οἱ τρεῖς τούτων ἐσχηματίζοντο διὰ λίθων καὶ εἷς ἦτο πίθος εἰς τὸν δρόμον τοῦ ΥΕ III θαλαμοειδοῦς τάφου V τῆς Δειράδος. Ἐν ἀγγεῖον καὶ χαλκοῦς δακτύλιος προέρχονται ἐκ τῶν τριῶν πρώτων τάφων. Ὁ πίθος περιεῖχεν ὑπολείμματα τέφρας καὶ ψῆφον ὑαλομάξης. BCH 1904, 366. GA, 35 - 36, εἰκ. 4 ἀριθ. 3.

(12) Ταφὴ παιδίου εἰς πίθον ἐκ τοῦ δρόμου μὴ ἀνασκαφέντος θαλαμοειδοῦς τάφου εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν. BCH 1961, 675. GA, 36, εἰκ. 4 ἀριθ. 2.

(13) Τρεῖς ταφαὶ εἰς πίθους (τάφοι II - IV) καὶ εἷς κτιστὸς τάφος (VI) ἐκ τοῦ οἰκοπέδου Κυμπουροπούλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Περρούκα ἀριθ. 33, ΒΔ τῆς πλατείας τοῦ Ἀγίου Πέτρου. Ὁ κτιστὸς τάφος, διαστάσεων $1,10 \times 0,80$ μ., περιεῖχε δύο νεκρούς. Κεραμικὴ δὲ καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ

καὶ σιδήρου συνώδευον τὰς ταφάς. ΑΔ 1968 Χρον., 127 - 128, 1969 Χρον., 106 - 107. ΑΑ 1969, 159 - 161. GA, 36 εἰκ. 4 ἀριθ. 37.

(14) Ταφικὸς πίθος (T. 206), συνοδευόμενος ἀπὸ δύο ἄλλα γεωμετρικὰ ἀγγεῖα, εὑρεθεῖς εἰς τὸ οἰκόπεδον Οἰκονόμου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Τσόκρη ἀριθ. 45. BCH 1967, 833. GA, 36, εἰκ. 4 ἀριθ. Su 75.

(15) Δύο κιβωτιόσχημοι τάφοι, περιέχοντες πλείονας ταφὰς συνοδευόμενας ἀπὸ 10 ἀγγεῖα, εὑρεθέντες εἰς τὸ οἰκόπεδον Γαγοῦ ἐπὶ τῶν ὁδῶν Τσόκρη καὶ Ζαῖμη. ΑΔ 1963 Χρον., 63. CGA, 172, 196, 216 - 219, 233. GA, 36, εἰκ. 4 ἀριθ. 9.

(16) Τέσσαρες τάφοι σχηματιζόμενοι διὰ πλακῶν (T. 172, 173, 175, 179) εὑρεθέντες εἰς τὸ οἰκόπεδον Μπονῶρη καὶ περιέχοντες σκελετοὺς νεκρῶν, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. BCH 1959, 762. TGA, 70 - 85. GA, 36, εἰκ. 4 ἀριθ. 7.

(17) Τάφος, θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν, εὑρεθεῖς εἰς τὸ οἰκόπεδον Τζούλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κολοκοτρῶνη ἀριθ. 10. Ὁ τάφος ἀνήκει εἰς τοὺς ὑστέρους πρωτογεωμετρικοὺς ἢ τοὺς πρωίμους γεωμετρικοὺς χρόνους καὶ ἔχει μνημονευθῆ ἤδη μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, LIX, 8) ἀνωτέρω. Ἐντὸς αὐτοῦ ὑπῆρχε νεκρὸς εἰς συνεσταλμένην στάσιν καὶ ἓν ἀγγεῖον. ΑΔ 1967 Χρον., 174. GA, 36 - 37, εἰκ. 4 ἀριθ. 29.

(18) Γεωμετρικὸς ταφικὸς πίθος, κλειόμενος διὰ κρατῆρος, εὑρεθεῖς εἰς τὸ οἰκόπεδον ἀδελφῶν Κοσμᾶ, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κολοκοτρῶνη ἀριθ. 12. Ἡ ταφή εἶχε παραχθῆ εἰς κλασσικοὺς χρόνους ἀλλ' ἐντὸς τοῦ πίθου εὑρέθη γεωμετρικὸς σκύφος. ΑΔ 1972 Χρον., 197.

(19) Πέντε ταφαὶ εἰς ἀγγεῖα (T. 190, 191, 195, 213, 214) καὶ δύο (T. 181, 189) εἰς λάκκους ἐκ τῶν ἀνατολικῶν ὑπωρειῶν τῆς Λαρίσης. BCH 1959, 757, 762, 1967, 834. TGA, 85 - 97. GA, 37, εἰκ. 4, ἀριθ. Su 68, 70, Su 74, Su 78.

(20) Κιβωτιόσχημος τάφος διαστάσεων $1,40 \times 0,70$ μ. εὑρεθεῖς εἰς τὴν πλατεῖαν Στρατῶνος καὶ περιέχων ἕξ ἀγγεῖα πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων. ΑΔ 1969 Χρον., 107. GA, 37 εἰκ. 4 ἀριθ. 7.

(21) Τέσσαρες κτιστοὶ κιβωτιόσχημοι τάφοι, ἐκ τοῦ οἰκοπέδου Φλέσσα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βασιλέως Γεωργίου ἀριθ. 10, ἔναντι τῆς πλατείας Ἀγίου Πέτρου, πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων, περιέχοντες κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. Εἰς ἐπὶ πλέον τάφος τῆς ομάδος ταύτης ἐμνημονεύθη μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, LIX, 9) ἀνωτέρω. ΑΔ 1960 Χρον., 93 ἀριθ. 4. GA 37, εἰκ. 4 ἀριθ. 20.

(22) Ἐξ κτιστοὶ κιβωτιόσχημοι τάφοι, καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν, εὑρεθέντες εἰς τὸ οἰκόπεδον Μακρῇ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βασιλέως Γεωργίου Β' ἀριθ. 10, παραπλεύρως τοῦ προηγουμένου οἰκοπέδου, καὶ περιέχοντες νεκροὺς ἐπὶ τῆς ῥάχεως εἰς συνεσταλμένην στάσιν, κεραμικὴν καὶ μικρὰ

εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. Ἀγγεῖα εὐρέθησαν καὶ ἐπὶ τῶν καλυμμάτων ἐνίων τάφων. ΑΔ 1963 Χρον., 57 - 60. GA, 37, εἰκ. 4 ἀριθ. 20.

(23) Ἐξ τοῦλάχιστον τάφοι (T. 152, 163, 164, 169, 171, 176) ἐκ μιᾶς ὁμάδος τάφων, οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων ἦσαν πρωτογεωμετρικοὶ (III B, LIX, 10 ἀνωτέρω), εὐρεθέντων εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Μουσείου ἀνήκουν εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. Ὁ τάφος 152 ἦτο ταφὴ εἰς πύθον ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, ὁ τάφος 163 ἦτο λάκκος περιβαλλόμενος διὰ σειρᾶς λίθων, οἱ λοιποὶ ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν ἢ τοιχαρίων καὶ καλυπτόμεναι δι' ἄλλων πλακῶν. Ἐντὸς τῶν τάφων ὑπῆρχον λείψανα τῶν σκελετῶν τῶν νεκρῶν, συνοδευόμενα ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. BCH 1957, 656, 1959, 762 - 764. TGA, 63 - 70, 75 - 84. GA, 37 - 38, εἰκ. 4 ἀριθ. 26.

(24) Τρεῖς (τάφοι Α, Γ-Δ) ἐκ τεσσάρων τάφων εὐρεθέντων εἰς τὸ οἰκόπεδον Ἀλεξοπούλου ἐπὶ τῆς πλατείας Ἀγίου Πέτρου, ὁ τέταρτος τῶν ὁποίων (Β) ἐμνημονεύθη μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, LIX, 11) ἀνωτέρω. Οἱ τρεῖς γεωμετρικοὶ τάφοι εἶχον τὰ τοιχώματα ἐξ ὀρθίων πλακῶν καὶ τοιχαρίων καὶ ἐκαλύπτοντο διὰ πλακῶν. Ἐκ τούτων ὁ τάφος Α περιεῖχε ἓνα νεκρὸν εἰς συνεσταλμένην στάσιν καὶ 4 ἀγγεῖα, ὁ τάφος Γ περιεῖχε τρεῖς νεκροὺς εἰς διαδοχικὰ στρώματα, πάντας εἰς συνεσταλμένην στάσιν, λείψανα δὲ τετάρτου νεκροῦ εὐρέθησαν ἐπὶ τοῦ καλύμματος τοῦ τάφου, ὁ τάφος Δ περιεῖχε δύο νεκρούς, ὁ ἀρχαιότερος τῶν ὁποίων εἶχε παραχθῇ ὁ δὲ νεώτερος ἔκειτο εἰς συνεσταλμένην στάσιν. Κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ συνώδευον τοὺς νεκρούς. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 55 - 56. GA, 38, εἰκ. 4 ἀριθ. 4.

(25) Εἰς κτιστὸς κιβωτιόσχημος τάφος εὐρέθη εἰς τὸ οἰκόπεδον Κατσαροῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δαναοῦ ἀριθ. 4, ἔναντι τῶν τελευταίων περιγραφέντων. Ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθησαν δύο ἀγγεῖα πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ καὶ σιδήρου. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 56. GA, 38, εἰκ. 4 ἀριθ. 13.

(26) Ὁκτὼ τάφοι εὐρεθέντες εἰς τὸ οἰκόπεδον Παπανικολάου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δαναοῦ ἀριθ. 21. Ἑπτὰ τούτων (ἀριθ. 1 - 6, 7α) ἦσαν κτιστοὶ κιβωτιόσχημοι, ἔχοντες τὰς πλευρὰς ἐξ ὀρθίων πλακῶν ἢ τοιχαρίων καὶ καλυπτόμενοι δι' ἄλλων πλακῶν, καὶ εἷς (τάφος α) ἦτο ταφὴ εἰς ἀπλοῦν λάκκον. Πάντες οἱ τάφοι περιεῖχον ἀκαύτους νεκροὺς εἰς συνεσταλμένην στάσιν συνοδευομένους ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ ἢ σιδήρου. Ὁ κιβωτιόσχημος τάφος 1 εἶχε μερικῶς καταστραφῇ ὑπὸ μεταγενεστέρου ταφικοῦ πύθου καὶ νεωτέρου γεωμετρικοῦ τάφου. Οἱ τάφοι 3 καὶ 7 εὐρέθησαν κενοὶ περιεχομένου, προφανῶς συληθέντες πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς, ὁ δὲ τάφος 6 ἦτο ἀκτέριστος. ΑΔ 1972 Χρον., 192 - 194.

(27) Πέντε τάφοι πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων εὑρεθέντες εἰς τὸ οἰκόπεδον Β. Δοντᾶ, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κορίνθου ἀριθ. 1 καὶ τῆς πλατείας Ἀγίου Πέτρου. Δύο τῶν τάφων τούτων (ἀριθ. 2 καὶ 3) ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι, ἕτεροι δύο (ἀριθ. 1 καὶ 4) ἦσαν κιβωτιόσχημοι καὶ εἰς (τάφος 5) ἦτο ταφικὸς πίθος καταστραφεὶς πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς. Οἱ τάφοι περιεῖχον νεκροὺς εἰς συνεσταλμένην στάσιν κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. ΑΔ 1973 Χρον., 125.

(28) Ἐξ τάφοι εὑρεθέντες εἰς τὸ οἰκόπεδον Λυγκίστου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βασιλέως Γεωργίου Α' ἀριθ. 8 καὶ τῆς πλατείας Ἀγίου Πέτρου. Εἰς τούτων (τάφος 4) ἦτο ἀπλοὺς λάκκος, τρεῖς (τάφοι 1 - 3) ἦσαν κτιστοὶ κιβωτιόσχημοι καὶ δύο ἦσαν ταφαὶ εἰς ἀγγεῖα. Τῶν τάφων 2 καὶ 3 εἶχε παραχθῆ τὸ περιεχόμενον, οἱ τάφοι 1 καὶ 4 περιεῖχον νεκροὺς εἰς συνεσταλμένην στάσιν, κεραμικὴν ὥρίμων γεωμετρικῶν χρόνων καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου, αἱ δὲ δύο ταφαὶ εἰς ἀγγεῖα εἶχον τοποθετηθῆ ἄνωθεν τῶν τάφων 2 καὶ 4. ΑΔ 1973 Χρον., 127 - 129.

(29) Ταφὴ εἰς πίθον, περιέχοντα δύο χαλκᾶ ψέλια, καὶ ταφικὴ πυρὰ εὑρεθεῖσαι εἰς τὸ οἰκόπεδον Μπερτζελέτου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βασιλίσσης Σοφίας ἀριθ. 25, ΒΑ τῆς πλατείας Ἀγίου Πέτρου. ΠΑΕ 1952, 414 - 417, 425. ΓΑ, 38, εἰκ. 4 ἀριθ. 6.

(30) Δύο κιβωτιόσχημοι τάφοι, ὁ εἰς τῶν ὁποίων (τάφος Ι) περιεῖχεν ἡμίκαυτα ὀστᾶ, ἐν οἷς δύο κρανία, καὶ ἑπτὰ ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, ὁ δὲ ἕτερος (τάφος ΙΙ) δὲν ἠρυνήθη. Οἱ τάφοι εὑρέθησαν εἰς τὸ οἰκόπεδον Παρασκευοπούλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κοραῆ ἀριθ. 3, περὶ τὰ 150 μ. ἀνατολικῶς τῆς πλατείας Ἀγίου Πέτρου καὶ νοτίως τοῦ τελευταίου περιγραφέντος τάφου. ΑΔ 1966 Χρον., 126. ΓΑ, 38, εἰκ. 4 ἀριθ. 21.

(31) Τρεῖς τάφοι (ἀριθ. Ι - ΙΙ, ΙV) ἐκ μιᾶς ὁμάδος ἑξ τάφων εὑρεθέντων κατὰ τὴν ἐκσκαφὴν τῶν θεμελίων τοῦ κτηρίου Τηλεπικοινωνιῶν Ἀργους, ἐπὶ τῶν ὁδῶν Βασιλέως Γεωργίου Α' καὶ Νικηταρᾶ, οἱ τρεῖς ὑπόλοιποι τῶν ὁποίων ἐμνημονεύθησαν μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (ΙΙΙ Β, LIX, 12) ἀνωτέρω. Ὁ τάφος Ι ἦτο πίθος, ὁ τάφος ΙΙ ἦτο κιβωτιόσχημος καὶ ὁ τάφος ΙV ἦτο ταφὴ ἐντὸς πηλίνου τριποδικοῦ ἀμφορέως. Οἱ τάφοι Ι καὶ ΙΙ εὑρέθησαν τεταραγμένοι καὶ μόνον γεωμετρικὰ ὄστρακα συνελέγησαν ἐξ αὐτῶν, ὁ τριποδικὸς ἀμφορεὺς τοῦ τάφου ΙV περιεῖχε κρανίον νεκροῦ καὶ τρία ἀγγεῖα, πλησίον δὲ τοῦ ἀμφορέως εὑρέθησαν ἡμίκαυτα ὀστᾶ. ΑΔ 1966 Χρον., 126 - 127.

(32) Κτιστὸς κιβωτιόσχημος τάφος καλυπτόμενος διὰ πλακῶν εὑρεθεὶς εἰς τὸ οἰκόπεδον Λειβαδίτη, ἐπὶ τῆς διασταυρώσεως τῶν ὁδῶν Βασιλέως Γεωργίου Α' καὶ Ἀγίου Κωνσταντίνου, παρὰ τὸ κτήριον τοῦ Ὁργανισμοῦ Τηλεπικοινωνιῶν. Ὁ τάφος εἶχεν ἐσωτερικὰς διαστάσεις $1,63 \times 0,95$ μ. καὶ βάθος 0,55 μ. καὶ περιεῖχε σκελετὸν γυναικὸς εἰς συνεσταλμένην στάσιν,

40 ἀγγεῖα πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ καὶ σιδήρου. AAA 1970, 180 - 183. AD 1971 Χρον., 75. GA, 38, εἰκ. 4 ἀριθ. 19.

(33) Ἡ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων παρατεθεῖσα (III B, LIX, 13) ἀνωτέρω ταφή εἰς πίθον ἐκ τοῦ οἰκοπέδου Ζερβοῦ, ἐπὶ τῆς παρόδου Κοραῖ - Κοφινιώτου, κατὰ τὸν Hägg ἀνήκει εἰς πρωίμους γεωμετρικοὺς χρόνους. AD 1970 Χρον., 155. GA, 38, εἰκ. 4 ἀριθ. 30.

(34) Κιβωτιόσχημος τάφος εὑρεθεὶς εἰς τὸ οἰκόπεδον Ἰωαννίδη ἐπὶ τῆς παρόδου Καρατζᾶ ἀριθ. 38. Ὁ τάφος περιεῖχε σκελετὸν εἰς συνεσταλμένην στάσιν, δύο ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου. AD 1973 Χρον., 111.

(35) Τάφος γεωμετρικῶν χρόνων εὑρεθεὶς εἰς τὸ οἰκόπεδον Δελαβίνια ἐπὶ τῆς παρόδου Ἀγίου Κωνσταντίνου ἀριθ. 7. Ὁ τάφος δὲν περιγράφεται ἀναφέρεται μόνον ὅτι περιεῖχε δύο ἀγγεῖα καὶ δύο χαλκοὺς δακτυλίους. AD 1973 Χρον., 117.

(36) Τέσσαρες τοῦλάχιστον ταφαὶ (ἀριθ. I - IV) εἰς πίθους καὶ μία ταφή εἰς θήκην (τάφος V), ἐκ μιᾶς ὁμάδος τάφων εὑρεθέντων εἰς τὸ οἰκόπεδον Καράμπελα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Τημένου ἀριθ. 19 κατὰ τὴν ΝΑ πλευρὰν τῆς πόλεως, ἀνήκουν εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους. Ὁ τάφος V ἦτο θήκη ἔχουσα διαστάσεις $1,18 \times 0,65$ μ. καὶ περιεῖχε σκελετὸν γυναικὸς συνοδευόμενον ἀπὸ ἓν ἀγγεῖον καὶ χρυσᾶ καὶ χαλκᾶ κοσμήματα. AD 1969 Χρον., 106 - 107. GA, 38, εἰκ. 4 ἀριθ. 12.

(37) Τέσσαρες ταφαὶ εἰς πίθους (T. 208 - 211) καὶ μία ταφή εἰς θήκην σχηματιζομένην δι' ὀρθίων πλακῶν, εὑρεθεῖσαι εἰς τὸ οἰκόπεδον Φλώρου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καραϊσκάκη ἀριθ. 6, ΝΔ τῆς πλατείας Ἀγίου Πέτρου. Ὁ δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζόμενος τάφος, διαστάσεων $1,31 \times 0,66$ μ., περιεῖχε σκελετὸν εἰς συνεσταλμένην στάσιν, τέσσαρα ἀγγεῖα καὶ σιδηροὺν μαχαίριον. BCH 1967, 833 - 834. GA, 39, εἰκ. 4 ἀριθ. Su 76.

(38) Δύο κατεστραμμέναι ταφαὶ εἰς πίθους (τάφοι II - III) εὑρεθεῖσαι εἰς τὸ οἰκόπεδον Σκλήρη ἐπὶ τῶν ὁδῶν Γούναρη καὶ Φορωνέως, ΝΔ τῶν προηγούμενων. AD 1969 Χρον., 109. GA, 39, εἰκ. 4 ἀριθ. 27.

(39) Ταφή παιδίου ἐντὸς γεωμετρικοῦ κρατῆρος εὑρεθεῖσα εἰς τὸ οἰκόπεδον Ἡλιοπούλου ἐπὶ τῶν ὁδῶν Γούναρη καὶ Ἀγγ. Γεωργαντᾶ, ἐγγὺς τοῦ οἰκοπέδου Σκλήρη. AD 1970 Χρον., 155. GA, 39, εἰκ. 4 ἀριθ. 11.

(40) Εἰς κτιστὸς κιβωτιόσχημος τάφος εὑρεθεὶς μετ' ἄλλων τάφων ἱστορικῶν χρόνων εἰς τὸ οἰκόπεδον Ῥάπτη κατὰ τὴν συμβολὴν τῶν ὁδῶν Φεῖδωνος καὶ Ἐμμ. Ρούσσου. Ὁ τάφος περιεῖχε 12 ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. AD 1960 Χρον., 93. GA, 39, εἰκ. 4 ἀριθ. 25.

(41) Πίθος, προερχόμενος ἐνδεχομένως ἀπὸ ταφὴν παιδίου, εὑρέθη εἰς τὸ οἰκόπεδον Παυλίδη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φεῖδωνος ἀριθ. 20, νοτιώτερον τῆς τε-

λευταίας περιγραφείσης ταφῆς. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 56 - 57. GA, 39 εἰκ. 4 ἀριθ. 22.

(42) Κιβωτίοσχημος συλημένος τάφος περιέχων μόνον γεωμετρικά ὄστρακα, εὑρεθεῖς παρὰ τὸ οἰκόπεδον Φάσσου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θεάτρου ἀριθ. 76. ΑΔ 1966 Χρον., 127. GA, 39, εἰκ. 4 ἀριθ. 23.

(43) Δέκα πέντε περίπου τάφοι εὑρεθέντες εἰς τὸ οἰκόπεδον Μπακαλογιάννη καὶ τὴν παρ' αὐτὸ περιοχὴν, κατὰ τὴν ΝΔ περιοχὴν τῆς πόλεως. Ἐκ τούτων τέσσαρες (τάφοι T. 90/1, 106/1, 124/1, 128/1) πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων, ἕξ μέσων γεωμετρικῶν χρόνων (τάφοι T. 32, 66, 89, 90/2, 90/3, 129) καὶ πέντε (τάφοι T. 23, 53, 106/2, 128/2, 131) ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. Ἄλλοι τάφοι τοῦ αὐτοῦ νεκροταφείου ἀνῆκον εἰς ὑπομυκηναϊκοὺς ἢ πρωτογεωμετρικοὺς χρόνους καὶ ἔχουν μνημονευθῆ ἤδη. Οἱ γεωμετρικοὶ τάφοι ἦσαν ἢ ἀπλοὶ λάκκοι (T. 32, 124) ἢ θῆκαι ἔχουσαι τὰς πλευρὰς ἐκ τοιχαρίων ἢ ὀρθίων πλακῶν (T. 89, 90, 106, 124, 128, 129) ἢ ταφαὶ εἰς ἀγγεῖα (T. 23, 53, 66, 131) περιεῖχον δὲ πάντες συνήθως πλὴν τῶν λειψάνων τῶν νεκρῶν κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. BCH 1954, 177 - 180, 1956, 376. TGA, 34 - 35, 36 - 37, 41 - 42, 43 - 62. GA, 39 - 40, εἰκ. 4 ἀριθ. 5.

(44) Ταφὴ παιδίου ἐντὸς ἀγγείου εὑρεθεῖσα εἰς τὸ οἰκόπεδον Γκρανιά, βορείως τοῦ οἰκοπέδου Μπακαλογιάννη, καὶ ἀνήκουσα εἰς ὑστέρους γεωμετρικοὺς χρόνους. BCH 1957, 677. TGA, 62, T. 134. GA, 40, εἰκ. 4 ἀριθ. 10.

(45) Δύο τάφοι εὑρεθέντες εἰς τὰς ὑπωρεῖας τῆς Λαρίσης, ἀνατολικῶς τοῦ ῥωμαϊκοῦ Ὁδείου. Ὁ εἰς τούτων (T. 45) ἦτο κιβωτίοσχημος καὶ περιεῖχε 10 ἀγγεῖα, χαλκὴν πανωπλίαν ἐκ θώρακος καὶ κράνους, τρεῖς χρυσοὺς δακτυλίους, φύλλον χρυσοῦ καὶ ἄλλα μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου, ὁ δὲ ἕτερος (T. 84 δις) ἦτο ταφὴ παιδίου εἰς ἀμφορέα. BCH 1954, 178, 1957, 322 - 386. TGA, 40 - 41, 43. GA, 40, εἰκ. 4 ἀριθ. 34.

(46) Δύο τοῦλάχιστον τάφοι εἶναι γεωμετρικοὶ ἐξ ὁμάδος 50 τάφων ἱστορικῶν κατὰ πλεονασμὸν χρόνων εὑρεθέντων ΝΔ τοῦ ῥωμαϊκοῦ Ὁδείου. BCH 1957, 820. ΑΔ 1967 Χρον., 193. GA, 40, εἰκ. 4 ἀριθ. 35.

(47) Ταφὴ παιδίου εἰς πίθον (T. 9) ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς τοῦ Ἀργους, ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν (III B, LIX, 17) ἢ πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων. BCH 1953, 253. GA, 40, εἰκ. 4 ἀριθ. 1.

(48) Τρεῖς τάφοι εὑρεθέντες εἰς τὸ οἰκόπεδον Κανελλοπούλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Τριπόλεως ἀριθ. 26. Ἐκ τούτων ἀνεσκάφη εἷς κιβωτίοσχημος, ὅστις περιεῖχε δύο νεκροὺς, τὸν ἕνα παραμερισμένον καὶ τὸν ἕτερον εἰς συνεσταλμένην στάσιν καὶ συνοδευόμενον ἀπὸ δύο γεωμετρικὰ ἀγγεῖα, χαλκοῦν δακτύλιον καὶ σιδηρᾶν περόνην. Οἱ δύο ἄλλοι τάφοι, εἰς κτιστὸς κιβωτίοσχημος καὶ εἰς πίθος, εἶχον καταστραφῆ ὑπὸ μεταγενεστέρων τοίχων καὶ δὲν ἠρευνήθησαν. ΑΔ 1973 Χρον., 132.

(49) Τάφος γεωμετρικῶν χρόνων μερικῶς σφζόμενος, εὑρεθεὶς εἰς τὸ οἰκόπεδον Τρικκαλιώτη ἐπὶ τῆς παρόδου Τριπόλεως καὶ τῆς πλατείας Χρυσοστόμου Σμύρνης, νοτίως τοῦ ἀρχαίου Θεάτρου. Ὁ τάφος περιεῖχε νεκρὸν εἰς συνεσταλμένην στάσιν. ΑΔ 1973 Χρον., 135.

(50) Τέσσαρες τοῦλάχιστον κιβωτιόσχημοι τάφοι (Τ. 263, 265, 266, 278) καὶ δύο ταφαὶ εἰς πίθους (Τ. 274, 275) εὑρεθεῖσαι ἄνωθεν τῶν κιβωτιοσχημῶν τάφων Τ. 265, Τ. 278, ἐκ μιᾶς ομάδος 12 τάφων, χρονολογουμένων ἀπὸ γεωμετρικῶν μέχρι κλασσικῶν χρόνων εὑρεθέντων δὲ εἰς τὸ οἰκόπεδον Παπα-παρασκευᾶ, κατὰ τὴν ΝΔ πλευρὰν τῆς πόλεως. Οἱ κιβωτιόσχημοι τάφοι, διαστάσεων $2,15 - 1,70 \times 1,10 - 0,80$ μ., καὶ βάθους $0,70 - 0,80$ μ., περιεῖχον 5 - 7 σκελετοὺς ἑκαστος, πολυάριθμα ἀγγεῖα, κατὰ πλεονασμὸν ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ καὶ σιδήρου, αἱ δὲ δύο ταφαὶ εἰς πίθους ἦσαν ἀκτέριστοι καὶ κατὰ συνέπειαν ἢ χρονολόγησις αὐτῶν δὲν εἶναι ἀσφαλῆς. BCH 1967, 344 - 346. GA, 40 - 41, εἰκ. 4 ἀριθ. Su 80.

(51) Δώδεκα περίπου τάφοι (Τ. 307 - 319) εὑρεθέντες εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πλατείας τῆς συνοικίας Κυψέλης τοῦ Ἱεραίου καὶ χρονολογικῶς ἀνήκοντες εἰς τοὺς μέσους καὶ τοὺς ὑστέρους γεωμετρικοὺς χρόνους. Ὁ τάφος 318 ἦτο ἀπλοῦς λάκκος, ὁ τάφος 310 ἦτο θήκη σχηματιζομένη καὶ καλυπτομένη διὰ πλακῶν, ὁ τάφος 309 ἦτο ὁμοία θήκη περιέχουσα πίθον, οἱ δὲ λοιποὶ ἦσαν ταφαὶ εἰς πίθους. BCH 1970, 765 - 766, 1971, 740, 1972, 229 - 251.

(52) Δεκατέσσαρες περίπου τάφοι (ἀριθ. Τ. 1, 6 - 8, 12 - 16, 25, 37 - 38, 43, 80) ὅλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου εὑρεθέντες εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ νοτίου νεκροταφείου τοῦ Ἱεραίου. Οἱ τάφοι ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι διὰ πλακῶν ἢ τοιχαρίων ἢ ταφαὶ εἰς ἀγγεῖα καὶ περιεῖχον, πλὴν τῶν λειψάνων τῶν νεκρῶν, ἄφθονον κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. BCH 1953, 258 - 263, 1954, 177 - 180. TGA, 11 - 34, 35 - 36, 38 - 40, 42 - 43. GA, 41, εἰκ. 4 ἀριθ. 37.

(53) Περισσότεροι τῶν ἑξ γεωμετρικοὶ τάφοι εὑρεθέντες εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἑθνικοῦ Γυμναστηρίου τοῦ Ἱεραίου, κατὰ τὸ ΝΔ ἄκρον τῆς πόλεως καὶ νοτίως τῆς Λαρίσης. Δύο τῶν τάφων τούτων ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι διὰ λίθων, δύο ἕτεροι ἦσαν ταφαὶ εἰς ἀκοσμήτους πίθους καὶ ἀβέβαιος ἀριθμὸς εἰς γραπτὰ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα, εἰς τέλος τάφος εὑρεθεὶς βραδύτερον δὲν περιγράφεται. ΑΔ 1966 Χρον., 129, 1971 Χρον., 78. GA, 41, εἰκ. 4 ἀριθ. 36.

(54) Συστὰς πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν κτιστῶν, κιβωτιοσχημῶν, τάφων εὑρεθεῖσα εἰς τὸ οἰκόπεδον Θεοφανοπούλου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Τριπόλεως ἀριθ. 10 καὶ συντόμως μνημονευομένη. ΑΔ 1973 Χρον., 115.

LXXI. Κεφαλαρί (164). — Τάφοι, σχηματιζόμενοι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ ἔχοντες καλύμματα ἄλλας πλάκας περιέχοντες δὲ ἀκτερίστους νε-

κρούς, καὶ γραπτὸς γεωμετρικὸς πίθος ἔχουν εὑρεθῇ ἐγγὺς τοῦ Κεφαλαρίου τοῦ Ἀργεῶς καὶ ἔχουν ἐρμηνευθῇ ὡς πιθανοὶ γεωμετρικοὶ τάφοι. ΑΔ 1967 Χρον., 182.

LXXII. Τίρυνς (165). — Αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες γεωμετρικῶν τάφων ἔχουν κατὰ καιροὺς ἔλθει εἰς φῶς ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Εἵκοσι ἕξ τάφοι ἐκ τῶν 41 ἐρευνηθέντων ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἰς δύο νεκροταφεῖα, τὸ ἐν ΒΑ καὶ τὸ ἕτερον ΝΔ τῆς ἀκροπόλεως, οἱ ὑπόλοιποι 15 τῶν ὁποίων ἔχουν μνημονευθῇ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III Β, LX, 1) ἀνωτέρω. Ἐκ τῶν 26 τούτων τάφων (ἀριθ. 2, 6, 16, 19 - 41) τρεῖς (ἀριθ. 2, 6, 16) ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν, εἴκοσι καὶ εἰς τάφοι (ἀριθ. 19 - 39) ἦσαν ταφαὶ εἰς πίθους καὶ δύο (ἀριθ. 40 καὶ 41) ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι. Οἱ δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζόμενοι τάφοι ἦσαν παρεμφερεῖς πρὸς τοὺς περιγραφέντας πρωτογεωμετρικοὺς ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν καὶ περιεῖχον πλὴν τῶν λειψάνων τῶν νεκρῶν κεραμικὴν καὶ εἰς μίαν περίπτωσιν (τάφος 2) καὶ τινα μικρὰ εὐρήματα (Tiryns I, 128 - 129). Οἱ 21 πίθοι εὐρέθησαν εἰς τὰς αὐτὰς μὲ τὰς θήκας περιοχὰς εἶχον δὲ τοποθετηθῇ ἐπὶ τοῦ πλευροῦ, μὲ τὰ στόμια ὑψηλότερον τῶν βάσεων, καὶ περιεῖχον λείψανα σκελετῶν ἐνηλίκων ἢ παιδίων, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα (Tiryns I, 130 - 134). Οἱ δύο ἀπλοὶ λάκκοι περιεῖχον λείψανα σκελετῶν ἐνηλίκων καὶ κεραμικὴν. Tiryns I, 134 - 136. GA, 85 εἰκ. 12 ἀριθ. 1, 3.

(2) Δέκα ἕξ περίπου ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Βερδελῆ ἀνασκαφέντων 26 τάφων (ἀριθ. I - IV, VII - XII, XIV, XVI, XXII - XXV) ἐχρησιμοποιήθησαν κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους, ἂν καὶ τινες τούτων κατεσκευάσθησαν κατὰ τὰς προηγουμένας περιόδους καὶ ἔχουν μνημονευθῇ ἤδη. Ἐκ τῶν 16 τάφων εἰς (τάφος I) ἦτο ἀπλοὺς λάκκος, ἕξ (τάφοι VII, X, XVI, XXII - XXIII, XXV) ἦσαν θῆκαι, σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν ἢ τοιχαρίων καὶ ἔχουσιν καλύμματα ἄλλας πλάκας, καὶ ἐννέα (τάφοι II - IV, VIII - IX, XI - XII, XIV, XXIV) ἦσαν ταφαὶ εἰς ἀγγεῖα. Ὁ τάφος I εἶχε τὰς πλευρὰς μερικῶς διὰ λίθων κεκαλυμμένας δύο δὲ πλάκες ἀπετέλουν τὸ κάλυμμα αὐτοῦ. Ἐντὸς τοῦ τάφου εὐρέθη σκελετὸς γυναικός, μὲ συνεσταλμένα τὰ σκέλη καὶ ἐλαφρῶς κλίνων πρὸς τὰ ἀριστερά, συνοδευόμενος ἀπὸ μικρὰ εὐρήματα (AM 1963, 42 - 46). Ὁ ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους ἀνήκων τάφος XXV, ἐκ τῶν τάφων τοῦ τύπου τῆς θήκης, εἶχε διαστάσεις $1,10 \times 0,45 - 0,60$ μ. καὶ βάθος 0,37 μ. ἐκαλύπτετο δὲ διὰ μιᾶς πλακός. Ἐντὸς αὐτοῦ ὑπῆρχον ταφαὶ δύο νεκρῶν, ὁ νεώτερος τῶν ὁποίων ἔκειτο μὲ κεκαμμένα τὰ σκέλη καὶ ἐλαφρῶς κλίνων πρὸς τὰ δεξιὰ. Κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ καὶ σιδήρου ἀπετέλουν τὰ κτερίσματα τῶν νεκρῶν (AM 1963, 31 - 32). Οἱ 9 πίθοι πλὴν τῶν λειψάνων τῶν νεκρῶν περιεῖχον ἐπίσης κεραμικὴν καὶ

μικρὰ εὐρήματα, εἰς δὲ τὸν πίθον VIII ὑπῆρχον δύο σκελετοί. AM 1963, 46 - 54. GA, 85, εἰκ. 12 ἀριθ. 6.

(3) Δύο ἀδημοσίευτοι τάφοι πρωίων καὶ μέσων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἔκ τινος περιοχῆς ΒΔ τῆς ἀκροπόλεως. Tiryns V, 2. GA, 85, εἰκ. 12 ἀριθ. 5.

(4) Δύο ταφαί, ἡ μία εἰς πίθον καὶ ἡ ἑτέρα εἰς θήκην ἔχουσιν τὰς πλευρὰς ἐκ τοιχαρίων, ἔχουν εὐρεθῇ ἐκτὸς τῆς ἀκροπόλεως καὶ εἰς μικρὰν ἀπὸ τῆς ΝΑ γωνίας αὐτῆς ἀπόστασιν. Ὁ πίθος περιεῖχε, πλὴν τοῦ σκελετοῦ, δύο πρῶιμα γεωμετρικὰ ἀγγεῖα (Tiryns V, 17), ὁ ἕτερος τάφος, πλὴν τοῦ σκελετοῦ τοῦ νεκροῦ, μήκους 2 μ. περίπου, περιεῖχε 4 πρῶιμα γεωμετρικὰ ἀγγεῖα, χαλκοῦν δακτύλιον καὶ σιδηροῦν μαχαίριον. AAA 1974, 18 - 19. GA, 85, εἰκ. 12 ἀριθ. 4.

(5) Πέντε ἢ ἕξ γεωμετρικοὶ τάφοι ἐκ μιᾶς ὁμάδος ἐννέα πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν τάφων εὐρεθέντων δυτικῶς τῆς ἀκροπόλεως. AAA 1974, 21, 23 - 24. GA, 85, εἰκ. 12 ἀριθ. 12.

(6) Τμῆμα πίθου καὶ ὁμὰς τριῶν γεωμετρικῶν ἀγγείων ἐκ τοῦ οἰκοπέδου Μερμήγκη (ΑΔ 1967 Χρον., 181, 1970 Χρον., 156 - 157) ὡς καὶ πολυάριθμα γεωμετρικὰ ὄστρακα ἐκ τῶν οἰκοπέδων Τσεκρέκου καὶ Μπαβέλα (ΑΑ 1969, 11), πλησίον τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ ἐξ Ἀργους πρὸς Ναύπλιον, δυτικῶς τῆς ἀκροπόλεως, μαρτυροῦν τὴν ὑπαρξιν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα γεωμετρικοῦ νεκροταφείου εἰς τὴν θέσιν. GA, 85, εἰκ. 12 ἀριθ. 9, 11.

(7) Ἐνδεκα τάφοι, ἐξ ὧν εἰς κιβωτιόσχημος (τάφος IX) καὶ δέκα πίθοι (τάφοι I - V, VII - VIII κ.λ.π.) εὐρεθέντες κατὰ τὴν θεμελίωσιν τῶν Νέων Φυλακῶν Τίρυνθος περὶ τὰ 250 μ. ΝΔ τῆς ἀκροπόλεως. Ὁ κιβωτιόσχημος τάφος IX, ἐσωτερικῶν διαστάσεων $1,20 \times 0,50$ μ., ἦτο κατεσκευασμένος δι' ἀκανονίστων λίθων καὶ ἐκαλύπτετο διὰ πλακῶν. Ἐντὸς αὐτοῦ εὐρέθη σκελετὸς εἰς συνεσταλμένην στάσιν κλίνων πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ συνοδευόμενος ἀπὸ μίαν οἶνοχόην. Ὁ πίθος I ἦτο λίαν κατεστραμμένος, ὁ πίθος II περιεῖχε συνεσταλμένον νεκρόν, ὁ πίθος III ἐκλείετο διὰ μικροῦ ἀγγείου παρ' αὐτὸν δὲ εὐρέθησαν ἕξ ἀγγεῖα, ὁ πίθος V περιεῖχε δύο κρανία, ἄλλα ὅστ' ἂν ἀταξία καὶ πέντε ἀγγεῖα, ὅκτ' ἂν ἄλλα ἀγγεῖα εὐρέθησαν ἐγγὺς αὐτοῦ, πλησίον δὲ τοῦ πίθου τούτου εὐρέθη ταφή (Va) συνοδευομένη ἀπὸ ἓν ἀγγεῖον καὶ δύο χαλκοὺς δακτυλίους εἰς τεμάχια, ὁ πίθος VII εὐρέθη κατεστραμμένος, ὁ πίθος VIII συνωδεύετο ἀπὸ 8 ἀγγεῖα, διὰ τοὺς λοιποὺς πίθους δὲν παρέχονται πληροφορίες. ΑΔ 1967 Χρον., 180 - 181.

LXXIII. Τροῖς ἢ ν (168). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι τάφοι.

(1) Κιβωτιόσχημος τάφος, διαστάσεων $2,70 \times 0,90$ μ. καὶ βάθους 0,85 μ., ἔχων τὰς πλευρὰς ἐκ τοιχαρίων καὶ καλυπτόμενος διὰ τριῶν πλακῶν, εὐρε-

θεις τὸ ἔτος 1889 εἰς τὸ κτῆμα Πασπάτη. Ἐντὸς αὐτοῦ ὑπῆρχον πλὴν τοῦ σκελετοῦ τοῦ νεκροῦ δύο ὑστερογεωμετρικοὶ ἀμφορεῖς καὶ χρυσοὺν διάδημα. ΑΔ 1889, 164. JdI 1889, 86. AM 1911, 33. Tiryns I, 138. G. Welter, Troizen und Kalauria, 39. GGP, 141 ὑπόσημ. 3.

(2) Τεμάχιον ὑστερογεωμετρικοῦ ἀμφορέως ἐκ κατεστραμμένου τάφου παρὰ τὴν κοίτην τοῦ χειμάρρου Κουμουνδούρου. ΑΔ 1963 Χρον., 52. DAG, 205. GGP, 143, 407.

LXXIV. Λέρνα (169). — Οἱ ἐπόμενοι τάφοι ἔχουν γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ταφὴ ἐντὸς πίθου, τὸ ἥμισυ τοῦ ὁποίου ἀνεκαλύφθη κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν εἰς τὴν περιοχὴν D τῶν ἀνασκαφῶν. Ἐντὸς τοῦ πίθου εὗρέθησαν ὀλίγα λείψανα ὀστέων, μονόχρωμος κύαθος καὶ τεμάχιον χαλκοῦ ἀντικειμένου, πλησίον δὲ αὐτοῦ δύο ἄλλα ἀγγεῖα καὶ θαλάσσιον ὄστρακον. Hesperia 1954, 7.

(2) Τεταραγμένος τάφος, ἐκ τῆς αὐτῆς μὲ τὸν προηγούμενον περιοχῆς, σχηματιζόμενος δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ περιέχων ὀλίγα ὀστᾶ καὶ χαλκᾶ τινα ἀντικείμενα. Hesperia 1955, 27.

(3) Δέκα πέντε τάφοι εὗρεθέντες τὸ ἔτος 1955 κατὰ τὰς ὑπαρείας τοῦ ὄρους Ποντίνος παρὰ τὸ χωρίον Μύλοι. Δέκα τούτων ἦσαν τοῦ τύπου τῆς δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζομένης θήκης, διαστάσεων κατὰ μέσον ὄρον $1,25 \times 0,55$ μ., περιέχον δὲ νεκροὺς τοποθετημένους ἐπὶ τῆς ράχews, μὲ ἐλαφρῶς συνεσταλμένα τὰ σκέλη εἰς τὰς περισσοτέρας τῶν περιπτώσεων, ἀλλ' ἄνευ κτερισμάτων, πλὴν ὀλίγων πρωίμων γεωμετρικῶν ὀστράκων εὐρεθέντων πλησίον ἑνὸς τῶν τάφων τούτων. Οἱ πέντε ὑπόλοιποι ἦσαν πίθοι, ὕψους 0,90 - 1,30 μ., τοποθετημένοι ὀριζοντίως καὶ στηριζόμενοι διὰ λίθων, ἔχοντες δὲ τὰ στόμια κεκλεισμένα διὰ πλακῶν. Εἰς τούτων παρεῖχεν ἀποσυντεθειμένα ὀστᾶ, 5 ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ χαλκᾶ τινα ἀντικείμενα, ὄστρακα δὲ πρωίμων γεωμετρικῶν ἀγγείων εὗρέθησαν περὶ δύο τῶν ἄλλων πίθων προερχόμενα ἐνδεχομένως ἐκ συντριβέντων κτερισμάτων. Hesperia 1956, 171 - 172, 1974, 80 - 104.

(4) Ταφὴ εἰς πίθον εὗρεθεῖσα εἰς τὴν περιοχὴν BE τῶν ἀνασκαφῶν. Hesperia 1957, 148. GA, 62 - 64.

(5) Δύο κιβωτιόσχημοι τάφοι καὶ δύο ταφαὶ εἰς πίθους, εὗρεθέντες κατὰ τὴν διάνοξιν ὕδραύλακος παρὰ τὸ χωρίον Μύλοι, ἀναφέρονται συντόμως χωρὶς νὰ παρέχονται ἐνδείξεις διὰ τὴν χρονολόγησίν των. ΑΔ 1971 Χρον., 83.

LXXV. Ναύπλιον (170). — Αἱ ἐπόμεναι ομάδες τάφων ἔχουν γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Τέσσαρες ταφαὶ εἰς πίθους, οἱ δύο τῶν ὁποίων εἶχον μερικῶς καταστροφῇ πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς ἐκ δὲ τῶν δύο ἐτέρων μόνον ὁ εἰς εὐρέθῃ ἀνέπαφος (πίθος III). Πάντες εἶχον τοποθετηθῇ ἐπὶ τοῦ πλευροῦ ἐντὸς λάκκων μὲ τὸ στόμιον καὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ πρὸς Δ. Ὁ ἀνέπαφος πίθος III περιεῖχε δύο σκελετούς, ὁ ἀρχαιότερος τῶν ὁποίων εὐρέθῃ ἐν ἀταξίᾳ μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν πυθμένα ὁ δὲ νεώτερος μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ στόμιον. Πλὴν τῶν ὁστῶν ἐντὸς τοῦ πίθου ὑπῆρχον 3 - 4 ὄστρακα καὶ μικρά τινα ἀντικείμενα. ΠΑΕ 1953, 191 - 193.

(2) Ταφὴ νεκροῦ ἐντὸς λάκκου, πλάτους 0,30 μ., ἐκ τῆς αὐτῆς μὲ τοὺς προηγουμένους τάφους περιοχῆς. Ὁ λάκκος περιεβάλλετο διὰ περιχειλώματος ἐξ ἐρυθρωποῦ πηλοῦ, ἐν αὐτῷ δὲ εὐρέθησαν πλὴν τοῦ σκελετοῦ ὑπολείμματα ἀνθρώπων. Ἡ χρονολογία τοῦ τάφου δὲν εἶναι σαφής. ΠΑΕ 1953, 193 - 194.

(3) Πυραὶ νεκρῶν ἐκ τῆς αὐτῆς μὲ τοὺς προηγουμένους τάφους περιοχῆς, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων δὲν ἀναφέρεται. Ἡ πυρὰ εἰς μίαν περιγραφομένην περίπτωσιν εἶχε καὶ ἐντὸς κυκλικοῦ λάκκου, διαμέτρου 1,50 μ. καὶ βάθους 0,40 - 0,50 μ., ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον ὑστερογεωμετρικὰ ὄστρακα, ὄστᾶ, ἐν οἷς καὶ ζῶων, θαλάσσια ὄστρεα, τρεῖς ὄγκοι σκωρίας σιδήρου καὶ ἀνθρακες. ΠΑΕ 1953, 194 - 195.

(4) Τρεῖς ταφαὶ εἰς ἀπλοὺς λάκκους καὶ παρ' αὐτοὺς γεωμετρικὰ ὄστρακα εὐρέθησαν εἰς τὸ βόρειον πεζοδρόμιον τῆς ὁδοῦ 25ης Μαρτίου, τῆς κεντρικῆς ὁδοῦ τῆς Προνοίας. ΠΑΕ 1953, 115.

(5) Ἑπτὰ ταφαὶ εἰς πίθους ἀνασκαφεῖσαι τὸ ἔτος 1954 εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τοὺς ἐν ἀρχῇ περιγραφέντας τάφους περιοχὴν. Οἱ πίθοι περιεῖχον σκελετοὺς παιδίων ἢ ἐνηλίκων. Κτερίσματα δὲ εὐρέθησαν, ἀνὰ εἰς χειροποίητος ἀρύβαλλος μὲ ἐγχάρακτον κόσμησιν, εἰς τοὺς πίθους XVII καὶ XX, εἰς τοὺς ὁποίους παρετηρήθησαν καὶ ἵχνη πυρᾶς, ἐν δὲ ἀγγεῖον καὶ χαλκοῦς δακτύλιος εἰς τὸν πίθον XI. ΠΑΕ 1954, 232 - 234.

(6) Κτιστὸς τάφος XXI. Ὁ τάφος εἶχε κατασκευασθῇ ἐντὸς ὀρύγματος διαστάσεων $3 \times 2,50$ μ. καὶ βάθους 2 μ. ἀλλ' αἱ ἐσωτερικαὶ τοῦ τάφου διαστάσεις ἦσαν $1,10 \times 0,70$ μ. ἐκαλύπτετο δὲ οὗτος διὰ πλακῶν. Ἐντὸς τοῦ τάφου εὐρέθῃ σκελετὸς ἀνδρὸς εἰς συνεσταλμένην στάσιν συνοδευόμενος ἀπὸ 4 γεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα, ἐπὶ τοῦ καλύμματος ὅμως τοῦ τάφου εἶχε τοποθετηθῇ ἑτέρα ταφὴ συνοδευομένη ἀπὸ τρία ἄλλα ἀγγεῖα καὶ χαλκὴν περόνην. ΠΑΕ 1954, 234 - 235.

(7) Ὅμαδικὴ ταφὴ πολυαρίθμων σκελετῶν, κληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀνασκάψαντος πολυάνδριον. Ἡ ὁμαδικὴ αὕτη ταφὴ ἀνεσκάφη μερικῶς οἱ δὲ ἀποκαλυφθέντες σκελετοὶ διεκρίνοντο εἰς δύο ὁμάδας, τῆς μιᾶς τῶν ὁποίων ἀπεκαλύφθησαν 4 σκελετοὶ εἰς δύο ἐπ'ἀλλήλα στρώματα τῆς δὲ ἑτέρας 2

σκελετοὶ μὲ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐνὸς ἐπὶ τῆς κοιλίας τοῦ ἑτέρου. Μετὰ τῶν ταφῶν εὐρέθησαν ὑστερογεωμετρικὰ ὄστρακα. ΠΑΕ 1954, 238.

(8) Μεμονωμένοι ταφαί, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων δὲν ἀναφέρεται, εὐρεθῆσαι ἀνατολικῶς τῶν τελευταίων περιγραφεισῶν καὶ συντόμως μνημονεύονται. ΠΑΕ 1954, 238.

(9) Δύο μικροὶ τάφοι, ἀπλοὶ λάκκοι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν καὶ μνημονεύονται ὡς κιβωτιόσχημοι. Ὁ εἷς τούτων, διαστάσεων $0,40 - 0,45 \times 0,32$ μ. καὶ βάθους $0,30$ μ., περιεῖχε χῶματα μὲ ἴχνη καύσεως, ὁ ἕτερος περιεῖχε κεκαυμένον νεκρὸν δύο ἀγγεῖα καὶ δύο χαλκοῦς δακτυλίους. ΠΑΕ 1955, 234.

(10) Ἀνεπαρκῶς γνωστὸς τάφος ἐκ τῆς ΒΔ κλιτύος τοῦ Παλαμηδίου, τυχαίως εὐρεθεῖς κατὰ τὴν διάρκειαν σκαφικῶν ἐργασιῶν. ΓΑ, 74 ὑποσημ. 283.

LXXVI. Ἀσίνη (171). — Οἱ ἐπόμενοι γεωμετρικοὶ τάφοι ἔχουν ἀναφερθῆ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Ταφὴ νεκροῦ ἄνευ κτερισμάτων εἰς λάκκον, ἀνοιγέντα ἐντὸς πρώιμων γεωμετρικῶν στρωμάτων ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως, γεωμετρικῶν ἐνδεχομένως χρόνων. Asine, 37 - 38. ΓΑ, 54, εἰκ. 7 ἀριθ. 7.

(2) Ὁ πρωτογεωμετρικὸς τάφος 44 τῆς κάτω πόλεως ἐκ τοῦ εὐρεθέντος ἐν αὐτῷ δακτυλίου δύναται νὰ χρονολογηθῇ εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον Asine, 139. ΓΑ, 52, 54, εἰκ. 7 ἀριθ. 1.

(3) Ἐξ τάφοι (ἀριθ. 2 - 7) εὐρεθέντες εἰς τὸ κτῆμα Καρμανιόλα ΒΑ τῆς ἀκροπόλεως καὶ συντόμως μνημονεύονται. Ἐκ τοῦ παρατιθεμένου ὁμῶς σχεδίου φαίνεται ὅτι τρεῖς τούτων (ἀριθ. 2, 3, 7) ἐσχηματίζοντο δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ λίθων καὶ οἱ ἕτεροι τρεῖς (ἀριθ. 4 - 6) ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι. Περὶ τοῦ περιεχομένου τῶν τάφων οὐδεμία παρέχεται πληροφορία. ΑΔ 1970 Χρον., 158, σχέδ. 4, τάφος Γ.

(4) Ἐξ γεωμετρικοὶ τάφοι ἐπὶ τῆς ΝΑ πλευρᾶς τοῦ ὄρους Μπαρμπούνα, ἐρευνηθέντες τὸ ἔτος 1922. Οἱ δύο τούτων (τάφοι I - II) ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι καὶ οἱ ἕτεροι τέσσαρες (τάφοι A-D) ἦσαν πιθανῶς καταστραφέντες πίθοι περιέχοντες ταφάς. Ὁ τάφος A περιεῖχεν ἀσφαλῶς κεκαυμένον νεκρὸν καὶ ἐνδεχομένως οἱ τάφοι I - II, εἰς τοὺς ὁποίους εὐρέθη τέφρα, οἱ τρεῖς ὑπόλοιποι τάφοι B - D ἐδηλοῦντο κυρίως ἀπὸ γεωμετρικὰ ὄστρακα καὶ οὐδὲν εἶναι γνωστὸν διὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν. Ὁ καλλίτερον σφζόμενος τάφος I ἦτο κυκλοτερὴς λάκκος διαμέτρου $2 - 2,20$ μ. καὶ βάθους $0,80$ μ. περιέχων, πλὴν τέφρας καὶ τινων ἡμικαύτων ὀστέων ἀνθρώπων ἢ ζώων, τρεῖς ἀκοντα συντετριμμένα γεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ μικρά τινα εὐρήματα. Asine, 152, 192 - 194. AIARS 1965 (Op. Ath. 6), 117 - 138, 1971 (Op. Ath. 10), 46 - 47.

(5) Δύο γεωμετρικοὶ τάφοι, σχηματιζόμενοι δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ ἀργῶν λίθων (τάφοι B3 - B4), εὐρεθέντες ὑπὸ τὴν γεωμετρικὴν οἰκίαν εἰς τὸ κτῆμα Λεβέντη κατὰ τὰς ὑπωρείας τῆς Μπαρμπούνας. Ὁ τάφος B3 περιεῖχεν ἀποσυντεθειμένα ὀστᾶ δύο παιδίων, ἐν ἀγγεῖον καὶ τεμάχια σιδηρᾶς περόνης. Ὁ τάφος B4 περιεῖχε τὰ λείψανα τῶν σκελετῶν δύο νεογεννήτων νηπίων καὶ ὀστοῦν ζώου. ΑΔ 1973 Χρον., 157. Excav. Barb. (1), 34 - 37, Excav. Barb. (2), 106. GA, 52 - 53, εἰκ. 7 ἀριθ. 10.

(6) Τάφος σχηματιζόμενος δι' ὀρθίων πλακῶν (B1) εὐρεθεὶς παρὰ τὸν ἀψιδοειδῆ τοῖχον εἰς τὸ κτῆμα Γκογκόνα, ἐπὶ τῆς ΝΑ κλιτύος τῆς Μπαρμπούνας. Ὁ τάφος περιεῖχε δύο ἀγγεῖα καὶ ὄστρακα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, ἀλλὰ λείψανα ὀστέων δὲν παρατηρήθησαν ἐν αὐτῷ. ΑΔ 1973 Χρον., 157. GA, 55, εἰκ. 7 ἀριθ. 3.

(7) Τάφος G 4 εὐρεθεὶς μετὰ δύο πρωτογεωμετρικῶν τάφων (PG 47 - 48) παρὰ τὴν ἀνατολικὴν ὑπώρειαν τῆς Μπαρμπούνας κατὰ τὴν διαπλάτυνσιν τῆς ὁδοῦ τὰ ἔτη 1934 - 1935. Ὁ τάφος G 4 ἦτο θήκη σχηματιζομένη δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ περιεῖχε μίαν οἰνοχόην μέσων γεωμετρικῶν χρόνων. AIARS 1971 (Op. Ath. 10), 43, 45, εἰκ. 6 α-β. GA, 55, εἰκ. 7 ἀριθ. 8.

(8) Πιθανὸς γεωμετρικὸς τάφος εἰς τὴν περιοχὴν τῆς μυκηναϊκῆς νεκροπόλεως I. Asine, 152. GA, 55, εἰκ. 7 ἀριθ. 5.

LXXVII. Φλάμπουρα (179). — Ταφικὸς πίθος συνοδευόμενος ἀπὸ ὑστερογεωμετρικὸν κἀνθαρον ἔχει ἀναφερθῆ ἐκ τῆς τοποθεσίας Βελβίνικον παρὰ τὸ χωρίον Φλάμπουρα. ΑΔ 1967 Χρον., 215 - 216.

LXXVIII. Πριόλιθος (182). — Ταφικὸς πίθος περιέχων δύο πρωτογεωμετρικὰ ἢ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΑΔ 1967 Χρον., 217.

LXXIX. Κυπαρίσσι (197). — Ἡμικατεστραμμένος ταφικὸς πίθος κλειόμενος διὰ πλακὸς καὶ περιέχων ἀνθρώπινα ὀστᾶ καὶ χαλκὴν περόνην. ΑΔ 1973 Χρον., 175.

LXXX. Σπάρτη (198). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῆ οἱ ἐπόμενοι δύο τάφοι.

(1) Καταστραφεὶς ταφικὸς πίθος, εὐρεθεὶς περὶ τὰ 50 μ. νοτίως τῆς γεφύρας τοῦ Εὐρώτα, ἐκ τοῦ ὁποῖου προέρχεται χαλκὴ περόνη. ΑΔ 1972 Χρον., 244 - 245.

(2) Ἀκτέριστος λακκοειδὲς τάφος, κατασκευασθεὶς εἰς τὸ στερεὸν ἔδαφος εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τὸν προηγούμενον τάφον περιοχὴν, περιέχων νεκρὸν εἰς συνεσταλμένην στάσιν, ἀλλ' ἡ χρονολογία τοῦ ὁποῖου δὲν εἶναι σαφής. ΑΔ 1972 Χρον., 245.

LXXXI. Κουκουνάρα (205). — Ὁ ΥΕ III θολωτὸς τάφος 1 τῆς Ἀκόνας (Π-Π, 468 XLVII, 1) ἐχρησιμοποιήθη διὰ ταφὰς ἢ λατρείαν κατὰ τοὺς ὑστερογεωμετρικοὺς χρόνους, ὡς μαρτυρεῖ ἡ εὑρεσις δύο ὑστερογεωμετρικῶν ἀγγείων ἐν αὐτῷ. ΠΑΕ 1963, 116.

LXXXII. Ριζόμυλος - Νιχωρία (206). — Ἐκ τῆς περιοχῆς τῶν Νιχωρίων, τοποθεσίας μεταξὺ τῶν χωρίων Ριζόμυλος καὶ Καρποφόρα, ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι γεωμετρικοὶ τάφοι.

(1) Θαλαμοειδὴς γεωμετρικὸς τάφος εὑρεθεὶς ἐντὸς τῆς χαράδρας Βαθύρεμα, δυτικῶς τῆς Καρποφόρας. Ὁ δρόμος τοῦ τάφου ἔκειτο ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ θαλάμου ἢ δὲ εἰσοδος, ἣτις ἐκλείετο διὰ ξηρολιθιάς, εἶχε πλάτος 1,34 μ. Ὁ θάλαμος εἶχε σχῆμα ἀκανονίστου παραλληλογράμμου μὲ ἀπεστρογγυλωμένας τὰς γωνίας, μήκους 6 μ., πλάτους 3,70 μ. καὶ ὕψους 2,60 μ., ἡ ὀροφὴ ὅμως αὐτοῦ εἶχε καταπέσει πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς. Ἐπὶ τοῦ δαπέδου τοῦ τάφου εὑρέθησαν δύο ταφαὶ γεωμετρικῶν χρόνων, ἡ μία τούτων κατὰ τὸ μέσον τοῦ θαλάμου καὶ ἡ ἑτέρα κατὰ μῆκος τῆς ὀπισθίας πλευρᾶς αὐτοῦ, περιβαλλόμεναι ὑπὸ μιᾶς σειρᾶς λίθων. Ἐπὶ πλέον ἐκ τοῦ τάφου ἀναφέρονται ἀλλεπάλληλα στρώματα ταφῶν καὶ τέσσαρες σωροὶ τέφρας, ἐκ τῶν ὁποίων συνελέγη πλῆθος ἀγγείων καὶ ὀστράκων, χρονολογούμενων ἀπὸ τῆς γεωμετρικῆς μέχρι τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς, ὡς καὶ χαλκαὶ γεωμετρικαὶ περόναι καὶ διπλοῦς πέλεκυς. ΑΔ 1960 Χρον., 108, 1961 - 62 Χρον., 95. ΑJA 1969, 156.

(2) Ὁ ἀψιδοειδὴς μυκηναϊκὸς τάφος I εἰς τὴν θέσιν Ἀκόνες τῆς Καρποφόρας, ἐντὸς τοῦ κτήματος Σαμπαζιώτη, ἐχρησιμοποιήθη καὶ κατὰ τοὺς ὑστέρους γεωμετρικοὺς χρόνους, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τῆς παρουσίας ἐν αὐτῷ κεραμικῆς τῶν ὑστέρων γεωμετρικῶν ἢ ἀρχαϊκῶν χρόνων. ΑΔ 1972 Χρον., 262 - 264.

(3) Ταφὴ ἀνδρὸς εἰς πίθον, εὑρεθεῖσα εἰς τὴν περιοχὴν III τῶν ἀνασκαφῶν. Ὁ πίθος ἐκαλύπτετο διὰ σωροῦ λίθων περιεῖχε δὲ τὸν σκελετὸν ἀνδρὸς εἰς συνεσταλμένην στάσιν συνοδευόμενον ἀπὸ κεραμικὴν, χαλκοῦν κύπελλον καὶ (σιδηροῦν;) ξίφος. Hesperia 1972, 228.

LXXXIII. Καλάμαι (208). — Ἐκ τῆς θέσεως Πέρα Καλαμίτσι ἔχει ἀναφερθῇ κατεστραμμένη ταφὴ εἰς πίθον, συνοδευομένη ἀπὸ χαλκοῦν ἱππάριον καὶ τέσσαρας χαλκᾶς περόνας. ΑΔ 1960 Χρον., 108, 1965 Χρον., 207.

LXXXIV. Βολιμίδια (210). — Οἱ ΥΕ θαλαμοειδεῖς τάφοι 5 καὶ 6 (Π - Π, 474 LVII) ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ ταφὰς ἢ λατρείαν κατὰ τοὺς ὑστέρους γεωμετρικοὺς χρόνους. ΠΑΕ 1953, 243. GGP, 98, 218, 223, 408.

LXXXV. Ὀλυμπία (219). — Ὅπισθεν τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ τῆς Ὀλυμπίας ὁ Γιαλούρης ἀνέσκαψε κατεστραμμένους γεωμετρικοὺς τάφους, συντόμως μνημονευομένους, ἐκ τῶν ὁποίων προέρχονται γεωμετρικὰ ὄστρακα. BCH 1954, 128.

LXXXVI. Χλεμούτσι (220). — Γεωμετρικοὶ τάφοι ἔχουν ἀναφερθῇ, χωρὶς νὰ περιγράφωνται ἢ νὰ παρέχωνται πληροφορίες διὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, ἐκ τῆς θέσεως. BCH 1957, 568. JHS 1955 AR, 16. DAG, 206.

LXXXVII. Ἀσάνι (223). — Τάφος ἀγνώστων λεπτομερειῶν ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν, ἐκ τοῦ ὁποίου προέρχονται τέσσαρα ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα τοῦ Μουσείου Πατρῶν. GGP, 229 - 232, 408. DAG, 211.

LXXXVIII. Μικρὸς Μποντιάς (224). — Θολωτὸς τάφος ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τῆς τοποθεσίας Βαρθολομιὸ περιέχων ταφὰς εἰς πίθους τῶν πρωτογεωμετρικῶν (III B, LXXIII ἀνωτέρω) ἢ γεωμετρικῶν χρόνων. AA 1932, 142 - 143. AIARS 1964 (Op. Ath. 5), 106.

LXXXIX. Καταρράκτης (225). — Αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες γεωμετρικῶν τάφων ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Τρεῖς κιβωτιόσχημοι τάφοι (Α-Γ) ἀνασκαφέντες τὸ ἔτος 1952 παρὰ τὸ 28ον χιλιόμετρον τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ Πατρῶν Καλαβρύτων. Ἐκ τούτων ὁ τάφος Α εἶχε διαστάσεις $2,49 \times 0,90$ μ., ὁ τάφος Β, $2,54 \times 0,51$ μ. καὶ ὁ τάφος Γ, $2,35 \times 0,46$ μ. Ὁ τάφος Β εἶχε κτιστὰς ὅλας τὰς πλευράς, οἱ τάφοι Α καὶ Γ εἶχον τὴν μίαν τῶν πλευρῶν σχηματιζομένην δι' ὀρθίας πλακὸς ἐκαλύπτοντο δὲ πάντες διὰ πλακῶν. Ἐντὸς αὐτῶν ὑπῆρχον λείψανα ὀστῶν κεραμικῇ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων καὶ μικρὰ εὐρήματα, εἰς τὸν τάφον Β ὅμως εὐρέθη καὶ δευτέρα μεταγενεστέρα ταφή. ΠΑΕ 1952, 400 - 412.

(2) Δύο τεταραγμένοι τάφοι εὐρεθέντες τὸ ἔτος 1956 εἰς τὴν θέσιν Φτέρη, νοτίως τοῦ Καταρράκτου. Ὁ εἷς τούτων ἦτο ἡμικατεστραμμένος πίθος περιέχων ὀστᾶ καὶ ὄστρακα, ἐκ τῶν ὁποίων συνεπληρώθησαν τέσσαρα ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, ὁ ἕτερος ἦτο κτιστὸς ἡμικατεστραμμένος κιβωτιόσχημος τάφος, σφωζομένων διαστάσεων $1,45 \times 0,55$ μ., ἔχων τὴν μίαν πλευρὰν ἐξ ὀρθίας πλακὸς καὶ περιέχων ὀλίγα ὀστᾶ καὶ ὄστρακα, ἐξ ὧν συνεκολλήθησαν ἕτερα 4 ἀγγεῖα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. ΠΑΕ 1956, 196 - 198.

XC. Μέτζενα - Πλατανόβρυση (226). — Ἐκ τῆς τοποθεσίας Καμίνι καὶ τοῦ κτήματος Μπιθέλη ἔχουν ἀναφερθῇ :

(1) Κιβωτιόσχημος ἐξ ἀργῶν λίθων τάφος περιέχων δύο νεκροὺς καὶ ὑστερογεωμετρικὴν οἶνοχόην. ΑΔ 1964 Χρον., 186.

(2) Ἐξ ἑτέρου ἢ τοῦ αὐτοῦ τάφου προέρχεται χαλκοὺς δακτύλιος. ΑΔ 1965 Χρον., 223.

XCI. Χαλανδρίτσα (227). — Αἱ ἐπόμεναι ομάδες γεωμετρικῶν τάφων ἔχουν γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Εἰς τὴν θέσιν Τρουμπές, δυτικῶς τῆς Χαλανδρίτσης, ὁ Κυπαρίσσης ἠρεύνησεν ἓνα κατεστραμμένον, ἐκ τριῶν ὑπαρχόντων κτιστῶν θολωτῶν, ὡς ἀναφέρει, τάφων, περιέχοντα γεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. ΠΑΕ 1928, 110 - 111, 1929, 89 - 91, 1930, 83 - 85, 1956, 198 - 201. GGP, 228.

(2) Εἰς τὴν θέσιν Ἀγριαπιδιές ὁ Κυπαρίσσης ἀνέσκαψε τύμβον περιβαλλόμενον ὑπὸ λίθων καὶ περιέχοντα κτιστοὺς τετραπλεύρους τάφους, αἱ διαστάσεις ἐνὸς τῶν ὁποίων ἦσαν $2,70 \times 1,15 - 1,40$ μ. Ἐντὸς τοῦ τάφου τούτου εὐρέθησαν ὀστᾶ καὶ τέσσαρα χονδροειδῆ χειροποίητα ἀγγεῖα καὶ πῆλινα σφονδύλια μὴ καθοριζομένης χρονολογίας. ΠΑΕ 1929, 85.

(3) Εἰς τὴν θέσιν Σκόρος, περὶ τὰ 100 μ. βορείως τοῦ Τρουμπέ, κατὰ τὴν καλλιέργειαν ἀπεκαλύφθησαν δύο τύμβοι περιέχοντες κιβωτισχίμους κτιστοὺς δι' ἄργων λίθων τάφους, ἡ μία τῶν στενῶν πλευρῶν τῶν ὁποίων ἦτο ἀψιδοειδής. Οἱ τάφοι ἦσαν ἡμικατεστραμμένοι ἀλλὰ περιεῖχον ὄστρακα γεωμετρικῶν οἰνοχοῶν (ΑΔ 1960 Χρον., 138). Εἰς τῶν τάφων τούτων, περιγραφόμενος ἐκτενέστερον, εἶχε διαστάσεις $2,70 \times 0,50$ μ. καὶ βάθος 0,60 μ., θύραν φρασσομένην διὰ πλακός, ἐκαλύπτετο δὲ δι' ἄλλων πλακῶν καὶ περιεῖχε δύο νεκροὺς καὶ μίαν οἰνοχόην. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 129.

(4) Ταφικὸς πίθος, ἐκ τῆς αὐτῆς μὲ τοὺς προηγουμένους τάφους περιοχῆς, μὴ περιέχων κτερίσματα καὶ συνεπῶς ἀβεβαίου χρονολογίας. ΑΔ 1960 Χρον., 138, 1961 - 62 Χρον., 129.

XCII. Βόβοδα (230). — Ἀνεπαρκῶς γνωστὰι ταφαὶ εἰς πίθους περιέχουσai κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. BCH 1960, 690. JHS 1961 AR, 14. AIARS 1964 (Op. Ath. 5), 109.

XCIII. Αἶγιον (231). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν γνωσθῇ :

(1) Ἐπὶ γεωμετρικοὶ ταφικοὶ πίθοι. Ἐκ τούτων οἱ δύο, εὐρεθέντες ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ, ἦσαν κατεστραμμένοι καὶ μόνον γεωμετρικὰ ὄστρακα ἀνάμεικτα μὲ ὄστρακα παλαιότερων περιόδων συνελέγησαν ἐκ τῆς περιοχῆς τῶν, ὥστε ἡ χρονολόγησις τούτων εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον δὲν εἶναι ἀσφαλῆς. Οἱ πέντε ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Παλαιολόγου εὐρεθέντες πίθοι περιεῖχον τρεῖς γεωμετρικοὺς σκύφους καὶ μικρὰ ἀντικείμενα γεωμετρικῶν χρόνων καὶ ἀσφαλῶς ἀνήκουν εἰς τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίοδον. ΑΔ 1967 Χρον., 216 - 217. AAA 1968, 136 - 138.

(2) Ἔτεροι πέντε ταφαὶ εἰς πίθους συνοδευόμεναι ἀπὸ κεραμικὴν καὶ χαλκᾶ καὶ σιδηρᾶ μικρὰ εὐρήματα ἀπεκαλύφθησαν τὰ ἔτη 1973—1974, ΑΔ 1973 - 74 Χρον. 377 - 378. JHS 1980 AR, 36 - 37.

XCIV. Νέος Ἑρινεὸς (232). — Καταστραφέντες τάφοι ἀναφέρονται ἀπὸ τὴν θέσιν, ἐκ τῶν ὁποίων προέρχονται τρία ἀγγεῖα καὶ τεμάχια ἄλλου τοῦ Μουσείου Πατρῶν. ΑΔ 1965 Χρον., 223.

XCV. Δρέπανον (233). — Τέσσαρες ταφικοὶ πίθοι, περιέχοντες, πλὴν τῶν σκελετῶν τῶν νεκρῶν, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χαλκοῦ, σιδήρου καὶ ὑαλομάζης, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1971, Χρον., 186 - 187. AE 1973 Χρον., 15 - 29.

XCVI. Λευκὰς (235). — Κατεστραμμένη ταφή εἰς πίθον, συνοδευομένη ἀπὸ ὄστρακα σκύφου καὶ μικρὰ εὐρήματα γεωμετρικῶν χρόνων, ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὸ χωρίον Σύβρος. AAA 1975, 220 - 221.

XCVII. Ζάκυνθος - Βασιλικὸν (239). — Τάφοι σχηματιζόμενοι δι' ὀρθίων πλακῶν, ἀγνώστου χρονολογίας, πλησίον ἑνὸς τῶν ὁποίων εὐρέθησαν χαλκᾶ εἰδῶλια ἀνθρώπων, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. BSA 1931 - 32, 216 - 217.

XCVIII. Ἴταλία - Κύμη (240). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ 68 περίπου τάφοι, οἱ 57 τῶν ὁποίων ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι, περιέχοντες ταφὰς καὶ πληρούμενοι λίθων καὶ οἱ 11 ὑπόλοιποι ἦσαν λάκκοι περιέχοντες καύσεις νεκρῶν. Δύο ἐκ τῶν περιεχόντων ἀκαύτους νεκροὺς τάφων ἐσχηματίζοντο δι' ἀργῶν λίθων τοποθετημένων εἰς ἀπλὴν σειρὰν περὶ τὸν νεκρόν. MA 1903, 213 - 294, 1913, 213 - 448. DAG, 175.

XCIX. Πιθηκοῦσαι (241). — Ἐκ τῶν 914 ἀνασκαφέντων μέχρι τοῦ ἔτους 1966 τάφων εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ San Montano οἱ περισσότεροι ἀνῆκον εἰς τὸν 8ον ἢ 7ον αἰῶνα (JHS 1967 AR, 30) καὶ ἦσαν τριῶν τύπων, εἴτε δηλαδὴ τύμβοι ἐκ χώματος καὶ λίθων διαμέτρου 1,40 - 4,50 μ. καλύπτοντες λείψανα ἄλλαχού κεκαυμένων νεκρῶν, συνιστάμενα ἀπὸ σωροὺς τέφρας, ἀπηνθρακωμένων ὀστέων, ἀνθράκων, κοσμημάτων καὶ κεραμικῆς, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶχεν ἀποτεθῇ μὴ ἐπηρεασμένη ἀπὸ πυρὰν οἶνοχόη, εἴτε λάκκοι ἐπιμήκεις, περιέχοντες ἐνταφιασμοὺς ἀκαύτων ἐνηλίκων νεκρῶν, εἴτε ἀγγεῖα περιέχοντα σκελετοὺς παιδιῶν. Οἱ τρεῖς οὗτοι τρόποι ταφῆς συνεχίσθησαν εἰς τὴν θέσιν σχεδὸν ἀμετάβλητοι μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνος. Expedition 1966, τευχ. 4, 5 - 6. DAG, 174 - 175.

C. Συρακοῦσαι (249). — Ἐκ τῶν 362 τάφων τοῦ νεκροταφείου τοῦ Fusco τῶν ἐρευνηθέντων τὸ ἔτος 1893, οἱ 332 περιεῖχον ἐνταφιασμοὺς ἀκαύτων νεκρῶν καὶ οἱ 30 κεκαυμένους νεκροὺς. Ἐκ τῶν 332 περιεχόντων ἐνταφιασμοὺς τάφων πάλιν οἱ 111 ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι, 105 περιεῖχον μονολίθους σαρκοφάγους ἐντὸς τῶν ὁποίων εἶχον ἀποτεθεῖ οἱ νεκροί, 91 περιεῖχον πίθους μὲ σκελετοὺς παιδίων καὶ 25 τάφοι περιεῖχον ἄλλους τύπους ταφῆς (Notizie 1895, 110. DAG, 175). Ἐκ τῶν τάφων τούτων 6 περιεῖχον κεραμικὴν τοῦ τέλους τοῦ 8ου ἢ τῶν ἀρχῶν τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος. Οἱ περισσότεροι τῶν περιεχόντων κεκαυμένους νεκροὺς τάφων περιέκλειον τεφροδόχα ἀγγεῖα. BCH 1952, 329 - 231. DAG, 175.

CI. Λήμνος (252). — Νεκροταφεῖον περιέχον 114 τεφροδόχα ἀγγεῖα συνοδευόμενα ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. AA 1927, 394 - 396.

CI. Σκύρος (255). — Οἱ τέσσαρες ὑπὸ τοῦ Σταυροπούλου ἀνασκαφέντες πρωτογεωμετρικοὶ τάφοι (III B, LXXVII, 4 ἀνωτέρω) κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἐν αὐτοῖς κεραμικὴν πρέπει νὰ ἐχρησιμοποιήθησαν μέχρι τῆς ἀρχῆς τῶν γεωμετρικῶν χρόνων. GGP, 152, 413.

CI. Πιτάνη (256). — Τινὲς ἐκ τῶν ἀνασκαφέντων τάφων τῆς θέσεως ἀνήκουν εἰς τὸ τέλος τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος. AJA 1966, 157 - 158. GGP, 419.

CIV. Κολοφῶν (268). — Ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς ἀρχαίας Κολοφῶνος ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι τάφοι.

(1) Μέγας τύμβος μερικῶς ἀνασκαφείς καὶ περιέχων σωροὺς ἀπηνθρακωμένων ἀνθρωπίνων ὀστέων καὶ γεωμετρικὰ τεφροδόχα ἀγγεῖα πλήρη ἡμικαύτων ὀστέων, ἄλλην κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα ἀπολεσθέντα κατὰ τὸν ἐλληνοτουρκικὸν πόλεμον τῶν ἐτῶν 1921 - 1922. H.L. Lorimer, *Homer and the Monuments*, 106.

(2) Νεκροταφεῖον μικρῶν τύμβων, ὁ ἀκριβὴς ἀριθμὸς τῶν ὁποίων δὲν ἀναφέρεται, περιβαλλομένων διὰ σειρᾶς λίθων καὶ περιεχόντων κεκαυμένα ὀστᾶ ἐπὶ ἀπηνθρακωμένων κορμῶν δένδρων, κεραμικὴν καὶ παραμορφωμένας ἐκ τῆς πυρᾶς χαλκᾶς πόρπας. AJA 1923, 68. H.L. Lorimer, ἔ. ἀ., 106, 348 - 349. DAG, 158.

CV. Ἄνδρος (269). — Οἱ ἐπόμενοι τάφοι τῶν γεωμετρικῶν χρόνων εἶναι γνωστοὶ ἐκ τῆς νήσου.

(1) Δύο τάφοι εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ζαγοράς, μνημονευθέντες ἤδη μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, LXXVIII) ἀνωτέρω, περιεῖχον καὶ

γεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ ἐν μέρει τοῦλάχιστον ἀνήκουν καὶ εἰς τὴν περίοδον ταύτην. Ἄνδρος, 585. PGP, 128 - 129, 161 - 163. GGP, 166, 168 - 170.

(2) Εἰς τάφος ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ χωρίου Ἀμονακλειοῦ περιέχων ἄφθονον κεραμικὴν μέσων γεωμετρικῶν χρόνων. Ἄνδρος, 588. PGP, 128 - 129. GGP, 166, 413.

CVI. Σάμος (272). — Ἐκ τάφου ἀνεπαρκῶς γνωστοῦ προέρχεται κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁμὰς τεσσάρων ἀγγείων μέσων γεωμετρικῶν χρόνων τοῦ Μουσείου Βαθέος. PGP, 216 - 217. GGP, 268, 419.

CVII. Αἶγινα (274). — Ἐκ τῆς νήσου ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι γεωμετρικοὶ τάφοι.

(1) Νεκροταφεῖον συληθέντων τάφων εἰς τὴν θέσιν Μύλοι, ΒΔ τῆς συγχρόνου πόλεως τῆς Αἰγίνης, «ποικίλων μορφῶν καὶ διαφόρων χρόνων» ἐρευνηθέντες ὑπὸ τοῦ Κεραμοπούλλου καὶ συνοδευόμενοι ἀπὸ ἐπιφανειακά ὄστρακα ἄλλων ἐποχῶν καὶ γεωμετρικῶν χρόνων, τινὲς τῶν ὁποίων παρεμφερεῖς τὴν κατασκευὴν πρὸς τοὺς κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 2 περιγραφόμενους γεωμετρικοὺς τάφους, ἀνήκουν ἴσως εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. ΑΕ 1910, 177 - 183.

(2) Ὁ G. Welter ἠρεύνησεν εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν ἑτέρους γεωμετρικοὺς τάφους, ἡ θέσις δύο τῶν ὁποίων ἔχει δηλωθῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ διαγράμματος ἐν ΑΑ 1938, 511 εἰκ. 25. Οἱ τάφοι οὗτοι ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι περιέχοντες ἐνίοτε πωρίνας σαρκοφάγους καὶ γεωμετρικὴν κεραμικὴν. ΑΑ 1928, 612, 1938, 495 - 496, 512. W. Kraiker, Aigina, 11 - 12, 21, 25 - 26, πίν. 1. DAG, 150, 202.

CVIII. Τήνος (276). — Οἱ ἐπόμενοι τάφοι ἔχουν γνωσθῇ ἐκ τῆς νήσου.

(1) Ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Ξώμπουργου ἀνεπαρκῶς γνωστοὶ τάφοι, μνημονευθέντες καὶ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, LXXXI, 1) ἀνωτέρω περιέχοντες ὁμῶς καὶ γεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ ἀνήκοντες κατὰ ταῦτα ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. ΑΜ 1895, 398. Musée Belge 1907, 42 - 44. Annuario 1925 - 26, 226 - 228. PGP, 161.

(2) Ἐκ τῆς αὐτῆς περιοχῆς ταφοειδὲς ὄρυγμα, μήκους 3,50 μ. ἀπὸ Α πρὸς Δ, πλάτους 1,39 - 1,45 μ. καὶ βάθους 1,50 μ., ἔχον τὰς πλευρὰς κεκαλυμμένας διὰ τοιχαρίων ἐξ ἀργῶν λίθων, συγκλινόντων πρὸς τὰ ἄνω, ὥστε νὰ δικαιολογῇται εἰκασία καμαροειδοῦς καλύψεως τούτου. Ἐντὸς αὐτοῦ ὑπῆρχον κεκαυμένα ὀστᾶ καὶ πρῶιμα γεωμετρικὰ ἢ πρωτογεωμετρικὰ ὡς καὶ ἄλλα γεωμετρικὰ ὄστρακα ταραχθέντα κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. ΠΑΕ 1955, 260 - 261.

(3) Ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ χωρίου Κτικάδος ἔχουν ἀναφερθῇ 4 γεωμετρικοὶ τάφοι. Ὁ εἷς τούτων, τυχαίως εὑρεθεῖς, δὲν περιγράφεται, δύο τῶν λοιπῶν ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν, μήκους ἕκαστος 1,25 - 2,10 μ. καὶ πλάτους 0,28 - 0,45 μ., καὶ ὁ τέταρτος ἦτο κιβωτιόσχημος, ἔχων δηλαδὴ τὰς πλευρὰς ἐκτισμένας διὰ πλακοειδῶν λίθων καὶ καλυπτόμενος διὰ πλακῶν. Οἱ τάφοι περιεῖχον ἀκαύτους νεκροὺς, ἀνὰ 1 - 3 γεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἕκαστος καὶ εἰς μίαν περίπτωσιν ἐπὶ πλέον μίαν χαλκὴν πόρπην. ΠΑΕ 1952, 542. ΑΔ 1964 Χρον., 408. GGP, 152 - 155, 166 - 171, 414. DAG, 207.

(4) Ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ χωρίου Καρδιανὴ οἱ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων μνημονευθέντες (III Β, LXXXI, 3) ἀνωτέρω τάφοι περιεῖχον καὶ κεραμικὴν πρωίμων καὶ μέσων γεωμετρικῶν χρόνων καὶ ἐν μέρει ἀνήκουν καὶ εἰς τὴν περίοδον ταύτην. Annuario 1925 - 26, 203 - 234. PGP, 160 - 161. GGP, 152 - 155, 166 - 171, 414. DAG, 126, 159, 207.

CIX. Ἰκαρία (277). — Τύμβοι, περιέχοντες καύσεις νεκρῶν κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα, μὴ δημοσιευθέντες. Μ. Andronikos, Totenkult, 68, 112. DAG, 206. (Προφορικαὶ πληροφορίες ὑπὸ τῆς ἐρευνησάσης τοὺς τάφους Β. Φιλιππάκη).

CX. Ῥήνεια (280). — Μεμονωμένοι τάφοι ἐκ τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τῆς νήσου καὶ ἐκ τῆς θέσεως Παρακαστρί ἐπὶ τῆς δυτικῆς ἀκτῆς. Οἱ τάφοι ἐκαλύπτοντο ὑπὸ τύμβων καὶ περιεῖχον κεραμικὴν ἀλλ' ἑλλείπουν λεπτομερεῖς πληροφορίες περὶ αὐτῶν. ΑΔ 1929, 211 - 212. Délos XV, 49. PGP, 128, 156 - 158, 186, 187. GGP, 414. DAG, 207.

CXI. Δῆλος (281). — Τάφος εὑρεθεῖς ὑπὸ τὴν ΒΔ γωνίαν τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς Πολιέως (διάγραμμα μὲ τὴν θέσιν ἐν CRAI 1908, 162 - 163) περιέχων κεραμικὴν. BCH 1911, 352 - 353. Délos XV, 52.

CXII. Ἰασὸς (284). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ ταφαὶ εἰς θήκας σχηματιζόμενας δι' ὀρθίων πλακῶν, εἰς σαρκοφάγους καὶ εἰς ἀγγεῖα διαφόρων τύπων, πίθους ἀμπορεῖς καὶ οἰνοχόας, περιέχοντα λείψανα καέντων νεκρῶν καὶ εὑρεθέντα εἰς τὸ κέντρον τῆς ἀγορᾶς. Annuario 1965 - 66, 492 - 505. AJA 1974, 122.

CXIII. Στρατονίκη (285). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ ταφικὸς πίθος περιέχων πλὴν τῆς τέφρας τοῦ νεκροῦ δύο ὑπογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. AM 1887, 226 - 227.

CXIV. Πάρος (288). — Ἐκ τῆς παραλίας παρὰ τὴν βόρειον ἀκτὴν τῆς νήσου καὶ ἐγγὺς τῆς νησίδος Οἰκονόμου ἔχουν ἀναφερθῇ ἀβεβαίου χρονολογίας τάφοι σχηματιζόμενοι καὶ καλυπτόμενοι διὰ πλακῶν, εὐρίσκόμενοι δὲ ὑπὸ τὴν σημερινὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. AAA 1973, 263 - 264.

CXV. Νάξος (289). — Οἱ ἐπόμενοι τάφοι τῶν γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς νήσου.

(1) Ἐκ τῶν 15 λακκοειδῶν τάφων τῶν Ἀπλωμάτων, τέσσαρες τῶν ὁποίων ἐμνημονεύθησαν μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, LXXXIV, 2) ἀνωτέρω πολλοὶ δὲ εὐρέθησαν κενοί, τινὲς εἶναι πιθανὸν νὰ ἀνήκουν εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους. ΠΑΕ 1960, 259, 1963, 154 - 155.

(2) Τρεῖς ἢ τέσσαρες παιδικαὶ ταφαὶ εἰς πίθους ἐκ τῆς αὐτῆς μὲ τοὺς προηγούμενους τάφους περιοχῆς, μὴ συνοδευόμεναι ἀπὸ κτερίσματα, ἀνήκουν ἐνδεχομένως εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους. ΠΑΕ 1961, 195 - 196, 199, 1963, 155.

(3) Πέντε ταφαὶ εἰς ἀπλοῦς λάκκους ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Γυμνασίου Νάξου (ΑΔ 1931 - 32 Παράρτ., 50), δύο τῶν ὁποίων εἶναι ἐπαρκέστερον γνωστοί. Ὁ εἰς τούτων εἶχε διαστάσεις $2,22 \times 0,70$ καὶ βάθος $0,40$ μ. καὶ ὁ ἕτερος $2,15 \times 0,60$ μ. καὶ βάθος $1,15$ μ., περιεῖχον δὲ ἀμφοτέροι ἀποσυντεθειμένα ὀστᾶ, ἄγγεῖα καὶ πήλινα εἰδώλια. ΠΑΕ 1937, 117 - 118.

(4) Δέκα ὀκτὼ περίπου τύμβοι τοῦ νεκροταφείου τοῦ Τσικαλαριοῦ. Οἱ τύμβοι ἦσαν συνήθως κυκλικοί, διαμέτρου $9 - 12$ μ., ἐλλειψοειδεῖς (τύμβος 10, ΑΔ 1965 Χρον., 522) ἢ ὀρθογώνιοι (τύμβος 12, ΑΔ 1965 Χρον., 520) καὶ περιεβάλλοντο κατὰ τὴν βάσιν διὰ σειρᾶς ἀργῶν λίθων. Περιεῖχον δὲ οὗτοι νεκρικὰς πυρὰς καὶ τάφους σχηματιζομένους δι' ὀρθίων πλακῶν ἢ σειρῶν λίθων, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὑπῆρχον ἀποτεφρωμένα ὀστᾶ συνοδευόμενα ἀπὸ πήλινα ἄγγεῖα, σιδηρᾶ ὄπλα καὶ κοσμήματα. ΑΔ 1963 Χρον., 279 - 280, 1965 Χρον., 515 - 522, 1966 Χρον., 391 - 395.

CXVI. Σίφνος (291). — Ἐκ τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου ἔχουν ἀναφερθῇ αἱ ἐπόμεναι πληροφορίες.

(1) Λεῖψανα πυρᾶς, διαστάσεων $1,50 \times 0,60$ μ. καὶ βάθους $0,60$ μ., περιλαμβάνοντα ἀπηνθηρακωμένα ὀστᾶ, $3 - 4$ πήλινα σφονδύλια, τμῆμα μαχαίριου, ὕστερογεωμετρικὸν κύαθον καὶ πολλὰς πεταλίδας, ἀλλὰ δὲν ἀναφέρεται ἂν τὸ εὑρημα πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ ὡς λείψανον κατοικήσεως ἢ τάφου. ΠΑΕ 1975, 237. Ἔργον 1977, 143.

(2) Ἀκτέριστος τάφος βρέφους, παρὰ τὸν βόρειον τοῖχον τῆς γεωμετρικῆς οἰκίας Β, ἀβεβαίου χρονολογίας. ΠΑΕ 1976, 286.

CXVII. Ἀλικαρνασσὸς (292). — Ἐκ τῆς χερσονήσου τῆς ἀρχαίας Ἀλικαρνασσοῦ ἔχουν ἀναφερθῇ οἱ ἐπόμενοι γεωμετρικοὶ τάφοι.

(1) Θολωτὸς τάφος C ἐκ τῆς τοποθεσίας Assarlik, ἀκροπόλεως τῶν ἀρχαίων Τερμέρων. Ὁ τάφος ἦτο τετράγωνος τὴν κάτωσιν ἢ κορυφῇ ὅμως τῆς θόλου εἶχε καταπέσει. Ὁ δρόμος μήκους 13 ποδῶν ἔκειτο ἐπὶ τῆς ΝΔ πλευρᾶς, ἡ δὲ εἴσοδος εἶχε πλάτος 3 καὶ ὕψος 3,5 ποδῶν. Ὁ θάλαμος κατὰ τὴν βάσιν εἶχε μήκος 11 ποδῶν καὶ 8 ἰντσῶν καὶ πλάτος 9 ποδῶν καὶ 8 ἰντσῶν. Τὸ περιεχόμενον τοῦ θαλάμου εἶχε ταραχθῇ ἀλλ' ἐντὸς τοῦ θαλάμου εὐρέθησαν τεμάχια τριῶν τεφροδόχων ἀμφορέων καὶ πηλίνων σαρκοφάγων συνδυόμενα ἀπὸ δύο ἄλλα ἀγγεῖα, πολυάριθμα ὄστρακα γραπτῶν ἀγγείων καὶ ἐνὸς μετ' ἐμπιέστου γεωμετρικῆς κοσμήσεως ὡς καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ καὶ σιδήρου. JHS 1887, 69 - 71. PGP, 219 - 220. BMC I (I), 212 - 213, ἀριθ. A 1105 - 1107. Anadolu 1967, 43.

(2) Ἐξ ἐπτὰ κυκλικῶν καὶ τεσσάρων ὀρθογωνίων ταφικῶν περιβόλων μνημονευομένων ἐκ τῆς αὐτῆς μὲ τὸν προηγούμενον τάφον θέσεως εἶναι δυνατόν τινὲς νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. JHS 1887, 68 - 69, 1896, 243 - 247.

(3) Δύο κυκλοτερεῖς περίβολοι ἐκ τῆς αὐτῆς μὲ τοὺς προηγούμενους τάφους περιοχῆς, περιέχοντες τεμάχια πηλίνων σαρκοφάγων μετ' ἐμπιέστου γεωμετρικῆς κοσμήσεως καὶ χαλκᾶ κοσμήματα, εἶναι πιθανὸν νὰ ἀνήκουν εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. JHS 1887, 74 - 75. PGP, 218.

(4) Περισσότεροι τῶν 10 θολωτοί, ὀρθογώνιοι τὴν κάτωσιν, τάφοι ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς ἀρχαίας Πηδάσου (σήμερον Cöğceler) ἀνασκαφέντες ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν ἀλλὰ μὴ δημοσιευθέντες περιεῖχον ἄφθονον γεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. JHS 1896, 193. Annuario 1921 - 22, 427 - 432. CRAI (1928), 124. Κρ. Χρον. 1950, 177 ὑποσημ. 73. BSA 1955, 123 - 125.

CXVIII. Κίμωλος (294). — Αἱ ἐπόμεναι γεωμετρικαὶ ταφαὶ ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς νήσου.

(1) Εἰς τὴν θέσιν Λίμνη κατὰ τὴν ΝΔ ἀκτὴν τῆς νήσου ἠρευνήθησαν 22 περίπου λακκοειδεῖς γεωμετρικοὶ τάφοι περιέχοντες καύσεις νεκρῶν καὶ περισσότερα ἀπὸ 200 ἀγγεῖα μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ὡς καὶ τάφοι τῶν ἱστορικῶν χρόνων. Ἐκ τῶν γεωμετρικῶν τάφων 20 ἠρευνήθησαν τὸ ἔτος 1954 (BCH 1954, 146) καὶ δύο τάφοι, περιέχοντες γεωμετρικὰ ὄστρακα, τὸ ἔτος 1965. ΑΔ 1965 Χρον., 514. GGP, 165, 167 - 171, 181 - 185, 413. DAG, 206, 239.

(2) Τάφος εὐρεθεῖς τὸ ἔτος 1944 εἰς τὸ χωρίον Δέκα κατὰ τὴν ἀνόρυξιν φρέατος καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου προέρχονται 6 - 7 ὑπογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. AM 1954 - 55, 155 - 157. GGP, 413.

(3) Ἐκ τοῦ νεκροταφείου τῶν ἱστορικῶν κυρίως χρόνων εἰς τὴν θέσιν Ἑλληνικά, βορείως τῆς Λίμνης, τάφοι τινὲς εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἀνάγωνται εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους. ΑΔ 1965 Χρον., 414 - 515, 1966 Χρον., 387 - 391, 1970 Χρον., 423 - 426.

CXIX. Κ ὧ ς (295). — Περισσότεροι τῶν 35 ἐκ τῶν 99 πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον (PGP, 222). Εἰς τούτων ἀνήκεν εἰς ἐνήλικα τεθαμμένον εἰς συνεσταλμένην στάσιν καὶ οἱ 34 ὑπόλοιποι εἰς παιδιά. Οἱ τάφοι ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι ἢ θῆκαι σχηματιζόμεναι διὰ πλακῶν καὶ πίθοι περιέχοντες κατὰ κανόνα ἀκαύτους νεκρούς, συνοδευομένους εἰς τινὰς περιπτώσεις ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. ΑΑ 1936, 180. JHS 1945, 102. Boll. d' Arte 1950, 320 - 323. Annuario 1973 - 74, 139 - 396 (σποράδην). PGP, 222 - 224. GGP, 263 - 274, 287 - 288, 381, 418.

CXX. Μ ἦ λ ο ς (296). — Ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς ἀρχαίας πόλεως, παρὰ τὸ χωρίον Τρυπητή, ἔχουν ἀναφερθῇ ταφαὶ εἰς ἀπλοὺς λάκκους καλυπτομένους διὰ τεμαχίων πίθων, ταραχθεῖσαι μεταγενεστέρως ἀλλὰ συνοδευόμεναι ἀπὸ πολυάριθμα γεωμετρικά ὄστρακα. BSA 1895 - 96, 70 - 71.

CXXI. Θ ῆ ρ α (298). — Τὰ πολυάριθμα δεδομένα τῶν νεκροταφείων τοῦ Μέσα Βουνοῦ καὶ τῆς Σελλάδας δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς κάτωθι.

(1) Ἐκ τῶν 126 περιγραφομένων τάφων, πυρῶν καὶ λάκκων προσφορῶν τοῦ νεκροταφείου τοῦ Μέσα Βουνοῦ (AM 1903, 9 - 94) καθ' αὐτὸ τάφοι ἦσαν 94. Ἐκ τούτων 84 διετηροῦντο καλῶς καὶ ἐξ αὐτῶν 47 ἦσαν οἰκογενειακοὶ θαλαμοειδεῖς τάφοι μὲ κτιστὰ τοιχώματα περιέχοντες τεφροδόχα ἀγγεῖα πολλῶν νεκρῶν, 29 ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι περιέχοντες συνήθως μεμονωμένα τεφροδόχα ἀγγεῖα ἢ εἰς 5 περιπτώσεις ἄκαυτα ὀστᾶ παιδίων, αἱ δὲ ὑπόλοιποι 8 περιπτώσεις ἀπετέλουν ἐξαιρέσεις ἢ διετηροῦντο κακῶς. Εἰς 30 τάφους ὅλων τῶν κατηγοριῶν ὑπῆρχον λάκκοι προσφορῶν, ἄφθονος δὲ κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα ἀπετέλουν τὰ κτερίσματα τῶν νεκρῶν. Χρονικῶς τὸ νεκροταφεῖον καλύπτει τὴν περίοδον ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 8ου μέχρι τῶν μέσων τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνος. AM 1903, 241 - 288, πίν. I.

(2) Ἐκ τῶν 106 παλαιότερον ἐρευνηθέντων τάφων τοῦ νεκροταφείου τῆς Σελλάδας (Thera II, 14 - 65, 291 - 322) οἱ περισσότεροι ἀνήκουν εἰς τοὺς αὐτοὺς τύπους καὶ τὴν αὐτὴν χρονικὴν περίοδον ὡς καὶ οἱ τάφοι τοῦ νεκροταφείου τοῦ Μέσα Βουνοῦ. Οἱ μετὰ ταῦτα ἀνασκαφέντες τάφοι (ΠΑΕ 1961 - 1976 ἔ.ἄ.) ἀνήκουν εἰς τοὺς ἀρχαϊκοὺς καὶ ἱστορικοὺς χρόνους. Thera II, 83 - 126, πίν. V.

CXXII. Ῥόδος (301). — Οἱ πλέον ἀξιόλογοι γεωμετρικοὶ τάφοι τῆς νήσου, κατὰ γεωγραφικὴν σειρὰν ἀπὸ Β πρὸς Ν, εἶναι οἱ ἐπόμενοι.

(1) Ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Ἰαλυσοῦ ἐξήκοντα περίπου τάφοι. Πέντε τούτων προέρχονται ἐκ τοῦ νεκροταφείου εἰς τὴν θέσιν Μάρμαρο καὶ πεντήκοντα πέντε ἐξ ἑτέρου νεκροταφείου. Ἐκ τῶν πέντε τάφων εἰς τὴν θέσιν Μάρμαρο τρεῖς τάφοι (ἀριθ. 43 - 45) περιέχοντες τεφροδόχα ἀγγεῖα ἀνήκουν εἰς τοὺς μεταβατικούς ἀπὸ τὴν πρωτογεωμετρικὴν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον χρόνους καὶ ἐμνημονεύθησαν καὶ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III Β, LXXXVII, 1) ἀνωτέρω, εἰς τάφος (ἀριθ. 51) ἦτο πυρὰ νεκροῦ συνοδευομένη ἀπὸ γεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ ὁ πέμπτος (ἀριθ. 82) ἦτο ταφὴ παιδίου εἰς πίθον (CR VIII, 8 εἰκ. 1, 64 πῖναξ, 127, 161 - 165, 195. DAG, 154, 208). Ἐκ τῶν 55 τάφων τοῦ ἑτέρου νεκροταφείου οἱ 30 ἦσαν καύσεις ἐνηλίκων εἰς λάκκους καὶ οἱ 25 ἐνταφιασμοί, ὧν 23 ταφαὶ παιδίων ἐντὸς πίθων καὶ δύο ταφαὶ ἐνηλίκων. *Annuario* 1923 - 24, 288 - 289, 332 - 333. CR III, 37 - 149. DAG, 164, 208.

(2) Ἐκ τῆς Καμείρου 23 τοὐλάχιστον τάφοι περιεῖχον γεωμετρικὴν ἢ ὑπογεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. Δύο τῶν τάφων τούτων (ἀριθ. 82 - 83) ἦσαν θαλαμοειδεῖς, δέκα τέσσαρες ἦσαν λάκκοι περιέχοντες ἐνταφιασμοὺς ἀκαύτων νεκρῶν ἢ ταφικὰς πυράς, ἐξ περιεῖχον ταφικοὺς πίθους καὶ εἰς λιθίνην σαρκοφάγον. Οἱ ἐν λόγῳ τάφοι προέρχονται ἐκ τῆς ἀνατολικῆς κλιτύος τῆς ἀκροπόλεως, ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ ναοῦ Α, ἐκ τῶν τοποθεσιῶν Βιζίκια, Πατέλη, Παπᾶ τίς Λοῦρες, Μακρὸ Λαγκόνι καὶ ἄλλας. Τινὲς τῶν τάφων ἐμνημονεύθησαν καὶ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν (III Β, LXXXVII, 2). *JdI* 1886, 136, CR IV, 271 (τάφος 143), 342 - 350 (τάφοι 200 - 201, 203). CR VI - VII, 32 - 38 (τάφοι 7, 8), 56 - 60 (τάφοι 13 - 14), 73 - 80 (τάφοι 22 - 23, 25 - 26), 119 (τάφοι 34 - 35), 123 - 126, 128 - 130 (τάφοι 39, 40, 43), 189 - 203 (τάφοι 80, 82 - 83 θαλαμοειδεῖς, 85). GGP, 263, 267, 274 - 275, 298.

(3) Ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Λίνδου, κατὰ τὴν ἀνατολικὴν ἀκτὴν τῆς νήσου ἔχουν ἀναφερθῇ ἀνεπαρκῶς γνωστοὶ τάφοι ἐκ τῶν χωρίων Μαλὼν καὶ Μάσαρη βορείως τῆς Λίνδου, ἐξ ὧν προέρχονται ἀγγεῖα τοῦ Μουσείου τῆς Κοπεγχάγης (CVA Kopenhagen 2, IID, 47 - 48, πίν. 65 ἀριθ. 3 - 8), δέκα καύσεις καὶ τέσσαρες ταφαὶ παιδίων εἰς πίθους ἐκ τοῦ νεκροταφείου τῆς Ἐξοχῆς, δυτικῶς τῆς Λίνδου βορείως δὲ τοῦ χωρίου Λάρδος (*Acta Archaeologica* 1957, 1 - 192) καὶ ἀγγεῖα ἐκ τάφων τοῦ χωρίου Σιάνα κατὰ τὴν δυτικὴν ἀκτὴν τῆς νήσου. *Vroulia*, 4 ὑπόσημ. 2. CVA Oxford 2, 75, πίν. I ἀριθ. 1 - 4.

(4) Ἐκ τῆς ΝΔ ἀκτῆς τῆς νήσου παρὰ τὸ χωρίον Κατταβία ἔχουν ἀναφερθῇ ταφαὶ (παιδίων), εἰς πίθους ἢ λάκκους, καὶ καύσεις νεκρῶν, ἐκ τοῦ νεκροταφείου τῶν Βρουλιῶν, τῶν γεωμετρικῶν καὶ ἱστορικῶν χρόνων (*Vrou-*

lia, 48 - 54) ὡς καὶ καύσεις νεκρῶν εἰς λάκκους ἐκ τῆς τοποθεσίας Τσιγκάνα παρὰ τὰ Βρουλιά. Vroulia, 4. DAG, 164, 208.

(5) Τέλος δύναται νὰ μνημονευθῇ ὁ προσφάτως ἀνασκαφείς λακκοειδῆς τάφος παρὰ τὸ χωρίον Βάτι, ὅστις περιεῖχε καῦσιν νεκροῦ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. AAA 1975, 223 - 226.

CXXIII. Χανιά (302). — Ὅμῳ γεωμετρικῶν τάφων, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων δὲν ἀναφέρεται καὶ οἱ ὅποιοι περιεῖχον τεφροδόχα ἀγγεῖα, ἄλλην κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. JHS 1929, 235. DAG, 209.

CXXIV. Βρύσες (303). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ ταφικὸς πίθος περιέχων ὀστᾶ παιδίου, ἐν μικρὸν ἀγγεῖον καὶ ὁμάδα χαλκῶν ἀντικειμένων. Κρ. Χρον. 1959, 392. ΑΔ 1960 Χρον., 271. BCH 1961, 895, 1962, 48 - 49. BSA 1965, 106.

CXXV. Γραμβοῦσα (305). — Τρεῖς ἡμικατεστραμμένοι θαλαμοειδεῖς τάφοι ἔχουν γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν, ἐκ τοῦ θαλάμου ἑνὸς τῶν ὁποίων διατηρεῖτο τμῆμα διαστάσεων $1,75 \times 1,20 \times 0,85$ μ. περιέχον ὀστᾶ, τεφροδόχον ἀγγεῖον, τέφραν, 36 γεωμετρικὰ ἀγγεῖα, πῆλινα σφονδύλια καὶ σιδηρᾶς πόρπας. ΑΔ 1969 Χρον., 432 - 433.

CXXVI. Κατσαμπᾶς (306). — Ἐκ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Καιράτου, ἀναφέρεται τάφος χωρὶς νὰ περιγράφεται, ὅστις περιεῖχε πολυάριθμα γεωμετρικὰ ἀγγεῖα. AJA 1936, 372. AA 1936, 224.

CXXVII. Νέα Ἀλικαρνασσός (307). — Ἀνεπαρκῶς γνωστὸς γεωμετρικὸς τάφος. AJA 1936, 272. AA 1936, 224. Ar. Cr., 324. DAG, 209.

CXXVIII. Μασταμπᾶς (309). — Ὁ τυχαίως εὐρεθεὶς θαλαμοειδῆς τάφος τῆς θέσεως εἶχε τὸν δρόμον ἐπὶ τῆς βορείας πλευρᾶς, μήκους 1,50 μ. καὶ πλάτους 0,74 - 0,88 μ., μὲ δάπεδον ἐλαφρῶς κλίνον πρὸς τὸν θάλαμον. Ἡ εἴσοδος ἐκλείετο δι' ὀρθίας πλακὸς καὶ τοίχου. Ὁ θάλαμος διαστάσεων $1,20 \times 0,90$ μ. καὶ ὕψους 0,90 μ. εἶχε τὴν ὀροφὴν καταπεσοῦσαν καὶ περιεῖχε 15 κεκαυμένους νεκροὺς ἐντὸς ἀγγείων, 72 ἐν συνόλῳ ἀγγεῖα καὶ χαλκᾶ καὶ σιδηρᾶ ἀντικείμενα. Ἐντὸς τοῦ δρόμου ὑπῆρχον δύο ἕτεροι κεκαυμένοι νεκροὶ ἐντὸς ἀγγείων καὶ ἕτερα 21 συνολικῶς ἀγγεῖα. ΠΑΕ 1970, 270 - 297.

CXXIX. Μίλατος (311). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ τάφος ἀνεπαρκῶς γνωστὸς περιέχων ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. PMn IV, 164. Annuario 1927 - 29, 580. Ar. Cr., 324.

CXXX. Μάλια (313). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν γνωσθῇ αἱ ἐπόμεναι γεωμετρικαὶ ταφαί.

(1) Ἐκ τῆς μικρᾶς νήσου τοῦ Χριστοῦ ἔχουν ἀναφερθῇ ὄστρακα καὶ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἐκ τάφων. BCH 1925, 473. Mallia XIII, 112, πίν. LI, 2.

(2) Εἰς τὴν θέσιν Τρόχαλος ὁ Ξανθουδίδης ἠρεύνησε τὸ ἔτος 1918 τάφον σχηματιζόμενον διὰ πλακῶν καὶ περιέχοντα πέντε τεφροδόχα ἀγγεῖα πλήρη κεκαυμένων ὀστέων καὶ εἴκοσιν ἄλλα γεωμετρικὰ ἀγγεῖα. AD 1918 Παράρτ. II, 18. BCH 1921, 536.

(3) Παρὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Πελαγίας ὁ L. Renaudin τὸ ἔτος 1921 εὗρεν εἰς τὸν δρόμον YM III θαλαμοειδοῦς τάφου καὶ σιν νεκροῦ καὶ ὁμάδα γεωμετρικῶν ἀγγείων. BCH 1921, 536. Mallia XIII, 122 - 123, 125, πίν. 50 A - H. DAG, 209. GGP, 416.

CXXXI. Ἀτσαλένιο (314). — Οἱ ἐπόμενοι τάφοι ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Θαλαμοειδῆς τάφος Α. Ὁ δρόμος τοῦ τάφου ἔκειτο ἐπὶ τῆς βορείας τοῦ θαλάμου πλευρᾶς, διετηρεῖτο δὲ εἰς μῆκος 1 μ. καὶ εἶχε πλάτος 0,90 μ. Ἡ θύρα ἐκλείετο διὰ τοίχου τοῦ ὁποίου διετηροῦντο οἱ δύο κατώτατοι δόμοι. Ὁ θάλαμος διαστάσεων 1,70 × 1,10 μ. εἶχε τὸ δάπεδον κατὰ τι χαμηλότερον τοῦ δαπέδου τοῦ δρόμου ἢ δὲ ὀροφὴ αὐτοῦ εἶχε καταπέσει. Ἐντὸς τοῦ θαλάμου εὐρέθησαν 17 τεφροδόχοι πίθοι, 43 ἄλλα ἀγγεῖα καὶ μικρά τινα εὐρήματα. BSA 1968, 133 - 144.

(2) Θαλαμοειδῆς τάφος Β. Ὁ τάφος οὗτος εὐρέθη τελείως σχεδὸν κατεστραμμένος, φαίνεται ὅμως ὅτι ἦτο παρεμφερὴς πρὸς τὸν προηγούμενον τάφον διαστάσεων καὶ περιεῖχε τεμάχια 19 συμπληρωθέντων ἀγγείων. BSA 1968, 133, 140 - 142.

CXXXII. Ἀνώπολις (315). — Τάφοι, περιέχοντες τεφροδόχα ἀγγεῖα καὶ γεωμετρικὴν κεραμικὴν ὅλων τῶν φάσεων τῆς περιόδου, ἀνακαλυφθέντες ὑπὸ χωρικῶν καὶ ἀνεπαρκῶς γνωστοί, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. AM 1897, 241 ὑπόσημ. 1. Ar. Cr., 324. DAG, 208.

CXXXIII. Τύλισος (317). — Λίαν κατεστραμμένοι τάφοι μνημονεύονται ἐκ τῆς θέσεως, ἐξ ἑνὸς τῶν ὁποίων συνελέγησαν δύο γεωμετρικαὶ οἰνοχοαὶ καὶ ψῆφοι ἢ σφονδύλια ἐκ στεατίτου. Tyllissos, 73 - 74.

CXXXIV. Κνωσὸς (318). — Οἱ σπουδαιότεροι γνωστοὶ γεωμετρικοὶ τάφοι ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Κνωσοῦ δύνανται νὰ συνομίσθωσιν ὡς κάτωθι, κατὰ γεωγραφικὴν σειρὰν ἀπὸ Β πρὸς Ν. (Survey, 10 - 12 καὶ χάρτης).

(1) Θαλαμοειδῆς συλημένος τάφος ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου περιέχων γεωμετρικὰ ὄστρακα μὲ παραστάσεις πολυπόδων. Κρ. Χρον. 1950, 294 - 318.

(2) Τέσσαρες θαλαμοειδεῖς ΥΜ τάφοι ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ λόφου Κε-φάλα χρησιμοποιοῦντες κατὰ τοὺς πρωτογεωμετρικοὺς καὶ γεωμετρικοὺς χρόνους. Οἱ δύο τούτων ἠρευνήθησαν τὸ ἔτος 1907 ὑπὸ τοῦ Evans καὶ οἱ ἕτεροι δύο ὑπὸ τοῦ Payne καὶ περιεῖχον τεφροδόχα ἀγγεῖα καὶ ἄλλην γεωμετρικὴν κεραμικὴν. BSA 1927 - 28, 224 - 228. Survey, 10, ἀριθ. 7.

(3) Πρωτογεωμετρικὸς θαλαμοειδὴς τάφος ἐκ τῆς αὐτῆς μετὰ τοὺς προηγουμένους περιοχῆς (III B, XCIII, 3, ἀνωτέρω) χρησιμοποιοῦνται καὶ κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. BSA 1963, 42 - 43.

(4) Εἰς θολωτὸς καὶ δύο θαλαμοειδεῖς τάφοι ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Τεκκέ (νῦν Ἀμπελοκήπων) ἐρευνήθεντες τὸ ἔτος 1940 καὶ περιέχοντες κεραμικὴν καὶ θησαυρὸν χρυσῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων, χρονολογούμενον ἀπὸ πρωτογεωμετρικῶν μέχρι ἀρχαϊκῶν χρόνων. BSA 1954, 215 - 218, 1967, 57 - 75. Survey, 10, ἀριθ. 11.

(5) Δέκα πέντε περίπου θαλαμοειδεῖς τάφοι ἐκ τῆς αὐτῆς μετὰ τοὺς τελευταίους περιγραφέντας περιοχῆς, εἰς τῶν ὁποίων ἀνεσκάφη ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος τὸ ἔτος 1943 (Κρ. Χρον. 1947, 633) καὶ οἱ ὑπόλοιποι ὑπὸ τῶν Ἀγγλων τὰ ἔτη 1975 - 1976. Οἱ τάφοι οὗτοι περιεῖχον τεφροδόχα ἀγγεῖα χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ 10ου μέχρι τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος. JHS 1977 AR, 11 - 17. Survey, 11, ἀριθ. 13.

(6) Ἀνεπαρκῶς γνωστοὶ γεωμετρικοὶ τάφοι ἐκ τῆς αὐτῆς περιοχῆς σημειούμενοι ἐπὶ τοῦ σχεδιαγράμματος ἐν PMn II, ἔναντι τῆς σελ. 547. Survey, 11, ἀριθ. 14.

(7) Τρεῖς θαλαμοειδεῖς καὶ εἰς θολωτὸς τάφος, ἐκ μιᾶς ομάδος 8 τάφων ἐρευνηθείσης τὸ ἔτος 1900 ὑπὸ τοῦ Hogarth εἰς τὴν αὐτὴν μετὰ τοὺς προηγουμένους τάφους περιοχὴν, οἵτινες περιεῖχον γεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. BSA 1899 - 1900, 83 - 85, 91 - 92. Survey, 11, ἀριθ. 15.

(8) Δύο ἀνεπαρκῶς γνωστοὶ θαλαμοειδεῖς τάφοι ἐκ τῆς αὐτῆς μετὰ τοὺς προηγουμένους περιοχῆς, ὁ εἰς τῶν ὁποίων ἴσως μνημονεύεται ὡς περιέχων τεφροδόχον πίθον ἐν BSA 1927 - 28, 228. Survey, 11, ἀριθ. 21.

(9) Γεωμετρικὸς καὶ ἀρχαϊκὸς (θαλαμοειδὴς) τάφος ἐκ τῆς αὐτῆς μετὰ τοὺς προηγουμένους περιοχῆς σημειούμενος ἐπὶ τοῦ σχεδιογράφου ἐν PMn II, ἔναντι τῆς σελ. 547, καὶ πιθανῶς μνημονευόμενος ἐν BSA 1927 28, 231. Survey, 11, ἀριθ. 22.

(10) Τρεῖς θαλαμοειδεῖς τάφοι ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Σανατορίου, ὁ εἰς τῶν ὁποίων περιεῖχε κεκαυμένον νεκρὸν, 20 ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα (JHS 1954, 166), ὁ δεῦτερος περιεῖχε ταφὴν ἀκαύτου νεκροῦ καὶ μικρὰ εὐρήματα καὶ ὁ τρίτος ἦτο κενός. BSA 1961, 68 - 80. Survey, 12, ἀριθ. 25.

(11) Ἐννέα θαλαμοειδεῖς τάφοι ἐκ τῆς αὐτῆς κατὰ πᾶσαν πιθανότητα περιοχῆς, τρεῖς τῶν ὁποίων (L, Π, καὶ TFT) περιγράφονται μετὰ τῶν τάφων

τῆς Φορτέτσας τὸ δὲ σύνολον αὐτῶν μνημονεύεται ἐν JHS 1968 AR, 12. Survey, 12, ἀριθ. 26.

(12) Τρεῖς ἕτεροι πιθανῶς τάφοι ἐκ τῆς αὐτῆς περιοχῆς μνημονεύονται ἐν JHS 1933, 292. Fortetsa, 1 - 5. Survey, 12, ἀριθ. 27.

(13) Πέντε θαλαμοειδεῖς γεωμετρικοὶ τάφοι, ὧν εἷς ἀνεσκάφη τὸ ἔτος 1976 (JHS 1977 AR, 22) καὶ τέσσαρες τὸ ἔτος 1978 (ἀριθ. 75, 104, 107, 134) μετ' ἄλλων 80 τάφων χρησιμοποιοθέντων ἀπὸ ΥΜ ΙΙΙ Γ μέχρις ἀνατολιζόντων χρόνων εὑρεθέντων δὲ εἰς τὸ οἰκόπεδον τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς. JHS 1979 AR, 49 - 50.

(14) Πιθανὸς γεωμετρικὸς τάφος εὑρεθεὶς βορείως τῆς Φορτέτσας. Survey, 15, ἀριθ. 61.

(15) Δέκα ἐπτὰ περίπου θαλαμοειδεῖς τάφοι τοῦ νεκροταφείου τῆς Φορτέτσας ἀνασκαφέντες τὰ ἔτη 1933 καὶ 1935. JHS 1933, 288 - 292, 1935, 166 - 168. Fortetsa, 1 - 224.

(16) Τέσσαρες (θαλαμοειδεῖς) τάφοι ἐκ Κάτω Γυσάδων. Τρεῖς τούτων μνημονεύονται ἐν Survey, 21 - 22 ἀριθ. 141, 146 ὁ δὲ τέταρτος, ὅστις περιεῖχε 12 τεφροδόχα ἀγγεῖα καὶ μικρὰ εὐρήματα, περιγράφεται ἐν JHS 1977 AR, 17 - 18.

(17) Λακκοειδὴς ὑστερογεωμετρικὸς τάφος ἐκ τῆς αὐτῆς περιοχῆς μετὰ τοὺς προηγούμενους, περιέχων κεραμικὴν. PMn IV, 1018. Survey, 22, ἀριθ. 148.

(18) Ἄλλοι τάφοι ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Κνωσοῦ, ἐξ ὧν προέρχονται τεφροδόχον ἀγγεῖον καὶ πῶμα μνημονευόμενα ἐν AJA 1897, 255 - 258, 260 - 261. DAG, 209.

(19) Γεωμετρικαὶ ταφαὶ ἐντὸς τῶν μινωικῶν τάφων τοῦ Μαύρου Σπήλιου. BSA 1926 - 27, 254.

CXXXV. Ἀνάβλοχος (319). — Οἱ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων μνημονευθέντες θολωτοὶ κυκλωτερεῖς, ἐλλειπσοειδεῖς ἢ ὀρθογώνιοι τὴν κάτοψιν τάφοι (ΙΙΙ Β, XCIV) ἀνωτέρω ὥς καὶ οἱ καταστραφέντες «φρεατοειδεῖς περιβαλλόμενοι δι' ἀκανονίστων πετρῶν σποραδικῶς» τάφοι, ἐξ ὧν προέρχεται γεωμετρικὴ κεραμικὴ, ἐν μέρει ἀνήκουν εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους. BCH 1929, 528, 1931, 374 - 377. AA 1930, 162 - 163. AD 1931 - 32, 5 - 7. Ar. Cr., 326. DAG, 210.

CXXXVI. Δρηρὸς (322). — Οἱ 24 ἐκ τῶν 25 τάφων τοῦ νεκροταφείου βορείως τῆς ἀκροπόλεως (BCH 1937, 6 εἰκ. 2), εἷς τῶν ὁποίων ἐμνημονεύθη ἤδη μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων (ΙΙ Β, XLII) ἀνωτέρω, ἀνήκον εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. Ἐκ τούτων ἐννέα (ἀριθ. 2 - 10) ἦσαν ταφικοὶ πίθοι περιέχοντες ἡμίκαια ὅστ᾽, ἔνδεκα τάφοι (ἀριθ. 11 - 21) ἦσαν

ὀρθογώνιοι λάκκοι, μήκους πλέον τῶν 2 μ., πλάτους πλέον τοῦ 1 μ. καὶ βάθους 0,70 μ., ἔχοντες τὰς πλευρὰς κεκαλυμμένας διὰ τοιχαρίων ἢ χρησιμοποιοῦντες ἐνίοτε ὡς μίαν πλευρὰν τὸν βράχον. Ἐκ τούτων πάλιν τέσσαρες τάφοι (ἀριθ. 11 - 14) περιεῖχον λείψανα νεκρῶν μετὰ τῶν κτερισμάτων αὐτῶν, καέντων ἐντὸς τοῦ τάφου, καὶ ἑπτὰ (ἀριθ. 15 - 22) περιεῖχον λείψανα νεκρῶν καέντων ἀλλαχοῦ. Ὁ τάφος 18 πλὴν τῶν λειψάνων τοῦ καέντος νεκροῦ περιεῖχε καὶ σκελετὸν ἐνταφιασθέντος παιδίου. Τέσσαρες ἐπὶ πλέον τάφοι (ἀριθ. 23 - 26) ἦσαν τελείως κατεστραμμένοι. Τέλος 11 μ. βορείως τῶν τάφων εὐρέθησαν λείψανα οἰκοδομήματος περιέχοντα γεωμετρικὴν κεραμικὴν, τὸ ὅποιον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὴν λατρείαν τῶν νεκρῶν. *Necr. Mir.*, 15 - 22.

CXXXVII. Ἐπισκοπή (323). — Δύο ταφαὶ εἰς πίθους καὶ τρίτη ἐντὸς σφαιρικῆς κάλπης ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῶν περιοχῶν τῶν χωρίων Καβούσι καὶ Σταμνοὶ Ἐπισκοπῆς. Οἱ πίθοι συνωδεύοντο ἀπὸ δύο ἀγγεῖα ἕκαστος ἀλλ' εὐρέθησαν κενοὶ περιεχομένου. ΠΑΕ 1952, 628 - 630. DAG, 209.

CXXXVIII. Σταυράκια (326). — Δύο τεφροδόχα ἀγγεῖα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων εἶναι γνωστὰ ἀπὸ τὴν θέσιν. AJA 1897, 257, 259. JdI, 1899, 37. DAG, 210.

CXXXIX. Ἀρχάνες (327). — Δύο λακκοειδεῖς τάφοι περιέχοντες γεωμετρικὴν κεραμικὴν ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς τοποθεσίας Βρωμόνερο. AJA 1936, 372. AA 1936, 224.

CXL. Καρφί (328). — Ὁ μετὰ τῶν ΥΜ III Γ δεδομένων περιγραφεὶς ἀνωτέρω (I B, C, 1) θολωτὸς τάφος M1, ἐκ τοῦ ὁποίου προέρχεται ἐν γεωμετρικὸν ἀγγεῖον πρέπει νὰ ἐχρησιμοποιήθῃ μέχρι τῶν γεωμετρικῶν χρόνων. BSA 1937 - 38, 101, 141, 1960, 1 ὑπόσημ. 6.

CXLI. Πισκοκέφαλο (329). — Τὰ δύο ταφικὰ σπήλαια ἐκ τῆς θέσεως, τὰ περιγραφέντα μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, C) ἀνωτέρω, περιεῖχον καὶ γεωμετρικὴν κεραμικὴν, ὥστε πρέπει νὰ ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ ταφὰς καὶ κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. ΠΑΕ 1952, 639 - 642, 1953, 292 - 295. GGP, 258 - 261, 417.

CXLII. Μυρσίνη (330). — Λείψανα τάφων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς νοτίας κλιτύος τοῦ λόφου Ἀσπροσπηλιά. Κρ. Χρον. 1959, 373.

CXLIII. Κρουσώνας (332). — Τεφροδόχα ἀγγεῖα συνοδευόμενα ἀπὸ ἄλλα γεωμετρικὰ ἀγγεῖα, τυχαίως εὑρεθέντα ὑπὸ παιδός. ΑΔ 1918 Παράρτ. I, 10 - 11.

CXLIV. Ἀγίες Παρασκιές (333). — Θολωτὸς ὑπέργειος τάφος, κατεσκευασμένος ἐπὶ ἐπιπέδου ἐδάφους ἄνευ δρόμου κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, εἶναι γνωστὸς ἀπὸ τὴν θέσιν. Ἡ εἴσοδος ἔκειτο ἐπὶ τῆς ΒΑ πλευρᾶς, ἦτο δὲ τοποθετημένη λοξῶς πὺς ὡς πρὸς τὴν θόλον, εἶχε πλάτος 0,45 μ. ὕψος 0,80 μ. καὶ βάθος 0,35 μ. καὶ ἐκλείετο διὰ πλακός. Ἡ θόλος εἶχε διάμετρον 1,40 μ. καὶ ὁ τοίχος αὐτῆς, ἐξ ἀργῶν ἐπιμήκων λίθων, πάχους 0,35 - 0,40 μ., ἐσφύζετο εἰς ὕψος 0,70 - 1,20 μ. Ἐντὸς τοῦ τάφου ὑπῆρχον, εἰς ἄλλεπάλληλα στρώματα τοποθετημένα, περὶ τὰ 119 ἀγγεῖα, τὰ 25 περίπου τῶν ὁποίων ἦσαν τεφροδόχοι κάλπαι μετὰ πωμάτων τοῦ τέλους τοῦ 8ου καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος, καὶ χαλκᾶ τινα ἀντικείμενα. ΑΕ 1945 - 47, 47 - 97. DAG, 208.

CXLV. Ἀγιος Γεώργιος (335). — Ὁμᾶς γεωμετρικῶν κτιστῶν τάφων, εἰς τῶν ὁποίων, θολωτὸς ὑπέργειος τάφος, ἠρευνήθη. Ὁ τάφος οὗτος εἶχε στενὸν δρόμον καὶ χαμηλὴν εἴσοδον. Ἡ ὑπέργειος θόλος, διαμέτρου 2 μ. καὶ ἀρχικοῦ ὕψους ἐπίσης 2 μ., περιεβάλλετο ἐξωτερικῶς διὰ συμπαγοῦς ὀρθογωνίου τοίχου ἀντισταθμίζοντος τὴν πίεσιν τῆς θόλου. Ὁ τάφος εἶχε συληθῇ ὑπὸ τῶν χωρικῶν ἀλλ' ἐντὸς αὐτοῦ εὑρέθη διπλοῦς σιδηροῦς πέλεκυς. JHS 1937, 140 - 141. DAG, 208.

CXLVI. Κανλὶ Καστέλλι (336). — Τάφος μὴ περιγραφομένου σχήματος, ὅστις περιεῖχε γεωμετρικὴν κεραμικὴν ἔχει γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1918 Παράρτ. I, 10.

CXLVII. Ζοῦ (338). — Ταφικὸν σπήλαιον περιέχον γεωμετρικὴν κεραμικὴν εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς θέσεως. ΠΑΕ 1954, 363.

CXLVIII. Πρινιάς (339). — Οἱ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων, συνοπτικῶς περιγραφέντες πολυάριθμοι τάφοι διαφόρων τύπων τοῦ νεκροταφείου τῆς Σιδεροσπηλιᾶς (III B, CV) ἀνωτέρω, ἀνήκουν κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον, ἢ διάκρισις ὅμως τῶν τάφων ἐκάστης περιόδου ἐκ τῶν προκαταρκτικῶν ἀνακοινώσεων ἐπὶ τῶν ἀνασκαφῶν δὲν εἶναι εὐχερῆς. Cronache 1969, 7 - 32. ΑΔ 1972 Χρον., 633 - 634, 1973 Χρον., 579 - 580. Πεπραγμ. Γ' Κρητολ. Συνεδρ., τόμ. Α', 286 - 289.

CXLIX. Καβούσι (341). — Οἱ ἐπόμενοι τάφοι τῆς θέσεως ἀνήκουν εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους.

(1) Θολωτὸς τάφος εἰς τὴν θέσιν Πλάϊ τοῦ Κάστρου (AJA 1901, 149) ἔρευνηθεὶς ὑπὸ τῶν χωρικῶν καὶ περιέχων περισσότερα τῶν 80 ἀγγεῖα (Annuario 1927 - 29, 582 - 592 εἰκ. 624 - 640) ἀλλ' ἀνεπαρκῶς γνωστός. GGP, 258 - 261, 418.

(2) Θολωτὸς τάφος εἰς τὴν θέσιν Σκουριασμένος. Ὁ τάφος ἔκειτο ὑπὸ τὸ δάπεδον οἰκίας χωρικοῦ καὶ ἠρευνήθη ἀπὸ τῆς κορυφῆς. Ὁ δρόμος τοῦ τάφου ἠρευνήθη εἰς μῆκος 1,70 μ. ἡ δὲ εἴσοδος αὐτοῦ εἶχε μονόλιθον ὑπέρθυρον. Ἡ θόλος εἶχε διάμετρον 2,90 μ. καὶ ὕψος 2,20 μ. τοῖχον δὲ ἀποτελοῦμενον ἐξ 23 δόμων ἐκ κανονικοῦ σχήματος λίθων. Τὸ ὑπέρθυρον ἠκολούθει μετὰ τὸν ἐνδέκατον ἀπὸ τῆς βάσεως δόμον. Ἐντὸς τῆς θόλου εὐρέθη κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα ὑστέρων γεωμετρικῶν καὶ ἀνατολιζόντων χρόνων. AJA 1901, 143 - 150. Annuario 1927 - 29, 562 - 567, εἰκ. 620 - 621, 628. GGP, 258 - 261, 417. DAG, 210.

(3) Τέσσαρες λακκοειδεῖς τάφοι, μὲ τὰς πλευρὰς ἐκ τοιχαρίων πάχους 0,50 μ. Οἱ τάφοι περιεῖχον μελανὴν γῆν ἐρμηνευθεῖσαν ὡς λείψανα πυρᾶς καὶ ὁκτὼ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα. AJA 1901, 154 - 155.

CL. Τουρτοῦλοι (342). — Οἱ δύο ἐπόμενοι θολωτοὶ τάφοι ἔχουν ἀναφερθῆ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Θολωτὸς τάφος Α. Ὁ τάφος δὲν ἀναφέρεται ἂν εἶχε δρόμον, ἡ εἴσοδος τῆς θόλου ἀναφέρεται ὅτι εἶχε πλάτος 0,70 μ. καὶ μῆκος (;) 0,60 μ., ἔκειτο δὲ ἐπὶ τῆς νοτίας τοῦ τάφου πλευρᾶς καὶ εἶχε μονόλιθον ὑπέρθυρον. Ἡ θόλος ἦτο τραπεζοειδοῦς σχήματος, διαστάσεων 2,20 - 2,46 × 2 - 1,97 μ. μὲ τὴν στενωτέραν πλευρὰν πρὸς Δ. Ὁ τοῖχος τῆς θόλου εἶχε κατασκευασθῆ δι' ἀργῶν λίθων καὶ διετηρεῖτο εἰς ὕψος 0,95 μ. Ὁ τάφος περιεῖχε πέντε τοῦλάχιστον ταφάς, κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. ΑΔ 1966 Χρον., 417.

(2) Θολωτὸς τάφος Β. Ὁ τάφος οὗτος εὐρέθη συλημένος καὶ ἐν μέρει κατεστραμμένος. Ἡ εἴσοδος τοῦ τάφου θὰ εὐρίσκετο ἐπὶ τῆς τελείως κατεστραμμένης νοτίας πλευρᾶς τῆς θόλου, ἣτις εἶχε τραπεζοειδῆ κάτοψιν διαστάσεων 1,70 × 1,38 - 1,50 μ. Ἐκ τοῦ τάφου συνελέγησαν δακτυλιοειδὲς ἀγγεῖον καὶ λύχνος. ΑΔ 1966 Χρον., 417.

CLI. Βρόκαστρο (345). — Εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον ἀνήκουν οἱ ἐπόμενοι ἐκ τῶν γνωστῶν τάφων τῆς θέσεως.

(1) Δώδεκα τετράπλευροι ταφικοὶ περίβολοι (ἀριθ. I - XII) ἐκ διαφόρων περιοχῶν τῆς ἀνασκαφῆς. Οἱ περίβολοι οὗτοι ἐσχηματίζοντο ἐκ χαμηλῶν τοιχαρίων καὶ ἕκαστος ἀπετελεῖτο ἀπὸ 1 - 5 χώρους, περιέχοντας λείψανα καέντων νεκρῶν καὶ εἰς μίαν περίπτωσιν ταφὴν ἀκαύτου παιδίου εἰς πίθον (τάφος VI, Vrokastro, 163), κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. Vrokastro, 154 - 169, 175, 180.

(2) Ταφαὶ περισσοτέρων ἀκαύτων σκελετῶν, εἰς ἀβαθεῖς σπήλαιον κατὰ τὴν νοτίαν κλιτὺν τῶν Καρακοβιλίων, συνοδευόμεναι ἀπὸ γεωμετρικὰ ὄστρακα. Vrokaströ, 178.

CLII. Πραϊσὸς (346). — Οἱ ἐπόμενοι γεωμετρικοὶ τάφοι ἔχουν γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Οἱ τάφοι Α καὶ Β, ἐκ τῶν τριῶν ΥΜ γνωστῶν θολωτῶν τάφων τῆς θέσεως, περιεῖχον γεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ ἐχρησιμοποιήθησαν προφανῶς καὶ κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. BSA 1901 - 2, 240 - 248, 1905 - 6, 24 - 25, 28 - 35, 41.

(2) Ὁ λακκοειδὴς τάφος C, διαστάσεων $2,60 \times 2,30$ μ. καὶ βάθους 3 μ. περίπου, περιεῖχε τρεῖς ταφὰς καὶ περισσότερα τῶν 33 γεωμετρικὰ ἀγγεῖα, σιδηροῦν ξίφος καὶ 10 ψήφους ὄρμου ἐκ πηλοῦ. BSA 1901 - 2, 248 - 251, 1905 - 6, 25 - 28.

(3) Δύο συλημένοι τάφοι, ὁ τύπος τῶν ὁποίων δὲν ἀναφέρεται, γεωμετρικῶν καὶ ἀνατολιζόντων χρόνων, εὑρεθέντες βραδύτερον, μνημονεύονται συντόμως ἐν ΠΑΕ 1963, 295 - 296. BCH 1954, 155.

CLIII. Κούκου Κεφάλι (347). — Τὰ δύο ταφικὰ σπήλαια τῆς θέσεως τὰ περιγραφέντα μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων (II B, LII) ἀνωτέρω, περιεῖχον καὶ γεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ ἐν μέρει πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν καὶ εἰς τὴν περίοδον ταύτην. BSA 1900 - 1, 148. Ar. Cr., 326.

CLIV. Ἀρκάδες (348). — Καύσεις καὶ ταφαὶ νεκρῶν εἰς θολωτοὺς τάφους, εἰς λάκκους καὶ εἰς ἀγγεῖα. Annuario 1927 - 29, 174 - 380 σποράδην. Ar. Cr., 319, 325. DAG, 208.

CLV. Κοῦρτες (349). — Οἱ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν (II B, LIII) καὶ τῶν πρωτογεωμετρικῶν (III B, CIX) δεδομένων περιγραφέντες ἀνωτέρω τάφοι κατὰ τὴν ἐν αὐτοῖς κεραμικὴν ἐχρησιμοποιήθησαν μέχρι τῶν γεωμετρικῶν χρόνων. GGP, 255, 416.

CLVI. Ἀδρόμυλοι (350). — Οἱ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων μνημονευθέντες (III B, CX) ἀνωτέρω τάφοι ἀνήκουν ἐν μέρει καὶ εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. BSA 1901 - 2, 249, 1905 - 6, 43 - 57. ΠΑΕ 1954, 365 - 367. DAG, 210.

CLVII. Λιγόρτυνος (351). — Ἐκ τῆς θέσεως μνημονεύεται ἀδημοσίευτος τάφος, μὴ ἀναφερομένου τύπου, ἐκ τοῦ ὁποίου προέρχεται γεωμετρικὴ κεραμικὴ ὅλων τῶν φάσεων τῆς περιόδου. GGP, 416. DAG, 209.

CLVIII. Φαιστός (354). — Ἐκ τῶν 12 ἀναφερομένων θαλαμοειδῶν τάφων εἰς τὴν θέσιν τοῦ Φυγιώτη τὸ Ἄλωνα, τινὲς τοῦλάχιστον εἶχον χρησιμοποιηθῇ καὶ κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. *Rend. Accad. dei Lincei* 1902, 318 - 323. *Ar. Cr.*, 315. *DAG*, 210.

CLIX. Ῥοτάσι (356). — Τὰ ἐπόμενα γεωμετρικὰ ταφικὰ δεδομένα ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ταφικὸν οἰκοδόμημα ἢ περίφραγμα, μνημονευθὲν καὶ μετὰ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν δεδομένων ἀνωτέρω, τοῦ ὁποίου ἀπεκαλύφθησαν δύο τοῖχοι συνοδευόμενοι ἀπὸ κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. *ΑΔ* 1972 Χρον., 622.

(2) Ἐκτενὲς γεωμετρικὸν νεκροταφεῖον, τυχαίως εὗρεθὲν εἰς τὴν θέσιν Φαρμακαρὰ καὶ ἀνεπαρκῶς γνωστὸν, περιλαμβάνον ταφὰς εἰς πίθους συνοδευομένους ἀπὸ ἄλλην γεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. *BCH* 1956, 343.

(3) Ὁ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων περιγραφεῖς (III B, CXV, 2) ἀνωτέρω θολωτὸς τάφος, ἐκ τοποθεσίας κειμένης βορείως τοῦ χωρίου Ῥοτάσι, περιελάμβανε καὶ γεωμετρικὴν κεραμικὴν, ἐχρησιμοποιήθη δὲ διὰ ταφὰς καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου. *Κρ. Χρον.* 1958, 468. *BCH* 1959, 734 - 735.

CLX. Ῥιζοκάρπασο (358). — Οἱ δύο μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III B, CXVI, 1 - 2) περιγραφέντες ἀνωτέρω θαλαμοειδεῖς τάφοι ἐκ τῶν τοποθεσιῶν Ἀνάβρυση καὶ Λάτσια εἶχον χρησιμοποιηθῇ διὰ ταφὰς καὶ κατὰ τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III φάσιν (850 - 700 π.Χ.) καὶ ἐν μέρει ἀνήκουν καὶ εἰς τὴν περίοδον ταύτην. *RDAC* 1937 - 39, 14 - 21, 1972, 143 - 155.

CLXI. Βασίλεια (359). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ θαλαμοειδὲς τάφος μὲ δρόμον κλίνοντα πρὸς τὴν εἴσοδον καὶ κυκλωτερῇ θάλαμον. Ὁ τάφος εἶχε συληθῇ καὶ ἐν μέρει καταστραφῇ πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς ἀλλ' ἐντὸς τοῦ θαλάμου εὗρέθησαν πλὴν τεμαχίων ὀστέων δύο ἀγγεῖα καὶ πολυάριθμα ὄστρακα τῶν τοπικῶν Κυπρογεωμετρικῶν III κατηγοριῶν. *RDAC* 1975, 108.

CLXII. Ἐπτακώμη (360). — Ἐκ τῆς θέσεως εἶναι γνωστὸς τυχαίως εὗρεθεις (θαλαμοειδὲς) τάφος περιέχων Κυπρογεωμετρικὴν II - III κεραμικὴν. *JHS* 1954, 173.

CLXIII. Λάπηθος (361). — Οἱ δέκα ἀνήκοντες εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III περίοδον τάφοι (ἀριθ. 401 - 405, 407, 410, 421, 427 - 428) δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὥς ἔπεται.

(1) Λακκοειδὴς τάφος 421. Ὁ τάφος ἀπετελεῖτο ἀπὸ κατακόρυφον λάκκον, διαστάσεων $1,60 \times 0,75$ μ. καὶ βάθους 0,86 μ., ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ δαπέδου τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε μικρὰ κόγχη, διαστάσεων $1,40 \times 0,35$ μ. καὶ ὕψους 0,32 μ., περιέχουσα λείψανα σκελετῶν δύο νεκρῶν καὶ ἑξ περίπου ἀγγεῖα. SCE I, 240 - 241. SCE IV (2), 29.

(2) Οἱ τάφοι 404 - 405, 427 εἶχον κατακορύφους δρόμους καὶ πλευρικούς ἐκ τούτων θαλάμους, περιεῖχον δὲ δύο νεκροὺς ὁ πρῶτος καὶ ἀνὰ ἓνα ὁ δεῦτερος καὶ τρίτος συνοδευομένους ἀπὸ κεραμικὴν. SCE I, 192 - 194, 254 - 256. SCE IV (2), 29 - 30.

(3) Οἱ λοιποὶ ἑξ τάφοι (ἀριθ. 401 - 403, 407, 410, 428) ἦσαν τοῦ συνήθους τύπου μετὰ μακροῦ δρόμου, περιεῖχον δὲ ταφὰς νεκρῶν συνοδευομένας ἀπὸ τοπικοῦ χαρακτῆρος κεραμικὴν. SCE I, 172 - 192, 201 - 204, 210 - 213, 256 - 262, 264. SCE IV (2), 30 - 32.

CLXIV. Ἁγίος Θεόδωρος (363). — Δέκα πέντε συλημένοι (θαλαμοειδεῖς :) τάφοι περιέχοντες πολυάριθμα γεωμετρικὰ καὶ τινα ἀρχαῖκὰ ὄστρακα μνημονεύονται ἀπὸ τὴν θέσιν ἀποτελοῦντες μέρος ἐκτενοῦς νεκροταφείου. RDAC 1975, 107.

CLXV. Ἁγία Εἰρήνη (366). — Ἀνεπαρκῶς γνωστὸν νεκροταφεῖον συλημένων θαλαμοειδῶν τάφων, χρονολογουμένων ἀπὸ γεωμετρικῶν μέχρις ἀρχαϊκῶν χρόνων, ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. SCE II, 643. BCH 1962, 365 - 372, 1965, 246 - 247, 1966, 302 - 303, 309.

CLXVI. Κυθραία (368). — Οἱ ἐπόμενοι Κυπρογεωμετρικοὶ III τάφοι εἶναι γνωστοὶ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Τάφος 1. Ὁ τάφος δὲν ἀνέσκαφη πλήρως ἢ δὲ ὁροφὴ αὐτοῦ εἶχε καταπέσει πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς. Ἐκ τοῦ τάφου συνελέγησαν ἑνδεκα ἀγγεῖα καὶ ὄστρακα τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν. RDAC 1965, 31 - 33.

(2) Ὁ μετὰ τῶν Κυπρογεωμετρικῶν I - II δεδομένων περιγραφεῖς τάφος 2 ἀνωτέρω (III B, CXVIII, 1) ἀνήκει ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III περίοδον. RDAC 1965, 33 - 41.

CLXVII. Στύλλοι (369). — Οἱ ἑξ Κυπρογεωμετρικοὶ I - III θαλαμοειδεῖς τάφοι τῆς θέσεως (ἀριθ. 1, 7 - 9, 14, 15) εἶχον μακροὺς καὶ εὐρεῖς δρόμους, μὲ δάπεδα κλίνοντα πρὸς τὸν θάλαμον καὶ τοιχώματα κατακόρυφα καὶ ἀποκλίνοντα πρὸς τὴν εἴσοδον, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐνίστε ὑπῆρχον κόγχαι. Αἱ εἵσοδοι ἦσαν κυκλοτερεῖς ἐκλείοντο δὲ διὰ πλακῶν καὶ λίθων. Οἱ θάλαμοι ἦσαν κυκλικοὶ τὴν κάτωσιν καὶ μικρῶν κατὰ κανόνα διαστάσεων, μὲ δάπεδα καὶ ὁροφὴν κλίνοντα πρὸς τὴν ὀπισθίαν πλευρὰν τοῦ τάφου, περι-

εἶχον δὲ λείψανα σκελετῶν καὶ κεραμικὴν. SCE II, 143 - 144, 155 - 161, 170 - 174. SCE IV (2), 29, 32.

CLXVIII. Σαλαμίς (370). — Οἱ ἐπόμενοι τάφοι τῆς θέσεως ἀνήκουν εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III περίοδον.

(1) Κτιστὸς θαλαμοειδὴς τάφος 1. Ὁ δρόμος τοῦ τάφου ἔκειτο ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς αὐτοῦ πλευρᾶς καὶ εἶχε πλάτος 5,20 μ. κατὰ τὸ ἔξω ἄκρον καὶ 9,45 μ. πρὸ τῆς εἰσόδου, ὅπου ἐσχηματίζετο κτιστὴ πρόσοψις. Ἡ εἰσόδος ἔκειτο εἰς κόγχην, βάθους 1 μ. καὶ πλάτους 4,60 μ., σχηματιζομένην ὑπὸ τοῦ τοίχου τῆς προσόψεως. Ὁ θάλαμος ἦτο ὀρθογώνιος τὴν κάτοψιν, διαστάσεων $4,70 \times 5$ μ., αἱ δὲ πλευραὶ αὐτοῦ ἐκαλύπτοντο διὰ τοίχων, πάχους 1,20 μ. καὶ ὕψους 12 μ. περίπου, συγκλινόντων πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἐπικεχρισμένων διὰ πηλοῦ πάχους 0,08 μ. Ἡ ὀροφὴ ἐσχηματίζετο διὰ μακρῶν πλακῶν στηριζομένων ἐπὶ τῶν μακρῶν τοίχων τοῦ θαλάμου, εἶχον ὅμως καταπέσει ἐντὸς αὐτοῦ πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς. Εἰς τὸν δρόμον τοῦ τάφου ὑπῆρχον δύο στρώματα περιέχοντα θυσιασθέντας, κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐν τῷ θαλάμῳ ταφῶν, ἵππους. Ἐντὸς τοῦ θαλάμου εἰς κατώτερον στρώμα ὑπῆρχε χαλκοὺν τεφροδόχον ἀγγεῖον συνοδευόμενον ἀπὸ κεραμικὴν τῶν μέσων τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος καὶ μικρὰ εὐρήματα, εἰς ἀνώτερον δὲ στρώμα εὐρέθη τεταραγμένη ταφὴ ἀκαύτου νεκροῦ ἀρχαϊκῶν χρόνων. AA 1963, 136 - 137. Salamis Homeric, 25 - 28.

(2) Κτιστὸς θαλαμοειδὴς τάφος 2. Ὁ δρόμος τοῦ τάφου ἔκειτο ἐπὶ τῆς βορείας πλευρᾶς καὶ εἶχε μήκος 9,25 μ. καὶ πλάτος 6,10 μ. πρὸ τῆς εἰσόδου καὶ 4,50 μ. κατὰ τὴν ἀρχήν. Ὁ θάλαμος ἦτο ὀρθογώνιος τὴν κάτοψιν, διαστάσεων $3,10 \times 2,20$ μ., καὶ εἶχε τοὺς τοίχους, ὕψους 1,85 μ., συγκλινόντας πρὸς τὰ ἄνω καὶ τὴν ὀροφὴν ἐκ δύο ὀριζοντίων λίθων στηριζομένων ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ τοῦ ὑπερθύρου. Ἐντὸς τοῦ δρόμου εἰς κατώτερον μὲν στρώμα εὐρέθησαν σκελετοὶ ὄνων, λείψανα ἄρματος καὶ ἀγγεῖα, εἰς ἀνώτερον δὲ σκελετοὶ θυσιασθέντων ἀνθρώπων. Τοῦ θαλάμου τὸ περιεχόμενον εὐρέθη τεταραγμένον, ἀποτελούμενον δὲ ἐκ τεμαχίων ἀνθρωπίνων ὀστέων, συντετριμμένων πηλίνων ἀγγείων καὶ ἐξ ἐνὸς ἀργυροῦ ἀγγείου. Ἐκ τῆς συλλεγείσης κεραμικῆς εἰκάζεται ὅτι ὁ τάφος ἀρχικῶς ἐχρησιμοποιήθη κατὰ τὸ τέλος τῆς Κυπρογεωμετρικῆς III περιόδου καὶ διὰ δευτέραν φορὰν κατὰ τὴν Κυπροαρχαϊκὴν I περίοδον. Necropolis of Salamis I, 6 - 24. Salamis Homeric, 28 - 50.

CLXIX. Ἐγκωμὴ (371). — Ὁ θαλαμοειδὴς τάφος τῶν Καμινίων εἶχε τὸν δρόμον ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς ἀλλ' ὁ δρόμος δὲν ἀνεσκάφη. Ἡ εἰσόδος ἐκλείετο διὰ πλακός. Ὁ θάλαμος εἶχεν ἐπίμηκες σχῆμα διαστάσεων $2,40 \times 1,55$ μ. καὶ ἡ ὀροφὴ αὐτοῦ εἶχε καταπέσει. Ἐντὸς τοῦ θαλάμου εὐ-

ρέθησαν δύο ὁμάδες ἀγγείων, περιλαμβάνουσαι συνολικῶς 21 ἀγγεῖα, καὶ λίθινος τριπτήρ, ἀνθρώπινα ὅμως ὅστ᾽ ἀνὰ πλεονεξία δὲν παρατηρήθησαν. Ὁ τάφος χρονολογεῖται εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III καὶ τὴν Κυπροαρχαϊκὴν I περίοδον. Enkomi I, 434 - 437.

CLXX. Σόλοι (372). — Ἐκ χιλιάδων συλημένων τάφων τῆς περιοχῆς τῶν ἀρχαίων Σόλων (SCE III, 404 - 405) τινὲς ἐκ τῆς νεκροπόλεως NA τῆς ἀκροπόλεως, ἐκ τῶν ὁποίων προέρχονται δύο κυκλαδικὰ ἀγγεῖα τοῦ τέλους τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος (BCH 1961, 277 - 280), ὡς καὶ τινες τῶν 56 μεταγενεστέρως ἀνασκαφέντων τάφων, ὑπὸ Καναδῶν (RDAC 1967, 50 - 54, 1973, 96) καὶ Κυπρίων ἐρευνητῶν (RDAC 1973, 97 - 102), ἀνήκουν εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III περίοδον ἀλλ' ὁ ἀκριβὴς ἀριθμὸς τούτων ἐκ τῶν προκαταρκτικῶν ἀνακοινώσεων δὲν εἶναι σαφές. BCH 1961, 278. DRAC 1967, 53, 1973, 98 (τάφοι 2, 8).

CLXXI. Μένοικο (373). — Τέσσαρες καταστραφέντες θαλαμοειδεῖς τάφοι, χρονολογούμενοι ἐκ τοῦ περιεχομένου των εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III ἕως Κυπροαρχαϊκὴν II περίοδον, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. RDAC 1968, 62 - 71.

CLXXII. Κάτω Δευτερά (374). — Ἐκ τῶν 16 μετὰ τῶν Κυπρογεωμετρικῶν I - II δεδομένων μνημονευθέντων τάφων τῆς θέσεως ἐκ τῆς συλλεγείσης κεραμικῆς τινὲς πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς Κυπρογεωμετρικοὶ III. RDAC 1974, 174 - 185.

CLXXIII. Ὀρμήδεια (377). — Ἐκ τῆς θέσεως εἶναι γνωστὸς θαλαμοειδὴς τάφος μὲ κεκλιμένον δρόμον καὶ ἐλλειψοειδῆ θάλαμον, ἐξ οὗ συνελέγησαν ἑξ Κυπρογεωμετρικὰ III ἀγγεῖα. RDAC 1975, 108.

CLXXIV. Κτήμα (378). — Τέσσαρες θαλαμοειδεῖς τάφοι ἐκ τῆς θέσεως, μνημονευθέντες μετὰ τῶν Κυπρογεωμετρικῶν I - II δεδομένων (III B, CXXIII) ἀνωτέρω, ἐν μέρει ὅμως ἀνήκοντες κατὰ τὸ περιεχόμενον των εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III περίοδον, ἔχουν ἐρευνηθῇ ὑπὸ τῶν Γάλλων. RA 1954 (I), 12 - 13.

CLXXV. Λάρνακα (379). — Θαλαμοειδεῖς τινες τάφοι τοῦ νεκροταφείου εἰς τὴν θέσιν Τουραμπή Τεκκὲ ἀνήκουν εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III περίοδον. JHS 1897, 152 - 164, 1954, 173.

CLXXVI. Κούριον (382). — Οἱ ἐπόμενοι ἔνδεκα περίπου θαλαμοειδεῖς τάφοι τοῦ νεκροταφείου τῆς Καλορίζικης ἀνήκουν εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III περίοδον.

(1) Ἑπτὰ ἐκ τῶν 17 ὑπὸ τοῦ Π. Δικαίου ἀνασκαφέντων τάφων (ἀριθ. 4, 8, 9, 11, 15 - 17), οἵτινες ὅμως δὲν ἐδημοσιεύθησαν καὶ ὀλίγα εἶναι γνωστὰ περὶ αὐτῶν. Kaloriziki, 18.

(2) Ὁ τάφος 26 ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν ἀνασκαφέντων τάφων εἶχε τὸν δρόμον ἀπὸ Ν, ὁ θάλαμος τοῦ τάφου ἦτο ἀκανονίστου ἐλλειψοειδοῦς σχήματος, μὲ μίαν πλευρὰν εὐθεῖαν καὶ μίαν γωνίαν σχεδὸν ὀρθήν, διαστάσεων $2,10 \times 2,10$. Ὁ τάφος περιεῖχε δύο ἐπάλληλα στρώματα ταφῶν συνδυόμενα ἀπὸ Κυπρογεωμετρικὴν I - III κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα. Kaloriziki, 29 - 31.

(3) Ὁ τάφος 27 τῶν Ἀμερικανῶν εἶχε τὸν δρόμον ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς, στενοῦ δὲ τύπου καὶ εἵσοδον πλάτους 1,10 μ. Ὁ θάλαμος ἦτο σχεδὸν τετράγωνος διαστάσεων $2 \times 1,90$ μ. καὶ περιεῖχε τρεῖς ἐπαλλήλους ταφάς νεκρῶν, ἡ κατωτέρα τῶν ὁποίων ἀνήκεν εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν II, ἡ μεσαία εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III καὶ ἡ ἄνω εἰς τὴν Κυπροαρχαϊκὴν I περίοδον. Κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα συνώδευον τὰς ταφάς. Kaloriziki, 36 - 37.

(4) Τοῦ τάφου 29 δὲν ὑπάρχει περιγραφή, ἡ τελευταία πάντως ἐν αὐτῷ ταφῇ συνωδεύετο ἀπὸ Κυπρογεωμετρικὴν III καὶ ἀρχαϊκὴν κεραμικὴν. Kaloriziki, 37.

(5) Ὁ τάφος 41 ἐκ τῶν ἀνασκαφέντων ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν εἶχε τὸν δρόμον ἐπὶ τῆς νοτίας πλευρᾶς, μήκους 4,20 μ. καὶ πλάτους 0,22 - 0,94 μ. Ὁ θάλαμος ἦτο ἀκανονίστου ὀρθογωνίου σχήματος, διαστάσεων $4,10 \times 4,90$ μ., ἡ δὲ ὀροφὴ αὐτοῦ εἶχε καταπέσει. Ἐντὸς τοῦ θαλάμου εὐρέθησαν τρία στρώματα ταφῶν, τὸ τελευταῖον τῶν ὁποίων ἀνήκεν εἰς τὸ τέλος τῆς Κυπρογεωμετρικῆς II ἢ τὴν ἀρχὴν τῆς Κυπρογεωμετρικῆς III περιόδου. Kaloriziki, 50 - 52.

CLXXVII. Ἀμθοῦς (383). — Οἱ ἐπόμενοι θαλαμοειδεῖς τάφοι τῆς Κυπρογεωμετρικῆς III περιόδου ἔχουν γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ἐκ τῶν παλαιότερον ἀνασκαφέντων θαλαμοειδῶν τάφων τινές, ἐν οἷς καὶ ὁ τάφος 268 ἐκ τοῦ ὁποίου προέρχεται κυκλαδικὸς σκύφος μέσων γεωμετρικῶν χρόνων, πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς Κυπρογεωμετρικοὶ III. A. S. Murray κ.ἄ., *Excav. in Cypr.*, 110, εἰκ. 160 ἀριθ. 3, 225 τάφος 268. GGP, 319.

(2) Ὁκτὼ τοῦλάχιστον ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν Σουηδῶν ἀνασκαφέντων θαλαμοειδῶν τάφων (ἀριθ. 5, 7 - 8, 11, 13 - 15, 18) ἀνήκουν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III περίοδον. Ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν καὶ τὸ περι-

εχόμενον οἱ τάφοι οὗτοι εἶναι παρεμφερεῖς πρὸς τοὺς περιγραφέντας ἤδη Κυπρογεωμετρικοὺς I - II (III B, CXXVI) ὥστε θὰ ἦτο περιττὴ νέα περιγραφὴ τούτων. SCE II, 22 - 108. SCE IV (2), 29, 32- 33.

II. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΩΝ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΩΝ ΤΑΦΩΝ

Διὰ τὴν μελέτην τῶν ταφικῶν ἐθίμων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου οἱ γνωστοὶ τάφοι, οἱ περιγραφέντες εἰς τὰς προηγουμένας σελίδας καὶ συνοψιζόμενοι ἐπὶ τοῦ πίνακος XII προερχόμενοι δὲ ἐξ 177 θέσεων, πρέπει νὰ υπερβαίνουν κατὰ πολὺ τὰς τέσσαρας χιλιάδας, τὸ ἀκριβὲς ὅμως ἄθροισμα τούτων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συναχθῇ διότι εἰς τινὰς περιπτώσεις δὲν παρέχονται οἱ ἀκριβεῖς ἀριθμοὶ τῶν ἀνακαλυφθέντων τάφων καὶ εἰς ἄλλας οἱ παρεχόμενοι ἀριθμοὶ περιλαμβάνουν τάφους χρησιμοποιηθέντας κατὰ τὴν διάρκειαν καὶ ἄλλων περιόδων. Οἱ ἀριθμοὶ κατὰ ταῦτα τοῦ πίνακος XII μετρίαν μόνον ἔχουν ἀξίαν καὶ πρέπει νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὡς ἀπλαῖ ἐνδείξεις.

Ἡ χρονολόγησις ἄλλωστε ἐντὸς τῆς γεωμετρικῆς περιόδου πολλῶν τάφων, προκειμένου μάλιστα περὶ περιφερειακῶν περιοχῶν, δὲν εἶναι πάντοτε ἀσφαλῆς, ὥστε ἡ σύνθεσις ἐνιαίας εἰκόνης τῆς ἐξελίξεως τῶν ταφικῶν ἐθίμων δι' ὁλόκληρον τὸν ἐλληνικὸν χῶρον ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν εἶναι εὐχερής.

Οἱ χρησιμοποιούμενοι κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον τύποι τάφων εἶναι οἱ αὐτοὶ πρὸς τοὺς τύπους τάφων τῶν προηγηθεισῶν περιόδων τῶν μεταβατικῶν χρόνων, ἤτοι ἀπλοὶ λάκκοι, βάθους εἰς 39 περιπτώσεις τοῦ Λευκαντιοῦ πλέον τοῦ 1 μέτρου, θῆκαι, λάκκοι δηλαδὴ ἔχοντες τὰς πλευρὰς καλυπτομένας δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ ἄνω καλυπτόμενοι ἐπίσης δι' ἐτέρων πλακῶν, κιβωτιόσχημοι μεγαλυτέρων συνήθως διαστάσεων λάκκοι ἔχοντες εἰς τὰς πλευρὰς τοιχάρια ἀντὶ πλακῶν, ταφαὶ εἰς πίθους ἢ ἄλλα ἀγγεῖα, τύμβοι χώματος ἢ λίθων καλύπτοντες τάφους τῶν προηγουμένων εἰδῶν καὶ θαλαμοειδεῖς καὶ θολωτοὶ τάφοι διαφόρων τύπων γνωστοὶ ἐκ τῶν μυκηναϊκῶν χρόνων. Ἡ ἀναλογία ὅμως χρησιμοποίησεως ἐκάστου τύπου τῶν τάφων τούτων ποικίλλει ἀπὸ περιοχῆς εἰς περιοχὴν κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς προηγουμένας περιόδους.

Οὕτως ἐκ τοῦ ἁθροίσματος τῶν ἀριθμῶν τῶν γνωστῶν γεωμετρικῶν τάφων τῶν παρεχομένων ἐπὶ τοῦ πίνακος XII, ἀνερχομένων εἰς 4691, πληροφορίαι ἐπαρκεῖς παρέχονται διὰ τὸν τύπον 2466 τάφων καὶ ἐκ τούτων 1207 τάφοι ἦσαν ἀπλοὶ λάκκοι, 496 ἦσαν ταφαὶ εἰς πίθους ἢ ἄλλα ἀγγεῖα, 298 ἦσαν θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν, 95 ἦσαν κιβωτιόσχημοι

[illegible]

Α/Α	Θέσεις	Σύνολον τάφων	Εἶδη τάφων										Τρόπος ταφής					Κερίσματα		Παρατηρήσεις
			Ἀδελφου Σχηματος	Θήκαι δι' ὀρθίων πλάκων	Κιβωτίσχημοι με τοιχώρια	Λάκοι	Πίθιοι	Ταφικά σπήλαια	Θαλαμοειδεῖς	Θολωτοὶ κυκλ.	Θολωτοὶ ἀψιδωτοὶ	Θολωτοὶ ὀρθογών.	Τύμβοι	Πλάτνες νεκροὶ	Συνεσταλμένοι	Ῥγτιοὶ - Ὀστά	Καδοὶς	Τεφοδόχα ἀγγεῖα	Ἀγγεῖα	
XCΙ	Χαλανδρίτσα	7					1		3		3									
XCII	Βόβοδα	+					+													
XCIII	Αἰγίον	12					12													
XCIV	Νέος Ἐρινεὸς	4					4													
XCV	Δρέπανον	+					1													
XCVI	Λευκάς	1																		
XCVII	Ζάκυνθος	+																		
XCVIII	Κύμη	68																		
XCIX	Πιθηκοῦσαι	914					+													
C	Συρακοῦσαι	362					105													
CI	Λήμνος	114					4													
CII	Σκύρος	(4)																		
CIII	Πιτάνη	+																		
CIV	Κολοφών	+																		
CV	Ἀνδρός	(3)					1													
CVI	Σάμος	1					1													
CVII	Αἰγίνα	+																		
CVIII	Τήνος	11					8													
CIX	Ἰκαρία	+																		
CX	Ῥήνεια	+																		
CXI	Δήλος	1																		
CXII	Ἴασός	+																		
CXIII	Στρατονίκεια	1																		
CXIV	Πάρος	+																		
CXV	Νάξος	27																		
CXVI	Σίφνος	1																		
CXVII	Ἀλικαρνασσός	+																		
CXVIII	Κίμωλος	23																		
CXIX	Κῶς	35																		
CXX	Μήλος	+																		

Ἀγγεῖα ἐκτός

Πυρὰ
Περίβολοι

Α/Α	Θέσεις	Σύνολον τάφων	Εἶδη τάφων								Τρόπος ταφῆς					Κτερίσματα		Παρατηρήσεις		
			Ἀδελφου σχήματος	Θῆκαι δι' ὀρθίων πλάκων	Κιβωτίσχημοι με τοιχώρια	Λάκκοι	Πίθιοι	Ταφικά στήλαια	Θαλαμιοειδεῖς	Θολωτοὶ κυκλ.	Θολωτοὶ ἀνιδωτοὶ	Θολωτοὶ ὀρθῶν.	Τύμβοι	Παλινοες νεκροὶ	Συνεσταμένοι	Ῥπτιοὶ - Ὅστᾶ	Καδοὶς		Τεφοδόχα ἀγγεῖα	Ἀγγεῖα
CXXI	Θῆρα	232	156	1		29	34		2		47				++		++			Λάκκοι προσ.
CXXII	Ῥόδος	+98	+			61									++		++			
CXXIII	Χανιά	+					1								++		++			
CXXIV	Βρύξες	3							3						++		1			
CXXV	Γραμβούσα	1													++		++			
CXXVI	Καταμπεῖς	1													++		++			
CXXVII	Νέα Ἀλικαρνασσός	1							1						++		++			
CXXVIII	Μασταμπές	1													++		++			
CXXIX	Μίλατος	1													++		++			
CXXX	Μάλια	3													++		++			
CXXXI	Ἀσταλένιο	2							2						++		++			
CXXXII	Ἀνόπολις	+													++		++			
CXXXIII	Τύλισος	+													++		++			
CXXXIV	Κνωσός	74	4						67						++		++			
CXXXV	Ἀνάβλοχος	(+)													++		++			
CXXXVI	Δρηρός	24	4												++		++			
CXXXVII	Ἐπισκοπή	3													++		++			
CXXXVIII	Σταυράκια	2													++		++			
CXXXIX	Ἀρχάνες	2													++		++			
CXL	Καρχη	(1)													++		++			
CXLI	Πισκοκέφαλο	(2)													++		++			
CXLI	Μορσίνη	+													++		++			
CXLI	Κρουσιώνας	+													++		++			
CXLIV	Ἀγίος Παρασκευῆς	1													++		++			
CXLV	Ἀγιος Γεώργιος	+1													++		++			
CXLVI	Κανλι Καστέλλι	1													++		++			
CXLVII	Ζοῦ	1													++		++			
CXLVIII	Πριτιάς	320													++		++			
CXLIX	Καρούσι	6													++		++			
CL	Τουρτούλοι	2													++		++			

190 ἦσαν θαλαμοειδεῖς, 125 ἦσαν θολωτοὶ διαφόρων τύπων, 49 ἦσαν τύμβοι καὶ 6 περιπτώσεις τῆς Κρήτης ἦσαν ταφικὰ σπήλαια.

Ἐκ τῶν τάφων τούτων οἱ λάκκοι εἶναι ὁ ἐπικρατέστερος τύπος ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα, τὰς Κυκλάδας πλὴν τῆς Θήρας, καὶ τὴν Δωδεκάνησον, ὀλιγώτερον συνήθεις εἶναι εἰς Κρήτην καὶ ἐλλείπουν σχεδὸν ἐκ τῆς Κύπρου.

Οἱ πίθοι καὶ ἄλλα ἀγγεῖα χρησιμοποιοῦνται διὰ ταφὰς ἀκαύτων νεκρῶν, παιδίων ἢ ἐνηλίκων, καὶ ὡς τεφροδόχα ἀγγεῖα. Εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν μνημονευθέντων ἀνωτέρω 496 πίθων περιλαμβάνονται μόνον ταφαὶ ἀκαύτων νεκρῶν, ὁ τύπος δὲ οὗτος ταφῆς εἶναι συνήθης εἰς Μακεδονίαν, Στερεὰν Ἑλλάδα, Πελοπόννησον, Μεγάλην Ἑλλάδα, Δωδεκάνησον, σποραδικῶς δὲ καὶ εἰς Κρήτην, ἐλλείπει ὅμως ἀπὸ τὴν Κύπρον.

Αἱ δι' ὀρθίων πλακῶν σχηματιζόμεναι θῆκαι χρησιμοποιοῦνται ἐκ παραλλήλου πρὸς τοὺς ἀπλοὺς λάκκους καὶ τοὺς πίθους καὶ εἰς τὰς αὐτάς μὲ τοὺς τύπους τούτους περιοχάς. Εἰς τινὰς ὅμως περιπτώσεις τοῦ Ἄργους (LXX, 10) ὡμαὶ πλίνθοι ἔχουν χρησιμοποιηθῆ διὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ τάφου, εἰς τάφους δὲ τῶν Ἀγίων Θεοδώρων (XLV, 2), τῆς Κορίνθου (LX, 5), τῆς Κλένιας (LXIV), τῶν Συρακουσῶν (C), τῆς Αἰγίνης (CVII, 2) καὶ τῆς Ῥόδου (CXXII, 2) ὁ τύπος τῆς θήκης ἀντικαθίσταται διὰ μονολίθων σαρκοφάγων ταξινομηθεισῶν μετὰ τῶν θηκῶν ἐπὶ τοῦ πίνακος XII. Εἰς τὴν Ἰασὸν (CXII) καὶ τὴν Ἀλικαρνασσὸν (CXVII, 1, 3) τέλος πῆλιναι σαρκοφάγοι ἔχουν χρησιμοποιηθῆ διὰ τὴν ταφήν τῶν νεκρῶν.

Οἱ κιβωτιόσχημοι τάφοι, οἱ ἔχοντες τοιχάρια εἰς τὰς πλευράς, καθίστανται συνηθέστεροι κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν καὶ ἀπαντοῦν ἐκ παραλλήλου πρὸς τοὺς ἀπλοὺς λάκκους καὶ τὰς θήκας ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος καὶ σποραδικῶς εἰς Κύμην τῆς Ἰταλίας, Τήνον, Ἀλικαρνασσὸν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ Κρήτην.

Θαλαμοειδῶν τάφων ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος ἐγένετο σποραδικὴ χρῆσις παλαιῶν, εἰς Δελφούς, Ἀργολίδα καὶ Μεσσηνίαν, διὰ τὴν ταφήν ἢ τὴν λατρείαν τῶν νεκρῶν. Εἰς μίαν περίπτωσιν δὲ τοῦ Ῥιζομύλου (LXXXII, 1) τῆς Μεσσηνίας ἐντὸς τοῦ θαλάμου δὲν εὐρέθησαν παλαιότερα λείψανα, ὥστε ὁ τάφος θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ γεωμετρικῆς ἐξ ὁλοκλήρου χρονολογίας. Εἰς τὴν Ῥόδον ἐγένετο ἐπίσης σποραδικὴ χρησιμοποίησις παλαιῶν θαλαμοειδῶν τάφων, εἰς τὴν Κρήτην ὅμως καὶ τὴν Κύπρον ὁ θαλαμοειδὴς τάφος παρέμεινεν ἐν χρήσει ὡς κανονικὸς τύπος τάφου τῆς γεωμετρικῆς περιόδου. Παρὰ τοὺς θαλαμοειδεῖς δὲ τάφους δύνανται νὰ ταξινομηθοῦν καὶ τὰ ἐξ ταφικὰ σπήλαια τῆς Κρήτης ἐκ τῶν θέσεων Πισκοκέφαλο (CXLI), μνημονευθέντος καὶ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν ταφῶν, Ζοῦ (CXLVII), Βρόκαστρον (CLI, 2) καὶ Κούκου Κεφάλι (CLIII) ἐπίσης μνημονευθέντος ἀνωτέρω μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν ὅμως δεδομένων.

Εἰς τοὺς 125 θολωτοὺς γεωμετρικοὺς τάφους περιλαμβάνονται 38 κυκλοτερεῖς τὴν κάτωψιν, 3 ἀψιδοειδεῖς καὶ 84 ὀρθογώνιοι τὴν κάτωψιν. Εἰς τοὺς τελευταίους ἔχουν περιληφθῇ 47 ἐκ τῶν κτιστῶν ὀρθογωνίων τὴν κάτωψιν τάφων τῆς Θήρας (CXXI, 1). Θολωτοὶ κυκλοτερεῖς τὴν κάτωψιν τάφοι τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος ἀναφέρονται ἐξ 9 θέσεων τῆς Θεσσαλίας, ἐκ δύο θέσεων τῆς Ἀχαΐας καὶ ἐξ ἐτέρων δύο θέσεων τῆς Μεσσηνίας, εἰς τὴν μίαν ὅμως τῶν δύο τελευταίων περιπτώσεων ὁ τάφος εἶναι ἀψιδωτὸς τὴν κάτωψιν, μεταξὺ δὲ τῶν τάφων τούτων καταλέγονται παλαιοὶ τινες ἐπαναχρησιμοποιηθέντες καὶ περισσότεροι νέοι γεωμετρικοὶ τάφοι. Κυκλοτερεῖς τὴν κάτωψιν θολωτοὶ τάφοι ἀναφέρονται ἐπὶ πλέον ἐκ 10 θέσεων τῆς Κρήτης, ἐκ τῆς θέσεως Κοῦρτες (CLV) τῆς ὁποίας προέρχονται καὶ δύο ἀψιδωτοὶ τὴν κάτωψιν τάφοι ἀβεβαίου χρονολογίας, μνημονευθέντες καὶ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν καὶ πρωτογεωμετρικῶν ταφῶν. Ὀρθογώνιοι τὴν κάτωψιν θολωτοὶ τάφοι πλὴν τῶν προμνημονευθέντων τάφων τῆς Θήρας, ἀναφέρονται ἐκ Διμηνίου (XVI) τῆς Θεσσαλίας, ἐκ Τήνου (CVIII, 2), ἐξ Ἀλικαρνασσοῦ (CXVII, 1, 4), ἐκ τριῶν θέσεων τῆς Κρήτης καὶ ἐκ Σαλαμῖνος τῆς Κύπρου (πίναξ XII).

Τύμβοι τέλος καλύπτοντες ταφὰς εἰς λάκκους, ἀγγεῖα, θήκας ἢ κιβωτισοχήμους τάφους μὲ τοιχάρια εἰς τὰς πλευράς ἢ καὶ καύσεις νεκρῶν ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν βόρειον Ἑλλάδα, τὰς Πιθηκούσας, τὴν Κολοφῶνα, τὴν Ἰκαρίαν, τὴν Ῥήνειαν, καὶ τὴν Νάξον εἰς ἀξιολόγους ἀριθμούς, σποραδικῶς δὲ καὶ εἰς μικροὺς ἀριθμούς ἐξ ἄλλων θέσεων τοῦ πίνακος XII.

Ὡς πρὸς τοὺς τρόπους ταφῆς τῶν νεκρῶν, ἀσχέτως τοῦ προτιμωμένου τύπου τάφου εἰς ἐκάστην περίπτωσιν, ἡ γεωμετρικὴ περίοδος συνεχίζει ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὰ ταφικὰ ἔθιμα τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου τόσον ὥς πρὸς τοὺς ἐνταφιασμοὺς ἀκαύτων τῶν νεκρῶν ὅσον καὶ ὥς πρὸς τὴν καύσιν αὐτῶν, ἡ δὲ ἀναλογία χρήσεως τῶν δύο τούτων τρόπων ταφῆς, ἐνταφιασμοῦ καὶ καύσεως, ποικίλλει ἀπὸ περιοχῆς εἰς περιοχὴν. Οὕτως εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα καὶ ἰδιαιτέρως τὴν Ἀττικὴν κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον ἐπικρατεῖ ἡ καύσις τῶν νεκρῶν ἐν ἀρχῇ, ἀπὸ τῆς μέσης ὅμως γεωμετρικῆς περιόδου ὁ ἐνταφιασμὸς ἀκαύτων τῶν νεκρῶν διαδίδεται καὶ πάλιν καὶ κατὰ τὴν ὑστέραν γεωμετρικὴν περίοδον ἐπικρατεῖ ἔναντι τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν ἄλλ' ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς ὑστέρας γεωμετρικῆς περιόδου καὶ μετὰ ταῦτα ἡ καύσις ἐπανερχεται ὥς ὁ συνήθης τρόπος ταφῆς εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ἡ καύσις τῶν νεκρῶν εἶναι συνήθης τρόπος ταφῆς εἰς τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα, τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, τὰς ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τὴν Κρήτην (πίναξ XII).

Εἰς τὴν Μακεδονίαν ἀντιθέτως, τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν Κύπρον οἱ νεκροὶ κατὰ πλεονασμὸν ἐθάπτοντο ἄκαντοι, ἂν καὶ παρουσιάζονται καὶ

περιπτώσεις καύσεως τῶν νεκρῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον ὡς καὶ ἐνταφιασμοὶ ἀκαύτων νεκρῶν εἰς τὰς προμνημονευθείσας περιοχάς, εἰς τὰς ὁποίας εἶχε διαδοθῇ ἡ καύσις τούτων.

Αἱ καύσεις πάλιν τῶν νεκρῶν, ὅπου ἐγένετο χρῆσις τοῦ εἶδους τούτου ταφῆς, ἢ ἐλάμβανον χώραν, ὡς καὶ κατὰ τὴν προηγουμένην περίοδον, ἐντὸς τοῦ ταφικοῦ λάκκου καὶ τὰ ὑπολείμματα τοῦ νεκροῦ μετὰ τῶν λειψάνων τῆς πυρᾶς καὶ τῶν κτερισμάτων ἐθάπτοντο ἐντὸς αὐτοῦ ἢ αἱ καύσεις τῶν νεκρῶν ἐγίνοντο εἰς ἄλλους χώρους ἐντὸς δὲ τῶν ταφικῶν λάκκων, ἀλλ' εἰς ἰδιαιτέραν ὁπὴν ἀνοιγομένην εἰς τὸν πυθμένα αὐτῶν, ἐτίθετο τὸ τεφροδόχον ἀγγεῖον, κλειόμενον δι' ἄλλου ἀγγείου ἢ πλακὸς καὶ πέριξ αὐτοῦ ἐκάμπτετο ἀχρηστευόμενον, ὥσπερ ἐκτελούμενον, τὸ ξίφος τοῦ νεκροῦ, ἂν ὑπῆρχε τοιοῦτον, καὶ ἀπετίθεντο τὰ λοιπὰ κτερίσματα. Ἐνίστε κατὰ τὸν χρόνον τῆς καύσεως τοῦ νεκροῦ ἐντὸς τοῦ ταφικοῦ λάκκου ἐγένετο ἐπιτάφιον νεκρικὸν συμπόσιον τῶν συγγενῶν, πρὸς τιμὴν τούτου, καὶ τὰ χρησιμοποιούμενα πρὸς πόσιν ἀγγεῖα ἐρρίπτοντο ἐντὸς τῆς πυρᾶς.

Εἰς ὅσας περιπτώσεις πάλιν οἱ νεκροὶ ἐθάπτοντο ἄκαυτοι, ἐνίστε ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ τάφου ἀπετίθεντο δύο νεκροὶ παρ' ἀλλήλους ἢ εἰς ἐπάλληλα στρώματα, ἂν αἱ δύο ταφαὶ ἀπεῖχον χρονικῶς μετὰ τῶν. Τὰ σώματα δὲ τῶν νεκρῶν, εἰς ἃς περιπτώσεις ἢ στάσις τοῦ νεκροῦ εἶναι δυνατόν νὰ καθορισθῇ, ἀπετίθεντο ἐντὸς τοῦ τάφου εἴτε εἰς ὑπτίαν θέσιν ἐξηπλωμένα ἐπὶ τῆς ράχεως εἴτε εἰς συνεσταλμένην ἐπὶ τῆς ράχεως ἢ τῆς μιᾶς τῶν πλευρῶν καὶ πλησίον αὐτῶν ἐτίθεντο τὰ προσφερόμενα κτερίσματα, ἀποτελούμενα ἐξ ἀγγείων, ὅπλων καὶ κοσμημάτων.

Περιποιήσεις τῶν τάφων τῶν νεκρῶν διὰ τῆς κατασκευῆς ἰδιαιτέρων οἰκοδομημάτων, ἢ περιβόλων, ἢ σωρῶν χώματος καὶ λίθων, ἢ στηλῶν, ἢ λάκκων προσφορῶν καὶ θυσιῶν ἢ διὰ μεγάλων ἀγγείων, ὡς σημάτων καὶ διὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν προσφορῶν, ὅπως εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ Διπύλου, ἢ καὶ ἀνθρωποθυσιῶν, ὅπως εἰς τὴν Σαλαμίνα τῆς Κύπρου, ἀναφέρονται ἐκ τινῶν θέσεων συνοψιζόμεναι εἰς τὴν στήλην τῶν παρατηρήσεων τοῦ πίνακος XII.

Διεξοδικὴν ἐξέτασιν τῶν ταφικῶν ἐθίμων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίοδον ἔχουν ἐπιχειρήσει διάφοροι ἐρευνηταὶ εἰς τὰς ἐργασίας τῶν ὁποίων ὁ ἀναγνώστης δύναται νὰ ἀναζητήσῃ πλείονας πληροφορίας πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐπιχειρουμένης ἐνταῦθα συνοπτικῆς θεωρήσεως τῶν δεδομένων¹.

1. D. C. Kurtz - J. Boardman, *Greek Burial Customs*, London 1971, 49 - 67, 170 - 187. DAG, 140 - 212. GG, index : burial customs. R. Hägg. *Die Gräber der Argolis in Submykenischer, Protogeometrischer und Geometrischer Zeit*, Uppsala 1974.

Γ. ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ

Ι. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Κεραμικά δεδομένα τῶν Ἀρχομένων (ΑΓ 900 - 850 π.Χ.), Μέσων (ΜΓ 850 - 760 π.Χ.) ἢ Ὑστέρων γεωμετρικῶν (ΥΓ 760 - 700 π.Χ.) χρόνων ἔχουν παράσχει μέχρι σήμερον (1980) αἱ ἐπόμεναι 261 θέσεις ἐκ τῶν 383 γνωστῶν τῆς περιόδου.

Ι. Ὁξυὰ Κονίτισης (1). — Ὅστρακα χειροποιήτων γεωμετρικῶν ἀγγείων, ἐν τῶν ὁποίων προερχόμενον ἐκ κανθάρου κοσμεῖται δι' ἀμαυροχρῶμων ἀνεστραμμένων τριγῶνων πληρουμένων διὰ πλεγμάτων γραμμῶν, ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως. ΑΔ 1972 Χρον., 450.

ΙΙ. Βίτσα Ζαγορίου (2). — Τὰ ἐπόμενα κεραμικά εὐρήματα δύνανται νὰ ἀναφερθοῦν ὡς τὰ πλέον χαρακτηριστικὰ τῆς θέσεως.

(1) Τέσσαρα ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων 9 καὶ 21. Τὰ δύο τούτων εἶναι εἰς κἀνθαρος καὶ μία πρόχους τοπικῆς κατασκευῆς καὶ τὰ ἔτερα δύο εἰς ἀρύβαλλος καὶ μία τριφυλλόστομος οἰνοχόη τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος κορινθιακῆς προελεύσεως. ΑΔ 1966, Χρον., 290.

(2) Δέκα ἐννέα ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων 34, 35, 48, 70 καὶ 74. Μεταξὺ τούτων περιλαμβάνονται ἀμφορεῖς, κἀνθαροι, λοξότμητοι πρόχοι τοπικῆς κατασκευῆς καὶ εἰσηγμένα κορινθιακῆς προελεύσεως ἀγγεῖα, ὡς οἰνοχόαι, σκύφοι καὶ κἀνθαροι. ΑΔ 1967 Χρον., 348 - 349.

(3) Ἐνδεκα ἀγγεῖα, ἐκ τῶν τάφων 84, 92, 98, 100, 108 καὶ 109, παρεμφερῶν σχημάτων πρὸς τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων τῆς προηγουμένης ομάδος. ΑΔ 1968 Χρον., 288 - 289.

(4) Εἴκοσι δύο ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων 79, 126, 129, 133, 136, 138 καὶ 141 τοπικῆς κατὰ πλεονασμὸν κατασκευῆς ἀλλὰ μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν καὶ κορινθιακῆς προελεύσεως ἀγγεῖα. ΑΔ 1969 Χρον., 250.

(5) Ὅμᾳς 15 ἀγγείων ἐκ τῶν τάφων 4, 151, 157 καὶ 161 τοῦ βορείου νεκροταφείου, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων εἶναι τοπικῆς κατασκευῆς, τέσσαρα ὅμως τούτων ἔχουν εἰσαχθῇ εἰς τὴν θέσιν καὶ τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν εἶναι κορινθιακῆς προελεύσεως. ΑΔ 1971 Χρον., 334, 1972 Χρον., 444.

(6) "Ενδεκα ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων 173, 175 - 177, ῥαμφόστομοι πρόχοι, σκύφοι, ἀμφορίσκοι, κἀνθαρος καὶ «ἀμφικύπελλον ἀγγεῖον» τινὰ τῶν ὁποίων τοπικῆς προελεύσεως καὶ ἄλλα εἰσηγμένα ἐκ Κορίνθου. ΑΔ 1973 - 74 Χρον., 596 - 597.

III. Δωδώνη (3). — "Εν ὕστερογεωμετρικὸν ὄστρακον κρατῆρος ἢ λέβητος, κορινθιακῆς προελεύσεως, κοσμούμενον διὰ ταινιῶν βαφῆς, μαιάνδρου καὶ συνεχομένων σπειρῶν. ΑΔ 1963, 149 - 150. BCH 1965, 777 - 778. GGP, 367, 409.

IV. Ἄρτα (4). — Τεμάχια γεωμετρικῶν σκύφων, κορινθιακῆς προελεύσεως τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος, συνυπάρχοντα μετ' ἐγχωρίων χειροποιήτων ὀστράκων κανθάρων καὶ σκύφων μὲ ἀμαυρόχρωμον βορειοδυτικοῦ τύπου κόσμησιν, ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως. ΑΔ 1971 Χρον., 331 - 332, πίν. 407 β.

V. Τσαουσίτσα (5). — Ἡ κεραμικὴ ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως ταξινομεῖται ὑπὸ τοῦ ἀνασκάψαντος εἰς τὰς ἐπομένας τρεῖς τοπικὰς κατηγορίας.

A. Χονδροειδῇ χειροποίητα ἀγγεῖα ἐξ ἐρυθρωποῦ πηλοῦ, μικρῶν κατὰ κανόνα σχημάτων, οἷον λοξότμητοι πρόχοι, μόνωτα κύπελλα καὶ πινάκια, κοσμούμενα ἐνίοτε κατὰ τὴν βάσιν τοῦ λαιμοῦ δι' ἐγχαράκτων τριγώνων ἢ σειρῶν στιγμῶν, τεμάχια δὲ τινὰ ἀγγείων φέρουν προσέτι ἐμπίεστα σχήματα κύκλων. BSA 1919 - 21, 21 - 22, 1923 - 25, 17 - 18.

B. Τροχήλατα ἀγγεῖα ἐξ ἐπιμελῶς παρσκευασμένου πηλοῦ μεγαλυτέρων συνήθως διαστάσεων ἀπὸ τὰ προηγούμενα. Συνήθη σχήματα τῆς κατηγορίας εἶναι λοξότμητοι πρόχοι, δίωτα κανθαρόσχημα κύπελλα μὲ λαβὰς ὑψουμένας ὑπεράνω τοῦ χεῖλους, χαμηλά, ὡς πινάκια ἀνοιχτά, ἀγγεῖα μεθ' ὀριζοντίων λαβῶν, σκύφοι καὶ θήλαστρα. Τὰ περισσότερα τῶν ἀγγείων τῆς ὁμάδος καλύπτονται ἐσωτερικῶς ἢ ἐξωτερικῶς διὰ ζωνῶν στιλπνῆς ἐρυθρᾶς βαφῆς ἢ φέρουν ἀπλᾶ γραμμικὰ κοσμήματα ἐξ ὀριζοντίων ταινιῶν, κατακορύφων γραμμῶν καὶ ἀνεστραμμένων ἐνίοτε ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων. BSA 1919 - 21, 22 - 24, 1923 - 25, 18 - 21.

Γ. Τροχήλατα, μονόχρωμα φαιά, ἀγγεῖα μὲ λείαν ἐπιφάνειαν. Συνήθη σχήματα τῆς κατηγορίας εἶναι μόνωτα κύπελλα ἐπὶ κωνικοῦ ποδός, κοσμούμενα ἐνίοτε δι' ἐγχαράκτων ὀριζοντίων γραμμῶν κατασκευασθεῖσιν ἐν ᾧ τὸ ἀγγεῖον ἐστρέφετο ἔτι ἐπὶ τοῦ τροχοῦ. BSA 1919 - 21, 24 - 28.

VI. Ἀξιούπολις - Βοχεμίτσα (6). — Ἀγγεῖα, συνήθως συντετριμμένα, τελείως ἐφθαρμένα καὶ μὴ περιγραφόμενα, ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῶν τάφων 2, 13, 15, 17, 18 καὶ 20 τῆς θέσεως. Albania 1932, 40, 42, 43, 44.

VII. Ἀμφίπολις (8). — Ὅστρακα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ ἐπὶ τοῦ λόφου 133, κοσμούμενα δι' ὁμοκέντρων κύκλων καὶ παραλλήλων γραμμῶν (ΠΑΕ 1964, 37 - 38, 1965, 50 - 52), καὶ τοπικῆς παραγωγῆς ἀγγεῖα μνημονευθέντα μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III Γ, VI) ἐκ τῶν τάφων εἰς τὴν θέσιν Καστάς, ἀνήκοντα ὅμως ἐνδεχομένως ἐν μέρει καὶ εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΠΑΕ 1973, 52 - 53, 1974, 64, 1975, 70 - 71. Ἔργον 1977, 33 - 34.

VIII. Καστανᾶς (9). — Μονόχρωμος χειροποίητος κεραμική, παραβαλλομένη πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς Βεργίνης, καὶ γραπτὴ τροχήλατος κοσμουμένη δι' ὁμοκέντρων κύκλων (BCH 1978, 715 εἰκ. 257) καὶ ἄλλων γραμμικῶν κοσμημάτων, ὡς καὶ κεραμικὴ τῆς κατηγορίας Lausitz ἀναφέρεται ἀπὸ τὴν θέσιν, μνημονευθεῖσα μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III Γ, VII), ἀλλὰ χρονικῶς ἀνήκουσα καὶ εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. BCH 1977, 602, 1978, 714 - 715.

IX. Ἅγιος Παντελεήμων - Πάτελι (10). — Ἐκ τῶν 614 ἀγγείων τῶν τάφων τῆς θέσεως τὰ περισσότερα ἦσαν χειροποίητα, μεταξὺ ὅμως τούτων ὑπῆρχον καὶ τινὰ τροχήλατα. Συνήθη σχήματα εἶναι τοπικοῦ χαρακτήρος λοξότμητοι πρόχοι, μόνωτα ἢ δίωτα κανθαρόσχημα κύπελλα μὲ κερατοειδεῖς λαβὰς ἢ λαβὰς αἰρομένας ὑπὲρ τὸ χεῖλος καὶ ἀμφορόσχημα ἀγγεῖα. Πολλὰ τῶν ἀγγείων ἔφερον γραπτὴν, ἐρυθρὰν ἢ μελανὴν, γεωμετρικὴν κόσμησιν ἐξ ἐπαλλήλων γωνιῶν, ῥόμβων καὶ ἄλλων γεωμετρικῶν κοσμημάτων. Albania 1932, 44 - 45. AE 1937, 512 - 515.

X. Νέα Ἀγχίαλος (14). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ θεσσαλικὸς κἀνθαρος καὶ πινάκιον (ΑΔ 1965 Χρον., 421, πίν. 471 β-γ) καὶ τεμάχια σκύφων, κανθάρων καὶ ἀμφορέων, κοσμούμενα κατὰ μετόπας, ἀττικής ἢ εὐβοϊκῆς προελεύσεως. ΑΔ 1965 Χρον., 421, πίν. 472 α-β. DAG, 75, 339. GG, 209.

XI. Κρεπενή (17). — Δύο τοπικῆς προελεύσεως γραπτὰ ἀγγεῖα, ἥτοι πίθος κοσμούμενος διὰ ταινιῶν βαφῆς (BSA 1971, 356, πίν. 59) καὶ κἀνθαρος κοσμούμενος διὰ μαϊάνδρου. ΑΔ 1967 Χρον., 416, πίν. 310 β.

XII. Βεργίνα (18). — Ἐκ τῶν 13 τύμβων τῶν ἀσφαλῶς χρονολογούμενων εἰς τοὺς 9ον - 8ον αἰῶνας π.Χ., τῶν ἐρευνηθέντων ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου, προέρχονται περὶ τὰ 200 ἀγγεῖα ἀνήκοντα εἰς τὰς αὐτὰς κατηγορίας καὶ σχήματα μετὰ τῶν περιγραφέντων ἀνωτέρω (III Γ, XX) πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (Βεργίνα, 167 - 223). Οἱ ὑπὸ τοῦ Πέτσα ἀνασκαφέντες τάφοι

ὥς καὶ οἱ βραδύτερον ἐρευνηθέντες παρέσχον καὶ ἕτερα κεραμικά δεδομένα, παρεμφερῆ πρὸς τὰ προηγούμενα. ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 218 - 288, 1963 Χρον., 217 - 232, 1971 Χρον., 208, 211 - 212. ΑΕ 1969 Χρον., 13 - 14.

XIII. Ἐξοχή (19). — Μία γραπτὴ ἀμαυρόχρωμος πρόχους, ἐλλιπὴς κατὰ τὸ στόμιον προερχομένη δὲ ἐκ τάφου, ἔχει γνωσθῇ ἐκ τῆς θέσεως. ΑΔ 1971 Χρον., 408. BSA 1971, 356, πίν. 60 ἀριθ. 14.

XIV. Μαρμαρίανη (35). — Ἐκ τῶν πρωτογεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως, οἵτινες ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ ταφάς μέχρι τῶν γεωμετρικῶν χρόνων, προέρχονται τέσσαρες κύριοι τύποι ἀγγείων τῶν πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων, ἥτοι ἀμφορεῖς μὲ λαβὰς συναπτομένας τῷ λαιμῷ, τριφυλλόστομοι οἶνοχοαί, λοξότμητοι μακεδονικῆς προελεύσεως πρόχοι καὶ πρόχοι μὲ κυλινδρικὸν στόμιον. Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα κοσμοῦνται διὰ γραπτῶν εὐθυγράμμων κατὰ κανόνα σχημάτων. GGP, 158 - 160.

XV. Ἀργισσα-Γκρεμνὸς (36). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ ὄστρακα μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τοῦ οἰκισμού (ΑΑ 1955, 216, εἰκ. 15. GGP, 159, 410) καὶ πινάκιον πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων εὐρισκόμενον εἰς ἰδιωτικὴν συλλογὴν. Θεσσαλικά 1960, 25 - 28.

XVI. Κραννὼν (39). — Δύο γεωμετρικά ἀγγεῖα ἐκ τῶν ἐπιχώσεων ἱστορικοῦ τύμβου φέροντα ἀπλὴν γεωμετρικὴν κόσμησιν. ΑΔ 1970 Χρον., 280, πίν. 237 β.

XVII. Φεραὶ-Βελεστίνον (41). — Ἐννέα ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως, τινὰ τῶν ὁποίων ἔχουν μνημονευθῇ ἤδη (III Γ, XLVI) μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων, ἔχουν γνωσθῇ ἐκ τῆς θέσεως. Υ. Béquignon Rech. Arch. à Phères, 73 - 74. PGP, 153.

XVIII. Ἰωλκὸς (42). — Τὰ πολυάριθμα γεωμετρικά ἀγγεῖα ἐκ τοῦ θολωτοῦ τάφου τοῦ Καπακλῆ ἐπισκοποῦνται μετὰ τῶν λοιπῶν κεραμικῶν δεδομένων τῆς περιόδου ἐκ Θεσσαλίας ἐν GGP, 158 - 163.

XIX. Σέσκλον (43). — Ἐκ τῶν πέντε ὑπὸ τοῦ Ἀρβανιτοπούλου ἀνασκαφέντων τάφων τῆς θέσεως προέρχονται περισσότερα τῶν 11 ἀκέραια ἢ συντετριμμένα, γραπτὰ ἢ ἀκόσμητα γεωμετρικά ἀγγεῖα. Ἐκ τούτων δύο εὐρέθησαν εἰς τὸν τάφον 1, ἓν εἰς τὸν τάφον 2, ἓν λεμβοειδὲς ἀγγεῖον καὶ τεμάχια ἄλλων σκυφοειδῶν εἰς τὸν τάφον 3, τρία ἀγγεῖα εἰς τὸν τάφον 4 καὶ τέσσαρα γραπτὰ ἀγγεῖα εἰς τὸν τάφον 5. ΠΑΕ 1911, 296 - 299.

XX. Διμήνιον (44). — Ἐκ τοῦ ψευδοθολωτοῦ τάφου τῆς θέσεως ὁ Ἀρβανιτόπουλος ἀνέφερεν «ἀγγεῖά τινα γεωμετρικὰ τοῦ κοινοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ τύπου». ΑΕ 1914, 141.

XXI. Φθιώτιδες Θῆβαι (49). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ γεωμετρικὰ ὄστρακα, ἐν οἷς καὶ τινα τοῦ ρυθμοῦ τοῦ Διπύλου. ΠΑΕ 1908, 180. Ρ - Τ, 166.

XXII. Φίλια (51). — Ὀλίγα γεωμετρικὰ ὄστρακα προερχόμενα κατὰ τὸν Θεοχάρην ἐξ Ἰωλκοῦ. ΑΔ 1964 Χρον., 246, πίν. 290 γ, 1965 Χρον., 312.

XXIII. Ἀνω Δρανίστα (52). — Ἀγγεῖα τοῦ 800 π.Χ. ἀναφέρονται ἐκ τῆς θέσεως χωρὶς νὰ περιγράφωνται ἢ εἰκονίζονται. ΠΑΕ 1911, 353.

XXIV. Ἀλος (53). — Ἐκ τῶν τύμβων τῆς θέσεως προέρχεται κεραμικὴ μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων περιγραφομένη καὶ εἰκονιζομένη ἐν BSA 1911 - 12, 11 - 24. GGP, 161 - 163.

XXV. Θεοτόκου (54). — Δέκα ὀκτὼ τοπικοῦ χαρακτῆρος ἀγγεῖα τοῦ 9ου π.Χ. αἰῶνος εὐρέθησαν εἰς τὸν τάφον Α. Πέντε τούτων ἦσαν τριφυλλόστομοι οἰνοχοαί, τρία σκύφοι, τέσσαρα κυαθόσχημα κύπελλα, πέντε κάνθαροι καὶ ἐν λοξότμητος πρόχους. Τὰ περισσότερα τῶν ἀγγείων τούτων φέρουν γραμμικὴν γεωμετρικὴν κόσμησιν ἐξ ὀρθογωνίων πληρουμένων διὰ πλεγμάτων γραμμῶν, ἐκ λοξῶς ὀρθίων γραμμῶν καὶ ἐξ ὀριζοντίων κυματιστῶν ταινιῶν βαφῆς. BSA 1906 - 7, 321 - 324. Ρ-Τ, 209 - 213. PGP, 149 - 150.

XXVI. Ἀγγελόκαστρο (59). — Δύο οἰνοχοαί, ἡ μία τῶν ὁποίων τριφυλλόστομος, ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Ἀγγελοκάστρου εὐρίσκονται ἐν τῷ Μουσείῳ Ἀγρινίου. ΑΔ 1968 Χρον., 277, 1971 Χρον., 322 ἀριθ. 1, πίν. 295 α.

XXVII. Παλαιομάνινα (60). — Ἡ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων περιγραφεῖσα κεραμικὴ τῆς θέσεως (III Γ, LVIII) κατὰ πλεονασμὸν ἀνήκει εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. GGP, 223 - 228, 409.

XXVIII. Πλευρὼν (63). — Εἷς γεωμετρικὸς ἀσκὸς ἢ φλασκίον εὐρεθὲν ἐντὸς τῶν χωμάτων ἀρδευτικῆς τάφρου, δυτικῶς τοῦ πρωτογεωμε-

τρικοῦ τάφου 4, καὶ ἐλάχιστα γεωμετρικὰ ὄστρακα ἐξ ἀνασκαφῆς. ΑΔ 1971 Χρον., 326 - 327, πίν. 302 ε.

XXIX. Κρυονέρι (66). — Όστρακα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἐν τῇ Συλλογῇ τῆς ἐν Ἀθῆναις Βρεταννικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς. BSA 1931 - 32, 239 εἰκ. 20. GGP, 409.

XXX. Καλαπόδιον (69). — Κεραμική τοπικοῦ χαρακτηῆρος εἰς τεμάχια μνημονεύεται ἐκ τῆς θέσεως καὶ εἰκονίζεται ἀνώτερον μέρος ἀμφορέως κοσμούμενον δι' ὁμοκέντρων κύκλων. BCH 1977, 582 εἰκ. 152.

XXXI. Ἀμφισσα (76). — Ἀγγεῖα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων κορινθιακῆς προελεύσεως ἔχουν γνωσθῇ ἐκ τάφων τῆς θέσεως. ΑΔ 1963 Χρον., 130, πίν. 166 - 167 α. GGP, 366, 410.

XXXII. Δελφοὶ (77). — Ἡ γεωμετρικὴ κεραμικὴ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος περιγράφεται ἐν Delphes V, 133 - 140 (RA 1938 (II), 210 - 227. BCH 1938, 317 - 322, πίν. 36, 1944 - 45, 36 - 37, 1950, 322 - 328, πίν. 39 1961, 328, εἰκ. 15, 338 - 352) καὶ ἐπισκοπεῖται ἐν GGP, 98, 103, 226, 228, 341, 353, 366, 411.

XXXIII. Ἀντίκυρα-Μεδεὼν (78). — Ἀφθονος καὶ καλῆς ποιότητος γεωμετρικὴ κεραμικὴ ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τῶν τάφων τῆς θέσεως. Συνήθη σχήματα εἶναι ἀμφορεῖς, οἶνοχόαι, σκύφοι, πυξίδες καὶ ἀρύβαλλοι. Χρονολογικῶς ἡ κεραμικὴ αὕτη καλύπτει τὴν περίοδον ἀπὸ πρωίμων μέχρις ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. ΠΑΕ 1907, 111 - 112. ΑΔ 1964 Χρον., 224, πίν. 264. Μεδέον, 65 - 75. GGP, 411.

XXXIV. Μαυρονέρι (79). — Ἐκ τῆς θέσεως προέρχεται γραπτὸς ἀμφορεὺς μέσων γεωμετρικῶν χρόνων τοῦ Μουσείου Χαιρωνείας. GGP, 411, πίν. 43 ε.

XXXV. Όρχομενὸς (81). — Όμὰς ἐξ γεωμετρικῶν ἀγγείων, περιλαμβάνουσα δύο σκύφους, μόνωτον κύπελλον, κἀνθαρον, οἶνοχόην καὶ πυξίδα, ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. GGP, 197 - 199, 411, πίν. 42 a-f.

XXXVI. Βρανέξι-Ἀγίος Δημήτριος (82). — Εἴκοσι περίπου ἀγγεῖα πρωίμων καὶ μέσων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως. Μεταξὺ τούτων περιλαμβάνονται ἀμφορεῖς, σκύφοι, πρόχοι, οἶνοχόαι, πυξίδες καὶ ἀρύβαλλοι. GGP, 197 - 199. GG, 86.

XXXVII. Π τ ῶ ο ν (84). — Ἐξ ἑνὸς μεγάλου ἀριθμοῦ γεωμετρικῶν ὀστράκων εὐρεθέντων εἰς τὴν θέσιν τριάκοντα περίπου ὄστρακα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν περιγραφῇ ἐκτενέστερον. J. Ducat, *Kouroi du Ptoion*, 49 - 56, πίν. IV - X.

XXXVIII. Ῥ ι τ σ ῶ ν α (85). — Ἐννέα ἀγγεῖα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων παρέσχον οἱ δύο γεωμετρικοὶ τάφοι τῆς θέσεως. Τέσσαρα τούτων, ἤτοι μία τριφυλλόστομος οἶνοχόη καὶ τρία κύπελλα, προέρχονται ἐκ τοῦ τάφου 1 (JHS 1910, 341 - 342, εἰκ. 5) καὶ ἕτερα πέντε, ἤτοι τρεῖς πρόχοι, ἓν καλαθόσχημον καὶ ἕτερον σφαιρικὸν ἀγγεῖον, προέρχονται ἐκ τοῦ τάφου 134. Rhitsona, 17, 88, πίν. 3. GGP, 200, 411.

XXXIX. Α ὕ λ ι ς (86). — Ἄφθονα ὄστρακα μεγάλων ἀγγείων, ἀμφορέων καὶ ἄλλων σχημάτων, τῶν τελευταίων γεωμετρικῶν χρόνων, ἀναφέρονται ἐκ τῆς θέσεως χωρὶς νὰ περιγράφονται ἢ εἰκονίζονται. ΠΑΕ 1959, 28 - 29. BCH 1960, 762.

XL. Πα ρ α λ ί μ ν η (87). — Τὰ ἐπόμενα κεραμικὰ εὐρήματα ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Περισσότερα τῶν εἴκοσι γεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ ἄφθονα ὄστρακα ἐκ τοῦ τύμβου εἰς τὴν θέσιν Καμηλόβρυση. Μεταξὺ τῶν ἀγγείων τούτων περιλαμβάνεται κρατηρόσχημον ἀγγεῖον κοσμούμενον διὰ παραστάσεων ὀπλιτῶν καὶ ἱππέων εἰς χωριστάς μετόπας, δύο πυξίδες, τὰ καλύμματα τῶν ὁποίων φέρουν λαβὰς ἐκ τριῶν πλαστικῶν ἱππῶν ἐκάστη, τέσσαρες γραπτοὶ σκύφοι, μία τριφυλλόστομος οἶνοχόη, ἑνδεκα μόνωτα ἀκόσμητα ποτήρια, τεφρόχρους ἀρυτήρ καὶ ἄλλα μὴ κατονομαζόμενα ἀγγεῖα. Ὅστρακά τινα ἐκ τῶν ἀφθόνων συλλεγέντων ἐκ τοῦ τύμβου εἶχον κοσμηθῇ διὰ παραστάσεων πτηνῶν καὶ ζώων. ΑΔ 1966 Χρον., 201, πίν. 205 γ - 206, 1971 Χρον., 217, πίν. 188.

(2) Ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τοῦ νεκροταφείου παρὰ τὸν δυτικὸν μυχὸν τῆς Παραλίμνης ἀναφέρεται σκύφος εὐρεθεὶς ἐντὸς τοῦ ναοσχήμου οἰκοδομήματος (ΑΑΑ 1971, 326) καὶ ἄλλα ἀγγεῖα ἐκ τοῦ νεκροταφείου, τινὰ τῶν ὁποίων ἐκ μυκηναϊκῶν τάφων, συντόμως μνημονεύόμενα. ΑΔ 1973 Χρον., 266.

XLI. Ἀ γ ὁ ρ ι α ν η (88). — Ταφικοὶ πίθοι καὶ «ἐλαχίστη» κεραμικὴ μνημονεύονται ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1973 Χρον., 272.

XLII. Ἀλῖα ρτος (89). — Ὀλίγα γεωμετρικά ὄστρακα ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ ἀρχαιοτέρου ναοῦ ὑπὸ τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς. BSA 1931 - 32, 184, 190, εἰκ. 6 G, πίν. 37 ἀριθ. 2.

XLIII. Ὑπατον (90). — Τρία ἀγγεῖα, ἥτοι δύο μόνωτα ποτήρια καὶ κανθαρόσχημος σκύφος, φέροντα γραπτὴν γραμμικὴν κόσμησιν, καὶ πλῆθος γεωμετρικῶν ὀστράκων ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1970 Χρον., 226 - 227. BCH 1972, 704.

XLIV. Θῆβαι (92). — Ἡ γνωστὴ γεωμετρικὴ κεραμικὴ τῆς θέσεως ἀνήκει εἰς τοὺς ὑστέρους γεωμετρικοὺς χρόνους κατὰ πλεονασμὸν καὶ προέρχεται, πλὴν ὀλίγων ὀστράκων, ἐκ τοῦ Ἰσμηνίου (ΑΔ 1917, 68 - 69, εἰκ. 56 - 57) καὶ τοῦ Καβειρίου (Kabirenheiligtum I, 81 - 82, πίν. 38 ἀριθ. 1 - 2) ἢ ἐκ λαθραίων κυρίως ἀνασκαφῶν καὶ εὐρίσκεται εἰς ξένα Μουσεῖα. JdI 1888, 247 - 249. AE 1892, 219 πίν. 10. GGP, 201 - 205. GG, 201 - 202. ΑΔ 1966 Χρον., 197 - 198, 1967 Χρον., 236, 1971 Χρον., 211 - 213. AE 1976 Χρον., 13 - 17.

XLV. Κήρινθος (103). — Γεωμετρικά ὄστρακα ἐξ ἀνασκαφῶν (ΑΑΑ 1975, 36 εἰκ. 5) καὶ ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους (BSA 1957, 2 ὑποσημ. 8, 1966, 43 - 44 ἀριθ. 13 - 14 ὑποσημ. 37. GGP, 412) ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

XLVI. Λίμνη (104). — Ἀκόσμητος γεωμετρικὴ πρόχους ἐκ τῆς θέσεως εὐρίσκεται ἐν τῷ κοινοτικῷ καταστήματι τῆς Λίμνης ἐπιφανειακά δὲ ὄστρακα κοσμούμενα δι' ὁμάδων κατακορύφων γραμμῶν περιλαμβάνονται εἰς τὴν Συλλογὴν τῆς ἐν Ἀθήναις Βρετανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς. BSA 1966, 49 ὑποσημ. 51 - 52. GGP, 412.

XLVII. Αὐλωνάριον (106). — Δύο ἀγγεῖα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, σκύφος μὲ μαστοειδῆ ἀπόφυσιν ὑπὸ τὸ χεῖλος καὶ μόνωτον γραπτὸν κύπελλον διασφῶζον ἴχνη τῆς κοσμήσεώς του, καθὼς καὶ μὴ περιγραφόμενα ὄστρακα ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΠΑΕ 1941 - 44, 29, 39 εἰκ. 9. BSA 1966, 72 - 73. GGP, 411.

XLVIII. Θεολόγος (107). — Ἑπτὰ ἀγγεῖα πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1960 Χρον., 152, πίν. 133 δ. GGP, 152, 412.

XLIX. Χαλκίς (108). — Μία ὑστερογεωμετρικὴ γραπτὴ ὕδρία ἐκ τάφου (ΑΑΑ 1969, 27 - 28 εἰκ. 6 - 7) καὶ ὄστρακα ἐκ διαφόρων περιοχῶν

τῆς συγχρόνου πόλεως εἶναι τὰ μέχρι σήμερον (1980) γνωστὰ γεωμετρικὰ κεραμικὰ δεδομένα ἐκ τῆς θέσεως. BSA 1952, 51, 76, 1957, 1 - 14, 1966, 57 - 60. ΑΔ 1960 Χρον., 150 - 151, 1968 Χρον., 232 - 234, 1971 Χρον., 250 - 252, 1972 Χρον., 340. GGP, 368, 412. GG, (index). Bull. Inst. Cl. Stud. Univ. London 1971, 1 - 9.

Λ. Λευκαντί (110). — Ἡ κεραμικὴ τῆς θέσεως περιλαμβάνουσα πολυάριθμα εὐρήματα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ περὶ τὰ 359 ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων καὶ πυρῶν παρουσιάζεται ὡς ἐξέλιξις τῆς πρωτογεωμετρικῆς καὶ αἱ ἀρχαιότεραι φάσεις τῆς ἀρχομένης καὶ μέσης γεωμετρικῆς περιόδου περιγράφονται ὡς ὑποπρωτογεωμετρικὴ I, II καὶ III κεραμικὴ, μεθ' ἧς ἀκολουθεῖ ἡ ὑστέρα γεωμετρικὴ κεραμικὴ. Σχήματα καὶ κόσμησις τῶν ἀγγείων ἔχουν περιγραφῇ, εἰκονισθῇ καὶ ὑπομνηματισθῇ ἐν Lefkandi I, 27 - 79, 281 - 354 μετὰ τῶν λοιπῶν κεραμικῶν δεδομένων τῆς θέσεως. GGP, 164, 167, 189 - 195. GG, (index).

ΛΙ. Ἐρετρία (111). — Γεωμετρικὴ κεραμικὴ μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχει ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ ναοῦ τοῦ Δαφνηφόρου Ἀπόλλωνος (BSA 1952, 1 - 20, πίν. 1 - 3, 1957, 14 - 15. ΠΑΕ 1952, 159 - 161, 1955, 127. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 155, 1965 Χρον., 285 - 287, πίν. 336 - 337. AAA 1970, 316 - 317) καὶ ἐκ τῶν δύο νεκροταφείων τῆς πόλεως, παρὰ τὴν θάλασσαν (ΑΕ 1903, 1 - 38. BSA 1952, 1 - 20) καὶ παρὰ τὴν δυτικὴν πύλην τοῦ τείχους (Ant. Kunst 1966, 108 - 124, 1957, 130 - 135, 1968, 99 - 101. Eretria III, πίν. 14 - 16. Eretria V, 13 - 38). Τὰ σημαντικώτερα δεδομένα ἐπισκοποῦνται μετὰ τῆς λοιπῆς κεραμικῆς τῆς Εὐβοίας καὶ τῶν Κυκλάδων ἐν GGP, 164 - 196, 368 - 370. GG, 87 - 92, 192 - 195, 221 - 243. Νέαι ὁμάδες τέλους κεραμικῶν εὐρημάτων ἀπεκαλύφθησαν τὰ ἔτη 1973 καὶ 1977. ΑΕ 1975, 206 - 229, 1977, 128 - 163.

ΛΙΙ. Μαρθῶν (113). — Ἡ γεωμετρικὴ κεραμικὴ ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως (εἰκ. 15 : 21) περιγράφεται ἐν ΠΑΕ 1934, 35 - 38, 1939, 27 - 36 καὶ ἐπισκοπεῖται μετὰ τῆς λοιπῆς κεραμικῆς τῆς Ἀττικῆς ἐν GGP, 13 - 21, 402.

ΛΙΙΙ. Μερίδι (115). — Ἐκ τῆς θέσεως εἶναι γνωστὰ δύο γεωμετρικὰ ἀγγεῖα, μία πυξὶς μέσων γεωμετρικῶν χρόνων ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Χαϊδελεβέργης (CVA Heidelberg 3, 39 - 40, πίν. 103 ἀριθ. 7) καὶ πρόχους ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Βερολίνου. D. Ohly. Griech. Goldbl., πίν. 24. GGP, 402.

LIV. Ἑλευσίς (116). — Τὰ πολυάριθμα κεραμικά δεδομένα τῆς θέσεως ἔχουν περιγραφῇ ἐν ΑΕ 1889, 171 - 187, 1895, 169 - 174, 1898, 76 - 122, 1912, 31 - 39. CVA Athènes 1, 4 - 7, πίν. 3 - 6 (ἐβδομήκοντα ἐν ἀγγεῖα ἐκ τοῦ τάφου τῆς Ἰσιδος), Γ. Μυλωνᾶς, Τὸ Δυτ. Νεκρ. τῆς Ἑλευσ., τεύχ. Β', 264 - 269. ΑΔ 1967 Χρον., 122 καὶ ἐπισκοποῦνται συνοπτικῶς μετὰ τῆς λοιπῆς κεραμικῆς τῆς Ἀττικῆς ἐν GGP, 10 - 51.

LV. Περachώρα (117). — Ἡ κεραμικὴ τῆς θέσεως περιγράφεται ἐν Perachora I, 53 - 69, πίν. 11 - 16 καὶ Perachora II, 4 - 132 ἐπισκοπεῖται δὲ συνοπτικῶς ἐν GGP, 98, 352 - 353.

LVI. Μέγαρα (118). — Τρία ἀγγεῖα, γραπτὴ οἰνοχόη πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν (Corinth VII (I), 12, 16, 19, 21, 24, πίν. 11), γραπτὸς κύαθος (ΠΑΕ 1934, 55 - 56, εἰκ. 15) καὶ ἀβαφῆς οἰνοχόη (ΑΔ 1970 Χρον., 101) ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων (GGP, 353, 404) ὡς καὶ μὴ περιγραφόμενα ὄστρακα (ΑΜ 1904. 94. ΠΑΕ 1954, 52) εἶναι τὰ μέχρι σήμερον γνωστὰ γεωμετρικὰ κεραμικά δεδομένα ἐκ Μεγάρων.

LVII. Ἄγιοι Θεόδωροι (119). — Πεντήκοντα τρία ἀγγεῖα, ἐξ ὧν τὰ 50 ἀκέραια καὶ τὰ 3 ἐλλιπῆ, ἔχουν περισυλλεγῇ ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 52 - 53. GGP, 95, 404.

LVIII. Κηφισσιὰ (120). — Ἐν ἀγγεῖον ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων τοῦ Μουσείου τοῦ Βερολίνου ἀναφέρεται ὅτι προέρχεται ἐκ Κηφισσιᾶς. K.A. Neugebauer, Führer durch Antiquarium, II Vasen, 8, F 47. GGP, 402.

LIX. Κουκουβάουνες (121). — Εὐρυπύθμενος πρόχους ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, κοσμουμένη διὰ δικτυωτῶν τριγώνων ἐπὶ τῶν ὧμων, τοῦ Μουσείου τῆς Χαϊδελβέργης ἀναφέρεται ὅτι προέρχεται ἐκ τῆς θέσεως. CVA Heidelberg 3, 45, πίν. 109 ἀριθ. 7. GGP, 402.

LX. Ντράφι (122). — Γραπτὸς ταφικὸς ἀμφορεὺς ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, κοσμουμένος διὰ παραστάσεως ἵππου ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ καὶ ὀριζοντίων ταινιῶν βαφῆς κατὰ τὸν κορμόν, ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. BCH 1958, 681 εἰκ. 24. GGP, 401.

LXI. Ἀγία Παρασκευὴ (123). — Γραπτὴ ὑστερογεωμετρικὴ πρόχους τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν μνημονεύεται ὅτι προέρχεται ἐκ τῆς θέσεως. GGP, 401, πίν. 12 d.

LXII. Ἀθῆναι (124). — Ἐκ τῶν πολυαρίθμων γεωμετρικῶν κεραμικῶν δεδομένων τῶν Ἀθηνῶν (εἰκ. 13 - 16) δύνανται νὰ μνημονευθοῦν αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες ὡς αἱ πλέον ἀντιπροσωπευτικάί.

(1) Πολυάριθμα γεωμετρικά ὄστρακα ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, χρονολογούμενα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς μέχρι τοῦ τέλους τῶν γεωμετρικῶν χρόνων. B. Graef - E. Langlotz κ.ἀ., *Akropolis Vasen I*, 23 - 34, πίν. 8 - 11.

(2) Πολυάριθμα κεραμικά δεδομένα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀγορᾶς, προερχόμενα ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς γεωμετρικῆς ἐλλειψοειδοῦς κατασκευῆς (*Hesperia* 1933, 551 - 567) καὶ ἐκ φρεάτων (*Hesperia* 1961, 93 - 146. *Agora VIII*, σποράδην), ὡς καὶ ἐκ στρωμάτων κατοικήσεως ἐκ διαφόρων σημείων τῆς συγχρόνου πόλεως, μνημονευθέντων μετὰ τῶν σχετικῶν παραπομπῶν κατὰ τὴν περιγραφὴν τῆς θέσεως εἰς τὸν κατάλογον τῆς ΥΕ III Γ κατοικήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου.

(3) Ἐπαρκῶς γνωστὰ ὁμάδες ταφικῶν κεραμικῶν δεδομένων προερχόμεναι ἐκ τῶν νεκροταφείων τοῦ Διπύλου (*AM* 1893, 101 - 156. *AA* 1963, 642 - 665. *CVA Louvre* 11, 3 - 20, πίν. 1 - 16. *CVA Athènes* 1, 7 - 8, πίν. 7), καὶ τοῦ Κεραμικοῦ (*Kerameikos V* (1), 43 - 183. *AA* 1964, 145 - 179. *AM* 1966, 1 - 35, 1974, 125) καὶ ἐν μέρει ἐκ τοῦ Ἀρείου Πάγου (*CVA Athènes* 1, 3 - 4, πίν. 1 - 2. *Hesperia* 1974, 325 - 390), ἐκ τῆς Ἀγορᾶς (*Hesperia* 1939 *Suppl. II*. *Hesperia* 1960, 402 - 416. *Agora VIII*, σποράδην) καὶ ἐκ τῶν Λιοσίων (*CVA Kopenhagen*, 51 - 52, πίν. 70 ἀριθ. 2 - 8, 10).

(4) Ὅμας ἀνεπαρκῶς γνωστῶν ταφικῶν κεραμικῶν δεδομένων προερχομένων ἐκ τῶν ὑπολειπομένων ὑπερδιακοσίων γνωστῶν γεωμετρικῶν τάφων ἐκ διαφόρων σημείων τῆς συγχρόνου πόλεως, αἱ περὶ τῶν ὁποίων πληροφορίαι εἰς τὰς σχετικὰς ἀνακοινώσεις τῆς εὐρέσεώς των ποικίλλουν ἀπὸ ἀπλῆς μνείας μέχρι λεπτομεροῦς περιγραφῆς, αἱ δὲ παραπομπαὶ εἰς τὰς ἀντιστοιχοὺς δημοσιεύσεις ἔχουν παρατεθῆ κατὰ τὴν περιγραφὴν τῶν γεωμετρικῶν τάφων καὶ δὲν ἐκρίθη σκόπιμον νὰ ἐπαναληφθοῦν καὶ ἐνταῦθα (*IV B*, *XLVII*, 1 - 25, 28 - 36, 39 ἀνωτέρω).

Τὸ σύνολον τῶν μέχρι τοῦ 1968 γνωσθέντων κεραμικῶν εὐρημάτων τῶν Ἀθηνῶν ἐπισκοπεῖται μετὰ τῆς λοιπῆς γεωμετρικῆς κεραμικῆς τῆς Ἀττικῆς ἐν *GGP*, 8 - 90, 348 - 351, 399 - 401. *GG*, (index : Athens).

LXIII. Ὑμηττός (125). — Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς κεραμικῆς ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ὁμβρίου Διός, περιλαμβανομένων καὶ πολλῶν ἐνεπιγράφων ὀστράκων, ἀνήκει εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. *AJA* 1934, 10 - 28. *Sanct. of Zeus*, 11 - 76. *GGP*, 402.

LXIV. Αἰγάλεως (126). — Μία οἰνοχόη ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων καὶ ὄστρακα ἄλλων ἀγγείων ἔχουν γνωσθῇ ἐκ τῆς θέσεως. ΑΔ 1964 Χρον., 70.

LXV. Σπάτα (127). — Τριάκοντα ἐξ ἀγγεῖα καὶ ὄστρακα ἄλλων, τῶν ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, προέρχονται ἐκ τῶν 4 τάφων τῆς θέσεως. ΑΔ 1920 - 21 Παράρτ., 133 - 138. GGP, 47, 83, 403.

LXVI. Πειραιεύς (128). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Κοκκινιάς προέρχονται περισσότερα τῶν 50 ἀγγεῖα μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. ΠΑΕ 1951, 121 - 122. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 43. GGP, 16, 21, 83, 403.

LXVII. Φάληρον (129). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται πολυάριθμα ἀγγεῖα καὶ ὄστρακα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. ΑΕ 1911, 246 - 251. ΑΔ 1916, 13 - 64. CVA Kopenhagen 2, 53, πίν. 71 ἀριθ. 5. GGP, 32, 84, 403.

LXVIII. Τράχωνες (130). — Πολυάριθμα ὑστερογεωμετρικά ἀγγεῖα καὶ ὄστρακα ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως ἔχουν περιγραφῇ λεπτομερῶς ἐν ΑΜ 1973, 9 - 52, πίν. 16 - 52. GGP, 403.

LXIX. Βραυρῶν (131). — Ὅστρακα δύο ἀμφορέων ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἐκ λαθραίας ἀνασκαφῆς. ΠΑΕ 1957, 45.

LXX. Κορωπὶ (132). — Ὑστερογεωμετρικὸς γραπτὸς ἀμφορεὺς μετὰ πλαστικῶν ὄφρων ἐπὶ τοῦ χεῖλους, τῶν λαβῶν καὶ τοῦ λαιμοῦ. BSA 1951, 45 - 46.

LXXI. Ἐλληνικὸν (134). — Ἐν ἀγγεῖον ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. GGP, 402.

LXXII. Μαρκόπουλον (135). — Πολυάριθμα ἀγγεῖα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως. ΑΔ 1970 Χρον., 127 - 129, πίν. 96 - 98, 1971 Χρον., 38, 39 - 40, πίν. 46 β-γ. GGP, 16, 402.

LXXIII. Γλυφάδα (136). — Πυξίς ὑστερογεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τοῦ δρόμου τοῦ ΥΕ III θαλαμοειδοῦς τάφου Δ. ΠΑΕ 1955, 96, πίν. 28 ε. GGP, 401.

LXXIV. Βάρη (137). — Πέντε ἀγγεῖα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων καὶ ὄστρακα ἄλλων ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως. ΑΔ 1965 Χρον., 112 - 114, πίν. 75 - 79.

LXXV. Κακὴ Θάλασσα (138). — Ἀμφορεὺς καὶ πῶμα ἀγγείου ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. ΑΑ 1963, 464 - 468. GGP, 402.

LXXVI. Βουλιαγμένη (139). — Τρία ἀγγεῖα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, εἰς Μουσεῖα τῆς Εὐρώπης, εἶναι γνωστὰ ἐκ τῆς θέσεως. CVA Mainz 1, 16 - 17, πίν. 5 - 6. CVA Heidelberg 3, 42 - 43, πίν. 107 ἀριθ. 1. GGP, 59, 403.

LXXVII. Κερατέα (140). — Μία ὑστερογεωμετρικὴ κοτύλη εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Ὁξφόρδης. GGP, 87, 402, πίν. 15 h.

LXXVIII. Θορικὸς (141). — Κεραμικὴ τῶν μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχει ἔλθει εἰς φῶς ἀπὸ τὴν θέσιν, ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ ἐκ τῶν τάφων. Hesperia 1961, 299 - 304. Thorikos I, 81 - 86. Thorikos II, 26 - 34. Thorikos III, 16 - 18, 31 - 49. Thorikos IV, 71 - 109. GGP, 16, 83 - 84, 403.

LXXIX. Ἀνάβυσσος (142). — Αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες ἀγγείων ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Περισσότερα τῶν 100 ἀγγεῖα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τῶν τάφων τῶν ἀνασκαφέντων τὸ ἔτος 1911. ΠΑΕ 1911, 115 - 127.

(2) Πλῆθος ἀγγείων καλυπτόντων ὁλόκληρον τὸν 8ον π.Χ. αἰῶνα συνελέγησαν ἐκ τῶν τάφων τῶν ἀνασκαφέντων εἰς τὴν θέσιν Ἅγιος Παντελεήμων τὸ ἔτος 1965. ΑΔ 1966 Χρον., 97 - 98.

(3) Τριφυλλόστομος οἰνοχόη ἐκ τοῦ τάφου IX εἰς τὴν θέσιν Καταφύγι ἢ Καταφύκι. ΑΔ 1970 Χρον., 149.

(4) Κεραμικὴ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ ἔτους 1973. ΑΔ 1973 - 74 Χρον., 108 - 110. JHS 1980 AR, 15 - 16 εἰκ. 28 - 29.

LXXX. Λαύριον (143). — Τρία ἀγγεῖα, πυξίς καὶ δύο μικροσκοπικαὶ πρόχοι, ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων τοῦ Μουσείου τῆς Χαϊδελεβέργης προέρχονται ἀπὸ τὴν θέσιν. CVA Heidelberg 3, 41, 47, πίν. 104 ἀριθ. 2, πίν. 105 ἀριθ. 1 - 3, πίν. 111 ἀριθ. 5 - 7. GGP, 402.

LXXXI. Δίολκος (144). — Ὅστρακα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἐξ ἐπιχώσεως καὶ ἐκ τοῦ γεωμετρικοῦ τάφου παρὰ τὸν δίολκον. AM 1956, 53, 57.

LXXXII. Ἴσθμία (145). — Πινάκιον καὶ τρία ὄστρακα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων (Hesperia 1958, 29 ἀριθ. 15 - 18, πίν. 12 εἰκ. c, g-j) καὶ δύο μόνωτα ὑπογεωμετρικὰ κύπελλα. Hesperia 1958, 29 - 30, πίν. 13, εἰκ. a, a-b. GGP, 405.

LXXXIII. Παλαιὰ Κόρινθος (146). — Αἱ σπουδαιότεραι ὁμάδες γεωμετρικῆς κεραμικῆς ἐκ τῆς θέσεως εἶναι αἱ ἐπόμεναι.

(1) Κεραμική προερχομένη ἐκ φρεάτων καὶ στρωμάτων κατοικήσεως. Corinth VII (I), 35 - 41. Hesperia 1948, 208 - 214, 1949, 153 - 154, 1951, 293 - 294. BCH 1976, 597.

(2) Περί τὰ 77 ἀγγεῖα ὅλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, ἐκ τάφων κυρίως τῆς περιοχῆς τῆς ἀγορᾶς ἢ ἄλλων τόπων, περιγραφόμενα ἐν Corinth VII (I), 9 - 32, ἀριθ. 20 - 97, πίν. 2 - 14.

(3) Περί τὰ 45 ἀγγεῖα ἐκ τοῦ Βορείου Νεκροταφείου περιγραφόμενα ἐν Corinth XIII, 21 - 49, πίν. 6 - 11.

(4) Περί τὰ 31 ἀγγεῖα ἐκ τάφων τῆς περιοχῆς τοῦ Κεραμικοῦ Ἑργαστηρίου. Corinth XV (I), 6 - 11.

(5) Τρία ἀγγεῖα ἐκ τοῦ τάφου εἰς τὴν θέσιν Μαυροσπηλιές. Hesperia 1964, 89 - 91.

Τὸ σύνολον τῆς γεωμετρικῆς κεραμικῆς τῆς περιοχῆς ἐπισκοπεῖται ἐν GGP, 91 - 104, 404.

LXXXIV. Γαλατάκι-Σολύγεια (147). — Χίλια περίπου μικρὰ ἀγγεῖα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων καὶ πρωτοκορινθιακά, λατρευτικοῦ χαρακτήρος, προέρχονται ἐκ τοῦ ἀποθέτου τοῦ ἱεροῦ. ΠΑΕ 1958, 135 - 136, πίν. III β.

LXXXV. Νεμέα (148). — Ὀλίγα γεωμετρικὰ ὄστρακα, ἐν τῶν ὁποίων μὲ παραστάσεις ἵππων. Hesperia 1976, 178 - 180, πίν. 31 d.

LXXXVI. Χιλιομόδιον (149). — Πέντε γεωμετρικὰ ἀγγεῖα μνημονεύονται ἀπὸ τὴν θέσιν χωρὶς νὰ περιγράφωνται ἢ νὰ εἰκονίζωνται. ΑΔ 1970 Χρον., 159 - 160.

LXXXVII. Ζυγουριές (150). — Δύο ἀγγεῖα, σκυφοειδῆς κρατὴρ καὶ πρόχους, πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τοῦ τάφου τῆς θέσεως. Zygouries, 174 - 176. GGP, 92, 405.

LXXXVIII. Ἀθήκια-Τενέα (151). — Δέκα περίπου ἀγγεῖα μέσων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῶν τριῶν τάφων τῆς θέσεως.

Corinth VII (I), 19 - 20. AJA 1957, 169 - 172. Hesperia 1964, 91 - 93. GGP, 94, 404.

LXXXIX. Ἅγιος Βασίλειος - Κλεωναὶ (152). — Περισσότερα τῶν 20 ἀκόσμητα, μονόχρωμα ἢ γραπτὰ ἀγγεῖα πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τῆς θέσεως εὐρίσκονται ἐν τῷ Μουσεῖῳ Ναυπλίου καὶ ἐν-νέα τούτων περιγράφονται ἐν AIARS 1970 (Op. Ath. 10), 48 - 52.

XC. Κλένια (153). — Δώδεκα ἀγγεῖα μέσων γεωμετρικῶν χρόνων, τὰ δέκα τῶν ὁποίων εὐρέθησαν ἐντὸς τῆς σαρκοφάγου καὶ τὰ δύο παρ' αὐτήν, ἀναφέρονται ἀπὸ τὴν θέσιν. AJA 1955, 125 - 128. GGP, 94, 405.

XCI. Μυκῆναι (154). — Αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες γεωμετρικῆς κεραμικῆς ἔχουν ἔλθει κατὰ καιροὺς εἰς φῶς ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Γεωμετρικὰ κεραμικὰ εὐρήματα ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ Schliemann, Mycenae, εἰκ. 68, 157 - 158, 192 - 195, 197 - 201, 203 - 204.

(2) Τρία γεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἐκ τοῦ ἐρευνηθέντος τὸ ἔτος 1893 ὑπὸ τοῦ Στάη τάφου. Tiryns I, 134, 136.

(3) Κεραμικὰ εὐρήματα ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα ἑλληνικῶν ἀνασκαφῶν εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Μυκηνῶν. AE 1912, 127 - 141. ΠΑΕ 1952, 470, 1954, 268 - 269.

(4) Κεραμικὰ εὐρήματα τῶν Ἀγγλικῶν ἀνασκαφῶν. BSA 1921 - 23, 502 (καὶ index), 1953, 34 - 41, 1954, 260 - 266, 1955, 241 - 247, 1956, 128 - 129, 1973, 87 - 91.

Συνολικὴ ἐπισκόπησις τῶν γεωμετρικῶν κεραμικῶν δεδομένων τῆς θέσεως ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς ὑπολοίπου Ἀργολίδος ἐπιχειρεῖται ἐν CGA καὶ GGP, 114 - 147, 406.

XCII. Μερμπάτι (155). — Τριάκοντα ἑξ ἀγγεῖα μέσων γεωμετρικῶν χρόνων, ἐκ τῆς ταφῆς ἐντὸς τοῦ YE III A : 2 θαλαμοειδοῦς τάφου III, εἶναι τὰ μόνα μέχρι σήμερον γνωστὰ γεωμετρικὰ κεραμικὰ δεδομένα ἐκ τῆς θέσεως. Berbati, 88 - 90. GGP, 118, 405.

XCIII. Μοναστηράκι (157). — Πυξίς ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων εἶναι γνωστὴ ἐκ τῆς θέσεως. CGA, 13 ὑπόσημ. 10, 229 - 230, πίν. 81. GGP, 13, 406.

XCIV. Ἡραῖον - Πρόσυμνα (158). — Τὰ ἐπόμενα κεραμικὰ δεδομένα εἶναι γνωστὰ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Πολυάριθμα ὄστρακα γεωμετρικῶν ἀγγείων εὑρεθέντα κατὰ τὰς παλαιότερας Ἀμερικανικὰς ἀνασκαφάς. Argive Heraeum II, 101 - 142, πίν. 56 - 60.

(2) Δύο ἀγγεῖα προερχόμενα ἐκ τάφου μνημονεύονται χωρὶς νὰ περιγράφονται ἢ εἰκονίζονται. AJA 1925, 427.

(3) Όμάς κεραμικῶν εὐρημάτων ἐκ τῶν ἐπαναχρησιμοποιηθέντων κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους ΥΕ ΙΙΙ θαλαμοειδῶν τάφων. AE 1937, 383 - 390.

(4) Κεραμικὴ ἐκ διαφόρων τοποθεσιῶν τοῦ Ἡραίου τοῦ Ἄργους περιγραφομένη ἐν AJA 1939, 423 - 427, 437, 442 - 443.

Τὰ κεραμικὰ εὐρήματα τῆς θέσεως ἀνήκουν εἰς μέσους καὶ ὑστέρους γεωμετρικοὺς χρόνους. GGP, 112 - 147, 406.

XCV. Μιδέα (159). — Ἐκ τῆς θέσεως εἶναι γνωστὰ ἐν πρώιμον γεωμετρικὸν ἀγγεῖον, προερχόμενον ἐκ τοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου ΙΙ, καὶ πολυάριθμα γεωμετρικὰ ὄστρακα ἐκ τοποθεσίας ΒΔ τοῦ χωρίου Δενδρά. AIARS 1962 (Op. Ath. 4), 87 - 102. GGP, 125, 406.

XCVI. Κουρτάκι (161). — Μέγας ἀριθμὸς ἀγγείων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἀναφέρεται ὅτι συνελέγη ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΔ 1970 Χρον., 156.

XCVII. Ἄργος (162). — Αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες γεωμετρικῆς κεραμικῆς ἔχουν γνωσθῇ ἐξ Ἄργους.

(1) Όμάς κεραμικῶν εὐρημάτων ἐκ τῆς Λαρίσης καὶ τῆς Ἀσπίδος, περιγραφομένη ἐν BCH 1953, 90 - 104, πλουτισθεῖσα δὲ διὰ νέων εὐρημάτων περιλαμβανόντων περισσότερα τῶν 300 μικρὰ ἀναθηματικά ἀγγεῖα ἐξ ἀποθέτου ἐπὶ τῆς Λαρίσης συντόμως μνημονευόμενα ἐν BCH 1955, 314.

(2) Τὰ κεραμικὰ εὐρήματα τῶν Γαλλικῶν ἀνασκαφῶν μέχρι τοῦ ἔτους 1963 εἶναι ἡ πλεόν πολυάριθμος καὶ καλλίτερον γνωστὴ ὁμάς κεραμικῶν δεδομένων διὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους τοῦ Ἄργους. CGA.

(3) Νεώτερα ἀξιόλογα εὐρήματα τῶν Γαλλικῶν ἀνασκαφῶν περιγράφονται ἐν BCH 1972, 229 - 251.

(4) Ἡ ὁμάς τῶν πολυαρίθμων εὐρημάτων, κυρίως ἐκ τάφων, τῶν ἐλληνικῶν ἀνασκαφῶν δὲν ἔχει ἐπαρκῶς περιγραφῇ. Τὰ σχετικὰ εὐρήματα μνημονεύονται συντόμως, ἐνίοτε χωρὶς νὰ περιγράφονται ἢ εἰκονίζονται, κατὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς εὐρέσεως τῶν τάφων, αἱ δὲ σχετικαὶ παραπομπαὶ ἔχουν παρατεθῇ κατὰ τὴν περιγραφὴν τῶν τάφων ἀνωτέρω καὶ δὲν ἐκρίθη σκόπιμον νὰ ἐπαναληφθοῦν αὗται καὶ ἐνταῦθα.

Τὸ σύνολον τοῦ μέχρι τοῦ 1968 περίπου γνωσθέντος κεραμικοῦ ὕλικου τῶν γεωμετρικῶν χρόνων τῆς Ἀργολίδος ἐπισκοπεῖται ἐν GGP, 112 - 147.

XCVIII. Ἀμοριανὸς (163). — Δύο ἀγγεῖα, ἀμφορεὺς καὶ δῖωτος κύαθος ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τῆς θέσεως, περιγράφονται ἐν ΑἰARS 1971 (Op. Ath. 10), 41 - 42. CGA, 120, 190, 333 ὑποσημ. 8. GGP, 405.

XCIX. Κεφαλάρι (164). — Γραπτὸς γεωμετρικὸς πίθος κοσμοῦμενος διὰ μαιάνδρων καὶ παραστάσεων πτηνῶν. ΑΔ 1967 Χρον., 182.

C. Τίρυνς (165). — Αἱ ἐπόμεναι ομάδες κεραμικῶν εὐρημάτων ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Κεραμικὰ εὐρήματα ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς ἀνασκαφῶν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως. Schliemann, Tiryns, 84 - 96. AM 1913, 329 - 330. Tiryns V, 64, 93 - 94.

(2) Κεραμικὴ ἐκ τάφων τῶν παλαιότερων ἀνασκαφῶν τῶν Γερμανῶν. Tiryns I, 135 - 164.

(3) Κεραμικὰ εὐρήματα ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Βερδελεῆ ἀνασκαφέντων τάφων παρὰ τὰς Φυλακὰς τῆς Τίρυνθος. AM 1963, 1 - 62.

(4) Κεραμικὰ εὐρήματα ἄλλων ἑλληνικῶν ἀνασκαφῶν εἰς τὴν θέσιν, μνημονευθεισῶν μετὰ τῶν γεωμετρικῶν τάφων, ὅπου καὶ παρατίθενται αἱ σχετικαὶ παραπομπαί.

(5) Κεραμικὰ εὐρήματα τῶν νεωτέρων Γερμανικῶν ἀνασκαφῶν. AA 1969, 11, 1978, 455 - 457, 467 - 468. AAA 1974, 18, 21, 22 - 24.

Πᾶσαι αἱ φάσεις τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἐκπροσωποῦνται εἰς τὰ δεδομένα τῆς θέσεως. GGP, 112 - 147, 406 - 407.

CI. Τροιζήν (168). — Δύο ὑστερογεωμετρικοὶ ἀμφορεῖς καὶ τεμάχιον λαιμοῦ τρίτου ἀμφορέως προέρχονται ἐκ τάφων τῆς θέσεως. ΑΔ 1889, 144 - 145, 164, 1963 Χρον., 52. JdI 1899, 86. GGP, 141 ὑποσημ. 3, 144, 407.

CI. Λέρνα (169). — Τρία ἀγγεῖα μέσων γεωμετρικῶν χρόνων (Hesperia 1954, 7, πίν. 2 c), ὄστρακα πρωίμων γεωμετρικῶν χρόνων, εὐρεθέντα πλησίον κιβωτισχίου τάφου καὶ δύο ταφικῶν πίθων ὡς καὶ πέντε ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως. Hesperia 1956, 171 - 172, πίν. 48, 1974, 83 - 92, πίν. 13 - 14. GA, 12, 164 - 165. GGP, 118, 125, 406.

CI. Ναύπλιον (170). — Περισσότερα τῶν 15 συμπληρωθέντα ἀγγεῖα καὶ πολυάριθμα ὄστρακα χρονολογούμενα ἀπὸ πρωίμων μέχρις ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων συνελέγησαν ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως. ΠΑΕ 1953, 195, 204, 1954, 234 - 235, 239 - 241, 1955, 234. GGP, 115 - 134, 406.

CIV. Ἀσίνη (171). — Αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες κεραμικῆς ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Ὅμας κεραμικῶν εὐρημάτων, τῶν παλαιότερων Σουηδικῶν ἀνασκαφῶν, προερχομένων κυρίως ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ ἀνηκόντων εἰς τοὺς ὑστέρους γεωμετρικοὺς χρόνους. *Asine*, 312 - 330. *GGP*, 131 - 133. *AIARS* 1971 (*Op. Ath.* 10), 48.

(2) Ὅμας κεραμικῶν εὐρημάτων ἐκ τῶν παλαιότερον ἀνασκαφέντων τάφων ὑπὸ τῶν Σουηδῶν ἐπὶ τῆς ΝΑ κλιτύος τοῦ ὄρους Μπαρμπούνα, ἐξ ὧν ὁ τάφος I παρέσχε τριάκοντα περίπου ἀγγεῖα. *Asine*, 192 - 194. *AIARS* 1965 (*Op. Ath.* 6), 118 - 138, 1971 (*Op. Ath.* 10), 43 - 48. *GGP*, 125, 131, 405.

(3) Εὐρήματα ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς εἰς τὸ κτῆμα Καρμανιόλα, ΒΑ τῆς ἀκροπόλεως, προερχόμενα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τῶν τάφων ἀλλ' ἀνεπαρκῶς γνωστά. *ΑΔ* 1970 Χρον., 158, 1971 Χρον., 113 - 114.

(4) Εὐρήματα ἐκ τῶν νεωτέρων Σουηδικῶν ἀνασκαφῶν ἐπὶ τῆς ΝΑ κλιτύος τῆς Μπαρμπούνας εἰς τὰ κτήματα Λεβέντη (*Excav. Barb.* (1), 31 - 38, *Excav. Barb.* (2), 93 - 120 σποράδην) καὶ Γκογκόνα. *ΑΔ* 1972 Χρον., 232 - 233, 1973 Χρον., 156 - 157.

(5) Κεραμικὴ ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ Πυθαίου Ἀπόλλωνος ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς Μπαρμπούνας ἀνεπαρκῶς γνωστή. *Asine*, 148 - 151.

CV. Κάντια (172). — Τεμάχια γεωμετρικῶν κυανοσχήμεων κυπέλλων ὁμοιάζοντα πρὸς εὐρήματα ἐκ τάφων τῆς Ἀσίνης. *AIARS* 1965 (*Op. Ath.* 6), 132. *GGP*, 406.

CVI. Φλάμπουρα (179). — Ὑστερογεωμετρικὸς γραπτὸς κἀνθαρος μὲ γωνιώδεις λαβὰς ἐκ τάφου τῆς θέσεως εὐρίσκεται εἰς τὸ Μουσεῖον Πατρῶν. *ΑΔ* 1967 Χρον., 215 - 216, πίν. 155 β.

CVII. Πριόλιθος (182). — Μελαμβαφῆς κἀνθαρος καὶ οἰνοχόη τῶν γεωμετρικῶν μᾶλλον παρὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων. *ΑΔ* 1967 Χρον., 217, πίν. 156 δ-ε.

CVIII. Τεγέα (193). — Πολυάριθμα κεραμικὰ δεδομένα μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀλέας Ἀθηνᾶς. *BCH* 1901, 256, 1921, 394 - 423. *GGP*, 214 - 219 (σποράδην).

CIX. Ἀσέα (194). — Δύο γεωμετρικὰ ἀγγεῖα καὶ δοστρακα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῶν ἐπιφανειακῶν στρωμάτων τῆς ἀκροπόλεως. Τὸ ἐν τῶν δύο ἀγγείων ἀρχικῶς ἀνεφέρθη ὡς πρωτογεωμετρικόν. *Asea*, 112 - 113, εἰκ. 110 α-β. *GGP*, 364. *BSA* 1970, 116.

CX. Μαυρίκιον (195). — Εὐτελῆ γεωμετρικὰ ὄστρακα ὅμοια πρὸς τὰ ὄστρακα τῆς Τεγέας ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΠΑΕ 1907, 12. ΑΕ 1952, 27.

CXI. Ἀνάληψις (196). — Τεμάχια μεγάλου γεωμετρικοῦ ἀγγείου μὲ παράστασιν κενταύρου ἀνέχοντος μεγάλον κλάδον καὶ ἄλλα ὄστρακα ἔχουν εὑρεθῇ εἰς τὴν θέσιν. ΠΑΕ 1954, 273.

CXII. Σπάρτη (198). — Ἡ ὑστερογεωμετρικὴ κεραμικὴ τῆς θέσεως, ὥς καὶ τῆς λοιπῆς Λακωνίας, ἀκολουθεῖ εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν τοπικὴν κεραμικὴν χωρὶς νὰ ὑπάρχουν τοπικὰ κεραμικὰ προϊόντα τῶν μέσων γεωμετρικῶν χρόνων, οἵτινες ἐκπροσωποῦνται ἐξ ὀλίγων μόνον, εἰσηγμένων ἐξ Ἀττικῆς ἢ Ἀργολίδος, κεραμικῶν εὐρημάτων. Ὑστερογεωμετρικὴ κεραμικὴ ἀκολουθοῦσα τὴν πρωτογεωμετρικὴν εἰς τὰς ἐπιχώσεις ἔχει εὑρεθῇ ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως (BSA 1926 - 27, 49 - 57), εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ὀρθίας Ἀρτέμιδος (ΑΟ, 54 - 69. CVA Cambridge 1, 4 - 8, πίν. 3 ἀριθ. 1 - 77), εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Χαλκιοῦκος Ἀθηνᾶς (BSA 1906 - 7, 142 - 146. CVA Cambridge 1, 8 - 9, πίν. 3 ἀριθ. 96 - 110) καὶ εἰς τὸ Ἡρῶν (BSA 1905 - 6, 291 - 292). GGP, 212 - 219, 407 - 408.

CXIII. Θεράπνη (199). — Κεραμικὴ ὑστέρων γεωμετρικῶν καὶ ὑπογεωμετρικῶν χρόνων ἔφερον εἰς φῶς αἱ Ἀγγλικαὶ ἀνασκαφαὶ εἰς τὸ Μενελάϊον. BSA 1908 - 9, 113, 116. CVA Cambridge 1, 9 - 10, πίν. 3 ἀριθ. 111 - 135. GGP, 408.

CXIV. Ἀμύκλαι (200). — Κεραμικὴ τῶν γεωμετρικῶν χρόνων ἔχει κατὰ καιροὺς ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν εἰς τὴν θέσιν. ΑΕ 1892, 12, 14, πίν. 4 ἀριθ. 1 - 2. AM 1927, 49 - 53. CVA Cambridge 1, 8, πίν. 3 ἀριθ. 80 - 96. CVA Heidelberg 3, 95 - 100, πίν. 134 ἀριθ. 1 - 26. ΠΑΕ 1961, 178. GGP, 212 - 219, 407. GKG, 66 - 70.

CXV. Κουκουνάρα (205). — Δύο ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, πρόχους καὶ δίωτος σκύφος, προερχόμενα ἐκ τοῦ ΥΕ θολωτοῦ τάφου 1 τῆς Ἀκόνας, εἶναι γνωστὰ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΠΑΕ 1963, 116, πίν. 90.

CXVI. Ριζόμυλος - Νιχώρια (206). — Τὰ ἐπόμενα κεραμικὰ δεδομένα ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Πολυάριθμα γεωμετρικὰ ὄστρακα ὄλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, εὑρεθέντα εἰς τὰς αὐτὰς μὲ τὰ ἀντίστοιχα κεραμικὰ δεδομένα τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου περιοχὰς τοῦ οἰκισμοῦ καὶ συντόμως

μνημονευόμενα εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν ἀνασκαφῶν, τὰ ὅποια ταξινομοῦνται ὑπὸ τῶν ἀνασκαψάντων εἰς τρεῖς τοπικὰς κατηγορίας τῆς πρωίμου ἐποχῆς τοῦ σιδήρου, IIIα, IIIβ καὶ IV, καὶ ἐν συνεχείᾳ τῶν τριῶν μνημονευθεισῶν ἀνωτέρω πρωτογεωμετρικῶν κατηγοριῶν I - IIα, IIβ. Παραπομπαὶ διὰ τὰς θέσεις τῆς ἀνασκαφῆς ἐξ ὧν προέρχονται τὰ εὐρήματα παρετέθησαν μετὰ τῶν ἀντιστοιχῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων ἀνωτέρω (III Γ, XCVII). *Hesperia* 1975, 116.

(2) Γεωμετρικὰ ἀγγεῖα προερχόμενα ἐκ τῶν γνωστῶν τάφων τῆς θέσεως συντόμως μνημονευόμενα, χωρὶς νὰ περιγράφωνται ἢ εἰκονίζωνται εἰς τὰς σχετικὰς ἀνακοινώσεις. ΑΔ 1960 Χρον., 108, 1961 - 62 Χρον., 95, 1968 Χρον., 156. *Hesperia* 1972, 228.

CXVII. Ἐπάνω Ἑγγλιανὸς (209). — Γεωμετρικὴ κεραμικὴ ἔχει ἀναφερθῆ ἐκ πολλῶν περιοχῶν τοῦ ΥΕ ἀνακτόρου (Palace of Nestor, τόμ. I, index: Pottery, Fabrics and Wares, Geometric, τόμ. III, 6 - 7, 27, 61 - 63) τρία δὲ ἀγγεῖα ἐκ τῆς θέσεως (AJA 1957, 130, πίν. 42 εἰκ. 6. Palace of Nestor I, εἰκ. 347) μνημονεύονται ἐν GGP, 225.

CXVIII. Βολιμίδια (210). — Δέκα ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, ἐξ ὧν 7 εἶναι κορινθιακά, δύο τοπικῆς προελεύσεως καὶ ἐν λακωνικόν, προέρχονται ἐκ τοῦ ΥΕ θαλαμοειδοῦς τάφου 5, ὅστρακα δὲ ἄλλων γεωμετρικῶν ἀγγείων εὐρέθησαν εἰς τὸν τάφον 6. ΠΑΕ 1953, 243. GGP, 99, 218, 223, 408.

CXIX. Λάμπαινα (212). — Εἰς γεωμετρικὸς ἀμφορεὺς καὶ ὅστρακα ἄλλων γεωμετρικῶν ἀγγείων προέρχονται ἐκ τῆς θέσεως. ΑΔ 1964 Χρον., 154, 1965 Χρον., 207.

CXX. Ὀλυμπία (219). — Ἡ κατὰ καιροὺς εὐρεθεῖσα γεωμετρικὴ κεραμικὴ εἰς τὴν Ὀλυμπίαν ἀνήκει εἰς τοὺς ὑστέρους γεωμετρικοὺς ἢ ὑπογεωμετρικοὺς χρόνους καὶ ἔχει δημοσιευθῆ ἐν Olympia IV, 202, πίν. 69 ἀριθ. 1304. AM 1911, 190 εἰκ. 24 ἀριθ. 12 - 13. Bericht I, 47 εἰκ. 16, Bericht VII, 126 εἰκ. 70 - 71. Forschungen V, 158 - 164. ΑΔ 1963 Χρον., 103. GGP, 225, 229, 408.

CXXI. Ἥλις (221). — Γεωμετρικὰ ὅστρακα ἀναφέρονται ἐκ τῆς θέσεως χωρὶς νὰ περιγράφωνται ἢ νὰ εἰκονίζωνται. ΠΑΕ 1962, 125, 1967, 20 - 21.

CXXII. Ἀγραπιδοχώρι (222). — Ἐνδεκα συμπληρωθέντα ἀγγεῖα καὶ ὅστρακα ἄλλων, ὑστέρων γεωμετρικῶν καὶ πρωίμων ἀρχαϊκῶν

χρόνων, ἀναφέρονται ἀπὸ τὴν θέσιν. Τὰ συμπληρωθέντα ἀγγεῖα εἶναι ἐννέα καθαρόσχημοι φιάλαι καὶ δύο οἰνοχόαι, ἐκ δὲ τῶν ὀστράκων μνημονεύονται τεμάχια ὧμου κρατῆρος φέροντα παράστασιν πλοίου. ΑΔ 1965 Χρον., 217, πίν. 250 - 251.

CXXIII. Ἀσάνι (223). — Τέσσαρα ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, ἀποτελούμενα ἀπὸ μίαν οἰνοχόην, δύο κανθάρους καὶ ἓνα ἀρύβαλλον, τοῦ Μουσείου Πατρῶν προέρχονται ἀπὸ τὴν θέσιν. GGP, 229 - 232, 408.

CXXIV. Καταρράκτης (225). — Αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες κεραμικῆς προέρχονται ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως.

(1) Δέκα ἐννέα περίπου ἀγγεῖα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τῶν τριῶν τάφων παρὰ τὸ 28ον χιλιόμετρον τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ Πατρῶν Καλαβρύτων. Ἐπὶ τούτων προέρχονται ἐκ τοῦ τάφου Α, ἕξ ἐκ τοῦ τάφου Β, τὰ δύο τῶν ὁποίων ὁμῶς ἀνήκουν ἴσως εἰς τὸν 5ον π.Χ. αἰῶνα, καὶ ἕξ ἐκ τοῦ τάφου Γ. ΠΑΕ 1952, 401 - 411.

(2) Ὅκτὼ περίπου ἀγγεῖα ἐκ τῶν δύο τάφων τῆς θέσεως Φτέρη, τέσσαρα τούτων προέρχονται ἐκ τοῦ ταφικοῦ πίθου καὶ τὰ ἕτερα τέσσαρα ἐκ τοῦ κιβωτισχῆμου τάφου. Πάντα ἀνήκουν εἰς τοὺς ὑστέρους γεωμετρικοὺς χρόνους. ΠΑΕ 1956, 196 - 198.

CXXV. Μέτζενα-Πλατανόβρυση (226). — Μία ὑστερογεωμετρικὴ γραπτὴ οἰνοχόη προέρχεται ἐκ τάφου τῆς θέσεως. ΑΔ 1964 Χρον., 186.

CXXVI. Χαλανδρίτσα (227). — Ἐκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες κεραμικῶν εὐρημάτων.

(1) Ἐκ τοῦ ὡς θολωτοῦ μνημονευομένου ὑπὸ τοῦ Κυπαρίσση τάφου εἰς τὴν θέσιν Τρουμπῆς τρία ἀγγεῖα περιγράφονται ἐν ΠΑΕ 1930, 84 - 85, εἰκ. 6, 8 - 9, ἕτερα δὲ ἑπτὰ ἀγγεῖα ἐκ τοῦ αὐτοῦ τάφου περιγράφονται ἐν ΠΑΕ 1956, 198 - 201. GGP, 228 - 232.

(2) Ἐκ τῶν τάφων τῶν Ἀγριαπιδιῶν ἀναφέρονται τρία χονδροειδῆ χειροποίητα ἀγγεῖα χωρὶς νὰ παρέχεται χρονολογικὴ ἔνδειξις περὶ τούτων. ΠΑΕ 1930, 85 εἰκ. 10.

(3) Ἐκ τῶν τάφων εἰς τὴν θέσιν Σκόρος περιγράφονται τρεῖς οἰνοχόαι παρεμφερεῖς πρὸς τὰς εὐρεθείσας εἰς τὸν τάφον τοῦ Τρουμπέ. ΑΔ 1960 Χρον., 138, 1961 - 62 Χρον., 129, πίν. 153 ε.

CXXVII. Αἶγειρα (229). — Τεμάχια ὑστερογεωμετρικῶν σκύφων καὶ κανθάρων, παραβαλλομένων πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς Ἰθάκης, ἔχουν ἀναφερθῆ ἀπὸ τὴν θέσιν. ΑΑΑ 1973, 200, 1976, 163 - 164.

CXXVIII. Βόβοδα (230). — Έκ της θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ κρατὴρ μὲ παράστασιν σφιγγὸς καὶ πτηνοῦ. BCH 1960, 690. JHS 1961 AR, 14.

CXXIX. Αἶγιον (231). — Τρεῖς σκύφοι καὶ γεωμετρικὰ ὄστρακα τοῦ Μουσείου Πατρῶν προέρχονται ἐκ ταφικῶν πίθων τῆς θέσεως. ΑΔ 1967 Χρον., 216 - 217. AAA 1968, 136 - 138. "Ετερα τρία ἀγγεῖα, δύο οἰνοχόαι καὶ κἀνθαρος, ἦλθον εἰς φῶς βραδύτερον. ΑΔ 1973 Χρον., 377 - 378. JHS 1980 AR, 37.

CXXX. Νέος Ἐρινεὸς (232). — Τρία ἀγγεῖα, ἥτοι μελαμβαφῆς σκύφος κοσμούμενος δι' ἐπαλλήλων γραμμῶν περὶ τὸ χεῖλος, μελαμβαφῆς κἀνθαρος καὶ πυξὶς ἐλλιπὴς ὡς πρὸς τὸ πῶμα, ὡς καὶ τέσσαρα τεμάχια ἀμφορέως κοσμουμένου διὰ γραμμικῶν σχημάτων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τάφων τῆς θέσεως. ΑΔ 1965 Χρον., 223.

CXXXI. Δρέπανον (233). — Έκ τῶν ταφικῶν πίθων τῆς θέσεως προέρχονται τέσσαρα γραπτὰ τροχήλατα ἀγγεῖα, ἥτοι δύο φιάλαι, εἰς κἀνθαρος καὶ εἷς σκύφος, ὡς καὶ δύο χειροποίητοι πρόχοι. ΑΕ 1973 Χρον., 15 - 29, εἰκ. 1, πίν. ΙΑ - ΙΕ.

CXXXII. Κέρκυρα (234). — Ἄφθονος γεωμετρικὴ καὶ ὑπογεωμετρικὴ κεραμικὴ ἔχει ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς ἀρχαίας πόλεως. ΠΑΕ 1955, 190 - 192. ΑΔ 1963 Χρον., 182 - 183, 1965 Χρον., 395 - 396, 1967 Χρον., 367. GGP, 367, 409. DAG, 54, 58. GG, 154, 173, 187 - 188.

CXXXIII. Λευκὰς (235). — Ταφικὸς γεωμετρικὸς πίθος καὶ τεμάχιον σκύφου, κοσμούμενον διὰ σχεδίου ζατρικίου, ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως. AAA 1975, 220.

CXXXIV. Ἰθάκη - Σταυρὸς (236). — Τεμάχια περισσοτέρων τῶν 100 γεωμετρικῶν ἀγγείων συνελέγησαν ἐκ τοῦ σπηλαιῶ τοῦ ὄρμου τῆς Πόλεως, ἀνήκοντα εἰς πάσας τὰς φάσεις τῆς γεωμετρικῆς περιόδου. BSA 1934 - 35, 52 - 53, 1938 - 39, 17 - 27, 1939 - 45, 11 - 12, 1949, 308 - 312. GGP, 410.

CXXXV. Ἰθάκη - Ἀετὸς (237). — Ἑκατοντάδες ἀκεραίων ἢ συμπληρωθέντων ἀγγείων (BSA 1948, 6: τριακόσια ἀγγεῖα) καὶ μέγας ἀριθμὸς ὀστράκων, καλυπτόντων χρονικῶς τὴν περίοδον ἀπὸ τῶν μέσων γεωμετρικῶν μέχρι τῶν ἀρχαϊκῶν χρόνων, ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς ἀπὸ τὴν θέσιν. BSA 1948, 9 - 113, 1950, 260 - 337. GGP, 98, 104, 223 - 232, 409.

CXXXVI. Κεφαλληνία - Σκάλα (238). - Δύο μικρὰ ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα, τοῦ 700 π.Χ. περίπου, ἐκ θαλαμοειδοῦς ΥΕ III Γ τάφου. JHS 1961 AR, 16.

CXXXVII. Ἰταλία - Κύμη (240). — Κεραμικὴ μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, εἰσηγμένη ἐκ διαφόρων περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος, ἔχει εὔρεθῇ εἰς τὴν θέσιν. MA 1903, 263 - 294, 1913, 213 - 448. BSA 1932 - 33, 200-202. RM 1953 - 54, 51 - 55. GGP, 104, 194 - 195, 325 - 326, 370, 425 - 426.

CXXXVIII. Πιθηκοῦσαι (241). — Πολυάριθμα κεραμικὰ εὐρήματα, προερχόμενα ἐκ τοῦ ἀποθέτου ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως καὶ ἐκ τοῦ νεκροταφείου τοῦ San Montano, τῶν μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς. Ἐκ τούτων ἀξία ἰδιαιτέρας μνείας εἶναι ὁμὰς ὑστερογεωμετρικῶν ἀγγείων μὲ παραστάσεις ἀνθρώπων, ἵππων καὶ πτηνῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καταλέγεται καὶ ἀγγεῖον μὲ παράστασιν ναυαγίου. RM 1953 - 54, 37 - 55. JHS 1967 AR, 30 - 31.

Ἡ κεραμικὴ τῆς θέσεως περιλαμβάνει τοπικὰ προϊόντα μιμούμενα τὴν ἑλληνικὴν κεραμικὴν καὶ εἰσηγμένα ἐξ Ἑλλάδος ἀγγεῖα. Ἄξιον ἰδιαιτέρας μνείας εἶναι κύπελλον ῥοδιακῆς προελεύσεως, ἐκ τάφου περιέχοντος καὺσιν νεκροῦ, τοῦ 730 περίπου π.Χ., φέρον ἐπιγραφὴν τριῶν στίχων εἰς χαλκιδικὸν ἀλφάβητον ὡς καὶ τέσσαρα ἄλλα ἐνεπίγραφα ὄστρακα. Expedition 1966, τευχ. 4, 6 - 12. GGP, 84, 98, 104, 316 - 317, 325 - 326, 354 - 355, 370, 426.

CXXXIX. Τάρας (242). - Δύο ἀγγεῖα καὶ ὄστρακα ἄλλων ἀγγείων, τοπικῆς προελεύσεως ἢ εἰσηγμένων ἐξ Ἑλλάδος, ἐκ τῶν τριῶν τοποθεσιῶν Scoglio del Tonno (MPI, 119 - 124, 126 - 128), Leporano (MPI, 141 - 143) καὶ Torre Castelluccia (MPI, 152 - 159) ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως.

CXL. Ῥήγιον (243). — Οἰνοχόη κυκλαδικῆς προελεύσεως, ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, εἶναι γνωστὴ ἀπὸ τὴν θέσιν. G. Vallet, Rhegion et Zancle, 37, 140, πίν. V ἀριθ. 1. GGP, 325, 426.

CXLI. Ζάγκλη - Μεσσήνη (244). — Εἰς ἀρύβαλλος καὶ ὀλίγα ὄστρακα, χρονολογούμενα εἰς τὸ τέλος τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος, ἀναφέρονται ἐκ τῆς θέσεως. G. Vallet, Rhegion et Zancle, 32 - 33, 140. GGP, 325.

CXLII. Μύλαι (245). - Πρώιμος πρωτοκορινθιακὴ, ῥοδιακὴ καὶ πιθανῶς κυκλαδικὴ κεραμικὴ τοῦ τέλους τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος προέρχεται ἐκ τῆς θέσεως. GGP, 104, 323, 428.

CXLIII. Νάξος (246). — Είσηγμένη πρωτοκορινθιακή κεραμική και τοπικαὶ ἀπομιμήσεις αὐτῆς εὐρέθησαν εἰς τὴν θέσιν. *Boll. d' Arte* 1964, εἰκ. 40 - 43. GGP, 323 - 324, 428.

CXLIV. Λεοντῖνοι (247). — Ὑστερογεωμετρικὴ καὶ πρόϊμος πρωτοκορινθιακή κεραμική, εἰσηγμένη ἐξ Ἑλλάδος καὶ τοπικαὶ ἀπομιμήσεις, ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς ἀπὸ τὴν θέσιν. GGP, 323 - 324, 374 - 375.

CXLV. Μέγαρα Ὑβλαῖα (248). — Κεραμικὴ ἐκ Κορίνθου, Ἄργους καὶ Ἀττικῆς εἰσηγμένη εἰς τὴν θέσιν καὶ τοπικαὶ αὐτῆς ἀπομιμήσεις ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως. F. Villard - G. Vallet, *Megara Hyblaea*, 1: 2, πίν. 1 - 11, 59, 62, 81, 122 - 168. GGP, 323 - 325, 427.

CXLVI. Συρακοῦσαι (249). — Ὑστερογεωμετρικὴ καὶ πρόϊμος πρωτοκορινθιακή κεραμικὴ ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τοῦ νεκροταφείου τοῦ Fusco περιγράφονται ἐν *MA* 1918, 539 - 556. *Notizie* 1895, 109 - 122, 1925 316 - 321. *BCH* 1952, 329 - 335. GGP, 104, 322 - 325, 374, 428.

CXLVII. Κυρήνη (250). — Εἷς σκύφος μέσων γεωμετρικῶν χρόνων εἰς ἰδιωτικὴν συλλογὴν τοῦ Βερολίνου λέγεται ὅτι προέρχεται ἐκ τῆς θέσεως. *AM* 1927, 53 εἰκ. 31. GGP, 214 ὑπόσημ. 4, 429.

CXLVIII. Σαμοθράκη (251). — Ὑπογεωμετρικοῦ χαρακτῆρος τοπικῆς κατασκευῆς κεραμικὴ, παρεμφερὴς πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς Ἀντίσσης τῆς Λέσβου (*BSA* 1932 - 33, 56 - 57) καὶ τῆς Τροίας VIII (*Troy* IV, 253 - 254, κατηγορία G 2 - 3), καὶ εἰσηγμένη ἐκ Ῥόδου καὶ Κυκλάδων ἀναφέρεται ἀπὸ τὴν θέσιν. *Hesperia* 1952, 34 - 36.

CXLIX. Λήμνος (252). — Τροχήλατα καὶ χειροποίητα τοπικῆς προελεύσεως, μονόχρωμα καὶ γραπτὰ μὲ γεωμετρικὴν κόσμησιν, ἀγγεῖα. *ΑΔ* 1927, 394 - 396.

CL. Τροία (253). — Ὅστρακα ὕστερογεωμετρικῶν ῥοδιακῶν κοτυλῶν, τοῦ τέλους τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος, καὶ τοπικοῦ χαρακτῆρος ὑπογεωμετρικῆς κεραμικῆς, παρεμφερὴς πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς Ἀντίσσης καὶ Σαμοθράκης, εἶναι γνωστὴ ἀπὸ τὴν θέσιν. *Troy* IV, 253 - 256, εἰκ. 303 ἀριθ. 9, 10, εἰκ. 308 ἀριθ. 14 - 18, εἰκ. 312 ἀριθ. 10 - 11. GGP, 376, 419.

CLI. Λέσβος - Ἀντίσσα (254). — Κεραμικὴ ὑπογεωμετρικοῦ χαρακτῆρος ὁμοιάζουσα πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς Τροίας VIII καὶ τῆς Σαμοθράκης. *BSA* 1931 - 32, 56 - 60. GGP, 419.

CLII. Σκύρος (255). — Τὰ περισσότερα ἐκ τῶν 150 - 160 ἀγγείων ἐκ τῶν τεσσάρων ὑπὸ τοῦ Σταυροπούλου ἀνασκαφέντων τάφων ἀνήκουν εἰς τοὺς πρωίμους γεωμετρικοὺς χρόνους (GGP, 152, 413), γεωμετρικά δὲ ὄστρακα ἔχουν ἀναφερθῇ καὶ ἐκ τῆς θέσεως Μαρκέσι. ΑΔ 1972 Χρον., 354.

CLIII. Μύρινα (257). — Δύο ὑστερογεωμετρικά ἀγγεῖα ἐκ τῆς θέσεως εὐρίσκονται εἰς τὴν Συλλογὴν τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν. BCH 1912, 506 - 510, πίν. 9 - 10. GGP, 277, 419.

CLIV. Κύμη (258). — Ἐν ὑστερογεωμετρικὸν τεμάχιον κρατήρος, ῥοδιακῆς προελεύσεως, ἐκ τῆς θέσεως μνημονεύεται ἐν GGP, 298, 419.

CLV. Λάρισα (259). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ ὀλίγη εἰσηγμένη ὑστερογεωμετρικὴ κεραμικὴ. Larisa, 169 - 171, πίν. 13 - 16. GGP, 297 - 298, 419.

CLVI. Φώκαια (260). — Ἀνεπαρκῶς γνωστὴ γεωμετρικὴ κεραμικὴ ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. CRAI 1921, 122. Anadolu 1956, 9 - 10. GGP, 420.

CLVII. Χίος - Κοφινὰ (262). — Ὅστρακα ὑστερογεωμετρικῶν ἀγγείων. BSA 1954, 136, πίν. 7α ἀριθ. 25. GGP, 418.

CLVIII. Χίος - Φανὰ (263). — Ἀφθονος κεραμικὴ μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἦλθεν εἰς φῶς κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος. Μέρος τῆς κεραμικῆς φέρει λευκὸν ἐπίχρυσμα καὶ ταξινομεῖται ὡς ἰδιαιτέρα κατηγορία. BSA 1934 - 35, 157 - 158, πίν. 34 - 36. ΑΔ 1915, 79 εἰκ. 15. GGP, 294 - 295, 419.

CLIX. Χίος - Ἐμπορειὸ (264). — Τοπικοῦ χαρακτήρος κεραμικὴ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχει ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τῆς θέσεως. Emporio, 102 - 148. GGP, 294 - 295, 419.

CLX. Σμύρνη (265). — Κεραμικὴ ὅλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου εἶναι γνωστὴ ἐκ τῆς θέσεως. ÖJh 1932 Beiblatt, 170 - 188. BSA 1958 - 59, 138 - 151, 1964, 40. GGP, 98, 104, 268 - 274, 420.

CLXI. Κολοφὼν (268). — Ἀφθονον γεωμετρικὴν κεραμικὴν ἔφερον εἰς φῶς ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τῶν τάφων αἱ Ἀμερικανικαὶ ἀνασκαφαὶ εἰς τὴν θέσιν ἀλλ' αὕτη ἀπωλέσθη μετὰ τὴν ὑποχώρησιν τῶν ἑλληνικῶν στρα-

τευμάτων ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὸ ἔτος 1922. AJA 1923, 67, 68. H.L. Lorimer, *Homer and the Monuments*, 106, 348 - 349.

CLXII. Ἄνδρος (269). — Πολυάριθμα γεωμετρικὰ κεραμικὰ εὐρήματα ἔχουν γνωσθῇ ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ (Zagora I, 52 - 60. Ἔργον 1969, 137, εἰκ. 167, 1974, 83. ΠΑΕ 1967, 110, 1972, 264 - 265, 272 - 273) καὶ τῶν τάφων τῆς θέσεως. Ἄνδρος, 585, 588. GGP, 128 - 129, 161 - 163. GGP, 168 - 170, 413.

CLXIII. Ἐφεσος (270). — Ὅστρακα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ (ÖJh 1926 Beiblatt, 255 - 256, εἰκ. 44) καὶ τοῦ Ἀρτεμισίου. Ephesus, 220, εἰκ. 46. GGP, 297, 420.

CLXIV. Σάμος (272). — Πολυάριθμα κεραμικὰ εὐρήματα ὅλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τοῦ Ἡραίου (AM 1929, 9 - 12, 1933, 47 - 145, 1957, 35 - 51, 1959, 12 - 18. Samos V, 14 - 46) καὶ ἐκ τοῦ Πυθαγορείου (ΑΔ 1968 Χρον., 378, 1971 Χρον., 461 - 462. Samos XIV, 139 - 142). GGP, 268, 288 - 293, 419.

CLXV. Πανιώνιον (273). — Ὀλίγα ὅστρακα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. Panionion, 160 - 161, 167. GGP, 420.

CLXVI. Αἶγινα (274). — Κεραμικὴ ὅλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, ἐν πολλοῖς εἰσηγμένη ἐξ Ἀττικῆς, Βοιωτίας, Κορίνθου, Ἀργολίδος, Κυκλάδων, Ρόδου καὶ ἄλλων περιοχῶν, ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀφαίας (A. Furtwängler, Aegina, 436 - 441), ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ εἰς τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας πόλεως (AE 1895, 235 - 264. AM 1897, 265 - 273. AA 1925, 319, 1928, 611) καὶ ἐκ τῶν τάφων (AA 1928, 612, 1938, 495 - 496, 512). W. Kraiker, Aigina, 25 - 40. GGP, 341, 344, 361, 403.

CLXVII. Κέως (275). — Ὅστρακα ὑστερογεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τοῦ ἱεροῦ (Hesperia 1964, 333. GGP, 59, 413) καὶ ἄλλα ἀγγεῖα εἰς τὰ Μουσεῖα Βιέννης (GGP, 205 ἀριθ. 10) καὶ Χαϊδελβέργης (CVA Heidelberg 3, 64, 67, πίν. 122 ἀριθ. 3, πίν. 124 ἀριθ. 1, 4 - 6), ἡ προέλευσις ὁμῶς τῶν τελευταίων ἐκ τῆς Κέως ἔχει ἀμφισβητηθῇ. GGP, 205 ὑπόσημ. 2.

CLXVIII. Τῆνος (276). — Ἐκ τῆς θέσεως εἶναι γνωστὴ γραπτὴ κεραμικὴ ὅλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, προερχομένη ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τῶν τάφων τῆς θέσεως, καὶ ἐπὶ πλέον τοπικῆς κατασκευῆς πίθοι μὲ ἀνάγλυφον κόσμησιν. GGP, 148 - 157, 164 - 195, 414.

CLXIX. Ἰκαρία (277). — Ἀνεπαρκῶς γνωστὴ γεωμετρικὴ κεραμικὴ ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως. M. Andronikos, Totenkult, 68, 112.

CLXX. Μύκονος (278). — Ἐκ τῆς νήσου εἶναι γνωστὰ γεωμετρικὰ ὄστρακα ἐκ τοῦ Παλιόκαστρου (ΑΔ 1971 Χρον., 463) καὶ γραπτὸς κρατὴρ, μὲ κόσμησιν ὁμοκέντρων κύκλων κατὰ μετόπας μεταξὺ τῶν λαβῶν, προερχόμενος ἐκ τῆς Χώρας. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 268.

CLXXI. Πόρος (279). — Γεωμετρικὴ κεραμικὴ ἀναφέρεται ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος τῆς Καλαυρείας, κατὰ τὴν ἀνατολικὴν ἀκτὴν τῆς νήσου, ἐν ὄστρακον τῆς ὁποίας, κοσμοῦμενον διὰ μαιάνδρων, περιγράφεται. AM 1895, 270, 307.

CLXXII. Ῥήνεια (280). — Ἐκ τῆς νήσου εἶναι γνωστὰ περὶ τὰ 474 ἀγγεῖα ὅλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου. Τὰ 24 τούτων προέρχονται ἐκ μεμονωμένων τάφων (PGP, 128, 154 - 156, 186, 187) καὶ 450 ἐκ τῆς τάφρου καθάρσεως τῆς Δήλου (ΑΔ 1929, 209). Τὸ σύνολον τῶν κεραμικῶν δεδομένων τῆς νήσου περιγράφεται ἐν Délos XV καὶ ἐπισκοπεῖται ἐν GGP, 152 - 157, 164 - 195, 414.

CLXXIII. Δήλος (281). — Κεραμικὴ ὅλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἔχουν φέρει εἰς φῶς αἱ ἀνασκαφαί, ἐκ τῶν ἱερῶν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος (BCH 1911, 350 - 422. Délos XV, σποράδην) καὶ ἐκ τοῦ Ἡραίου (Délos X, 15 - 16, 24 - 25, 38). GGP, 147 - 157, 164 - 195, 413.

CLXXIV. Μίλητος (282). — Κεραμικὴν ὅλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἔχουν φέρει εἰς φῶς αἱ ἀνασκαφαί εἰς τὴν θέσιν. IM 1957, 114, 121 - 125, 1959 - 60, 54 - 59, 93 - 94, 1973 - 74, 85 - 115, 1975, 41 - 59. GGP, 268 - 274, 296 - 297, 420.

CLXXV. Δίδυμα (283). — Κεραμικὴ ὑστέρων γεωμετρικῶν καὶ ὑπογεωμετρικῶν χρόνων ἔχει ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος. IM 1963 - 64, 42 - 48, πίν. 8 - 13, 1971, 58 - 63, πίν. 3 - 4, 1973 - 74, 149, πίν. 47. GGP, 420.

CLXXVI. Ἰασός (284). — Κεραμικὴ ὅλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἔχει ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τῶν τάφων τῆς θέσεως. Annuario 1961 - 62, 537, εἰκ. 50, 563 εἰκ. 99, 1965 - 66, 517 εἰκ. 25 - 26, 498 - 505 εἰκ. 118 - 123. GGP, 265 - 267, 421.

CLXXVII. Στρατονίκη (285). — Έκ της θέσεως είναι γνωστά δύο ύπογεωμετρικά ἀγγεία καὶ ταφικὸς πίθος. AM 1887, 226 εἰκ. 4. GGP, 296, 421.

CLXXVIII. Πάρος (288). — Γεωμετρικὴ κεραμικὴ ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τῶν οἰκισμῶν τῶν Κουκουναριῶν (Έργον 1977, 151 - 152) καὶ τῶν νήσων Οἰκονόμου καὶ Φιλιζίου (ΠΑΕ 1974, 186 - 188, 1975, 205 - 209), ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ τῆς Παροικίας (AM 1917, 73 - 88) καὶ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Δηλίου (Delion, 83 - 107. ΑΔ 1960 Χρον., 246). AM 1929, 142 - 152. GGP, 166, 176 - 181, 414.

CLXXIX. Νάξος (289). — Κεραμικὴ μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ στρωμάτων κατοικήσεως (AM 1924, 21, 1929, 152 - 158. ΠΑΕ 1939, 119 - 124, 1950 - 1967 ἔ.ἀ. ΑΕ 1945 - 47, 1 - 21), ἐκ τοῦ ἱεροῦ βορείως τῆς πόλεως (ΠΑΕ 1937, 119 - 122) καὶ ἐκ τάφων (ΠΑΕ 1937, 117 - 118, 1960, 258 - 261, 1961, 191 - 200, 1963, 153 - 155. ΑΔ 1963 Χρον., 279 - 280, 1965 Χρον., 515 - 525, 1966 Χρον., 391 - 395). GGP, 166 - 176.

CLXXX. Δονοῦσα (290). — Έκ τοῦ οἰκισμοῦ τῆς νήσου ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς πολυάριθμα κεραμικὰ δεδομένα τῶν γεωμετρικῶν χρόνων. ΑΔ 1967 Χρον., 467, 1969 Χρον., 390 - 393, 1970 Χρον., 426 - 428. ΑΑΑ 1971, 210 - 214, 1973, 238 - 259.

CLXXXI. Σίφνος (291). — Γεωμετρικὴ κεραμικὴ ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τοῦ Κάστρου (BSA 1949, 33 - 45) καὶ τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου (ΑΔ 1970 Χρον., 431 - 434. ΠΑΕ 1975, 235 - 237, 1976, 284 - 286. Έργον 1977, 139 - 144). GGP, 165, 167, 176, 414.

CLXXXII. Ἀλικαρνασσὸς (292). — Έκ τῆς χερσονήσου τῆς ἀρχαίας Ἀλικαρνασσοῦ ἔχουν ἀναφερθῇ αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες δεδομένων.

(1) Έκ τῶν τάφων εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ἀρχαίων Τερμέρων (Assarlik) τρία ἀκέραια ἀγγεία καὶ τεμάχια ἄλλων μετὰ γραπτῆς κοσμήσεως ὥς καὶ τεμάχια σαρκοφάγων καὶ ἄλλων ἀγγείων μὲ ἐμπέστον γεωμετρικὴν κόσμησιν. JHS 1887, 70, 75. BMC I (I), 212 - 213, ἀριθ. Α 1105 - 1107.

(2) Έκ τῆς περιοχῆς τῆς ἀρχαίας Πηδάσου (νῦν Cökeçeler) αἱ ἀνασκαφαὶ τῶν Ἰταλῶν ἔχουν φέρει εἰς φῶς ἄφθονον τοπικοῦ χαρακτῆρος γεωμετρικὴν κεραμικὴν. CR I (1928), 123 - 124. Κρ. Χρον. 1950, 177 ὑπόσημ. 73. BSA 1955, 125.

(3) Έκ τῆς περιοχῆς τοῦ χωρίου Dirmil προέρχεται ὁμὰς ἀγγείων τῶν μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. Belleten 1976, 3 - 53.

CLXXXIII. Κάλυμνος (293). — Ἐκ τῆς νήσου εἶναι γνωστὰ ἀγγεῖα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, προερχόμενα ἐκ τῆς θέσεως Δᾶμος καὶ εὗρισκόμενα εἰς τὴν Συλλογὴν Πόθιας (JHS 1961 AR, 35), ὡς καὶ τρία ἐνεπίγραφα γεωμετρικὰ ὄστρακα ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος (Annuario 1944 - 45, 217 - 218, πίν. 125 - 126 ἀριθ. 245 - 247).

CLXXXIV. Κίμωλος (294). — Περισσότερα τῶν 200 ἀγγεῖα καὶ πολυάριθμα ὄστρακα μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων εἶναι γνωστὰ ἐκ τάφων τῆς νήσου (BCH 1954, 146. AM 1954 - 55, 153 - 157. ΑΔ 1965 Χρον., 514) καὶ ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους (AM 1954 - 55, 157 - 158). GGP, 165, 167 - 171, 181 - 185, 413.

CLXXXV. Κῶς (295). — Κεραμικὴ ὅλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τῶν νεκροταφείων τῆς θέσεως (Boll. d' Arte 1950, 320 - 323. ΠΑΕ 1959, 195, πίν. 166 α-β), ἐκ τοῦ Ἀσκληπιείου (Boll. d' Arte 1950, 327), ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ τῆς Ἀστυπαλαίας (BSA 1957, 122 - 123) καὶ ἐκ τοῦ ἱεροῦ εἰς τὸ σπήλαιον τῆς Ἀσπρης Πέτρας (Annuario 1925 - 26, 267 - 272). GGP, 263 - 274, 287 - 288, 381, 417 - 418.

CLXXXVI. Μήλος (296). — Κεραμικὴ ὅλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἐκ τῆς νήσου ὑπάρχει εἰς τὸ Ἐθνικὸν Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον Ἀθηνῶν καὶ εἰς διάφορα Μουσεῖα τῆς Εὐρώπης, ἐπισκοπούμενη συνοπτικῶς ἐν GGP, 165, 167 - 171, 181 - 185, 413.

CLXXXVII. Θήρα (298). — Πολυάριθμα ἀγγεῖα μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τῶν νεκροταφείων τοῦ Μέσα Βουνοῦ (AM 1903, 86 - 219) καὶ τῆς Σελλάδας (Thera II, 14 - 65, 133 - 231. AM 1958, 117 - 139). GGP, 104, 166 - 171, 178 - 181, 185 - 189, 414.

CLXXXVIII. Κύθηρα (299). — Γεωμετρικὴ κεραμικὴ μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τῆς νήσου ὑπάρχει εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Χώρας. BSA 1961, 158 - 160. GGP, 352, 364, 410.

CLXXXIX. Ρόδος (301). — Κεραμικὴ ὅλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου εἶναι γνωστὴ ἐκ τῆς νήσου προερχομένη ἐξ ἀποθέτου τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Καμείρου (CR VI - VII, 360 - 365), ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς Λινδίας Ἀθηνᾶς (Lindos I, 231 - 270) καὶ ἐκ τάφων. JdI 1886, 134 - 137. CR III, 37 - 149. GR IV, 341 - 347. CR VI - VII, 32 - 103, 119 - 132, 189 - 205. CR VIII, 161 - 174. Acta Archaeologica 1957, 1 - 192. Vroulia, 123 - 174. CVA Kopenhagen 2, IID, 47 - 48, πίν. 65 ἀριθ. 3 - 8. CVA Oxford 2, 75, πίν. 1 ἀριθ. 1 - 4. AAA 1975, 223 - 226. GGP, 262 - 301 (σποράδην), 418.

CXC. Χανιά (302). — Γεωμετρικήν κεραμικήν, ανεπαρκῶς γνωστήν, ἔχουν φέρει εἰς φῶς αἱ ἀνασκαφαὶ εἰς τὴν συνοικίαν Καστέλλι τῶν Χανίων (ΑΔ 1965 Χρον., 568, 1966 Χρον., 426, 1967 Χρον., 501, 1971 Χρον., 508, 1972 Χρον., 635. Ἔργον 1976, 208), ἐν ὅστρακον τῆς ὁποίας κοσμεῖται μὲ παραστάσεις ἀρματοδρομίας (ΑΔ 1967 Χρον., 501, πίν. 375 α), καὶ ἐκ τάφων (JHS 1929, 235). GGP, 234 ὑποσημ. 3, 415.

CXCI. Βρύσες (303). — Γεωμετρικὰ ὅστρακα ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τοῦ σπηλαίου τῆς Κερὰ Σπηλιώτισσας. BCH 1958, 500, 1962, 47 - 48. BSA 1965, 106.

CXCII. Ἀπτέρα (304). — Γεωμετρικὰ ὅστρακα, ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν, δύο τῶν ὁποίων, ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, εἰκονίζονται. F. Matz, Forschungen auf Kreta, 104 - 105, πίν. 72, 2 - 3. GGP, 234 ὑποσημ. 3, 415.

CXCIII. Γραμβοῦσα (305). — Τριάκοντα ἐξ ἀγγεῖα πρῶιμων γεωμετρικῶν χρόνων προέρχονται ἐκ τάφων τῆς θέσεως. ΑΔ 1969 Χρον., 433, πίν. 439.

CXCIV. Καταμπᾶς (306). — Πολυάριθμα ἀγγεῖα προκεχωρημένων γεωμετρικῶν χρόνων μνημονεύονται ἀπὸ τὴν θέσιν, χωρὶς νὰ περιγράφονται. AJA 1936, 372.

CXCV. Ἀμνισὸς (308). — Γεωμετρικὰ ὅστρακα καὶ ὑστερογεωμετρικὴ ἢ πρῶιμος ἀρχαϊκὴ προχοῖσκη μνημονεύονται ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διὸς Θενάτα. ΠΑΕ 1933, 97, 100, 1934, 129, 1935, 197, 198, 199, 1938, 134. ΑΑ 1934, 247, 1935, 245.

CXCVI. Μασταμπᾶς (309). — Ἑβδομήκοντα τρία ἀγγεῖα, χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς πρωτογεωμετρικῆς μέχρι τῆς ἀρχῆς τῆς ἀρχαϊκῆς περιόδου, ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς ἀπὸ τὸν θαλαμοειδῆ τάφον τῆς θέσεως. ΠΑΕ 1970, 274 - 297, πίν. 386 - 403.

CXCVII. Γοῦρνες (310). — Θραύσματα γεωμετρικῶν ἀγγείων καὶ πίθων μνημονεύονται, χωρὶς νὰ περιγράφονται, ἐκ τῶν ἐρειπίων οἰκίας. ΑΔ 1915, 63.

CXCVIII. Μίλατος (311). — Ἐκ τῆς θέσεως εἶναι γνωστὰ ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἐκ τάφων, εὐρισκόμενα εἰς τὰ Μουσεῖα Ὁξφόρδης καὶ

Ἡρακλείου, δύο τῶν ὁποίων καὶ εἰκονίζονται. PMn IV, 164, εἰκ. 123. Anuario 1927 - 28, 569, εἰκ. 623. GGP, 243, 416.

CXCIX. Μάλλια (313). — Περισσότερα τῶν 35 ἀγγεῖα ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων εἶναι γνωστὰ ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως. ΑΔ 1918 Παράρτ. II, 18. BCH 1921, 536, 1925, 473. Mallia XIII, 112, 125, πίν. 41, 2, 50 A-H. GGP, 516.

CC. Ἀτσαλένιο (314). — Περί τὰ 79 ἀγγεῖα, ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων, συνελέγησαν ἐκ τῶν δύο θαλαμοειδῶν τάφων τῆς θέσεως, BSA 1968, 133 - 146. GGP, 415.

CCI. Ἀνώπολις (315). — Κεραμικὴ ὅλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἐκ τυχαίως εὑρεθέντων τάφων ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. AM 1897, 241 - 244. AJA 1897, 254, 255, 260. JdI 1899, 36 - 43. GGP, 245 - 249, 415.

CCII. Ἐλεύθερνα (316). — Ὑστερογεωμετρικὴ κεραμικὴ ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως. BSA 1930 - 31, 108 - 110. GGP, 234, 415.

CCIII. Τύλισος (317). — Δύο γραπταὶ γεωμετρικαὶ οἶνοχοαι ἐκ τάφων καὶ γεωμετρικὰ ὄστρακα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. Tyllissos, 73 - 74, 93. AE 1912, 199.

CCIV. Κνωσὸς (318). — Αἱ σπουδαιότεραι γνωσταὶ ομάδες γεωμετρικῆς κεραμικῆς τῆς Κνωσοῦ εἶναι αἱ ἐπόμεναι.

(1) Κεραμικὰ εὐρήματα ἐκ περιοχῶν κατοικήσεως ἢ φρεάτων. BSA 1930 - 31, 75 - 76, 1960, 159 - 171, 1972, 77 - 98.

(2) Κεραμικὴ ἐκ τάφων τῆς περιοχῆς Τεκκὲ - Ἀμπελοκήπων. BSA 1899 - 900, 83 - 85 (73 ἀγγεῖα), 1927 - 28, 224 - 298 (100 ἀγγεῖα), 1954, 215 - 228, 1967, 57 - 75. JHS 1977 AR, 11 - 17.

(3) Ἐκ τάφων τῆς περιοχῆς Σανατορίου. JHS 1933, 292, 1954, 166 (20 ἀγγεῖα), 1967 AR, 22, 1977 AR, 22, 1979 AR, 49 - 50 (200 ἀγγεῖα).

(4) Ἐκ τοῦ νεκροταφείου τῆς Φορτέτσας. Fortetsa, 142 - 191.

(5) Ἐκ τῶν τάφων εἰς τὴν περιοχὴν Κάτω Γυψάδων. JHS 1977 AR, 17 - 18.

(6) Κεραμικὴ ἐκ παλαιότερων ἀνασκαφῶν ἢ τυχαίων εὐρημάτων. BSA 1930 - 31, 56 - 114. GGP, 233 - 261, 415 - 416.

CCV. Ἀνάβλοχος (319). — Κεραμική ὄλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἔχει ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τῶν τάφων τῆς θέσεως. BCH 1929, 528, 1931, 368, 377, 379, 380 - 386. AA 1930, 162 - 163. AΔ 1931 - 32, 5 - 11. GGP, 251, 257, 417.

CCVI. Φοινικιά (320). — Τρία γεωμετρικά ἀγγεῖα ἔχουν γνωσθῇ ἐκ τῆς θέσεως. AΔ 1931 - 32, 4 - 5. GGP, 239 ὑποσημ. 7, 416.

CCVII. Νεάπολις (321). — Ἐκ τῆς θέσεως εἶναι γνωστὰ τέσσαρα ὑστερογεωμετρικά ἀγγεῖα. BSA 1905 - 6, 37 - 39. Ar. Cr., 326. GGP, 257, 417.

CCVIII. Δρηρὸς (322). — Γεωμετρική κεραμική ὄλων τῶν φάσεων τῆς περιόδου ἔχει ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τῆς περιοχῆς τῶν ναῶν καὶ τοῦ οἰκισμοῦ (AΔ 1918 Παράρτ. I, 28. ΠΑΕ 1935, 209. BCH 1936, 257 - 268, 1937, 8, 19 - 21) ὡς καὶ ἐκ τῶν τάφων (Necr. Mir., 23 - 39). GGP, 245, 251, 257, 417.

CCIX. Ἐπισκοπὴ (323). — Ἐκ τάφων τῆς περιοχῆς τῆς Ἐπισκοπῆς προέρχονται εἴκοσιν ἀγγεῖα εὑρεθέντα ὑπὸ χωρικοῦ (BSA 1930 - 31, 69 - 72. GGP, 251 ὑποσημ. 1, 415) καθὼς καὶ τρία ἕτερα ταφικά ἀγγεῖα, συνοδευόμενα ἀπὸ τέσσαρα ἄλλα γεωμετρικά ἀγγεῖα ὡς κτερίσματα, εὑρεθέντα βραδύτερον. ΠΑΕ 1952, 628 - 630.

CCX. Παλαίκαστρο (325). — Ἐπὶ γεωμετρικά ἀγγεῖα, τὰ ἐξ τῶν ὁποίων εἶναι μονόχρωμα καὶ τὸ ἑβδομον φέρει ζώνην γεωμετρικῶν κοσμημάτων ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ, μνημονεύονται ἀπὸ τὴν θέσιν. BSA 1902 - 3, 320.

CCXI. Σταυράκια (326). — Δύο ὑστερογεωμετρικά ἀγγεῖα ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. AJA 1897, 257, 259. JdI 1899, 37. GGP, 416.

CCXII. Ἀρχάνες (327). — Κεραμική ὄλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἐκ τυχαίως εὑρεθέντων τάφων ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως. BSA 1930 - 31, 72 - 75. AJA 1936, 372. AΔ 1936, 224. GGP, 415.

CCXIII. Καρφί (328). — Μία γραπτὴ γεωμετρικὴ πρόχους εὑρέθη εἰς τὸν τάφον M1. BSA 1937 - 38, 101, 141, 1960, 1 ὑποσημ. 6, πίν. 11 b (ἄνω δεξιά).

CCXIV. Πισκοκέφαλο (329). — Ἐκ τῆς θέσεως εἶναι γνωστὴ κεραμική, πρωίμων καὶ μέσων γεωμετρικῶν χρόνων, ἐκ τάφων. ΠΑΕ 1952, 639 - 643, 1953, 292 - 295. GGP, 258 - 261, 417.

CCXV. Μυρσίνη (330). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ τεμάχια δύο μεγάλων γεωμετρικῶν κρατήρων προερχόμενα ἐκ τάφων. Κρ. Χρον. 1959, 373.

CCXVI. Σπηλιαρίδια (331). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ ἀνεπαρκῶς γνωστὴ γεωμετρικὴ κεραμικὴ. BCH 1922, 532.

CCXVII. Κρουσώνας (332). — Τεμάχια γεωμετρικῶν ἀγγείων καὶ ἀκόσμητος λοπάς, ἐκ τάφου εἰς τὴν θέσιν Χοιρόμαντρες ἢ Πρινόρι, ὡς καὶ ἐπιφανειακὰ γεωμετρικὰ ὄστρακα ἐκ τῆς παρακειμένης θέσεως Κοῦπος. ΑΔ 1918 Παράρτ. I, 10 - 11. BSA 1932 - 33, 92.

CCXVIII. Ἄγιες Παρασκευές (333). — Ἐκ τοῦ θολωτοῦ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται περὶ τὰ 119 ὑστερογεωμετρικὰ ἀγγεῖα. ΑΕ 1945 - 47, 50 - 70. GGP, 245, 415.

CCXIX. Κανλὶ Καστέλλι (336). — Πολλὰ γεωμετρικὰ ἀγγεῖα τοῦ Μουσείου Ἡρακλείου ἀναφέρονται ὅτι προέρχονται ἐκ τάφων τῆς θέσεως. ΑΔ 1918 Παράρτ. I, 10.

CCXX. Ζοῦ (338). — Γεωμετρικὰ ἀγγεῖα ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως, ἐν τῶν ὁποίων κοσμεῖται διὰ μαιάνδρων. ΠΑΕ 1954, 363.

CCXXI. Πρινιάς (339). — Γεωμετρικὴ κεραμικὴ ἀνεπαρκῶς γνωστὴ ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τῶν τάφων τῆς θέσεως. Cronache 1969, 7 - 32. ΑΔ 1972 Χρον., 633 - 634, 1973 Χρον., 579 - 580. Πεπραγμ. Γ' Κρητολ. Συνεδρ., τόμ. Α', 286 - 289. GGP, 416.

CCXXII. Ψυχρὸ (340). — Τέσσαρα ἀγγεῖα, πρωίμων πιθανῶς γεωμετρικῶν χρόνων, ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τοῦ Δικταίου ἄντρου. CCO, 56 - 57 ἀριθ. 240 - 243. GGP, 236 ὑποσημ. 6, 416.

CCXXIII. Καβούσι (341). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ κεραμικὴ ὄλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου προερχομένη, ἐκ τοῦ ἱεροῦ (Κρ. Χρον. 1959, 7 - 19), ἐκ τῶν οἰκισμῶν (AJA 1901, 137 - 141, 150 - 155), ἐκ τῶν θολωτῶν τάφων εἰς τὰς θέσεις Πλάγι τοῦ Κάστρου (80 περίπου ἀγγεῖα) καὶ Σκουριασμένος (AJA 1901, 145 - 146, 149) καὶ ἐκ τῶν λακκοειδῶν τάφων εἰς τὴν θέσιν Χονδροβολάκες (AJA 1901, 154 - 155). Annuario 1927 - 29, 562 - 592, εἰκ. 620 - 643. GGP, 258 - 261, 417.

CCXXIV. Τουρτουλοί (342). — Έκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται περί τὰ 20 γεωμετρικά ἀγγεῖα (ΑΔ 1918 Παράρτ. I, 13 : ἑνδεκα ἀγγεῖα. ΑΔ 1966 Χρον., 417 : ἑννέα ἀγγεῖα), τὰ ὅποια ὅμως δὲν περιγράφονται οὔτε εἰκονίζονται.

CCXXV. Σκάλες (343). — Έκ τοῦ σπηλαίου τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ γεωμετρικά ὄστρακα μὲ παραστάσεις πτηνῶν. BSA 1901 - 2, 235 - 236 εἰκ. 3.

CCXXVI. Βρόκαστρο (345). — Πολυάριθμα κεραμικά δεδομένα, προερχόμενα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ (Vrokastro, 99 - 122), ἐκ τοῦ ἱεροῦ καὶ ἐκ τῶν τάφων (Vrokastro, 154 - 174) καὶ ἀνήκοντα εἰς πάσας τὰς φάσεις τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς ἀπὸ τὴν θέσιν. GGP, 235, 239, 258 - 261.

CCXXVII. Πραϊσὸς (346). — Έκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ γεωμετρικά ὄστρακα προερχόμενα ἐκ τῆς τρίτης ἀκροπόλεως (BSA 1901 - 2, 256) καὶ ἐκ τῆς οἰκίας εἰς τὴν θέσιν ἹΑγιος Κωνσταντῖνος (BSA 1901 - 2, 238) ὡς καὶ πολυάριθμα ἀγγεῖα προερχόμενα ἐκ τάφων (BSA 1901 - 2, 240 - 251, 1905 - 6, 24 - 42. ΠΑΕ 1953, 296. BCH 1954, 155) καὶ ἐκ κατασχέσεων εἰς χεῖρας ἀρχαιοκαπήλων. ΑΔ 1966 Χρον., 418 - 419.

CCXXVIII. Κούκου Κεφάλι (347). — Γεωμετρικὴ κεραμικὴ ἀναφέρεται ἐκ δύο ταφικῶν σπηλαίων τῆς θέσεως καὶ ἐκ τῆς ἐπιφανείας δύο τοποθεσιῶν τῆς περιοχῆς. BSA 1901 - 2, 148. Ar. Cr., 326.

CCXXIX. Ἀρκάδες (348). — Γεωμετρικὴ κεραμικὴ ἔχει ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τοῦ ἱεροῦ (ΑΔ 1969 Χρον., 417, 1970 Χρον., 458), ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως. Annuario 1927 - 29, 78 - 380 (σποράδην). GGP, 255 - 257, 416. ΑΔ 1963 Χρον., 313.

CCXXX. Κοῦρτες (349). — Γεωμετρικά ἀγγεῖα ἐκ τάφων τῆς θέσεως. AJA 1901, 306 - 314, πίν. 8 - 9. Annuario 1927 - 29, 558 - 582. εἰκ. 616 - 619. PGP, 256 - 258. GGP, 255, 416.

CCXXXI. Ἀνδρόμυλοι (350). — Γεωμετρικὴ κεραμικὴ ἐκ πρωτογεωμετρικῶν καὶ γεωμετρικῶν τάφων. BSA 1905 - 6, 43 - 57. GGP, 417.

CCXXXII. Λιγόρτυνος (351). — Ἐπιφανειακὰ γεωμετρικά ὄστρακα (BSA 1932 - 33, 85) καὶ ἀγγεῖα ὅλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς

περιόδου τοῦ Μουσείου Ἡρακλείου προέρχονται ἐκ μὴ δημοσιευθέντων τάφων τῆς θέσεως. GGP, 416.

CCXXXIII. Γόρτυς (352). — Γεωμετρικὴ κεραμικὴ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς θέσεως. Santuario di Gortina, 23 - 59. GGP, 416.

CCXXXIV. Ἀγία Τριάς (353). — Γεωμετρικὴ κεραμικὴ ἔχει ἀναφερθῇ ἐξ ἀποθέτου τοῦ ἱεροῦ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἀνακτόρου. Annuario 1941 - 43, 50 - 69. Ar. Cr., 325. Guida, 8, 29.

CCXXXV. Φαιστός (354). — Πολυάριθμα κεραμικὰ δεδομένα ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀνακτόρου (Annuario 1974 - 75, 169 - 300) καὶ ἐκ τῶν τάφων εἰς τὴν θέσιν τοῦ Φυγιώτη τὸ Ἀλώνι (Rend. Accad. dei Linc. 1902, 318 - 323) ἀνήκοντα εἰς πάσας τὰς φάσεις τῆς γεωμετρικῆς περιόδου. GGP, 235, 255 - 257, 416.

CCXXXVI. Κάτω Σύμη (355). — Ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ ὄστρακα ἀπὸ πρῶιμων μέχρις ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. ΠΑΕ 1973, 190, 1974, 226, 1975, 323, 1976, 402, 404.

CCXXXVII. Ροτάσι (356). — Ἐκ τῶν τάφων καὶ τοῦ ταφικοῦ οἰκοδομήματος τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ κεραμικὴ ὅλων τῶν φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου. BCH 1956, 343, 1959, 734 - 735. Κρ. Χρον. 1958, 468. ΑΔ 1972 Χρον., 622. GGP, 416.

CCXXXVIII. Ριζοκάρπασο (358). — Τοπικοῦ χαρακτῆρος κεραμικὴ ἦλθεν εἰς φῶς ἐκ τῶν δύο θαλαμοειδῶν τάφων τῆς θέσεως. RDAC 1937 - 39, 14 - 21, 1972, 143 - 155.

CCXXXIX. Βασίλεια (359). — Δύο ἀγγεῖα, οἰνοχόη καὶ ἀμφορίσκος, ὡς καὶ πολυάριθμα ὄστρακα τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τοῦ τάφου τῆς θέσεως. RDAC 1975, 108.

CCXL. Ἐπακώμη (360). — Ὅμας Κυπρογεωμετρικῶν II - III ἀγγείων προερχομένων ἐκ τάφου ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. AJA 1954, 173.

CCXLI. Λάπηθος (361). — Κεραμικὴ τοπικοῦ χαρακτῆρος ἐκ τῶν δέκα Κυπρογεωμετρικῶν III τάφων τῆς θέσεως. SCE I, 171 - 264 (σποράδην). SCE IV (2), 186 - 192.

CCXLII. Καζάφανι (362). — Κυκλαδικής προελεύσεως αγγεία μέσων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. PGP, 181. T.J. Dunbabin, *The Greeks and their eastern Neighbours*, 72. GGP, 354, 422.

CCXLIII. Ἀγίος Θεόδωρος (363). — Ἐκ συλημένων τάφων τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ Κυπρογεωμετρικά III καὶ ἀρχαῖκα ὄστρακα. RDAC 1975, 107.

CCXLIV. Ἀγίος Ἰάκωβος (364). — Ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς θέσεως προέρχονται πολυάριθμα κεραμικά δεδομένα τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν. SCE I, 361 - 366. SCE IV (2), 48 - 91.

CCXLV. Μύρτου-Πηγάδες (365). — Κεραμική τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν ἦλθεν εἰς φῶς ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς θέσεως. Myrtou - Pigadhes, 60 - 74.

CCXLVI. Ἀγία Εἰρήνη (366). — Τὰ πολυάριθμα κεραμικά εὐρήματα τῆς ἐποχῆς τοῦ σιδήρου ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἀνήκουν εἰς τὰς τοπικὰς κατηγορίας κεραμικῆς (SCE II, 774 - 777. SCE IV (2), 48 - 91), εἰς ὅμως σκύφος ἐκ τοῦ νεκροταφείου εἶναι ῥοδιακῆς κατὰ πᾶσαν πιθανότητα προελεύσεως. BCH 1966, 309, εἰκ. 25. GGP, 422.

CCXLVII. Λευκόνοικο (367). — Ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Λευκονοικοῦ καὶ ἄλλων θέσεων προέρχεται ὁμὰς Κυπρογεωμετρικῶν III αγγείων τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν. RDAC 1937 - 39, 132 - 144.

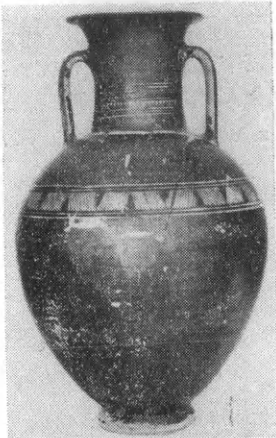
CCXLVIII. Κυθραία (368). — Κεραμική τοπικῶν Κυπρογεωμετρικῶν III κατηγοριῶν ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τῶν τάφων 1 καὶ 2 τῆς θέσεως. RDAC, 1965, 30 - 41.

CCXLIX. Στύλλοι (369). — Κεραμική τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν καὶ ἀπομιμήσεις κεραμικῶν προϊόντων τοῦ Αἰγαίου ὥς καὶ εἰσηγμένη ἐξ Ἀττικῆς κεραμικῆ ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. SCE II, 142 - 180. SCE IV (2), 48 - 91. GGP, 423.

CCL. Σαλαμίς (370). — Οἱ τάφοι τῆς θέσεως ἔχουν παράσχει κεραμικὴν τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν καὶ εἰσηγμένην, ἐξ Ἀττικῆς καὶ Κυκλάδων, τῶν μέσων γεωμετρικῶν χρόνων. AA 1963, 179 - 208. *Necropolis of Salamis I*, 6 - 24. GGP, 21, 319, 384, 423.

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ

ΑΡΧΟΜΕΝΗ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ Ι (ἀριθ. 1-8)

1. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,654μ.)

2. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,40μ.)

3. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,521μ.)

4. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,164μ.)

5. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,16μ.)

6. Ἀθῆναι

ΑΡΧΟΜΕΝΗ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΙΙ (ἀριθ. 9-14) →

7. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,087μ.)

8. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,144μ.)

9. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,762μ.)

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ

10. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,42μ.)

11. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,275μ.)

12. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,165μ.)
ΜΕΣΗ
ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ Ι (ἀριθ. 15-18)

13. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,08μ.)

14. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,083μ.)

15. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,466μ.)

16. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,413μ.)

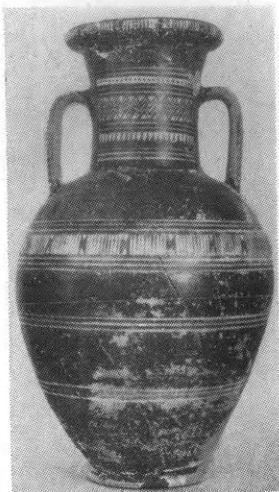
17. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,305μ.)

18. Ἀθῆναι

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ

ΜΕΣΗ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΙΙ (ἀριθ. 19-27)

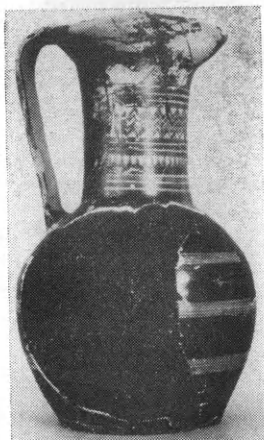
19. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,48μ.)

20. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,515μ.)

21. Μαραθών

22. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,224μ.)

23. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,525μ.)

24. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,115μ.)

25. Ἀθῆναι, (διάμ. 0,117μ.)

26. Ἀθῆναι

Εἰκὼν 15

27. Ἀθῆναι, (ὑψ. 0,105μ.)

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ

ΥΣΤΕΡΑ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ Ια (ἀριθ. 28-29)

ΥΣΤΕΡΑ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ Ιβ (ἀριθ. 30-33)

28. Ἀθήναι, (ὑψ. 1,55μ.)

29. Ἀθήναι, (ὑψ. 1,23μ.)

30. Ἀθήναι, (ὑψ. 0,79μ.)

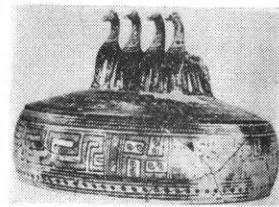

31. Ἀθήναι

ΥΣΤΕΡΑ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΙΙα (ἀριθ. 34-35)

32. Ἀθήναι

33. Ἀθήναι

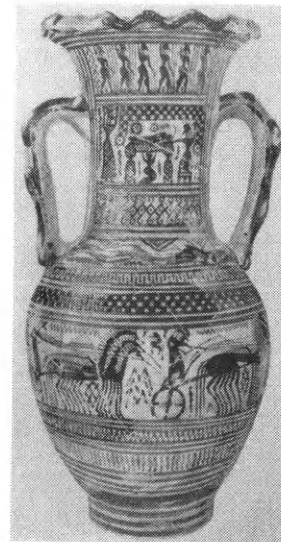
ΥΣΤΕΡΑ
ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΙΙβ (ἀριθ. 36)

34. Ἀθήναι, (ὑψ. 0,228μ.)

35. Ἀθήναι, (διάμ. 0,165μ.)

36. Ἀθήναι, (ὑψ. 0,327μ.)

CCLI. Ἐγκωμη (371). — Ὅστρακα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ (Enkomi I, 302 - 303. Enkomi II, 536) καὶ 21 ἀγγεῖα ἐκ τοῦ τάφου τῶν Καμινίων, τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν, ἔχουν γνωσθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. Enkomi I, 435 - 437.

CCLII. Σόλοι (372). — Τοπικοῦ χαρακτήρος κεραμικὴν καὶ εἰσηγμένην ἐκ Κυκλάδων, περιλαμβάνουσιν δύο σκύφους κοσμουμένους δι' ἀνεστραμμένων ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων, παρέσχον οἱ θαλαμοειδεῖς τάφοι τῆς θέσεως. BCH 1961, 277 - 280. RDAC 1973, 98.

CCLIII. Μένοικο (373). — Ἑβδομήκοντα τέσσαρα ἀγγεῖα καὶ τεμάχια ἄλλων, τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν, συνελέγησαν ἀπὸ τέσσαρας καταστραφέντας καὶ τινες ἄλλους συλημένους τάφους τῆς θέσεως. RDAC 1968, 62 - 71.

CCLIV. Κάτω Δευτερὰ (374). — Κεραμικὴ τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν παρέσχον οἱ θαλαμοειδεῖς τάφοι τῆς θέσεως. RDAC 1974, 185.

CCLV. Ἰδάλιον (375). — Τοπικοῦ χαρακτήρος κεραμικὴ (SCE II, 571 - 574. SCE IV (2), 48 - 91) καὶ μιμήσεις κεραμικῶν προϊόντων τοῦ Αἰγαίου ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. GGP, 422.

CCLVI. Ὀρμήδεια (377). — Ἐξ ἀγγεῖα καὶ τεμάχια ἄλλων τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν συνελέγησαν ἐκ τοῦ τάφου τῆς θέσεως. RDAC 1975, 108.

CCLVII. Κτήμα (378). — Κεραμικὴ τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. RA 1954 (I), 12 - 13.

CCLVIII. Λάρνακα (379). — Κεραμικὴν τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν καὶ εἰσηγμένην ἐκ τῆς μητροπολιτικῆς Ἑλλάδος ἔχουν παράσχει οἱ τάφοι τῆς θέσεως Τουραμπῆ Τεκκέ. JHS 1897, 152 - 164, 1954, 173. GGP, 422.

CCLIX. Κούκλια - Παλαίπαφος (381). — Τοπικὴ καὶ εἰσηγμένη ἐξ Ἑλλάδος κεραμικὴ τῶν μέσων καὶ ὑστερογεωμετρικῶν χρόνων ἔχει ἀναφερθῇ ἐκ τῆς θέσεως. Κυπρ. Σπουδαί 1951, 157. BCH 1963, 265 - 300, εἰκ. 2 - 3. Ant. Kunst 1967, 133 - 135. GGP, 319, 384, 422.

CCLX. Κούριον (382). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχεται κεραμικὴ τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν (Kaloriziki, 18, 29 - 31, 36 - 38, 50 - 52) καὶ εἰσηγμένη ἐκ τῶν Κυκλάδων (GGP, 172 - 174, 384, 422) ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων.

CCLXI. Ἀμαθοῦς (383). — Πολυάριθμα κεραμικά δεδομένα τῶν τοπικῶν κατηγοριῶν ὡς καὶ εἰσηγμένα ἐξ Ἀττικῆς, Εὐβοίας ἢ τῶν Κυκλάδων κεραμικά προϊόντα τῶν μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. A.S. Murray κ.ἀ., *Excav. in Cypr.*, 103 εἰκ. 150, 110 εἰκ. 160 ἀριθ. 3. SCE II, 57, 60, 61, (ἀριθ. 19, 76, 122, πίν. 139 ἀριθ. 7, 10), 81 (ἀριθ. 2, πίν. 19 ἀριθ. 1 β. πίν. 149 ἀριθ. 1). GGP, 173, 319 - 320, 422.

II. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗΣ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ

Ἡ κεραμικὴ τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἔχει ἀποτελέσει τὸ ἀντικείμενον μελέτης πολλῶν ἐρευνητῶν, ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς ἢ κατὰ περιοχὰς καὶ κατηγορίας, ὥστε περίληψις τῶν κυριωτέρων συμπερασμάτων τῶν ἐργασιῶν τούτων ἐκκρίθη ἐπαρκῆς διὰ τὸν σκοπὸν τοῦ παρόντος κεφαλαίου¹.

Τὸ σύνολον τῶν εἰς τὰς προηγουμένας σελίδας περιγραφέντων κεραμικῶν δεδομένων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου δύναται νὰ ἐπισκοπηθῇ εἰς δέκα ὁμάδας κατὰ γεωγραφικὴν περιοχὴν, συμφώνως πρὸς τὴν ταξινόμησιν τοῦ J.M. Coldstream, ἥτοι γεωμετρικὴν κεραμικὴν : (1) τῆς Ἀττικῆς, (2) τῆς Κορινθίας καὶ τῶν ἀποικιῶν τῆς Κορίνθου, (3) τῆς Ἀργολίδος, (4) τῆς Θεσσαλίας, (5) τῶν Κυκλάδων καὶ τῆς Εὐβοίας μετὰ τῶν ἀποικιῶν αὐτῆς, (6) τῆς Βοιωτίας, (7) τῆς Λακωνίας, (8) τῶν δυτικῶν περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἰθάκης, (9) τῆς Κρήτης καὶ (10) τῶν ἀνατολικῶν περιοχῶν, ἀκτῶν δηλαδὴ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, Χίου, Σάμου καὶ Δωδεκανήσου. Τῆς κεραμικῆς τῶν περιφερειακῶν περιοχῶν Ἡπείρου, Μακεδονίας, Θράκης, νήσων τοῦ βορείου Αἰγαίου μετὰ τῶν βορειοτέρων ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ Κύπρου, αἵτινες συνεχίζουσιν καὶ κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον τὰς τοπικὰς κεραμικὰς τῶν παραδόσεις μὲ μικρὰς ἐπιδράσεις ἐκ τοῦ νοτιωτέρου ἑλληνικοῦ χώρου, θὰ γίνῃ ἐν τέλει σύντομος μνεία.

1. Ἡ γεωμετρικὴ κεραμικὴ τῆς Ἀττικῆς ἐξελίσσεται πρώτη καὶ μένει ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τὴν κεραμικὴν τῶν λοιπῶν περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, αἵτινες θάττον ἢ βράδιον δέχονται ἐπιδράσεις ἐξ Ἀθηνῶν, ὥστε εἶναι εὐλογον νὰ συμπεράνῃ κανεῖς ὅτι ὁ γεωμετρικὸς ρυθμὸς τῆς Ἑλλάδος εἶναι κατὰ βάσιν δημιούργημα τῶν κεραμέων τῆς Ἀττικῆς. Ἐκ τῶν πολυ-

1. Ἡ περιγραφὴ τῆς γεωμετρικῆς κεραμικῆς ἐν τῷ παρόντι κεφαλαίῳ βασίζεται κυρίως εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ J.N. Coldstream, *Greek Geometric Pottery*, London 1968, (=GGP) καὶ τὴν ἐν σελ. 391 - 394 αὐτῆς βιβλιογραφίαν ὡς καὶ εἰς τὰς ἐργασίας : P. Courbin, *La Céramique Géométrique de l'Argolide*, Paris 1966 (=CGA). GKG, 22-12 4. GG, σποράδην. Ἴδὲ καὶ ὑπομνηματιστικὴν βιβλιογραφίαν κεραμικῆς εἰς τὸν γενικὸν κατάλογον βιβλιογραφίας.

αρίθμων δὲ εὐρημάτων τῆς Ἀγορᾶς, τοῦ Κεραμικοῦ, τῶν λοιπῶν θέσεων τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς ὑπολοίπου Ἀττικῆς εἶναι δυνατόν νά παρακολουθηθῇ χρονολογικῶς ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ ἡ ἐξέλιξις τοῦ γεωμετρικοῦ ῥυθμοῦ εἰς τὴν Ἀττικὴν (εἰκ. 13 - 16) κατὰ τοὺς δύο αἰῶνας, 9ον καὶ 8ον π.Χ., καθ' οὓς διαρκεῖ οὗτος καὶ οἱ ὅποιοι ἐκ τοῦ τρόπου κοσμήσεως τῆς κεραμικῆς ἔχουν κληθῇ γεωμετρικὴ περίοδος. Ἡ χρονολογικὴ δὲ αὕτη ἐξέλιξις τῆς κεραμικῆς τῆς Ἀττικῆς εἶναι δυνατόν νά χρησιμοποιηθῇ εἴτα διὰ τὴν χρονολόγησιν τῶν λοιπῶν δεδομένων καὶ γεγονότων τῆς περιόδου εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ κατ' ἀναλογίαν, εἰς τὰς λοιπὰς περιοχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου.

Οὕτως ἡ γεωμετρικὴ κεραμικὴ τῆς Ἀττικῆς καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ γεωμετρικὴ περίοδος αὐτῆς ἔχει διαιρεθῇ εἰς τρεῖς ὑποπερίόδους, ἥτοι Ἀρχομένην Γεωμετρικὴν περίοδον (= ΑΓ : 900 - 850 π.Χ.), καλύπτουσιν τὸ πρῶτον ἡμισυ τῆς 9ης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος, Μέσσην Γεωμετρικὴν περίοδον (= ΜΓ : 850 - 760 π.Χ.), ἴσην εἰς μῆκος πρὸς ἓνα σχεδὸν αἰῶνα, ἥτοι τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 9ου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος, καὶ Ὑστέραν Γεωμετρικὴν περίοδον (= ΥΓ : 760 - 700 π.Χ.), καλύπτουσιν τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος.

Ἐκάστη πάλιν τῶν τριῶν τούτων περιόδων ἔχει διαιρεθῇ εἰς δύο ἢ περισσοτέρας ὑποπερίόδους ἢ φάσεις ἥτοι ΑΓ I : 900 - 875, ΑΓ II : 875 - 850, ΜΓ I : 850 - 800, ΜΓ II : 800 - 760 καὶ ΥΓ Ia : 760 - 750, ΥΓ Ib : 750 - 735, ΥΓ IIa : 735 - 720, ΥΓ IIβ : 720 - 700 π.Χ.

Πρὸς τὴν χρονολογικὴν δὲ ταύτην κλίμακα ἐξελίξεως τῆς γεωμετρικῆς κεραμικῆς τῶν Ἀθηνῶν ἔχουν χρονολογικῶς συσχετισθῇ τὰ κεραμικά εὐρήματα ἐκάστης τῶν λοιπῶν περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, ὥστε ἀντίστοιχοι χρονολογικαὶ κλίμακες μὲ μικροτέρας ἢ μεγαλυτέρας διαφορὰς ἀπὸ τὴν κλίμακα τῶν Ἀθηνῶν ἔχουν συνταχθῇ διὰ πάσας τὰς περιοχὰς¹.

Ὡς πρὸς τὴν ΑΓ I κεραμικὴν τῆς Ἀττικῆς (εἰκ. 13 : 1-8) συνήθη σχήματα τῶν ἀγγείων εἶναι ἀμφορεῖς μὲ ἐπιμήκη κορμὸν καὶ λαβὰς ἀπὸ τοῦ ὤμου πρὸς τὸν λαιμὸν ἢ μὲ σφαιρικὸν κορμὸν καὶ λαβὰς ἐπὶ τοῦ ὤμου, ὅστις ὑποκαθιστᾷ τὸν ἔχοντα τὰς λαβὰς ἐπὶ τῆς κοιλίας (εἰκ. 13 : 1-2) τύπον, τὸν γνωστὸν ἐκ τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου, χρησιμοποιούμενοι καὶ ὡς τεφροδόχα ἀγγεῖα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἀντιστοίχως, στενόλαιμοι μὲ ὀγκώδη κοιλίαν τριφυλλόστομοι πρόχοι, καλούμεναι συνήθως λήκυθοι-οἶνοχοαί (εἰκ. 13 : 4 - 5), κρατῆρες ἐπὶ κωνικοῦ ποδός, τεμάχια τῶν ὀπείων μόνον ἔχουν εὐρεθῇ, κάνθαροι (εἰκ. 13 : 7), μόνωτα κυαθόσχημα κύπελλα μετ' ἐπιπέδου βάσεως καὶ δύο τύποι πυξίδων (εἰκ. 13 : 8), χρησιμοποιουμένων διὰ τὴν φύλαξιν κοσμημάτων καὶ καλλυντικῶν ἢ διὰ προσφορὰν τροφῶν.

1. GGP, 330 (πίναξ). DAG, 134-135. GG, 385 εἰκ. 116 (πίναξ).

Τὰ περισσότερα τῶν ΑΓ Ι τούτων σχημάτων κατάγονται ἐκ τῶν ἀντιστοιχῶν πρωτογεωμετρικῶν. Νέοι τύποι ἀγγείων εἶναι αἱ δύο νέαι μορφαὶ πυξίδων ἀλλὰ καὶ πρωτογεωμετρικοῦ τύπου πυξίδες ἐμφανίζονται ἐκ παραλλήλου μεταξὺ τῶν ΑΓ Ι εὐρημάτων.

Ἡ κόσμησις, γεγραμμένη διὰ τῆς αὐτῆς πρὸς τὴν πρωτογεωμετρικὴν λαμπρᾶς μελανῆς βαφῆς, σημειοὶ ἐντυπωσιακὴν μεταβολὴν τόσον ὥς πρὸς τὰς ἐπιλεγόμενας πρὸς κόσμησιν ἐπιφανείας τῶν ἀγγείων ὅσον καὶ ὥς πρὸς τὴν μορφήν τῶν χρησιμοποιουμένων κοσμημάτων. Οὕτως ὥς κοσμητικὴ μὲν ἐπιφάνεια ἐπιλέγεται ὁ λαιμὸς καὶ ἡ μεγίστη διάμετρος τῆς κοιλίας τοῦ ἀγγείου (εἰκ. 13 : 1 - 8), ἀντὶ τοῦ ὧμου ὅστις ἐκοσμεῖτο συνήθως κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον, ἡ δὲ λοιπὴ ἐπιφάνεια καλύπτεται διὰ λαμπρᾶς μελανῆς βαφῆς, ὥς πρὸς δὲ τὰ κοσμήματα προτιμῶνται, ἀντὶ τῶν πρωτογεωμετρικῶν ὁμοκέντρων κύκλων καὶ ἡμικυκλίων, εὐθύγραμμα ἀποκλειστικῶς σχέδια, ὅπως μαϊάνδροι ἐκ διπλῶν ἢ πολλαπλῶν γραμμῶν καὶ στιγμῶν, ὁμοιάζοντες πρὸς ἐπάλξεις (εἰκ. 13 : 2, 7, 8) ἢγωνιώδη ἄγκιστρα (εἰκ. 13 : 5) καὶ καταλαμβάνοντες μετόπας μεταξὺ τῶν λαβῶν ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ἢ ζώνας πέριξ τῆς κοιλίας τῶν ἀγγείων. Ἐκ τῶν πρωτογεωμετρικῶν κοσμημάτων ἐπιβιοῦν ὥς συμπληρωματικαὶ ζῶναι εὐθύγραμμα μόνον κοσμήματα, ὅπως μεμονωμένα τεθλασμένα, σειραὶ τριγώνων πλήρων βαφῆς καὶ ὁμάδες λοξῶν ἀντιρρόπων, μικρῶν εὐθειῶν (εἰκ. 13 : 1).

Ἡ μεταβολὴ αὕτη ἀπὸ τῆς καμπυλογράμμου πρωτογεωμετρικῆς εἰς τὴν εὐθύγραμμον ΑΓ Ι κόσμησιν ὑπεγορεύθη προφανῶς ἐκ τῆς ἀλλαγῆς εἰς τὴν ἐπιλογὴν τῶν πρὸς κόσμησιν ἐπιφανειῶν. Κατακόρυφοι δηλαδὴ ἐπιφάνειαι, ὥς ὁ λαιμὸς καὶ ἡ μεγίστη διάμετρος τῆς κοιλίας τοῦ ἀγγείου, προσφέρονται περισσότερο πρὸς κόσμησιν δι' ὀριζοντίων ζωνῶν ἐξ εὐθυγράμμων κοσμημάτων, οἳ οἱ μαϊάνδροι καὶ αἱ ὁμάδες τεθλασμένων γραμμῶν, ὅπως ἀκριβῶς αἱ καμπύλαι ἐπιφάνειαι, ὥς οἱ ὧμοι τῶν ἀμφορέων καὶ οἱ κορμοὶ τῶν σκύφων, προσεφέροντο πρὸς κόσμησιν δι' ὁμοκέντρων κύκλων καὶ ἡμικυκλίων, γραφομένων διὰ τοῦ διαβήτου καὶ τῆς πολλαπλῆς ψήκτρας, κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον.

Κατὰ τὴν ΑΓ ΙΙ περίοδον (εἰκ. 13 : 9, εἰκ. 14 : 10 - 14), ἐπιβιοῦν οἱ ΑΓ Ι τύποι ἀμφορέων καὶ πυξίδων, ἐν ᾧ ἡ τριφυλλόστομος οἶνοχόη μεταμορφοῦται εἰς εὐρυπύθμενον ἀγγεῖον (εἰκ. 14 : 11), καὶ ἐπὶ πλέον ἐμφανίζονται ἀβαθεῖς σκύφοι ἐπηρεάζοντες τὰ ἀντίστοιχα σχήματα τῶν κανθάρων καὶ τῶν μονῶτων κυπέλλων (εἰκ. 14 : 13 - 14). Οἱ κρατῆρες ἐπὶ κωνικοῦ ποδὸς ἐκπροσωποῦνται καὶ πάλιν ὑπὸ ὀστράκων μόνον. Ἡ κόσμησις ἀποτελεῖται ἀπὸ μετόπας μεταξὺ τῶν λαβῶν καὶ συνεχεῖς ζώνας ἐπὶ τῆς κοιλίας τῶν ἀγγείων (εἰκ. 13 : 9, εἰκ. 14 : 10) περιλαμβανούσας μαϊάνδρους ἢ ὁμάδας τεθλασμένων γραμμῶν καὶ πλαισιουμένας διὰ στενῶν συμπληρωματικῶν ζωνῶν πληρουμένων διὰ τριγώνων καὶ τεθλασμένων γραμμῶν μετὰ στιγμῶν.

Παρὰ τὴν τροχήλατον συνεχίζεται ἐπὶ πλέον παραγομένη κατὰ τὰς ΑΓ I - II περιόδους καὶ ἡ ἐκ τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων γνωστὴ (εἰκ. 10 : 22 - 24) χειροποίητος κεραμικὴ, ἐκπροσωπούμενη ἀπὸ ἡμισφαιρικὰ κύπελλα, ὠοειδεῖς πυξίδας, τριποδικὰ ἐνίοτε σκευὴ καὶ ἀπὸ κοσμήματα ἢ ἀθύρματα, ὅπως ψήφους, σφονδύλια καὶ κοίλας σφαίρας, κοσμούμενα δι' ἐγχαράκτων κυματιστῶν γραμμῶν, ῥόμβων καὶ ἀνεστραμμένων τριγώνων. Ἡ κατηγορία αὕτη παύει παραγομένη μετὰ τὸ τέλος τῆς ΑΓ II περιόδου.

Κατὰ τὴν ΜΓ I περίοδον (εἰκ. 14 : 15 - 18) τὰ γνωστὰ ἐκ τῆς ΑΓ περιόδου σχήματα κλειστῶν ἀγγείων γίνονται ὑψηλότερα καὶ ῥαδινώτερα ὥστε τὸ κέντρον βάρους αὐτῶν μετατίθεται ὑψηλότερον ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τῶν ἀγγείων, τὰ δὲ χεῖλη τῶν ἀνοικτῶν τύπων, ὡς οἱ σκύφοι, καθίστανται ὑψηλότερα καὶ πλέον κατακόρυφα, ὥστε νὰ προσφέρωνται διὰ δευτερευούσας ζώνας κοσμήσεως. Νέα ΜΓ I σχήματα εἶναι πρόχοι καὶ πυξίδες (εἰκ. 14 : 17-18) μὲ πεπιεσμένον ἄνωθεν κορμόν. Κατὰ τὴν ΜΓ I περίοδον ἐπὶ πλέον παρουσιάζονται καὶ λαβαὶ ὑπὸ μορφὴν σχοινίων.

Ὡς πρὸς τὴν κόσμησιν αἱ μετόπαι ἐπεκτείνονται μέχρι τῶν λαβῶν καὶ αἱ ζῶναι ἐπὶ τῆς κοιλίας γίνονται εὐρύτεραι, ἐπὶ ἀνοικτῶν δὲ ἀγγείων ἐνίοτε ἡ κόσμησις καλύπτει τὸ σύνολον τῆς ἐπιφανείας, ὅπως καὶ κατὰ τὴν ἐπακολουθοῦσαν ΥΓ περίοδον. Τὰ πληροῦντα τὰς μετόπας καὶ ζώνας κοσμήματα εἶναι ὀριζόντιοι μαϊάνδροι ἢ κατακόρυφοι μαϊάνδροι καὶ κύκλοι ἐναλλάξ. Στεναὶ δὲ συμπληρωματικαὶ ζῶναι, περιέχουσιν ἐναλλάξ σχήματα διπλῶν πελέκεων καὶ ὁμάδας κατακορύφων εὐθειῶν ἢ σειρὰς στιγμῶν καὶ ὀκτωσχημῶν κοσμημάτων ἢ ἀμβλειῶν γωνιῶν περιβάλλουν τὰς μετόπας καὶ τὰς ζώνας τῆς κυρίας κοσμήσεως τῶν ἀγγείων. Ἐπὶ ἐνὸς τέλους κρατῆρος χρησιμοποιοῦντο ὡς ἐπιταφίου σήματος παρουσιάζεται ἐγγὺς τῶν λαβῶν ἡ ἀρχαιότερα παράστασις θρηνηφοῦ καὶ δύο ἵππων.

Κατὰ τὴν ΜΓ II περίοδον (εἰκ. 15) συνήθη σχήματα ἐκ μὲν τῶν κλειστῶν τύπων ἀγγείων εἶναι οἱ τρεῖς γνωστοὶ τύποι ἀμφορέων (εἰκ. 15 : 19-21), αἱ οἶνοχοαι καὶ αἱ πυξίδες μὲ πεπιεσμένον κορμόν καὶ πῶμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὡς λαβαὶ ὑπάρχουν ἓνα ἢ περισσότερα εἰδῶλια ἵππων (εἰκ. 15: 22, 26 - 27), ἐκ δὲ τῶν ἀνοικτῶν τύπων συνήθεις εἶναι οἱ κρατῆρες μετὰ κωνικοῦ ποδός, φέροντος ἐπὶ τοῦ στελέχους τοῦ ὀριζοντίου ῥαβδώσεις ἀναμνησκούσας ΜΕ μινύεια κύπελλα (εἰκ. 15 : 23), οἱ σκύφοι, αἱ πρόχοι, οἱ κάνθαροι μὲ ὑψηλὰς ταινιοσχήμους λαβάς, ἐμφανιζόμενοι ἀπὸ τῆς περιόδου ταύτης τὸ πρῶτον (εἰκ. 15 : 24), καὶ τὰ βαθέα μόνωτα ἀγγεῖα (GGP, πίν. 4 d).

Ἡ κόσμησις ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ τῶν ἀγγείων δὲν περιορίζεται πλέον ὀριζοντίως ὑπὸ τῶν λαβῶν, κατακορύφως δὲ αἱ μετόπαι εὐρύνονται καὶ ἐνοῦνται πρὸς τὴν ζώνην κοσμήσεως τῆς κοιλίας. Βασικὰ σχέδια τῆς κοσμήσεως εἶναι καὶ πάλιν οἱ μαϊάνδροι καὶ αἱ ὁμάδες τεθλασμένων γραμμῶν, περιβαλλόμεναι ἀπὸ συμπληρωματικὰς ζώνας βοηθητικῶν κοσμημάτων περιε-

χούσας πλὴν τῶν παλαιῶν καὶ νέα σχέδια κοσμημάτων, ὅπως συνεχομένας σπείρας (εἰκ. 15 : 24) καὶ ἀλύσεις ῥόμβων μετὰ στιγμῶν, ἀντιγραφόμενας ἴσως ἐκ τῆς μεταλλουργίας. Αἱ σειραὶ ὀριζοντίων ἀμβλειῶν γωνιῶν τῆς συμπληρωματικῆς ΜΓ I κοσμήσεως κατὰ τὴν ΜΓ II περίοδον χρησιμοποιοῦνται καὶ ὡς κυρία κόσμησις, ἐνίοτε σκύφων, τὰ ΜΓ I δὲ συμπληρωματικὰ κοσμήματα τῶν διπλῶν πελέκεων, τῶν κατακορύφων εὐθειῶν, τῶν πλήρων τριγῶνων καὶ τῶν τεθλασμένων γραμμῶν (εἰκ. 15 : 19 - 23) χρησιμοποιοῦνται ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰ νέα. Μετόπαι τέλος μὲ παραστάσεις ἀνθρώπων, ἵππων ἢ ἄλλων ζώων καὶ πτηνῶν ἀπὸ τῆς ΜΓ II περιόδου εἶναι συνήθεις, ἐπὶ ἐνὸς δὲ σκύφου τῆς Ἑλευσίνος (GKG, πίν. 26 - 27) καὶ ἐνὸς κρατήρος τῆς Νέας Ὑόρκης (GKG, πίν. 34) παρουσιάζονται παραστάσεις μαχῶν καὶ ναυμαχιῶν καὶ πρόθεσις νεκροῦ.

Ἡ χειροποίητος κεραμικὴ τῆς ΑΓ περιόδου παύει νὰ παρουσιάζεται διαρκούσης τῆς ΜΓ I φάσεως.

Ἡ ΥΓ Ia περίοδος (Ἑγχρωμος εἰκὼν Β, εἰκ. 16 : 28 - 29) χαρακτηρίζεται ὡς πρὸς τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων, πλὴν τῶν συνήθων τύπων, ἐκ τῶν υπερμεγέθων γραπτῶν κρατήρων καὶ ἀμφορέων μὲ ὀριζοντίους διδύμους λαβὰς ἐπὶ τῆς κοιλίας, τῶν χρησιμοποιουμένων ὡς ἐπιτυμβίων σημάτων (Ἑγχρωμος εἰκὼν Β) εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Διπύλου. Νέοι τύποι ἀγγείων, τοῦ λεγομένου ἐργαστηρίου τοῦ τεχνήτου τοῦ Διπύλου, εἶναι οἰνοχόαι μὲ σφαιρικὸν κορμὸν καὶ ὑψηλὸν λαιμὸν καὶ λαβὴν (εἰκ. 16 : 29) καὶ πρόχοι υπερμεγέθων διαστάσεων (GGP, πίν. 7 d-e), μόνωτα εὐρύστομα ἀγγεῖα μὲ σφαιρικὸν κορμὸν καὶ ὑψηλὸν κωνικὸν λαιμὸν (GGP, πίν. 8 g) καὶ χαμηλὰ κυλινδρικὰ ἀγγεῖα μετὰ καλύμματος (GGP, πίν. 10 g) ἀντικαθιστῶντα ἀπὸ τῆς ἀκολουθοῦσης ΥΓ II φάσεως (εἰκ. 16 : 35) τὰς πυξίδας.

Ἡ κόσμησις τῶν ἀγγείων ἐκτείνεται ἐφ' ὅλης τῆς ἐπιφανείας τούτων, καταλειπομένης τῆς συνηθείας μέρος αὐτῆς νὰ καλύπτεται διὰ βαφῆς, αἱ κύριαι δὲ ζῶναι τῆς ἐπιφανείας, κοιλία, περιοχὴ μεταξὺ τῶν λαβῶν καὶ λαιμός, καταλαμβάνονται ἀπὸ μετόπας ἢ συνεχεῖς ζώνας μὲ παραστάσεις προθέσεων καὶ ἐκφορῶν νεκρῶν, ἄρματοδρομῶν, μαχῶν καὶ ναυμαχιῶν ἢ μὲ μαιάνδρους καὶ ἄλλα γραμμικὰ κοσμήματα πλατισιούμενα ἀπὸ ζωοφόρους ἐλάφων, αἰγῶν ἢ ἄλλων ζώων καὶ γραμμικὰ κοσμήματα ποικίλων συνδυασμῶν. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀγγείου ἐνίοτε ὑπάρχουν παραστάσεις περισσοτέρων τῶν ἑκατὸ μορφῶν.

Ἐκ τοῦ τρόπου δὲ τῆς ἀπεικονίσεως τῶν ἀνθρωπίνων μορφῶν καὶ τῆς διατάξεως, ὡς καὶ τῆς μορφῆς καὶ τοῦ τρόπου ἐκτελέσεως τῆς λοιπῆς κοσμήσεως τῶν ἀγγείων, δύνανται νὰ διακριθοῦν περισσότερα ἐργαστήρια, τὸ σπουδαιότερον τῶν ὁποίων εἶναι τὸ λεγόμενον τοῦ τεχνήτου τοῦ Διπύλου καὶ εἰς τὸ ὅποιον ὀφείλονται τὰ 21 τοῦλάχιστον ἐκ τῶν 35 γνωστῶν ΥΓ I ἐπιτυμβίων ἀγγείων.

Ἡ ἀκολουθοῦσα ΥΓ Ιβ φάσις, (εἰκ. 16 : 30 - 33) πλὴν τῆς συνεχιζομένης παραγωγῆς τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ τεχνήτου τοῦ Διπύλου καὶ τῆς ὁμάδος τῆς λεγομένης τοῦ ἀγγειογράφου τοῦ Hirschfeld, ἐκ τοῦ πρώτου δημοσιεύσαντος ἀγγεῖον τῆς κατηγορίας ταύτης, περιλαμβανούσης ἓνα ἀμφορέα καὶ ἕξ κρατῆρας χρησιμοποιοῦντας ὡς ἐπιτύμβια σήματα, ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ τοὺς γνωστοὺς ἐκ τῶν προηγουμένων περιόδων τύπους ἀγγείων, οἷον ἀμφορεῖς, οἰνοχόας, πυξίδας, πρόχους, μόνωτα βαθέα ἀγγεῖα, κρατῆρας, κανθάρους καὶ πινάκια (GGP, πίν. 10 m), τὸ πρῶτον ἐμφανιζόμενα ἀπὸ τῆς περιόδου ταύτης.

Ἡ κόσμησις ἀκολουθεῖ τὴν παράδοσιν τοῦ τεχνήτου τοῦ Διπύλου ἀλλ' ἐπανεμφανίζεται καὶ διαδίδεται ἡ κόσμησις κατὰ μετόπας (εἰκ. 16 : 31) περιλαμβανούσας τετράφυλλα ἄνθη, ἀγκυλωτοὺς σταυροὺς, ρόμβους, ζῶα καὶ ὑδρόβια πτηνά, χωριζόμενας δὲ διὰ κατακορύφων εὐθειῶν καὶ ἄλλων γραμμικῶν κοσμημάτων. Εἰς τὰς στενὰς ἀφ' ἑτέρου συμπληρωματικὰς ζῶνας παρουσιάζονται νέα γραμμικὰ κοσμήματα, ὅπως μικροὶ κύκλοι συνδεδεμένοι δι' ἐφαπτομένων, σειραὶ ζατρικίων καὶ τρίγωνα πλήρη πλεγμάτων γραμμῶν. Ἀπὸ τοῦ τέλους ὅμως τῆς ΥΓ Ιβ φάσεως παρουσιάζονται τὰ πρῶτα συμπτώματα παρακμῆς τῆς γεωμετρικῆς κοσμήσεως.

Κατὰ τὴν ΥΓ Ια περίοδον (εἰκ. 16 : 34 - 35) αἱ πρόχοι γίνονται συνηθέστεραι τῶν ἀμφορέων, τὰ κυλινδρικά μετὰ πώματος ἀγγεῖα (εἰκ. 16 : 35) τὰ ἀντικαθιστῶντα τὰς πυξίδας γίνονται πολυάριθμα καὶ παρουσιάζονται νέου τύπου σκύφοι, στενούμενοι πρὸς τὰ κάτω καὶ κοσμούμενοι ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὀψεων, κατὰ μίμησιν εἰσαγομένων φοινικικῶν μεταλλικῶν προτύπων. Ἡ κόσμησις βαθμιαίως παρακμάζει καὶ τὰ ἀγγεῖα μὲ προθέσεις νεκρῶν καθίστανται σπανιώτερα. Αἱ μετόπαι γίνονται μικρότεραι, τὰ σχέδια δὲ τῆς κοσμήσεως καθίστανται παχύτερα καὶ προχειρότερα καὶ ὁμάδες κατακορύφων γραμμῶν, γραφόμεναι διὰ πολλαπλῆς ψήκτρας, ἀντικαθιστοῦν τὰς μετόπας. Ἐκ τῆς κοσμήσεως ὅμως τῶν ἀγγείων δύνανται περαιτέρω νὰ διακριθοῦν πολυάριθμα ἐργαστήρια, ἡ δρᾶσις τῶν ὁποίων παρατείνεται καὶ κατὰ τὴν ἀκολουθοῦσαν ΥΓ Ιβ περίοδον.

Κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ΥΓ Ιβ περίοδον (εἰκ. 16 : 36) συνήθη σχήματα τῶν ἀγγείων εἶναι οἱ ἀμφορεῖς, αἱ πρόχοι, αἱ ὑδρίαι, τὰ χαμηλὰ κυλινδρικά μετὰ πώματος ἀγγεῖα, ἐφωδιασμένα ἐνίοτε δι' εἰδικῶν ὑποστηρίγμάτων, καὶ αἱ κοτύλαι, εἶδος σκύφου εἰσαχθέντος ἐκ Κορίνθου. Ἡ κόσμησις τῶν ταφικῶν ἀμφορέων ἀποτελεῖται ἀπὸ μετόπας ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ μὲ προθέσεις νεκρῶν καὶ παρελάσεις ἀρμάτων ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ συμπληροῦνται ἐνίοτε διὰ παραστάσεων πλαστικῶν ὄψεων, προσκολλωμένων ἐπὶ τοῦ χείλους, τῶν λαβῶν ἢ τοῦ ὤμου τῶν ἀγγείων. Περὶ τὸ τέλος ὅμως τῆς περιόδου παραστάσεις κενταύρων, λεόντων, χιμαιρῶν καὶ σφιγγῶν, ἀνα-

τολικῆς προελεύσεως, παρουσιάζονται ἐπὶ τῶν ἀγγείων προαγγέλλουσαι τὸν ἐπικρατοῦντα κατὰ τὸν 7ον π.Χ. αἰῶνα ἀνατολίζοντα ρυθμόν¹.

2. Ἡ κεραμικὴ τῆς Κορινθίου, εὐκόλως διακρινομένη ἐκ τοῦ ὠχροῦ πηλοῦ τῶν ἀγγείων, κατὰ τὰς πρώιμους φάσεις τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ὑφίσταται ἐπιδράσεις τῆς ΑΓ II καὶ ΜΓ I - II κεραμικῆς τῆς Ἀττικῆς, ἀπὸ τῆς ΥΓ ὅμως περιόδου ἀκολουθεῖ ἀνεξάρτητον πορείαν καὶ ἐπιδρᾷ ἀντιστρόφως ἐπὶ τῆς κεραμικῆς τῆς Ἀττικῆς καθὼς καὶ ἐπὶ τῆς κεραμικῆς τῶν Ἰονίων νήσων καὶ τῆς δυτικῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, εἰσάγεται δὲ εἰς τὰς ἀποικίας τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, οἱ κεραμεῖς τῆς ὁποίας δημιουργοῦν τοπικὰς αὐτῆς ἀπομιμήσεις, ὡς καὶ εἰς τὴν Θῆραν, τὴν Σμύρνην καὶ ἄλλας θέσεις τοῦ ἀνατολικοῦ Αἰγαίου.

Τῆς ΑΓ κορινθιακῆς κεραμικῆς ὀλίγα εὐρήματα εἶναι γνωστὰ καὶ εἰς αὐτὰ περιλαμβάνονται ἀμφορεῖς, τριφυλλόστομοι οἶνοχοι, λήκυθοι, ἀρύβαλλοι, πυξίδες μὲ σφαιρικὸν κορμὸν καὶ βαθεῖς σκύφοι, πάντοτε τοπικῆς πρωτογεωμετρικῆς καταγωγῆς, εἰς αὐτὰ δὲ προστίθενται ἀβαθεῖς σκύφοι, κάνθαροι, πινάκια καὶ εὐρυπύθμενοι οἶνοχοι ἄττικῆς προελεύσεως.

Ἡ κόσμησις τῶν ἀγγείων, κατ' ἀπομίμησιν τῆς ἄττικῆς, ἀποτελεῖται ἀπὸ μετόπας, ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ τοῦ κλειστοῦ τύπου ἀγγείων ἢ μεταξὺ τῶν λαβῶν τῶν ἀνοικτῶν, περιεχούσας μαιάνδρους καὶ συνηθέστερον ὁμάδας τεθλασμένων γραμμῶν. Τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ κορμοῦ τῶν κλειστῶν ἰδίᾳ ἀγγείων καλύπτεται διὰ μελανῆς βαφῆς, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαιροῦνται συνήθως μία ἢ δύο τριπλαῖ ὀρίζοντιοι ζῶναι.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν γραπτὴν τροχήλατον παρουσιάζεται καὶ χειροποίητος ἐγχάρακτος κεραμικὴ ἀνάλογος τῆς ὁποίας ἐμνημονεύθη ἐξ Ἀττικῆς καὶ ἀναφέρεται καὶ ἐκ τοῦ Ἀργοῦς κατωτέρω.

Κατὰ τὴν ΜΓ I περίοδον τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων παραμένουν τὰ αὐτὰ ἢ κόσμησις ὅμως αὐτῶν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὴν ΜΓ I ἄττικὴν κεραμικὴν καὶ αἱ μετόπαι τῶν σκύφων ἐπεκτείνονται ἕως τὰς λαβάς, εἰς τὰς μετόπας τῶν οἶνοχοῶν προστίθενται συμπληρωματικαὶ ὀρίζοντιοι ζῶναι καὶ ἐπὶ τοῦ λοιποῦ κορμοῦ ἐξαιροῦνται τῆς καλυπτύσεως αὐτὸν μελανῆς βαφῆς τρεῖς ἕως τέσσαρες τριπλαῖ ζῶναι πέριξ τῶν ἀγγείων.

Κατὰ τὴν ΜΓ II περίοδον εἰς τὰ γνωστὰ σχήματα προστίθενται ἀμφορεῖς μὲ λαβάς ἐπὶ τῆς κοιλίας, οἱ γνωστοὶ τύποι τῶν κρατήρων, κανθάρων καὶ σκύφων διακρίνονται εἰς τοπικοὺς καὶ ἄττικίζοντας καὶ ἐμφανίζονται σπάνιοι τύποι πρόχων καὶ καλάθων ὡς καὶ ἀγγείων εἰς σχῆμα καρποῦ ροῖας. Ἡ κόσμησις ἀποτελεῖται ἀπὸ μετόπας περιεχούσας μαιάνδρους, ὁμάδας τεθλασμένων γραμμῶν ἢ ἀμβλειῶν γωνιῶν καὶ περὶ τὸ τέλος τῆς περιόδου

1. GGP, 8-90, πίν. 1-15. GG, 26-31, 61-63, 73-81, 109-119. GKG, 22-59.

ἐνίοτε πτηνῶν. Εἰς τὰ γραμμικὰ κοσμήματα πλὴν ἐπαλλήλων γωνιῶν προστίθενται κοσμήματα ὁμοιάζοντα πρὸς τὸ γράμμα Σ. Αἱ μετόπαι ἐπὶ τῶν ἀνοικτῶν ἀγγείων ὑποστηρίζονται διὰ δύο ἕως τριῶν ὀριζοντίων γραμμῶν καὶ περιορίζονται ἐκατέρωθεν ὑπὸ ἐτέρων καθέτων. Ὁ ὑπόλοιπος κορμὸς τῶν οἰνοχοῶν καλύπτεται διὰ λεπτῶν ὀριζοντίων ταινιῶν βαφῆς, ἐπὶ δὲ τῆς μονοχρώμου ἐπιφανείας πολλῶν ἀγγείων παρουσιάζονται κύκλοι ἐκ λευκῆς βαφῆς.

Ἡ ΥΓ κεραμικὴ τῆς Κορίνθου περιλαμβάνει δύο τύπους οἰνοχοῶν, ληκύθους-οἰνοχόας, ἀρυβάλλους, ὕδρίας, ἀμφορεῖς δύο τύπων, πυξίδα, κρατῆρας, σκύφους καὶ δίσκους ἐκ τῶν γνωστῶν σχημάτων καὶ δύο νέους τύπους ἀγγείων, τὴν κοτύλην, ἡμισφαιρικὸν ἄνευ ἐξέχοντος χείλους σκύφον, καὶ τὴν ὕψηλὴν πυξίδα.

Ἡ κόσμησις ἀποτελεῖται ἀπὸ ζώνας γωνιῶν ἢ Σ καὶ στενὰς ὕψηλὰς μετόπας κορινθιακῆς ἐμπνεύσεως, χρησιμοποιουμένης ἀρχικῶς εἰς δευτερευούσας θέσεις καὶ περιεχούσας ὁμάδας τεθλασμένων καὶ παραστάσεις πτηνῶν βραδύτερον. Ἐνίοτε χρησιμοποιεῖται λευκὴ βαφή διὰ κύκλους ἢ γραμμάς. Εἰς τὴν ΥΓ κορινθιακὴν κεραμικὴν κατατάσσεται τέλος καὶ ἡ ἀντίστοιχος κεραμικὴ τῶν ἀποικιῶν τῆς Κορίνθου τῆς ὁποίας ἡ πλεονάζουσα τοπικὴ ὁμάς εἶναι ἡ λεγομένη κεραμικὴ τῆς Θάψου παρὰ τὰς Συρακούσας¹.

3. Ἡ κεραμικὴ τῆς Ἀργολίδος κατὰ τὰς ΑΓ I - ΜΓ II φάσεις παρουσιάζει ἱκανὴν ὁμοιότητα πρὸς τὴν κεραμικὴν τῆς Ἀττικῆς καὶ δύναται νὰ ταξινομηθῇ εἰς τὰς αὐτὰς μὲ ἐκείνην διαδοχικὰς φάσεις ἐξελιξέως.

Συνήθη σχήματα τῶν ἀγγείων κατὰ τὴν ΑΓ I περίοδον εἰς τὴν Ἀργολίδα εἶναι ἀμφορεῖς μὲ λαβὰς ἐπὶ τοῦ ὧμου ἢ ἐπὶ τῆς κοιλίας, οἰνοχόαι, λήκυθοι-οἰνοχόαι, πυξίδες, σκύφοι καὶ κάνθαροι ἀβαθέστεροι τῶν ἀττικῶν.

Ἡ ΑΓ I κόσμησις, ὥς καὶ εἰς τὴν ἀντίστοιχον κεραμικὴν τῆς Ἀττικῆς, καταλαμβάνει εἴτε μετόπας ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ καὶ σπανίως ἐπὶ τοῦ ὧμου τῶν κλειστῶν καὶ μεταξὺ τῶν λαβῶν τῶν ἀνοικτῶν ἀγγείων εἴτε ζώνας ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ μαιάνδρους ὑπὸ μορφὴν ἐπάλξεων, ἀπὸ μεμονωμένους διπλοὺς πελέκει, ἀπὸ ὁμάδας τεθλασμένων ἢ εὐθειῶν γραμμῶν καὶ ἀπὸ πρωτογεωμετρικῆς προελεύσεως τρίγωνα, πλήρη πλεγμάτων γραμμῶν, ἐπὶ τῶν ὧμων τῶν ἀγγείων. Εἰς τὰς στενὰς βοηθητικὰς ζώνας περιλαμβάνονται τρίγωνα πλήρη βαφῆς, ὁμάδες λοξῶν ἀντιρρόπων γραμμῶν καὶ τεθλασμένα.

Κατὰ τὴν ΑΓ II περίοδον ἡ κεραμικὴ τῆς Ἀργολίδος ὁμοιάζει περισσότερο πρὸς τὴν ἀττικὴν, ἀποτελουμένη ἀπὸ ἀμφορεῖς μὲ λαβὰς ἐπὶ τοῦ

1. GGP, 91-111, πίν. 16-21. GG, 36-38, 84-86, 16 767-197 GKG, 60-62.

ὦμου, εὐρυπυθμένους οἶνοχόας, ληκύθους-οἶνοχόας, πυξίδας διαφόρων τύπων, κρατῆρας ἐπὶ ὑψηλοῦ ποδὸς ἐπικρατοῦντας κατὰ τὴν ἀκολουθοῦσαν ΜΓ περίοδον, σκύφους, μόνωτα κυαθόσχημα κύπελλα καὶ πινάκια με διατρήτους ἀποφύσεις ὡς λαβάς.

Ἡ κόσμησις, ἀποτελουμένη ἀπὸ ὁμάδας τεθλασμένων γραμμῶν, μαιάνδρους ὑπὸ μορφήν γωνιωδῶν ἀγκίστρων καὶ ἐνίοτε ἐπάλξεων, ἀλύσεις ῥόμβων πλήρων πλεγμάτων γραμμῶν καὶ τοπικὰ γραμμικὰ κοσμήματα ὁμοιάζοντα τὸ γράμμα Λ, καταλαμβάνει μετόπας ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ τῶν κλειστῶν τύπων ἀγγείων ἢ μεταξὺ τῶν λαβῶν τῶν ἀνοικτῶν, αἵτινες ἔχουν ἐξαιρεθῇ τῆς βαφῆς τῆς καλυπτοῦσης τὴν ὑπόλοιπον ἐπιφάνειαν τῶν ἀγγείων. Συμπληρωματικὴ κόσμησις ἐκ τριγῶνων πλήρων βαφῆς καὶ στηλῶν ἐκ γραμμικῶν κοσμημάτων ὁμοιοῦσιν πρὸς τὸ γράμμα Μ σπανίως συνοδεύει τὴν βασικήν. Αἱ λήκυθοι-οἶνοχοαὶ καὶ αἱ πυξίδες κοσμοῦνται συνήθως κατὰ τοὺς ὦμους διὰ τριγῶνων πληρουμένων διὰ πλεγμάτων γραμμῶν οἱ δὲ σκύφοι παραμένουν ἐνίοτε ἀκόσμητοι.

Κατὰ τὴν ΜΓ I περίοδον τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων παραμένουν κατὰ βάσιν τὰ αὐτὰ ἀλλὰ ὡς πρὸς τὴν μορφήν μιμοῦνται τὰ ἀττικά, ὥστε τὸ κέντρον βάρους τῶν κλειστῶν τύπων εὐρίσκεται ὑψηλότερον ἐπὶ τοῦ κορμοῦ. Ἡ κόσμησις συνίσταται καὶ πάλιν ἀπὸ μετόπας περιεχοῦσας μαιάνδρους καὶ ὁμάδας τεθλασμένων γραμμῶν, ἀλύσεις ῥόμβων πληρουμένων πλεγμάτων γραμμῶν, διαγωνίους καὶ ὀριζοντίους γραμμάς καὶ τὸ τοπικὸν κόσμημα σειρᾶς ἀστέρων χωριζομένων δι' ὁμάδων κατακορύφων εὐθειῶν. Αἱ μετόπαι ὅμως εἶναι ἐπιμηκέστεραι καὶ ἐπὶ ἀνοικτῶν τύπων ἀγγείων συνάπτονται πρὸς τὰς λαβάς. Τρίγωνα ἐπίσης πλήρη πλεγμάτων γραμμῶν ἐπὶ τῶν ὦμων ληκύθων-οἶνοχοῶν, ἀρυβάλλων καὶ πυξίδων εἶναι συνήθη κοσμήματα. Τὸ κατώτερον μέρος τοῦ κορμοῦ τῶν κλειστῶν τύπων ἀγγείων καὶ τῶν κρατήρων καλύπτεται ἀπὸ ζώνας βαφῆς.

Ἡ ΜΓ II ἀργολικὴ κεραμικὴ ἀποσπῶμένη τῆς ἀττικῆς τείνει πρὸς πλεον σφαιρικοὺς κορμούς τῶν κλειστῶν ἀγγείων, ὅπως τῶν ἀμφορέων, τὰ σχήματα τῶν ὁποίων πλουτίζονται δι' ἐνὸς μικροσκοπικοῦ τύπου κοσμουμένου διὰ κατακορύφου βέλους ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ, καὶ τῶν οἶνοχοῶν, αἱ λαβαὶ τῶν ὁποίων ἐνίοτε μιμοῦνται σχοινία. Πυξίδες με αἰχμηρὰν βάσιν παύουν νὰ κατασκευάζωνται. Οἱ ἀνοικτοὶ τύποι ἀγγείων, ὅπως οἱ κρατῆρες, οἱ σκύφοι καὶ τὰ κυαθόσχημα κύπελλα, ὑφίστανται μικροτέρας μεταβολάς, ἐπανεμφανίζονται δὲ οἱ ΑΓ I κἀνθαροι ἀλλὰ με χαμηλοτέρας λαβάς.

Ἡ κόσμησις κατὰ τὴν ΜΓ II περίοδον ἐπεκτείνεται ἀρχικῶς διὰ τῆς προσθήκης ἐπὶ τῶν ἀμφορέων καὶ οἶνοχοῶν καὶ δευτέρας κοσμητικῆς μετόπης ἐπὶ τοῦ ὦμου τῶν ἀγγείων, παρὰ τὴν συνήθη ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ, βραδύτερον ὅμως αἱ μετόπαι ἐγκαταλείπονται καὶ ἡ κόσμησις καταλαμβάνει πλήρεις ζώνας πέριξ τοῦ κορμοῦ τῶν ἀγγείων. Ἡ κοιλία καὶ τὸ κατώτερον

μέρος τῶν ἀγγείων καλύπτονται διὰ ζωνῶν βαφῆς ὡς εἰς τὴν κορινθιακὴν κεραμικὴν. Κύρια κοσμήματα παραμένουν οἱ μαίανδροι ὑπὸ μορφὴν γωνιωδῶν ἀγκίστρων καὶ ἐπάλξεων, οἱ ἀστέρες, τὰ τετράφυλλα ἄνθη καὶ ζεύγη τεθλασμένων ἐνούμενα διὰ παραλλήλων μικρῶν εὐθειῶν, ἐκ παραλλήλου δὲ ἐμφανίζονται ζωοφόροι ὕδροβίων πτηνῶν καὶ παραστάσεις ἵππων, ἐλάφων, ἰχθύων καὶ ἀνθρώπων. Τὰ γραμμικὰ κοσμήματα περιλαμβάνουν στήλας γωνιῶν, κοσμήματα ὁμοιάζοντα τὸ γράμμα Σ, γραφόμενα διὰ τῆς πολλαπλῆς ψήκτρας, ὀδοντόσχημα κοσμήματα, διπλοῦς πελέκεις, κατακορύφους εὐθείας, ἁλύσεις ρόμβων, κύκλους μετὰ ἐφαπτομένων καὶ πλαίσια πλήρη στιγμῶν.

Κατὰ τὴν ΥΓ I περίοδον παρὰ τὰ γνωστὰ σχήματα τῶν ἀγγείων παρουσιάζονται ἀμφορεῖς μὲ λαβὰς ἀπὸ τοῦ ὤμου εἰς τὸ χεῖλος, δύο νέοι τύποι οἰνοχοῶν, ὁ εἷς εὐρυπύθμενος καὶ ὁ ἕτερος μὲ ὠοειδῆ ὑψηλὸν κορμόν, πρόχοι διαφόρων τύπων, τρία εἶδη πυξίδων, ἡ μία ὠοειδῆς μεγάλων διαστάσεων καὶ δύο μικραὶ μὲ σφαιρικὸν ἢ πεπιεσμένον ἄνωθεν κορμόν. Οἱ ἀνοικτοὶ τύποι ἀγγείων περιλαμβάνουν κρατῆρας μὲ λαβὰς διαφόρων τύπων, σκύφους, μόνωτα κύπελλα, κανθάρους καὶ τὸ πρῶτον ἐμφανιζόμενας κορινθιακῆς προελεύσεως κοτύλας.

Ἡ κόσμησις παρὰ τὰ γνωστὰ γραμμικὰ κοσμήματα, ἐκτεινόμενα ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς ἐπιφανείας τῶν ἀγγείων, περιλαμβάνει καὶ παραστάσεις ἵππων, πτηνῶν, ἰχθύων καὶ ἀνθρώπων, εἰς μετόπας ἐν μέσῳ τῶν γραμμικῶν κοσμημάτων, ὅπως καὶ ἡ σύγχρονος κεραμικὴ τοῦ Διπύλου, ἀλλὰ κατὰ τὴν τοπικὴν ἀντίληψιν τῶν τεχνιτῶν.

Κατὰ τὴν ΥΓ II περίοδον τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων παραμένουν κατὰ βάσιν τὰ αὐτὰ μὲ μικρὰς μεταβολὰς καὶ προσθήκην σποραδικῶν νέων τύπων ἀγγείων. Ἡ κόσμησις, ἀποτελουμένη ἐκ συνδυασμοῦ γραμμικῶν καὶ εἰκονιστικῶν θεμάτων, συνηθέστερα τῶν ὁποίων εἶναι δαμασμοὶ ἵππων, χοροὶ γυναικῶν, ζωοφόροι πτηνῶν, σπανιώτερον δὲ θρηνῶδῶν γυναικῶν, ἄρματοδρομιῶν, μαχῶν καὶ ἀγώνων, ἢ παραστάσεις ἐλάφων καὶ περὶ τὸ τέλος τῆς περιόδου ἀνατολικῆς προελεύσεως σφιγγῶν, λαμβάνει τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν αὐτῆς, ὥστε ἐκ τῶν γνωστῶν εὐρημάτων δύνανται νὰ διακριθοῦν πλείονα τοπικὰ ἐργαστήρια. Μετὰ τὸ τέλος δὲ τῆς ΥΓ II περιόδου παράγονται ὑπογεωμετρικοὶ κρατῆρες πρὸς τοὺς ὁποίους ἔχουν συνδεθῆ παρεμφερεῖς κρατῆρες τοῦ παρὰ τὰς Συρακούσας νεκροταφείου τοῦ Fusco.

Ἐκ παραλλήλου τέλος πρὸς τὴν τροχήλατον γραπτὴν κεραμικὴν παρουσιάζεται καὶ χειροποίητος ἐγχάρακτος κοσμουμένη διὰ γραμμικῶν κοσμημάτων, ὡς αἱ ἀντίστοιχοι κεραμικαὶ τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Κορινθίας, καλουμένη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ἐρευνητῶν *Pie Ware*¹.

1. GGP, 112 - 147, πίν. 22 - 31. GG, 35 - 36, 81 - 83, 140 - 145. GKG, 62 - 66.

4. Ἡ γεωμετρικὴ κεραμικὴ τῆς Θεσσαλίας, ὡς καὶ τῆς Εὐβοίας τῆς Σκύρου καὶ τῶν Κυκλάδων, ἡ χρονολογικὴ συσχέτισις τῶν ὁποίων πρὸς τὰ κεραμικὰ προϊόντα τῆς Ἀττικῆς δὲν εἶναι τόσον εὐχερὴς ὅσον τῆς κεραμικῆς τῆς Κορινθίας καὶ Ἀργολίδος, κατὰ τὴν ΑΓ - ΜΓ Ι περίοδον, ἥτοι μέχρι περίπου τῶν μέσων τῆς 9ης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος, συνεχίζει τὴν πρωτογεωμετρικὴν ἐκάστης περιοχῆς παράδοσιν καὶ καλεῖται συνήθως ὑποπρωτογεωμετρικὴ.

Εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἡ ΑΓ - ΜΓ Ι περίοδος ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ τὴν κεραμικὴν τῆς Μαρμαρίανης περιλαμβάνουσας ἀμφορεῖς μὲ λαβὰς ἐπὶ τοῦ ὤμου, τριφυλλοστόμους οἰνοχόας, λοξομήτους πρόχους μακεδονικῆς προελεύσεως, ἄλλους τύπους πρόχων, κρατῆρας, σκύφους, μόνωτα κύπελλα, κανθάρους, δίσκους καὶ πινάκια. Ἡ κόσμησις τῶν ἀγγείων ἔχει γραφὴ κατὰ κανόνα ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ καὶ τῶν ὤμων τῶν ἀγγείων ὁ δὲ ὑπόλοιπος κορμὸς αὐτῶν καλύπτεται διὰ βαφῆς, καταλειπούσης ἐνίοτε ἀκαλύπτους ζώνας πέριξ τοῦ κορμοῦ τοῦ ἀγγείου, καὶ ἀποτελεῖται ἀποκλειστικῶς ἢ κατὰ πλεονασμὸν ἐξ εὐθυγράμμων κοσμημάτων. Οἱ ὤμοι τῶν ἀγγείων κοσμοῦνται διὰ τριγώνων πληρουμένων ὑπὸ πλεγμάτων γραμμῶν ἢ κατὰ τὸν πρωτογεωμετρικὸν τρόπον δι' ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων, ὁ λαιμὸς ὁμοῦ καλύπτεται δι' εὐθυγράμμων κοσμημάτων κατὰ κατακορύφους ζώνας ἀνερχομένας μέχρι τοῦ χεῖλους καὶ ἐνίοτε ἐπὶ κρατῆρων παρεμβαλλομένας μεταξὺ τῶν ὁμοκέντρων κύκλων. Περὶ τὸ τέλος τῆς περιόδου ἡ εὐθύγραμμος κόσμησις καλύπτει τὸ σύνολον τῆς ἐπιφανείας τῶν ἀγγείων ἀποτελουμένη ἀπὸ πλέγματα γραμμῶν, ῥόμβους, τρίγωνα, τεθλασμένας, διπλοῦς πελέκεις, μαιάνδρους ὑπὸ μορφήν ἐπάλξεων, ὀρθὰς γωνίας καὶ ὁμόκεντρα διαδοχικῶς μειούμενα τετράγωνα.

Κατὰ τὰς ΜΓ καὶ ΥΓ περιόδους τὰ τοπικὰ σχήματα τῶν κρατῆρων, σκύφων, κανθάρων, ἀμφορέων, ὕδριων, ληκύθων-οἰνοχοῶν καὶ πινακίων προσαρμόζονται περισσότερον πρὸς τὰ ΜΓ καὶ ΥΓ σχήματα τῆς Ἀττικῆς ἂν καὶ τοπικοὶ τύποι ἀγγείων, ὡς αἱ λοξόμητοι πρόχοι καὶ τὰ κύπελλα μὲ τηγανόσχημον λαβὴν, παράγονται ἐκ παραλλήλου πρὸς αὐτά.

Ἡ κόσμησις τῆς ΜΓ - ΥΓ περιόδου ὁμοῦ μαρτυρεῖ στενοτέραν ἀπὸ τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων ἐξάρτησιν τῆς θεσσαλικῆς ἀπὸ τὴν ἀττικὴν κεραμικὴν. Ἀποτελεῖται δὲ αὕτη ἀπὸ μαιάνδρους ὑπὸ μορφήν γωνιωδῶν ἀγκίστρων, ἀπὸ ὁμάδας τεθλασμένων γραμμῶν, ἀπὸ στήλας ἐξ ἐπαλλήλων γωνιῶν, ἀπὸ κοσμήματα ὁμοιάζοντα πρὸς τὸ γράμμα Σ καὶ ἀπὸ ἄλλα. Εἰς τὰς δευτερευούσας ὁμοῦ ζώνας διατηροῦνται τοπικῆς προελεύσεως κοσμήματα ἐξ ὁμάδων κατακορύφων τεθλασμένων ἢ ἀντιρρόπων λοξῶν γραμμῶν.

Κατὰ τὴν ΥΓ τέλος περίοδον ἡ κόσμησις ἀποτελεῖται ἀπὸ μετόπας περιεχούσας παραστάσεις ὕδροβίων πτηνῶν, πλέγματα γραμμῶν, τετρά-

φυλλα ἄνθη, ἀγκυλωτοὺς σταυροὺς καὶ ἄλλα γραμμικὰ κοσμήματα¹.

5. Εἰς τὰς Κυκλάδας καὶ τὴν Εὐβοίαν δύνανται νὰ διακριθοῦν πέντε τοπικαὶ ομάδες γεωμετρικῆς κεραμικῆς, μία τῶν βορείων Κυκλάδων, Ἄνδρου Τήνου Ῥηνεΐας καὶ Δήλου, δευτέρα τῶν κεντρικῶν νήσων Πάρου καὶ Νάξου, τρίτη τῶν ΝΔ Κυκλάδων Μήλου Κιμῶλου καὶ Σίφνου, τετάρτη περιλαμβάνουσα τὴν κεραμικὴν μόνης τῆς νήσου Θήρας καὶ πέμπτη διὰ τὴν κεραμικὴν τῆς Εὐβοίας ἀποτελοῦσαν κρᾶμα ἀττικῶν καὶ κορινθιακῶν ἐπιδράσεων.

Κατὰ τὴν ΑΓ περίοδον, διὰ τὴν ὁποίαν τὰ εὐρήματα εἶναι ὀλίγα, αἱ βόρειοι Κυκλάδες ἀκολουθοῦν τὴν πρωτογεωμετρικὴν παράδοσιν καὶ ὀλίγα μόνον ἀγγεῖα μαρτυροῦν δεσμοὺς πρὸς τὴν ΑΓ κεραμικὴν τῆς Ἀττικῆς, τοῦ Ἀργους ἢ τῆς Κορίνθου. Αἱ κεντρικαὶ καὶ ΝΔ Κυκλάδες μαρτυροῦν ἐξάρτησιν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἢ δὲ Μήλου ἥτο τὸ κέντρον παραγωγῆς ἀμφορέων, ἐν ᾧ ἐκ Κιμῶλου καὶ Σίφνου ὀλίγα ἄλλα ἀγγεῖα εἶναι γνωστὰ καθὼς καὶ ἐκ τῆς Εὐβοίας.

Τῆς ΜΓ περιόδου εἶναι γνωστὸν ἄφθονον κεραμικὸν ὑλικὸν ἐκ πασῶν τῶν περιοχῶν τῆς ομάδος καὶ μαρτυρεῖ ἐντόνους ἀττικὰς ἐπιδράσεις περισσότερο ἀίσθητὰς εἰς τὰς βορείους Κυκλάδας καὶ τὴν Εὐβοίαν ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς Κυκλάδας. Συνήθη σχήματα εἶναι δώδεκα τύποι ἀγγείων, ἐκ τούτων δὲ τὰ δέκα σχήματα εἶναι ἀττικῆς προελεύσεως καὶ τὰ δύο τοπικῆς. Εἰς τὰ ἀττικῆς προελεύσεως σχήματα περιλαμβάνονται δύο τύποι ἀμφορέων ὁ εἷς μὲ τὰς λαβὰς ἐπὶ τοῦ ὧμου καὶ ὁ ἕτερος ἐπὶ τῆς κοιλίας, οἰνοχοαὶ, λήκυθοι-οἰνοχοαὶ, πυξίδες μὲ πεπιεσμένον ἄνωθεν κορμόν, κρατῆρες, σκύφοι, κάνθαροι, κυαθόσχημα κύπελλα καὶ πρόχοι. Εἰς τὰ τοπικῆς προελεύσεως ἀνήκουν ἀμφορίσκοι καὶ κύπελλα κοσμούμενα δι' ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων.

Ἡ κυρία κόσμησις, κατὰ μίμησιν τῆς ἀττικῆς κεραμικῆς, καταλαμβάνει μετόπας ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ἢ τῆς κοιλίας τῶν ἀμφορέων καὶ τῶν κλειστῶν τύπων ἀγγείων καὶ μεταξὺ τῶν λαβῶν τῶν ἀνοικτῶν, ὁ δὲ ὑπόλοιπος κορμὸς αὐτῶν καλύπτεται διὰ μελανῆς βαφῆς καταλειπούσης ἀκαλύπτους ζώνας πέριξ τοῦ κορμοῦ. Συνήθη κοσμήματα εἶναι μαίανδροι, πολλαπλαῖ τεθλασμένοι, κύκλοι καταλαμβάνοντες τὰς πέριξ τῆς κοιλίας τῶν ἀγγείων μετόπας καὶ ἄλλα παρόμοια ἀττικῆς καὶ ἐνίοτε κορινθιακῆς προελεύσεως κοσμήματα.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ΥΓ περιόδου ἡ ἀττικὴ ἐπίδρασις εἶναι ἀκόμη ἰσχυρά, δημιουργοῦσα οὕτως ὁμοιομορφίαν, βραδύτερον ὅμως ἡ ὁμάς διασπᾶται εἰς τέσσαρα τοπικὰ ἐργαστήρια ἢ σχολάς, τῆς Νάξου, τῆς Μήλου, τῆς Θήρας καὶ τῆς Πάρου πιθανῶς ἢ ἄλλης νήσου. Ἡ δὲ ΥΓ κεραμικὴ τῆς

1. GGP, 158 - 163, πίν. 32 - 33. GG, 40, 43 - 44, 87 - 88, 206 - 209.

Εὐβοίας πλὴν τῆς μητροπόλεως περιλαμβάνει καὶ τὴν κεραμικὴν τῶν εὐβοϊκῶν ἀποικιῶν τῶν Πιθηκουσῶν, τῆς Κύμης καὶ ἄλλων πόλεων τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος καὶ τῶν εὐβοϊκῶν ἐμπορικῶν ἐγκαταστάσεων τῶν ἀκτῶν τῆς Συρίας καὶ τῆς λοιπῆς ἀνατολικῆς Μεσογείου, ὅπου παράγονται καὶ τοπικαὶ ἀπομιμήσεις αὐτῆς¹.

6. Ἡ γνωστὴ γεωμετρικὴ κεραμικὴ τῆς Βοιωτίας δὲν εἶναι πολὺ ἀρίθμος καὶ ἐκ ταύτης ὀλίγη προέρχεται ἐκ συστηματικῶν ἀνασκαφῶν, ἔνεκα ὅμως τῶν πολλῶν ὁμοιοτήτων αὐτῆς πρὸς τὴν ἀττικὴν κεραμικὴν εἶναι δυνατόν νὰ διακριθῇ εἰς Ἀρχομένην, Μέσην καὶ Ὑστέραν.

Ἡ ΑΓ περίοδος ἐκπροσωπεῖται κυρίως ἀπὸ τὰ εὐρήματα τοῦ Ὁρχομενοῦ καὶ τοῦ Βρανεζίου καὶ περιλαμβάνει οἰνοχόας, ἀβαθεῖς σκύφους, ληκύθους-οἰνοχόας, ἀβαθὴ κυαθόσχημα κύπελλα καὶ τοπικοῦ χαρακτήρος πυξίδας. Ἡ κόσμησις ἀποτελεῖται συνήθως ἀπὸ μετόπας περιεχούσας μαιάνδρους καὶ ὁμάδας τεθλασμένων γραμμῶν ἀττικῆς προελεύσεως εἰς τινὰς ὅμως περιπτώσεις παρουσιάζονται καὶ ὁμόκεντρα ἡμικύκλια, ὀρθὰ ἢ ἀνέστραμμένα, καὶ εὐθύγραμμα κοσμήματα θεσσαλοκυκλαδικῆς καταγωγῆς.

Ἡ ΜΓ περίοδος ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ ἀμφορεῖς μὲ σχοινοσχήμους λαβάς, οἰνοχόας, πρόχους, πεπιεσμένας ἄνωθεν πυξίδας καὶ ὄστρακα κρατήρων, σκύφων καὶ κανθάρων, προερχόμενα ἐκ τῶν αὐτῶν θέσεων μὲ τὰ εὐρήματα τῆς προηγούμενης περιόδου καὶ μαρτυροῦντα στενὴν ἐξάρτησιν ἐκ τῆς συγχρόνου κεραμικῆς τῆς Ἀττικῆς. Ἡ κόσμησις περικλείεται καὶ πάλιν εἰς μετόπας ἐπὶ τῶν ὧμων ἢ τοῦ λαιμοῦ τῶν ἀγγείων καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ μαιάνδρους καὶ ἄλλα γραμμικὰ κοσμήματα, ἐν ᾧ τὸ κατώτερον μέρος τῶν ἀγγείων καλύπτεται ὑπὸ βαφῆς καταλειπούσης ἀβαφεῖς ζώνας πέριξ τοῦ κορμοῦ τοῦ ἀγγείου.

Ἡ ΥΓ κεραμικὴ τῆς Βοιωτίας εἶναι ἀφθονωτέρα, ἐκπροσωπούμενη ἐκ τυχαίων εὐρημάτων τῶν Θηβῶν, ἐξ εὐρημάτων τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Ῥιτσώνας καὶ ἐκ τῶν εὐρημάτων ἄλλων θέσεων. Συνήθη σχήματα εἶναι οἰνοχοίαι, λήκυθοι-οἰνοχοίαι, ἀμφορεῖς, ἐνίοτε μετὰ κωνικοῦ ποδίου, πυξίδες δύο τύπων, κρατήρες τοῦ συνήθους τύπου ἢ μὲ ὠοειδῆ κορμόν, πρόχοι, κάνθαροι, σκύφοι καὶ κοτύλαι. Ἡ κόσμησις ἀρχικῶς ἀκολουθεῖ τὴν ἀττικὴν κεραμικὴν καὶ καλύπτει ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἀγγείου, βραδύτερον ἐνίοτε κατανέμεται κατὰ μετόπας καταλαμβάνουσας τοὺς ὧμους ἢ τὸν κορμόν τοῦ ἀγγείου. Συνήθη κοσμήματα εἶναι παραστάσεις ἵππων, πτηνῶν ἢ ἄλλων ζῶων καὶ ἀνθρώπων ὡς καὶ γραμμικὰ κοσμήματα. Μετὰ τὸ τέλος δὲ τῆς περιόδου καὶ

1, GGP, 164 - 195, πίν. 32 - 45. GG, 40 - 41, 45, 63 - 65, 88 - 92, 191 - 195, 209 - 218. GKG, 70 - 73.

ἐκ παραλλήλου πρὸς τὸν ἀνατολίζοντα ῥυθμὸν τῶν ἄλλων περιοχῶν εἰς τὴν Βοιωτίαν ἐξελίσσεται τοπικὸς ὑπογεωμετρικὸς ῥυθμὸς¹.

7. Ἡ γεωμετρικὴ κεραμικὴ τῆς Λακωνίας εἶναι γνωστὴ ἐκ τῶν εὐρημάτων τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Ἀμυκλῶν κυρίως, κατὰ δὲ τὴν ΑΓ περίοδον ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ τοπικὰ προϊόντα συνεχίζοντα τὴν πρωτογεωμετρικὴν παράδοσιν. Κατὰ τὴν ΜΓ περίοδον ὀλίγα ὄστρακα μαρτυροῦν ἐπιδράσεις ἐξ Ἀττικῆς ἢ Ἀργολίδος, διότι φέρουν κόσμησιν ἐκ μαιάνδρων, ἐξ ὁμοκέντρων κύκλων περικλειόντων ἐνίοτε σταυρούς, ἐξ ὀδοντοσχημῶν κοσμημάτων καὶ ἐκ τεθλασμένων. Κατὰ τὴν ΥΓ ὅμως περίοδον ἡ κεραμικὴ τῆς Λακωνίας δέχεται ἐπιδράσεις, ἀλλ' ἐξ Ἄργους μόνον καὶ Κορίνθου. Συνήθη σχήματα γνωστὰ ἐξ ὀστράκων κυρίως εἶναι σκύφοι μὲ εὐρείαν κοιλίαν καὶ ὕψηλὸν χεῖλος (GGP, πίν. 46 m), καλούμενοι λάκαιναι, βαθέα κύπελλα, ἀβαθεῖς σκύφοι, πυξίδες, κρατῆρες, δίσκοι, οἰνοχόαι καὶ ἀρύβαλλοι.

Ἡ κόσμησις τεταγμένη κατὰ ζώνας καὶ κατὰ μετόπας ἀποτελεῖται ἀπὸ κορινθιακῆς προελεύσεως γραμμικὰ κατὰ πλεονασμὸν κοσμήματα, ὅπως μαιάνδρους, ομάδας τεθλασμένων, φυλλοσχήμους ρόμβους καὶ ἐνίοτε ζωφόρους πτηνῶν καὶ τετράφυλλα ἄνθη ἐντὸς μετοπῶν, καὶ ἀπὸ ἀργολικῆς προελεύσεως εἰκονιστικὰ θέματα περιλαμβάνοντα χοροὺς γυναικῶν καὶ δαμασμοὺς ἵππων².

8. Ἡ γεωμετρικὴ κεραμικὴ τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος, Μεσσηνίας, Ἡλείας, Ἀχαΐας, Αἰτωλίας, Ἀκαρνανίας καὶ Ἰθάκης, συνεχίζει τὴν τοπικὴν πρωτογεωμετρικὴν παράδοσιν, ὡς ἡ Λακωνία, μέχρι τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀποικισμού, τὸν 8ον αἰῶνα, καὶ τῆς ΥΓ περιόδου.

Κατὰ τὴν ΥΓ I περίοδον συνήθη σχήματα εἶναι κἀνθαροι, μόνωτα κύπελλα, σκύφοι, κοτύλαι, κρατῆρες, σφαιρικαὶ πυξίδες, οἰνοχόαι διαφόρων τύπων καὶ πρόχοι. Ἡ κόσμησις περιλαμβάνει ὁμόκεντρα τετταρτοκύκλια γεγραμμένα δι' ἐλευθέρας χειρὸς, ἄγκιστρα, ὁμόκεντρα τρίγωνα, κυματιστὰς γραμμάς καὶ πλακουντόσχημα κοσμήματα τοπικῆς προελεύσεως ὡς καὶ κορινθιακῆς ἢ ἀττικῆς προελεύσεως μαιάνδρους, ζώνας τεθλασμένων γραμμῶν, κοσμήματα ὁμοιάζοντα πρὸς τὸ γράμμα Σ, τετράφυλλα ἄνθη καὶ παραστάσεις ὕδροβίων πτηνῶν. Τὸ κατώτερον μέρος τῶν ἀγγείων κοσμεῖται διὰ ζωνῶν βαφῆς.

Κατὰ τὴν ΥΓ II περίοδον συνήθη σχήματα εἶναι κἀνθαροι, σκύφοι, κρατῆρες, πρόχοι διαφόρων τύπων καὶ ἄλλα, ἡ δὲ κόσμησις αὐτῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ ομάδας ἀμβλειῶν γωνιῶν ἢ κοσμημάτων ὡς τὸ γράμμα Σ γραφομένων διὰ τῆς πολλαπλῆς ψήκτρας, διπλοῦς ρόμβους, τρίγωνα πλήρη πλεγμάτων γραμμῶν, κυματιστὰς γραμμάς καὶ ἐνίοτε παραστάσεις πτηνῶν, ἰχθύων,

1. GGP, 196 - 211, πίν. 42 - 45. GG, 38 - 40, 86, 201 - 202.

2. GGP, 212 - 219, πίν. 46. GG, 157 - 160. GKG, 66 - 70.

λεόντων, ἐλάφων καὶ ἵππων μαρτυρούσας ἐπιδράσεις ἐξ Ἀττικῆς καὶ Κορίνθου¹.

Ἡ κεραμικὴ τῆς Ἀρκαδίας, προερχομένη κυρίως ἐκ Τεγέας, ἀκολουθεῖ τὴν ἀργολικὴν καὶ κοσμεῖται διὰ παραστάσεων ἵππων, ζωοφόρων πτηνῶν, χορῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἢ διὰ πλαστικῶν ὄψεων².

9. Ἡ κεραμικὴ τῆς Κ ρ ή τ ης κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον δύναται νὰ ἐπισκοπηθῇ εἰς δύο τοπικὰς ομάδας, μίαν τῆς κεντρικῆς περιοχῆς τῆς νήσου καὶ ἑτέραν τῆς ἀνατολικῆς. Ἐκ τῆς δυτικῆς Κρήτης ὀλίγα κεραμικά εὐρήματα εἶναι γνωστὰ τῆς γεωμετρικῆς περιόδου.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τῆς 9ης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος, τὴν ΑΓ-ΜΓ Ι περίοδον, ἡ κεντρικὴ Κρήτη παράγει πρωτογεωμετρικὴν κεραμικὴν περιλαμβάνουσαν πίθους δύο τύπων, ὑδρίας, πρόχους, ληκύθους διαδεχομένας τοὺς ψευδοστόμους ἀμφορεῖς εἰς τὴν χρῆσιν, οἶνοχόας, πυξίδας, σκύφους, κρατῆρας καὶ μόνωτα κύπελλα. Ἡ κόσμησις τῶν ἀγγείων τούτων, κατὰ βάσιν πρωτογεωμετρικὴ, περιλαμβάνει ὁμοκέντρους κύκλους καὶ ἡμικύκλια, ῥόμβους, τρίγωνα πλήρη πλεγμάτων γραμμῶν καὶ ἐνίοτε μαιάνδρους ὑπὸ μορφήν ἐπάλξεων, ἀττικῆς ἴσως προελεύσεως, ληφθέντα ὅμως μέσθ' Κυκλάδων, καὶ σπανίως παραστάσεις πτηνῶν καὶ ἀνθρώπων.

Ἡ πρώτη καθαρῶς γεωμετρικὴ κεραμικὴ τῆς Κρήτης συμπίπτει πρὸς τὴν ΜΓ Ι - ΜΓ ΙΙ κεραμικὴν τῆς Ἀττικῆς καὶ περιλαμβάνει δύο τύπους πίθων, τὸν ἕνα ὡσειδῆ ἄνευ λαιμοῦ μὲ δύο λαβὰς καὶ κωνικὸν πῶμα, κρητικῆς ἀποκλειστικῶς προελεύσεως, καὶ τὸν ἕτερον ἔχοντα λαβὰς ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ ἀντιγράφοντα τὸν ἀντίστοιχον τύπον ἀμφορέως τῆς Ἀττικῆς, κρατῆρας, οἶνοχόας διαφόρων τύπων, πρόχους, ὑδρίας, σκύφους, πυξίδας καὶ κύπελλα διαφόρων τύπων. Ἡ κόσμησις ἀποτελεῖται ἀπὸ ὀλίγα ἐπιβιοῦντα πρωτογεωμετρικὰ κοσμήματα καὶ ἀπὸ ἀττικῆς προελεύσεως γεωμετρικά, ἀποτελουμένη ἀπὸ μαιάνδρους, ομάδας τεθλασμένων γραμμῶν, τρίγωνα, ἀλύσεις ῥόμβων καὶ εἰς μίαν περίπτωσιν παραστάσεις ἵππων.

Ἡ ὥριμος γεωμετρικὴ κεραμικὴ τῆς κεντρικῆς Κρήτης συμπίπτει πρὸς τὴν ΥΓ Ι περίοδον τῆς Ἀττικῆς καὶ ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ ὡσειδεῖς ἄνευ λαιμοῦ πίθους μὲ τέσσαρας λαβὰς, χρησιμοποιουμένους ὡς τεφροδόχα ἀγγεῖα, ἀπὸ ἀρυβάλλους, ληκύθους, οἶνοχόας, μόνωτα κύπελλα, ἀμφορεῖς μὲ λαβὰς ἐπὶ τοῦ ὄμου, ὑδρίας, κρατῆρας καὶ δίσκους. Ἡ κόσμησις, κατὰ μίμησιν τῆς ἀττικῆς, περιλαμβάνει μαιάνδρους καὶ παραστάσεις πτηνῶν, εἰς δευτερευούσας δὲ ζώνας πολλαπλᾶς τεθλασμένας, ἀλύσεις ῥόμβων, τρίγωνα καὶ κύκλους μὲ ἐφαπτομένας, ἀττικῆς προελεύσεως, καὶ ἄλλα γραμμικὰ κοσμήματα τοπικῆς ἐμπνεύσεως ἢ κατ' ἀπομίμησιν τῆς κυπριακῆς κεραμικῆς.

1. GGP, 220 - 232, πίν. 48 - 50. GG, 39 - 40, 156 - 157, 160 - 162, 177 - 188.

2. GG, 156 - 157.

Ἡ ΥΓ κεραμικὴ τῆς Κρήτης ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ΥΓ II καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνατολιζούσης περιόδου τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος. Συνήθη κατ' αὐτὴν σχήματα ἀγγείων, πλὴν τοῦ ὠοειδοῦς πίθου, ἐνίοτε ἐφωδιασμένου διὰ τριῶν ταινιοσχημῶν ποδῶν, εἶναι αἱ ὑδρίαι, αἱ πρόχοι, αἱ οἰνοχόαι, οἱ ἀμφορεῖς με λαβὰς ἐπὶ τοῦ ὤμου, τὰ φλασκόσχημα φοινικικῆς προελεύσεως ἀγγεῖα, αἱ λήκυθοι, οἱ ἀρύβαλλοι, αἱ πυξίδες, αἱ κοτύλαι, οἱ σκύφοι, τὰ κύπελλα καὶ οἱ κρατῆρες. Ἡ κόσμησις μαρτυρεῖ ὀλιγωτέρας ἐπιδράσεις ἐξ Ἀττικῆς καὶ περιορίζεται ἐπὶ τοῦ ὤμου τῶν ἀγγείων, ἡ δὲ κατὰ μετόπας κόσμησις εἶναι συνήθης εἰς τὸ λεγόμενον ἐργαστήριον τῶν πτηνῶν τῆς Κνωσοῦ. Συνίσταται δὲ ἡ κόσμησις ἀπὸ γραμμικὰ κοσμήματα καὶ μετόπας περιεχούσας πτηνά, μαιάνδρους, ρόμβους, τετράφυλλα ἄνθη, διαστίκτους κύκλους καὶ ἄλλα, περὶ δὲ τὸ τέλος τῆς περιόδου εἰσάγονται πίθοι με ἀνάγλυφον κόσμησιν ἐκ Τήνου.

Ἡ ἀνατολικὴ Κρήτη διατηρεῖ τὰ πρωτογεωμετρικὰ σχήματα τῶν ἀγγείων ἀλλ' εἰς τὴν κόσμησιν εἰσάγει ἐκ Κνωσοῦ καμπυλόγραμμα σχέδια καὶ ἐξ Ἀττικῆς σπάνια σχέδια μαιάνδρων καὶ ἐπαλλήλων γωνιῶν¹.

10. Ἡ κεραμικὴ τῶν ἀνατολικῶν περιοχῶν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου, ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, Χίου, Σάμου καὶ Δωδεκανήσου, κατὰ τὴν ΑΓ περίοδον, γνωστὴν κυρίως ἐξ εὐρημάτων τῆς Δωδεκανήσου, παρουσιάζεται ὡς συνέχεια τῆς πρωτογεωμετρικῆς. Συνήθη σχήματα εἶναι ἀμφορεῖς με λαβὰς ἀπὸ τοῦ ὤμου εἰς τὸν λαιμὸν ἢ ἐπὶ τῆς κοιλίας, ἀμφορίσκοι ἐμφανιζόμενοι τὸ πρῶτον κατὰ τὴν ΑΓ περίοδον εἰς τὴν περιοχὴν, οἰνοχόαι ποικίλων σχημάτων, σκύφοι καὶ σποραδικῶς ἐμφανίζονται λήκυθοι, ὑδρίαι, πυξίδες, φλασκία, πτηνόμορφοι ἀσκοί, κρατῆρες καὶ κυαθόσχημα κύπελλα. Ἡ κόσμησις, ὡς καὶ κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον, καταλαμβάνει ζώνας πέριξ τοῦ ὤμου τῶν κλειστῶν ἀγγείων, ἀποτελουμένης ἀπὸ ὁμοκέντρους κύκλους ἢ ἡμικύκλια ἢ τρία τέταρτα τοῦ κύκλου, περικλείοντα σταυρούς, καὶ εὐθύγραμμα κοσμήματα, ὅπως τρίγωνα, πλήρη πλεγμάτων γραμμῶν ἢ περιγεγραμμένα διὰ περισσοτέρων γραμμῶν, διπλοῦς πελέκεις πλήρεις πλεγμάτων γραμμῶν καὶ κατακορύφους γραμμὰς.

Ἡ ΜΓ περίοδος ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ εὐρήματα τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Σάμου καὶ τῆς Δωδεκανήσου μαρτυροῦντα ἐντόνους ἐπιδράσεις ἐκ τῆς Κύπρου καὶ τῆς Ἀττικῆς. Οἱ ἀμφορεῖς πάντων τῶν τύπων εἶναι σπάνιοι, ἀμφορίσκοι δὲ ἀναφέρονται μόνον ἐκ Κῶ, αἱ οἰνοχόαι ὅμως εἶναι πολυάριθμοι καὶ διαφόρων τύπων, αἱ λήκυθοι παρουσιάζονται ὑπὸ νέαν μορφήν εἰς τὴν Δωδεκάνησον, ἀντιγράφουσαι κυπριακὰ φλασκία με σφαιρικὸν κορμὸν καὶ προέχοντα πλαστικὸν δακτύλιον ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ εἰς τὸ σημεῖον προσηλώσεως τῆς λαβῆς, ἄλλοι συνήθεις τύποι εἶναι σφαιρικά

1. GGP, 233 - 261, πίν. 51 - 57. GG, 48 - 50, 68 - 70, 99 - 102, 271 - 276. GKG, 73-75.

πυξίδες πτηνόμορφοι ἄσκοί, κρατῆρες ἐπὶ ὑψηλοῦ ποδός, κάνθαροι, σκύφοι διαφόρων σχημάτων, μόνωτα κυαθόσχημα κύπελλα, κοτύλαι, δίσκοι καὶ πινάκια.

Ἡ κόσμησις ἀποτελεῖται ἐκ κράματος ἐπιβιούντων πρωτογεωμετρικῶν κοσμημάτων, οἷον τριγώνων, διπλῶν πελέκεων, ἡμικυκλίων, σειρῶν μικρῶν κύκλων, ἀφ' ἑνὸς καὶ ἐξ ἀττικῆς προελεύσεως μαιάνδρων ἐντὸς μετοπῶν ἢ κατὰ ζώνας ἐπὶ τῶν ὤμων εἰς τὸ ὕψος τῶν λαβῶν, ἐξ ὁμάδων τεθλασμένων, ὀδοντοσχήμων κοσμημάτων, στιγμῶν, ἀστέρων καὶ ῥόμβων ἀφ' ἑτέρου, καὶ τοπικῆς τέλος δωδεκανησιακῆς ἐπινοήσεως κοσμημάτων ἐκ ῥόμβων μετὰ ἢ ἄνευ πλεγμάτων γραμμῶν εἰς διάταξιν ζατρικίου. Ἡ κεραμικὴ τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς Σάμου ὡς πρὸς τὴν κόσμησιν μαρτυρεῖ στενοτέραν ἐξάρτησιν ἐκ τῆς Ἀττικῆς.

Ἡ ΥΓ κεραμικὴ τῶν ἀνατολικῶν περιοχῶν ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ πολυάριθμα δεδομένα μαρτυροῦντα ἀνεξάρτητον τοπικὴν ἐξέλιξιν τῆς κεραμικῆς ἐκάστης ἐπὶ μέρους περιοχῆς κατὰ τοὺς ΥΓ χρόνους ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ διάκρισις χωριστῶν τοπικῶν ὁμάδων ΥΓ κεραμικῆς τῆς Ῥόδου, τῆς Κῶ, τῆς Σάμου, τῆς Χίου καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας¹.

Ἡ κεραμικὴ τῶν περιφερειακῶν περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, Ἡπείρου, Μακεδονίας, Θράκης, νήσων τοῦ βορείου Αἰγαίου μετὰ τῶν βορειοτέρων ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Κύπρου ἐξελίσσεται συμφώνως πρὸς τὰς τοπικὰς παραδόσεις ἐκάστης περιοχῆς, δεχομένη ἐνίοτε ἐπιδράσεις ἐκ τῆς νοτιωτέρας ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος. Οὕτως ἡ Ἡπειρος δέχεται ἐπιδράσεις εἰς τὴν χειροποίητον τοπικοῦ χαρακτῆρος κεραμικὴν αὐτῆς ἐκ τοῦ Νότου, μέσῳ τῶν ἐμπορικῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Κορίνθου ἐπὶ τῶν ἀκτῶν αὐτῆς, ἀπὸ τῆς ΜΓ περιόδου καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τῆς κεραμικῆς τῆς Ὀξυᾶς, τῆς Βίτσης, τῆς Δωδώνης καὶ τῆς Ἀρτης².

Ἡ τοπικὴ κατὰ πλεονασμὸν κεραμικὴ τῆς Μακεδονίας, τῆς Θράκης, τῶν νήσων τοῦ βορείου Αἰγαίου καὶ τῶν ἀκτῶν τῆς βορείου Μικρᾶς Ἀσίας δέχεται ἐπιδράσεις ἀπὸ τοῦ Νότου, μέσῳ Εὐβοίας, ὡς μαρτυροῦν τὰ κεραμικὰ δεδομένα τῆς Βεργίνης καὶ τῆς Νέας Ἀγχιάλου παρὰ τὴν Θεσσαλονίκην καὶ ἡ εἰσηγμένη ἐκ Ῥόδου καὶ Κυκλάδων κεραμικὴ τῆς Σαμοθράκης, τῆς Λήμνου, τῆς Λέσβου καὶ τῆς Τροίας³.

Ἡ κεραμικὴ τέλος τῆς Κύπρου ἀποτελεῖ ἐξειλιγμένην, αὐτόνομον, τοπικὴν ὁμάδα διατηροῦσαν κατὰ βάσιν τὴν γηγενῆ παράδοσιν ἀλλὰ δεχομένην ἐπιδράσεις τόσον ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος ὥσον καὶ ἐκ τῆς Συρίας, τῆς Αἰγύπτου, τῆς Κρήτης, τῆς Ῥόδου καὶ τῶν Κυκλάδων⁴.

1. GGP, 262 - 301, πίν. 58 - 64, GG, 45 - 47, 68, 95 - 99, 246 - 268. GKG, 76 - 124.

2. GG, 185 - 186.

3. GGP, 44 - 45, 209, 262 - 264 καὶ κατάλογον δεδομένων.

4. SCE IV (2), 48 - 91, 186 - 192, 240 - 318. GG, index : Cyprus.

Δ. ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ι. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Μικρά εὐρήματα τῶν γεωμετρικῶν χρόνων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τῶν ἐπομένων 182 θέσεων τῆς περιόδου.

Ι. Βίτσα Ζαγορίου (2). — Ἐκ τῶν τάφων καὶ τοῦ οἰκισμοῦ τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ ἀντικείμενα.

(1) Δύο κῶνοι χρυσοῦ ἐλάσματος, χρησιμεύοντες ὡς ἐνώτια ἢ σφηκωτῆρες κόμης, ἐκ τοῦ τάφου 129. ΑΔ 1969 Χρον., 250. (2) Περιδέрайον ἐκ 12 ψήφων, ἐκ διαφόρων ὕλῶν. Αἱ 10 τούτων ἦσαν χαλκαῖ ἐπίχρυσοι, μία ἐξ ὀρείας κρυστάλλου καὶ μία ἐξ ὑαλομάζης. Τὸ περιδέрайον εἰρέθη εἰς τὸν τάφον 48. ΑΔ 1967 Χρον., 348.

(3) Χαλκῇ φιάλῃ ἐκ τοῦ τάφου 126. ΑΔ 1969 Χρον., 250. (4) Δύο χαλκᾶ ὀμφάλια ἐκ τῶν τάφων 34 καὶ 79. ΑΔ 1967 Χρον., 348, 1969 Χρον., 250. (5) Χαλκῇ φυλλόσχημος πόρπη (εἰκ. 18 : 27) ἐκ τοῦ τάφου 21. ΑΔ 1966 Χρον., 290, πίν. 292 δ. (6) Τρεῖς χαλκοὶ δακτύλιοι, ὧν δύο σπειροειδεῖς ἐκ τῶν τάφων 48 καὶ 50. ΑΔ 1967 Χρον., 348, 349. (7) Χαλκοῦν ἀναθηματικὸν ἱππάριον ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ. ΑΔ 1968 Χρον., 291.

(8) Ἐξ σιδηρᾶ ξίφη, προερχόμενα ἀνὰ ἓν ἐκ τῶν τάφων 9, 138 καὶ 141, τοῦ νοτίου νεκροταφείου, καὶ 4,157 καὶ 161 τοῦ βορείου. Τὸ ἐκ τοῦ τάφου 9 προερχόμενον ξίφος (εἰκ. 17 : 1) ἔφερε λαβὴν ἐξ ἐλεφαντοστοῦ. ΑΔ 1966 Χρον., 290, πίν. 292 γ, 1969 Χρον., 250, 1971 Χρον., 334, 1972 Χρον., 444. (9) Δέκα ἐξ σιδηραῖ αἰχμαὶ δοράτων, εὑρεθεῖσαι μία εἰς τὸν τάφον 34, τρεῖς εἰς τὸν τάφον 70, ἀνὰ μία εἰς τοὺς τάφους 92, 108, 133, 138, 141 καὶ δύο εἰς τὸν τάφον 136 τοῦ νοτίου νεκροταφείου καὶ ἀνὰ μία εἰς τοὺς τάφους 4 καὶ 157, δύο εἰς τὸν τάφον 161 καὶ μία εἰς τὸν τάφον 177 τοῦ βορείου νεκροταφείου. ΑΔ 1967 Χρον., 348, 349, 1968 Χρον., 288, 1969 Χρον., 250, 1971 Χρον., 334, 1972 Χρον., 444, 1973 - 74 Χρον., 596. (10) Ἐξ σιδηρᾶ μαχαίρια, προερχόμενα ἀνὰ ἓν ἐκ τῶν τάφων 34, 126, 138, 157 καὶ δύο ἐκ τοῦ τάφου 141. ΑΔ 1967 Χρον., 348, 1969 Χρον., 250, 1972 Χρον., 444. (11) Σιδηραῖ πόρπαι, αἱ δύο τούτων ὀκτώσχημοι προέρχονται ἐκ τοῦ τάφου 48, ἕτεραι δύο φυλλόσχημοι ἐκ τοῦ τάφου 129 καὶ ἄλλαι ἐκ τοῦ τάφου 175. ΑΔ 1967 Χρον., 348, 1969 Χρον., 250, 1973 - 74 Χρον., 596. (12) Δύο σιδηραῖ περόναι με

σπειροειδή κεφαλὴν ἐκ τοῦ τάφου 35 (ΑΔ 1967 Χρον., 348) καὶ ἔτεροι δύο ἐκ τοῦ τάφου 173. ΑΔ 1973 - 74 Χρον., 596. (13) Τρεῖς σιδηροὶ δακτύλιοι ἐκ τοῦ τάφου 48. ΑΔ 1967 Χρον., 348.

(14) Περιδέραιον ψήφων ἐξ ὀρείας κρυστάλλου, εὑρεθὲν εἰς τὸν τάφον 84. ΑΔ 1968 Χρον., 288.

II. Δωδώνη (3). — Ἐκ τῶν μικρῶν εύρημάτων τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διὸς τὰ ἐπόμενα δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ὡς τῶν γεωμετρικῶν χρόνων.

(1) Χαλκοὺν εἰδῶλιον τοῦ Διὸς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ Ἀθηνῶν (εἰκ. 17 : 17) ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων. Dodone, 32 ἀριθ. 16, 185 πίν. 13, 4. JHS 1922, 211 εἰκ. 4. BSA 1934 - 35, 98 ὑποσημ. 1, 4, πίν. 21. GKG, 151 - 153. (2) Τρία ἔτερα χαλκᾶ εἰδῶλια τοῦ Διὸς, (3) τεμάχια χαλκῶν τριπόδων καὶ λεβήτων μὲ ἐγγράκτον γεωμετρικὴν κόσμησιν, κορινθιακῆς προελεύσεως. AE 1956, 152 ὑποσημ. 3. ΑΔ 1963 Χρον., 150. (4) Γεωμετρικὸν χαλκοὺν ἱππάριον τοῦ τέλους τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος (εἰκ. 18 : 25). Ἔργον 1958, 94 - 95. ΠΑΕ 1958, 105. (5) Κεφαλὴ καὶ μέρος τοῦ λαιμοῦ ἑτέρου ἱππαρίου ἐκ χαλκοῦ, τῆς αὐτῆς μὲ τὸ προηγούμενον περιόδου. ΠΑΕ 1968, 57. (6) Χαλκαὶ πόρπαι (εἰκ. 18 : 28 - 29). Dodone, πίν. 51, 1. ΠΑΕ 1929, 119, 4, 1931, 87 - 88. Fibules, 108 e-g. (7) Κυλινδρική πηλίνη σφραγὶς μὲ παράστασιν ἐλάφου, ἀνθρωπίνης μορφῆς καὶ πτηνοῦ πιθανῶς. ΠΑΕ 1968, 57.

III. Τσαουσίτσα (5). — Τὰ ἐπόμενα μικρὰ εύρήματα προέρχονται ἐκ τῶν τάφων καὶ τοῦ οἰκισμοῦ τῆς θέσεως.

(1) Τέσσαρες χρυσοὶ δακτύλιοι ἢ σφηκωτῆρες κόμης. Antiqu. Journ. 1921, 210. (2) Χρυσᾶ ἐπιμήκη πλακίδια μὲ ἐμπίεστον κόσμησιν. BSA 1919 - 21, 11, 19, 1923 - 25, 5, 6, 13, 14, 23 (τάφοι 2, 3, 20, 22). Antiqu. Journ. 1921, 210 (τάφοι B, C).

(3) Περί τὰ 37 χαλκᾶ ψέλια, ταξινομούμενα ὑπὸ τοῦ ἀνασκάψαντος εἰς τρεῖς τύπους (BSA 1919 - 21, 13 - 15) καὶ ἀποτελούμενα ἐκ μιᾶς ἢ πλειόνων σπειρῶν, ὀρθογωνίου, τριγωνικῆς ἢ κυλινδρικῆς τομῆς, σύρματος. BSA 1918 - 19, 33, 1919 - 21, 11, 12, 13 - 15, 1923 - 25, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14 (τάφοι 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 16, 18, 19, 20, 21). Antiqu. Journ. 1921, 210 (τάφοι A-C). (4) Χαλκαὶ σπεῖραι ἀκέραιαι ἢ εἰς τεμάχια. BSA 1919 - 21, 12, 1923 - 25, 11, 14. (5) Εἴκοσι πέντε χαλκαὶ, ὀκτώσχημοι πόρπαι (εἰκ. 18 : 30). BSA 1918 - 19, 32 - 33, 37 (Τάφος D), 1919 - 21, 12, 16, 1923 - 25, 7 - 9, 11, 12, 14 (τάφοι 5, 7, 10, 13, 18, 22). Antiqu. Journ. 1921, 210. (6) Χαλκαὶ τοξοειδεῖς (εἰκ. 18 : 31) καὶ ἄλλων σχημάτων πόρπαι. BSA 1919 - 21, 11, 12, 1923 - 25, 7, 14. (7) Δέκα χαλκαὶ περόναι. BSA 1919 - 21, 11, 1923 - 25, 4, 9, 12, 16 (τάφοι 1, 13, 16, 17, 18). (8) Περισσότεροι τῶν 20 χαλκοὶ δακτύλιοι ἢ σφηκωτῆρες κόμης. BSA 1918 - 19, 33, 1919 - 21, 10, 11, 12, 1923 - 25, 7, 8, 9,

11, 14 (τάφοι 2, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16, 21). *Antiqu. Journ.* 1921, 210. (9) Πολυάριθμα μικρὰ χαλκᾶ κοσμήματα, ὁμοιάζοντα μικροσκοπικὰ ἀγγεῖα ἢ πτηνὰ. *BSA* 1918 - 19, 37 (τάφος D), 1919-21, 17-19, 1923-25, 7, 8, 9, 11, 14 (τάφοι 4, 8, 9, 10, 13, 16, 21). *Antiqu. Journ.* 1921, 210. (10) Περιδέραιον ἐξ 101 χαλκῶν ψήφων. *BSA* 1919 - 21, 12. (11) Πολυάριθμοι χαλκαῖ ψήφοι διαφόρων σχημάτων. *BSA* 1918 - 19, 37, 1919 - 21, 10, 11, 12, 1923 - 25, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 14 (τάφοι 1, 4, 5, 8, 9, 10, 13, 16, 17, 21, 22). *Antiqu. Journ.* 1921, 210. (12) Χαλκαῖ τριχολαβίδες. *BSA* 1919 - 21, 11, 1923 - 25, 6, 23. (13) Δύο ἀνθόσχημα χαλκᾶ κοσμήματα. *BSA* 1923 - 25, 16. (14) Χαλκᾶ κομβία. *BSA* 1923 - 25, 16. (15) Χαλκοῦν ἱππάριον. *Antiqu. Journ.* 1921, 210 (τάφος A). *JHS* 1952, 119. (16) Χαλκᾶ ἀντικείμενα ἀβεβαίου χρήσεως. *BSA* 1919 - 21, 17 - 18, 1923 - 25, 4, 7, 11, 12, 14, 16 (τάφοι 1, 13, 17, 22).

(17) Τέσσαρα σιδηρᾶ ξίφη (εἰκ. 17 : 2) τὸ ἐν τούτων μὲ χαλκῆν λαβὴν. *Antiqu. Journ.* 1921, 210. *BSA* 1923 - 25, 5, 7 - 12 (τάφοι 2, 5, 17). (18) Τρία χαλκᾶ ὀμφάλια ἀσπίδων ἐκ τῶν τάφων 18, 19, 20. *BSA* 1923-25, 12, 13. (19) Δέκα τέσσαρες σιδηραῖ λεπίδες μαχαίριων (εἰκ. 17 : 15) ἀκέραιαι ἢ εἰς τεμάχια. *BSA* 1919 - 21, 11, 12 (τάφοι 16, 17), 1923 - 25, 4, 6, 7, 9, 11, 14 (τάφοι 1, 2, 3, 5, 7, 13, 16, 21). (20) Δύο καμπύλαι σιδηραῖ λεπίδες μαχαίριων. *BSA* 1923 - 25, 12, 16. (21) Πέντε σιδηραῖ περόναι. *BSA* 1919 - 21, 12, 1923 - 25, 6, 11 (τάφοι 3, 13). (22) Τρεῖς σιδηροὶ δακτύλιοι. *BSA* 1923 - 25, 7, 9 (τάφοι 5, 7, 11).

(23) Ψήφοι ὄρμων ἐξ ἡλέκτρου, ὑαλομάζης ἢ πηλοῦ. *BSA* 1919 - 21, 11, 1923 - 25, 7, 9, 14 (τάφοι 4, 7, 9, 11, 12). (24) Διάρτητοι λίθιναι ἀκόναι. *BSA* 1923 - 25, 16 (τάφος 2). (25) Πηνία καὶ σφονδύλια. *BSA* 1923 - 25, 7, 9, 12, 13, (τάφοι 4, 5, 10, 13, 17, 19, 20). *Albania* 1932, 46 - 48. *Macedonia I*, 350 - 352. *DAG*, 255, 269, 273, 274, 322.

IV. Ἀξιούπολις - Βοχεμίτσα (6). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Περὶ τὰ 15 χαλκᾶ ψέλια, ἀκέραια ἢ εἰς τεμάχια, ἀποτελούμενα συνήθως ἐκ πλειόνων σπειρῶν ἑκαστον (εἰκ. 19 : 56) καὶ προερχόμενα ἐκ τῶν τάφων 2, 13, 16, 17, 19 κ.λ.π. *Albania* 1932, 41, 42, 43, 44. (2) Χαλκοῦν ὀμφάλιον ἀσπίδος (εἰκ. 17 : 11) ἐκ τοῦ τάφου 2. *Albania* 1932, 41. (3) Περὶ τὰ 12 χαλκᾶ ἐγχάρακτα κοσμήματα, δι' ἀνάρτησιν ἐνδεχομένως ἐκ τοῦ λαιμοῦ, ἀποτελούμενα ἐκ πλειόνων ἑκαστον τεμαχίων καὶ εὐρεθέντα εἰς τοὺς τάφους 2, 13, 17 κ.λ.π. *Albania* 1932, 41, 42, 44. (4) Τεμάχια χαλκῶν πορπῶν, (εἰκ. 18 : 32) μία τῶν ὁποίων ὀκτώσχημος. *Albania* 1932, 43 (τάφος 18), 44. (5) Τεμάχια χαλκῶν ῥάβδων. *Albania* 1932, 40 (τάφος 2), 42 (τάφος 13). (6) Χαλκαῖ λαβαὶ ἀγγείων. *Albania* 1932, 43 (τάφος 17). (7) Τεμάχια χαλκῶν δακτυλίων. *Albania* 1932, 43. (8) Χαλκοῦν περιλαίμιον. *Albania* 1932, 44

είκ. 9. (9) Χαλκοῦν κόσμημα ἐξ ὀκτὼ φύλλων. Albania 1932, 42 (τάφος 17).

(10) Τεμάχια χαλκοῦ ἀβεβαίου χρήσεως. Albania 1932, 42, 43.

(11) Σιδηρᾷ αἰχμῇ δόρατος (είκ. 17 : 7). Albania 1932, 44. (12) Τεμάχια σιδήρου, μερικά τῶν ὁποίων προέρχονται ἐκ πόρπης. Albania 1932, 40, 44 (τάφος 20). (13) Ψῆφοι ὄρμων ἐκ χαλκοῦ, ἡλέκτρον καὶ πηλοῦ. Albania 1932, 40, 42, 44 (τάφοι 2, 13, 17, 20 κ.λ.π.).

V. Ἀμφίπολις (8). — Πολλὰ τῶν περιγραφέντων μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων ἀνωτέρω (III Δ, VII) ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῶν τάφων τῆς θέσεως ἀνήκουν, ὡς παρατηρήθη ἐκεῖ, εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. ΠΑΕ 1973, 50 - 54, 1974, 63 - 64, 1975, 69 - 71. Ἔργον 1977, 33 - 34.

VI. Ἅγιος Παντελεήμων - Πάτελι (10). — Ἐκ τῶν 376 τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρά εὐρήματα.

(1) Δύο χρυσᾷ ἐνώτια, (2) τέσσαρα χρυσᾷ κοσμήματα, (3) χαλκᾷ διαδήματα, τὸ ἐν τούτων μὲ κόσμησιν, (4) περὶ τὰς 74 σπειροειδεῖς χαλκαῖ πόρπαι, (5) περὶ τὰς 106 τοξοειδεῖς καὶ ἄλλων σχημάτων χαλκαῖ πόρπαι (είκ. 18 : 33), (6) περὶ τὰ 225 χαλκᾷ περιδέραια ἢ περιάρπια, (7) περὶ τὰ 46 χαλκᾷ ψέλια, (8) περὶ τὰς 27 χαλκαῖ καρφίδες, (9) περὶ τοὺς 75 χαλκοὶ δακτύλιοι, (10) περὶ τὰ 185 χαλκᾷ κομβία, (11) περὶ τὰ 8 χαλκᾷ ἐνώτια, (12) εἴκοσι περίπου χαλκᾷ μικροσκοπικὰ ἀγγεῖα χρησιμοποιούμενα ὡς κοσμήματα, (13) χαλκαῖ τριχολαβίδες, (14) ἐξήκοντα ὀκτὼ χαλκᾷ μικρὰ ἀντικείμενα ἢ τεμάχια ἀντικειμένων, μετὰξὺ τῶν ὁποίων καὶ διπλοῦς χαλκοῦς πέλεκυς, (15) χαλκοῦν κύπελλον, (16) χαλκοῦν ξίφος, (17) χαλκοῦς θώραξ, (18) χαλκοῦν ἱππάριον.

(19) Ἐννέα σιδηρᾷ ξίφη, (20) εἴκοσι πέντε σιδηραῖ αἰχμαὶ δοράτων, (21) ἐβδομήκοντα δύο σιδηρᾷ μαχαίρια, (22) τέσσαρες σιδηραῖ αἰχμαὶ βελῶν, (23) ἐννέα σιδηρᾷ ψέλια, (24) εἴκοσι πέντε σιδηραῖ λαβίδες, (25) εἴκοσι πέντε σιδηραῖ καρφίδες, (26) τεμάχια 38 σιδηρῶν ἀντικειμένων.

(27) Ἐνδεκα περίπου περιδέραια ἐξ ἡλέκτρον ἢ λίθου, (28) περὶ τὰ 11 λίθινα ἢ ὀστεῖνα ἀντικείμενα, (29) περὶ τὰς 7 πήλινα ψῆφοι ὄρμων, (30) ὀκτὼ ξύλινα ἀντικείμενα, (31) πεντήκοντα ἐννέα λίθινα καὶ πήλινα ἀντικείμενα. ΑΕ 1937, 514 - 515, πίν. IV. Albania 1932, 44 - 45, είκ. 10 - 11.

VII. Νέα Ἀγχίαλος (14). — Τὰ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων περιγραφέντα ἀνωτέρω (III Δ, X) μικρά εὐρήματα ἐκ τῆς θέσεως ὡς καὶ ἡ κεραμικὴ ἐν μέρει ἀνήκουν εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους καὶ δύνανται νὰ μνημονευθοῦν αὐθις ἐνταῦθα. ΑΔ 1965 Χρον., 421. GG, 209.

VIII. Βεργίνα (18). — Πολυάριθμα μικρὰ εὐρήματα ἐκ χρυσοῦ, χαλκοῦ (εἰκ. 17 : 12, εἰκ. 18 : 34, εἰκ. 19 : 46, 57), σιδήρου (εἰκ. 17 : 3, 8) καὶ ἄλλων ὑλῶν, κοσμήματα κυρίως καὶ ὅπλα, παρεμφερῆ πρὸς τὰ περιγραφέντα ἤδη πρωτογεωμετρικὰ (III Δ, XII), ἐξ ὧν καὶ δὲν διακρίνονται ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἀνασκαφῆς, παρέσχον οἱ ὑπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου ἀνασκαφέντες 13 τύμβοι τοῦ 9ου καὶ 8ου π.Χ. αἰῶνος ὥς καὶ οἱ πρὸς αὐτοὺς χρονολογικῶς ἐξισούμενοι τάφοι ἐκ τῶν ἀνασκαφέντων ὑπὸ τοῦ Πέτσα ἢ ἀνακαλυφθέντων βραδύτερον. Βεργίνα, 115 - 148, 224 - 273. ΑΔ 1961 - 62 Μελέται, 218 - 288, 1963 Χρον., 217 - 238, 1971 Χρον., 208, 211 - 212. ΑΕ 1969 Χρον., 13 - 14.

IX. Ἐξοχή (19). — Ἐκ τοῦ εὐρεθέντος εἰς τὴν θέσιν τάφου προέρχονται : (1) Χαλκοῦν περιάπτον, (2) χαλκῇ ψῆφος ὄρμου, (3) σιδηρᾷ αἰχμῇ δόρατος, (4) σιδηροῦν «στέλεχος» καὶ (5) τμῆμα σιδηρᾶς μαχαίρας. ΑΔ 1971 Χρον., 408.

X. Μαρμάριανη (35). — Τινὰ ἐκ τῶν περιγραφέντων ἀνωτέρω μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως (III Δ, XXVI) εἶναι πιθανόν, ὥς καὶ ἡ κεραμικὴ, νὰ ἀνήκουν εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. BSA 1930 - 31, 33 - 39,

XI. Φεραὶ - Βελεστίνον (41). — Ἐκ τῶν τάφων καὶ τοῦ ἀποθέτου τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐνοδίας Ἀρτέμιδος, νοτίως τοῦ ναοῦ τοῦ Θαυλίου Διός, προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Δύο χαλκοὶ δακτύλιοι ἐκ τῶν τάφων 20 - 21, 89 - 90, ὁ εἰς τῶν ὁποίων ἐμνημονεύθη καὶ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III Δ, XXIX, 1) ἀνωτέρω, (2) χαλκοῦν ψέλιον ἐκ τοῦ τάφου 105 δὲς, (3) ἐξ αἰχμαὶ βελῶν ἐκ σιδήρου μνημονευθεῖσαι καὶ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III Δ, XXIX, 3) ἀνωτέρω, (4) χαλκῇ πόρπη ἐκ τοῦ τάφου 103 μνημονευθεῖσα καὶ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III Δ, XXIX, 2) ἀνωτέρω, (5) δύο τεμάχια χαλκοῦ ἐλάσματος ἐκ τοῦ τάφου 103, (6) ψῆφοι ὄρμων ἐκ τῶν τάφων 20 - 21, 28 - 29, (7) κογχύλια θαλασσίων ὀστρέων ἐκ τοῦ τάφου 100. Y. Béquignon, Rech. Arch. à Phères, 52 - 53.

(8) Περίπου 509 χαλκοὶ δακτύλιοι ἐκ τοῦ ἀποθέτου τοῦ ἱεροῦ ὥς καὶ πάντα τὰ ἐπόμενα εὐρήματα, (9) περὶ τὰς 465 χαλκαὶ πόρπαι, (10) ἑκατὸν τεσσαράκοντα πέντε σπεῖραι (resorts), (11) εἴκοσι τρεῖς ῥάβδοι (tigs), (12) τεσσαράκοντα δύο χαλκᾶ εἰδῶλια πτηνῶν, (13) τριάκοντα χαλκᾶ ψέλια, (14) τεσσαράκοντα εἰς χαλκοὶ σωληνίσκοι, (15) Εἴκοσι δύο χαλκᾶ εἰδῶλια ζῶων, (16) ἐνενήκοντα ἐννέα χαλκαὶ περόναι, (17) πῆλινα εἰδῶλια. Y. Béquignon, Rech. Arch. à Phères, 57 - 74. DAG, 275, 278. Fibules, 291 - 292 (index). GKG, 215, 218 - 219.

XII. Ίω λ κ ο ς (42). — Έκ τοῦ θολωτοῦ τάφου τοῦ Καπακλή, τὸ περιεχόμενον τοῦ ὁποίου ἐκυμαίνεται ἀπὸ πρωτογεωμετρικῶν μέχρις ἱστορικῶν χρόνων, προέρχονται τὰ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων περιγραφέντα ἀνωτέρω (III Δ, XXX, 17-28) μικρὰ εὐρήματα, μερικὰ τῶν ὁποίων πρέπει ἴσως νὰ ταξινομηθοῦν ὡς γεωμετρικά. ΑΕ 1914, 141.

XIII. Σ έ σ κ λ ο ν (43). — Τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα προέρχονται ἐκ τῶν πέντε θολωτῶν τάφων τῆς θέσεως.

(1) Χαλκοῦν μαχαίριον ἐκ τοῦ τάφου 5. ΠΑΕ 1911, 299. (2) Χαλκαὶ πόρπαι μετὰ σιδηρῶν βελονῶν ἐκ τοῦ τάφου 3. ΠΑΕ 1911, 298. (3) Τέσσαρα σιδηρὰ ὀμφάλια ἀσπίδων μετὰ χαλκῶν κωνικῶν ἐμβλημάτων ἐκ τοῦ τάφου 3. ΠΑΕ 1911, 298. (4) Χαλκοῦν ὀφιοειδὲς ψέλιον ἐκ τοῦ τάφου 3. ΠΑΕ 1911, 298. (5) Πέντε χαλκοὶ δακτύλιοι, δύο τῶν ὁποίων εὐρέθησαν εἰς τὸν τάφον 3, εἰς εἰς τὸν τάφον 4 καὶ δύο «στρεπτοὶ» εἰς τὸν τάφον 5. ΠΑΕ 1911, 298, 299. (6) Μικρὰ ἐφθαρμένα σιδηρὰ ἀντικείμενα ἐκ τοῦ τάφου 3. ΠΑΕ 1911, 298.

(7) Τρεῖς ὀκτάγωνοι σφραγιδόλιθοι ἐκ τοῦ τάφου 5, ὁ εἰς τῶν ὁποίων μετ' ἀστεροειδῶν γλυφῶν. ΠΑΕ 1911, 299. (8) Περιδέραιον ἐκ ψήφων «κεχωνευμένων», εὑρεθὲν εἰς τὸν τάφον 3, καὶ τεμάχια δύο ἐτέρων ψήφων ἐκ τοῦ τάφου 5. ΠΑΕ 1911, 298, 299. (9) Δώδεκα λίθινα καὶ δύο πήλινα σφονδύλια ἢ κομβία ἐκ τῶν τάφων 1 καὶ 5. ΠΑΕ 1911, 296, 299.

XIV. Δ ι μ ῆ ν ι ο ν (44). — Έκ τοῦ ψευδοθολωτοῦ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται δύο χαλκᾶ μαχαίρια. ΑΕ 1914, 141.

XV. Φ θ ι ῳ ῥ ι δ ε ς Θ ῆ β α ι (49). — Έκ τοῦ τρίτου ἀπὸ τῆς κορυφῆς στρώματος τῆς ἀνασκαφῆς παρὰ τὸν ναὸν τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως, τὸ ὁποῖον ἀνήκει κυρίως εἰς τοὺς ἀρχαῖκους χρόνους, προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ ἀντικείμενα, τινὰ τῶν ὁποίων ἐνδέχεται νὰ εἶναι γεωμετρικά.

(1) Ἑκατοντάδες χαλκῶν δακτυλίων, κρίκων καὶ ψελίων, (2) χαλκαὶ πόρπαι, (3) εἰδῶλια πτηνῶν καὶ ἄλλα μικρὰ εὐρήματα. ΠΑΕ 1907, 168, 1908, 180. Ρ - Τ, 166.

XVI. Φ ί λ ι α (51). — Πολυάριθμα μικρὰ εὐρήματα προέρχονται ἐκ τῶν γεωμετρικῶν καὶ ἀρχαϊκῶν ἀποθετῶν τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς παρὰ τὸ χωρίον Φίλια Καρδίτσης καὶ τὸ ἀρχαῖον Κιέριον, γνωστὰ ἐκ τῶν προκαταρκτικῶν ἀνακοινώσεων τῆς ἀνασκαφῆς. Μεταξὺ τούτων περιλαμβάνονται: (1) Χαλκᾶ εἰδῶλια ἀνθρώπων καὶ πτηνῶν, (2) πόρπαι, (3) περόναι, (4) δακτύλιοι, (5) ψέλια, (6) τεμάχια ἀγγείων, (7) τεμάχια σιδηρῶν ὀπλῶν,

ξιφῶν καὶ αἰχμῶν δοράτων, (8) ἀντικείμενα ἐξ ἡλέκτρον, ἐλεφαντοστοῦ καὶ ὑαλομάζης, (9) πήλινα εἰδώλια. Τὸ σύνολον τῶν εὐρημάτων τούτων ἀνέρεχεται εἰς χιλιάδας ἀλλὰ ἡ διάκρισις μεταξὺ γεωμετρικῶν καὶ ἀρχαϊκῶν δεδομένων ἐκ τῶν ἀνακοινώσεων τῆς ἀνασκαφῆς δὲν εἶναι εὐχερής. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 179, 1963 Χρον., 137, 1964 Χρον., 246 - 247, 1965 Χρον., 312 - 313, 1967 Χρον., 295 - 296. ΑΜ 1976, 23 - 30. GMB, (index : Philia). GG, 207 - 209.

XVII. Ἄνω Δρανίστα (52). — Ἐκ τῶν «ποικίλων καὶ ἱκανῶς πλουσιῶν», κατὰ τὸν ἀνασκάψαντα, κτερισμάτων τοῦ θολωτοῦ τάφου τῆς θέσεως οὗτος μνημονεύει μόνον (1) ἐγγάρακτον σφραγιδόλιθον, (2) ὀστεῖνας ἐγγαράκτους θήκας καὶ (3) ἄλλα μὴ κατονομαζόμενα ἀντικείμενα. ΠΑΕ 1911, 353.

XVIII. Ἄλως (53). — Ἐκ τῶν τύμβων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ ἀντικείμενα.

(1) Τεμάχια δύο χαλκῶν ἀγγείων ἐκ τῶν πυρῶν 9 καὶ 11 τοῦ τύμβου Α. BSA 1911 - 12, 14, 15. (2) Χαλκαῖ πόρπαι, ἀκέραιαι ἢ εἰς τεμάχια, τριῶν τύπων (εἰκ. 18 : 35) ἐκ τῶν πυρῶν 1, 3, 4, 6, 10, 12, 15, 16, τοῦ τύμβου Α καὶ ἐξ ἄλλων τύμβων. BSA 1911 - 12, 11, 12, 14, 16, 18, 19. (3) Δύο χαλκᾶ ψέλια ἐκ τῆς πυρᾶς 6 τοῦ τύμβου Α. BSA 1911 - 12, 14. (4) Τέσσαρες χαλκοὶ δακτύλιοι ἐκ τῶν πυρῶν 3, 4, 12. BSA 1911 - 12, 11, 12, 16. (5) Δύο χαλκαῖ ῥάβδοι ἐκ τῶν πυρῶν 7 καὶ 9. BSA 1911 - 12, 14. (6) Χαλκῇ ταινία ἐκ τῶν πυρῶν 12 καὶ 13. BSA 1911 - 12, 16. (7) Τριγωνικὰ ἐλάσματα χαλκοῦ προερχόμενα ἐνδεχομένως ἐκ κολεῶν ξιφῶν καὶ εὐρεθέντα εἰς τὰς πυρὰς 8 καὶ 9. BSA 1911 - 12, 14. (8) Σπείραι χαλκοῦ σύρματος ἐκ τῆς πυρᾶς 6. BSA 1911 - 12, 13.

(9) Περὶ τὰ 13 σιδηρᾶ ξίφη (εἰκ. 17 : 4), ἀκέραια ἢ εἰς τεμάχια, διαφόρων τύπων προερχόμενα ἐκ τῶν πυρῶν 2, 5, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16 τοῦ τύμβου Α ὡς καὶ ἐκ τῶν τύμβων Β καὶ Γ. BSA 1911 - 12, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19 20. (10) Περίπου 11 σιδηραῖ αἰχμαὶ δοράτων (εἰκ. 17 : 9), ἀκέραιαι ἢ εἰς τεμάχια, ἐκ τῶν πυρῶν 5, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16 τοῦ τύμβου Α καὶ ἐκ τοῦ τύμβου Ε. BSA 1911 - 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19. (11) Πολυάριθμα σιδηρᾶ μαχαίρια (εἰκ. 17 : 16) διαφόρων τύπων καὶ μεγεθῶν, ἀκέραια ἢ εἰς τεμάχια, ἐκ τῶν πυρῶν 3, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 16 τοῦ τύμβου Α καὶ τῶν ἄλλων τύμβων. BSA 1911 - 12, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19. (12) Σιδηραῖ ῥάβδοι ἐκ τῶν πυρῶν 8 καὶ 11. BSA 1911 - 12, 14, 15. (13) Δύο σιδηροὶ ὀπτεῖς ἐκ τῶν πυρῶν 1 καὶ 9. BSA 1911 - 12, 11, 15. (14) Τεμάχια σιδηρῶν ἥλων ἐκ τῆς πυρᾶς 7. BSA 1911 - 12, 14. DAG, 236, 269, 274, 355 ὑπόσημ. 25.

XIX. Θεοτόκου (54). — Έκ τοῦ τάφου Α προέρχονται: (1) Τέσσαρες χαλκαῖ πόρπαι (εἰκ. 18 : 36), (2) ἑννέα (χαλκοῖ;) δακτύλιοι. BSA 1906 - 7, 324. Ρ - Τ, 213. PGP, 149.

XX. Νεοχωράκι (55). — Έκ τῆς περιοχῆς μικροῦ ἱεροῦ προέρχονται: (1) Χαλκαῖ πόρπαι, (2) χαλκοῖ δακτύλιοι, εἰς τῶν ὁποίων φέρει παράστασιν δύο πολεμιστῶν, (3) ὁστοὺν κοσμούμενον δι' ὁμοκέντρων κύκλων, (4) χαυλιόδοντες κάπρων. AM 1906, 30.

XXI. Μαλεβρός (57). — Έκ τῆς περιοχῆς τοῦ χωρίου Μαλεβρός προέρχεται τυχαίως εὑρεθὲν χαλκοῦν ἐγγάρακτον ψέλιον γεωμετρικῶν χρόνων. Έργον 1977, 205.

XXII. Θέρμουν (58). — Έξ ἀνωτέρου στρώματος, πάχους 0,20 - 0,30 μ., τῆς 2 μ. παχείας ἐπιχώσεως ἐκ μελανῶν χωμάτων ὑπὸ τὸν ναόν, τὸ ὁποῖον ἀποδίδεται εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον, προέρχονται τὰ ἐπόμενα εὑρήματα.

(1) Τρία χαλκᾶ εἰδῶλια ἀνδρῶν (εἰκ. 17 : 18). AE 1900, 178. AD 1915, 270 - 274. GKG, 240. (2) Χαλκᾶ ἱπάρια, (3) μικροὶ χαλκοὶ τροχοὶ ἀρμάτων, (4) χαλκᾶ καὶ σιδηρᾶ ξίφη, (5) δεκαπέντε περίπου χαλκοὶ στρεπτοὶ δακτύλιοι, (6) δύο χαλκοὶ διπλοὶ πελέκεις, (7) χαλκᾶ ἐλάσματα κοσμούμενα δι' ἐμπιέστων στιγμῶν, (8) πέντε ἢ ἑξ σιδηραῖ αἰχμαὶ δοράτων. AE 1900, 178. AD 1915, 227, 228, 249 - 250.

XXIII. Παλαιομάνινα (60). — Τὰ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων περιγραφόμενα μικρὰ εὑρήματα ἐκ τῆς θέσεως (III Δ, XXXIV) κατὰ μέγα μέρος ἀνήκουν καὶ εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον καὶ πρέπει νὰ μνημονευθοῦν καὶ ἐνταῦθα. AD 1961 - 62 Χρον., 184 - 185, 1967 Χρον., 323. GG, 185.

XXIV. Κάλλιον (61). — Δύο χαλκαῖ ὀκτώσχημοι πόρπαι (εἰκ. 18 : 37) ἐκ τάφου ἔχουν ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. AD 1972 Χρον., 384, πίν. 323 δ.

XXV. Ἀλίκυρνα (64). — Έκ κιβωτιοσχήμου τάφου τῆς θέσεως προέρχονται: (1) Χαλκοῦν ἱπάριον, (2) χαλκοῦς τροχίσκος, (3) πέντε χαλκοὶ δακτύλιοι, (4) περιδέραιον ἐκ μικρῶν ψήφων χαλκοῦ ἐλάσματος. AD 1972 Χρον., 439, πίν. 371 γ.

XXVI. Καινούργιο (67). — Έκ καταστραφέντων τάφων προέρχονται: (1) Χαλκῇ φιάλη, (2) τρεῖς χαλκαῖ πόρπαι (εἰκ. 18 : 38), ἢ μία εἰς

τεμάχια, μὲ ἐγχαράκτους παραστάσεις, (3) χαλκοῦν ψέλιον, (4) ἄλλα μὴ περιγραφόμενα ἀντικείμενα. ΑΔ 1963 Χρον., 144, 1964 Χρον., 242, πίν. 285 γ, 286 α.

XXVII. Ἀνάβρα (68). — Ἐκ τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Τέσσαρα χαλκᾶ ἱπάρια (εἰκ. 18 : 26), (2) χαλκᾶ πτηνά, ἀνὰ τρία ἐπὶ συμφυοῦς βάσεως ἢ αὐτοτελεῖ, (3) χαλκοῦν ψέλιον, (4) τεμάχια πορπῶν, (5) περόναι. ΑΔ 1964 Χρον., 242, πίν. 286 β-γ.

XXVIII. Καλαπόδιον (69). — Ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐλαφβολίας Ἀρτέμιδος προέρχονται : (1) Χαλκοῦν εἰδῶλιον λέοντος, (2) χαλκᾶ εἰδῶλια πτηνῶν, (3) τεμάχια χαλκῶν τριπόδων, (4) σπειροειδῆ χαλκᾶ κοσμήματα, (5) τεμάχια σιδηρῶν ὅπλων. BCH 1975, 637, εἰκ. 105 - 108, 1977, 582.

XXIX. Περγίνιον (70). — Χαλκοῦν ἱπάριον τῆς Συλλογῆς Λαμίας, παραδοθὲν ὑπὸ χωρικοῦ, προέρχεται ἐκ τῆς θέσεως. ΑΔ 1972 Χρον., 330.

XXX. Κωρύκειον (74). — Χαλκοῦν ἱπάριον ἐκ τῆς εἰσόδου τοῦ Κωρυκείου ἄντρου εὑρεθὲν κατὰ τὰς Γαλλικὰς ἀνασκαφάς. BCH 1972, 808, εἰκ. 27.

XXXI. Ἀμφισσα (76). — Ἐκ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Δύο χρυσοὶ σφηκωτῆρες κόμης, (2) ἕξ χαλκοὶ σφηκωτῆρες, (3) τέσσαρες χαλκαὶ ὀκτώσχημοι πόρπαι (εἰκ. 18 : 39), (4) δύο σπειροειδῆ χαλκᾶ ψέλια, (5) χαλκῇ τοξωτῇ πόρπη μὲ ἐγχάρακτον πλάκα (εἰκ. 18 : 40), (6) χαλκῇ περόνη. ΑΔ 1963 Χρον., 130, πίν. 164 - 165 α.

XXXII. Δελφοὶ (77). — Ἐκ τῶν πολυαριθμῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ὡς αἱ πλέον ἀντιπροσωπευτικά.

(1) Χαλκᾶ εἰδῶλια ἀνθρώπων (εἰκ. 17 : 19). Delphes V (2), 17 - 56. Delphes V (3), 5 - 13. (2) Χαλκᾶ εἰδῶλια ζώων. Delphes V (1), 45 - 50, Delphes V (2), 57 - 100. BCH 1972, 902 εἰκ. 22. (3) Τεμάχια χαλκῶν τριπόδων. Delphes V (1), 59 - 72. Delphes V (3), 25 - 104. BCH 1973, 512 - 514. (4) Χαλκαὶ πόρπαι καὶ κοσμήματα. Delphes V (1), 108 - 116. BCH 1937, 50 - 52, 1938, 307 - 318, 1944 - 45, 38 - 51.

(5) Σιδηρᾶ ὅπλα καὶ ἐργαλεῖα. Delphes V (1), 93 - 98. Ἴδὲ καὶ GKG, index : Delphi. GG, index : Delphi.

XXXIII. Ἀντίκυρα - Μεδεὼν (78). — Ἐκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) «Χρυσοὶ ὄρμοι», χρυσαῖ ψῆφοι ὄρμων κατὰ πᾶσαν πιθανότητα. ΠΑΕ 1907, 111. (2) Χρυσῇ ἔλιξ, σφηκωτῆρ κόμης ἐνδεχομένως. ΑΔ 1964 Χρον., 224. (3) Χαλκᾷ ψέλια, (4) χαλκαῖ πόρπαι, (5) χαλκοὶ δακτύλιοι, (6) χαλκᾷ περιδέραια. ΑΔ 1964 Χρον., 224. Médéon, 74.

XXXIV. Ὀρχομενὸς (81). — Ἐκ γεωμετρικοῦ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται εἴκοσι μία ψῆφοι ὑαλομάζης. Orchomenos I, 83, πίν. 30 ἀριθ. 6 - 26.

XXXV. Βρανέζι - Ἁγίος Δημήτριος (82). — Τὰ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων περιγραφέντα μικρά εὐρήματα τῆς θέσεως κατὰ πλεονασμὸν ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον (III Δ, XL) ἀνωτέρω. ΠΑΕ 1904, 39 - 40, 1907, 109.

XXXVI. Πτόιον (84). — Ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος ἔχουν ἀναφερθῇ τὰ ἐπόμενα γεωμετρικά μικρά εὐρήματα.

(1) Χαλκοῦν ἱππάριον, (2) χαλκοῦν εἰδώλιον ἐλάφου, (3) χαλκοῦν εἰδώλιον πτηνοῦ, (4) δύο χαλκαῖ περόναι. J. Ducat, Kouroi du Ptoion, 58 - 65.

XXXVII. Παραλίμνη (87). — Ἐκ τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα γεωμετρικά εὐρήματα.

(1) Χρυσοῦς δακτύλιος μετὰ ψελίου, (2) χρυσῇ ταινία συγκρατήσεως τῆς σιαγόνης τῆς νεκρᾶς, (3) χαλκοῦν περιβραχιόνιον, (4) χαλκαῖ πόρπαι, (5) χαλκαῖ περόναι, (6) χαλκοὶ δακτύλιοι, (7) τέσσαρα χαλκᾷ εἰδώλια, τρία ἐλάφων καὶ ἓν κυνός, (8) τέσσαρες σκαραβαῖοι ἢ ἐγχάρακτοι σφραγίδες ἐκ φαγεντιανῆς, ἢ μία τῶν ὁποίων φέρει ἐγχάρακτον παράστασιν τριδὼν μορφῶν καὶ πτηνοῦ, ἔχει δὲ λαβὴν μὲ παράστασιν βατράχου, (9) πολυάριθμοι ψῆφοι ὑαλομάζης. Πάντα τὰ εὐρήματα προέρχονται ἐκ τοῦ τύμβου τῆς Καμηλόβρυσης. ΑΔ 1971 Χρον., 216 - 217.

(1) Δύο χαλκαῖ πόρπαι καὶ ἐνδεχομένως ἄλλα εὐρήματα γεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τοῦ ναοσκήμου κτίσματος κατὰ τὸ δυτικὸν μυχὸν τῆς Παραλίμνης. ΑΑΑ 1971, 326. ΑΔ 1972 Χρον., 316. (11) Ἐλάχιστα μὴ κατονομαζόμενα κτερίσματα ἐκ τῶν τάφων εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν. ΑΔ 1973 Χρον., 266.

XXXVIII. Ἀγόριανη (88). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκαῖ πόρπαι, (2) χαλκοὶ δακτύλιοι, (3) χαλκαῖ περόναι. ΑΔ 1973 Χρον., 272 σχῆδ. 10.

XXXIX. Ἀλῖαρτος (89). — Τεμάχιον χαλκοῦ γεωμετρικοῦ τρίποδος ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς. BSA 1931 - 32, 200 - 201, πίν. 37 ἀριθ. 5.

XL. Κορώνεια (91). — Ἐκ τοῦ γεωμετρικοῦ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκοῦν τεφροδόχον ἀγγεῖον, (2) χαλκοῦν μαχαίριον, (3) σιδηρᾶ αἰχμὴ δόρατος, (4) σιδηροῦν μαχαίριον. ΠΑΕ 1975, 405.

XLI. Θῆβαι (92). — Ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς γενομένων μικρῶν γεωμετρικῶν εὐρημάτων εἰς τὴν θέσιν δύνανται νὰ μνημονευθοῦν αἱ ἐπόμεναι ομάδες.

(1) Χαλκᾶ καὶ πήλινα εἰδώλια ζῶων ἐκ τοῦ Καβειρίου (Kabirenheiligtum II, 59) καὶ τῶν τάφων. ΑΔ 1917, 67 - 68, 1971 Χρον., 212. (2) Εἰδώλια ἀνθρώπων. GG, 202. ΑΔ 1971 Χρον., 212. (3) Χαλκοῦν ἀγγεῖον ἐκ τάφου. ΑΕ 1892, 232. (4) Δεκαπέντε περίπου χαλκᾶ ψέλια ἐκ τάφων. ΑΕ 1892, 232 - 234. (5) Χαλκαῖ πόρπαι. ΑΜ 1887 ὑποσημ. 1. JdI 1888, 249. ΑΕ 1892, 232 - 233. Fibules, 154 καὶ index. GG, 202 - 206. GKG, 219 - 225.

XLII. Θεσπιαὶ (93). — Ἐγχάρακτον ἔλασμα χαλκῆς πόρπης μὲ παράστασιν ἵππου καὶ πτηνοῦ ἐπὶ τῆς μιᾶς ὄψεως καὶ τεσσάρων δελφίνων ἐπὶ τῆς ἐτέρας. ΑΔ 1971 Χρον., 224 ἀριθ. 23, εἰκ. 18 - 19.

XLIII. Πλαταιαὶ (94). — Τέσσαρα ἐγχάρακτα ἐλάσματα γεωμετρικῶν πορπῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν προέρχονται ἐκ τῆς θέσεως. Fibules, 182 ἀριθ. 12 α.

XLIV. Ἐλευθεραὶ (96). — Χαλκῆ ἐγχάρακτος πόρπη τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν προέρχεται ἐκ τῆς θέσεως. GKG, 219 - 220.

XLV. Λευκαντὶ (110). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα εὐρήματα.

(1) Τέσσαρα χρυσᾶ διαδήματα ἐκ τῶν τάφων 19, 33 καὶ 36 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 178, 188, 190. (2) Τεμάχια χρυσῶν ταινιῶν ἐκ τῶν τάφων 33 καὶ 36 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 188, 190. (3) Τεμάχια χρυσοῦ φύλλου ἐκ τῶν τάφων 59 Σκουμπρῆ καὶ 31, 33, 36 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 131, 186, 188, 191. (4) Μία χρυστὴ πόρπη ἐκ τοῦ τάφου 14 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 175. (5) Πεντήκοντα καὶ εἰς χρυσοὶ δακτύλιοι ἐκ τῶν τάφων 45 καὶ 49 καὶ τῶν πυρῶν 2 καὶ 4 τοῦ Σκουμπρῆ καὶ ἐκ τῶν τάφων 5, 14, 15, 22, 27, 31, 32 καὶ 36 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 126, 131, 135, 136. (6) Δέκα χρυσᾶ ἐνώτια ἐκ

τῶν τάφων 33, 59, τῆς πυρᾶς 4 τοῦ Σκουμπρῆ καὶ τῶν τάφων 1, 5, 14 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 121, 131, 136, 168, 171, 175. (7) Δύο χρυσᾶ ψέλια ἐκ τοῦ τάφου 22 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 179. (8) Χρυσαῖ ψῆφοι ἢ καλύμματα ψήφων ἐκ τῶν τάφων 22 καὶ 33 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 179, 188. (9) Χρυσοῦς δίσκος ἐκ τοῦ τάφου 36 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 191. (10) Χρυσοῦς σφηκωτὴρ ἐκ τοῦ τάφου 32 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 187. (11) Χρυσᾶ ἐξαρτήματα ἐκ τῶν τάφων 47 τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν καὶ 3, 36 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 161, 170, 190 - 191. (12) Χρυσόδετοι ψῆφοι καὶ σκαρabaίος ἐκ τῶν τάφων 5, 22 καὶ 36 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 171, 180, 191.

(13) Ἐξ ἐπίχρσοι σιδηραῖ περόναι προερχόμεναι ἀνὰ δύο ἐκ τοῦ τάφου 59 καὶ ἐκ τῶν πυρῶν 2 καὶ 4 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 131, 135, 136. (14) Τέσσαρα ἐπίχρσα χαλκᾶ ψέλια προερχόμενα ἀνὰ δύο ἐκ τῶν τάφων 5 καὶ 27 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 171, 184.

(15) Πεντήκοντα ἑξ χαλκαῖ πόρπαι, αἱ περισσότεραι τῶν ὁποίων εἶναι τοξωταί, ἐκ τῶν τάφων 25, 33, 59 A, 59 καὶ τῆς πυρᾶς 4 τοῦ Σκουμπρῆ, ἐκ τῶν τάφων 39, 43, 45 τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν καὶ ἐκ τῶν τάφων 1, 3, 5, 14, 22, 27, 31, 32 καὶ 36 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 119, 121, 130, 131 - 133, 136, 156, 158, 159, 168, 170, 171 - 172, 175, 179, 184, 186, 187 - 188, 191. (16) Τέσσαρες χαλκαῖ περόναι ἐκ τῶν τάφων 21 καὶ 46 τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν καὶ 15 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 149, 159 - 160. (17) Ὀκτὼ χαλκᾶ ψέλια ἐκ τῶν τάφων 43 τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν καὶ 1, 14, 33, 36 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 158, 168, 175, 189. (18) Χαλκοῦς δακτύλιος ἐκ τοῦ τάφου 10 τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν. Lefkandi I, 145. (19) Τέσσαρα χαλκᾶ ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων 22, 31 καὶ 33 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 179, 186, 189. (20) Χαλκοῦν ἐξάρτημα ἐκ τοῦ τάφου 59 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 133. (21) Χαλκοῦς ἥλος ἐκ τοῦ τάφου 15 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 177. (22) Δύο χαλκοσιδηραῖ περόναι ἐκ τῶν τάφων 33 τοῦ Σκουμπρῆ καὶ 44 τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν. Lefkandi I, 121, 159.

(23) Δύο σιδηρᾶ ξίφη ἐκ τοῦ τάφου 47 τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν καὶ τῆς πυρᾶς 8 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 161, 195. (24) Δύο σιδηραῖ αἰχμαὶ δοράτων ἐκ τοῦ τάφου 47 τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν καὶ τῆς πυρᾶς 8 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 161, 195. (25) Σιδηροῦς πέλεκυς ἐκ τοῦ τάφου 13 τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν. Lefkandi I, 147. (26) Σιδηροῦν μαχαίριον μὲ ἐλεφαντίνην λαβὴν καὶ χαλκοῦς ἥλους ἐκ τοῦ τάφου 3 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 170. (27) Πέντε σιδηραῖ πόρπαι ἐκ τῆς πυρᾶς 4 τοῦ Σκουμπρῆ, τοῦ τάφου 45 τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν καὶ τοῦ τάφου 5 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 136, 159, 172. (28) Δέκα τρεῖς σιδηραῖ περόναι ἐκ τοῦ τάφου 33 καὶ τῶν πυρῶν 4 καὶ 14 τοῦ Σκουμπρῆ, ἐκ τῶν πυρῶν 9 καὶ 29 τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν καὶ ἐκ τοῦ τάφου 15 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 121, 136, 138, 162, 165, 177.

(29) Τεμάχια σιδήρου ἐκ τοῦ τάφου 14 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 175. (30) Μολύβδινα ἀντικείμενα ἐκ τῶν τάφων 59 καὶ 59 A τοῦ Σκουμπρῆ καὶ 10 τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν. Lefkandi I, 133, 146.

(31) Πολυάριθμοι ψῆφοι ὄρμων ἐκ φαγεντιανῆς, ἡλέκτρον, ὀρείας κρυστάλλου, ὑαλομάζης καὶ πηλοῦ ἐκ τῶν τάφων 21, 42, 47 τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν καὶ 1, 5, 14, 15, 22, 27, 33 - 36 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 149, 158, 161, 168 - 169, 172, 175, 177, 179 - 180, 184, 189 - 191, 192. (32) Τεμάχια ἀγγείου ἐκ φαγεντιανῆς ἐκ τοῦ τάφου 59 τοῦ Σκουμπρῆ. Lefkandi I, 133. (33) Περίαπτον ἐκ φαγεντιανῆς ἐκ τοῦ τάφου 32 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 188. (34) Χρυσόδετος σκαραβαῖος φαγεντιανῆς ἐκ τοῦ τάφου 36 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 191. (35) Τεμάχια ἐλεφαντοστοῦ ἐκ τῶν τάφων 3 τῶν Παλαιῶν Περιβολιῶν καὶ 36 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 170, 192. (36) Πλᾶξ ὀστοῦ ἐκ τοῦ τάφου 14 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 175. (37) Θαλάσσια ὄστρακα ἐκ τοῦ τάφου 3 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 170, 192. (38) Δύο πήλινα εἰδώλια, ζῶου καὶ κενταύρου, ἐκ τῶν τάφων 1 καὶ 3 τῆς Τούμπας. Lefkandi I, 168, 169. (39) Πήλινα κομβία, σφονδύλια καὶ ἄλλα ἀντικείμενα ἐξ ὀπτοῦ πηλοῦ ἐκ διαφόρων τάφων. Lefkandi I, 136, 143, 165, 166, 180, 192, 194.

Ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ ἐπὶ πλεον προέρχονται : (40) Σφραγίς ἐρυθροῦ ὀφίτου μὲ παράστασιν δένδρου, πτηνοῦ καὶ αἰγυπτιακοῦ σήματος. Lefkandi I, 86. (41) Δέκα τρία τεμάχια ἀγγείων μὲ ἐγχάρακτα σήματα κεραμῶν, γράμματα καὶ τμήματα ἐπιγραφῶν εἰς τὸ ἱστορικὸν εὐβοϊκὸν ἀλφάβητον. Lefkandi, 33 - 34. Lefkandi I, 89 - 93, πίν. 69. (42) Χαλκοὺν μαχαίριον, (43) τέσσαρες χαλκοὶ ὀπτεῖς ἀκέραιοι ἢ εἰς τεμάχια, (44) χαλκοὺς ἥλος, (45) τεμάχιον, τόξου πιθανῶς, χαλκῆς πόρπης, (46) δύο ἄλλα μικρὰ χαλκᾶ ἀντικείμενα, (47) σιδηροῦν μαχαίριον, (48) σιδηρᾶ αἰχμὴ ἥλου, (49) τέσσαρα μικρὰ μολύβδινα ἀντικείμενα. Lefkandi I, 84, 88.

(50) Πολυάριθμα μικρὰ ἀντικείμενα ἐκ λίθου, ὑαλομάζης, ὀστοῦ καὶ ὀπτοῦ πηλοῦ χρησιμοποιούμενα ὡς ἐργαλεῖα ἢ διὰ ποικίλας ἄλλας ἀνάγκας. Lefkandi I, 81 - 88.

XLVI. Ἑρετρία (111). — Ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς γενομένων μικρῶν γεωμετρικῶν εὐρημάτων τὰ ἐπόμενα, προερχόμενα κυρίως ἐκ τάφων, δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ὡς τὰ πλεον ἀντιπροσωπευτικά.

(1) Ὅκτὼ χρυσᾶ διαδήματα μετ' ἐμπιέστου κοσμήσεως. Πέντε τούτων εὐρέθησαν ὑπὸ τοῦ Κουρουνιώτου καὶ φυλάσσονται εἰς τὸ Ἐθνικὸν Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον Ἀθηνῶν (AE 1903, 8, 9. AM 1913, 290 - 296), ἔν εὐρίσκεται εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Βιέννης (D. Ohly, Griechische Goldbleche, 13, E 3), ἕτερον ἔν εὐρέθη ὑπὸ τῶν Ἑλβετῶν εἰς τὸν τάφον 14 τοῦ νεκροταφείου παρὰ τὴν δυτικὴν πύλιν (εἰκ. 19 : 58. Eretria III, 36. GG, 198 - 199) καὶ τὸ τελευταῖον εὐρέθη τὸ ἔτος 1977. AE 1977, 129. (2) Τεμάχιον

χρυσού ἐλάσματος, ἐκ πόρπης ἐνδεχομένως, ἐκ τοῦ τάφου 6. Eretria III, 14. (3) Τρεῖς χρυσοὶ δακτύλιοι, εἰς τούτων προέρχεται ἐκ τοῦ νεκροταφείου παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ δύο ἐκ τοῦ τάφου 10 παρὰ τὴν δυτικὴν πύλιν. AE 1903, 8. Eretria III, 21. (4) Τεμάχια χρυσοῦ ἐλάσματος ἐκ τοῦ τάφου 10. Eretria III, 21. (5) Τέσσαρες χρυσαὶ καρφίδες, τρεῖς ἐκ τοῦ τάφου 10 καὶ μία ἐκ τοῦ τάφου 14. Eretria III, 21, 35. (6) Τεμάχιον χρυσοῦ ἀντικειμένου ἐκ τοῦ τάφου 6. Eretria III, 14. (7) Δύο σφραγίδες δεμέναι μὲ χρυσὸν καὶ ἄργυρον, ἡ μία ἐκ τάφου τοῦ νεκροταφείου παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ ἡ ἑτέρα ἐκ τοῦ τάφου 6. AE 1903, 8. Eretria III, 14. (8) Δύο ἐπίχρυσα χαλκᾶ ψέλια ἐκ τοῦ τάφου 14. Eretria III, 35.

(9) Μία ἀργυρᾶ πόρπη (εἰκ. 18 : 42). AE 1903, 8. (10) Ἀργυροῦς δακτύλιος ἐκ τοῦ τάφου 6. Eretria III, 14. (11) Ἀργυροῦν ἔλασμα ἐκ τοῦ τάφου 10. Eretria III, 21. (12) Τεμάχια ἀργυρῶν περονῶν, μία τῶν ὁποίων ἔφερε χρυσοδέτον ὑαλίνην κεφαλὴν. AE 1903, 8.

(13) Ὀκτὼ χαλκοὶ τεφροδόχοι λέβητες. AE 1903, 9. Eretria III, 13 - 27, τάφοι 5 - 12. (14) Χαλκοὶ δακτύλιοι ἢ κρίκοι ἐκ τῶν τάφων 11 - 12. Eretria III, 33, 34. (15) Χαλκῇ λεπίς ἐκ τοῦ τάφου 6. Eretria III, 14. (16) Χαλκῇ βελόνη ἐκ τοῦ τάφου 6. Eretria III, 14. (17) Τεμάχια χαλκοῦ ἐλάσματος. AE 1903, 8. Eretria III, 13, 33. (18) Χαλκῇ αἰχμὴ δόρατος ἐκ τοῦ τάφου 6. Eretria III, 17.

(19) Ἑπτὰ σιδηρᾶ ξίφη ἐκ τῶν τάφων παρὰ τὴν δυτικὴν πύλιν. AE 1903, 9. Eretria III, 14 (τάφος 6, τέσσαρα ξίφη), 19 (τάφος 9, δύο ξίφη). GG, 199. (20) Περισσότεραι τῶν 12 σιδηραὶ αἰχμαὶ δοράτων. AE 1903, 8, 9 (αἰχμαί, δύο αἰχμαί). Eretria III, 13 (τάφος 6, πέντε αἰχμαί), 18 (τάφος 8, μία αἰχμή), 19 (τάφος 9, τρεῖς αἰχμαί). GG, 199. (21) Τέσσαρα σιδηρᾶ μαχαίρια. AE 1903, 9. ΠΑΕ 1962, 153. Eretria III, 34 (τάφος 12). (22) Σιδηρᾶ πόρπη Eretria III, 14 (τάφος 6). (23) Τεμάχια σιδήρου. Eretria III, 19 (τάφος 9). (24) Δύο μολύβδινα πώματα χαλκῶν τεφροδόχων λεβήτων. Eretria III, 18 (τάφος 7), 21 (τάφος 10). (25) Μολύβδινος ἥλος. Eretria III, 21 (τάφος 10).

(26) Περιδέριον ἐκ 15 ψήφων ὑαλομάζης. Eretria III, 36 (τάφος 14). (27) Ψῆφος ἠλέκτρον. Eretria III, 33 (τάφος 11). (28) Δύο λεπίδες ὀστοῦ ἐκ τοῦ τάφου 10. Eretria III, 21. (29) Δέκα τέσσαρα πῆλινα δισκάρια, ἀθύρματα ἴσως παιδῶν. Eretria III, 33 (τάφος 11). (30) Λίθινα καὶ πῆλινα πώματα τεφροδόχων λεβήτων. Eretria III, 13 (τάφος 5), 18 (τάφος 8), 19 (τάφος 9).

XLVII. Μαρθὼν (113). — Ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως τῶν περιγραφέντων μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III Δ, XLIV) τινὰ πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς γεωμετρικά. ΠΑΕ 1939, 31 - 35.

XLVIII. Μενίδι (115). — Χρυσοῦν διάδημα, μὲ ἐμπιέστους παραστάσεις ἱππέων, τοῦ Μουσείου Βερολίνου προέρχεται ἐκ τῆς θέσεως. AA 1904, 40. D. Ohly, Griech. Goldbleche, 12, A 22, 44 - 45. GKG, 201 - 202.

XLIX. Ἑλεусίς (116). — Τὰ κάτωθι μικρὰ εὐρήματα προέρχονται ἐκ τῶν γεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως.

(1) Δύο εὐμεγέθη τεμάχια χρυσῶν ἐλασμάτων μὲ ἐμπιέστους παραστάσεις ζώων, (2) πέντε μικρὰ τετράπλευρα ἐλάσματα χρυσοῦ μὲ γραμμικὴν ἐμπιέστον κόσμησιν. AE 1885, 179 - 184, πίν. 9 ἀριθ. 1 - 3. D. Ohly Griech. Goldbleche, 10, A 7. GKG, 207 - 209. (3) Τέσσαρα χρυσᾷ ἐνώτια προερχόμενα ἀνὰ δύο ἐκ τοῦ τάφου α καὶ ἐκ τοῦ τάφου τῆς Ἰσιδος. AE 1989, 103, 106. (4) Πέντε χρυσαῖ ψῆφοι ὄρων ἐκ τοῦ τάφου α. AE 1898, 103. (5) Χρυσοῦς δακτύλιος ἐκ τοῦ τάφου α. AE 1898, 103. (6) Δύο ἀργυροὶ δακτύλιοι ἐκ τοῦ τάφου τῆς Ἰσιδος. AE 1898, 106.

(7) Ἐξ περίπου χαλκᾷ ἀγγεῖα, τὰ περισσότερα τούτων τεφροδόχα. AE 1889, 178 - 180, 181, 1898, 114. (8) Χαλκῇ ἄτρακτος. AE 1898, 114. (9) Δύο χαλκᾷ ψέλια. AE 1898, 106. (10) Περί τὰς 13 χαλκαῖ πόρπαι. AE 1898, 84, 103, 106, 114. (11) Περί τοὺς 10 χαλκοὶ δακτύλιοι. AE 1898, 83, 103, 106, 110, 111.

(12) Δύο σιδηραῖ αἰχμαὶ δοράτων. AE 1889, 181 - 182, 1898, 89. (13) Σιδηροῦν ἐγχειρίδιον(ς). AE 1889, 181 - 182. (14) Τρεῖς σιδηραῖ λεπίδες μαχαιρίων, ἡ μία τῶν ὁποίων εἶναι καμπύλη. AE 1889, 181 - 182, 1898, 107. (15) Σιδηροῦς ἥλος. AE 1889, 181 - 182. (16) Τρεῖς σιδηροὶ δακτύλιοι. AE 1898, 106. (17) Δύο σιδηροὶ σφηκωτῆρες κόμης. AE 1898, 110. (18) Δύο σιδηρᾷ κοσμήματα κόμης. AE 1898, 106. (19) Σιδηροῦν αὐλοειδὲς ἀντικείμενον. AE 1898, 94. (20) Σιδηροῦν ἀντικείμενον ἀβεβαίου χρήσεως. AE 1898, 111.

(21) Εἰδώλιον τῆς Ἰσιδος ἐξ αἰγυπτιακῆς πορσελάνης. AE 1898, 108. (22) Δέκα πέντε σκαραβαῖοι ἐξ αἰγυπτιακῆς πορσελάνης. AE 1898, 108, 109 - 110, 111. (23) Τέσσαρες ὄρμοι ἐκ ψήφων αἰγυπτιακῆς πορσελάνης καὶ ἡλέκτρου. AE 1898, 83, 103, 107, 114. (24) Πλατεῖα ἐλεφαντίνη περόνη. AE 1898, 106. (25) Λεπίς ὄψιανοῦ. AE 1898, 107. (26) Δύο σφονδύλια. AE 1898, 104. Γ. Μυλωνᾶς, Τὸ Δυτ. Νεκρ. τῆς Ἑλεουσ., τεῦχ. Β', 269. (27) Πήλινον ἱππάριον. AE 1898, 104. (28) Πολυάριθμοι πήλιναι σφαῖραι, ἀθύρματα παιδῶν. AE 1898, 92, 104, 107, 114. Γ. Μυλωνᾶς, Τὸ Δυτ. Νεκρ. τῆς Ἑλεουσ., τεῦχ. Β', 269. (29) Ἀστράγαλος προβάτου. AE 1898, 107.

L. Περὰ χώρα (117). — Ἐκ τῶν πολλῶν χιλιάδων μικρῶν ἀντικειμένων τῶν ἐπιχώσεων παρὰ τοὺς ναοὺς τῆς Ἑρας Ἀκραίας καὶ Λιμε-

νίας συνοπτικῶς δύνανται νὰ μνημονευθοῦν αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες ὡς αἱ πλέον ἀντιπροσωπευτικαί.

(1) Εἴκοσι ἀφιερωματικοὶ χρυσοὶ δακτύλιοι ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Ἑρας Ἀκραίας, (2) ὀκτὼ διάτρητα χρυσᾶ δισκάρια ἐνδυμάτων ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἱεροῦ, (3) τεμάχιον χρυσοῦ ἐνωτίου ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἱεροῦ, (4) χρυσαὶ περόναι ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Ἑρας Λιμενίας, (5) τεμάχιον ἀργυροῦ ἐνωτίου ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Ἑρας Ἀκραίας, (6) ἀργυρᾶ ψῆφος ἐκ τοῦ αὐτοῦ ναοῦ.

(7) Πολυάριθμοι χαλκαὶ περόναι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἱερῶν (εἰκ. 19 : 49 - 50), (8) πολυάριθμοι χαλκοὶ ὀβελοί, (9) πολυάριθμοι χαλκαὶ πόρπαι ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Ἑρας Ἀκραίας, (10) χαλκᾶ εἰδῶλια ζῶων ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἑρας Λιμενίας.

(11) Τεμάχια δύο σιδηρῶν ἐγχειριδίων ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Ἑρας Ἀκραίας, (12) αἰχμὴ δόρατος ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἱεροῦ, (13) τεμάχια σιδηρῶν περονῶν, (14) δύο σιδηραὶ πόρπαι, (15) σιδηροῦς δακτύλιος, (16) τεμάχιον σιδηροῦ τρίποδος ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Ἑρας Ἀκραίας.

(17) Ἐγχάρακτοι σφραγιδόλιθοι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἱερῶν, (18) τρεῖς σκαραβαῖοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἑρας Ἀκραίας καὶ ἑκατοντάδες ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἑρας Λιμενίας ἀπὸ φαγεντιανήν, (19) ἑκατοντάδες ψῆφοι ὄρμων ὑαλομάξης ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἱερῶν, (20) περισσότεραι τῶν 50 ψῆφοι, σφραγίδες καὶ ἄλλα ἀντικείμενα ἐξ ἡλέκτρου ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν ἱερῶν, (21) περισσότερα τῶν 100 ἐγχάρακτα πλακίδια ἐλεφαντοστοῦ ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Ἑρας Λιμενίας. *Perachora I*, 69 - 77, 123 - 190. *Perachora II*, 403 - 527.

(22) Πολυάριθμα ἀντικείμενα ἐξ ὀπτοῦ πηλοῦ, ἐν οἷς καὶ τινα ὁμοιώματα οἰκημάτων, ὡς καὶ ἄλλα ἀφιερῶματα. *Perachora I*, 34 - 53, 67 - 69, 191 - 255. (23) Τρεῖς ἐνεπίγραφοι λίθοι τοῦ τέλους τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος ἐκ τοῦ βωμοῦ ἐντὸς τοῦ ναοῦ τῆς Ἑρας Λιμενίας. *Perachora I*, 111 - 112, 256 - 267.

LI. Μέγαρα (118). — Ἐκ τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Μικρὸς χρυσοῦς δακτύλιος, (2) χαλκοὶ δακτύλιοι καὶ (3) εἰδῶλια (πήλινα). ΠΑΕ 1934, 50. ΑΔ 1970 Χρον., 101.

LII. Ἅγιοι Θεόδωροι (119). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Σιδηρὸν ξίφος εὐρεθὲν εἰς τὸν τάφον 2 καὶ (2) τρεῖς σιδηραὶ περόναι ἐκ τῶν τάφων 4, 5 καὶ 6. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 53.

LIII. Ἀθῆναι (124). — Τὰ κατὰ καιροὺς εὐρεθέντα πολυάριθμα μικρὰ ἀντικείμενα εἰς γεωμετρικοὺς τάφους τῶν Ἀθηνῶν ἐκρίθη σκόπιμον νὰ παρατεθοῦν κατωτέρω κατὰ ταφικὰς ὁμάδας καὶ καθ' ἣν γεωγραφικὴν σειρὰν ἔχουν παρατεθῇ εἰς τὸ οἰκεῖον κεφάλαιον ἀνωτέρω οἱ τάφοι, ὥστε νὰ

καθίσταται εὐχερέστερος ὁ συσχετισμὸς τῶν τάφων πρὸς τὸ περιεχόμενον των. Κατὰ ταῦτα ἔχουν γνωσθῇ αἱ ἐπόμεναι ομάδες μικρῶν εὐρημάτων ἐξ Ἀθηνῶν.

(1) Χαλκοὺς λέβης μετὰ τρίποδος ἐκ τοῦ τάφου ΝΔ τῆς Πνυκός. ΑΜ 1893, 414 - 415.

(2) Δύο χρυσᾶ διαδήματα μὲ ἐμπιέστον γραμμικὴν κόσμησιν (εἰκ. 19 : 59), (3) δύο χρυσαῖ σπεῖραι, σφηκωτῆρες Ἰσως κόμης, (4) δύο χρυσᾶ ἐνώτια, (5) δύο χαλκᾶ κύπελλα, (6) δύο χαλκαῖ περόναι, (7) σιδηροὺν ξίφος, (8) σιδηρᾶ μάχαιρα, (9) κεφαλὴ σιδηρᾶς περόνης, (10) δύο σφονδύλια ἐκ στεατίτου, (11) ἄλλα μὴ κατονομαζόμενα εὐρήματα, ἐκ τῶν τάφων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρεχθείου. ΠΑΕ 1955, 43 (τάφος Θ2), 44. ΑΔ 1965 Χρον., 87, 1968 Χρον., 55 - 56 (τάφοι IV, VI).

(12) Τρία πήλινα σφονδύλια ἢ ψῆφοι ὄρμου ἐκ τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Παρθενῶνος ἀριθ. 12. ΑΔ 1967 Χρον., 107.

(13) Πήλινον εἰδῶλιον κενταύρου, (14) πήλινον ὁμοίωμα ἄρματος μετὰ τοῦ ἡνιόχου καὶ δύο ἵππων, (15) πήλινα εἰδῶλια ἵππων ἐκ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μεϊντάνη ἀριθ. 12 - 14. ΑΔ 1964 Χρον., 60.

(16) Δύο χρυσᾶ διαδήματα, (17) δύο χρυσοὶ δακτύλιοι, (18) δύο χαλκαῖ περόναι, (19) γυναικεῖον εἰδῶλιον ἐκ φαγεντιανῆς, (20) ἄλλα μὴ κατονομαζόμενα ἀντικείμενα, ἐκ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καβαλόττι. ΑΔ 1965 Χρον., 78.

(21) Ζεῦγος μικρῶν πηλίνων ὑποδημάτων, (22) πήλινοι τροχοί, (23) σφαιρίδιον πηλοῦ, ἐκ τάφου ἐπὶ τῶν ὁδῶν Μητσαίων καὶ Ζήτρου. ΑΔ 1966 Χρον., 85.

(24) Δύο χαλκᾶ ἀγγεῖα, (25) τεμάχια δύο χαλκῶν ξυρῶν, (26) σιδηροὺν ξίφος, (27) σιδηρᾶ αἰχμὴ ἀκοντίου, (28) δύο πήλινα εἰδῶλια γυναικῶν, τὸ ἐν τούτων ἐλλιπές, ἐκ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δημητρακοπούλου ἀριθ. 95 καὶ 110. ΑΔ 1970 Χρον., 53, 57.

(29) Χρυσὴ ταινία, περιβραχιόνιον, μετ' ἐμπιέστου κοσμήσεως μαϊάνδρων ἐκ τάφου ἐπὶ τῶν ὁδῶν Διάκου καὶ Ἀναπαύσεως. ΑΔ 1963 Χρον., 37.

(30) Χαλκοῦν συντετριμμένον ἀγγεῖον ἐκ τάφου τῆς ὁδοῦ Μακρυγιάννη ἀριθ. 17. ΑΔ 1966 Χρον., 73.

(31) Τεμάχια χρυσοῦς ταινίας ἐκ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θεοφιλοπούλου. ΑΔ 1972 Χρον., 62.

(32) Τρία τεμάχια χρυσοῦς ταινίας μὲ γραμμικὴν κόσμησιν, (33) σιδηροὺν ὀμφάλιον ἀσπίδος, (34) σιδηροὺν καμπύλον μαχαίριον ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ἀνασκαφέντων τάφων τοῦ Κυνοσάργους. BSA 1905 - 6, 91 - 92.

(35) Πέντε χρυσαῖ ταινίαι, ἡ μία τούτων ἀκεραία μὲ παραστάσεις ζώων, ἐκ τοῦ τάφου XIX κατὰ τὴν συμβολὴν τῶν ὁδῶν Βουλιαγμένης, Τριβωνίου καὶ Εὐμόλπου, αἱ δὲ λοιπαὶ τέσσαρες, ἐκ τῶν τάφων III, IX, καὶ XII

τῆς αὐτῆς θέσεως, εἰς τεμάχια, μὲ γραμμικὴν κόσμησιν, (36) χρυσοῦς δακτύλιος ἐκ τοῦ τάφου III, (37) τρεῖς χρυσαῖ πόρπαι ἐκ τοῦ τάφου XIX, (38) χρυσοῦν ἡμικυκλικὸν πλακίδιον ἐκ τοῦ τάφου XIX, (39) δισκοειδῆ φύλλα χρυσοῦ ἐκ τοῦ τάφου III, (40) πέντε χαλκοὶ ἐπίχρυσοι σφηκωτῆρες κόμης ἐκ τῶν τάφων III, IX, XIX, (41) τρεῖς σιδηραῖ ἐπίχρυσοι περόναι, ὧν ἡ μία ἐλλιπής, ἐκ τῶν τάφων XVIII - XIX, (42) δύο τεμάχια σιδηροῦ ξίφους, τὸ ἐν τούτων ἐκ τῆς λαβῆς μετὰ δύο ἥλων, ἐκ τοῦ τάφου III. ΑΔ 1972 Χρον., 94, 95 - 96. AAA 1972, 165 - 176.

(43) Πήλινον εἰδώλιον γυναικὸς ἐπὶ θρόνου ἐκ τοῦ τάφου I ἐπὶ τῶν ὁδῶν Θησέως καὶ Καλυψοῦς τῆς Καλλιθέας. BCH 1963, 414 - 418.

(44) Τὰ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων μνημονευθέντα (III Δ, XLV, 21 - 23) ἀνωτέρω μικρὰ εὐρήματα, ἐκ τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Μάρκου ἀριθ. 6 - 12, ἐν μέρει ἀνήκουν εἰς τοὺς πρωίμους γεωμετρικοὺς χρόνους. ΑΔ 1964 Χρον., 56. GG, 31.

(45) Τέσσαρα χαλκᾶ ψέλια, (46) ψῆφοι ὄρμων ἐκ φαγεντιανῆς, (47) τρία κομβία στεατίτου, (48) μικρὸν διάτρητον πήλινον ὁμοίωμα ποδός, (49) ζευγὸς μικρῶν πηλίνων ὑποδημάτων, (50) τεμάχια δύο λατρευτικῶν εἰδωλίων, (51) πολυάριθμοι πήλιναι ψῆφοι ὄρμων ἐκ τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Δημητρίου ἀριθ. 20. ΑΔ 1964 Χρον., 55. GG, 30.

(52) Τεμάχιον χρυσοῦ, (53) τεμάχια χαλκοῦ, (54) σφονδύλιον, ἐκ τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀδριανοῦ 3. Hesperia 1974, 380.

(55) Χαλκῇ αἰχμῇ δόρατος, (56) δύο σιδηρᾶ ξίφη, (57) σιδηροῦν μαχαίριον, (58) τριάκοντα πήλιναι ψῆφοι ὄρμων, ὧν μία μεγαλυτέρου μεγέθους, ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Dörpfeld ἀνασκαφέντων τάφων ἐπὶ τῆς ΒΔ κλιτύος τοῦ Ἀρείου Πάγου. AM 1897, 478. Hesperia 1974, 339, 342 - 343, 346 - 347, 349, 351, 352.

(59) Δύο χαλκᾶ ψέλια, (60) σιδηροῦν ἐγχειρίδιον, (61) σκαραβαῖος φαγεντιανῆς μὲ παράστασιν ζώου, (62) ψῆφος ὑαλομάξης, ἐκ τριῶν τάφων ἐπὶ τῆς ΒΔ κλιτύος τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀνασκαφέντων τὸ ἔτος 1939. Hesperia 1940, 271, 1960, 403 - 411.

(63) Σιδηροῦν ξίφος, (64) σιδηροῦν μαχαίριον, (65) τεμάχια σιδηρᾶς περόνης ἐκ τάφου τῆς ΒΔ κλιτύος τοῦ Ἀρείου Πάγου. Hesperia 1947, 196 - 197.

(66) Τρία τεμάχια σιδήρου, τὰ δύο τῶν ὁποίων προέρχονται πιθανῶς ἐκ περονῶν, (67) διάτρητον λίθινον πλακίδιον, ἐκ τάφου τῆς ΒΔ κλιτύος τοῦ Ἀρείου Πάγου. Hesperia 1948, 158, 1974, 359.

(68) Ἐξ χρυσοῖ δακτύλιοι (εἰκ. 19 : 60, 62), (69) δύο χρυσᾶ ἐνώτια (εἰκ. 19 : 61), (70) δύο χαλκαῖ πόρπαι, (71) τρεῖς χαλκαῖ περόναι μὲ σφαιρίδια ὑπὸ τὴν κεφαλὴν (εἰκ. 19 : 51), (72) τεμάχια σιδηρᾶς περόνης μὲ χαλκοῦν σφαιρίδιον ὑπὸ τὴν κεφαλὴν, (73) χαλκοῦς δακτύλιος, (74) περιδέριον ἐκ περισσοτέρων τῶν 1100 ψήφων φαγεντιανῆς, ὑαλομάξης καὶ ὀρείας κρυ-

στάλλου, (75) δύο σφραγίδες ἐξ ἑλεφαντοστοῦ, (76) πλακίδιον ἐξ ἑλεφαντοστοῦ, (77) πήλινα σφονδύλια, ψῆφοι καὶ κοῖλαι σφαῖραι, ἐκ τάφου ἐπὶ τῆς ΒΔ κλιτύος τοῦ Ἀρείου Πάγου. *Hesperia* 1968, 108 - 116.

(78) Πέντε χαλκοὶ δακτύλιοι ἐκ τῶν τάφων IX, XVII καὶ XVIII τοῦ νεκροταφείου κατὰ τὴν ΝΑ παρυφὴν τοῦ Ἀγοραίου Κολωνοῦ, ἐξ οὗ προέρχονται καὶ τὰ ὑπ' ἀριθ. 79 - 84 μνημονεύμενα κατωτέρω εὐρήματα. *Hesperia* 1939 Suppl. II, 41, 86, 92, 103. (79) Χαλκοῦν ψέλιον ἐκ τοῦ τάφου XII. *Hesperia* 1939 Suppl. II, 67, 103. (80) Τρεῖς χαλκαὶ πόρπαι ἐκ τῶν τάφων XVII καὶ XVIII. *Hesperia* 1939 Suppl. II, 87, 93. (81) Χαλκῇ περόνη ἐκ τοῦ τάφου XVII. *Hesperia* 1939 Suppl. II, 86. (82) Σιδηρᾷ μαχαίρια ἐκ τῶν τάφων XI καὶ XIX. *Hesperia* 1939 Suppl. II, 49, 94. (83) Τρεῖς σιδηραὶ πόρπαι ἐκ τῶν τάφων XVII καὶ XVIII. *Hesperia* 1939 Suppl. II, 87, 92 - 93. (84) Πήλινα εἰδώλια ἐκ τῶν τάφων XI καὶ XII. *Hesperia* 1939 Suppl. II, 55, 61 - 67, 104 εἰκ. 73.

(85) Δύο σπεῖραι ἐκ σύρματος ἡλέκτρον, (86) δύο χαλκαὶ πόρπαι, (87) δύο χαλκαὶ περόναι, (88) σιδηροῦν μαχαίριον, (89) ὀστέινος κύλινδρος, (90) δυὸ ζεύγη πηλίνων ὑποδημάτων, (91) πήλινον σφονδύλιον, (92) ἀπηνθρακωμένα σῦκα, ἐκ τάφου κατὰ τὸ ΝΑ ἄκρον τῆς Ἀγορᾶς ἐγγὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου. *Hesperia* 1949, 282, 296 - 297.

(93) Σιδηροῦν ξίφος, (94) δύο σιδηραὶ αἰχμαὶ δοράτων (εἰκ. 17 : 10), (95) σιδηρᾷ αἰχμῇ ἄκοντίου ἢ γλύφανον, (96) σιδηροῦς πέλεκυς ἢ γλύφανον, (97) δύο σιδηρᾷ μαχαίρια, (98) δύο σιδηρᾷ ἐξαρτήματα ἵπποσκευῆς, (99) σιδηροῦν καμπύλον ἐργαλεῖον, (100) τεμάχιον σιδηρᾶς περόνης, (101) δύο χαλκοὶ μικροὶ δακτύλιοι, (102) λιθίνη ἀκόνη καὶ πήλινον σφαιρίδιον ἐκ τάφου τῆς Ἀγορᾶς. *Hesperia* 1950, 330, 1952, 289 - 290.

(103) Δύο χρυσαὶ διαδήματα μὲ παραστάσεις ζώων ἐκ τῶν τάφων IV καὶ VII ἐπὶ τῶν ὁδῶν Ἑρυσίχθονος καὶ Νηλέως, ἀπὸ ὅπου προέρχονται καὶ τὰ ἐπόμενα ὑπ' ἀριθ. 104 - 107 εὐρήματα, (104) χρυσῇ ταινία, χρησιμοποιοῦμένη ὡς περιβραχιόνιον ἐνδεχομένως, φέρουσα παραστάσεις, ἐκ τοῦ τάφου IX, (105) χρυσοὶ δακτύλιοι ἐκ τῶν τάφων V - VI, (106) δύο χρυσοὶ σφηκωτῆρες κόμης ἐκ τῶν τάφων V - VI, (107) χρυσοῦν ἐνώτιον ἐκ τῶν ἐπιχώσεων τῶν τάφων τῶν ὁδῶν Ἑρυσίχθονος καὶ Νηλέως. *ΑΔ* 1967 Χρον., 80.

(108) Χαλκῇ πόρπη, (109) χαλκοῦς δακτύλιος, (110) σιδηρᾷ πόρπη, (111) ὄρμος ἐξ 183 ψήφων φαγεντιανῆς, (112) πήλινον δισκοειδὲς περίπτον, (113) ἐννέα ἐγγάρακτοι πήλιναι ψῆφοι, ἐκ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πουλοπούλου ἀριθ. 20. *ΑΔ* 1967 Χρον., 111 - 112.

(114) Σιδηρᾷ λεπίς ἐγχειριδίου εἰς τρία τεμάχια, (115) σιδηρᾷ περόνη, ἐκ τοῦ τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Αἰσχύλου ἀριθ. 31. *ΑΔ* 1965 Χρον., 57.

(116) Ἐξ χρυσαῖ ταινίαι ἐκ τῶν τάφων CVI, XL, VII, II, XIV, XVI τῆς ὁδοῦ Κριεζῆ ἀριθ. 23 - 24, ἐξ ὧν προέρχονται καὶ τὰ ὑπ' ἀριθ. 117 - 123 ἐπό-

μενα ἀντικείμενα, (117) δύο χρυσοὶ δακτύλιοι ἐκ τῶν τάφων II καὶ XII, (118) δύο σιδηραὶ ἐπίχρυσοι περόναι ἐκ τοῦ τάφου XII, (119) ἀργυρᾷ ταινία μὲ παράστασιν κυνηγίου ἐκ τοῦ τάφου XXVI, (120) ἐννέα χαλκᾷ ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων XXVI, XLV, LXVII, XIV, XII, (121) χαλκῇ λαβὶς ἐκ τοῦ τάφου XXV, (122) δύο χαλκαὶ περόναι ἐκ τῶν τάφων XXVI καὶ V, (123) χαλκοῦν ξίφος, (124) δύο σιδηρᾷ ξίφη ἐκ τῶν τάφων XXVI καὶ VII, (125) σιδηρᾷ πόρπη ἐκ τοῦ τάφου XII, (126) σιδηροῦν ἐγχειρίδιον ἐκ τοῦ τάφου II, (127) σιδηρᾷ αἰχμὴ ἀκοντίου ἐκ τοῦ τάφου X. ΑΔ 1967 Χρον., 95, 1968 Χρον., 67. ΑΑΑ 1968, 20 - 27.

(128) Δύο χρυσοὶ δακτύλιοι, (129) ἀργυρᾷ πόρπη, (130) χαλκοῦν κάλυμμα ἀγγείου, (131) τεμάχιον χαλκοῦ δακτυλίου (Annali dell' Instituto 1872, 136), ἐκ τάφων τοῦ Διπύλου, ἐξ ὧν προέρχονται καὶ τὰ ὑπ' ἀριθ. 132 - 143 ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα, (132) χρυσᾷ καὶ χαλκᾷ κοσμήματα, περόναι, δακτύλιοι, κρίκοι. ΠΑΕ 1873 - 74, 17. (133) Τρεῖς χρυσαὶ ταινίαι, διαδήματα, μὲ παραστάσεις ζώων ἐκ τῶν τάφων I, V, XII. ΑΜ 1893, 101, 109 - 110, 126 - 127. (134) Δύο χαλκᾷ ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων III καὶ XV. ΑΜ 1893, 100, 132. (135) Τεμάχιον χαλκοῦ σωλήνος ἐκ τοῦ τάφου VI. ΑΜ 1893, 108. (136) Τρία σιδηρᾷ ξίφη, τὸ ἐν τούτων εἰς τεμάχια, ἐκ τῶν τάφων IV, V, XVII. ΑΜ 1893, 107, 108, 132 - 133. (137) Δύο σιδηραὶ αἰχμαὶ δοράτων ἐκ τοῦ τάφου V. ΑΜ 1893, 108. (138) Λαβὴ καὶ μέρος τῆς λεπίδος σιδηροῦ ἐγχειριδίου ἐκ τοῦ τάφου V. ΑΜ 1893, 108. (139) Ἐξ ἐλεφάντινα εἰδῶλια γυναικῶν ἐκ τοῦ τάφου XIII. ΑΜ 1983, 128 - 129. (140) Ὅστέινα πλακίδια ἐκ τῶν τάφων XI καὶ XIII. ΑΜ 1893, 120 - 121, 130 - 131. (141) Τρία εἰδῶλια λεόντων, ἐξ αἰγυπτιακῆς πορσελάνης, ἐκ τοῦ τάφου XIII. ΑΜ 1893, 128 - 129. (142) Πήλινον εἰδῶλιον ἵππου ἐκ τοῦ τάφου IX. ΑΜ 1893, 118. (143) Τρία πήλινα σφονδύλια ἐκ τοῦ τάφου VII. ΑΜ 1893, 115.

(144) Ἐξ χρυσᾷ διαδήματα ἐκ τῶν τάφων 13, 42, 43, 50 καὶ 72 τοῦ Κεραμεικοῦ, ἐξ οὗ προέρχονται καὶ τὰ ἐπόμενα ὑπ' ἀριθ. 145 - 178 εὐρήματα. Kerameikos V (1), 219, 238, 245, 260. (145) Πέντε χρυσοὶ δακτύλιοι ἐκ τῶν τάφων 7 καὶ 41. Kerameikos V (1), 214, 236. (146) Δύο σιδηραὶ περόναι μὲ χρυσῇν ἐπένδυσιν ἐκ τοῦ τάφου 41. Kerameikos V (1), 235 - 236. (147) Ἀργυρᾷ ἄλυσις ἐκ 4 κρίκων εὐρεθεῖσα εἰς τὸν τάφον 56. Kerameikos V (1), 250. (148) Δώδεκα χαλκᾷ ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων 1, 2, 6, 13, 38, 41, 42, 43, 58, 71, 72, 74. Kerameikos V(1), 210, 212, 214, 219, 234, 235, 237, 238, 252, 259, 260, 261. (149) Δέκα χαλκαὶ πόρπαι ἐκ τοῦ τάφου 41. Kerameikos V (1), 236. (150) Δύο χαλκαὶ περόναι ἐκ τῶν τάφων 13 καὶ 76. Kerameikos V (1), 219, 262. (151) Χαλκοῦν ψέλιον ἐκ τοῦ τάφου 49. Kerameikos V (1), 243. (152) Χαλκοῦς δεσμὸς ἐκ τοῦ τάφου 58. Kerameikos V (1), 252. (153) Δύο μολύβδινα ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων 55 καὶ 71. Kerameikos V (1), 249, 259.

(154) Τρία σιδηρᾶ ξίφη ἐκ τῶν τάφων 13, 38 καὶ 74. Kerameikos V (1), 219, 243, 261. (155) Τέσσαρες σιδηραῖ αἰχμαὶ δοράτων ἐκ τῶν τάφων 2, 23, 38 καὶ 74. Kerameikos V (1), 212, 225, 234, 261. (156) Ἑπτὰ σιδηρᾶ μαχαίρια ἐκ τῶν τάφων 12, 13, 38, 43, 49, 50 καὶ 69. Kerameikos V (1), 218, 220, 234, 239, 243, 245, 257. (157) Δύο σιδηραῖ περόναι μὲ χαλκοῦν σφαιρίδιον ὑπὸ τὴν κεφαλὴν ἐκ τοῦ τάφου 7. Kerameikos V (1), 214. (158) Τεμάχια σιδηρῶν περονῶν ἐκ τοῦ τάφου 12. Kerameikos V (1), 218. (159) Δύο σιδηραῖ πόρπαι ἐκ τῶν τάφων 76 καὶ 86. Kerameikos V (1), 262, 265 - 266. (160) Τέσσαρες σιδηροὶ δακτύλιοι ἐκ τοῦ τάφου 13. Kerameikos V (1), 220. (161) Σιδηροῦς δακτύλιος μετ' αἰχμῆς ἐσωτερικῶς ἐκ τοῦ τάφου 58. Kerameikos V (1), 252. (162) Σιδηραῖ πλάκες ἐκ τοῦ τάφου 53. Kerameikos V (1), 248.

(163) Πλακίδιον ἐλεφαντοστοῦ ἐκ τοῦ τάφου 41. Kerameikos V (1), 236. (164) Εἰδώλιον πτηνοῦ ἐξ ἡλέκτρου εὑρεθὲν εἰς τὸν τάφον 56. Kerameikos V (1), 250. (165) Πήλινα εἰδώλια δύο πτηνῶν καὶ τριῶν ἵππων ἐκ τοῦ τάφου 52. Kerameikos V (1), 245. (166) Πήλινα σφονδύλια ἐκ τῶν τάφων 1, 12 καὶ 39. Kerameikos V (1), 214, 218, 235. (167) Πήλιναι σφαῖραι ἐκ τῶν τάφων 3, 7, 77. Kerameikos V (1), 213, 215, 262. Ἐπισκόπησιν πάντων τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῶν τάφων τοῦ Κεραμεικοῦ ἰδὲ ἐν Kerameikos V (1), 9 - 42, 183 - 207. JdI 1962, 59 - 129. (168) Χαλκοῦν ἀγγεῖον ἐκ λαθραίως ἀνασκαφέντος τάφου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς. Hesperia 1952, 279, 287, 293.

(169) Δύο χρυσαῖ ταινίαι, περιβραχιόνια, (170) σιδηροῦν ξίφος, (171) σιδηρᾶ αἰχμὴ δόρατος (AM 1966, 8) ἐκ μεταγενεστέρως ἐρευνηθέντων τάφων τοῦ Κεραμεικοῦ ὡς καὶ τὰ ὑπ' ἀριθ. 172 - 178 εὐρήματα, (172) χρυσὴ ταινία. ΑΔ 1963 Χρον., 29 - 30. (173) Δύο χαλκαῖ πόρπαι, (174) τέσσαρες σιδηραῖ πόρπαι, (175) δύο σιδηραῖ λεπίδες μαχαίριων, (176) σκαραβαῖος φαγεντιανῆς, (177) ψῆφοι ὄρμων ἐξ ὑαλομάζης, (178) σφραγὶς ἐξ ἐλεφαντοστοῦ ἐκ τάφου τοῦ Κεραμεικοῦ ἀνασκαφέντος τὸ ἔτος 1972. AM 1974, 20 - 23.

(179) Χαλκοῦν κύπελλον, (180) τεμάχια χαλκοῦ ἐκ τάφου τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Πλάτωνος. AA 1934, 138 - 139, 144.

LIV. Ὑμητιὸς (125). — Εἴκοσι δύο ὄστρακα ὑστερογεωμετρικῶν ἀγγείων μὲ ἐπιγραφὰς εἰς τὸ ἱστορικὸν ἀττικὸν ἀλφάβητον (AJA 1934, 10 - 28) καὶ 98 ἔτερα ὄστρακα ποικίλων χρονολογιῶν μετ' ἐπιγραφῶν εἰς τὸ ἱστορικὸν ἀττικὸν ἀλφάβητον. AJA 1940, 1 - 9. Sanct. of Zeus, 11 - 41.

LV. Αἰγάλεως (126). — Χαλκοῦν ψέλιον ἐκ ταφικοῦ πίθου τυχαίως εὑρεθέντος. AJA 1960, 71.

LVI. Σ π ά τ α (127). — Έκ τάφου προέρχονται : (1) Χρυσούν περιδέραιον αποτελούμενον ἐκ πέντε τετραγώνων ψήφων καὶ θυσάνων, (2) δύο χαλκᾶ ψέλια εἰς σχῆμα ὄφρων μὲ δύο κεφαλᾶς. ΑΔ 1920 - 21 Παράρτ., 138.

LVII. Πειραιεὺς (128). — Έκ τάφου τῆς Παλαιᾶς Κοκκινιάς προέρχονται: (1) Χαλκῇ φιάλῃ καὶ (2) σιδηροῦν μαχαίριον. ΠΑΕ 1951, 121.

LVIII. Φάληρον (129). — Έκ τῆς ἐπιχώσεως τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τρία πήλινα εἰδώλια ἀνθρώπων. ΑΕ 1911, 250, εἰκ. 16 - 17.

LIX. Κορωπὶ (132). — Έκ ταφικοῦ πίθου τῆς θέσεως προέρχεται χρυσούν διάδημα μὲ παραστάσεις ἀνθρώπων, κενταύρων καὶ ἱππέων. BSA 1951, 46 - 49.

LX. Βάρη (137). — Έκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τοῦ ἱεροῦ εἰς τὴν τοποθεσίαν Λαθουρέσσα ἀναφέρονται χιλιάδες (1) δακτυλίων, (2) πορπῶν, (3) ἐνωτίων, (4) ψελίων, (5) ἄλλων μὴ κατονομαζομένων εὐρημάτων ἐξ ἀργύρου, χαλκοῦ, σιδήρου καὶ μολύβδου, ὥς καὶ (6) πήλινα εἰδώλια. ΑΑ 1940, 178.

LXI. Θορικὸς (141). — Έκ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Σιδηρᾷ αἰχμῇ δόρατος, (2) σιδηροῦν ἐγχειρίδιον εἰς δύο τεμάχια, (3) σιδηροῦν μαχαίριον εἰς δύο τεμάχια καὶ (4) ἐπτὰ βῶλοι ὠπτημένου πηλοῦ. Hesperia 1961, 303 - 304.

LXII. Ἀνάβυσσος (142). — Έκ τῶν ἀνασκαφέντων τάφων εἰς τὴν θέσιν Ἅγιος Παντελεήμων προέρχονται τὰ ἐπόμενα ἀντικείμενα.

(1) Χρυσούν περιλαίμιον ἐκ παχείας πλεκτῆς ἀλύσου, ἀπολήγον εἰς κεφαλᾶς ὄφρων, εὔρεθὲν εἰς τὸν τάφον II, (2) τέσσαρες χρυσαὶ πόρπαι μὲ ἐγχαράκτους παραστάσεις πτηνῶν, σκορπιῶν καὶ ἀγκυλωτῶν σταυρῶν ἐπὶ τῶν ἐλασμάτων ἐκ τοῦ τάφου II, (3) ζευγὸς χρυσῶν ἐνωτίων, ὁμοιαζόντων πρὸς τὰ εὔρεθέντα εἰς τὸν τάφον τῆς Ἰσιδος εἰς τὴν Ἐλευσίνα, ἐκ τοῦ τάφου LI, (4) χρυσῇ πόρπῃ μετὰ τεσσάρων σπειρῶν ἐκ τοῦ τάφου LI, (5) χρυσοὶ ρόδακες ἐκ τοῦ τάφου II, (6) φύλλον χρυσοῦ ἐκ τοῦ τάφου I, (7) ἔλασμα (χρυσούν ;) εἰς δύο τεμάχια, μὲ παράστασιν ζῶων, ἐκ τοῦ τάφου II, (8) δύο ἀργυροὶ δακτύλιοι, ὁ εἷς τούτων εἰς τεμάχια, ἐκ τοῦ τάφου II.

(9) Χαλκᾶ ἀγγεῖα ἐκ τῶν τάφων I καὶ II ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων τάφων, χρησιμοποιούμενα ὥς πώματα τεφροδόχων ἀγγείων, (10) χαλκοῦν μαχαίριον ἐκ τοῦ τάφου II καὶ ἄλλα ἐξ ἄλλων τάφων, (11) τρεῖς χαλκαὶ πόρπαι ἐκ τοῦ τάφου II, ἢ μία τούτων μεγαλυτέρων διαστάσεων, καὶ ἄλλαι ἐξ ἄλλων τάφων.

(12) Σιδηροὺν μαχαίριον ἐκ τοῦ τάφου I, (13) σκαραβαῖος μετὰ σφραγίδος ἐπὶ τῆς βάσεως ἐκ τοῦ τάφου II, (14) ὄρμος ψήφων ἐξ ὕαλομάζης, (15) πήλινα ἀθύρματα (κουδουνίστρες). ΑΔ 1966 Χρον., 97 - 98, 1973 - 74 Χρον., 108 - 110. JHS 1980 AR, 15 - 16.

LXIII. Παλαιὰ Κόρινθος (146). — Ἐκ 2939 καταγραφέντων μικρῶν εὐρημάτων ὄλων τῶν περιόδων ἐκ τῆς θέσεως τὰ ἐπόμενα δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ὡς τὰ πλεόν ἀντιπροσωπευτικὰ τῶν γεωμετρικῶν χρόνων, προερχόμενα κυρίως ἐκ τάφων.

(1) Πέντε χρυσοὶ δακτύλιοι ἐκ τάφων τῆς ἀγορᾶς. AJA 1937, 545. Corinth XII, 233 ἀριθ. 1802 - 1805, 1807. (2) Τέσσαρα χρυσᾶ ἐνώτια ἐκ τῶν τάφων C καὶ F τῆς ἀγορᾶς. AJA 1937, 543, 545. Corinth XII, 250 ἀριθ. 1999 - 2000. (3) Δακτύλιος ἐξ ἡλέκτρου. Corinth XIII, 22. (4) Δύο ἀργυροὶ δακτύλιοι ἐκ τοῦ τάφου F τῆς ἀγορᾶς καὶ τοῦ τάφου 16 τοῦ Βορείου Νεκροταφείου. AJA 1937, 545. Corinth XII, 233 ἀριθ. 1806. Corinth XIII, 22.

(5) Τρία χαλκᾶ ἀγγεῖα, προερχόμενα δύο ἐκ τάφων τῆς ἀγορᾶς (AJA 1937, 543. Corinth XII, 68 - 70 ἀριθ. 516 - 517) καὶ ἓν ἐκ τοῦ τάφου 17 τοῦ Βορείου Νεκροταφείου. Corinth XIII, 26, 17 - 10. (6) Τεμάχια τριτῶν χαλκῶν τριπόδων. JHS 1973 AR, 10. (7) Τρεῖς χαλκαὶ πόρπαι ἐκ τάφων. Corinth XII, 269 ἀριθ. 2163 - 2164. Corinth XIII, 26, 17 - 8. (8) Δεκαπέντε χαλκαὶ περόναι (εἰκ. 19 : 53). Corinth XII, 280 - 281 ἀριθ. 2258 - 2259, 2262 - 2263. Corinth XIII, 23, 25, 37 - 38, 49. Corinth XV (1), 7, 122. (9) Τέσσαρες χαλκοὶ δακτύλιοι. Corinth XII, 233 ἀριθ. 1808 - 1809. Corinth XIII, 26. Hesperia 1948, 204. (10) Χαλκοὶ σφηκωτῆρες κόμης. Corinth XV (1), 10, 124 ἀριθ. 49.

(11) Σιδηρᾶ αἰχμὴ δόρατος. Hesperia 1948, 204. (12) Σιδηρᾶ αἰχμὴ βέλους. Hesperia 1948, 204. (13) Τρία σιδηρᾶ μαχαίρια. Corinth XII, 1199 ἀριθ. 1511. Corinth XIII, 29. Hesperia 1948, 204. (14) Δύο σιδηραὶ πόρπαι. Corinth XII, 269 ἀριθ. 2163 - 2164. (15) Δέκα πέντε σιδηραὶ περόναι. Corinth XII, 280 - 281 ἀριθ. 2260, 2264 - 2266. Corinth XIII, 26, 29, 30, 37. Corinth XV (1), 8, 122.

LXIV. Γαλατάκι - Σολύγεια (147). — Περισσότερα τῶν 50 ὕστερογεωμετρικὰ καὶ ἀρχαῖα πήλινα εἰδῶλια γυναικῶν ἐκ τοῦ ἀποθέτου τοῦ ἱεροῦ. ΠΑΕ 1958, 135, πίν. 109 - 111.

LXV. Νεμέα (148). — Χαλκοὺν γεωμετρικὸν ἱππάριον ἐκ τετραγμένων ἐπιχώσεων. Hesperia 1975, 171, πίν. 41 C.

LXVI. Ζυγοურიές (150). — Χαλκοῦς δακτύλιος ἐκ τάφου. Zygouries, 69, 208.

LXVII. Ἀθήκια - Τενέα (151). — Ἐκ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Δέκα χαλκαῖ περόναι καὶ (2) τρεῖς χαλκοὶ δακτύλιοι. *Hesperia* 1964, 92 - 93.

LXVIII. Κλένια (153). — Ἐκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Δύο χαλκαῖ σπείραι κεκαλυμμένοι διὰ φύλλου χρυσοῦ καὶ χρησιμοποιούμεναι ὡς σφηκωτῆρες κόμης, (2) χαλκῇ πόρπη, (3) πέντε χαλκαῖ περόναι, (4) δύο χαλκοὶ δακτύλιοι. *AJA* 1955, 126 - 127.

LXIX. Μυκήναι (154). — Ἐκ τῶν γεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Τρία χαλκᾶ ἀγγεῖα, τὸ ἐν τούτων μετὰ πόματος. *AE* 1912, 125. *ΠΑΕ* 1954, 268. (2) Τόξον χαλκῆς πόρπης. *BSA* 1955, 241, 242. (3) Δέκα ὀκτὼ χαλκαῖ περόναι. *BSA* 1954, 260, 263 (μία), 1955, 241, 242 (μία), 245, 246 (δύο), 1956, 128 (δύο), *ΠΑΕ* 1954, 268 (δέκα). *BSA* 1973, 90 (δύο). (4) Ὅκτὼ χαλκοὶ δακτύλιοι. *Tiryns* I, 136 ὑποσημ. 1 (δύο). *BSA* 1955, 241, 243 (τρεῖς) 245, 246 (δύο), 1973, 90 (εἷς). (5) Δύο χαλκᾶ ἐνώτια. *BSA* 1955, 241, 242, 1973, 90.

(6) Σιδηροῦν ἐγγχειρίδιον. *BSA* 1954, 260, 262. (7) Σιδηρᾶ λεπίς μάχαιρίου. *BSA* 1955, 245, 246. (8) Τέσσαρες σιδηραῖ περόναι καὶ τεμάχιον πέμπτης πιθανῶς. *BSA* 1954, 260, 262 (δύο), 1965, 245, 246 (πιθανὸν τεμάχιον). *ΠΑΕ* 1954, 268 (δύο). (9) Εἷς σιδηροῦς δακτύλιος καλυπτόμενος διὰ φύλλου χαλκοῦ. *BSA* 1954, 260, 263.

LXX. Μπερμπάτι (155). — Ἐκ τῆς γεωμετρικῆς ταφῆς ἐντὸς τοῦ ΥΕ III Α θαλαμοειδοῦς τάφου προέρχονται : (1) Ζεῦγος χαλκῶν σπειρῶν, ἐνωτίων ἢ σφηκωτῆρων κόμης, (2) χαλκῇ πόρπη εἰς τεμάχια, (3) χαλκαῖ περόναι μὲ σφαιρίδιον ὑπὸ τὴν κεφαλὴν καὶ (4) ὀκτὼ χαλκοὶ δακτύλιοι. *Berbaty*, 82, 90.

LXXI. Ἡραῖον - Πρόσυμνα (158). — Αἱ ἐπόμεναι ομάδες μικρῶν εὐρημάτων ἔχουν γνωσθῇ ἐκ τῆς θέσεως.

(1) Πολυάριθμα μικρὰ εὐρήματα τῶν Ἀμερικανικῶν ἀνασκαφῶν τῶν ἐτῶν 1892 - 1895. *Argive Heraeum* II, 191 - 339 (σποράδην).

(2) Δύο χαλκαῖ φιάλαι καὶ τινες πόρπαι ἐκ τάφου συντόμως μνημονευόμεναι. *AJA* 1925, 427.

(3) Ὅμᾳς μικρῶν εὐρημάτων ἐξ ἀργύρου, χαλκοῦ, μολύβδου, φαγεντιανῆς καὶ πηλοῦ ἐκ τῶν ἐπαναχρησιμοποιηθέντων κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους ΥΕ θαλαμοειδῶν τάφων. *Prosymna*, 19, 59 - 60, 93, 111. *AE* 1937, 378 - 383.

(4) Εὐρήματα ἐκ διαφόρων περιοχῶν μνημονευόμενα ἐν AJA 1939, 412 - 423, 428 - 444 (σποράδην).

Τὰ πλεόν ἀξιόλογα τῶν εὐρημάτων τούτων μνημονεύονται ἐν GKG, 135 - 139, 215. Fibules (index: Héraion d' Argos). GG, 396 (Index : Argive Heraion).

LXXII. Ἄργος (162). — Ἐκ τῶν πολυαρίθμων μικρῶν εὐρημάτων τῆς πόλεως τοῦ Ἄργους, τῶν προερχομένων, ἐκ τοῦ ἀποθέτου τοῦ ἱεροῦ ἐπὶ τῆς Λαρίσης (BCH 1955, 314), ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ ἐκ τῶν τάφων, κατωτέρω μνημονεύονται τὰ ἐπαρκέστερον γνωσθέντα μικρὰ εὐρήματα ἐκ τῶν τάφων μόνον. Ταῦτα εἶναι τὰ ἐπόμενα.

(1) Ἐξ χρυσοῖ δακτύλιοι, τρεῖς τῶν ὁποίων προέρχονται ἐκ τοῦ τάφου 45 (BCH 1954, 178, 1957, 385 - 386. TGA, 41), δύο ἐξ ἄλλου τάφου (BCH 1954, 178) καὶ εἰς ἐκ τοῦ τάφου 1 τοῦ οἰκοπέδου Παπανικολάου (ΑΔ 1972 Χρον., 192). (2) Ἐννέα χρυσαῖ σπεῖραι χρησιμοποιοῦμεναι ὡς σφηκωτῆρες κόμης καὶ προερχόμεναι ἀνὰ δύο ἐκ τῶν τάφων, εἰς τὸ οἰκόπεδον Κατσαροῦ (ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 56), τῶν ὑπ' ἀριθ. 37 καὶ 106 (TGA, 39, 58, 133), τοῦ τάφου 1 τοῦ οἰκοπέδου Παπανικολάου (ΑΔ 1972 Χρον., 192) καὶ μία ἐκ τοῦ τάφου εἰς τὸ οἰκόπεδον Παπαπαρασκευᾶ (BCH 1967, 846). (3) Δύο χρυσᾶ ἐνώτια ἐκ τάφου εἰς τὸ οἰκόπεδον Λειβαδίτη. AAA 1970, 182. (4) Χρυσὴ ψῆφος ὄρμου. BCH 1967, 846. (5) Τεμάχιον χρυσοῦ ἐλάσματος ἐκ τοῦ τάφου 45. TGA, 41. (6) Χρυσοὺς κρίκος ἐκ τάφου εἰς τὸ οἰκόπεδον Ἰωαννίδη. ΑΔ 1973 Χρον., 111.

(7) Χαλκοὺς θώραξ ἐκ τοῦ τάφου 45 (εἰκ. 17 : 13). BCH 1954, 178, 1957, 340 - 356. TGA, 41. (8) Τρία χαλκᾶ κράνη προερχόμενα ἐκ τῶν τάφων (εἰκ. 17 : 14) ὑπ' ἀριθ. 45 (BCH 1954, 178, 1957, 356 - 357. TGA, 41) καὶ τῶν εὐρεθέντων εἰς τὰ οἰκόπεδα Σταυροπούλου (ΑΔ 1971 Χρον., 82) καὶ Θεοδωροπούλου (ΑΔ 1973 Χρον., 99). (9) Ἐνδεκα χαλκᾶ ἀγγεῖα, ἐν τῶν ὁποίων εὐρέθη εἰς τὸν τάφον 1 (TGA, 13), τρία εἰς τὸν τάφον 6 (TGA, 21), τεμάχιον ἄλλου εἰς τὸν τάφον 106 (TGA, 57), δύο εἰς τὸν τάφον 176 (TGA, 83), ἀνὰ ἓν εἰς τὸν τάφον 2 τοῦ οἰκοπέδου Μακρῆ (ΑΔ 1963 Χρον., 59) καὶ τὸν τάφον 4 τοῦ οἰκοπέδου Παπανικολάου (ΑΔ 1972 Χρον., 192) καὶ δύο εἰς τὸν τάφον 1 τοῦ οἰκοπέδου Λυγκίστου (ΑΔ 1973 Χρον., 127). (10) Χαλκοὺν ἱππάριον ἐκ τῆς Λαρίσης. BCH 1955, 314.

(11) Ὅκτὼ χαλκαῖ πόρπαι προερχόμεναι ἀνὰ μία ἐκ τῶν τάφων 90 καὶ 163 (TGA, 51, 65), μία ἐκ τοῦ τάφου 1 καὶ πέντε ἐκ τοῦ τάφου 2 τοῦ οἰκοπέδου Μακρῆ (ΑΔ 1963 Χρον., 58, 59, πίν. 71 γ : πέντε), πολυαρίθμοι δὲ πόρπαι εὐρέθησαν καὶ ἐπὶ τῆς Λαρίσης. BCH 1955, 314. (12) Περισσότερα τῶν 50 χαλκαῖ περόναι, δέκα ἐξ τῶν ὁποίων προέρχονται ἐκ τοῦ τάφου 6, ἀνὰ μία ἐκ τῶν τάφων 16 καὶ 37, τρεῖς ἐκ τοῦ τάφου 90, ἀνὰ δύο ἐκ τῶν

τάφων 106 και 175 (TGA, 21 33, 39, 51, 52, 57, 83, 130 - 132), δέκα πέντε περίπου εκ των τάφων 2, 3 και 5 του οικόπεδου Μακρή (ΑΔ 1963 Χρον., 58, 59, πίν. 71 δ-ε (ένδεκα), 60), μη αναφερόμενος αριθμός εκ των τάφων του οικόπεδου Λειβαδίτη (ΑΔ 1971 Χρον., 75), δύο εκ του τάφου 1 και μία εκ του τάφου 4 του οικόπεδου Παπανικολάου (ΑΔ 1972 Χρον., 192), δύο εκ του οικόπεδου Γεώργα (ΑΔ 1972 Χρον., 198) και τρεις εκ του τάφου 5 και δύο εκ του τάφου 7 του οικόπεδου Ξενάκη. ΑΔ 1972 Χρον., 200.

(13) Περισσότεροι των 80 χαλκοί δακτύλιοι και κρίκοι, τέσσαρες των οποίων προέρχονται εκ του τάφου 6, ανά εις εκ των τάφων 7 και 14, δύο εκ του τάφου 16, τρεις εκ του τάφου 37, πέντε εκ του τάφου 45, έξ εκ του τάφου 90, δύο εκ του τάφου 106, εις εκ του τάφου 164, έξ εκ του τάφου 176, δύο εκ του τάφου 191 (TGA, 21, 23, 31, 33, 34, 39, 41, 51, 57, 67, 82, 96, 132 - 133), έξ εκ του τάφου Γ και εις εκ του τάφου Δ του οικόπεδου Άλεξοπούλου (ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 56), εις εκ τάφου του οικόπεδου Κατσαρού (ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 56), δύο εκ του τάφου 1, μη αναφερόμενος αριθμός εκ του τάφου 2 και ανά εις εκ των τάφων 4 και 5 του οικόπεδου Μακρή (ΑΔ 1963 Χρον., 58, 59, 60), μη αναφερόμενος αριθμός εκ των τάφων 263, 266 και 278 (BCH 1967, 846), εις εκ του τάφου του οικόπεδου Καραμπέλα (ΑΔ 1969 Χρον., 107), άβέβαιος αριθμός εκ του οικόπεδου Λειβαδίτη (ΑΔ 1971 Χρον., 75), πέντε εκ του τάφου 1, ανά εις κρίκος εκ των τάφων 2 και 4 και εις δακτύλιος εκ του τάφου 5 του οικόπεδου Παπανικολάου (ΑΔ 1972 Χρον., 194), έπτά εκ του τάφου εις τὸ οικόπεδον Γεώργα (ΑΔ 1972 Χρον., 198), τέσσαρες εκ του οικόπεδου Ξενάκη (ΑΔ 1972 Χρον., 200), τρεις εκ του οικόπεδου Ίωαννίδη (ΑΔ 1973 Χρον., 111), δύο εκ του οικόπεδου Δελαβίνια (ΑΔ 1973 Χρον., 117), ανά εις εκ του τάφου 1 του οικόπεδου Λυγκίστου (ΑΔ 1973 Χρον., 127) και του τάφου του οικόπεδου Κανελλοπούλου (ΑΔ 1973 Χρον., 132) και μέγας αριθμός δακτυλίων εκ της Λαρίσης (BCH 1955, 314).

(14) Πέντε χαλκᾶ ψέλια, δύο των οποίων προέρχονται εκ του τάφου εις τὸ οικόπεδον Μπερτζελέτου (ΠΑΕ 1952, 417, 425), έν εκ του τάφου εις τὸ οικόπεδον Πανάγου (ΑΔ 1971 Χρον., 76) και δύο σπειροειδῆ εκ του τάφου 5 του οικόπεδου Ξενάκη (ΑΔ 1973 Χρον., 200). (15) Δύο χαλκᾶ κοσμήματα εκ των τάφων 175 και 176 (TGA, 74, 83). (16) Δύο χαλκαῖ σπείραι εκ του τάφου 37. TGA, 39, 133.

(17) Αίχμη χαλκοῦ μαχαιρίου εκ του τάφου Γ του οικόπεδου Άλεξοπούλου. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 56. (18) Έλάσματα χαλκοῦ εκ του τάφου 6 (TGA, 21) και του τάφου Γ του οικόπεδου Άλεξοπούλου. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 56. (19) Χαλκοῦν κομβίον εκ του τάφου ΙΙΙ 16 του οικόπεδου του Νοσοκομείου Άργους. ΑΔ 1964 Χρον., 123. (20) Χαλκοῦν κοῖλον άντικείμενον εκ του τάφου 45. TGA, 41.

(21) Δέκα ἐξ περίπου σιδηραῖ περόναι μετὰ χαλκοῦ σφαιριδίου ὑπὸ τὴν κεφαλὴν, μνημονευόμεναι ἀπλῶς ὡς χαλκοσιδηραῖ ἐνίστε εἰς τὰς ἐκθέσεις περὶ τῶν ἀνασκαφῶν, ἐξ τῶν ὁποίων προέρχονται ἀνὰ δύο ἐκ τοῦ τάφου 106 (TGA, 57 - 58), τοῦ τάφου Β τοῦ οἰκοπέδου Ἀλεξοπούλου (ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 56) καὶ τοῦ τάφου τοῦ οἰκοπέδου Λειβαδίτη (ΑΑΑ 1970, 182), ἕτεροι πέντε, ἢ μία εἰς τεμάχια, ἐκ τοῦ τάφου 2 καὶ τέσσαρες ἀκέραιαι ἐκ τοῦ τάφου 5 τοῦ οἰκοπέδου Παπανικολάου (ΑΔ 1972 Χρον., 192, 194), μία ἐκ τοῦ τάφου τοῦ οἰκοπέδου Ξενάκη (ΑΔ 1972 Χρον., 200), ἀνὰ δύο ἐξ ἐκάστου τῶν τάφων εἰς τὰ οἰκόπεδα Ἰωαννίδη (ΑΔ 1973 Χρον., 111) καὶ Δοντᾶ (ΑΔ 1973 Χρον., 125). (22) Σιδηροὺν χαλκὸν ἐγγχειρίδιον ἐκ τοῦ τάφου 1 τοῦ οἰκοπέδου Λυγκίστου. ΑΔ 1973 Χρον., 127.

(23) Δύο σιδηροὶ πελέκεις ἐκ τοῦ τάφου 45. TGA, 41. BCH 1957, 367 - 368. (24) Δύο σιδηροὶ ξυλοστάται πυρᾶς ἢ κρατευταὶ ὀβελῶν ἐκ τοῦ τάφου 45. TGA, 41. BCH 1957, 370 - 385. (25) Εἴκοσι ἐξ σιδηροῦ ὀβελοὶ, ἐξ τῶν ὁποίων προέρχονται ἐκ τοῦ τάφου 1, δώδεκα ἐκ τοῦ τάφου 45, τεμάχια ἐκ τοῦ τάφου 176 (TGA, 11, 13, 41, 84. BCH 1957, 367 - 370), τεμάχιον ἐκ τοῦ τάφου τοῦ οἰκοπέδου Παπανικολάου (ΑΔ 1972 Χρον., 192) καὶ ἐξ ἐκ τοῦ τάφου τοῦ οἰκοπέδου Θεοδωροπούλου (ΑΔ 1973 Χρον., 99).

(26) Περισσότεροι τῶν 14 σιδηραῖ αἰχμαὶ δοράτων, προερχόμεναι δύο ἐκ τοῦ τάφου 14, τρεῖς ἐκ τοῦ τάφου 176 (TGA, 31, 83, 85, 133 - 134), ἀνὰ μία ἐκ τοῦ τάφου 3 τοῦ οἰκοπέδου Μακρῆ (ΑΔ 1963 Χρον., 59) καὶ III 16 τοῦ οἰκοπέδου τοῦ Νοσοκομείου Ἀργους (ΑΔ 1964 Χρον., 123), ἀβέβαιος ἀριθμὸς ἐκ τῶν τάφων 263, 266, 278 (BCH 1967, 846), δύο ἐκ τοῦ τάφου τοῦ οἰκοπέδου Θεοδωροπούλου (ΑΔ 1973 Χρον., 99) καὶ τέσσαρες ἢ πέντε ἐκ τοῦ τάφου 1 τοῦ οἰκοπέδου Λυγκίστου (ΑΔ 1973 Χρον., 127).

(27) Ἐξ σιδηρᾶ ξίφη, ἐν τῶν ὁποίων προέρχεται ἐκ τοῦ τάφου 6 (TGA, 22, 134), τρία ἐκ τοῦ τάφου 1 καὶ ἓν ἐκ τοῦ τάφου 3 τοῦ οἰκοπέδου Μακρῆ (ΑΔ 1963 Χρον., 57 - 58, 59) καὶ ἓν τέλος ἐκ τοῦ τάφου εἰς τὸ οἰκόπεδον Σταυροπούλου (ΑΔ 1971 Χρον., 82). (28) Τέσσαρα σιδηρᾶ ἐγγχειρίδια ἀνὰ ἓν ἐκ τῶν τάφων 106, 176, 179 (TGA, 57, 84, 85, 134) καὶ τοῦ τάφου εἰς τὸ οἰκόπεδον Δοντᾶ (ΑΔ 1973 Χρον., 125). (29) Τρία σιδηρᾶ μαχαίρια, δύο τῶν ὁποίων προέρχονται ἐκ τοῦ τάφου 106 (TGA, 57) καὶ ἓν ἐκ τοῦ τάφου 261 (BCH 1967, 834).

(30) Τριάκοντα τρεῖς περίπου σιδηραῖ περόναι, ἐξ τῶν ὁποίων προέρχονται ἐκ τοῦ τάφου 6, μία ἐκ τοῦ τάφου 90, ἑνδεκα τεμάχια ἐκ τοῦ τάφου 106, δύο ἐκ τοῦ τάφου 175, τεμάχιον ἐκ τοῦ τάφου 190, δύο ἐκ τοῦ τάφου 191 (TGA, 22, 34, 52, 57 - 58, 67, 92, 96, 132 - 133), δύο ἐκ τοῦ τάφου 2 τοῦ οἰκοπέδου Μακρῆ (ΑΔ 1963 Χρον., 59), μία ἐκ τοῦ τάφου τοῦ οἰκοπέδου Κατσαροῦ (ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 56), δύο ἐκ τάφου τοῦ οἰκοπέδου Παπανικολάου (ΑΔ 1972 Χρον., 192), δύο ἐκ τάφου τοῦ οἰκοπέδου Γεώργα (ΑΔ 1972 Χρον.,

198), δύο εκ του οικόπεδου Θεοδωροπούλου (ΑΔ 1973 Χρον., 99) και μία εκ του τάφου του οικόπεδου Κανελλοπούλου (ΑΔ 1973 Χρον., 132). (31) Τέσσαρες σιδηροί δακτύλιοι, προερχόμενοι ανά εις εκ των τάφων 16, 90, 176 (TGA, 34, 52, 83, 132) και του τάφου του οικόπεδου Ίωαννίδη (ΑΔ 1973 Χρον., 111). (32) Τεμάχια σιδηρών αντικειμένων αγνώστου χρήσεως εκ των τάφων 14, 175 (TGA, 32, 84) και του τάφου 1 του οικόπεδου Μακρή (ΑΔ 1963 Χρον., 58). (33) Μολύβδινοι δακτύλιοι εκ της Λαρίσης, BCH 1955, 314.

(34) Δύο πήλινα ειδώλια εκ του οικισμού. BCH 1967, 844. (35) Όστέϊνον πλακίδιον εκ του τάφου 190. TGA, 41.

LXXIII. Τίρυνς (165). — Έκ των κατά καιρούς γενομένων μικρών εύρημάτων εις την θέσιν (Schliemann, Tiryns (σποράδην). Tiryns I, 14 - 18, AM 1930, 119 - 140. Π-Π, 516 - 517. GKG, Index : Tiryns. Fibules, 49, 112), ή χρονολόγησις πολλών εκ των όποίων εις γεωμετρικούς χρόνους θά ήτο άμφίβολος, κατωτέρω παρατίθενται μόνον τά εύρήματα τά προερχόμενα εκ γεωμετρικών τάφων.

(1) Τεμάχιον χρυσοϋ σπειροειδοϋς σύρματος εκ του τάφου 2 των παλαιών Γερμανικών άνασκαφών. Tiryns I, 128. AJA 1957, 171. (2) Τέσσαρες χαλκαί περόναι μετά σφαιριδίων υπό την κεφαλήν (εικ. 19 : 52) εκ των άνασκαφών του Βερδελη, εύρεθεΐσαι εις τους τάφους I και XXV. AM 1963, 25, 43. (3) Δύο μικροί κύλινδροι εκ φύλλου χαλκοϋ εύρεθέντες εις τους τάφους XXV και IV υπό του Βερδελη. AM 1963, 43, 50. (4) Ένδεκα χαλκοί δακτύλιοι προερχόμενοι εκ του τάφου 2 των παλαιών άνασκαφών, εκ των τάφων I, II, XI, XIV του Βερδελη και εκ δύο τάφων άνασκαφέντων βραδύτερον. Tiryns I, 123. AM 1963, 25, 47, 53, 54. ΑΔ 1967 Χρον., 180. AAA 1974, 19.

(5) Τεμάχιον σιδηροϋ ξίφους ή μαχαίριου εκ του τάφου XXV του Βερδελη. AM 1963, 43. (6) Σιδηροϋν μαχαίριον εκ τάφου άνασκαφέντος βραδύτερον. AAA 1974, 19. (7) Τεμάχιον σιδηρᾶς αιχμῆς δόρατος εκ του τάφου XII του Βερδελη. AM 1963, 53. (8) Τεμάχια σιδηρών περονών εκ των τάφων II και XII του Βερδελη. AM 1963, 47, 54.

(9) Λιθίνη άκόνη εκ του τάφου XXV. AM 1963, 43. (10) Πηλίνη ψήφος εκ του τάφου XXIV. AM 1963, 54. (11) Άνθρακες εκ του πίθου XIV. AM 1963, 54.

LXXIV. Τροιζήν (168). — Χρυσοϋν διάδημα εκ τάφου. ΑΔ 1889, 145, 165.

LXXV. Λέρνα (169). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα εὐρήματα.

(1) Χαλκῆ πόρπη μὲ ἐγχαράκτους παραστάσεις πτηνῶν (εἰκ. 18 : 43). *Hesperia* 1956, 172, πίν. 48 h, 1974, 87 - 90, 99 - 104, πίν. 15. (2) Χαλκῆ περόνη. *Hesperia* 1955, 27. (3) Τρεῖς χαλκοὶ δακτύλιοι. *Hesperia* 1955, 27, 1956, 172, 1974, 89 - 90. (4) Δύο χαλκοὶ κρίκοι. *Hesperia* 1956, 172, 1974, 90. (5) Τεμάχια χαλκοῦ. *Hesperia* 1954, 7, 1956, 172, 1974, 90. (6) Δύο σιδηραὶ περόναι. *Hesperia* 1974, 88 - 89.

LXXVI. Ναύλιον (170). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς Προνοίας προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Χρυσὴ ψῆφος ὄρμου ἐκ τοῦ τάφου XXI. ΠΑΕ 1954, 239. (2) Χαλκῆ περόνη ἐκ τοῦ τάφου XXI. ΠΑΕ 1954, 234, 239 - 240. (3) Τέσσαρες χαλκοὶ δακτύλιοι προερχόμενοι ἐκ τοῦ πίθου XI, ἐκ τοῦ τάφου XXI καὶ ἐκ τοῦ μετὰ κεκαυμένου νεκροῦ τάφου. ΠΑΕ 1954, 233, 234, 240, 1955, 234.

(4) Σιδηρὰ αἰχμὴ ἀκοντίου ἐκ τοῦ τάφου XXI, (5) δύο σιδηραὶ αἰχμαὶ δοράτων προερχόμεναι ἀνὰ μία ἐκ τοῦ τάφου XXI καὶ ἐκ τῆς λιθοστρώτου, ὁδοῦ, (6) σιδηροὺν ἐγγχειρίδιον ἐκ τοῦ τάφου XXI. ΠΑΕ 1954, 234, 240. (7) Τεμάχια σιδηρῶν περονῶν ἐκ τοῦ πίθου III. ΠΑΕ 1953, 193. (8) Τρεῖς ὄγκοι σκωρίας σιδήρου ἐκ πυρᾶς καύσεως νεκρῶν. ΠΑΕ 1953, 194.

(9) Δύο ψῆφοι ὄρμου ἐκ τοῦ πίθου III. ΠΑΕ 1953, 193. (10) Λίθινος τριπτῆρ ἐκ τοῦ τάφου XXI. ΠΑΕ 1954, 234, 240. (11) Τεμάχιον πηλίνου εἰδωλίου ζώου. ΠΑΕ 1953, 203.

LXXVII. Ἀσίνη (171). — Ἐκ τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ ἀντικείμενα.

(1) Χαλκοὺν εἰδώλιον γυναικὸς ἐκ τῆς ἀκροπόλεως (εἰκ. 17 : 20). ΑΕ 1953 - 54, Μέρος Γ', 318 - 320. (2) Χαλκῆ αἰχμὴ βέλους. *Asine*, 233. (3) Μολύβδινον εἰδώλιον ἀνθρώπου. *Asine*, 233. (4) Πήλινα εἰδώλια. *Asine*, 233.

(5) Χαλκῆ περόνη ἐκ τοῦ τάφου I τῆς Μπαρμπούνας. *AIARS* 1965 (Op. Ath. 6), 127. (6) Δύο τεμάχια σιδήρου ἐκ τοῦ τάφου C. *AIARS* 1965 (Op. Ath. 6), 136. (7) Δύο τεμάχια σιδηρᾶς περόνης ἐκ τοῦ τάφου B3 εἰς τὸ κτῆμα Λεβέντη. *Excav. Barb.* (1), 37, *Excav. Barb.* (2), 106 ἀριθ. 54 εἰκ. 95 - 96. (8) Σιδηροὺν καμπύλον μαχαίριον ἐκ τῆς οἰκίας εἰς τὸ κτῆμα Λεβέντη. *Excav. Barb.* (1), 31, *Excav. Barb.* (2), 104, ἀριθ. 46. (9) Αἰχμὴ βέλους ἐξ ὀψιανοῦ καὶ λεπίδες ἐκ τῶν τάφων I, II καὶ C τῆς Μπαρμπούνας. *AIARS* 1965 (Op. Ath. 6), 127, 135, 136.

LXXVIII. Λουσοὶ (180). — Ἐκ τῶν πολυαρίθμων μικρῶν εὐρημάτων τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀρτέμιδος δύνανται νὰ μνημονευθοῦν τὰ ἐπόμενα γεωμετρικὰ ἀντικείμενα.

(1) Χαλκοῦν εἰδῶλιον ἐφίππου γυναικός (εἰκ. 17 : 21). GKG, 166, πίν. 196. GG, 160. (2) Ζευγος χαλκῶν ἵππαρίων. ÖJh 1901, 48, εἰκ. 63. GG, 156. (3) Πήλινα εἰδῶλια ἐφίππων γυναικῶν. ÖJh 1901, 37 - 39, εἰκ. 26 - 29, 31. GKG, 151 - 152. GG, 157.

(4) Δώδεκα χαλκαὶ πόρπαι διαφόρων σχημάτων (εἰκ. 18, 44). ÖJh 1901, 51 - 53, εἰκ. 78 - 86. Fibules (index : Lousoi). GKG, 216. GG, 157. (5) Χαλκῇ κυκλικῇ λαβῇ ἀγγείου. ÖJh 1901, 58, εἰκ. 118. (6) Χαλκοῦν ψέλιον. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 137. (7) Χαλκοῦν ἐνώτιον ἢ δακτύλιος μὲ σπειροειδεῖς ἀπολήξεις. ÖJh 1901, 53 - 54, εἰκ. 90.

LXXIX. Βάχλια (185). — Χαλκοῦν εἰδῶλιον ταύρου ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἔχει ἀναφερθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν. BCH 1960, 693.

LXXX. Τεγέα (193). — Ἐκ τῶν πολυαρίθμων μικρῶν εὐρημάτων τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀλέας Ἀθηνᾶς (BCH 1901, 254, 1921, 340 - 394, 423 - 432) τὰ ἐπόμενα γεωμετρικά εὐρήματα δύνανται νὰ μνημονευθοῦν.

(1) Χαλκοῦν εἰδῶλιον ἵππευούσης γυναικός, ὁμοίον πρὸς τὸ μνημονευθὲν ἐκ Λουσῶν. BCH 1921, 354 ἀριθ. 49, εἰκ. 17. GG, 157. GKG, 166, 168. (2) Χαλκοῦν σύμπλεγμα ἀνθρώπου καὶ δύο ζώων, αἰγὸς καὶ κυνὸς πιθανῶς. BCH 1921, 354 ἀριθ. 50, εἰκ. 17. (3) Τέσσαρα ἄλλα χαλκᾶ εἰδῶλια ἀνθρώπων. BCH 1921, 354 - 356 ἀριθ. 51 - 54. (4) Χαλκᾶ εἰδῶλια ἵππων, βοῶν, ἐλάφων, κυνῶν καὶ πτηνῶν. BCH 1921, 341 - 351. GG, 156 - 157. (5) Πήλινα εἰδῶλια ἀνθρώπων καὶ ζώων. BCH 1921, 423 - 426.

(6) Πολυαρίθμοι χαλκαὶ πόρπαι. BCH 1921, 383 - 384. Fibules, 293 (index: Tegea). GKG, 218. GG, 157. (7) Χαλκοῦν δισκάριον μὲ ἐγχάρακτον παράστασιν ἀνθρώπου καὶ ζώων. BCH 1921, 385 ἀριθ. 54, εἰκ. 45. GKG, 189. GG, 157. (8) Πολυαρίθμοι χαλκαὶ περόναι. BCH 1921, 375 - 380. GG, 83 - 84. (9) Τεμάχια δύο μικρῶν χαλκῶν λυρῶν. BCH 1921, 394, ἀριθ. 210, εἰκ. 39, 47.

LXXXI. Μαυρίκιον (195). — Ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀρτέμιδος προέρχονται τὰ ἐπόμενα εὐρήματα.

(1) Δύο χαλκᾶ εἰδῶλια ἀνθρώπων, τὸ ἐν ἱσταμένον ὑδροφόρου καὶ τὸ ἕτερον καθημένου αὐλητοῦ (εἰκ. 17 : 22), (2) χαλκοῦν ἵππαριον, (3) χαλκοῦν πτηνόν, (4) χαλκοῦν περίαπτον, (5) μικρὰ χαλκῇ λύρα. ΑΕ 1952, 26 - 27, εἰκ. 20. GG, 156 - 157, 160.

LXXXII. Κυπαρίσσι (197). — Ἐκ ταφικοῦ πίθου προέρχονται : (1) Χαλκῇ περόνη καὶ (2) δύο χαλκοὶ σύνδεσμοι ἐκ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ταφικοῦ πίθου πρὸ τῆς χρήσεώς του. ΑΔ 1973 Χρον., 175.

LXXXIII. Σ π ά ρ τ η (198). — Ἐκ πολλῶν χιλιάδων μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως ὄλων τῶν περιόδων αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες, ἐκ τῶν ἀναφερομένων ὡς γεωμετρικῶν εὐρημάτων, δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ἐνταῦθα.

(1) Χαλκοῦν εἰδῶλιον καθημένου ἀνθρώπου, αὐλητοῦ ἢ πίνοντος παρεμπερὲς πρὸς τὸ εὐρεθὲν εἰς Μαυρίκιον, ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων στρωμάτων τοῦ ἱεροῦ τῆς Ὁρθίας Ἀρτέμιδος. ΑΟ, 197, πίν. 77 α. GG, 160. (2) Χαλκᾷ ἱπάρια. ΑΟ, 197, πίν. 75 - 79. JdI 1964, 20 - 26. GG, 160. (3) Χαλκᾷ εἰδῶλια πτηνῶν, βοῶν, βατράχων, χελωνῶν. ΑΟ, 197. (4) Εἴκοσι τρία μολύβδινα εἰδῶλια ἀνθρώπων τοῦ τέλους τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος. ΑΟ, 251.

(5) Μέγας ἀριθμὸς χαλκῶν πορπῶν διαφόρων τύπων, ἐξήκοντα τέσσαρες τῶν ὁποίων εἰκονίζονται. ΑΟ, 198 - 199, πίν. 81 - 84. (6) Χαλκαῖ περόναι διαφόρων τύπων, εἴκοσι μία τῶν ὁποίων εἰκονίζονται. ΑΟ 197, πίν. 75. (7) Χαλκοὶ δακτύλιοι. ΑΟ, 199, πίν. 85. (8) Χαλκαῖ σπείραι, σφηκωτῆρες κόμης πιθανῶς. ΑΟ, 199, πίν. 85. (9) Μικροσκοπικὰ χαλκᾷ ἀγγεῖα. ΑΟ, 199, πίν. 85. (10) Μικροσκοπικοὶ χαλκοὶ διπλοὶ πελέκεις. ΑΟ, 199, πίν. 85.

(11) Μέγας ἀριθμὸς ἐγχαρακτῶν πλακιδίων ἐξ ἐλεφαντοστοῦ ταξινομουμένων εἰς πλείονας κατηγορίας, αἱ πέντε τῶν ὁποίων προέρχονται ἐκ στρωμάτων μετὰ γεωμετρικῆς κεραμικῆς. ΑΟ, 203 - 215. (12) Δύο ἐκ 14 ὀστεῖνων προτομῶν τῆς Ἀρτέμιδος εὐρεθεῖσαι μετὰ γεωμετρικῆς κεραμικῆς. ΑΟ, 119 - 120, πίν. 121 ἀριθ. 1 - 2. (13) Περὶ τὰ 21 ὀστέϊνα εἰδῶλια καθημένων, τὰ περισσότερα τούτων τῶν περὶ τὸ 700 π.Χ. χρόνων. ΑΟ, 230 - 231. (14) Ὅστέϊνα κτένια. ΑΟ, 222 - 223. (15) Σφραγίδες ἐξ ἐλεφαντοστοῦ. ΑΟ, 228 - 230. (16) Εἰδῶλια κατακεκλιμένων ζώων ἐξ ἐλεφαντοστοῦ. ΑΟ, 230 - 235. (17) Πολυάρθριμα ἄλλα ὀστέϊνα ἀντικείμενα. ΑΟ, 235 - 248. (18) Ἐξ ἐγχάρακτοι σκαραβαῖοι ἐκ λίθου. ΑΟ, 379 - 380.

LXXXIV. Θ ε ρ ά π ν η (199). — Τὰ ἐπόμενα μικρὰ ἀντικείμενα ἀναφέρεται ὅτι εὐρέθησαν μετὰ γεωμετρικῆς κεραμικῆς εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Μενελαίου.

(1) Χαλκοῦν εἰδῶλιον γυναικὸς τοῦ 8ου - 7ου π.Χ. αἰῶνος. BSA 1908 - 9, 146, πίν. 10. (2) Χαλκᾷ εἰδῶλια ζώων, (3) χαλκᾷ μικροσκοπικὰ ἀγγεῖα. BSA 1908 - 9, 146. (4) Χαλκαῖ περόναι, (5) χαλκοὶ δακτύλιοι. BSA 1908 - 9, 144. (6) Σιδηροῦν μαχαίριον. BSA 1908 - 9, 143. (7) Μολύβδινα εἰδῶλια. BSA 1908 - 9, 129. (8) Πήλινα εἰδῶλια. BSA 1908 - 9, 117 - 119.

LXXXV. Ἀ μ ύ κ λ α ι (200). — Ἐκ τῶν πολυαρίθμων μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως τὰ ἐπόμενα δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ὡς πιθανῶς γεωμετρικά.

(1) Χαλκᾶ εἰδῶλια ἵππων καὶ βοῶν γεωμετρικοῦ ῥυθμοῦ, (2) χαλκᾶ εἰδῶλια ἄλλων ζώων, ἐν οἷς καὶ μία ἔλαφος, (3) πῆλινα εἰδῶλια καὶ κεφαλαὶ εἰδωλίων, (4) χαλκοὶ ἀμφίστομοι πελέκεις, (5) χαλκαὶ βελόναι, (6) χαλκοὶ δακτύλιοι, (6) χαλκῇ μικρὰ λύρα, (7) ἐγγάρακτος σάρδιος μετὰ παράστασιν ἰχθύων. (8) σιδηροῦν ξίφος. ΑΕ 1892, 12 - 14.

LXXXVI. Μηλίτσα (204). — Ἐκ τῆς θέσεως προέρχεται χαλκοῦν γεωμετρικὸν εἰδῶλιον γυμνοῦ ἀνδρὸς μετὰ ὑψωμένας χεῖρας, τοῦ Μουσείου Πύλου. ΑΔ 1970 Χρον., 182.

LXXXVII. Ριζόμυλος - Νιχώρια (206). — Τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὑρήματα τῆς θέσεως ἀνήκουν εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους.

(1) Χαλκοῦν κύπελλον ἐκ τῆς ταφῆς εἰς πίθον. Hesperia 1972, 228. (2) Χαλκαὶ περόναι ἐκ τοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου, (3) Διπλοὺς πέλεκυς (χαλκοῦς ;) ἐκ τοῦ θαλαμοειδοῦς τάφου. ΑΔ 1961 - 62 Χρον., 95. (4) Ξίφος (σιδηροῦν ;) ἐκ τῆς ταφῆς εἰς πίθον. Hesperia 1972, 228. (5) Τινὰ τῶν μικρῶν εὑρημάτων ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ τῶν μνημονευθέντων μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III Δ, LIV) ἀνωτέρω ἀνήκουν ἐνδεχομένως εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον.

LXXXVIII. Ἀκοβίτικα (207). — Χαλκοῦν (;) γεωμετρικὸν ἵπ-
πάριον. BCH 1959, 639.

LXXXIX. Καλάμαι (208). — Ἐκ ταφικοῦ πίθου προέρχονται : (1) Χαλκοῦν ἵππάριον, (2) τέσσαρες χαλκαὶ περόναι. ΑΔ 1960 Χρον., 108, 1965 Χρον., 207, πίν. 213 β. BCH 1960, 697.

XC. Μίλα (213). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ : (1) Περί τὰ εἴκοσι χαλκᾶ καὶ πῆλινα εἰδῶλια βοῶν καὶ ἵππων (ΑΔ 1971 Χρον., 130, πίν. 113 α, 1972 Χρον., 261, 262, πίν. 197 γ), (2) χαλκᾶ ἐλάσματα μιμούμενα δορὰν βοός (ΑΔ 1972 Χρον., 262, πίν. 196 β) καὶ (3) πῆλινον εἰδῶλιον τοῦ 9ου π.Χ. αἰῶνος. ΑΔ 1972 Χρον., 262.

XCΙ. Ἀνδρίτσαινα (216). — Ἐκ τῆς θέσεως εἶναι γνωσταὶ : (1) Τέσσαρες χαλκαὶ πόρπαι καὶ (2) τέσσαρες χαλκαὶ περόναι. P. Jacobstahl, Greek Pins, 4, 7, 94, εἰκ. 16 - 22.

XCII. Μακρύσια (217). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ : (1) Γεωμετρικά εἰδῶλια πτηνῶν καὶ ἄλλων ζώων (ΠΑΕ 1956, 191, πίν. 85 δ), (2) χαλκοῦν εἰδῶλιον ταύρου καὶ (3) τεμάχια (χαλκοῦ ;) τρίποδος. ΑΔ 1965 Χρον., 210, πίν. 233 α.

XCIII. Ὀλυμπία (219). — Αἱ σπουδαιότεραι ὁμάδες μικρῶν εὐρημάτων τῶν γεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τῆς θέσεως εἶναι αἱ ἐπόμεναι.

(1) Ὅμας γεωμετρικῶν εὐρημάτων ἐκ τῶν παλαιότερων Γερμανικῶν ἀνασκαφῶν εἰς τὴν Ὀλυμπίαν περιλαμβανομένη ἐν Olympia IV (1890), 28 - 98.

(2) Εὐρήματα τῶν νεωτέρων Γερμανικῶν ἀνασκαφῶν περιλαμβανόμενα ἐν Bericht I - VIII (σποράδην) καὶ Forschungen VI (1966 : Kessel), VII (1972 : Frühe olympische Tonfiguren) καὶ XIII (1981 : Bronzeschmuck aus Olympia). Ἰδὲ καὶ AM 1962, 26 - 34.

(3) Εὐρήματα ἑλληνικῶν ἐρευνῶν μνημονεύόμενα ἐν ΑΔ 1971 Χρον., 146, 1972 Χρον., 269.

Τὰ πλέον ἀξιόλογα τῶν δεδομένων τῆς περιόδου μνημονεύονται ἐν GKG, 364 (index : Olympia) καὶ GG, 402 (index : Olympia).

XCIV. Ἡλῖς (221). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ ἐν πῆλινον γεωμετρικὸν εἰδώλιον ζῶου. ΠΑΕ 1973, 118.

XCV. Μικρὸς Μποντιάς (224). — Πενιχρὰ μικρὰ εὐρήματα ἐκ τοῦ πρωτογεωμετρικοῦ ἢ γεωμετρικοῦ τάφου τῆς θέσεως ἔχουν μνημονευθῇ μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III Δ, LIX) ἀνωτέρω. ΑΑ 1932, 142 - 143. AIARS 1964 (Op. Ath. 5), 106.

XCVI. Καταρράκτης (225). — Ἐκ τῶν τάφων ἐγγὺς τοῦ 28ου χιλιομέτρου τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ Πατρῶν Καλαβρύτων προέρχονται : (1) Δύο χαλκοὶ δακτύλιοι, εὑρεθέντες ἀνὰ εἰς εἰς τοὺς τάφους Α καὶ Γ, (2) χαλκοὺς κρίκος ἐκ τοῦ τάφου Γ καὶ (3) τεμάχια σιδηρῶν ὀβελῶν ἐκ τοῦ τάφου Α. ΠΑΕ 1952, 403, 406.

XCVII. Μέτξενα - Πλατανόβρυση (226). — Ἐκ τάφου προέρχεται χαλκοὺς δακτύλιος. ΑΔ 1965 Χρον., 223.

XCVIII. Χαλανδρίτσα (227). — Ἐκ τῶν τάφων εἰς τὴν θέσιν Τρουμπῆς προέρχονται :

(1) Χαλκῇ αἰχμὴ δόρατος, (2) δύο ἢ τρεῖς χαλκαῖ περόναι, (3) δύο χαλκοὶ κρίκοι, (4) χαλκοὺν κομβίον ἢ ψῆφος, (5) πῆλινον εἰδώλιον ζῶου. ΠΑΕ 1929, 91, 1930, 84 ἀριθ. 3, εἰκ. 7.(6) Πῆλινον σφονδύλιον ἐκ τάφου τῶν Ἀγραπιδῶν. ΠΑΕ 1930, 85.

XCIX. Αἰγειρα (229). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχει ἀναφερθῇ ἀγγεῖον περιέχον βόλους χαλκοῦ. ΑΑΑ 1976, 164.

C. Βόβοδα (230). — Έκ τοῦ ταφικοῦ πίθου τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Δύο μικροὶ χαλκοὶ λέβητες, (2) δύο σιδηρᾶ ξίφη τύπου Naue II καὶ (3) μικρὸν σιδηροῦν μαχαίριον. BCH 1960, 690. JHS 1961 AR, 14.

CI. Αἶγιον (231). — Έκ τῶν γνωστῶν ταφικῶν πίθων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα εὐρήματα : (1) Χαλκοῦν (;) εἰδῶλιον ζφού, (2) χαλκαῖ περόναι. ΑΔ 1967 Χρον., 217. AAA 1968, 136. (3) Δύο χαλκοὶ δακτύλιοι, (4) σιδηρᾶ αἰχμὴ δόρατος, (5) δύο σιδηρᾶ ἄγκιστρα. ΑΔ 1973 Χρον., 377 - 378. JHS 1980 AR, 37.

CII. Δρέπανον (233). — Έκ τῶν τεσσάρων πίθων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ κάτωθι μικρὰ ἀντικείμενα.

(1) Τέσσαρα χαλκᾶ ἀγγεῖα, ἀκέραια ἢ εἰς τεμάχια, ἐκ τῶν πίθων 2 καὶ 3. ΑΕ 1973 Χρον., 19, 22. (2) Δύο χαλκᾶ δισκοειδῆ κοσμήματα ἐκ τοῦ πίθου 2. ΑΕ 1973 Χρον., 19. (3) Χαλκοὶ σφηκωτῆρες κόμης ἐκ τῶν πίθων 1, 2 καὶ 3. ΑΕ 1973 Χρον., 16, 19, 23. (4) Δύο χαλκαῖ πόρπαι μὲ ἐγχάρακτον κόσμησιν ἐκ τοῦ πίθου 3. ΑΕ 1973 Χρον., 22. (5) Πέντε χαλκαῖ περόναι (εἰκ. 19 : 54) ἐκ τῶν πίθων 1 καὶ 3. ΑΕ 1973 Χρον., 16, 23. (6) Πέντε χαλκοὶ δακτύλιοι ἐκ τῶν πίθων 1, 2, 3 καὶ 4. ΑΕ 1973 Χρον., 16, 19, 22, 27. (7) Χαλκαῖ ψῆφοι ὄρμου ἐκ τῶν πίθων 2, 3 καὶ 4. ΑΕ 1973 Χρον., 19, 22, 27.

(8) Σιδηρᾶ αἰχμὴ ἀκοντίου, (9) σιδηροῦν ξίφος (εἰκ. 17 : 6), (10) σιδηρᾶ μάχαιρα ἐκ τοῦ πίθου 3. ΑΕ 1973 Χρον., 24. (11) Σιδηραῖ περόναι ἀκέραιαι ἢ εἰς τεμάχια ἐκ τῶν πίθων 2, 3 καὶ 4. ΑΕ 1973 Χρον., 19, 24, 27. (12) Τρεῖς ψῆφοι ὕαλομάζης ἐκ τοῦ πίθου 3. ΑΕ 1973 Χρον., 23 - 24.

CIII. Κέρκυρα (234). — Έξ ἱεροῦ τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκοῦν ἱππάριον (ΑΔ 1966 Χρον., 320 - 321) καὶ (2) ποῦς χαλκοῦ τρίποδος. ΑΔ 1964 Χρον., 324. GG, 185.

CIV. Λευκάς (235). — Έκ τάφου προέρχονται : (1) Δύο χαλκοὶ δακτύλιοι καὶ (2) ψῆφος ὕαλομάζης. AAA 1975, 220 εἰκ. 9.

CV. Ἰθάκη - Σταυρὸς (236). — Έκ τοῦ σπηλαίου παρὰ τὸν ὄρμον τῆς Πόλεως προέρχονται : (1) Τεμάχια περισσοτέρων τῶν 12 χαλκῶν τριπόδων, (2) χαλκοῦν εἰδῶλιον ἀνθρώπου, ἐξάρτημα τρίποδος, (3) χαλκᾶ ἱππάρια ἐκ λαβῶν τριπόδων, (4) ἄλλα πιθανῶς ἐκ τῶν ἀναφερομένων μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως (BSA 1934 - 35, 52 - 53, 56 - 73) καὶ (5) τεμάχιον πηλίνου εἰδωλίου σφιγγός. BSA 1938 - 39, 38 - 39.

CVI. Ἴθ ἀκη - Ἀετὸς (237). — Μέγας ἀριθμὸς μικρῶν ἀντικειμένων ἔχει ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τῶν ἀποθετῶν τοῦ ἱεροῦ ἀλλ' ἡ διάκρισις τῶν γεωμετρικῶν εὐρημάτων δὲν εἶναι εὐχερής. BSA 1948, 113 - 121, 1953, 338 - 358. GKG (index : Ithaca). GG (index : Ithaca).

CVII. Ζάκυνθος - Βασιλικὸ (239). — Ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ γεωμετρικοῦ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται δύο χαλκᾶ εἰδῶλια ἀνθρώπων. BSA 1931 - 32, 216 - 217.

CVIII. Ἴταλία - Κύμη (240). — Πολυἀριθμὰ μικρὰ ἀντικείμενα ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τῆς θέσεως τοπικοῦ ὅμως χαρακτηῖρος κατὰ πλεονασμόν. Ἐκ τῶν μνημονευομένων ὡς εἰσηγμένων ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀνατολῆς δύνανται νὰ μνημονευθοῦν τὰ ἐπόμενα.

(1) Χαλκοῦς λέβης, κοσμούμενος διὰ κεφαλῶν βοῶν, τοῦ Μουσείου τῆς Κοπεγχάγης, προερχόμενος ἐκ Κύμης. J. Boardman, *Greeks Overseas*, 183 καὶ (2) σκαραβοειδῆς σφραγὶς ἀνατολίζοντος τύπου, ὅμοιαι τῆς ὁποίας ἔχουν εὑρεθῇ εἰς τὰς Πιθηκούσας. Expedition 1966, τευχ. 4, 7.

CIX. Πιθηκοῦσαι (241). — Τὰ ἐπόμενα ἀντικείμενα τῶν γεωμετρικῶν χρόνων δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ἀπὸ τὴν θέσιν, ἐκ τῶν μέχρι σήμερον (1980) γνωσθέντων εὐρημάτων.

(1) Χαλκαὶ πόρπαι, (2) χαλκᾶ ψέλια, (3) χαλκοὶ δακτύλιοι, (4) ἐνώτια χαλκοῦ, (5) χαλκῆ βελόνη, (6) ψέλια, δακτύλιοι καὶ ἐνώτια ἐξ ἀργύρου, (7) σιδηραὶ σμίλαι, (8) σιδηροὶ πελέκεις, (9) σιδηρᾶ μαχαίρια. Expedition 1966, τευχ. 4, 6.

(10) Πήλιναι χοάναι μὲ λείψανα σκωρίας σιδήρου, χρησιμοποιηθεῖσαι ὡς στόμια φυσερῶν πιθανῶς, εὑρεθεῖσαι δὲ εἰς τὸν ἀποθέτην τῆς ἀκροπόλεως, (11) σκωρία σιδήρου ἐκ τάφου τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος, (12) πήλινα σφονδύλια. Expedition 1966, τευχ. 4, 6, 12.

(13) Ὀγδοήκοντα ἐπτὰ σκαραβαῖοι καὶ σφραγίδες μὲ παραστάσεις ζώων καὶ ἀνθρώπων, παιζόντων ἐνίοτε λύραν, ἀνατολικῆς προελεύσεως. Οἱ 39 τούτων εὑρέθησαν εἰς τάφους καὶ ἐφέροντο ἴσως ὑπὸ τῶν νεκρῶν ὡς περίαπτα. Expedition 1966, τευχ. 4, 6 - 8. JdI 1966, 1 - 62. (14) Ἀποτύπωμα γεωμετρικῆς σφραγίδος ἐπὶ πηλοῦ, μὲ παράστασιν τοῦ Αἰάντος φέροντος τὸν νεκρὸν τοῦ Ἀχιλλέως πιθανῶς, ὅμοιον τοῦ ὁποίου ἔχει εὑρεθῇ καὶ εἰς τὸ Ἑραῖον τῆς Σάμου. Expedition 1966, τευχ. 4, 12. JHS 1967 AR, 30. (15) Ἀγγεῖον καὶ τέσσαρα ὄστρακα μετ' ἐπιγραφῶν εἰς τὸ ἱστορικὸν χαλκιδικὸν ἀλφάβητον. Expedition 1966, τευχ. 4, 8, 9, 12.

CX. Τάρας (242). — Έκ τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκοῦν ἱπάριον (Annuario 1959 - 60, 11) καὶ (2) δύο χαλκᾶ μαχαίρια. MPI, 144.

CXI. Λήμνος (252). — Έκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χρυσᾶ κοσμήματα, (2) πόρπαι, (3) σιδηρᾶ ὄπλα, (4) σιδηρᾶ ἐργαλεῖα. ΑΔ 1927, 395 εἰκ. 18 - 19.

CXII. Σκύρος (255). — Έκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως, τῶν μνημονευθέντων μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III Δ, LXIII) ἀνωτέρω, τὰ προερχόμενα ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Σταυροπούλου ἀνασκαφέντων τάφων, ἡ κεραμικὴ τῶν ὁποίων ἦτο κατὰ πλεονασμὸν πρῶτος γεωμετρικὴ, πρέπει νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον. Ταῦτα εἶναι : (1) Χρυσοὺς δακτύλιος, (2) χρυσαῖ ψῆφοι ὄρων, (3) χαλκοῦν κύπελλον, (4) χαλκαῖ πόρπαι, (5) χαλκοὶ δακτύλιοι, (6) χαλκᾶ ψέλια, (7) λαβὴ σιδηροῦ μαχαίριου, (8) ψῆφοι ὑαλομάξης. PGP, 130. BCH 1937, 473. AJA 1939, 131.

CXIII. Χίος - Φανᾶ (263). — Έκ τῶν πολυαρίθμων μικρῶν εὐρημάτων τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος τὰ ἐπόμενα μνημονεύονται ὡς γεωμετρικά.

(1) Πέντε μικρὰ χρυσᾶ κοσμήματα, τρία τούτων εἶναι σπείραι χρυσοῦ σύρματος, ἓν εἶναι ἡμισελήνοειδὲς ἔλασμα καὶ τὸ πέμπτον τεμάχιον φύλλου χρυσοῦ. BSA 1934 - 35, 147 - 148, εἰκ. 6, ἀριθ. 1 - 2, 4, 6 - 7. (2) Λαβὴ χαλκοῦ ἀγγείου. BSA 1934 - 35, 149 εἰκ. 8. (3) Χαλκὴ σφραγὶς μὲ παράστασιν δύο ἀνδρῶν. BSA 1934 - 35, 151, πίν. 31 ἀριθ. 39, (4) Χαλκαῖ πόρπαι. ΑΔ 1915, 79. BSA 1934 - 35, 151 - 152. (5) Χαλκοῦν ἐνώτιον. ΑΔ 1915, 79. (6) Ψῆφος ἡλέκτρον. BSA 1934 - 35, 154.

(7) Μικρὰ ψῆφος ἐκ καρνελίου. BSA 1934 - 35, 153. (8) Εἰδώλιον αἰγυπτιακῆς πορσελάνης. ΑΔ 1915, 79. Σ(9)κα ραβαῖος ἐκ κυανῆς ὑαλομάξης μὲ παράστασιν καθημένων ἀντοπῶν λεόντων. ΑΔ 1915, 79. (10) Σκαρaboειδὲς ἀντικείμενον, ὑπὸ μορφὴν κεφαλῆς κριοῦ. ΑΔ 1915, 79. (11) Ὅστεϊνη σφραγίς, ὑπὸ μορφὴν κατακεκλιμένου λέοντος, μὲ παράστασιν ἀνθρώπου καὶ σφιγγός. BSA 1934 - 35, 153, πίν. 33 ἀριθ. 3 - 4. (12) Ὅστεϊνη ψῆφος. BSA 1934 - 35, 154.

CXIV. Χίος - Ἐμπορεῖο (264). — Έκ τῶν πολυαρίθμων μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως ὡς ἀντιπροσωπευτικὰ τῆς ἀρχαιοτέρας περιόδου δύνανται νὰ μνημονευθοῦν τὰ ἐπόμενα.

(1) Περίπου 35 πόρπαι, ἐξ ἐνὸς ἀριθμοῦ 250 πορπῶν ἐξ διαφορετικῶν τύπων ἀναφερομένων ἐκ τῆς θέσεως, αἱ περισσότεραι τῶν ὁποίων προέρχονται ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ λιμένος. Emporio, 205 - 211. (2) Δύο χαλκᾶ ψέλια, (3) πέντε χαλκοὶ δακτύλιοι. Emporio, 211 - 215. (4) Χαλκοῦν ἐνώτιον. Em-

porio, 222 ἀριθ. 364. (5) Χαλκῇ καρφίς. Emporio, 224 ἀριθ. 377. (6) Τεμάχιον σιδηρᾶς αἰχμῆς δόρατος, (7) δύο λεπίδες σιδηρῶν μαχαιρίων, (8) δύο σιδηροὶ πελέκεις, (9) σιδηροὺν ἄγκιστρον. Emporio, 231 ἀριθ. 449, 457 - 458, 461 - 463.

CXV. Σμύρνη (265). — Ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως δύνανται νὰ μνημονευθοῦν τέσσαρα ἐνεπίγραφα ὄστρακα. BSA 1964, 40.

CXVI. Κολοφών (268). — Χαλκαὶ πόρπαι καὶ ἄλλα μικρὰ ἀντικείμενα, παραμορφωθέντα ἐκ τῆς πυρᾶς τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν, ἀναφέρονται ἀπὸ τὴν θέσιν. H. L. Lorimer, *Homer and the Monuments*, 106, 348 - 349.

CXVII. Ἄνδρος (269). — Ἐκ τῆς νήσου προέρχονται τὰ ἐπόμενα εὐρήματα.

(1) Σιδηρᾶ πόρπη, (2) λίθινα πώματα πίθων, (3) λίθινα πλάθανα (querns), (4) λίθινοι τριπτῆρες, (5) βάρη ὑφαντικῶν ἰστῶν ἐκ λίθου ἢ πηλοῦ, (6) πήλινα σφονδύλια, πάντα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ. ΠΑΕ 1967, 110. Zagora 1, 40 - 51, εἰκ. 59 - 62.

(7) Χαλκοὶ δακτύλιοι, (8) χαλκαὶ περόναι πρωτογεωμετρικῶν ἢ γεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τάφων τῆς Ζαγορᾶς. Ἄνδρος, 585. PGP, 129.

CXVIII. Ἐφεσος (270). — Ἐξ ἑνὸς ἀριθμοῦ περισσοτέρων τῶν τριῶν χιλιάδων μικρῶν ἀντικειμένων ἐκ τοῦ Ἀρτεμισίου, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων ἀνήκουν εἰς τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, τὰ ἐπόμενα δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ὡς πιθανῶς γεωμετρικά.

(1) Δύο ἐλάσματα, τὸ ἓν ἐκ χρυσοῦ καὶ τὸ ἕτερον ἐξ ἡλέκτρου, μὲ παραστάσεις λεόντων καὶ ἀνθρώπων. Ephesus, 110, πίν. 3 : 10, πίν. 8 : 4. GKG, 222 ὑποσημ. 37. (2) Χαλκαὶ πόρπαι διαφόρων τύπων. Ephesus, 147, πίν. 17 : 12. Fibules, 62, 66. GKG, 215.

CXIX. Σάμος (272). — Ἐκ τῶν γεωμετρικῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων ἀπωλέσθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου, δύνανται νὰ μνημονευθοῦν τὰ ἐπόμενα.

(1) Χαλκοῦν εἰδώλιον ἀνδρός. E. Buschor, *Altsamische Standbilder I* (1939), 9, πίν. 5, 7 - 8. GKG, 157, 337 σημ. 100. (2) Χαλκοῦν σύμπλεγμα πολεμιστοῦ καὶ λέοντος. U. L. Gehring, *Die geometrische Bronzen aus dem Heraeon von Samos* (1964, = *Bronzen*), 3 ἀριθ. 3, 16, 25. GKG, 160, πίν. 186 - 187. (3) Χαλκοῦν εἰδώλιον γυναικὸς ἐφ' ἵππου. AA 1938, 579,

εἰκ. 23. GKG, 166, πίν. 194. (4) Ἐτερον χαλκοῦν εἰδῶλιον γυναικός, (5) δύο χαλκᾶ συμπλέγματα ἀνθρώπων καὶ ζώων, (6) δέκα ἐπτά χαλκᾶ εἰδῶλια ζώων, (7) ἔνδεκα μικροσκοπικὰ χαλκᾶ ἀγγεῖα ἢ ἐξαρτήματα ἀγγείων, (8) ἕξ χαλκαὶ περόναι ἢ τεμάχια περονῶν, (9) πέντε χαλκᾶ κωδωνόσχημα ἀντικείμενα, (10) τέσσαρες χαλκαὶ ψῆφοι, (11) δώδεκα χαλκᾶ σκευὴ ἢ τεμάχια σκευῶν, (12) τέσσαρες χαλκοὶ δακτύλιοι. U. L. Gehring, ἔ.ἀ., 3 - 11. (13) Τρία χαλκᾶ βύσματα ἀγγείων. AA 1953, 66 - 67. GKG, 171.

CXX. Αἶγινα (274). — Ἐκ τῆς θέσεως δύνανται νὰ μνημονευθοῦν τὰ ἐπόμενα εὑρήματα τῶν γεωμετρικῶν χρόνων.

(1) Τεμάχια πηλίνων εἰδωλίων ἀνθρώπων καὶ ζώων ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀφαίας. A. Furtwängler, Aegina, 375 - 377, 474. (2) Τεμάχια εἰδωλίων καὶ ἀγγείων ἕξ αἰγυπτιακῆς πορσελάνης, προερχόμενα ἐκ τοῦ ἀποθέτου ἀνατολικῶς τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀφροδίτης. AE 1895, 241. (3) Ἐγχάρακτοι σφραγιδόλιθοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀφαίας. A. Furtwängler, ἔ.ἀ., 433 ἀριθ. 8 - 12. (4) Ἐννέα αἰγυπτιακοὶ σκαραβαῖοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀφροδίτης. AE 1895, 241. (5) Τρία ἀναθηματικὰ πῆλινα πλακίδια ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀφροδίτης. AE 1895, 241, 261 - 264, πίν. 12.

(6) Χαλκᾶ ἐλάσματα διαφόρων χρήσεων ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀφαίας. A. Furtwängler, ἔ.ἀ., 392 ἀριθ. 12 - 20, 474. (7) Μέγας ἀριθμὸς χαλκῶν πορπῶν, (8) πολυάριθμοι χαλκαὶ περόναι, (9) χαλκοὶ δακτύλιοι, ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀφαίας. A. Furtwängler, ἔ.ἀ., 397 - 404, 417 - 419, 474, πίν. 14, 16. GKG, 63, 215.

CXXI. Τῆνος (276). — Ἐκ τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Πηλίνη κεφαλὴ εἰδωλίου, (2) τεμάχιον πηλίνης ἀναγλύφου πλακός, ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ. ΠΑΕ 1955, 259, 260. (3) Χαλκὴ πόρπη ἐκ τάφου τοῦ χωρίου Κτικᾶδος. ΑΔ 1964 Χρον., 408. (4) Ἐκ τῶν μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων μνημονευθέντων (III Δ, LXVI) ἀνωτέρω μικρῶν εὑρημάτων τινά, τῶν προερχομένων ἐκ τάφων περιεχόντων καὶ γεωμετρικὴν κεραμικὴν, ἀνήκουν ἴσως εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους.

CXXII. Ἰκαρία (277). — Ἐκ τῶν ἀδημοσιευτῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται πόρπαι καὶ ἄλλα μικρὰ εὑρήματα κατὰ προφορικὴν πληροφορίαν τῆς ἐρευνησάσης τοὺς τάφους Β. Φιλιππάκη.

CXXIII. Πόρος (279). — Ἐκ τῶν μικρῶν εὑρημάτων τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος ὡς γεωμετρικὰ μνημονεύονται τὰ ἐπόμενα.

(1) Χαλκοῦν εἰδῶλιον ἵππου, (2) χαλκοῦν εἰδῶλιον ταύρου. AM 1895,

308 - 309. (3) Χαλκοῦν ψέλιον. AM 1895, 311 - 312. (4) Τεμάχιον πηλίνου εἰδωλίου ἵππου. AM 1895, 317 ἀριθ. 6.

CXXIV. Ῥήνεια (280). — Ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς τάφρου καθάρσεως τῆς Δήλου τινὰ πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς γεωμετρικά. ΑΔ 1929, 210 - 223.

CXXV. Δήλος (281). — Πολυάριθμα μικρὰ εὐρήματα ὅλων τῶν περιόδων ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ τοῦ ἱεροῦ (Délös XVIII) καὶ τινὰ τούτων ταξινομοῦνται εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. GKG, index : Délös.

CXXVI. Μίλητος (282). — Ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον ἀνήκουν ἴσως : (1) Χαλκοῦν ἔλασμα μὲ παράστασιν σφιγγός, (2) χαλκὴ κεφαλὴ πτηνοῦ, (3) χαλκοῦν ἐξάρτημα ἀγγείου μὲ μορφὴν γρυπός. IM 1957, 126 - 130, πίν. 40 - 41.

CXXVII. Δίδυμα (283). — Εἰς τοὺς ὑστέρους γεωμετρικοὺς ἢ ὑπογεωμετρικοὺς χρόνους ἀνήκουν : (1) Δύο χαλκαὶ πόρπαι, (2) τεμάχια χαλκῆς ἀλύσεως, (3) χαλκοῦν ἔλασμα, (4) σιδηρὰ αἰχμὴ δόρατος. IM 1963 - 64, 45 - 49, πίν. 27 - 29.

CXXVIII. Ἰασός (284). — Τὰ μικρὰ εὐρήματα ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τῶν τάφων τῆς θέσεως δὲν ἔχουν γίνεи εἰσέτι ἐπαρκῶς γνωστά.

CXXIX. Πάρος (288). — Πολυάριθμα μικρὰ εὐρήματα ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τοῦ Δηλίου ἀλλ' ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἀνασκαφῆς δὲν εἶναι εὐχερὴς ἡ διάκρισις τῶν γεωμετρικῶν. Delion, 67 - 83. ΑΔ 1960 Χρον., 246. Ἐκ δὲ τῶν Κουκουναριῶν ἀναφέρεται γεωμετρικὸς σφραγιδόλιθος ἐκ στεατίτου μὲ παράστασιν φυτῶν καὶ προτομῆς ἵππου. Ἔργον 1980, 39.

CXXX. Νάξος (289). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα, προερχόμενα ἐκ τάφων ἢ τοῦ ἱεροῦ βορείως τῆς πόλεως. ΠΑΕ 1937, 121 - 122.

(1) Χρυσοῦν ἔλασμα μὲ παράστασιν ζῶων. ΑΔ 1965 Χρον., 522. (2) Τεμάχια ἀργυροῦ δακτυλίου ἢ ἐνωτίου. ΑΔ 1965 Χρον., 515. (3) Χαλκαὶ πόρπαι. ΠΑΕ 1937, 121 - 122. ΑΔ 1965 Χρον., 520. (4) Μικραὶ χαλκαὶ σπείραι προερχόμεναι ἴσως ἐξ ὀκτωσχημῶν πορπῶν. ΑΔ 1965 Χρον., 520 - 521. (5) Ψῆφοι ἐκ πρασίνης ὑαλομάζης. ΑΔ 1965 Χρον., 520.

(6) Σιδηρὰ αἰχμὴ δόρατος. ΑΔ 1966 Χρον., 393. (7) Δύο σιδηρὰ ξίφη εἰς τεμάχια. ΑΔ 1963 Χρον., 279, 1965 Χρον., 515. (8) Σιδηροῦν ὠξειδωμένον

ἐργαλείον καὶ ἄμορφος μᾶζα ἄλλων ὠξειδωμένων σιδηρῶν ἀντικειμένων. ΑΔ 1963 Χρον., 279, 1965 Χρον., 515.

(9) Τρία πήλινα εἰδῶλια γυναικῶν. ΑΔ 1965 Χρον., 521, πίν. 656. (10) Δύο πήλινα εἰδῶλια πτηνῶν. ΑΔ 1965 Χρον., 521. (11) Τριάκοντα πήλινα εἰδῶλια πτηνῶν ἐκ τάφου. ΠΑΕ 1937, 117 - 118. (12) Πεντήκοντα ἐξ πήλινα σφονδύλια ἢ κομβία. ΑΔ 1965 Χρον., 520. (13) Ἀπηνθρακωμένα σῦκα καὶ βότρυες. ΑΔ 1965 Χρον., 515, 1966 Χρον., 393.

CXXXI. Δονοῦσα (290). — Ἐκ τῆς θέσεως προέρχονται μικρὰ τινα εὑρήματα, μνημονευθέντα μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III Δ, LXIX) ἀνωτέρω, τινὰ τῶν ὁποίων ἴσως πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς γεωμετρικά. ΑΑΑ 1973, 259. ΑΔ 1973 Χρον., 546.

CXXXII. Σίφνος (291). — Ἐκ τῆς θέσεως προέρχονται: (1) Τμῆμα μαχαιρίου, ἢ ὅλη τοῦ ὁποίου δὲν μνημονεύεται, (2) τρία ἢ τέσσαρα πήλινα σφονδύλια, (3) κελύφη πεταλιδῶν προερχόμενα ἐκ τῆς ἀκροπόλεως τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου. ΠΑΕ 1975, 237. Ἔργον 1977, 139, 140. (4) Πολυάριθμα μικρὰ εὑρήματα ἐξ ἀποθέτου ἐπὶ τοῦ Κάστρου, τινὰ τῶν ὁποίων δύναται ἴσως νὰ χρονολογηθοῦν εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους. BSA 1949, 18 - 30.

CXXXIII. Ἀλικαρνασσὸς (292). — Ἐκ τάφων τῆς χερσονήσου τῆς Ἀλικαρνασσοῦ προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὑρήματα.

(1) Δισκοειδὲς χρυσοῦν κόσμημα, (2) ὀρθογώνιον διάτρητον χρυσοῦν ἔλασμα μὲ ἐγχάρακτον γραμμικὴν κόσμησιν, (3) λεπτὸς χρυσοὺς δακτύλιος, (4) χαλκὴ πόρπη, (5) δύο χαλκᾶ ψέλια, (6) δύο χαλκαῖ σπείραι, (7) σιδηρᾶ αἰχμὴ δόρατος, (8) δύο σιδηρᾶ μαχαίρια, τὸ ἐν τούτων μὲ καμπύλην λεπίδα, πάντα ἐκ τῶν τάφων τῶν Τερμέρων - Assarlik. JHS 1887, 70, 75.

(9) Χαλκαῖ πόρπαι, (10) σιδηρᾶ ὅπλα, ἐκ τῶν θολωτῶν τάφων τῆς ἀρχαίας Πηδάσου - Cökeçeler. CR I, 124. BSA 1955, 125 ὑποσημ. 165. (11) Ὅμας πηλίνων εἰδωλίων ἱππέων, ὀπλιτῶν καὶ ζώων ἐξ ἀποθέτου παρὰ τὸ χωρίον Müskebi. AJA 1967, 163.

CXXXIV. Κάλυμνος (293). — Τρία ἐνεπίγραφα ὄστρακα εἰς τὸ ἱστορικὸν ἑλληνικὸν ἀλφάβητον ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος. Annuario 1944-45, 217 - 218, πίν. 125 - 126 ἀριθ. 245 - 247.

CXXXV. Κῶς (295). — Ποῖα τῶν μικρῶν εὑρημάτων τῶν τάφων τῆς νήσου ἀνήκουν εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους ἐκ τῶν ἐκθέσεων τῶν ἀνασκαφῶν δὲν εἶναι σαφές. ΑΑ 1936, 180. JHS 1945, 102. Boll. d'Arte 1950, 320 - 323. Annuario 1973 - 74, 139 - 396.

CXXXVI. Θήρα (298). — Ἐκ τῶν πολυαρίθμων μικρῶν εὐρημάτων τῶν τάφων τῆς νήσου, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἀνήκουν εἰς τοὺς ἀρχαῖκούς καὶ ἱστορικοὺς χρόνους, δὲν εἶναι σαφές, ἐκ τῶν ἐκθέσεων τῶν ἀνασκαφῶν, ποῖα πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς γεωμετρικά. AM 1903, 219 - 240. Thera II, 14 - 65, 112 - 126.

CXXXVII. Ῥόδος (301). — Διὰ τὰ πολυαρίθμα μικρὰ εὐρήματα ἐκ τῶν ἱερῶν καὶ τάφων τῆς Ῥόδου ἰδὲ τὰς παραπομπὰς κατὰ τὴν περιγραφὴν τῶν ἀντιστοιχῶν ἀρχιτεκτονικῶν καὶ ταφικῶν δεδομένων ἀνωτέρω καὶ Fibules, index (Rhodes).

CXXXVIII. Χανιά (302). — Ἐκ τάφων τῆς θέσεως προέρχονται χαλκᾶ ἐγχειρίδια. JHS 1929, 235.

CXXXIX. Βρύσες (303). — Ἐκ ταφικοῦ πίθου τῆς θέσεως Λογάδες προέρχονται : (1) Χαλκοὺς τροχός, (2) δύο διπλοὶ χαλκοὶ πελέκεις, (3) χαλκοὺν ψέλιον, (4) χαλκοὺς δακτύλιος, (5) χαλκῇ πόρπη, (6) χαλκῇ περόνη, (7) τέσσαρες χαλκαὶ κεφαλαὶ ὄψεων, ἄκρα ἴσως ψελίων, (8) περιδέραιον ἐκ 34 ψήφων λίθου καὶ ἐκ κογχυλίων. Κρ. Χρον. 1959, 392. ΑΔ 1960 Χρον., 271, πίν. 234 γ. BCH 1961, 896, 1962, 49 εἰκ. 9. BSA 1965, 106.

CXL. Γραμβοῦσα (305). — Ἐκ τάφου προέρχονται : (1) Σιδηραὶ πόρπαι καὶ (2) πῆλινα σφονδύλια. ΑΔ 1969 Χρον., 433.

CXLI. Ἀμνισὸς (308). — Τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ἐκ τῆς πυρᾶς τῶν γεωμετρικῶν καὶ ἀρχαϊκῶν χρόνων τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διὸς Θενάτα, πολλὰ τῶν ὁποίων ἀνήκουν ἴσως εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους.

(1) Χαλκοὺν εἰδῶλιον γυμνοῦ ἀνδρὸς μὲ τὰς χεῖρας πρὸ τοῦ στήθους (εἰκ. 18 : 23). ΠΑΕ 1935, 199. (2) Χαλκοὺν σύμπλεγμα ἐλλιπές, παριστῶν θήλειαν θεότητα ἐπὶ ἵππου. ΠΑΕ 1933, 99. (3) Χαλκοὺν εἰδῶλιον κουροτρόφου. ΠΑΕ 1934, 131. (4) Χαλκᾶ εἰδῶλια βοῶν καὶ ἄλλων ζώων. ΠΑΕ 1933, 98, 1934, 130. (5) Τεμάχια χαλκῶν ἀγγείων. ΠΑΕ 1933, 99, 1935, 198. (6) Χαλκοὶ διπλοὶ πελέκεις. ΠΑΕ 1934, 130 - 131, 1935, 198. (7) Δύο χρυσᾶ δισκάρια. ΠΑΕ 1934, 131, 1935, 198. (8) Εἰδῶλια, τεμάχια ἀγγείων καὶ ψῆφοι ὄρμων ἐκ φαγεντιανῆς, ἀβεβαίου χρονολογίας. ΠΑΕ 1933, 99 - 100, 1934, 131, 1935, 198. (9) Ψῆφοι ὄρμων ἐκ διαφόρων ὕλων, ἡ ὁπῇ μιᾶς τῶν ὁποίων εἶναι ἐπενδεδυμένη διὰ χρυσοῦ φύλλου. ΠΑΕ 1935, 198. (10) Ἀντικείμενα ἐξ ὁστοῦ. ΠΑΕ 1935, 198.

CXLII. Μασταμπάς (309). — Έκ του θαλαμοειδοῦς τάφου τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα ἀντικείμενα.

(1) Τεμάχιον ἑλικος ὀκτωσχήμου πόρπης, (2) χαλκῇ τριχολαβίς, (3) σιδηρᾷ αἰχμὴ δόρατος, (4) δύο σιδηροὶ πελέκεις, (5) σιδηροῦν μαχαίριον, (6) σιδηροῦν ἐπίμηκες ἐργαλεῖον, (7) ἄμορφον τεμάχιον σιδήρου, (8) δύο πήλινα εἰδώλια ἵππων. ΠΑΕ 1970, 272, 286, 291 - 292, πίν. 399 γ, 403.

CXLIII. Ἀτσαλένιο (314). — Έκ του θαλαμοειδοῦς τάφου Α τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Χαλκῇ περόνη (εἰκ. 19 : 55), (2) δύο χαλκαῖ τριχολαβίδες, (3) δύο σιδηραῖ περόναι, (4) τέσσαρα πήλινα σφονδύλια, (5) πήλινον πηνίον. BSA 1968, 133, 140.

CXLIV. Τύλισος (317). — Έκ τάφου τῆς θέσεως προέρχεται ψήφος ἢ σφονδύλιον ἐκ στεατίτου, μὲ ἐγγράκτον κόσμησιν. Tyliossos, 73.

CXLV. Κνωσός (318). — Αἱ σπουδαιότεραι ὁμάδες μικρῶν εὐρημάτων τῆς περιοχῆς τῆς Κνωσοῦ προέρχονται ἐκ τάφων καὶ ἔχουν δημοσιευθῇ ἐν BSA 1899 - 900, 83 - 85, 1954, 215 - 218, 1967, 57 - 75, 1961, 71 - 75. JHS 1954, 166, 1977 AR, 17 - 18. Fortetsa, 195 - 209.

CXLVI. Ἀνάβλοχος (319). — Έκ τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα εὐρήματα.

(1) Ἐλασμα χρυσοῦ, (2) τεμάχια δύο ποδῶν χαλκῶν τριπόδων. BCH 1929, 538, 1931, 377 - 379. (3) Δύο λεπίδες σιδηρῶν μαχαιρίων ἐκ τάφου. ΑΔ 1931 - 32, 6, 8. (4) Ὅμας πηλίνων εἰδωλίων ἀνθρώπων καὶ ζώων καὶ ἄλλα ἀντικείμενα ἐξ ὀπτοῦ πηλοῦ προερχόμενα ἀπὸ ἱερὸν τῶν γεωμετρικῶν καὶ ἀρχαϊκῶν χρόνων. BCH 1931, 386 - 407. AA 1930, 162 - 163.

CXLVII. Δρηρός (322). — Έκ τῶν πολυαρίθμων μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως, τῶν προερχομένων ἐξ ἱερῶν ἢ τάφων, τὰ ἐπόμενα δύνανται νὰ μνημονευθοῦν ὡς ἀνήκοντα εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους.

(1) Τρία χαλκᾷ σφυρήλατα ἀγαλμάτια (εἰκ. 18 : 24) καὶ ἐνδεχομένως ἄλλα ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τῶν ἱερῶν. ΑΔ 1918 Παράρτ. I, 27 - 30. ΠΑΕ 1935, 203 - 212. BCH 1936, 214, 1937, 22 - 24. AA 1936, 215 - 221.

(2) Δύο χαλκαῖ περόναι προερχόμεναι ὡς καὶ πάντα τὰ ἐπόμενα εὐρήματα ἐκ τάφων, (3) δύο χαλκαῖ πόρπαι, (4) τεμάχια δύο χαλκῶν λεβήτων, (5) ἔλασμα χαλκοῦ, (6) χαλκῇ αἰχμὴ δόρατος, (7) δύο σιδηραῖ πόρπαι, (8) σιδηραῖ λεπίδες ἐγχειριδίων, (9) δύο ψῆφοι ὀρείας κρυστάλλου, (10) πήλινα σφονδύλια. Necr. Mir., 19, 40 - 41, 43 - 44.

CXLVIII. Μυρσίνη (330). — Ἐκ γεωμετρικῶν τάφων τῆς θέσεως ἀναφέρονται ὑπολείμματα (1) χαλκῶν τινων σκευῶν, (2) σιδηρῶν ὅπλων, καὶ (3) σιδηρῶν ἐργαλείων. Κρ. Χρον. 1959, 373.

CXLIX. Σπηλιαρίδια (331). — Ἐκ τῆς περιοχῆς σπηλαίου, χρησιμοποιοῦντος διὰ λατρείαν ἀπὸ μινωικῶν μέχρις ἱστορικῶν χρόνων, ἀναφέρονται : (1) Ἐγχάρακτα χαλκᾶ ἐλάσματα με παραστάσεις ζώων, (2) εἰδῶλια ἀνθρώπων καὶ ζώων, (3) ψῆφοι ὄρμων «κ.λ.π.», BCH 1922, 522.

CL. Ἄγιες Παρασκιές (333). — Ἐκ τοῦ θολωτοῦ τάφου προέρχονται : (1) Χαλκῇ λαβὶς καὶ (2) χαλκῇ καρφίς. AE 1945 - 47, 70.

CLI. Ἄγιος Γεώργιος (335). — Ἐκ τοῦ θολωτοῦ τάφου προέρχεται σιδηροῦς διπλοῦς πέλεκυς. JHS 1937, 141.

CLII. Λατώ (337). — Ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐπὶ τοῦ ὑψώματος Φύλακας ἔχουν ἀναφερθῇ πῆλινα εἰδῶλια ἀνθρώπων καὶ ζώων. RA 1913 (I), 286 - 298. ΑΔ 1972 Χρον., 647 - 648.

CLIII. Πρινιάς (339). — Ἐκ τῆς θέσεως ἦσαν γνωστὰ πῆλινα εἰδῶλια (Boll. d'Arte 1908, 455 - 456. Annuario 1914, 73, 1927 - 28, 620) ἡ δὲ πρόσφατος ἐξερεύνησις τοῦ νεκροταφείου τῆς Σιδεροσπηλιάς ἔφερε εἰς φῶς νέα εὐρήματα ἐκ τῶν τάφων, τὰ ὅποια ὅμως δὲν ἔχουν εἰσέτι γνωσθῇ ἐπαρκῶς. Cronache 1969, 7 - 32. ΑΔ 1972 Χρον., 633 - 634, 1973 Χρον., 579 - 580. Πεπραγμ. Γ' Κρητολ. Συνεδρ., τόμ. Α', 286 - 289.

CLIV. Ψυχρὸ (340). — Χαλκᾶ καὶ πῆλινα εἰδῶλια, πόρπαι καὶ ἄλλα μικρὰ εὐρήματα ἐκ τοῦ Δικταίου ἄντρου ἀνήκουν εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους. CCO, 10 - 11 ἀριθ. 3 - 7 καὶ σποράδην. GKG, 129. Fibules, 292 (index : Psychro).

CLV. Καβούσι (341). — Ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τοῦ θολωτοῦ τάφου, τοῦ χρονολογουμένου εἰς ἀρχαϊκοὺς καὶ γεωμετρικοὺς χρόνους εὐρεθέντος δὲ εἰς τὴν θέσιν Σκουριασμένος, τινὰ πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς γεωμετρικά. AJA 1901, 145 - 150.

CLVI. Τουρτοῦλοι (342). — Ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρὰ εὐρήματα.

(1) Χαλκᾶ ἐλάσματα μετ' ἐμπιέστου κοσμήσεως, (2) χαλκῇ μάχαιρα εἰς τεμάχια, (3) χαλκαῖ πόρπαι, (4) χαλκαῖ περόναι, (5) χαλκοῦς δακτύ-

λιος, (6) τρεῖς σιδηραὶ αἰχμαὶ ἀκοντίων, (7) δύο σιδηραὶ μάχαιραι, (8) δύο σιδηρᾶ ἐγχειρίδια, (9) μολύβδινον ἀντικείμενον σχήματος θαλασσίου ὁστρέου, (10) λίθινος πέλεκυς, (11) ἑπτὰ πήλιναι ψῆφοι, (12) πήλινον εἰδώλιον γυναικός, (13) τέσσαρες ψῆφοι ὑαλκομάζης, (14) ἑπτὰ ψῆφοι ὄρμου ἐκ πηλοῦ, (15) ἑπτὰ θαλάσσια ὁστρεα. ΑΔ 1966 Χρον., 417.

CLVII. Σ κ ἄ λ ε ς (343). — Ἐκ τοῦ σπηλαίου τῆς θέσεως προέρχεται χαλκῇ πόρπη. BSA 1901 - 2, 235 - 236.

CLVIII. Β ρ ό κ α σ τ ρ ο (345). — Ἐκ τῶν γεωμετρικῶν ταφικῶν περιβόλων τῆς θέσεως προέρχονται τὰ ἐπόμενα μικρά εύρηματα.

(1) Χρυσῇ ψῆφος ἐκ τοῦ τάφου VII. Vrokastro, 166. (2) Τεμάχια σιδηρᾶς πόρπης μὲ χρυσὴν ἐπένδυσιν ἐκ τοῦ τάφου I. Vrokastro, 156. (3) Χαλκῇ τριχολαβίς ἐκ τοῦ τάφου I. Vrokastro, 156. (4) Περίπου 21 χαλκαῖ πόρπαι, ἀκέραιαι ἢ εἰς τεμάχια, διαφόρων τύπων ἐκ τῶν τάφων I, II, III, VI, VII, VIII, X, XI καὶ XII. Vrokastro, 156, 157 - 159, 160, 165, 166, 167, 169. (5) Περίπου 5 χαλκαῖ περόναι ἐκ τῶν τάφων I, IV καὶ XI. Vrokastro, 156, 162, 167. (6) Τεμάχιον χαλκοῦ πριονίου ἐκ τοῦ τάφου VII. Vrokastro, 166. (7) Τεμάχια χαλκῶν ἐλασμάτων καὶ χαλκοῦ σύρματος ἐκ τοῦ τάφου I. Vrokastro, 156. (8) Σιδηροῦν κομβίον, μὲ χαλκοῦν κέντρον, ἐκ τοῦ τάφου VI. Vrokastro, 164.

(9) Τέσσαρες σιδηραὶ αἰχμαὶ δοράτων, τρεῖς ἐκ τοῦ τάφου I καὶ μία ἐκ τοῦ τάφου VI. Vrokastro, 156, 165. (10) Δύο σιδηρᾶ ξίφη ἀνὰ ἓν ἐκ τῶν τάφων I καὶ II. Vrokastro, 156, 157. (11) Τέσσαρες λεπίδες σιδηρῶν μαχαίριων εἰς τεμάχια ἐκ τῶν τάφων V, VIII καὶ IX. Vrokastro, 163, 166, 167. (12) Τεμάχιον σιδηροῦ πριονίου ἐκ τοῦ τάφου VIII. Vrokastro, 166. (13) Σιδηραὶ πόρπαι ἐκ τῶν τάφων II καὶ VI. Vrokastro, 158, 164, 165. (14) Τεμάχια σιδηρᾶς περόνης ἐκ τοῦ τάφου III. Vrokastro, 160.

(15) Ἐγχάρακτος σφραγιδόλιθος ἀχάτου ἐκ τοῦ τάφου II. Vrokastro, 158. (16) Κομβία καὶ ψῆφοι ὄρμων ἐξ ὀρείας κρυστάλλου ἀπὸ τοὺς τάφους I, II, VI καὶ VIII. Vrokastro, 156, 159, 165, 166. (17) Ψῆφοι ὑαλομάζης ἐκ τῶν τάφων II καὶ III. Vrokastro, 159, 160. (18) Ψῆφος φαγεντιανῆς ἐκ τοῦ τάφου II. Vrokastro, 159. (19) Ψῆφος στεατίτου ἐκ τοῦ τάφου VIII. Vrokastro, 166.

Τέλος πολλὰ τῶν μικρῶν εύρημάτων τοῦ οἰκισμοῦ ἀνήκουν ἴσως εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον ὥς καὶ τὰ εἰδώλια ἐκ τοῦ ἱεροῦ. Vrokastro, 89-122, 172.

CLIX. Π ρ α ι σ ό ς (346). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ αἱ ἐπόμεναι ὁμάδες δεδομένων γεωμετρικῶν καὶ ἀνατολιζόντων χρόνων ἀλλ' ἢ διάκρισις μεταξὺ εύρημάτων τῶν δύο περιόδων δὲν εἶναι εύχερής.

(1) Σιδηροὺν ξίφος, (2) δέκα πήλιναι ψῆφοι ὄρμου ἐκ τοῦ τάφου C. BSA 1901 - 2, 249, 251.

(3) Πολυάριθμα χαλκᾶ καὶ πήλινα ἀντικείμενα ἐκ τοῦ ἀποθέτου τοῦ ἱεροῦ ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως 3. BSA 1901 - 2, 258 - 259, 271 - 278.

(4) Ὅμας εὐρημάτων τοῦ θολωτοῦ τάφου A. BSA 1901 - 2, 244.

(5) Ὅμας εὐρημάτων ἐκ τῶν δύο ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ἐρευνηθέντων τάφων, περιλαμβάνουσα τεμάχια σιδηρῶν ὄπλων καὶ ἐργαλείων. ΠΑΕ 1953, 296.

(6) Ὅμας κατασχεθέντων εἰς χεῖρας ἀρχαιοκαπήλων μικρῶν εὐρημάτων. ΑΔ 1966 Χρον., 418 - 419.

CLX. Κούκου Κεφάλι (347). — Τὰ μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων μνημονευθέντα (Π Δ, XLVI) ἀνωτέρω μικρὰ εὐρήματα ἐν μέρει ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον ὡς καὶ ἐπιφανειακὸς σφραγιδόλιθος. BSA 1900 - 1, 148.

CLXI. Ἀρκάδες (348). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ δύο ὁμάδες μικρῶν εὐρημάτων γεωμετρικῶν καὶ ἀρχαϊκῶν χρόνων, προερχόμεναι ἀντιστοίχως ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τῶν τάφων, ἡ διάκρισις ὅμως μεταξὺ τῶν εὐρημάτων τῶν δύο περιόδων δὲν εἶναι πάντοτε εὐχερὴς (Annuario 1927 - 29, σποράδην). Ἐχουν ἀναφερθῇ ἐπὶ πλεον (1) γεωμετρικὸν χαλκοῦν εἰδῶλιον καὶ (2) πηλίνην κεφαλὴ γρυπὸς ἐκ τοῦ ἱεροῦ. ΑΔ 1970 Χρον., 458.

CLXII. Κούρτες (349). — Ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῶν τάφων τῆς θέσεως, τῶν περιγραφέντων μετὰ τῶν ὑπομινωικῶν δεδομένων (Π Δ, XLVII) ἀνωτέρω, εἶναι πιθανόν τινα νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν γεωμετρικὴν περίοδον κατὰ τὰς ἐνδείξεις ἐκ τῆς κεραμικῆς. AJA 1901, 289 - 290.

CLXIII. Γόρτυς (352). — Πήλινα εἰδῶλια ἐκ τοῦ ἱεροῦ. Santuario di Gortina, 158 - 160.

CLXIV. Ἀγία Τριάς (353). — Ἐξ ἀποθέτου τοῦ ἀνακτόρου προέρχονται : (1) Χαλκᾶ ἀναθηματικὰ εἰδῶλια, (2) πήλινα ἀναθηματικὰ εἰδῶλια. Annuario 1927 - 29, 620 εἰκ. 653, 1941 - 43, 59 - 60. Guida, 29.

CLXV. Φαιστός (354). — Μικρὰ εὐρήματα παρέσχον οἱ τάφοι εἰς τὴν θέσιν τοῦ Φυγιώτη τὸ Ἀλώνι (Rend. Accad. dei Linc. 1902, 318 - 323) καὶ ὁ οἰκισμός. Ἰδὲ Boll. d'Arte 1955 - 56 καὶ Annuario 1957 - 58 ἔως 1961 - 62 καὶ παραπομπὰς κατὰ τὴν περιγραφὴν τῶν ἀρχιτεκτονικῶν δεδομένων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου.

CLXVI. Κάτω Σύμη (355). — Ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς θέσεως ἀναφέρονται: (1) Πήλινα καὶ χαλκᾶ εἰδῶλια ἀνθρώπων καὶ ζώων, (2) τεμάχια χαλκῶν τριπόδων, (3) χαλκαῖ περόναι, (4) τεμάχια χαλκοῦ ἐλάσματος, (5) πήλινα εἰδῶλια, ἀλλ' ἡ χρονολόγησις τῶν εὐρημάτων ἐκ τῶν ἀνακοινώσεων δὲν εἶναι σαφής. ΠΑΕ 1973, 190, 1974, 226, 1975, 323, 328, 329, 1976, 403 - 406.

CLXVII. Ῥοτάσι (356). — Τὰ ἐπόμενα μικρά εὐρήματα προέρχονται ἐκ τάφων τῆς θέσεως.

(1) Μικρά τινα εὐρήματα τοῦ θολωτοῦ τάφου βορείως τοῦ χωρίου, ἐκ τῶν μνημονευθέντων μετὰ τῶν πρωτογεωμετρικῶν δεδομένων (III Δ, XCIV) ἀνωτέρω, κατὰ τὴν κεραμικὴν ἀνήκουν εἰς γεωμετρικοὺς χρόνους. Κρ. Χρον. 1958, 468. (2) Χαλκῇ περόνῃ, (3) πήλινα εἰδῶλια, (4) πήλινον ἀποτύπωμα σχηματοποιημένου δένδρου, πάντα ἐκ τοῦ ταφικοῦ οἰκοδομήματος τῆς Ῥοτασανῆς Κεφαλᾶς. ΑΔ 1972 Χρον., 622. (5) Πήλινα βαρίδια ἐκ τοῦ τάφου τῆς θέσεως Φαρμακαρά. BCH 1956, 343.

CLXVIII. Ριζοκάρασο (358). — Ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως, τῶν περιγραφέντων μετὰ τῶν Κυπρογεωμετρικῶν I - II δεδομένων (III Δ, XCVI) ἀνωτέρω, τινὰ ἀνήκουν εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III περίοδον. RDAC 1937 - 39, 21, 1972, 148, 149, 151.

CLXIX. Λάπηθος (361). — Τὰ ἐπόμενα μικρά εὐρήματα τῆς Κυπρογεωμετρικῆς III περιόδου προέρχονται ἀπὸ τὴν θέσιν.

(1) Πέντε χρυσαῖ ἐνώτια, (2) χρυσοὺς δακτύλιος, (3) χρυσοὺν κόσμημα, (4) χρυσῇ ψῆφος, (5) ἐπτὰ χρυσαῖ ἐλάσματα, (6) ὀκτὼ χρυσαῖ ἐπενδύσεις διαφόρων ἀντικειμένων, πάντα ἐκ τοῦ τάφου 403. SCE I, 192 πίναξ.

(7) Χαλκοὺν ἀγγεῖον ἐκ τοῦ τάφου 403. SCE I, 192 πίναξ. (8) Τέσσαρες χαλκαῖ πόρπαι ἐκ τῶν τάφων 402, 403 καὶ 428. SCE I, 184, 192, 261 πίνακες. (9) Τρεῖς χαλκαῖ περόναι ἐκ τοῦ τάφου 402. SCE I, 184. (10) χαλκοὺς δίσκος ἐκ τοῦ τάφου 403. SCE I, 184.

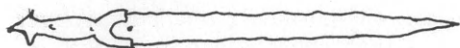
(11) Σφραγὶς φαγεντιανῆς ἐκ τοῦ τάφου 403. SCE I, 192. (12) Ψῆφοι ὄρμων ἐκ διαφόρων λίθων. SCE I, 192. (13) Λίθινα σφονδύλια ἐκ τῶν τάφων 402, 404 καὶ 428. SCE I, 184, 194, 261. (4) Δύο ὀστεῖναι καρφίδες, (15) ὀστέϊνον κομβίον ἐκ τοῦ τάφου 403. SCE I, 192.

CLXX. Ἀγίος Ἰάκωβος (364). — Ἐκ τῶν μικρῶν εὐρημάτων τοῦ ἱεροῦ τῆς θέσεως τινὰ πρέπει νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III περίοδον. SCE I, 361 - 370.

CLXXI. Μύρτου-Πηγάδες (365). — Ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς θέσεως προέρχονται: (1) Τεμάχια εἰδωλίων ἐκ λίθου καὶ πηλοῦ. Myrtou-Pigadhes,

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

I. ΣΙΔΗΡΑ ΞΙΦΗ

1. Βίτσα

2. Τσαουσίτσα

3. Βεργίνα

4. Ἴλος

5. Λευκαντί

6. Δρέπανον

II. ΣΙΔΗΡΑΙ ΑΙΧΜΑΙ ΔΟΡΑΤΩΝ.

7. Ἀξιούπολις

8. Βεργίνα

9. Ἴλος

10. Ἀθῆναι

III. ΧΑΛΚΑ ΑΜΥΝΤΙΚΑ ΟΠΛΑ

11. Ἀξιούπολις
(ὀμφάλιον)12. Βεργίνα
(ὀμφάλιον)13. Ἴλος
(θώραξ)14. Ἴλος
(κράνος)

IV. ΣΙΔΗΡΑ ΜΑΧΑΙΡΙΔΙΑ

15. Τσαουσίτσα

16. Ἴλος

V. ΧΑΛΚΑ ΕΙΔΩΛΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

17. Δωδώνη

18. Θέρμων

19. Δελφοί

20. Ἀσίνη

21. Λουσοί

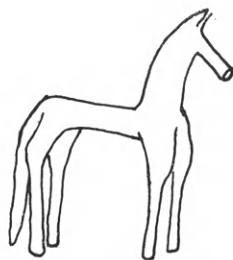
22. Μαυρίκιον

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

VI. ΑΛΛΑ ΕΙΔΩΛΙΑ

23. Ἀμνισὸς
(χαλκοῦν)24. Δρηρὸς
(σφυρήλατον)

25. Δωδώνη

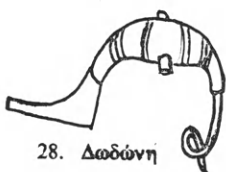

26. Ἀνάβρα

VII. ΠΟΡΠΑΙ

27. Βίτσα

28. Δωδώνη

29. Δωδώνη

30. Τσαουσίτσα

31. Τσαουσίτσα

32. Ἀξιούπολις

33. Ἀγ. Παντελεήμων

34. Βεργίνα

35. Ἄλος

36. Θεοτόκου

37. Κάλλιον

38. Καινούργιο

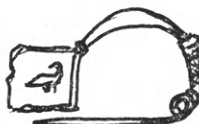
39. Ἀμφίτσα

40. Ἀμφίτσα

41. Λευκαντί

42. Ἑρέτρια
(ἀργυρᾷ)

43. Λέρνα

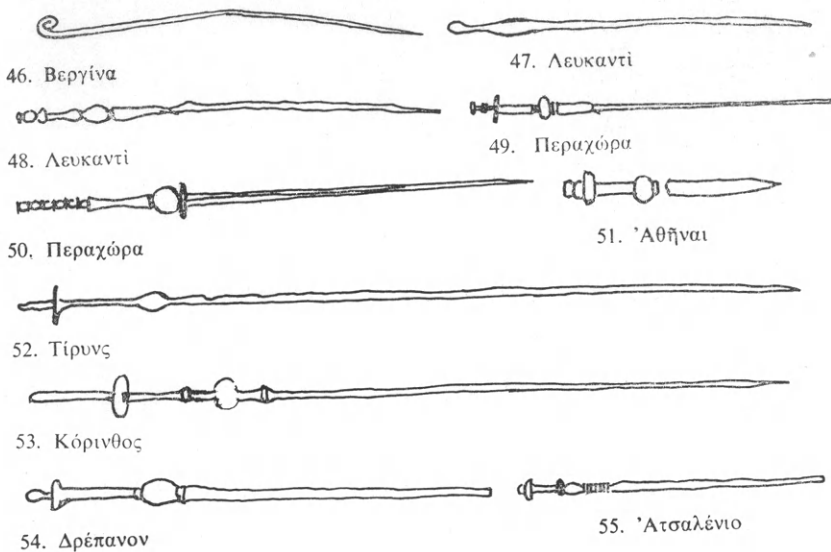
44. Λουσοῖ

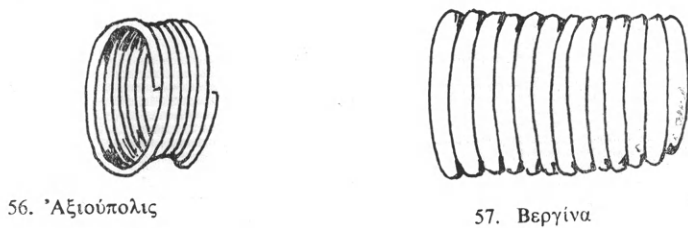
45. Μύρτου

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

VIII. ΠΕΡΟΝΑΙ

IX. ΧΑΛΚΑ ΨΕΛΙΑ

X. ΧΡΥΣΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

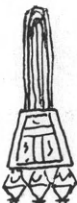
58. Ἐρέτρια (διάδημα, ἀπόσπασμα)

59. Ἀθῆναι (διάδημα)

60. Ἀθῆναι
(δακτύλιος)

61. Ἀθῆναι
(ἐνώτιον)

62. Ἀθῆναι
(δακτύλιος)

82 - 83, 85. (2) Ἀργυροῦν ἐνώτιον, (3) χαλκοῦν ἐνώτιον, (4) τεμάχια δύο χαλκῶν ψελίων, (5) τεμάχια δύο περονῶν, (6) χαλκῇ πόρπη, (εἰκ. 18 : 45), (7) χαλκῇ λεπίς μαχαιρίου, (8) χαλκαῖ αἰχμαὶ βελῶν, (9) σιδηρᾷ αἰχμῇ δόρατος, (10) σιδηροῦν ἐγχειρίδιον, (11) σιδηροῦς ἥλος, (12) χαλκοῦς ἥλος. Myrtou-Pigadhes, 86 - 88.

CLXXII. Ἀγία Εἰρήνη (366). — Μικρά εὐρήματα ἐκ τῆς τρίτης ἀρχιτεκτονικῆς περιόδου τοῦ ἱεροῦ. SCE II, 777 - 814 (μετὰ πίνακος ταξινομήσεως κατὰ περίοδον).

CLXXIII. Σαλαμίς (370). — Οἱ τάφοι τῆς θέσεως παρέσχον πολυάριθμα μικρά εὐρήματα τοπικοῦ χαρακτῆρος. AA 1963, 143 - 165, 179 - 198. Necropolis of Salamis I, 6 - 24.

CLXXIV. Ἐγκωμη (371). — Ἐκ τῆς θέσεως ἔχουν ἀναφερθῇ : (1) Ὅμας πηλίνων εἰδωλίων, προερχομένη ἐκ τοῦ οἰκισμοῦ (Enkomi II, 536) καὶ (2) λίθινος τριπτήρ ἐκ τοῦ τάφου τῶν Καμινίων. Enkomi I, 435.

CLXXV. Σόλοι (372). — Ἐκ τῶν προκαταρκτικῶν ἀνακοινώσεων ἐπὶ τῶν ἀνασκαφῶν δὲν εἶναι σαφὲς ποῖα τῶν μικρῶν εὐρημάτων τῶν τάφων τῆς θέσεως ἀνήκουν εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III περίοδον. RDAC 1967, 53, 1973, 99 - 100.

CLXXVI. Μένοικο (373). — Ἐκ τῶν θαλαμοειδῶν τάφων τῆς θέσεως προέρχονται : (1) Τεμάχιον λεπίδος μαχαιρίου, (2) τεμάχιον σιδηροῦ ἥλου, (3) πῆλινον σφονδύλιον. RDAC 1968, 68, 70.

CLXXVII. Κάτω Δευτερά (374). — Πολυάριθμα μικρά εὐρήματα προέρχονται ἐκ τῶν τάφων τῆς θέσεως ἀλλ' ἐκ τῶν προκαταρκτικῶν ἀνακοινώσεων δὲν εἶναι σαφὲς ποῖα πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς Κυπρογεωμετρικά III. RDAC 1974, 174.

CLXXVIII. Ἰδάλιον (375). — Ἐκ τῶν πολυαριθμῶν μικρῶν εὐρημάτων τῆς θέσεως τινὰ πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς Κυπρογεωμετρικά III. SCE II, 532 - 592.

CLXXIX. Κτῆμα (378). — Ἐκ τῶν μετὰ τῶν Κυπρογεωμετρικῶν I - II περιγραφέντων μικρῶν εὐρημάτων (III Δ, CV) ἀνωτέρω, τινὰ πρέπει νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν Κυπρογεωμετρικὴν III περίοδον. RA 1954 (I), 12 - 13.

CLXXX. Λάρνακα (379). — Ἐκ τάφου τῆς θέσεως προέρχονται: (1) Δύο χρυσᾶ κοσμήματα, (2) ξίφος καὶ (3) μαχαίρια. JHS 1954, 173.

Τινὰ ἐπὶ πλεόν τῶν μικρῶν εὐρημάτων ἐκ παλαιότερων ἀνασκαφῶν εἰς τὴν θέσιν πρέπει ἴσως νὰ ταξινομηθοῦν ὡς Κυπρογεωμετρικὰ III. JHS 1897, 152 - 164.

CLXXXI. Κούριον (382). — Ἐκ τῶν τάφων 23, 27 καὶ 41 τοῦ νεκροταφείου τῆς Καλορίζικης προέρχονται: (1) Χαλκῇ περόνη, (2) δύο χαλκαῖ βελόνας, (3) χαλκοὺς δακτύλιος, (4) μολύβδινον ἄγκιστρον ἢ ἐνώτιον, (5) περόνη ἐξ ἐλεφαντοστοῦ, (6) βάρος ὑφαντικοῦ ἵστοῦ. Kaloriziki, 31, 37, 52.

CLXXXII. Ἀμαθοῦς (383). — Πολυάριθμα μικρὰ εὐρήματα ἔχουν ἀνακοινωθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν ἀλλ' ἐκ τῶν ἐκθέσεων τῶν ἀνασκαφῶν δὲν εἶναι σαφὲς ποῖα πρέπει νὰ ταξινομηθοῦν ὡς Κυπρογεωμετρικὰ III. A.S. Murray κ.ά., Excav. in Cypr., 98 - 103, 111 - 115, 116 - 126. SCE II, 22 - 108 (σποράδην). SCE IV (2), 130 - 183.

II. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

Ἐκ τῶν πολυαρίθμων γνωστῶν γεωμετρικῶν μικρῶν εὐρημάτων, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων, προερχόμενα ἐκ τῶν μεγάλων ἱστορικῶν ἱερῶν τῶν Δελφῶν, τῆς Αἰγίνης, τῆς Κορίνθου, τοῦ Ἄργους, τῆς Ὀλυμπίας, τῆς Δήλου καὶ ἄλλων θέσεων, καταλαμβάνουν πολυσελίδους τόμους εἰς τὰς σχετικὰς δημοσιεύσεις ἐπὶ τῶν ἀνασκαφῶν, εἰς τὸν πίνακα XIII ἔχουν συνοψισθῇ κυρίως τὰ ὀλιγώτερον γνωστὰ σποραδικὰ εὐρήματα ἐκ τῶν γεωμετρικῶν οἰκισμῶν καὶ τάφων ἅτινα καὶ ἀποτελοῦν ἀντικείμενον τοῦ παρόντος κεφαλαίου.

Θέσεις μετ' ἀφθόνων ἀλλ' ἀμφιβόλου χρονολογίας ἢ ἀνεπαρκῶς γνωστῶν εὐρημάτων ἐξ ἱερῶν, οἰκισμῶν ἢ τάφων, ὅπως ἡ Βεργίνα (VIII), ἡ Ὀλυμπία (XCIII), ὁ Ἀετὸς τῆς Ἰθάκης (CVI), ἡ Ῥήνεια (CXXIV), ἡ Δήλος (CXXV), ἡ Ἰασὸς (CXXVIII), ἡ Πάρος (CXXIX), ἡ Δωδεκάνησος (CXXXIV, CXXXV, CXXXVII), ἡ Θήρα (CXXXVI), ἡ Κνωσὸς (CXLV), ὁ Πρινιάς (CLIII), ἡ Φαιστὸς (CLXV) καὶ αἱ περισσότεραι τῶν θέσεων τῆς Κύπρου ἔχουν περιληφθῇ ἀλλ' ἄνευ τῶν ἀντιστοίχων δεδομένων εἰς τὸν πίνακα XIII. Οἱ παρεχόμενοι κατὰ ταῦτα συγκεντρωτικοὶ ἀριθμοὶ μικρῶν εὐρημάτων ἐν τέλει τοῦ πίνακος XIII πρέπει νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὡς ἀπλὰ ἐνδείξεις, μετρίαν μόνον ἔχοντες ἀξίαν.

Ἐκ τῶν κατηγοριῶν εὐρημάτων αἵτινες δὲν περιελήφθησαν εἰς τὸν πίνακα XIII δύνανται ἐν ἀρχῇ νὰ μνημονευθοῦν αἱ σφραγίδες ἐξ ἡμιπολυτίμων λίθων, χαλκοῦ, πηλοῦ, ἐλεφαντοστοῦ ἢ φαγεντιανῆς, προερχόμεναι ἐκ Δωδώνης (II, 7), Σέσκλου (XIII, 7), Ἄνω Δρανίστας (XVII, 1), Νεοχωρακίου (XX, 2), Παραλίμνης (XXXVII, 8), Λευκαντιοῦ (XLV, 40), Ἐρετρίας (XLVI, 7), Περαιχώρας (L, 17, 20), Ἀθηνῶν (LIII, 75, 178), Σπάρτης (LXXXIII, 15), Ἀμυκλῶν (LXXXV, 7), Πιθηκουσῶν (CIX, 13, 14) καὶ Φανῶν Χίου (CXIII, 3, 11), οἱ σκαραβαῖοι, ἀναφερόμενοι ἐκ Παραλίμνης (XXXVII, 8), Λευκαντιοῦ (XLV, 34), Ἐλευσίνας (XLIX, 22), Περαιχώρας (L, 18), Ἀθηνῶν (LIII, 61, 176), Ἀναβύσου (LXII, 13), Σπάρτης (LXXXIII, 18), Κύμης τῆς Ἰταλίας (CVIII, 2), Πιθηκουσῶν (CIX, 13), Φανῶν τῆς Χίου (CXIII, 9-10) καὶ Αἰγίνης (CXX, 4) ὡς καὶ ὄστρακα καὶ τρεῖς λίθοι μὲ ἐπιγραφὰς εἰς τὰ ἱστορικά ἀλφάβητα τῶν Ἑλλήνων, προερχόμενα ἐκ Λευκαντιοῦ (XLV, 41), Περαιχώρας (L, 23), Ὑμηττοῦ (LIV), Πιθηκουσῶν (CIX, 15), Σμύρνης (CXV) καὶ Καλύμνου (CXXXIV).

Ὡς πρὸς τὰ εὐρήματα ἐκ μετάλλου, εἰς τὰ ὅποια κυρίως ἀνήκουν τὰ ἐπὶ τοῦ πίνακος XIII συνοψιζόμενα ἀντικείμενα, δύνανται ἐν ἀρχῇ νὰ μνημονευθοῦν τέσσαρες κατηγορίαι ἀντικειμένων μὴ περιληφθεῖσαι εἰς τὸν πίνακα XIII καὶ περιλαμβάνουσαι ἀντιστοίχως ἀντικείμενα ἐξ ἡλέκτρου, ὠχροῦ χρυσοῦ δηλαδή, ἀργύρου, μολύβδου καὶ ἐπιχρύσου χαλκοῦ ἢ σιδήρου. Ἐξ ἡλέκτρου ἀντικείμενα ἔχουν ἀναφερθῇ ἐξ Ἀθηνῶν (LIII, 85, 164) καὶ Ἐφέσου (CXVIII, 1), ἀργυρᾶ ἀντικείμενα ἔχουν εὑρεθῇ εἰς Ἐρετρίαν (XLVI, 7, 9 - 12), Ἐλευσίνα (XLIX, 6), Περαιχώραν (L, 5 - 6), Ἀθήνας (LIII, 119, 129, 147), Βάρην (LX, 5), Ἀνάβυσσον (LXII, 8), Πρόσυμναν (LXXI, 3), Πιθηκούσας (CIX, 6), Νάξον (CXXX, 2) καὶ Μύρτου (CLXXI, 2), μολύβδινά ἀντικείμενα εἶναι γνωστὰ ἐκ Λευκαντιοῦ (XLV, 30), Ἐρετρίας (XLVI, 24 - 25), Ἀθηνῶν (LIII, 153), Βάρης (LX, 5), Ἀργους (LXXII, 33), Ἀσίνης (LXXVII, 3), Σπάρτης (LXXXIII, 4), Θεράπνης (LXXXIV, 7), Τουρτούλων Κρήτης (CLVI, 9) καὶ Κουρίου Κύπρου (CLXXXI, 4), ἐπιχρυσά τέλος χαλκᾶ ἢ σιδηρᾶ ἀντικείμενα ἀναφέρονται ἐκ Βίτσης Ἡπείρου (I, 2), Λευκαντιοῦ (XLV, 13-14), Ἐρετρίας (XLVI, 8), Ἀθηνῶν (LIII, 40 - 41, 118, 146), Κλένιας (LXVIII, 1) καὶ Βροκάστρου (CLVIII, 2).

Ἀντικείμενα κατεσκευασμένα ἐκ δύο μετάλλων ἔχουν ἀναφερθῇ τὰ ἐπόμενα. Σιδηροῦν ξίφος μὲ χαλκὴν λαβὴν ἐκ Τσαουσίστας (III, 17), χαλκόηλον σιδηροῦν ἐγχειρίδιον ἐξ Ἀργους (LXXII, 22) καὶ μαχαίριον ἐκ Λευκαντιοῦ (XLV, 26), σιδηροχαλκᾶ ὀμφάλια καὶ χαλκαῖ πόρπαι μὲ σιδηρᾶν περόνην ἐκ Σέσκλου (XIII, 2 - 3), ψῆφοι ἢ σφραγιδόλιθοι δεμένοι μὲ χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ ἄργυρᾶ περόνη μὲ χρυσόδετον κεφαλὴν ἐξ Ἐρετρίας (XLVI, 7, 12) καὶ Λευκαντιοῦ (XLV, 12), σιδηροῦς δακτύλιος καλυπτόμενος

διὰ φύλλου χαλκοῦ ἐκ Μυκηνῶν (LXIX, 9) καὶ χρυσόδετος ψῆφος ἐξ Ἀμνισοῦ (CXLI, 9).

Ἐκ τῶν συνοψιζομένων ἐπὶ τοῦ πίνακος XIII ἀντικειμένων, ἡ ἀκριβὴς χρονολόγησις πολλῶν τῶν ὁποίων ἐντὸς τῆς γεωμετρικῆς περιόδου δὲν εἶναι σαφές, ἡ δὲ συνοπτικὴ ἐξέτασις πολλῶν ομάδων τούτων κατὰ περιοχὴν ἢ κατηγορίαν ἔχει ἀποτελέσει τὸ ἀντικείμενον μελέτης πολλῶν ἐρευνητῶν,¹ πρώτη δύναται νὰ μνημονευθῇ ἡ κατηγορία τῶν πολυαριθμῶν εἰδωλίων ἀνθρώπων καὶ ζώων ἐκ χαλκοῦ, ἐλεφαντοστοῦ, φαγεντιανῆς, αἰγυπτιακῆς πορσελάνης καὶ πηλοῦ, πολλὰ τῶν ὁποίων ὑπηρετοῦν θρησκευτικοὺς σκοποὺς καὶ ἄλλα εἶχον κοσμητικὴν ἀποστολήν. Ἐκ πάντων τῶν εἰδωλίων ἰδιαίτερας μνείας ἄξια, διὰ τὸν σκοπὸν ὃν ὑπηρετοῦν ἢ διὰ τὸν τρόπον κατασκευῆς, εἶναι τὸ ἐξ αἰγυπτιακῆς πορσελάνης εἰδώλιον τῆς Ἰσιδος τῆς Ἐλευσίνος (XLIX, 21), δύο «λατρευτικά» εἰδώλια ἐξ Ἀθηνῶν (LIII, 50), τὰ σφυρήλατα λατρευτικά εἰδώλια τοῦ ἱεροῦ τῆς Δρηροῦ (CXLVII, 1), τὰ πέντε ἢ ἑξ ἐλεφάντινα εἰδώλια γυναικῶν τοῦ νεκροταφείου τοῦ Κεραμεικοῦ (LIII, 139)² καὶ ὁστέϊνα εἰδώλια καὶ προτομαὶ τῆς Ἀρτέμιδος ἐκ Σπάρτης (LXXXIII 12 - 13). Ἐκ τῶν λοιπῶν χαλκῶν εἰδωλίων ἄλλα παριστοῦν θεότητας, τινὰ γυμνοὺς ἀνθρώπους, ἄλλα συμπλέγματα ἀνθρώπων ἢ ἀνθρώπων καὶ ζώων καὶ ἄλλα ἱππάρια ἢ ἄλλα ζῶα καὶ πτηνὰ, χρησιμεύοντα ὡς κοσμήματα λαβῶν τριπόδων ἢ δι' ἄλλους σκοποὺς, ἐκ δὲ τοῦ τρόπου κατασκευῆς αὐτῶν ἔχουν διακριθῇ εἰς περισσότερα τοπικὰ ἐργαστήρια.³

Εἰδώλια ἀνθρώπων, ζώων ἢ μυθικῶν ὄντων, κενταύρων σφιγγῶν καὶ γρυπῶν, ἐκ μολύβδου, ἡλέκτρον, φαγεντιανῆς, αἰγυπτιακῆς πορσελάνης ἢ πηλοῦ ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ Λευκαντιοῦ (XLV, 38), Ἀθηνῶν (LIII, 13, 19, 28, 43, 48, 50, 84, 141, 142, 164 - 165), Ἀσίνης (LXXVII, 3), Σπάρτης (LXXXIII,

1. Ἐπισκοπήσεις τῶν γεωμετρικῶν μικρῶν εὐρημάτων τῶν μεγάλων ἱερῶν περιέχονται εἰς τὰ ἀντίστοιχα κεφάλαια τῶν σχετικῶν δημοσιεύσεων, ὅπως Olympia IV (1890), Delphi V (1), (1908), Délos XVIII (1938), Corinth XII (1952) κ.λ.π. Ἐξ ἀναριθμητῶν δημοσιεύσεων κατὰ περιοχὴν ἢ κατηγορίαν εὐρημάτων δύναται νὰ μνημονευθοῦν: V. Müller, Frühe Plastik in Griechenland und Vorderasien, 1929. W. Lamb, Greek and Roman Bronzes 1909. U.L. Gehring, Die Geometrische Bronzen aus dem Heraion von Samos, 1964. D. Ohly, Griechische Goldbleche, 1953. J. Bouzek, Graeco-Macedonian Bronzes, 1974. Forschungen III, X, XII, XIII. K. Kilian, Fibeln in Thessalien von der Mykenische bis zur Archaischen Zeit, 1974 κ.λ.π.

² Ἰδὲ ἐπίσης AM 1930, 141 - 162. BSA 1934 - 35, 74 - 130. AA 1948 - 49, 12 - 36. JHS 1950, 16 - 22. JdI 1962, 59 - 129, 1964, 17 - 71, 1979, 18 - 31. BCH 1969, 651 - 678.

2. GG, 130 - 132, 280, 234. GKG, 140 - 145.

3. GKG, 133 - 169. GG, index: birds: bronze figurines, centaurs: bronze figurines, horses: bronze figurines, human figures: bronze figurines, lions: bronze figurines. JdI 1964, 17 - 71, 1979, 18 - 31.

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

A/A	Θέσεις	Χρυσά Ελάσματα Δακτύλιοι Σφηκοειδεντ. Διάφορα	Ειδώλια ανθρ. » ζώνων Ινάρια Δακτύλιοι Ψέλια Πόρπαι διφ. » Οκτώζ.	Χαλκά Διάφορα Έργασεια Άγγελα Τρίποδες Πρόνοι Αγία Λίθοι Κορυμνοί Δακτύλιοι Πόρπαι διφ. Πρόνοι	Σιδηρά Ψήφοι λίθου » ηλέκτρου » άλλων υλ. Έλεφος Διάφορα	Χαλκά Αιχμαϊδοπτ. Ξίφι Έγκριδια Μαχαίρια	Σιδηρά Αιχμαϊδοπτ. Ξίφι Έγκριδια Μαχαίρια Διάφορα
XCI	* Ανδρισσα		1		(+)		
XCII	Μακρύσια						
XCIII	* Ολύμπια						
XCIV	* Ηλις						
XCV	Μικρ. Μποντιάς						
XCVI	Καταρράκτης						
XCVII	Μέρτζνα						
XCVIII	Χαλανδίριστα						
XCIX	ΑΓΓΕΙΑ						
C	Βόβοδα						
CI	Αγιον						
CII	Αρέπανον						
CIII	Κέρκυρα						
CIV	Λευκάς						
CV	* Ίθάκη - Σταυρός						
CVI	* Ίθακή - Αετός						
CVII	Ζάκυνθος						
CVIII	Κύμη						
CIX	Πιθήκοισσι						
CX	Τάρας						
CXI	Λήμιος						
CXII	Σκύρος						
CXIII	Χίος - Φανά						
CXIV	Χίος - Εμπορείο						
CXV	Σμόρνη						
CXVI	Κολοφόν						
CXVII	* Άνδροξ						
CXVIII	* Έφεσος						
CXIX	Σάμος						
XXX	Αἴγινα						

[illegible]

		Κοσμήματα — σκεύη — εργαλεία																				"Οπλα											
Α/Α	Θέσεις	Χρυσά			Χαλκὰ										Σιδηρὰ		Χαλκὰ				Σιδηρὰ												
		Ἐλᾶσματα	Δακτύλιοι	Διάφορα	Εἰδωλὰ ἀνθρ.	» ζῶων	Ἰνπάρια	Δακτύλιοι	Ψέλια	Πόρπαι διὰ φ.	» Ὀκτώσχ.	Περὶναι	Τρίποδες	Ἀγγεία	Ἐργαλεία	Διάφορα	Σιδηρὰ		Χαλκὰ		Σιδηρὰ												
																	Διάφορα	Μαχαίρια	Εἰση	Εγχειρίδια	Μαχαίρια	Αἰχμαὶ δορὰτ.	Εἰση	Εγχειρίδια	Μαχαίρια	Διάφορα							
CL I	* Ἅγιος Γεώργιος				+																										1		
CL II	Λατὼ																																
CL III	Πρινιάς																																
CL IV	Ψυχρὸ																																
CL V	Καβούσι																																
CL VI	Τουρτοῦλοι																																
CL VII	Σκάλες																																
CL VIII	Βρόκαστρο																																
CL IX	Πραισιός																																
CL X	Κοῦκου Κεφάλι																																
CL XI	* Ἀρκάδες																																
CL XII	Κοῦρτες																																
CL XIII	Γόρτυς																																
CL XIV	* Ἁγία Τριάς																																
CL XV	Φαιστός																																
CL XVI	Κάτω Σύμη																																
CL XVII	* Ποτάσι																																
CL XVIII	* Ριζοκάρπασο																																
CL XIX	Λάμπης																																
CL XX	* Ἅγιος Ἰάκωβος																																
CL XXI	Μύρτου-Πηγάδες																																
CL XXII	* Ἁγία Εἰρήνη																																
CL XXIII	Σάλαμις																																
CL XXIV	* Ἐγκομη																																
CL XXV	Σόλοι																																
CL XXVI	Μένοιχο																																
CL XXVII	Κάτω Δευτερά																																
CL XXVIII	* Ἰδάλιον																																
CL XXIX	Κτήρια																																
CL XXX	Λάρνακα																																
CL XXXI	Κούριον																																
CL XXXII	* Ἀμαθὺς																																
		72 113	75	68	36	28	23 329	182 334	107 207	21 104	16 100	34	32 147	38	52	54 114	89	5	2	13	122	82	20 158	113									
		ΣΥΝΟΛΑ																															

4) Θεράπνης (LXXXIV, 7) καὶ ἄλλων θέσεων¹. Μετὰ τῶν εἰδωλίων δύνανται νὰ μνημονευθοῦν χαλκᾶ καὶ πήλινα ἄρματα μεθ' ἡνιόχων ἐξ Ἀθηνῶν (LIII 14) καὶ Ὀλυμπίας ἀλλὰ καὶ ἄλλων θέσεων².

Σκεύη καὶ ἐργαλεῖα ἐκ χαλκοῦ ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ 47 θέσεων τοῦ πίνακος XIII μεταξὺ δὲ τούτων καταλέγονται τρίποδες, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἦσαν ἀναθήματα ἱερῶν, διάφορα ἀγγεῖα, ὀβελοί, ποικίλα ἐργαλεῖα, τριχολαβίδες ἐκ Τσαουσίστας (III, 12), Ἀγίου Παντελεήμονος (VI, 13), Ἀθηνῶν (LIII, 121), Μασταμπᾶ (CXLII, 2), Ἀτσαλένιου (CXLIII, 2), Ἀγίων Παρασκιῶν (CL, 1) καὶ Βροκάστρου (CLVIII, 3) καὶ ξυρὰ ἐξ Ἀθηνῶν (LIII, 25). Μετὰ τῶν χαλκῶν δύνανται νὰ μνημονευθοῦν καὶ πολυάριθμα σιδηρᾶ ἐργαλεῖα, ἐνίοτε δυσδιάκριτα ἐκ τῆς ὀξειδώσεως, ἐν οἷς περιλαμβάνονται ἐξαρτήματα ἵπποσκευῆς καὶ ἄλλα ἐργαλεῖα ἐξ Ἀθηνῶν (LIII, 95 - 99), πελέκεις, κρατευταὶ καὶ ὀβελοὶ ἐκ Λευκαντιοῦ (XLV, 25), Ἀργούς (LXXII, 23 - 25), Καταρράκτου (XCVI, 3), ἄλλα ἐργαλεῖα ἐκ Πιθηκουσῶν (CIX, 7 - 9), Ἐμπορειοῦ (CXIV, 8), Μασταμπᾶ Κρήτης (CXLII, 4 - 7), Ἀγίου Γεωργίου (CLI) καὶ Βροκάστρου (CLVIII, 6, 12), σιδηροὶ τρίποδες ἐκ Περαχώρας (L, 16), σιδηραὶ τριχολαβίδες ἐξ Ἀγίου Παντελεήμονος (VI, 24) καὶ ἄλλα ἀντικείμενα ἐξ ἄλλων θέσεων³.

Τὰ ἐξαρτήματα τῆς ἐνδύσεως περιλαμβάνουν χαλκᾶ κομβία ἀναφερόμενα ἐκ Τσαουσίστας (III, 14), Ἀγίου Παντελεήμονος (VI, 10), Ἀργούς (LXXII, 19), Χαλανδρίτσης (XCVIII, 4), σιδηροῦν ἐκ Βροκάστρου (CLVIII, 8) ἢ λίθινα ἐκ πολυάριθμων ἄλλων θέσεων, πόρπας καὶ περόνας.

Αἱ πόρπαι ἦσαν διαφόρων τύπων, οἱ πλέον συνήθεις τῶν ὁποίων ἦσαν ὁ ὀκτώσχημος καὶ ὁ μετὰ καμπύλου τόξου, ἐνίοτε καταλήγοντος κατὰ τὸ σημεῖον ἀγκυστρώσεως τῆς βελόνης εἰς ὀρθογώνιον πλατὺ ἔλασμα κοσμούμενον ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ὄψεων διὰ ποικίλων ἐγχαράκτων παραστάσεων, πόρπαι δὲ τινες προοριζόμεναι δι' ἀναθήματα εἶχον βάρος 2 κιλῶν. Πλὴν δὲ τῶν χαλκῶν καὶ σιδηρῶν πορπῶν, αἵτινες ἔχουν συνοψισθῇ ἐπὶ τοῦ πίνακος XIII, ἀναφέρονται καὶ χρυσαὶ ἐκ Λευκαντιοῦ (XLV, 4), Ἐρετρίας (XLVI, 2), Ἀθηνῶν (LIII, 37) καὶ Ἀναβύσου (LXII, 2, 4), ἀργυραὶ ἐξ Ἐρετρίας (XLVI, 9) καὶ Ἀθηνῶν (LIII, 129) καὶ σιδηραὶ ἐπίχρυσοι ἐκ Βροκάστρου (CLVIII, 2).⁴

1. BCH 1969, 651 - 678. GKG, 158 - 169. GG, index : centaurs, griffins, sphinxes.

2. GKG, 154 - 158. GG, index : Charioteers, chariots. Forschungen, VII, XII.

3. Forschungen, III, X T.M. Cross, Bronze Tripods and related Stands in the eastern Mediterranean from the twelfth through the seventh century B.C., London 1977. BSA 1934 - 35, 74 - 130. GKG, 174 - 198. GG, index : cauldrons, tripods.

4. Ch. Blinkenberg, Fibules Grecques et Orientales, Kobenhavn 1926. K. Kilian, Fibeln in Thessalien κ.λ.π. München 1975. JHS 1950, 16 - 22. AJA 1965, 7 - 23. GKG, 215 - 230. GG, 207, index : fibulae.

Αἱ περόναι ἐκ χαλκοῦ ἢ σιδήρου καὶ ἐνίοτε μὲ χαλκοῦν σφαιρίδιον ὑπὸ τὴν κεφαλὴν, ὡς καὶ κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον, ἔχουν συνοψισθῇ ἐπὶ τοῦ πίνακος XIII. Ὡς δὲ αἱ πόρπαι οὕτω καὶ αἱ περόναι ἐνίοτε εἶναι ὑπερμεγέθεις, ἔχουσαι μῆκος 0,82 μ., καὶ προσωρίζοντο δι' ἀναθήματα. Ἐκτὸς τῶν χαλκῶν καὶ σιδηρῶν ἀναφέρονται καὶ χρυσαὶ ἐκ Περσῶν (L, 4) καὶ Ἑρετρίας (XLVI, 5), ἀργυραὶ ἐξ Ἑρετρίας (XLVI, 12) καὶ ἐπίχρυσοι σιδηραὶ ἐκ Λευκαντιοῦ (XLV, 13) καὶ Ἀθηνῶν (LIII, 41, 118, 146)¹.

Τὰ κοσμήματα τῆς γεωμετρικῆς περιόδου εἶναι κατεσκευασμένα ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου, ἡλέκτρον, ὠχροῦ δηλαδὴ χρυσοῦ, χαλκοῦ ἢ σιδήρου, ἐνίοτε ἐπίχρυσα, καὶ ἐξ ἡμιπολυτίμων λίθων ἢ ἐξ ἡλέκτρον, ἐλεφαντοστοῦ, φαγεντιανῆς ἢ ἄλλων τεχνητῶν ὑλῶν καὶ εἰς αὐτὰ περιλαμβάνονται χρυσᾶ καὶ χαλκᾶ διαδήματα καὶ περιβραχιόνια, δακτύλιοι, ἐνώτια, σφηκωτῆρες κόμης, ψέλια, ψῆφοι περιδεραιῶν καὶ ἄλλα κοσμήματα διαφόρων μορφῶν καὶ χρήσεων.

Τὰ γνωστὰ χρυσᾶ γεωμετρικὰ κοσμήματα ἐκ τάφων, τὰ συνοψιζόμενα ἐπὶ τοῦ πίνακος XIII, ὑπερβαίνουν εἰς ἀριθμὸν τὰ 328 καὶ μετ' αὐτῶν πρέπει νὰ ὑπολογισθοῦν καὶ κοσμήματα ἐξ ὠχρολεύκου χρυσοῦ, καλουμένου ἡλέκτρον, προερχόμενα ἐξ Ἀθηνῶν (LIII, 85, 164) καὶ Ἐφέσου (CXVIII, 1), ἡ ἀφθονία δὲ αὕτη τῶν χρυσῶν ἀντικειμένων μαρτυρεῖ ἐπανασύνδεσιν διαρκούσης τῆς γεωμετρικῆς περιόδου τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων μὲ τὰς περιοχὰς ἐκεῖνας τῆς Ἀνατολῆς ἢ τῆς Αἰγύπτου ἐξ ὧν εἰσήγετο ὁ χρυσός, καὶ ἐπὶ πλεον ἀνάκτησιν τῆς τέχνης κατεργασίας τοῦ χρυσοῦ, ἥτις εἶχεν ἀπολεσθῇ μετὰ τοὺς μυκηναϊκοὺς χρόνους, πρὸ παντὸς ὅμως οἰκονομικὴν ἀνάρρωσιν τῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, δυναμένην νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν τῶν μυκηναϊκῶν χρόνων, ἐπιτεύγματα διὰ τὰ ὁποῖα ἡ ναυτικὴ δραστηριότης τῶν πόλεων τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς Ἀττικῆς, ἐκ τῶν ὁποίων προέρχονται τὰ περισσότερα χρυσᾶ εὐρήματα, πρέπει νὰ ἀπετέλεσε πρωταρχικὸν παράγοντα.

Εἰς τὰ χρυσᾶ κοσμήματα καταλέγονται χρυσαὶ ταινίαι, φερόμεναι ὡς διαδήματα, περιβραχιόνια ἢ κατ' ἄλλους τρόπους, κοσμούμεναι δὲ συνήθως δι' ἐκτύπων παραστάσεων, περιδέραια, ἐκ τῶν ὁποίων διεσώθησαν χρυσαὶ ψῆφοι, δακτύλιοι, ἐνώτια, σφηκωτῆρες κόμης, συγγεόμενοι ἐνίοτε εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν ἀνασκαφῶν πρὸς τὰ ἐνώτια, ἐλάσματα ποικίλων χρήσεων καὶ ἄλλα. Οἱ ἀρχαιότεροι γεωμετρικοὶ χρυσοὶ δακτύλιοι προέρχονται ἐκ τοῦ ΑΓ I τάφου 7 τοῦ Κεραμεικοῦ², εἰσήχθησαν δὲ πιθανὸν ἐκ Κύπρου καὶ ἀπο-

1. P. Jacobstahl, *Greek Pins*, Oxford 1956. GG, index : pins., 334.

2. Kerameikos V (I), 214 - 215, πίν. 159. JdI 1962, 100, 124. GG, 33.

τελοῦν τὴν πρώτην χρονολογικῶς ἔνδειξιν διὰ τὴν ἑναρξιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναρρώσεως τῶν κατοίκων τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, διαρκούσης τῆς γεωμετρικῆς περιόδου.

Χρυσαῖ μετ' ἐμπιέστων παραστάσεων ἀνθρώπων καὶ ζώων, ἀνατολικῆς ἐμπνεύσεως, ταινίαί φερόμεναι ὡς διαδήματα ἢ περιβραχιόνια, τοπικῆς ὁμῶς κατασκευῆς, ἔχουν ἀναφερθῇ ἐκ περισσοτέρων τῶν 15 θέσεων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου καὶ τὰ ἀρχαιότερα παραδείγματα τούτων, προερχόμενα ἐκ τοῦ νεκροταφείου τοῦ Κεραμεικοῦ, χρονολογοῦνται εἰς τὴν ΜΓ περίοδον¹.

Τὰ ἐκ χαλκοῦ καὶ σιδήρου κοσμήματα τῶν πενεστέρων τάξεων εἶναι ἔτι ἀφθονώτερα τῶν ἐκ πολυτίμων μετάλλων, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τῶν ἀριθμῶν τούτων εἰς τὰς ἀντιστοιχοῦς στήλας τοῦ πίνακος XIII. Ἐπίχρυστα κοσμήματα ἔχουν ἀναφερθῇ, δέκα χαλκαῖ ψῆφοι ἐκ Βίτσης Ἑπείρου (I, 2), τέσσαρα χαλκᾶ ψέλια ἐκ Λευκαντιοῦ (XLV, 14) καὶ δύο ἐξ Ἑρετρίας (XLVI, 8), πέντε χαλκοῖ σφηκωτῆρες καὶ περισσότεραι τῶν ἑνδεκα σιδηραῖ περόναι ἐκ Λευκαντιοῦ (XLV, 13) καὶ Ἀθηνῶν (LIII, 40 - 41, 118, 146), δύο χαλκοῖ σφηκωτῆρες ἐκ Κλενιδῶν (LXVIII, 1) καὶ σιδηρᾶ πόρπη ἐκ Βροκάστρου (CLVIII, 2). Κοσμήματα ἐξ ἀργύρου ἀναφέρονται ἐξ Ἑρετρίας (XLVI, 10 - 11), Ἐλευσίνος (XLIX, 6), Περσῶν (L, 5 - 6), Ἀθηνῶν (LIII, 119, 129, 147), Βάρης (LX, 5), Ἀναβύσου (LXII, 8), Κορίνθου (LXIII, 4), Ἡραίου-Προσύμνης (LXXI, 3), Πιθηκουσῶν (CIX, 6), Νάξου (CXXX, 2) καὶ Μύρτου Κύπρου (CLXXI, 2).

Ἐκ τῶν χαλκῶν τέλος εὐρημάτων ἄξια ἰδιαιτέρας μνεΐας εἶναι, κοσμήματα ὁμοιάζοντα πρὸς μικροσκοπικὰ πτηνά, ἄνθη, ἀγγεῖα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα τὰ ὅποια εἶναι συνήθη εἰς τοὺς τάφους τῆς Μακεδονίας ἀλλὰ καὶ ἄλλων θέσεων, ἀναφερόμενα ἐκ Τσαουσίτσας (III, 9), Ἀξιουπόλεως (IV, 9), Ἀγίου Παντελεήμονος (VI, 12), Σπάρτης (LXXXIII, 9), Θεράπνης (LXXXIV, 3) καὶ Σάμου (CXIX, 7). Ἄλλα συνήθη χαλκᾶ εὐρήματα εἶναι βύσματα ἀγγείων ἐκ Σάμου (CXIX, 13) καὶ ἄλλων θέσεων², χαλκαῖ μικροσκοπικαὶ λύραι ἐκ Τεγέας (LXXX, 9), Μαυρικίου (LXXXI, 5) καὶ Ἀμυκλῶν (LXXXV, 6) ὡς καὶ χαλκᾶ ἐλάσματα μετ' ἐμπιέστον κόσμησιν ἐκ Φερῶν (XI, 5), Ἄλου (XVIII, 7), Θέρμου (XXII, 7), Μίλας (XC, 2), Αἰγίνης (CXX, 6), Μιλήτου (CXXVI, 1), Δρηροῦ (CXLVII, 5), Τουρτούλων (CLVI, 1), Βροκάστρου (CLVIII, 7) καὶ Κάτω Σύμης (CLXVI, 4).

Ἐκ τῶν λοιπῶν κοσμημάτων τὰ περιδέραια ἐξ ἡμιπολυτίμων λίθων, ἡλέκτρον, φαγεντιανῆς, ὑαλομάζης καὶ ἄλλων εἰσαγομένων τεχνητῶν ὕλων,

1. D. Ohly, Griechische Goldbleche, Berlin 1953. GKG, 199 - 214. GG, 60 - 61, 113, 123 - 126, 133 - 134, 138, 198, 358.

2. GKG, 171.

τῶν ὁποίων πολυάριθμοι ψῆφοι, ἐνίοτε κατὰ ἑκατοντάδας εἰς τὸν αὐτὸν τάφον, ἔχουν εὑρεθῇ, εἶναι τὰ πλέον ἀξιόλογα, ἀναφερόμενα ἐκ πολυαρίθμων θέσεων συνοψιζομένων ἐπὶ τοῦ πίνακος XIII καὶ χρησιμεύοντα ὡς ἐνδείξεις ἐμπορικῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ Βορρᾶ προκειμένου περὶ τοῦ ἡλέκτρου καὶ τῆς Ἀνατολῆς ἢ Αἰγύπτου, προκειμένου περὶ τῶν λοιπῶν ὑλῶν¹.

Τελευταία κατηγορία μικρῶν εὐρημάτων ἐπὶ τοῦ πίνακος XIII εἶναι τὰ ὄπλα, ἐκ τῆς συγκρίσεως δὲ τῶν ἀριθμῶν τῶν γνωστῶν εὐρημάτων εἶναι προφανὲς ὅτι παρὰ τὴν σποραδικὴν χρῆσιν τοῦ χαλκοῦ τὰ ἐπιθετικὰ ὄπλα κατεσκευάζοντο σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐκ σιδήρου κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον εἰς πάσας σχεδὸν τὰ περιοχὰς τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου. Τοῦ χαλκοῦ ὡς πλέον εὐπλάστου καὶ ἐλαφροτέρου τοῦ σιδήρου μετάλλου, ἐγίνετο χρῆσις διὰ τὴν κατασκευὴν ἀμυντικῶν κυρίως ὄπλων, ἀσπίδων, κρανῶν καὶ θωράκων, περιορισμένος ἀριθμὸς εὐρημάτων ἐκ τῶν ὁποίων ἔχει ἔλθει εἰς φῶς ἐκ Βίτσης (I, 4), Τσαουσίτσας (III, 18), Ἀξιουπόλεως (IV, 2) Ἀγίου Παντελεήμονος (VI, 17) καὶ Ἀργους (LXXII, 7-8).

Εἰς τὰ σιδηρᾶ ἐπιθετικὰ ὄπλα καταλέγονται δόρατα, αἱ αἰχμαὶ τῶν ὁποίων μόνον διεσώθησαν, ξίφη, ἐγχειρίδια, μαχαίρια, χρησιμοποιούμενα βεβαίως καὶ ὡς ἐργαλεῖα, καὶ αἰχμαὶ βελῶν, πάντα ὀλίγον διαφέροντα εἰς τὴν μορφήν ἐκ τῶν ἐλληνικῶν ὄπλων τῶν ἱστορικῶν χρόνων. Αἰχμαὶ βελῶν ἐκ χαλκοῦ μὲν μνημονεύονται ἐκ Μύρτου Κύπρου (CLXXI, 8), ἐκ σιδήρου δὲ εὑρέθησαν εἰς Ἅγιον Παντελεήμονα (VI, 22), Φερὰς (XI, 3) καὶ Κόρινθον (LXIII, 12).

1. PPS 1956, 37 - 84. BSA 1974, 145 - 172.

4. ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς θεωρουμένη ἡ ἐκ τῶν ἐπὶ μέρους δεδομένων ἐξε-
τασθεῖσα ἐν τοῖς προηγουμένοις γεωμετρικῇ περίοδος παρουσιάζεται ὡς
ἡ ἀρχὴ μιᾶς νέας δημιουργικῆς ἐποχῆς, ὁδηγούσης εἰς τὴν ἀκμὴν τῶν
ἱστορικῶν χρόνων τῆς Ἑλλάδος τόσον διὰ τῆς συγχωνεύσεως ἐθνολογικῶς
εἰς ἓνα λαὸν τῶν ἐπιβιωσάντων μυκηναίων καὶ τῶν νεηλίδων βορείων κα-
τοίκων αὐτῆς, ὅσον καὶ διὰ τῆς, συνεπείᾳ τῆς ἐπανασυνδέσεως τῶν ἐμπορι-
κῶν σχέσεων πρὸς τὰς πέραν τῶν θαλασσῶν περιοχάς, οἰκονομικῆς ἀνθή-
σεως καὶ πνευματικῆς ἀναγεννήσεως τῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου,
ἐκδηλωθείσης διὰ τῆς ἀνακτήσεως κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν τεχνικῶν
ἐμπειριῶν ἀπολεσθεισῶν ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς μυκηναϊκῆς περιόδου, ὡς καὶ
διὰ τῆς δημιουργίας τοῦ ἱστορικοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, διὰ τῆς ὀρι-
στικῆς διαμορφώσεως τοῦ ἔπους, διὰ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς ἀφηγηματικῆς
τέχνης καὶ διὰ τῆς ὀργανώσεως τῆς πόλεως κράτους.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ πληθυσμοῦ ἡ πλέον ἐντυπωσιακὴ μεταβολή,
διαρκούσης τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, σημειοῦται ἐκ τῆς καταπληκτικῆς
αὐξήσεως τῶν κατοίκων τοῦ νοτιωτέρου ἑλληνικοῦ χώρου καὶ τῆς Μεγάλης
Ἑλλάδος, μαρτυρουμένης τόσον ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γνωστῶν οἰκισμῶν
ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον, ὅσον
καὶ ἐκ τοῦ μεγέθους πολλῶν τῶν οἰκισμῶν τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος, ὅπως
τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Ἀργους καὶ ἄλλων θέσεων, ἡ ἑκτασις τῶν ὁποίων προσ-
ήγγισε ἢ καὶ ὑπερέβη τὰ ὅρια τῶν ἱστορικῶν πόλεων εἰς τὰς αὐτὰς θέσεις.
Ἡ καταπληκτικὴ δὲ αὕτη αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ, ἐφ' ὅσον μαρτυρεῖται
ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν οἰκισμῶν τῶν νοτιωτέρων μόνον
περιοχῶν, εἶναι πλέον εὐλογον νὰ ἐρμηνευθῇ ὅτι ὠφείλετο εἰς τὸν πολ-
λαπλασιασμόν τῶν ἐγκατεστημένων ἤδη εἰς τὸν νοτιώτερον χῶρον κατοί-
κων, συνεπείᾳ τῆς ταχείας οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς περιοχῆς διαρ-
κούσης τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, παρὰ εἰς νέους ἐπήλυδας ἀπὸ τοῦ Βορρᾶ.

Ἡ αὐξήσις τέλος τοῦ πληθυσμοῦ τῶν διαθετούσων περιορισμένης ἐκ-
τάσεως ἀρρωσίμους γαίας μεγάλων ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν πόλεων,
ὅπως τῆς Χαλκίδος, τῆς Ἐρετρίας, τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Ἀργους, τῆς Κορίν-
θου καὶ ἄλλων ἐνδεχομένως ὀλιγώτερον γνωστῶν οἰκισμῶν τῆς Στερεᾶς
Ἑλλάδος ἢ τῆς Πελοποννήσου, πρὸ τοῦ τέλους τῆς γεωμετρικῆς περιόδου
κατέληξεν εἰς ὑπερπληθυσμόν, διοχετευθέντα, κατὰ τὰς ἐνδείξεις ἐκ τῆς δια-

δόσεως τῆς ὑστερογεωμετρικῆς κεραμικῆς καὶ τὰς πρώτας μαρτυρίας τῶν φιλολογικῶν πηγῶν διὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος¹, πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Μακεδονίας, εἰς τὴν Χαλκιδικήν, τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀσίας, τὰς δυτικὰς ἀκτὰς τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τὰς Ἰονίους νήσους καὶ πρὸ παντὸς πρὸς τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα, ἡ ἐξοδος δὲ αὕτη τοῦ πληθυσμοῦ ἐκ τῆς νοτιωτέρας κυρίως Ἑλλάδος εἶναι γνωστὴ ὡς δεύτερος ἑλληνικὸς ἀποικισμός.

Τὰ πρῶτα ἄλλωστε ὑπὸ τῆς φιλολογικῆς παραδόσεως διασωθέντα πολεμικὰ γεγονότα μεταξὺ τῶν πόλεων τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος κατὰ τὸ τέλος τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, ὅπως ὁ ἀνταγωνισμὸς τῆς Χαλκίδος καὶ Ἐρετρίας διὰ τὸ μεταξὺ αὐτῶν κείμενον Ληλάντιον πεδίον², αἱ δραστηριότητες τοῦ Φεΐδωνος τοῦ Ἀργούς κατὰ τῆς Σπάρτης, τῆς Αἰγίνης, τῆς Ἀσίνης καὶ τῆς Κορίνθου³, ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Αἰγίνης, οἱ ἀγῶνες τῆς Σπάρτης νὰ ἐπιβληθῇ ἐντὸς τῆς Λακωνικῆς διὰ τῆς ὑποταγῆς τῶν Ἀμυκλῶν καὶ ἐπὶ τῆς Μεσσηνίας διὰ τοῦ πρώτου μεσσηνιακοῦ πολέμου⁴, ἡ ἀρχαιότερα μνημονευομένη ναυμαχία μεταξὺ τῆς Κορίνθου καὶ τῆς Κερκύρας⁵, καὶ ἄλλα ὀλιγώτερον γνωστὰ γεγονότα, τοποθετούμενα κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἐρμηνείαν τῆς φιλολογικῆς παραδόσεως εἰς τὸ τέλος τοῦ 8ου ἢ τὴν ἀρχὴν τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος⁶, εἶναι ἄλλαι περαιτέρω ἀποδείξεις ὅτι ἡ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος διαρκούσης τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ὑπερέβη τὴν χωρητικότητα τῆς περιοχῆς δημιουργοῦσα ποικίλα περαιτέρω προβλήματα διὰ τὴν ζωὴν τῶν κατοίκων τῆς χώρας.

Ἀνεπάρκεια δὲ γαιῶν διὰ τὴν συντήρησιν πάντων τῶν κατοίκων τῶν οἰκισμῶν καὶ ἀνταγωνισμὸς τῶν ἰσχυροτέρων πόλεων πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας, διὰ τὴν διεκδίκησιν ἀμφισβητουμένων περιοχῶν διαρκούσης τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, συνήργησαν διὰ τὴν πολιτικὴν ὀργάνωσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος οὐχὶ ἐπὶ τῇ βάσει συγγενικῶν γενῶν, ὡς φαίνεται ὅτι ἦτο ὀργανωμένη ἡ μυκηναϊκὴ κοινωνία, ἀλλὰ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τοπικοῦ δεσμοῦ τῆς πόλεως κράτους, ἐκ τῆς ὁποίας βεβαίως δὲν ἐξέλιπεν καὶ ὁ συγγενικὸς δεσμός, καὶ ἰδανικὸν τοῦ ὁποίου ἦτο ἡ αὐτάρκεια καὶ αὐτονομία τῶν κατοίκων ἐκάστης πόλεως κράτους.

1. Θουκυδίδης VI 3 - 5, Ἡσίοδος, «Ἔργα καὶ Ἡμέραι», 633 - 636. Στράβων, 380, 447.

2. Ἡρόδοτος, V 99, 1. Θουκυδίδης, I 15, 3. Στράβων, 448.

3. Ἡρόδοτος, VI 127, 3. Ἀριστοτέλης, Πολιτικά, 1310 β, 24 - 27. Στράβων, 358, 376. Πανσανίας VI 22, 2.

4. Πανσανίας, IV, 4 - 13.

5. Θουκυδίδης, I 13, 4.

6. GG, 135, 154 - 156, 163 - 164, 181 - 182. L. H. Jeffery, *Archaic Greece*, London 1976, 63 - 67, 114 - 117, 134 - 136.

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ πολιτισμοῦ ἄλλωστε, ἡ ἀρχὴ τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, ἡ ΑΓ Ι περίοδος, ὡς σκιαγραφεῖται ἐκ τῶν ὑλικῶν καταλοίπων τῶν διαφόρων περιοχῶν καὶ ἰδιαιτέρως τῆς κεραμικῆς, παρουσιάζεται ὡς συνέχεια καὶ φυσικὴ ἐξέλιξις τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου, χωρὶς καμμίαν ἔνδειξιν διακοπῆς ἢ ἀποτόμου μεταβολῆς, παρ' ὅλον ὅτι ἡ ἐξέλιξις αὕτη παρουσιάζεται βραδεῖα ἐν ἀρχῇ.

Ἀπὸ τῶν μέσων ὅμως τῆς 9ης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος, κατὰ τὴν ΜΓ περίοδον, αἱ ἐμπορικαὶ σχέσεις τῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου μετὰ τῶν ἀκτῶν τῆς ἀνατολικῆς Μεσογείου ἀναλαμβάνονται καὶ πάλιν, ὁ πληθυσμὸς τοῦ νοτιωτέρου ἑλληνικοῦ χώρου ἀρχίζει καὶ πάλιν νὰ εὐπορῇ, ὡς μαρτυρεῖ ἡ παρουσία χρυσῶν κτερισμάτων εἰς τοὺς τάφους τῆς περιόδου, μετὰ τῶν πολυτίμων δὲ ἐμπορευμάτων τῆς Ἀνατολῆς ἐκ χρυσοῦ, ἄλλων μετάλλων, ἐλεφαντοστοῦ καὶ κοσμημάτων ἐκ τεχνητῶν ὑλῶν, εἰσάγονται εἰς τὴν Ἑλλάδα πολύτιμοι τεχνικαὶ γνώσεις διὰ τὴν κατεργασίαν τῶν μετάλλων καὶ ἄλλων ὑλικῶν, ἀπολεσθεῖσαι ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς μυκηναϊκῆς περιόδου, ὁ πνευματικὸς ὀρίζων τῶν Ἑλλήνων εὐρύνεται μὲ νέας γεωγραφικὰς ἐμπειρίας καὶ θρησκευτικὰς καὶ πολιτικὰς θεωρίας τῆς Ἀνατολῆς ὥστε κατὰ τὸν ἐπακολουθοῦντα 8ον π.Χ. αἰῶνα ἐπεκτείνουν τὴν ναυτικὴν αὐτῶν δραστηριότητα πρὸς πάσας τὰς κατευθύνσεις ἐντὸς τῆς Μεσογείου διὰ τὴν εἰσαγωγὴν σπανιζόντων μετάλλων εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον, ἄλλων ὑλῶν καὶ τοῦ ἡλέκτρου τῆς Βαλτικῆς.

Μεσοῦντος δὲ τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος, κατὰ τὴν ΥΓ περίοδον, διὰ τῆς δημιουργίας τῶν ἱστορικῶν ἑλληνικῶν ἀλφαβήτων ἐκ τοῦ φοινικικοῦ, τῆς διαδόσεως τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν καὶ τῆς βαθμιαίας διοργανώσεως τῶν πανελληνίων ἐορτῶν, σημειοῦται πνευματικὴ ἀναγέννησις εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον. Διὰ τοῦ ἀποικισμοῦ τέλος τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος ἡ οἰκονομικὴ δραστηριότης καὶ τὸ πλεόνασμα τοῦ πληθυσμοῦ τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος μεταφέρονται καὶ εἰς τὴν δυτικὴν Μεσόγειον.

Τὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῶν βορειοτέρων περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου δὲν μαρτυροῦν σημαντικὴν μεταβολὴν εἰς τὴν μορφήν ἢ τὴν ἔκτασιν τῶν οἰκισμῶν κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον, οἱ οἰκισμοὶ τῆς νοτιωτέρας ὅμως Ἑλλάδος, ὡς παρατηρήθη ἐξ ἀφορμῆς τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους καὶ ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τῆς ἐκτάσεως τῶν πραγματικῶν ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων ἢ ἐκ τῆς παρουσίας στρωμάτων κατοικήσεως περιεχόντων γεωμετρικὴν κεραμικὴν καὶ ἐκ τῆς διασπορᾶς τῶν νεκροταφείων ὀρισμένων θέσεων, ἀνεπτύχθησαν εἰς τὰς διαστάσεις τῶν ἱστορικῶν πόλεων εἰς τὰς αὐτὰς θέσεις, ὅπως π.χ. εἰς τὰς περιπτώσεις

τῆς Ἰωλκοῦ, τῆς Ἰαλυσοῦ καὶ τῆς Κνωσοῦ, πλὴν τῶν μνημονευθεισῶν ἀνωτέρω θέσεων τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Ἄργους¹.

Τὰ διαγράμματα τῶν οἰκισμῶν ἀπετελοῦντο ἐκ πυκνῶς παρ' ἀλλήλας κατεσκευασμένων οἰκιῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀφήνοντο εὐρεῖς ἀκάλυπτοι χῶροι ὡς ἀγοραὶ διὰ τὰς συγκεντρώσεις πάντων τῶν πολιτῶν τοῦ οἰκισμοῦ, ὅπως μαρτυροῦν τὰ γνωστὰ διαγράμματα τῶν οἰκισμῶν τῆς Ζαγοράς τῆς Ἀνδρου, τῆς Δονούσης, τοῦ Ἐμπορείου τῆς Χίου καὶ τῆς Σμύρνης².

Ἡ ἑκτασις καὶ τὰ διαγράμματα τῶν οἰκισμῶν τῶν νοτιωτέρων περιοχῶν τῆς Κρήτης καὶ τῆς Κύπρου δὲν φαίνεται ὅτι παρουσιάζουν ἀξιολόγους μεταβολὰς κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν περίοδον.

Εἰς δέκα περίπου περιπτώσεις ἐκ τῶν γνωστῶν οἰκισμῶν τῆς περιόδου ἀναφέρονται λείψανα ὀχυρώσεων, οἱ περισσότεροι δὲ τῶν οἰκισμῶν τούτων εὐρίσκονται εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἢ εἰς τὰς νήσους τοῦ ἀνατολικοῦ κυρίως Αἰγαίου, ὅπου ἡ ζωὴ τῶν κατοίκων ἠπειλεῖτο ὑπὸ τοῦ γηγενοῦς πληθυσμοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, χρονικῶς δὲ αἱ ὀχυρώσεις αὗται κατανέμονται ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 9ου π.Χ. αἰῶνος, εἰς τὸν ὁποῖον χρονολογεῖται τὸ ἀρχαιότερον καὶ πλέον ἐντυπωσιακὸν τεῖχος τῆς Σμύρνης, μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀρχαϊκῆς περιόδου, ὅποτε ἡ ὀχύρωσις πάσης ἀξίας λόγου πόλεως κράτους τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου ἐθεωρεῖτο ἀπαραίτητον μέτρον ἀσφαλείας.

Ἐκ τῶν ἱερῶν τῶν πρώτων φάσεων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἐσώθησαν μόνον λείψανα τῶν βωμῶν, οἵτινες ἀπετέλουν τὸ κέντρον τῆς λατρείας, καὶ τῶν περιβόλων τῶν τεμενῶν, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχον ἰδρυθῆ οἱ βωμοί, ὅπως εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Δηλίου τῆς Πάρου, τοῦ Ἡραίου τῆς Σάμου, τοῦ ἱεροῦ τῆς Ὀλυμπίας καὶ ἄλλων θέσεων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅμως τῆς 8ης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν τὰ λείψανα τῶν ἀρχαιότερων ναῶν τῆς Περαχώρας τῆς Ἐρετρίας καὶ τῆς Σάμου, ἡ ἀνέγερσις ναῶν διὰ τὴν στέγασιν τῶν ξοάνων τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀναθημάτων εἰς αὐτοὺς καθίσταται γενικὴ συνήθεια, ὥστε λείψανα γεωμετρικῶν ναῶν εἶναι γνωστὰ ἐκ 37 θέσεων συνοψισθεισῶν ἐπὶ τοῦ πίνακος XI ἀνωτέρω. Τοῦ τέλους δὲ τοῦ 8ου καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος εἶναι γνωστὰ λείψανα ναῶν ἐξ 72 περίπου θέσεων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου³.

Τὰ διαγράμματα τῶν ναῶν ἀνήκουν εἰς τοὺς τρεῖς πλέον βασικοὺς τύπους γεωμετρικῶν οἰκιῶν, ἐξ ὧν καὶ παρήχθησαν, ἥτοι τὸν ἐξ ἑνὸς ἀπλοῦ

1. GG, 50.

2. GG, 303 - 315.

3. GG, 317 - 321 εἰκ. 101.

τετραπλεύρου δωματίου τύπον μετὰ κτιστοῦ ἀναβαθμοῦ παρὰ τὸν ἔναντι τῆς εἰσόδου τοῖχον διὰ τὸ ξόανον καὶ τὰ ἀναθήματα τοῦ θεοῦ, ὁ ὁποῖος ὁμοιάζει πρὸς τὸν νησιωτικὸν τύπον κατοικίας τὸν γνωστὸν ἐξ Ἀνδρου καὶ Σίφνου, ὅπως π.χ. τὸ Ἑραῖον τῆς Δήλου, τὸ Δελφίνιον τῆς Δρηροῦ καὶ ἄλλοι ναοὶ τῆς περιόδου, τὸν ἐπιμήκη ἀψιδοειδῆ τύπον, ὡς οἱ ναοὶ τῆς Ἑρας Ἀκραίας τῆς Περαιχώρας, τοῦ Δαφνηφόρου Ἀπόλλωνος τῆς Ἐρετρίας, καὶ οἱ γνωστοὶ ναοὶ ἐκ τῶν Μυκηνῶν, τῆς Σολυγείας, τῆς Ἀντίσσης τῆς Λέσβου, ἂν τὰ δύο ἀψιδοειδῆ οἰκήματα τῆς θέσεως ἦσαν θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος, καὶ ἄλλων θέσεων συνοψιζομένων ἐπὶ τοῦ πίνακος ΧΙ ἀνωτέρω, τέλος τὸν μεγαρόσχημον τύπον ναοῦ, ὁ ὁποῖος ἐπεκράτησεν ὡς ὁ βασικὸς τύπος ναοῦ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκουν τὰ γεωμετρικὰ λείψανα τοῦ μεγάρου Β τοῦ Θέρμου, ὁ ἀμφισβητούμενης χρονολογίας ναὸς τῆς ἀκροπόλεως τῆς Τίρυνθος, ὁ ναὸς τοῦ Πυθαίου Ἀπόλλωνος τῆς Ἀσίνης, τὸ ἀρχαιότερον Ἑραῖον τῆς Σάμου καὶ οἱ ναοὶ ἄλλων θέσεων συνοψισθεῖσιν ἐπὶ τοῦ πίνακος ΧΙ¹.

Ἐκ τῶν θεοτήτων δὲ τῶν ἱστορικῶν χρόνων πλέον διαδεδομέναι κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον ἦσαν αἱ λατρεῖαι τῆς Ἀθηνᾶς, πολιούχου τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Σπάρτης, τῆς Τεγέας, τῆς Φωκαίας, τῆς Μιλήτου, τοῦ Ἐμπορείου τῆς Χίου, τῆς Λίνδου, τῆς Ἰαλυσσοῦ, τῆς Καμείρου, τῶν Συρακουσῶν καὶ ἄλλων πόλεων, καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, εἰς τὸν ὁποῖον ἦσαν ἀφιερωμένοι οἱ ναοὶ τῆς Ἐρετρίας, τῆς Κορίνθου, τῶν Δελφῶν, τοῦ Θέρμου, τῆς Δήλου, τῶν Θηβῶν, τοῦ Ἀργους, τῆς Ἀσίνης, τῶν Ἀμυκλῶν, τῆς Νάξου, τῆς Πάρου, τῶν Φανῶν τῆς Χίου, τῶν Διδύμων τῆς Μιλήτου καὶ ἄλλων θέσεων. Εἰς τοὺς λοιποὺς Ὀλυμπίους ἀνῆκεν μικρότερος ἀριθμὸς ναῶν τῶν λοιπῶν πόλεων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου².

Πλὴν τῶν ναῶν λατρεῖαι θεῶν καὶ ἡρώων κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους ἐγίνοντο εἰς σπήλαια, ὅπως εἰς τὸ Ἰδαῖον καὶ τὸ Δικταῖον ἄντρον, τὸ σπήλαιον τῆς Ἀμνισοῦ καὶ ἄλλα σπήλαια τῆς Κρήτης, τὸ σπήλαιον τῆς Ἀσπρης Πέτρας τῆς Κῶ, τῆς Πόλεως τῆς Ἰθάκης καὶ ἄλλα, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ πλουσίων γεωμετρικῶν καὶ μεταγενεστέρων στρωμάτων ἐν αὐτοῖς³.

Ἐκ τῶν λοιπῶν ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου χαρακτηριστικὰ διὰ τὴν πρόοδον τῆς ἀρχιτεκτονικῆς εἶναι τὰ λείψανα γεφύρας παρὰ τὸ Ἑραῖον τοῦ Ἀργους, ὁ λιμενοβραχίων τῆς Δήλου, αἱ ἀγοραὶ τῆς Δρηροῦ τῆς Κρήτης καὶ τῶν Βρουλιῶν τῆς Ῥόδου, καὶ φρέατα ἐκ διαφόρων θέσεων συνοψισθέντα ἐπὶ τοῦ πίνακος ΧΙ.

1. GBGZ, O 3 - 13 (σποράδην). GKG, 218 - 228. GG, 321 - 327.

2. GG, 327 - 329.

3. GG, 184, 317, 347.

Τέλος διδακτικὰ διὰ τὸν χαρακτῆρα τῆς περιόδου εἶναι τὰ ἐργαστήρια μεταλλουργίας τοῦ Ἄργου, τοῦ Θορικοῦ καὶ τῶν Πιθηκουσῶν, αἱ σιταποθῆκαι ἐκ Σμύρνης καὶ πιθανῶς ἐκ τοῦ Λευκαντιοῦ¹ καὶ τὰ λείψανα τῶν ἰδιωτικῶν οἰκιῶν. Τὰ διαγράμματα τῶν ἰδιωτικῶν οἰκιῶν ἐνίοτε εἶναι μεγαρόσχημα, συνηθέστερον εἶναι ἀψιδοειδῆ ἢ τετράπλευρα ἐξ ἑνὸς ἢ περισσοτέρων δωματίων καὶ σπανιώτερον ἑλλειψοειδῆ. Οἱ τοῖχοι ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος κατεσκευάζοντο ἐξ ὧμων πλίνθων συνήθως ἐπὶ λιθίνων θεμελίων, εἰς τὰς Κυκλάδας ὅμως ἐκτίζοντο ἐξ ὁλοκλήρου ἐκ λίθων. Τὰ δάπεδα ἦσαν ἐκ πεπατημένης γῆς, αἱ δὲ ὀροφαὶ ἐστηρίζοντο διὰ ξυλίνων κιόνων, ἐστὶν δέ, ἀναβαθμοὶ παρὰ τοὺς τοίχους, βόθροι ἀποθηκευτικοὶ καὶ ἐνίοτε κλίμακες ἄγουσαι εἰς δευτέρους ὀρόφους συνεπλήρουν τὴν ὅλην διαρρύθμισιν τῶν κατοικιῶν.

Γενικῶς διαστάσεις, τρόπος κατασκευῆς καὶ ἐσωτερικὴ διαρρύθμισις τῶν περισσοτέρων γνωστῶν γεωμετρικῶν οἰκιῶν μαρτυροῦν μετρίας εὐπορίας πληθυσμὸν ἀγροτικοῦ κατὰ πλεονασμὸν χαρακτῆρος, ὡς σκιαγραφεῖται οὗτος ὑπὸ τοῦ Ἡσιόδου.

Τὰ ταφικὰ ἔθιμα τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, τύποι δηλαδὴ τῶν τάφων, τρόποι ταφῆς καὶ κτερίσματα τῶν νεκρῶν, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς περιόδου παρουσιάζονται ὡς συνέχεια τῶν πρωτογεωμετρικῶν συνηθειῶν.

Οἱ συνηθέστεροι τύποι τάφων ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν περίοδον, εἶναι οἱ ἀπλοὶ ἢ ἔχοντες τὰς πλευρὰς ἐξ ὀρθίων πλακῶν ἢ τοιχαρίων λάκκοι, ἐν ᾧ ἐκ παραλλήλου παλαιοὶ θαλαμοειδεῖς καὶ θολωτοὶ τάφοι χρησιμοποιοῦνται ἐνίοτε διὰ ταφὰς καὶ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος, ὅτε διὰ τῆς διαδόσεως τοῦ ἔπους οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος ἠσθάνοντο θαυμασμὸν καὶ ὑπερηφάνειαν διὰ τοὺς προγόνους τῶν, πρὸς λατρείαν τῶν ἡρώων².

Εἰς τὰς περιφερειακὰς περιοχὰς τῆς βορείου Ἑλλάδος, τῶν Πιθηκουσῶν, τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὠρισμένων νήσων τοῦ Αἰγαίου, τῆς Κρήτης καὶ τῆς Κύπρου, τύμβοι, θαλαμοειδεῖς καὶ κτιστοὶ, κατὰ πλεονασμὸν ὀρθογώνιοι τὴν κάτοψιν, θολωτοὶ τάφοι εἶναι συνηθέστεροι τῶν ἀπλῶν ἢ μὲ διηυθετημένας τὰς πλευρὰς διὰ πλακῶν ἢ τοιχαρίων λάκκων.

Ὡς πρὸς τοὺς τρόπους ταφῆς τῶν νεκρῶν, τῆς καύσεως δηλαδὴ ἢ τοῦ ἐνταφιασμοῦ ἀκαύτων τούτων, εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Κεραμεικοῦ κατὰ τὴν ΑΓ περίοδον ἐπικρατεῖ ἡ καύσις τῶν νεκρῶν, ὅπως καὶ κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν. Κατὰ τὴν ΜΓ περίοδον διαδίδεται καὶ πάλιν ὁ ἐνταφιασμὸς ἀκαύτων τῶν νεκρῶν, ὅστις καὶ ἐπικρατεῖ κατὰ τὴν ΥΓ περίοδον, ἀπὸ τοῦ

1. GG, 196, 313.

2. GG, 341 - 352, εἰκ. 110.

7ου ὁμως αἰῶνος καὶ μετὰ ταῦτα ἡ καὺσις τῶν νεκρῶν καθίσταται καὶ πάλιν ὁ συνήθης τρόπος ταφῆς τῶν νεκρῶν εἰς τὴν Ἀττικὴν¹. Ἡ καὺσις τῶν νεκρῶν ἦτο ἐπὶ πλεον συνήθης τρόπος ταφῆς κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον εἰς τὴν λοιπὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, τὰς Πιθηκούσας, τὰς Συρακούσας, ὀρισμένους τῶν Κυκλάδων, τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἐν μέρει τὴν Ῥόδον καὶ τὴν Κρήτην. Ὁ ἐνταφιασμός ἀκαύτων τῶν νεκρῶν ἀφ' ἑτέρου ἦτο ὁ συνηθέστερος τρόπος ταφῆς εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα, τὴν Πελοπόννησον, τινὰς τῶν Κυκλάδων καὶ τὴν Κύπρον².

Ὡς πρὸς τὰς λεπτομερείας τῆς ταφῆς τῶν νεκρῶν, εἴτε περὶ καύσεως πρόκειται εἴτε περὶ ἐνταφιασμοῦ, ἡ γεωμετρικὴ περίοδος δὲν παρουσιάζει σημαντικὰς διαφορὰς ὡς πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν. Ἡ καὺσις δηλαδὴ ἐλάμβανε χώραν εἴτε ἐντὸς τοῦ λάκκου τῆς ταφῆς ἢ πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐντὸς τοῦ λάκκου εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ἐθάπτοντο τὰ ὑπολείμματα τῆς νεκρικῆς πυρᾶς ἐν ἀταξίᾳ, εἴτε ὁ νεκρὸς ἐκαίετο εἰς ἄλλο μέρος καὶ ἐντὸς τοῦ τάφου ἀπετίθετο τὸ τεφροδόχον ἄγγειον εἰς ὁπὴν ἀνοιγομένην εἰς τὸν πυθμένα τοῦ τάφου. Εἰς περιπτώσεις ἐνταφιασμοῦ ἀκαύτων πάλιν νεκρῶν τὰ σώματα αὐτῶν ἀπετίθεντο ἐντὸς τοῦ τάφου εἴτε ἐξηπλωμένα ἐπὶ τῆς ράχεως, ἐκτάδην κείμενα, εἴτε εἰς συνεσταλμένην στάσιν ἐπὶ τῆς ράχεως ἢ τῆς πλευρᾶς, ὡς καὶ παλαιότερον.

Ἡ κτερίσις ὁμως τῶν νεκρῶν κατὰ τὴν προκεχωρημένην γεωμετρικὴν περίοδον ἦτο πλουσιωτέρα ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προηγουμένην περίοδον τόσον εἰς κεραμικὴν καὶ κοσμήματα ἐκ χρυσοῦ, ἄλλων πολυτίμων μετάλλων καὶ εἰσηγμένων ὑλῶν, ὅσον καὶ εἰς ὅπλα, συχνότερον ἐμφανιζόμενα μεταξὺ τῶν κτερισμάτων τῶν νεκρῶν παρὰ κατὰ τὰς προηγηθείσας περιόδους.

Αἱ ἐπιτάφιοι τιμαὶ πρὸς τοὺς νεκροὺς συνίσταντο εἰς προσφοράς ἀγγείων, ἐμπύρων θυσίων, σπονδὰς ὑγρῶν προσφορῶν, τὰ προοριζόμενα διὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν ὁποίων ἀγγεῖα εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Διπύλου ἀπετέλεσαν μνημειώδη τὰς διαστάσεις καὶ τὴν κόσμησιν σήματα (ἐγχρωμος εἰκὼν Β) καὶ εἰς τινὰς περιπτώσεις τῆς Κύπρου ἀναφέρονται ἀνθρωποθυσίαι.

Ἡ κεραμικὴ τῆς περιόδου, ἐκ τῆς ἐντυπωσιακῆς γεωμετρικῆς κοσμήσεως τῆς ὁποίας ἔχει ὀνομασθῆ ὅλη ἡ περίοδος γεωμετρικὴ, εἶναι τὸ λαμπρότερον δημιούργημα τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν μυκηναϊκὴν περίοδον (ἐγχρωμος εἰκὼν Β) μαρτυροῦν, διὰ τοῦ σχήματος καὶ τῆς κοσμήσεως τῶν ἀγγείων, τὰς δημιουργικὰς δυνάμεις καὶ τὴν

1. DAG, 143 - 147, 188 - 190. GDA, 266 - 277. GG, index : burial customs.

2. Ἰδὲ τὸν πίνακα XII ἀνωτέρω.

νέαν ἀντίληψιν περὶ τῆς συμμετρίας καὶ πειθαρχίας εἰς τὴν τέχνην ἔν τινι δὲ βαθμῇ καὶ τὴν ψυχασύνθεσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, ὅστις προέκυψεν ἐκ τῆς συγχωνεύσεως, τῶν ἐπιβιωσάντων μυκηναίων καὶ τῶν ἐπηλύδων βορείων, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς γεωμετρικῆς περιόδου. Ἡ ἐξέλιξις τῆς γεωμετρικῆς κεραμικῆς ἐκ τῆς πρωτογεωμετρικῆς καὶ αἱ διαδοχικαὶ φάσεις αὐτῆς διαρκούσης τῆς γεωμετρικῆς περιόδου διασαφoῦνται ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ ἐκ τῶν δεδομένων τοῦ νεκροταφείου τοῦ Κεραμικοῦ καὶ τῶν λοιπῶν τάφων τῶν Ἀθηνῶν ὥστε ἡ κεραμικὴ τῆς Ἀττικῆς ἔχει ἀσφαλῶς διακριθῆ εἰς Ἀρχομένην, Μέσσην καὶ Ὑστέραν γεωμετρικὴν.

Ἡ κεραμικὴ τῶν λοιπῶν περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος ἐξελίσσεται ἐν ἀρχῇ ἐπίσης ἐκ τῶν τοπικῶν ἐκάστης περιοχῆς πρωτογεωμετρικῶν προϊόντων, διαρκούσης ὅμως τῆς Μέσης καὶ Ὑστέρας γεωμετρικῆς περιόδου ἢ ἐπίδρασις τῆς ἀττικῆς κεραμικῆς γίνεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον αἰσθητῇ εἰς τὰς περισσοτέρας περιοχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου.

Κατὰ τὴν ΑΓ περίοδον (900 - 850 π.Χ.) ἡ ἐπίδρασις τῆς κεραμικῆς τῶν Ἀθηνῶν περιορίζεται εἰς τὰς γειτονικὰς περιοχὰς τῆς Ἀργολίδος, τῆς Κορινθίας καὶ τῆς Βοιωτίας, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν διάδοσιν τῆς πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς ἥτις ἐκάλυπτεν τὴν βόρειον Ἑλλάδα, τὰς ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὴν Δωδεκάνησον καὶ τὴν Κρήτην. Ἡ Εὐβοία, ἡ Θεσσαλία, ἡ Σκύρος, αἱ βόρειοι Κυκλάδες καὶ ἐν μέρει ἡ Θεσσαλία καὶ ἡ Μακεδονία κατὰ τὴν ΑΓ περίοδον παράγουν κεραμικὰ προϊόντα τῆς τοπικῆς ἐκάστης περιοχῆς πρωτογεωμετρικῆς παραδόσεως, μνημονευόμενα συνήθως ὡς ὑποπρωτογεωμετρικά. Ἡ δυτικὴ Πελοπόννησος, αἱ Ἰόνιοι νῆσοι, ἡ δυτικὴ Στερεὰ Ἑλλάς, ἡ Ἡπειρος, αἱ νότιοι Κυκλάδες, αἱ νῆσοι τοῦ ἀνατολικοῦ Αἰγαίου, αἱ ἀκταὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἡ Δωδεκάνησος, ἡ Κρήτη καὶ ἡ Κύπρος συνεχίζουν κατὰ τὴν ΑΓ περίοδον, ἀνεπηρέαστοι ἐκ τῆς κεραμικῆς τῆς Ἀττικῆς, νὰ παράγουν τὰ τοπικὰ ἐπίσης ἐκάστη περιοχὴ κεραμικὰ αὐτῆς προϊόντα¹.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὅμως τῆς ΜΓ περιόδου (850 - 760 π.Χ.) ἡ κεραμικὴ τῆς Ἀττικῆς διαδίδεται καὶ ἐπιδρᾷ ὅχι εἰς τὰς γειτονικὰς μόνον περιοχὰς τῆς Κορινθίας, τῆς Ἀργολίδος καὶ τῆς Βοιωτίας ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς Κυκλάδας, τὴν Σάμον καὶ τὴν Μίλητον ἀρχικῶς, ἀπὸ δὲ τοῦ 800 π.Χ. αἱ ἀττικαὶ ἐπιδράσεις ἐπεκτείνονται εἰς τὴν Εὐβοίαν, τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν Κρήτην, περὶ τὸ 780 π.Χ. αἱ ἐπιδράσεις αὗται φθάνουν εἰς τὴν Ῥόδον καὶ τὸ 770 π.Χ. περίπου ἡ κεραμικὴ τῶν Ἀθηνῶν ἐπιτυγχάνει τὴν μεγαλυτέραν αὐτῆς διάδοσιν εἰς τὸ Αἶγαϊον. Σχήματα δὲ καὶ γραμμικὴ γεωμετρικὴ κόσμησις τῶν ἀγγείων κατὰ τὴν ΜΓ περίοδον εὐρίσκουν τὴν τελειοτέραν ἐκδήλωσιν αὐτῶν, ἐν

1. GG, 50 - 52.

ᾧ ἐκ παραλλήλου ἀρχίζουν νὰ ἐμφανίζονται εἰς δευτερευούσας θέσεις τῶν ἀγγείων παραστάσεις ζώων καὶ ἀνθρώπων. Τέλος, περὶ τὸ τέλος τῆς ΜΓ περιόδου, ἀρχίζουν νὰ κατασκευάζονται ὑπερμεγέθη ἀγγεῖα χρησιμοποιούμενα ὡς σήματα ἐπὶ τῶν τάφων καὶ κοσμούμενα διὰ παραστάσεων προθέσεων ἢ ἐκφορῶν νεκρῶν, ναυμαχιῶν καὶ συγκρούσεων πολεμιστῶν, προαγγέλοντα δὲ τὴν ΥΓ περίοδον¹.

Κατὰ τὴν ΥΓ περίοδον (760 - 700 π.Χ.) ἡ κεραμικὴ τῶν Ἀθηνῶν χαρακτηρίζεται ἀπὸ τοὺς ὑπερμεγέθεις ἐπιτυμβίους ἀμφορεῖς καὶ κρατῆρας τοῦ Διπύλου (ἔγχρωμος εἰκὼν Β), με γεωμετρικὴν κόσμησιν καὶ προθέσεις ἢ ἐκφορὰς νεκρῶν καὶ ναυμαχίας ἢ μάχας, οἵτινες εἶχον ἀρχίσει νὰ ἐμφανίζονται ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς προηγουμένης περιόδου. Πρὸ τοῦ τέλους τῆς ΥΓ ὅμως περιόδου καθίστανται ἐμφανῆ, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἐπικρατοῦντος κατὰ τὸν 7ον αἰῶνα ἀνατολίζοντος ῥυθμοῦ, τὰ σημεῖα παρακμῆς τοῦ γεωμετρικοῦ ῥυθμοῦ. Ἡ ἐπίδρασις ἐν τούτοις τῆς ἀττικῆς κεραμικῆς διατηρεῖται ἐπὶ τῆς Εὐβοίας, τῶν Κυκλάδων καὶ τῆς Σάμου ἀλλ' αἱ ἐξωτερικαὶ σχέσεις τῶν Ἀθηνῶν περιορίζονται αἰσθητῶς μετὰ ταῦτα, ἐνδεχομένως ἔνεκα τῆς αὐξήσεως τῆς ναυτικῆς δυνάμεως τῆς Αἰγίνης, περιελθούσης ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Φεΐδωνος τοῦ Ἄργους².

Ἐκ τῶν λοιπῶν, πλὴν τῆς Ἀττικῆς, περιοχῶν ἡ κεραμικὴ τῆς Κορίνθου, τοῦ Ἄργους, τῶν λοιπῶν περιοχῶν τῆς δυτικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος κατὰ τὴν ΥΓ περίοδον ἀναπτύσσεται ἀνεξαρτήτως εἰς ἐκάστην περιοχὴν περὶ δὲ τὸ τέλος τῆς 8ης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος εἰς πάσας τὰς ἀξιολόγους πόλεις τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου εἰσάγεται ἡ πρωτοκορινθιακὴ κεραμικὴ, κρᾶμα γεωμετρικοῦ καὶ ἀνατολίζοντος ῥυθμοῦ³.

Ἡ κεραμικὴ τῆς Εὐβοίας, τῆς Βοιωτίας, τῆς Θεσσαλίας καὶ τῶν Κυκλάδων ἀφ' ἑτέρου κατὰ τὸν 8ον αἰῶνα ἐξελίσσεται ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν κεραμικὴν τῶν λοιπῶν περιοχῶν ἢ δὲ διασπορὰ τῶν εὐβοϊκῶν κεραμικῶν προϊόντων κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος καλύπτει ὅλην τὴν Μεσόγειον ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Συρίας μέχρι τῶν Πιθηκουσῶν παρὰ τὰς δυτικὰς ἀκτὰς τῆς Ἰταλίας, μαρτυροῦσα τὴν ἑκτασιν τῶν ἐμπορικῶν δραστηριοτήτων τῶν εὐβοϊκῶν πόλεων κατὰ τὴν ΥΓ περίοδον⁴.

Ἡ κεραμικὴ τῶν νήσων τοῦ ἀνατολικοῦ Αἰγαίου, τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Δωδεκανήσου παραμένει μέχρι τέλους τῆς γεωμετρικῆς περιόδου συντηρητικὴ εἰς τὴν τοπικὴν παράδοσιν, προτιμῶσα τὴν εὐθύ-

1. GG, 102 - 104. GKG, 32 - 45.

2. GG, 132 - 137.

3. GG, 140 - 188.

4. GG, 191 - 243.

γραμμὸν γεωμετρικὴν κόσμησιν μὲ περιορισμένην χρῆσιν εἰκονιστικῶν θεμάτων.

Ἡ κεραμικὴ τῆς κεντρικῆς Κρήτης ἐξελίσσει τὴν τοπικὴν κεραμικὴν παράδοσιν μὲ ἐπιδράσεις ἐξ Ἀττικῆς, ἡ ἀνατολικὴ ὁμῶς Κρήτη ὑπόκειται ὀλιγώτερον εἰς ἐξωτερικὰς ἐπιδράσεις, τῆς δὲ δυτικῆς Κρήτης ὀλίγη γεωμετρικὴ κεραμικὴ εἶναι γνωστὴ. Ἡ Κύπρος τέλος παραμένει αὐτόνομος, ὡς πρὸς τὴν κεραμικὴν αὐτῆς, περιοχὴ, κεραμικὰ ὁμῶς προϊόντα τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς Ἀττικῆς εἰσάγονται εἰς τὴν νῆσον.

Τὰ μικρὰ εὐρήματα τῆς περιόδου προερχόμενα ἐξ οἰκισμῶν, τάφων ἢ ἱερῶν, ἔχουν κατασκευασθῇ ἐκ χρυσοῦ, ἡλέκτρου, ἀργύρου, χαλκοῦ, μολύβδου, σιδήρου, ἡμιπολυτίμων λίθων, ἐλεφαντοστοῦ, φαγεντιανῆς, ὑαλομάξης καὶ ἄλλων τεχνητῶν οὐσιῶν, πηλοῦ, ὄστοῦ καὶ ξύλου καὶ περιλαμβάνουν σκεύη, ἐργαλεῖα, ὄργανα καλλωπισμοῦ, εἰδώλια θεῶν, ἀνθρώπων καὶ ζῶων, σφραγίδας, ἐξαρτύματα ἐνδύσεως, ἐν οἷς ὑπερμεγέθεις πόρπας καὶ περόνας προοριζόμενας δι' ἀναθήματα τῶν θεῶν, κοσμήματα καὶ ὄπλα, διαφωτίζοντα ποικίλας λεπτομερείας τῆς ἰδιωτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς, τῶν θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων καὶ τῆς τέχνης τοῦ πολέμου τῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον.

Ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν ἐξεταζόμενα ἐπὶ πλεόν τὰ μικρὰ εὐρήματα μαρτυροῦν ἅψ' ἐνὸς τὴν ἀποκατάστασιν, διαρκούσης τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, τῶν διακοπεισῶν ἀπὸ τῶν μυκηναϊκῶν χρόνων ἐμπορικῶν σχέσεων τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος πρὸς πάσας τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου, ὑποδηλούμενας καὶ ἐκ τῆς συχνῆς παρουσίας πλοίων ἐπὶ τῶν ἀγγελίων, διὰ τὴν εἰσαγωγὴν χρυσοῦ, ἐλεφαντοστοῦ καὶ κοσμημάτων ἐκ τεχνητῶν ὕλῶν ἀπὸ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον, χαλκοῦ ἐκ τῆς Κύπρου, σιδήρου καὶ ἄλλων μετάλλων ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς δυτικῆς Μεσογείου καὶ τοῦ ἡλέκτρου τῆς Βαλτικῆς ἐκ τοῦ Βορρᾶ, καὶ ἅψ' ἐτέρου τὴν ἀνάκτησιν, διὰ τῶν ἐπαφῶν αὐτῶν πρὸς πάσας τὰς προηγμένας περιοχὰς τῆς Μεσογείου, τεχνικῶν ἐμπειριῶν διὰ τὴν κατεργασίαν τῶν μετάλλων ἀπολεσθεισῶν μετὰ τὴν μυκηναϊκὴν περίοδον ὡς καὶ θρησκευτικῶν καὶ πολιτικῶν γνώσεων καὶ πρὸ παντὸς τὴν τέχνην τῆς γραφῆς. Διὰ πάντων τούτων ἐπετεύχθη ἡ οἰκονομικὴ ἀνάρρωσις καὶ ἡ πνευματικὴ ἀναγέννησις τῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου πρὸ τοῦ τέλους τῆς γεωμετρικῆς περιόδου.

Ἡ παρατηρουμένη τέλος ἀφθονία τῶν ὄπλων εἰς τοὺς τάφους τῆς περιόδου μαρτυρεῖ τὸν πολεμικὸν ἐν πολλοῖς χαρακτήρα αὐτῆς, βάσιν τῆς κοινωνικῆς συγκροτήσεως τῆς ὁποίας ἀπετέλεσεν ἡ πόλις κράτος, αἱ συχναὶ δὲ συγκρούσεις μεταξὺ τῶν πόλεων συνέτεινον εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς νέας τακτικῆς τοῦ πολέμου, διὰ τῆς ὁργανώσεως τῶν πολιτῶν εἰς τὴν φά-

λαγγα τῶν ὀπλιτῶν καὶ τὰς ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου πολιτικὰς ἐξελίξεις εἰς τὰς ἑλληνικὰς πόλεις κατὰ τὴν ἀκολουθοῦσαν ἀρχαϊκὴν περίοδον¹.

Ἡ γεωμετρικὴ κατὰ ταῦτα περίοδος ἐκ τῆς συνοπτικῆς θεωρήσεως τῶν μέχρι σήμερον ἀποκαλυφθέντων λειψάνων παρουσιάζεται ὡς ἡ πρώτη μετὰ τοὺς μυκηναϊκοὺς χρόνους περίοδος ἡρέμου σχετικῶς διαβιώσεως εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον τοῦ λαοῦ ὅστις προέκυψεν ἐκ τῆς συγχωνεύσεως τῶν ἐπιβιωσάντων μυκηναίων καὶ τῶν νεηλῶδων βορείων καὶ ὁ ὅποιος, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Εὐβοίας, περιοχῶν αἵτινες πρέπει νὰ διετήρησαν τὰς συμπαγεςτέρας μάζας μυκηναϊκοῦ πληθυσμοῦ ὡς μὴ ὑποστᾶσαι ὅσας αἱ λοιπαὶ περιοχαὶ καταστροφὰς καὶ ἐρημώσεις κατὰ τὸ τέλος τῆς μυκηναϊκῆς περιόδου, διὰ τῆς ἀνασυνδέσεως τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων καὶ τῶν πολιτιστικῶν ἐπαφῶν πρὸς τὰς πλεον προηγμένας χώρας τῆς Ἀνατολῆς, ἔθεσε τὰς βάσεις ἀναπτύξεως ἐνὸς νέου πολιτισμοῦ εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον, πρώτη ἐκδήλωσις τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ γεωμετρικὴ κεραμικὴ, μαρτυροῦσα τὴν νέαν ἀντίληψιν τοῦ λαοῦ τούτου περὶ τῆς συμμετρίας ἐν τῇ τέχνῃ διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ σχήματος καὶ τῆς κοσμήσεως τοῦ ἀγγείου πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιδιωκομένου καλλιτεχνικοῦ σκοποῦ.

Ἀποφασιστικῆς σημασίας διὰ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον ἦτο ἡ δημιουργία τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου ἐκ τοῦ φοινικικοῦ καὶ ἡ ταχεῖα, συνεπείᾳ τῆς ἐπινοήσεως ταύτης, διάδοσις τοῦ ἔπους, διὰ τοῦ ὁποίου ἐκαλλιεργήθη ἡ συνείδησις τῆς κοινῆς καταγωγῆς, πάντων τῶν Ἑλλήνων, ἐκ τῶν αὐτῶν ἡρωϊκῶν προγόνων καὶ προεβλήθησαν ὡς ῥυθμιστικοὶ κανόνες τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἡ ὁμηρικὴ θρησκεία καὶ ἠθική.

Διάδοσις δὲ τοῦ ἔπους, κοινὴ γλῶσσα, κοινὴ θρησκεία καὶ κοινὴ λατρεία τῶν αὐτῶν θεῶν εἰς τὰ μετὰ ταῦτα πανελλήνια ἱερὰ εἶναι δεσμοὶ ἔχοντες τὴν ἀρχὴν των εἰς τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους καὶ δι' αὐτῶν διετηρήθη ἡ ἐθνικὴ ἐνότης τῶν Ἑλλήνων, παρὰ τὴν διασποράν των εἰς πάσας τὰς ἐσχατιὰς τῆς Μεσογείου, μέχρι τοῦ τέλους τῶν ἱστορικῶν χρόνων.

1. BSA 1947, 76 - 138. JHS 1977, 11 - 27, 84 - 101.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Μετὰ τὴν περιγραφὴν καὶ ἐρμηνείαν εἰς τὰ προηγουμένας σελίδας τῶν ὑλικῶν καταλοίπων τῶν μεταβατικῶν χρόνων ἀπαραίτητος θὰ ἦτο ἡ συνοπτικὴ ἐπισκόπησις ἐν τῷ παρόντι κεφαλαίῳ πάντων τῶν τεκμηρίων διὰ τὴν χρονολόγησιν τῶν καταλοίπων τούτων.

Ὡς παρατηρήθη εἰς τὰς εἰσαγωγικὰς σελίδας τῆς παρούσης ἐρεῦνης ἀξιόπιστοι κοινῆς ἀποδοχῆς χρονολογίαι, παρὰ τὴν ἐκτενῆ σχετικὴν βιβλιογραφίαν, ἔχουν ἐπιτευχθῆ μόνον διὰ τὴν ἀρχὴν τῶν μεταβατικῶν χρόνων, τοποθετουμένην εἰς τὸ ἔτος 1200 περίπου π.Χ., καὶ διὰ τὸ τέλος αὐτῶν κατὰ τὸ τέλος τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος. Διὰ τὴν χρονολόγησιν τῶν ἐπὶ μέρους περιόδων τῶν μεταβατικῶν χρόνων ὑπάρχουν ποικίλαι ἀμφιβολίαι καὶ ἀμφισβητήσεις, ὥστε ἡ ἐρευνα δὲν ἔχει εἰσέτι καταλήξει εἰς ὀριστικὰ συμπεράσματα καὶ αἱ ἐν τῇ εἰσαγωγῇ παρατεθεῖσαι χρονολογίαι πρέπει νὰ θεωρῶνται προσωριναὶ καὶ πιθαναὶ μᾶλλον παρὰ βέβαιαι. Τὰ ἐπὶ μέρους τεκμήρια διὰ τὴν χρονολόγησιν ἐκάστης περιόδου τῶν μεταβατικῶν χρόνων εἶναι τὰ ἐπόμενα.

I. Τὸ τέλος τῆς YE III B καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς YE III Γ περιόδου τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ἥτις λαμβάνεται καὶ ὡς ἀρχὴ τῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ ἐργασίᾳ ἐξεταζομένων μεταβατικῶν χρόνων, ἔχουν χρονολογηθῆ εἰς τὸ ἔτος περίπου 1200 π.Χ. διότι οἱ Φιλισταῖοι, οἵτινες περιλαμβάνονται μεταξὺ τῶν ὑπὸ τῶν αἰγυπτιακῶν γραπτῶν πηγῶν μνημονευομένων «λαῶν τῆς θαλάσσης», κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐγκαταστάσεώς των εἰς τὴν Παλαιστίνην ἐχρησιμοποιοῦν κεραμικὴν συγγενῇ πρὸς τὸν πυκνὸν λεγόμενον ρυθμὸν τῶν πρωίμων YE III Γ χρόνων τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς Δωδεκανήσου. Ὁ χρόνος τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν Φιλισταίων εἰς τὴν Παλαιστίνην πρέπει νὰ εἶναι τὰ ἔτη τὰ ὅποια ἠκολούθησαν εὐθὺς μετὰ τὴν ἥτταν τῶν λαῶν τῆς θαλάσσης εἰς τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου τὸν 8ον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Ῥαμεσή τοῦ III, ἥτοι τὸ 1191 π.Χ., κατὰ τὴν ἐπικρατεστέραν ἀντίληψιν διὰ τὰς χρονολογίας τῆς αἰγυπτιακῆς ἱστορίας. Ἡ ἀρχὴ κατὰ ταῦτα τῆς ἐμφάνισεως τῆς YE III Γ κεραμικῆς, τὴν ὁποίαν μιμοῦνται οἱ Φιλισταῖοι, καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ τῆς YE III Γ περιόδου ὡς καὶ τοῦ τέλους τῆς YE III B ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ χρονολογηθῇ ὀλίγα ἔτη ἐνωρίτερον, ἥτοι εἰς τοὺς περὶ τὸ 1200 π.Χ. χρόνους. Ὅτι δὲ ἡ

χρονολόγησις αὕτη τοῦ τέλους τῆς YE III B καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς YE III Γ περιόδου εἶναι ὀρθῇ ἐπιβεβαιοῦται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι εἰς τὰς πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν Φιλισταίων εἰς τὴν Παλαιστίνην καταστραφείσας, ὑπὸ τῶν λαῶν τῆς θαλάσσης προφανῶς, θέσεις τῆς Συρίας Ras Shamra, Atchana καὶ Tell Sukas παρουσιάζεται μόνον YE III B κεραμικὴ οὐχὶ δε καὶ YE III Γ, ἣτις δὲν πρέπει νὰ εἶχε ἐμφανισθῇ ἢ διαδοθῇ ἀκόμη¹.

II. Διὰ τὸ τέλος τῆς YE III Γ καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου, ἡ ἔναρξις καὶ διάρκεια τῆς ὁποίας μαρτυρεῖται ἐκ τῆς παρουσίας τῆς ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς εἰς τὰ νεκροταφεῖα τῆς Σαλαμίνος, τοῦ Κεραμεικοῦ, τοῦ Λευκαντιοῦ, τῶν Θηβῶν, τῆς Κορινθίας καὶ τῆς Ἡλίδος, δὲν ὑπάρχει ἀντικειμενικὸν χρονολογικὸν δεδομένον. Κατὰ ταῦτα τὸ τέλος τῆς YE III Γ καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου ἔχουν χρονολογηθῇ εἰς τὸ ἔτος 1125 π.Χ. ἐκ τοῦ ὑπολογισμοῦ ὅτι τὰ ἐπὶ μακρότερον χρόνον χρησιμοποιηθέντα νεκροταφεῖα τῆς Σαλαμίνος καὶ τοῦ Κεραμεικοῦ καὶ ἡ ἐξέλιξις τῆς κεραμικῆς αὐτῶν πρέπει νὰ καλύπτουν χρόνον 75 περίπου ἔτων πρὸ τοῦ τέλους τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου, τὸ ὅποιον ἐξ ἄλλων δεδομένων τοποθετεῖται εἰς τὸ ἔτος 1050 π.Χ.².

III. Τὸ τέλος τῆς ὑπομυκηναϊκῆς καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου χρονολογοῦνται εἰς τὸ ἔτος περίπου 1050 π.Χ. διότι ἡ YK III B περίοδος τῆς Κύπρου, ἐκ πολυαρίθμων ὁμοιοτήτων τῆς κεραμικῆς αὐτῆς πρὸς τὴν κεραμικὴν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Κρήτης, θεωρεῖται σύγχρονος πρὸς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν τῆς Κρήτης, τὸ δὲ τέλος τῆς YK III B περιόδου καὶ ἡ μετάβασις εἰς τὴν ΚΓ I περίοδον τῆς Κύπρου τοποθετεῖται, ἐκ ποικίλων ἐπαφῶν τῆς νήσου ταύτης πρὸς χρονολογούμενα στρώματα τῆς Ἀνατολῆς, εἰς τὸ ἔτος 1050 π.Χ. Τὸ τέλος κατὰ ταῦτα τῆς ὑπομυκηναϊκῆς καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ συμπίπτουν πρὸς τὴν χρονολογίαν μεταβάσεως ἀπὸ τῆς YK III B εἰς τὴν ΚΓ I περίοδον εἰς τὴν Κύπρον³.

IV. Τὸ τέλος τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς γεωμετρικῆς χρονολογοῦνται εἰς τὸ 900 π.Χ. περίπου ἐκ τῆς εὐρέσεως πολυα-

1. MPC, 114 - 115. 118 - 122. AIRRS 1944 (Op. Arch. 3), 260. LMTS, 207 - 214, 239 - 241. DAG, 107 - 109. CAH II (2)³, 371 - 378.

2. Kerameikos I, 163. MPC, 115, 122 - 128. AIRRS 1944 (Op. Arch. 3), 86, 220 - 222, 260 - 262. AIARS 1962 (Op. Ath. 4), 121 - 122, 1965 (Op. Ath. 6), 114 - 115. PGP, 294. LMTS, 258. S-S, 163 - 164. DAG, 125. GDA, 51, 57, 115.

3. AIRRS 1944 (Op. Arch. 3), 84 - 86, 259 - 264. SCE IV (2), 421 - 427. SCE IV (1D) 755 - 762. Kourion, 56 - 58. Kaloriziki, 60 - 61, πίν. 17 - 19 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν Kerameikos I, πίν. 19 - 20. LMTS, 26 - 28, 196 - 205. GDA, 133 - 134. DAG, 117 - 120. PGP, 291 - 295. RDAC 1977, 51 - 70.

ρίθμων ΑΓ II ἢ ΜΓ I ἕως καὶ ΥΓ II ὀστράκων, προερχομένων ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος ἢ τῶν νήσων, εἰς στρώματα τῆς Παλαιστίνης, τῆς Συρίας, τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Κύπρου χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ 9ου μέχρι τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος¹.

V. Τὸ τέλος τῆς γεωμετρικῆς περιόδου καὶ ἡ ἐναρξίς τῆς ἀρχαϊκῆς χρονολογοῦνται εἰς τὸ ἔτος 700 περίπου π.Χ. ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν χρονολογικῶν πληροφοριῶν τοῦ Θουκυδίδου (VI 3 - 5) καὶ ἄλλων συγγραφῶν διὰ τὴν ἵδρυσιν τῶν ἀποικιῶν τῆς Σικελίας πρὸς τὴν κεραμικὴν τῶν ἀρχαιοτέρων στρωμάτων τῶν ἀποικιῶν τούτων².

VI. Αἱ ὑποδιαιρέσεις τῆς γεωμετρικῆς περιόδου τῆς Ἀττικῆς καὶ κατ' ἀκολουθίαν τῶν λοιπῶν περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου στηρίζονται εἰς ὑπολογισμοὺς βασιζομένους ἐπὶ χρονολογιῶν λαμβανομένων ἐκ τῆς εὐρέσεως ἀττικῆς κεραμικῆς εἰς χρονολογούμενα στρώματα τῆς Ἀνατολῆς, ἐπὶ τῆς ὑποτιθεμένης διαρκείας ἐκάστης βαθμίδος ἐξελίξεως τῆς ἀττικῆς κεραμικῆς καὶ ἐπὶ τῶν σχέσεων τῶν μαρτυρουμένων ἐκ τῆς εὐρέσεως ἀττικῆς κεραμικῆς ἢ ἐπιδράσεων αὐτῆς εἰς ἄλλας περιοχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου³.

Ἀπόπειραι ὑποδιαιρέσεως τῶν λοιπῶν πλὴν τῆς γεωμετρικῆς περιόδου τῶν μεταβατικῶν χρόνων εἰς μικροτέρας ὑποπεριόδους δὲν ἔχουν γίνεи εὐρύτερον ἀποδεκταὶ καὶ δὲν ἔχουν χρησιμοποιηθῇ ἐν τῇ παρουσίᾳ μελέτῃ⁴.

VII. Τέλος ὡς χρονολογικὰ μέσα τῶν μεταβατικῶν χρόνων ἔχουν χρησιμοποιηθῇ πλὴν τῆς κεραμικῆς καὶ ἄλλα εὐρήματα, προερχόμενα ἐξ Αἰγύπτου, Κύπρου καὶ Ἀνατολῆς, ἀνακαλυφθέντα εἰς ἑλληνικὰς θέσεις, αἱ ἐκ τούτων ὅμως ἐξαγόμεναι χρονολογίαι βοηθητικὴν μόνον ἔχουν ἀξίαν, διότι τὰ ἀντικείμενα ταῦτα εἶναι δυνατόν νὰ ἐχρησιμοποιήθησαν ἐπὶ μακρὸν ἀπὸ τῆς κατασκευῆς των καὶ μέχρι τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐτάφησαν εἰς τὰ στρώματα εἰς τὰ ὁποῖα εὐρέθησαν⁵.

1. GGP, 301 - 321. 383 - 386. DAG, 109 - 118, 122 - 133. LMTS, 258 - 259. PGP, 291 - 295.

2. T.J. Dunbabin, *The Western Greeks*, Oxford 1948, 435 - 485. GGP, 322 - 327, 370 - 376. DAG, 120 - 122, 133.

3. GGP, 327 - 330. DAG, 122 - 123.

4. PGP, 291 - 295. S - S, 163 - 164.

5. Περσὴ Β, 407 - 410. LMTS, 239 - 240. DAG, 115 - 117. GGP, 316 - 317.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΘΝΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Πρὶν ἐπιχειρήσωμεν σύνθεσιν πάντων τῶν κατὰ περίοδον ἐκ τῶν ὕλικῶν καταλοίπων τῶν διαφόρων περιοχῶν συναχθέντων συμπερασμάτων εἰς ἐνιαῖον ἱστορικὸν συμπέρασμα ἀπαραίτητος θὰ ἦτο ἡ παράθεσις συνοπτικῶς τῶν δεδομένων καὶ τῶν συμπερασμάτων ἄλλων ἐπιστημῶν ἀσχολουμένων μετὰ τῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίοδον, ὅπως τῆς Ἀνθρωπολογίας, τῆς Γλωσσολογίας καὶ τῶν Φιλολογικῶν πηγῶν, ὥστε νὰ καταστῇ πλέον τεκμηριωμένη ἡ ἐπιχειρουμένη εἰς τὸ τελικὸν συμπέρασμα τῆς παρούσης ἐργασίας σκιαγράφησις ὡς κοινωνικῶν συνόλων τῶν κατὰ τοὺς μεταβατικὸς χρόνους ἐγκατασταθέντων δημιουργῶν τῶν ὕλικῶν καταλοίπων ἐκάστης περιοχῆς, οἱ ὅποιοι καὶ ἀπετέλεσαν τοὺς προγόνους τῶν ἱστορικῶν Ἑλλήνων.

Α. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ

Ἀνθρωπολογικὰ λείψανα ἔχουν ἔλθει εἰς φῶς ἐκ τῶν περισσοτέρων θέσεων αἵτινες ἐκπροσωποῦνται ὑπὸ τάφων εἰς ἐκάστην περιοχὴν καὶ καθ' ἐκάστην περίοδον τῶν μεταβατικῶν χρόνων, ὡς δύναται νὰ συναχθῇ ἐκ τῶν συνοπτικῶν πινάκων τῶν ταφῶν ἐκάστης περιόδου, ἀλλὰ οὔτε ἡ διατήρησις τῶν λειψάνων τούτων εἶναι ἱκανοποιητικὴ εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις οὔτε συνοπτικαὶ μελέται πάντων τῶν εὐρημάτων ἐκάστης περιοχῆς, ἅτινα σημειωτέον ἤλθον εἰς φῶς ὑπὸ ποικίλας περιστάσεις εἰς ἐκάστην περίπτωσιν, ἔχουν γίνεαι ὑπὸ ἐιδικῶν ἐπιστημόνων.

Οὕτω τὰ μελετηθέντα καὶ ἐπαρκέστερον γνωστὰ ἀνθρωπολογικὰ λείψανα τῶν μεταβατικῶν χρόνων ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος εἶναι τὰ ἐπόμενα.

Ι. Διὰ τὴν ΥΕ περίοδον γενικῶς, εἰς ἣν περιλαμβάνονται καὶ τὰ ΥΕ ΙΙΙ Γ δεδομένα, ἔχουν μελετηθῇ 39 περίπου κρανία ὑπὸ τοῦ C. M. Fürst, 45 ὑπὸ τοῦ R. - P. Charles, δέκα ἑξ ὑπὸ τοῦ Ἀ. Πουλιανοῦ καὶ δέκα ἑννέα ὑπὸ τοῦ E. Breitinger πάντα προερχόμενα ἐξ Ἀργολίδος, ὡς καὶ

21 κρανία ὑπὸ τοῦ J. L. Angel προερχόμενα ἐξ Ἀττικῆς. Τὰ περισσότερα τῶν δεδομένων τούτων καὶ τὰ ἐκ τούτων συναγόμενα συμπεράσματα διὰ τὴν ἀνθρωπολογικὴν σύνθεσιν τοῦ ΥΕ III πληθυσμοῦ τῶν δύο τούτων περιοχῶν ἔχουν περιληφθῇ μετὰ τῶν σχετικῶν παραπομπῶν εἰς τοὺς δύο πρώτους τόμους τῆς παρούσης ἐρεῦνης¹.

II. Τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου ἔχουν μελετηθῇ 19 κρανία καὶ 12 σκελετοὶ τοῦ νεκροταφείου τοῦ Κεραμικοῦ ὑπὸ τοῦ E. Breiting², δύο ἔτερα κρανία ἐκ Σαλαμίνος ὑπὸ τοῦ J. L. Angel, ὅστις εἰς τὴν μελέτην του τῶν ὑπομυκηναϊκῶν ἀνθρωπολογικῶν δεδομένων ἔχει περιλάβει καὶ τὰ ὑπομυκηναϊκὰ ἀνθρωπολογικὰ λείψανα τοῦ Κεραμικοῦ καὶ ἓνα πρόμιον πρωτογεωμετρικὸν σκελετὸν ἐκ τῆς Ἀγορᾶς τῶν Ἀθηνῶν³, καὶ ἐπὶ πλέον ἓν τεμάχιον ὑπομυκηναϊκοῦ κρανίου ἐξ Ἀργους, μελετηθὲν ὑπὸ τοῦ R.-P. Charles⁴.

III. Τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου ἔχουν μελετηθῇ ὁ πρόμιος πρωτογεωμετρικὸς σκελετὸς ὁ μνημονευθεὶς ἀνωτέρω καὶ δύο κρανία ὑστέρων πρωτογεωμετρικῶν χρόνων ἐκ τῆς Ἀγορᾶς τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ J. L. Angel⁵ καὶ ἔτερα 18 κρανία ἢ τεμάχια κρανίων ἐξ Ἀργους ὑπὸ τοῦ R.-P. Charles⁶.

IV. Τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἔχουν μελετηθῇ 13 κρανία καὶ 9 σκελετοὶ ἐκ τῆς Ἀγορᾶς καὶ ἄλλων τοποθεσιῶν τῆς Ἀττικῆς ὑπὸ τοῦ J. L. Angel⁷ καὶ τὰ λείψανα 32 νεκρῶν ἐξ Ἀργους ὑπὸ τοῦ R.-P. Charles⁸.

Ἐκ τῆς ὑπολοίπου Ἑλλάδος ὀλίγον ὕλικὸν ἔχει μελετηθῇ⁹. Τὰ σπουδαιότερα δὲ συμπεράσματα ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἀνωτέρω λειψάνων διὰ τὴν ἀνθρωπολογικὴν σύστασιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν περιοχῶν, ἐξ ὧν προέρχεται τὸ μελετηθὲν ἀνθρωπολογικὸν ὕλικόν, κατὰ τὰς διαφόρους περιόδους τῶν μεταβατικῶν χρόνων, δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς κάτωθι.

1. Κατὰ τὴν ΥΕ III περίοδον ἀφομοιοῦνται προϋπάρχοντα μεσογειακῆς προελεύσεως καὶ ἐπὶ ἡλύδα βορείου προελεύσεως ἀνθρωπολογικὰ στοι-

1. Π - Π, 557 - 558. Π - Σ, 478. Ἰδὲ καὶ AJA 1901, 315 - 318. BCH 1958, 275. R. - P. Charles, Étude Anthropologique des Nécropoles d' Argos, Paris 1963, 8 - 33, 72 - 76. Πρακτ. Α' Διεθν. Συνεδρ. Πελόπ. Σπουδ., τόμ. II, 313 - 319. Tiryns IX, 181 - 194.

2. Kerameikos I, 223 - 258.

3. Hesperia 1945, 300 - 303.

4. BCH 1958, 275.

5. Hesperia 1945, 300 - 301, 303.

6. BCH 1958, 275 - 277. R. - P. Charles. Étud. Anthr. Néc. Arg., 34 - 42.

7. Hesperia 1939, Suppl. II, 236 - 246. Hesperia 1945, 303 - 306. Τὸ Δυτ. Νεκρ.

Ἑλευσ., τεύχ. Β', 306.

8. BCH 1958, 277 - 284, 312 - 313. R. - P. Charles, Étud. Anthr. Néc. Arg., 42 - 50.

9. BCH 1958, 312 - 313. Kerameikos I, 254 - 255.

χεῖα διὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ ΥΕ ΙΙΙ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος μὲ ἐπικράτησιν τῶν μεσογειακῶν χαρακτηριστικῶν ἐπὶ τῶν βορείων στοιχείων¹.

2. Κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν καὶ πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἡ ἀναλογία τῶν βορείου προελεύσεως ἀνθρωπολογικῶν στοιχείων αὐξάνει τόσον ὥστε νὰ δικαιολογῆται εἰκασία εἰσόδου νέου βορείου προελεύσεως πληθυσμοῦ εἰς τὸν νοτιώτερον ἑλληνικὸν χῶρον².

3. Κατὰ τὴν γεωμετρικὴν περίοδον βορείου καὶ μεσογειακῆς προελεύσεως ἀνθρωπολογικὰ στοιχεῖα τοῦ νοτιωτέρου ἑλληνικοῦ χώρου ἀφομοιοῦνται μὲ ἐπικράτησιν καὶ πάλιν τῶν μεσογειακῶν χαρακτηριστικῶν ἐπὶ τῶν βορείων³ στοιχείων.

Β. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ

Τὰ γλωσσολογικὰ δεδομένα διὰ τοὺς μεταβατικούς χρόνους προέρχονται ἀφ' ἑνὸς ἐκ τῶν μυκηναϊκῶν πινακίδων, αἵτινες προκειμένου διὰ τὴν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα χρονολογοῦνται εἰς τοὺς χρόνους καταστροφῆς τῶν μυκηναϊκῶν ἀνακτόρων, κατὰ τὴν μετάβασιν ἀπὸ τῆς ΥΕ ΙΙΙ Β εἰς τὴν ΥΕ ΙΙΙ Γ περίοδον καὶ κατοπτρίζουν συνεπῶς τὴν γλῶσσαν τῶν ΥΕ ΙΙΙ Β κατοίκων τῶν περιοχῶν ἐξ ὧν προέρχονται αἱ πινακίδες αὗται ⁴, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν καὶ συγγραφῶν τῶν ἱστορικῶν χρόνων, τὰ ἀρχαιότερα δείγματα τῶν ὁποίων δὲν ὑπερβαίνουν τὰ τέλη τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος, καὶ μαρτυροῦν τὰς διαλέκτους τῶν κατοίκων τῶν διαφόρων περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τὴν ἱστορικὴν περίοδον⁵.

Τὰ πρόσφατα ἐθνολογικὰ συμπεράσματα ἐκ τῆς μελέτης τῶν γλωσσολογικῶν τούτων δεδομένων διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τοὺς μεταβατικούς χρόνους δύνανται νὰ συνοψισθοῦν ὡς ἑπεται.

Ι. Αἱ διάφοροι διάλεκτοι τῆς ἱστορικῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐδημιουργήθησαν εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν Ἑλλήνων εἰς αὐτὸν καὶ δὲν εἰσῆχθησαν διαμεμορφωμέναι εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον ὑπὸ διαδοχικῶν κυμάτων πληθυσμοῦ κινήθεντων ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς αὐτόν, ὡς εἶχεν ἄλλοτε ὑποστηρίζει ὁ P. Kretschmer⁶.

1. Kerameikos I, 253 - 254. *Hesperia* 1945, 322. *BCH* 1958, 304 - 308.

2. *Hesperia* 1945, 322 - 323. *BCH* 1958, 306 - 307.

3. *Hesperia* 1945, 323, 328 - 329. *BCH* 1958, 307.

4. M. Ventris-J. Chadwick, *Documents in Mycenaean Greek*, Cambridge 1956.

5. Συνοπτικὴν ἐξέτασιν τῶν ἱστορικῶν ἑλληνικῶν διαλέκτων ἰδὲ ἐν C.D. Buck, *The Greek Dialects*, Chicago 1955.

6. Glotta 1909, 9 - 59. Π - Π, 561. Π - Σ, 481 - 482. Τὰ πλέον πρόσφατα ἐθνολογικὰ συμπεράσματα ἐκ τῶν γλωσσολογικῶν δεδομένων συνοψίζονται ἐν CAH II (2)³, 805-819.

Bull. Inst. Class. Stud. Univ. Lond. 1976, 115 - 116. *La Parola del Passato* 1976, 103 - 117. *Kadmos* 1981, 38 - 51, 132 - 142.

II. Κατὰ τὴν ΥΕ III Γ περίοδον εἰς τὸν νοτιώτερον ἑλληνικὸν ὥρον ὁμιλοῦντο δύο διάλεκτοι, ἡ ἀνατολικὴ λεγομένη, ἥτις ἦτο ἡ διάλεκτος τῆς ἡγέτιδος μυκηναϊκῆς τάξεως, ἡ χρησιμοποιοῦμένη εἰς τὰ μεγάλα κέντρα τῆς Βοιωτίας, τῆς Ἀττικῆς, τῆς Ἀργολίδος, τῆς Μεσσηνίας καὶ τῆς λοιπῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος, ἀνάλογος πρὸς τὴν καθαρεύουσαν τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης, καὶ ἡ ὁποία διετηρήθη εἰς τὴν Ἀρκαδοκυπριακὴν διάλεκτον, καὶ ἡ δυτικὴ διάλεκτος, ὁμιλουμένη ἀπὸ τὰς κατωτέρας τάξεις τῆς μυκηναϊκῆς κοινωνίας¹.

III. Κατὰ τὴν ἱστορικὴν περίοδον ἡ ἀνατολικὴ διάλεκτος περιελάμβανε τρεῖς ἐπὶ μέρους διαλέκτους ἥτοι (α) τὴν Αἰολικὴν, ὁμιλουμένην εἰς τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Βοιωτίαν, τὴν Λέσβον καὶ τὰς βορείους ἀκτὰς τῆς δυτικῆς Μικρᾶς Ἀσίας, (β) τὴν Ἰωνικὴν ὁμιλουμένην, εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Εὐβοίαν καλουμένην δυτικὴν Ἰωνικὴν, τὰς Κυκλάδας καλουμένην κεντρικὴν Ἰωνικὴν καὶ τὴν κεντρικὴν ἀκτὴν τῆς δυτικῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τὰς παρακειμένας νήσους καλουμένην ἀνατολικὴν Ἰωνικὴν, καὶ τέλος (γ) τὴν Ἀρκαδοκυπριακὴν ὁμιλουμένην εἰς τὴν Ἀρκαδίαν καὶ τὴν Κύπρον.

IV. Ἡ δυτικὴ διάλεκτος κατὰ τὴν ἱστορικὴν περίοδον περιελάμβανε (α) τὴν βορειοδυτικὴν, ὁμιλουμένην εἰς τὴν Φωκίδα, Λοκρίδα, Αἰτωλίαν, Ἠλιδα καὶ ἐνδεχομένως Ἀχαΐαν, καὶ (β) τὴν δωρικὴν ὁμιλουμένην εἰς τὴν Κέρκυραν, τὴν Ἀκαρνανίαν, τὴν Μεγαρίδα, τὴν Κορινθίαν, τὴν Ἀργολίδα, τὴν Λακωνίαν, τὴν Μεσσηνίαν, τὴν Θήραν, τὴν Μῆλον, τὴν Κρήτην, τὴν Δωδεκάνησον καὶ τὰς νοτίους ἀκτὰς τῆς δυτικῆς Μικρᾶς Ἀσίας².

V. Ἡ βορειοδυτικὴ διάλεκτος ἔχει ἐπὶ πλεον ἐπηρεάσει εἰς μεγάλην κλίμακα τὴν Αἰολικὴν διάλεκτον τῆς Βοιωτίας, μετρίως τὴν Αἰολικὴν διάλεκτον τῆς δυτικῆς καὶ ἐλαφρῶς τῆς ἀνατολικῆς Θεσσαλίας, καὶ ἡ Ἰωνικὴ ἔχει ἐπηρεάσει ἐλαφρῶς τὴν Αἰολικὴν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἡ δωρικὴ τέλος διάλεκτος τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τῆς Κερκύρας ὀφείλεται εἰς ἐπιδράσεις ἐκ Κορίνθου μετὰ τὴν ἱδρυσιν κορινθιακῶν ἀποικιῶν εἰς τὰς περιοχὰς ταύτας ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος³.

VI. Ἡ Αἰολικὴ διάλεκτος τῆς Θεσσαλίας ἐξειλήχθη ἐκ τῆς δυτικῆς λαϊκῆς διαλέκτου τῶν μυκηναϊκῶν κέντρων εἰς μεταμυκηναϊκοὺς ἴσως χρόνους⁴.

VII. Ἡ Ἰωνικὴ διάλεκτος εἶναι μεταμυκηναϊκὸν ἐπίσης γλωσσολογικὸν δημιούργημα καὶ ἐν ᾧ κατάγεται ἐκ τῆς ἀνατολικῆς διαλέκτου τῆς ἡγέτιδος μυκηναϊκῆς τάξεως εἰς τινα σημεῖα ἀκολουθεῖ τὴν δυτικὴν διάλεκτον⁵.

1. Bull. Inst. Class. Stud. Univ. Lond. 1976, 115 - 116.

2. C. D. Buck, Greek Dialects. LMTS, 244 - 245. CAH II (2)³, 810 - 812.

3. C. D. Buck, ἔ.ἀ.

4. Bull. Inst. Class. Stud. Univ. Lond. 1976, 116.

5. CAH II (2)³, 818. Bull. Inst. Class. Stud. Univ. Lond. 1976, 115.

VIII. Ἡ δυτική διάλεκτος ἐπεκράτησε εἰς τὴν Πελοπόννησον προφανῶς μετὰ τὴν κατάρρευσιν τῶν ΥΕ III Γ κέντρων αὐτῆς¹.

Γ. ΛΑΟΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΥΣ
ΧΡΟΝΟΥΣ ΓΝΩΣΤΟΙ ΕΚ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

Ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ παράδοσις, ἡ διατηρηθεῖσα ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν φιλολογικῶν πηγῶν, διέκρινε τὸν πληθυσμὸν τῆς Ἑλλάδος εἰς αὐτόχθονα καὶ ἑπὶ λυον, εἰσελθόντα κατὰ μέγα τοῦλάχιστον μέρος διαρκούντων τῶν ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ ἐξεταζομένων μεταβατικῶν χρόνων (Ἡρόδοτος I 56, 2 - 3).

Ἡ διάκρισις τῶν ὑπὸ τῆς παραδόσεως θεωρουμένων ὡς εἰσελθόντων εἰς τὸν ἐλληνικὸν ὥρον λαῶν κατὰ τοὺς μεταβατικούς χρόνους ἀπὸ τοῦ προϋπάρχοντος πληθυσμοῦ θὰ καθίστατο εὐχερεστέρα ἐὰν καθορίζοντο πρῶτον οἱ κατοικοῦντες τὸν ἐλληνικὸν ὥρον λαοὶ εὐθὺς πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μεταβατικῶν χρόνων, ἥτοι κατὰ τὸ τέλος τῆς ΥΕ III Β λεγομένης περιόδου.

Γεωγραφικὴ ἐπισκόπησις τῶν διαφόρων περιοχῶν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου, μὲ τὰ ὀνόματα τῶν λαῶν, οἵτινες εἶχον ἐγκατασταθῇ εἰς ἐκάστην περιοχὴν καὶ μὲ τὰς σπουδαιότερας πόλεις, τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν καὶ τὸν ἀρχηγὸν ἐκάστης περιοχῆς, περιλαμβάνεται εἰς τῶν Νεῶν Κατάλογον τοῦ Β τῆς Ἰλιάδος καί, παρ' ὅλον ὅτι ἡ χρονολόγησις τοῦ Νεῶν Καταλόγου καὶ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ κατοπτριζομένου γεωγραφικοῦ καθεστῶτος τῆς Ἑλλάδος ἐχει ἐγείρει πολλὰς ἀμφισβητήσεις, κατὰ τὴν ἐπικρατεστέραν γνώμην τὸ γεωγραφικὸν τοῦτο καθεστῶς τοῦ Νεῶν Καταλόγου πρέπει νὰ κατοπτρίξῃ τὴν γεωγραφίαν τῆς Ἑλλάδος εὐθὺς πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μεταβατικῶν χρόνων, κατὰ τὸ τέλος δηλαδὴ τῆς ΥΕ III Β περιόδου².

Γεωγραφικαὶ τέλος πληροφορίαι διὰ τὰς διαφόρους περιοχὰς τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου καὶ τοὺς λαοὺς οἱ ὅποιοι εἶχον ἐγκατασταθῇ εἰς πολλὰς ἐξ αὐτῶν παρέχονται καὶ εἰς ἄλλα χωρία τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν, ἡ χρονολόγησις ὅμως καὶ ἡ γνησιότης τῶν χωρίων τούτων ἐνίοτε δὲν εἶναι ἀσφαλεῖς.

Οἱ κάτοικοι τοῦ μετὰ ταῦτα ἱστορικοῦ ἐλληνικοῦ χώρου εἰς τὸν Νεῶν Κατάλογον διακρίνονται εἰς δύο ἐθνολογικάς ομάδας, τοὺς ἀποτελοῦντας τοὺς συμμάχους τῶν Ἀχαιῶν, οἵτινες ἔχουν ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν περιοχὴν τὴν καλυπτομένην ὑπὸ τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ ἀπὸ τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας μέχρι τῆς Κρήτης καὶ τῆς Δωδεκανήσου, καὶ τοὺς συμμάχους

1. Bull. Inst. Class. Stud. Univ. Lond. 1976, 115.

2. Bull. Inst. Class. Stud. Univ. Lond. 1956, 19-30. HHI, 120 - 121. Companion, 285.

τῶν Τρώων εἰς τοὺς ὁποίους περιλαμβάνονται πλὴν τῶν λαῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ οἱ κάτοικοι τῆς κεντρικῆς καὶ ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης.

Ὁ ὑπὸ τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ καλυπτόμενος ἐλληνικὸς χῶρος, οἱ κάτοικοι τοῦ ὁποίου καλοῦνται εἰς τὸ ἔπος Ἀχαιοί, Δαναοὶ καὶ Ἀργεῖοι περιληπτικῶς καὶ ἀποτελοῦν προφανῶς τὸ αὐτὸ ἔθνος μὲ κοινὴν γλῶσσαν θρησκείαν καὶ ἥθη, εἰς τὸν Νεῶν Κατάλογον περιγράφονται ὡς ὀργανωμένοι εἰς 29 γεωγραφικὰ διαμερίσματα¹, περιλαμβάνοντα 164 περίπου πόλεις², καὶ ἀποτελοῦντες ἰσάριθμα πρὸς τὰ διαμερίσματα κράτη ὑπὸ βασιλεῖς, ἀλλὰ τὰ ὀνόματα τῶν κατοικούντων εἰς τὰς διαφόρους περιοχὰς λαῶν ἀναφέρονται εἰς 12 μόνον περιπτώσεις. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς Θεσσαλίας, οἱ κάτοικοι τῆς ὁποίας διαιροῦνται εἰς 9 κράτη, παρέχονται τὰ ὀνόματα τριῶν μόνον λαῶν τῶν ἀκραίων περιοχῶν, οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης καὶ τῆς Ῥόδου καλοῦνται Κρήτες καὶ Ῥόδιοι ἀντιστοίχως, διὰ τοὺς κατοίκους τῆς Ἀττικῆς, τῆς Σαλαμίνης, τῆς Ἀργολίδος οἱ κάτοικοι τῆς ὁποίας ἀποτελοῦν δύο κράτη, τῆς Λακεδαιμόνος, τῆς Πύλου, τῶν Ἐχινάδων καὶ τῶν γειτονικῶν νήσων ὡς καὶ τῶν ὑπολοίπων, πλὴν τῆς Ῥόδου, Δωδεκανήσων δὲν παρέχονται ὀνόματα καὶ διὰ τὰς Κυκλάδας καὶ τὰς περισσοτέρας νήσους τοῦ Αἰγαίου δὲν ἀναφέρεται ἄν ἂν κατῴκουντο³.

Ἐκ τῶν 12 ἀναφερομένων εἰς τῶν Νεῶν Κατάλογον λαῶν, εἰς τὴν Ἥπειρον καὶ τὴν βόρειον Θεσσαλίαν κατῴκουν οἱ Ἐνιῆνες, οἱ Περαιβοὶ καὶ οἱ Μάγνητες, εἰς τὴν περιοχὴν τῆς κοιλάδος τοῦ Σπερχεῖο οἱ Μυρμιδόνες ἢ Ἕλληνες ἢ Ἀχαιοί, εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα οἱ Λοκροί, οἱ Φωκεῖς, οἱ Βοιωτοὶ καὶ οἱ Αἰτωλοί, εἰς τὴν Εὐβοίαν οἱ Ἀβαντες, εἰς τὰς Ἰονίους νήσους οἱ Κεφαλλῆνες καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον οἱ Ἐπειοὶ εἰς τὴν Ἥλιδαν καὶ οἱ Ἀρκάδες εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, ὡς σημειοῦνται ἐπὶ τοῦ χάρτου VI⁴.

Ἐκ τῶν συμμάχων τῶν Τρώων, εἰς τὸν ἐλληνικὸν χῶρον τῶν ἱστορικῶν χρόνων, εἶχον ἐγκατασταθῆ, εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ περὶ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν οἱ Παῖονες, εἰς τὴν Θράκην οἱ Κίκονες καὶ οἱ Θρᾶκες καὶ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς δυτικῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νότον, οἱ Φρύγες, οἱ Μυσοί, οἱ Μήονες, οἱ Κᾶρες καὶ οἱ Λύκιοι⁵.

1. CS, 19 - 151.

2. HHI, 120 - 121.

3. Companion, 298 - 299.

4. Χάρτας μὲ τὰ κράτη τῶν ἡγεμόνων τοῦ Νεῶν Καταλόγου ἰδὲ ἐν HHI, 120, 124, 125, 127, 138. Companion, 286 - 287, εἰκ. 3 - 4. CS, 17, 20, 57, 75, 78, 96, 112, 127. CAH II (2)³, 344 - 345 χάρτης 9, 682.

5. Ἰλ. B 844 - 877.

Ἐξ ἄλλων τέλος χωρίων τοῦ ἔπους εἶναι γνωστοὶ οἱ Σελλοί¹ καὶ Θεσπρωτοί² εἰς τὴν Ἥπειρον, οἱ Μυσοί, οἱ Ἰππημολγοὶ καὶ οἱ Ἄβιοι εἰς τὴν Θράκην³, οἱ Αἰθίκες καὶ Λαπίθαι εἰς τὴν Θεσσαλίαν⁴, οἱ Δόλοπες⁵ καὶ Φθιοί⁶ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Σπερχειοῦ, οἱ Καδμεῖοι ἢ Καδμείωνες εἰς τὴν Βοιωτίαν⁷, οἱ Ἰάονες εἰς ἀπροσδιόριστον περιοχὴν μνημονεύμενοι ἅπαξ εἰς ἐμβόλιμον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα χωρίον⁸, οἱ Τάφιοι εἰς τὰς Ταφίους νήσους⁹, οἱ Κούρητες εἰς Αἰτωλίαν¹⁰, οἱ Καύκωνες¹¹ καὶ οἱ Ἥλαιοι¹² εἰς τὴν Ἥλειαν, οἱ Σίντιες εἰς τὴν Λήμνον¹³, οἱ Φαίηκες εἰς τὴν Σχερίαν ταυτιζομένην πρὸς τὴν Κέρκυραν¹⁴, καὶ οἱ Ἀχαιοί, Ἑτεόκρητες, Κύδωνες, Δωριεῖς καὶ Πελασγοὶ εἰς τὴν Κρήτην¹⁵.

Ἐκ τῶν ἀναριθμήτων μεταβολῶν, αἵτινες ἐπῆλθον εἰς τὸ κατὰ βάσιν ΥΕ III Β γεωγραφικὸν τοῦτο καθεστῶς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου καὶ μνημονεύονται εἰς τοὺς ἀρχαίους ἱστορικοὺς καὶ γεωγράφους, εἰς τοὺς μεταβατικοὺς χρόνους ἀνήκουν αἱ ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου (I 12, 3) καὶ τοῦ Ἡροδότου (VII 176, 4) μνημονευόμεναι μετακινήσεις τῶν Θεσσαλῶν ἐκ Θεσπρωτίας εἰς τὴν ἱστορικὴν Θεσσαλίαν, τῶν Βοιωτῶν ἐκ Θεσσαλίας εἰς τὴν ἱστορικὴν Βοιωτίαν, χρονολογούμεναι ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου εἰς τὸ ἐξηκοστὸν ἔτος μετὰ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν, καὶ τῶν Δωριέων, μετὰ πολλὰς κατὰ τὸν Ἡρόδοτον (I 56) περιπλανήσεις, ἐκ κεντρικῆς Ἑλλάδος εἰς Πελοπόννησον, τὸ ὀγδοηκοστὸν ἔτος μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου κατὰ τὸν Θουκυδίδην (I 12, 3).

Εἰς τοὺς μεταβατικοὺς ἐπίσης χρόνους ἀνήκουν ἄλλαι μετακινήσεις πληθυσμῶν ἐντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου διατηρηθεῖσαι ὑπὸ τῆς παραδόσεως καὶ περιληφθεῖσαι εἰς τὰ ἔργα τῶν ἱστορικῶν καὶ γεωγράφων τῆς ἱστορικῆς περιόδου, ὅπως τῶν Πυλίων Νηλειδῶν καὶ τῶν Ἰώνων ἐκ τῆς Πελοποννήσου

1. Ἰλ. II 234.
2. Ὀδ. ξ 315 κ.λ.π.
3. Ἰλ. N 4 - 6.
4. Ἰλ. B 744, M 128, 181. Ὀδ. φ 297.
5. Ἰλ. I 484 κ.λ.π.
6. Ἰλ. N 686 κ.λ.π.
7. Ἰλ. Δ 385 κ.λ.π.
8. Ἰλ. N 685. Companion, 299.
9. Ὀδ. α 105 κ.λ.π.
10. Ἰλ. I 529 κ.λ.π.
11. Ὀδ. γ 366.
12. Ἰλ. Α 671.
13. Ἰλ. Α 594.
14. Ὀδ. ε 35 κ.λ.π.
15. Ὀδ. γ 292, τ 175 - 177. Companion, 299 - 300.

πρὸς τὴν Ἀττικὴν¹, κατοίκων ἐνδεχομένως τῆς Βοιωτίας πρὸς τὴν Πελοπόννησον ὑπονοουμένας ἐκ τῆς δράσεως καὶ δολοφονίας τοῦ βασιλέως τῆς Βοιωτικῆς Ἄρνης Ἀρηιθόου ἐν Πελοποννήσῳ καὶ τῶν αὐτῶν τοπωνυμίων τῆς Βοιωτίας καὶ Πελοποννήσου², τῶν Ἐνιάνων ἀπὸ τῆς βορειοδυτικῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Ἠπείρου εἰς τὴν περιοχὴν τῶν πηγῶν τοῦ Σπερχειοῦ, ὅπου μνημονεύονται ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου (VII 198, 2), τῶν Δρυόπων ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ Σπερχειοῦ πρὸς τὴν νότιον Εὐβοίαν καὶ τῆς Ἀργολίδας³ καὶ ἄλλων πιθανῶς λαῶν ἐκ τῆς Ἠπείρου πρὸς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον καὶ τὴν Πελοπόννησον⁴.

Ἀποτέλεσμα δὲ τῶν ἐσωτερικῶν τούτων ἀναστατώσεων τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος ἦτο ἡ κίνησις παντοίας προελεύσεως ἀποίκων, ὡς περιγράφονται ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου (I 146, 1), πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἡ δημιουργία τῶν Αἰολικῶν, Ἰωνικῶν καὶ Δωρικῶν ἀποικίων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας⁵, ἡ κίνησις δὲ αὕτη εἶναι γνωστὴ ὡς πρῶτος ἀποικισμός.

Εἰς τοὺς μεταβατικούς τέλους χρόνους εἶναι δυνατόν νὰ ἀνάγονται πολλῶν ἄλλων λαῶν αἱ μετακινήσεις μέχρις τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῶν εἰς τὰς ἱστορικὰς τῶν θέσεις ἄλλ' ἢ χρονολόγησις τῶν μετακινήσεων τούτων δὲν εἶναι πάντοτε εὐχερὴς⁶.

1. Ἑλλάνικος F. Gr. Hist. 4, 125. Ἡρόδοτος V 65, 3. Πausanίας II 18, 3. Ἡρόδοτος I 145, V 66, 2, VII 94, 1, VII 44, 2. Στράβων VIII, 383, XI 632 - 633 Ἀπολλόδωρος Βιβλιοθ. I, 7, 3. Πausanίας VII, 1. Πρακτ. Β' Διεθν. Συνεδρ. Πελοπ. Σπουδ., Πάτραι 1980, τόμ. II, 65-19, 129 - 136.

2. Πausanίας VIII, 4, 10, VIII 11, 3. Ἀνωτέρω σ. 602 ὑποσ. 1. Πρακτ. Α' τοπικοῦ Συνεδ. Λακων. Μελετ., Μολάοι 5-7 Ἰουνίου 1982, Ἀθήναι 1983, 177-192.

3. Ἡρόδοτος VIII 31, 2, 63, 1, 46, 4. 73, 2.

4. BSA 1931 - 32, 157 - 159. CAH II (2)³, 693.

5. M. B. Sakellariou, La Migration Grecque en Ionie, Athènes 1958. CAH II (2)³, 773 - 804.

6. Ἡρόδοτος VII 73. CAH II (2)³, 678 - 712.

5. ΤΕΛΙΚΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Μετά την περιγραφὴν, ἑρμηνείαν καὶ χρονολόγησιν εἰς τὰς προηγουμένας σελίδας πάντων τῶν γνωστῶν δεδομένων, διὰ τὴν μελέτην τῶν μεταβατικῶν ἀπὸ τῆς μυκηναϊκῆς εἰς τὴν ἀρχαϊκὴν περίοδον τῆς Ἑλλάδος χρόνων, ἐν τῷ παρόντι τελικῷ τῆς ὅλης ἐρεῦνης συμπεράσματι θὰ ἐπιχειρηθῇ, διὰ τῆς συγκεντρώσεως τῶν κατὰ περίοδον γενομένων ἐν τοῖς προηγουμένοις παρατηρήσεων, ἵνα διασαφηθῇ εἰς δύο συναπτὰ κεφάλαια ὁ τρόπος γενέσεως πρῶτον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ εἶτα τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίοδον.

Ι. Η ΑΠΟΣΥΝΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΥ ΚΑΙ Η ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΧΩΡΟΝ

Οἱ πέντε αἰῶνες, οἵτινες παρεμβάλλονται ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῶν μυκηναϊκῶν ἀνακτόρων τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς κάμψεως τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ περὶ τὸ 1200 π.Χ. μέχρι τῆς ἀρχαϊκῆς περιόδου καὶ τῆς μεταβάσεως εἰς τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὸ 700 π.Χ. περίπου, εἶναι ἡ πλέον κρίσιμος περίοδος διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῶν παραγόντων, οἵτινες δροῦν ὀπισθεν τῶν γεγονότων τῶν ἱστορικῶν χρόνων τῆς Ἑλλάδος, καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ πλέον διαφωτιστικὴ διὰ τὴν κατανόησιν τῆς ἱστορικῆς ἑλληνικῆς περιόδου, παρ' ὅλον ὅτι ἡ περίοδος αὕτη ἀστόχως ἔχει κληθῇ, συγκρινομένη πρὸς τὸν προηγηθέντα λαμπρὸν μυκηναϊκὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν ἐπαρκῶς ἐκ τῶν φιλολογικῶν πηγῶν γνωστὴν ἀκολουθοῦσαν ἱστορικὴν περίοδον, «σκοτεινοὶ αἰῶνες τῆς Ἑλλάδος».

Ὅτι ὁ μυκηναϊκὸς πολιτισμὸς κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀκμῆς του καὶ μέχρι τῆς ΥΕ ΙΙ Β περιόδου (1300 - 1200 π.Χ.) ἀπετέλει παγκόσμιον διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δύναμιν, καλύπτουσιν διὰ τῶν δραστηριοτήτων αὐτῆς πᾶσαν τὴν Μεσόγειον, μαρτυρεῖται ὅχι μόνον ἐκ τῶν τειχῶν, τῶν ἀνακτόρων, τῶν τάφων, τοῦ πλούτου τῶν κτερισμάτων καὶ τῆς ποικιλίας τῶν εἰσαγομένων ὑλῶν τῶν γνωστῶν μυκηναϊκῶν θέσεων ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς διαδόσεως τῆς μυκηναϊκῆς κεραμικῆς εἰς πάσας τὰς ἐσχατιὰς τῆς Μεσογείου καὶ πρὸ πάντων ἐκ τοῦ κλέους τῶν Μυκηνῶν εἰς τὰ ὁμηρικὰ ἔπη καὶ τῆς μνεΐας τοῦ βασιλέως τῶν μυκηναίων προφανῶς Ἀχιγιάβα, εἰς τὰ χετταϊκὰς

πηγάς, ὡς ἰσοτίμου ἡγεμόνος πρὸς τοὺς μεγαλυτέρους ἡγεμόνας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης¹.

Τοιαύτης ἐκτάσεως δραστηριότητες προϋποθέτουν βεβαίως σύμπραξιν παντὸς τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου καὶ ἡ σύμπραξις τοσούτου πληθυσμοῦ ἐξυπακούει τὴν ὑπαρξιν κεντρικῆς δυνάμεως ἀσκούσης κατὰ τινα τρόπον ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἡγεμόνων τῶν λοιπῶν περιοχῶν, οἷα ἡ ὑπονοουμένη ὑπὸ τοῦ ἔπους διὰ τὸν βασιλέα τῶν Μυκηνῶν εἰς τὴν τρωϊκὴν ἐκστρατείαν.

Καίτοι αἱ ἐπὶ μέρους λεπτομέρειαι τῶν γεγονότων πρέπει νὰ εἰκασθοῦν τὰ ἀρχαιολογικὰ δεδομένα τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου δηλοῦν ἀναμφισβητήτως ὅτι ὁ μυκηναϊκὸς πολιτισμὸς ὑπέστη πρωτοφανῆ κλονισμόν, κατὰ τὸν χρόνον ἀκριβῶς τῆς ἀκμῆς του, ἐκδηλωθέντα διὰ τῆς πυρπολήσεως τῶν σπουδαιοτέρων ἀνακτόρων καὶ ἀκροπόλεων, ὅπως τῆς Ἄρνης-Γκλᾶ καὶ τῶν Θηβῶν τῆς Βοιωτίας, τῶν Μυκηνῶν, τῆς Τίρυνθος, τῆς Θεράπνης, τῆς Πύλου - Ἐγγλιανοῦ τῆς Πελοποννήσου καὶ ἄλλων θέσεων, καὶ διὰ τῆς ἐρημώσεως τοῦ ἡμίσεος περίπου τῶν γνωστῶν μυκηναϊκῶν οἰκισμῶν, διὰ τῶν γεγονότων δὲ τούτων ἄρχεται ἡ ἐξεταζομένη περίοδος τῶν μεταβατικῶν χρόνων.

Ἡ ἀρχικὴ αἰτία τοῦ ἐκ τῶν ὑλικῶν καταλοίπων πέρα πάσης ἀμφισβήτησεως μαρτυρουμένου ἱστορικοῦ τούτου δεδομένου, τῆς αἰφνιδίου καταρρεύσεως τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, πρέπει νὰ εἶναι ἡ πτώσις τῆς κεντρικῆς μυκηναϊκῆς ἐξουσίας, ἣτις ἀπετέλει τὸν συνεκτικὸν ἐκούσιον ἢ ἀκούσιον δεσμόν μεταξὺ τῶν 29 ἡγεμόνων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου τῶν μετεχόντων τῆς τρωϊκῆς ἐκστρατείας, καὶ ἡ μείωσις τῆς ἐπιβολῆς τῶν ἐπὶ μέρους τούτων ἡγεμόνων ἐπὶ τῶν ὑπηκόων των.

Ἐκ τῶν ὑλικῶν καταλοίπων ὅμως δὲν εἶναι σαφὲς ἂν ἡ ἐπιβολὴ τῆς κεντρικῆς μυκηναϊκῆς ἐξουσίας καὶ τῶν ἐπὶ μέρους ἡγεμόνων ἐπὶ τῶν ὑπηκόων αὐτῶν ἐστηρίζετο ἐπὶ συγγενικῶν δεσμῶν, φυλετικῆς δηλαδὴ ὀργανώσεως τοῦ ὅλου κράτους, ἐπὶ τῆς θρησκευτικῆς ἐπιρροῆς τῶν διογενῶν βασιλέων ὡς ἀρχηγῶν τῆς θρησκείας, ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ἐξαρτήσεως τῶν ὑπηκόων ἐκ τῶν ἡγεμόνων, ὡς διαχειριστῶν τῆς γῆς, τῆς τεχνικῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου, ἢ ἐπὶ τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ποίαν μορφήν εἶχεν ἡ δύναμις αὕτη.

Ἡ ἀρχικὴ κατὰ ταῦτα αἰτία διὰ τὴν κατάρρευσιν τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἡ προκαλέσασα τὴν πτώσιν τῆς κεντρικῆς μυκηναϊκῆς ἐξουσίας, πρέπει νὰ εἰκασθῇ ἐκ τῆς συνεκτιμήσεως τῶν ἐκ τῶν ὑλικῶν καταλοίπων μαρτυρουμένων γεγονότων διὰ τὸν τρόπον ἐνάρξεως καὶ τὴν πορείαν ἣν

1. O. R. Gurney, *The Hittites*, 46 - 58. LMTS, 218 - 220. Ἀνωτέρω σ. 497. σημ. 1.

ἠκολούθησαν αἱ καταστροφαὶ καὶ ἐρημώσεις, αἵτινες ἐπέφερον τὴν παρακμὴν τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ πορεία τῶν γεγονότων εἰς τὸ κέντρον τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, τὰς Μυκῆνας, καθ' ὅσον αὕτη εἶναι δυνατόν νὰ εἰκασθῇ ἐκ τῶν ὑλικῶν καταλοίπων, ἔχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου βασικὴν σημασίαν διὰ τὴν ἐρμηνείαν τῆς πρώτης αἰτίας τῆς κάμψεως τοῦ πολιτισμοῦ τούτου. Τὰ ὑλικά κατάλοιπα τῶν Μυκηνῶν, ἂν καὶ ἡ θέσις ἔχει ἐρευνηθῇ ὑπὸ διαφόρων ἐρευνητῶν καὶ εἰς διαφόρους χρονικὰς περιόδους, μαρτυροῦν ὅτι ἡ ἀκρόπολις τῶν Μυκηνῶν ὑπέστη τρεῖς τοῦλάχιστον ἐπιθέσεις ἀπὸ τῶν μέσων περίπου τῆς 13ης μέχρι τῶν μέσων τῆς 12ης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος καὶ ὅτι παρ' ὅλον ὅτι ἡ ἀκρόπολις κατελήφθη κατὰ τὴν δευτέραν προφανῶς ἐπίθεσιν ὑφίσταται ἐν τούτοις καὶ τρίτην καταστροφὴν, ἡ θέσις ὅμως παρ' ὅλα ταῦτα κατοικεῖται ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἂν καὶ μειωμένου ἀριθμητικῶς καὶ πενεστέρου οἰκονομικῶς, πληθυσμοῦ, μέχρι τοῦ τέλους περίπου τῆς 12ης π.Χ. ἑκατονταετηρίδος¹.

Τόσον μακρᾶς ὅμως χρονικῆς διαρκείας ἐπιθέσεις κατὰ τοῦ κέντρου τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, χωρὶς ἐνδείξεις ἐκ τῶν ὑλικῶν καταλοίπων διὰ τὴν ἐγκατάστασιν εἰς τὴν περιοχὴν οἰκισμῶν λαοῦ μὲ πολιτισμὸν διαφορετικὸν ἀπὸ τὸν μυκηναϊκόν, εἰς ὃν νὰ ἀποδοθοῦν αἱ ἐπιθέσεις αὗται, συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς εἰκασίας ὅτι ἡ πτώσις τῆς κεντρικῆς μυκηναϊκῆς ἐξουσίας ὠφείλετο εἰς ἐσωτερικοὺς μᾶλλον λόγους παρὰ εἰς ἐπιδρομὰς προερχομένους ἐκ περιοχῶν εὐρισκομένων πέραν τῶν ὁρίων τοῦ μυκηναϊκοῦ κόσμου.

Ἡ χρονολογικὴ ἄλλως κατὰταξις τῶν καταστροφῶν εἰς τὰς διαφόρους περιοχὰς τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, καθ' ὅσον εἶναι δυνατόν νὰ χρονολογηθοῦν αὗται ἐκ τῶν στρωμάτων, μαρτυρεῖ διάδοσιν τῶν ἀνωμαλιῶν κατὰ τὴν ΥΕ III Γ περίοδον ἀπὸ Νότου πρὸς Βορρᾶν μᾶλλον παρὰ κατὰ τὴν ἀντίθετον κατεύθυνσιν. Παραδόσεις δὲ διὰ συγκρούσεις μεταξὺ Περσείδων καὶ Πελοπιδῶν εἰς τὴν ἀνατολικὴν Πελοπόννησον, Νηλέως καὶ Ἡρακλέους εἰς τὴν δυτικὴν, Ἡρακλίδων καὶ Εὐρυσθέως διὰ τὴν ὅλην Πελοπόννησον, ἡ ἐκστρατεία τῶν ἐπὶ τὴν Θήβαν καὶ ἡ καταστροφὴ τελικῶς τῆς πόλεως τῶν Θηβῶν ὑπὸ τῶν Ἐπιγόνων καὶ ἄλλαι ἐσωτερικαὶ ἀνωμαλίαι τοῦ μυκηναϊκοῦ κόσμου συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς εἰκασίας ταύτης, ὅτι ἡ πτώσις δηλαδὴ τῆς κεντρικῆς μυκηναϊκῆς ἐξουσίας ὠφείλετο κατ' ἀρχὴν εἰς ἐσωτερικοὺς μᾶλλον λόγους παρὰ εἰς ἐξωτερικὰς ἐπιδρομὰς².

Ἐπιδρομαὶ ἄλλωστε πρωτογόνων μὲ κατωτέρα πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν ὀργάνωσιν καὶ ὄπλισμόν φυλῶν, προερχομένων ἐκ περιοχῶν πέραν

1. LMTS, 73 - 77.

2. CAH II (2)³, 707.

τοῦ μυκηναϊκοῦ κόσμου καὶ ἐφ' ὅσον οὐδὲν ἕτερον ἰσοσθενὲς κράτος πρὸς τὸ μυκηναϊκὸν εἶναι γνωστὸν ἐκ τῶν ἀρχαιολογικῶν δεδομένων ἢ τῆς παραδόσεως πρὸς Βορρᾶν εἰς τινα τῶν περιοχῶν τούτων, εἶναι εὐλογον ὅτι θὰ ἀπεκροῦντο εὐχερῶς ὑπὸ τῆς κεντρικῆς μυκηναϊκῆς ἐξουσίας, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀκμῆς αὐτῆς διὰ κοινῆς συμπράξεως πάντων τῶν ἡγεμόνων, ὅπως εἰς τὴν τρωϊκὴν ἐκστρατείαν.

Αἱ ὑπὸ τῆς παραδόσεως ἄλλωστε συνδεόμεναι πρὸς τὴν καταστροφὴν τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ κινήσεις τῶν Νηλειδῶν ἐκ Μεσσηνίας καὶ τῶν Ἰώνων ἐξ Ἀχαΐας πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἔχουν κατεύθυνσιν ἀπὸ ΝΔ πρὸς ΒΑ καὶ οὐχὶ ἀπὸ Β πρὸς Ν, ἐπιβεβαιοῦσαι τὴν εἰκασίαν ὅτι ἡ πτώσις τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὸ κέντρον τῆς γενέσεώς του, τὴν Πελοπόννησον, προῆλθεν ἀπὸ ἐσωτερικᾶς ἀρχικῆς ἀνωμαλίας καὶ οὐχὶ ἀπὸ ἐπιδρομᾶς ἐκ τοῦ Βορρᾶ.

Συνεκτίμησις δηλαδὴ πασῶν τῶν ἐνδείξεων, τόσον ἐκ τῶν ἀρχαιολογικῶν δεδομένων ὅσον καὶ ἐκ τῶν διασωθεῖσων διὰ τὸ τέλος τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ παραδόσεων, ἄγει εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἀρχικὴ αἰτία τῆς καταρρέυσεως τοῦ πολιτισμοῦ τούτου, ἡ μείωσις τῆς ἐπιβολῆς τῆς κεντρικῆς μυκηναϊκῆς ἐξουσίας, πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ εἰς ἐσωτερικοὺς μᾶλλον λόγους παρὰ εἰς ἐξωτερικὰς ἐπιδρομὰς καὶ ὅτι ἡ εἴσοδος εἰς τὸν νοτιώτερον ἑλληνικὸν ᾠδὸν βορείων φυλῶν ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα καὶ οὐχὶ ἡ ἀρχικὴ αἰτία τῆς παρακμῆς τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Μυκηνῶν.

Ἡ ἀρχὴ ἄλλωστε τῆς μειώσεως τοῦ κύρους τοῦ ἡγεμόνος τῶν Μυκηνῶν, ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους ἡγεμόνων τῶν διαφόρων περιοχῶν καὶ τούτων ἐπὶ τῶν ὑπηκόων αὐτῶν, κατοπτρίζεται εἰς αὐτὰ τὰ ὁμηρικὰ ἔπη, διὰ τῶν κυρίων θεμάτων αὐτῶν πλὴν ἐπὶ μέρους ἐπεισοδίων, ὡς ἡ σκηνὴ τοῦ Θερσίτου. Εἰς τὴν Ἰλιάδα, ὡς κεντρικὴ αἰτία τοῦ ἔπους προβάλλεται τόσον ἡ ἀπειθαρχία τοῦ Ἀχιλλέως ὅσον καὶ ἡ αὐθαιρεσία τοῦ Ἀγαμέμνονος ἔναντι τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ, ἥτις κλονίζει τὴν ὑποχρέωσιν ὑποταγῆς τούτων εἰς αὐτόν¹, κεντρικὴ δὲ αἰτία εἰς τὴν Ὀδυσσειαν εἶναι ἡ ἄνευ ἠθικοῦ δισταγμοῦ ἀπόπειρα σφετερισμοῦ τοῦ θρόνου τοῦ Ὀδυσσεύς ὑπὸ τῶν μνηστήρων. Τὰ δύο ἔπη δηλαδὴ ἀντανακλοῦν τὴν κρίσιν τὴν ὁποίαν διήρχετο, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀρχικῆς συνθέσεως τῶν εἰς τὴν συνείδησιν τῶν μυκηναίων, ὁ θεσμὸς τῆς θεϊκῆς προελεύσεως θεωρουμένης βασιλικῆς ἐξουσίας.

Ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν μυκηναίων ἡγεμόνων κατὰ τὴν τρωϊκὴν ἐκστρατείαν, οἰαδήποτε ἱστορικὴ σημασία καὶ ἂν κρύπτεται ὑπὸ τὴν παράδοσιν ταύτην, *«χρονία γενομένη πολλὰ ἐνεόχμωσε, καὶ στάσεις ἐν ταῖς πόλεσιν ὡς ἐπὶ πολλὸν ἐγίγνοντο»*, κατὰ τὸν Θουκυδίδην (I 12, 2). Ἡ τρωϊκὴ δηλαδὴ

1. Ἰλ. I 108 «οὐ τι καθ' ἡμέτερόν γε νόον».

ἐπιχειρήσεις ἀπομακρύνεσα ταυτοχρόνως τοὺς ἡγεμόνας καὶ τὸν πλεόν ἄκμαϊον πληθυσμὸν ἠϋξήσεν, συντρεχουσῶν καὶ ἄλλων ἐξ ἀδήλων αἰτίων¹ ἀνωμαλιῶν, ὥς αἱ ἐπιδρομαὶ τῶν λαῶν τῆς θαλάσσης, τὴν οἰκονομικὴν δυσπραγίαν τοῦ ἀπομείναντος εἰς τὴν νοτιωτέραν Ἑλλάδα πληθυσμοῦ καὶ τὴν ἀγανάκτησιν τούτου κατὰ τῶν ἡγεμόνων, ἐκδηλωθεῖσαν ἀρχικῶς εἰς ἐπεισόδια, ὥς ἡ συνομωσία τοῦ Αἰγίσθου καὶ τῆς Κλυταιμνήστρας κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος εἰς τὸ κέντρον τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, μετατραπείσαν εἴτα εἰς ἀνταρσίαν τῶν ἀναπληρουντῶν τοὺς εἰς Τροίαν ἀπουσιάζοντας ἡγεμόνας τῶν ἐπὶ μέρους μυκηναϊκῶν κρατῶν κατὰ τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας, καὶ ἀκολουθηθεῖσαν τέλος ἀπὸ γενικὴν ἐξέγερσιν τῶν πενεστέρων τάξεων τῶν διαφόρων περιοχῶν κατὰ τῆς διοικουμένης τὰ περιφερειακὰ κέντρα καὶ τὸ κράτος τῶν Μυκηνῶν τάξεως.

Μέγα μέρος τῆς εὐπορωτέρας καὶ ἡγέτιδος τάξεως τοῦ νοτιωτέρου ἑλληνικοῦ χώρου ἐξήγησε καταφύγιον εἰς Κύπρον, Κρήτην, τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους, τὴν Δωδεκάνησον καὶ ἄλλας περιοχὰς μεθ' ὧν εἶχε συναλλαγὰς κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ. Πύλιοι ἡγεμόνες καὶ Ἴωνες τῆς Ἀχαΐας κατὰ τὴν παράδοσιν ἐξήγησαν καταφύγιον εἰς τὴν ὀλιγώτερον ἐκ τῶν ἀνωμαλιῶν πληγεῖσαν Ἀττικὴν καὶ πενέστεραι τάξεις κατέφυγον εἰς δυσπροσίτους περιοχὰς, ὥς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀχαΐας, ἢ ἠνώθησαν μετὰ τῶν λαῶν τῆς θαλάσσης εἰς ἀναζητήσιν νέων πατρίδων, ὥς οἱ Φιλισταῖοι, μὲ ἀποτέλεσμα ὁ πληθυσμὸς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου νὰ μειωθῇ κάτω τοῦ ἡμίσεος περίπου.

Μετὰ τὴν κατάρρευσιν τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας καὶ τῆς ὅλης ὁργανώσεως τοῦ πρὶν μυκηναϊκοῦ κόσμου, ὁμαδικαὶ μετακινήσεις πληθυσμῶν πρὸς εὐφόρους περιοχὰς τούτου, ὥς τῶν Θεσσαλῶν ἐκ τῆς Θεσπρωτίας πρὸς τὴν Θεσσαλίαν καὶ τῶν Βοιωτῶν πρὸς τὴν πρὶν Καδμηίδα καλουμένην καὶ ἀπ' αὐτῶν Βοιωτίαν, μετὰ τὴν ἐγκατάστασίν των, ὀνομασθεῖσαν περιοχὴν, ἢ βραδεῖαι διεισδύσεις ποιμενικῶν βορείων φυλῶν διὰ τῆς ὁροσειρᾶς τῆς Πίνδου πρὸς τὴν νοτιωτέραν ἀραιῶς κατοικουμένην καὶ ἀνεπαρκῶς φρουρουμένην Ἑλλάδα, ἦσαν εὐχερεῖς.

Αἱ ταραχαὶ καὶ ἀνωμαλῖαι αὗται, διὰ τῶν ὁποίων ἐπῆλθεν ἡ διάσπασις καὶ παρακμὴ τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἐπληξάν κυρίως τὴν νοτιωτέραν Ἑλλάδα καὶ καλύπτουν τὴν ΥΕ III Γ περίοδον (1200 - 1125 π.Χ.). Αἱ βόρειοι περιοχαὶ Ἡπειρος καὶ Μακεδονία, αἵτινες παρ' ὅλας τὰς συχνὰς πρὸς τὸν μυκηναϊκὸν πολιτισμὸν ἐπαφὰς οὐδέποτε ἀφωμοιώθησαν πολιτιστικῶς πρὸς τοῦτον, ἢ δὲ Μακεδονία καὶ Θράκη, ἐξ ἧς δὲν ἔχουν ἀναφερθῇ μυκηναϊκὰ λείψανα, καταλέγονται μετὰ τῶν συμμάχων τῶν Τρῶων εἰς τὸ Β τῆς Ἰλιά-

1. Ἴδὲ καὶ N.G.L. Hammond, A Hist. of Greece, 52 - 53.

δος, συνεχίζουν μέχρι τέλους τῆς ΥΕ ΙΙΙ Γ περιόδου τὸν παλαιὸν ἀγροτικὸν τῶν βίων, εἰσάγουσαι καὶ ἀπομιμούμεναι τοπικῶς κεραμικὰ προϊόντα ἐκ τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος.

Ἡ Θεσσαλία, τῆς ὁποίας αἱ παράλιοι ἀνατολικάι περιοχαὶ εἶχον περιέλθει ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἀπετέλουν μέρος τούτου, συνεχίζει ἀδιατάρακτον τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ΥΕ ΙΙΙ Γ πολιτισμοῦ αὐτῆς μέχρι τέλους τῆς περιόδου, ὅποτε ὑποκύπτει, περὶ τὸ τέλος αὐτῆς, εἰς τὸ ὁποῖον χρονολογεῖται ἡ καταστροφὴ τοῦ ἀνακτόρου τῆς Ἰωλκοῦ, εἰς τὴν καταστροφὴν, εἴτε αὕτη προεκλήθη ἐξ ἐσωτερικῶν λόγων εἴτε ἐκ τῆς προμνημονευθείσης κινήσεως τῶν Θεσσαλῶν πρὸς αὐτήν.

Εἰς τὰς λοιπὰς περιφερειακὰς περιοχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, Μεγάλην Ἑλλάδα, Κρήτην, Κύπρον καὶ ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἡ καταστροφὴ τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος δὲν μαρτυρεῖται παρὰ ἐκ τῆς εἰσόδου εἰς αὐτὰς ἀθρόων προσφύγων, ἰδιαιτέρως εἰς τὴν Κύπρον, ἥτις ὅμως ὑπέστη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ καταστροφὰς ἐκ τῶν λαῶν τῆς θαλάσσης περὶ τὰ τέλη τῆς ΥΚ ΙΙ Γ περιόδου.

Ἐκ τῶν γνωστῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ ὑλικῶν καταλοίπων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων, ταφῶν, κεραμικῆς καὶ μικρῶν εὐρημάτων ἐξ οἰκισμῶν καὶ τάφων, καθίσταται φανερόν ὅτι ἡ καταστροφὴ τῆς κεντρικῆς μυκηναϊκῆς ἐξουσίας εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὸν κατακερματισμὸν τοῦ ἅλ-λοτε ἐνιαίου μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ εἰς πολυάριθμα τοπικὰ αὐτόνομα κέντρα πολιτισμοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐξουσίας καὶ τὴν μετατόπισιν τοῦ κέντρου βάρους τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου εἰς τὰς Κυκλάδας, ἡ δραστηριότης τῶν ὁποίων, ἂν κρίνη τις ἐκ τῆς διαδόσεως τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ διὰ τὴν περιοχὴν ἀγγείου, τοῦ δι' ὀκτάποδος κοσμουμένου ψευδοστόμου ἀμφορέως, ἐκτείνονται ἀπὸ τῆς Δωδεκανήσου καὶ τῆς Κρήτης μέχρι τῆς Περαιτῆς καὶ τῆς Μονεμβασίας, κατὰ τὰς ἀνατολικὰς ἀκτὰς τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Πελοποννήσου, καὶ σποραδικῶς μέχρι τοῦ Ἰονίου πελάγους¹.

Τὰ παλαιὰ κέντρα τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἀργολίδος παρὰ τὰς ἐκτεταμένας καταστροφὰς δὲν ἐγκαταλείπονται, ὡς τὰ κέντρα τῆς Λακωνίας καὶ τῆς δυτικῆς Πελοποννήσου, διὰ δὲ τῆς δημιουργίας εἰς αὐτὰ τῶν χαρακτηριστικῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ κεραμικῶν ρυθμῶν τῆς Ἀργολίδος, τοῦ πυκνοῦ καὶ τῆς σιταποθήκης, σημειοῦν πολιτιστικὴν ἀνάρρωσιν μαρτυροῦσαν ἐπιβίωσιν τῆς μυκηναϊκῆς παραδόσεως εἰς τὸν τόπον τῆς γενέσεώς της.

1. LMTS, 271 - 272.

Ἐκ τῶν λοιπῶν αὐτονόμων ΥΕ ΙΙΙ Γ κέντρων πολιτισμοῦ τὰ πλέον ἀξιόλογα εἶναι τῆς ἀνατολικῆς Ἀττικῆς, τῆς Εὐβοίας, τῆς Ἰωλκοῦ, τῆς Ἀχαΐας τῶν Ἰονίων νήσων, τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Δωδεκανήσου, τῆς Κρήτης, ἥτις διατηρεῖ κατὰ βάσιν τὴν μινωικὴν παράδοσιν, καὶ τῆς Κύπρου, ἡ ὁποία περισσότερο ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην περίοδον περιέρχεται ὑπὸ τὴν ἔντονον ἐπίδρασιν τοῦ ΥΕ ΙΙΙ Γ πολιτισμοῦ.

Παρὰ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἔστω καὶ διεσπασμένου εἰς περισσότερα κέντρα κατὰ τὴν ΥΕ ΙΙΙ Γ περίοδον, ἐπιβλητικὰ τείχη, ἀνάκτορα καὶ θολωτοὶ τάφοι, τὰ τεκμήρια ἄλλοτε τῆς ὑπάρξεως ἰσχυρᾶς καὶ εὐπόρου κεντρικῆς ἐξουσίας, παύουν νὰ κατασκευάζωνται ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, οἱ οἰκισμοὶ εἶναι κατὰ κανόνα μικρότεροι καὶ αἱ οἰκίαι οἰκοδομοῦνται ἀπὸ εὐτελεῆ ὕλικά, ὥστε εἰς τὰς περισσοτέρας περιπτώσεις τῶν νέων ΥΕ ΙΙΙ Γ οἰκισμῶν, ὅπως τῆς Περαιτῆς, τῆς Ἀχαΐας καὶ τῶν Ἰονίων νήσων, οὐδὲν ἔχνος τούτων ἐσώθη καὶ αἱ θέσεις εἶναι γνωσταὶ μόνον ἐκ νεκροταφείων.

Τὰ ἀρχιτεκτονικὰ δεδομένα τῆς βορείου Ἑλλάδος δὲν μαρτυροῦν σημαντικὰς μεταβολάς, εἰς τὴν Κρήτην ὅμως κατὰ τοὺς προκεχωρημένους ΥΕ ΙΙΙ Γ χρόνους ἰδρύονται νέοι οἰκισμοί, ὡς τὸ Καρφὶ καὶ τὸ Βρόκαστρο, καὶ εἰς τὴν Κύπρον σημειοῦται ἐκπληκτικὸς οἰκοδομικὸς ὄργανισμός ὑποκινηθεὶς ἴσως ὑπὸ προσφύγων ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος.

Παρὰ τὴν, ὑπὸ τῆς πενίας τῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων καὶ τῆς ἐλλείψεως νέων θολωτῶν τάφων, μαρτυρουμένην κατάρρευσιν τῆς κεντρικῆς μυκηναϊκῆς ἐξουσίας καὶ τὴν οἰκονομικὴν παρακμὴν τῶν μεγάλων μυκηναϊκῶν κέντρων, ἡ παρατεινομένη χρήσις τῶν διὰ τὴν εὐπορωτέραν τάξιν προοριζομένων θαλαμοειδῶν τάφων εἰς τὰ παλαιὰ μυκηναϊκὰ κέντρα καὶ ἡ κατασκευὴ νέων τοιοῦτων τάφων εἰς τοὺς νέους ΥΕ ΙΙΙ Γ οἰκισμοὺς τῆς Περαιτῆς, τῶν Ἰονίων νήσων, τῆς Ἀχαΐας, τῆς Νάξου καὶ τῶν λοιπῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ κέντρων μαρτυρεῖ ὅτι μέρος τοῦλάχιστον τῆς τάξεως ταύτης παρέμεινεν ἐπὶ μακρὸν διαρκούσης τῆς ΥΕ ΙΙΙ Γ περιόδου εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα καὶ μετέχει ἐνεργῶς εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ πολιτικὴν ζωὴν αὐτῆς.

Ἡ παρατεινομένη ἄλλως χρήσις καὶ ἡ κατασκευὴ νέων θολωτῶν τάφων εἰς τὰς περιφερειακὰς περιοχὰς τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Κρήτης μαρτυρεῖ ὅτι αἱ περιφερειακαὶ περιοχαὶ ἐπλήγησαν ὀλιγώτερον ἀπὸ τὴν πτώσιν τῆς κεντρικῆς μυκηναϊκῆς ἐξουσίας, καὶ ὅτι ἡ ἀνωμαλία ἡ προκαλέσασα τὴν παρακμὴν τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ ἦτο ἐσωτερικὸν γεγονός τοῦ νοτιωτέρου κυρίως ἑλληνικοῦ χώρου τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ΥΕ ΙΙΙ Γ κεραμική, διὰ τῶν σχημάτων καὶ τῆς κοσμήσεως τῶν ἀγγείων, μαρτυρεῖ περισσότερο παντὸς ἄλλου δεδομένου τὴν ἑκτασιν ἐπι-

βιώσεως τῆς μυκηναϊκῆς πολιτιστικῆς παραδόσεως καὶ ἀντανakλᾷ τὸν κατακερματισμὸν τοῦ μυκηναϊκοῦ κόσμου κατὰ τὴν ΥΕ ΙΙΙ Γ περίοδον εἰς πολυάριθμα αὐτόνομα κέντρα.

Διδακτικὰ διὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολιτισμοῦ, τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν καὶ τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις τῶν διαφόρων περιοχῶν, εἰς τὰς ὁποίας διεσπάρσθη ὁ μυκηναϊκὸς κόσμος κατὰ τὴν ΥΕ ΙΙΙ Γ περίοδον, εἶναι τὰ μικρὰ εὐρήματα ἐξ οἰκισμῶν καὶ τάφων. Ἡ μὴ ἀνακάλυψις ἐν πρώτοις μέχρι σήμερον (1980) πινακίδων τῆς γραμμικῆς Β γραφῆς ἐπιτρέπει τὴν εἰκασίαν ὅτι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, μετὰ τῆς καταρρεύσεως τῆς κεντρικῆς μυκηναϊκῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ συστήματος διοικήσεως τῶν διαφόρων περιοχῶν ὑπὸ τοπικῶν ἡγεμόνων, ἀπωλέσθη καὶ τὸ σύστημα τοῦτο γραφῆς. Σφραγιδοῦλοι καὶ πήλινα εἰδῶλια παρουσιάζονται εἰς μικροὺς ἀριθμοὺς καὶ προφανῶς παύουν νὰ κατασκευάζονται μετὰ τὴν ΥΕ ΙΙΙ Γ περίοδον. Καίτοι ἀφ' ἑτέρου μεταξὺ τῶν μικρῶν εὐρημάτων παρουσιάζεται ἱκανὸς ἀριθμὸς χρυσῶν κοσμημάτων καὶ ἀντικειμένων ἐξ εἰσαγομένων τεχνητῶν ὕλων ἢ ἐξ ἐλεφαντοστοῦ ἢ ἡλέκτρον, τὰ ὅποια μαρτυροῦν σχετικὴν οἰκονομικὴν εὐπορίαν καὶ ἐμπορικὰς σχέσεις πρὸς πάσας τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου, πάντα τὰ εὐρήματα ταῦτα προέρχονται ἐκ τῶν περιφερειακῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ κέντρων, τῶν Κυκλάδων, τῆς Περατῆς καὶ τῶν Ἰονίων νήσων, ὑποδηλοῦντα μετατόπισιν τῆς ἐμπορικῆς δραστηριότητος καὶ τῆς οἰκονομικῆς εὐπορίας ἐκ τῶν παλαιῶν μυκηναϊκῶν κέντρων εἰς τὰ προελθόντα ἐκ τῆς διασπάρσεως τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ νέα κέντρα τούτου.

Σποραδικὴ ἐπὶ πλέον παρουσία σιδηρῶν ἀντικειμένων εἰς τὰς ΥΕ ΙΙΙ Γ θέσεις καὶ περιπτώσεων τινων καύσεως ἀντὶ ταφῆς τῶν νεκρῶν ὀφείλεται προφανῶς εἰς ἐπαφὰς πρὸς τὴν Ἀνατολήν.

Βορείου τέλος προελεύσεως κοσμήματα, ὅπλα καὶ ἐξαρτήματα ἐνδύσεως, οἷον πόρπαι καὶ περόναι ἐκ χαλκοῦ καὶ σπανιώτερον ἐκ σιδήρου, εἰς μικροὺς συνήθως ἀριθμοὺς, εἰσῆχθησαν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς τὸν νότιον χῶρον ὑπὸ βορείων πολεμιστῶν προσληφθέντων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν νοτίων ἀρχηγῶν κατὰ τοὺς ταραχώδεις ΥΕ ΙΙΙ Γ χρόνους.

Καίτοι ὅμως ἱκανὸν μέρος τοῦ μυκηναϊκοῦ πληθυσμοῦ παρέμεινεν εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα καὶ κατασκευάζει θαλαμοειδεῖς τάφους καὶ συνεχίζει, ἀπὸ νέα κέντρα, τὴν μυκηναϊκὴν ἐμπορικὴν δραστηριότητα, αἱ παρατηνόμεναι ἀνωμαλῖαι εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον καθ' ὅλην τὴν ΥΕ ΙΙΙ Γ περίοδον καὶ ἀρχομένης τῆς ὑπομυκηναϊκῆς εἶχον ὥς ἀποτέλεσμα τὴν πλήρη ἀποσύνθεσιν καὶ διάλυσιν τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ εἰς αὐτὸν πρὸ τοῦ τέλους τῆς περιόδου, ὅποτε καταστρέφονται, μετὰ τὰ μεγάλα, καὶ τὰ περιφερειακὰ ΥΕ ΙΙΙ Γ κέντρα τῆς Ἰωλκοῦ, τοῦ Λευκαντιοῦ, τοῦ Τεΐχους Δυμαίων, τοῦ Ἐμπορειοῦ καὶ τῆς Μιλήτου καὶ ἐγκαταλείπονται τὰ ΥΕ ΙΙΙ Γ

νεκροταφεῖα καὶ οἱ οἰκισμοὶ τῆς Περαιτῆς, τῆς Ἀχαΐας, τῶν Ἰονίων νή-
σων καὶ τῶν λοιπῶν θέσεων¹.

Κατὰ τὴν ἀκολουθοῦσαν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον, 1125 - 1050 π.Χ.,
ἡ ἔναρξις τῆς ὁποίας σημειοῦται διὰ τῆς αἰφνιδίας ἐμφανίσεως δύο νέων
νεκροταφείων κατὰ τὴν δυτικὴν Ἀττικὴν, τῆς Σαλαμῖνος καὶ τοῦ Κεραμει-
κοῦ, ὁ πληθυσμὸς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου μειοῦται ἔτι περαιτέρω, ὥστε οἱ
ἀπομείναντες εἰς αὐτὸν κάτοικοι περιορίζονται εἰς τὸ ἐν τέταρτον περίπου
τῶν ΥΕ III Β κατοίκων, ὁλόκληροι δὲ περιοχαί, ὡς ἡ Λακωνία, ἡ Μεσσηνία
καὶ ἡ Ἀχαΐα, τοῦ κέντρου τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ παρουσιάζονται
ὡς ἐρημωθεῖσαι καὶ ἀκατοίκητοι ἐκ τῆς συνεχίσεως τῶν προμνημονευθεῖσῶν
καταστροφῶν καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τῆς νέας περιόδου.

Αἱ ἐμπορικαὶ σχέσεις τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου πρὸς ἄλλας περιοχὰς δια-
κόπτονται κατὰ τοὺς πρώτους τοῦλάχιστον ὑπομυκηναϊκοὺς χρόνους, ὁ
ἀπομείνας πληθυσμὸς οἰκονομικῶς δυσπραγεῖ ἐπανερχόμενος εἰς τὸ πρωτό-
γονον γεωργικὸν σύστημα οἰκονομίας, καὶ αἱ τέχναι ἐγκαταλείπονται.

Οὐσιαστικῶς ἡ πλήρης πληθυσμιακὴ, πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ διά-
λυσις τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ συντελεῖται κατὰ τὴν περίοδον ταύτην,
αἱ λεπτομέρειαι τῆς ὁποίας παραμένουν εἰσέτι ἀδιευκρίνιστοι διὰ πολλὰς
περιοχὰς, εἰς τὰς ὁποίας ἐλλεῖπει ἡ ἐξέλιξις τῆς κεραμικῆς ἢ γνωστὴ ἐκ
τῶν νεκροταφείων τῆς Σαλαμῖνος καὶ τοῦ Κεραμεικοῦ ὡς ὑπομυκηναϊκῆ.

Παρ' ὅλην ὅμως τὴν παρατηρουμένην παρακμὴν καὶ διάλυσιν τὰ γνω-
στὰ ὑλικά κατάλοιπα τῆς περιόδου, ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα, τάφοι, κερα-
μικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα, καίτοι γενικῶς πενιχρά, μαρτυροῦν τὴν διατήρη-
σιν καὶ κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον τῶν σπερμάτων τῆς μυκηναϊκῆς
παραδόσεως εἰς πολλὰς περιοχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου.

Ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα ἔχουν παράσχει 24 μόνον ὑπομυκηναϊκαὶ θέ-
σεις καὶ ἐκ τούτων τέσσαρες μόνον προέρχονται ἐκ τῶν παλαιῶν κέντρων,
τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῆς Πελοποννήσου, τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ,
μαρτυροῦντα, διὰ τῆς εὐτελείας καὶ προχειρότητός των, τὸ χαμηλὸν οἰκο-
νομικὸν καὶ βιοτικὸν ἐπίπεδον τῶν κατοίκων. Εἰς τὰς ὑπολοίπους, ἐκ τάφων
κυρίως γνωστὰς, θέσεις τῆς περιόδου αἱ οἰκίαι θὰ ἦσαν ἐκ φθαρτῶν ὑλικῶν
μαρτυροῦσαι τὴν ἀστάθειαν εἰς τὴν κατοίκησιν τῆς χώρας, ἐγγίζουσιν τὰ
ὅρια νομαδισμοῦ, ἔνεκα τῶν ἀνωμάλων περιστάσεων τῆς περιόδου. Ἐν τού-
τοις ἡ συνέχισις τῆς χρήσεως τῶν ἱερῶν τῆς Κέω, τῆς Κρήτης καὶ τῆς Κύ-
πρου καὶ ἡ παρουσία μυκηναϊκῆς καταγωγῆς μεγαροσχημῶν οἰκοδομημά-
των εἰς Νάξον, Καρφί καὶ Βρόκαστρον μαρτυροῦν τὴν ἐπιβίωσιν τῆς πα-
λαιᾶς παραδόσεως παρ' ὅλας τὰς ἀναστατώσεις καὶ καταστροφάς.

1. GDA, 24.

Τὰ ταφικὰ ἔθιμα τῆς περιόδου εἰς τὰς περιφερειακὰς περιοχὰς τῆς βορείου Ἑλλάδος, τῆς Κρήτης καὶ τῆς Κύπρου παρουσιάζονται ὡς συνέχισις τῶν ΥΕ ΙΙΙ Γ ἐθίμων, εἰς τὴν περιοχὴν ὅμως τοῦ κυρίως ὑπομυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ τῆς νοτιωτέρας ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, τῶν Κυκλάδων καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἢ χρήσις νέων τοποθεσιῶν διὰ νεκροταφεῖα, ἢ ἐπικράτησις τοῦ ἀπλοῦ ἢ δι' ὀρθίων πλακῶν καὶ τοιχαρίων σχηματιζομένου τὰς πλευρὰς λακκοειδοῦς τύπου τάφου, ἔναντι τῶν συνήθων θολωτῶν καὶ θαλαμοειδῶν μυκηναϊκῶν τύπων, καὶ ἡ διάδοσις τῆς καύσεως ἀντὶ τῆς ταφῆς τῶν νεκρῶν διακρίνουν τὴν νέαν περίοδον ἀπὸ τὴν παλαιάν. Ἡ περιορισμένη ἀφ' ἐτέρου χρήσις θολωτῶν καὶ θαλαμοειδῶν τάφων ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, τῶν Κυκλάδων καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἢ συνηθεστέρα δὲ τούτων παρουσία εἰς Κρήτην καὶ τῶν θαλαμοειδῶν εἰς Κύπρον μαρτυροῦν τὴν ἐπιβίωσιν τῆς παλαιᾶς παραδόσεως εἰς ἐκάστην περιοχὴν.

Τὰ κτερίσματα τῶν τάφων εἶναι κατὰ κανόνα πενιχρά, περιοριζόμενα συνήθως εἰς μεμονωμένα ἢ ὀλίγα ἀγγεῖα καὶ ἐνίοτε εἰς εὐτελεῖς κοσμήματα, συνηθέστεραι ὅμως εἶναι αἱ πόρπαι καὶ περόναι μαρτυροῦσαι διάδοσιν τῆς βορείου προελεύσεως βαρείας ἐνδύσεως.

Ἡ κεραμικὴ τῶν περιφερειακῶν περιοχῶν, τῆς βορείου Ἑλλάδος, τῆς Κρήτης καὶ τῆς Κύπρου κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον ἐξελίσσεται ἀνεξαρτήτως, συνεχίζουσα τὴν τοπικὴν ἐκάστης περιοχῆς κεραμικὴν παράδοσιν, ἢ δὲ σύγχρονος πρὸς τὴν ὑπομυκηναϊκὴν κεραμικὴν τῆς νοτιωτέρας ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος ΥΚ ΙΙΙ Β κεραμικὴ τῆς Κύπρου ἀσκεῖ ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς κεραμικῆς τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Εὐβοίας. Ἡ κεραμικὴ τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος, τῶν Κυκλάδων καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας δύναται νὰ διακριθῇ εἰς τὴν καθ' αὐτὸ ὑπομυκηναϊκὴν, ἥτις ἐξειλίχθη εἰς τὴν Ἀττικὴν, τὴν Βοιωτίαν, τὴν Κορινθίαν, τὴν Ἥλιδαν καὶ τινὰς θέσεις τῶν Κυκλάδων καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ εἰς τὴν συνεχίζουσιν τὴν ΥΕ ΙΙΙ Γ παράδοσιν κεραμικὴν τῶν λοιπῶν περιοχῶν τοῦ ἄλλοτε κυρίως χώρου τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἥτις καὶ δυσκόλως διακρίνεται τῆς καθ' αὐτὸ ΥΕ ΙΙΙ Γ κεραμικῆς.

Ὡς πρὸς τὴν τεχνικὴν τοῦ πηλοῦ, τὸ σφαιρικὸν περίγραμμα πολλῶν ἀγγείων, τὴν σύστασιν τῆς βαφῆς καὶ τὴν κόσμησιν ἢ ὑπομυκηναϊκὴ κεραμικὴ εἶναι κατωτέρας ποιότητος καὶ ἀμελεστέρας κατασκευῆς, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ΥΕ ΙΙΙ Γ, μαρτυροῦσα τὴν ἐσχάτην παρακμὴν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, τὰ σχήματα ἐν τούτοις τῶν ἀγγείων καὶ τὰ σχέδια τῆς κοσμήσεως, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων κατάγονται ἐκ τοῦ ῥυθμοῦ τῆς σιταποθήκης ἢ τοῦ πυκνοῦ, ὑποδηλοῦν τὴν ἰσχυρὰν ἐξάρτησιν τῆς κεραμικῆς ταύτης ἐκ τῆς μυκηναϊκῆς παραδόσεως.

Τὰ μικρὰ εὐρήματα τῆς περιόδου ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος μαρτυροῦν τὴν αὐτὴν πρὸς τὰ λοιπὰ δεδομένα οἰκονομικὴν παρακμὴν καὶ ἀπομόνωσιν, διὰ τὴν ἀρχὴν τοῦλάχιστον τῆς περιόδου, ἕνεκα τῆς σπάνεως τῶν ἐκ πολυτίμων μετάλλων καὶ εἰσηγμένων ὑλῶν εὐρημάτων. Τὰ ἐκ χαλκοῦ εὐρήματα εἶναι πολυαριθμότερα ἀλλ' οὐχὶ καὶ πάλιν ἐντυπωσιακῆς ἀφθονίας, μεταξὺ δὲ τούτων περιλαμβάνονται δακτύλιοι μὲ σπειροειδεῖς ἀπολήξεις καὶ τοξοειδεῖς πόρπαι καὶ περόναι, βορείου κατὰ πᾶσαν πιθανότητα προελεύσεως. Ὅπλα τέλος καὶ κοσμήματα ἐκ σιδήρου καὶ ὀλίγα εὐρήματα ἐξ εἰσηγμένων ὑλῶν προερχόμενα ἐκ τάφων καὶ ἐν ἐργαστήριον κατεργασίας τοῦ ἀργύρου ἐξ Ἀργούς, τῶν μεταβατικῶν ἐκ τῆς ὑπομυκηναϊκῆς πρὸς τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον χρόνων, μαρτυροῦν ἐπαφὰς πρὸς τὴν Ἀνατολὴν μέσφ Κύπρου κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ ἀρχικῶς, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Desborough, διὰ κυπριακῆς πρωτοβουλίας καὶ ἐγκαταστάσεως Κυπρίων τεχνητῶν, γνωρίζοντων τὴν κατεργασίαν τοῦ μετάλλου, εἰς τὴν Ἑλλάδα¹.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς ἐρημώσεως καὶ παρακμῆς τοῦ νοτιωτέρου ἑλληνικοῦ χώρου, ἥτις ἠκολούθησε τὰς ΥΕ ΙΙΙ Γ ἀναστατώσεις καὶ καταστροφάς, ἐν πολλοῖς παραταθείσας καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τῆς παρούσης περιόδου, εἶναι πιθανὸν νὰ διεισέδυσαν εἰς τὰς ἀκατοικήτους ἢ ἀραιῶς κατοικουμένας περιοχὰς τῆς νοτιωτέρας ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος ἀκωλύτως βόρειοι ποιμενικαί, ἡμινομαδικαὶ φυλαί, διαβιοῦσαι εἰς καλύβας καὶ σκηνὰς ἐκ φθαρτῶν ὑλικῶν καὶ χρησιμοποιοῦσαι εὐμετακόμιστα σκεύη ἐκ δέρματος, ξύλου ἢ μετάλλου ὥστε οὐδὲν ἴχνος τῶν παροδικῶν ἐγκαταστάσεων τῶν καταλείπεται πλὴν τῶν ἐκ μετάλλου ἐξαρτυμάτων τῆς ἐνδύσεώς των εἰς τοὺς τάφους καὶ αἱ ὁποῖαι ὑποδηλοῦνται ἐκ τῆς παρουσίας 31 νέων οἰκισμῶν εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον, ἐκ τῆς χρήσεως νέων τοποθεσιῶν διὰ τὰ ὑπομυκηναϊκὰ νεκροταφεῖα καὶ ἐκ τῆς παρουσίας βορείου προελεύσεως ἀνθρωπολογικῶν λειψάνων καὶ κοσμημάτων, πορπῶν, περονῶν καὶ ὅπλων εἰς τοὺς τάφους τῆς περιόδου.

Τέλος ἡ παρουσία, πρὸ τοῦ τέλους τῆς ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου, ὑπομυκηναϊκῆς κεραμικῆς εἰς Κέων, Δῆλον, Πάρον, Νάξον, Μίλητον, Cömlekçi, Ἰασόν καὶ Ἀλικαρνασσόν ἔχει χρησιμοποιοηθῆ ὡς ἔνδειξις πιθανῆς, μικρᾶς ἐκτάσεως, κινήσεως πληθυσμοῦ ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος διὰ τῶν Κυκλάδων πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας συνεχισθείσης κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον καὶ ἐγκαινιζούσης τὸν ὑπὸ τῶν φιλολογικῶν πηγῶν μνημονευόμενον πρῶτον ἀποικισμόν τῶν Μικρασιατικῶν ἀκτῶν, ἐν ᾧ πολλοὶ ἐκ τῶν λοιπῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου εἶναι πιθανὸν νὰ ἔμειναν ἀκατοίκητοι μετὰ τὸ τέλος τῆς ΥΕ ΙΙΙ Γ περιόδου².

1. GDA, 53 - 55, 78 - 79, 340 - 341.

2. GDA, 78 - 79, 82 - 83.

Κατὰ τὴν ἀκολουθοῦσαν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον, 1050 - 900 π.Χ., κριτήριον διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ὁποίας λαμβάνεται ἡ ἐμφάνισις εἰς τὰ στρώματα κατοικήσεως καὶ τοὺς τάφους τῶν διαφόρων θέσεων τῆς εὐδιακρίτου ἐκ τῶν σχημάτων καὶ τῆς κοσμήσεως τῶν ἀγγείων πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς, ἐξ ἧς προέρχεται καὶ τὸ ὄνομα τῆς περιόδου, ἡ πλέον ἐντυπωσιακὴ μεταβολὴ εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον μαρτυρεῖται ἐκ τῆς καταπληκτικῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτοῦ, ἥτις ἡγγίσε τὸν τριπλασιασμὸν τοῦ προϋπάρχοντος ὑπομυκηναϊκοῦ.

Ἡ παρουσία δέ, εἰς τὰ χρονολογικῶς συμπίπτοντα περίπου πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς νέας περιόδου στρώματα πολλῶν θέσεων τῆς Μακεδονίας, λειψάνων πυρπολήσεως τῶν οἰκισμῶν συνοδευομένων ὑπὸ τῆς ἔτι βορειοτέρας προελεύσεως Lausitz καλουμένης κεραμικῆς, τὸ πρῶτον ἐμφανιζομένης εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ ὁ τετραπλασιασμὸς τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ΒΔ Μακεδονίας, διὰ τῆς προσθήκης τριπλασίου ἀριθμοῦ θέσεων εἰς τὰς ἐπιβιούσας ὑπομυκηναϊκάς, συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς εἰκασίας ἀθρόας βιαίας μετακινήσεως βορειοτέρων πληθυσμῶν πρὸς τὴν ΒΔ καὶ κεντρικὴν Μακεδονίαν.

Ἡ εὐρεῖα ἀφ' ἐτέρου διάδοσις τῶν τοπικῶν μακεδονικῶν, ἀμαυροχρῶμων γραπτῶν ἀγγείων καὶ τῆς Lausitz κεραμικῆς εἰς τὴν ΒΔ Ἡπειρον καὶ πρὸς Νότον μέχρι τοῦ Θέρμου τῆς Αἰτωλίας ἀφ' ἐνὸς καὶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἀφ' ἐτέρου, ὅπου ἡ μακεδονικὴ προελεύσεως κεραμικὴ ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ τὰ σχήματα καὶ τὴν κόσμησιν τῆς λεγομένης κεραμικῆς τοῦ ρυθμοῦ τῆς Μαρμαριανῆς, μαρτυροῦν προφανῶς ἀθρόαν μετατόπισιν τοῦ ὑπομυκηναϊκοῦ πληθυσμοῦ τῆς Μακεδονίας πρὸς τὰς δύο ταύτας περιοχάς, θέσασαν ἐνδεχομένως εἰς κίνησιν ἄλλους πληθυσμοὺς τῶν περιοχῶν τούτων, ὡς τῶν Θεσσαλῶν ἐκ Θεσπρωτίας καὶ τῶν Βοιωτικῶν καὶ Δωριέων ἐκ Θεσσαλίας πρὸς τὰς ἱστορικὰς θέσεις ἐγκαταστάσεώς των, κατὰ τὴν χρονολογοῦσαν 60 - 80 ἔτη, μετὰ τὴν περὶ τὸ 1200 π.Χ. τοποθετουμένην ἄλωσιν τῆς Τροίας, τὰς κινήσεις ταύτας ἑλληνικὴν παράδοσιν.

Ἡ αὐξήσις ὅμως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς νοτιωτέρας ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, τῆς Πελοποννήσου, τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Δωδεκανήσου καὶ τῆς Κρήτης, ὅπου δὲν παρατηροῦνται σημεῖα ἐκτεταμένων καταστροφῶν καὶ ἀθρόα εἰσροὴ βορείου προελεύσεως κεραμικῆς καὶ μικρῶν εὐρημάτων μεταξὺ τῶν ὑλικῶν καταλοίπων τῶν περιοχῶν τούτων, εἶναι εὐλογον νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ὀφείλεται εἰς βαθμιαίαν διείσδυσιν καὶ εἰρηνικὴν ἐγκατάστασιν, εἰς τὰς ἡρημωμένας ἢ ἀραιῶς κατοικουμένας νοτίους περιοχάς, γειτονικῶν πληθυσμῶν ἢ βραδέως διὰ τῆς Πίνδου κινουμένων ποιμενικῶν φυλῶν, πολιτιστικῶς ἀφανιζομένων μετὰ τὴν εἰσόδόν των εἰς τὸν νότιον χῶρον, καὶ εἰς τὸν πολλαπλασιασμὸν τοῦ προϋπάρχοντος πληθυσμοῦ, ὅτε ἐβελτιώθησαν, σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου, οἱ ὅροι διαβιώσεως.

Ἡ αὐξησις ἄλλωστε τῆς ἐκτάσεως πολλῶν οἰκισμῶν καὶ ἡ ἐπιλογή πρὸς ἐγκατάστασιν παραθαλασσίων θέσεων, ἀκατοικήτων κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον νήσων τοῦ Αἰγαίου καὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μαρτυρεῖ στροφὴν τοῦ πρωτογεωμετρικοῦ πληθυσμοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου πρὸς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς θαλάσσης, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν ὑπομυκηναϊκὸν πληθυσμόν, ὅστις περὶ τὸ τέλος τῆς προηγηθείσης περιόδου ἐδέχετο παθητικῶς μᾶλλον παρὰ ἐνεργῶς τὰς κυπριακὰς ἐπιδράσεις.

Τὰ ὕλικά κατάλοιπα τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου, ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα, ταφαί, κεραμικὴ καὶ μικρὰ εὐρήματα ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν μαρτυροῦν τὴν ἀρχὴν μιᾶς νέας δημιουργικῆς περιόδου, συνδυαζούσης τὴν ἐμπειρίαν τῆς μυκηναϊκῆς παραδόσεως καὶ τὴν τολμηρὰν πρωτοβουλίαν τῶν νεηλῶδων, διὰ τὴν διάνοιξιν καὶ πάλιν τῶν θαλασσίων ὁδῶν τοῦ ἐμπορίου καὶ τὴν δημιουργίαν νέων μορφῶν εἰς τὴν τέχνην, ὀφειλομένων κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀντιστοίχως εἰς τὴν συγχώνευσιν εἰς ἓνα λαὸν τῶν ἐπιβιωσάντων μυκηναϊκῶν καὶ τῶν νεηλῶδων βορείων στοιχείων τοῦ πληθυσμοῦ.

Τὰ πρωτογεωμετρικὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα δὲν εἶναι μνημειώδη εἶναι ὅμως πολυαριθμότερα τῶν γνωστῶν ὑπομυκηναϊκῶν, μεταξὺ δὲ τούτων περιλαμβάνονται λείψανα ἱκανοῦ ἀριθμοῦ πρωτογεωμετρικῶν ἱερῶν, ἰδρυμένων εἴτε ἐπὶ παλαιῶν ΥΕ III Γ λειψάνων εἴτε εἰς νέας τοποθεσίας, μὴ χρησιμοποιοηθείσας διὰ λατρείαν πλαιότερον. Τὰ λείψανα ταῦτα ἂν καὶ μικρὰ εἶναι διδακτικὰ διὰ τὸν τρόπον σχηματισμοῦ τῶν ἱστορικῶν θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, αἵτινες προῆλθον ἐκ τῆς συγχωνεύσεως τῶν μυκηναϊκῶν θρησκευτικῶν παραδόσεων, ἐκπροσωπουμένων ἐκ τῆς διατηρήσεως τῶν παλαιῶν τόπων λατρείας, καὶ τῶν νέων θρησκευτικῶν δοξασιῶν τῶν βορείων ἐπηλῶδων κατοίκων, αἵτινες μαρτυροῦνται ἐκ τῆς ἐπιλογῆς νέων τόπων διὰ τὴν λατρείαν τῶν θεῶν.

Τὴν αὐτὴν συγχώνευσιν παλαιῶν καὶ νέων ἀντιλήψεων μαρτυροῦν τὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῶν πρωτογεωμετρικῶν οἰκισμῶν, εἰς τοὺς ὁποίους συναντῶνται ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰ ἐξειλιγμένης μυκηναϊκῆς μορφῆς μεγαρόσχημα διαγράμματα οἰκῶν καὶ πρωτόγονα βορείου προελεύσεως ἀψιδοειδῆ διαγράμματα τοῦ αὐτοῦ τύπου οἰκίας, εἰσαχθέντα προφανῶς ὑπὸ νεηλῶδων εἰς τὸν νότιον ἄνθρωπον βορείων, καὶ ἐπὶ πλέον τετράπλευροι τύποι οἰκῶν, ἐξ ἑνὸς ἢ περισσοτέρων δωματίων, συνήθεις κατὰ πάσας τὰς προηγουμένας προϊστορικὰς περιόδους εἰς τὸν ἑλληνικὸν ἄνθρωπον.

Συγχώνευσιν νοτίου μυκηναϊκῆς προελεύσεως καὶ βορείων μακεδονικῆς καταγωγῆς στοιχείων μαρτυροῦν οἱ περιέχοντες μακεδονικὴν κεραμικὴν καὶ μικρὰ εὐρήματα θολωτοὶ τάφοι τῆς Θεσσαλίας, τὸ σχῆμα τῶν ὁποίων εἶναι μυκηναϊκῆς καὶ τὸ περιεχόμενον μακεδονικῆς προελεύσεως. Θολωτοὶ ὅμως τάφοι μαρτυροῦντες ἐπιβίωσιν τῆς μυκηναϊκῆς παραδόσεως

ἔχουν ἀναφερθῇ πλὴν τῆς Θεσσαλίας ἐκ τῆς Πελοποννήσου, τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Κρήτης.

Ἀλλὰ ὁ συνηθέστερος τύπος τάφου εἰς τὴν νοτιωτέραν ἡπειρωτικὴν Ἑλλάδα, τὴν περιοχὴν τοῦ Αἰγαίου, τὰς ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τὴν Δωδεκάνησον, κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον, ὡς καὶ κατὰ τὴν προηγθεῖσαν ὑπομυκηναϊκὴν, εἶναι ὁ λακκοειδὴς τάφος, ἀπλοῦς ἢ ἔχων τὰς πλευρὰς ἐξ ὀρθίων πλακῶν ἢ τοιχαρίων. Ὁ εἰς τὴν Μακεδονίαν εἰσελθὼν πληθυσμὸς κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἔθαπτε συνήθως τοὺς νεκροὺς του εἰς τύμβους, τὰ πλέον γνωστὰ παραδείγματα τῶν ὁποίων προέρχονται ἐκ τοῦ νεκροταφείου τῆς Βεργίνης. Εἰς τὴν Κρήτην καὶ τὴν Κύπρον ἐπὶ πλέον χρησιμοποιοῦν τοὺς θαλαμοειδεῖς τάφους, ὀλίγα παραδείγματα τῶν ὁποίων εὐρέθησαν εἰς Θεσσαλίαν, νοτιωτέραν Ἑλλάδα καὶ Ῥόδον.

Ὡς πρὸς τὰ ταφικὰ ἔθιμα χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ εὐρυτέρα διάδοσις τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν, ἥτις εἶναι συνηθεστέρα εἰς τὴν Κρήτην καὶ εἰς τὴν νοτιωτέραν Ἑλλάδα, δι' ὀλίγων ὅμως παραδειγμάτων ἐμφανίζεται καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θεσσαλίαν.

Ἡ κεραμικὴ περισσότερον παντὸς ἄλλου πρωτογεωμετρικοῦ δεδομένου μαρτυρεῖ, διὰ τῶν σχημάτων καὶ τῆς κοσμήσεως τῶν ἀγγείων, τὴν ἀρχὴν μιᾶς νέας περιόδου εἰς τὸν πολιτισμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, συνδυαζούσης τὴν μυκηναϊκὴν παράδοσιν ἀφ' ἑνός, διατηρουμένην ὑπὸ τῶν μυκηναϊκῆς προελεύσεως σχημάτων καὶ τῆς κοσμήσεως πολλῶν ἐπιβιούντων ὑπομυκηναϊκῶν τύπων ἀγγείων, καὶ τὴν νέαν ἀντίληψιν ἀφ' ἑτέρου περὶ τῆς συμμετρίας καὶ τῶν ἀναλογιῶν τῶν διατηρουμένων σχημάτων καὶ τοῦ τρόπου τῆς κοσμήσεως αὐτῶν, διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ κόσμησιν τῶν ὁποίων ἐπινοοῦνται τελειότερα τεχνικὰ μέσα, ὅπως ὁ ταχύτερος κεραμικὸς τροχὸς καὶ ὁ συνδυασμὸς τοῦ διαβήτου μετὰ τῆς πολλαπλῆς ψήκτρας.

Τὸ προβάδισμα διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς κεραμικῆς τῆς περιόδου ἔχει ἡ Ἀττικὴ ἀλλὰ πᾶσαι αἱ περιοχαὶ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου ἐξελίσσονται ἀνεξαρτήτως τὰς τοπικὰς κεραμικὰς τῶν παραδόσεις μέχρις οὗτου αἱ ἐπιδράσεις ἐξ Ἀθηνῶν γίνονται αἰσθηταὶ εἰς πάσας τὰς περιοχὰς καὶ διαμορφώνονται περισσότεροι τοπικοὶ πρωτογεωμετρικοὶ ρυθμοὶ εἰς τὸν ἑλληνικὸν ῥυθμόν.

Ἐκ τῶν τοπικῶν πρωτογεωμετρικῶν τούτων κέντρων κεραμικῆς παραγωγῆς, πλὴν τῆς Ἀττικῆς καὶ τῶν περιελθουσῶν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς κεραμικῆς τῶν Ἀθηνῶν γειτονικῶν περιοχῶν τῆς Βοιωτίας, τῆς Κορινθίας, τῆς Ἀργολίδος, τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ τῆς Δωδεκανήσου, τὰ πλέον ἀξιόλογα εἶναι ἡ Εὐβοία μετὰ τῶν ἀνατολικῶν ἀκτῶν τῆς Θεσσαλίας, τῆς νήσου Σκύρου καὶ τῶν βορείων Κυκλάδων, ἡ ΝΔ Πελοπόννησος αἱ Ἰόνιοι νῆσοι μετὰ τῆς δυτικῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος καὶ τέλος ἡ Κρήτη.

Ἐκ πάντων τῶν πρωτογεωμετρικῶν τούτων κέντρων κεραμικῆς παραγωγῆς τὸ πλεόν ἀξιόλογον, μετὰ τὰς Ἀθήνας, εἶναι ἡ Εὐβοία μετὰ τῶν γειτονικῶν αὐτῆς περιοχῶν, εἰς τὸ ὅποιον συγχωνεύονται μακεδονικῆς, τοπικῆς εὐβοικῆς καὶ ἀττικῆς προελεύσεως σχήματα καὶ κοσμήματα ἀγγείων, εὐβοϊκὰ δὲ κεραμικὰ προϊόντα ἔχουν εὐρεθῆ ἀπὸ τὰς ἀκτὰς τῆς Μακεδονίας μέχρι τῶν ἀκτῶν τῆς Συρίας καὶ εἰς τὴν Κύπρον, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τῆς διαδόσεως τοῦ πλεόν χαρακτηριστικοῦ θεωρουμένου εὐβοικοῦ τύπου ἀγγείου, τοῦ δι' ἀνεστραμμένων ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων κοσμουμένου σκύφου. Ἡ καθ' ὅλην δὲ τὴν ἀνατολικὴν Μεσόγειον διάδοσις τῆς πρωτογεωμετρικῆς εὐβοικῆς κεραμικῆς μαρτυρεῖ ἀφ' ἑνὸς τὴν δραστηριότητα τοῦ προκύψαντος ἐκ τῆς συγχωνεύσεως βορείων καὶ ἐντοπίων κατοίκων τῆς Εὐβοίας νέου πληθυσμοῦ αὐτῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν ἔκτασιν τῆς συμβολῆς τῶν Εὐβοέων ναυτικῶν διὰ τὴν ἀνασύνδεσιν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου πρὸς τὰς πέραν τῶν θαλασσῶν περιοχὰς κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον, ἥτις συνεχίζεται καὶ κατὰ τὴν ἀκολουθοῦσαν γεωμετρικὴν.

Ἡ διάδοσις ἀφ' ἑτέρου τῆς ἀττικῆς πρωτογεωμετρικῆς κεραμικῆς εἰς τὰς νοτίους Κυκλάδας καὶ τὰς ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἡ ἐπίδρασις αὐτῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν περιοχῶν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου μαρτυροῦν ἀφ' ἑνὸς τὴν συνέχισιν τῶν ἀπὸ τῶν ὑπομυκηναϊκῶν χρόνων ἀρχομένων δραστηριοτήτων τῶν κατοίκων τῆς Ἀττικῆς ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐπιβεβαιοῦσαν τὴν ὑπὸ τῆς παραδόσεως ἀναφερομένην ἡγετικὴν θέσιν τῶν Ἀθηνῶν διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ ἀποικισμοῦ τῆς Ἰωνίας¹, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὅτι ἀπὸ τῶν πρωτογεωμετρικῶν χρόνων αἱ Ἀθηναὶ ἀποκτοῦν τὸ προβάδισμα εἰς τὰς τέχνας, τὸ ὅποιον μὲ μικρὰς διακυμάνσεις διετήρησαν μέχρι τοῦ τέλους τῶν ἱστορικῶν χρόνων.

Τὰ μικρὰ εὐρήματα τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου, μετὰ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται χρυσᾶ, χαλκᾶ, σιδηρᾶ, ἀργυρᾶ καὶ ἐξ εἰσηγμένων ὕλῶν κοσμήματα, χαλκᾶ καὶ σιδηρᾶ ἐργαλεῖα, σκεύη, ἐξαρτύματα ἐνδύσεως, ὅπλα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα ἐκ λίθου, ὅστοῦ καὶ πηλοῦ, ὑποδηλοῦν ἐπανασύνδεσιν τῶν οἰκονομικῶν σχέσεων τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου πρὸς τὰς πέραν τῶν θαλασσῶν περιοχὰς, οἰκονομικὴν ἀνάρρωσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἠλλάδος καὶ ἐπανάκτησιν τῆς ἀπὸ τῶν μυκηναϊκῶν χρόνων ἀπολεσθείσης τέχνης τῆς κατεργασίας τῶν μετάλλων, τοῦ ἐλεφαντοστοῦ, τῶν ἡμιπολυτίμων λίθων καὶ ἄλλων ὕλῶν, διὰ τὰς προόδους δὲ ταύτας ἐκ τῆς κατανομῆς τῶν γνωστῶν εὐρημάτων οἱ ναυτικοὶ τῶν πόλεων τῆς Εὐβοίας, τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Ἀργολίδος φαίνεται ὅτι διεδραμάτισαν ἡγετικὴν θέσιν. Ἡ ἀφθονία

1. Ἡρόδοτος I 146, 2. GDA, 346 - 355. CAH II (2)³, 783 - 785.

δὲ καὶ ἡ μορφή τῶν χαλκῶν κτερισμάτων τοῦ νεκροταφείου τῆς Βίτσης τῆς Ἡπείρου, τῆς Βεργίνης καὶ τῆς Ἀμφιπόλεως ὡς καὶ τῶν λοιπῶν θέσεων τῆς βορείου Ἑλλάδος, τῆς Κρήτης καὶ τῆς Κύπρου μαρτυροῦν τὴν εὐρείαν διάδοσιν τῆς μεταλλουργίας, τὸν πλοῦτον καὶ τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις πασῶν τῶν περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίοδον, ἐκάστη τῶν ὁποίων τόσον διὰ τὴν κατεργασίαν τοῦ χαλκοῦ ὅσον καὶ τῶν ἄλλων μετάλλων εἶχε τὰ τοπικὰ αὐτῆς ἐργαστήρια.

Λείψανα πραγματικῶν ἐργαστηρίων, λίθιναι καὶ πήλιναι μῆτραι καὶ ἄλλαι ἐγκαταστάσεις διὰ τὴν παραγωγὴν ἀργύρου ἢ τὴν κατεργασίαν τοῦ χαλκοῦ ἔχουν ἀναφερθῆ ἐκ τῶν οἰκισμῶν τοῦ Σαρατσίου, τοῦ Λευκαντιοῦ, τοῦ Θορικοῦ καὶ τοῦ Ἄργους, ἡ ἀφθονία ὅμως τῶν σιδηρῶν ἀντικειμένων ἐξυπακούει τὴν τοπικὴν εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον κατεργασίαν τοῦ σιδήρου καίτοι λείψανα ἀντιστοιχῶν ἐργαστηρίων δὲν ἔχουν ἀναφερθῆ.

Ὡς πρὸς τὴν μορφήν πολλὰ τῶν μικρῶν εὐρημάτων παρουσιάζονται ὡς συνέχεια τῶν ὑπομικηναϊκῶν τύπων πολλοὶ δὲ τύποι εὐρημάτων σποραδικῶς ἐμφανιζόμενοι κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν περίοδον, ὅπως αἱ ὀκτώσχημοι χαλκαὶ πόρπαι, ἐπικρατοῦν κατὰ τὴν παρούσαν καὶ ἄλλων τύπων παρουσιάζονται νέαι ποικιλίαι, ὅπως π.χ. τῶν τοξωτῶν πορπῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων.

Τὰ πρωτογεωμετρικὰ μικρὰ εὐρήματα δύναται νὰ παρατηρηθῇ ἐν κατακλείδι, διὰ τῆς προελεύσεως αὐτῶν ἐκ πασῶν τῶν περιοχῶν τῆς Μεσογείου, διὰ τῆς παρουσίας πολυαρίθμων χρυσῶν ἀντικειμένων μεταξὺ αὐτῶν, διὰ τῆς ἀφθονίας καὶ πολυμορφίας τῶν ἐκ χαλκοῦ ἀντικειμένων, μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται πόρπαι καὶ περόναι ἐξ ὅλων τῶν περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου βορείου προελεύσεως, καὶ διὰ τῆς εὐρείας διαδόσεως τῶν ἐκ σιδήρου καὶ χαλκοῦ ὅπλων, σκευῶν καὶ ἐργαλείων μαρτυροῦν τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου πρὸς πάσας τὰς περιοχὰς τῆς Μεσογείου, οἰκονομικὴν εὐπορίαν, ὑπαρξιν πολυαρίθμων ἐργαστηρίων κατεργασίας τῶν μετάλλων εἰς τὰς περισσοτέρας περιοχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, ἀθρόαν εἴσοδον βορείου προελεύσεως πληθυσμοῦ εἰς τὴν νοτιωτέραν Ἑλλάδα καὶ εὐρυτέραν διάδοσιν τῆς κατεργασίας καὶ χρήσεως τοῦ σιδήρου δι' ἐργαλεῖα, κοσμήματα καὶ ὅπλα.

Ἡ ἑναρξίς τῆς ἀκολουθοῦσης γεωμετρικῆς περιόδου, 900 - 700 π.Χ., χαρακτηρίζεται ἀφ' ἑνὸς ἐκ τῆς καταπληκτικῆς περαιτέρω αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ, ὀφειλομένης κατὰ κύριον λόγον εἰς τὸν πολλαπλασιασμόν τοῦ ὑπάρχοντος πληθυσμοῦ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν εἰρηνικῶν ὄρων ζωῆς εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐκ τῆς παρουσίας εἰς τὰ στρώματα κατοικήσεως καὶ τοὺς τάφους τῆς περιόδου τῆς γεωμετρικῆς κεραμικῆς, ἥτις ἀποτελεῖ περαιτέρω ἐξέλιξιν τῆς πρωτογεωμετρικῆς.

Τὰ γνωστὰ ὑλικά κατάλοιπα διὰ τὴν κατοίκησιν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τὴν νέαν περίοδον μαρτυροῦν διπλασιασμὸν περίπου τοῦ προϋπάρχοντος πληθυσμοῦ, ὥστε ἡ πυκνότης κατοικήσεως τῆς χώρας ἤγγισε τὰ ὅρια τόσον τῆς μυκηναϊκῆς ὅσον καὶ τῆς ἱστορικῆς κατοικήσεως αὐτῆς, καὶ ἡ αὐξήσις αὕτη εἰς τὴν πυκνότητα τῆς κατοικήσεως ἦτο μεγαλύτερα εἰς τὰς νοτίους παρὰ εἰς τὰς βορείους περιοχάς, δικαιολογοῦσα τὴν εἰκασίαν ὅτι ὠφείλετο εἰς τὸν περαιτέρω πολλαπλασιασμὸν μᾶλλον τοῦ ἐγκατασταθέντος κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν περίοδον πληθυσμοῦ παρὰ εἰς συνεχιζομένην διείσδυσιν βορείων, ὁπότε ἀνάλογος αὐξήσις ἔπρεπε νὰ παρατηρηθῇ καὶ εἰς τὰς βορειότερους περιοχάς. Ὁ πολλαπλασιασμὸς δὲ τῶν κατοίκων τοῦ νοτιωτέρου ἑλληνικοῦ χώρου ἦτο τοιοῦτος ὥστε πρὸ τοῦ τέλους τῆς περιόδου ὁ ὑπερπληθυσμὸς τῶν νοτίων περιοχῶν νὰ προκαλῇ συγκρούσεις, γνωστὰς ἐκ τῶν φιλολογικῶν πηγῶν, ὡς ὁ πόλεμος διὰ τὸ Ληλάντιον πεδίου, αἱ συγκρούσεις Ἄργους καὶ Σπάρτης διὰ τὴν Θυρεάτιδα, οἱ Μεσσηνιακοὶ πόλεμοι καὶ ἄλλαι, καὶ νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸν ἀποικισμὸν τῶν ἀκτῶν τῆς Χαλκιδικῆς καὶ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, γνωστὸν ὡς δεύτερον ἑλληνικὸν ἀποικισμόν.

Ὁ ἀνταγωνισμὸς δὲ τῶν κατοίκων τοῦ νοτιωτέρου ἑλληνικοῦ χώρου διὰ τὴν διεκδίκησιν τῶν γονίμων πέριξ ἐκάστου οἰκισμοῦ γαιῶν συντέεινεν εἰς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ πληθυσμοῦ εἰς πόλεις κράτη, σκοπὸν ἔχουσαν τὴν αὐτάρκειαν καὶ αὐτονομίαν τῶν κατοίκων ἐκάστης πόλεως κράτους.

Ἐκ τῶν γνωστῶν ὑλικῶν καταλοίπων, ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων, τάφων, κεραμικῆς καὶ μικρῶν εὐρημάτων ἡ ἀρχὴ τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, καλουμένη, ἐκ τῆς ἐξελίξεως τῆς κεραμικῆς συνήθως, ἀρχομένη γεωμετρικῇ (ΑΓ I - II) περίοδος, παρουσιάζεται ὡς συνέχεια τῆς πρωτογεωμετρικῆς, χωρὶς ἀποτόμους μεταβολάς, ἡ δὲ ἐξέλιξις τοῦ πολιτισμοῦ τῶν διαφόρων περιοχῶν συνεχίζει τὴν πρωτογεωμετρικὴν παράδοσιν ἄλλ' εἶναι βραδεῖα. Κατὰ τὴν μέσσην ὁμοῦ γεωμετρικὴν περίοδον (ΜΓ I - II, 850 - 760 π.Χ.) αἱ ἐμπορικαὶ σχέσεις τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ νοτιωτέρου ἑλληνικοῦ χώρου ἐπεκτείνονται πρὸς πάσας τὰς ἀνατολικὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου, ἡ εὐπορία τῶν κατοίκων αὐξάνει καὶ ἡ ἐξέλιξις τοῦ πολιτισμοῦ ἐπιταχύνεται. Κατὰ τὴν ὑστέραν γεωμετρικὴν περίοδον ἡ ἐμπορικὴ δραστηριότης τοῦ νοτιωτέρου ἑλληνισμοῦ ἐπεκτείνεται πρὸς πάσας τὰς κατευθύνσεις ἐντὸς τῆς Μεσογείου, τὸ πλεονάζον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ διοχετεύεται πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Μακεδονίας καὶ τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα, ἡ κεραμικὴ τῶν Ἀθηνῶν διὰ τῶν ἀγγείων τοῦ Διπύλου σημειοῖ τὴν μεγίστην αὐτῆς ἀκμὴν, αἱ ἀνατολικάι ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἑλλάδος γίνονται περισσότεραι, ἐκδηλούμεναι εἰς ποικίλας μορφὰς τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς καὶ διὰ τῆς δημιουργίας τῶν ἱστορικῶν ἑλληνικῶν ἀλφαβήτων ἐκ τοῦ φοινικικοῦ,

ὥστε σημειοῦται ἀναγέννησις τοῦ ἀπὸ τῆς μυκηναϊκῆς περιόδου παρακμάσαντος ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Αἱ ἐπιδράσεις τέλος τῆς Ἀνατολῆς μεταμορφώνουν τὴν κεραμικὴν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸν πολιτισμὸν αὐτῆς εἰς ἀνατολίζοντα, ἀρχομένης τῆς ἀκολουθούσης τὴν γεωμετρικὴν ἀρχαϊκῆς περιόδου.

Τὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῆς περιόδου εἶναι πολυάριθμα ἂν καὶ οὐχὶ ἐντυπωσιακά. Διὰ τῆς κατασκευῆς δημοσίου χαρακτῆρος ἔργων, ὅπως ὀχυρώσεων, ἀναλημμάτων καὶ ναῶν, ὅμως οἱ τεχνῖται τῆς γεωμετρικῆς περιόδου ἔθεσαν τὰς βάσεις διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῶν ἱστορικῶν χρόνων τῆς Ἑλλάδος.

Ὀχυρώσεις τῶν οἰκισμῶν, παρουσιαζόμεναι ἀρχικῶς εἰς τοῦ οἰκισμοῦ τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῶν νήσων τοῦ ἀνατολικοῦ Αἰγαίου καὶ ἐπεκτεινόμεναι ἀπὸ τῆς ἀρχαϊκῆς περιόδου εἰς πάσας τὰς περιοχὰς τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, καὶ διαγράμματα τῶν οἰκισμῶν, ἀποτελούμενα ἐκ πυκνῶς παρ' ἀλλήλας κατεσκευασμένων οἰκῶν, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἀφῆνοντο ἀκάλυπτοι ἀπὸ οἰκίας χῶροι ὡς ἀγοραί, διὰ τὰς πολιτικὰς συγκεντρώσεις τῶν κατοίκων, διασαφοῦν τὴν ἀρχὴν τῆς γενέσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς πόλεως κράτους.

Τὰ διαγράμματα τῶν γνωστῶν γεωμετρικῶν ναῶν ἀντιγράφουν τὰ διαγράμματα τῶν οἰκῶν τῆς περιόδου, ἀποτελούμενα ἐξ ἀπλῶν τετραπλευρῶν δωματίων, ἀψιδοειδῶν οἰκοδομῶν καὶ μεγαροσχήμων οἰκημάτων, ἡ ἐπικράτησις ὅμως ἐν τέλει τοῦ μυκηναϊκῆς προελεύσεως μεγαροσχήμου διαγράμματος, διὰ τοὺς ναοὺς τῆς ἱστορικῆς περιόδου τῆς Ἑλλάδος, ἀποδεικνύει τὴν ἔκτασιν τῆς ἐπιδράσεως τῆς μυκηναϊκῆς παραδόσεως πρὸς διαμόρφωσιν τοῦ ἱστορικοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, δυναμένην νὰ εἰκασθῇ καὶ διὰ τὰς λοιπὰς πλὴν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐκδηλώσεις τούτου, διὰ τὴν παρακολούθησιν τῆς ἐξελιξέως τῶν ὁποίων δὲν διεσώθησαν λείψανα.

Αἱ θρησκευτικαὶ δοξασταὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς ἱστορικῆς περιόδου, ὡς παρετηρήθη κατὰ τὴν ἐπισκόπησιν τῶν πρωτογεωμετρικῶν ἀρχιτεκτονικῶν δεδομένων ἀνωτέρω, πρέπει νὰ προῆλθον ἐκ τῆς συγχωνεύσεως τῶν ἐπιβιουσῶν μυκηναϊκῶν θρησκευτικῶν παραδόσεων καὶ τῶν νέων θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων, αἵτινες εἰσῆχθησαν ὑπὸ τοῦ ἐπῆλυδος βορείου πληθυσμοῦ εἰς τὸν νότιον χῶρον. Ἡ λατρεία ὅμως πολλῶν ὁμηρικῶν ἡρώων εἴτε ἐντὸς τυχαίως ἀνακαλυφθέντων θολωτῶν καὶ θαλαμοειδῶν τάφων εἴτε ἐντὸς σπηλαίων, βεβαιουμένη ἐκ τῆς εὐρέσεως προσφορῶν εἰς τοὺτους ἐντὸς αὐτῶν¹, καὶ ἡ ἀπεικόνησις ἐπὶ ὑστερογεωμετρικῶν ἀγγείων σκηνῶν τοῦ ἔπους μαρτυροῦν τὴν τεραστίαν ἐπίδρασιν τῆς διὰ τῶν ἐπῶν διατηρηθείσης μυκηναϊ-

1. GG, 341 - 357.

κῆς παραδόσεως πρὸς μεταμόρφωσιν τοῦ προελθόντος ἐκ τῆς συγχωνεύσεως παλαιῶν καὶ νέων κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου πληθυσμοῦ εἰς Ἑλληνας, διὰ τῆς καλλιιεργείας εἰς αὐτοὺς κοινῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως, γεννηθείσης ἐκ τῆς συναισθήσεως ὅτι πάντες οἱ κάτοικοι τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου εἶχον τοὺς αὐτοὺς προγόνους, τὴν αὐτὴν θρησκείαν, τὴν αὐτὴν γλῶσσαν καὶ ἀνώτερον πολιτισμὸν ἀπὸ τοὺς βαρβάρους μετὰ τῶν ὁποίων συνηλλάσσοντο.

Τὰ διαγράμματα τῶν ἰδιωτικῶν οἰκιῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνεται ἀσυνήθης ἀριθμὸς ἀψιδοειδῶν οἰκιῶν, εἰσαχθεῖσιν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὑπὸ πρωτογόνων βορείων φυλῶν εἰσελθουσῶν εἰς τὸν νοτιώτερον ἑλληνικὸν ὁρὸν κατὰ τοὺς μεταβατικοὺς χρόνους, μαρτυροῦν ὅτι ἡ πλήρης συγχώνευσις βορείων καὶ νοτίων στοιχείων πληθυσμοῦ καὶ πολιτισμοῦ δὲν εἶχε συντελεσθῇ πρὸ τῆς λήξεως τῆς γεωμετρικῆς περιόδου.

Τὰ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τῶν περιφερειακῶν περιοχῶν, βορείου Ἑλλάδος, Μεγάλης Ἑλλάδος, Κρήτης καὶ Κύπρου συνεχίζουν τὰς τοπικὰς ἐκάστης περιοχῆς παραδόσεις.

Ὡς πρὸς τὰ σχήματα τῶν τάφων καὶ τὰ ἔθιμα τῆς ταφῆς τῶν νεκρῶν αἱ περιφερειακαὶ περιοχαὶ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου δὲν παρουσιάζουν σημαντικὰς διαφοράς. Εἰς τὸν νότιον ἑλληνικὸν ὁρὸν ἐπίσης παρατηρεῖται συνέχεια τῶν πρωτογεωμετρικῶν ταφικῶν ἐθίμων. Συνηθέστερος τύπος τάφου εἶναι ὁ ἀπλοῦς ἢ ἔχων τὰς πλευράς ἐξ ὀρθίων πλακῶν ἢ τοιχαρίων λάκκος ἀλλ' εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν δυτικὴν Πελοπόννησον παρουσιάζονται καὶ τινὰ παραδείγματα μικρῶν θολωτῶν τάφων, τύμβοι δὲ γνωστοὶ ἐκ τοῦ νεκροταφείου τῆς Βεργίνης, παρουσιάζονται σποραδικῶς καὶ εἰς ἄλλας θέσεις τῆς νοτιωτέρας ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, τὴν Νάξον, τὰς ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τὰς Πιθηκούσας παρὰ τὴν δυτικὴν ἀκτὴν τῆς Ἰταλίας. Θολωτοί, τετράγωνοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν κάτοψιν, τάφοι καὶ θαλαμοειδεῖς χρησιμοποιοῦνται εἰς τὴν Θήραν, τὴν Κρήτην καὶ τὴν Κύπρον κυρίως.

Ὡς πρὸς τὸν τρόπον ταφῆς τῶν νεκρῶν ἡ γεωμετρικὴ περίοδος παρουσιάζεται ὡς συνέχεια τῆς πρωτογεωμετρικῆς. Ἡ καὺσις τῶν νεκρῶν εἶναι συνήθης εἰς τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, τὰ νήσους τοῦ Αἰγαίου, τὰς ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὴν Κρήτην καὶ τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα, εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐν τούτοις ἀπὸ τῆς μέσης γεωμετρικῆς περιόδου διαδίδεται ἐκ παραλλήλου καὶ ὁ ἐνταφιασμὸς ἀκαύτων τῶν νεκρῶν. Ἀκαυτοὶ θάπτονται οἱ νεκροὶ καθ' ὅλην τὴν γεωμετρικὴν περίοδον εἰς τὰς περισσοτέρας περιπτώσεις τῆς Πελοποννήσου, τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Κύπρου.

Ἡ κτέρισις τῶν νεκρῶν, ἡ τοποθέτησις σημάτων, ἀρχῆς γενομένης ἐκ τῶν ἐκπληκτικῶν διαστάσεων γραπτῶν ὑστερογεωμετρικῶν ἀγγείων τοῦ

Διπύλου, καὶ ἡ περιποίησις τῶν γεωμετρικῶν τάφων ἐγκαινιάζουν τὰ ἱστορικὰ ταφικὰ ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ κεραμικὴ εἶναι τὸ πλέον ἀντιπροσωπευτικὸν δημιουργημα τοῦ πολιτισμοῦ τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, τὸ ἐκφράζον τὴν καλλιτεχνικὴν ἀντίληψιν καὶ τὴν δημιουργικὴν δύναμιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, ὅστις προέκυψεν ἐκ τῆς ἀφομοιώσεως παλαιῶν καὶ ἐπηλύδων κατοίκων αὐτῆς κατὰ τοὺς μεταβατικοὺς χρόνους. Ἐν ᾧ δηλαδὴ τὰ βασικὰ σχήματα τῶν ἀγγείων τῆς περιόδου κατὰγονται ἐκ τῶν διατηρούντων τὴν μυκηναϊκὴν παράδοσιν σχημάτων τῶν πρωτογεωμετρικῶν ἀγγείων, ὡς πρὸς τὴν χάριν τῶν περιγραμμάτων, τὴν συμμετρίαν τῶν συστατικῶν τῶν ἀγγείων μελῶν, τὰς διαστάσεις τῶν ἀγγείων τοῦ ῥυθμοῦ τοῦ Διπύλου, τὴν διάταξιν καὶ τὰ σχέδια τῆς γεωμετρικῆς κοσμήσεως, μὲ βάσιν τοὺς μαιάνδρους διαφόρων μορφῶν, καὶ τὴν ἀναγέννησιν τῆς εἰκονιστικῆς καὶ ἀφηγηματικῆς ἀγγειογραφίας, ἡ γεωμετρικὴ κεραμικὴ σημειοὶ ἀλματώδη πρόοδον, ἐφάμιλλον καὶ ἐνίστε ἴσως ὑπερτέραν τῆς μυκηναϊκῆς, ὑποδηλοῦσα τὰς νέας κατευθύνσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἐξελιίσσετο ὁ πολιτισμὸς τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου κατὰ τοὺς ἀκολουθοῦντας ἱστορικοὺς χρόνους.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς περιόδου ἐκάστη περιοχὴ τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου ἐξελίσσει τὴν τοπικὴν πρωτογεωμετρικὴν παράδοσιν, ἀπὸ τῶν μέσων ὅμως καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων ἡ ἐπίδρασις τῆς πρωτοποριακῆς ἀττικῆς κεραμικῆς γίνεται αἰσθητὴ καὶ ἐπηρεάζει τὴν κεραμικὴν τῶν λοιπῶν περιοχῶν, ὥστε, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς, δημιουργοῦνται πλείονες τοπικοὶ ῥυθμοὶ εἰς τὸν ἐλληνικὸν ὥρον. Τὰ κεραμικὰ δὲ προϊόντα τῶν μέσων καὶ ὑστέρων γεωμετρικῶν χρόνων τῆς Ἀττικῆς, τῆς Εὐβοίας, τῶν νήσων καὶ τῶν ἄλλων περιοχῶν τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου κατακλύζουν πάσας τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου ὑποδηλοῦντα ἀποκατάστασιν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων καὶ ἐπιβολὴν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀνάλογον πρὸς τὴν ἐπιρροὴν τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ ἐπὶ τῆς Μεσογείου κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀκμῆς του.

Ἐπὶ κεραμικῶν τέλος προϊόντων παρακολουθεῖται, ἀπὸ τῶν μέσων περίπου τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος, ἡ πρώτη χρῆσις τῶν ἱστορικῶν ἐλληνικῶν ἀλφαβήτων ἐξ ἐγχαράκτων ἐπὶ τῶν ἀγγείων ἐπιγραφῶν, μετὰ τὴν δημιουργίαν ἐκ τοῦ φοινικικοῦ ἀλφαβήτου τῆς ἐλληνικῆς γραφῆς¹.

Τὰ γεωμετρικὰ μικρὰ εὐρήματα, προερχόμενα ἐξ οἰκισμῶν, τάφων καὶ ἱερῶν, εἶναι πολυάριθμα καὶ διδακτικὰ διὰ τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις, τὴν οἰκονομικὴν εὐπορίαν, τὴν ἐξέλιξιν τῆς τέχνης, τὴν λατρείαν τῶν θεῶν, τὴν κτέρισιν τῶν νεκρῶν, τὴν πρόοδον τῆς μεταλλουργίας, τὴν ἐξέλιξιν

1. L. H. Jeffery, *The local Scripts of Archaic Greece*, Oxford 1961. GG, 295 - 302.

τοῦ ὄπλισμοῦ καὶ ποικίλων ἄλλων ἐκδηλώσεων τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ βίου τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, ὥστε ἔχουν ἀποτελέσει, κατὰ περίπτωσιν ἢ κατηγορίαν εὐρημάτων, τὸ ἀντικείμενον ἀναριθμῆτων εἰδικῶν μελετῶν αἱ κριθεῖσαι πλέον ἀξιόλογοι τῶν ὁποίων ἐμνημονεύθησαν κατὰ τὴν ἐπισκόπησιν τῶν δεδομένων τούτων εἰς τὸ οἰκεῖον ἀνωτέρω κεφάλαιον. Ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν ἐξεταζόμενα τὰ γεωμετρικὰ μικρὰ εὐρήματα μαρτυροῦν, ὡς καὶ πάντα τὰ λοιπὰ δεδομένα τῆς περιόδου, ὅτι ληγούσης τῆς γεωμετρικῆς περιόδου εἶχον συντελεσθῇ πᾶσαι αἱ πληθυσμιακαί, κοινωνικαί, οἰκονομικαὶ καὶ πνευματικαὶ ἐκεῖναι ἐξελίξεις αἵτινες χαρακτηρίζουν τὴν ἀρχὴν τῶν ἱστορικῶν χρόνων εἰς τὰς διαφόρους περιοχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου.

Συνοψίζοντες ἐν κατακλείδι τὰς γενομένας παρατηρήσεις διὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολιτισμοῦ τῶν διαφόρων περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πέντε περίπου αἰώνων, οἵτινες παρεμβάλλονται ἀπὸ τῆς κάμψεως τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀρχαϊκῆς περιόδου καὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων τῆς Ἑλλάδος, δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι κατὰ τὰ δύο πρώτας περιόδους τῶν μεταβατικῶν τούτων πέντε αἰώνων, τὴν ΥΕ ΙΙΙ Γ (1200 - 1125) καὶ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν (1125 - 1050 π.Χ.), συντελεῖται βαθμιαίως ἡ πλήρης πληθυσμιακὴ, οἰκονομικὴ καὶ πολιτιστικὴ ἀποσύνθεσις τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, κατὰ δὲ τὰς δύο ἀκολουθοῦσας τελευταίας περιόδους τῶν μεταβατικῶν τούτων αἰώνων, τὴν πρωτογεωμετρικὴν (1050 - 900 π.Χ.) καὶ γεωμετρικὴν (900 - 700 π.Χ.), μετὰ τὴν εἰσροὴν ἀθροῦ ἀπὸ Βορρᾶ πληθυσμοῦ εἰς τὸν ἡρημωμένον ἢ ἀραιῶς κατοικούμενον ἑλληνικὸν ὥρον, ἀρχίζει ἡ βαθμιαία δημιουργία ἐνὸς νέου πολιτισμοῦ ἢ ἀκμὴ τοῦ ὁποίου σημειοῦται κατὰ τοὺς κλασσικοὺς χρόνους.

ΙΙ. Η ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Τὴν ἐθνολογικὴν σύστασιν τῶν κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τοὺς μεταβατικοὺς χρόνους καὶ τὴν διαμόρφωσιν ἐκ τούτων τοῦ ἱστορικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν διὰ τοῦ συσχετισμοῦ τῶν συναχθέντων εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον συμπερασμάτων ἐκ τῶν ὑλικῶν καταλοίπων τῆς περιόδου πρὸς τὰ παρατεθέντα εἰς προηγουμένας σελίδας συμπεράσματα τῆς Ἀνθρωπολογίας, τῆς Γλωσσολογίας καὶ τῶν φιλολογικῶν πηγῶν διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τὴν ὑπ' ἐξέτασιν περίδον.

Τὰ περιγραφέντα καὶ ἐρμηνευθέντα, κατὰ κατηγορίαν καὶ χρονικὴν περίδον ἐν τῷ Δευτέρῳ Μέρει τῆς παρούσης ἐρεῦνης ὑλικά κατάλοιπα τῶν μεταβατικῶν χρόνων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, τὰ βασικά συμπεράσματα

ἐκ τῶν ὁποίων περιελήφθησαν συνοπτικῶς ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ, ἀποδεικνύουν πέρα πάσης ἀμφιβολίας ὅτι ὁ πληθυσμὸς τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τῶν μεταβατικῶν χρόνων ὑφίσταται καταπληκτικὴν μείωσιν, περιοριζόμενος εἰς τὸ ἐν τέταρτον περίπου τοῦ ΥΕ III B, καὶ ὅτι πολλαὶ περιοχαὶ τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος καὶ τῶν νήσων ἡρημώθησαν ἐντελῶς ἢ κατφεκούντο ἀραιῶς κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν καὶ πρῶτον πρωτογεωμετρικὴν περίοδον.

Εἰς τὸν ἀραιῶς κατοικούμενον ἢ ἡρημωμένον νοτιώτερον τοῦτον ἐλληνικὸν χώρον, τὰ εὐτελεῖ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα τοῦ ὁποίου μαρτυροῦν συχνὰς «μεταναστάσεις» τῶν κατοίκων, ἀστάθειαν εἰς τὴν κατοίκησιν, ἀβεβαιότητα καὶ ἀνασφάλειαν, εἰσῆλθον, ἀραιῶς κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν καὶ ὁμαδικῶς κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν περίοδον, ἄθροοι βορείου προελεύσεως κάτοικοι, μαρτυρούμενοι οὐχὶ τόσον ἐκ βορείου προελεύσεως ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων, ἀποτελουμένων ἀπὸ ἐξαρτύματα τῆς ἐνδύσεως, κοσμήματα καὶ ὅπλα, ὅσον ἐκ τῶν βορείου καταγωγῆς ἀνθρωπολογικῶν λειψάνων τῶν τάφων τῶν μεταβατικῶν χρόνων καὶ ἐκ τῆς Ἰνδοευρωπαϊκῆς προελεύσεως τῶν ἱστορικῶν δυτικῶν διαλέκτων τῶν κατοίκων τοῦ νοτιωτέρου ἐλληνικοῦ χώρου, αἵτινες διεδέχθησαν τὴν ἀνατολικὴν διάλεκτον τῶν μυκηναϊκῶν πινακίδων.

Τὴν ἀθρόαν ταύτην μετακίνησιν βορείων πληθυσμῶν πρὸς τὸν νοτιώτερον ἐλληνικὸν χώρον κατὰ τοὺς μεταβατικοὺς χρόνους ἡ ἐλληνικὴ παράδοσις διετήρησεν ὑπὸ τὴν περιληπτικὴν ἔννοιαν τῆς καθόδου τῶν Δωριέων ὑπὸ τοὺς Ἡρακλείδας. Ἐκ τῆς ἀφομοιώσεως δὲ τοῦ ἐπιβιώσαντος παλαιοῦ μυκηναϊκοῦ πληθυσμοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον περιλαμβάνοντο βεβαίως ἐπίγονοι τοῦ παλαιότερου πληθυσμοῦ ἀπὸ τῆς πρώτης μονίμου κατοικήσεως τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου ὑπὸ ἀνθρώπων κατὰ τὴν νεολιθικὴν περίοδον μέχρι τῆς μυκηναϊκῆς περιόδου, μετὰ τοῦ νέου ἐπήλυδος ἀπὸ Βορρᾶ πληθυσμοῦ τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος προῆλθεν ὁ ἱστορικὸς πληθυσμὸς τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου.

Ποίαν μορφήν ἔλαβεν ἡ εἴσοδος αὕτη νέου πληθυσμοῦ εἰς τὴν νοτιωτέραν Ἑλλάδα κατὰ τὰς προκεχωρημένας περιόδους τῶν μεταβατικῶν χρόνων, ἐὰν δηλαδὴ ἐπρόκειτο περὶ μετακινήσεων πληθυσμῶν ἐντὸς τοῦ μυκηναϊκοῦ χώρου εἰς γειτονικὰς πλέον εὐφόρους ἀλλ' ἀραιῶς κατοικουμένας καὶ συνεπῶς ἀσθενῶς φρουρουμένας νοτιωτέρας περιοχάς, ἢ περὶ βιαίων ἐπιδρομῶν ἀπὸ Βορρᾶ, ἢ περὶ βαθμιαίων εἰρηνικῶν διεισδύσεων ποιμενικῶν φυλῶν, βραδέως κινουμένων μετὰ τῶν ποιμνίων τῶν πρὸς Νότον διὰ τῶν ὄρειων κυρίως περιοχῶν τῆς Πίνδου, αἱ πρόσκαιροι ἐγκαταστάσεις καὶ τὰ εὐμετακόμιστα ἐκ φθαρτῶν ὑλικῶν σκευῆ τῶν ὁποίων οὐδὲν σχεδὸν ἵχνος καταλείπουν πλὴν μεταλλικῶν ἐξαρτυμάτων τῆς ἐνδύσεως εἰς τοὺς τάφους,

ἐκ τῶν ὑλικῶν καταλοίπων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συναχθῇ ἀσφαλῶς. Εἶναι πιθανὸν ὅμως πᾶσαι αἱ μορφαὶ αὗται μετακινήσεως νὰ ἔλαβον κατὰ περιοχὰς χώραν.

Ἐκ τῶν ὑλικῶν ὅμως καταλοίπων τῶν νέων πρωτογεωμετρικῶν οἰκισμῶν τοῦ νοτιωτέρου ἑλληνικοῦ χώρου, τὰ ὁποῖα δὲν διαφέρουν ριζικῶς τῶν ὑλικῶν καταλοίπων τῆς προηγηθείσης ὑπομυκηναϊκῆς περιόδου, μαρτυρεῖται ὅτι ὁ νέος βόρειος πληθυσμὸς τῶν νοτίων περιοχῶν εἶχεν ὑποστῆ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεώς του εἰς τὰς νέας του θέσεις, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δικαιολογῆται ἡ εἰκασία ὅτι εἰς τὰς νοτίας τῆς Θεσσαλίας περιοχὰς ἡ εἴσοδος τῶν βορείων ἔλαβε κυρίως τὴν μορφήν μετακινήσεως τῶν προϋπαρχόντων κατοίκων τῶν βορειοτέρων περιοχῶν πρὸς τὰς γειτονικὰς νοτιωτέρας, οἷαι αἱ ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου καὶ Ἡροδότου περιγραφόμεναι μετακινήσεις Θεσσαλῶν καὶ Βοιωτῶν, ἡ ἐν μέρει μορφήν βαθμιαίας διεισδύσεως δυσδιακρίτων ἐκ τῶν ὑλικῶν καταλοίπων βορείων ποιμενικῶν φυλῶν ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς Πίνδου¹.

Ἡ ἐξέλιξις ἄλλωστε τοῦ πρωτογεωμετρικοῦ πολιτισμοῦ, ὡς ὑποδηλοῦται κυρίως ἐκ τῆς κεραμικῆς, ἐν ᾧ κατὰ βάσιν κατὰγεται ἐκ τῆς ἐπιβιούσης μυκηναϊκῆς παραδόσεως, ὡς πρὸς τὰ σχήματα καὶ τὰ σχέδια τῆς κοσμήσεως τῶν ἀγγείων, μαρτυρεῖ νέαν ἀντίληψιν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἀναλογίας τῶν συστατικῶν τῶν ἀγγείων μελῶν καὶ τὴν συμμετρίαν τῶν περιγραμμάτων τούτων καθὼς καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀκρίβειαν εἰς τὴν προσαρμογὴν καὶ ἐκτέλεσιν τῆς κοσμήσεως, διὰ τῆς ἐπινοήσεως τελειοτέρων τεχνικῶν μέσων, ὥστε νὰ ἐγκαινιάζεται τῷ ὄντι μία νέα περίοδος εἰς τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἑλλάδος ὀφειλομένη προφανῶς εἰς τὴν συγχώνευσιν ἐπιβιούντων καὶ ἐπηλύδων στοιχείων πολιτισμοῦ καὶ πληθυσμοῦ.

Διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῶν εἰσελθόντων, κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν καὶ πρωτογεωμετρικὴν περίοδον εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον, βορείων στοιχείων πληθυσμοῦ, τὰ διατηρούμενα ὑπὸ τοῦ ἐπιβιώσαντος μέρους τοῦ παλαιοῦ πληθυσμοῦ σπέρματα τῆς μυκηναϊκῆς παραδόσεως, ὡς πρὸς τὴν παλαιὰν κοινωνικὴν ὀργάνωσιν, τὰς θρησκευτικὰς ἀντιλήψεις, τὴν πολιτικὴν διοίκησιν καὶ τὰς τεχνικὰς προόδους εἰς τὴν κεραμικὴν καὶ τὰς λοιπὰς πρακτικὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς, εἶχον ἀναμφισβητήτως τεραστίαν ἐπίδρασιν διὰ τὴν ἀφύπνισιν τῶν ἱκανοτήτων τῶν ἐπηλύδων.

Ὁ προϋπάρχων πληθυσμὸς τοῦ νοτιωτέρου κυρίως ἑλληνικοῦ χώρου ἦτο κληρονόμος καὶ φορεὺς τῆς ἀνωτέρας πολιτιστικῆς ἐξελίξεως, ἥτις διεμορφώθη εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην ἀπὸ τῆς πρωίμου ἐποχῆς τοῦ χαλκοῦ, τῆς πρωτοελλαδικῆς συνήθως καλουμένης περιόδου, συνεχιζομένης ὑπὸ τὴν

1. BSA 1931 - 32, 131 - 179.

μορφήν τῆς μυκηναϊκῆς παραδόσεως καὶ ἡ ἐπίδρασις τῆς ὁποίας ἐπὶ τῶν νεηλύδων διαπιστοῦται ὄχι μόνον ἐκ τῆς διατηρήσεως καὶ περαιτέρω ἐξελίξεως τῶν σχημάτων καὶ σχεδίων κοσμήσεως τῶν ἀγγείων τῆς πρωτογεωμετρικῆς περιόδου ἢ ἄλλων τεχνικῶν ἐμπειριῶν ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς μὴ μαρτυρουμένης ἐκ τῶν ὑλικῶν καταλοίπων ἐπιδράσεως ἄλλων πνευματικῶν δημιουργιῶν τῆς μυκηναϊκῆς περιόδου, διατηρηθεῖσων κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν καὶ μέχρι τῆς γεωμετρικῆς περιόδου, ὅπως τῆς ἡρωϊκῆς ἐπικῆς παραδόσεως, ἥτις κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ 8ου π.Χ. αἰῶνος μετὰ τὴν ἐπινόησιν τῆς γραφῆς, ἀπεκρυσταλλώθη εἰς τὰ ὁμηρικὰ ἔπη, καὶ ἐπέδρασε μεγάλως διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς κοινῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως τῶν ἱστορικῶν Ἑλλήνων, ὥστε ὁ Πλάτων νὰ λέγῃ διὰ τὸν Ὅμηρον «τὴν Ἑλλάδα πεπαίδευκεν οὕτως ὁ ποιητής»¹.

Ὁ νέος εἰσελθὼν εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον πληθυσμὸς ἀπὸ Βορρᾶ προσέφερε, κατὰ τὴν ἀνάπλασιν τῶν παραληφθεῖσων ἐκ τῆς μυκηναϊκῆς τέχνης καθιερωμένων μορφῶν ἢ ἐμπειριῶν, τὴν νέαν αὐτοῦ ἀντίληψιν ἐπὶ τῶν αὐτῶν θεμάτων, τὴν πρωτοβουλίαν καὶ νεανικότητα τοῦ εἰς τὸ νὰ δημιουργῇ ἐκ τῶν καθιερωμένων νέας μορφὰς εἰς τὴν τέχνην καὶ νέας μεθόδους καὶ τεχνικὰ μέσα εἰς τὴν πρακτικὴν ζωὴν, αἱ δημιουργικαὶ τοῦ δὲ αὐταὶ δυνάμεις ἐξεδηλώθησαν εἰς τὴν πρωτογεωμετρικὴν καὶ γεωμετρικὴν τέχνην, κατὰ τὴν ἐπινόησιν τελειοτέρων τεχνικῶν μέσων τῆς κεραμικῆς, κατὰ τὴν προσπάθειαν ἀνασυνδέσεως τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τοῦ ἑλληνικοῦ χῶρου πρὸς τὰς πέραν τῶν θαλασσῶν περιοχὰς καὶ κατὰ τὴν ἀφομοίωσιν τῶν παραληφθέντων στοιχείων ἐκ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς.

Αἱ ὑπὸ τῶν ἀρχαιολογικῶν δεδομένων μαρτυρούμεναι μετακινήσεις πληθυσμῶν καὶ ἐθνολογικαὶ ἀνακατατάξεις ἐντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ χῶρου, ἐξ ὧν προέκυψεν ἡ ἱστορικὴ μορφή τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, ὑποδηλοῦνται ἢ ἀναφέρονται ῥητῶς ὑπ' αὐτῶν τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν, ὥσπερ προοιωνίζουσαι τὴν κάμψιν καὶ παρακμὴν τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ ἤδη πρὸ τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου. Οὕτως εἰς τὸν Νεῶν Κατάλογον οἱ Βοιωτοὶ ἀναφέρονται ὡς ἐγκατεστημένοι εἰς τὴν Βοιωτίαν ἐνῶ εἰς ἄλλα χωρία τῆς Ἰλιάδος οἱ παλαιοὶ κάτοικοι τῆς Βοιωτίας μνημονεύονται ὡς Καδμεῖοι ἢ Καδμείωνες, ἵνα δὲ ὁ Θουκυδίδης (I 12, 3), ὅστις χρονολογεῖ τὴν μετακίνησιν τῶν Βοιωτῶν ἐκ Θεσσαλίας εἰς Βοιωτίαν εἰς τὸ ἐξηκοστὸν ἔτος μετὰ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν, συμβιβάζῃ τὰς δύο πληροφορίας παρατηρεῖ ὅτι μέρος τῶν Βοιωτῶν εἶχεν ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν Βοιωτίαν πρὸ τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου. Εἰς τὸν Νεῶν Κατάλογον ἔχουν περιληφθῇ ἐπὶ πλέον αἱ μετακινήσεις τοῦ Τληπολέμου καὶ τῶν ὀπαδῶν του, ἐκ Θεσπρωτίας κατὰ πᾶσαν πιθανότητα,

1. Πολιτεία X, 606 ε.

εἰς Ῥόδον καὶ τοῦ Θεσσαλοῦ, ἐκ Θεσσαλίας ἐνδεχομένως, εἰς ἄλλας νήσους τῆς Δωδεκανήσου¹. Εἰς δὲ τὴν Ὀδύσσειαν μνημονεύονται οἱ Δωριεῖς μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς Κρήτης². Χάσματα τέλος τοῦ Νεῶν Καταλόγου, ὡς πρὸς τὴν κατοίκησιν τῶν Κυκλάδων καὶ ἄλλων περιοχῶν καὶ μνεῖα εἰς ἄλλα χωρία τοῦ ἔπους λαῶν μὴ περιλαμβανομένων εἰς τὸν Νεῶν Κατάλογον ὑποδηλοῦν ἄλλας μετακινήσεις μὴ περιληφθείσας εἰς τὸ ἔπος.

Αἱ μετὰ τὸ ἔπος ἐπὶ πλεόν φιλολογικαὶ πηγαὶ ἀναφέρουν ῥητῶς ἢ ὑποδηλοῦν ἄλλας μετακινήσεις πληθυσμῶν χρονολογουμένας εἰς τοὺς μεταβατικούς χρόνους, ὡς αἱ προμνημονευθεῖσαι τῶν Θεσσαλῶν καὶ Βοιωτῶν, τῶν Ἐνιάνων, τῶν Δρυόπων καὶ ἄλλων λαῶν, μνημονευθείσας μετὰ τῶν σχετικῶν παραπομπῶν εἰς τὰς φιλολογικὰς πηγὰς ἐν τῇ οἰκείῃ τόπῳ ἀνωτέρω.

Ἐκ τῶν ἀνωμαλιῶν καὶ μετακινήσεων τῶν λαῶν τῶν κατοικούντων ἐντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου καὶ τῆς εἰσόδου νέων κατοίκων ἀπὸ Βορρᾶ εἰς αὐτόν, ἃν καὶ ἱκανὸν μέρος τοῦ παλαιοῦ μυκηναϊκοῦ πληθυσμοῦ παρέμεινεν εἰς αὐτόν, τὸ μυκηναϊκὸν γεωγραφικὸν καθεστῶς τοῦ Νεῶν Καταλόγου κατέρρευσε μετὰ τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ. Ὀνόματά τινα λαῶν τῶν ὁμηρικῶν ἔπων, ὡς τῶν Λαπιθῶν, τῶν Καδμείων, τῶν Ἀβάντων καὶ τῶν Κουρήτων διειρηθήσαν κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους μὲ μυθολογικὴν μόνον σημασίαν διὰ τοὺς κατοίκους ὀρισμένων περιοχῶν. Ἄλλα ὀνόματα, ὡς τῶν Σελλῶν, τῶν Μυρμιδόνων, τῶν Ἐπειῶν καὶ τῶν Καυκάνων, διειρηθήσαν κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους σχεδὸν ἄνευ ἐθνολογικῆς ἢ μυθολογικῆς σημασίας. Τὰ ὀνόματα τῶν Ἑλλήνων, Ἰώνων καὶ Δωριέων ἃν καὶ ἅπαξ μόνον μνημονευόμενα καὶ ἀσαφεῖς σημασίας εἰς τὸ ἔπος, κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἔλαβον γενικὴν ἐθνολογικὴν σημασίαν. Πολλὰ τέλος ὀνόματα, τοῦ Νεῶν Καταλόγου, ὅπως τῶν Ἐνιάνων, Περαιβῶν, Δολόπων, Φωκέων, Λοκρῶν, Βοιωτῶν, Αἰτωλῶν, Ἀχαιῶν καὶ Ἀρκάδων κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ τὴν δήλωσιν τῶν κατοίκων τῶν ἀντιστοιχῶν περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, ἀλλὰ διὰ τῶν μυκηναϊκῶν αὐτῶν ὀνομάτων ἐδηλοῦτο ὁ πληθυσμὸς τῶν περιοχῶν τούτων ὁ ὁποῖος προέκυψε μετὰ τὰς μετακινήσεις τῶν μεταβατικῶν χρόνων.

Ἡ ἐθνολογικὴ σύστασις τοῦ πληθυσμοῦ τῶν διαφόρων περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου καὶ ἡ ἀναλογία τοῦ ἐπιβιώσαντος παλαιοῦ μυκηναϊκοῦ πληθυσμοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ ἡλυδος βορείου ἐποίκιλλον βεβαίως εἰς ἐκάστην περιοχὴν, ἀσχέτως τῆς προελεύσεως, μυκηναϊκῆς ἢ μεταγενεστέρας, τοῦ ὀνόματος διὰ τοῦ ὁποίου ἐκλήθησαν οἱ κάτοικοι ἐκάστης περιοχῆς. Οἱ

1. Ἰλ. Β 633 - 680. ΣΑΗ II (2)³, 680 - 681, 686 - 689.

2. Ὀδ. τ 177. ΣΑΗ II (2)³, 689.

ἱστορικοὶ κάτοικοι περιοχῶν μεγάλως πληγείσων ὑπὸ τῶν καταστροφῶν τοῦ τέλους τῶν μυκηναϊκῶν χρόνων καὶ συνεπῶς ἀραιῶς κατοικουμένων ἢ ἐρημωθείσων κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν περίοδον, ὥς ἡ Πελοπόννησος, εἶναι λογικὸν νὰ ἀπετελοῦντο κατὰ πλεονασμὸν ἀπὸ ἐπήλυδας εἰσελθόντας κατὰ τοὺς μεταβατικοὺς χρόνους εἰς αὐτήν, ἐν ᾧ περιοχαὶ ὥς ἡ Ἀττικὴ καὶ ἡ Εὐβοία, μὴ πληγεῖσαι μεγάλως ὑπὸ τῶν καταστροφῶν εἶναι φυσικὸν νὰ διετήρησαν μεγαλυτέραν ἀναλογίαν μυκηναϊκοῦ πληθυσμοῦ καὶ εἶναι πιθανὸν εἰς τὸν λόγον τοῦτον νὰ ὀφείλονται ἐν μέρει καὶ ἡ ἡγετικὴ θέσις τὴν ὁποίαν ἀναλαμβάνουν οἱ κάτοικοι τῶν περιοχῶν τούτων κατὰ τὴν πρωτογεωμετρικὴν καὶ γεωμετρικὴν περίοδον καὶ αἱ διαλεκτικαὶ διαφοραὶ τῶν ἱστορικῶν κατοίκων τῆς Ἀττικῆς καὶ Εὐβοίας, ὁμιλούντων τὴν Ἰωνικὴν, ἀπὸ τῶν ὁμιλούντων τὴν Δωρικὴν κατοίκων τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς ὑπολοίπου Στερεᾶς Ἑλλάδος.

Ἡ διαμόρφωσις τοῦ προελθόντος ἐκ τῶν ἀνωμαλιῶν καὶ μετακινήσεων τῶν μεταβατικῶν χρόνων πληθυσμοῦ τῶν διαφόρων περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου εἰς ξεχωριστοὺς λαοὺς γνωστοὺς διὰ τῶν ἱστορικῶν ὀνομάτων αὐτῶν, πολλὰ τῶν ὁποίων βεβαίως εἶναι μυκηναϊκῆς προελεύσεως καὶ οἱ ὅποιοι κατὰ τὴν ἱστορικὴν περίοδον διεκρίνοντο ἀλλήλων διὰ διαλεκτικῶν, θρησκευτικῶν, φυλετικῶν καὶ πολιτικῶν ἢ ἄλλων διαφορῶν, εἶναι προφανῶς ἐν πολλοῖς ἀποτέλεσμα ἐξελιξέων αἰτίνες ἔλαβον χώραν μετὰ τοὺς μεταβατικοὺς χρόνους καὶ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν κατοίκων ἐκάστης περιοχῆς εἰς τὰς νέας τῶν θέσεις.

Διδακτικὸν παράδειγμα διὰ τὴν χρῆσιν ἐνὸς παλαιοῦ ἐθνολογικοῦ ὅρου διὰ τὴν διάκρισιν ἐνὸς λαοῦ προελθόντος ἐκ τῆς ἐνώσεως ποικίλης ἐθνολογικῆς καὶ γλωσσολογικῆς προελεύσεως ὁμάδων εἶναι τὸ ὄνομα τῶν Ἰώνων, δι' οὗ, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον (I 142, 3 καὶ 146, 1), ἐκλήθησαν ποικίλοι λαοὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ἀναγκασθέντες κατὰ τὴν ὑπομυκηναϊκὴν καὶ πρωτογεωμετρικὴν περίοδον ἕνεκα τῶν ἀνωμάλων περιστάσεων νὰ μετοικήσουν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ἀνάλογος βεβαίως θὰ ἦτο ἡ σύνθεσις καὶ ἡ προέλευσις τῶν κληθέντων Αἰολέων καὶ Δωριέων ἀποίκων ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου χρονικὴν περίοδον.

Τὴν ἐντὸς τοῦ νοτιωτέρου ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τοὺς μυκηναϊκοὺς καὶ μεταμυκηναϊκοὺς χρόνους διαμόρφωσιν τοῦ ὑπάρχοντος πληθυσμοῦ εἰς διαφορετικοὺς λαοὺς, μὲ διαλεκτικὰς καὶ προφανῶς φυλετικὰς, θρησκευτικὰς καὶ πολιτικὰς διακρίσεις, βεβαιοῦν καὶ τὰ παρατεθέντα εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον ἀνωτέρω πρόσφατα συμπεράσματα τῆς Γλωσσολογίας μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν μυκηναϊκῶν πινακίδων, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς παλαιὰς θεωρίας, αἵτινες ὑπεστήριζαν ὅτι ἡ διαλεκτικὴ καὶ προφανῶς ἐθνολογικὴ

διάκρισις τῶν πρώτων Ἀρείων κατοίκων τοῦ νοτιωτέρου ἑλληνικοῦ χώρου ἔλαβε χώραν ἐκτὸς αὐτοῦ καὶ οἱ ὁμιλοῦντες τὰς διαφόρους διαλέκτους λαοὶ κατήλθον διαδοχικῶς καὶ διακεκριμένοι ἀλλήλων εἰς αὐτὸν (CAH II (2)³, 819), χωρὶς καὶ πάλιν νὰ καθορίζεται ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος τῆς γλωσσικῆς καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐθνολογικῆς ταύτης διακρίσεως τῶν ἀποτελούντων τοὺς ἱστορικοὺς κατοίκους τῆς Ἑλλάδος λαῶν.

Ἀξίον προσοχῆς τόσον διὰ τὸν χρόνον τῆς δημιουργίας τῆς βασικῆς φυλετικῆς διακρίσεως κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους τῶν Ἑλλήνων εἰς Αἰολεῖς - Ἀχαιοὺς, Ἴωνας καὶ Δωριεῖς ἐπὶ τῆς βάσει διαλεκτικῶν κυρίως κριτηρίων, ὅσον καὶ διὰ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὅποιον παλαιὰ ἐθνολογικὰ ὀνόματα ἀποδίδονται εἰς νέας ἐθνολογικὰς ομάδας, εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν Ἰώνων καὶ Δωριέων. Ἀμφότεροι οἱ ὅροι Ἴωνες καὶ Δωριεῖς μνημονεύονται ἅπαξ εἰς τὰ ὁμηρικὰ ἔπη καὶ εἰς ἐμβόλιμα κατὰ πᾶσαν πιθανότητα χωρία, δηλαδὴ ἀμφότεροι οἱ ὅροι κατὰ τὸν χρόνον διαμορφώσεως τοῦ ἔπους δὲν εἶχον λάβει τὴν ἐθνολογικὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν εἶχον κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, εἶναι δηλαδὴ μεταμικηναϊκὰ δημιουργήματα, ὥς καὶ αἱ ἀντίστοιχοι διαλεκτικαὶ διακρίσεις τῶν δύο τούτων ἐθνολογικῶν συνόλων εἶναι μεταμικηναϊκαί, κατὰ τὰ γλωσσολογικὰ συμπεράσματα τὰ παρατεθέντα ἀνωτέρω.

Ἴωνες ἀρχικῶς κατὰ τὸν Ἡρόδοτον καὶ ἄλλους συγγραφεῖς τῆς ἀρχαιότητος ἐκαλοῦντο οἱ κάτοικοι τῆς Ἀχαΐας κατὰ τὴν ΒΔ Πελοπόννησον¹ μετὰ δὲ τὸν ἀποικισμόν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας οἱ ἄποικοι τῆς κεντρικῆς δυτικῆς ἀκτῆς αὐτῆς ἐκλήθησαν διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου. Διὰ τοῦ ὅρου Δωριεῖς πάλιν, ἡ ἀρχικὴ προέλευσις τοῦ ὁποίου παραμένει ἀμφίβολος, ἐκλήθη κατὰ τὸν Ἡρόδοτον (I 56, 3) τὸ ἐκ τριῶν φυλῶν ἀποτελούμενον τοῦτο ἔθνος μετὰ τὴν κάθοδόν του εἰς Πελοπόννησον. Ἀμφότεροι δηλαδὴ οἱ ὅροι οὗτοι ἐσχηματίσθησαν εἰς μεταμικηναϊκοὺς χρόνους ἐντὸς τῆς Πελοποννήσου.

Οἱ Ἕλληνες Λογογράφοι τοῦ βου π.Χ. αἰῶνος, ὅτε ἀφυπνίζεται ἡ πρώτη ἱστορικὴ σκέψις εἰς τὴν Ἑλλάδα, θέλοντες νὰ ἐρμηνεύσουν τὴν πρώτην γένεσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἐκ τῶν εἰς τὴν διάθεσίν των παραδόσεων καὶ γενεαλογιῶν καὶ πρὸ παντὸς ἐκ τοῦ δεδομένου ὅτι οἱ κατὰ τοὺς ταραχώδεις μεταμικηναϊκοὺς χρόνους ἐγκατασταθέντες εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν Ἕλληνες ἦσαν διηρημένοι εἰς τρεῖς τοπικὰς ἐθνολογικὰς ομάδας, τοὺς Αἰολεῖς, Ἴωνας καὶ Δωριεῖς, διακρινομένας τοπικῶς, γλωσσικῶς, θρησκευτικῶς

1. Ἡρόδοτος I 145, V 66, 2, VII 94, 1, VIII, 44, 2. Στράβων VII, 383, XII 632 - 633. Ἀπολλόδορος, Βιβλιοθ. I, 7, 3. Πausanias, VII, 1. CAH II (2)³, 814. Stud. present. to F. Schachermeyr, 106 - 109.

καὶ φυλετικῶς, ἀνέπλασαν τὰ πρῶτα γεγονότα τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας κατὰ τὸ πρότυπον τοῦτο, μεταφέροντες δηλαδὴ τὴν τριπλὴν τοπικὴν φυλετικὴν διαίρεσιν τῶν ἀποίκων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ συνδέοντες τοὺς γενάρχας τῶν τριῶν φυλῶν πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἑλληνος, χωρὶς νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν προέλευσιν ἐκάστου ὄρου, δι' οὗ ἐκλήθησαν οἱ ἄποικοι ἢ τὴν ἐθνολογικὴν ἢ διαλεκτικὴν σύνθεσιν ἐκάστης ὁμάδος ἀποίκων ἐν σχέσει πρὸς τὸν πληθυσμὸν τῆς Ἑλλάδος, ὡς περιγράφεται προκειμένου διὰ τοὺς Ἰωνας ἀπὸ τὸν Ἡρόδοτον (I 142, 3 καὶ 146, 1).

Μετὰ τὴν ἀνάλυσιν ἐν τοῖς προηγουμένοις τῶν ἐκ τῶν ἀρχαιολογικῶν, ἀνθρωπολογικῶν καὶ γλωσσολογικῶν ἐκ τῶν μυκηναϊκῶν πινακίδων τεθέντων εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἱστορικῆς ἐρεῦνης δεδομένων, διὰ τὴν μελέτην τῶν ἐθνολογικῶν μεταβολῶν κατὰ τοὺς μεταβατικoὺς χρόνους εἰς τὴν Ἑλλάδα ἢ παλαιὰ θεωρία τῶν Λογογράφων, ἣτις ἐπηρέασε τὴν ἔρευναν μέχρι τῆς ἀναγνώσεως τῶν μυκηναϊκῶν πινακίδων¹, πρέπει νὰ ἀναθεωρηθῇ.

Ὁ σχηματισμὸς ὀργανωμένων ἐθνολογικῶν καὶ φυλετικῶν ὁμάδων εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον ἀπὸ τῆς πρώτης μονίμου κατοικήσεως τούτου ὑπ' ἀνθρωπίνων ὄντων εἶναι λογικώτερον νὰ ἔλαβε χώραν ἐντὸς αὐτοῦ, παρὰ τὰ ἐθνολογικὰ αὐτὰ σύνολα ἢ ὁμάδες νὰ εἰσῆλθον ὀργανωμένα εἰς αὐτόν, ὅπως ἀκριβῶς ὁ πολιτισμὸς ἐκάστης περιοχῆς καθ' ἐκάστην προϊστορικὴν περίοδον, κατὰ τὰς μαρτυρίας ἐκ τῶν ὑλικῶν καταλοίπων, εἶναι δημιουργημα τῶν κατοίκων ἐκάστης περιοχῆς ἀναπόσπαστον ἐκ τοῦ χώρου εἰς ὃν διεμορφώθη, ἀσχέτως τῆς ἀρχικῆς προελεύσεως πολλῶν ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ ἢ τῶν ἑξωτερικῶν ἐπιδράσεων, εἰς ἃς ὑπόκειται κατὰ τὴν ἐξέλιξιν του.

Ἐπὶ πλεον ὅταν πρόκειται νὰ ἐρευνηθῇ ἡ πρώτη γένεσις ἐνὸς λαοῦ ὁ ἐρευνητὴς πρέπει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του ὅτι ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ λαοῦ τούτου περιέχονται πλείονα διαφορετικῆς προελεύσεως, χρονολογίας καὶ ἐξελίξεως στοιχεῖα, ἢ πρώτη ἀρχὴ τῶν περισσοτέρων ἐκ τῶν ὁποίων δυσκόλως ἀνευρίσκεται ἐκτὸς τοῦ τελευταίου τόπου ἐγκαταστάσεως τοῦ λαοῦ τούτου. Τοιαῦτα δὲ στοιχεῖα εἶναι π.χ. (α) ὁ ὅρος δι' οὗ εἶναι γνωστὸς ὁ λαός, (β) ἡ ἀνθρωπολογικὴ προέλευσις τῶν ἀποτελεσάντων τὸν λαὸν ἀτόμων, (γ) ἡ προέλευσις τῶν διαλεκτικῶν διαφορῶν διὰ τῶν ὁποίων ἕνας λαὸς διακρίνεται ἄλλων συγγενῶν του λαῶν καὶ (δ) ὁ πολιτισμὸς τοῦ λαοῦ τούτου, ἡ κοινωνικὴ δηλαδὴ, πολιτικὴ, θρησκευτικὴ καὶ φυλετικὴ ὀργάνωσίς του, αἱ ποικίλαι πνευματικαὶ του ἐκδηλώσεις καὶ δημιουργίαι καὶ αἱ τέχναι

1. G. Busolt, *Griechische Geschichte* I², 192-196. K. J. Beloch, *Griechische Geschichte*, τόμ. I (2)², 76-96. H. Bengtson, *Griechische Geschichte* (1950), 46-60. E. Meyer, *Geschichte des Altertums* II (1)², 279-285. CAH II (2)³, 812-819. AIARS 1953 (Op. Ath. 1), 1-8.

διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν τῶν ἀποτελούντων τὸν λαὸν ἀτόμων.

Ὡς πρὸς τὸ ὄνομα εἰδικῶς ἐνὸς λαοῦ πρέπει νὰ παρατηρηθῇ ἐν ἀρχῇ ὅτι ὁ αὐτὸς λαὸς εἶναι πιθανὸν νὰ καλῇται συγχρόνως διὰ περισσοτέρων ὀνομάτων, ὅπως οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τῶν ἀνατολικῶν γειτόνων τῶν ὀνομάζονται ἐκ παραγῶγων ὀνομάτων ἐκ τοῦ ὅρου Ἴωνες, ὑπὸ τῶν δυτικῶν διὰ τοῦ ὅρου Γραικοὶ καὶ οἱ ἴδιοι καλοῦν ἑαυτοὺς Ἕλληνας. Προκειμένου δὲ περὶ ἀρχαίων ὄρων δὲν εἶναι σαφὲς ποῖος ἐκ πολλῶν ταυτοσήμων ὄρων ἐπεκράτησεν εἰς ἐκάστην περιοχὴν. Ἐπήλυδες ἐπὶ πλέον λαοὶ εἰς μίαν περιοχὴν εἶναι δυνατόν νὰ κληθοῦν διὰ τοῦ ὀνόματος τῶν παλαιότερων κατοίκων αὐτῆς, ὡς φαίνεται συνέβη μὲ τοὺς Χετταίους¹ καὶ πολλοὺς τῶν ἱστορικῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος μνημονευθέντας ἀνωτέρω καὶ γνωστοὺς δι' ὀνομάτων τοῦ Νεῶν Καταλόγου.

Οἱ πρῶτοι ὅροι, διὰ τῶν ὁποίων ἐκλήθησαν ἐγκατεστημένοι ὁμάδες τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, φαίνεται ὅτι εἶχον θρησκευτικὴν προέλευσιν. Ὡς ἔχει παρατηρηθῇ εἰς τὰς Προϊστορίας τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος² αἱ πρῶται ἐγκατεστημένοι ὁμάδες πληθυσμοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου ἦσαν οἱ νεολιθικοὶ οἰκισμοὶ ἐπὶ τῶν πηγῶν, οἱ κάτοικοι τῶν ὁποίων, ἂν καὶ προφανῶς ἀνήκοντες εἰς τὸ αὐτὸ γένος, συνέδεοντο ἐπὶ πλέον διὰ τοῦ θρησκευτικοῦ δεσμοῦ τῆς πηγῆς ἐξ ἧς ὕδρευοντο καὶ τὴν ὁποίαν ἐλάτρευον, ὑπὸ μορφὴν στεατοπύγων εἰδωλίων, ὡς τροφὸν μητέρα συντηροῦσαν διὰ τοῦ ὕδατός της, δι' αἰωνίου οἴονει θηλασμοῦ, τοὺς κατοίκους τοῦ οἰκισμοῦ. Ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς λατρείας τῆς Δήμητρος τοιαύτην πρέπει νὰ εἶχεν ἀρχὴν καὶ τὰ θηλυκοῦ κατὰ κανόνα γένους ὀνόματα τῶν ἑλληνικῶν πόλεων, ἐκ τοῦ ὀνόματος τῶν ὁποίων ἦσαν γνωστοὶ οἱ κάτοικοί των, προέκυψαν ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν πηγῶν ἐξ ὧν ὕδρευοντο οἱ οἰκισμοί. Οἱ πρῶτοι κατὰ ταῦτα ὅροι δι' ὧν ἐκλήθησαν αἱ ἀρχαιότεραι κοινωνικαὶ ὁμάδες τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου θρησκευτικὴν πρέπει νὰ εἶχον ἀρχήν, τὸ αὐτὸ δὲ φαίνεται ὅτι ἰσχύει καὶ προκειμένου περὶ εὐρυτέρων κοινωνικῶν ὁμάδων ἐνίοτε μνημονευομένων ὡς φυλῶν.

Πηγαὶ δηλαδὴ ἱαματικῶν ὕδατων μὲ θαυματουργάς, διὰ τὸν νοῦν τῶν πρωτογόνων κατοίκων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, θεραπευτικὰς ιδιότητας, ὅπως π.χ. αἱ θειοῦχοι πηγαὶ τῶν Ἰωνιάδων νυμφῶν τῆς Ἡλείας³ ἢ τῶν Θερμοπυλῶν τῆς κεντρικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἥτις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀρχικῶς ἐκαλεῖτο Ἑλλάς καὶ ἦτο τὸ κέντρον μιᾶς τῶν ἀρχαιοτέρων λατρειῶν

1. O. R. Gurney, *The Hittites*, London 1952, 17 - 18.

2. Π - Π, 186 - 187, 577 - 578. Π - Σ, 206 - 207, 490 - 491.

3. Στράβ., 356. Πaus. VI 22, 7.

τῆς Δήμητρος¹, εἶναι φυσικὸν νὰ ἀπετέλεσαν κέντρα λατρείας διὰ τοὺς κατοικοὺς εὐρυτέρων περιοχῶν καὶ νὰ ἐχρησιμοποιήθησαν κατ' ἀκολουθίαν ὡς ἔδραι εὐρυτέρων θρησκευτικῶν ὁργανώσεων ἢ ἀμφικτυονίων, διακρινομένων ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς λατρευομένης θεότητος ἐξ οὗ θὰ ἐκαλοῦντο καὶ οἱ ἀμφικτύονες. Τὰ ἐθνολογικῆς σημασίας κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ὀνόματα τῶν Ἑλλήνων, τῶν Ἀχαιῶν, τῶν Ἰώνων καὶ τῶν Δωριέων τοιαύτην ἀρχικὴν θρησκευτικὴν προέλευσιν εἶναι πιθανὸν νὰ εἶχον.

Ἡ λατρεία τῆς Δήμητρος, ἥτις ἐτελεῖτο πάντοτε ἐγγὺς πηγῶν², καλύπτει γεωγραφικῶς τὴν αὐτὴν περιοχὴν πρὸς τὸν μυκηναϊκὸν πολιτισμὸν μέχρι τοῦ νοτίου ἄκρου τῆς Θεσσαλίας³, μία δὲ τῶν ἀρχαιοτέρων ἐπικλήσεων τῆς Δήμητρος, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ ὁ μυθικὸς ποιητὴς Ὡλὴν εἶχε συνθέσει ὠδὴν, ἦτο Ἀχαΐα. Ἡ λατρεία πάλιν τῆς Δήμητρος ὡς Ἀχαΐας ἀπαντᾷ ἀπὸ τῆς δυτικῆς Πελοποννήσου, ὅπου μία πηγὴ παρὰ τὸ Δῶριον καὶ τὰ περίφημα μυστήρια τῆς Δήμητρος εἰς τὴν Μεσσηνιακὴν Ἀνδανίαν ἐκαλεῖτο Ἀχαΐα, μέχρι τῆς Ἀττικῆς, Βοιωτίας καὶ Κύπρου πιθανῶς⁴. Εἶναι πιθανὸν τὸ ὄνομα τῶν Ἀχαιῶν, τὸ ὁποῖον ὁ Ὅμηρος χρησιμοποιεῖ ὡς συνώνυμον πρὸς τὰ ὀνόματα Δαναοὶ καὶ Ἀργεῖοι διὰ τοὺς κατοικοὺς τοῦ μυκηναϊκοῦ χώρου, νὰ εἶχε τοιαύτην θρησκευτικὴν ἀρχικῶς σημασίαν νὰ ἐδήλου δηλαδὴ τοὺς μετέχοντας τῆς λατρείας τῆς Ἀχαΐας Δήμητρος καὶ νὰ χρησιμοποιῆται ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου ὡς θρησκευτικὸν ὄνομα τοῦ αὐτοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἐκ τῆς πολιτικῆς τοῦ ὁργανώσεως καλεῖται διὰ τοῦ ὀνόματος Ἀργεῖοι καὶ διὰ τοῦ φυλετικοῦ ἴσως Δαναοί.

Ὅτι τὸ ὄνομα τῶν Ἰώνων ἐσχηματίσθη μὲ θρησκευτικὴν ἀρχικῶς σημασίαν εἰς τὴν δυτικὴν Πελοπόννησον, ὅπου ἐσώθησαν ἱκανὰ τοπωνύμια ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης, καὶ τούτου ἕνεκα ἀναφέρεται ἐκ παραλλήλου πρὸς τὸ ὄνομα τῶν Ἐπειῶν τῆς Ἡλίδος εἰς τὴν Ἰλιάδα, ἅπαξ μνημονευόμενον ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου (Ἰλ. Ν 685), καὶ ὅτι ἐκ τῆς Πελοποννήσου μετεφέρθη εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἔχει ὑποστηριχθῆ ἀλλαχοῦ⁵.

1. Ἰλ. Β 683. Ἡροδ. VII 200, 2.

2. Πανσ. II 36, 7 καὶ 37, 2, IV 33, 4, VIII 38, 3 - 4 καὶ 42, 12 κ.λ.π.

3. G. Thomson, *Studies in Ancient Greek Society*, London 1954, 127, χάρτης II σ. 130.

4. E. Meyer, *Gesch. d. Alt. II* (1)2, 28 ὑπόσημ. 4. L. R. Farnell, *Cults of the Greek States*, τόμ. III, 323 - 324. G. Thomson, *Stud. Anc. Gr. Soc.*, 123 - 132. Πανσ. IV 33, 7, V 7, 8. Στράβ., 347 (Ἀχαιοὶ πέτραι). Ἡσύχιος, Ἀχαΐα, Ἀχαιομάντις.

5. Πρακτικὰ τοῦ Β' Διεθνοῦς Συνεδρίου τῶν Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν, Πάτραι 23 - 31 Μαΐου 1980, τόμ. II, Ἀθῆναι 1981 - 82, 65 - 79.

Τὸ ὄνομα ἐπὶ πλέον τῶν Δωριέων, τὸ ὁποῖον, ὥς παρατηρήθη ἀνωτέρω, κατὰ τὴν παρ' Ἡροδότῃ (I 56, 2) μαρτυρίαν, ἀπενεμήθη εἰς τὸ γένος τοῦτο τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους μετὰ τὴν κάθοδόν του εἰς τὴν Πελοπόννησον¹, εἶναι πιθανὸν νὰ ἐσχηματίσθῃ μὲ θρησκευτικὴν ἀρχικῶς σημασίαν ἐντὸς τῆς Πελοποννήσου, πρὸς δήλωσιν τῶν ποικίλης ἐθνολογικῆς συστάσεως πληθυσμῶν, οἵτινες ἐκ τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς δυτικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ὥς ἔχει ὑποστηριχθῆ ἄλλαχού², κατέκλυσαν τὴν Πελοπόννησον, μετὰ τὴν κατάρρευσιν τοῦ μυκηναϊκοῦ κράτους τῶν Θηβῶν καὶ τοῦ Ὁρχομενοῦ, καὶ ὠργανώθησαν θρησκευτικῶς περὶ τὴν λατρείαν τοῦ Καρνείου Ἀπόλλωνος, μὲ κέντρον τὸ μεσσηνιακὸν Δώριον, ὥς δύναται νὰ εἰκάσῃ τις ἐκ τῆς παρ' Ὀμήρῳ (Ἰλ. Β 595) πληροφορίας διὰ τὴν συμμετοχὴν τῶν Μουσῶν καὶ τοῦ Θρακῆς Θαμύριδος εἰς τοὺς μουσικοὺς ἀγῶνας τῆς ἀμφικτυονίας αὐτῆς, ἐκ τῆς παραστάσεως τοῦ αὐτοῦ ἴσως θέματος εἰς τοιχογραφίας τοῦ ἀνακτόρου τῆς Πύλου - Ἐγγλιανοῦ³ καὶ ἐκ τῆς ἀρχαίας μαρτυρίας ὅτι εἰς τὰ παλαιὰ μυστήρια τῆς Δήμητρος εἰς τὴν παρὰ τὸ Δώριον Ἀνδανίαν περιελήφθη βραδύτερον καὶ ἡ λατρεία τοῦ Καρνείου Ἀπόλλωνος, τοῦ κατ' ἐξοχὴν ἐθνικοῦ θεοῦ τῶν Δωριέων⁴. Δωριεῖς δηλαδὴ ἀρχικῶς ἐκλήθησαν ἀσχετίως ἐθνολογικῆς προελεύσεως, οἱ μετέχοντες τῆς παρὰ τὸ Δώριον ἀμφικτυονίας, διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Καρνείου Ἀπόλλωνος. Τὸ θρησκευτικῆς δὲ ἀρχικῆς σημασίας ὄνομα τοῦτο τῶν Δωριέων ἐχρησιμοποιήθη μὲ ἐθνολογικὴν σημασίαν, πρὸς διάκρισιν τοῦ πελοποννησιακῆς πλέον προελεύσεως τούτου λαοῦ, μετὰ τὴν ἐκ τῶν συνεχιζομένων ἀνωμαλιῶν τῶν μεταβατικῶν χρόνων ἐξάπλωσίν του εἰς Κρήτην (Ὁδ. τ 177), νοτίους Κυκλάδας, Δωδεκάνησον καὶ νότιον Μικρὰν Ἀσίαν⁵.

Ἡ ἀρχικὴ κατὰ ταῦτα διαμόρφωσις τῶν τριῶν κυριωτέρων ἱστορικῶν ὄρων διὰ τὰς ἀποτελοῦσας τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος φυλάς, τῶν Ἀχαιῶν-Αἰολέων, τῶν Ἰόνων καὶ τῶν Δωριέων, ὥς καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος τῶν Ἑλλήνων⁶, εἶναι λογικώτερον νὰ ἔλαβε χώραν, ὥς καὶ ἡ διαμόρφωσις τῶν ὀλικῶν καταλοίπων τῶν οἰκισμῶν καὶ τῶν διαλεκτικῶν διαφορῶν, εἰς τὸν

1. Ἰδὲ καὶ CAH II (2)³, 689.

2. Πρακτικὰ τοῦ Α' τοπικοῦ Συνεδρίου Λακωνικῶν Μελετῶν, Μολάοι 5 - 7 Ἰουνίου 1982, Ἀθῆναι 1983, 177 - 192.

3. Palace of Nestor, τόμ. I, 79, τόμ. II, 79 - 80. Πaus. IV 33, 7. Στράβ. 339, 350, 360, 448.

4. Πaus. III 13, 4, IV 2, 2 καὶ 33, 4 - 7. IG V (1), 1390 στ. 34, 54 - 55, 56, 63, 69, 97.

M. P. Nilsson, Gesch. der Gr. Rel., Handb. Altert. Wiss., V (2) 1, 531 - 535. RE, X (2), 1986 - 1989.

5. CAH II (2)³, 694 - 699, 790 - 796.

6. Ἰλ. Β 684. Ἀνωτ. σ. 1076 - 1077.

νοτιώτερον ἑλληνικὸν χῶρον. Οἱ θρησκευτικῆς δὲ ἀρχικῆς σημασίας ὄροι οὗτοι πρέπει νὰ ἔλαβον ἐθνολογικὴν πανελλήνιον σημασίαν μετὰ τὸν ἀποικισμόν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἐκεῖθεν νὰ μεταφέρθησαν μετὰ τῆς νέας ταύτης σημασίας των, ὑπὸ τῶν Λογογράφων τοῦ βου π.Χ. αἰῶνος, πρὸς ἑρμηνείαν τοῦ τρόπου σχηματισμοῦ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ ἀποικισμοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, διὰ διαδοχικῶν καθόδων, ἀπὸ τοῦ Βορρᾶ τῶν τριῶν φυλῶν Ἀχαιῶν, Ἰώνων καὶ Δωριέων.

Ἡ νοτιωτέρα δηλαδὴ ἡπειρωτικὴ Ἑλλάς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπὸ τῆς πρώτης μονίμου ὑπ' ἀνθρώπων κατοικήσεώς της καὶ μέχρι τέλους τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ἔνεκα τῆς γεωγραφικῆς θέσεως αὐτῆς, διεμορφώθη ἀνθρωπολογικὸν κρᾶμα πληθυσμοῦ διαφορετικῆς συνθέσεως τῶν συγγενῶν πληθυσμῶν τῆς Ἰταλίας, τῆς Βαλκανικῆς καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ πολιτισμὸς ἀνώτερος τοῦ πολιτισμοῦ τῶν λοιπῶν περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου καὶ διαφορετικὸς ἀπὸ τὸν πολιτισμὸν τῶν γειτονικῶν τῆς Ἑλλάδος περιοχῶν, ἀπετέλεσεν οὐσιαστικῶς τὴν μήτραν διὰ τὴν ἀνθρωπολογικὴν, γλωσσολογικὴν, θρησκευτικὴν καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐθνολογικὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὁ σχηματισμὸς τοῦ ὁποίου, κατὰ ταῦτα, εἶναι ἀναπόσπαστος ἀπὸ τὸν νοτιώτερον ἑλληνικὸν χῶρον καὶ ἀνερμήνευτος ἐκτὸς αὐτοῦ.

Ὅπως τὰ κεραμικὰ καὶ τὰ λοιπὰ ὑλικά κατάλοιπα τοῦ νοτιωτέρου ἑλληνικοῦ χώρου, τὰ περιγραφέντα εἰς τοὺς τρεῖς τόμους τῆς ἐργασίας αὐτῆς, εἶναι ἀδύνατον νὰ εὑρεθοῦν ὑπὸ τὴν αὐτὴν μορφήν καὶ στρωματικὴν διαδοχὴν ἐκτὸς τοῦ χώρου τούτου, οὕτω καὶ τὰ ἀνθρωπολογικά, γλωσσολογικά καὶ ἐθνολογικά γνωρίσματα τῶν δημιουργῶν τῶν ὑλικῶν τούτων καταλοίπων εἶναι ἀναπόσπαστα ἀπὸ τὸν νοτιώτερον ἑλληνικὸν χῶρον, ἐφ' ὅσον, ἀσχέτως τῆς ἀρχικῆς προελεύσεως ἐκάστου συστατικοῦ τούτων στοιχείου, ὁ συγκερασμὸς καὶ ἡ ἐξέλιξις τούτων μέχρι τῶν ἱστορικῶν χρόνων ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἀναλογίας καὶ περιστάσεις ἦτο ἀδύνατον νὰ συντελεσθοῦν ἐκτὸς τοῦ χώρου τούτου.

Παρ' ὅλον ὅτι δὲ τὸ ἀρείας προελεύσεως στοιχεῖον τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους μὲ ὅλα τὰ ἀνθρωπολογικά, γλωσσολογικά καὶ ἐθνολογικά χαρακτηριστικά του καθ' ὑπόθεσιν προήρχετο ἐκ τοῦ Βορρᾶ, οὔτε ἡ ἀρχικὴ τούτου μορφή οὔτε ὁ χρόνος τῆς πρὸς Νότον κινήσεώς του οὔτε ἡ συμβολὴ του διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῶν ἱστορικῶν Ἑλλήνων, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν προϋπάρχοντα μεσογειακὸν πληθυσμὸν, εἶναι δυνατόν νὰ καθορισθοῦν ἐκ τῶν διασωθέντων ὑλικῶν καταλοίπων ἢ γλωσσολογικῶν καὶ ἐθνολογικῶν λειψάνων.

Ἡ ὑπὸ πολλῶν ἐρευνητῶν παρ' ὅλα ταῦτα καὶ σήμερον, μετὰ ἕνα αἰῶνα ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν ἐν Ἑλλάδι, ἐπιχειρουμένη ἐρμηνεία τοῦ τρόπου

σχηματισμοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, κατὰ τὸ πρότυπον τῶν Λογογράφων, διὰ διαδοχικῶν ἀπὸ Βορρᾶ καθόδων τῶν Αἰολέων, Ἰώνων καὶ Δωριέων, ὁ σχηματισμὸς τῶν ὁποίων καὶ ὡς ὄρων ἀνήκει εἰς τοὺς μεταμυκηναϊκοὺς χρόνους, ἀποτελεῖ τῷ ὄντι ἄρνησιν τῆς διὰ τῶν ἀνασκαφῶν συντελεσθείσης προόδου καὶ ὀπισθοδρόμησιν.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

1. Πρόλογος	VII - XII
2. Συντετμημέναι λέξεις	XIII - XVIII
3. Βιβλιογραφία	XIX - LV

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1 - 13
--------------------	--------

1. Όρισμός τῶν μεταβατικῶν χρόνων	1 - 4
2. Χρονολογικὸν Περίγραμμα τῶν μεταβατικῶν χρόνων .	5 - 8
3. Γεωγραφικὴ ἐπισκόπησις τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου	9 - 13

Μ Ε Ρ Ο Σ Π Ρ Ω Τ Ο Ν

Η ΚΑΤΟΙΚΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

	14 - 320
ΥΣΤΕΡΟΕΛΛΑΔΙΚΗ ΙΙΙ Γ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1200 - 1125 π.χ.	16 - 131

I. Κατάλογος τῶν γνωστῶν θέσεων	16 - 124
---	----------

- I. Ἡ π ε ι ρ ο ς :
1. Ὠραιόκαστρον, 2. Κουκουσός, 3. Ἐλαφότοπος σ. 16, 4. Τσεραβίνα, 5. Καλμπάκι, 6. Γρίμπιανη, 7. Μαζαράκι σ. 17, 8. Ἀνθοχώριον σ. 17 - 18, 9. Ἅγιος Γεώργιος, 10. Γαρδίκι-Πασσαρών, 11. Λοφίσκος, 12. Κράψη-Βάξια σ. 18, 13. Καστρίτσα σ. 18 - 19, 14. Κουτσελιό σ. 19, 15. Δωδώνη σ. 19-20, 16. Πράμαντα, 17. Καταμάχη σ. 20, 18. Παραμυθιά σ. 20-21, 19. Πάργα, 20. Ἐφύρα-Ξυλόκαστρο, 21. Μεσοπόταμον σ. 21, 22. Σιρούπολις σ. 22.

- II. Μ α κ ε δ ο ν ί α :
23. Καλίνδοια σ. 22, 24. Τσαουσίτσα σ. 22-23, 25. Λιμνότοπος σ. 23-24, 26. Ἀξιοχώριον σ. 24-25, 27. Καστανᾶς σ. 25-26, 28. Ἄσσηρος, 29. Γαληψός σ. 26, 30. Φλώρινα, 31. Σαράτσι σ. 27, 32. Λεμπέτι σ. 27-28, 33. Καλαμαριά σ. 28, 34. Πλατανιά-Μπουμπούστι σ. 28-29, 35. Κοζάνη σ. 29.

- III. Θ ρ ᾶ κ η :
36. Ἐργάνη σ. 29-30, 37. Στρώμη, 38. Μαρώνεια σ. 30.

- IV. Θ ε σ σ α λ ί α :
39. Γόννος σ. 30-31, 40. Ἀργυροπούλι, 41. Ῥοδιά, 42. Ῥαχμάνι, 43. Συκούριον, 44. Ἀγριλῆα σ. 31, 45. Φάλαννα, 46. Μαρμάριανη, 47. Μπάρα σ. 32, 48. Χασάμπαλι-Γεντίκι σ. 33, 49. Ἀργισσα-Γκρεμνός σ. 33-34, 50. Τρίγκαλα σ. 34, 51. Φεραὶ - Βελεστίνον σ. 34-35, 52. Ἰωλκός σ. 35-37, 53. Ἐλληνικὸν-Κτούρι

- σ. 37-38, 54. Φάρσαλα σ. 38, 55. Πτελεδόν σ. 38-39.
- V. Στερεά Ἑλλάς, Α. Φθιώτις: 56. Πλατάνια, 57. Βαρδάτες, 58. Τραχίς, Β. Αἰτωλία-Ἀκαρνανία: 59. Λουτρό, 60. Θέρμον, 61. Λιθοβούνι σ. 39, 62. Ἅγιος Ἡλίας σ. 39-40, Γ. Φωκίς-Λοκρίς: 63. Καλαπόδιον, 64. Ἄγναντη, 65. Λιβανάτες, 66. Τιθρώνιον, 67. Κυπαρίσσι, 68. Ἁγία Μαρίνα σ. 40, 69. Δελφοί σ. 40-41, 70. Ἰτέα, 71. Γαλαξειδί, 72. Ἀντίκυρα-Μεδεών, Δ. Βοιωτία: 73. Ὀρχομενός σ. 41, 74. Ἀνθηδών σ. 41-42, 75. Δρίτσα-Ἐλεών, 76. Θῆβαι σ. 42, 77. Εὔτρησης, Ε. Εὐβοία: 78. Γιάλτρα, 79. Ψαχνά σ. 43, 80. Χαλκίς σ. 43-44, 81. Λευκαντί σ. 44-45, 82. Ἐρέτρια σ. 45-46, 83. Ἀμάρυνθος, 84. Ἀλιβέριον, 85. Νέα Στύρα, ΣΤ. Ἀττική: 86. Χασιά, 87. Ἐλευσίς σ. 46, 88. Περαιχώρα, 89. Λουτράκι, 90. Βελανιδέα σ. 47, 91. Ἀθῆναι σ. 47-52, 92. Σπάτα, 93. Βραυρών, 94. Περαιτή, 95. Ἅγιος Κοσμάς, 96. Μαρκόπουλον σ. 53, 97. Γλυφάδα, 98. Βάρκιζα, 99. Κερατέα σ. 54.
- VI. Πελοπόννησος, Α. Ἀργολίς-Κορινθία: 100. Κοράκου, 101. Ἀετόπετρα, 102. Ἰσθμία σ. 54, 103. Παλαιὰ Κόρινθος, 104. Γωνιά σ. 55, 105. Μυκῆναι σ. 55-56, 106. Ἡραῖον-Πρόσυμα, 107. Μιδέα, 108. Ἐπίδαυρος σ. 57, 109. Ἄργος σ. 57-59, 110. Τίρυνς σ. 59-61, 111. Καζάρμα, 112. Ναύπλιον σ. 61, 113. Ἀσίνη σ. 61-63, 114. Ἰρια, 115. Ἐρμιόνη, Β. Ἀρκადία: 116. Φενεός, 117. Δήμητρα σ. 63, 118. Παλαιόκαστρον, 119. Τεγέα, 120. Ἀσέα σ. 64, Γ. Λακωνία: 121. Ἀμύκλαι σ. 64-65, 122. Σκάλα, 123. Ἀστέρι, 124. Ἅγιος Στέφανος, 125. Γύθειον, 126. Μονεμβασία σ. 65, Δ. Μεσσηνία: 127. Ριζόμυλος σ. 65-67, 128. Τραγάνες, 129. Βελίκα σ. 67, 130. Ἐπάνω Ἐγγλιανός σ. 67-68, 131. Μάδενα, 132. Ἅγιος Ἡλίας, 133. Βολμιδία, 134. Ἀνθεια σ. 68, 135. Μίλα σ. 68-69, 136. Μουριατάδα, 137. Μάλθη, 138. Κάτω Μέλπεια σ. 69, Ε. Τριφυλία-Ἠλίας: 139. Διάσελλα σ. 69-70, 140. Ἐπιτάλιον, 141. Ὀλυμπία, 142. Μοιράκα, 143. Πλάτανος, 144. Κλάδεος σ. 70, 145. Χειμαδιό, 146. Γούμερο, 147. Ἀγραπιδοχώρι, 148. Προστοβίτσα, ΣΤ. Ἀχαΐα: 149. Καγκάδι σ. 71, 150. Μάνεσι σ. 71-72, 151. Μιτόπολις, 152. Μικρὸς Μποντιάς, 153. Καταρράκτης σ. 72, 154. Χαλανδρίτσα, 155. Γουρζούμισα-Λεόντιον σ. 73, 156. Τεῖχος Δωμαίων σ. 73-74, 157. Τσαπλαναίικα, 158. Καλλιθέα, 159. Δερβένι σ. 74, 160. Αἴγαιρα, 161. Ἐγλυκάς, 162. Πάτραι σ. 75, 163. Αἴγιον σ. 75-76.

VII. Ἰόνιοι Νῆσοι-Δυτικὴ Μεσόγειος: 164. Ἰθάκη-Σταυρὸς σ. 76-77, 165. Ἰθάκη-Ἀετὸς σ. 77, 166. Κεφαλ-
ληνία-Διακάτα σ. 77-78, 167. Μαζαρακάτα, 168. Λακ-
κίθρα, 169. Μεταξάτα σ. 78, 170. Σκάλα σ. 79, 171.
Ἰταλία-Τάρας σ. 79-80, 172. Νῆσοι Αἰόλου-Λιπάρα,
173. Παναρέα σ. 80.

VIII. Νῆσοι Αἰγαίου-Ἀκταὶ Μ. Ἀσίας-Δωδεκάνησος:
174. Θάσος σ. 80, 175. Τροία σ. 80-81, 176. Πιτάνη,
177. Χίος-Ἐμπορεῖο σ. 81, 178. Σμύρνη σ. 81-82, 179.
Κλαζομεναί, 180. Κολοφών σ. 82, 181. Σαλαμίς σ. 82-
83, 182. Αἴγινα σ. 83-84, 183. Κέως σ. 84-85, 184. Δῆ-
λος σ. 85-86, 185. Μίλητος σ. 86-87, 186. Ἰασὸς σ.
87-88, 187. Στρατονίκεια, 188. Λέρος σ. 88, 189.
Πάρος σ. 88-90, 190. Νάξος σ. 90-91, 191. Σίφνος σ.
91-92, 192. Ἀλικαρνασσὸς σ. 92-93, 193. Κάλυμνος
σ. 93-94, 194. Κίμωλος σ. 94, 195. Ἀμοργὸς σ. 94-95,
196. Κῶς σ. 95-96, 197. Μῆλος σ. 96-97, 198. Ἀστυ-
πάλαια, σ. 98, 199. Ῥόδος σ. 98-100.

IX. Κρήτη: 200. Χανιά σ. 100-101, 201. Ἀγία Πελαγία σ. 101-102,
202. Κατσαμπᾶς, 203. Νέα Ἀλικαρνασσὸς σ. 102,
204. Ἀμνισὸς σ. 102-103, 205. Μίλατος, σ. 103, 206.
Μάλια σ. 103-104, 207. Τύλισος σ. 104, 208. Κνωσὸς
σ. 104-106, 209. Παλαίκαстро σ. 106, 210. Καρφί, 211.
Μυρσίνη σ. 107, 212. Μουλιανὰ σ. 107-108, 213. Ἀτσι-
πάδες σ. 108, 214. Πρινιάς σ. 108-109, 215. Ψυχρὸ σ.
109, 216. Ἔργανος, 217. Βρόκαстро σ. 110, 218. Πραι-
σὸς σ. 110-111, 219. Βασιλική σ. 111, 220. Γόρτυς σ.
111-112, 221. Λιλιανὰ, 222. Ἀγία Τριάς σ. 112, 223.
Φαιστὸς σ. 113, 224. Κάτω Σύμη σ. 114.

X. Κύπρος: 225. Λάπηθος σ. 114-115, 226. Μύρτου-Πηγᾶδες σ. 115,
227. Ἀγία Εἰρήνη σ. 115-116, 228. Λευκωσία σ. 116,
229. Ἐγκωμη σ. 116-117, 230. Σίντα σ. 117, 231. Ἀπλί-
κι, 232. Ἰδάλιον σ. 118, 233. Ἀθιένου σ. 118-119, 234.
Πύλα, 235. Μάα σ. 119, 236. Κίτιον σ. 119-120, 237.
Κούκλια-Παλαίπαφος σ. 120-121, 238. Κούριον σ.
121-124.

II. Ἐπισκόπησις τῆς ΥΕ III Γ κατοικήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ
χώρου. 124 - 131

ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1125 - 1050 π.χ. 132 - 166

I. Κατάλογος τῶν γνωστῶν θέσεων 132 - 160

I. Ἦπειρος: 1. Ἐλαφότοπος, 2. Κράνη-Βάξια, 3. Καστρίτσα σ.
132. 4. Κουτσελιό, 5. Δωδώνη, 6. Ἐφύρα-Ξυλόκα-
στρο, σ. 133.

II. Μακεδονία: 7. Τσαουσίτσα σ. 133, 8. Λιμνότοπος σ. 133-134,
9. Ἀξιοχώριον, 10. Καστανᾶς, 11. Ἀσσηρος, 12.

- Φλώρινα σ. 134, 13. Σαράτσι, 14. Λεμπέτι, 15. Καλαμαριά, 16. Καραμπουρνάκι σ. 135, 17. Πλατανιά-Μπουμπούστι, 18. Κριτσανά, 19. Κοζάνη, 20. Παλαιογράφτιανο σ. 136.
- III. Θράκη: 21. Έργάνη, 22. Στρώμη σ. 136, 23. Μαρόνεια σ. 137.
- IV. Θεσσαλία: 24. Έρετζιούνι, 25. Έραχμάνι, 26. Έργισσα-Γκρεμνός, 27. Έξάλωφος σ. 137, 28. Φεραί-Βελεστίνον σ. 137-138, 29. Έωλκός, 30. Έλληνικόν-Κτούρι, 31. Φάρσαλα, 32. Θεοτόκου σ. 138, 33. Πτελεδόν σ. 138-139.
- V. Στερεά Έλλάς, Β. Αϊτωλία-Έκαρναρία: 34. Θέρμον, Γ. Φωκίς-Λοκρίς: 35. Καλαπόδιον, 36. Έγγανη, 37. Έμφίκλεια σ. 139, 38. Δελφοί σ. 139-140, 39. Έτέα, 40. Γαλαξειδί, 41. Έντίκυρα - Μεδεών. Δ. Βοιωτία: 42. Έρχομενός σ. 140, 43. Παραλίμνη σ. 140-141, 44. Θήβαι σ. 141, Ε. Έϋβοια: 45. Καμάριον σ. 141-142, 46. Λευκαντί, ΣΤ. Έττική: 47. Λουτράκι, 48. Έθηναι, 49. Περατή σ. 142.
- VI. Πελοπόννησος, Α. Έργολίς-Κορινθία: 50. Έσθμία, 51. Παλαιά Κόρινθος, 52. Μυκήναι, 53. Μιδέα σ. 143, 54. Έργος σ. 143-144, 55. Τίρυνς, 56. Ναύπλιον, 57. Έσίνη, Β. Έρκαδία: 58. Παλαιόκαστρον σ. 144, Γ. Λακωνία: 59. Καρδαμύλη, Δ. Μεσσηνία: 60. Λογγά, 61. Έριζόμυλος, 62. Πηγάδια, 63. Τραγάνες, 64. Βόλιμνος σ. 145, 65. Μάλθη, 66. Έριζες, Ε. Τριφυλία-Έλεις: 67. Διάσελλα, 68. Μακρύσια, 69. Κατάκωλον, 70. Κεραμιδιά σ. 146, 71. Έλεις, 72. Προστοβίτσα, ΣΤ. Έχαια: 73. Τείχος Δυμαίων σ. 147.
- VII. Έόνιον-Δυτική Μεσόγειος: 74. Έταλία-Τάρας σ. 147.
- VIII. Νήσοι Αϊγαίου-Έκται Μ. Έσίας-Δωδεκάνησος: 75. Θάσος, 76. Σαλαμίς, 77. Κέως, 78. Δήλος, 79. Μίλητος σ. 148, 80. Έασός σ. 148-149, 81. Cömlekci, 82. Πάρος, 83. Νάξος, 84. Έλικαρνασσός σ. 149, 85. Έόδος σ. 150.
- IX. Κρήτη: 86. Χανιά, 87. Βρύσες, 88. Έμνισός σ. 150, 89. Βαθειανός Κάμπος, 90. Κνωσός, 91. Δρηρός σ. 151, 92. Έολός σ. 151-152, 93. Λιόπετρο, 94. Καρφί, 95. Μουλιανά σ. 152, 96. Πρινιάς, 97. Καμάρες σ. 153, 98. Καβούσι σ. 153-154, 99. Παναγία σ. 154, 100. Βρόκαστρο σ. 154-155, 101. Κούκου Κεφάλι, 102. Κούρτες, 103. Γόρτυς, 104. Λιλιανά σ. 155, 105. Έγία Τριάς, 106. Φαιστός σ. 156.
- X. Κύπρος: 107. Λάπηθος, 108. Έλαός σ. 156, 109. Σαλαμίς, 110. Έγκωμη σ. 157, 111. Έδάλιον σ. 157-160, 112. Κίτιον, 113. Κούκλια-Παλαίπαφος, 114. Κούριον σ. 160.

II. Ἐπισκόπησις τῆς Ὑπομυκηναϊκῆς κατοικήσεως τοῦ ἐλ- ληνικοῦ χώρου	160 - 166
ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1050 - 900 π.χ.	167 - 231
I. Κατάλογος τῶν γνωστῶν θέσεων	167 - 226
I. Ἡπειρος: 1. Βίτσα Ζαγορίου σ. 167-168, 2. Κράψη-Βάξια, 3. Δωδώνη, 4. Ἐφύρα-Ξυλόκαστρο σ. 168.	
II. Μακεδονία: 5. Ποντοηράκλεια σ. 168-169, 6. Τσαουσίτσα, 7. Λιμνότοπος, 8. Ἀξιοχώριον σ. 169, 9. Ἀμφίπολις σ. 169-170, 10. Καστανᾶς, 11. Ἀσσηρος σ. 170, 12. Γιαν- νιτσά σ. 170-171, 13. Γέφυρα-Τοψίν, 14. Φαράγγι, 15. Ἀμύνταιον, 16. Ἀετὸς σ. 171, 17. Σαράτσι σ. 171- 172, 18. Σαριομέρ, 19. Νέα Ἀγχίαλος, 20. Λεμπέτι σ. 172, 21. Σταυρούπολις, 22. Καλαμαριά, 23. Καραμ- πουρνάκι, 24. Θέρμη-Σέδες, 25. Βέροια σ. 173, 26. Γόνα σ. 173-174, 27. Βεργίνα σ. 174-175, 28. Μαυρο- πηγή, 29. Πλατανιά-Μπουμπούστι, 30. Κριτσανά σ. 175, 31. Ὀλυνθος σ. 175-176, 32. Κοζάνη, 33. Ἅγιοι Ἀνάργυροι σ. 176, 34. Τσοτύλι σ. 176-177, 35. Ἀξιό- καστρον, 36. Ὀμαλή, 37. Μεταμόρφωσις, 38. Λό- φος σ. 177, 39. Κουντουριώτισσα σ. 177-178, 40. Ζούζουλη, 41. Κτένιον σ. 178, 42. Αἰανή σ. 178-179, 43. Χρῶμιον, 44. Ῥύμιον, 45. Σπήλαιον, 46. Κατά- καλη σ. 179.	
III. Θράκη: 47. Ἐργάνη σ. 179.	
IV. Θεσσαλία: 48. Ὀμόλιον, 49. Ρετζιούνη, 50. Ἀργυροπούλι, 51. Ραχμάνι σ. 180, 52. Συκούριον, 53. Μαρμαριανή, 54. Χασάμπαλι-Γεντίκι, 55. Ἀργισσα-Γκρεμνός, 56. Λά- ρισα σ. 181, 57. Πλατύκαμπος σ. 181-182, 58. Πρί- νος, 59. Τρίκκαλα, 60. Ἀτραξ-Ἀλήφακα, 61. Φεραι- Βελεστίον σ. 182, 62. Ἰωλκὸς σ. 182-183, 63. Σέσκλον σ. 183, 64. Ἑλληνικὸν-Κτούρι, 65. Ἀμπέ- λια-Παλαιόκαστρο, 66. Φάρσαλα, 67. Νέα Ἀγχίαλος σ. 184, 68. Φθιώτιδες Θῆβαι σ. 184-185, 69. Ἄλος, 70. Θεοτόκου, 71. Πτελεδὼν σ. 185.	
V. Στερεὰ Ἑλλάς, Α. Φθιώτις: 72. Ῥοδίτσα, Β. Αἰτωλία- Ἀκαρνανία: 73. Ἀγρίνιον, 74. Θέρμων, 75. Ἀγ- γελόκαστρο, 76. Παλαιομάνινα σ. 186, 77. Σταμνά σ. 186-187, 78. Πυλὴνη, 79. Πλευρών, 80. Καλυδὼν σ. 187, Γ. Φωκίς-Λοκρίς: 81. Καινούργιο σ. 87-88, 82. Καλαπόδιον, 83. Ἄγναντη, 84. Κυπαρίσ- σι, 85. Λάρυμνα σ. 188, 86. Δελφοὶ σ. 188-189, 87. Ἰτέα, 88. Ἀντίκυρα-Μεδεῶν, Δ. Βοιωτία: 89. Ὀρ- χομενὸς σ. 189, 90. Βρανέζι-Ἅγιος Δημήτριος σ. 189- 190, 91. Παραλίμνη, 92. Θῆβαι, Ε. Εὐβοία: 93. Λιχάς σ. 190, 94. Γιάλτρα, 95. Ῥοβιές, 96.	

Δάφνη, 97. Κήρινθος σ. 191, 98. Χαλκίς σ. 191-192, 99. Νέα Λάμψακος, 100. Βασιλικόν, 101. Λευκαντί σ. 192, 102. Ἐρέτρια σ. 192-193, 103. Ἀμάρυνθος, ΣΤ. Ἀττική: 104. Μαραθών, 105. Μενίδι, 106. Ἐλευσίς σ. 193, 107. Ἀθήναι, 108. Ὑμηττός, 109. Γλυφάδα σ. 194, 110. Θορικός σ. 195.

VI. Πελοπόννησος, Α. Ἀργολίς-Κορινθία: 111. Βέλλον σ. 195, 112. Παλαιὰ Κόρινθος σ. 195-196, 113. Μυκῆναι, 114. Μιδέα, 115. Ἄργος, 116. Τίρυνς, 117. Ναύπλιον σ. 196, 118. Ἀσίνη, 119. Ἄστρος, Β. Ἀρκαδία: 120. Καρυαί-Χωτοῦσα, 121. Τεγέα, 122. Ἀσέα σ. 197, 123. Σαρανταπόταμος σ. 197-198, Γ. Λακωνία: 124. Σπάρτη, 125. Ἀμύκλαι, 126. Ἀπιδιά σ. 198, 127. Δαιμονιά, 128. Ἀστέρι, 129. Γύθειον, Δ. Μεσσηνία: 130. Λογγά, 131. Κορυφάσιον, 132. Ῥιζόμυλος, 133. Πηγάδια σ. 199, 134. Τραγάνες σ. 199-200, 135. Ἐπάνω Ἐγγλιανός, 136. Ἀνθεια, 137. Πλατανόβρυση, 138. Βόλιμος, 139. Τσουκαλαίικα, 140. Μάλθη σ. 200, 141. Ῥίζες. Ε. Τριφυλία-Ἡλίδες: 142. Σαλμώνη, 143. Κατάκωλον, 144. Ὀλυμπία, 145. Ἡλίδες σ. 201, ΣΤ. Ἀχαΐα: 146. Μικρὸς Μποντιάς σ. 201-202, 147. Καταρράκτης, 148. Δερβένι, 149. Αἴγαιρα σ. 202.

VII. Ἰόνιοι Νῆσοι-Δυτικὴ Μεσσηνία: 150. Ἰθάκη-Σταυρός, 151. Ἰθάκη-Ἀετὸς σ. 202, 152. Ἰταλία-Τάρας σ. 202 - 203.

VIII. Νῆσοι Αἰγαίου-Ἀκταὶ Μ. Ἀσίας-Δωδεκάνησος: 153. Θάσος, 154. Λέσβος - Ἀντισσα. σ. 203, 155. Σκύρος σ. 203-204, 156. Πιτάνη, 157. Φώκαια, 158. Σμύρνη, 159. Βούθεια, 160. Κλαζομεναί σ. 204, 161. Τέως, 162. Ἄνδρος σ. 205, 163. Πύγελα, 164. Σάμος σ. 206, 165. Πανιώνιον, 166. Αἴγινα, 167. Κέως σ. 207, 168. Τήνος σ. 207-208, 169. Σύρος σ. 208-209, 170. Ῥήνεια, 171. Δῆλος, 172. Μίλητος, 173. Ἰασός, 174. Cömlekçi σ. 209, 175. Πάρος σ. 209-210, 176. Νάξος, 177. Δονοῦσα, 178. Σίφνος, 179. Ἀλικαρνασσός σ. 210, 180. Κάλυμνος, 181. Κίμωλος, 182. Ἀμοργός, 183. Κῶς, 184. Μῆλος, 185. Ῥόδος σ. 211.

IX. Κρήτη: 186. Χανιά σ. 211-212, 187. Μόδι, 188. Βρύσες, 189. Κόλλυβᾶ Μετόχι, 190. Ἀμνισός σ. 212, 191. Καλὸ Χωριό, 192. Ἀνώπολις, 193. Καβροχώρι, 194. Τύλισσος σ. 213, 195. Κνωσός σ. 213-214, 196. Ἀνάβλοχος, 197. Φοινικιά, 198. Ὀλοῦς σ. 214, 199. Λιόπετρο, 200. Ἀρχάνες, 201. Καρφί, σ. 215, 202. Σιδεροκεφάλαι σ. 215-216, 203. Πισκοκέφαλο, 204. Κρουσώνας σ. 216, 205. Κανλὶ Καστέλλι σ. 216-217, 206. Κριτσά, 207. Μουλιανά, 208. Πρινιάς, 209. Ψυχρό, 210. Σφα-

	κιά σ. 217, 211. Παναγία, 212. Βρόκαστρο, 213. Πραισός, 214. Ἀρκάδες, 215. Κοῦρτες σ. 218, 216. Ἀνδρόμυλοι, 217. Γόρτυς, 218. Ἅγιος Στέφανος σ. 219, 219. Ἁγία Τριάς, 220. Φαιστός, 221. Πετροκεφάλι, 222. Κάτω Σύμη σ. 220, 223. Ῥοτάσι σ. 220-221, 224. Τσουτσουρος σ. 221.	
X. Κύπρος:	225. Ῥιζοκάρπασο, σ. 221, 226. Λάπηθος σ. 221-224, 227. Ἅγιος Ἰάκωβος, 228. Μύρου-Πηγάδες, 229. Ἁγία Εἰρήνη, 230. Κυθραία, 231. Παλαίκυθρο, 232. Ἐγκωμη σ. 224, 233. Σόλοι σ. 224-225, 234. Κάτω Δευτερά, 235. Ἰδάλιον, 236. Μάριον σ. 225, 237. Κτήμα, 238. Κίτιον, 239. Κούκλια-Παλαίπαφος, 240. Κούριον, 241. Ἀμαθοῦς σ. 226.	
II. Ἐπισκόπησις τῆς Πρωτογεωμετρικῆς κατοικήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου		227 - 231
ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 900 - 700 π.χ.		232 - 305
I. Κατάλογος τῶν γνωστῶν θέσεων		232 - 301
I. Ἡπειρος:	1. Ὀξυὰ Κονίτσης, 2. Βίτσα Ζαγορίου, 3. Δωδώνη σ. 232, 4. Ἄρτα σ. 232-233.	
II. Μακεδονία:	5. Τσαουσίτσα, 6. Ἀξιούπολις-Βοχεμίτσα, 7. Ἀξιόχωριον σ. 233, 8. Ἀμφίπολις σ. 233-234, 9. Καστανᾶς, 10. Ἅγιος Παντελεήμων-Πάτελι, 11. Φαράγγι σ. 234, 12. Ἀμύνταιον, 13. Ἀετός, 14. Νέα Ἀγχίαλος, 15. Σταυρούπολις, 16. Βέροια, 17. Κρεπενή σ. 235, 18. Βεργίνα σ. 235-236, 19. Ἐξοχή, 20. Πλατανιά-Μπουμπόστι, 21. Ἅγιοι Ἀνάργυροι, 22. Τσοτύλι, 23. Ἀξιόκαστρον, 24. Μεταμόρφωσις σ. 236, 25. Ζούζουλη, 26. Κτένιον, 27. Αἰανή, 28. Χρώμιον, 29. Ῥύμνιον σ. 237,	
III. Θράκη:	30. Ἐργάνη σ. 237.	
IV. Θεσσαλία:	31. Ὀμόλιον, 32. Γόννος, 33. Δομένικο-Χυρεταί, 34. Συκούριον, 35. Μαρμάριανη, 36. Ἀργισσα-Γκρεμνός, 37. Πλατύκαμπος σ. 238, 38. Νέα Λεύκη, 39. Κραννών, 40. Κερασιά-Λέστιανη, 41. Φεραι-Βελεστίον σ. 239, 42. Ἰωλκός σ. 239-240, 43. Σέσκλον, 44. Διμήνιον, 45. Μηλέαι, 46. Φάρσαλα, 47. Ἀργαλαστή σ. 240, 48. Νέα Ἀγχίαλος, 49. Φθιώτιδες Θῆβαι, 50. Προέρνα, 51. Φίλια σ. 241, 52. Ἄνω Δρανίστα, 53. Ἄλος, 54. Θεοτόκου, 55. Νεοχωράκι σ. 242.	
V. Στερεά Ἑλλάς, Α. Φθιώτις:	56. Πλατάνια, Β. Αἰτωλία Ἀκαρνανία: 57. Μαλεβρός, 58. Θέρμον, 59. Ἀγγελόκαστρο, 60. Παλαιομάνινα, 61. Ἀστακός σ. 243, 62. Κάλλιον σ. 243-244, 63. Πλευρών, 64. Ἀλίκυρνα, 65. Καλυδών, 66. Κρυονέρι, Γ. Φωκίς - Λοκρίς:	

67. Καινούργιο, 68. 'Ανάβρα σ. 244, 69. Καλαπόδιον, 70. 'Ρεγγίνιον, 71. Λιβανάτες, 72. Κυπαρίσσι, 73. 'Ελάτεια, 74. Κωρύκειον, 75. Λάρυμνα σ. 245, 76. 'Αμφισσα σ. 245-246, 77. Δελφοί, 78. 'Αντίκυρα-Μεδεών, Δ. Βοιωτία: 79. Μαυρονέρι, 80. 'Άγιος 'Ιωάννης, 81. 'Ορχομενός σ. 246, 82. Βρανέζι-'Άγιος Δημήτριος σ. 246-247, 83. 'Ανθηδών, 84. Πτῶον, 85. 'Ριτσώνα, 86. Αὔλις, 87. Παραλίμνη σ. 247, 88. 'Αγόριανη, 89. 'Αλίαρτος, 90. 'Υπατον, 91. Κορώνεια, 92. Θῆβαι σ. 248, 93. Θεσπιαί, 94. Πλαταιαί, 95. Μαυροβούνι, 96. 'Ελευθεραί, Ε. Εὐβοία: 97. 'Ασμήνιον, 98. 'Ωρεοί, 99. Λιχάς, 100. Γιάλτρα, 101. Λίμνη, 102. Δάφνη σ. 249, 103. Κήρινθος, 104. Λίμνη, 105. Ψαχνά, 106. Αὔλωνάριον, 107. Θεολόγος σ. 250, 108. Χαλκίς σ. 250-251, 109. Κατακαλοῦ, 110. Λευκαντί, 111. 'Ερέτρια, 112. 'Αμάρυνθος σ. 251. ΣΤ. Ἀττική: 113. Μαραθών σ. 251-252, 114. Χασιά, 115. Μενίδι, 116. 'Ελευσίς, 117. Περαιχώρα σ. 252, 118. Μέγαρο σ. 252-253, 119. 'Άγιοι Θεόδωροι, 120. Κηφισιά, 121. Κουκουβάουνες, 122. Ντράφι σ. 253, 123. 'Αγία Παρασκευή σ. 253-254, 124. 'Αθήναι, 125. 'Υμηττός, 126. Αἰγάλεως, 127. Σπάτα σ. 254, 128. Πειραιεὺς σ. 254-255, 129. Φάληρον, 130. Τράχωνες, 131. Βραυρών, 132. Κορωπί, 133. 'Αργυρούπολις σ. 255, 134. 'Ελληνικόν, 135. Μαρκόπουλον, 136. Γλυφάδα, 137. Βάρη σ. 256, 138. Κακή Θάλασσα, 139. Βουλιαγμένη, 140. Κερατέα, 141. Θορικός, σ. 257, 142. 'Ανάβυσσος σ. 257-258, 143. Λαύριον σ. 258.

VI. Πελοπόννησος: Α. Ἀργολίς - Κορινθία: 144. Διόλκος, 145. 'Ισθμία σ. 258, 146. Παλαιά Κόρινθος σ. 258-259, 147. Γαλατάκι-Σολύγεια, 148. Νεμέα, 149. Χιλιομόδιον, 150. Ζυγουριές σ. 259, 151. 'Αθήκια-Τενέα σ. 259-260, 152. 'Άγιος Βασίλειος-Κλεωνάι, 153. Κλένια, 154. Μυκῆναι, 155. Μπερμπάτι, 156. Δήμαινα σ. 260, 157. Μοναστηράκι, 158. 'Ηραϊον-Πρόσυμνα, 159. Μιδέα, 160. 'Επίδαυρος, 161. Κουρτάκι σ. 261, 162. 'Αργος σ. 261-262, 163. 'Αμοριανός, 164. Κεφαλάρι, 165. Τίρυνς σ. 262, 166. 'Ασκληπιεῖον, 167. Μέθανα, 168. Τροιζήν, 169. Λέρνα, 170. Ναύπλιον σ. 263, 171. 'Ασίνη, 172. Κάντια, 173. 'Ιρια, 174. Φοῦρνοι, 175. Κελάδι, 176. Χερσονήσι σ. 264, 177. 'Ελληνικό, 178. 'Αλιεῖς, Β. Ἀρκάδία: 179. Φλάμπουρα, 180. Λουσοί, 181. Φενεός, 182. Πριόλιθος, 183. Στύμφαλος σ. 265, 184. Κανδήλα, 185. Βάχλια, 186. Καφυαί-Χωτοῦσα, 187. 'Ορχομενός, 188. Λάστα, 189. Νεστάνη, 190. Δημητσάνα, 191. Μαντίνεια σ. 266, 192. Γόρτυς, 193. Τεγέα, 194. 'Ασέα,

195. Μαυρίκιον, 196. Ἀνάληψις, Γ. Λακωνία:
 197. Κυπαρίσσι σ. 267, 198. Σπάρτη σ. 267-268, 199.
 Θεράπνη, 200. Ἀμύκλαι, 201. Ἀνθοχώριον, 202. Ἀσ-
 στέρι, Δ. Μεσσηνία: 203. Λογγὰ σ. 268, 204.
 Μηλίτσα σ. 268-269, 205. Κουκουνάρα, 206. Ῥιζόμυλος,
 207. Ἀκοβίτικα, 208. Καλάμαι, 209. Ἐπάνω Ἑγγλιανός,
 σ. 269, 210. Βολιμίδια, 211. Βόλιμος, 212. Λάμπαινα,
 213. Μίλα, 214. Μάλθη, 215. Κόκκαλα, Ε. Τριφυ-
 λία - Ἡλεις: 216. Ἀνδρίτσεινα, 217. Μακρύσεια σ.
 270, 218. Κατάκωλον σ. 270-271, 219. Ὀλυμπία, 220.
 Χλεμούτσι, 221. Ἡλεις, 222. Ἀγραπιδοχώριον, ΣΤ.
 Ἀχαΐα: 223. Ἀσάνι σ. 271, 224. Μικρὸς Μπον-
 τιάς σ. 271-272, 225. Καταρράκτης, 226. Μέτζενα-Πλα-
 τανόβρυση, 227. Χαλανδρίτσα, 228. Τεῖχος Δυμαίων,
 229. Αἰγείρα, 230. Βόβοδα σ. 272, 231. Αἶγιον, 232.
 Νέος Ἐρινεός, 233. Δρέπανον σ. 273.

VII. Ἰόνιοι Νῆσοι - Δυτικὴ Μεσόγειος: 234. Κέρκυρα, 235.
 Λευκάς σ. 273, 236. Ἰθάκη-Σταυρός, 237. Ἰθάκη-Ἀε-
 τός, 238. Κεφαλληνία-Σκάλα, 239. Ζάκυνθος-Βασι-
 λικό, 240. Ἰταλία-Κύμη σ. 274, 241. Πιθηκοῦσαι σ.
 274-275, 242. Τάρας, 243. Ῥήγιον, 244. Σικελία-Ζάγ-
 κλη-Μεσσήνη, 245. Μύλαι, 246. Νάξος σ. 275, 247.
 Λεοντῖνοι, 248. Μέγαρο Ὑβλαῖα, 249. Συρακοῦσαι,
 250. Ἀφρικὴ-Κυρήνη σ. 276.

VIII. Νῆσοι Αἰγαίου - Ἀκταὶ Μ. Ἀσίας - Δωδεκάνη-
 σος: 251. Σαμοθράκη, σ. 276, 252. Λήμνος σ. 276-
 277, 253. Τροία, 254. Λέσβος-Ἀντίσσα, 255. Σκύρος,
 256. Πιτάνη, 257. Μύρινα, 258. Κύμη σ. 277, 259. Λά-
 ρισα σ. 277-278, 260. Φώκαια, 261. Ψαρά, 262. Χίος-
 Κοφινά, 263. Χίος-Φανά, 264. Χίος-Ἐμπορειό, 265.
 Σμύρνη, 266. Κλαζομεναί, 267. Τέως σ. 278, 268. Κο-
 λοφών, 269. Ἄνδρος, 270. Ἐφεσος, 271. Πύγεια, 272.
 Σάμος, 273. Πανιώνιον σ. 279, 274. Αἶγινα, 275. Κέως,
 276. Τήνος, 277. Ἰκαρία σ. 280, 278. Μύκονος σ. 280-
 281, 279. Πόρος, 280. Ῥήνεια, 281. Δῆλος, 282. Μί-
 λητος σ. 281, 283. Δίδυμα σ. 281-282, 284. Ἰασός, 285.
 Στρατονίκη, 286. Λέρος, 287. Ὑδρα, 288. Πάρος σ.
 282, 289. Νάξος, 290. Δονοῦσα, 291. Σίφνος, σ. 283,
 292. Ἀλικαρνασσός σ. 283-284, 293. Κάλυμνος, 294.
 Κίμωλος, 295. Κῶς, 296. Μήλος σ. 284, 297. Σίκινος,
 298. Θήρα, 299. Κύθηρα, 300. Ἀστυπάλαια σ. 285,
 301. Ῥόδος σ. 285-286.

IX. Κρήτη: 302. Χανιά, 303. Βρύσες, 304. Ἄπτερα, 305. Γραμ-
 βοῦσα σ. 286, 306. Κατσαμπᾶς, 307. Νέα Ἀλικαρνασ-
 σός, 308. Ἀμνισός, 309. Μασταμπᾶς, 310. Γοῦρνες,
 311. Μίλατος, 312. Καλὸ Χωριό σ. 287, 313. Μάλια
 σ. 287-288, 314. Ἀτσαλένιο, 315. Ἀνώπολις, 316.

Ἐλευθέρινα, 317. Τύλισος σ. 288, 318. Κνωσὸς σ. 288-289, 319. Ἀνάβλοχος, 320. Φοινικιά, 321. Νεάπολις, 322. Δρηρός, 323. Ἐπισκοπή, 324. Ἀβδοῦ σ. 289, 325. Παλαίκαстро σ. 289-290, 326. Σταυράκια, 327. Ἀρχάνες, 328. Καρφί, 329. Πισκοκέφαλο, 330. Μυρσίνη, 331. Σπηλιαρίδια σ. 290, 332. Κρουσάνας σ. 290-291, 333. Ἅγιες Παρασκευές, 334. Λαγοῦ, 335. Ἅγιος Γεώργιος, 336. Κανλὶ Καστέλλι, 337. Λατώ, 338. Ζοῦ σ. 291, 339. Πρινιάς, 340. Ψυχρό, 341. Καβούσι, 342. Τουρτοῦλοι, 343. Σκάλες σ. 292, 344. Κλεισίδι, 345. Βρόκαστρο, 346. Πραισός, 347. Κούκου Κεφάλι, 348. Ἀρκάδες σ. 293, 349. Κοῦρτες σ. 293-294, 350. Ἀνδρόμυλοι, 351. Λιγόρτυνος, 352. Γόρτυς, 353. Ἁγία Τριάς, 354. Φαιστός, 355. Κάτω Σύμη σ. 294, 356. Ῥοτάσι, 357. Τρυπητή σ. 295.

Χ. Κύπρος :

358. Ῥιζοκάρπασο, 359. Βασίλεια, 360. Ἐπτακώμη, 361. Λάπηθος σ. 295, 362. Καζάφани, 363. Ἅγιος Θεόδωρος, 364. Ἅγιος Ἰάκωβος, 365. Μύρτου-Πηγάδες, 366. Ἁγία Εἰρήνη, 367. Λευκόνεικο σ. 296, 368. Κυθραία, 369. Στύλλοι. 370. Σαλαμίς, 371. Ἐγκωμη, 372. Σόλοι, 373. Μένεικο σ. 297, 374. Κάτω Δευτερά σ. 297-300, 375. Ἰδάλιον, 376. Ἀθιένου, 377. Ὀρμηδεῖα, 378. Κτῆμα, 379. Λάρνακα, 380. Κίτιον, σ. 300, 381. Κούκλια-Παλαίπαφος σ. 300-301, 382. Κούριον, 383. Ἀμαθοῦς σ. 301.

II. Ἐπισκόπησις τῆς γεωμετρικῆς κατοικήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου

301 - 305

Γενικὴ Ἐπισκόπησις τῆς κατοικήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τοὺς μεταβατικούς χρόνους

306 - 320

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

321 - 1038

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι

ΥΣΤΕΡΟΕΛΛΑΔΙΚΗ ΙΙΙ Γ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1200 - 1125 π.χ.

323 - 513

Α. ΥΣΤΕΡΟΕΛΛΑΔΙΚΗ ΙΙΙ Γ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

323 - 356

I. Κατάλογος τῶν δεδομένων

323 - 347

I. Ἐφύρα-Ξυλόκαστρο, II. Καλίνδοια, III. Τσαουσίτσα σ. 323, IV. Λιμνότοπος-Βάρδινο, V. Ἀξιοχώριον-Βαρδαρόφτσα, VI. Ἀσσηρος, VII. Σαράτσι σ. 324, VIII. Πλατανιά-Μπουμποῦστι σ. 324-325, IX. Ἐργάνη, X. Γόννος, XI. Ἀργυροπούλι, XII. Ἀργισσα-Γκρεμνός

σ. 325, XIII. Ἰωλκός, XIV. Ἑλληνικὸν-Κτούρι, XV. Δελφοί, XVI. Εὐτρησις σ. 326, XVII. Λευκαντί σ. 327, XVIII. Ἐλευσίς σ. 327-328, XIX. Ἀθῆναι, XX. Ἅγιος Κοσμάς, XXI. Κοράκου σ. 328, XXII. Μυκῆναι σ. 328-329, XXIII. Τίρυνς σ. 329-330, XXIV. Ἀσί-νη, XXV. Ἴρια, XXVI. Ῥιζόμυλος-Νιχώρια, XXVII. Μίλα σ. 330, XXVIII. Μουριατάδα, XXIX. Μάλθη, XXX. Διάσελλα, XXXI. Τεῖχος Δυμαίων, XXXII. Αἴγαιρα, XXXIII. Ἰθάκη-Σταυρός σ. 331, XXXIV. Τάρας σ. 331-332, XXXV. Ἐμπορειό, XXXVI. Κέως-Ἀγία Εἰρήνη, XXXVII. Δῆλος σ. 332, XXXVIII. Μίλητος σ. 332-333, XXXIX. Ἰασός σ. 333, XL. Πάρος σ. 333-334, XLI. Νάξος, XLII. Κῶς σ. 334, XLIII. Μῆλος σ. 334-335, XLIV. Χανιά, XLV. Κατσαμπᾶς, XLVI. Μάλια, XLVII. Τύλισος σ. 335, XLVIII. Πα-λαίκαστρο σ. 335-336, XLIX. Καρφί σ. 336-340, L. Μουλιανά, LI. Πρινιάς, LII. Ἐργανος σ. 340, LIII. Βρόκαστρο σ. 340-341, LIV. Γόρτυς, LV. Ἀγία Τριάς, LVI. Φαιστός, LVII. Λάπηθος σ. 341, LVIII. Μύρτου-Πηγάδες σ. 341-342, LIX. Ἀγία Εἰρήνη, LX. Λευκωσία σ. 342, LXI. Ἐγκωμη σ. 342-343, LXII. Σίντα σ. 343, LXIII. Ἀπλίκι, LXIV. Ἰδάλιον σ. 344, LXV. Ἀθιένου, LXVI. Πύ-λα, LXVII. Μάα σ. 345, LXVIII. Κίτιον σ. 345-346, LXIX. Κού-κλια-Παλαιάποφος σ. 346, LXX. Κούριον σ. 346-347.

II. Ἐπισκόπησις τῆς Ὑστεροελλαδικῆς III Γ Ἀρχιτεκτονικῆς	347 - 356
B. ὙΣΤΕΡΟΕΛΛΑΔΙΚΑΙ III Γ ΤΑΦΑΙ	357 - 406
I. Κατάλογος τῶν δεδομένων	357 - 393

I. Ἐλαφότοπος, II. Καλμπάκι σ. 357, III. Μαζαράκι, IV. Καστρίτσα, V. Παραμυθιά, VI. Ἐφύρα-Ξυλόκαστρο, VII. Μεσοπόταμον σ. 358, VIII. Καλίνδοια σ. 358-359, IX. Γόννος, X. Ῥοδιά, XI. Ραχμάνι, XII. Ἀγριληά, XIII. Μαρμαρίανη, XIV. Χασάμπαλι-Γεντίκι σ. 359, XV. Τρίκκαλα, XVI. Φάρσαλα σ. 360, XVII. Πτελεὸν σ. 360-362, XVIII. Βαρδάτες, XIX. Λιθοβούνη, XX. Ἅγιος Ἡλίας, XXI. Ἀγναντη σ. 362, XXII. Δελφοί σ. 362-363, XXIII. Ἰτέα σ. 363, XXIV. Ἀντίκυρα-Μεδεῶν σ. 363-364, XXV. Θῆβαι, XXVI. Χαλκίς, XXVII. Λευκαντί, XXVIII. Ἐλευσίς, XXIX. Βελανιδέζα σ. 364, XXX. Ἀθῆναι σ. 364-365, XXXI. Σπάτα, XXXII. Βραυρών, XXXIII. Περαιτή, XXXIV. Ἅγιος Κοσμάς σ. 365, XXXV. Μαρκόπουλον σ. 365-366, XXXVI. Γλυφάδα, XXXVII. Βάρκιζα, XXXVIII. Μυ-κῆναι σ. 366, XXXIX. Μιδέα, XL. Ἐπίδαυρος, XLI. Ἄργος, XLII. Τίρυνς, XLIII. Καζάρμα, XLIV. Ναύπλιον σ. 367, XLV. Ἀσίνη, XLVI. Παλαιόκαστρον, XLVII. Ἀσέα, XLVIII. Μονεμβασία σ. 368, XLIX. Ῥιζόμυλος-Νιχώρια σ. 368-369, L. Τραγάνες, LI. Ἐπάνω Ἐγγλιανός, LII. Μάδενα, LIII. Ἅγιος Ἡλίας σ. 369, LIV. Βολιμίδια, LV. Διάσελλα, LVI. Ὀλυμπία, LVII. Πλάτανος, LVIII. Κλάδεος, LIX. Χειμαδιό, LX. Ἀγραπιδοχώρι, LXI. Προστοβίτσα σ. 370, LXII. Καγκάδι, LXIII. Μάνεσι, LXIV. Μιτόπολις, LXV. Μικρὸς Μποντιάς, LXVI. Καταρράκτης, LXVII. Χαλανδρίτσα, LXVIII. Γουρζούμσα-Λεόντιον, LXIX. Τσαπλαναίικα σ. 371, LXX. Καλλιθέα σ. 371-372, LXXI. Δερβένι, LXXII. Ἐγλυκάς, LXXIII.

Πάτραι, LXXIV. Αἴγιον σ. 372, LXXV. Διακάτα σ. 372-373, LXXVI. Μαζαρακάτα σ. 373, LXXVII. Λακκίθρα σ. 373-374, LXXVIII. Μεταξάτα σ. 374-375, LXXIX. Σκάλα σ. 375, LXXX. Θάσος σ. 375-376, LXXXI. Κολοφών, LXXXII. Σαλαμίς, LXXXIII. Δήλος, LXXXIV. Μίλητος σ. 377, LXXXV. Ἰασός σ. 377-378, LXXXVI. Πάρος σ. 378, LXXXVII. Νάξος σ. 378-380, LXXXVIII. Ἀλικαρνασσός, LXXXIX. Κάλυμνος σ. 380, XC. Κῶς σ. 380-381, XCI. Ἀστυπάλαια σ. 381, XCII. Ῥόδος σ. 382-383, XCIII. Χανιά, XCIV. Νέα Ἀλικαρνασσός, XCV. Ἀμνισός σ. 383, XCVI. Μίλατος, XCVII. Μάλια, XCVIII. Τύλισος σ. 384, XCIX. Κνωσός σ. 384-385, C. Καρφί σ. 385-387, CI. Μυρσίνη σ. 387, CII. Μουλιανά, CIII. Ἀτσιπάδες σ. 388, CIV. Ἐργανός σ. 388-389, CV. Βρόκαστρο σ. 389, CVI. Πραισός σ. 389-390, CVII. Βασιλική, CVIII. Λιλιανὰ σ. 390, CIX. Λάπηθος σ. 390-391, CX. Λευκωσία, CXI. Ἐγκωμη, CXII. Ἰδάλιον σ. 391, CXIII. Κίτιον σ. 391-392, CXIV. Κούκλια-Παλαίπαφος σ. 392, CXV. Κούριον σ. 393.

II. Ἐπισκόπησις τῶν Ὑστεροελλαδικῶν III Γ Ταφῶν . . .	393 - 406
Γ. ΥΣΤΕΡΟΕΛΛΑΔΙΚΗ III Γ ΚΕΡΑΜΙΚΗ	407 - 451
I. Κατάλογος τῶν δεδομένων	407 - 445

I. Ἐλαφότοπος, II. Καλμπάκι σ. 407, III. Μαζαράκι σ. 408, IV. Καστρίτσα σ. 408-410, V. Κουτσελιό σ. 410, VI. Δωδώνη σ. 410-411, VII. Ἐφύρα-Ξυλόκαστρο, VIII. Μεσοπόταμον σ. 411, IX. Καλίνδοια σ. 411-412, X. Τσαουσίτσα σ. 412, XI. Λιμνότοπος-Βάρδινο σ. 412-413, XII. Ἀξιοχώριον-Βαρδαρόφτσα σ. 413-415, XIII. Ἀσσηρος, XIV. Φλώρινα σ. 415, XV. Σαράτσι σ. 415-416, XVI. Λεμπέτι, XVII. Καλαμαριά σ. 416, XVIII. Πλατανιά-Μπουμπούστι σ. 416-417, XIX. Κοζάνη, XX. Ἐργάνη, XXI. Γόννος, XXII. Ἀργυροπούλι, XXIII. Ῥοδιά, XXIV. Ῥαχμάνι, XXV. Ἀγριληὰ σ. 417, XXVI. Χασάμπαλι-Γεντίκι σ. 417-418, XXVII. Τρίκκαλα, XXVIII. Φεραί-Βελεστίνον, XXIX. Ἰωλκός, XXX. Ἑλληνικόν-Κτούρι, XXXI. Φάρσαλα, XXXII. Πτελεδὼν σ. 418, XXXIII. Βαρδάτες, XXXIV. Θέρμον, XXXV. Λιθοβούνη, XXXVI. Ἅγιος Ἡλίας, XXXVII. Ἄγναντη σ. 419, XXXVIII. Δελφοί σ. 419-420, XXXIX. Ἰτέα, XL. Γαλαξειδί, XLI. Ἀντίκυρα-Μεδεών, XLII. Ὀρχομενός, XLIII. Θήβαι, XLIV. Εὔτρησις, XLV. Χαλκίς σ. 420, XLVI. Λευκαντί σ. 420-421, XLVII. Ἀμάρυνθος, XLVIII. Ἐλευσίς σ. 421, XLIX. Βελανιδέζα σ. 421-422, L. Ἀθῆναι, LI. Σπάτα, LII. Βραυρών, LIII. Περαιτή, LIV. Ἅγιος Κοσμάς, LV. Μαρκόπουλον σ. 422, LVI. Γλυφάδα σ. 422-423, LVII. Βάρκιζα, LVIII. Κερατέα, LIX. Κοράκου, LX. Μυκῆναι, LXI. Ἡραῖον-Πρόσυμνα, LXII. Μιδέα σ. 423, LXIII. Ἐπίδαυρος σ. 423-424, LXIV. Ἄργος, LXV. Τίρυνς, LXVI. Καζάρμα, LXVII. Ναύπλιον, LXVIII. Ἀσίνη, LXIX. Ἴρια σ. 424, LXX. Παλαιόκαστρον, LXXI. Τεγέα, LXXII. Ἀσέα, LXXIII. Ἀμύκλαι, LXXIV. Μονεμβασία, LXXV. Ριζόμυλος-Νιχώρια, LXXVI. Τραγάνες σ. 425, LXXVII. Ἐπάνω Ἐγγλιανός, LXXVIII. Μάδενα, LXXIX. Ἅγιος Ἡλίας, LXXX. Βολιμίδια,

LXXXI. Μίλα, LXXXII. Μάλθη, LXXXIII. Διάσελλα, LXXXIV. 'Όλυμπία σ. 426, LXXXV. Μοιράκα, LXXXVI. Πλάτανος, LXXXVII. Κλάδεος, LXXXVIII. Χειμαδιό, LXXXIX. Γούμερο, XC. 'Αγρα-
 πιδοχώρι, XCI. Προστοβίτσα, XCII. Καγκάδι, XCIII. Μάνεσι, XCIV.
 Μιτόπολις σ. 427, XCV. Μικρός Μποντιάς, XCVI. Καταρράκτης,
 XCVII. Χαλανδρίτσα, XCVIII. Γουρζούμισα-Λεόντιον, XCIX. Τεϊ-
 χος Δυμαίων, C. Τσαπλαναίικα, CI. Καλλιθέα σ. 428, CII. Αίγειρα
 σ. 428-429, CIII. 'Εγλυκάς, CIV. Πάτραι, CV. 'Ιθάκη-Σταυρός, CVI.
 'Ιθάκη-Αετός, CVII. Κεφαλληνία-Διακάτα σ. 429, CVIII. Μαζαρα-
 κάτα, CIX. Λακκίθρα σ. 430, CX. Μεταξάτα σ. 430-431, CXI. Τάρος,
 CXII. Λιπάρα σ. 431, CXIII. Θάσος σ. 431-432, CXIV. Τροία, CXV.
 Πιτάνη, CXVI. 'Εμπορειό, CXVII. Σμύρνη, CXVIII. Σαλαμίν, CXIX.
 Αίγινα σ. 432, CXX. Κέως, CXXI. Δήλος, CXXII. Μίλητος, CXXIII.
 'Ιασός, CXXIV. Στρατονίκεια, CXXV. Λέρος, CXXVI. Πάρος σ. 433.
 CXXVII. Νάξος σ. 433-434, CXXVIII. Σίφνος, CXXIX. 'Αλικαρ-
 νασσός, CXXX. Κάλυμνος σ. 434, CXXXI. Κίμωλος, CXXXII. 'Α-
 μοργός, CXXXIII. Κως, CXXXIV. Μήλος, CXXXV. 'Αστυπάλαια
 σ. 435, CXXXVI. 'Ρόδος σ. 435-436, CXXXVII. Χανιά σ. 436-437,
 CXXXVIII. Κατσαμπάς, CXXXIX. Νέα 'Αλικαρνασσός, CXL. 'Αμ-
 νισός, CXLI. Μίλατος, CXLII. Μάλια, CXLIII. Τύλιος σ. 437,
 CXLIV. Κνωσός σ. 437-438, CXLV. Παλαιόκαστρο σ. 438, CXLVI.
 Καρφή σ. 438-439, CXLVII. Μυρσίνη σ. 439, CXLVIII. Μουλιανά
 σ. 439-440, CXLIX. 'Ατσιπάδες, CL. Πρινιάς, CLI. Ψυχρό, CLII.
 'Εργανος, CLIII. Βρόκαστρο, CLIV. Πραισός σ. 440, CLV. Βασι-
 λική σ. 440-441, CLVI. Γόρτυς, CLVII. Λιλιανά, CLVIII. 'Αγία Τριάς
 CLIX. Φαιστός, CLX. Λάπηθος, CLXI. Μύρτου-Πηγάδες, CLXII.
 'Αγία Ειρήνη σ. 441, CLXIII. Λευκωσία, CLXIV. 'Εγκωμη, CLXV.
 Σίντα, CLXVI. 'Απλίκι, CLXVII. 'Ιδάλιον, CLXVIII. 'Αθένου σ. 444,
 CLXIX. Πύλα, CLXX. Μάα, CLXXI. Κίτιον, CLXXII. Κούκλια
 Παλαίπαφος, CLXXIII. Κούριον σ. 445.

II. 'Επισκόπησις τῆς 'Υστεροελλαδικῆς III Γ Κεραμικῆς .	446 - 451
Δ. ΥΣΤΕΡΟΕΛΛΑΔΙΚΑ III Γ ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ	452 - 495
I. Κατάλογος τῶν δεδομένων	452 - 481

I. 'Ωραιόκαστρον, II. Κουκουσός σ. 452, III. 'Ελαφότοπος, IV. Τσε-
 ραβίνα, V. Καλμπάκι, VI. Γρίμπιανη σ. 453, VII. Μαζαράκι σ.
 453-454, VIII. 'Ανθοχώριον, IX. 'Αγιος Γεώργιος-Ρίζιανη, X. Γαρ-
 δίκι-Πασσαρών, XI. Λοφίσκος-Τσέργιανη, XII. Κράψη-Βάξια,
 XIII. Καστρίτσα σ. 454, XIV. Δωδώνη σ. 454-455, XV. Πράμαντα,
 XVI. Καταμάχη, XVII. Παραμυθιά, XVIII. Πάργα σ. 455, XIX. 'Ε-
 φύρα-Ξυλόκαστρο, XX. Μεσοπόταμον, XXI. Σιρούπολις, XXII.
 Καλίνδοια, XXIII. Τσαουσίτσα, XXIV. Λιμνότοπος-Βάρδινο σ. 456,
 XXV. 'Αξιοχώριον-Βαρδαρόφτσα σ. 456-457, XXVI. 'Ασσηρος,
 XXVII. Φλώρινα, XXVIII. Σαράτσι σ. 457, XXIX. Πλατανιά-Μπου-
 μπούστι σ. 457-458, XXX. Γόννος, XXXI. 'Ραχμάνι, XXXII. Μαρ-
 μάριανη, XXXIII. Χασάμπαλι-Γεντίκι, XXXIV. 'Ιωλκός, XXXV.

Φάρσαλα σ. 458, XXXVI. Πτελεόν σ. 458-459, XXXVII. Βαρδά-
τες, XXXVIII. Λουτρό, XXXIX. Λιθοβούνι, XL. "Άγιος "Ηλίας σ.
459, XLI. "Άγναντη σ. 459-460, XLII. Δελφοί, XLIII. "Ιτέα, XLIV.
"Αντίκυρα-Μεδεών, XLV. "Ανθηδών, XLVI. Θήβαι, XLVII. Χαλκίς,
XLVIII. Λευκαντί σ. 460, XLIX. Βελανιδέζα σ. 460-461, L. "Αθήναι,
LI. Σπάτα, LII. Βραυρών, LIII. Περατή, LIV. "Άγιος Κοσμάς, LV.
Μαρκόπουλον, LVI. Γλυφάδα σ. 461, LVII. Βάρκιζα σ. 461-462,
LVIII. Κοράκου, LIX. Μυκήναι, LX. "Επίδauρος, LXI. "Αργος σ.
462, LXII. Τίρυνς σ. 462-463, LXIII. Ναύπλιον, LXIV. "Ασίνη,
LXV. "Ιρια, LXVI. Παλαιόκαστρον, LXVII. "Αμύκλαι, LXVIII.
Μονεμβασία σ. 463, LXIX. "Ριζόμυλος σ. 463-464, LXX. Τραγάνες,
LXXI. "Επάνω "Εγγλιανός, LXXII. "Άγιος "Ηλίας, LXXIII. Βολιμίδα,
LXXIV. Μάλθη, LXXV. Διάσελλα σ. 464, LXXVI. "Ολυμπία,
LXXVII. Πλάτανος, LXXVIII. Κλάδεος, LXXIX. Προστοβίτσα,
LXXX. Καγκάδι, LXXXI. Μιτόπολις, LXXXII. Μικρός Μπον-
τιάς, LXXXIII. Καταρράκτης σ. 465, LXXXIV. Χαλανδρίτσα,
LXXXV. Γουρζούμιστα - Λεόντιον, LXXXVI. Τείχος Δυμαίων,
LXXXVII. Τσαπλαναίικα, LXXXVIII. Καλλιθέα, LXXXIX. Δερ-
βένι, XC. Αίγεια, XCI. "Εγκλκας σ. 466, XCII. Πάτραι σ. 466-467,
XCIII. "Ιθάκη-Σταυρός, XCIV. "Ιθάκη-Αετός, XCV. Κεφαλληνία-
Διακάτα, XCVI. Μαζαρακάτα σ. 467, XCVII. Λακκίθρα, XCVIII.
Μεταξάτα, XCIX. Τάρας σ. 468, C. Θάσος σ. 468-469, CI. "Εμπο-
ρειό, CII. Σαλαμίσ, CIII. Δήλος, CIV. Πάρος σ. 469, CV. Νάξος σ.
469-470, CVI. "Αλικαρνασσός σ. 470, CVII. "Αμοργός, CVIII. Κως,
CIX. "Αστυπάλαια, CX. "Ρόδος, CXI. Κατσαμπάς σ. 471, CXII. Νέα
"Αλικαρνασσός, CXIII. "Αμνισός, CXIV. Μάλια, CXV. Τύλισος σ.
472, CXVI. Κνωσός σ. 472-473, CXVII. Παλαίικαστρο σ. 473, CXVIII.
Καρφι σ. 473-474, CXIX. Μυρσίνη σ. 474, CXX. Μουλιανά σ.
474-475, CXXI. "Ατσιπάδες, CXXII. Πρινιάς, CXXIII. Ψυχρό, CXXIV.
Βρόκαστρο, CXXV. Πραισός σ. 475, CXXVI. Βασιλική, CXXVII.
Γόρτυς, CXXVIII. Λιλιανά, CXXIX. Κάτω Σύμη, CXXX. Λάπηθος,
CXXXI. Μύρτου-Πηγάδες, CXXXII. "Αγία Ειρήνη σ. 476, CXXXIII.
Λευκωσία σ. 476-480, CXXXIV. "Εγκωμη, CXXXV. "Απλίκι,
CXXXVI. "Ιδάλιον, CXXXVII. "Αθιένου, CXXXVIII. Πύλα, CXXXIX.
Κίτιον σ. 480, CXL. Κούκλια-Παλαίπαφος σ. 480-481, CXLI.
Κούριον σ. 481.

II. "Επισκόπησις τῶν "Υστεροελλαδικῶν III Γ Μικρῶν Εύ- ρημάτων

481 - 495

I. ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΟΕΛΛΑΔΙΚΩΝ III Γ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

496 - 513

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν II

Υ Π Ο Μ Υ Κ Η Ν Α " Γ Κ Η Π Ε Ρ Ι Ο Δ Ο Σ 1125 - 1050 Π.Χ.

515 - 602

A. ΥΠΟΜΥΚΗΝΑ " Γ Κ Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

515 - 520

I. Κατάλογος τῶν δεδομένων

515 - 517

I. Δωδώνη, II. Λιμνότοπος-Βάρδινο, III. "Αξιχώριον-Βαρδαρό-

φτσα, IV. Καστανᾶς σ. 515, V. Ἀσσηρος, VI. Πλατανιά-Μπουμπουστί, VII. Ἀργισσα-Γκρεμνός, VIII. Ἀθήναι, IX. Παλαιὰ Κόρινθος, X. Ἀργος, XI. Ἀσίνη, XII. Κέως σ. 516, XIII. Νάξος, XIV. Κνωσός, XV. Καρφί, XVI. Βρόκαστρο, XVII. Γόρτυς, XVIII. Ἀγία Τριάς, XIX. Φαιστός, XX. Ἐγκωμη, XXI. Ἰδάλιον, XXII. Κίτιον, XXIII. Κούκλια-Παλαίπαφος, XXIV. Κούριον σ. 517,	
II. Ἐπισκόπησις τῆς Ὑπομυκηναϊκῆς Ἀρχιτεκτονικῆς . . .	518 - 520
B. ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΪΚΑΙ ΤΑΦΑΙ	521 - 547
I. Κατάλογος τῶν δεδομένων	521 - 540
I. Ἐλαφότοπος, II. Ἐφύρα-Ξυλόκαστρο, III. Καραμπουρνάκι, IV. Ῥετζιούνι σ. 521, V. Ἐξάλωφος σ. 521-522, VI. Θεοτόκου, VII. Πτελεόν, VIII. Ἀγναντη, IX. Ἀμφίκλεια σ. 522, X. Δελφοί σ. 522-523, XI. Ἰτέα, XII. Ἀντίκυρα-Μεδεών, XIII. Παραλίμνη σ. 523, XIV. Θῆβαι σ. 523-524, XV. Καμάριον, XVI. Λευκαντί σ. 524, XVII. Ἀθήναι σ. 524-526, XVIII. Περαιτή, XIX. Παλαιὰ Κόρινθος σ. 526, XX. Μυκῆναι σ. 526-527, XXI. Μιδέα, XXII. Ἀργος σ. 527, XXIII. Τίρυνς σ. 527-528, XXIV. Ναύπλιον, XXV. Παλαιόκαστρον σ. 528, XXVI. Ῥιζόμυλος σ. 528-529, XXVII. Τραγάνες, XXVIII. Ῥίξες, XXIX. Κεραμιδιά, XXX. Ἥλις σ. 529, XXXI. Προστοβίτσα, XXXII. Θάσος, XXXIII. Σαλαμίς, XXXIV. Ἰασός σ. 530, XXXV. Cömlekçi σ. 530-531, XXXVI. Νάξος, XXXVII. Ἀλικαρνασσός, XXXVIII. Χανιά, XXXIX. Βρύσες, XL. Βαθειανός Κάμπος σ. 531, XLI. Κνωσός σ. 531-533, XLII. Δρηρός, XLIII. Ὀλοῦς, XLIV. Λιόπετρο, XLV. Καρφί σ. 533, XLVI. Μουλιανά, XLVII. Πρινιάς, XLVIII. Καμάρες σ. 534, XLIX. Καβούσι σ. 534-535, L. Παναγία σ. 535, LI. Βρόκαστρο σ. 535-536, LII. Κούκου Κεφάλι σ. 536-537, LIII. Κοδρυτес, LIV. Λιλιανὰ, LV. Φαιστός σ. 537, LVI. Λάπηθος σ. 537-538, LVII. Ἀλαός, LVIII. Σαλαμίς, LIX. Ἐγκωμη, LX. Ἰδάλιον, LXI. Κίτιον, LXII. Κούκλια-Παλαίπαφος σ. 538, LXIII. Κούριον σ. 539-540.	
II. Ἐπισκόπησις τῶν Ὑπομυκηναϊκῶν Ταφῶν	540 - 547
Γ. ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΪΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ	548 - 570
I. Κατάλογος τῶν δεδομένων	548 - 563
I. Ἐλαφότοπος, II. Καστρίτσα, III. Κουτσελιό σ. 548, IV. Δωδώνη σ. 548-549, V. Ἐφύρα-Ξυλόκαστρο, VI. Τσαουσίτσα, VII. Λιμνότοπος-Βάρδινο, VIII. Ἀξιοχώριον-Βαρδαρόφτσα σ. 549, IX. Καστανᾶς, X. Ἀσσηρος, XI. Σαράτσι, XII. Λεμπέτι, XIII. Καλαμαριά, XIV. Καραμπουρνάκι, XV. Πλατανιά-Μπουμπουστί, XVI. Κοζάνη σ. 550, XVII. Παλαιογράφισιανον, XVIII. Ῥετζιούνι, XIX. Ἀργισσα-Γκρεμνός, XX. Ἐξάλωφος, XXI. Φεραὶ-Βελεστίνων, XXII. Ἰωλκός, XXIII. Ἑλληνικόν-Κτούρι, XXIV. Θεοτόκου, XXV. Πτελεόν σ. 551, XXVI. Θέρμον, XXVII. Ἀγναντη, XXVIII. Ἀμφίκλεια, XXIX. Δελφοί, XXX. Ἰτέα, XXXI. Γαλαξειδί, XXXII. Ἀντίκυρα-Μεδεών, XXXIII. Ὀρχομενός σ. 552, XXXIV. Παραλίμνη, XXXV. Θῆβαι, XXXVI. Λευκαντί σ. 553, XXXVII. Ἀθήναι σ. 553-554, XXXVIII. Παλαιὰ Κόρινθος, XXXIX. Μυκῆναι, XL. Μιδέα σ. 554,	

ΧΛΙ. Ἄργος σ. 554-555, ΧΛΙΙ. Τίρυνς, ΧΛΙΙΙ. Ἀσίνη, ΧΛΙV. Παλαιόκαστρον, ΧΛV. Καρδαμύλη, ΧΛVΙ. Ῥιζόμυλος-Νιχώρια σ. 555, ΧΛVΙΙ. Τραγάνες σ. 555-556, ΧΛVΙΙΙ. Ῥίζες, ΧΛΙΧ. Κατάκωλον, L. Κεραμιδιά, LI. Ἥλις, LIΙ. Προστοβίτσα, LIΙΙ. Τείχος Δυμαίων, LIV. Τάρας σ. 556, LV. Θάσος σ. 556-557, LVI. Σαλαμίς, LVII. Κέως, LVIII. Δήλος, LIX. Μίλητος, LX. Ἰασός, LXI. Cömlekçi, LXII. Νάξος σ. 557, LXIII. Ἀλικαρνασσός σ. 557-558, LXIV. Ῥόδος, LXV. Χανιά, LXVI. Βρύσες, LXVII. Βαθειανός Κάμπος, LXVIII. Κνωσός σ. 558, LXIX. Δρηρός, LXX. Ὀλοῦς, LXXI. Λιόπετρο, LXXII. Καρφί, LXXIII. Μουλιανά, LXXIV. Καμάρες, LXXV. Καβούσι, LXXVI. Παναγία σ. 559, LXXVII. Βρόκαστρο, LXXVIII. Κούκου Κεφάλι, LXXIX. Κοῦρτες, LXXX. Γόρτυς, LXXXI. Λιλιανά, LXXXII. Φαιστός, LXXXIII. Λάπηθος σ. 562, LXXXIV. Ἀλαός, LXXXV. Σαλαμίς, LXXXVI. Ἐγκωμη, LXXXVII. Ἰδάλιον, LXXXVIII. Κίτιον, LXXXIX. Κούκλια-Παλαίπαφος, XC. Κούριον σ. 563.

II. Ἐπισκόπησις τῆς Ὑπομυκηναϊκῆς Κεραμικῆς

563 - 570

Δ. ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΪΚΑ ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

571 - 591

I. Κατάλογος τῶν δεδομένων

571 - 584

I. Ἐλαφότοπος, II. Κράψη-Βάξια, III. Δωδώνη, IV. Ἐφύρα-Ξυλόκαστρο, V. Λιμνότοπος-Βάρδινο, VI. Ἀξιοχώριον-Βαρδαρόφτσα, VII. Πλατανιά-Μπουμπούστι σ. 571, VIII. Ῥετζιούνη, IX. Ἐξάλοφος, X. Θεοτόκου, XI. Πτελεόν, XII. Ἀγναντη σ. 572, XIII. Ἀμφίκλεια σ. 572-573, XIV. Δελφοί, XV. Ἀντίκυρα-Μεδεών, XVI. Παραλίμνη, XVII. Θήβαι σ. 573, XVIII. Λευκαντί σ. 573-574, XIX. Ἀθήναι σ. 574-575, XX. Περαιτή, XXI. Παλαιὰ Κόρινθος σ. 575, XXII. Μυκῆναι, XXIII. Ἄργος, XXIV. Τίρυνς, XXV. Παλαιόκαστρον, XXVI. Ῥιζόμυλος σ. 576, XXVII. Τραγάνες, XXVIII. Ἥλις, XXIX. Προστοβίτσα, XXX. Τάρας, XXXI. Θάσος σ. 577, XXXII. Σαλαμίς σ. 577-578, XXXIII. Cömlekçi, XXXIV. Νάξος, XXXV. Ἀλικαρνασσός, XXXVI. Χανιά, XXXVII. Κνωσός σ. 578, XXXVIII. Ὀλοῦς, XXXIX. Λιόπετρο, XL. Καρφί, XLI. Μουλιανά, XLII. Καμάρες σ. 579, XLIII. Καβούσι σ. 579-580, XLIV. Παναγία σ. 580, XLV. Βρόκαστρο σ. 580-581, XLVI. Κούκου Κεφάλι, XLVII. Κοῦρτες, XLVIII. Γόρτυς, XLIX. Λιλιανά, L. Φαιστός, LI. Λάπηθος σ. 581, LIΙ. Ἀλαός, LIΙΙ. Σαλαμίς, LIV. Ἐγκωμη, LV. Ἰδάλιον, LVI. Κίτιον, LVII. Κούκλια-Παλαίπαφος σ. 583, LVIII. Κούριον σ. 583-584.

II. Ἐπισκόπησις τῶν Ὑπομυκηναϊκῶν Μικρῶν Εὐρημάτων

584 - 591

2. ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΠΟΜΥΚΗΝΑΪΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΜΩΝ

592 - 602

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ

ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1050 - 900 π.χ. 603 - 780

Α. ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ 603 - 621

Ι. Κατάλογος τῶν δεδομένων 603 - 616

Ι. Δωδώνη, ΙΙ. Ἀξιοχώριον-Βαρδαρόφτσα, ΙΙΙ. Καστανᾶς σ. 603, ΙV. Ἀσσηρος, V. Σαράτσι, VI. Νέα Ἀγχίαλος, VII. Πλατανιά-Μπουμπούστι, VIII. Τσοτύλι, IX. Ὀμαλή, X. Ἀργισσα-Γκρεμνός σ. 604, XI. Ἰωλκός σ. 604-605, XII. Χαλκίς σ. 605, XIII. Λευκαντί σ. 605-606, XIV. Ἀθήναι σ. 606-607, XV. Ὑμηττός σ. 607, XVI. Θορικός σ. 607-608, XVII. Παλαιὰ Κόρινθος, XVIII. Ἀργος σ. 608, XIX. Τίρυνς, XX. Ἀσίνη σ. 609, XXI. Ριζόμυλος-Νιχώρια σ. 609-610, XXII. Ἰθάκη-Ἀετός σ. 610, XXIII. Σμύρνη σ. 610-611, XXIV. Αἴγινα, XXV. Κέως, XXVI. Δῆλος σ. 611, XXVII. Νάξος σ. 611-612, XXVIII. Δονοῦσα σ. 612-613, XXIX. Ρόδος, XXX. Καλὸ Χωριό σ. 613, XXXI. Κνωσός σ. 613-614, XXXII. Ὀλοῦς, XXXIII. Πρινιάς, XXXIV. Βρόκαστρο, XXXV. Ἀρκάδες, XXXVI. Γόρτυς, XXXVII. Φαιστός σ. 614, XXXVIII. Κάτω Σύμη, XXXIX. Ἅγιος Ἰάκωβος, XL. Μύρτου-Πηγάδες, XLI. Ἀγία Εἰρήνη, XLII. Κίτιον σ. 615, XLIII. Κούριον σ. 616.

ΙΙ. Ἐπισκόπησις τῆς Πρωτογεωμετρικῆς Ἀρχιτεκτονικῆς . 616 - 621

Β. ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑΙ ΤΑΦΑΙ 622 - 681

Ι. Κατάλογος τῶν δεδομένων 622 - 672

Ι. Βίτσα Ζαγορίου σ. 622-623, ΙΙ. Ἐφύρα-Ξυλόκαστρο, ΙΙΙ. Ποντο-ηράκλεια σ. 623, ΙV. Τσαουσίτσα σ. 623-624, V. Ἀμφίπολις, VI. Ἀετός, VII. Βέροια σ. 624, VIII. Βεργίνα σ. 624-625, IX. Μαυρο-πηγή σ. 625, X. Κοζάνη, XI. Τσοτύλι, XII. Κουντουριώτισσα, XIII. Κτένιον σ. 626, XIV. Αἰανή, XV. Σπήλαιον, XVI. Κατάκαλη σ. 627, XVII. Ὀμόλιον σ. 627-628, XVIII. Ῥετζιούνι, XIX. Ἀργυροπούλι σ. 628, XX. Μαρμαρίανη σ. 628-630, XXI. Χασάμπαλι-Γεντίκι, XXII. Πλατύκαμπος, XXIII. Πρίνος, XXIV. Τρίκκαλα, XXV. Φεραὶ-Βελεστίνον σ. 630, XXVI. Ἰωλκός σ. 630-631, XXVII. Σέσ-κλον, XXVIII. Ἀμπέλια-Παλαιόκαστρο σ. 631, XXIX. Ἄλος, XXX. Θεοτόκου, XXXI. Πτελεόν, XXXII. Παλαιομάνινα, XXXIII. Σταμνὰ σ. 632, XXXIV. Πυλῆνη, XXXV. Πλευρών, XXXVI. Καλυδάν, XXXVII. Καινούργιο, XXXVIII. Ἀγναντη σ. 633, XXXIX. Δελφοί, XL. Ἰτέα, XLI. Ἀντίκυρα-Μεδεών, XLII. Ὀρχομενός, XLIII. Βρανέζι-Ἅγιος Δημήτριος σ. 634, XLIV. Πα-ραλίμνη, XLV. Θῆβαι, σ. 635, XLVI. Χαλκίς σ. 635-636, XLVII. Νέα Λάμψακος σ. 636, XLVIII. Λευκαντί σ. 636-637, XLIX. Ἐρέ-τρια, L. Μαραθών, LI. Μενίδι, LII. Ἐλευσίς σ. 637, LIII. Ἀθήναι σ. 637-642, LIV. Θορικός σ. 642, LV. Βέλλον, LVI. Παλαιὰ Κό-ρινθος σ. 643, LVII. Μυκῆναι σ. 643-644, LVIII. Μιδέα σ. 644, LIX. Ἀργος σ. 644-647, LX. Τίρυνς σ. 647-648, LXI. Ναύπλιον σ. 648, LXII. Ἀσίνη 648-649, LXIII. Ἀσέα, LXIV. Σαρανταπόταμος σ. 649, LXV. Ριζόμυλος-Νιχώρια σ. 649-651, LXVI. Τραγάνες σ. 651,

LXVII. Ἐπάνω Ἑγγλιανὸς σ. 651-652, LXVIII. Ἀνθεια, LXIX. Πλατανόβρυση, LXX. Ρίζες, LXXI. Σαλμώνη, LXXII. Ἥλις, LXXIII. Μικρὸς Μποντιάς, LXXIV. Καταρράκτης, LXXV. Δερβένι σ. 652, LXXVI. Θάσος σ. 652-653, LXXVII. Σκύρος, LXXVIII. Ἀνδρος σ. 653, LXXIX. Πανιώνιον, LXXX. Αἶγινα, LXXXI. Τήνος, LXXXII. Ῥήνεια, LXXXIII. Ἰασὸς σ. 654, LXXXIV. Νάξος σ. 654-655, LXXXV. Ἀλικαρνασσὸς σ. 655-656, LXXXVI. Κῶς σ. 656, LXXXVII. Ρόδος σ. 656-657, LXXXVIII. Χανιά, LXXXIX. Μόδι, XC. Βρύσες σ. 657, XCI. Κολλυβά Μετόχι σ. 657-658, XCII. Τύλισος σ. 658, XCIII. Κνωσὸς 658-662, XCIV. Ἀνάβλοχος σ. 662-663, XCV. Φοινικιά, XCVI. Ὀλοῦς, XCVII. Λιόπετρο, XCVIII. Ἀρχάνες σ. 663, XCIX. Σιδεροκεφάλαι σ. 663-664, C. Πισκοκέφαλο, CI. Κρουσώνας, CII. Κανλί Καστέλλι σ. 664, CIII. Κριτσά σ. 664-665, CIV. Μουλιανά, CV. Πρινιάς, CVI. Σφακιά σ. 665, CVII. Βρόκαστρο, CVIII. Ἀρκάδες, CIX. Κοῦρτες, CX. Ἀνδρόμυλοι, CXI. Γόρτυς σ. 666, CXII. Ἅγιος Στέφανος, CXIII. Φαιστός, CXIV. Πετροκεφάλι σ. 667, CXV. Ῥοτάσι σ. 667-668, CXVI. Ριζοκάρπασο σ. 668, CXVII. Λάπηθος σ. 668-669, CXVIII. Κυθραία σ. 669-670, CXIX. Σόλοι, CXX. Κάτω Δευτερά, CXXI. Ἰδάλιον σ. 670, CXXII. Μάριον, CXXIII. Κιῆμα, CXXIV. Κούκλια-Παλαίπαφος σ. 671, CXXV. Κούριον, CXXVI. Ἀμαθοῦς σ. 672.

II. Ἐπισκόπησις τῶν Πρωτογεωμετρικῶν Ταφῶν	672 - 681
Γ. ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ	682 - 729
I. Κατάλογος τῶν δεδομένων	682 - 720

I. Βίτσα Ζαγορίου, II. Δωδώνη σ. 682, III. Τσαουσίτσα, IV. Λιμνότοπος-Βάρδινο, V. Ἀξιοχώριον-Βαρδαρόφτσα σ. 683, VI. Ἀμφιπολις, VII. Καστανᾶς, VIII. Ἀσσηρος, IX. Γέφυρα-Τοφίν, X. Ἀμύνταιον, XI. Ἀετός, XII. Σαράτσι σ. 684, XIII. Σαριομέρ, XIV. Νέα Ἀγχίαλος, XV. Σταυρούπολις, XVI. Καλαμαριά, XVII. Καρμπουνάκι, XVIII. Βέροια, XIX. Γόνα σ. 685, XX. Βεργίνα σ. 685-687, XXI. Πλατανιά-Μπουμπούστι, XXII. Ὀλυνθος, XXIII. Κοζάνη σ. 687, XXIV. Τσοτύλι σ. 687-688, XXV. Ἀξιόκαστρον, XXVI. Ὀμαλή, XXVII. Μεταμόρφωσις, XXVIII. Λόφος, XXIX. Κουντουριώτισσα, XXX. Ζούζουλη, XXXI. Κτένιον σ. 688, XXXII. Αἰανή, XXXIII. Χρώμιον, XXXVI. Ῥύμιον, XXXV. Σπήλαιον, XXXVI. Ὀμόλιον, XXXVII. Ρετζιούνη, XXXVIII. Ἀργυροπούλι, XXXIX. Σκοοῦριον σ. 689, XL. Μαρμάριανη, XLI. Χασάμπαλι-Γεντίκι, XLII. Ἀργισσα-Γκρεμνός, XLIII. Λάρισα, XLIV. Πλατύκαμπος, XLV. Τρίκκαλα σ. 690, XLVI. Φεραὶ-Βελεστίνον, XLVII. Ἰωλκός, XLVIII. Σέσκλον, XLIX. Ἑλληνικόν-Κτούρι σ. 691, L. Ἀμπέλια-Παλαιόκαστρο σ. 691-692, LI. Φθιώτιδες Ὠῆβαι, LII. Ἄλος, LIII. Θεοτόκου, LIV. Πτελεόν, LV. Ῥοδίτσα, LVI. Ἀγρίνιον σ. 692, LVII. Ἀγγελόκαστρο σ. 692-693, LVIII. Παλαιομάνινα, LIX. Σταμνά, LX. Πυλῆνη, LXI. Πλευρών, LXII. Καλυδών, LXIII. Καινούργιο, LXIV. Ἀγναντη σ. 693, LXV. Δελφοὶ σ. 693-694, LXVI. Ἰτέα, LXVII. Ἀντίκυρα-Μεδεών, LXVIII. Ὀρχομενός, LXIX. Βρα-

νέξι-Ἅγιος Δημήτριος, LXX. Παραλίμνη σ. 695, LXXI. Θῆβαι σ. 694-695, LXXII. Λιχάς, Γιάλτρα, Ῥοβιές, Δάφνη, Κήρινθος, LXXIII. Χαλκίς, LXXIV. Νέα Λάμψακος, LXXV. Βασιλικὸν σ. 695, LXXVI. Λευκαντί, LXXVII. Ἐρέτρια, LXXVIII. Μαραθὼν, LXXIX. Μενίδι, LXXX. Ἐλευσίς σ. 696, LXXXI. Ἀθῆναι σ. 696-699, LXXXII. Ὑμητός, LXXXIII. Γλυφάδα, LXXXIV. Θορικός, LXXXV. Βέλ-
 λον, LXXXVI. Παλαιὰ Κόρινθος σ. 699, LXXXVII. Μυκῆναι σ. 699-
 700, LXXXVIII. Μιδέα, σ. 700, LXXXIX. Ἄργος σ. 700-701, XC. Τίρυνς σ. 701-702, XCI. Ἀσίνη, XCII. Τεγέα, XCIII. Σαρανταπότα-
 μος σ. 702, XCIV. Σπάρτη σ. 702-703, XCV. Ἀμύκλαι, XCVI. Γύ-
 θειον, XCVII. Ριζόμυλος-Νιχώρια σ. 703, XCVIII. Πηγάδια, XCIV. Τραγάνες, C. Ἐπάνω Ἑγγλιανός, CI. Ἀνθεια, CII. Βόλιμνος, CIII. Τσουκαλαίικα, CIV. Μάλθη σ. 704, CV. Ρίζες σ. 704-705, CVI. Σαλ-
 μώνη, CVII. Ὀλυμπία, CVIII. Ἥλις, CIX. Μικρὸς Μποντιάς, CX. Καταρράκτης, CXI. Δερβένι, CXII. Ἰθάκη-Σταυρὸς σ. 705, CXIII. Ἰθάκη-Ἀετός, CXIV. Τάρας CXV. Θάσος, CXVI. Λέσβος-
 Ἀντισσα, CXVII. Σκύρος, CXVIII. Πιτάνη σ. 706, CXIX. Σμύρνη, CXX. Τέως, CXXI. Ἄνδρος, CXXII. Σάμος, CXXIII. Πανιώνιον, CXXIV. Αἶγινα σ. 707, CXXV. Κέως σ. 707-708, CXXVI. Τήνος, CXXVII. Σύρος, CXXVIII. Ῥήνεια, CXXIX. Δῆλος σ. 708, CXXX. Μίλητος σ. 708-709, CXXXI. Ἰασός, CXXXII. Cömlekçi, CXXXIII. Πάρος, CXXXIV. Νάξος σ. 709, CXXXV. Δονοῦσα σ. 709-710, CXXXVI. Σίφνος, CXXXVII. Ἀλικαρνασσός, CXXXVIII. Κάλυμνος, CXXXIX. Κίμωλος σ. 710, CXL. Ἀμοργός σ. 710-711, CXLI. Κῶς, CXLII. Μῆλος, CXLIII. Ῥόδος, CXLIV. Χανιά σ. 711, CXLV. Μόδι σ. 711-712, CXLVI. Βρύσες, CXLVII. Κολλυβά Μετόχι, CXLVIII. Καλὸ Χωριό, CXLIX. Ἀνώπολις, CL. Καβροχώρι, CLI. Τύλισος σ. 712, CLII. Κνωσός σ. 712-713, CLIII. Ἀνάβλοχος, CLIV. Φοι-
 νικιά, CLV. Ὀλοῦς, CLVI. Λιόπετρο σ. 713, CLVII. Ἀρχάνες σ. 713-714, CLVIII. Πισκοκέφαλο, CLIX. Κρουσώνας, CLX. Κανλὶ Καστέλλι, CLXI. Κριτσά, CLXII. Μουλιανά, CLXIII. Πρινιάς σ. 714, CLXIV. Ψυχρό σ. 714-715, CLXV. Σφακιά, CLXVI. Παναγία, CLXVII. Βρόκαστρο, CLXVIII. Πραισός, CLXIX. Ἀρκάδες, CLXX. Κοῦρτες σ. 715, CLXXI. Ἀνδρόμυλοι, CLXXII. Γόρτυς, CLXXIII. Ἅγιος Στέφανος, CLXXIV. Φαιστός, CLXXV. Πετροκεφάλι, CLXXVI. Κάτω Σύμη σ. 716, CLXXVII. Ῥοτάσι σ. 716-717, CLXXVIII. Ριζοκάρπασο, CLXXIX. Λάπηθος, CLXXX. Ἅγιος Ἰάκωβος, CLXXXI. Ἀγία Εἰρήνη, CLXXXII. Κυθραία, CLXXXIII. Παλαίκυθρο, CLXXXIV. Ἐγκωμη σ. 717, CLXXXV. Σόλοι, CLXXXVI. Κάτω Δευτερά, CLXXXVII. Ἰθάλιον, CLXXXVIII. Μά-
 ριον, CLXXXIX. Κτῆμα, CXC. Κούκλια-Παλαίπαφος, CXCI. Κού-
 ριον, CXCI. Ἀμαθοῦς σ. 720.

II. 'Επισκόπησις τῆς Πρωτογεωμετρικῆς Κεραμικῆς	720 - 729
---	-----------

Δ. ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ	730 - 768
---	-----------

I. Κατάλογος τῶν δεδομένων	730 - 759
--------------------------------------	-----------

I. Βίτσα Ζαγορίου σ. 730, II. Κράψη-Βάξια, III. Δωδώνη, IV. Ποντοηράκλεια, V. Τσαουσίτσα, VI. 'Αξιοχώριον-Βαρδαρόφτσα σ.731, VII. 'Αμφίπολις σ. 731-732, VIII. Γιαννιτσία, IX. Σαράτσι, X. Νέα 'Αγχίαλος, XI. Βέροια σ. 732, XII. Βεργίνα σ. 732-735, XIII. Μαυροπηγή, XIV. Πλατανιά-Μπουμπούστι, XV. Κοζάνη, XIV. 'Αγιοι 'Ανάργυροι, XVII. Τσοτύλι σ. 735, XVIII. 'Αξιόκαστρον, XIX. Κουντουριώτισσα, XX. Κτένιον, XXI. Αϊανή, σ. 736, XXII. Σπήλαιον σ. 736-737, XXIII. Κατάκαλη, XXIV. 'Ομόλιον, XXV. 'Ρετζιούνη σ. 737, XXVI. Μαρμάριανη σ. 737-738, XXVII. Πλατύκαμπος, XXVIII. Πρίνος, XXIX. Φεραι-Βελεστίνον σ. 738, XXX. 'Ιωλκός σ. 738-739, XXXI. Σέσκλον, XXXII. 'Αλος, XXXIII. Θεοτόκου, XXXIV. Παλαιομάνινα, XXXV. Σταμνά, XXXVI. Πυλήνη σ. 739, XXXVII. 'Αγναντη, XXXVIII. Δελφοί, XXXIX. 'Ορχομενός, XL. Βρανέζι-'Αγιος Δημήτριος, XLI. Θήβαι, XLII. Χαλκίς σ. 740, XLIII. Λευκαντί σ. 740-742, XLIV. Μαραθών σ. 742, XLV. 'Αθήναι σ. 742-744, XLVI. Θορικός, XLVII. Παλαιά Κόρινθος, XLVIII. Μυκήναι σ. 744, XLIX. 'Αργος σ. 744-745, L. Τίρυνς σ. 745-746, LI. 'Ασίνη σ. 746, LII. 'Αμύκλαι, LIII. Γύθειον, LIV. 'Ριζόμυλος-Νιχώρια σ. 747, LV. 'Επάνω 'Εγγλιανός σ. 747-748, LVI. Μάλθη, LVII. 'Ολυμπία, LVIII. 'Ηλις, LIX. Μικρός Μποντιάς, LX. 'Ιθάκη-Σταυρός, LXI. 'Ιθάκη-'Αετός σ. 748, LXII. Θάσος σ. 748-749, LXIII. Σκύρος, LXIV. 'Ανδρος, LXV. Αἴγινα, LXVI. Τήνος, LXVII. 'Ιασός, LXVIII. Νάξος σ. 749, LXIX. Δονούσα, LXX. 'Αλικαρνασσός, LXXI. Κως, LXXII. 'Ρόδος, LXXIII. Χανιά σ. 750, LXXIV. Μόδι, LXXV. Καλό Χωριό, LXXVI. Τύλισσος σ. 751, LXXVII. Κνωσός σ. 751-752, LXXVIII. Φοινικιά, LXXIX. 'Ολοῦς, LXXX. Λιόπετρο, LXXXI. 'Αρχάνες σ. 752, LXXXII. Πισκοκέφαλο, LXXXIII. Κρουσώνας, LXXXIV. Κριτσία, LXXXV. Μουλιανά, LXXXVI. Πρινιάς, LXXXVII. Σφακιά, LXXXVIII. Βρόκαστρο, LXXXIX. Κοῦρτες σ. 753, XC. 'Ανδρόμυλοι σ. 753-754, XCI. Γόρτυς, XCII. Φαιστός, XCIII. Κάτω Σύμη, XCIV. 'Ροτάσι, XCV. Τσοῦτσουρος σ. 754, XCVI. 'Ριζοκάρπασο σ. 754-755, XCVII. Λάπηθος, XCVIII. 'Αγιος 'Ιάκωβος, XCIX. 'Αγία Εἰρήνη, C. Κυθραία, CI. Σόλοι σ. 755, CII. Κάτω Δευτερά σ. 755-758, CIII. 'Ιθάλιον, CIV. Μάριον, CV. Κτήμα, CVI. Κούκλια-Παλαίπαφος, CVII. Κούριον σ. 758, CVIII. 'Αμαθοῦς σ. 758-759.

II. 'Επισκόπησις τῶν Πρωτογεωμετρικῶν Μικρῶν Εὐρημάτων	759 - 768
--	-----------

3. ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΓΕΩΜΕΤΡΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	769 - 780
---	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ IV

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 900 - 700 Π.Χ.	781 - 1035
A. ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	781 - 821
I. Κατάλογος τῶν δεδομένων	781 - 815
<p>I. Βίτσα Ζαγορίου, II. Καστανᾶς σ. 781, III. Νέα Ἀγχιάλος σ. 781-782, IV. Γόννος, V. Νεοχωράκι σ. 782, VI. Θέρμων σ. 782-783, VII. Καλαπόδιον, VIII. Δελφοί, IX. Αὐλῖς σ. 783, X. Παραλίμνη, XI. Ἀλῖαρος, XII. Κήρινθος, XIII. Χαλκίς σ. 784, XIV. Λευκαντί σ. 784-785, XV. Ἐρέτρια σ. 785-786, XVI. Ἐλευσίς σ. 786-787, XVII. Περαχώρα σ. 787-788, XVIII. Ἀθήναι σ. 788-789, XIX. Ὑμηττός, XX. Βάρη, XXI. Θορικός, XXII. Παλαιὰ Κόρινθος σ. 790, XXIII. Γαλατάκι-Σολύγεια σ. 790-791, XXIV. Μυκῆναι σ. 791, XXV. Ἡραῖον-Πρόστυμα σ. 791-792, XXVI. Ἄργος σ. 792-793, XXVII. Τίρυνς σ. 793-794, XXVIII. Ναύπλιον σ. 794, XXIX. Ἀσίνη σ. 794-795, XXX. Κάντια σ. 795, XXXI. Σπάρτη σ. 795-796, XXXII. Πιζόμυλος-Νιχώρια σ. 796-797, XXXIII. Ἀγραπιδοχώρι, XXXIV. Αἰγείρα, XXXV. Ἰθάκη-Ἀετός, XXXVI. Σαμοθράκη σ. 797, XXXVII. Λέσβος-Ἀντισσα σ. 797-798, XXXVIII. Χίος-Φανά σ. 798, XXXIX. Χίος-Ἐμπορεῖο σ. 798-799, XL. Σμύρνη σ. 799-800, XLI. Κολοφών σ. 800, XLII. Ἄνδρος σ. 800-801, XLIII. Σάμος σ. 801-802, XLIV. Πανιώνιον, XLV. Αἶγινα, XLVI. Κέως σ. 802, XLVII. Τήνος σ. 802-803, XLVIII. Δῆλος σ. 803-804, XLIX. Μίλητος σ. 804-805, L. Δίδυμα, LI. Ἰασός σ. 805, LII. Πάρος σ. 805-806, LIII. Νάξος σ. 806-807, LIV. Δονοῦσα σ. 807, LV. Σίφνος σ. 807-808, LVI. Ρόδος σ. 808-809, LVII. Χανιά, LVIII. Ἀμνισός, LIX. Γοῦρνες, LX. Καλὸ Χωριὸ σ. 809, LXI. Κνωσός σ. 809-810, LXII. Ἀνάβλοχος σ. 810, LXIII. Δρηρός σ. 810-811, LXIV. Σπηλιαρίδια, LXV. Λατῶ, LXVI. Πρινιάς, LXVII. Καβούσι σ. 811, LXVIII. Κλεισίδι, LXIX. Βρόκαστρο, LXX. Πραισός, LXXI. Ἀρκάδες σ. 812, LXXII. Γόρτυς σ. 812-813, LXXIII. Φαιστός, LXXIV. Κάτω Σύμη σ. 813, LXXV. Ῥοτάσι, LXXVI. Τρυπητή, LXXVII. Ἅγιος Ἰάκωβος, LXXVIII. Μύρτου-Πηγάδες, LXXXIX. Ἀγία Εἰρήνη σ. 814, LXXX. Ἰθάλιον σ. 814-815, LXXXI. Κίτιον, LXXXII. Κούριον σ. 815.</p>	
II. Ἐπισκόπησις τῆς Γεωμετρικῆς Ἀρχιτεκτονικῆς . . .	815 - 821
B. ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑΙ ΤΑΦΑΙ	822 - 903
I. Κατάλογος τῶν δεδομένων	822 - 894
<p>I. Βίτσα Ζαγορίου σ. 822, II. Τσαουσίτσα σ. 822-823, III. Ἀξιούπολις-Βοχεμίτσα σ. 823, IV. Ἀμφίπολις σ. 823-824, V. Ἅγιος Παντελεήμων-Πάτελι, VI. Βεργίνα, VII. Ἐξοχή σ. 824, VIII. Ὀμόλιον, IX. Γόννος, X. Δομένικο-Χυρεταί, XI. Μαρμάριανη σ. 825, XII. Κερασινὰ-Λέστιανη σ. 825-826, XIII. Φεραί-Βελεστίον, XIV. Ἰωλκός σ. 826, XV. Σέσκλον σ. 826-827, XVI. Διμήνιον σ. 827, XVII. Μηλῆαι, XVIII. Ἀργαλαστή, XIX. Ἄνω Δρανίστα σ. 828, XX. Ἄλος σ. 828-829, XXI. Θεοτόκου, XXII. Παλαιομάνινα σ. 829, XXIII. Κάλλιον, XXIV. Ἀλίκυρνα, XXV. Κρυονέρι, XXVI. Ἀμφισσα,</p>	

XXVII. Δελφοί σ. 830, XXVIII. Ἀντίκυρα-Μεδεών σ. 830-831, XXIX. Ὀρχομενός, XXX. Βρανέζι-Ἅγιος Δημήτριος, XXXI. Ριτσώνα σ. 831, XXXII. Παραλίμνη σ. 831-832, XXXIII. Ἀγόριανη, XXXIV. Ὑπατον, XXXV. Κορώνεια σ. 832, XXXVI. Θήβαι σ. 832-833, XXXVII. Αὐλωνάριον, XXXVIII. Χαλκίς σ. 833, XXXIX. Λευκαντί σ. 833-834, XL. Ἐρέτρια σ. 834-835, XLI. Μαραθών, XLII. Μενίδι σ. 835, XLIII. Ἐλευσίς σ. 835-837, XLIV. Μέγαρα σ. 837, XLV. Ἅγιοι Θεόδωροι σ. 837-838, XLVI. Ντράφι σ. 838, XLVII. Ἀθήναι σ. 838-848, XLVIII. Αἰγάλεως, XLIX. Σπάτα, L. Πειραιεὺς σ. 848, LI. Φάληρον σ. 848-849, LII. Τράχωνες, LIII. Βραυράν, LIV. Κορωπί, LV. Μαρκόπουλον σ. 849, LVI. Βάρη, LVII. Θορικός σ. 850, LVIII. Ἀνάβυστος σ. 850-851, LIX. Δίοικος σ. 851, LX. Παλαιὰ Κόρινθος σ. 852-853, LXI. Χίλιομόδιον, LXII. Ζυγουριές, LXIII. Ἀθήκια-Τενέα, LXIV. Κλένια σ. 853, LXV. Μυκῆναι σ. 853-855, LXVI. Μπερμπάτι, LXVII. Ἡραῖον-Πρόσσυμα, LXVIII. Μιδέα, LXIX. Ἐπίδαυρος σ. 855, LXX. Ἄργος σ. 856-863, LXXI. Κεφαλάρι σ. 863-864, LXXII. Τίρυνς σ. 864-865, LXXIII. Τροιζήν σ. 865-866, LXXIV. Λέρνα σ. 866, LXXV. Ναύπλιον σ. 866-868, LXXVI. Ἀσίνη σ. 868-869, LXXVII. Φλάμπουρα, LXXVIII. Πριόλιθος, LXXIX. Κυπαρίσσι, LXXX. Σπάρτη σ. 869, LXXXI. Κουκουνάρα, LXXXII. Ῥιζόμυλος-Νιχώρια, LXXXIII. Καλάμαι, LXXXIV. Βολιμίδια σ. 870, LXXXV. Ὀλυμπία, LXXXVI. Χλεμούτσι, LXXXVII. Ἀσάνι, LXXXVIII. Μικρὸς Μποντιάς, LXXXIX. Καταρράκτης σ. 871, XC. Μέτζενα-Πλατανόβρυση σ. 871-872, XCI. Χαλανδρίτσα, XCII. Βόβοδα σ. 872, XCIII. Αἰγιον σ. 872-873, XCIV. Νέος Ἐρινεός, XCV. Δρέπανον, XCVI. Λευκάς, XCVII. Ζάκυνθος-Βασιλικόν, XCVIII. Ἰταλία-Κύμη, XCIX. Πιθηκοῦσαι σ. 873, C. Συρακοῦσαι, CI. Λήμνος, CII. Σκύρος, CIII. Πιτάνη, CIV. Κολοφών σ. 874, CV. Ἄνδρος σ. 874-875, CVI. Σάμος, CVII. Αἶγινα σ. 875, CVIII. Τήνος σ. 875-876, CIX. Ἰκαρία, CX. Ῥήνεια, CXI. Δῆλος, CXII. Ἰασός, CXIII. Στρατονίκη σ. 876, CXIV. Πάρος, CXV. Νάξος, CXVI. Σίφνος σ. 877, CXVII. Ἀλικαρνασσός σ. 878, CXVIII. Κίμωλος σ. 878-879, CXIX. Κῶς, CXX. Μῆλος, CXXI. Θήρα σ. 879, CXXII. Ρόδος σ. 880-881, CXXIII. Χανιά, CXXIV. Βρύσες, CXXV. Γραμβοῦσα, CXXVI. Κατσαμπᾶς, CXXVII. Νέα Ἀλικαρνασσός, CXXVIII. Μασταμπᾶς, CXXIX. Μίλατος, σ. 881, CXXX. Μάλια σ. 881-882, CXXXI. Ἀτσαλένιο, CXXXII. Ἀνώπολις, CXXXIII. Τύλισος σ. 882, CXXXIV. Κνωσός σ. 882-884, CXXXV. Ἀνάβλοχος σ. 884, CXXXVI. Δρηρὸς σ. 884-885, CXXXVII. Ἐπισκοπή, CXXXVIII. Σταυράκια, CXXXIX. Ἀρχάνες, CXL. Καρφί, CXLI. Πισκοκέφαλο, CXLII. Μυρσίνη σ. 885, CXLIII. Κρουσώνας, CXLIV. Ἅγιες Παρασκίες, CXLV. Ἅγιος Γεώργιος, CXLVI. Κανλι Καστέλλι, CXLVII. Ζοῦ. CXLVIII. Πρινιάς σ. 886, CXLIX. Καβούσι σ. 886-887, CL. Τουρτοῦλοι σ. 887, CLI. Βρόκαστρο σ. 887-888, CLII. Πραισός, CLIII. Κούκου Κεφάλι, CLIV. Ἀρκάδες, CLV. Κοῦρτες, CLVI. Ἀνδρόμυλοι, CLVII. Λιγόρτυνος σ. 888, CLVIII. Φαιστός, CLIX. Ῥοτάσι, CLX. Ῥιζοκάρπασο,

CLXI. Βασιλεία, CLXII. Ἑπτακώμη σ. 889, CLXIII. Λάπηθος σ. 889-890, CLXIV. Ἅγιος Θεόδωρος, CLXV. Ἁγία Εἰρήνη, CLXVI. Κυθραία σ. 890, CLXVII. Στύλλοι σ. 890-891, CLXVIII. Σαλαμίς σ. 891, CLXIX. Ἐγκώμη σ. 891-892, CLXX. Σόλοι, CLXXI. Μέννοικο, CLXXII. Κάτω Δευτερά, CLXXIII. Ὀρμήδεια, CLXXIV. Κτήμα, CLXXV. Λάρνακα σ. 892, CLXXVI. Κούριον, σ. 893, CLXXVII. Ἀμαθοῦς σ. 893-894.

II. Ἐπισκόπησις τῶν Γεωμετρικῶν Ταφῶν	894 - 903
Γ. ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ	904 - 961
I. Κατάλογος τῶν δεδομένων	904 - 945

I. Ὁξυῶ Κονίτις σ. 904, II. Βίτσα Ζαγορίου σ. 904-905, III Δωδώνη, IV. Ἄρτα, V. Τσαουσίτσα, VI. Ἀξιούπολις-Βοχεμίτσα σ. 905, VII. Ἀμφίπολις, VIII. Καστανᾶς, IX. Ἅγιος Παντελεήμων-Πάτελι, X. Νέα Ἀγχιάλος, XI. Κρεπενή σ. 906, XII. Βεργίνα σ. 906-907, XIII. Ἐξοχή, XIV. Μαρμάριανη, XV. Ἀργισσα-Γκρεμνός, XVI. Κρανῶν, XVII. Φεραί-Βελεστίον, XVIII. Ἰωλκός, XIX. Σέσκλον σ. 907, XX. Διμήνιον, XXI. Φθιώτιδες Ἐῆβαι, XXII. Φίλια, XXIII. Ἄνω Δρανίστα, XXIV. Ἄλος, XXV. Θεοτόκου, XXVI. Ἀγγελόκαστρο, XXVII. Παλαιομάνινα σ. 908, XXVIII. Πλευρῶν σ. 908-909, XXIX. Κρυνέρι, XXX. Καλαπόδιον, XXXI. Ἀμφισσα, XXXII. Δελφοί, XXXIII. Ἀντίκυρα-Μεδεῶν, XXXIV. Μαυρονέρι, XXXV. Ὀρχομενός, XXXVI. Βρανέζι-Ἅγιος Δημήτριος σ. 909, XXXVII. Πτῶν, XXXVIII. Ῥιτσῶνα, XXXIX. Αὔλις, XL. Παραλίμνη, XLI. Ἀγόριανη σ. 910, XLII. Ἀλάρτος, XLIII. Ὑπατον, XLIV. Ἐῆβαι, XLV. Κήρινθος, XLVI. Λίμνη, XLVII. Αἰλῶνιον, XLVIII. Θεολόγος σ. 911, XLIX. Χαλκίς σ. 911-912, L. Λευκαντί, LI. Ἐρέτρια, LII. Μαραθῶν, LIII. Μενίδι σ. 912, LIV. Ἐλευσίς, LV. Περαιχώρα, LVI. Μέγαρο, LVII. Ἅγιοι Θεόδωροι, LVIII. Κηφισσιά, LIX. Κουκουβάουνες, LX. Ντράφι, LXI. Ἁγία Παρασκευή σ. 913, LXII. Ἀθῆναι, LXIII. Ὑμηττός σ. 914, LXIV. Αἰγάλεως, LXV. Σπάτα, LXVI. Πειραιεύς, LXVII. Φάληρον, LXVIII. Τράχωνες, LXIX. Βραυρῶν, LXX. Κορωπί, LXXI. Ἑλληνικόν, LXXII. Μαρκόπουλον, LXXIII. Γλυφάδα σ. 915, LXXIV. Βάρη, LXXV. Κακή Θάλασσα, LXXVI. Βουλιαγμένη, LXXVII. Κερατέα, LXXVIII. Θορικός, LXXIX. Ἀνάβυσος, LXXX. Λαύριον, LXXXI. Διολκος σ. 916, LXXXII. Ἴσθμία, LXXXIII. Παλαιὰ Κόρινθος, LXXXIV. Γαλατάκι-Σολύγεια, LXXXV. Νεμέα, LXXXVI. Χιλιομόδιον, LXXXVII. Ζυγουριές σ. 917, LXXXVIII. Ἀθίκια-Τενέα σ. 917-918, LXXXIX. Ἅγιος Βασίλειος-Κλεωναί, XC. Κλένια, XCI. Μυκῆναι, XCII. Μπερμπάτι, XCIII. Μοναστηράκι σ. 918, XCIV. Ἡραῖον-Πρόσσυμα σ. 918-919, XCV. Μιδέα, XCVI. Κουρτάκι, XCVII. Ἄργος σ. 919, XCVIII. Ἀμοριανός, XCIX. Κεφαλάρη, C. Τίρυνς, CI. Τροιζήν, CII. Λέρνα, CIII. Ναύπλιον σ. 920, CIV. Ἀσίνη, CV. Κάντια, CVI. Φλάμπουρα, CVII. Πριόλιθος, CVIII. Τεγέα, CIX. Ἀσέα σ. 921, CX. Μαυρίκιον, CXI. Ἀνάληψις, CXII. Σπάρτη, CXIII. Θεράπνη, CXIV. Ἀμύκλαι, CXV. Κουκουνάρα σ. 922,

CXVI. 'Ριζόμυλος-Νιχώρια σ. 922-923, CXVII. 'Επάνω 'Εγγλιανός, CXVIII. Βολιμίδια, CXIX. Λάμπαινα, CXX. 'Ολυμπία, CXXI. 'Ηλις, σ. 923, CXXII. 'Αγραπιδοχώρι σ. 923-924, CXXIII. 'Ασάνι, CXXIV. Καταρράκτης, CXXV. Μέτζενα-Πλατανόβρυση, CXXVI. Χαλανδρίτσα, CXXVII. Αίγεια σ. 924, CXXVIII. Βόβοδα, CXXIX. Αίγιον, CXXX. Νέος 'Ερινεός, CXXXI. Δρέπανον, CXXXII. Κέρκυρα, CXXXIII. Λευκάς, CXXXIV. 'Ιθάκη-Σταυρός, CXXXV. 'Ιθάκη-Αετός σ. 925, CXXXVI. Κεφαλληνία-Σκάλα, CXXXVII. 'Ιταλία-Κύμη, CXXXVIII. Πιθηκοῦσαι, CXXXIX. Τάρας, CXL. 'Ρήγιον, CXLI. Ζάγκλη-Μεσσήνη, CXLII. Μύλαι σ. 926, CXLIII. Νάξος, CXLIV. Λεοντίνοι, CXLV. Μέγαρο 'Υβλαῖα, CXLVI. Συρακοῦσαι, CXLVII. Κυρήνη, CXLVIII. Σαμοθράκη, CXLIX. Ἀἴμνος, CL. Τροία, CLI. Λέσβος-Αντισσα σ. 927, CLII. Σκύρος, CLIII. Μύρινα, CLIV. Κύμη, CLV. Λάρισα, CLVI. Φώκαια, CLVII. Χίος-Κοφινά, CLVIII. Χίος-Φανά, CLIX. Χίος-Εμπορειό, CLX. Σμύρνη σ. 928, CLXI. Κολοφών σ. 928-929, CLXII. 'Ανδρος, CLXIII. 'Εφεσος, CLXIV. Σάμος, CLXV. Πανιώνιον, CLXVI. Αἴγινα, CLXVII. Κέως, CLXVIII. Τήνος σ. 929, CLXIX. 'Ικαρία, CLXX. Μύκονος, CLXXI. Πόρος, CLXXII. 'Ρήνεια, CLXXIII. Δῆλος, CLXXIV. Μίλητος, CLXXV. Δίδυμα, CLXXVI. 'Ιασός σ. 930, CLXXVII. Στρατονίκεια, CLXXVIII. Πάρος, CLXXIX. Νάξος, CLXXX. Δονούσα, CLXXXI. Σίφνος, CLXXXII. 'Αλικαρνασσός σ. 931, CLXXXIII. Κάλυμνος, CLXXXIV. Κίμωλος, CLXXXV. Κῶς, CLXXXVI. Μήλος, CLXXXVII. Θήρα, CLXXXVIII. Κύθηρα, CLXXXIX. 'Ρόδος σ. 932, CXC. Χανιά, CXCI. Βρύσες, CXCI. 'Απτερα, CXCI. Γραμβοῦσα, CXCI. Κατσαμπᾶς, CXCV. 'Αμνισός, CXCVI. Μασταμπᾶς, CXCVII. Γοῦρνες σ. 933, CXCVIII. Μίλατος σ. 933-934, CXCIX. Μάλια, CC. 'Ατσαλένιο, CCI. 'Ανάπολις, CCII. 'Ελεῦθερνα, CCIII. Τύλισος, CCIV. Κνωσός σ. 934, CCV. 'Ανάβλοχος, CCVI. Φοινικιά, CCVII. Νεάπολις, CCVIII. Δρηρός, CCIX. 'Επισκοπή, CCX. Παλαίκαστρο, CCXI. Σταυράκια, CCXII. 'Αρχάνες, CCXIII. Καρφί, CCXIV. Πισκοκέφαλο σ. 935, CCXV. Μυρσίνη, CCXVI. Σπηλιαρίδι, CCXVII. Κρουσώνας, CCXVIII. 'Αγίες Παρασκευές, CCXIX. Κανλί Καστέλλι, CCXX. Ζοῦ, CCXXI. Πρινιάς, CCXXII. Ψυχρό, CCXXIII. Καβούσι σ. 936, CCXXIV. Τουρτοῦλοι, CCXXV. Σκάλες, CCXXVI. Βρόκαστρο, CCXXVII. Πραισός, CCXXVIII. Κούκου Κεφάλι, CCXXIX. 'Αρκάδες, CCXXX. Κοῦρτες, CCXXXI. 'Ανδρόμυλοι σ. 937, CCXXXII. Λιγόρτυνος σ. 937-938, CCXXXIII. Γόρτυς, CCXXXIV. 'Αγία Τριάς, CCXXXV. Φαιστός, CCXXXVI. Κάτω Σύμη, CCXXXVII. 'Ροτάσι, CCXXXVIII. 'Ριζοκάρπασο, CCXXXIX. Βασίλεια, CXL. 'Επτακώμη, CXLII. Λάπηθος σ. 938, CXLIII. Καζάφани, CXLIV. 'Αγιος Θεόδωρος, CXLV. 'Αγιος 'Ιάκωβος, CXLVI. Μύρτου-Πηγάδες, CXLVII. 'Αγία Εἰρήνη, CXLVIII. Λευκόνοικο, CXLIX. Κυθραία, CXLIX. Στύλλοι, CCL. Σαλαμίς σ. 939, CCLI. 'Εγκωμη, CCLII. Σόλοι, CCLIII. Μένονικο, CCLIV. Κάτω Δευτερά, CCLV. 'Ιδάλιον, CCLVI. 'Ορμήδεια, CCLVII. Κτῆμα, CCLVIII. Λάρνακα, CCLIX. Κούκλια-Παλαίπαφος, CCLX. Κούριον σ. 944, CCLXI. 'Αμαθοῦς σ. 945.

Π. Ἐπισκόπησις τῆς Γεωμετρικῆς Κεραμικῆς 945 - 961

Δ. ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΑ ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ 962 - 1024

Ι. Κατάλογος τῶν δεδομένων 962 - 1012

Ι. Βίτσα Ζαγορίου σ. 962-963, ΙΙ. Δωδώνη σ. 963, ΙΙΙ. Τσαουσίτσα σ. 963-964, ΙV. Ἀξιούπολις-Βοχεμίτσα σ. 964-965, V. Ἀμφίπολις, VI. Ἅγιος Παντελεήμων-Πάτελι, VII. Νέα Ἀγχίαλος σ. 965, VIII. Βεργίνα, IX. Ἐξοχή, X. Μαρμάριανη, XI. Φεραί-Βελεστίνον σ. 966, XII. Ἰωλκός, XIII. Σέσκλον, XIV. Διμήνιον, XV. Φθιώτιδες Θῆβαι σ. 967, XVI. Φίλια σ. 967-968, XVII. Ἄνω Δρανίστα, XVIII. Ἄλος σ. 968, XIX. Θεοτόκου, XX. Νεοχωράκι, XXI. Μαλεβρός, XXII. Θέρμον, XXIII. Παλαιομάνινα, XXIV. Κάλλιον, XXV. Ἀλίκυρνα σ. 969, XXVI. Καινούργιο σ. 969-970, XXVII. Ἀνάβρα, XXVIII. Καλαπόδιον, XXIX. Ῥεγγίνιον, XXX. Κωρύκειον, XXXI. Ἀμφισσα, XXXII. Δελφοί σ. 970, XXXIII. Ἀντίκυρα-Μεδεών, XXXIV. Ὀρχομενός XXXV. Βρανέζι-Ἅγιος Δημήτριος, XXXVI. Πτῶν, XXXVII. Παραλίμνη, XXXVIII. Ἀγόριανη σ. 971, XXXIX. Ἀλίαρτος, XL. Κορώνεια, XLI. Θῆβαι, XLII. Θεσπιαί, XLIII. Πλαταιαί, XLIV. Ἐλευθεραί σ. 972, XLV. Λευκαντί σ. 972-974, XLVI. Ἐρέτρια σ. 974-975, XLVII. Μαραθῶν σ. 975, XLVIII. Μενίδι, XLIX. Ἐλευσίς σ. 976, L. Περαχώρα σ. 976-977, LI. Μέγαρα, LII. Ἅγιοι Θεόδωροι σ. 977, LIII. Ἀθῆναι σ. 977-982, LIV. Ὑμηττός, LV. Αἰγάλεως σ. 982, LVI. Σπάτα, LVII. Πειραιεύς, LVIII. Φάληρον, LIX. Κοραπί, LX. Βάρη, LXI. Θορικός σ. 983, LXII. Ἀνάβυσσος σ. 983-984, LXIII. Παλαιὰ Κόρινθος, LXIV. Γαλατάκι-Σολύγεια, LXV. Νεμέα, LXVI. Ζυγουριές σ. 984, LXVII. Ἀθίκια-Τενέα, LXVIII. Κλένια, LXIX. Μυκῆναι, LXX. Μπερμπάτι σ. 985, LXXI. Ἡραῖον-Πρόσυμνα σ. 985-986, LXXII. Ἄργος σ. 986-989, LXXIII. Τίρυνς, LXXIV. Τροιζήν σ. 989, LXXV. Λέρνα, LXXVI. Ναύπλιον, LXXVII. Ἀσίνη σ. 990, LXXVIII. Λουσοί σ. 990-991, LXXIX. Βάχλια, LXXX. Τεγέα, LXXXI. Μαυρίκιον, LXXXII. Κυπαρίσσι σ. 991, LXXXIII. Σπάρτη, LXXXIV. Θεράπνη σ. 992, LXXXV. Ἀμύκλαι σ. 992-993, LXXXVI. Μηλίτσα, LXXXVII. Ῥιζόμυλος-Νιχώρια, LXXXVIII. Ἀκοβίτικα, LXXXIX. Καλάμει, XC. Μίλα, XCI. Ἀνδρίτσαίνα, XCII. Μακρύσια σ. 993, XCIII. Ὀλυμπία, XCIV. Ἡλῖς, XCV. Μικρὸς Μποντιάς, XCVI. Καταρράκτης, XCVII. Μέτζενα-Πλαιανόβρυση, XCVIII. Χαλανδρίτσα, XCIX. Αἶγεια σ. 994, C. Βόβοδα, CI. Αἶγιον, CII. Δρέπανον, CIII. Κέρκυρα, CIV. Λευκάς, CV. Ἰθάκη-Σταυρός σ. 995, CVI. Ἰθάκη-Ἀετός, CVII. Ζάκυνθος-Βασιλικόν, CVIII. Ἰταλία-Κύμη, CIX. Πιθηκοῦσαι σ. 996, CX. Τάρας, CXI. Λῆμνος, CXII. Σκύρος, CXIII. Χίος-Φανή σ. 997, CXIV. Χίος-Ἐμπορεῖο σ. 997-998, CXV. Σμύρνη, CXVI. Κολοφών, CXVII. Ἄνδρος, CXVIII. Ἐφεσος σ. 998, CXIX. Σάμος σ. 998-999, CXX. Αἶγινα, CXXI. Τήνος CXXII. Ἰκαρία σ. 999, CXXIII. Πόρος σ. 999-1000, CXXIV. Ῥήνεια, CXXV. Δῆλος, CXXVI. Μίλητος, CXXVII. Αἶδυμα, CXXVIII. Ἰασός, CXXIX. Πάρος σ. 1000. CXXX. Νάξος σ. 1000-1001, CXXXI. Δονοῦσα,

CXXXII. Σίφνος, CXXXIII. Ἀλικαρνασσός, CXXXIV. Κάλυμνος, CXXXV. Κῶς σ. 1001, CXXXVI. Θήρα, CXXXVII. Ῥόδος, CXXXVIII. Χανιά, CXXXIX. Βρύσες, CXL. Γραμβοῦσα, CXLI. Ἀμνισός σ. 1002, CXLII. Μασταμπάς, CXLIII. Ἀτσαλένιο, CXLIV. Τύλισος, CXLV. Κνωσός, CXLVI. Ἀνάβλοχος, CXLVII. Δρηρὸς σ. 1003, CXLVIII. Μυρσίνη, CXLIX. Σπηλιαρίδια, CL. Ἅγιες Παρασκιές, CLI. Ἅγιος Γεώργιος, CLII. Λατά, CLIII. Πρινιάς, CLIV. Ψυχρό, CLV. Καβούσι σ. 1004, CLVI. Τουρτούλοι σ. 1004-1005, CLVII. Σκάλες, CLVIII. Βρόκαστρο, σ. 1005, CLIX. Πραισός σ. 1005-1006, CLX. Κούκου Κεφάλι, CLXI. Ἀρκάδες, CLXII. Κούρτες, CLXIII. Γόρτυς, CLXIV. Ἁγία Τριάς, CLXV. Φαιστός σ. 1006, CLXVI. Κάτω Σύμη, CLXVII. Ῥοτάσι, CLXVIII. Ῥιζοκάρπασο, CLXIX. Λάπηθος, CLXX. Ἅγιος Ἰάκωβος σ. 1007, CLXXI. Μύρτου-Πηγάδες σ. 1007-1011, CLXXII. Ἁγία Εἰρήνη, CLXXIII. Σαλαμῖς, CLXXXIV. Ἐγκωμη, CLXXV. Σόλοι, CLXXXVI. Μέναικο, CLXXXVII. Κάτω Δευτερά, CLXXXVIII. Ἰδάλιον, CLXXXIX. Κτήμα σ. 1011, CLXXX. Λάρνακα, CLXXXI. Κούριον, CLXXXII. Ἀμαθοῦς σ. 1012.

II. Ἐπισκόπησις τῶν κυριωτέρων Γεωμετρικῶν Μικρῶν Εὐρημάτων	1012 - 1024
4. ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	1025 - 1035
Χρονολόγησις τῶν περιόδων τῶν μεταβατικῶν χρόνων . .	1036 - 1038

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΘΝΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ	1039 - 1080
A. Δεδομένα καὶ συμπεράσματα τῆς Ἀνθρωπολογίας . .	1039 - 1041
B. Δεδομένα καὶ συμπεράσματα τῆς Γλωσσολογίας . . .	1041 - 1043
Γ. Λαοὶ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τοὺς μεταβατικοὺς χρόνους γνωστοὶ ἐκ φιλολογικῶν πηγῶν	1043 - 1047
5. ΤΕΛΙΚΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	1048 - 1080
I. Ἡ ἀποσύνθεσις τοῦ μυκηναϊκοῦ καὶ ἡ γένεσις τοῦ ἱστορικοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὸν ἑλληνικὸν χρόνον	1048 - 1068
II. Ἡ ἐθνολογικὴ διαμόρφωσις τοῦ ἱστορικοῦ πληθυσμοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου κατὰ τοὺς μεταβατικοὺς χρόνους	1068 - 1080
Περιεχόμενα	1081 - 1115
Ἀλφαβητικὸς κατάλογος ὀνομάτων καὶ πραγμάτων . . .	1117 - 1199
Παροράματα	1201

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

1. Χρονολογική συσχέτισις τῶν περιόδων τῶν μεταβατικῶν χρόνων τῶν περιοχῶν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου (πίναξ I) . . .	7
2. Σύνοψις τῶν γνωστῶν θέσεων τῶν μεταβατικῶν χρόνων (πίναξ II)	307 - 317
3. Σύνοψις τῶν ΥΕ III Γ ἀρχιτεκτονικῶν δεδομένων (πίν. III)	349 - 351
4. Σύνοψις τῶν Ὑστεροελλαδικῶν III Γ ταφῶν (πίναξ IV)	395 - 399
5. Σύνοψις τῶν κυριωτέρων Ὑστεροελλαδικῶν III Γ μικρῶν εὐρημάτων (πίναξ V)	483 - 486
6. Σύνοψις τῶν ὑπομυκηναϊκῶν ταφῶν (πίναξ VI)	543 - 545
7. Σύνοψις τῶν κυριωτέρων ὑπομυκηναϊκῶν μικρῶν εὐρημάτων (πίναξ VII)	585 - 586
8. Σύνοψις τῶν πρωτογεωμετρικῶν ἀρχιτεκτονικῶν δεδομένων (πίναξ VIII)	617 - 618
9. Σύνοψις τῶν πρωτογεωμετρικῶν ταφῶν (πίναξ IX)	675 - 679
10. Σύνοψις τῶν πρωτογεωμετρικῶν μικρῶν εὐρημάτων (πίναξ X)	761 - 764
11. Σύνοψις τῶν γεωμετρικῶν ἀρχιτεκτονικῶν δεδομένων (πίναξ XI)	817 - 819
12. Σύνοψις τῶν γεωμετρικῶν ταφῶν (πίναξ XII)	895 - 900
13. Σύνοψις τῶν κυριωτέρων γεωμετρικῶν μικρῶν εὐρημάτων (πίναξ XIII)	1015 - 1020

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ

1. Περιοχαὶ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου	10
2. Ὑστεροελλαδικὴ III Γ κατοίκησις τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου	122 - 123
3. Ὑπομυκηναϊκὴ κατοίκησις τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου	158 - 159
4. Πρωτογεωμετρικὴ κατοίκησις τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου	222 - 223
5. Γεωμετρικὴ κατοίκησις τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου	298 - 299
6. Ὅμηρικοὶ λαοὶ τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, 1200 π.Χ.	1045

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

A. Ἐγχρωμος Εἰκὼν. Τὸ ΥΕ III Γ ἀγγεῖον τῶν πολεμιστῶν	σ.	LVIII
B. Ἐγχρωμος Εἰκὼν. Ὁ Ὑστερογεωμετρικὸς Ia ἀμφορεὺς 804	»	LIX
Εἰκὼν I. Ὑστεροελλαδικὴ III Γ Κεραμική.	»	442
I. Πυκνὸς Ῥυθμός.		
1. Ἀμφορεὺς Ἀργούς, Deiras, πίν. 91, 1.		

2. Ψευδόστομος ἀμφορεὺς Ἀσίνης, Asine, 397, εἰκ. 260, 3.
3. » » Περαιτῆς, Περαιτή, πίν. 72, 269.
4. » » Ἄργους, Deiras, πίν. 64, 5.
5. » » Ἀχαΐας, AJA 1960, πίν. 3, 22.
6. Ἀμφορίσκος Ἄργους, Deiras, πίν. 60, 7.
7. Λήκυθος » Deiras, πίν. 64, 1.
8. Κρατὴρ Λακκίθρας Κεφαλληνίας, ΑΕ 1932, πίν. 5, 13.
9. » » » ΑΕ 1932, πίν. 5, 16.

Εἰκὼν 2. Ὑστεροελλαδικὴ III Γ Κεραμικὴ

443

- Ια. Ῥυθμὸς Ὀκτάποδος.
10. Ψευδόστομος ἀμφορεὺς Ἀθηνῶν, ΑΜ 1907, πίν. 25.
11. » » Νάξου, Ἔργον 1959, 128 εἰκ. 138.
12. » » Μονεμβασίας, ΑΔ 1968 Μελέται, πίν. 74, δ.
- Ιβ. Εἰκονιστικὸς Ῥυθμὸς.
13. Πιθαμφορεὺς Μυκηνῶν, JHS 1965 AR, 11 εἰκ. 12.
14. Κρατὴρ Μυκηνῶν, BSA 1921-23, πίν. VII, b, b.
15. Πυξίς Λευκαντιοῦ Εὐβοίας, Lefkandi, 18 εἰκ. 35, a.
- Ιι. Ῥυθμὸς Σιταποθήκης.
16. Κρατὴρ Ἀθηνῶν, Hesperia 1933, 369 εἰκ. 42, β.
17. » Μυκηνῶν, BSA 1921-23, 33 εἰκ. 9, b.
18. » Ἄργους, Deiras, πίν. 89, 4.
19. Πιθαμφορεὺς Περαιτῆς, Περαιτή, Γ, πίν. 76, 159.
20. Ἀμφορίσκος Τίρυνθος, Tiryns VI, πίν. 17, 5.
21. » Μονεμβασίας, ΑΔ 1968 Μελέται, πίν. 79, α.

Εἰκὼν 3. Ὑστεροελλαδικὰ III Γ Μικρὰ Εὐρήματα.

477

- Ι. Χαλκᾶ ξίφη καὶ ἐγχειρίδια.
1. Μαζαράκι, ΑΕ 1969, 192 εἰκ. 4 (πίν. 27 β, ε).
2. Δωδώνη, Dodone, πίν. 57, 1.
3. Παλαιόκαστρον, AAA 1969, 226 εἰκ. 1.
4. Λακκίθρα, ΑΕ 1932, πίν. 16, Δ 6.
5. Μουλιανά, ΑΕ 1904, 46 εἰκ. 11 (δεξιὰ).
6. Μεσοπόταμον, ΑΔ 1963 Χρον., πίν. 187, ε.
7. Καλμπάκι, ΑΕ 1956, 115 εἰκ. 1 α.
8. Καστρίτσα, PPS 1967, 33 εἰκ. 1 (πίν. I, 2).
9. Παραμυθιά, ΑΔ 1965 Χρον., πίν. 415 δ.
10. Λιθοβούνη, ΑΔ 1963 Χρον., πίν. 186 α, 1.
11. Περαιτή, Περαιτή Β, 360 εἰκ. 158 (πίν. 95, β.).
12. Τεῖχος Δυμαίων, ΠΑΕ 1965, πίν. 177 α.
13. Διακάτα, ΑΔ 1919, 118 εἰκ. 34 α.
14. Νάξος, Ἀπλώματα, πίν. 7 ε.
15. Μουλιανά, ΑΕ 1904, 30 εἰκ. 7 (δεξιὰ).

Εἰκὼν 4. Ὑστεροελλαδικὰ III Γ Μικρὰ Εὐρήματα.

478

- ΙΙ. Χαλκαὶ αἰχμαὶ δοράτων.
16. Καλμπάκι, ΑΕ 1956, 115 εἰκ. 1 β.
17. Μαζαράκι, ΑΕ 1969, πίν. 27 β, στ'.
18. » ΑΕ 1969, πίν. 27 β, δ.

19. Μαζαράκι ΑΕ 1969, πίν. 27 β, γ.
20. Πασσαρών, ΑΕ 1969, πίν. 28 α, ε.
21. Λιμνότοπος, ΡΜ, 231 εικ. 104 CC.
22. Λιθοβούνη, ΑΔ 1963 Χρον., πίν. 186 α, 2.
23. Περαιτή, Περαιτή Β, 358 εικ. 157 (πίν. 128 γ, Μ 153).
24. Διακάτα, ΑΔ 1919, 120 εικ. 36 α.
25. Άστυπάλεια, ΑΔ 1971 Χρον., πίν. 559 δ.
- III. Χαλκᾶ μαχαίρια.
26. Έλαφότοπος, ΑΕ 1969, 185 εικ. 2 (πίν. 24 γ).
27. Μαζαράκι, ΑΕ 1969, πίν. 27 β, ζ.
28. Καλίνδοια, ΡΜ 231 εικ. 104 dd.
29. Λευκαντί, Lefkandi, 14 εικ. 19.
30. Περαιτή, Περαιτή Β, 344 εικ. 149α (πίν. 95 γ).
31. Άργος, Deiras, πίν. 64, 3.
32. Τείχος Δυμαίων, ΠΑΕ 1965, πίν. 177 δ.
33. Θάσος, ΑΕ 1970 Χρον., πίν. IB, ε.
34. Άστυπάλεια, ΑΔ 1971 Χρον., πίν. 559 α.
35. Κνωσός, BSA 1958-59, πίν. 60 α.
36. Άτσιπάδες, ΑΕ 1975, πίν. 21 θ.

Εικόν 5. Ύστεροελλαδικά ΙΙΙ Γ Μικρά Εύρηματα. . . .

479

IV. Χαλκαῖ πόρπαι.

37. Λιμνότοπος, ΡΜ, 231 εικ. 104 αα.
38. Περαιτή, Περαιτή Γ, πίν. 24 α, Μ 109.
39. » » » πίν. 27 β, Μ 117.
40. » » » πίν. 101 β, Μ 71.
41. Άργος, Deiras, πίν. 87, 6 (κέντρον).
42. Διακάτα, ΑΔ 1919, 118 εικ. 33.
43. Μεταξάτα, ΑΕ 1933, 93 εικ. 42 B2.
44. Θάσος, ΑΕ 1970 Χρον., πίν. IB, α.
45. » ΑΕ 1970 Χρον., πίν. IB, ζ, 1.
46. Τύλισος, ΑΜ 1931, 115 εικ. 3, 4.
47. Μουλιανά, ΑΕ 1904, 30 εικ. 7 (κάτω άριστερά).
48. Άτσιπάδες, ΑΕ 1975, πίν. 20 στ.

V. Χαλκαῖ περόναι.

49. Πτελεδόν ΠΑΕ 1951, 150 εικ. 22, 4.
50. Άργος, Deiras, πίν. 54, 9 DB 3.
51. » » πίν. 87, 6 DB 17 (άνω).

52. Διακάτα, ΑΔ 1919, 117 εικ. 32 α.

VI. Άλλα χαλκᾶ άντικείμενα.

53. Περαιτή, Περαιτή Β, 293 εικ. 127 (πίν. 27 β, Μ 115).
54. Μουλιανά, ΑΕ 1904, 46 εικ. 11 (άριστερά).
55. Καλίνδοια, ΡΜ, 231 εικ. 104 ββ.
56. Άγιος Γεώργιος, ΑΔ 1961-62 Χρον., πίν. 225 β.
57. Καταμάχη, ΑΑΑ 1972, 114 εικ. 2 α.
58. Καλμπάκι, ΑΕ 1956, 116 εικ. 2, 1.

- Εἰκὼν 6. Ὑπομυκηναϊκὴ Κεραμική. 560
1. Ἀμφορεὺς Ἀθηνῶν, Hesperia 1975, πίν. 84 j.
 2. » Ἄργους, Deiras, πίν. 67, 4.
 3. Πιθαμφορεὺς Ἀθηνῶν, Kerameikos I, πίν. 21, 420.
 4. » Περατῆς, Περατὴ Γ', πίν. 26 ἀριθ. 590.
 5. Ἀμφορίσκος Ἀθηνῶν, Kerameikos I, πίν. 16, 460.
 6. » Ἄργους, Deiras, πίν. 53, 1.
 7. Ψευδόστομος ἀμφορεὺς Ἀθηνῶν, Kerameikos I, πίν. 10, 498.
 8. » Ἄργους, Deiras, πίν. 59, 1.
 9. Λήκυθος Ἀθηνῶν, Kerameikos I, πίν. 12, 459.
- Εἰκὼν 7. Ὑπομυκηναϊκὴ Κεραμική. 561
10. Λήκυθος Ἀθηνῶν, Kerameikos I, πίν. 14, 517.
 11. » Ἄργους, Deiras, πίν. 52, 8.
 12. » AAA 1975, 271 εἰκ. 20.
 13. Πρόχους Ἀθηνῶν, Kerameikos I, πίν. 25, 496.
 14. » Ἄργους, AAA 1975, 267 εἰκ. 13.
 15. Τριφυλλόστομος οἰνοχόη Ἀθηνῶν, Hesperia 1937, 366 εἰκ. 28 a.
 16. Κρατὴρ Ἀθηνῶν, Hesperia 1937, 366 εἰκ. 28 b.
 17. » Λευκαντιοῦ Εὐβοίας, Lefkandi 24 εἰκ. 53.
 18. » Κόρινθος, Corinth VII(I), πίν. 1,1.
 19. » Καρδαμύλης, ΑΔ 1965 Χρον., πίν. 222, β: 1
 20. Κυαθόσχημον κύπελλον Ἀθηνῶν, ΑΔ 1968 Χρον., πίν. 42 β.
 21. » Ἄργους, AAA 1975, 265 εἰκ. 10.
- Εἰκὼν 8. Ὑπομυκηναϊκὰ Μικρὰ Εὐρήματα 582
- I. Ξίφη καὶ ἐγχειρίδια.
 1. Ἐξάλοφος, ΑΔ 1968 Χρον., πίν. 201 δ.
 2. Τίρυνς, ΑΜ 1963, Beilage, 5, 4 β.
 3. Ἥλις, ΑΔ 1964 Χρον., πίν. 202 γ.
 4. Θάσος, ΑΔ 1972 Χρον., πίν. 452 γ, 1.
 - II. Χαλκαὶ αἰχμαὶ δοράτων.
 5. Ἐξάλοφος, ΑΔ 1968 Χρον., πίν. 199 α.
 6. Ἄργος, AAA 1975, 270 εἰκ. 18.
 7. Τίρυνς, ΑΜ 1963, Beilage, 5, 1.
 8. Κούριον, Kaloriziki, πίν. 41, Κ 1085.
 - III. Ἀλλὰ χαλκᾶ δπλα.
 9. Τίρυνς, ΑΜ 1963, Beilage, 6.
 10. » ΑΜ 1963, Beilage 5, 2.
 - IV. Χαλκαὶ πόρπαι.
 11. Θεοτόκου, BSA 1906-7, 323 εἰκ. 12 b.
 12. Ἀθῆναι, Kerameikos I, πίν. 27 γ, 1.
 13. » I, πίν. 28, 4.
 14. Τίρυνς, ΑΜ 1963, Beilage, 4, 2.
 15. Ἀλικαρνασσός, JHS 1887, 74 εἰκ. 17.
 16. Καβούσι, AJA 1901, 136 εἰκ. 2, γ.
 - V. Δακτύλιοι.
 17. Ἐλαφότοπος, ΑΕ 1969, πίν. 24, α, ιβ.

18. Θεοτόκου, BSA 1906-7, 323 εικ. 12 c.

19. Τίρυνς, AM 1963, Beilage, 4, 1.

VI. Χαλκαῖ περόναι.

20. Πλατανιά, BSA 1926-27, 182 εικ. 29, 4.

21. Ἄργος, AAA 1975, 273 εικ. 21 α.

22. » Deiras, πίν. 58, 10.

23. Κνωσός, BSA 1968, πίν. 54, g.l.

Εἰκὼν 9. Πρωτογεωμετρικὴ Κεραμικὴ

718

1. Ἀμπορεὺς Ἀθηνῶν, Kerameikos IV, πίν. 5, 2008.

2. » Ἀθηνῶν, Kerameikos I, πίν. 43, 559.

3. » Αἰγίνης, W. Kraiker, Aigina, πίν. 3, 1.

4. » Ἀθηνῶν, Kerameikos I, πίν. 29, 523.

5. Ὑδρία Ἄργους, AE 1977, πίν. 55 β.

6. Πρόχους Αἰγίνης, W. Kraiker, Aigina, πίν. 1, 9.

7. » Ἐλευσίνος, Kerameikos I, πίν. 48, 1085.

8. Τριφυλλόστομος οἰνοχόη Ἀθηνῶν, Kerameikos I, πίν. 68, 545.

9. » » » Kerameikos I, πίν. 73, 574.

10. Λήκυθος Ἀθηνῶν, Kerameikos IV, πίν. 18, 2022.

11. » Ἄργους, AE 1977, πίν. 54 ε.

12. Ὑψίπους σκύφος Ἀθηνῶν, Kerameikos IV, πίν. 23, 2102.

Εἰκὼν 10. Πρωτογεωμετρικὴ Κεραμικὴ

719

13. Ὑψίπους σκύφος Τίρυνθος, Tiryns I, πίν. XVI, 5.

14. Κρατήρ Ἄργους, AD 1972 Χρον., πίν. 140 α.

15. Ὑψίπους κύπελλον Ἀθηνῶν, Kerameikos IV, πίν. 24, 1082.

16. » » Ἄργους, AE 1977, πίν. 55 δ.

17. Κυαθόσχημον κύπελλον Ἀθηνῶν, Kerameikos I, πίν. 33, 582.

18. Κάνθαρος Ἀθηνῶν, Kerameikos IV, πίν. 21, 2031.

19. Πυξίς Ἀθηνῶν, Kerameikos I, πίν. 73, 575.

20. » » Kerameikos I, πίν. 50, 599.

21. Κάλαθος Ἀθηνῶν, Kerameikos I, πίν. 72, 615.

22. Χειροποίητος πρόχους Ἀθηνῶν, Kerameikos IV, πίν. 28, 1101.

23. » σκύφος » Kerameikos IV, πίν. 29, 2044.

24. » πυξίς » Kerameikos IV, πίν. 31, 962.

Εἰκὼν 11. Πρωτογεωμετρικὰ Μικρὰ Εὐρήματα

756

I. Χαλκᾶ καὶ σιδηρᾶ ξίφη.

1. Βεργίνα, Βεργίνα πίν. 123 XI.

2. Κατάκαλη, AE 1969 Χρον., 14 εικ. 14 α.

3. Ἀθήναι, Kerameikos IV, πίν. 58 α, M 115.

4. Ἰθάκη, BSA 1927-28, 114 εικ. 1, 2.

5. Κνωσός, BSA 1960 πίν. 39, VIII 16.

II. Χαλκαῖ αἰχμαὶ δοράτων.

6. Βεργίνα, Βεργίνα, πίν. 78 ε.

7. Κατάκαλη, AE 1969 Χρον., 14 εικ. 4 ζ.

8. Ἄργος, BCH 1967, 840 εικ. 14.

9. Ἀμύκλαι, AM 1927, 35 εικ. 17, 1.

10. Φοινικιά, ΠΑΕ 1967, πίν. 201 γ.

11. Κυθραία, RDAC 1965, 63 εικ. 18.
- III. Χαλκαῖ πόρπαι.
12. Βίτσα, ΑΔ 1968 Χρον., πίν. 233, γ, 2.
13. Βεργίνα, Βεργίνα πίν. 78 ζ.
14. » » πίν. 79 θ.
15. Ἀξιόκαστρον, ΑΔ 1961-62 Χρον., 214 σχέδ. 1, α.
16. Ἰωλκός, ΠΑΕ 1960, πίν. 38 β.
17. Μυκῆναι, BSA 1973, πίν. 34 ε, 3.
18. Σκύρος, ΑΑ 1936, 229-230 εικ. 1 α.
19. Τήνος, Annuario 1925-36, 213 εικ. 11 β.
20. Κνωσός, BSA 1960, πίν. 39, VIII 17.
21. Κυθραία, RDAC 1965, 55 εικ. 9.

Εἰκὼν 12. Πρωτογεωμετρικὰ Μικρὰ Εὐρήματα

757

IV. Περόναι χαλκαῖ καὶ σιδηραῖ.

22. Βεργίνα, Βεργίνα, πίν. 90 β.
23. Κόρινθος, Hesperia 1970, πίν. 9, 33.
24. Μυκῆναι, BSA 1973, πίν. 34 ε, 1.
25. Ἄργος, ΑΕ 1977, πίν. 55 ζ, 1.
26. Τίρυνς, ΑΜ 1963, Beilage, 13, 4.
27. Ῥιζόμυλος, Hesperia 1975, πίν. 27 b.
28. » ΑΕ 1973, πίν. 38 β.
29. Ἀθῆναι, Kerameikos IV, πίν. 39 α, Μ 113.
30. Ἄργος, ΑΔ 1961-62 Χρον., πίν. 60 α.

V. Ἀλλὰ χαλκᾶ ἀντικείμενα.

31. Βίτσα, ΑΔ 1968 Χρον., πίν. 233 β.
32. Δωδώνη, ΠΑΕ 1967, πίν. 32 γ.
33. » ΠΑΕ 1968, πίν. 38 γ.
34. Βεργίνα, Βεργίνα, πίν. 127 π.
35. Ῥιζόμυλος, Hesperia 1975, πίν. 22d.
36. Σκύρος, ΑΑ 1936, 229-230 εικ. 2.
37. Γιαννιτσά, ΑΔ 1971 Χρον., πίν. 396 γ, 3.
38. Βεργίνα, Βεργίνα, πίν. 108 α.
39. Σκύρος, ΑΑ 1936, 229-230 εικ. 1 β.
40. Βεργίνα, Βεργίνα, πίν. 78 α.
41. » » πίν. 108 ι.
42. Μυκῆναι, BSA 1973, πίν. 34 ε, 2.
43. Βεργίνα, Βεργίνα, πίν. 87 σ.

VI. Ἀντικείμενα ἐκ σιδήρου ἢ χρυσοῦ.

44. Νέα Ἀγχίαλος, ΑΔ 1965 Χρον., πίν. 472 δ, 2.
45. Παλαιομάνινα, ΑΔ 1967 Χρον., πίν. 231 β.
46. Ἄργος, ΑΔ 1960 Χρον., πίν. 71 ε, 2.
47. Ῥιζοκάρπασο, RDAC 1972, πίν. XXVI, 25.

Εἰκὼν 13. Γεωμετρικὴ Κεραμικὴ

940

Ἀρχομένη Γεωμετρικὴ Ι.

1. Ἀμορεὺς Ἀθηνῶν, Kerameikos V (1), πίν. 25 ἀριθ. 4327.
2. » » Hesperia 1949, πίν. 67, 1 καὶ 68, 1.

3. Οἰνοχόη » » 1952, πίν. 76, b.
4. Λήκυθος-οἰνοχόη, Ἀθηνῶν, Hesperia 1952, πίν. 77, d.
5. » » » » 1968, πίν. 21, 3.
6. Κρατὴρ Ἀθηνῶν, ΑΔ 1964 Χρον., πίν. 51, γ: 1.
7. Κάνθαρος » Hesperia 1952, πίν. 75, α: 3.
8. Πυξίς Ἀθηνῶν, Hesperia 1949, πίν. 67, 4 καὶ 68, 4.
- Ἀρχομένη Γεωμετρικὴ II.
9. Ἀμφορεὺς Ἀθηνῶν, Kerameikos V(1), πίν. 27 ἀριθ. 4299.
- Εἰκὼν 14. Γεωμετρικὴ Κεραμικὴ 941
- Ἀρχομένη Γεωμετρικὴ II (συνέχεια).
10. Ἀμφορεὺς Ἀθηνῶν, Hesperia 1968, πίν. 20, 1.
11. Οἰνοχόη Ἀθηνῶν, Kerameikos V(1), πίν. 71 ἀριθ. 4366.
12. Κρατὴρ Ἀθηνῶν, Kerameikos V(1), πίν. 84 ἀριθ. 4361.
13. Κάνθαρος Ἀθηνῶν, Kerameikos V(1), πίν. 84 ἀριθ. 2675.
14. Κύαθος Ἀθηνῶν, Hesperia 1968, πίν. 22, 26.
- Μέση Γεωμετρικὴ I.
15. Ἀμφορεὺς Ἀθηνῶν, Kerameikos V(1), πίν. 29 ἀριθ. 4305.
16. » » » I, πίν. 73 ἀριθ. 610.
17. Οἰνοχόη » » V(1), πίν. 72 ἀριθ. 5069.
18. Πυξίς » Hesperia 1933, 470 εἰκ. 19.
- Εἰκὼν 15. Γεωμετρικὴ Κεραμικὴ 942
- Μέση Γεωμετρικὴ II.
19. Ἀμφορεὺς Ἀθηνῶν, Kerameikos V(1), πίν. 30 ἀριθ. 3574.
20. » » Kerameikos V(1), πίν. 45 ἀριθ. 3969.
21. » Μαραθῶνος, ΠΑΕ 1939, 31 εἰκ. 4.
22. Οἰνοχόη Ἀθηνῶν, Kerameikos V(1), πίν. 73 ἀριθ. 3591.
23. Κρατὴρ Ἀθηνῶν, » V(1), πίν. 20 ἀριθ. 4374.
24. Κάνθαρος Ἀθηνῶν, » V(1), πίν. 85 ἀριθ. 2687.
25. Σκύφος Ἀθηνῶν, » V(1), πίν. 92 ἀριθ. 3561.
26. Πυξίς Ἀθηνῶν, ΑΔ 1961-62 Χρον., πίν. 5, 6.
27. » » Kerameikos V(1), πίν. 54 ἀριθ. 2432.
- Εἰκὼν 16. Γεωμετρικὴ Κεραμικὴ 943
- Ὑστέρᾳ Γεωμετρικὴ Ια.
28. Ἀμφορεὺς Ἀθηνῶν, CVA Athenes 1, III Hd, πίν. 8.
29. Πρόχους Ἀθηνῶν, JdI 1899, 210 εἰκ. 85.
- Ὑστέρᾳ Γεωμετρικὴ Ιβ.
30. Κρατὴρ Ἀθηνῶν, JdI 1943, 21 εἰκ. 10.
31. Οἰνοχόη Ἀθηνῶν, Hesperia 1940, 271 εἰκ. 7 (κάτω μέσον).
32. Κάνθαρος » » 1940, 271 εἰκ. 7 (κάτω δεξιὰ).
33. Πυξίς Ἀθῆναι, ΑΔ 1963 Χρον., πίν. 38, γ.
- Ὑστέρᾳ Γεωμετρικὴ Ιια.
34. Οἰνοχόη Ἀθηνῶν, Hesperia 1939 Suppl. II, 69 εἰκ. 43.
35. Κυλινδρικὸν μετὰ πώματος ἀγγεῖον Ἀθηνῶν, Kerameikos V(1), πίν. 119 ἀριθ. 2609.
- Ὑστέρᾳ Γεωμετρικὴ ΙΙβ.
36. Ἀμφορεὺς Ἀθηνῶν, Hesperia 1939 Suppl. II, 56 εἰκ. 37.

Εἰκὼν 17. Γεωμετρικὰ Μικρὰ Εὐρήματα

1008

I. Σιδηρᾶ ξίφη.

1. Βίτσα, ΑΔ 1966 Χρον., πίν. 292 γ.
2. Τσαουσίτσα, BSA 1923-25, πίν. 2 α.
3. Βεργίνα, Βεργίνα, 263 εἰκ. 102 XII (πίν. 106 XII).
4. Ἄλος, BSA 1911-12, 27 εἰκ. 15, 2.
5. Λευκαντί, Lefkandi I, 219 b.
6. Δρέπανον, ΑΕ 1973 Χρον. πίν. ΙΔ, α.

II. Σιδηραῖ αἰχμαὶ δοράτων.

7. Ἀξιούπολις, Albania 1932, 55 εἰκ. 9, 1.
8. Βεργίνα, Βεργίνα, 270 εἰκ. 106 Ρ II (πίν. 95 II).
9. Ἄλος, BSA 1911-12, 27 εἰκ. 15, 5.
10. Ἀθήναι, Hesperia 1952, πίν. 75 c 2.

III. Χαλκᾶ ἀμυντικὰ δπλα.

11. Ἀξιούπολις, Albania 1932, 53 εἰκ. 8, 8.
12. Βεργίνα, Βεργίνα, πίν. 100 κ.
13. Ἄργος, BCH 1957, 339 εἰκ. 19.
14. Ἄργος, BCH 1957, 339 εἰκ. 19.

IV. Σιδηρᾶ μαχαίρια.

15. Τσαουσίτσα, BSA 1923-25, πίν. 2c.
16. Ἄλος, BSA 1911-12, 27 εἰκ. 15, 7.

V. Χαλκᾶ εἰδῶλια ἀνθρώπων.

17. Δωδώνη, JHS 1922, 212 εἰκ. 4, β.
18. Θέρμον, ΑΔ 1915, 273 εἰκ. 40.
19. Δελφοί, Delphes V(2), πίν. I, 2.
20. Ἀσίνη, ΑΕ 1954 Μέρος Γ', 319 εἰκ. 1.
21. Λουσοί, GKG, πίν. 196.
22. Μαυρίκιον, ΑΕ 1952, 26 εἰκ. 20 Δ.

Εἰκὼν 18. Γεωμετρικὰ Μικρὰ Εὐρήματα

1009

VI. Ἀλλὰ χαλκᾶ εἰδῶλια.

23. Ἀμνισός, ΠΑΕ 1935, 199 εἰκ. 3, β.
24. Δρηρός, ΑΔ 1936, 222 εἰκ. 3.
25. Δωδώνη, ΠΑΕ 1958, πίν. 83 β.
26. Ἀνάβρα, ΑΔ 1964 286 β.

VII. Πόρπα.

27. Βίτσα, ΑΔ 1966 Χρον., πίν. 292 δ.
28. Δωδώνη, Dodone, πίν. 51 1.
29. » ΠΑΕ 1931, 86 εἰκ. 3.
30. Τσαουσίτσα, BSA 1919-21, πίν. 1 4.
31. » BSA 1923-25, πίν. 4 α.
32. Ἀξιούπολις, Albania 1932, 53 εἰκ. 8, 6.
33. Ἅγιος Παντελεήμων, Albania 1932, 57, εἰκ. 10, 5.
34. Βεργίνα, Βεργίνα, πίν. 99 η.
35. Ἄλος, BSA 1911-12, 24 εἰκ. 14 β.
36. Θεοτόκου, BSA 1906-7, 323 εἰκ. 12 α.
37. Κάλλιον, ΑΔ 1972 Χρον., πίν. 323 δ.
38. Καινούργιο, ΑΔ 1964 Χρον., πίν. 285 γ.

39. "Αμφισσα, ΑΔ 1963 Χρον., πίν. 164 β.
40. » ΑΔ 1963 Χρον., πίν. 165 α.
41. Λευκαντί, Lefkandi I, πίν. 240 ε.
42. Έρέτρια, ΑΜ 1913, 295 εικ. 4.
43. Λέρνα, Hesperia 1974, πίν. 15, 7.
44. Λουσοί, ÖJh 1901, 53 εικ. 83.
45. Μύρτου, Myrtou-Pigadhes, 87 εικ. 34, 63.

Είκων 19. Γεωμετρικά Μικρά Ευρήματα

1010

VIII. Περὸναι.

46. Βεργίνα, Βεργίνα, πίν. 95 Ρ III.
47. Λευκαντί, Lefkandi I πίν. 242 Α.
48. » » I, πίν. 242 Ε.
49. Περαχώρα, Perachora I, 70 εικ. 11 α.
50. » » I, 70 εικ. 11 β.
51. Άθῆναι, Hesperia 1968, πίν. 31, 64.
52. Τίρυνς, ΑΜ 1963, 44 εικ. 13 β.
53. Κόρινθος, Corinth XII, πίν. 117, 2258.
54. Δρέπανον, ΑΕ 1973 Χρον. πίν. I, δ, 1.
55. Άτσαλένιο, BSA 1968 πίν. 31 β, 3.

IX. Χαλκῆ ψέλια.

56. Άξιούπολις, Albania 1932, 53 εικ. 8, 2.
57. Βεργίνα, Βεργίνα, πίν. 99 θ.
- X. Χρυσῆ κοσμήματα.
58. Έρέτρια, Eretria III, 36 εικ. 13 (πίν. 13).
59. Άθῆναι, ΑΔ 1965 Χρον., πίν. 44 β.
60. » ΑΔ 1965 Χρον., πίν. 44 δ.
61. » Hesperia 1968, πίν. 32, 77 α.
62. » » 1968, πίν. 32, 76.

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ¹

Α

- *Αβαντες 1044, 1072
- *Α β δ ο υ (481), 289, 290, 316
- *Αβέρωφ ὁδὸς Μεγάρων 837
- *Αβιοι 1046
- *Αγαμέμνων 510, 791, 1051, 1052
- *Α γ γ ε λ ό κ α σ τ ρ ο (128), 186, 243, 309, 692 - 693, 908
- *Αγγίστα 127¹
- *Αγγλία VII, 702
- *Αγγλικάι ἀνασκαφαί ἰδὲ ἀνασκαφαί
- *Αγγλοι 23, 24, 27, 28, 44, 65, 76, 77, 81, 532, 643, 842, 883, 954. Ἰδὲ καὶ Βρεταννική Ἀρχαιολογική Σχολή Ἀθηνῶν.
- *Αγία Ἀναστασία Κύπρου 115, 156, 221, 390 - 391, 669, 717, 755
- *Αγία Βαρβάρα Καλύμνου 93
- *Αγία Εἰρήνη Κέω 85, 207, 282, 516, 611, 707. Ἰδὲ καὶ Κέως
- *Α γ ί α Ε ἰ ρ ή ν η Κύπρου (538), 115 - 116, 224, 296, 317, 351, 353, 441, 476, 499, 615, 618, 717, 755, 764, 814, 819, 890, 900, 939, 1011, 1020
- *Αγία Κυριακή Λουτρακίου 47
- *Αγία Κυριακή Πάργας 21
- *Αγία Κυριακή Σαλαμῖνος 83
- *Αγία Μαρίνα Αἰγίνης 84
- *Αγία Μαρίνα Λέρου 82, 282
- *Α γ ί α Μ α ρ ί ν α Λοκρίδος (151), 40, 310
- *Αγία Μαρίνα Πεδιάδος 291
- *Α γ ί α Πα ρ α σ κ ε υ ή Ἀθηνῶν (210), 253 - 254, 311, 913
- *Αγία Παρασκευή Λευκωσίας 116, 476
- *Αγία Παρασκευή Ψαχνῶν 43
- *Α γ ί α Π ε λ α γ ί α (454), 101 - 102, 315, 882
- *Α γ ί α Τ ρ ι ά ς Κρήτης (522), 112, 156, 220, 294, 317, 341, 351, 353, 441, 503, 517, 519, 938, 1006
- *Αγία Τριάς Μονεμβασίας 425
- *Αγία Φωτεινή Φαιστοῦ 813
- *Α γ ι ε ς Πα ρ α σ κ ι έ ς (492), 291, 316, 886, 899, 936, 1004, 1019, 1021
- *Α γ ι ο ι Ἀ ν ά ρ γ υ ρ ο ι (61), 176, 236, 308, 735, 761, 767, 906, 966
- *Αγιοι Ἀπόστολοι Σητείας 219
- *Α γ ι ο ι Θ ε ό δ ω ρ ο ι (206), 253, 311, 837 - 838, 896, 901, 913, 977, 1016
- *Αγιος Ἀθανάσιος Ἰθάκης 76
- *Αγιος Ἀνδρέας Ἀστρους 264
- *Αγιος Ἀνδρέας Κατακόλου 201
- *Αγιος Ἀνδρέας Λεοντίου 73
- *Αγιος Ἀνδρέας Λίμνης 250
- *Αγιος Ἀνδρέας Σίφνου 91, 283, 435, 807, 877, 931, 1001
- *Αγιος Ἀντώνιος Ἀνδρομύλων 219, 666
- *Αγιος Ἀντώνιος Δηροῦ 151, 810
- *Α γ ι ο ς Β α σ ί λ ε ι ο ς - Κ λ ε ω ν α ἰ (247), 260, 311, 918
- *Αγιος Βασίλειος Ῥεθύμνης 108

1. Ὁ ἐντὸς παρενθέσεων πρῶτος ἀκολουθῶν μεθ' ἐκάστην προϊστορικὴν (δι' ἀραιῶν στοιχείων γεγραμμένην) θέσιν ἀριθμὸς εἶναι ὁ αὐξων ἀριθμὸς τῆς θέσεως ἐπὶ τοῦ πίνακος II, τῶν σελίδων 307 - 317, ὅστις παρέχει τοὺς ἀριθμοὺς, εἰς τὰς ἀντιστοίχους στήλας, ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἡ θέσις ἔχει περιγραφῇ καθ' ἐκάστην περίοδον. Οἱ λοιποὶ ἀριθμοὶ δηλοῦν σελίδας. Διὰ κυρτῶν ἀριθμῶν ἔχουν δηλωθῇ σελίδες εἰς ἃς περιγράφονται τὰ δεδομένα τῶν θέσεων. Οἱ ἀριθμῶνται ἐπὶ τινῶν ἀριθμῶν σελίδων δηλοῦν τὰς ἀντιστοίχους ὑποσημειώσεις τῶν σελίδων τούτων, εἰς ἃς ἀπαντοῦν αἱ σχετικαὶ λέξεις.

- Ἅγιος Βασίλειος Χαλανδρίτης 73, 371, 428, 466
 Ἅγιος Γεώργιος Γόρτυνος 112
 Ἅγιος Γεώργιος Ἐπιταλίου 70
 Ἅγιος Γεώργιος Ἰδαλίου 160, 391, 444
 Ἅγιος Γεώργιος Καταρράκτου 72
 Ἅγιος Γεώργιος Κυδωνίων 150
 Ἅγιος Γεώργιος Λασιθίου (494), 291, 316, 886, 899, 1004, 1020, 1021
 Ἅγιος Γεώργιος Μαρωνείας 30
 Ἅγιος Γεώργιος Μετσόβου (11), 18, 307, 454, 479, 483, 490^a
 Ἅγιος Γεώργιος Σητείας 292
 Ἅγιος Δημήτριος - Βρανέζι ἰδὲ Βρανέζι - Ἅγιος Δημήτριος
 Ἅγιος Δημήτριος Καινούργιου 187
 Ἅγιος Ἡλίας Μεσολογγίου (135), 39 - 40, 309, 362, 396, 419, 459
 Ἅγιος Ἡλίας Μεσσηνίας (323), 68, 313, 369, 397, 426, 464, 492¹
 Ἅγιος Ἡλίας Μήλου 97
 Ἅγιος Ἡλίας Ῥοβιδών 191, 249
 Ἅγιος Ἡλίας Ψαχνών 43, 250
 Ἅγιος Θεόδωρος Ἀντικύρας 41
 Ἅγιος Θεόδωρος Ἱεράπετρας 111, 440
 Ἅγιος Θεόδωρος Κύπρου (534), 296, 317, 890, 900, 939
 Ἅγιος Ἰάκωβος (535), 224, 296, 317, 615, 618, 717, 755, 764, 814, 819, 939, 1007, 1020
 Ἅγιος Ἰωάννης Ἀργους 645, 701, 745
 Ἅγιος Ἰωάννης Ἀστυπάλαιας 98
 Ἅγιος Ἰωάννης Βοιωτίας (159), 246, 310
 Ἅγιος Ἰωάννης Κνωσοῦ 105, 106, 151, 213, 438, 472, 532, 558, 658, 713, 751, 882
 Ἅγιος Ἰωάννης Λεοντίου 73, 466
 Ἅγιος Ἰωάννης Περαιχώρας 787
 Ἅγιος Ἰωάννης Πρόδρομος Αἰανῆς 178, 627
 Ἅγιος Ἰωάννης Πρόδρομος Μεσποτάμου 21
 Ἅγιος Ἰωάννης Ρέντης 255
 Ἅγιος Ἰωάννης Χαλκίδος 44, 191, 250, 635, 833
 Ἅγιος Κοσμάς (221), 53, 311, 328, 349, 353, 365, 396, 405, 422, 461, 484, 486
 Ἅγιος Κωνσταντῖνος Παλαιομάννας 186
 Ἅγιος Κωνσταντῖνος Πραισοῦ 293, 812, 937
 Ἅγιος Κωνσταντῖνος Στυμφάλου 265
 Ἅγιος Μάμας 127¹
 Ἅγιος Νικόλαος Κρήτης 214, 291
 Ἅγιος Νικόλαος Τρικκάλων 46
 Ἅγιος Παντελεήμων Ἀναβύσου 257, 851
 Ἅγιος Παντελεήμων - Πάτελι (39), 171, 234, 235, 308, 409, 824, 895, 906, 965, 1015, 1021, 1023, 1024
 Ἅγιος Πέτρος Ἀργους 608, 646, 745, 792, 857, 858, 859, 860, 861
 Ἅγιος Στέφανος Κρήτης (520), 219, 317, 667, 679, 716
 Ἅγιος Στέφανος Λακωνίας (308), 65, 313
 Ἅγιος Σώστης 52, 842
 Ἅγιος Φανούριος Μιλάτου 103
 Ἀγίου Δημητρίου ὁδὸς Ἀθηνῶν 52, 843, 979
 Ἀγίου Κωνσταντίνου ὁδὸς Ἀργους 860, 861
 Ἀγίου Μάρκου ὁδὸς Ἀθηνῶν 52, 843, 979
 Ἀγκυρα - Ankara 92
 Ἀγναντη (144), 40, 139, 188, 310, 362, 396, 400, 401, 419, 459 - 460, 484, 488, 503, 522, 543, 552, 567, 585, 587, 590, 633, 676, 693, 740, 760, 762, 773
 Ἀγορὰ Ἀθηνῶν 48, 49, 50, 52, 142, 194, 254, 328, 365, 422, 516, 525, 606, 640, 698, 743, 788, 843, 844, 914, 946, 980, 1040
 Ἀγορὰ Ἀργους 862
 Ἀγοραῖος Κολωνὸς Ἀθηνῶν 525, 553, 640, 641, 844, 980
 Ἀγόριανη (167), 248, 310, 832, 896, 910, 971, 1016
 Ἀγραπιδιὰ 75
 Ἀγραπιδοχώρι (351), 71, 271, 313, 370, 397, 405, 427, 797, 818, 923
 Ἀγριάδα Παχλιτζάνη ἰδὲ Παχλιτζάνη Ἀγριάδα
 Ἀγριαπιδιὲς 73, 272, 872, 924, 994
 Ἀγριλητὰ (87), 31, 128¹, 308, 359, 395, 417
 Ἀγρίνιον (126), 186, 187, 309, 692
 Ἀγριοκερασιὰ Καταμάχης 20

- 'Αγχίαλος ἰδὲ Νέα 'Αγχίαλος
 'Αδριανού ὁδὸς 'Αθηνῶν 52, 843, 979
 'Αδριατική 11, 494, 760
 Adelman, C. M., σ. L
 Adler, F., XVII
 'Αετόπετρα (238), 54, 311
 'Αετὸς 'Ιθάκης (376), 77, 128¹, 202, 274, 314, 429, 467, 485, 610, 618, 706, 748, 763, 797, 818, 925, 996, 1012, 1018
 'Αετὸς Κοζάνης (42), 171, 235, 308, 624, 675, 684
 'Αζωργιὰ Μουρὶ ἰδὲ Μουρὶ
 Ahlberg, G., σ. L
 'Αθηνᾶ 64, 86, 87, 100, 253, 285, 333, 613, 784, 791, 804, 911, 932, 1029.
 'Αλέα 64, 425, 921. 'Αφαία 84, 280, 929, 999. 'Ιτωνία 241, 248, 967. Κραναία 245. Λινδία 932. Πολιάς 238, 782, 967. Χαλκίοικος 198, 268, 922
 'Αθῆναι (212), 5, 6, 7, 8, 13¹, 47 - 52, 58, 95, 102, 129, 142, 188, 194, 205, 254, 278, 311, 321¹, 328, 348, 349, 353, 364-365, 396, 422, 442, 448, 461, 488, 489⁵, 500, 504, 516, 519, 520, 524 - 526, 541, 542, 543, 547, 553 - 554, 560, 561, 563¹, 565, 569, 574 - 575, 582, 585, 587, 589, 590, 591, 594, 598, 599, 606-607, 616, 617, 619, 637 - 642, 677, 681, 696-699, 718, 719, 721, 725, 726, 728, 742-744, 756, 757, 760, 762, 765, 766, 767, 770, 771, 772, 776, 777, 778, 779, 788-789, 815, 817, 821, 838-848, 896, 914, 940, 941, 942, 943, 945, 946, 977 - 982, 1013, 1014, 1016, 1021, 1022, 1023, 1025, 1026, 1027, 1029, 1032, 1033, 1037, 1040, 1061, 1062, 1064
 'Αθιένου (552), 118 - 119, 300, 345, 351, 353, 354, 444, 480, 486
 'Αθίκια - Τενέα (246), 259 - 260, 311, 853, 897, 917 - 918, 985, 1016
 Αἶανη (71), 178 - 179, 237, 308, 627, 675, 689, 736, 761, 765, 766
 Αἶας 996
 Αἰγαῖον Πέλαγος XXXV, 8, 9, 11, 12, 14, 124, 125, 126¹, 127, 127¹, 128, 128¹, 129, 130, 147, 161, 162, 163, 165, 166, 167, 203, 227, 228, 228¹, 229, 230, 276, 297, 301, 305, 306, 314 - 315, 319, 348, 393, 435, 446, 448, 490, 496, 500, 502, 503, 504, 505, 511, 568, 595, 598, 674, 726, 728, 769, 770, 816, 821, 902, 939, 944, 945, 951, 961, 1030, 1032, 1033, 1036, 1044, 1052, 1058, 1061, 1065, 1066
 Αἰγάλεως (214), 254, 311, 848, 896, 915, 982, 1016
 Αἰγεῖρα (366), 75, 202, 272, 314, 331, 350, 353, 428 - 429, 466, 797, 818, 820, 994, 1018
 Αἰγιάλη 95
 Αἰγίνα (422), 83 - 84, 207, 280, 315, 432, 611, 618, 654, 678, 707, 718, 721, 748, 763, 765, 771, 772, 802, 818, 875, 898, 901, 929, 999, 1012, 1013, 1018, 1023, 1026, 1033
 Αἰγίον (370), 75 - 76, 272, 273, 314, 372, 398, 872-873, 898, 925, 995, 1018
 Αἰγισθος 854, 1052
 Αἶγυπτος 5, 12, 494, 505, 508, 590, 778, 961, 1022, 1024, 1034
 Αἰθέα 68
 Αἰθικες 1046
 Αἶμος 130
 Αἰολεῖς 1073, 1074, 1078, 1080
 Αἰολική διάλεκτος 1042
 Αἰόλου νῆσοι 80, 124, 126¹, 127, 127¹, 128, 163
 Αἰόλου ὁδὸς 'Αθηνῶν 49, 526, 640
 Αἰσχύλου ὁδὸς 'Αθηνῶν 52, 845, 980
 Αἰτωλία - 'Ακαρνανία XXIV, 39, 139, 163, 186, 243, 728, 958, 1042, 1036, 1059
 Αἰτωλικὸν 187
 Αἰτωλοὶ 1044, 1072
 'Ακαδημία Πλάτωνος 50, 51, 52, 254, 607, 619, 699, 789, 847, 982
 'Ακάδημος 619, 789
 'Ακαρνανία ἰδὲ Αἰτωλία - 'Ακαρνανία
 'Ακοβίτικα (319), 269, 313, 993, 1017
 'Ακόνα 269, 870, 922
 'Ακόνες 870
 'Ακρόπολις 'Αθηνῶν 48, 49, 50, 51, 52, 142, 328, 364, 422, 448, 448¹, 461, 498, 516, 524, 553, 606, 638, 639, 697, 742, 788, 838, 841, 914

- Ἀκρωτήρι Καρπάθου 296
 Akurgal, E., XVI, XXXIX, XL, 611
 Åkerström, A., σ. L
 Ἀ λ α ἄ ς (536), 156, 164¹, 228¹, 317, 538, 541¹, 545, 563, 583, 586, 590
 Ἀλαδε πύλαι τῶν Ἀθηνῶν 48, 49, 51, 638, 639, 839
 Ἀλαλκομένηαι 602
 Alasia 116, 117
 Ἀλβανοὶ 512, 520
 Albizzati, C., 208, 708
 Ἀλέα ἰδὲ Ἀθηναῖ
 Alexander, J., LIII
 Ἀλεξανδρῆ, O., XXVII
 Ἀλεξίου, Στ., XLII, XLIII
 Ἀλεξοπούλου οἰκόπεδον Ἀργους 646, 745, 859, 987, 988
 Ἀλιάκμων 11, 28, 136, 502
 Ἀ λ ί α ρ τ ο ς (169), 248, 310, 784, 817, 911, 972, 1016
 Ἀ λ ι β έ ρ ι ο ν (197), 46, 311
 Ἀ λ ι ε ῖ ς (276), 265, 312
 Ἀ λ ι κ α ρ ν α σ σ ὶ ς (442), 92 - 93, 149, 210, 283 - 284, 315, 380, 398, 434, 470, 486, 531, 542, 544, 547, 557-558, 578, 582, 586, 655-656, 673, 678, 710, 750, 763, 773, 878, 898, 901, 902, 931, 1001, 1019, 1058
 Ἀ λ ί κ υ ρ ν α (137), 244, 309, 830, 895, 969, 1015
 Ἀλκυὼν 146
 Ålin, P., XIV, XLVIII, 46, 126, 127, 422, 428
 Ἀλμυρὸς 30, 38, 185, 242, 417
 Ἀ λ ο ς (116), 185, 242, 309, 404¹, 632, 676, 692, 727, 739, 762, 773, 828 - 829, 895, 908, 1015, 1023
 Ἀλτις 70
 Ἀλυκὴ Γλυφάδας 194, 422
 Ἀλφάβητον ἰδὲ Μικρὰ εὐρήματα, ἐνεπίγραφα δσπρακα
 Ἀλώνια Ἐπτακώμης Κύπρου 295
 Ἀλώνια, Ψηλὰ Αἰγίου 76
 Ἀλωπεκῆς ὁδὸς Ἀθηνῶν 49, 638, 697
 Ἀ μ α θ ο ὺ ς (562), 226, 301, 672, 679, 720, 758-759, 760, 764, 765, 766, 893, 900, 945, 1012, 1020
 Ἀμαρυνθίων ὁδὸς Χαλκίδος 44
 Ἀ μ ἄ ρ υ ν θ ο ς (196), 46, 193, 251, 311, 421
 Ἀμβρακία 233
 Ἀμερικανικαὶ ἀνασκαφαὶ ἰδὲ ἀνασκαφαὶ
 Ἀμερικανικὴ Σχολὴ Κλασσικῶν Σπουδῶν Ἀθηνῶν IX, XI, ἰδὲ καὶ Συλλογὴ τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς
 Ἀμερικανοὶ 154, 539, 843, 893
 Ἀμμουδόπλακα 292
 Ἀ μ γ ι σ ὶ ς (462), 102, 150, 212, 287, 316, 383, 399, 437, 472, 486, 487², 809, 819, 933, 1002, 1014, 1019, 1029
 Ἀμονακλειοῦ 205, 279, 875
 Ἀ μ ο ρ γ ὶ ς (445), 94 - 95, 211, 315, 435, 471, 486, 710 - 711
 Ἀμοριανὴ ἰδὲ Ἀμοριανὸς
 Ἀ μ ο ρ ι α ν ὶ ς (258), 262, 312, 920
 Ἀμπελάκια Κνωσοῦ 659
 Ἀμπελάκι Σαλαμῖνος 83
 Ἀμπελέρι Ἰδαλίου 118
 Ἀ μ π έ λ ι α - Π α λ α ι ὶ κ α σ τ ρ ο (107), 184, 309, 631, 676, 691 - 692
 Ἀμπέλια Ῥόδου 383
 Ἀμπελόκηποι Κνωσοῦ ἰδὲ Τεκκές
 Ἀμυγδαλὴ Βροκάστρου 536
 Ἀμυδῶν 25, 503¹
 Ἀμόνειον 49, 638, 697, 838
 Ἀ μ ὺ κ λ α ι (301), 64, 198, 268, 312, 425, 463, 482¹, 703, 747, 756, 762, 765, 771, 922, 958, 992 - 993, 1013, 1017, 1023, 1026, 1029
 Ἀμύκλαιον 65, 425
 Ἀ μ ὺ ν τ α ι ο ν (41), 171, 235, 308, 684
 Ἀ μ φ ί κ λ ε ι α (146), 139, 164¹, 165, 228¹, 310, 522, 542, 543, 552, 567, 572 - 573, 585, 587, 588, 589, 597
 Ἀμφικτύονος ὁδὸς Ἀθηνῶν 50, 642, 698, 744
 Ἀ μ φ ί π ο λ ι ς (32), 169-170, 223 - 224, 307, 624, 675, 684, 731-732, 761, 765, 771, 823 - 824, 895, 906, 965, 1015, 1063
 Ἀ μ φ ι σ σ α (153), 245 - 246, 310, 830, 895, 909, 970, 1016
 Ἀ ν ἄ β λ ο χ ο ς (475), 214, 289, 316, 662-663, 678, 713, 810, 819, 884, 899, 935, 1003, 1019

Ἀνάβρα (141), 244, 309, 970, 1015
 Ἀνάβρυση Ῥιζοκαρπάσου 221
 Ἀνάβυσος (233), 257-258, 311, 850-851, 896, 916, 983-984, 1013, 1017, 1021, 1023
 Ἀναγναστοπούλου οἰκόπεδον Ἄργους 608, 792
 Ἀναγυροῦς ἰδὲ Βάρη
 Ἀνάλατος 52, 842
 Ἀνάληψις (297), 198, 267, 312, 922
 Ἀνάληψις Ἀνθοχωρίου 268
 Ἀναπαύσεως ὁδὸς Ἀθηνῶν 51, 841, 978
 Ἀνασκαφαί: Ἀγγλικάι 6, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 44, 65, 76, 77, 92, 97, 105, 106, 107, 110, 117, 119, 120, 121, 155, 198, 203, 247, 252, 268, 288, 643, 842, 883, 918, 922, 978. Ἀγγλοτουρκικάι 82. Ἀμερικανικάι 66, 82, 85, 121, 124, 153, 154, 176, 259, 265, 276, 539, 672, 843, 893, 919, 928, 985. Αὐστριακάι 75, 82, 265. Βελγικάι 208. Γαλλικάι 59, 64, 86, 171, 172, 173, 214, 226, 233, 245, 266, 267, 278, 391, 671, 919. Γερμανικάι 25, 33, 87, 89, 140, 206, 207, 552, 647, 701, 702, 843, 864, 920, 989, 994. Ἑλβετικάι 785, 835. Ἑλβετογερμανικάι 121. Ἑλληνικάι 59, 66, 100, 206, 208, 218, 267, 334, 715. Ἑλληνοαυστριακάι 147. Ἰταλικάι 88, 96, 111, 113, 115, 208, 218, 276, 334, 654, 715, 878, 931. Καναδικάι 225, 670, 891. Κυπριακάι 117, 118, 123, 124, 157, 225, 539. Ῥωσικάι 234. Σουηδικάι 62, 100, 114, 115, 117, 120, 224, 225, 297, 301, 342, 344, 391, 702, 893, 921. Τουρκικάι 149, 204, 277, 278
 Ἀναστασίου, Χ. ἀγρὸς Βάρης 256
 Ἀνατολὴ 5, 125, 405, 494, 590, 996, 1022, 1027, 1037, 1038, 1055, 1064
 Ἀνατολικὴ διάλεκτος 1042
 Ἀνατολικὸν νεκροταφεῖον Λευκαντιοῦ 45, 46, 251
 Ἀνάφλυστος ἰδὲ Ἀνάβυσος
 Ἀνδανία 1077, 1078
 Ἀνδρειωμένου, Ἀ., XXI, XXV, XXXVIII, 178
 Ἀνδρίτσεινα (336), 270, 313, 993,

1018
 Ἀνδρόμυλοι (516), 219, 294, 317, 666, 679, 716, 753-754, 760, 764, 765, 888, 900, 937
 Ἀνδρόνικος, Μ., XIII, XX, XXI, L, 174, 175, 235, 280, 624, 625, 680, 685, 686, 732-734, 767, 824, 876, 930
 Ἀνδρὸς (417), XIII, 205, 279, 315, 653, 678, 707, 748, 763, 800-801, 816, 818, 821, 874-875, 898, 929, 956, 998, 1018, 1028, 1029
 Ἀνεμώνων ὁδὸς Βεροίας 173
 Angel, L. J. ἰδὲ Lawrens Angel, J.
 Ἀνήφορος 382
 Ἀνθεῖα (325), 68, 200, 313, 652, 677, 704
 Ἀνθηδών (142), 41-42, 247, 310, 460
 Ἀνθοχώριον Μετσόβου (10), 17-18, 307, 454, 483, 490³
 Ἀνθοχώριον Σπάρτης (302), 268, 313
 Ἀντίκυρα - Μεδεών (157), 41, 140, 189, 246, 310, 363, 394, 396, 420, 460, 482³, 484, 523, 543, 552, 573, 585, 587, 634, 676, 694, 830, 895, 909, 971, 1016
 Ἀντιμάχεια 96
 Ἀντίρριον 187
 Ἀντίσσα (400), 203, 277, 314, 706, 797-798, 818, 927, 1029
 Ἀνω Δρανίστα (115), 242, 309, 828, 895, 908, 1013, 1015
 Ἀνώπολις (469), 213, 288, 316, 712, 882, 899, 934
 Ἄνω Συχαινὰ 75
 Ἄνω Τιθορέα 139, 245
 Ἀξιόκαστρον (63), 177, 178, 236, 308, 688, 736, 756, 761, 766
 Ἀξιὸς 11, 24, 25, 171, 233, 502, 1044
 Ἀξιούπολις - Βοχεμίτσα (29), 233, 307, 454, 823, 895, 905, 964-965, 1015, 1023, 1024
 Ἀξιόχωριον - Βαρδαρόφτσα (31), 26-27, 28, 134, 169, 233, 307, 324, 348, 349, 354, 355, 410, 413-414, 415, 432, 456-457, 483, 487³, 502, 503¹, 509, 512, 515, 549, 571, 584¹,

- 585, 603, 616, 617, 683, 684, 687, 731
 Αραπονιῖ ἰδὲ Ἐπανομή
 Ἀπιδέα ἰδὲ Ἀπιδιὰ
 Ἀπιδιὰ (304), 198, 313
 Ἀπλίκι (549), 118, 317, 343, 344,
 351, 444, 480, 487⁸, 499²
 Ἀπλώματα Νάξου 91, 149, 210, 283, 378,
 379, 434, 477, 531, 557, 655, 808, 877
 Ἀποθέται ἰδὲ Ἀρχιτεκτονική
 Ἀπολακκιά 98, 99, 150, 436, 558, 598
 Ἀπολλόδωρος 601², 1047¹, 1074¹
 Ἀπόλλων 86, 94, 140, 148, 209, 265, 278,
 284, 326, 557, 611, 783, 805, 928, 930,
 932, 971, 1001, 1051. Δαφνηφόρος 45,
 192, 251, 696, 785, 786, 912, 1029.
 Δελφίνιος 810. Κάρνειος 1078. Μα-
 λεάτας 263. Πυθαῖος 264, 794, 921,
 1029. Πύθιος 810
 Ἀπολλωνία Σίφνου 92
 Ἀπουλία 128¹
 Ἀπταρα ἰδὲ Ἀπτερα
 Ἀπτερα (457), 286, 315, 933
 Ἀραβαντίνος, Β., XXX
 Ἀραξος 73
 Ἀραχναῖον 262
 Ἀρβανίτη, Ἴ., ἀγρός Πλατανόβρυσης 200
 Ἀρβανιτόπουλος, Α. Σ., XX, 30, 33, 34,
 35, 36, 180, 183, 184, 238, 239, 240,
 242, 631, 691, 731, 825, 826, 827, 828,
 907, 908
 Ἀργαλαστή (110), 240, 309, 828, 895
 Ἀργεῖοι 1044, 1077
 Ἀργή 377
 Ἀργισσα - Γκρεμνός (92), 33 -
 34, 131, 137, 181, 238, 309, 325, 349,
 516, 519, 551, 604, 617, 690, 907
 Ἀργολίς X, XXVIII, 3, 6, 8, 54, 56, 58,
 66, 132, 133, 134, 143, 195, 258, 319,
 419, 420, 424, 429, 450, 500, 504, 505,
 506, 519, 528, 555, 563, 565, 566, 567,
 595, 597, 598, 601, 680, 703, 721,
 725, 726, 776, 777, 778, 780, 901, 918,
 919, 922, 929, 945, 952 - 954, 955,
 958, 1032, 1039, 1042, 1044, 1047, 1053,
 1061, 1062
 Ἀργος (257), 57 - 58, 129, 143 - 144,
 196, 261 - 262, 312, 367, 397, 404¹,
 424, 442, 443, 448¹, 462, 478, 479,
 482², 484, 516, 519, 520, 527, 541,
 542, 544, 547, 554, 560, 561, 563¹,
 576, 582, 585, 589, 590, 592, 594, 595,
 599, 608, 616, 617, 619, 644-647, 677,
 700 - 701, 707, 718, 719, 744-745, 756,
 757, 760, 762, 766, 767, 770, 771, 773,
 778, 791, 792-793, 816, 818, 820, 856 -
 863, 865, 897, 901, 919, 927, 951, 956,
 958, 986-989, 1012, 1016, 1021, 1024,
 1025, 1026, 1028, 1029, 1030, 1033,
 1040, 1063, 1064
 Ἀργοστόλιον 77
 Ἀργουρα 33
 Ἀργυροπούλειον ἰδὲ Ἀργυροπούλι
 Ἀργυροπούλι (82), 31, 180, 308,
 325, 349, 417, 628, 675, 689
 Ἀργυρος ἰδὲ Μικρά εὐρήματα
 Ἀργυροπούλις (223), 255, 311
 Ἀρδευτικά ἔργα ἰδὲ Ἀρχιτεκτονική
 Ἀρέθουσα 43, 191, 636
 Ἀρεία φυλή - Ἀρειοί 508, 620, 1074
 Ἀρειος Πάγος Ἀθηνῶν 49, 50, 51, 52,
 254, 638, 640, 697, 843, 844, 914, 979,
 980
 Ἀρηίθοος 602, 1047
 Ἀρης 365, 640
 Ἀριάδνη βίλλα 106, 214, 662, 713
 Arias, P. E., XXXV
 Ἀριδράκου 202, 652
 Ἀρίονος ὁδὸς Ἀθηνῶν 49, 50, 607, 698
 Ἀριστονίκου Ἐρατωνύμου ὁδὸς Ἐρε-
 τρίας 786, 835
 Ἀριστοφάνους ὁδὸς Ἀθηνῶν 50 - 51
 Ἀρκάδες 1044, 1072
 Ἀρκάδες Κρήτης (514), 218, 293, 317,
 614, 618, 666, 679, 715, 812, 819,
 888, 937, 1006, 1020
 Ἀρκαδία XXX, 63, 132, 144, 197, 265,
 477, 959, 1042, 1044
 Ἀρκαδοκυπριακή διάλεκτος 1042
 Ἀρκεσίνη 95, 471
 Ἀρμάτοβα 71, 271
 Ἀρμενοχώρι Ἀστυπалаίας 98
 Ἀρνη Βοιωτίας 602, 1047¹, 1074¹, ἰδὲ
 καὶ Γκλῆς
 Ἀρνη Θεσσαλίας 326
 Ἀρτα (25), 22, 39, 232 - 233 307, 961,
 Ἀρτεμις 53, 198, 265, 991. Ἀστυὰς 88.

Αύλιδα 247, 783. Βραυρωνία 255. Έλα-
φηβολία 970. Ένοδια 239, 966. Κνα-
κεάτις 267. Όρθία 198, 267, 268, 795,
796, 922, 990, 992, 1014. Προπυλαία
787

Άρτεμισία 145

Άρτεμίσιον: Δήλου 209, 279, 611. Έφέ-
σου 929, 930, 998

Άρχάγγελος 99, 383, 436

Άρχαίοι χρόνοι 43, 84, 170, 191, 204,
214, 225, 233, 253, 285, 290, 291, 296

Άρχαιολογική Έταιρεία Άθηνων IX,
X, XI, 89, 170

Άρχαιολογική Ύπηρεσία Κύπρου ιδέ
Τμήμα Άρχαιοτήτων Κύπρου

Ά ρ χ ά ν ε ς (485), 215, 216, 290, 316,
663, 679, 713-714, 752, 760, 763, 885,
899, 935

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

— Άγοραί Γεωμ. 808 - 809 (LVI, 4) 811
(LXIII, 3), 816

— Άναβαθμοί - έδρανα - εξέδραι - θρα-
νία YE III Γ 326 (XIII, 1), 334 (XLI,
5), 336 (XLIX, 1), 338 (XLIX, 12), 339
(XLIX, 13, 15), 345 (LXV), 354. Πρω-
τογ. 612 (XXVIII, 3), 620. Γεωμ. 784
(XIV, 1), 787 (XVI, 4), 789 (XVIII, 2),
799 (XXXIX, 6), 801 (XLII, 6), 804
(XLVIII, 4), 807 (LV, 2 - 3), 810 (LXIII,
2), 811 (LXVII, 1), 813 (LXXXIII)

— Άνάκτορα YE III Γ 35, 36, 67, 68,
103, 105, 106, 113, 182, 213, 288, 294,
326 (XIII, 1), 331 (XXVIII), 332 (XXX-
VII, 2), 333 (XL, 2), 335 (XLI), 343
(LXI, 4), 352. Γεωμ. 782 (VI, 1)

— Άναλήμματα YE III Γ 168, 324, (VII),
331 (XXXII). Πρωτογ. 604 (V). Γεωμ.
781 (I, 2), 786 (XVI, 1), 791 (XXIV, 3,
XXV, 1 - 2), 795 (XXIX, 5, XXX, 1),
797 (XXXIV, XXXV), 810 (LXII), 816

— Άνδηρα Γεωμ. 791 (XXV, 1), 800 (XL,
4), 813 (LXXII, 1)

— Άνωδομή εκ πλίνθων YE III Γ 325,
(X, 2), 327 (XVII, 1 - 2), 336 (XLVIII,
1 - 2), 340 (LII, 1), 342 (LXI, 1), 344
(LXIV, 1 - 2), 345 (LXVII, 4), 347 (LXX,
1). Πρωτογ. 605 (XI), 610 (XXI, 1),

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ (συνέχεια)

615 (XLII). Γεωμ. 782 (IV), 789
(XVIII, 2), 790 - 791 (XXIII), 795 - 796
(XXXI, 1), 799 (XL, 3), 814 (LXXX),
821

— Άποθέται Πρωτογ. 220, 613 (XXIX, 3),
Γεωμ. 44, 194, 239, 275, 280, 291, 294,
607 (XV, 3), 793 (XXVI, 9), 796 (XXXI,
3, 5), 799 (XXXIX, 7), 802 (XLV), 810
(LXII), 811 (LXV), 812 (LXX)

— Άποθήκαι YE III Γ 327 (XVII, 1), 337
(XLIX, 2, 4, 7), 339 (XLIX, 15), 344
(LXIV, 4, 6 - 7), 353

— Άποτυπώματα καλάμων - κλάδων επί
πηλοῦ YE III Γ 323 (II), 324 (IV, 1 - 2),
325 (VIII, 5), 354. Ύπομ. 515 (IV, 2).
Πρωτογ. 604 (VIII - IX), 621

— Άποχετευτικά έργα YE III Γ 327
(XXXVII, 3), 354

— Άρδευτικά έργα Πρωτογ. 49, 606
(XIV, 2)

— Άσβεστοκονιάματα - τοιχογραφίαι
YE III Γ 326 (XIII, 1 - 2), 329 (XXII,
2, 5), 458 (XXXIV, 2), 462 (LIX, 7)

— Αύλαι - προαύλια - υπαίθριοι χώροι
YE III Γ 326 (XIII, 1), 327 (XVII, 3),
336 (XLIX, 1), 337 (XLIX, 2, 4), 338
(XLIX, 8, 9, 12), 339 (XLIX, 15), 342
(LVIII, LIX), 343 (LXI, 5), 344 (LXIV,
2), 345 (LXV, LXVI), 346 (LXVIII, 4-5,
7). Ύπομ. 515 (IV, 1), Πρωτογ. 605
(XI, 1), 606 (XIII, 1), 612 (XXVIII,
2). Γεωμ. 781 (I, 1), 787 (XVI, 4), 794
(XXIX, 1), 801 (XLII, 6), 803 (XLVII,
1), 807 (LIII, 7), 809 (LVI, 5), 812
(LXV, 2, LXXII, 1)

— Αύλακες - άγωγοί ύδατος Πρωτογ. 606
(XIV, 2). Γεωμ. 787 (XVI, 4), 789
(XVIII, 3), 805 (LII, 2)

— Βαθμίδες YE III Γ 338 (XLIX, 12, 13),
340 (XLIX, 19). Γεωμ. 811 (LXIII, 3)

— Βάσεις κιόνων YE III Γ 324 (V), 327
(XVII, 3), 330 (XXIII, 1), 337 (XLIX, 2),
339 (XLIX, 15), 346 (LXVIII, 5), 355.
Πρωτογ. 172, 603 (II, 2), 604 (VI),
610 (XXI, 2), 611 (XXIII, 1), 613
(XXVIII, 6), 614 (XXXII), 621. Γεωμ.
172, 782 (VI, 1), 784 (XIV, 1), 785

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ (συνέχεια)

- (XV, 1), 787 (XVI, 4), 790 (XXIII), 793 (XXVII, 1), 795 - 796 (XXXI, 1), 798 (XXXIX, 2 - 5), 802 (XLII, 5), 804 (XLVIII, 4), 807 (LIII, 9, LV, 2 - 3), 810 (LXIII, 1 - 2)
- Βόθροι YE III Γ 63, 327 (XVII, 1). Πρωτογ. 610 (XXI, 2), 611 (XXIV), 612 (XXVII, 3), 620. Γεωμ. 781 (I, 1), 786 (XV, 4), 787 (XVI, 4), 804 (XLIX, 2), 806 (LVI, 2-3), 813 (LXXII, 1), 821
- Βωμοί YE III Γ 335 (XLV), 336 (XLIX, 1), 342 (LVIII), 344 (LXIV, 2), 346 (LXVIII, 4). Πρωτογ. 194, 607 (XV, 1) 610 (XXI, 2), 611 (XXV), 615 (XXXIX, XLI). Γεωμ. 790 (XXIII), 796 (XXXI, 2), 797 (XXXVI), 801 (XLIII, 1), 806 (LII, 7, LIII, 4), 808 (LVI, 2 - 3), 809 (LVIII), 810 (LXIII, 1 - 2), 811 (LXI), 812 (LXX), 813 (LXXII, 1), 814 (LXXVII, LXXIX, LXXX)
- Γέφυραι Γεωμ. 792 (XXV, 1)
- Δάπεδα YE III Γ 323 (III), 325 (VIII, 4), 326 (XIII, 1 - 2), 329 (XXII, 2, 5), 335 (XLIV, 1, 3), 338 (XLIV, 10, 12), 339 (XLIX, 13), 354. Πρωτογ. 196, 603 (II, 2), 604 (IV, 1), 605 (XI, 1, 2), 608 (XVIII, 2), 609 (XIX), 614 (XXXI, 2), 615 (XXXVIII). Γεωμ. 262, 781 (I, 1), 783 (VIII, 2), 792 (XXVI, 4), 794 (XXVII, 3), 809 (LXI, 1), 813 (LXXIII)
- Δάπεδα ασβεστόχριστα YE III Γ 326 (XIII, 1 - 2). Πρωτογ. 615 (XXXIX), 621
- Δάπεδα λιθόστρωτα YE III Γ 330 (XXVII), 335 (XLV). Πρωτογ. 605 (XI, 1), 607 (XV, 1), 610 (XXI, 2), 613 (XXIX, 1), 615 (XXXIX). Γεωμ. 792 (XXVI, 4, 7), 796 (XXXI, 2), 802 (XLVI), 806 (LIII, 6), 807 (LIII, 9), 810 (LXIII, 1), 813 (LXXIII)
- Δεξαμεναι YE III Γ 345 (LXVIII, 2). Γεωμ. 788 (XVII, 3)
- Διάδρομοι YE III Γ 339 (XLIX, 13), 346 (LXVIII, 2)
- Δίοδοι YE III Γ 338 (XLIX, 8, 10, 13), 345 (LXVII, 1).

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ (συνέχεια)

- Δοκοί απηνθρακωμένοι YE III Γ 324, (IV, 3, V, VII). Γεωμ. 796 (XXXI, 4)
- Δρόμοι ιδε οδοί
- Δωμάτια YE III Γ 324 (VI), 326 (XIII, 1) 327 (XVII, 1 - 3, XVIII, 1), 329 (XXII, 2, 3, 5), 330 (XXXVII), 331 (XXXI, 1), 333 (XL, 2), 334 (XLI, 2, 5), 335 (XLIV, 1, 2, XLV, XLVIII), 336 (XLVIII, 1 - 2, XLIX, 1 - 2), 337 (XLIX, 3 - 7), 338 (XLIX, 8 - 13), 339 (XLIX, 13 - 15), 340 (LII, 1), 342 (LVIII), 344 (LXIII, LXIV, 3 - 7), 345 (LXV - LXVI, LXVII, 2), 347 (LXX, 2). Πρωτογ. 603 (III, 2), 604 (IV, 1), 611 (XXVI), 613 (XXX), 614 (XXXIII), 615 (XLII). Γεωμ. 781 (II, 1), 790 (XXI, 2), 806 - 807 (LIII, 5 - 9), 807 - 808 (LV, 2, 5), 809 (LVI, 5), 810 (LXIII, 1 - 2), 811 (LXVII, 2), 812 (LXX, 2), 813 (LXXIII), 815 (LXXXI)
- Είσοδοι YE III Γ 338 (XLIX, 10), 339 (XLIX, 13, 15). Πρωτογ. 609 (XXI, 3), 610 (XXIII, 1), 614 (XXXII). Γεωμ. 785 (XV, 1 - 3), 787 (XVIII, 1 - 2), 790 (XXIII), 791 (XXIV, 2), 792 (XXVI, 8), 793 (XXVII, 1), 798 (XXXIX, 2-3), 802 (XLVII, 1), 804 (XLVIII, 4 - 5), 809 (LVI, 5), 810 (LXIII, 2), 812 (LXIX, 1)
- Έξεδραι ιδε αναβαθμοί
- Έπισκευαι οικόδομημάτων YE III Γ 329 (XXII, 6), 343 (LXII), 344 (LXIV, 1 - 2), 345 (LXVII, 2), 346 (LXVIII, 8). Γεωμ. 800 (XL, 4), 802 (XLVI), 814 (LXXXVIII)
- Έργαστήρια YE III Γ 342 (LXI, 3), 346 (LXVIII, 6), 353. Υπομ. 516 (X), 519. Πρωτογ. 607 (XIII, 2), 607 - 608 (XVI, 1), 608 (XVIII, 3), 619. Γεωμ. 790 (XXI, 1), 792 (XXVI, 4), 820
- Έστιαι YE III Γ 323 (III), 324 (IV, 2, VI, VIII, 2), 325 (VIII, 3 - 4), 326 (XIII, 4), 327 (XVII, 1), 328 (XIX, 4), 329 (XXII, 5), 330 (XXIII, 1 - 2), 332 (XXVII, 3), 334 (XLI, 2, 5), 337 (XLIX, 4), 338 (XLIX, 12 - 13), 343 (LXI, 5),

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ (συνέχεια)

354. Ὑπομ. 515 (VI, 1), 516 (IX - X).
 Πρωτογ. 604 (IV, 1), 605 (XI, 1), 608 (XVI, 2), 610 (XXI, 2), 612 (XXVII, XXVIII, 3, 4, 5), 620. Γεωμ. 781 (I, 1), 783 (VIII, 2, 4), 788 (XVII, 2), 789 (XVIII, 3), 795 (XXIX, 3), 797 (XXXVI), 798 (XXXIX, 3, 6), 801 (XLII, 6), 804 (XLIX, 2 - 3), 805 (LII, 1), 806 (LIII, 1), 807 (LIII, 8 - 9), 809 (LXI, 1), 813 (LXXII, 2, LXXIII)
- Ἐσχάραι Πρωτογ. 614 (XXXII). Γεωμ. 789 (XVIII, 3), 790 (XXIII), 803 (XLVII, 1 - 2), 808 (LVI, 2 - 3), 810 (LXIII, 1 - 2), 812 - 813 (LXXII, 1). Ἴδὲ καὶ βόθροι.
- Θάλαμοι ΥΕ III Γ 338 (XLIX, 4), 339 (XLIX, 13)
- Θεμέλια λίθινα ΥΕ III Γ 324 (IV, 1), 325 (X, 2), 327 (XVII, 1 - 2), 329 (XXII, 3), 336 (XLVIII, 1), 342 (LXI, 1), 344 (LXIV, 1 - 2), 345 (LXVIII, 2), 354. Ὑπομ. 517 (VII). Πρωτογ. 603 (II), 605 (XI), 614 (XXXII), 615 (XXXIX, XLII). Γεωμ. 782 (IV), 785 (XV, 1), 788 (XVII, 2), 789 (XVIII, 2 - 3), 790 (XXIII), 794 (XXIX, 1), 795 (XXXI, 1), 799 (XL, 3), 801 (XLIII, 4), 808 (LVI, 1 - 2), 814 (LXXX).
- Θύραι ΥΕ III Γ 338 (XLIX, 12). Γεωμ. 809 (LVI, 5).
- Ἱερὰ 42, 44, 45, 47, 51, 54, 55, 85, 86, 100, 109, 114, 115, 116, 119, 143, 148, 152, 153, 154, 156, 194, 195, 198, 202, 208, 213, 214, 220, 224, 244, 248, 256, 261, 262, 267, 268, 274, 278, 280, 281, 287, 288, 289, 291, 292, 293, 294, 296, 300, 346. ΥΕ III Γ 329 (XXII, 2), 330 (XXIV), 332 (XXXVI, 2, XXXVII, 1), 335 (XLV), 336 (XLIX, 1), 338 (XLIX, 9), 339 (XLIX, 17), 341 (LV, LVIII), 342 (LIX), 343 (LXI, 3), 344 (LXIV, 2), 345 (LXVI), 345 - 346 (LXVIII, 2 - 7), 352 - 353. Ὑπομ. 516 (XII), 517 (XIV, XVIII). Πρωτογ. 606 (XIII, 4), 607 (XIV, 5, XV), 611 (XXIV, XXV), 612 (XXVII, 3), 614 (XXXII,

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ (συνέχεια)

- XXXV), 615 (XXXIX, XL, XLI), 619.
 Γεωμ. 341 (LIII), 790 (XX), 792 (XXVI, 9), 796 (XXXI, 3), 799 (XXXIX, 7), 808 (LVI, 2 - 3), 809 (LVIII, LXI, 1), 811 (LXV, LXVII, 1), 812 (LXIX, LXX, 1, LXXI, LXXII), 813 (LXXIV), 814 (LXXV, LXXVII - LXXX)
- Ἱερὰ οἰκίαι Γεωμ. 782 (VI, 1), 787 (XVI, 4), 789 (XVIII, 3), 820
- Ἱπνοὶ ΥΕ III Γ 325 (VIII, 6), 336 (XLVIII, 2). Ὑπομ. 515 (IV, 1). Πρωτογ. 612 (XXVII, 4). Γεωμ. 806 (LIII, 1), 813 (LXXIII). Ἴδὲ καὶ κλίβανοι
- Καλύβαι ξυλόπηκτοι ΥΕ III Γ 133, 176, 324 (IV), 347, 354, 502. Ὑπομ. 515 (I, IV, 2). Πρωτογ. 604 (IX)
- Κάμιννοι Ὑπομ. 516 (X)
- Καπνοδόχοι Γεωμ. 798 (XXXIX, 3, 6) 821
- Κατώφλια ΥΕ III Γ 332 (XXXVIII, 3)
- Κίονες ἰδὲ βάσεις κιόνων
- Κλίβανοι ΥΕ III Γ 330 (XXIII, 3), 338 (XLIX, 11, 12), 353. Πρωτογ. 20, 168, 603 (I), 608 (XVIII, 2, 6), 619, 620. Γεωμ. 821
- Κλίμακες ΥΕ III Γ 327 (XVII, 1), 329 (XXII, 2), 337 (XLIX, 4), 338 (XLIX, 13), 339 (XLIX, 15). Γεωμ. 811 (LXVIII, 2), 821
- Κναφεῖον Γεωμ. 792 (XXVI, 4), 820
- Κρήναι ΥΕ III Γ 340 (XLIX, 18), 353. Γεωμ. 803 (XLVII, 2)
- Κυκλοτερεῖς κατασκευαὶ ΥΕ III Γ 325 (IX, 2). Γεωμ. 784 - 785 (XIV, 2 - 3), 795 (XXIX, 5), 800 (XL, 7)
- Λάκκοι ΥΕ III Γ 328 (XIX, 3), 332 (XXXVI, 1). Πρωτογ. 49, 606 (XIV, 3) Γεωμ. 50, 785 (XIV, 3 - 4), 794 (XXV - III, 4)
- Λεῖψανα οἰκίδων ΥΕ III Γ 325 (VIII, 5, XII), 326 (XV), 327 (XVII, 1 - 3, XVIII, 2), 328 (XIX, 1), 332 (XXXVI, 2), 333 (XXXVIII, 3 - 4), 335 (XLIV, 4), 341 (LVI, LVII), 343 (LXI, 6), 346 (LXVIII, 8, LXIX, 2), 353. Ὑπομ. 515 (I - IV). Πρωτογ. 611 (XXV), 613

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ (συνέχεια)

- (XXIX, 2), 614 (XXXVII), 616 (XLIII). Γεωμ. 783 (VIII, 1 - 6), 795 (XXIX, 3), 802 (XLV), 809 (LIX - LX, LXI, 2), 811 (LXIII, 4, LXIV, LXVI), 812 (LXVIII), 813 (LXXII, 2), 815 (LXXXII) — Λιμενοβραχιών Γεωμ. 803 (XLVIII, 1). — Λουτρόι YE III Γ 335 (XLV) — Μαγειρεία YE III Γ 327 (XVII, 1), 353 — Ναοί 45, 60, 86, 87, 108, 140, 151, 209, 238, 247, 251, 258, 262, άψιδοειδείς. Γεωμ. 782 (IV), 785 (XV, 1 - 3), 787 (XVI, 2, XVII, 1), 790 - 791 (XXIII), 791 (XXIV, 2), 797 - 798 (XXXVII), μεγαρόσχημοι. Γεωμ. 793 (XXVII, 1), όρθογώνιοι Γεωμ. 782 (V), 784 (X), 788 (XVII, 2), 795 (XXIX, 4, XXXI, 1), 797 (XXXV), 800 - 801 (XLII, 4), 801 (XLIII, 4 - 5), 802 (XLVI, XLVII, 1), 803 (XLVIII, 4), 804 (XLVIII, 5), 808 (LVI, 2), 810 (LXIII, 1 - 2), 811 (LXV, LXVII), 812 (LXIX, I), 814 (LXXXVII) — Όδοι YE III Γ 327 (XVII, 2), 339 (XLIX, 15), 340 (XLIX, 19), 342 (LXI, 2), 353. Γεωμ. 263, 794 (XXVIII, 1, XXIX, 1), 808 (LV, 5) — Οικήαι (οικήματα, οικοδομήματα): YE III Γ 324 (VIII, 1), 325 (VIII, 5, XII), 326 (XIII, 2 - 3, XV, XVI), 327 (XVII, 1 - 3, XVIII, 2), 328 (XIX, 1, 4, XX - XXII), 329 (XXII, 3 - 4), 330 (XXIV - XXV), 331 (XXXI - XXXIII), 344 (LXIII). Γεωμ. 806 (LIII, 1). Άψιδοειδείς YE III Γ 324 (IV, 1), 334 (XLII). Πρωτογ. 516 (XI), 607 (XV, 3), 609 (XX, 2, XXI, 1 - 2), 612 (XXVIII, 2). Γεωμ. 784 (XIV, 1), 786 (XV, 8 - 9), 787 (XVI, 3), 795 (XXIX, 6, XXX, 2), 796 (XXXII, 1 - 3), 797 - 798 (XXXVII), 800 (XL, 6), 805 (LII, 4), 820 - 821. Έλλειψοειδείς YE III Γ 203, 325 (IX, 1), 331 (XXXIV, 1), 353. Πρωτογ. 610 (XXIII, 1). Γεωμ. 789 (XVIII, 2), 792 (XXVI, 8), 800 (XL, 6), 804 (XLIX, 1), 805 (LII, 4), 821. Καμπυλόγραμμοι - κυκλικά YE III Γ 29, 88, 247, 325 (IX, 2), 333 (XXXIX), 337 (XLIX, 3 - 5), 353. Γεωμ. 781 (I,

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ (συνέχεια)

- 12), 785 (XIV, 3), 800 (XL, 6), 804 (XLIX, 2), 806 (LIII, 2 - 3). Μεγαρόσχημοι YE III Γ 328 (XX), 329 (XXII, 5), 330 (XXIII, 1), 331 (XXXII), 332 (XXXIV, 2), 336 (XLIX, 2), 337 (LXIX, 4), 341 (LIII, LV), 353. Όπομ. 149, 517 (XIII). Πρωτογ. 605 (XI, 5), 611 (XXVII, I). Γεωμ. 797 (XXXIV), 798 (XXXIX, 2 - 3), 800 (XL, 5). Όρθογώνιοι YE III Γ 63, 323 (I, 2), 325 (X, 2, XII), 327 (XVIII, 1), 330 (XXIII, 2), 331 (XXVIII - XXX, XXXIII, 2), 333 (XXXVIII, 3), 334 (XLI, 1, XLII), 337 (XLIX, 3 - 6), 338 (XLIX, 8, 10 - 13), 339 (XLIX, 14), 340 (LII, 1 - 2), 341 (LVIII), 342 (LIX), 343 (LXI, 3 - 6), 344 (LXIII - LXIV), 345 (LXVI - LXVII, 2), 347 (LXX, 2), 353. Όπομ. 515 (IV, 1), 516 (XI), 517 (XIX). Πρωτογ. 603 (III, 2 - 3), 604 (IV, 1), 611 (XXIII, 2), 612 (XXVIII, 3 - 4), 613 (XXVIII, 6). Γεωμ. 781 (II, 1 - 2), 789 (XVIII, 4), 790 (XX - XXI, 2 - 3), 791 (XXIV, 1), 792 (XVI, 1), 794 (XXVII, 4, XXVIII, 1), 797 (XXXV), 798 (XXXIX, 4 - 6), 799 (XL, 2), 800 (XL, 5), 800 - 801 (XLII, 4 - 6), 803 (XLVII, 2, XLVIII, 2 - 3), 804 (XLIX, 4), 805 (LII, 1 - 3), 806 (LIII, 5 - 6), 806 - 807 (LIII, 7), 807 (LIII, 8 - 9, LV, 2 - 3, 5), 809 (LVI, 5), 811 (LXVI, LXVII, 2), 812 (LXIX, 2), 813 (LXXXIII), 814 (LXXVI), 820 — Όχυρώσεις ιδέ τείχη — Παράθυρα Γεωμ. 801 (XLII, 6) — Παρατηρητήρια YE III Γ 340 (XLIX, 17) — Περίβολοι Πρωτογ. 607 (XV, 1), 611 (XXV). Γεωμ. 796 (XXXI, 2), 798 (XXXVIII), 805 (L), 806 (LII, 7, LIII, 4), 814 (LXXIX) — Περίοδοι κατοικήσεως ιδέ στρώματα - φάσεις κατοικήσεως — Πηλός ιδέ άποτυπώματα καλάμων - κλάδων — Πλατεία YE III Γ 340 (XLIX, 19) — Πλίνθοι όμαι YE III Γ 22, 172, 323

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ (συνέχεια)

- (II), 324 (V, VII), 325 (VIII, 5, IX, 2, X, 2), 334. Ὑπομ. 515 (IV, 1), 517 (V), 518. Πρωτογ. 603 (II, 1, III, 3), 604 (IV, 1, V-VI), 608 (XVIII), 636 (XLVIII), 649 (LXII, 3). Γεωμ. 792 (XXV, 4). Ἴδὲ καὶ ἀνωδομὴ ἐκ πλίνθων
- Πολεοδομικὸν σχέδιον YE III Γ 342 (LXI, 2)
- Προαύλια ἰδὲ αὐλαὶ
- Πύλαι YE III Γ 342 (LXI, 1), 344 (LXIV, 5, 7), 345 (LXVII, 1), 347 (LXX, 1). Γεωμ. 800 (XLII, 1), 802 (XLIV), 808 (LVI, 1)
- Πύργοι YE III Γ 340 (LII, 2), 342 (LXI, 1), 345 (LXVIII, 1). Γεωμ. 808 (LVI, 1), 814 (LXXX).
- Πυρπολήσεως λείψανα YE III Γ 324 (IV, V, VIII, 1), 325 (VIII, 3-5), 326 (XIII, 1), 327 (XVII, 1), 330 (XXVIII, 331 (XXXI, 1), 332 (XXXV), 333 (XL, 2), 336 (XLVIII, 2), 345 (LXVI, 2). Ὑπομ. 515 (IV, 1), 516 (V). Πρωτογ. 603 (II), 604 (IV, 1, VI). Γεωμ. 792 (XXVI, 4), 804 (XLIX, 2)
- Σιταποθήκαι YE III Γ 328 (XXII, 1), 353, 366. Γεωμ. 800 (XL, 7), 820
- Στοαὶ YE III Γ 341 (L), 346 (LXVIII, 5). Πρωτογ. 614 (XXXII)
- Στρώματα ἀρχιτεκτονικὰ - φάσεις κατοικήσεως YE III Γ 28, 44, 62, 87, 96, 104, 116, 117, 119, 134, 323 (III), 324 (IV-V), 329 (XXII, 2), 331 (XXXII), 332 (XXXVI, 1), 334 (XLI, 4, XLII), 336 (XLVIII, 2), 340 (L), 342 (LX, LXI), 343 (LXII), 344 (LXIV), 345 (LXVII, 2), 347 (LXX, 2). Ὑπομ. 58, 62, 151, 165, 517 (XIV). Πρωτογ. 36, 58, 62, 170, 189, 195, 231, 604-605 (XI, 1, 4), 608 (XVIII, 5-6), 610 (XXI, 2), 611 (XXIII, 3). Γεωμ. 55, 59, 62, 189, 254, 258, 261-262, 286, 288, 781 (II), 791 (XXIII), 796 (XXXI, 2), 797 (XXXVII, 1-2), 799 (XL, 2, 5-6), 800 (XLII, 6), 804 (XLIX, 1-6), 806 (LIII, 1), 813 (LXXXIII)
- Τείχη - ὀχυρώσεις YE III Γ 21, 30, 37,

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ (συνέχεια)

- 87, 89, 92, 117, 118, 119, 120, 121, 207, 323 (I, 1), 325 (X, 1), 326 (XIV), 328 (XX), 329 (XXII, 6), 330 (XXVIII), 331 (XXVIII, XXXIII, 1), 332-333 (XXXVIII, 1), 333 (XL, 1), 341 (LIV), 342 (LXI, 1), 344 (LXIV, 1), 345 (LXVII, 1, LXVIII, 1), 346-347 (LXX, 1), 348-352. Πρωτογ. 612 (XXVIII, 1). Γεωμ. 798 (XXXIX, 1), 799 (XL, 1, 3), 800 (XLII, 1), 802 (XLIV), 805 (LI, 1, LII, 5), 806 (LII, 6), 807 (LV, 1, 4), 808 (LVI, 1), 810 (LXII), 816
- Τεμένη YE III Γ 346 (LXVIII, 4-5). Πρωτογ. 615 (XLI). Γεωμ. 808 (LVI, 3)
- Τοῖχοι YE III Γ 324 (IV, 2), 325 (XI), 326 (XIII, 1), 330 (XXVI), 335 (XLIV, 1-2), 336 (XLVIII, 3), 340 (L), 354. Ὑπομ. 516 (IX). Πρωτογ. 604 (V), 605 (XI, 1-2, 4, 6-7), 606 (XIV, 1), 607 (XV, 2), 608 (XVI, 2, XVIII, 2, 4), 609 (XIX-XX, 1, XXI, 1), 611 (XXVII, 1), 612 (XXVII, 4), 613 (XXIX, 1, XXX), 614 (XXXI, 1-2, XXXV, XXXVI), 616 (XLIII). Γεωμ. 781 (I, 2), 783 (VI, 2, VII, VIII, 3, 6, IX), 784 (XI-XIV, 2), 785 (XIV, 4), 786 (XV, 5-6), 792 (XXVI, 3-4, 5, 7), 794 (XXVII, 3, XXIX, 1), 795 (XXIX, 4), 797 (XXXII, 5), 800 (XLI), 803 (XLVII, 2), 804-805 (XLIX, 5-6), 806 (LII, 8, LIII, 1-3), 810 (LXII), 814 (LXXXV)
- Τοῖχοι ἀναλημματικοὶ ἰδὲ ἀναλήμματα
- Τοίχων τεμάχια - λείψανα YE III Γ 324 (IV, 1-2), 330 (XXVI), 331 (XXXI, 2), 332 (XXXVII, 2), 335 (XLIV, 3), 336 (XLVIII, 3), 342 (LX). Ὑπομ. 516 (VII, IX). Πρωτογ. 603 (II, 2), 604 (X), 605 (XI, 2, 4, 7), 608 (XVIII, 2), 611 (XXVII, 2), 614 (XXXVI), 616 (XLIII). Γεωμ. 794 (XXIX, 2), 796 (XXXII, 4), 797 (XXXV), 798 (XXXVIII), 799 (XXXIX, 7), 800 (XL, 5), 804 (XLVIII, 6, XLIX, 3), 805 (LI, 2), 806 (LIII, 1), 809 (LVII)
- Τράπεζαι προσφορῶν YE III Γ 342 (LIX). Πρωτογ. 615 (XLI). Γεωμ. 812

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ (συνέχεια)

(LXIX, 1). Ἴδὲ καὶ βωμοί, ἐσχάραι.

— Ὑπόστεγα ΥΕ III Γ 339 (XLIX, 14, 16)

— Ὑποστηρίγματα ἰδὲ βάσεις κίωνων

— Φρέατα 43, 44, 49, 50, 55, 59, 60, 61, 71, 121, 142, 173, 191, 196, 258, 261, 262, 264, 271, 279, 288, ΥΕ III Γ 328 (XIX, 3, 5), 333 (XXXVIII, 2), 343 (LXI, 5), 346 (LXIX, 1), 347 (LXX, 2), 353. Ὑπομ. 517 (VIII), 519. Πρωτογ. 605 (XII), 606 (XIV, 2-3), 609 (XIX). Γεωμ. 788 (XVIII, 1), 790 (XXII), 792 (XXVI, 1-2, 6), 794 (XXVIII, 2, XXVIII, 2-3), 797 (XXXIII), 801 (XLIII, 2), 802 (XLIII, 6), 805 (LI, 2), 810 (LXI, 5), 816

Ἀρχοντίκι Ψαρῶν 278

Ἀσάνι (356), 271, 314, 871, 897

Ἀσάρ - Τεπέ 29, 325

Ἀσέα (294), 64, 197, 267, 312, 368, 397, 425, 649, 677, 921

Ἀσία ἰδὲ Μικρὰ Ἀσία

Ἀσίνη (267), 61-64, 130, 144, 163, 197, 264, 312, 330, 349, 353, 368, 397, 424, 442, 463, 482, 484, 516, 519, 555, 563¹, 593, 594, 595, 609, 616, 618, 620, 621, 648-649, 677, 702, 746, 762, 766, 772, 794-795, 818, 868-869, 897, 921, 990, 1013, 1014, 1017, 1026, 1029

Ἀσκληπιεῖον Ἐπιδαύρου (262), 263, 312

Ἀσκληπιεῖον Κῶ 96, 284, 932

Ἀσκληπιοῦ ὁδὸς Ἄργους 792

Ἀσμήνιον (187), 250, 310, 833, 896, 911

Ἀσπίδων οἰκία Μυκηνῶν 644

Ἀσπίς Ἄργους 58, 59, 367, 744, 793, 856, 919

Ἀσπρη Πέτρα 95, 96, 211, 284, 932, 1029

Ἀσπρογῆ 121, 392

Ἀσπροπηλιά Μυρσίνης 107, 290

Ἀσπροσυκιὰ Ἰθάκης 76

Assarlik 93, 149, 210, 283, 557, 655, 710, 878, 931, 1001

Ἀσσηρος (34), 26, 134, 170, 307, 324, 349, 415, 457, 484, 488², 490³,

491, 499, 502, 509, 512, 516, 550, 604, 616, 617, 684, 769

Ἀστακὸς (131), 243, 309

Ἀστέρι (307), 65, 199, 268, 313

Ἀστιβίδερο 385

Åström, P., XXII, XLV

Ἀστρος (272), 197, 261, 312

Ἀστυπάλαια (451), 98, 285, 315, 381, 398, 435, 471, 478, 486, 490², 492¹

Ἀστυπάλαια Κῶς 96, 284, 932

Ἀσωπὸς πόλις Λακωνίας 602

Atchana 1037

Atkinson, T. D., XXVI

Ἀτραξ - Ἀλήφακα (98), 182, 309

Ἀτσαλένιο (468), 288, 316, 882, 899, 934, 1003, 1019, 1021

Ἀτσιπάδες (499), 108, 316, 388, 399, 405, 440, 475, 479, 486

Ἀττάλου στοὰ Ἀθηνῶν 640

Ἀττική X, XXVI, 2, 5, 6, 8, 8¹, 46, 66, 132, 133, 134, 142, 164, 193, 251, 253, 297, 301, 319, 422, 425, 348¹, 450, 515, 528, 555, 557, 565, 566, 567, 590, 595, 597, 598, 601, 619, 681, 692, 694, 699, 703, 707, 710, 711, 715, 721, 721¹, 722, 725, 726, 727, 777, 780, 902, 913, 914, 922, 927, 929, 939, 945-951, 952, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 1022, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1038, 1040, 1042, 1044, 1047, 1051, 1052, 1053, 1054, 1056, 1057, 1061, 1062, 1066, 1073, 1077

Auberson, P., XIV, XV, XXV, 45

Αὐλὶς (165), 247, 310, 783, 817, 910,

Αὐλωνάριον (187), 250, 310, 833, 896, 911

Αὐστραλία 205

Αὐστριακαὶ ἀνασκαφαὶ ἰδὲ ἀνασκαφαὶ

Ἀφαία ἰδὲ Ἀθηνᾶ

Ἀφέντης Χριστὸς 289

Ἀφράτι ἰδὲ Ἀρκάδες Κρήτης

Ἀφρική 9, 276, 303

Ἀφροδίτη 114, 121, 294, 346, 999

Ἀχαΐα 71, 130, 147, 164, 201, 271, 273, 348, 400, 401, 419, 431, 442, 448¹, 449, 450, 490, 500, 503, 504, 505, 512, 601,

673, 680, 728, 773, 902, 958, 1042,
1051, 1052, 1054, 1056, 1074
Ἀχαΐα πηγὴ παρὰ τὴν μεσσηνιακὴν
Ἀνδανίαν 1077
Ἀχαιοὶ 1043, 1044, 1046, 1072, 1074,
1077, 1078, 1079
Ἀχαιομόντις 1077¹

Ἀχαρνῶν πύλη Ἀθηνῶν 49, 526, 640
Ἀχέρων 21
Αχιγιάβα 496, 1048
Ἀχιλλεύς 996, 1051
Ἀψαχτηρᾶς 383, 436
Avila, R., XXIX
Ἄφος 11

B

Βαβέλοι ἰδὲ Νέα Πραισός
Βαθειανός Κάμπος (472), 151,
164¹, 228¹, 316, 531 544, 558
Βαθὺ Σίφνου 92
Βαθύρεμα 870
Βαθυρκάκας Κύπρου 224, 669, 717
Bailey, D. M., XXI
Bakalakis ἰδὲ Μπακαλάκης
Βαλκάνια 549
Βαλκανικὴ 12, 502, 549, 769, 1079
Βαλτικὴ 505, 590, 1027, 1034
Βαμβακιὰ 201
Bambula ἰδὲ Μπαμπούλα
Banti, L., XV, XLII, XLIII, 112, 113
Βάξια ἰδὲ Κράνη
Barber, R. L. N., XXXIX, LI
Βαρδαρόφτσα ἰδὲ Ἀξιοχώριον
Βαρδάτες (122), 39, 309, 362, 396,
419, 459, 484
Βάρδινο ἰδὲ Λιμνότοπος
Βάρη (227), 256, 311, 790, 817, 850,
896, 916, 983, 1013, 1016, 1023
Βαρθολομιὸς 72, 201, 271, 871
Βάρκιζα (228), 54, 311, 366, 396, 400,
423, 461 - 462, 482³, 484, 492¹
Βασίλεια (530), 295, 317, 889, 900,
938
Βασίλειος στοὰ Ἀθηνῶν 525, 553 - 554,
574, 575
Βασιλέως Γεωργίου Α' ὁδὸς Ἀργους
646, 745, 858, 860
Βασιλέως Γεωργίου Β' ὁδὸς Ἀργους
792, 858
Βασιλικὴ (517), 111, 317, 390, 399,
440 - 441, 476, 486
Βασιλικὸ Ζακύνθου (382), 274,

314, 873, 898, 996, 1018
Βασιλικὸν Εὐβοίας (193), 192, 310,
695
Βασιλίσσης Σοφίας ὁδὸς Ἀργους, 606, 860
Bass, G. F., XL
Βάτι 98, 99, 100, 286, 383, 436, 881
Βατικανὸν 208
Βάχλια (284), 266, 312, 991, 1017
Bean, G. G., XLI
Βεγορρίτις λίμνη 171, 234
Βελανιδέζα (211), 47, 311, 364, 396,
421 - 422, 460 - 461
Βελβίνικον 265, 869
Βέλγοι ἰδὲ ἀνασκαφαὶ Βέλγων
Βελεστίνον ἰδὲ Φεραι
Βελίκα (318), 67, 313
Βέλλων (235), 195, 311, 643, 677, 699
Beloch, K. J., 175¹, 1075¹
Βελούχοβο ἰδὲ Κάλλιον
Βενιζέλειον νοσοκομεῖον Κρήτης 385, 532
Bengtson, H., 175¹, 1075¹
Benson, J. L., XV, XVI, XLVI, XLVII,
LI, 121
Bent, J. Th., XXXVI, XLI
Benton, S., XXXIII, XXXIV, LII
Béquignon, Y., XXII, 34, 35, 37, 138,
182, 184, 239, 630, 691, 826, 907
Bérard, C., XXV
Bérard, J., XLVI
Βεργίνα (54), 8¹, 26, 132, 173, 175 -
176, 178, 235 - 236, 308, 402, 404¹,
549, 624 - 625, 675, 680, 684, 685 -
687, 694, 730, 732-735, 736, 737, 756,
757, 761, 765, 766, 767, 769, 771, 773,
779, 824, 895, 906 - 907, 961, 966,
1012, 1015, 1061, 1063, 1066

- Βερδελής, Ν., XVII, XXII, XXIII, XXIX,
L, 31, 37, 38, 74, 137, 257, 258, 259,
418, 551, 648, 690, 691, 702, 721¹, 864,
920, 989
- Berlin ιδὲ Βερολῖνον
- Bernabò Brea, L., XVI, XXXIV, XXXV,
275
- Βέρροια (51), 173, 174, 235, 308, 624,
675, 685, 732, 761
- Βερολῖνον 206, 263, 276, 657, 927, ιδὲ
καὶ Μουσεῖον Βερολίνου
- Βήσσανη 16, 307
- Βίαννος 114
- Biesantz, H., XXIII
- Βιζίκια 880
- Biliotti, E., XLI, 98, 99, 382
- Βίτσα Ζαγορίου (8), 167-168,
232, 307, 622-623, 675, 682, 730, 759,
757, 761, 766, 767, 781, 817, 822, 895,
904-905, 962-963, 1013, 1015, 1023,
1024, 1063
- Βιτσελόβρυση 340
- Blakeway, A., LI
- Blegen, C.W., XVII, XXVII, XXIX, XXXI,
XXXIX, 1¹, 67, 194, 855
- Blinkenberg, Ch., XV, XVI, XLI, LII, 99,
489⁴, 492³, 737, 1021
- Bloesch, H., XXV
- Boardman, J., XIV, XV, XXV, XXXI,
XXXV, XXXVI, XLII, XLIV, L, LI,
LII, LIII, 81, 109, 276, 489⁴, 493⁴,
903¹, 996
- Βόβοδα (369), 272, 314, 872, 898, 925,
995, 1018
- Bodrum 92
- Boehlau, J., XVI
- Βοημία 549
- Bohen, B., XXVIII
- Βόιον 177
- Βοιωτία 6, 41, 129, 140, 164, 189, 246,
331, 595, 721, 722, 726, 727, 766, 776,
929, 945, 957-958, 1032, 1033, 1042,
1046, 1047, 1049, 1057, 1061, 1071,
1077, 1078
- Βοιωτοὶ 600, 1044, 1046, 1052, 1059, 1070,
1071, 1072
- Βοκοτοπούλου, Ί. Π., XX, XXIV, 16, 17
- Βολιμίδια (324), 68, 270, 313, 370,
397, 426, 464, 870, 897, 923
- Βόλιμνος (327), 145, 164¹, 165, 200,
270, 313, 704
- Βόλος 35, 36, 37, 183, 673, 680
- Bommelaer, J. F., XXX
- Bonn 206
- Βορειοδυτικὴ διάλεκτος 1042
- Βόρειον νεκροταφεῖον Κορίνθου 852, 917,
984
- Βόρειος πύλη Μυκηνῶν 329
- Borell, B., σ. L
- Βορράς VIII, IX, 130, 305, 319, 494, 508,
509, 510, 512, 520, 600, 727, 760, 769,
1025, 1034, 1041, 1050, 1051, 1068,
1069, 1071, 1079, 1080
- Bosanquet, R. C., XXXI, XLII, 106
- Bosset, Ch.-Ph., 78, 373
- Βούθεια (412), 204, 315
- Βουκόπια Λίνδου 613
- Βουλῆς ὁδὸς Ἀθηνῶν 52, 842
- Βουλιαγμένη (230), 257, 311, 916
- Βουλιαγμένης λεωφόρος Ἀθηνῶν 51, 255,
842, 978
- Βουνάρα ιδὲ Μόσχου Βουνάρα, Μακρινὰ
Βουνάρα
- Βούρκος Χαλκίδος 191
- Βουρλιά 388
- Bouzek, J., XV, XLVIII, LI, LII, 489³,
1014¹
- Boyd, H. A., XLII
- Boysal, Y., XV, XXXIX, 92
- Bran, E. T. H., XXVI, XXVII
- Βρανέζι - Ἀγίος Δημήτριος
(161), 189-190, 246-247, 310, 634,
676, 694, 740, 762, 766, 831, 895, 909,
957, 971, 1016
- Βραχάσι 214
- Βραυρών (219), 53, 255, 311, 365, 396,
422, 461, 849, 896, 915
- Breitinger, E., LIV, 1039, 1040
- Βρεταννικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολὴ Ἀθη-
νῶν IX², XI, 38, 95, ιδὲ καὶ Συλλογὴ
τῆς Βρεταννικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχο-
λῆς
- Βριγες 134
- Bridges, A., XL

Brock, J. K., XV, XXXVII, XLII, LIII, 105
 Β ρ ό κ α σ τ ρ ο (511), 110, 154 - 155,
 218, 293, 316, 340 - 341, 351, 353,
 389, 399, 440, 475, 500, 503, 517, 518,
 535-536, 545, 547, 562, 580 - 581, 584,
 586, 587, 587¹, 588, 589, 590, 596, 614,
 618, 666, 681, 715, 753, 760, 764, 765,
 812, 814, 819, 887-888, 900, 901, 937,
 1005, 1013, 1020, 1021, 1023, 1054,
 1056
 Broneer, O., XXIX
 Βρόντα 153, 534, 559
 Βρουλιά 98, 100, 285, 808, 816, 821, 880,
 881, 1029
 Brouskari, M., XXVIII
 Βρούτσι 95
 Β ρ ύ σ ε ς (456), 150, 164, 212, 286, 315,

531, 541¹, 544, 558, 657, 678, 712, 881,
 899, 933, 1002, 1019
 Βρυσοῦδες 80, 148, 376
 Βρωμόνερο Ἀρχανῶν 215, 290, 885
 Βρωμοῦσα Χαλκίδος 43, 44
 Brueckner, A., XXVI, 846
 Βυζαντινὰ λείψανα 29, 37, 185, 206, 225
 ΒΥΕΚΑ ἐργοστάσιον Βασιλικοῦ Χαλ-
 κίδος 192
 Βυρίδη ἰδὲ Κόκκου
 Buchholz, H.- G., XV, XLVIII, XLIX, 280,
 489⁴, 490¹, 815¹
 Buchner, G., XXXV, LI, 274
 Buck, C. D., LIV, 1039, 1040
 Burgaz-tepesi 655
 Burr, D., XXVI
 Buschor, E., XXXVII, XXXVIII, 998
 Busolt, G., 175¹, 1075¹

Γ

Γαγοῦ οἰκόπεδον Ἀργους 858
 Γ α λ α ξ ε ἰ δ ι (156), 41, 128¹, 140, 163,
 228¹, 310, 420, 552, 567
 Γ α λ α τ ᾱ κ ι - Σ ο λ ὺ γ ε ι α (242), 259,
 311, 790-791, 817, 917, 984, 1017, 1029
 Γ α λ η ψ ὶ δ ς (35), 26, 307
 Γαλλικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν
 IX², XI
 Γαλλικὸς ποταμὸς 502
 Γάλλοι 59, 135, 527 ἰδὲ καὶ ἀνασκαφαὶ
 Γαλλικαὶ
 Γ α ρ δ ῖ κ ι - Π α σ σ α ρ ὶ ὶ (12), 18,
 307, 454, 478, 483, 490³
 Γαριβάλδη ὁδὸς Ἀθηνῶν 49, 51, 638,
 697, 840
 Γαστριὰ Κύπρου 156
 Γενίτσαροι Πλατανόβρυσης 200
 Γεντίκι ἰδὲ Χασάμπαλι
 Γερμανικὸν Ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτούτον
 Ἀθηνῶν IX², XI, 206
 Γερμανοὶ 33, 647, 648, 843, 864, ἰδὲ καὶ
 ἀνασκαφαὶ Γερμανικαὶ
 Γερουλᾶνος ἰδὲ Geroulanos
 Γ έ φ υ ρ α - Τ ο ψ ι ν (37), 171, 308, 684
 Γεωργακοπούλου οἰκόπεδον Ἀργους 857,
 987, 988
 Γεωργαντὰ Ἀγγ. ὁδὸς Ἀργους 861

Γεώργα οἰκόπεδον Ἀργους 857
 Γεωργικὴ Σχολὴ Γόρτυνος Κρήτης 111 -
 112, 666
 Γηροκομεῖον Πατρῶν 75
 Γιαλοῦρης, N., XXXII, 74, 75, 146, 272,
 428, 871
 Γ ι ᾱ λ τ ρ α (181), 43, 191, 249, 310, 695
 Γιαμαλάκη Συλλογὴ 215
 Γ ι α ν ν ι τ σ ᾱ (36), 170 - 171, 307, 732,
 757, 761, 767
 Γιαννόλακκα Κυπαρισσιοῦ Λακωνίας 267
 Γιατζιλάρ 127¹
 Γιουβέσνα ἰδὲ Ἀσσηρος
 Γκίτσα Ἀγραπιδοχωρίου 71
 Γκλᾶς - Ἀρνη Βοιωτίας 129, 331, 498, 509
 Γκλᾶς Ἰτέας 41
 Γκογκόνα κτῆμα Ἀσίνης 63, 264, 795,
 869, 921
 Γκορτσούλια Μυκηνῶν 366, 423
 Γκρανιὰ οἰκόπεδον Ἀργους 608, 862
 Γκρεμνὸς ἰδὲ Ἀργισσα
 Γκρόττα Νάξου 91, 149, 210, 283, 434,
 611, 612, 655, 806
 Γλίφα Ψαχνῶν 43
 Γ λ υ φ ᾱ δ α (226), 54, 194, 256, 311, 366,
 396, 422 - 423, 461, 699, 915
 Γ ό ν α (52), 173 - 174, 308, 685

Γόννος (81), 30-31, 238, 308, 325,
349, 359, 395, 417, 458, 484, 782, 817,
825, 895
Γοργόλης, Γ., 18, 307
Γοργόνος ὁδὸς Ἄργους 857
Γόρτυς Ἀρκαδίας (292), 267, 294, 312,
441, 486
Γόρτυς Κρήτης (519), 111, 155, 219,
317, 341, 351, 352, 476, 517, 562, 581,
586, 614, 618, 666, 679, 716, 754, 764,
765, 812-813, 819, 938, 1006, 1020
Γοῦβες Μάλθης 69, 270
Γούμερο (347), 71, 128¹, 313, 427
Γούναρη ὁδὸς Ἄργους 861
Γοῦρζοῦμιση-Λεόντιον (361),
73, 314, 371, 398, 428, 466
Γοῦρνες (464), 287, 316, 809, 819, 933
Γραικοὶ 1076

Γραμβούσα (458), 286, 315, 881, 899,
933, 1002, 1019
Γραμμένος, Δ., XXI
Γρεβενά 127¹, 179
Γρίμπιανη (7), 17, 307, 453, 483, 490³
Γρίτσα Πτελεοῦ 38
Γύθειον (309), 65, 199, 313, 703, 747,
762
Γυμνάσιον Μαρκοπούλου 256, Νάξου 283,
877, Σαλαμίνας 83
Γυναϊκόκαστρο ἰδὲ Προέρνα
Γύφτικα Χαλκίδος 43, 44, 191, 605, 635,
784
Γυφτόκαστρο 187
Γυψάδες Κνωσοῦ 105, 151, 385, 438, 472,
473, 532, 558, 578, 884, 934
Γωνιά (241), 55, 311

C

Cadogan, G., XLIV
Callipolitis ἰδὲ Καλλιπολίτης
Calvet, M., XLVII
Cambitoglou, A., ἰδὲ Καμπιτόγλου
Cambridge V, VII, X, 105, 268, 922
Çamli ἰδὲ Güzel - Çamli
Carapanos, C., XIV, XIX, 455
Carpenter, R., 507, 507¹
Carter, J., LI
Caskey, J. L., XXXVIII, XXXIX
Cason, S. S., XVI, XX
Castello, 98
Castelluccia, 79
Catling, H.W.-E. A., XLV, XLVI, XLVII,
LI, LII, LIII, 114, 128¹, 480, 493³
Cavalier, M., XVI, 275
Cavanach, W. G., XLIX, L
Chadwick, J., LIV, 1041¹
Charles, R.-P., XXVIII, LIII, LIV, 1039,
1040
Chapouthier, F., XLIII
Childe, V. G., LII

Christodoulou, A., ἰδὲ Χριστοδοῦλου, Ἀ.
Christou, D., ἰδὲ Χρίστου, Δ.
Clerc, G., XV, XLVI
Coche de la Ferté, É., XLV
Cökçeler 93, 878, 931, 1001
Coldstream, J. N., X, XV, XXXVI, XLIV
XLV, XLIX, L, LI, 285, 840, 945
Cömlekçi (435), 149, 164¹, 209, 315,
530, 541¹, 544, 547, 557, 578, 586,
709, 1058
Cook, J. M., XXVII, XL, XLI, LI, LV, 206
Cook, R. M., σ. L
Courbin, P., XIV, XVIII, XXVIII, XXIX,
L, 58, 143, 516
Courby, F., XXXVI
Cowen, J. D., 490⁵
Cross, T. M., LII
Crossland, R. A., LIV
Cumburt 149
Curtius, E., XVII
Cyprus 119, 156, ἰδὲ Κύπρος

Δ

- Δαβάρας, Κ., XIX, XX, XLIV, L, 83, 257, 288, 377
 Δαιμονία (305), 199, 313
 Δάκαρης, Σ., 17, 19, 21, 358, 407, 409, 410, 411, 446, 453
 Δαλί ιδέ 'Ιδάλιον
 Δᾶμος Καλύμνου 284, 932
 Δαναοὶ 1044, 1077
 Δαναοῦ ὁδός *Αργους 859
 Δάφνη (183), 191, 249, 310, 695
 Δαφνηφορεῖον 785
 Δαφνηφόρος ιδέ 'Απόλλων
 Δειράς *Αργους 58, 59, 527, 644, 645, 700, 744, 792, 857
 Δέκα Κιμώλου 284, 878
 Δεκουλάκου, 'Ι. Μ., XXXIII
 Δελαβίνια οἰκόπεδον *Αργους 861, 897
 Δέλτα Φαλήρου 255
 Δελφίνιον Δρηροῦ 1029
 Δελφοὶ (154), 40 - 41, 139 - 140, 188 - 189, 246, 310, 326, 349, 362, 396, 419 - 420, 435, 450, 460, 498, 503, 522-523, 543, 552, 567, 573, 634, 676, 693-694, 740, 762, 765, 771, 772, 773, 783, 817, 830, 895, 901, 909, 970, 1012, 1016, 1029
 Δενδρὰ ιδέ Μιδέα
 Δερβένι (365), 74, 202, 314, 372, 398, 466, 485, 601, 652, 678, 705
 Δερεγκλί ιδέ 'Αμπέλια
 Δερελί ιδέ Γόννος
 Δεσμίνη οἰκόπεδον *Αργους 645, 744
 Δεύτερος Παγκόσμιος πόλεμος 226, 751, 998, 659
 Δήλιον Πάρου 89, 90, 282, 806, 931, 1000, 1028
 Δήλος (430), 85-86, 148, 209, 281, 315, 332, 350, 352, 353, 354, 377, 398, 433, 469, 557, 567, 611, 618, 708, 771, 772, 803-804, 816, 818, 876, 898, 930, 956, 1000, 1012, 1019, 1029, 1058
 Δήμαйна (251), 260, 312
 Δημακοπούλου, Κ., XXIV, LI
 Δημαρχεῖον Τρικκάλων 630
 Δημήτηρ 1076, 1077
 Δημήτηρ 'Αχαΐα 1077
 Δήμητρα (283), 63, 312
 Δημητρακοπούλου ὁδός 'Αθηνῶν 48, 49, 51, 365, 525, 553, 639, 697, 742, 841, 978
 Δημητριάς 691
 Δήμητρος ἱερὸν: Κορίνθου 55, 195, 196, 699, 853. Μυσίας *Αργους 261
 Δημητσάνα (289), 266, 312
 Δημοτικὸν Σχολεῖον Χιλιομοδίου 259
 Δημοφῶντος ὁδός 'Αθηνῶν 52, 846
 Διακάτα (377), 77 - 78, 314, 372-373, 398, 429, 467, 477, 478, 479, 485, 490⁴, 492¹
 Διάκου ὁδός 'Αθηνῶν 51, 841, 978
 Διασέλλα (337), 69 - 70, 146, 228¹, 313, 331, 350, 370, 397, 426, 464, 485
 Δίδυμα (432), 181 - 182, 315, 805, 818, 930, 1000, 1019, 1029
 Δικαῖος, Π., XIV, XLIV, XLVII, 116, 119, 672, 893
 Δικταῖον ἄντρον 109, 217, 292, 475
 Τιμήνιον (105), 240, 309, 826, 895, 902, 908, 967, 1015
 Δίολκος (236), 258, 311, 851, 896, 916
 Διομήδους ὁδός *Αργους 857
 Διονυσίου 'Αρεοπαγίτου ὁδός 'Αθηνῶν 50
 Διονύσου ἱερὸν 'Αθηνῶν 328
 Δίπυλον 72, 846, 903, 914, 949, 981, 1031, 1033, 1064, 1067
 Δοϊράνη 22
 Δόλοπες 1046
 Δομένικο - Χυρεταῖαι (84), 238, 308, 825, 895
 Δομοκός 242
 Δονοῦσα (440), 210, 283, 315, 612 - 613, 616, 618, 619, 620, 709-710, 750, 763, 771, 772, 807, 818, 931, 1001, 1019, 1028
 Δοντᾶ, Β., οἰκόπεδον *Αργους 860, 988
 Δοντᾶς, Γ. Σ., XXVII
 Δρακουλιάρη 'Ηρακλείου 214
 Δρανίστα ιδέ *Ανω Δρανίστα
 Δρανίτσα ιδέ Δρανίστα
 Δρέπανον (372), 273, 314, 873, 898, 925, 995, 1018
 Δρηρὸς (478), 151, 164¹, 165, 228¹, 289, 316, 533, 541¹, 544, 559, 810-811,

816, 819, 884-885, 899, 935, 1003,
1014, 1019, 1023, 1029
Δ ρ ί τ σ α - Ἑ λ ε ὦ ν (168), 42, 310
Δρογγαῖς Λιόπετρου 152, 533
Δροσιά ἰδὲ Προστοβίτσα
Δρύοπες 1047, 1072
Δυμαίων Τείχος ἰδὲ Τείχος Δυμαίων
Δυτικά Καταστήματα Κορίνθου 852
Δυτική διάλεκτος 1042, 1043
Δυτική Μεσόγειος 76, 147, 202, 273, 305,
314. Ἰδὲ καὶ Μεσόγειος
Δυτική πύλη Ἑρετρίας 192
Δωδεκάνησος XLI, 9, 11, 14, 80, 124, 125,
126¹, 127, 127¹, 128, 128¹, 148, 161,
162, 163, 203, 227, 276, 301, 303, 304,
306, 314 - 315, 319, 348, 353, 355, 393,
401, 405, 425, 435, 448, 449, 450, 500,

504, 505, 520, 564, 566, 595, 598, 674,
710, 722, 725, 726, 769, 773 - 774, 776,
777, 901, 945, 960, 1012, 1032, 1033,
1036, 1042, 1043, 1044, 1052, 1053,
1054, 1059, 1061, 1072, 1078
Δ ω δ ὶ ν η (17), 18, 19 - 20, 130, 133,
165, 168, 232, 307, 410-411, 454-455,
477, 483, 489⁵, 490, 490³, 491, 515,
548-549, 571, 584¹, 585, 603, 617, 619,
682, 731, 757, 761, 765, 771, 905, 961,
963, 1013, 1015
Δωριεῖς 508, 600, 601, 770, 780, 1046, 1059,
1069, 1072, 1073, 1074, 1077, 1078,
1079, 1080
Δωρικοί ἀποικίαι 1047
Δωρική διάλεκτος 1042, 1073
Δώριον 1077, 1078

D

Daniel, J. F., XLVI
Daux, G., XLIV
Davaras ἰδὲ Ααβάρας
Dawkins, R. M., XIII, XXXI, XXXVII,
XLI, XLII, XLIII, 106, 198
Deger - Jalkotzy, S., XXXII
Deirmentepe 87
Demargne, P., XLIII
Deonna, W., XXXVI
Desborough, V. R. d'A., X, XV, XVI, XVI,
XXV, XXIX, XXX, XLVI, XLVIII,
XLIX, L, LI, 38, 43, 68, 82, 104, 134,
135, 138, 140, 209, 362, 404¹, 417, 418,
419, 420, 422, 423, 433, 437, 448, 462,
467, 507, 551, 557, 565¹, 566, 566¹,
568, 573, 591, 634, 690, 694, 712, 721,
726, 738, 829, 1058
Deshayes, J., XIV, XXVIII, 58, 466, 489⁴
Dessoulavy, P., XXXIII
Deutsches Archäologisches Institut ἰδὲ

Γερμανικὸν Ἀρχαιολογικὸν Ἰνστι-
τούτον
Dickinson, O. T. P. K., XLIX
Dietrich, C., XLIX
Dinsmoor, W., 794
Dikaios ἰδὲ Δικαῖος
Dirlmeier, ἰδὲ Kilian - Dirlmeier
Dirmil 92, 210, 283, 655, 710, 931
Dörpfeld, W. XXXIII, 638, 794, 838, 843,
979
Drago, C., XXXV
Drerup, H., X, XV, XLIX, 286, 815¹
Droop, J. P., XXVI, XLII
Ducat, J., XXIV, 247, 910, 971
Duemmler, F., XXXVI
Dugas, Ch., XXXVI, XXXVII
Dunbabin, T. J., 296, 1038¹
Dunkel, G., LIV
Du Plat Taylor, J., XVJ, XLV, XLVI,
LIII, 115, 118

E

Ἑβρος 11
Ἑγγλιανὸς ἰδὲ Ἑπάνω Ἑγγλιανὸς
Ἑ γ κ ω μ η (545), 116-117, 117, 119, 157,
163, 224, 297, 317, 342-343, 345, 348,
351, 352, 353, 354, 391, 399, 444, 480,
499, 503, 517, 519, 538, 545, 563, 583,

717, 891-892, 900, 944, 1011, 1020
Ἑ γ λ υ κ ᾶ ς (367), 75, 128¹, 314, 372,
398, 429, 466
Effenterre, H. Van, XVII, XLII, XLIX, 151
Ἑθνικὸν Γυμναστήριον Ἀργους 863
Εἰλείθια 102, 103, 212

- Eilmann, R., XXXVII
 Ειρηνοδικεῖον Νάξου 612
 Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου, ναὸς Αἰγίου 76
 Ἑκαταῖος 207
 Ἑλαιῶν Κῶ 96, 380, 435
 Ἑλαιῶνα Κῶ 96
 Ἑλασσῶν 238
 Ἑλάτεια (149), 245, 310
 Ἑλεότοπος (4), 16, 132, 137, 228¹, 307, 357, 395, 407, 453, 478, 483, 521, 543, 548, 571, 582, 585, 589
 Ἑλβετία 78, 373, 430
 Ἑλβετοὶ 785, 835, ἰδὲ καὶ ἀνασκαφαὶ Ἑλβετικάι
 Ἑλευθεραὶ (177), 249, 310, 972, 1016
 Ἑλευθέρινα (471), 288, 316, 934
 Ἑλευσίς (202), 46, 193, 230, 252, 311, 327-328, 349, 364, 396, 421, 637, 677, 696, 718, 771, 772, 786-787, 789, 817, 836-837, 896, 913, 949, 976, 983, 1013, 1014, 1016, 1023
 Ἑλεῶν Βοιωτίας ἰδὲ Δρίτσα
 Ἑλλάνικος 1047¹
 Ἑλλάνιος Ζεὺς ἰδὲ Ζεὺς
 Ἑλλάς VII, VIII, IX, 1, 2, 3, 4, 9, 11, 12, 13, 16, 117, 125, 126¹, 128, 130, 157, 162, 165, 172, 230, 274, 276, 302, 305, 318, 393, 394, 401, 402, 403, 404, 405, 413, 415, 431, 433, 440, 441, 444, 445, 447, 448, 450, 453, 482, 489, 490, 491, 494, 496, 498, 500, 501, 503, 504, 505, 507, 510, 511, 512, 518, 521, 540, 542, 546, 547, 548, 549, 557, 562, 564, 566, 568, 569, 587, 588, 590, 595, 596, 598, 599, 600, 602, 619, 623, 673, 674, 681, 682, 683, 685, 706, 709, 711, 721, 722, 728, 729, 767, 769, 770, 772, 773, 776, 777, 778, 779, 780, 816, 821, 901, 902, 926, 927, 944, 945, 951, 958, 960, 961, 996, 1023, 1025, 1026, 1030, 1031, 1032, 1034, 1035, 1036, 1038, 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1046, 1048, 1052, 1053, 1054, 1055, 1057, 1058, 1061, 1063, 1064, 1066, 1067, 1068, 1069, 1071, 1073, 1074, 1075, 1076, 1079
 Ἑλλην 1075
 Ἑλληνες 12, 771, 820, 1044, 1065, 1066, 1067, 1071, 1072, 1074, 1076, 1077
 Ἑλληνικά: Κιμώλου 94, 211, 284, 435, 879. Μεσσηνίας 68, 652, 704
 Ἑλληνηκὸν Ἀθηνῶν (224), 256, 311, 915
 Ἑλληνηκὸν Θυρεάτιδος (275), 265, 312
 Ἑλληνηκὸν - Κτούρι (106), 37-38, 138, 184, 309, 326, 349, 418, 551, 566, 691
 Ἑλληνιστικοὶ χρόνοι 25, 27, 102, 174, 203, 247, 647
 Ἑμπασος 220
 Ἑμπορεῖο (410), 81, 128¹, 129, 278, 315, 332, 348, 350, 432, 469, 485, 501, 798-799, 816, 818, 820, 928, 997 - 998, 1018, 1021, 1028, 1029, 1055
 Ἑνεπίγραφα ὄστρακα ἰδὲ Μικρὰ εὐρήματα
 Ἑνιάνες - Ἑνιῆνες 1044, 1047, 1072
 Ἑνέα ὁδοὶ 170
 Ἑνοδία ἰδὲ Ἄρτεμις
 Ἑξάλοφος (97), 132, 164¹, 165, 228¹, 309, 521-522, 541, 542, 543, 547, 551, 566, 572, 582, 585, 587, 589, 590
 Ἑξοχή (55), 236, 308, 824, 895, 907, 966, 1015
 Ἑξοχή Ῥόδου 99, 100, 286, 880
 Ἑορδαία 175
 Ἑπανομή 136
 Ἑπάνω Ἑγγλιανὸς (321), 67-68, 129, 200, 269, 313, 369, 397, 426, 464, 485, 487², 488, 492², 493³, 498, 509, 651-652, 673, 677, 704, 747-748, 763, 768, 923, 1049, 1078
 Ἑπάνω Ζάκρος 155
 Ἑπειοὶ 1044, 1072, 1077
 Ἑπίγονοι 1050
 Ἑπίδαυρος (255), 57, 261, 312, 396, 423-424, 435, 462, 855, 897
 Ἑπισκοπή (480), 289, 316, 885, 899, 935
 Ἑπισκοπή Κύπρου 121, 124, 393
 Ἑπιτάλιο (339), 70, 313
 Ἑπτακώμη (531), 295, 317, 889, 900, 938
 Ἑργάνη (76), 29-30, 136, 179, 237, 308, 349, 352, 353, 354, 417
 Ἑργανος (510), 110, 316, 340, 351, 352, 388 - 389, 399, 440

Ἔργαστήρια ἰδὲ Ἀρχιτεκτονικὴ
 Ἐρέτρια (195), 45-46, 192-193, 251,
 310, 637, 677, 696, 777, 785-786, 817,
 834-835, 896, 912, 974-975, 1013,
 1016, 1021, 1022, 1023, 1025, 1026,
 1028, 1029
 Ἐρεχθείου ὁδὸς Ἀθηνῶν 48, 49, 51, 524,
 553, 574, 575, 639, 834, 978
 Ἐρμῆς 114, 294
 Ἐρμιόνη (273), 63, 312
 Ἐρμιονίς 264
 Ἐρμού ὁδὸς Ἀθηνῶν 49, 50, 254, 607,
 788, ὁδὸς Αἰγίου 76, 273, 873
 Ἐρυσίχθονος ὁδὸς Ἀθηνῶν 52, 844, 980
 Ἐτεόκρητες 1046
 Εὐαγγελίδης, Δ. Ε., XIX, XXIX, XXXVII,
 19, 455, 653, 853
 Εὐβοία 2, 6, 9, 43, 126, 141, 164, 190,
 249, 301, 319, 320, 348, 352, 353, 354,
 355, 356, 382, 433, 448, 542, 564, 594,
 595, 598, 599, 619, 680, 722, 726, 727,
 765, 773, 774, 776, 777, 778, 780, 912,

945, 955, 956-957, 961, 1022, 1032,
 1033, 1034, 1035, 1042, 1044, 1047,
 1054, 1057, 1062, 1073
 Εὐηνοχώριον 187, 633
 Εὐμόλπου ὁδὸς Ἀθηνῶν 51, 842, 978
 Εὐρετάδες 225, 671
 Εὐρετὴ 121, 346, 392, 445, 481
 Εὐρυσθεὺς 1050
 Εὐρώπη 11, 12, 490, 502, 600
 Εὐρώτας 796
 Εὐτροήσις (174), 43, 310, 326, 349,
 420
 Ἐφεσος (418), 279, 315, 929, 998,
 1013, 1018, 1022
 Ἐφύρα - Ξυλόκαστρο (22), 21,
 133, 168, 307, 323, 347, 349, 354, 358,
 395, 411, 456, 483, 502, 521, 543, 549,
 571, 585, 623, 675
 Ἐφύρα Ἡλείας 146
 Ἐχινάδες 1044
 Evans, A.J., XVII, XXXVI XLI, XLVII,
 105, 883

F

Fimmen, D., XVI
 Foltiny, S., LII
 Forsdyke, E. J., XLIII
 Fossey, J. M., XXIV
 Fouqué, F., XXXV, 285
 French, D. H., XXI
 French, E., LIII
 Freyer-Schauenburg, B., XXXVI
 Freytag - Loringhoff, von B., XXVIII

Frickenhau, A., XXVIII
 Fürst, C. M., 1038
 Furness, A., XXXVIII, XLI
 Furtwängler, A., XVI, XXXII, XXXVI
 83, 84, 99, 280, 929, 999
 Furumark, A., XVI, XLI, XLVII, LIII,
 117, 390, 448, 558, 565¹
 Fusco 276, 874, 927, 954

G

Gabricsi, E., XXXV
 Gallet de Santerre, H., XIV, XXXVI,
 XLIII, 85
 Gehring, U. L., XIV, XXXVI, 206, 279,
 998, 999, 1014¹
 Gercke, P., XXVIII
 Gerkan, A. von, XXXIX, XL
 Geroulanos, J. M., XXVII
 Gimbutas, M., 600
 Gjerstad, E., XVIII, XLV, XLVI, LIII,
 116, 391

Gökcebel 92, 655
 Göteborg 121
 Goldman, H., 497^a
 Graef, B., 914
 Graeve, V. von, XL
 Grandjean, Y., XXX
 Great Britain 98
 Grossmann, P., XXX
 Gurney, O. R., 497¹, 506¹, 1049¹, 1076¹
 Güzel - Camli 207, 654

Z

Ζάγκλη - Μεσσήνη (389), 275,
314, 926
Ζαγορά Ἀνδρου 205, 279, 707, 816, 998,
1028
Ζαγόριον 16
Ζαΐμη ὁδὸς Ἀργους 858
Ζάκρος 293 ἰδὲ καὶ Ἐπάνω Ζάκρος
Ζάκυνθος 274, 314, 1018 ἰδὲ καὶ Βασιλικὸ
Ζαμπελίου ὁδὸς Ἀθηνῶν 50, 642, 698
Ζαφειρόπουλος, Ν., XXXIII, XXXVIII,
72, 90, 205
Ζαφειροπούλου, Φ., XXXVIII, XXXIX,
210
Ζέρβα πλατεῖα Ἀρτης 233

Ζερβοῦ οἰκόπεδον Ἀργους 701, 861
Ζεὺς 83, 102, 103, 182, 239. Ἑλλάγιος 83.
Θαύλιος 34, 138, 182, 239, 630. Θε-
νάτας 102, 103, 138, 287, 933. Ὀμ-
βριος 194, 254, 619, 914. Πολιεὺς
281, 876
Ζήτρου ὁδὸς Ἀθηνῶν, 51, 841, 978
Ζιῶμα, Π. οἰκόπεδον Θηβῶν 141, 190
Ζοῦ (500), 291, 316, 886, 899, 901, 936
Ζοῦζοῦλη (68), 178, 237, 308, 688
Ζυγοῦριες (245), 259, 311, 853, 897,
917, 984, 1017
Ζωάκου - Σταματοπούλου, Αἰκ., IX¹
Ζωγράφου ὁδὸς Ἀργους 858

H

Ἡβης ὁδὸς Ἀθηνῶν 52, 845
Ἡλεία 565, 1046, 1076, ἰδὲ καὶ Ἡλεις
Ἡλείου 1046
Ἡλέκτραι πύλαι Θηβῶν 42, 141, 190, 420,
523, 553, 636, 695
Ἡλεκτρον ἰδὲ Μικρὰ εὐρήματα
Ἡλίας ἰδὲ Ἄγιος Ἡλίας, προφήτης
Ἡλίας
Ἡλιοπούλου οἰκόπεδον Ἀργους 861
Ἡλεις (350), 6, 147, 164¹, 165, 201, 271,
313, 529, 541, 544, 547, 556, 563, 565,
577, 582, 585, 590, 595, 597, 652, 677,
705, 728, 748, 760, 763, 923, 994, 1018,
1037, 1042, 1044, 1057, 1077 ἰδὲ καὶ
Τριφυλία - Ἡλεις
Ἡπειρος XVIII, 8, 8¹, 9, 11, 14, 16, 39,
124, 125, 126, 126¹, 127, 127¹, 129,
130, 132, 133, 161, 162, 162¹, 167, 186,
227, 228, 228¹, 229, 230, 232, 301, 302,
303, 304, 306, 307, 347, 354, 355, 402,
403, 404, 409, 519, 549, 551, 568, 596,
728, 766, 770, 774, 777, 945, 961, 1032,

1043, 1044, 1046, 1047
Ἡρα: Ἀκραία 47, 252, 787, 788, 976, 977,
Λιμενία 252, 788, 976 - 977
Ἡραῖον: Ἀργους 56, 1029 ἰδὲ καὶ Ἡ-
ραῖον - Πρόσυμνα. Δήλου 86, 930,
1029. Περαχώρας ἰδὲ Περαχώρα. Σά-
μου 206, 279, 777, 929, 996, 1028, 1029
Ἡρακλεῖδαι 1050, 1069
Ἡράκλειον Κρήτης 101, 102, 104, 108,
109, 212, 213, 214, 217, 218, 287, 288,
290
Ἡρακλέους ὁδὸς Ἀργους 367, 645, 700,
745, 792, 856, 897
Ἡρακλῆς 1050
Ἡριδανὸς 641, 698, 846
Ἡρόδοτος 305¹, 600, 600², 601², 1026¹,²,
1043, 1046, 1047, 1062¹, 1070, 1073,
1074, 1075, 1078
Ἡρόδης ἰδὲ Ὠδεῖον Ἡρόδου
Ἡρῶν Σπάρτης 198, 268, 922
Ἡφαίστου ὁδὸς Ἀργους 647, 701

H

Hägg, R. I., XV, XXVIII, XXIX, XXX,
XLIX, L, 58, 61, 62, 856, 861, 903¹
Hainsworth, J. B., LIV
Halbherr, F., XLII, 110, 154, 155
Hall, E. H., XLI, 110
Hallstat 453, 455, 732

Hamburg 206, 279
Hammond, N. G. L., V, X, XIV, XVI,
XIX, XX, XLIX, LIV, LV, 6², 134,
409, 455, 503¹
Hansen, H. D., XXII, XXXVII
Harding, A., LIII

Harland, J. P., XXXVI, 83
 Hartley, M., XLIII
 Heidelberg ιδε Χαϊδελεβέργη
 Heilmeyer, W.-D., XXXII
 Hermann, H.-V., LIII
 Heurtley, W. A., XVII, XX, XXII, XXIV,
 LI, 32, 446, 629, 690
 Heuzey, L., 828
 Heyder, W., XXIV
 Higgins, R. A., XXXVIII, 489⁴
 Hiller, F., LIII
 Hiller, S., XXXVI, 83
 Hiller von Gaertringen, F. F., XVIII,

XXXVI, 285
 Hogarth, D. G., XIV, XXXIX, XLII, 109,
 279, 883
 Hood, M. S. F., XVIII, XXXIV, XLII,
 XLIV, 105
 Hooker, J. T., XLIX
 Hope Simpson, R., XIV, XXXI, XLI,
 XLVIII, XLIX, 68, 126¹, 127¹, 128¹,
 241, 265
 Howell, R. J., XXX, LI, 265
 Hutchinson, R.W., XLIII, XLIV
 Huxley, C. L., XXXVI, 86, 497¹, 777¹

Θ

Θάμυρις 1078
 Θάσος (396), 80, 148, 203, 314, 375 -
 376, 398, 431 - 432, 446, 468-469, 478,
 479, 485, 490⁴, 491, 506, 530, 544, 547,
 556 - 557, 568, 577, 582, 586, 589, 596,
 652, 678, 706, 748 - 749, 763, 771
 Θαύλιος Ζεύς ιδε Ζεύς
 Θάψος 952
 Θέα ιδε Τσαπλαναίικα
 Θεά με ύψωμένες χεῖρας ιδε Μικρά
 εὐρήματα, εἰδῶλια
 Θεάτρον Ἄργους 646, 862, 863
 Θέλπουσα 602
 Θέμελης, Π., XXV, XXVII, XXXIX
 Θέμις λόφος Σκύρου 653
 Θεοδωροπούλου οἰκόπεδον Ἄργους 647,
 701, 857, 986, 988, 989
 Θεολόγος Εὐβοίας (188), 250, 310,
 911
 Θεολόγος Θάσου 80, 148, 491, 530, 577
 Θεοτόκου (117), 138, 164¹, 185, 242,
 309, 404¹, 522, 543, 551, 572, 582, 585,
 632, 676, 692, 727, 739, 762, 766, 829,
 895, 908, 969, 1015
 Θεοτόκου εισόδια ιδε εισόδια
 Θεοφανοπούλου οἰκόπεδον Ἄργους 647,
 857, 863
 Θεοφιλοπούλου ὁδὸς Ἄργους 51, 639,
 842, 978
 Θεοχάρη - Παπαδοπούλου, Μ., XXIII, 33
 Θεοχάρης, Δ. Ρ., XXIII, 34, 36, 37, 138,
 908

Θεράπνη (300), 129, 268, 312, 509,
 922, 992, 1013, 1014, 1017, 1023, 1049
 Θερμαϊκός 173
 Θέρμη - Σέδες (50), 173, 308
 Θέρμον (127), 39, 133, 139, 186, 243,
 309, 410, 419, 552, 566, 771, 772, 782-
 783, 817, 969, 1015, 1023, 1029, 1059
 Θερμοπύλαι 244, 1076
 Θερσίτης 511, 1051
 Θεσπιαί (173), 249, 310, 972, 1016
 Θεσπρωτία 1046, 1052, 1059
 Θεσπρωτοί 1046, 1071
 Θεσσαλία XXII, 8¹, 9, 11, 12, 14, 30,
 124, 126, 126¹, 127, 127¹, 128¹, 130,
 132, 137, 161, 162, 164, 164¹, 180,
 227, 228, 228¹, 229, 230, 238, 241, 301,
 302, 303, 304, 306, 308, 309, 319, 355,
 393, 394, 401, 453, 488, 494, 499, 519 -
 520, 542, 564, 566, 568, 596, 597, 673,
 674, 680, 690, 706, 721¹, 722, 726, 727,
 766, 769, 770, 773, 774, 776, 779, 902,
 907, 945, 955 - 956, 1032, 1033, 1042,
 1043, 1044, 1046, 1052, 1053, 1054,
 1059, 1060, 1061, 1066, 1069, 1070,
 1071, 1077
 Θεσσαλοί 1046, 1052, 1053, 1059, 1072
 Θεσσαλονίκη 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28,
 29, 172, 173, 234, 307, 961
 Θεσσαλονίκης ὁδὸς Πειραιῶς 255, 848
 Θεσσαλὸς 1072
 Θῆβαι (172), 42, 129, 141, 190, 248,
 310, 364, 396, 420, 460, 523 - 524, 541,

543, 547, 553, 563, 564, 573, 585, 587,
589, 597, 635, 676, 694-695, 740, 762,
773, 832-833, 896, 911, 957, 972, 1016,
1029, 1037, 1049, 1050, 1078
Θηβών ὁδὸς Ἐλευσίνος 836
Θήρα (449), 285, 315, 879, 899, 901, 902,
932, 951, 956, 1002, 1012, 1019, 1042,
1066
Θησαυροὶ ἰδὲ Μικρὰ εὐρήματα
Θησεῖον 50, 52, 640, 641, 642, 844. Ἴδὲ
καὶ Ἀγοραῖος Κολωνός
Θησέως ὁδὸς Καλλιθέας Ἀθηνῶν 52, 842,
979
Θολάρια Ἀμοργοῦ 95
Θορικὸς (232), 195, 230, 257, 311,
607-608, 617, 619, 642, 677, 699, 744,
762, 767, 770, 778, 790, 816, 817, 820,

850, 896, 916, 983, 1017, 1030, 1063
Θουκυδίδης 259, 305¹, 310, 310⁸, 518, 600,
600², 1038, 1046, 1051, 1070, 1071
Θουρία 68
Θρᾷκες 1044
Θράκη XXI, 8, 8¹, 9, 11, 14, 29, 124, 125,
126, 126¹, 127, 129, 130, 136, 161, 162,
167, 179, 227, 228, 228¹, 229, 230, 237,
301, 302, 303, 304, 306, 308, 352, 353,
354, 355, 402, 446, 496, 596, 945, 961,
1044, 1046, 1052
Θρησκευτικὸν Κέντρον Μυκηνῶν 329
Θύαμις 17
Θυέστης 510
Θύλακας 291
Θυρεᾶτις 265, 1064

I

Ἰακωβίδης, Σ. Ε., XVI, XVII, XXVI, LIII,
365
Ἰαλυσὸς 98, 99, 100, 211, 286, 382, 436,
711, 750, 815, 880, 1028, 1029
Ἰασὸς (433), 87 - 88, 148 - 149, 209,
282, 315, 333, 350, 377-378, 398, 405,
433, 530, 544, 546, 551, 557, 654, 672¹,
678, 681, 709, 749, 763, 765, 805, 818,
876, 898, 901, 924, 930, 958, 1000,
1012, 1019, 1058
Ἰατρικὴ Σχολὴ Πανεπ. Κρήτης 385, 438,
473, 532, 558, 660, 884
Ἰγγλῆς ἰδὲ Νέα Ἀγχιάλος
Ἰδα 153
Ἰθάκιον (551), 118, 157 - 160, 225,
300, 317, 344, 351, 353, 391, 399, 444,
480, 517, 519, 538, 545, 563, 583, 670,
679, 758, 764, 814 - 815, 819, 944,
1011, 1020
Ἰερά ἰδὲ Ἀρχιτεκτονικὴ
Ἰερά Ὁδὸς Ἀθηνῶν 254
Ἰεράπετρα 111, 153
Ἰερουσαλὴμ Πανεπιστήμιον 119
Ἰθάκη 76, 137, 202, 247, 352, 431, 485,
705, 706, 728, 748, 756, 945, 1029.
Ἰδὲ καὶ Ἀετὸς, Σταυρὸς Ἰθάκης
Ἰκάρια (425), 280, 315, 876, 898, 902,
930, 999, 1019
Iliffe, J. H., XLVI

Ἰλιάς 1043 - 1047, 1051, 1071, 1077
Ἰλιον 510, 1046, 1071
Immerwahr, S. A., XXVI
Ἰνατος ἰδὲ Τσοῦτσουρος
Ἰνδοευρωπαῖοι 1069
Ἰόνιοι νῆσοι XXXIII, 9, 11, 14, 76, 78,
124, 126¹, 127, 127¹, 128, 128¹, 129,
130, 147, 163, 202, 227, 228, 229, 230,
273, 301, 303, 304, 305, 306, 314, 319,
348, 373, 393, 395, 400, 401, 405, 408,
410, 431, 447, 448, 449, 453, 488, 489,
494, 496, 500, 504, 505, 511, 520, 595,
601, 722, 728, 776, 777, 821, 951, 1026,
1032, 1044, 1052, 1053, 1054, 1055,
1056, 1061. Ἰδὲ καὶ Ἰόνιον Πέλαγος
Ἰόνιον Πέλαγος 9, 14, 126 - 127, 129,
348, 504, 505, 511
Ἰππημολγοὶ 1046
Ἰρία (269), 63, 264, 312, 330, 350, 424,
463, 484
Ἰσθμία (239), 54, 143, 163, 228¹, 258,
311, 917
Ἰσθμὸς Κορίνθου 258, 498
Ἰσκεντέρ 226, 671
Isler, H. P., XXXVI
Ἰσμήνιον 42, 248, 911
Ἰσόπατα 105, 213, 438, 658, 751
Ἱστορικῶν - κλασσικῶν χρόνων λείψανα
18, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 34, 36,

40, 41 - 42, 43, 46, 73, 76, 77, 81, 84,
86, 95, 102, 111, 114, 136, 146, 151,
177, 183, 191, 193, 194, 197, 204, 233,
248, 254, 256, 259, 264, 265, 266, 267,
277, 281, 282, 285
Ἰσχία 274
Ἰταλία 12, 79, 124, 126, 126¹, 127, 127¹,
128, 147, 161, 162, 163, 202, 227, 228,
229, 274, 304, 353, 494, 587, 590, 901,
926, 1033, 1034, 1066, 1079
Ἰτέα (155), 41, 140, 189, 310, 363, 396,
420, 460, 487³, 523, 543, 552, 567,
634, 676, 694, 773
Ἰτέα Αἰδωνοῦ 250
Ἰωνία Ἀθηνᾶ ἰδὲ Ἀθηνᾶ
Ἰώνιαί πύλαι Ἀθηνῶν 48 - 49, 50, 639
Ἰωάννινα 16, 17, 18, 127¹, 137, 167, 307

J

Jacobsen, Th., XXV
Jacobstahl, P., XVII, LII, 270, 271, 489⁴,
492³, 493¹, 1022¹
Jacoby, F., 207
Jacopi, G., XLI, 382

Ἰωάννου Σταύρου ὁδὸς Μαρκοπούλου 255
Ἰω λ κ ὁ ς (103), 35 - 37, 131, 138, 163,
164, 165, 182 - 183, 230, 239 - 240,
309, 326, 348, 349, 352, 354, 418, 450,
458, 484, 499, 509, 511, 551, 593, 604-
605, 617, 621, 630-631, 676, 681, 691,
727, 738 - 739, 756, 762, 766, 772, 773,
815, 826, 895, 907, 908, 967, 1015,
1028, 1053, 1054, 1055
Ἰων 601
Ἰωνες - Ἰάονες 601, 1046, 1051, 1052, 1072,
1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078,
1079, 1080
Ἰωνία 601, 1062
Ἰωνιάδες νύμφαι 1076
Ἰωνικαὶ ἀποικίαι 1047
Ἰωνικὴ διάλεκτος 1042, 1073

K

Καβάλας ὁδὸς Ἀθηνῶν 254, 848
Καβαλόττι ὁδὸς Ἀθηνῶν 51, 840, 978
Καββαδίας, Π., XXXIII, 77, 78, 82, 83,
373, 430, 530
Καβεῖριον Θηβῶν 42, 248, 911, 972
Καβούσι Γραμβούσης 286
Καβούσι Ἰεράπετρας (504), 153 - 154,
164¹, 228¹, 292, 316, 534 - 535, 545,
559, 562, 579-580, 582, 586, 589, 811,
819, 886 - 887, 899, 936, 1004, 1020
Καβούσι Πεδιάδος 289, 885
Καβροχώρι (470), 213, 316, 712
Καγκάδι (353), 71, 128, 313, 371, 397,
427, 465, 485
Καδμεῖοι - Καδμείωνες 1046, 1071, 1072
Καδμηῖς 1052
Kadinören 149
Καζάρμα (261), 61, 312, 367, 397, 424
Καζάφανι (533), 296, 317, 939
Kahane, P., LI
Kahil, L., XXV

Καινούργιο (140), 187-188, 244,
309, 633, 676, 693, 969 - 970, 1015
Καίρατος 102
Καيسάρεια Κοζάνης 178
Κακὴ Θάλασσα (229), 257, 311, 916
Kalabaktepe 86, 87, 805
Καλαβάρδα 382
Καλάβρυτα 72, 265, 271, 871, 924, 994
Καλάμαι (320), 269, 313, 870, 897,
993, 1017
Καλαμαριά (48), 28, 135, 173, 308,
416, 550, 685
Καλαμίτσι ἰδὲ Πέρα Καλαμίτσι
Καλαμισίου Φρουδὶ ἰδὲ Φρουδὶ
Καλαπόδιον (142), 40, 139, 188,
245, 309, 783, 817, 909, 970, 1015
Καλαυρεία 281, 930
Καλδῆς, Π., IX³
Kale-tepe 207
Καλησπέρη ὁδὸς Ἀθηνῶν 51, 839, 840
Καλίνδοια (27), 22, 307, 323, 349,

- 354, 358-359, 395, 411 - 412, 432, 456,
478, 479, 483, 490^{1,3}
Καλλιγᾶς, Π. Γ., 78, 430
Καλλιθέα Ἀθηνῶν 52, 842, 979
Κ α λ λ ι θ έ α Ἀχαΐας (364), 74, 314, 371-
372, 398, 405, 428, 466, 490, 589²
Καλλιθέας ὁδὸς Ἀθηνῶν 49, 638, 697
Κ α λ λ ι ο ν (130), 243 - 244, 830, 895,
969, 1015
Καλλιπολίτης, Β., XXVII, 29
Κ α λ μ π ά κ ι (5) 17, 307, 357, 395, 407,
453, 477, 478, 479, 483, 490^{3,4}, 492
Καλογερικό 187
Καλορίζικη 121 124 160 301 393 445
481 539, 540, 563, 583 - 584, 586, 588,
597, 672, 681, 771. Ἴδὲ καὶ Κούριον
Κ α λ ὸ Χ ω ρ ι ὸ (466), 213, 287, 316,
613, 618, 712, 751, 760, 763, 809, 819
Καλὸ Χωριὸ Μιραμπέλλου 110
Καλτσᾶ Πλαγιά 139
Καλύβια Πιερίας 177
Κ α λ υ δ ὶ ν (138), 187, 244, 309, 633,
676, 693
Κ α λ υ μ ν ο ς (443), 93 - 94, 211, 284,
315, 380, 398, 443, 434, 716, 932,
1001, 1013, 1019
Καλυπτοὺς ὁδὸς Καλλιθέας Ἀθηνῶν 842,
979
Κ α μ ά ρ ε ς (503), 153, 164¹, 228¹, 316,
534, 541¹, 545, 559, 579, 586
Καμάρες Χαλκίδος 44, 784
Κ α μ ά ρ ι ο ν (190), 141 - 142, 164¹, 165,
228¹, 310, 524, 542, 543
Κάμειρος 98, 99, 100, 211, 285, 286, 382,
436, 613, 657, 711, 750, 880, 932, 1029
Καμένα Βοῦρλα 188
Καμήλα ἢ Μάρμαρα 242
Καμηλόβρυση 247, 831, 910, 971
Καμινάκι Νάξου 91, 283
Καμίνι Βάρκιζας 54. Νάξου 90, 149, 378,
379, 434, 531, 578. Πλατανόβρυσης 272
Καμίνια Κύπρου 121, 297, 392, 891, 944,
1011
Καμπίτογλου, Ἀ., XVIII, XXXVI,
XXXVIII, XXXIX, 205
Κάμπος Τήνου 208, 654, 708
Καναδοὶ 891 ἰδὲ καὶ ἀνασκαφαὶ
- Κανάλι Αἰτωλικοῦ 187
Κανάρη ὁδὸς Ἑρετρίας 786
Κ α ν δ ή λ α (282), 266, 312
Κανδία ἰδὲ Κάντια
Κανελλοπούλου οἰκόπεδον Ἀργους 862,
987, 989
Κ α ν λ ι Κ α σ τ έ λ λ ι (495), 216 - 217,
291, 316, 664, 679, 714, 886, 899, 936
Κάντα, Ἀ., XXX, XLII
Κ ά ν τ ι α (268), 264, 312, 795, 818, 921
Καπακλή 36, 182, 239, 631, 673, 680, 691,
738, 826, 907, 967
Καπετάνου οἰκόπεδον Ἀργους 857
Καραβᾶς 156, 224, 669
Καραγάτσια 180
Καραγεώργη Σεργίας ὁδὸς Ἀθηνῶν 606
Καραγεώργης, Β., XIII, XV, XVI, XVII,
XVIII, XXV, XLV, XLVI, XLVII, XLV-
III, XLIX, L, 118, 119, 120, 156, 157,
160, 342, 391, 392, 444
Karageorghis, V., ἰδὲ Καραγεώργης, Β.
Καραγιάννη, Πρίνου Τρικκάλων 182
Καράγιωργα, Θ., 266
Καραῖσι ἰδὲ Λεμπέτι
Καραϊσκάκη ὁδὸς Ἀθηνῶν 49, 50, 607,
698. Ἀργους 861
Καρακοβίλια 535, 812, 888
Καράμαλλος Ἀπλικίου Κύπρου 118
Καράμπελα οἰκόπεδον Ἀργους 646, 701,
745, 861, 987
Κ α ρ α μ π ο υ ρ ν ά κ ι (49), 135, 164¹,
173, 308, 521, 543, 550, 685
Καραόγλου ἰδὲ Καστανᾶς
Καραπάνος ἰδὲ Carapanos
Καραπάνου Λαγκάδα ἰδὲ Λαγκάδα Καρα-
πάνου
Καρατζᾶ ὁδὸς Ἀργους 647, 701, 745, 861
Καρατσώλι ἰδὲ Ἀργυροπούλειον
Καρβουνόλακκοι Νάξου 91, 334, 434
Κ α ρ δ α μ ύ λ η (303), 145, 164¹, 228¹,
313, 555, 561, 565, 598, 601
Καρδαῖ, Χ., XIII, XXXVI, 434
Καρδιανὴ Τήνου 208, 280, 654, 708, 749,
876
Καρδίτσα 241
Κᾶρες 1044
Καρτιανὴ Παγγαίου 26

Καρμανιόλα κτήμα Ἀσίνης 62, 63, 144, 197, 516, 555, 609, 649, 702, 746, 795, 868, 921
 Κάρνειος ἰδὲ Ἀπόλλων
 Καγο, G., XXXIV, 794
 Καροῦζος, X., XXXVII
 Καρπασία Κύπρου 156, 295, 296
 Καρποφόρα 66, 199, 870 ἰδὲ καὶ Ῥιζό-
 μυλος
 Καρτέριον Στυμφάλου 265
 Καρτερός 102, 103
 Καρυατίδων ὁδὸς Ἀθηνῶν 51, 839
 Καρύστου ὁδὸς Χαλκίδος 44, 250, 784
 Κα ρ φ ι (486), 107, 128, 129, 152, 215, 290, 316, 336-340, 348, 351, 352, 353, 354, 355, 385-387, 399, 438 - 439, 448¹, 473-474, 482¹, 4, 486, 487³, 488, 489⁵, 490², 492¹, 500, 501, 503, 517, 518, 519, 533, 545, 559, 579, 584¹, 586, 596, 885, 899, 935, 1054, 1056
 Κ α σ τ α ν ᾱ ς (33), 25-26, 134, 170, 234, 307, 499, 502, 512, 515, 550, 603, 617, 684, 769, 781, 817, 906
 Καστὰς 170, 234, 624, 684, 731, 823, 906
 Καστέλλι Χανίων 100, 101, 212, 286, 437, 711, 809, 933
 Καστέλλος Ῥόδου 382
 Kastenbein, R. ἰδὲ Tölle - Kastenbein, R.
 Καστόρειον 796
 Καστοριά 235
 Καστρί: Ἀργυροπουλείου 31. Ἀρκεσίνης 95. Θάσου 80. Λίμνης 250. Παλαι-
 κάστρου 106, 335, 438
 Κάστρο: Ἀγίου Ἰωάννου Ἀστυπαλαίας 98. Βόλου 35. Δάφνης Εὐβοίας 191. Καβουσίου 153, 154, 292, 811. Λέρου 88. Λιόπετρου 152. Μεγάλης Ῥάχης 178. Σίφνου 92, 210, 283, 807, 931, 1001. Στενοῦ 41, 363. Χωριοῦ Ἀστυ-
 παλαίας 98, 285
 Κ α σ τ ρ ί τ σ α (15), 18 - 19, 130, 132, 137, 165, 228¹, 307, 347, 358, 395, 407, 408-410, 411, 454, 477, 483, 490⁴, 548
 Καστριώτης, Π., XXVI, 257
 Κάστρος Κύπρου 115, 156, 221, 295, 668, 717
 Κ α τ ᾱ κ α λ η (75), 179, 308, 627, 675, 737, 756, 761

Κ α τ α κ α λ ο ὺ (191), 251, 310
 Κ α τ ᾱ κ ω λ ο ν (341), 146, 164¹, 201, 270 - 271, 313, 556
 Κ α τ α μ ᾶ χ η (19), 20, 307, 455, 479, 483, 489⁵, 490²
 Κατάπολα 95
 Κ α τ α ρ ρ ᾶ κ τ η ς (358), 72, 202, 272, 314, 371, 398, 428, 465, 652, 678, 705, 871, 897, 994, 1018, 1021
 Καταφύγι: Ἀναβύσου 258, 851, 916. Ἰκα-
 ρίας 280
 Καταφύγιον Πεδιάδος 110
 Καταφύκι ἰδὲ Καταφύγι Ἀναβύσου
 Κατερίνη 177
 Κατζιλάκη, Κ. Ἐ., ἀγρὸς 614
 Κ α τ σ α μ π ᾱ ς (459), 102, 287, 315, 335, 350, 353, 354, 437, 471, 486, 881, 899, 933
 Κατσαροῦ οἰκόπεδον Ἀργους 859, 986, 987, 988
 Κατταβία 100, 880
 Κ ᾱ τ ω Δευτερὰ (550), 225, 297 - 300, 317, 670, 679, 720, 755, 764, 892, 900, 944, 1011, 1020
 Κάτω Ἑγγλιανὸς ἰδὲ Ἐπάνω Ἑγγλιανὸς
 Κ ᾱ τ ω Μ ἑ λ π ε ι α (335), 69, 313
 Κ ᾱ τ ω Σ ὅ μ η (525), 114, 220, 294, 317, 476 482¹, 615, 618, 716, 754, 760, 764, 813, 819, 938, 1007, 1020, 1023
 Καύκωνες 1046, 1072
 Καῦμένης Σόπατον 153
 Καῦσις νεκρῶν ἰδὲ Ταφαί
 Καφκάλια 118, 391, 444
 Κ α φ υ α ἰ - Χ ω τ ο ὺ σ α (285), 197, 266, 312
 Καψάλα 53, 255
 Kaulen, G., σ. L, LII
 Κεγχρεαί 259
 Keil, J., XL
 Κ ε λ ᾱ δ ι (271), 264, 312
 Κεντριά 80, 148, 376
 Κεραμεικὸν Ἑργαστήριον Κορίνθου 853
 Κεραμεικὸς 5, 48, 49, 50, 132, 142, 205, 207, 321¹, 365, 422, 525, 526, 540, 541, 542, 546, 547, 554, 557, 563, 564, 565, 574, 575, 592, 594, 596, 599, 600, 601, 641, 698, 722, 743, 846 - 847, 914, 946, 981 - 982, 1014, 1022, 1023, 1030, 1032,

1037, 1040, 1056

Κ ε ρ α μ ι δ ι ᾶ (349), 146, 164¹, 165, 228¹,
313, 529, 541, 544, 556

ΚΕΡΑΜΙΚΗ

- Ἀκόσμητος ἢ Μονόχρωμος YE III Γ 407 (I), 408 (IV), 410 (VI), 412 (X), 413 (XI), 415 (XV), 417 (XVIII), 432 (CXIII, γ), 433 (CXXV), 437 (CXL). Ὑπομ. 550 (X - XIII), 551 (XVII), 558 (LXVIII, I), 562 (LXXVIII). Πρωτογ. 683 (V), 684 (VII, X), 685 (XVII, XIX), 686 (XX, 1, 6 - 7), 689 (XXXII, XXXIV, XXXVI), 690 (XLV, 692 (LI, LIV - LV), 706 (CXIV). Γεωμ. 905 (V, Γ), 906 (VIII), 907 (XIX), 910 (XL), 911 (XLIV), 913 (LVI), 918 (LXXXIX), 927 (CXLIX), 936 (CCXVII)
- Γραπτή Ἀμαυρόχρωμος, Κατηγορίαι - ῥυθμοί: Ἀγίου Παντελεήμονος - Πάτελι Πρωτογ.- Γεωμ. 682 (I), 689 (XXV), 906 (IX). Ἀνατολικῆς Μακεδονίας D4 YE III Γ 411 (IX), 412 (X), 413 (XI), 414 (XII), 415 - 416 (XV), 416 (XVI). Ὑπομ. 550 (XI - XIII, XVI), Πρωτογ. 683 (V, D4), 684 (XII), 689 (XXXV). Γεωμ. 907 (XIII). Καστρίτσας IV α - β YE III Γ 409 - 410 (IV), 410 (V), 411 (VI). Ὑπομ. 548 (II - III), 549 (IV). Πρωτογ. 682 (I - II). Γεωμ. 904 (I), 905 (IV). Μαρμαρίανης Ὑπομ. 137, 551 (XVIII). Πρωτογ. 180, 181, 183, 689 (XXXVII), 690 (XL, XLII), 1059. Γεωμ. 907 (XIV), 955. Μπουμπουστιού - Πλατανιάς YE III Γ 415 (XIV), 416 (XVIII). Ὑπομ. 550 (XV). Πρωτογ. 682 (I), 687 (XXI)
- Γραπτή Στυλινόχρωμος, Κατηγορίαι - ῥυθμοί YE III Γ: 450, 505. Ἐλεύθερος 438 (CXLVI), 441 (CLIX). Κροσσωτός 109, 438 (CXLVI), 440 (CL - CLI, (CLIII), 441 (CLVII - CXIX), 450, 504. Ὁκτάποδος 420 (XXXVIII), 423 (LVIII, LXIII), 425 (LXXIV), 432 (CXV), 434 (CXXVII, CXXX), 435 (CXXXIII), 439 (CXLVII, CXLVIII), 440 (CLI), 450, 504, 505. Πυκνός 95, 117, 139, 419 (XXXIV, XXXVI, XXXVIII), 420 (XXXVIII),

ΚΕΡΑΜΙΚΗ (συνέχεια)

- 423 (LIX - LX, LXIII), 425 (LXXIII - LXXIV), 426 (LXXXI), 427 (XCI), 428 (XCIX), 432 (CXIX), 433 (CXXXIII), 434 (CXXXVII, CXXX), 435 (CXXXII), 444 (CLXV), 445 (CLXX), 449 - 451, 463 (LXVII), 498, 504, 563, 566. Σιταποθήκης 69, 80, 117, 327 (XVIII), 419 (XXXVI, XXXVIII), 421 (XLVIII), 423 (LIX), 426 (LXXXI - LXXXII), 428 (XCIX), 434 (CXXXVII, CXXX), 440 (CXLVIII), 441 (CLVI, CLIX), 444 (CLXV), 445 (CLXX - CLXXI), 449 - 451, 504, 505, 549 (VIII), 563, 566.
- Ἐγχάρακτος YE III Γ 135, 411 (IX), 412 (X), 413 (XI - XII), 414 (XII), 415 (XV), 417 (XX). Ὑπομ. 550 (XII - XIII). Πρωτογ. 683 (V). Γεωμ. 233, 905 (V)
- Εἰσηγμένη YE III Γ 20, 22, 23, 27, 92, 119, 408 (III), 411 (IV), 412 (IX), 413 (XI), 415 (XIII), 435 (CXXXIV), 436 (CXXXVII), 444 (CLXV, CLXVIII), 445 (CLXX - CLXXII). Ὑπομ. 548 (IV), 550 (IX). Πρωτογ. 685 (XIV, XVII), 706 (CXIV), 711 (CXLII), 717 (CLXXXIII). Γεωμ. 904 (II, 1 - 2), 926 (CXXXVII, I), 927 (CXLIII - CXLIV), 928 (CLV), 939 (CCXLVI, CCXLIX, CCL), 944 (CCLII, CCLVIII - CCLXI).
- Lausitz YE III Γ 24, 25, 26, 410 (IV), 413 (XI), 414 (XII), 446, 447. Ὑπομ. 133, 134, 549 (VII), 568. Πρωτογ. 170, 1050, Γεωμ. 906 (VIII)
- Μετὰ πλαστικῆς κοσμήσεως YE III Γ Καστρίτσας II 407 (II), 408 (IV), 410 (V - VI). Ὑπομ. 548 (II - IV), 549 (V), Γεωμ. ἀνάγλυφοι πίθοι 929 (CLXVIII). Πλαστικά εἰδώλια YE III Γ (426 (LXX), 449. Πλαστικοὶ ὄφεις YE III Γ 449. Γεωμ. 915 (LXX), 959
- Τοπικῆς παραγωγῆς YE III Γ 20, 21, 136, 137, 440 (CLIII), 441 (CLX - CLXII), 444 (CLXV - CLXVIII), 445 (CLXIX, CLXXIII). Ὑπομ. 24, 133, 136, 169, 548 (I), 549 (VI), 550 (IX), 556 (LV), 558 (LXVI), 563 (LXXXIV). Πρωτογ. 171, 172, 173, 176, 682 (I),

ΚΕΡΑΜΙΚΗ (συνέχεια)

- 683 (IV - V), 684 (VI), 685 (XVII - XVIII), 686 (XX), 687 (XXII), 689 (XXXII - XXXIII), 717 - 720 (CLXX - VIII - CXCII). Γεωμ. 233, 904 (II), 906 (VII, IX, XI), 908 (XXV), 909 (XXX), 928 (CLIX), 938 (CCXXXVIII - CCXLI), 939 (CCXLII - CCL), 944 (CCLI - CCLX).
- Χειροποίητος YE III Γ 19, 29, 407 (I), 408 - 409 (III - IV), 411 (VI - VIII), 415 (XIV), 416 (XVIII), 417 (XXVI), 419 (XXXV), 429 (CVII), 430 (CIX), 431 (CX, CXIII), 432 (CXIII). Ύπομ. 26, 551 (XVIII), 556 (XLVIII, LV). Πρωτογ. 137, 180, 682 (I - II), 683 (V), 684 (VII), 686 (XX), 687 (XXIII), 688 (XXIV, XXVI), 689 (XXXVI, XXXVII), 690 (XL), 694 (LXVII), 697 (LXXXI, 5), 700 (LXXXVII, 3), 705 (CXI), 709 (CXXXI), 711 (CXLI), 724 - 725. Γεωμ. 232, 904 (I), 905 (V) 906 (VIII, IX), 924 (CXXVI, 2), 925 (CXXXI), 948, 954
- Σχέδια κοσμήσεως Γραμμικά: Γραμμαι εὐθεῖαι ἢ κυματισταὶ YE III Γ 421 (XLVI), 430 (CIV), 431 (CX), 432 (CXVI), 438 (CXLVI), 441 (CLVI, CLIX), 445 (CLXXI). Ύπομ. 553 (XXXVI), 554 (XXXVIII), 555 (XLVI), 556 (XLVIII), 557 (LVIII), 566, 569. Πρωτογ. 683 (V), 685 (XIV), 686 (XX), 696 (LXXVI), 897 (LXXXI, 12), 699 (LXXXIII), 704 (CXIX - C), 705 (CXI), 709 (CXXXI), 710 (CXXXV). Γεωμ. 908 (XXV), 925 (XCXX), 958. Γραμμαι κατακόρυφοι Γεωμ. 911 (XLVI). Γραμμαι λοξαὶ YE III Γ 429 (CV), Πρωτογ. 699 (LXXXIV). Γεωμ. 908 (XXV), 955. Γραμμαι τεθλασμέναι YE III 430 (CIX), 431 (CX). Πρωτογ. 684 (VII), 686 (XX), 688 (XXX), 692 (LVI), 693 (LXII), 695 (LXXI, LXXIV - LXXV), 696 (LXXVI), 699 (LXXXIII), 703 (XCVII), 704 (C), 715 (CLXIV). Γεωμ. 252, 947, 948, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 961
- Γωνίαὶ ἀμβλείαι ἐπάλληλοι YE III Γ 431 (CX). Πρωτογ. 695 (LXXV), 712

ΚΕΡΑΜΙΚΗ (συνέχεια)

- (CXLIX). Γεωμ. 951, 958
- Διπλοὶ πελέκεις YE III Γ 430 (CIX), 438 (CXLVI). Γεωμ. 952, 954, 955, 960, 961
- Ζατρίκια Πρωτογ. 716 (CLXXII). Γεωμ. 925 (CXXXIII), 950
- Ἡμικύκλια ὁμόκεντρα YE III Γ 427 (LXXXIX), 428 (XCVI), 429 (CVII), 430 (CIX), 431 (CX), 435 (CXXXI), 437 (CXLI). Ύπομ. 553 (XXXVI), 554 (XXXVIII), 555 (XLVI), 566. Πρωτογ. 28, 203, 684 (XII), 689 (XXXVI, XXXIX), 691 (XLIX), 692 (LI - LIII), 694 (LXVII, LXX), 695 (LXXI - LXXII, LXXV), 696 (LXXVI, LXXIX), 698 (LXXX, 17), 704 (XCIX), 706 (CXIII, CXVI), 707 (CXXII), 709 (CXXXI, CXXXIII), 710 (CXXXV, CXXXVII, 1), 711 (CXLI), 713 (CLIII), 715 (CLXIX), 716 (CLXXII). Γεωμ. 947, 955, 956, 957, 960, 961. Ἡμικύκλια ὁμόκεντρα ἀνεστραμμένα YE III Γ 419 (XXXIV). Ύπομ. 139, 552 (XXVI). Πρωτογ. 169, 173, 181, 192, 224, 683 (III), 684 (XII), 685 (XVI), 686 (XX), 688 (XXIX), 690 (XLIII), 693 (LXIII), 694 (LXVIII), 695 (LXXIV), 696 (LXXVI), 717 (CLXXXIII). Γεωμ. 905 (V), 944 (CCLII), 957
- Θύσανοι YE III Γ 421 (CLV)
- Κύκλοι ὁμόκεντροι YE III Γ 441 (CLV). Ύπομ. 552 (XXVII). Πρωτογ. 27, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 188, 190, 191, 192, 200, 202, 203, 683 (V), 684 (VII, IX, XII), 685 (XIII, XIV, XVII, XIX), 686 (XX), 687 (XXII), 688 (XXIV), 689 (XXXIX), 691 (XLVI, XLVIII - L), 692 (LI - LII), 693 (LXIV), 694 (LXVII), 695 (LXXI - LXXII), 696 (LXXVII), 697 (LXXXI, 7), 698 (LXX - XI, 12), 699 (LXXXIV, LXXXVI), 702 (XCII), 703 (XCIV - XCV, XCVII), 704 (C - CII), 705 (CXII), 706 (CXIII - CXIV, CXVI), 707 (CXXII), 708 (CXXVII), 709 (CXXXI, CXXXII), 710 (CXXXV, CXXXVII, 1, CXXXVIII), 711 (CXLI -

ΚΕΡΑΜΙΚΗ (συνέχεια)

- CXLII), 712 (CXLIX), 715 (CLXIX), 716 (CLXXII). Γεωμ. 906 (VII), 909 (XXX), 930 (CLXX), 947, 958, 959, 960
- Μαϊάνδροι YE III Γ 416 (XVIII), Γεωμ. 906 (XI), 920 (XCIX), 947, 948, 951, 952, 953, 954, 956, 957, 958, 959, 960, 961
- Μετόπαι YE III Γ 419 (XXXIV), 426 (LXXXI), 429 (CVII). Πρωτογ. 693 (LX, LXII), 703 (XCVII). Γεωμ. 906 (X), 930 (CLXX), 946, 948, 949, 950, 951, 952, 955, 956, 957, 958, 960, 961
- Όδοντόσχημα κοσμήματα. Γεωμ. 954, 958, 961
- Όκτώσχημα Ύπομ. 551 (XX). Γεωμ. 948
- Πλέγματα γραμμών YE III Γ 509 (IV), 412 (IX), 414 (XII), 416 (XVIII), 429 (CVII), 430 (CIX), 431 (CX). Ύπομ. 559 (LXXIV). Πρωτογ. 683 (V), 684 (VII, IX), 686 (XX), 688 (XXVII, XXX), 689 (XXXV), 704 (C, CII - CIII). Γεωμ. 955
- Ρόμβοι YE III Γ 409 (IV), 416 (XVIII), 429 (CVII), 430 (CIX), 431 (CX), Πρωτογ. 694 (LXVII), 697 (LXXXI, 7), 703 (XCV - XCVI), 704 (C), 705 (CXII) 710 (CXXXV), 711 (CXLI), 716 (CLX-XII). Γεωμ. 906 (IX), 949, 950, 953, 955, 958, 959, 960, 961
- Σπεῖραι YE III Γ 418 (XXX), 419 (XXXVI), 421 (XLVI), 426 (LXXXI), 429 (CVII), 430 (CIX), 431 (CX), 433 (CXXVI), 435 (CXXII), 438 (CXLVI), 441 (CLVI, CLIX), 445 (CLXX), Πρωτογ. 714 (CLVII). Γεωμ. 949
- Ταινίαι βαφής YE III Γ 421 (XLVI), 429 (CV, CVII), 430 (CIX), 433 (CXXXVI) Πρωτογ. 692 (LVI). Γεωμ. 905 (V), 906 (IX), 913 (LX)
- Τετράγωνα δικτυωτά Πρωτογ. 694 (LXVIII), 695 (LXXI), 703 (XCV). Γεωμ. 908 (XXV). Τετράγωνα συγκεντρικά Γεωμ. 955
- Τρίγλυφα YE III Γ 139. Ύπομ. 552 (XXVI)

ΚΕΡΑΜΙΚΗ (συνέχεια)

- Τρίγωνα YE III Γ 409 (IV), 412 (IX), 416 (XVIII), 429 (CVII), 430 (CIX), 431 (CX). Ύπομ. 555 (XLVI), 566, 569. Πρωτογ. 199, 683 (V), 685 (XIX), 688 (XXVII), 689 (XXXV), 692 (LVI), 693 (LXII), 694 (LXVII), 695 (LXXV), 696 (LXXVI), 697 (LXXXI, 7), 699 (LXXXIV), 702 (XCIII), 703 (XCV - XCVII), 704 (C, CII), 705 (CXI - CXII) 706 (CXIII), 707 (CXXII), 709 (CXXXI), 710 (CXXXV, CXXXIX), 711 (CXLI), 712 (CXLIX, CLI), 714 (CLVII, CLIX), 716 (CLXXII). Γεωμ. 913 (LIX), 947, 950, 953, 955, 958, 959, 960, 961
- Σχέδια κοσμήσεως εικονιστικά: Παραστάσεις ανθρώπων YE III Γ 418 (XXXIX), 421 (XLVI - XLVII). Ύπομ. 553 (XXXVI). Γεωμ. 926 (CXXXVIII), 949, 954, 957, 959. Άρματοδρομιών Γεωμ. 933 (CXC), 949, 954. Δαμασμού ίπων Γεωμ. 954, 958. Έκφορών Γεωμ. 949. Ζφών YE III Γ 421 (XLVI - XLVII), 438 (CXLVI). Γεωμ. 910 (XL), 950, 957. Ίππέων Γεωμ. 913 (LX), 917 (LXXXV), 926 (CXXXVIII), 948, 954, 957, 959. Ίχθύων Γεωμ. 954, 958. Θρηνηδών 948, 954. Κενταύρων Γεωμ. 922 (CXI). Λεόντων Γεωμ. 950, 959. Ναυαγίων Γεωμ. 926 (CXXXVIII). Όπλιτών Γεωμ. 910 (XL). Προθέσεων 949, 950. Πτηνών Γεωμ. 910 (XL), 920 (XCIX), 925 (CXXVIII), 926 (CXXXVIII), 937 (CCXXV), 949, 952, 957, 958, 959, 960. Σφιγγών YE III Γ 421 (XLVI). Γεωμ. 925 (CXXVIII), 950. Τετραφύλλων άνθέων Γεωμ. 950, 954, 955, 956, 958, 960. Χιμαιρών 950. Χορών άνδρων ή γυναικών Γεωμ. 954, 958, 959.
- Σχήματα άγγείων. Άλάβαστρα YE III Γ 408 (III), 414 (XII), 419 (XXXVI), 420 (XLI), 421 (XLVI), 427 (LXXXVIII - XC), 428 (C). Ύπομ. 556 (LIII), 569. Άμφορείς YE III Γ 409 (IV), 413 (XI), 414 (XII), 421 (XLVI), 423 (LXI), 424 (LXIV), 425 (LXXVI), 427 (XC - XCI), 428 (XCV - XCVI), 445 (CLXXII),

ΚΕΡΑΜΙΚΗ (συνέχεια)

449, 450. Ὑπομ. 550 (IX), 551 (XX - XXI), 552 (XXVII), 553 (XXXIV, XXXVI), 555 (XLI, 6, XLVI), 556 (LI), 558 (LXVIII, 3), 565, 568, 569. Πρωτογ. 172, 186, 190, 193, 204, 205, 682 (I), 683 (V), 685 (XIV), 687 (XXIII), 689 (XXXVI), 692 (LIII, LV), 693 (LX, LXII, LXIV), 694 (LXVII - LXVIII, LXX - LXXI), 696 (LXXVI - LXXVII, LXXXIX - LXXX), 697 (LXXXI, 3, 5, 10, 11, 12), 698 (LXXXI, 14, 15, 16, 19), 700 (LXXXVII, 2 - 3, LXXXVIII - LXXXIX, 1), 701 (LXXXIX, 6, 13 - 14, 16), 703 (XCVI - XCVII), 704 (C - CI), 706 (CXVII - CXVIII), 707 (CXIX - CXXII), 708 (CXXV, CXXVII), 709 (CXXXIII - CXXXIV), 710 (CXXXV, CXXXVII, 1 - 2), 711 (CXLII, CXLIV), 712 (CXLV), 715 (CLXVIII), 716 (CLXXII). Γεωμ. 246, 255, 270, 712 (CXLVII), 904 (II, 2), 906 (IX, X), 909 (XXX, XXXIII, XXXIV, XXXVI), 910 (XXXIX), 913 (LX), 915 (LXIX - LXX) 916 (LXXV), 920 (XCVIII, CI), 923 (CXIX), 925 (CXXX), 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 956, 957. Ἀμφορεῖς με λαβὰς ἀπὸ τοῦ ὄμου εἰς τὸ χεῖλος. Γεωμ. 954, 960. Ἀμφορεῖς με λαβὰς ἐπὶ τῆς κοιλίας YE III Γ 425 (LXXVI). Γεωμ. 946, 951, 952, 956, 960. Ἀμφορεῖς με λαβὰς ἐπὶ τοῦ ὄμου Γεωμ. 946, 952, 955, 956, 960. Ἀμφορεῖς ψευδόστομοι YE III Γ 22, 64, 408 (III), 410 (IV), 412 (IX), 414 (XII), 419 (XXXVI), 420 (XLI), 423 (LVIII, LX, LXIII), 424 (LXIV - LXV, LXVII), 425 (LXXI, LXXIV), 426 (LXXVIII - LXXIX, LXXXI), 427 (XC - XCI), 428 (C), 429 (CV - CVII), 430 (CIX), 431 (CX), 432 (CXV - CXVI, CXIX), 433 (CXXXVI), 434 (CXXVII), 435 (CXXXI, CXXXIII), 436 (CXXXVI), 437 (CXXXIX, CXLI, CXLIH - CXLIV), 438 (CXLI, CXLVI), 439 (CXLVII - CXLVIII), 440 (CXLIX, CLII, CLIV - CLV), 444 (CLXVIII), 448 (CLXXII), 449. Ὑπομ.

ΚΕΡΑΜΙΚΗ (συνέχεια)

531 (XXXVII), 552 (XXVIII - XXIX, XXXI - XXXII), 553 (XXXVI - XXXVII, 2), 554 - 555 (XLI, 1 - 4), 555 (XLII), 556 (LIII), 557 (LVI, LXII - LXIII), 558 (LXVIII, 2 - 3), 559 (LXIX, LXXI), 562 (LXXVII), 566, 568, 569. Πρωτογ. 213, 216, 712 (CXLIX - CLI), 713 (CLIII). Ἀμφορίσκει YE III Γ 417 (XXIV), 419 (XXXVI), 420 (XLI), 423 (LXII), 424 (LXIV), 426 (LXXVIII), 427 (XC - XCI), 429 (CVII), 437 (CXLII), 438 (CXLVI), 440 (CXLIX), 449. Ὑπομ. 137, 142, 521 (IV), 551 (XVIII), 552 (XXVIII - XXIX, XXXI - XXXII), 554 (XL - XLI, 1), 555 (XLII, XLVI), 556 (L), 557 (LVI), 565 - 566, 568, 569, 712 (CXLVII). Πρωτογ. 682 (I), 686 (XX), 687 (XX), 690 (XLIV - XLV), 692 (LIV, LVI), 693 (LX - LXI), 697 (LXX - XI, 5), 704 (CI), 707 (CXXI), 710 (CXXXIX). Γεωμ. 905 (II), 938 (CC - XXXIX), 956, 960. Ἀρύβαλλοι Πρωτογ. 714 - 715 (CLXIV), 715 (CLXV). Γεωμ. 904 (II, 1), 909 (XXXIII, XXXVI), 924 (CXXXIII), 926 (CXXI), 951, 952, 953, 958, 959, 960. Ἀρυτήρες YE III Γ 417 (XXI), 430 (CIX), 431 (CX). Γεωμ. 910 (XL). Ἀσκοὶ YE III Γ 64, 417 (XXI), 425 (LXXXII), 427 (XCII), 440 (CXLIX), 449. Ὑπομ. 531 (XXXVII), 553 (XXXVI - XXXVII, 2), 557 (LXIII), 559 (LXXI), 562 (LXXVII), 566, 568, 569. Πρωτογ. 700 (LXXXVII, 3), 715 (CLXIX). Γεωμ. 908 (XXVIII), 961. Δακτυλιόσχημα ἀγγεῖα Ὑπομ. 552 (XXVIII). Διπλᾶ ἀγγεῖα Πρωτογ. 701 (LXXXIX, 8). Δίσκοι Γεωμ. 952, 955, 958, 961. Θήλαστρα YE III Γ 71, 95, 417 (XXI), 434 (CXXXVII), 435 (CXXX - II), 438 (CXLVI), 449. Ὑπομ. 553 (XXXVI), 559 (LXIX), 568. Πρωτογ. 686 (XX), 687 (XX), 689 (XXXVI), 690 (XLI, XLV), 709 (CXXXIV), 715 (CLXIX). Γεωμ. 905 (V). Κάδοι YE III Γ. 426 (LXXXI). Πρωτογ. 216, 697 (LXXXI, 5). Κάλαθοι - καλαθόσχημα

ΚΕΡΑΜΙΚΗ (συνέχεια)

ἀγγεῖα YE III Γ 421 (XLVI), 432 (CXVI), 440 (CLII), 441 (CLV), 449. Ὑπομ. 553 (XXXVI), 558 (LXVIII, 1), 559 (LXIX), 566, 568, 569. Πρωτογ. 682 (I), 696 (LXXXVI - LXXXVII), 697 (LXXXI, 5, 11), 705 (CVI), 707 (CXX-III). Γεωμ. 910 (XXXVIII), 951. Κάνθαροι - κανθαρόσχημα ἀγγεῖα Ὑπομ. 138, 566, 568, 569. Πρωτογ. 33, 171, 186, 187, 682 (I), 684 (X), 686 (XX), 687 (XX), 690 (XLI), 691 (XLVI), 692 (LVI - LVII), 693 (LXI - LXII), 699 (LXXXII), 700 (LXXXVII, 1), 705 (CX-CXII), 706 (CXIII), 707 (CXXII), 709 (CXXXI). Γεωμ. 904 (I, II), 905 (IV - V), 906 (IX - XI), 908 (XXV), 909 (XXXV), 921 (XCI - XCII), 924 (CXXII, CXXIII, CXXVIII), 925 (CXXIX - XXXI), 946, C 947, 948, 950, 951, 953, 955, 956, 957, 958, 961. Κέρνοι YE III Γ 423 (LVIII), 431 (CX). Πρωτογ. 714 (CLIX). Κοτύλαι Γεωμ. 239, 277, 916 (LXXVII), 950, 952, 957, 958, 960, 961. Κρατήρες - κρατηρόσχημα ἀγγεῖα YE III Γ 95, 109, 414 (XII), 416 (XV), 418 (XXX), 419 (XXXIV, XXXVII - XXXVIII), 421 (XLIV, XLVI), 424 (LXIV - LXV), 425 (LXXVI), 426 (LXXVIII), 429 (CV - CVII), 430 (CIX), 433 (CXXVI), 435 (CXXXII), 438 (CXLIV, CXLVI), 439 (CXLVIII), 441 (CLIX), 449. Ὑπομ. 549 (VII), 551 (XX), 552 (XXVI, XXVIII), 554 (XXXVIII), 555 (XLV - XLVII), 557 (LVII), 559 (LXIX, LXX-III), 562 (LXXVII), 568, 712 (CXLVII). Πρωτογ. 192, 691 (L), 692 (LIII), 693 (LX - LXII), 695 (LXXV), 696 (LXXVI), 697 (LXXXI, 5, 11), 698 (LXXXI, 14), 699 (LXXXII), 701 (LXXXIX, 15 - 16), 704 (CI, CIII), 705 (CIX, CXI - CXII), 706 (CXIII, CXVII), 707 (CXIX, CXXI - CXXII), 709 (CXXXI, CXXXIII - CXXIV), 710 (CXXXV - CXXXVII, 1), 711 (CXLV), 712 (CL), 715 (CLXV, CLXVIII - CLXIX). Γεωμ. 905 (III), 910 (XL), 917 (LXXXVIII), 924 (CXXII), 925 (CXXVIII), 928 (CLIV), 930

ΚΕΡΑΜΙΚΗ (συνέχεια)

(CLXX), 936 (CCXV), 946, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961. Κύαθοι - κυαθόσχημα ἀγγεῖα - μόνωτα κύπελλα YE III Γ 407 (I), 408 (III), 421 (XLIV), 426 (LXXIX, LXXXI), 432 (CXVI), 438 (CXLVI), 449. Ὑπομ. 42, 549 (VII), 550 (IX), 553 (XXXVI - XXXVII, 1 - 2), 555 (XLII), 556 (XLVIII), 559 (LXIX, LXXI), 562 (LXXXVII), 566, 569. Πρωτογ. 687 (XX, XXIII), 690 (XLV), 692 (LII), 693 (LX - LXI), 695 (LXXIV), 696 (LXXVI, LXXX), 697 (LXXXI, 7), 698 (LXXXI, 18), 701 (LXXXIX, 5, 13, 16), 704 (C), 705 (CX), 706 (CXIII, CXVII), 707 (CXXI), 711 - 712 (CXLV), 714 (CLXIV), 715 (CLXV), 716 (CLXXVI). Γεωμ. 904 (V), 906 (IX), 908 (XXV), 909 (XXXV), 910 (XL), 911 (XLI, XLVI), 913 (LVI), 920 (XCV III), 921 (CV), 946, 947, 948, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960. Κύλικες YE III Γ 20, 21, 408 (III), 409 (IV), 411 (VI - VII), 413 (XI), 414 (XII), 416 (XV), 418 (XXVII), 419 (XXXVI), 420 (XLII), 421 (XLVI), 424 (LXIV - LXV), 426 (LXXXI - LXXXII), 427 (LXXXVI), 429 (CV - CVII), 430 (CIX), 431 (CX), 432 (CXVI), 433 (CXXXVI), 434 (CXXVII), 438 (CXLVI), 441 (CLIX), 445 (CLXXII), 449. Ὑπομ. 521 (V), 551 (XX), 555 (XLVI), 558 (LXIX), 562 (LXXVII), 569. Πρωτογ. 176, 206, 686 (XX), 688 (XXIV, XXIX), 703 (XCVII), 705 (CVII, CXII), 706 (CXIII). Κυλινδρικά ἀγγεῖα Πρωτογ. 714 (CLXI). Κυλινδρικά πυξιδόμορφα Γεωμ. 950. Κύπελλα YE III Γ 411 (IX), 413 (XI), 414 (XII), 415 (XV), 416 (XV, XVIII), 424 (LXV), 429 (XCV - XCVI), 435 (CXXXI), 438 (CXLIV), 440 (CLI), 445 (CLXX). Ὑπομ. 551 (XXII), 555 (XLI, 4 - 5), 557 (LVI), 569. Πρωτογ. 683 (V), 686 (XX), 688 (XXVIII), 689 (XXXIII - XXXIV), 690 (XLIV), 696 (LXXX), 701 (LXXXIX, 5 - 6, 8 - 9, 12), 703 (XCVII), 704 (CI, CIV), 710

ΚΕΡΑΜΙΚΗ (συνέχεια)

(CXXXVII, 2), 714 (CLIX), 715 (CLXVIII), 716 (CLXXII). Γεωμ. 910 (XXXVIII), 956, 958, 960, 961. Κύπελλα βαθέα YE III Γ 414 (XII), 418 (XXX), 419 (XXXVIII), Κύπελλα δίστα Πρωτογ. 695 (LXXIV). Κύπελλα μόνωτα ιδέ κύαθοι. Κύπελλα τηγανόσχημα Γεωμ. 955. Κύπελλα ύψίποδα Ύπομ. 554 (XXXVIII), 568. Πρωτογ. 697 (LXXXI, 1, 7, 8), 698 (LXXXI, 14), 699 (LXXXIII), 701 (LXXXIX, 6, 16), 705 (CXI), 708 (CXXVI, 2), 711 (CXL - CXLI). Λάγηνι Ύπομ. 552 (XXXVIII) Πρωτογ. 697 (LXXXI, 3). Λάκαιναι. Γεωμ. 958. Λεκάνας Πρωτογ. 684 (VII). Λεμβοειδές άγγειον Γεωμ. 907 (XIX). Λήκυθοι YE III Γ 424 (LXIV - LXV), 427 (LXXXIX), 449. Ύπομ. 522 (VI), 551 (XXIV), 552 (CXXIX), 553 (XXXVI - XXXVII, 2), 554 - 555 (XXXVIII, XLI, 1 - 2, 4), 555 (XLVII), 556 (LI), 557 (LVI, LXII), 566, 569. Πρωτογ. 190, 198, 692 (LVI), 695 (LXXI), 696 (LXXVI), 697 (LXXXI, 1, 3, 5, 7, 10), 698 (LXXXI, 14, 17), 699 (LXXXVI, 2), 700 (LXXXVII, 1 - 2, LXXXIX, 2), 701 (LXXXIX, 5), 702 (XCIII), 704 (C), 708 (CXXV, CXXVI, 2), 709 (CXXXIV), 711 (CXLI). Γεωμ. 951, 952, 959, 960. Λήκυθοι - οίνοχοι Γεωμ. 946, 952, 953, 955, 956, 957. Λοπάδες Γεωμ. 936 (CCXVII). Μαγειρικά σκεύη Πρωτογ. 684 (VII). Οίνοχοι YE III Γ 437 (CXXVIII). Πρωτογ. 200, 686 (XX), 688 (XXVIII), 692 (LVI), 694 (LXVII), 696 (LXXX), 697 (LXXXI, 4, 5, 6, 10, 11), 698 (LXXXI, 15, 17, 19), 699 (LXXXII, LXXXIV), 700 (LXXXIX, 4), 701 (LXXXIX, 5, 8, 10, 12 - 13), 703 (XCVII), 704 (CIII), 705 (CVI, CXI), 706 (CXVII), 707 (CXXI), 708 (CXXVI, 1), 709 (CXXXIV), 710 (CXXXV, CXXXVIII, CXL), 716 (CLXXII). Γεωμ. 104, 253, 288, 904 (II), 908 (XXVI), 909 (XXXIII, XXXV, XXXVI), 913 (LVI), 915 (LXIV), 921 (CVII), 923 (CXXII), 924 (CXXIII,

ΚΕΡΑΜΙΚΗ (συνέχεια)

CXXV, CXXVI, 3), 925 (CXXIX), 926 (CLX), 934 (CCIII), 938 (CCXXXIX), 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 956, 957, 958, 959, 960. Οίνοχοι εύρυπύθμενοι Γεωμ. 947, 951, 953, 954, 959. Οίνοχοι τριφυλλόστομοι YE III Γ 95, 421 (XLVI), 435 (CXXXII), 449. Ύπομ. 551 (XXV), 552 (XXXIII), 553 (XXXVI - XXXVII, 3), 555 (XLII, XLVI - XLVII), 556 (LI, LIII), 557 (LVI), 566, 568, 569. Πρωτογ. 691 (XLVI), 692 (LII - LIV, LVI), 693 (LVIII, LXI), 696 (LXXVI), 697 (LXXXI, 7), 698 (LXXXI, 14), 700 (LXXXIX, 2), 701 (LXXXIX, 16), 702 (XCI, 2), 705 (CVI), 707 (CXIX), 709 (CXXXI), 710 (CXXXVII, 1, CXXXIX), 711 (CXLI), 712 (CXLVII), 715 (CLXVI, CLXIX). Γεωμ. 186, 904 (II, 1), 907 (XIV), 908 (XXV, XXVI), 910 (XXXVIII, XL), 916 (LXXIX, 3), 947, 951, 955. Όλπαι Πρωτογ. 697 (LXXXI, 5). Πίθοι - Πιθαμοφορείς YE III Γ 409 (IV), 412 (IX), 416 (XV), 429 (CIV - CV), 433, (CXVI), 438 (CXLVI), 444 (CLXVIII), 449. Ύπομ. 568. Πρωτογ. 173, 684 (VIII), 685 (XV), 693 (LIX - LX), 697 (LXXXI, 5), 705 (CIX, CXI), 709 (CXXXI), 712 (CXLV), 714 (CLIX, CLXI), 715 (CLXIX), 716 (CLXXII). Γεωμ. 906 (XI), 910 (XLI), 920 (XCIX, CII), 924 (CXXIV, 2), 925 (CXXIX, CXXXI, CXXXIII), 931 (CLXXVII), 959, 960. Πινάκια YE III Γ 438 (CXLVI), 445 (CLXX). Πρωτογ. 690 (XLII). Γεωμ. 905 (V), 906 (X), 907 (XV), 917 (LXXII), 950, 951, 955, 961. Ποτήρια δίστα (tankards) YE III Γ 409 (IV), 415 (XV), 416 (XVIII). Πρόχοι YE III Γ 407 (I), 418 (XXVII), 419 (XXXV), 421 (XLVI), 424 (LXIV - LXV), 427 (LXXXVI, XC), 429 (CVIC-VII), 430 (CIX), 431 (CX), 437 (CXXXIX), 438 (CXLVI), 440 (CXLIX, CLIV), 449, 450. Ύπομ. 551 (XX, XXV), 552 (XXVIII), 553 (XXXVI - XXXVII, 2), 554 (XLI, 2, 4), 555

ΚΕΡΑΜΙΚΗ (συνέχεια)

(XLII, XLVI), 556 (XLVIII), 557 (LVI), 559 (LXIX), 562 (LXXVII), 566, 568, 569. Πρωτογ. 95, 177, 190, 192, 200, 686 (XX), 687 (XX), 690 (XLIV, XLV), 692 (LVI), 694 (LXVII - LXVIII), 695 (LXXI, LXXV), 696 (LXXVI), 700 (LXXXVII, 1 - 3), 702 (XCI, 2), 703 (XCVII), 704 (CI, CII), 705 (CXI - CXII), 707 (CXXXIII), 708 (CXXVI, 2), 709 (CXXXI), 710 (CXXXVII, 2, CXL), 711 (CXLI, CXLV), 713 (CLIII), 714 (CLIX, CLXI), 715 (CLXV). Γεωμ. 236, 250, 904 (II, 1), 907 (XIV), 909 (XXXVI), 916 (LXXX), 917 (LXXXV - II), 922 (CXV), 925 (CXXXI), 933 (CXCV), 935 (CCXIII), 948, 949, 950, 951, 955, 956, 957, 958, 960. Πρόχοι δί-λαιμοι Πρωτογ. 682 (I). Πρόχοι λοξότμητοι YE III Γ 409 (IV), 411 (IX), 414 (XII), 415 (XV), 416 (XVIII). Πρωτογ. 682 (I), 683 (V), 684 (VIII), 685 (XIV), 687 (XX, XXIII, XXIV), 688 (XXV, XXVII), 689 (XXXVI), 690 (XL), 706 (CXVII). Γεωμ. 904 (II, 2), 905 (V), 906 (IX), 907 (XIV), 908 (XXV), 910 (XXXVIII), 911 (XLVI), 912 (LIII), 913 (LIX, LXI), 955. Πυξίδες YE III Γ 428 (C), 438 (CXLVI), 439 (CXLVIII), 440 (CXLIX, CLII, CLIV), 449. Ύπομ. 552 (XXVIII), 559 (LXXIII), 566, 568. Πρωτογ. 686 (XX), 697 (LXXXI, 5, 11), 699 (LXXXIV), 700 (LXXXVII, 3), 701 (LXXXIX, 8, 16), 706 (CXVII), 707 (CXXI), 709 (CXXXIV), 711 (CXLV). Γεωμ. 909 (XXXIII, XXXV, XXXVI), 910 (XL), 912 (LIII), 915 (LXXXIII), 916 (LXXX), 918 (XCIII), 925 (CXXX), 946, 947, 948, 951, 952, 953, 954, 956, 957, 958, 959, 960, 961. Πώματα YE III Γ 424 (LXIV). Ύπομ. 557 (LXVI), Πρωτογ. 192. Γεωμ. 916 (LXXXV). Ρυτά YE III Γ 426 (LXXX), 463 (LXVII), 464 (LXXIII). Πρωτογ. 744 (XLV, 70). Σκύφοι YE III Γ 21, 27, 43, 67, 95, 411 (VII), 418 (XXVIII), 419 (XXXIV,

ΚΕΡΑΜΙΚΗ (συνέχεια)

XXXVIII), 420 (XLII, XLV), 424 (XLIV - LXVII), 426 (LXXVII, LXXXI), 427 (LXXXVI), 429 (CVI), 431 (CX), 432 (CXVI), 433 (CXXV - CXXVI), 435 (CXXXII), 438 (CXLIV), 439 (CXLVIII), 441 (CLIX), 445 (CLXXII), 449, 450. Ύπομ. 549 (VII), 550 (IX), 552 (XXVI, XXXII), 553 (XXXVI), 556 (XLI, 5, XLII, XLVI), 557 (LVI), 559 (LXXIII), 566, 568, 569. Πρωτογ. 139, 169, 173, 176, 181, 188, 190, 200, 224, 683 (III), 685 (XIV, XVI), 686 (XX), 687 (XXIII), 688 (XXIV, XXVIII, XXIX), 690 (XLI), 691 (XLVIII, L), 692 (LIII), 693 (LVIII, LX, LXIII), 694 (LXVIII), 695 (LXXI), 696 (LXXXVI - LXXVII), 697 (LXXXI, 6, 10), 698 (LXXXI, 14, 19), 700 (LXXXVII, 1, LXXXIX, 2), 701 (LXXXIX, 6, 10, 14, 16), 702 (XCII), 703 (XCVII), 704 (CII), 705 (CIV), 706 (CXIII, CXVII), 707 (CXIX, CXXI, CXXII), 708 (CXXVI, 2), 709 (CXXXI, CXXXIII), 710 (CXXXV - CXXXVII, 1), 711 (CXLI - CXLII, CXLV), 714 (CLX), 717 (CLXXXIII). Γεωμ. 273, 904 (II), 905 (IV), 906 (X), 907 (XIX), 908 (XXV), 909 (XXXIII, XXXV, XXXVI), 910 (XL), 911 (XLI, XLII, XLVII), 922 (CXV), 924 (CXXVIII), 925 (CXXIX - CXXXI, CXXXIII), 927 (CXLVIII), 939 (CCXLVI), 944 (CCLII), 947, 948, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961. Στάμνοι Πρωτογ. 712 (CXLIX). Σύνθετα αγγεία YE III Γ 449. Ύπομ. 553 (XXXVI). Πρωτογ. 688 (XXV), 696 (LXXVI). Σφαιρικά αγγεία Γεωμ. 910 (XXXVIII). Σωληνοειδή Γεωμ. 252. Τριποδικά YE III Γ 431 (CX), 438 (CXLVI). Ύπομ. 566. Τριφυλλόστομοι οίνοχοι ιδέ Οίνοχοι. Ύδρια YE III Γ 412 (X), 413 (XII), 418 (XXIX), 421 (XLVI), 424 (XLV), 426 (LXXXI), 429 (CV), 432 (CXIV), 438 (CXLVI), Ύπομ. 530 (XXXI), 553 (XXXVI - XXXVIII, 2), 556 (LII), 557 (LVI), 559 (LXXVI).

ΚΕΡΑΜΙΚΗ (συνέχεια)

- Πρωτογ. 684 (VIII), 687 (XX), 688 (XXIX), 696 (LXXVI), 700 (LXXXVII, 1, 3), 701 (LXXXIX, 6), 703 (XCVI), 706 (CXVII), 708 (CXXVI, 1), 710 (XXXV), 711 (CXLI), 715 (CLXVI). Γεωμ. 911 (XLIX), 952, 955, 959, 960. Φιάλαι ΥΕ III Γ 409 (IV). Πρωτογ. 685 (XIV), 687 (XX), 688 (XXIX), 701 (LXXXIX, 16). Γεωμ. 924 (CXXII), 925 (CXXXI). Φλασκία ΥΕ III Γ 437 (CXLII), 441 (CLV). Υπομ. 557 (LVI), 559 (LXXIII), 566, 569. Πρωτογ. 693 (LVIII), 700 (LXXXVII, 2), 714 (CLXI). Γεωμ. 908 (XXVIII), 960. Χύτραι - χυτροειδή αγγεία Υπομ. 554 (XLI). Ψευδόστομοι άμφορείς ιδε άμφορείς.
- Τεχνική τών αγγείων. Λαβαί άποφύσεις ΥΕ III Γ 413 (XII). Δικλαδωταί ΥΕ III 412 (IX - X), 413 (XI), 415 (XV), 447. Κομβιόσχημοι Πρωτογ. 687 (XX), 688 (XXIX), 694 (LXVII). Σχοινόμορφοι ΥΕ III Γ 421 (XLVI). Υπομ. 459 (VII), 556 (LII) Γεωμ. 948, 953. Τεχνικά μέσα: Συνδυασμός διαβήτου και πολλαπλής ψήκτρας Πρωτογ. 683 (V) 695 (LXXV) 721, 724, 725, 727, 728, 775. Γεωμ. 947, 1061 Κεραμόπουλλος, Ά. Δ., XXXVIII 27, 141, 176, 177, 263, 523, 604, 875
- Κερά Πεδιάδος 215
- Κερασιά - Λέστιανη (101), 239, 309, 825-826, 895
- Κερά Σπηλιώτισσα 150, 286, 933
- Κερατέα (231), 54, 128¹, 257, 311, 423, 851, 916
- Κέρκυρα (373), 273, 314, 925, 995, 1018, 1042, 1046
- Κεφάλαι: Κέω 85. Κνωσού 105, 151, 213, 438, 532, 558, 658, 659, 713, 751, 883. Λιγόρτυνου 294
- Κεφαλάρι (259), 262, 312, 863 - 864, 897, 920
- Κεφαλλήνες 1044
- Κεφαλληνία 77 - 79, 137, 314, 401, 403, 426, 431, 448¹, 450, 477, 551, 926
- Κέφαλος Κω 96, 284
- Κέως (423), 84-85, 148, 207, 280, 315, 332, 350, 352, 433, 516, 519, 557, 611, 618, 707-708, 721, 772, 802, 818, 929, 1056, 1058
- Κήρινθος (184), 191, 250, 310, 695, 784, 717, 911
- Κηφισσία (207), 253, 311, 913
- Κηφισσός: Άττικής 254. Σκύρου 653
- Κιέριον 241, 326, 967, ιδε και Φίλια
- Κίκονες 1044
- Kilian, K., XXII, XXX, LII, 489¹, 1014¹
- Kilian - Dirlmeier, I., LII
- Kilindir, ιδε Καλίνδοια
- Κιλικία 1038
- Κιλκίς 168, 307
- Kimming, W., 600¹
- Κίμωλος (444), 94, 211, 284, 315, 435, 710, 878 - 879, 898, 932, 956
- Kinch, K. F., XVIII, XLI, 98, 99, 100
- Κίπερη 127
- Kirk, G. S., LI
- Κίτιον (559), 119-120, 157, 160, 226, 300, 345-346, 351, 353, 355, 391-392, 399, 445, 480, 517, 519, 538, 545, 563, 583, 615, 618, 815, 819
- Kjellberg, L., XXVI ιδε Wiede, S. - Kjellberg, L.
- Κλάδεος (345), 70, 313, 370, 397, 427, 465, 482, 485
- Κλαδερά 167
- Κλαζομεναί (413), 82, 204, 278, 315
- Κλασσικών χρόνων λείψανα ιδε ιστορικών χρόνων λείψανα
- Klaus 75
- Kleiner, G., XVII, XVIII, XXXIX, XL, 86, 281, 804
- Κλεισίδι (509), 293, 316, 812, 819
- Κλένια (248), 260, 311, 853, 897, 901, 918, 985, 1017, 1023
- Κλεψύδρα 142, 328, 422, 516
- Κλίβανοι ιδε Άρχιτεκτονική
- Κλυταμνήστρα 853, 1052
- Κλών, Σ., XXXVII
- Κνιδίων Λέσχη ιδε Λέσχη Κνιδίων
- Κνωσός (474), 102, 104 - 106, 151, 213 - 214, 288 - 289, 316, 384, 399,

- 437 - 438, 472 - 473, 478, 486, 488²,
517, 531-533, 544, 547, 558, 562, 578,
582, 586, 587, 587², 588, 589, 590,
613-614, 618, 658-662, 678, 712 - 713,
715, 751-752, 756, 760, 763, 765, 766,
767, 768, 771, 809-810, 815, 819, 882-
883, 899, 934, 960, 1003, 1012, 1019,
1027
- Κοζάνη (60), 29, 136, 176, 178, 236,
237, 308, 417, 550, 626, 675, 687,
735, 761
- Κοίμησις Θεοτόκου Δρεπάνου 273
- Κοκέβη κτήμα 67, 200
- Κόκκαλα (334), 270, 313
- Κοκκινιά ιδε Νέα Κοκκινιά, Παλαιά
Κοκκινιά
- Κοκκινογένη χωματερή 607
- Κοκκινογκρεμός 119
- Κόκκου - Βυρίδη, Κ., XXX
- Κολιουκρέπ Σπάτων Ἀττικής 53
- Κολλῖνος Λάστας 266
- Κολοκοτρώνη ὁδὸς Ἄργους 645, 647,
701, 858
- Κολοφών (415), 82, 297, 315, 377,
398, 405, 800, 818, 874, 898, 202, 928,
998, 1018
- Κολλυβά Μετόχι (460), 212, 316,
657 - 658, 678, 712
- Κολώναι Αἰγίνης 84
- Κολωνάκι Θηβῶν 42, 364, 420, 635, 695
- Κολωνός ιδε Ἀγοραῖος Κολωνός
- Κομμένου Αἰαντῆς 178, 627
- Κομοτηνὴ 29
- Κονίσματα Ἐλαφοτόπου 16
- Κόνιτσα 17, 127¹
- Κοντολέων, Ν., XXXVII, XXXVIII, 91,
208
- Κοπεγχάγη 98, 99, 100, 255, 880
- Κοπράνα Μεγάλη 340, Μικρὴ 336, 337
- Κοπρέζα 53, 365, 422
- Κοπριά Λίνδου 613
- Κοραφὴ ὁδὸς Ἄργους 701, 860, 861
- Κορᾶκου (237), 54, 55, 311, 328, 349,
353, 423, 462, 484
- Κορινθία 6, 563, 565, 595, 597, 703, 721,
725, 777, 945, 954, 955, 1032, 1037,
1042, 1057, 1061, ιδε καὶ Ἀργολίς -
- Κορινθία
- Κορινθιακὸς κόλπος 11, 249, 252, 601,
1047
- Κόρινθος, Παλαιά (240), 55, 129,
143, 195 - 196, 252, 258 - 259, 311,
516, 519, 526, 544, 554, 561, 563, 575,
585, 589, 595, 608, 617, 643, 677, 699,
707, 744, 757, 790, 817, 852-853, 896,
901, 917, 927, 929, 945, 950, 951 - 952,
956, 958, 959, 961, 984, 1012, 1017,
1023, 1025, 1029, 1033
- Κορίνθου ὁδὸς Ἄργους 860
- Κορυφὰς Μέναικου Κύπρου 297
- Κορυφάσιον (313), 199, 313
- Κορφὴ Καλοῦ Χωριοῦ Πεδιάδος 213
- Κορώνεια (171), 248, 310, 602, 832,
896, 972, 1016
- Κορώνη 602
- Κορωπί (222), 255, 311, 849, 896, 915,
983, 1016
- Κοσκινὸν Ῥόδου 99, 436
- Κοσμᾶ Αἰτωλοῦ ὁδὸς Ἄρτης 232
- Κοσμᾶ οἰκόπεδον Ἄργους 647, 858
- Κοσμᾶς Ἅγιος ιδε Ἅγιος Κοσμᾶς
- Κοτζιάς, 175, 177, 626
- Κοτρώνα Ἀγραπιδохωρίου 71
- Κουβαρὰς Ἀττικής 699
- Κουγέα, Σ., οἰκία Ἀθηνῶν 839
- Κούκλια - Παλαιόπαφος (560),
120-121, 157, 160, 226, 300, 346, 351,
353, 392, 399, 445, 480-481, 486, 487²,
517, 538, 545, 563, 583, 586, 587¹,
588, 670, 679, 720, 758, 764, 771, 944
- Κουκουβάουνες (208), 253, 311,
913
- Κουκούλη - Χρυσανθάκη, 80
- Κουκουνάρα (314), 296, 313, 870,
897, 922
- Κουκουναριές Πάρου 89, 90, 149, 209,
282, 333, 433, 469, 709, 805, 931, 1000
- Κούκου Κεφάλι (513), 155, 164¹,
228¹, 293, 317, 536-537, 541¹, 542, 545,
562, 581, 586, 590, 888, 900, 901, 937,
1006, 1020
- Κούκουρα ιδε Ἐγλυκάς, Σαλμώνη
- Κουκουσὸς (3), 16, 307, 452, 483,
490²

- Κούλουρη 83
 Κουμουνδούρου Χειμαρρος Τροιζήνος
 263, 866
 Κουντουριώτισσα (67), 177-178,
 308, 626, 675, 688, 736, 761
 Κούπος 216, 291, 936
 Κούρητες 1046, 1072
 Κούριον (561), 121-124, 157, 160,
 226, 301, 346-347, 351, 353, 393, 399,
 445, 481, 517, 539-540, 541¹, 545,
 547, 563, 582, 583-584, 588, 590, 597,
 616, 618, 672, 679, 681, 720, 758, 764,
 815, 819, 893, 900, 944, 1012, 1013, 1020
 Κουρουνιώτης, Κ., XXII, XXV, XXVI,
 XXXVII, 36, 37, 255, 785, 786, 787,
 835, 836, 974
 Κουρσονά Έξοχης Κοζάνης 236
 Κουρτάκι (256), 261, 312, 919
 Κουρτέικα Λεοντίου 73
 Κούρτες (515), 155, 164¹, 165, 218,
 293-294, 317, 537, 541¹, 542, 545, 547,
 562, 581, 586, 587¹, 666, 673, 679, 715,
 753, 760, 764, 888, 900, 902, 937, 1006,
 1020
 Κουρτέσσα ιδέ Χάνι Κουρτέσσας
 Κουτσελιό (16), 19, 130, 133, 165,
 228¹, 307, 347, 410, 548
 Κουτσουλιό ιδέ Κουτσελιό
 Κοφινά (408), 278, 515, 928
 Κοφινά τὸ Κεφάλι 154
 Κράνη 77
 Κρανών (100), 239, 309, 907
 Kraiker, W., XXVI, XXXI, 83, 207, 280,
 611, 654, 707, 749, 929
 Krause, G., XXVI
 Κράψη - Βάξια (14), 18, 132, 168,
 307, 454, 483, 493³, 571, 585, 731, 761
 Κρεπενή (53), 235, 308, 906
 Kretschmer, P., 1041
 Κρήναι ιδέ Ἀρχιτεκτονική
 Κρήτες 87, 1044
 Κρήτη XLI, 8¹, 9, 14, 100, 119, 124, 125,
 126¹, 127, 128, 128¹, 129, 150, 152,
 161, 162, 163, 164, 164¹, 165, 166,
 167, 211, 227, 228, 229, 230, 286, 301,
 302, 303, 304, 305, 306, 315-317, 319,
 348, 352, 353, 354, 355, 385, 393, 394,
 401, 405, 439, 444, 445, 446, 447, 448¹,
 450, 477, 478, 479, 482, 488, 489, 490,
 491, 494, 496, 500, 501, 503, 504, 505,
 511, 512, 518, 519, 532, 542, 546, 547,
 548, 564, 568, 569, 587, 588, 590, 595,
 596, 597, 598, 619, 673, 674, 680, 681,
 715, 721¹, 722, 728, 729, 760, 766,
 773, 774, 776, 777, 901, 902, 945, 959 -
 960, 961, 1013, 1021, 1028, 1029, 1031,
 1032, 1033, 1037, 1043, 1044, 1046,
 1052, 1053, 1054, 1056, 1057, 1061,
 1063, 1066, 1072, 1078
 Κρητηνία 98, 99, 100, 286, 382, 436
 Κριεζή οδός Ἀθηνῶν 49, 50, 52, 526, 554,
 574, 575, 642, 698, 744, 845, 980
 Κριθαριά 40
 Κρίσα 129, 498, 509
 Κριτσά (496), 217, 291, 316, 664 -
 665, 679, 714, 763, 765
 Κριτσανά (58), 136, 164¹, 175, 308
 Κρομμυών ιδέ Ἅγιοι Θεόδωροι
 Κρουσώνας (491), 216, 290 - 291,
 316, 664, 679, 714, 763, 886, 899, 936
 Κρύα Βρύση: Βιάννου 114, Κηρίνου 191
 Κρυονέρι (139), 244, 309, 830, 895,
 909
 Κτένιον (70), 178, 237, 308, 626, 675,
 688, 736, 761, 766
 Κτήμα (557), 226, 300, 671, 679, 720,
 758, 764, 892, 900, 944, 1011, 1020
 Κτικάδος 208, 280, 876, 999
 Κτιμένη ιδέ Ἄνω Δρανίστα
 Κτούρι ιδέ Ἑλληνικόν
 Κύδωνες 1046
 Κυδωνία 100
 Κυδωνιαί 150
 Κύθηρα (450), 285, 315, 932,
 Κυθραία (540), 224, 297, 317, 669 -
 670, 679, 717, 755, 756, 764, 890,
 900, 939
 Κυκλάδες 128¹, 210, 301, 319, 355, 450,
 488, 519, 520, 564, 565, 566, 619, 681,
 710, 721, 722, 725, 726, 727, 773, 774,
 776, 777, 901, 912, 927, 929, 939, 944,
 945, 955, 956-957, 961, 1028, 1031,
 1032, 1033, 1034, 1037, 1038, 1042,
 1044, 1053, 1054, 1055, 1057, 1058,

1061, 1062, 1072, 1078
 Κύλινδρα 83
 Κυλίστρα 115, 390
 Κύμη Ἰταλίας (383), 274, 314, 873, 898,
 901, 926, 957, 996, 1013, 1018
 Κύμη Μικρᾶς Ἀσίας (404), 277, 314,
 928
 Κυμίσαλα 98
 Κυμπουροπούλου οἰκόπεδον Ἄργους 645,
 700, 745, 857
 Κύνθος 86
 Κυνόσαργες 51, 842, 978
 Κυπαρίσσης, Ν., XXXIII, 71, 72, 73, 75,
 872, 924
 Κυπαρισσία 146
 Κυπαρίσσι Λακωνίας (298), 267,
 312, 869, 897, 991, 1017
 Κυπαρίσσι Λοκρίδος (148), 40, 188,
 245, 310
 Κύπρος XLV, 8¹, 9, 11, 14, 114, 115, 116,
 124, 125, 126¹, 127, 128, 128¹, 129,
 130, 156, 161, 162, 163, 164, 164¹, 165,
 167, 221, 227, 228, 228¹, 229, 230, 295,
 301, 303, 304, 306, 317, 319, 348, 352,
 353, 354, 356, 393, 394, 401, 405, 436,
 438, 446, 447, 448, 450, 488, 489, 494,
 496, 499, 501, 503, 505, 508, 511, 512,
 518, 519, 542, 547, 548, 564, 568, 569,

587, 587¹, 588, 590, 591, 594, 595, 596,
 597, 598, 599, 619, 674, 680, 681, 721¹,
 722, 726, 728, 729, 766, 773, 774, 776,
 777, 816, 901, 902, 903, 945, 960, 961,
 1012, 1022, 1023, 1028, 1031, 1042,
 1052, 1053, 1054, 1056, 1057, 1058,
 1061, 1062, 1063, 1066, 1077
 Κυρήνεια 295
 Κυρήνη (395), 9, 12, 276, 314, 927
 Κυρίμνη 262
 Κυρτά Σιάδια 232
 Κυψέλη Ἄργους 863
 Kübler, K., XXVI
 Kunze, E., XIV, XXXII, LII
 Kurtz, D.C., XV, L
 Kusadasi, 206
 Κωκυτός, 21
 Κωνσταντίνου, Ἰ., 250, 785, 786
 Κωνσταντοπούλου οἰκόπεδον Ἄργους
 645, 700, 745
 Κωρύκειον (150), 245, 310, 970, 1015
 Κῶς (446), 95-96, 211, 284, 315, 334,
 350, 353, 380-381, 398, 405, 435, 448¹,
 471, 486, 492¹, 656, 672¹, 678, 711,
 750, 763, 766, 777, 879, 898, 932, 960,
 961, 1001, 1019, 1029
 Κῶς Ἀστυνάλεια 284
 Κωσταρελαίικα ἰδὲ Ἐξάλοφος

Λ - Λ

Λακωνία XXXI, 64, 145, 164, 198, 267,
 448¹, 565, 598, 728, 922, 945, 958, 1026,
 1042, 1053, 1056
 Lamb, W., XXXVII, LII, 1014¹
 Λαμία 186, 188, 360
 Λάμπαρινα (328), 270, 313, 923
 Λαμπρινουδάκης, Β., XXXIX
 Λαμπροπούλου κτήμα 529, 650
 Λαμπροπούλων κατάστημα Ἀθηνῶν 640
 Lane, E. A., LI
 Lang, M. I., XXXI
 Langdon, M. K., XVIII, xxvi, 194
 Langlotz, E., 711, 914
 Λαοδίκη 517
 Λαοὶ τῆς θαλάσσης 499, 510, 511, 512,
 1036, 1052, 1053
 Λάπηθος (532), 114 - 115, 156, 221 -
 224, 295, 317, 341, 351, 353, 390-391,

- 399, 441, 476, 537-538, 545, 562, 581, 668-669, 679, 717, 755, 760, 764, 765, 771, 889 - 890, 900, 938, 1007, 1020
- Λαπίθαι 33, 1046, 1072
- Λάρδος 99, 286, 383, 436, 880
- Λάρισα Ἄργους 58, 59, 262, 608, 645, 701, 744, 793, 858, 862, 863, 919, 986, 987, 989
- Λάρισα Θεσσαλίας (93), 32, 33, 181, 182, 239, 309, 690
- Λάρισα Μικρᾶς Ἀσίας (405), 277 - 278, 314, 928
- Λάρνακα (558), 120, 300, 892, 900, 944, 1012, 1020
- Λαρνάκι 80, 148, 376
- Λάρυμνα (152), 188, 245, 310
- Λασήθιον ἰδὲ Λασίθιον
- Λασίθιον 107, 214, 215, 291
- Λάσκαρη οἰκόπεδον Σπάρτης 796
- Λασποχώρι ἰδὲ Ὀμόλιον
- Λάστα (287), 266, 312
- Λάτσια 221, 889
- Λατῶ (497), 291, 316, 811, 819, 1004, 1020
- Λαύριον (234), 258, 311, 916
- Lausitz ἰδὲ Κεραμικὴν
- Λαχανόκαστρον ἰδὲ Ὠραιόκαστρον
- Lawrence Angel, J., LIV, 1040
- Laxton, R. R., XLIX
- Lazenby, J. F., XIV, 128¹
- Λεβέντη κτῆμα Ἀσίνης 62, 197, 264, 649, 702, 795, 869, 921, 990
- Lehmann, K., 174, 727¹
- Λειβαδίτη οἰκόπεδον Ἄργους 860, 986, 987, 988
- Λελεγικοὶ τάφοι 93
- Λεμπέση, Ἀ., XLV, 114
- Λεμπέση ὁδὸς Ἀθηνῶν 49, 525, 553
- Λεμπέτι (46), 27 - 28, 135, 172, 308, 416, 500
- Leon, V., XXXII
- Λεονάρδος, B., 32, 629
- Λεοντίνοι (392), 276, 314, 927
- Λεόντιον ἰδὲ Γουρζούμιστα
- Λεόντων πύλη ἰδὲ Πύλη Λεόντων
- Λεπενιώτου ὁδὸς Ἀθηνῶν 52, 845
- Leporano 79, 147, 275, 468, 556
- Lerat, L., XVI, XXIV, 140, 420, 552, 694
- Λέρνα (265), 263, 312, 866, 897, 920, 990, 1017
- Λέρος (436), 88, 282, 315, 433
- Λέσβος 203, 277, 314, 706, 818, 927, 961, 1029, 1042. Ἴδὲ καὶ Ἄντισσα
- Λέστιανη ἰδὲ Κερασιά
- Λέσχη Κνιδίων 783
- Λευκαντί (174), 44 - 45, 130, 132, 142, 163, 164, 165, 192, 230, 251, 310, 327, 348, 349, 353, 354, 364, 396, 420 - 421, 433, 443, 448, 448¹, 450, 460, 478, 484, 504, 505, 509, 524, 541, 543, 547, 553, 561, 563, 564, 565, 569, 573 - 574, 585, 587, 589, 590, 591, 592, 593, 596, 597, 598, 599, 605 - 606, 616, 617, 619, 636-637, 676, 681, 696, 725, 726, 727, 740-742, 760, 762, 765, 766, 767, 768, 770, 771, 778, 784-785, 817, 833 - 834, 896, 912, 972 - 974, 1013, 1014, 1016, 1021, 1022, 1023, 1030, 1037, 1055, 1063
- Λευκάς (374), 273, 314, 408, 898, 925, 995, 1018
- Λευκόνοικο (539), 296, 317, 939
- Λεῦκτρα 190, 602
- Λευκωσία (544), 116, 117, 156, 224, 225, 296, 297, 317, 342, 351, 391, 444, 476 - 480
- Levi, D., XXXVII, XL, XLI, XLII, XLIII, XLIV, 113, 154
- Ληλάντιον πεδῖον 1026, 1064
- Λῆμνος (398), 276 - 277, 314, 874, 898, 927, 961, 997, 1018, 1046
- Λιάγκουρας, Ἀ., 33
- Λιανοκλάδι 410
- Λιακοπούλου οἰκόπεδον Θηβῶν 832
- Λιβαθὸς 373
- Λιβανάτες (145), 40, 245, 310
- Λιγόρι 53, 365, 422
- Λιγόρτυνος (518), 294, 317, 888, 900, 937
- Λιθοβούνη (134), 39, 309, 362, 396, 419, 459, 477, 478, 484
- Λιλιανὰ (521), 112, 113, 155, 228¹, 317, 390, 399, 405, 441, 476, 537, 545, 547, 562, 581, 586, 587¹, 590

Λίμνη Εύβοίας (185), 250, 310, 911
 Λίμνη Κιμώλου 94, 284, 878, 879
 Λίμνη Μαντινείας 266
 Λιμνιώνας 83
 Λιμνότοπος (30), 23-24, 133 - 134,
 169, 307, 324, 348, 349, 353, 354, 412 -
 413, 456, 478, 479, 483, 487³, 499, 502,
 509, 515, 549, 571, 584¹, 585, 683, 687,
 769
 Λίνδος 99, 100, 211, 285, 383, 436, 613,
 711, 880, 1029
 Λιόπετρο (482), 152, 164¹, 215, 316,
 533, 541, 545, 559, 579, 586, 587, 590,
 663, 679, 713, 752, 760, 763
 Λιόσια 52, 848
 Λιπάρα (386), 80, 314, 431
 Liro 98
 Λιχάς (180), 190, 249, 310, 695
 Livingstone Vance Watrous, XLV
 Liverpool 121
 Λογάδες 150, 286, 1002
 Λογγά (311), 145, 164¹, 199, 268, 313
 Λογογράφοι 1074, 1075, 1079, 1080
 Loeschcke, XVI
 Λοκρίς ιδε Φωκίς - Λοκρίς

Λοκροί 1044, 1072
 Λομποκά 72, 371
 Lolling, H. G., XXII
 Λονδίνον - London 82, 105, 106, 116, 120,
 157, 198, 279, 285, 822
 Lo Porto, F. G., XXXV
 Lorimer, H. L., 82, 279, 998
 Λουρίν 300
 Λουσοί (278), 132, 265, 312, 990 - 991,
 1017
 Λουτράκι (204), 47, 128¹, 228¹, 311
 Λουτρο (124), 39, 142, 309, 459, 484,
 490
 Λούτσα 53
 Λοφίσκος (13), 18, 39, 307, 454, 483,
 490¹
 Λόφος (66), 177, 308, 688
 Λυγαρίδια 91, 378, 380, 434
 Λυγκίστου οικόπεδον Ἄργους 860, 986,
 987
 Λύκιοι 1044
 Λυκοῦργος βασιλεὺς Τεγέας 602
 Λυκοῦργου ὁδὸς Ἀθηνῶν 50, 640, 698, 743
 Λυών 157
 Lund 113

M

Μάα (555), 119, 345, 351, 445, 499²
 Maass, M., XXXII
 Μαγαζιά Ἐρετρίας 45, 834
 Μαγνησία 138
 Μάγνητες 1044
 Μαγούλα: Ἀλιβερίου 46. Ἑλληνικοῦ 37
 Mackworth, G., XXXVII
 Μάδενα (322), 68, 313, 369, 397, 426
 Μαζά 213
 Μαζαρακάτα (378), 78, 128¹, 314,
 373, 398, 430, 467, 485
 Μαζαράκι (9), 17, 307, 358, 395, 408,
 453 - 454, 477, 478, 483, 490^{3,4}, 493³
 Μαζιχόρτια 535
 Maier, F. G., XLVII, XLVIII
 Mainz 116, 257
 Maiuri, A., XLI, 382
 Μακεδονία XX, 81, 9, 11, 14, 22, 124,
 125, 126, 126¹, 127, 127¹, 129, 130,
 133, 161, 162, 164, 164¹, 165, 167, 168,

186, 227, 228, 228¹, 229, 230, 231, 233,
 301, 302, 303, 304, 307, 319, 347, 348,
 353, 354, 355, 402, 408, 409, 414, 432,
 446, 447, 450, 499, 502, 506, 507, 512,
 519, 549, 568, 596, 600, 616, 623, 680,
 682, 683, 721¹, 722, 726, 727, 728, 766,
 767, 769, 770, 773, 774, 776, 777, 778,
 779, 901, 945, 961, 1023, 1026, 1032,
 1044, 1052, 1059, 1061, 1062, 1066
 Μακρὴ ὁδὸς Ἀθηνῶν 50
 Μακρὴ οἰκόπεδον Ἄργους 792, 858, 866,
 987, 988, 989
 Μακρύ Βουνάρα 38²
 Μακρίδης, α. μ., XXI
 Μακρυγιάννη ὁδὸς Ἀθηνῶν 48, 50, 51,
 525, 553, 639, 841, 978
 Μακρὸ Λαγκόνι 880
 Μακρύσια (338), 146, 164¹, 165, 228¹,
 270, 313, 993, 1018
 Μαλεβιζίου ἐπαρχία 108, 213, 216, 290

Μαλεβρός (125), 243, 309, 969, 1015
 Μάθη (332), 69, 146, 200, 270, 313, 331, 350, 426, 464, 704, 748, 763
 Μάλια (467), 103-104, 287-288, 316, 335, 350, 384, 399, 437, 472, 486, 881-882, 899, 934
 Μαλώνα ιδε Μάσαρη - Μαλώνα
 Malwitz, A., XXIV, XL, XLIX
 Μάνδρες Κύπρου 224
 Μάνεσι (354), 71-72, 128¹, 313, 371, 397, 427
 Μαντίνεια (290), 266, 312
 Μάντισσα 121, 392, 445
 Μαραθιάς 40, 362, 419, 459
 Μαραθών (199), 193, 251-252, 311 637, 672¹, 677, 681, 696, 742, 762, 835, 896, 912, 942, 975
 Mariani, L., XLII
 Μαρινάτος, Σ., XXIII, XXXIII, XXXIV, XXXVIII, XLIII, XLVII, 68, 78, 79, 102, 151, 201, 285, 375, 430, 658, 712, 810
 Μάριον (556), 225, 671, 679, 758, 764
 Μαριτσά 'Ρόδου 99
 Μαρκέλλος 392
 Μαρκέσι 277, 928
 Μαρκόπουλον (225), 53, 256, 311, 365-366, 396, 422, 461, 849, 896, 915
 Μάρμαρα ιδε Καμήλα
 Μαρμάριανη (89), 32, 34, 181, 238, 308, 359, 395, 458, 521, 551, 628-630, 673, 675, 690, 727, 737-738, 762, 768, 773, 776, 825, 895, 907, 966, 1015, 1016
 Μάρμαρο 'Ιαλυσού 656, 880
 Μαρώνεια (78), 30, 137, 180, 228¹, 308, 417
 Μαρώνη 216
 Μάσαρη - Μαλώνα 100, 286, 880
 Masson, O., 116
 Μασταμπάς (463), 237, 316, 881, 899, 933, 1003, 1019, 1021
 Μαστροκόστας, E., XI, XXXIII, 73, 75, 76
 Matthäus, H., LIII
 Matz, F., XLII, 100, 101, 280, 286, 383, 815¹, 933
 Μαυρίκιον (296), 267, 312, 922, 991, 992, 1017, 1023
 Μαυροβούνι (176), 249, 310

Μαυροβούνι Γυθείου 65
 Μαυρονέρι (158), 246, 310, 909
 Μαυροπηγή (56), 175, 308, 625, 675, 735, 761, 766
 Μαυρόπουλον 43, 364, 420
 Μαυροσπηλιές Κορίνθου 852, 917
 Μαυροσπηλιό 105, 385, 437, 884
 Μάφεζε 103
 McDonald, W. A., XXVII, XXXI, XXXII, 66, 68
 McFaden, G. H., XLVI
 Μεγάλη 'Ελλάς XXXIV, 5, 9, 301, 303, 306, 446, 447, 448, 496, 500, 503, 505, 508, 560, 564, 565, 595, 596, 901, 902, 951, 957, 1025, 1026, 1027, 1033, 1053, 1064, 1066
 Μεγάλη Κοπράνα ιδε Κοπράνα
 Μεγάλη 'Ράχη ιδε Κάστρο Μεγάλης 'Ράχης
 Μεγάλος Μποντιάς 72
 Μέγαρα (205), 252-253, 311, 834, 896, 913, 977, 1016
 Μέγαρα 'Υβλαΐα (393), 276, 314, 927
 Μεγαρίς 1042
 Μεδεών ιδε 'Αντίκυρα - Μεδεών
 Μέθανα (263), 263, 312
 Μεϊντάνη όδος 'Αθηνών 51, 840
 Μελίη 207
 Μενελάϊον ιδε Θεράπνη
 Μενίδι (201), 193, 252, 311, 637, 677, 696, 835, 896, 912, 976, 1016
 Μένονικο (548), 297, 317, 892 900, 944, 1011, 1020
 Μερέντα 53, 256, 849
 Μερμήγκη οικόπεδον Τίρυνθος 865
 Μεροπίς Κώς 96, ιδε και Κώς
 Merrillees, R. S., LIII
 Μέσα Βουνό Θήρας 285, 879, 932
 Μέσα Μουλιανά ιδε Μουλιανά
 Μεσόγειος 9, 11, 12, 14, 76, 147, 202, 273, 304, 305, 306, 496, 497, 501, 504, 505, 510, 511, 777, 957, 1027, 1033, 1034, 1035, 1048, 1054, 1062, 1063, 1064, 1067
 Μεσογέφυρα 127¹
 Μεσολόγγιον 244

Μεσοπόταμον (23), 21, 130, 307, 358, 395, 411, 456, 477, 483, 490⁴

Μεσσήνη ιδὲ Ζάγκλη

Μεσσηνία XXXI, 65, 129, 145, 164, 199, 268, 354, 450, 542, 564, 565, 598, 673, 680, 728, 773, 901, 902, 958, 1026, 1042, 1051, 1056

Μεσσηνιακοὶ πόλεμοι 1064

Μέσοι Χρόνοι 520

Μεταμόρφωσις Ἀνθοχωρίου 268

Μεταμόρφωσις Κοζάνης (65), 177, 236, 308, 688

Μεταξάτα (380), 78, 314, 374 - 375, 398, 430-431, 468, 479, 482, 485, 490³.

Μέτζενα - Πλατανόβρυση (359), 272, 314, 871, 897, 994, 1018

Μετόχι τοῦ Κλεισιδίου 293

Μέτσοβον 17, 18

Meyer, E., 1075¹, 1077⁴

Μηλέαι (108), 240, 309, 828, 895

Μηλίτσα (312), 268-269, 313, 993, 1017

Μηλός (447), 96 - 97, 211, 284, 315, 334 - 335, 348, 350, 352, 435, 711, 879, 898, 932, 956, 1042

Μήονες 1044

Μητροπόλεως ὁδός Ἀθηνῶν 52, 842

Μητρόπολις Ἀθηνῶν 50, 697, 743

Μητσαίων ὁδός Ἀθηνῶν 51, 841, 978

Μιδέα (254), 57, 143, 163, 196, 261, 262, 312, 367, 396, 423, 450, 527, 544, 554, 644, 677, 700, 855, 897, 919

Μικρά Ἀσία 9, 12, 14, 80, 124, 125, 126¹, 127, 127¹, 128, 148, 161, 162, 163, 164, 164¹, 203, 227, 276, 301, 303, 304, 305, 306, 319, 355, 393, 401, 405, 448, 491, 492, 500, 505, 511, 520, 542, 546, 547, 564, 565, 595, 601, 619, 673, 674, 680, 721, 725, 726, 769, 772, 773, 776, 816, 901, 902, 929, 945, 960, 961, 1026, 1028, 1031, 1032, 1033, 1042, 1044, 1047, 1053, 1054, 1057, 1058, 1059, 1060, 1061, 1062, 1065, 1066, 1073, 1074, 1075, 1077, 1078, 1079

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

— Ἀγαλμάτια σφυρήλατα χαλκᾷ Γεωμ. 1003 (CXLVII, 1), ιδὲ καὶ εἰδῶλια

— Ἀγγεῖα: Ἀλαβέστρου YE III Γ 481

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

(CXL, 1). Ὑπομ. 581 (XLIX, 6). Ἀργυρᾷ YE III Γ 470 (CV, 22), 481 (CXL, 8). Ἐλεφαντοστοῦ YE III Γ 480 (CXXXVII, 4). Λίθινα YE III Γ 456 (XXV, 4), 470 (CV, 32), 473 (CXVII, 8), 474 (CXVIII, 38), 476 (CXXXII, 3), 480 (CXXXVIII, 6). Ὑπομ. 579 (XXXVIII, 11), 581 (XLV, 31, XLVI, 5), 584 (LVIII, 16). Πρωτογ. 751 (LXXVII, 9). Μολύβδινα YE III Γ 469 (CIV, 7). Γεωμ. 981 (LIII, 153). Ξύλινα YE III Γ 475 (CXIX, 6). Πορσελάνης Γεωμ. 999 (CXX, 2). Χαλκᾷ YE III Γ 471 (CIX, 1), 472 (CXV, 1), 474 (CXVIII, 37, CXX, 4). Ὑπομ. 557 (LVI), 577 (XXXII, 1), 578 (XXXVI, 5), 583 (LII, 2), 584 (LVIII, 9 - 10). Πρωτογ. 738 - 739 (XXX, 21), 740 (XXXVIII, 2, XL, 2), 743 (XLV, 55, 71), 747 (LIV, 3), 749 (LXIII, 5), 751 (LXXVI, 1), 752 (LXXVII, 26, 33, LXXVIII, 1), 755 (XCVII, 3), 758 (CV, 1, CVIII, 4), Γεωμ. 962 (I, 3), 965 (VI, 15), 967 (XVI, 6), 968 (XVIII, 1), 969 (XXVI, 1), 972 (XL, 1, XLI, 3), 973 (XLV, 19), 975 (XLVI, 13), 976 (XLIX, 7), 978 (LIII, 1, 5, 24, 30), 981 (LIII, 120, 130, 134, 148), 982 (LIII, 179), 983 (LVII, 1, LXII, 9), 984 (LXIII, 5), 985 (LXIX, 1, LXXI, 1), 986 (LXXXII, 9), 993 (LXXXVII, 1), 995 (C, 1, CII, 1), 996 (CVIII, 1), 997 (CXII, 3), 1002 (CXLI, 5), 1003 (CXLVII, 4), 1007 (CLXIX, 7). Ὑαλομάζης YE III Γ 472 (CXIII, 7). Φαγεντιανῆς YE III Γ 476 (CXXXI, 8), 481 (CXL, 3). Ὑπομ. 583 (LIII, 18). Πρωτογ. 755 (XCVII, 9). Γεωμ. 974 (XLV, 32), 1002 (CXLI, 9). Ἀγκίστρα σιδηρᾷ πρωτογ. 743 (XLV, 33). Γεωμ. 993 (CI, 5), 998 (CXIV, 9). Χαλκᾷ YE III Γ 471 (CXI, 1). Ὑπομ. 580 (XLV, 11).

— Ἀθύρματα ιδὲ ταφαί, κτερίσματα

— Αἰχμαὶ ἀκοντίων σιδηραῖ Πρωτογ. 736 (XXI, 1), 743 (XLV, 37), 744 (XLV, 72). Γεωμ. 980 (LIII, 95), 981 (LIII, 127), 990 (LXXVI, 4), 995 (CII,

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- 8), 1005 (CLVI, 6)
- Αίχμαϊ βελών ὁστοῦ Πρωτογ. 735 (XVII, 12). Ὁψιανοῦ YE III Γ 464 (LXXI, 11). Πρωτογ. 745 (L, 4). Γεωμ. 990 (LXXVII, 9). Σιδηραῖ Πρωτογ. 735 (XII, 21), 738 (XXIX, 3), 741 (XLIII, 18), 743 (XLV, 53). Γεωμ. 965 (VI, 22), 966 (XI, 3), 978 (LIII, 27), 984 (LXIII, 12). Χαλκαῖ YE III Γ 459 (XXXVI, 7), 464 (LXXI, 4), 467 (XCVI, 7), 469 (CIV, 2), 471 (CVIII, 1), 473 (CXVIII, 6). Ὑπομ. 578 (XXXVI, 4, XXXVII, 5), 583 (LIII, 11), 590. Γεωμ. 990 (LXXVII, 2), 1011 (CLXXI, 8)
- Αίχμαϊ δοράτων σιδηραῖ YE III Γ 455 (XIV, 7), 457 (XXIX, 2). Ὑπομ. 579 (XLIII, 8), 580 (XLIV, 2, XLV, 6), 581 (XLVII, 4), 590. Πρωτογ. 199, 730 (I, 8), 731 (VI, 3), 732 (VII, 13, X, 5), 734 (XII, 20), 735 (XVII, 1), 737 (XXIV, 9), 738 (XXVI, 10), 739 (XXXI, 1, XXXIV, 12), 743 (XLV, 19, 36, 51), 745 (XLIX, 9, L, 2), 747 (LIII, 749 (LXIII, 10), 750 (LXIX, 3, LXX, 4, LXXII, 9), 751 (LXXIV, 1, LXXVII, 1), 752 (LXXVII, 19, 30), 753 (LXXVIII, 3), 754 (XCI, 1, XCII, 3), 755 (C, 4), 758 (CVIII, 2). Γεωμ. 962 (I, 9), 965 IV, 11, VI, 20), 966 (IX, 3), 967 - 968 (XVI, 7), 968 (XVIII, 10), 969 (XXII, 8), 972 (XL, 3), 973 (XLV, 24), 975 (XLVI, 20), 976 (XLIX, 12), 977 (L, 12), 980 (LIII, 94), 981 (LIII, 137), 982 (LIII, 171), 983 (LXI, 1), 984 (LXIII, 11), 988 (LXXII, 26), 989 (LXXIII, 7), 990 (LXXVI, 5), 995 (CI, 4, CII, 8), 998 (CXIV, 6), 1000 (CXVII, 4, CXX, 6), 1001 (CXXXIII, 7), 1003 (CXLII, 3), 1005 (CLVIII, 9), 1011 (CLXXI, 9). Χαλκαῖ YE III Γ 18, 39, 452 (I - II), 453 (V, 1, VI, 454 (VII, 2, VIII, X), 455 (XIV, 1, XVII, 1, XVIII, 1), 456 (XXIV, 1), 459 (XXXVII, XXXIX, 2), 465 (LXXVIII, 3, LXXXI, 1), 446 - 467 (XCII, 1), 467 (XCV, 2, XCVI, 2), 468 (XCVII, 3, XCVIII, 1), 469 (CIV, 2), 470 (CV, 5, CVI, 1), 471

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- (CIX, 3), 472 (CXV, 2), 473 (CXVIII, 5), 474 (CXX, 2), 475 (CXX, 14, CXXV, 4). Ὑπομ. 521 (V), 572 (IX, 1), 573 (XIV), 574 (XIX, 3), 576 (XXII, 1, XXIV, 3), 578 (XXXVII, 3), 580 (XLV, 5), 583 - 584 (LIV, 4), 590. Πρωτογ. 737 (XXIII, 1), 738 (XXX, 4), 740 (XXXVIII, 1), 741 (XLIII, 14), 743 (XLV, 50), 744 (XLIX, 1), 747 (LII, 1), 751 (LXXXVI, 2), 753 (LXXXVIII, 2), 758 (CIV, 1, CVIII, 1), Γεωμ. 975 (XLVI, 18), 979 (LIII, 55), 994 (XCVIII, 1).
- Ἀκμονες χαλκοῖ YE III Γ 455 (XVI, 3)
- Ἀκόναϊ λίθιναι YE III Γ 454 (VII, 15), 457 (XXV, 8, XXVIII, 2, XXIX, 5), 469 (C, 9), 474 (CXVIII, 30). Ὑπομ. 578 (XXXVII, 18). Πρωτογ. 731 (V, 6), 732 (IX, 3), 740 (XL, 6), 743 (XLV, 44), 747 (LIV, 17), 751 (LXXVII, 12). Γεωμ. 964 (III, 24), 980 (LIII, 102), 989 (LXXIII, 9)
- Ἀλύσεις: Ἀργυραῖ Γεωμ. 981 (LIII, 147). Χαλκαῖ YE III Γ 470 (CV, 24), Γεωμ. 1000 (CXVII, 2). Χρυσαῖ YE III Γ 468 (XCVII, 9)
- Ἀντικείμενα πηλοῦ Γεωμ. 1006 (CLIX, 3). Χαλκοῦ Γεωμ. 1006 (CLIX, 3)
- Ἀξῖναι λίθιναι YE III Γ 456 (XXV, 3), 457 (XXVII, XXVIII 1)
- Ἀργυρος ἰδὲ ἀγγεῖα, δακτύλιοι, ἐλάσματα, ἐνώτια, καρφίδες, κρίκοι, περόναι, πόρπαι, ταινίαι, ψέλια, ψήφοι 985 (LXXI, 3)
- Ἀρύταιναι χαλκαῖ YE III Γ 469 (CIV, 2), 471 (CIX, 2)
- Ἀτρακτοὶ χαλκαῖ Γεωμ. 976 (XLIX, 8).
- Βάρη - βαρίδια λίθινα YE III Γ 459 (XXXVI, 12), 463 (LXV, 3). Ὑπομ. 583 (LIII, 16). Μολύβδινα YE III Γ 470 (CV, 25). Πρωτογ. 747 (LIV, 11). Πήλινα YE III Γ 457 (XXV, 16), 473 (CXVII, 7), 474 (CXVIII, 3), 480 (CXXXVIII, 5). Ὑπομ. 581 (XLV, 34). Γεωμ. 998 (CXVII, 5), 1007 (CLXVII, 5), 1012 (CLXXXI, 6)
- Βέλη ἰδὲ αἰχμαῖ βελών

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- Βελόναι ὀστέιναι YE III Γ 456 (XXII, 5, XXIV, 11). Ὑπομ. 584 (LVIII, 20). Σιδηραῖ Πρωτογ. 741 (XLIII, 11). Χαλκαῖ YE III Γ 467 (XCVI, 6), 468 (XCVII, 5), 473 (CXVIII, 12), 475 (CXX, 5). Ὑπομ. 580 (XLV, 19), 583 (LII, 5). Πρωτογ. 755 (C, 3), 758 (CIV, 2). Γεωμ. 966 (CIX, 5), 975 (XLVI, 16), 993 (LXXXV, 5), 1012 (CLXXXI, 2). Χρυσαῖ Ὑπομ. 583 (LIII, 8).
- Βότρυες ἀπηνθρακωμένοι Πρωτογ. 640 (LIII, 16). Γεωμ. 844 (XLVII, 27), 1001 (CXXX, 13).
- Βύσματα ἀγγείων πήλινα Πρωτογ. 741 (XLIII, 28). Χαλκᾶ Γεωμ. 999 (CXIX, 13).
- Βῶλοι: Μολύβδου YE III Γ 456 (XXIV, 4). Χαλκοῦ Γεωμ. 994 (XCIX).
- Γλύφανα σιδηρᾶ Ὑπομ. 580 (XLV, 14). Γεωμ. 980 (LIII, 96), Χαλκᾶ Ὑπομ. 580 (XLV, 10).
- Γραφῆς σήματα YE III Γ 469 (CIV, 13), 473 (CXVIII, 17), 476 (CXXXI, 4), 480 (CXXXVII, 1), 487. Ὑπομ. 573 (XVII, 8). Ἰδὲ καὶ ἐνεπίγραφα ὀστρακα
- Δακτύλιοι: Ἀργυροῖ YE III Γ 458 (XXXV, 5), 470 (CV, 21), 472 (CXIII, 3). Ὑπομ. 572 (XIII, 2). Πρωτογ. 751 (LXXVII, 7), 755 (XCVII, 2). Γεωμ. 975 (XLVI, 10), 976 (XLIX, 6), 983 (LXII, 8), 984 (LXIII, 4), 996 (CIX, 6), 1000 (CXXX, 2). Ἡλέκτρον Γεωμ. 984 (LXIII, 3). Μολύβδου Ὑπομ. 577 (XXXII, 6). Πρωτογ. 734 (XII, 9). Γεωμ. 989 (LXXII, 33). Ὀστέιναι Πρωτογ. 743 (XLV, 45). Σιδηροῖ YE III Γ 458 (XXXV, 5). Ὑπομ. 574 - 575 (XIX, 8, XX, 3 - 4), 577 (XXXII, 6), 580 (XLV, 25). Πρωτογ. 730 (I, 13), 732 (VII, 17), 734 (XII, 9), 737 (XXII, 10, XXIV, 12, XXVI, 2), 738 (XXVII, 3, XXX, 11), 739 (XXXIII, 4, XXXIV, 10), 743 (XLV, 17, 64), 744 (XLVIII, 6), 745 (XLIX, 5, L, 13), 746 (LI, 6), 747 (LIV, 16), 750 (LXXII, 3). Γεωμ.

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- 963 (I, 13), 964 (III, 22), 976 (XLIX, 16), 977 (L, 15), 982 (LIII, 160 - 161), 985 (LXIX, 9), 988 (LXXXII, 31). Σιδηροῖ ἐπίχαλκοι Γεωμ. 985 (LXIX, 9). Χαλκοῖ YE III Γ 453 (III, 5), 454 (VII, 5), 458 (XXXV, 5), 459 (XXXVI, 9, XXXIX, 3), 460 (XLIV, 2), 462 (LIX, 3, LXI, 6), 463 (LXIX, 1), 465 (LXXX, 3), 467 (XCVI, 9), 468 (XCVIII, 3), 470 (CV, 27), 471 (CVIII, 4), 472 (CXIII, 4, CXVI, 5), 473 (CXVII, 3, CXVIII, 7), 480 (CXXXVII, 6), 491, 506. Ὑπομ. 522 (VI), 572 (X, 2, XIII, 2), 573 (XVII, 5), 574 (XVIII, 3, XIX, 8), 576 (XXIII, 4, XXIV, 6), 577 (XXVIII, 5, XXXII, 5), 578 (XXXVII, 13), 579 (XXXVIII, 7, XLIII, 3), 580 (XLIV, 1, XLV, 22), 581 (XLIX, 1), 584 (LVIII, 14), 589. Πρωτογ. 730 (I, 5), 731 (V, 3, VII, 8), 734 (XII, 9), 735 (XVII, 6), 736 (XVIII, 5, XIX, 2, XXII, 5), 737 (XXIII, 4, XXIV, 2, XXVI, 2), 738 (XXXVII, 1, XXVIII, 3, XXIX, 1, XXX, 7), 739 (XXX, 23, XXXI, 2, XXXIII, 1, XXXIV, 1, 15), 740 (XXXVIII, 4, XLI, 2, XLII, 741 (XLIII, 7), 742 (XLIV, 3, XLV, 15), 743 (XLV, 22, 30, 63), 744 (XLVII, 2, XLVIII, 2, XLIX, 2), 745 (XLIX, 4, 11, 14, 18, 24, 25, 29), 746 (L, 10, LI, 5), 747 (LII, 5, LIV, 6, LV, 1), 749 (LXIII, 8, LXIV, 2, LXV, 2, LXVI, 3, LXVII, 3), 750 (LXIX, 2, LXXI, 4, LXXII, 3), 751 (LXXVII, 7, 13), 752 (LXXVII, 20), 755 (XCVII, 2), 756 (CIII, 4, CIV, 4), 759 (CVIII, 16). Γεωμ. 962 (I, 6), 963 (III, 8), 964 (IV, 7), 965 (VI, 9), 966 (XI, 1, 8), 967 (XIII, 5, XV, 1, XVI, 4), 968 (XVIII, 4), 969 (XIX, 2, XX, 2, XXII, 5, XXV, 3), 971 (XXXIII, 5, XXXVII, 6, XXXVIII, 2), 973 (XLV, 18), 975 (XLVI, 14), 976 (XLIX, 11), 977 (LI, 2), 979 (LIII, 73), 980 (LIII, 78, 101, 109), 981 (LIII, 131 - 132), 983 (LX, 1), 984 (LXIII, 9, LXVI), 985 (LXVII, 2, LXVIII, 4, LXIX,

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- 4, LXX, 4), 987 (LXXII, 13), 989 (LXXIII, 4), 990 (LXXV, 3, LXXVI, 3), 991 (LXXVIII, 7), 992 (LXXXIII, 7, LXXXIV, 5), 993 (LXXXV, 6), 994 (XCVI, 1, XCVII), 995 (CI, 3, CII, 6 CIV, 1), 996 (CIX, 3), 997 (CXII, 5, CXIV, 3), 998 (CXVII, 7), 999 (CXIX, 12, CXX, 9), 1002 (CXXXIX, 4), 1003, (CXLVII, 6), 1004 (CLVI, 5), 1012 (CLXXXI, 3). Μὲ σπειροειδεῖς ἀπολήξεις YE III Γ 453 (III, 5), 466 (LXXXVIII). Ὑπομ. 521 (I), 522 (V), 534 (XLIX, 2), 571 (I), 572 (IX, 5, XIII, 2), 574 - 575 (XIX, 8), 575 (XX, 5), 576 (XXII, 3), 577 (XXXII, 5), 589, 590, 599. Πρωτογ. 272, 733 (XII, 8), 739 (XXXIV, 2). Γεωμ. 991 (LXXVIII, 7). Χαλκοὶ ἐπίχρυσοι YE III Γ 472 (CXIII, 2). Πρωτογ. 755 (XCVI, 2). Χαλκοσιδηροὶ YE III Γ 459 - 460 (XLI, 5). Χρυσοὶ YE III Γ 459 (XLI, 1), 460 (XLVIII, 1), 465 (LXXIX, 2), 470 (CV, 13), 474 (CXX, 9), 475 (CXXV, 1), 481 (CXL, 7), 976 (XLIX, 5). Ὑπομ. 573 (XVII, 1), 577 (XXXII, 4), 580 (XLV, 21), 583 (LII, 1). Πρωτογ. 738 (XXX, 18), 739 (XXXIV, 7), 740 (XLIII, 2), 742 (XLIII, 32), 745 (XLIX, 13), 749 (LXIII, 2), 750 (LXXI, 4), 751 (LXXVII, 7), 754 (XC, 1, XCIV, 3), 758 (CVI, 1), Γεωμ. 963 (III, 1), 971 (XXXVII, 1), 972 (XLV, 5), 975 (XLVI, 3), 977 (L, 1, LI, 1), 978 (LIII, 17), 979 (LIII, 36, 68), 980 (LIII, 105), 981 (LIII, 117, 128, 132, 145), 984 (LXIII, 1), 986 (LXXII, 1), 997 (CXII, 1), 1001 (CXXXIII, 3), 1007 (CLXIX, 2)
- Δακτυλιδόλιθοι ἰδὲ σφραγιδόλιθοι.
- Δεσμοὶ χαλκοὶ Γεωμ. 981 (LIII, 152)
- Δημητριακὰ ἰδὲ κριθή, ὄσπρια, σίτος, φακὴ
- Διαδήματα χαλκᾶ YE III Γ 493. Πρωτογ. 730 (I, 1), 734 (XII, 14), 735 (XIII, 1), 736 (XXII, 1), 754 (XCIII, 3). Γεωμ. 965 (VI, 3). Χρυσᾶ YE III Γ

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- 453 (III, 1). Πρωτογ. 738 (XXX, 17), 740 (XL, 4), 758 (CVIII, 8). Γεωμ. 252, 255, 972 (XLV, 1), 974 (XLVI, 1), 976 (XLVIII, 1), 978 (LIII, 2, 16), 980 (LIII, 103), 981 (LIII, 133, 144), 983 (LIX), 989 (LXXXIV)
- Δισκάρια: Πήλινα Γεωμ. 975 (XLVI, 29). Χαλκᾶ YE III Γ 473 (CXVIII, 9), Γεωμ. 991 (LXXX, 7), 995 (CII, 2). Χρυσᾶ Πρωτογ. 749 (LXIII, 1). Γεωμ. 973 (XLV, 9), 977 (L, 2), 979 (LIII, 39), 1001 (CXXXIII, 1), 1002 (CXL, 7)
- Δόρατα ἰδὲ αἰχμαὶ δοράτων
- Ἐγχειρίδια: Σιδηρᾶ YE III Γ 79, 469 (C, 7), 470 (CV, 4). Ὑπομ. 531 (XXXVI, 577 (XXXI), 578 (XXXIV, 1, XXXVII, 8), 590. Πρωτογ. 732 (VII, 15), 737 (XXIV, 14), 741 (XLIII, 16), 743 (XLV, 48), 745 (L, 1), 748 (LVI, 1), 750 (LXXII, 10), 752 (LXXVII, 30, LXXV-III, 5), 754 (XCII, 2). Γεωμ. 976 (XLIX, 13), 977 (L, 11), 979 (LIII, 60), 980 (LIII, 114), 981 (LIII, 126, 138), 983 (LXI, 2), 985 (LXIX, 6), 988 (LXXII, 22), 990 (LXXVI, 6), 1003 (CXLVIII, 8), 1005 (CLVI, 8), 1011 (CLXXI, 10). Χαλκᾶ YE III Γ 453 (V, 2 - 3), 454 (VII, 3), 455 (XIV, 3, XVII, 2), 456 (XX, 1), 459 (XXXIX, 1), 463 (LXVIII, 1), 465 (LXXVIII, 2), 468 (XCIX, 2), 469 (C, 1), 470 (CVI, 2), 471 (C VII), 473 (CXVIII, 4), 475 (CXX, 14, CXXIII), 476 (CXXVI, 2). Ὑπομ. 521 (V), 572 (IX, 2), 575 (XX, 1), 577 (XXVIII, 2), 579 (XXXIX, 1), 590. Πρωτογ. 754 (XC, 5). Γεωμ. 1002 (CXXXVIII)
- Εἰδώλια ἀνθρωπόμορφα: Ἐλεφαντοστοῦ Γεωμ. 981 (LIII, 139). Λίθου YE III Γ 457 (XXIX, 3), 468 (XCVIII, 13), 470 (CV, 1). Πρωτογ. 647 (LIX, 19). Μολύβδου Γεωμ. 990 (LXXVII, 3), 992 (LXXXIII, 4, LXXXIV, 7). Ὅστού Γεωμ. 992 (LXXXIII, 13). Πήλινα YE III Γ 53, 64 - 65, 338 (XLIX, 12), 340 (XLIX, 17), 462 (LIX, 1), 463 (LXIV, 1), 467 (XCIV, 1), 468 (XCVII, 1), 469

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- (CIII), 470 (CV, 1), 473 (CXVII, 6, CXVIII, 2), 475 (CXXI, 1), 482. Ὑπομ. 109, 577 (XXX), 580 (XLV, 2). Πρωτογ. 43, 23, 213, 221, 741 (XLI, 27), 744 (XLV, 69, 78), 749 (LXVIII), 751 (LXXV), 755 (XCVI, 3), Γεωμ. 977 (LI, 3), 978 (LIII, 28), 979 (LIII, 43, 50), 980 (LIII, 84), 983 (LVIII, LX, 6), 984 (LXIV), 989 (LXXII, 34), 991 (LXXVIII, 3), 992 (LXXXIV, 8), 993 (LXXXV, 3, XC, 3), 999 (CXX, 1, CXXI, 1), 1001 (CXXX, 9, CXXXIII, 11), 1003 (CXLVI, 4), 1004 (CXLIX, 2, CLII - CLIV), 1006 (CLXIII), 1007 (CLXVI, 1). Τύπου Φ ΥΕ III Γ 461 (LVII, 1), 465 (LXXVIII, 1), 482. Τύπου Ψ ΥΕ III Γ 458 (XXXIV, 1), 459 (XXXVI, 1), 460 (XLIV, 6), 461 (LVII, 1), 462 (LXI, 1), 462 - 463 (LXI, 2), 463 (LXV, 1), 468 (XCIX, 1), 470 (CV, 1), 482. Τῆς θεᾶς με ὑψωμένας χεῖρας ΥΜ III Γ 109, 340 (LI), 473 (CXVIII, 1), 475 (CXXII). Πρωτογ. 754 (XCIV, 1). Πορσελάνης Γεωμ. 976 (XLIX, 21), 981 (LIII, 141), 997 (CXIII, 8). Φαγεντιανῆς Πρωτογ. 750 (LXXII, 6), 759 (CVIII, 19). Γεωμ. 978 (LIII, 19). Χαλκᾶ ΥΕ III Γ 343 (LXI, 3). Ὑπομ. 580 (XLV, 1), Πρωτογ. 754 (XCIII, 1 - 2). Γεωμ. 54, 69, 268 - 269, 291, 963 (II, 1 - 2), 967 (XVI, 1), 969 (XXII, 1), 970 (XXXII, 1), 972 (XLI, 2), 990 (LXXVII, 1), 991 (LXXVIII, 1, LXXX, 1 - 3), LXXXI, 1), 992 (LXXXIII, 1, LXXXIV, 1), 993 (LXXXVI, 1), 995 (CV, 2), 996 (CVII), 998-999 (CXIX, 1 - 5), 1002 (CXLI, 1 - 3), 1006 (CLXI, 1), 1007 (CLXVI, 1).
- Ειδώλια γρυπῶν πῆλινα Γεωμ. 1006 (CLXI, 2)
 - Ειδώλια ζῶων ἐλεφαντοστοῦ Γεωμ. 992 (LXXXIII, 16)
 - Ειδώλια ζῶων: Λίθινα ἢ πῆλινα ΥΕ III Γ 43, 53, 64, 68, 342 (LIX), 470 (CV, 3), 473 (CXVIII, 2), 476 (CXXIX, CXXXI, 1, CXXXII, 1). Ὑπομ. 577 (XXX), 580 (XLV, 3 - 4), 581 (XLIX,

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- 7). Πρωτογ. 744 (XLV, 74), 745 (XLIX, 27), 747 (LIV, 19), 754 (XCIII, 5). Γεωμ. 283, 284, 291, 294, 966 (XI, 17), 968 (XV, 9), 972 (XLI, 1), 974 (XLV, 38), 976 (XLIX, 27), 977 (LI, 3), 978 (LIII, 15), 981 (LIII, 142), 990 (LXXVI, 11), 993 (XC, 1), 994 (XCIV, XCVIII, 5), 999 (CXX, 1), 1000 (CXXXIII, 4), 1001 (CXXX, 10 - 11, CXXXIII, 11), 1003 (CXLII, 8, CXLVI, 4), 1004 (CXLIX, 2, CLII), 1006 (CLXIII, CLXIV, 2), 1007 (CLXVI, 1, 5, CLXVII, 3, CLXXI, 1), 1011 (CLXIV). Χαλκᾶ Γεωμ. 69, 147, 168, 286, 966 (XI, 15), 970 (XXVIII, 1, XXXII, 2), 972 (XLI, 1), 977 (L, 10), 991 (LXXIX, LXXX, 2, 4), 992 (LXXXII, 3, LXXXIV, 2), 993 (LXXXV, 1 - 2, XC, 1 - 2), 995 (CI, 1), 999 (CXXXIII, 1 - 2), 1006 (CLXIV, 1), 1007 (CLXVI, 1). Πορσελάνης Γεωμ. 981 (LXIII, 141), 999 (CXX, 2). Φαγεντιανῆς Πρωτογ. 752 (LXXVII, 37), Γεωμ. 1002 (CXLI, 8). Ἴδε καὶ ἱπάρια
- Ειδώλια κενταύρων πῆλινα Γεωμ. 840 (XLVII, 9), 974 (XLV, 38), 978 (LIII, 13)
 - Ειδώλια πτηνῶν: Ἡλέκτρον Γεωμ. 982 (LIII, 164). Χαλκᾶ Γεωμ. 966 (XI, 12), 967 (XV, 3, XVI, 1), 970 (XXVII, 2, XXVIII, 2), 971 (XXXVI, 3), 991 (LXXX, 4, LXXXI, 3), 992 (LXXXIII, 3), 993 (XCII, 1), 1000 (CXXVI, 2)
 - Ειδώλια σφιγγῶν πῆλινα Γεωμ. 995 (CV, 5)
 - Ἐλαῖαι ΥΕ III Γ 460 (XLVIII, 5)
 - Ἐλάσματα: Ἀργυρᾶ Γεωμ. 975 (XLVI, 11). Χαλκᾶ ΥΕ III Γ 454 (XVII, 3), 458 (XXXIII, 2), 472 (CXV, 3). Πρωτογ. 732 (VII, 10), 737 (XXVI, 5), 738 (XXX, 8), 739 (XXXII, 2), 747 (LII, 2 - 3), 750 (LXX, 3), 754 (XCI, 6), 758 (CVIII, 5). Ὑπομ. 579 (XLIII, 5), 584 (LVIII, 8). Γεωμ. 966 (XI, 5), 968 (XVIII, 6 - 7), 969 (XXII, 7), 975 (XLVI, 17), 987 (LXXII, 18), 993

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- (XC, 2), 999 (CXX, 6), 1000 (CXXVI, 1, CXXVII, 3), 1003 (CXLVII, 5), 1004 (CXLIX, 1, CLVI, 1), 1005 (CLVIII, 7), 1007 (CLXVI, 4). Χρυσά - φύλλα χρυσοῦ YE III Γ 458 (XXXV, 2), 467 (XCV, 5, XCVI, 8), 468 (XCVII 11), 470 (CV, 15, 18), 475 (CXXV, 2). Ὑπομ. 572 (IX, 3), 583 (LIII, 3). Πρωτογ. 730 (V, 1), 731 (VII, 2), 746 (L, 12), 758 (CVIII, 9). Γεωμ. 963 (III, 2), 972 (XLV, 3), 974 - 975 (XLVI, 2, 4), 976 (XLIX, 1 - 2), 983 (LXII, 6 - 7), 986 (LXXII, 5), 989 (LXXIII, 3), 998 (CXVIII, 1 - 2), 1000 (CXXX, 1), 1001 (CXXXIII, 2), 1002 (CXLI, 9), 1003 (CXLVI, 1), 1007 (CLXIX, 5)
- Ἐλεφαντοστοῦ: Δισκάρια Πρωτογ. 745 (XLIX, 7). Εἰδώλια Γεωμ. 981 (LII, 139). Καρφίδες YE III Γ 464 (LXXI, 13). Πρωτογ. 743 (XLV, 66). Γεωμ. 1012 (CLXXXI, 5). Κοσμήματα YE III Γ 459 (XXXVI, 4). Ὑπομ. 584 (LVIII, 19). Πρωτογ. 753 (LXXXVI, 2). Κτένια YE III Γ 472 (CXIII, 9). Ὑπομ. 578 (XXXVIII, 16). Λαβαί YE III Γ 470 (CV, 35), 475 (CXXV, 3), 481 (CXL, 9). Ὑπομ. 578 (XXXVI, 6), 579 (XXXIX, 1). Γεωμ. 962 (I, 8), 973 (XLV, 26). Περόναι YE III Γ 460 (XLI, 6). Γεωμ. 976 (XLIX, 24). Πλακίδια - τεμάχια YE III Γ 464 (LXXI, 14), 470 (CV, 36), 475 (CXX, 12), 481 (CXL, 4). Ὑπομ. 539 (LXIII, 2), 540 (LXIII, 7), 574 (XVIII, 9), 575 (XIX, 12), 583 (LII, 8), 584 (LVIII, 13), 590, 591. Πρωτογ. 741 (XLIII, 23), 755 (XCVII, 10), 759 (CVIII, 24). Γεωμ. 968 (XVI, 8), 974 (XLV, 35), 977 (L, 21), 980 (LIII, 76), 982 (LIII, 163), 992 (LXXXIII, 11). Σκαρβαῖοι YE III Γ 480 (CXXXVII, 7). Σφραγίδες Γεωμ. 980 (LIII, 75), 982 (LIII, 178), 992 (LXXXIII, 15)
- Ἐλικες - σύριγγες χαλκαῖ YE III Γ 469 (C, 3). Πρωτογ. 733 (XII, 1), 735 (XV, 1), 736 (XVIII, 1), 737 (XXII, 8),

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- 749 (LXVI, 2)
- Ἐνεπίγραφα ὄστρακα Γεωμ. 974 (XLV, 41), 982 (LIV), 996 (CIX, 16), 998 (CXV), 1001 (CXXXIV).
- Ἐνότια: Ἀργυρᾶ YE III Γ 472 (CXIII, 3). Γεωμ. 977 (L, 5), 996 (CIX, 6), 1000 (CXXX, 2), 1011 (CLXXI, 2). Μολύβδινα Γεωμ. 1012 (CLXXXI, 4). Χαλκᾶ YE III Γ 454 (VII, 7, XXI, 1), 473 (CXVIII, 8), 506, Ὑπομ. 573 - 574 (XVIII, 2), 576 (XXIII, 5), 589. Πρωτογ. 731 (VII, 6), 736 (XVIII, 6), 744 (XLVIII, 3), 747 (LIV, 8). Γεωμ. 965 (VI, 11), 983 (LX, 3), 985 (LXIX, 5, LXX, 1), 991 (LXXVIII, 7), 996 (CIX, 4), 997 (CXIII 5, CXIV, 4), 1011 (CLXXI, 3). Χρυσά YE III Γ 460 (XLVIII, 1), 480 (CXXXVIII, 1). Ὑπομ. 573 (XVIII, 1), 579 (XXXVIII, 1), 583 (LII, 1, LIII, 2, LIV, 3), Πρωτογ. 734 (XII, 17), 740 (XL, 3, XLIII, 1), 742 (XLIII, 31), 745 (XLIX, 17), 754 (XCVI, 1), 755 (XCVII, 1), 758 (CVIII, 10). Γεωμ. 962 (I, 1), 965 (VI, 1), 972 - 973 (XLV, 6), 976 (XLIX, 3), 977 (L, 3), 978 (LIII, 4), 979 (LIII, 69), 980 (LIII, 107), 983 (LXII, 3), 984 (LXIII, 2), 986 (LXXXII, 3), 1007 (CLXIX, 1)
- Ἐξαρτήματα ἱπποσκευῆς σιδηρᾶ, Γεωμ. 980 (LIII, 98)
- Ἐξαρτήματα χαλκᾶ Γεωμ. 973 (XLV, 20), 1000 (CXXXVI 3). Χρυσά Γεωμ. 973 (XLV, 11).
- Ἐξαρτύματα ἐνδύσεως ἰδὲ κομβία - περόναι - πόρπαι
- Ἐπιγραφαὶ ἱστορικοῦ ἀλφαβήτου Γεωμ. 977 (L, 23). Ἰδὲ καὶ ἐνεπίγραφα ὄστρακα καὶ Γραφῆς σήματα
- Ἐργαλεῖα λίθινα YE III Γ 27, 458 (XXXIV, 7), 473 (CXVII, 9), 474 (CXVIII, 30), 476 (CXXXII, 2), 480 (CXXXVIII, 4), 481 (CXL, 5). Ὑπομ. 584 (LVIII, 17). Πρωτογ. 732 (VII, 19). Γεωμ. 974 (XLV, 49). Ὅστεῖνα YE III Γ 469 (CIV, 11) (ἰδὲ καὶ βελόναι, καρφίδες, κτένια, ὀπτεῖς, ὄστᾶ εἰργα-

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- σμένα). Σιδηρά Πρωτογ. 743 (XLV, 40, 54), 747 (LIV, 13), 751 (LXXIV, 2), 753 (LXXXIV, 4, LXXXVI, 1), 758 (CV, 4). Γεωμ. 970 (XXXII, 5), 980 (LIII, 99), 997 (CXI, 4), 1000 - 1001 (CXXX, 8), 1003 (CXLII, 6), 1004 (CXLVIII, 3), 1006 (CLIX, 5). Χαλκά YE III Γ 470 (CV, 8), 475 (CXIII). 'Υπομ. 579 (XXXVIII, 5), 581 (XLIX, 2). 'Ιδὲ καὶ ἀκόνας, ἀξίναι, βάρη, λεπίδες, μήτραι, μυλόλιθοι, πελέ- κεις, πλάθανα, πριόνια, πηνία, σμί- λαι, στιλβωτήρες, σφονδύλια, σφύ- ραι, τριπτήρες, χοάναι (λίθου - πη- λοῦ) καὶ γλύφανα, ὄβελοι, ὀπεῖς, μαχαίρια, ξυρά, πελέκεις, πριόνια, πυροστάται, σκεπάρνια, σμίλαι, σπά- τουλαι, στλεγγίδες, τριχολαβίδες, τρο- χοὶ (σιδήρου - χαλκοῦ)
- 'Εσχάραι πήλιναι YE III Γ 457 (XXV, 17, XXIX, 8).
- 'Ηλεκτρον ἰδὲ εἰδῶλια πτηνῶν, ψῆφοι
- 'Ηλοι σιδηροὶ YE III Γ 474 (CXVIII, 27). 'Υπομ. 573 (XVII, 2). Πρωτογ. 754 (XCV, 2). Γεωμ. 968 (XVIII, 14), 974 (XLV, 48), 976 (XLIX, 15), 1011 (CLXXI, 11, CLXXVI, 2). Χαλκοὶ YE III Γ 468 (XCVII, 6), 469 (C, 5), 474 (CXVIII, 26), 476 (CXXXI, 7). Πρωτογ. 732 (X, 3), 739 (XXXIV, 18), 754 (XCV, 2), 758 (CVIII, 5). Γεωμ. 973 (XLV, 21, 26), 974 (XLV, 44), 1011 (CLXXI, 12). Χαλκοὶ ἐπίχρυσοι YE III Γ 474 (CXX, 1). Χαλκοὶ tutuli YE III Γ 469 (C, 5). Πρωτογ. 730 (I, 1), 733 (XII, 7). Χρυσοὶ YE III Γ 470 (CV, 35), 475 (CXXV, 3). Πρωτογ. 738 (XXX, 19)
- Θησαυροὶ μικρῶν εὐρημάτων YE III Γ 20, 42, 286, 461 (L, 1), 462 (LXII, 1), 506
- Θώρακες χαλκοὶ 'Υπομ. 583 (LII, 3), 590, 591. Γεωμ. 965 (VI, 17), 986 (LXXII, 7)
- 'Ιππάρια χαλκά Γεωμ. 168, 245, 259, 269, 274, 962 (I, 7), 963 (II, 4 - 5), 964

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- (III, 15), 965 (VI, 18), 969 (XXII, 2, XXV, 1), 970 (XXVII, 1, XXIX, XXX), 971 (XXXVI, 1), 984 (LXV), 986 (LXXII, 10), 991 (LXXXVIII, 2, LXXXI, 2), 992 (LXXXIII, 2), 993 (LXXXVIII, LXXXIX, 1), 995 (CIII, 1, CV, 3), 997 (CX, 1).
- 'Ιπποσκευὴ σιδηρὰ Γεωμ. 980 (LIII, 98). Χαλκὴ Πρωτογ. 752 (LXXVII, 34).
- Κάπρου ὀδόντες YE III Γ 459 (XXXVI, 15), 465 (LXXVIII, 4), 468 (XCVII, 23), 474 (CXVIII, 42). Γεωμ. 969 (XX, 4)
- Καρφίδες: 'Αργυραὶ Πρωτογ. 754 (XCIV, 5). 'Ελεφαντοστοῦ YE III Γ 464 (LXXI, 13). Καρφίδες ὀστοῦ YE III Γ 456 (XXIV, 11), 457 (XXV, 18), 462 (LVII, 7), 473 (CXVIII, 19), 475 (CXX, 13). 'Υπομ. 578 (XXXII, 9). Γεωμ. 1007 (CLXIX, 4). Σιδηραὶ Πρωτογ. 738 (XXVII, 4, XXX, 12). Γεωμ. 965 (VI, 25). Χαλκαὶ YE III Γ 454 (XII, 2), 455 (XIV, 11), 457 (XXI, 1), 467 (XCVI, 5), 469 (CI, 2), 472 (CXIII, 4), 475 (CXXV, 5), 491. 'Υπομ. 571 (VII), 579 (XLI, 2), 580 (XLV, 19), 581 (XLVII, 3, XLIX, 3), 584 (LVIII, 13). Πρωτογ. 731 (VI, 2), 758 (CIII, 2). Γεωμ. 965 (VI, 8), 998 (CXIV, 5), 1004 (CL, 2). Χρυσαὶ 'Υπομ. 583 (LIV, 2). Πρωτογ. 754 (XCIV, 2). Γεωμ. 975 (XLVI, 5).
- Κάτοπτρα χαλκά YE III Γ 462 (LIX, 4), 472 (CXIII, 6), 491, 506. 'Υπομ. 578 (XXXVI, 6), 579 (XXXVIII, 6), 588. Πρωτογ. 740 (XXXVIII, 3)
- Κέρατα ζῴων YE III Γ 474 (CXVIII, 43). 'Υπομ. 581 (XLV, 35). Πρωτογ. 735 (XVII, 13)
- Κογχύλια YE III Γ 470 (CV, 38), 472 (CXIII, 10), 473 (CXVII, 5). Γεωμ. 966 (XI, 7), 1001 (CXXXII, 3), 1002 (CXXXIX, 8). 'Ιδὲ καὶ ὀστρακα κογ- χυλίων. Κογχύλια χρυσὰ YE III Γ 470 (CV, 12)
- Κολοεὶ ξιφῶν χαλκοὶ Γεωμ. 968 (XVIII, 7)

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- Κομβία ἡλέκτρον YE III Γ 468 (XCVII, 21). Λίθινα YE III Γ 458 (XXXII, 1, XXXV, 6), 459 (XXXVI, 10), 460 (XLI, 7, XLIV, 5), 464 (LXXI, 10, LXXV, 2), 467 (XCII, 4, XCV, 10, XCVI, 11), 468 (XCVII, 22, XCVIII, 11), 471 (CVIII, 10, CIX, 8), 473 (CXVIII, 31), 491, 493, 506. Ὑπομ. 572 (XI), 573 (XIII, 10, XVII, 9), 581 (L, 3). Πρωτογ. 746 (L, 15, LI, 10), 748 (LV, 5, LIX, 4). Γεωμ. 974 (XLV, 39), 979 (LIII, 47), 1005 (CLVIII, 16). Ὅστεινα YE III Γ 458 (XXXIV, 6), 493. Γεωμ. 1007 (CLXIX, 15). Πήλινα YE III Γ 458 (XXXII, 2, XXXV, 6), 459 (XXXVI, 13), 467 (XCV, 10), 471 (CIX, 8), 491, 493, 506. Πρωτογ. 738 (XXX, 16). Σιδηρᾶ Γεωμ. 1005 (CLVIII, 8). Χαλκᾶ Ὑπομ. 572 (XIII, 7), Πρωτογ. 733 (XII, 6). Γεωμ. 964 (III, 14), 965 (VI, 10), 987 (LXXII, 19), 994 (XCVIII, 4). Χρυσᾶ YE III Γ 470 (CV, 14). Ὑπομ. 583 (LIII, 5). Ὑαλομάζης Ὑπομ. 575 (XIX, 11).
- Κοσμήματα: Ἀγγειόσχημα χαλκᾶ Γεωμ. 964 (III, 9), 965 (VI, 12), 992 (LXXXIII, 9, LXXXIV, 3), 999 (CXIX, 7). Ἀνθόσχημα χαλκᾶ Γεωμ. 964 (III, 13), 965 (IV, 9). Χρυσᾶ YE III Γ 468 (XCVII, 13). Λεοντόσχημα χρυσᾶ YE III Γ 470 (CV, 10). Πτηνόσχημα χαλκᾶ Πρωτογ. 743 (XLV, 65). Γεωμ. 964 (III, 9). Χρυσᾶ YE III Γ 465 (LXXVII, 1). Μὴ περιγραφόμενα: Σιδηρᾶ Πρωτογ. 730 (I, 14). Γεωμ. 976 (XLIX, 18). Χαλκᾶ Πρωτογ. 737 (XXII, 9), 743 (XLV, 56), 745 (XLI, 26), 753 (LXXXVI, 2), 758 (CVI, 2). Γεωμ. 981 (LIII, 132), 987 (LXXXII, 15). Χρυσᾶ YE III Γ 458 (XXXV, 1), Πρωτογ. 737 (XXIV, 1), 753 (LXXXVI, 2). Γεωμ. 965 (VI, 2), 970 (XXXII, 4), 981 (LIII, 132), 997 (CXI, 1, CXIII, 1), 1007 (CLXIX, 3), 1012 (CLXXX, 1)
- Κράνη χαλκᾶ Ὑπομ. 576 (XXIV, 1), 590, 591. Γεωμ. 986 (LXXII, 8)

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- Κρατεῦται πήλινοι YE III Γ 457 (XXVIII, 4). Ἴδὲ καὶ πυροστάται
- Κριθὴ YE III Γ 460 (XLVIII, 5)
- Κρίκοι: Ἀργυροὶ YE III Γ 472 (CXII, 1). Πρωτογ. 731 (VII, 3). Μολύβδινοι YE III Γ 474 (CXVIII, 28). Χαλκοὶ Ὑπομ. 573 (XVII, 4). Πρωτογ. 732 (VII, 9), 736 (XXI, 4), 740 (XLI, 1). Γεωμ. 990 (LXXV), 994 (XCVI, 2, XCVIII, 3). Χρυσοὶ Ὑπομ. 583 (LIII, 7). Πρωτογ. 738 (XXX, 19). Γεωμ. 981 (LIII, 132), 986 (LXXXII, 6)
- Κτένια YE III Γ 469 (CIV, 11), 472 (CXIII, 9), 491. Ὑπομ. 578 (XXXVII, 16). Γεωμ. 992 (LXXVIII, 14)
- Κωδωνόσχημα χαλκᾶ ἀντικείμενα Γεωμ. 999 (CXIX, 9)
- Λαβαὶ ἀγγείων χαλκαῖ Γεωμ. 964 (IV, 6), 991 (LXXXVIII, 5), 997 (CXIII, 5)
- Λαβαὶ ἐργαλείων ὀστέεινα YE III Γ 474 (CXVIII, 35)
- Λεπίδες λίθινα YE III Γ 456 (XXIX, 7), 469 (C, 8). Γεωμ. 979 (LIII, 67)
- Λύραι μικραὶ χαλκαῖ Γεωμ. 991 (LXXX, 9, LXXXI, 5), 993 (LXXXV, 6)
- Λύχνοι πήλινοι YE III Γ 476 (CXXXI, 9)
- Μαχαίρια σιδηρᾶ YE III Γ 455 (XIV, 9), 460 (XLVIII, 3), 472 (CXV, 5, CXVI, 2), Ὑπομ. 575 (XX, 2), 578 (XXXVII, 9), 579 (XXXIX, 2 - 3, XLI, XLIII, 9), 580 (XLIV, 5 - 6, XLV, 15), 583 (LIII, 13), 584 (LVIII, 15). Πρωτογ. 730 (I, 9), 731 (V, 5), 732 (VII, 14), 734 (XII, 19), 735 (XVII, 2), 737 (XXIV, 10, XXVI, 9), 738 (XXVII, 6), 739 (XXXIII, 3, XXXIV, 13), 741 (XLIII, 17), 743 (XLV, 38, 49), 747 (LIV, 14, LV, 2), 748 (LVI, 2), 749 (LXIII, 11), 750 (LXX, 5, LXXII, 12 - 13), 751 (LXXVI, 5), 753 (LXXXV), 758 (CVI, 3). Γεωμ. 962 (I, 10), 964 (III, 19 - 20), 965 (VI, 21), 966 (IX, 5), 968 (XVIII, 11), 972 (XL, 4), 973 (XLV, 26), 974 (XLV, 47), 975 (XLVI, 21), 976 (XLIX, 14), 978 (LIII, 8, 34), 979 (LIII, 57,

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- 64), 980 (LIII, 82, 88, 97), 982 (LIII, 156, 172), 983 (LVII, 2, LXI, 3), 984 (LXII, 12, LXIII, 13), 985 (LXIX, 7), 989 (LXXXIII, 5 - 6), 990 (LXXVII, 8), 992 (LXXXIV, 6), 995 (C, 3, CII, 10), 996 (CIX, 9), 997 (CXII, 7), 998 (CXIV, 7), 1001 (CXXXII, 1, CXXXIII, 8), 1003 (CXLII, 5, CXLVI, 3, 1005 (CLVI, 7, CLVIII, 11), 1011 (CLXXVI, 1), 1012 (CLXXX, 3). Χαλκᾶ YE III Γ 453 (III, 2, V, 4), 454 (VII, 4), 455 (XIV, 4), 456 (XXII, 2, XXIV, 2, XXV, 1), 460 (XLVIII, 2), 462 (LXI, 2), 463 (LXII, 3, LXIV, 3), 464 (LXXI, 5, LXXV, 3), 465 (LXXIX, 1, LXXXI, 2, LXXXII, 1), 467 (XCV, 3, XCVI, 3), 468 (XCVII, 4, XCVIII, 2), 469 (CI, 1), 470 (CVI, 3), 471 (CIX, 5, 7), 472 (CXIII, 5, CXV, 3, CXVI, 1), 473 (CXVII, 1, CXVIII, 24), 475 (CXX, 14, CXXI, 2, CXXX), 590. Ὑπομ. 521 (V), 532 (XLI, 1), 572 (IX, 3, XIII, 4), 578 (XXXVI, 3), 579 (XXXVIII, 4, XXXIX, 2), 590. Πρωτογ. 749 (LXVI, 6), 750 (LXXI, 3), 751 (LXXVI, 3), 753 (LXXXIV, 3). Γεωμ. 967 (XIII, 1, XIV), 972 (XL, 2), 974 (XLV, 42), 975 (XLVI, 15), 983 (LXII, 10), 987 (LXXII, 17), 997 (CX, 2), 1001 (CXXXII, 1), 1004 (CLVI, 2), 1011 (CLXXI, 7, CLXXVI, 1)
- Μητραι YE III Γ 456 (XXIV, 6) 458, (XXXIV, 5), 469 (CI, 3). Πρωτογ. 192, 732 (IX, 2)
- Μολύβδου ἀντικείμενα μὴ περιγραφόμενα, ἐλάσματα, τεμάχια YE III Γ 470 (CV, 26). Ὑπομ. 573 (XVII, 7). Γεωμ. 974 (XLV, 30, 49), 975 (XLVI, 24 - 25), 985 (LXXI, 3), 1005 (CLVI, 9)
- Μυλόλιθοι YE III Γ 457 (XXXV, 5)
- Ναων - οἰκίσκων πῆλινα ὁμοιώματα Πρωτογ. 714 (CLVII), 752 (LXXXI), Γεωμ. 788 (XVII, 4), 977 (L, 22)
- Ξίφη σιδηρᾶ YE III Γ 455 (XIV, 6). Ὑπομ. 149, 574 (XIX, 4), 576 (XXIV, 4), 578 (XXXVII, 7), 579 (XLI, XLIII, 7), 580 (XLIV, 3 - 4), 581 (XLVI, 3), 590. Πρωτογ. 731 (V, 4), 732 (VII, 12),

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- 734 (XII, 18), 737 (XXIV, 8, XXVI, 8), 739 (XXX, 24), 741 (XLIII, 15), 742 (XLIV, 1), 743 (XLV, 20, 21, 35, 47), 751 (LXXIV, 1, LXXXVII, 2, 15), 752 (LXXVII, 30, LXXXVIII, 4), 753 (LXXV, 754 (XCI, 2). Γεωμ. 962 (I, 8), 964 (III, 17), 965 (VI, 19), 967 - 968 (XVI, 7), 968 (XVIII, 9), 969 (XXII, 4), 973 (XLV, 23), 975 (XLVI, 19), 977 (LII, 1), 978 (LIII, 7, 26), 979 (LIII, 42, 56, 63), 980 (LIII, 93), 981 (LIII, 124, 136), 982 (LIII, 154, 170), 988 (LXXXII, 27), 989 (LXXIII, 5), 993, (LXXXV, 8, LXXXVII, 4), 995 (C, 2, CII, 9), 1000 (CXXX, 7), 1005 (CLVIII, 10), 1006 (CLIX, 1), 1012 (CLXXX, 2). Χαλκᾶ YE III Γ 17, 19, 95, 453 (IV, VII, 1), 454 (XIII), 455 (XIV, 2), 461 (LVII, 2), 463 (LXVI, 1, LXVIII, 4), 467 (XCII, 3, XCV, 1, XCVI, 1), 468 (XCVII, 2), 470 (CV, 6), 471 (CVII), 473 (CXVIII, 3), 474 (CXIX, CXX, 1). Ὑπομ. 577 (XXVIII, 1), 578 (XXXVI, 2, XXXVII, 4), 579 (XXXVIII, 2), 580 (XLV, 7), 590. Πρωτογ. 734 (XII, 18), 737 (XXIII, 2), 740 (XL, 1), 748 (LXI, 3). Γεωμ. 965 (VI, 16), 969 (XXII, 4), 981 (LIII, 123)
- Ξιφὼν λαβαὶ YE III Γ 458 (XXXV, 7). Πρωτογ. 738 (XXVI, 11)
- Ξιφὼν μύκητες YE III Γ 457 (XXIX, 5)
- Ξυλοστᾶται ἰδὲ πυροστᾶται
- Ξυρὰ χαλκᾶ YE III Γ 361 (LVII, 4), 464 (LXXII), 465 (LXXXI, 3), 467 (XCII, 2, XCV, 4), 469 (CIV, 8), 471 (CVIII, 2, CIX, 6), 473 (CXVIII, 14), 491, 506. Ὑπομ. 572 (XIII, 3), 579 (XXXVIII, 3), 588. Γεωμ. 978 (LIII, 25)
- Ὀβελοὶ - ὀβελίσκοι σιδηροὶ Πρωτογ. 732 (VII, 16), 750 (LXXII, 11), 752 (LXXVII, 32). Γεωμ. 988 (LXXII, 25), 994 (XCVI, 3). Χαλκοὶ Γεωμ. 977 (L, 8)
- Ὀδόντες ἰδὲ κάρου ὀδόντες
- Οἰκίσκοι πῆλινοι ἰδὲ ναων - οἰκίσκων ὁμοιώματα πῆλινα
- Ὀμφάλια ἀσπίδων σιδηρᾶ Πρωτογ.

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- 734 (XII, 11), Γεωμ. 967 (XIII, 3), 978 (LIII, 33). Χαλκᾶ YE III Γ 474 (CXX, 3). Ὑπομ. 522 (V), 572 (IX, 4), 576 (XXIV, 2), 578 (XXXVII, 6), 580 (XLV, 24), 584 (LVIII, 5), 590. Πρωτογ. 734 (XII, 11), 735 (XXIII, 3), 739 (XXX, 22), 743 (XLV, 52), 747 (LIV, 2), 749 (LXIII, 6), 758 (CVIII, 7). Γεωμ. 962 (I, 4), 964 (III, 18, IV, 2)
- Ὅπεις ὀστέϊνοι YE III Γ 456 (XXII, 5, XXIV, 10), 463 (LXV, 5), 474 (CXVIII, 34). Πρωτογ. 732 (IX, 1). Σιδηροῖ Γεωμ. 968 (XVIII, 13). Χαλκοῖ YE III Γ 474 (CXVIII, 25), 475 (CXX, 6). Γεωμ. 974 (CXV, 43).
- Ὅπλα σιδηρᾶ Πρωτογ. 758 (CV, 3), 491. Γεωμ. 970 (XXXII, 5), 997 (CXI, 3), 1001 (CXXXIII, 10), 1004 (CXLVIII, 2), 1006 (CLIX, 5). Χαλκᾶ YE III Γ 465 (LXXVI, 1). Ἴδὲ καὶ Αἰχμαὶ ἀκοντίων, βελῶν, δοράτων, ἐγχειρίδια, θώρακες, κράνη, ξίφη, ὀμφάλια
- Ὅσπρια YE III Γ 458 (XXXIV, 8), 463 (LXV, 7)
- Ὅστᾶ εἰργασμένα YE III Γ 457 (XXV, 19), 463 (LXIV, 5). Πρωτογ. 735 (XV, 3), 742 (XLV, 11), 755 (XCVII, 9). Γεωμ. 968 (XVII, 2), 969 (XX, 3), 973 (XLV, 36), 976 (XLVI, 28), 980 (LIII, 89), 981 (LIII, 140), 989 (LXXXII, 35), 992 (LXXXIII, 17), 1002 (CXLI, 10)
- Ὅστᾶ ζώων, ὑπολείμματα τροφῶν-θυσιῶν, YE III Γ 456 (XXIII, XXIV, 12), 457 (XXXVIII, 5), 463 (LXV, 6). Ὑπομ. 573 (XVII, 11). Πρωτογ. 740 (XLI, 3), 746 (LI, 11)
- Ὅστρακα θαλάσσια Ὑπομ. 573 (XVII, 10), 574 (XVIII, 10), 581 (XLV, 37). Πρωτογ. 741 (XLIII, 29), 746 (LI, 12), 749 (LXVII, 8), 755 (XCVI, 4). Γεωμ. 974 (XLV, 37), 1005 (CLVI, 15).
- Ὅψιανός YE III Γ 457 (XXXVI), 463 (LXV, 4), 470 (CV, 33), 474 (CXVIII, 32), Ὑπομ. 581 (XLV, 33). Πρωτογ. 748 (LV, 6). Γεωμ. 976 (XLIX, 25)
- Πελέκεις λίθινοι YE III Γ 456 (XXIV,

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- 5), 469 (C, 8), 474 (CXVIII, 29), 476 (CXXXII, 2). Πρωτογ. 732 (IX, 3), 750 (LXIX, 4). Γεωμ. 1005 (CLVI, 10). Σιδηροῖ YE III Γ 455 (XIV, 8), Ὑπομ. 580 (XLV, 12). Πρωτογ. 732 (X, 4), 741 (XLIII, 19), 743 (XLV, 39), 747 (LIV, 12), 754 (XCI, 3). Γεωμ. 973 (XLV, 25), 980 (LIII, 96), 988 (LXXII, 23), 996 (CIX, 8), 998 (CXIV, 8), 1003 (CXLIII, 4), 1004 (CL). Χαλκοῖ ἀπλοῖ-διπλοῖ, πραγματικοῖ ἢ ἀναθηματικοῖ YE III Γ 18, 28, 39, 454 (IX, XI), 455 (XIV, 5, XV, 1, XVI, 1), 456 (XXI, XXII, 1), 459 (XXXVIII), 469 (CIV, 5), 471 (CIX, 4), 473 (CXVIII, 20), 475 (CXX, 14), 480 (CXXXVIII, 3), 488, 490. Ὑπομ. 599 (XLII). Πρωτογ. 731 (III, 1-2), 736 (XXII, 7). Γεωμ. 965 (VI, 14), 969 (XXII, 6), 992 (LXXX-III, 10), 993 (LXXXV, 4, LXXXVII, 3), 1002 (CXXXIX, 2, CXL, 6)
- Πελέκεις χαλκοῖ τριδύμοι, κτερίσματα, Πρωτογ. 734 (XII, 13)
- Περιάπτα λίθινα YE III Γ 468 (XCVII, 20), 470 (CV, 30), 473 (CXVIII, 17). Ὑπομ. 581 (XLV, 29). Πρωτογ. 732 (VII, 21), 738 (XXVI, 16). Ὅστέϊνα Πρωτογ. 750 (LXXII, 4). Πήλινα YE III Γ 458 (XXIX, 9). Σιδηρᾶ Ὑπομ. 575 (XIX, 10), 589. Φαγεντιανῆς Ὑπομ. 583 (LIII, 17). Πρωτογ. 750 (LXII, 4), 759 (CVIII, 18). Γεωμ. 974 (XLV, 33), 980 (LIII, 112). Χαλκᾶ Ὑπομ. 583 (LIII, 12), Πρωτογ. 731 (IV, 2), 732 (X, 2). Γεωμ. 991 (LXXXI, 4). Χρυσᾶ YE III Γ 476 (CXXVI, 1)
- Περιβραχιόνια: Χαλκᾶ Γεωμ. 971 (XXVII, 3). Χρυσᾶ Γεωμ. 976 (LIII, 29), 980 (LIII, 104), 982 (LIII, 169)
- Περιδέραια χρυσᾶ YE III Γ 465 (LXXX, 1), 468 (XCVII, 8). Πρωτογ. 742 (XLIII, 33). Γεωμ. 983 (LVI, 1). Περιδεραίων ἐξαρτήματα λίθινα YE III Γ 470 (CV, 31). Χαλκᾶ Πρωτογ. 732 (VIII, 2), 735 (XVI-XVII, 8). Γεωμ. 964 (IV, 3), 965 (VI, 6), 971 (XXXIII, 6)

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- Περικνημίδες ΥΕ ΙΙΙ Β - Γ 490
- Περιλαίμια χαλκᾶ Πρωτογ. 734 (ΧΙΙ, 12), 736 (ΧΧΙΙ, 3), Γεωμ. 964 (ΙV, 8). Χρυσᾶ Γεωμ. 983 (LXII, 1)
- Περόναι: Ἀργυραῖ Γεωμ. 975 (XLVI, 12). Ὅστέϊναι ΥΕ ΙΙΙ Γ 458 (XXXIV, 7), 470 (CV, 37). Σιδηραῖ ΥΕ ΙΙΙ Γ. 463 (LXIX, 3), 464 (LXXI, 8), 472 (CXVI, 3). Ὑπομ. 522 (VI), 572 (X, 3), 574 (XVIII, 7), 578 (XXXVII, 14), 589. Πρωτογ. 730 (I, 12), 733 (XII, 5), 737 (XXIV, 11, XXVI, 7), 739 (XXXIII, 2, 6), 741 (XLIII, 10), 742 (XLV, 5 - 6), 743 (XLV, 31, 43, 60 - 61, 66), 744 (XLV, 73, 75, XLVIII, 4 - 5), 745 (XLIX, 3, 20, 30), 746 (L, 9, LI, 2 - 3), 747 (LIV, 15, LV, 3), 750 (LXXI, 2, LXXII, 1), 751 (LXXVII, 3), 752 (LXXVIII, 6), 753 (LXXXVI, 2), 758 (CV, 2), 759 (CVIII, 15). Γεωμ. 962 - 963 (I, 12), 964 (III, 21), 967 (XVI), 973 (XLV, 28), 977 (L, 13, LI, 2), 978 (LIII, 9), 979 (LIII, 65 - 66, 72), 980 (LIII, 100, 115), 982 (LIII, 157 - 158), 984 (LXIII, 15), 985 (LXIX, 8), 988 (LXXII, 21, 30), 989 (LXXIII, 8), 990 (LXXV, 6, LXXVI, 7, LXXVII, 7), 995 (CII, 11), 1003 (CXLIII, 3). Σιδηραῖ ἐπίχρυσοι Πρωτογ. 751 (LXXVII, 16). Γεωμ. 973 (XLV, 13), 979 (LIII, 41), 981 (LIII, 118, 146). Σιδηροχαλκαῖ Πρωτογ. 741 (XLIII, 13), Γεωμ. 981 (LIII, 157). Χαλκαῖ ΥΕ ΙΙΙ Γ 103, 385 (XCIX, 3), 386 (C, 2), 456 (XIX, 1), 459 (XXXVI, 8, XLI, 3), 462 (LVIII, 2, LXI, 4), 465 (LXXX, 2), 467 (XCIV, 2, XCV, 7), 472 (CXVI, 4), 473 (CXVIII, 12), 474 (CXX, 7), 492 - 493, 506. Ὑπομ. 532 (XLI, 1, 3), 573 (XIII, 9), 574 (XVIII, 5, XIX, 7), 575 (XXI, 2), 576 (XXII, 1, XXIII, 3), 577 (XXVIII, 4, XXXII, 3), 578 (XXXVII, 12), 580 (XLV, 19), 581 (XLVI, 2, L, 1), 583 (LI, 5), 584 (LVIII, 13), 589. Πρωτογ. 731 (VII, 7), 733 (XII, 5), 735 (XVII, 9), 736 (XVIII, 4, XX, 3, XXI, 4), 737

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- (XXIV, 4), 738 (XXVIII, 2, XXX, 5), 739 (XXXIII, 1, XXXIV, 16, XXXV, 2, XXXVI, 2), 742 (XLIV, 4, XLV, 2, 8, 14), 743 (XLV, 23 - 24, 27, 62), 744 (XLVII, 1, XLVIII, 1), 745 (XLIX, 3, 19, 23), 746 (L, 8, LI, 1), 747 (LIV, 5), 748 (LXI, 1), 749 (LXIV, 1, LXVI, 5), 750 (LXXI, 1, LXXII, 2), 751 (LXXVII, 14), 752 (LXXVII, 36), 753 (LXXXIII, 1, LXXXIV, 1, LXXXVII, 2), 754 (XC, 4, XCIV, 7), 755 (XCVII, 5), 758 (CIII, 3, CIV, 3). Γεωμ. 963 (III, 7), 966 (IX, 16), 967 (XVI, 3), 970 (XXVII, 5, XXXI, 6), 971 (XXXVI, 4, XXXVII, 5, XXXVIII, 3), 973 (XLV, 16), 977 (L, 7), 978 (LIII, 6, 18), 979 (LIII, 71), 980 (LIII, 81, 87), 981 (LIII, 122, 150), 984 (LXIII, 8), 985 (LXVII, 1, LXVIII, 3, LXIX, 3, LXX, 3), 986 - 987 (LXXII, 12), 989 (LXXIII, 2), 990 (LXXXV, 2, LXXXVI, 2, LXXVII, 5), 991 (LXXX, 8, LXXXII, 1), 992 (LXXXIII, 6, LXXXIV, 4), 993 (LXXXVII, 2, LXXXIX, 2, XC, 2), 994 (XCVIII, 2), 995 (CI, 2, CII, 5), 998 (CXVII, 2), 999 (CXIX, 8, CXX, 8), 1002 (CXXXIX, 6), 1003 (CXLIII, 1, CXLVI, 2), 1004 (CLVI, 4), 1005 (CLVIII, 5), 1007 (CLXVI, 3, CLXVII, 2, CLXIX, 9), 1011 (CLXXI, 5), 1012 (CLXXXI, 1). Χαλκαῖ ἐπάργυροι Πρωτογ. 752 (LXXVII, 22). Χαλκοσιδηραῖ Γεωμ. 973 (XLV, 22). Χρυσαῖ ΥΕ ΙΙΙ Γ 470 (CV, 16). Πρωτογ. 752 (LXXVII, 21). Γεωμ. 977 (L, 4)
- Πεσσοὶ σφενδονῶν Πρωτογ. 738 (XXVI, 12)
- Πηνία ὀστέϊνα ΥΕ ΙΙΙ Γ 474 (CXVIII, 36). Πήλινα ΥΕ ΙΙΙ Γ 456 (XIX), 457 (XXIX, 6), 460 (XLVIII, 4), 468 (XCVIII, 12), 474 (CXVIII, 36). Γεωμ. 964 (III, 25), 1003 (CXLIII, 5)
- Πλάθανα Πρωτογ. 732 (IX, 3). Γεωμ. 998 (CXVII, 3)
- Πλακίδια πήλινα ἀναθηματικά, ἀνάγλυφα Γεωμ. 999 (CXX, 5, CXXI, 2). Σιδηρᾶ Γεωμ. 982 (LIII, 162). Στεα-

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

τίτου YE III Γ 464 (LXXV, 4). Φαγεν-
τιανῆς YE III Γ 468 (XCVII, 19).
Χαλκᾶ YE III Γ 473 (CXVIII, 15),
474 (CXX, 5). Ὑαλομάξης YE III Γ
465 (LXXX, 4) 467 (XCVI, 10), 468
(XCVII, 17 - 18, XCVIII, 10). Ἴδὲ καὶ
ἐλεφαντοστοῦ πλακίδια

- Πόρπαι: Ἀργυραῖ Γεωμ. 975 (XLVI, 9),
981 (LIII, 129). Σιδηραῖ YE III Γ
473 (CXVIII, 11). Ὑπομ. 580 (XLV, 27).
Πρωτογ. 739 (XXXIII, 5), 746 (LI, 4),
751 (LXXIV, 3), 753 (LXXXVII, 1),
759 (CVIII, 14). Γεωμ. 962 (I, 11), 965
(IV, 12), 973 (XLV, 27), 975 (XLVI, 22),
977 (L, 14), 980 (LIII, 83, 110), 981
(LIII, 125), 982 (LIII, 159, 176), 984
(LXIII, 14), 998 (CXVII, 1), 1002 (CXL,
1), 1003 (CXLVII, 7), 1005 (CLVIII, 2,
13). Ἐπίχρυστοι Γεωμ. 1005 (CLVIII, 2).
Ὀκτώσχημοι Πρωτογ. 730 (I, 10), 733
(XII, 3), 737 (XXVI, 6), 738 (XXVII, 2)
743 (XLV, 59), 744 (XLV, 77). Γεωμ.
962 (I, 11). Τοξῶται Πρωτογ. 733 (XII,
4), 738 (XXX, 9), 741 (XLIII, 9).
Φυλλόσχημοι Πρωτογ. 730 (I, 1).
Γεωμ. 962 (I, 11). Χαλκαῖ YE III Γ
456 (XXIV, 3), 459 (XXXIX, 4), 462
(LIX, 2, LXI, 5), 463 (LXV, 2), 467
(XCIV, 4, XCV, 8, XCVI, 4), 468
(XCVIII, 4), 469 (C, 2), 470 (CV, 23)
473 (CXVI, 9, CXVIII, 10), 475 (CXX
5, CXXIII), 492, 506, 507. Ὑπομ. 522
(VI), 531 (XXXVII), 572 (X, 1), 574
(XIX, 6), 575 (XX, 3, XXI, 1), 576
(XXII, 2, XXIII, 2), 577 (XXVIII, 3,
XXXII, 2), 578 (XXXIII, XXXV,
XXXVII, 11), 579 (XLIII, 1), 580
(XLV, 18), 581 (XLVI, 1, XLVII,
2, XLVIII, 1, L, 1), 583 (LII, 4), 584
(LVIII, 11). Πρωτογ. 731 (VII, 5), 737
(XXVI, 4), 738 (XXIX, 2, XXX, 2),
739 (XXXVI, 1), 740 (XXXVIII, 6),
742 (XLIV, 2, XLV, 7), 743 (XLV, 25,
32, 58), 744 (XLV, 76), 747 (LIV, 4),
748 (LXI, 2), 749 (LXIII, 9), 751
(LXXVII, 6), 752 (LXXVII, 35), 753

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

(LXXXIV, 2, LXXXVII, 1), 754 (XC,
3, XCII, 1, XCIV, 6), 755 (XCVII, 4,
8), 758 (CIII, 1), 759 (CVIII, 13). Γεωμ.
963 (II, 6), 964 (IV, 4), 964 (VI, 5), 966
(XI, 4, 9), 967 (XIII, 2, XV, 2, XVI, 2),
968 (XVIII, 2), 969 (XIX, 1), 969 - 970
(XXVI, 2), 970 (XXVII, 4, XXXII, 4),
971 (XXXIII, 4, XXXVII, 4, 10,
XXXVIII, 1), 972 (XLI, 5, XLII - XLIV),
973 (XLV, 15), 976 (XLIX, 10), 977
(L, 9), 979 (LIII, 70), 980 (LIII, 80,
86, 108), 981 (LIII, 149), 982 (LIII,
173), 983 (LX, 2, LXII, 11), 984
(LXIII, 7), 985 (LXVIII, 2, LXIX, 2,
LXX, 2, LXXI, 2), 986 (LXXII, 11),
990 (LXXV, 1), 991 (LXXVIII, 4, LXXX
6), 992 (LXXXIII, 5), 993 (XCI, 1),
995 (CII, 4), 996 (CIX, 1), 997 (CXI, 2,
CXII, 4, CXIII, 4, CXIV, 1), 998 (CXVI,
CXVIII, 2), 999 (CXX, 7, CXXI, 3,
CXXII), 1000 (CXXVII, 1, CXXX, 3),
1001 (CXXXIII, 4, 9), 1002 (CXXXIX,
5), 1003 (CXLVII, 3), 1004 (CLVI, 3),
1005 (CLVII, CLVIII, 4), 1007 (CLXIX,
8), 1011 (CLXXI, 6). Βιολόσχημοι
YE III Γ 462 (LVIII, 1), 466 (LXXXIX,
1), 467 (XCIV, 3), 472 (CXIV), 476
(CXXXVII, 1), 480 (CXXXVII, 2). Ὑπομ.
581 (XLVIII, 1), 588. Ὀκτώσχημοι
YE III Γ 455 (XIV, 10). Πρωτογ.
730 (I, 4), 732 (XI), 733 (XII, 2), 735
(XIII, 2, XV, 2, XVII, 5), 736 (XIX, 1,
XX, 1, XXI, 2, XXII, 2), 737 (XXIV,
3), 738 (XXVIII, 1), Γεωμ. 963 (III, 5),
964 (VI, 4), 969 (XXIV), 970 (XXXI, 3),
1003 (CXLII, 1). Τοξῶται YE III Γ
459 (XLI, 2), 472 (XCV, 4), 474 (CXX,
6), 475 (CXXI, 4), 476 (CXXXVII, 2).
Ὑπομ. 574 (XVIII, 4), 576 (XXIV, 5),
577 (XXVIII, 3), 578 (XXXV), 581
(XLVIII, 1, L, 1), 588. Πρωτογ. 733
(XII, 4), 736 (XVIII, 3), 837 (XXX, 3),
739 (XXXV, 1), 741 (XLIII, 4, 12),
749 (LXVI, 1, LXVII, 1), 750 (LXX,
2), 751 (LXXVI, 4), 755 (C, 2). Γεωμ.
963 (III, 6), 965 (VI, 5), 970 (XXXI, 5),

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- 973 (XLV, 15), 974 (XLV, 45). Τοξω-
ται ἐγχάρακτοι Γεωμ. 969 - 970 (LX-
XV, 2), 972 (XLII-XLIV), 990 (LXXXV,
1), 995 (CII, 4). Τριγωνικαὶ Πρωτογ.
735 (XVII, 7), 736 (XVIII, 2, XX, 2,
XXI, 3). Φυλλόσχημοι Ὑπομ. 572 -
573 (XIII, 8), 588. Πρωτογ. 738
(XXX, 1), 741 (XLIII, 5, 12). Γεωμ.
962 (I, 5). Χαλκοσιδηραὶ Πρωτογ.
741 (XLIII, 12), Χρυσαὶ Γεωμ. 972
(XLV, 4), 979 (LIII, 37), 983 (LXII, 2,4).
Χρυσαὶ ἐγχάρακτοι 983 (LII, 2)
- Πριόνια λίθινα YE III Γ 456 (XXII,
4), 457 (XXV, 10). Σιδηρᾶ Πρωτογ.
743 (XLV, 41), 754 (XC, 4). Γεωμ.
1005 (CLVIII, 12). Χαλκᾶ YE III Γ
473 (CXVIII, 21). Ὑπομ. 580 (XLV, 9).
Γεωμ. 1005 (CLVIII, 6)
- Προσωπὶς χρυσῇ YE III Γ 474 (CXX,
8)
- Πυροστάται - ξυλοστάται σιδηροῖ
Πρωτογ. 752 (LXXXVII, 31). Γεωμ. 988
(LXXII, 24)
- Πώματα ἀγγείων πῆλινα - λίθινα - ὀ-
στέινα YE III Γ 457 (XXV, 15, XXIX,
7), 474 (CXVIII, 39). Ὑπομ. 581 (XLVI,
6), Πρωτογ. 732 (IX, 5). Γεωμ. 975
(XLVI, 30), 998 (CXVII, 2)
- Ῥάβδοι σιδηραὶ Πρωτογ. 738 (XXX,
14). Γεωμ. 968 (XVIII, 12). Χαλκαὶ
Πρωτογ. 747 (LIV, 9). Γεωμ. 964
(IV, 5), 966 (XI, 11)
- Ῥόδακες χρυσοὶ YE III Γ 468 (XCVII,
10), 470 (CV, 9). Ὑπομ. 578 (XXXVII,
2), 583 (LIII, 4). Πρωτογ. 758 (CVIII,
11). Γεωμ. 983 (LXII, 5)
- Σαυρωτὴρ δόρατος σιδηροῦς Πρωτογ.
738 (XXVII, 5). Χαλκοῦς YE III Γ
470 (CV, 5)
- Σῆτος YE III Γ 456 (XXIII), 457
(XXV, 20), 458 (XXXIV, 8)
- Σκαρabaῖοι λίθινοι Γεωμ. 992 (LXXXIII
18), 996 (CIX, 13). Ὅστέινοι YE III Γ
471 (CVIII, 6), 480 (CXXXVII, 7),
487. Ὑπομ. 583 (LIII, 9). Πορσελάνης
Γεωμ. 976 (XLIX, 21). Φαγεντιανῆς

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- Γεωμ. 971 (XXXVII, 8), 977 (L, 18),
979 (LIII, 61), 982 (LIII, 176). Χρυσό-
δετοι Γεωμ. 973 (XLV, 12), 974 (XLV,
34). Ὑαλομάξης Πρωτογ. 751 (LXX-
VII, 18). Γεωμ. 984 (LXII, 13), 997
(CXIII, 9 - 10), 999 (CXX, 4).
- Σκεπάρνια χαλκᾶ YE III Γ 473
(CXVIII, 22), 480 (CXXXVIII, 3). Ὑ-
πομ. 580 (XLV, 13). Πρωτογ. 741
(XLIII, 19)
- Σκεύη χαλκᾶ YE III Γ 468 (XCVII, 7),
Γεωμ. 999 (CXIX, 11), 1004 (CXLVIII,
1)
- Σκῆπτρα χρυσᾶ Ὑπομ. 124, 583
(LIV, 1)
- Σκωρία σιδήρου Γεωμ. 996 (CIX, 11).
Χαλκοῦ YE III Γ 341 (LVII), 345
(LXV), 458 (XXXIV, 4)
- Σμίλαι λίθινοι YE III Γ 457 (XXV, 7).
Σιδηραὶ Γεωμ. 996 (CIX, 7). Χαλκαὶ
YE III Γ 455 (XIV, 2), 463 (LXIV, 4),
469 (CIV, 6), 473 (CXVIII, 23), 475
(CXX, 14). Πρωτογ. 745 (L, 3)
- Σπάτουλα χαλκῇ Πρωτογ. 758 (CVIII,
6)
- Σπείραι χαλκαὶ YE III Γ 453 (III, 4),
454 (VII, 8). Ὑπομ. 574 (XVIII, 6),
575 (XIX, 9). Πρωτογ. 730 (I, 3), 743
(XLV, 26). Γεωμ. 963 (III, 4), 966 (XI,
10), 968 (XVIII, 8), 970 (XXVIII, 4),
985 (LXX, 1), 987 (LXXII, 16), 992
(LXXXIII, 8), 1000 (CXXX, 4), 1001
(CXXXIII, 6). Χαλκαὶ ἐπίχρυστοι Γεωμ.
985 (LXVIII, 1). Χρυσαὶ Πρωτογ. 743
(XLV, 57), 745 (XLIX, 17), 746 (L, 5),
750 (LXX, 1). Γεωμ. 980 (LIII, 85,
ἡλέκτρον), 989 (LXXIII, 1). Ἴδε καὶ
ἐλικες - σύριγγες
- Σταυροειδὲς χαλκοῦν ἀντικείμενον
Πρωτογ. 749 (LXVII, 5)
- Στεατίτης ἰδὲ κομβία, πλακίδια, σφρα-
γίδες, ψηφοὶ
- Στηθόδεσμος χρυσοῦς Πρωτογ. 742
(XLIII, 30)
- Στιλβωτῆρες λίθινοι YE III Γ 457
(XXV, 9), 474 (CXVIII, 30). Πρωτογ.

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- 735 (XVII, 11)
- Στλεγγίς ἵππου χαλκῆ YE III Γ 470 (CV, 7)
- Σῦκα ἀπηνθρακωμένα YE III Γ 460 (XLVIII, 5), 463 (LXV, 7). Πρωτογ. 640 (LIII, 16). Γεωμ. 844 (XLVII, 27), 980 (LIII, 92), 1001 (CXXX, 13)
- Συνδετήρες μολύβδινοι ἀγγείων YE III Γ 456 (XXV, 2). Χαλκοὶ Γεωμ. 991 (LXXXII, 2)
- Σύριγγες ἰδὲ ἔλικες - σύριγγες
- Σῦρμα σιδήρου Ὑπομ. 575 (XX, 4). Χαλκοῦ YE III Γ 472 (CXVI, 5). Ὑπομ. 573 (XVII, 6), Πρωτογ. 746 (L, 12, LI, 7). Γεωμ. 1005 (CLVIII, 7). Χρυσοῦ YE III Γ 470 (CV, 19). Ὑπομ. 747 (LIV, 1), 749 (LXIII, 3)
- Σφαῖραι πῆλιναι Πρωτογ. 743 (XLV, 46), Γεωμ. 976 (XLIX, 28), 980 (LIII, 77, 102), 982 (LIII, 167). Χαλκαῖ Πρωτογ. 743 (XLV, 28)
- Σφαιρίδια μολύβδου YE III Γ 464 (LXIX, 4)
- Σφηκωτήρες κόμης: Μολύβδινοι ἐπίχρυσοι Πρωτογ. 740 (XLIII, 3). Σιδηροὶ Πρωτογ. 738 (XXX, 13). Γεωμ. 976 (XLIX, 17). Χαλκοὶ YE III Γ 459 (XLI, 4), 463 (LXIX, 2), 469 (C, 4), 506, 589. Πρωτογ. 731 (IV, 3), 739 (XXXIV, 3), 746 (L, 7), 747 (LIV, 7), 749 (LXV, 3), 755 (C, 1). Γεωμ. 963 (III, 8), 970 (XXXI, 2), 984 (LXIII, 10), 985 (LXX, 1), 992 (LXXX-III, 8), 995 (CII, 3). Χαλκοὶ ἐπίχρυσοι Γεωμ. 979 (LIII, 40), 985 (LXVIII, 1). Χρυσοὶ YE III Γ 468 (XCVIII, 5), 472 (CXIII, 1). Ὑπομ. 572 (XIII, 1), 574 (XIX, 1). Πρωτογ. 731 (VII, 1), 734 (XII, 16), 737 (XXVI, 1), 739 (XXXIV, 8), 742 (XLV, 4), 745 (XLIX, 12, 16, 22), 746 (L, 6). Γεωμ. 963 (III, 1), 970 (XXXI, 1), 971 (XXXIII, 2), 973 (XLV, 10), 978 (LIII, 3), 980 (LIII, 106), 986 (LXXXII, 2)
- Σφονδύλια ἢ κομβία YE III Γ 453 (III, 9), 456 (XIX, 2, XXIV, 9), 457

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- (XXV, 14, XXVIII, 3), 458 (XXX, 4), 460 (XLIV, 5), 462 (LVIII, 6), 463 (LXII, 4, LXVIII, 3), 464 (LXIX, 5, LXXI, 10), 465 (LXXIX, 6, LXXX, 6), 467 (XCVI, 11), 468 (XCVIII, 11), 469 (C, 10, CIV, 12), 470 (CVI, 5), 473 (CXVI, 8), 474 (CXVIII, 31), 481 (CXL, 6). Ὑπομ. 526 (XX), 534 (XLIX, 1-2), 573 (XIII, 12), 576 (XXII, 4), 577 (XXVIII, 7), 579 (XXXVIII, 10), 580 (XLIII, 11, XLIV, 8), 581 (XLV, 32, XLVI, 8, XLVIII, 2, XLIX, 5), 583 (LII, 7, LIII, 15), 584 (LVIII, 18). Πρωτογ. 730 (I, 6), 732 (IX, 4), 739 (XXXI, 3, XXXIII, 7), 742 (XLV, 12), 744 (XLV, 67, 80, XLV-II, 3), 745 (XLIX, 32), 747 (LIV, 18), 748 (LV, 7), 749 (LXVII, 7), 751 (LXXVII, 11), 578 (CIII, 5, CIV, 5), 759 (CVIII, 20). Γεωμ. 964 (III, 25), 967 (XIII, 9), 976 (XLIX, 26), 978 (LIII, 10, 12), 979 (LIII, 54), 980 (LIII, 77, 91), 981 (LIII, 143), 982 (LIII, 166), 994 (XCVIII, 6), 996 (CIX, 12), 998 (CXVII, 6), 1001 (CXXX, 12, CXXXII, 2), 1002 (CXL, 2), 1003 (CXLIII, 4, CXLIV, CXLVII, 10), 1007 (CLXIX, 13), 1011 (CLXXVI, 3)
- Σφραγίδες - σφραγιδόλιθοι - ἀποτυπώματα σφραγίδων YE III Γ 458 (XXX, XXXI, 1-2), 459 (XXIV, 3), 462 (LIX, 5), 464 (LXXI, 9), 465 (LXXVI, 3), 471 (CXI, 3), 472 (CXVI, 6), 473 (CXVII, 4, CXVIII, 16), 476 (CXXXI, 2-3), 480 (CXXXVII, 3, 5), 481 (CXL, 2), 487. Ὑπομ. 578 (XXXVII, 15), 579 (XXXVIII, 9, XXXIX, 5), 581 (XLV, 28, XLVII, 1), 583 (LIII, I, 14). Πρωτογ. 739 (XXX, 26), 741 (XLIII, 21), 742 (XLV, 3), 752 (LXXVII, 25), 754 (XC, 2), 759 (CVIII, 17). Γεωμ. 963 (II, 7), 967 (XIII, 7), 968 (XVII, 1), 971 (XXXVII, 8), 974 (XLV, 40), 977 (L, 17), 980 (LIII, 75), 992 (LXXXIII, 15), 993 (LXXXV, 7), 996 (CVIII, 2, CIX, 13-14), 997 (CXIII, 11), 999

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- (CXX, 3), 1000 (CXXIX), 1005 (CLVIII, 15), 1007 (CLXIX, 11). Χαλκαῖ Γεωμ. 997 (CXIII, 3).
- Σφύραι λίθιναι YE III Γ 456 (XXII, 3). Χαλκαῖ YE III Γ 475 (CXX, 14)
- Σωληνίσκοι χαλκοῖ Ὑπομ. 576 (XXIII, 6). Πρωτογ. 740 (XXXVIII, 5), 747 (LII, 4). Γεωμ. 966 (XI, 14), 981 (LIII, 135)
- Ταυνία: Ἀργυραῖ Γεωμ. 981 (LIII, 119). Χαλκαῖ YE III Γ 454 (VII, 6), 464 (LXXI, 6), Ὑπομ. 584 (LVIII, 7). Πρωτογ. 739 (XXXIV, 6), 751 (LXXVII, 4). Χρυσαῖ YE III Γ 470 (CV, 14). Πρωτογ. 754 (XCIV, 4). Γεωμ. 971 (XXXVII, 2), 972 (XLV, 2), 978 (LIII, 29, 31, 32, 35), 980 (LIII, 104, 116), 982 (LIII, 169, 172)
- Ταῦροι χρυσοῖ μικροσκοπικοὶ Πρωτογ. 470 (CV, 11)
- Τεμάχια ἢ ἀβεβαίου χρήσεως ἀντικείμενα: Σιδηρᾶ YE III Γ 470 (CV, 28), 471 (CXI, 2), 472 (CXV, 5), 474 (CXVIII, 41), 474 - 475 (CXX, 10), Ὑπομ. 574 (XVII, 8), 579 (XLI, 580 (XLIII, 10, XLIV, 7, XLV, 16, 26), 584 (LVIII, 15). Πρωτογ. 732 (VII, 18), 738 (XXX, 13 - 14), 741 (XLIII, 20), 743 (XLV, 34), 748 (LVI, 3, LIX, 2), 750 (LXX, 4), 754 (XC, 6, XCI, 5, XCII, 4). Γεωμ. 965 (IV, 12, VI, 26), 967 (XIII, 6, XVI, 7), 970 (XXVIII, 5), 974 (XLV, 29), 975 (XLVI, 23), 979 (LIII, 66), 989 (LXXII, 32), 990 (LXXVI, 8, LXXVII, 6), 1001 (CXXX, 8), 1003 (CXLII, 7). Χαλκᾶ YE III Γ 458 (XXXIV, 4), 464 (LXXI, 7), 470 (CV, 26), 471 (CVIII, 5), 474 (CXVIII, 40), Ὑπομ. 572 (IX, 6), 579 (XLII, XLIII, 6). Πρωτογ. 741 (XLIII, 8), 747 (LIV, 10), 748 (LIX, 1). Γεωμ. 979 (LIII, 53), 982 (LIII, 180), 990 (LXXV, 5), 994 (XCIX). Χρυσᾶ Πρωτογ. 752 (LXXVII, 28). Γεωμ. 974 (XLVI), 979 (LIII, 52), 1007 (CLXIX, 6)
- Τοιχογραφίαι ἰδὲ Ἀρχιτεκτονική, ἀ-

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

σβεστοκονιάματα

- Τρίποδες σιδηροῖ Γεωμ. 977 (L, 16). Χαλκοῖ YE III Γ 392 (CXIV, 1), 469 (CIV, 4), 474 (CXVIII, 37), 476 (CXXXI, 5 - 6), 480 (CXXXVIII, 2), 481 (CXL, 10). Ὑπομ. 578 (XXXVI, 1), 580 (XLV, 8), 584 (LVIII, 6), 588, 590. Πρωτογ. 201, 247 (LII, 2), 748 (LVII, LX), Γεωμ. 248, 274, 284 (XI, 963 (II, 3), 970 (XXVIII, 3, XXXIII, 3), 972 (XXXIX), 978 (LIII, 1), 984 (LXIII, 6), 993 (XCII, 3), 995 (CIII, 2, CV, 1), 1003 (CXLVI, 2), 1007 (CLXVI, 2)
- Τριπτήρες λίθινοι YE III Γ 456 (XXIV, 8), 457 (XXV, 6), 474 (CXVIII, 30). Πρωτογ. 738 (XXVI, 13). Γεωμ. 990 (LXXVI, 10), 998 (CXVII, 4), 1011 (CLXXIV, 2)
- Τριχολαβίδες σιδηραῖ Πρωτογ. 739 (XXXIV, 11), Γεωμ. 965 (VI, 24). Χαλκαῖ YE III Γ 453 (V, 5), 469 (CIV, 9), 473 (CXVII, 2, CXVIII, 13), 491, 506. Ὑπομ. 572 (XIII, 5), 574 (XIX, 5), 580 (XLV, 17), 584 (LVIII, 12), 588. Πρωτογ. 731 (V, 2, VI, 1), 735 (XVII, 3), 736 (XXI, 4), Γεωμ. 964 (III, 12), 965 (VI, 13), 981 (LIII, 121), 1003 (CXLII, 2, CXLIII, 2), 1004 (CL, 1), 1005 (CLVIII, 3)
- Τροφῶν λείψανα ἰδὲ βότρυες, ἐλαῖαι, κριθή, ὄσπρια, ὀστᾶ ζώων, σίτος, σῦκα, φακῆ
- Τροχοὶ πήλινοι Γεωμ. 978 (LIII, 22). Χαλκοῖ YE III Γ 462 (LXI, 3), Πρωτογ. 742 (XLIII, 34). Γεωμ. 969 (XXII, 3, XXV, 2), 1002 (CXXXIX, 1)
- Ὑαλόμαζα ἰδὲ πλακίδια, ψῆφοι
- Ὑπεροὶ λίθινοι YE III Γ 473 (CXVIII, 30)
- Ὑποστηρίγματα ἀγγείων χαλκᾶ Ὑπομ. 578 (XXXVII, 10)
- Ὑφάσματος λείψανα Πρωτογ. 752 (LXVIII, 7)
- Φακῆ YE III Γ 457 (XXV, 20)
- Φύλλα χρυσοῦ ἰδὲ ἐλάσματα

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- Χοάναι χαλκουργικαὶ YE III Γ 458 (XXXIV). Πρωτογ. 192, 742 (XLIII, 36). Γεωμ. 996 (CIX, 10)
- Χρωστικαὶ οὐσῖαι YE III Γ 459 (XXXVI, 11)
- Ψέλια: Ἀργυρᾶ Ὑπομ. 583 (LIII, 10). Πρωτογ. 758 (CVIII, 12). Γεωμ. 996 (CIX, 6). Ὁστέϊνα Πρωτογ. 745 (XLIX, 10). Σιδηρᾶ Πρωτογ. 738 (XXX, 10). Γεωμ. 965 (VI, 23). Χαλκᾶ YE III Γ 453 (III, 3, V, 6), 455 (XIV, 12), 471 (CVIII, 3), 475 (CXXI, 3), 493, 506. Ὑπομ. 575 (XIX, 9), 579 (XLIII, 4), 580 (XLV, 20), 589. Πρωτογ. 730 (I, 2), 731 (IV, 1, VII, 4), 732 (VIII, 1, X, 1), 734 (XII, 10), 735 (XVII, 4), 736 (XXII, 4), 737 (XXIV, 6, XXVI, 3), 738 (XXX, 6), 739 (XXXIV, 4, 14, XXXVI, 3), 741 (XLIII, 6), 742 (XLV, 1), 742 - 743 (XLV, 16), 743 (XLV, 29), 746 (L, 11), 749 (LXIII, 7, LXV, 1, LXVII, 2), 750 (LXIX, 1), 751 (LXXVII, 5), 755 (XCVII, 6). Γεωμ. 963 (III, 3), 964 (IV, 1), 965 (VI, 7), 966 (XI, 2, 13), 967 (XIII, 4, XV, 1, XVI, 5), 968 (XVIII, 3), 969 (XXI, 970 (XXVI, 3, XXVII, 3, XXXI, 4), 971 (XXXIII, 3), 972 (XLI, 4), 973 (XLV, 17), 976 (XLIX, 9), 979 (LIII, 45, 59), 980 (LIII, 79), 981 (LIII, 151), 982 (LV, 983 (LVI, 2, LXI, 4), 987 (LXXII, 14), 991 (LXXVIII, 6), 996 (CIX, 2), 997 (CXII, 6, CXIV, 2), 1000 (CXXIII, 3), 1001 (CXXXIII, 5), 1002 (CXXXIX, 3, 7), 1011 (CLXXI, 4). Χαλκᾶ ἐπίχρυσα Γεωμ. 973 (XLV, 14), 975 (XLVI, 8). Χρυσᾶ Πρωτογ. 738 (XXX, 20), 745 (XLIX, 17). Γεωμ. 973 (XLV, 7)
- Ψήγματα χαλκοῦ Πρωτογ. 737 (XXIV, 15). Χρυσοῦ YE III Γ 468 (XCVII, 14)
- Ψήφοι ὀρμῶν Πρωτογ. 734 (XII, 15), 736 (XVIII, 7), 738 (XXVI, 14), 739 (XXX, 25, XXXIV, 17), 741 (XLIII, 25), 742 (XLIII, 35), 744 (XLVI, 1), 753 (LXXXIV, 5). Γεωμ. 966 (XI, 6), 967 (XIII, 8), 978 (LIII, 12), 990 (LXXVI, 9),

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

- 1002 (CXLI, 9), 1004 (CXLIX, 3). Ἀμεθύστου Πρωτογ. 751 (LXXXII, 8), 752 (LXXVII, 23). Ἀργυραὶ Γεωμ. 977 (L, 6). Ἀλάτου YE III Γ 465 (LXXIX, 4), 467 (XCV, 9). Πρωτογ. 730 (I, 15). Ἡλέκτρον YE III Γ 453 (III, 7, V, 7), 454 (VII, 9), 458 (XXX, XXXV, 4), 459 (XXXVI, 4) 460 (XLIV, 3), 465 (LXXIX, 2), 467 (XCV, 9), 468 (XCVII, 16, XCVIII, 8), 471 (CVIII, 7), 472 (CXVI, 7). Ὑπομ. 574 (XIX, 2), 577 (XXVIII, 6), 578 (XXXVI, 7, XXXVII, 17), 591. Πρωτογ. 743 (XLV, 18), 749 (LXVI, 7). Γεωμ. 964 (III, 23), 965 (IV, 13, VI, 27), 968 (XVI, 8), 973 (XLV, 31), 975 (XLVI, 27), 976 (XLIX, 23), 977 (L, 20), 997 (CXIII, 6). Καρνεόλης YE III Γ 471 (CVIII, 8), 472 (CXVI, 7), 476 (CXXXVI, 3). Ὑπομ. 581 (XLIX, 4). Πρωτογ. 738 (XXX, 15), 753 (LXXVII, 23). Γεωμ. 997 (CXIII, 7). Λιθῖναι YE III Γ 458 (XXXIV, 7), 461 (L, 2, LVII, 2), 462 (LIX, 6, LXI, 7), 463 (LXIV, 2), 464 (LXXI, 12), 465 (LXXXVI, 2, LXXVII, 2), 468 (XCVIII, 9), 470 (CV, 29, CVI, 4), 471 (CIX, 8), 473 (CXVIII, 18), 475 (CXXI, 7), 493 - 494, 506. Ὑπομ. 579 (XXXVIII, 8). Πρωτογ. 748 (LIX, 3), 753 (LXXXIII, 2), 759 (CVIII, 23). Γεωμ. 965 (VI, 27), 1002 (CXXXIX, 8), 1007 (CLXIX, 12). Ὁρείας κρυστάλλου YE III Γ 453 (V, 9), 454 (VII, 11), 459 (XXXVI, 5), 467 (XCV, 9), 468 (XCVII, 15), 471 (CXI, 4), 472 (CXIII, 8). Ὑπομ. 576 (XXIII, 7), 577 (XXVIII, 6), 579 (XXXIX, 4), 581 (XLIX, 4). Πρωτογ. 730 (I, 15), 752 (LXXVII, 23, 24, 29). Γεωμ. 962 (I, 2), 963 (I, 14), 974 (XLV, 31), 979 (LIII, 74), 1003 (CXLVII, 9), 1005 (CLVIII, 16). Ὁστέϊναι YE III Γ 465 (LXXX, 5), Ὑπομ. 578 (XXXII, 7), 583 (LIII, 19). Πρωτογ. 745 (XLIX, 10), 746 (L, 14). Γεωμ. 997 (CXIII, 12). Πηλοῦ YE III Γ 453 (III, 9, V, 10), 454 (VII, 14), 458 (XXII,

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

2), 463 (LXIV, 2), 471 (CIX, 8), 472 (CXII, 2), 473 (CXVI, 7). 'Υπομ. 579 (XXIX, 4), 581 (XLVI, 7), Πρωτογ. 735 (XV, 4, XVII, 10), 741 (XLIII, 26), 742 (XLIV, 5, XLV, 10, 13), 744 (XLV, 68, 79), 745 (XLIX, 6, 28), 751 (LXXV, 8), 752 (LXXVII, 27). Γεωμ. 964 (III, 23), 965 (IV, 13, VI, 29), 974 (XLV, 31), 979 (LIII, 51, 58), 980 (LIII, 77, 133), 989 (LXXIII, 10), 1005 (CLVI, 14), 1006 (CLIX, 2). Πορσελάνης YE III Γ 467 (XCV, 9). Γεωμ. 976 (XLIX, 23). Σαρδίου YE III Γ 467 (XCVI, 9), 468 (XCVII, 16), 471 (CXI, 4), 472 (CXIII, 8). 'Υπομ. 573 (XIII, 11). Πρωτογ. 753 (LXXXVII, 4). Σαρδώνυχος YE III Γ 468 (XCVII, 16, XCVIII, 9). Σιδήρου YE III Γ 457 (XXVI, 2). Στεατίτου YE III Γ 288, 458 (XXXII, 1), 460 (XLI, 8), 461 (L, 3), 462 (LXI, 7), 467 (XCI, 10), 468 (XCVIII, 7), 472 (CXII, 2, CXVI, 7). 'Υπομ. 573 (XIII, 11), 578 (XXXII, 8), 581 (XLV, 29, XLIX, 4). Πρωτογ. 746 (LI, 13), 748 (LV, 4). Γεωμ. 1003 (CLIV), 1005 (CLVIII, 19). 'Υαλομάζης YE III Γ 458 (XXXI, 3), 460 (XLIV, 4), 462 (LIX, 6, LXI, 7), 463 (LXVIII, 2), 464 (LXXV, 1), 465 (LXXVI, 2, LXXVII, 2, LXXVIII, 5, LXXIX, 3, 5), 467 (XCV, 9, XCVI, 10), 468 (XCVII, 16), 471 (CXI, 4), 472 (CXII, 2, CXIII, 8), 475 (CXX, 11, CXXI, 7). 'Υπομ. 573 (XIII, 11), 575 (XIX, 11, XX, 4), 576 (XXXIII, 8), 577 (XXVIII, 6, XXXII, 7), 578 (XXXVII, 17), 579 (XXXIX, 4), 581 (XLV, 29, XLVI, 7, XLIX, 4). Πρωτογ. 730 (I, 15), 732 (VII, 20), 737 (XXII, 11), 740 (XXXIX, 1), 748 (LIX, 3), 749 (LXIII, 12, LXVII, 6), 752 (LXXVII, 38), 753 (LXXXVII, 4), 754 (XCV, 3). Γεωμ. 962 (I, 2), 964 (III, 23), 971 (XXXIV, XXXVII, 9), 974 (XLV, 31), 975 (XLVI, 26), 977 (L, 19), 979 (LIII, 62, 74), 982 (LIII, 177), 984 (LXIII, 14), 995 (CII, 12, CIV, 2), 997 (CXII, 8),

ΜΙΚΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ (συνέχεια)

1000 (CXXX, 5), 1005 (CLVIII, 17). Φαγεντιανής YE III Γ 454 (VII, 13), 458 (XXXV, 3), 459 (XXXVI, 6), 464 (LXIX, 6), 465 (LXXVI, 2), 468 (XCVII, 16), 470 (CVI, 4), 471 (CVIII, 9), 472 (CXIII, 8, CXVI, 7). 'Υπομ. 577 (XXXII, 7), 578 (XXXVII, 17), 581 (XLV, 29). Πρωτογ. 730 (I, 15), 738 (XXX, 15), 741 (XLIII, 22), 745 (XLIX, 31), 746 (L, 14, LI, 9), 750 (LXXII, 8), 751 (LXXVII, 8), 759 (CVIII, 20). Γεωμ. 974 (XLV, 31), 979 (LIII, 46, 74), 980 (LIII, 111), 1002 (CXLI, 8), 1005 (CLVIII, 18). Χαλαζίου YE III Γ 454 (VII, 12). Χαλκαῖ YE III Γ 453 (III, 6), 469 (C, 6). 'Υπομ. 580 (XLV, 23). Πρωτογ. 731 (IV, 4), 732 (VII, 11, VIII, 3), 735 (XVII, 10), 736 (XXII, 6), 739 (XXXIV, 5), 742 (XLV, 9), 749 (LXVI, 4). Γεωμ. 964 (III, 10 - 11), 965 (IV, 13), 966 (IX, 2), 969 (XXV, 4), 995 (CII, 7), 999 (CXIX, 10). Χαλκαῖ ἐπίχρυστοι Πρωτογ. 730 (I, 7), Γεωμ. 962 (I, 2). Χαλκηδονίου YE III Γ 453 (III, 8, V, 8), 454 (VII, 10), 456 (XX, 2). Χρυσαῖ YE III Γ 459 (XXXVI, 2), 460 (XLIV, 1), 464 (LXXI, 1), 467 (XCV, 6), 468 (XCVII, 12, XCVIII, 6), 470 (CV, 20). 'Υπομ. 578 (XXXVII, 1), 583 (LIII, 6), Πρωτογ. 739 (XXXIV, 9), 749 (LXIII, 4), 751 (LXXVII, 17). Γεωμ. 971 (XXXIII, 1), 973 (XLV, 8), 976 (XLIX, 4), 986 (LXXII, 4), 990 (LXXVI, 1), 997 (CXII, 2), 1005 (CLVIII, 1), 1007 (CLXIX, 4). Χρυσόδετοι Γεωμ. 973 (XLV, 12)

Μικρὴ Κοπράνα ἰδὲ Κοπράνα

Μικροθήβαι 185

Μικρὸς Μποντιᾶς (357), 72, 128¹, 201 - 202, 271-272, 314, 398, 428, 465, 485, 652, 673, 678, 705, 748, 763, 871, 897, 994, 1018

Μίλα (330), 68 - 69, 270, 313, 330, 350, 354, 426, 993, 1017, 1023

Μίλατος (465), 103, 214, 287, 313,

384, 399, 437, 881, 899, 933 - 934
 Milburn, E., XXV
 Μίλητος (431), 86 - 87, 88, 148, 209,
 281, 315, 332-333, 348, 350, 352, 353,
 377, 398, 433, 557, 565, 598, 708-709,
 771, 804 - 805, 818, 930, 1000, 1019,
 1023, 1029, 1032, 1055, 1058
 Milojčić, V., XIII, XV, XVI, XXII, XXIII,
 XXXVI, LII, 206, 326
 Miltner, F.-H., XL
 Μίνια 261
 Μίνως 105
 Μιραμπέλλο 110, 151, 289
 Μίστρον 43, 364, 420
 Μιτρόπολις (355), 72, 314, 371, 397,
 427, 465, 485, 492¹
 Μνήματα 107, 340, 385
 Μόδι (455), 212, 315, 657, 678, 681,
 711, 751, 763, 765
 Μοιράκα (343), 70, 313
 Μολάοι 368, 602¹, 1074¹, 1078²
 Μόλυβδος ἰδὲ Μικρά εὐρήματα
 Monaco, G., XLI
 Μοναστηράκι (252), 261, 312, 918
 Μοναστήριον ἰδὲ Νέον Μοναστήριον
 Μονεμβασία (310), 65, 130, 313,
 368, 397, 425, 434, 435, 443, 448¹,
 450, 463, 485, 1053
 Μονὴ Γηροκομείου Πατρῶν 75
 Μονοφατσίον ἐπαρχία 220, 221
 Monte di Vico 274
 Montelius, O., 461
 Mordogan 204
 Morricone, L., XLI
 Μόσχου Βουνάρα 382
 Μουλιανὰ (498), 107 - 108, 152, 217,
 316, 340, 351, 388, 399, 439 - 440,
 474 - 475, 477, 479, 486, 490, 490^{2,3},
 534, 545, 547, 559, 579, 586, 665, 714,
 764
 Μούκι: Ἀγίων Θεοδώρων 253. Ἰτέας
 41, 189
 Μουριτάδα (331), 69, 313, 331,
 350, 427
 Μουρί τοῦ Ἀζωργιά 154, 292, 811
 Μουσαι 1078
 Μουσεία - Μουσειακαὶ Συλλογαί: Ἀγίου

Νικολάου Κρήτης 292, 316, Ἀγρινίου
 186, 187, 243, 309, 632, 633, 693, 908.
 Ἀθηνῶν: Ἀγορᾶς 311, Ἀκροπόλεως
 Ἑθνικὸν XI, 41, 57, 61, 82, 140, 209, 311,
 249, 253, 254, 307, 308, 309, 310, 311,
 312, 314, 315, 317, 424, 552, 708, 912,
 913, 932, 963, 973, 974, Κεραμεικοῦ
 311. Αἰγίνης 315. Ἀλικαρνασσοῦ
 (Bodrum) 315, 757. Ἀλμυροῦ 30, 417,
 692, 829, Ἀμοργοῦ 95. Ἄνδρου
 315, 707. Ἀργοστολίου 314. Ἄργους
 59, 312, 608, 646, 701, 745, 859.
 Ἄρτης 24, 39, 307, 309. Βαθέος:
 Λευκάδος 314, Σάμου 315, 875. Βασι-
 λικοῦ 313. Βατικανοῦ 208, 315, 708.
 Βεροίας 308. Βερολίνου 75, 249, 252,
 253, 310, 311, 377, 428, 466, 912, 913,
 976. Βιέννης 929, 974. Βόλου 181, 182,
 308, 309, 690, 691, 692. Βραυρῶνος
 311. Βρεταννικὸν 84, 94, 95, 380, 434•
 435, 822. Βρυξελλῶν 95, 315, 435.
 Γαλαξειδίου 140, 552. Γυθείου 313.
 Cambridge 312, 702. Δελφῶν 141, 188,
 189, 245, 310, 363, 523, 552, 634, 694,
 830. Δήλου 315. Δημητσάνης 64, 312,
 425. Δίου 177, 308. Ἐδιμβούργου 822.
 Ἐλευσίνας 95, 311, 315. Ἐπιδαύρου
 312. Ἐρέτριας 192, 310, 696. Εὐρώ-
 πης διάφορα 315. Ἑρακλείου 109,
 153, 217, 292, 315, 316, 317, 562, 934,
 936, 938. Θέρμου 309. Θεσσαλονί-
 κης 307, 308. Θηβῶν 310. Θήρας 315.
 Ἰωαννίνων 16, 18, 186, 307, 309, 452,
 453, 454, 692. Καλαμῶν 313, 368.
 Κερκύρας 314. Κέω 315. Κιλκίς 307.
 Κιμῶλου 315. Κνωσοῦ 316, 317. Κο-
 ζάνης 177, 308, 688, 735. Κοπεγχάγης
 311, 382, 436, 848, 880, 996. Κορίνθου
 55, 311, 516, 643, 699, 852. Κῶ 315.
 Κωνσταντινουπόλεως 234, 308, 314,
 315. Laco Ameno 314. Λαρίσης 309•
 Λευκωσίας 224, 296, 317. Λιπάρας
 314. Λονδίνου 308, 315, 317 ἰδὲ καὶ
 Βρεταννικόν. Λούβρου 307. Mainz
 311. Μαρκοπούλου 311. Μεσσήνης
 Σικελίας 314. Μήλου 315. Μυκόνου
 315, 708. Μυτιλήνης 203, 314. Νάξου

ΜΟΥΣΕΙΑ (συνέχεια)

- 315, 709. Ναυπλίου 260, 262, 311, 312, 918. Νεαπόλεως 314. Νεαπόλεως Κρήτης 316. Νέας Ύδρας 317. Neuchâtel 78, 314, 373, 430. Όλυμπίας 70, 313, 370, 705. Όξφόρδης 311, 316, 702, 916, 933. Πάργας 314. Πάρου 315. Πατρών 72, 202, 265, 271, 273, 312, 313, 314, 371, 427, 871, 873, 921, 924, 925. Pennsylvania 110. Περαχωράς 311, Pigorini Ρώμης 316, 317. Πόθιας 94, 315, 710. Πύλου 269, 313, 993. Ρεθύμνου 108, 316. Ρηγίου 314. Ρόδου 315, 436. Σάμου, Ήραιου 315 ιδέ και Βαθέος. Σίφνου 315. Σκύρου 314. Σμύρνης 315. Σπάρτης 64, 312, 425, 702. Σταυρού Ήθάκης 314. Συρακουσών 314. Τάραντος 314. Τεγέας 198, 312, 649, 702. Τήνου 315, 708. Τρικάλων 309. Τροίας 314. Φαιστού 317. Φλωρίνης 171, 308, 684. Χαιρωνείας 41, 246, 310, 420. Χαλκίδος 192, 310, 311, 636, 695. Χανίων 101, 108, 315, 316. Χίου 315. Χώρας Κυθήρων 285, 315, 932. Χώρας Μεσσηνίας 313. Ίδὲ καὶ Συλλογὴ ἀρχαιολογικὴ Μουστάκας, Χ., ιδέ Mustacas, Ch. Μουσῶν λόφος Ἀθηνῶν 49, 638, 697, 742
- Μουτσούνα 91
- Μπαβέλα οἰκόπεδον Τίρυνθος 865
- Μπακαλάκης, Γ., XVII, XXI, XXXVII, 29, 30
- Μπακαλογιάννη οἰκόπεδον Ἀργους 646, 862, 745, 792
- Μπάμπα Εὐαγγ., οἰκόπεδον Παραμυθιάς 20
- Μπαμπούλα 120, 301, ιδέ καὶ Παμπούλα
- Μπάρα (90), 32, 309
- Μπαρμπούνα 62, 63, 197, 264, 368, 649, 795, 868, 869, 921, 990
- Μπεράτι 216, 664
- Μπερδελέτο 220
- Μπερμπάτι (250), 260, 312, 855, 897, 918, 985, 1017
- Μπερτζελέτου οἰκόπεδον Ἀργους 608, 860, 897
- Μπεσίκ τεπέ 238, 825
- Μπίκιζα 266
- Μποζονέλου οἰκόπεδον Ἀργους 647, 701, 745
- Μπονώρα οἰκόπεδον Ἀργους 858
- Μπουμπούστι ιδέ Πλατανιά
- Μπουνάρμπασι Συκουρίου 31
- Μυκάλη 207
- Μυκαλησσός ιδέ Ριτσώνα
- Μυκῆναι (249), 55 - 56, 78, 99, 129, 132, 143, 196, 260, 312, 328-329, 348, 349, 352, 353, 354, 366, 396, 400, 405, 418, 423, 443, 449, 462, 482³, 484, 497, 499, 500, 501, 504, 507, 509, 511, 513¹, 526-527, 541, 542, 544, 554, 576, 585, 589, 643 - 644, 677, 699 - 700, 744, 756, 757, 762, 766, 791, 817, 853 - 855, 897, 918, 985, 1014, 1017, 1029, 1048, 1049, 1050, 1051, 1052
- Μύκονος (426), 280 - 281, 315, 930
- Μύλαι (390), 275, 314, 926
- Μύλοι ιδέ Λέρνα
- Μύλοι Αἰγίνης 84, 875
- Μύλος Φαρσάλων 38
- Μυλωνάς, Γ. Έ., XII, XIV, XXVI, XXVII, XXVIII, XXIX, XXX, 46, 55, 56, 252, 329, 364, 421, 423, 787, 794, 836, 837, 913
- Μύρινα (403), 277, 314, 928
- Μυρμιδόνες 1044, 1072
- Μυρρινούς 256
- Μυρσίνη (489), 107, 290, 316, 387, 399, 439, 474, 486, 490³, 885, 899, 936, 1004, 1019
- Μύρτου - Πηγάδες (537), 115, 224, 296, 317, 341-342, 351, 353, 441, 476, 482¹, 486, 499², 615, 618, 819, 939, 1007-1011, 1013, 1020, 1023
- Μυσία Δημήτηρ ιδέ Δημήτηρ
- Μυσοί 1044, 1046
- Μυτιλήνη 706
- Mulino 113, 667
- Mühletaler, B., XXV
- Müller, K., XXVIII
- Müller - Karpe, H., LIII
- Müller, V., LII, 1014¹
- Müller, W., XXVIII

München 284

Müskebi 93, 284, 380, 434, 1001

Murray, A. S., XLV, 116, 117, 121, 301,
391, 393, 445, 893, 945, 1012Murray, R. L. Jr., σ. L, 721¹

Musche, H. F., XVIII

Mustacas, Ch., XXXVIII

Myres, J. L., XIV, XXXIX, XLV, XLVI

N

Νάξος (439), 90 - 91, 149, 210, 283,
301, 315, 334, 348, 350, 354, 378-380,
394, 398, 400, 401, 405, 425, 433-434,
443, 449, 469-470, 477, 482,^{1,3} 486,
487^{2,3}, 488, 489, 489⁵, 491, 494, 505,
517, 519, 531, 542, 544, 557, 567, 578,
586, 595, 611-612, 618, 620, 654 - 655,
678, 709, 726, 749, 760, 763, 771, 772,
806-807, 818, 877, 898, 902, 931, 956,
1000-1001, 1013, 1019, 1023, 1029,
1054, 1056, 1058, 1066

Νάξος Σικελίας (391), 275, 314, 927
Νάουσα Πάρου 89

ΝΑ στοὰ Ἀθηνῶν 640

Ναύπλιον (266), 51, 144, 196, 263,
312, 367, 397, 424, 463, 528, 541, 544
648, 673, 677, 794, 818, 865, 866 -
867, 897, 920, 990, 1017

Ναύσταθμος Σαλαμίνος 83, 146

Naue, J., LII, 489⁴

Naumann, R., XL

Νέα Ἀγχίαλος Θεσσαλίας (111),
184, 185, 241, 309

Νέα Ἀγχίαλος Μακεδονίας (45),
172, 235, 308, 604, 617, 732, 757, 761,
765, 767, 781-782, 817, 906, 961, 965,
1015

Νέα Ἀλικαρνασσός (461), 102,
287, 316, 383, 399, 437, 472, 487¹,
881, 899

Νέα Ἐπίδαυρος 260

Νεαί Φυλακαί Τίρυνθος 865

Νέα Ἰωνία Ἀθηνῶν 50, 642, 698, 744

Νέα Ἰωνία Βόλου 37, 183, 631, 691

Νέα Κοκκινιά 255, 848, 915

Νέα Λάμψακος (192), 192, 310, 636,
676, 695

Νέα Λεύκη (99), 239, 309

Νέα Πάφος 119

Νεάπολις Ἰταλίας 274

Νεάπολις Κοζάνης 176, 626

Νεάπολις Κρήτης (477), 151, 214,
289, 316, 935

Νέα Πραισός 111, 218

Νέα Στρώμη ἰδὲ Στρώμη

Νέα Στύρα (198), 46, 311

Νέα Ὑόρκη 949

Νεῖλος 1036

Νεκροταφεῖα ἰδὲ Ταφαί

Νεκρομαντεῖον 21

Νεμέα (243), 259, 311, 917, 984, 1017

Νεολιθικὴ ἐποχὴ - λείψανα 19, 30, 31,
33, 34, 37, 38, 73, 81, 93, 95, 96, 102,
106, 136, 171, 181, 184, 185, 446

Νέον Μοναστήριον Φθιώτιδος 241

Νέος Ἐρινέος (371), 273, 314, 873,
898, 925

Νεοχωράκι (119), 242, 309, 782,
817, 969, 1013, 1015

Νερατζούλης 72

Νέστανη (288), 266, 312

Νέστος 11

Νεῶν Κατάλογος 497, 1043, 1044, 1071,
1072, 1076

Neuchâtel ἰδὲ Μουσεία

Neugebauer, K. A., 253

Νήλεια 37

Νηλεῖδαι 1046, 1051

Νηλεὺς 773, 1050

Νηλεὺς ὁδός Ἀθηνῶν 52, 844, 845, 980

Νικηταρὰ ὁδός Ἀργους 646, 860

Νικητοπούλου ἀγρός - τάφοι Ῥιζομύλου
368, 529, 650, 651

Νικολάου, K., XLVII, 114

Νικολάου ὁδός Μαρκοπούλου 256, 849

Nilsson, M., 772¹, 794, 1078

Νισαία Μεγάρων 253

Νιχώρια 66, ἰδὲ καὶ Ῥιζομύλος

Νοας, F., 252, 772¹, 794
 Νότος VIII, IX, 509, 512, 523, 727, 779,
 780, 1069, 1071
 Novara 275

Ντάπη 'Ράχη 180
 Ντούμας, X. Γ., XXXVIII
 Ν τ ρ ά φ ι (209), 253, 311, 838, 896, 913

Ξ

Ξανθουδίδης, Στ., XLII, 107, 151, 290,
 340, 388, 810, 882
 Ξενάκη οικόπεδον "Αργους 367, 856,
 987, 988
 Ξερόκαμπος Πλευρώνας 187
 Ξερολίμνη 121, 445
 Ξερνήσι 65
 Ξερόπολις ιδέ Λευκαντί
 Ξήπετρα 213

Ξηρόμερον 186
 Ξηρονομή 249
 Ξίφη ιδέ Μικρά εύρήματα
 Ξυλινός 121, 392, 481
 Ξυλόκαστρο ιδέ 'Εφύρα
 Ξυλοκερατιά 127
 Ξυλοκερατίδιον 95
 Ξώμπουργο 280, 654, 708, 802

Ο

'Οβριόκαστρο 203
 'Οδύσσεια 816¹, 1051, 1072
 'Οδυσεύς 511, 1051
 Ohly, D., LII, 193, 252, 836, 974, 976,
 1014¹, 1023¹
 Ohnefalsch - Richter, M., XIV, XVI, XLV,
 114, 156
 Οικονόμου νήσος 89, 90, 282, 805, 877,
 931
 Οικονόμου οικόπεδον "Αργους 858
 'Ο λ ο ύ ς (479), 151 - 152, 164¹, 214, 316,
 533, 541¹, 545, 546, 547, 559, 579, 586,
 587, 587¹, 588, 614, 618, 663, 678, 681,
 713, 752, 760, 763
 'Ο λ υ μ π ί α (342), 70, 201, 271, 313, 370,
 397, 410, 426, 465, 485, 705, 748, 763,
 765, 771, 871, 897, 923, 994, 1012, 1018
 'Ολυμπιεϊον 'Αθηνών 48, 49, 50, 51, 142,
 194, 525, 553, 574, 575, 606, 639, 697,
 698, 841, 842
 'Ολυμπος 137, 820
 'Ο λ υ ν θ ο ς (59), 175 - 176, 308, 687
 'Ο μ α λ ή (64), 177, 308, 604, 617, 688
 'Ομβριος Ζεύς ιδέ Ζεύς
 'Ομηρος 114, 602, 1071, 1077, 1078
 'Ο μ ό λ ι ο ν (79), 180, 238, 308, 627,
 675, 689, 727, 737, 761, 766, 773, 825,
 895
 'Οξφόρδη 257, ιδέ και Oxford
 'Ο ξ υ ά Κ ο ν ί τ σ η ς (I), 232, 307, 904,

961
 'Οργανισμός 'Εργατικής Κατοικίας Σπά-
 ρτης 796
 'Ορθή 32
 'Ορθή Πέτρα 288
 'Ορλάνδος, 'Α. Κ., XLIV, 44, 191, 635,
 636, 695
 'Ο ρ μ ή δ ε ι α (533), 300, 893, 900, 944
 'Ορος Αιγίνης 83
 Orsi, P., XXXIV, XXXV, XLII
 'Ορφανοτροφείον Χατζηκώστα 'Αθηνών
 845
 'Ο ρ χ ο μ ε ν ό ς 'Αρκαδικός (286), 265,
 312, 602
 'Ο ρ χ ο μ ε ν ό ς Βοιωτικός (160), 41, 140,
 163, 189, 246, 310, 420, 552, 634, 676,
 694, 740, 762, 831, 895, 909, 957, 971,
 1016, 1078
 'Οσσα 32
 'Οστᾶ ιδέ Μικρά εύρήματα, Ταφαι
 'Οστρακα θαλάσσια ιδέ Μικρά εύρήματα
 O.T.E. "Αργους 646, 701, 745, 860. 'Αμ-
 φίσσης 245. "Αρτης 232
 Otomatik - tepe, 207
 Ούγγαρία 454, 490
 Overbeck, J. C., XV, XLVI, 118
 Ozgünel, C., XL
 Oxford 81, 100, 109, 114, 115, 252. 'Ιδέ
 και Μουσεία

Π - Ρ

- Παγγαῖον 26
 Page, D. L., XV, LIV, 497¹
 Παῖονες 503¹, 1044
 Πάϊς 240
 Παλαιὰ Κοκκινιά 255, 848, 915
 Παλαιὰ Κόρινθος ἰδὲ Κόρινθος
 Παλαιὰ Περιβόλια Λευκαντιοῦ 44, 192, 251, 524, 636, 740-741, 833, 834, 973-974
 Παλαιὰ Σφαγεῖα Ἀθηνῶν 51, 838
 Παλαίκαστρο (483), 100, 289-290, 316, 335-336, 350, 354, 438, 472, 486, 492¹, 935
 Παλαίκυθρο (541), 224, 317, 717
 Παλαιογράτσιανο (69), 136, 164¹, 165, 228¹, 308, 551
 Παλαιόκαστρον Ἀρκαδίας (291), 64, 144, 228, 312, 368, 397, 425, 463, 477, 482⁴, 485, 490⁴, 528, 544, 555, 567, 576, 585
 Παλαιόκαστρον Κεφαλληνίας 77
 Παλαιόκαστρο Θεσσαλίας 184, 240
 Παλαιοιθικά λείψανα 19, 33-34
 Παλαιολόγου ὁδὸς Αἰγίου 76, 273, 872
 Παλαιομάνινα (129), 186, 243, 309, 632, 676, 693, 739, 757, 762, 765, 766, 767, 829, 895, 908, 969, 1015
 Παλαιὸν Φάληρον ἰδὲ Φάληρον
 Παλαιοχώρα 179
 Παλαιάπαφος ἰδὲ Κούκλια
 Παλαιστίνη 500, 510, 1036, 1037, 1038
 Παλαμήδι 868
 Παλάτι Νάξου 283
 Παληκοῦλες 17
 Παληοχώρα 102, 103, 150, 212, 287
 Παλιὰ Βόλου 35
 Παλιόκαστρο: Κιμῶλου 94, 284. Μάας 119, 345. Μυκόνου 281, 930. Σικίνου 785. Τιθρωνίου 40
 Pallat, L., XXXVI
 Παμπούλα 121, 160, 226, 393, 445, 481, 539, 563, 584, 616, 815. Ἰδὲ καὶ Μπαμπούλα
 Πάν 46, 252
 Παναγίτσα: Ἄργους 792. Μυκηνῶν 56, 854
 Πανάγου οἰκόπεδον Ἄργους 857, 987
 Παναρέα (387), 80, 314
 Πανεπιστήμιον Σίδνεϋ 205
 Πανιώνιον (421), 207, 279, 315, 654, 678, 707, 771, 772, 802, 816, 818, 929
 Παντελίδου, Μ., XVII, XXVI
 Πάουρα 85
 Παπαδημητρίου, Ι., XXXVII, 253, 643, 653, 700
 Παπαδημητρίου, Σ., οἰκόπεδον Θηβῶν 832
 Παπαδόπουλος, Α., XXXII, XXXIII, 74, 75, 372, 428
 Παπαδοπούλου, Μ., ἰδὲ Θεοχάρη
 Παπαδοπούλου, Φ., XXXVIII
 Παπανικολάου οἰκόπεδον Ἄργους 859, 986, 987, 988
 Παπανικολῆ ὁδὸς Ἀθηνῶν 254, 848
 Παπαπαρασκευᾶ οἰκόπεδον Ἄργους 608, 863, 986
 Παπαποστόλου, Ἰ., L.
 Παπασιδέρη ὁδὸς Μαρκοπούλου 256, 849
 Παπασπυρίδου - Καρούζου, Σ., XXVI
 Παπᾶ τις Λοῦρες 880
 Παπαχριστοδοῦλου, Ἰ., X, XLI
 Παπούρα 291
 Παράλιμνη (166), 140-141, 164¹, 165, 190, 247, 310, 523, 543, 547, 553, 573, 635, 676, 694, 784, 817, 831-832, 896, 910, 971, 1013, 1016
 Παράμυθιά (20), 20-21, 307, 358, 395, 455, 477, 483, 490^{3,4}
 Παρασκευοπούλου οἰκόπεδον Ἄργους 860
 Πάργα (21), 21, 127¹, 307, 314, 455, 483, 490³
 Παρθενῶν 328
 Παρθενῶνος ὁδὸς Ἀθηνῶν 51, 840, 978
 Παρίσιοι - Paris 103, 104, 116, 118, 143, 157, 276, 285
 Paris, P., 245
 Παρακαστρί Ῥηνεῖας 209, 281, 654, 708, 876
 Παρλαμᾶ, Α., XXXII
 Παρνασσὸς 245

Παροιμία Πάρου 89, 90, 210, 282, 433, 709, 806, 931
 Πάροϛ (438), 88 - 90, 149, 209 - 210, 282, 315, 333, 350, 352, 378, 398, 433, 469, 485, 487, 487³, 490², 492¹, 709, 805, 818, 877, 898, 931, 956, 1000, 1012, 1019, 1028, 1029
 Πασπαλιά 36, 239, 631
 Πασπάτη κτήμα Τροϊζήνος 263, 866
 Πασσαρών ἰδὲ Γαρδίκι
 Πασχάλης, Δ. Π., XIII, XXXVI, 205
 Πατέλα Πρινιά 108, 109, 129, 711
 Πατέλη Καμείρου 657, 888
 Πάτελι ἰδὲ Ἄγιος Παντελεήμων
 Paton, W. R., XXXIX, XLI
 Πάτραι (368), 72, 75, 76, 273, 314, 372, 398, 429, 466 - 467, 485, 492¹, 871, 924, 994. Ἰδὲ καὶ Μουσεῖον Πατρῶν
 Παυλίδου οἰκόπεδον Ἄργους 861
 Παυλογιαννοπούλου οἰκόπεδον Θηβῶν 141
 Παυλόκαστρο 74
 Πανσανίας 261, 601², 773¹, 785, 1047^{1,2}, 1074¹, 1076², 1077², 1078^{3,4}
 Πάφος ἰδὲ Κούκλια - Παλαίπαφος καὶ Νέα Πάφος
 Πάχη Μεγάρων ἰδὲ Νισαία
 Παχλιτζάνη Ἀγριάδα 154, 292, 811
 Payne, H. G. G., XVII, XXVI, XLIII, 252, 715, 883
 Πεδιάδος ἐπαρχία Κρήτης 110, 154, 213, 215, 287, 289, 290, 291
 Πέζουλος 108
 Πεῖραιεϛς (216), 254 - 255, 311, 848, 896, 915, 983, 1016
 Πειραιῶς ὁδὸς Ἀθηνῶν 52, 526, 845
 Pelagatti, P., XXXV
 Πελασγοὶ 1046
 Πελέκειϛ ἰδὲ Μικρὰ εὐρήματα
 Πελέκι Κηρίνου 191
 Πελεκίδης, Σ., XXVI, 255
 Πελικάτα 76, 331, 429, 467
 Pellegrini, G., XXXV
 Πελοπίδαι 1050
 Πελοπίδου ὁδὸς Θηβῶν 42, 141, 190, 523, 524, 553, 635, 695

Πελοπόννησος VII, XXVIII, 8, 8^{1,2}, 9, 11, 13¹, 14, 15, 54, 124, 126, 126¹, 127, 127¹, 128, 128¹, 129, 143, 161, 162, 164, 164¹, 167, 195, 227, 228, 228¹, 229, 230, 258, 301, 303 - 304, 306, 311, 314, 318, 321, 401, 405, 436, 488, 499, 510, 518, 520, 566, 593, 594, 602, 673, 674, 680, 681, 722, 728, 769, 773, 774, 776, 777, 853, 901, 902, 903, 1025, 1032, 1044, 1046, 1047, 1050, 1051, 1053, 1056, 1059, 1061, 1066, 1073, 1074, 1077, 1078
 Pendlebury, J. D. R., XLII, XLIII, 107, 128¹, 289, 291, 341, 439
 Pennsylvania 110, 111, 121
 Πεντάζος ἰδὲ Τιμπίδης
 Περαιβοὶ 1044
 Πέρα Καλαμίτσι 269, 870
 Περικάστρον 94, 380
 Περατῆ (220), 53, 128¹, 130, 142, 163, 164, 165, 228¹, 311, 365, 396, 400, 401, 403, 404¹, 405, 420, 422, 425, 434, 435, 442, 443, 448¹, 449, 461, 477, 478, 479, 482¹, 484, 487, 487^{1,3}, 488, 488², 489, 489⁵, 490⁴, 491, 492¹, 493^{1,2}, 503, 504, 506, 509, 513, 526, 541, 543, 560, 575, 585, 589, 590, 593, 1053, 1054, 1055, 1056
 Περαχώρα (203), 47, 252, 311, 787 - 788, 816, 817, 821, 913, 976-977, 1013, 1016, 1022, 1023, 1028, 1029
 Perdizet, P., XXIV
 Περιβολάκι ἰδὲ Σαράτσι
 Pernier, L., XV, XLII, XLIII, 112, 113
 Περιστέρι Ἀθηνῶν 50, 699
 Pernice, E., 846
 Perrot - Chipiez 81
 Περρούκα ὁδὸς Ἄργους 645, 700, 745, 857
 Περσεῖδαι 1050
 Περσεῶς ὁδὸς Ἄργους 647, 701, 857
 Πεταλίδιον 368
 Πέτρα Θεσσαλίας 326
 Πετράκος, Β., XXVIII
 Πέτρες Τυλίσου 104
 Πετροκεφάλι (524), 220, 317, 667, 679, 716

- Πετρούλακης, E. N., XLIII
 Πέτσας, Φ., XXI, XXXIII, LI, 29, 76,
 135, 174, 235, 624, 625, 626, 680, 685,
 686, 733 - 734, 824, 906, 966
 Πευκάκια: Βόλου 37. Κύπρου 120
 Pfuhi, E., XXXVII
 Πηγάδες ιδε Μύρτου
 Πηγάδια (316), 145, 163, 164¹, 165,
 199, 313, 704
 Πήδασος 93, 283, 878, 931, 1001
 Πήλιον 239, 240
 Πηνειός 30, 33, 180
 Πηνελόπη 511
 Philadelphia 121
 Philipp, H., XXXII
 Πιάδα ιδε Νέα Έπίδαυρος
 Picard, Ch., XX
 Πιερία 177
 Πιερίδου, 'Α., XVII, XLVI, XLVII, 562,
 721¹
 Rigorini, L., XXIV
 Πιθηκοῦσαι (384), 274, 314, 873,
 898, 902, 926, 957, 996, 1013, 1018,
 1021, 1023, 1031, 1033, 1066
 Πιλικίγκου οικόπεδον Ἄργους 856
 Πίνδος 11, 12, 780, 1052, 1059, 1069, 1070
 Πισκοκέφαλο (488), 216, 290, 316,
 664, 679, 681, 714, 753, 763, 885, 899,
 901, 935
 Πιτάνη (402), 81, 204, 277, 314, 432,
 435, 706, 874, 898
 Πιττάκη ὁδός Ἀθηνῶν 50, 642, 698
 Πλάγι τοῦ Κάστρου 153, 292, 936
 Πλάκες Λαπήθου 221, 668, 717
 Plassart, A., XXXVI
 Πλαταιαί (175), 249, 310, 972, 1016
 Πλατανάκι ιδε Λεμπέτι
 Πλατάνια Λαμίας (120), 39, 243, 309
 Πλατανιά - Μπουμπούστι (57),
 19, 27, 28-29, 130, 133, 134, 136, 175,
 177, 186, 236, 308, 347, 349, 353 - 354,
 355, 409, 415, 416-417, 446, 457 - 458,
 482, 484, 491, 502, 516, 549, 550, 571,
 582, 584¹, 585, 604, 616, 617, 682,
 687, 735, 761
 Πλατανόβρυση Ἀχαΐας ιδε Μέτζενα
 Πλατανόβρυση Μεσσηνίας (326),
 200, 313, 652, 673, 677
 Πλάτανος Ἡλείας (344), 70, 313, 370,
 397, 427, 465, 485
 Πλάτανος Κρήτης 286
 Πλατύκαμπος (94), 181 - 182, 238,
 309, 630, 675, 690, 738, 762
 Πλάτων 1071
 Πλάτων, N., XXXVII, XLIII, XLIV, 107,
 111, 212, 213, 216, 217, 219, 221, 291,
 657, 883
 Πλάτωνος Ἀκαδημία ιδε Ἀκαδημία
 Πλευρών (136), 187, 244, 309, 633,
 676, 693, 908 - 909
 Πνύξ 51, 838, 978
 Podzuweit, Ch., XXX
 Πόθια 94, 211. Ἰδε καὶ Μουσεία - Συλ-
 λογαί
 Πολεμίστρα Αἰανῆς 178
 Παγκόσμιος Α' πόλεμος ιδε Πρῶτος
 Παγκόσμιος πόλεμος
 Πόλεως ὁρμος Ἰθάκης 77, 202, 274, 429,
 748, 925, 1029
 Πολύβιος 73
 Πομπείον Ἀθηνῶν 641
 Ποντίνος 866
 Ποντοηράκλεια (26), 168 - 169,
 307, 623, 675, 731, 761, 767
 Porpham, M. R., XVI, XXIV, XXV, XLIV
 XLV, LI, 44
 Πόρπαι ιδε Μικρὰ εὐρήματα
 Πόρος (427), 281, 315, 930, 999 - 1000,
 1019
 Porro, G. G., XLI
 Πόρτες 266
 Πόρτο Χέλι 265
 Porzig, W., LIII
 Ποσειδῶν 54, 143, 258, 281, 930
 Ποτὸς 80
 Πουλιανός, A., LIV, 1029
 Πουλοπούλου ὁδός Ἀθηνῶν 50, 52, 642,
 698, 845, 980
 Poulsen, F., XXXVII
 Poursat, J.-C., LII, 494¹
 Πραισὸς (512), 110 - 111, 218, 219,
 292, 293, 316, 389-390, 399, 405, 440,
 475, 486, 715, 812, 819, 888, 900, 937,
 1005, 1020, 1058

- Πράμαντα (18), 20, 307, 455, 483, 490¹
 Πρινιᾶς (501), 108 - 109, 153, 217, 292, 316, 340, 351, 353, 440, 475, 482⁴, 486, 534, 545, 614, 618, 665, 672¹, 679, 681, 714, 753, 764, 771, 811, 814, 819, 886, 899, 936, 1004, 1012, 1020
 Πρινόρι 216, 290, 936
 Πρίνος (95), 182, 309, 630, 675, 738, 762
 Ριόλιθος (280), 265, 312, 869, 897, 921
 Προέρνα (113), 241, 309
 Προμάχου ὁδὸς Ἀθηνῶν 51, 841
 Πρόνοια Ναυπλίου 61, 196, 263, 990
 Προπυλαίων ὁδὸς Ἀθηνῶν 50, 51
 Προϊστορικά λείψανα - χρόνοι 20, 33, 35, 38, 77, 84, 85, 97, 105, 115, 176, 178, 190, 193, 197, 198, 199, 200, 250, 257, 260, 264, 266, 267, 268, 269, 270, 272, 281, 282, 285
 Προστέμενος 156, 669, 717
 Προστοβίτσα (352), 71, 128¹, 147, 163, 228¹, 313, 370, 397, 427, 465, 485, 530, 544, 556, 577, 585, 587
 Πρόσυμνα ἰδὲ Ἡραῖον Πρόσυμνα
 Προσφυγικός συνοικισμός Ἀργους 59
 Προφήτης Ἡλίας: Ἀρκάδων 218. Μυκη- νῶν 366. Τίρυνθος 60, 424. Χίου 81, 796. Ἰδὲ καὶ Ἄγιος Ἡλίας
 Πρυτανεῖον Δελφῶν 783
 Πρωτονοταρίου, Ε., XXIX
- Πρώτος Παγκόσμιος πόλεμος 22, 23, 24, 125, 135, 171, 172, 173, 233, 822
 Πτελεδόν (118), 38-39, 138 - 139, 163, 185, 309, 360, 395, 418, 458-459, 479, 482⁸, 484, 522, 543, 551, 572, 632, 676, 692, 727, 773
 Πτῶον (163), 247, 310, 910, 971, 1016
 Πύγελα (419), 206, 279, 315
 Πυθαγόρειον Σάμου 206, 279, 707, 929
 Πύθιον Ἀθηνῶν 328
 Πύλα (554), 119, 345, 351, 353, 445, 480, 486
 Πυλαία Δελφῶν 363
 Πύλη Λεόντων Μυκηνῶν 56, 143, 353, 366, 423, 526, 644
 Πυλήνη (133), 187, 309, 633, 676, 693, 739, 762
 Πύλοι 1046, 1052
 Πύλος 129, 773, 1044, ἰδὲ καὶ Ἐπάνω Ἑγγλιανός
 Πυλὼν 99, 383, 436
 Πυραὶ νεκρικαὶ ἰδὲ ταφαὶ
 Πύρασος 184
 Πύργος: Ἀνθοχωρίου 17. Μονοφατίου 221. Σέσκλου 183, 240, 631, 828
 Πυρὶ Θηβῶν 42, 248, 832
 Πυρπολήσεων λείψανα ἰδὲ Ἀρχιτεκτο- νική
 Punta Tonno 79
 Πωρίνου ὁδὸς Ἀθηνῶν 49, 525, 639
 Πωρὶ Χαλανδρίτσης 371

Q

Quagliati Q., XXXIV

P - R

- Ῥαδοσίβια Θεσσαλίας 238
 Radt, W., XXXIX
 Ῥαμεσῆς III 500, 1036
 Ῥάπη οἰκόπεδον Ἀργους 861
 Ras Shamra 1037
 Ῥάπη Μεγάλη ἰδὲ Κάστρο Μεγάλης Ῥάχης
 Ῥαχμάνι (85), 31, 137, 180, 308, 359, 395, 417, 458, 484
 Ῥαχωβίτου - Γουριώτου, Ἐ., XXIII
- Rawson, M., XXXI, 1¹
 Ray, L., XX, XXI
 Real, W., XL
 Ῥεγγίνιον (143), 245, 310, 1015
 Reichel, W., XXXI
 Ῥέθυμνον 101, 108. Ἰδὲ καὶ Μουσεία
 Rellini, V., XXXV
 Renard, L., XLIX
 Renaudin, L., XXXVII, 882
 Renfrew, C., XLIX

Ῥένια 70
 Ῥέμα Μοιράκας 70
 Ῥετζιούνι (80), 137, 164¹, 165, 180, 308, 521, 541¹, 543, 547, 551, 572, 628, 675, 689, 737, 762
 Reuther, O., 206
 Ῥήγιον (388), 314, 926
 Ῥήνα 93
 Ῥήνεια (429), 209, 281, 315, 654, 678, 708, 876, 898, 902, 930, 956, 1000, 1012 1019
 Ῥίξεις (333), 146, 164¹, 165, 200, 313, 529, 541¹, 544, 556, 567, 652, 677, 704-705
 Ῥιζηνία 108
 Ῥιζοκάρπασο (529), 221, 295, 317, 668, 679, 717, 754, 757, 760, 764, 768, 889, 900, 938, 1007, 1020
 Ῥιζόμυλος (315) 66-68 145 269, 313, 330, 350, 368, 397, 404¹, 405, 425, 463-464, 485, 487², 528-529, 542, 544, 555, 567, 576, 585, 598, 609-610, 616, 618, 619, 620, 621, 649-651, 673, 677, 680, 703, 747, 757, 760, 762, 765, 772, 796-797, 870, 897, 901, 922-923, 993, 1017
 Ῥίκου οικόπεδον Ἄργους 877
 Risch, E., LIV
 Ῥιτσῶνα (164), 247, 310, 831, 896, 910, 957
 Rizza, G. XVIII, XXXV, XLII, XLIV, 111
 Ῥοβιές (182), 191, 249, 310, 695
 Robinson, D. N., XVII, XVIII, XX, 175, 203 204

Ῥοδιὰ (83), 31, 308, 359, 395, 417
 Ῥόδιοι 1044
 Ῥοδίτσα (121), 186, 309, 692
 Ῥόδος (452), 98-100, 117, 150, 211, 285-286, 315, 382-383, 399, 405, 433, 434, 435-436, 439, 444, 449, 471, 558, 567, 598, 613, 618, 556-657, 674, 678, 680, 711, 750, 760, 763, 765, 766, 808-809, 816, 819, 821, 880-881, 899, 901, 927, 929, 932, 961, 1002, 1019, 1021, 1031 1032 1044 1061 1072
 Roes, A., XXIX
 Rocchetti, L., XLIV, XLV
 Rolley, C., XXIV, LIII
 Ῥώμη - Roma 111, 112, 113
 Romiopolou ιδὲ Ρωμιοπούλου
 Ῥοτασανή Κεφάλαια 220, 295, 1007
 Ῥοτάσι (526), 220-221, 295, 317, 667-668, 679, 681, 716-717, 754, 760, 764, 765, 766, 814, 819, 889, 900, 938, 1007, 1020
 Ῥουσσόλακκος 106, 290
 Ῥούσσου Ἑμ., ὁδὸς Ἄργους 861
 Roux, G., XXIX
 Ῥύμνιον (73), 179, 237, 308, 689
 Ῥύτιον ιδὲ Ῥοτάσι
 Ῥωμαϊκῶν χρόνων λείψανα 34, 81, 102, 157, 172, 225, 296, 332, 361, 643
 Ρωμαῖος, K., XXI, XXXVI, XXXVII, 135, 267
 Ρωμιοπούλου, Αἰκ., XXI, LI, 179
 Ῥῶσοι 234
 Rubensohn, O., XIV, XXXVI, XXXVII, 89
 Ruckert, A., L

Σ - S

Sackett, L. H., XVI, XXIV, XXV, XLIV, 44
 Säflund, C., XIII, XXVIII, XXXV
 Σακελλαράκης, I. N., XLIV
 Σακελλαρίου, Ἀ., 172
 Σακελλαρίου, Μ., LIV, 82, 278, 1047⁵
 Σαλαμίς (416), 82-83, 132, 142, 148, 228¹, 315, 377, 398, 430, 432, 469, 530, 540, 541, 542, 544, 547, 557, 563, 564, 565, 577, 586, 587, 588, 589, 590, 592, 594, 596, 599, 600, 601, 1037, 1040, 1044, 1056

Σαλαμίς Κύπρου (543), 157, 164¹, 297, 317, 538, 545, 546, 563, 583, 586, 587¹, 588, 891, 900, 902, 903, 939, 1011, 1020
 Σαλμώνη (340), 201, 313, 652, 677, 705
 Salzmann, A., 98
 Σαμακιά 75
 Σαμοθράκη (397), 276, 314, 797, 818, 927, 961
 Σάμος (420), 206, 279, 315, 707, 710,

- 771, 772, 801-802, 818, 875, 898, 929, 945, 960, 961, 998 - 999, 1018, 1023, 1028, 1029, 1032, 1033
- Σαμπαζιώτη κτῆμα Καρποφόρας 870
- Σαμψών, Α. Α., XXV
- Σανατόρειον Κνωσού 883, 934
- San Cosimo 128¹
- Sanders, N. K., LII, LIII, 737
- San Montano 275, 873, 926
- Sapouna - Sakellarakis, E., LII
- Σαπφούς ὁδὸς Ἀθηνῶν 52, 845
- Σα ρ α ν τ α π ὅ τ α μ ο ς (295), 197-198, 312, 649, 677, 702
- Σ α ρ ᾶ τ σ ι (43), 27, 135, 308, 349, 354, 415-416, 457, 549, 550, 604, 617, 684, 732, 761, 767, 770, 778, 1063
- Σ α ρ ι ο μ ἔ ρ (44), 172, 308, 685
- Σαρμουσακλί ἰδὲ Ῥοδίτσα
- Sarian, H., LII
- Σαρρῆ Αὐλωναρίου 250, 833
- Sartiaux, M. F., XL
- Σατύριον 275
- Sauciuc, Th., XIII, XXXVI, 205
- Savignoni, L., XLII
- Sceat, T. C., 32, 629, 690, 721¹
- Schachermeyr, F., XIII, XLIX, LIV, 86, 87, 88, 497¹
- Schaeffer, C. F. A., XVI, XLV, 116
- Schefold, K., XV, XVI, XXV, 278
- Scheurleer 284
- Schliemann, H., VII, 78, 99, 143, 262, 554, 700, 794, 918, 920, 989
- Scholes, K., XXXVII, 128₁
- Schweitzer, B., X, XV, XLVIII, LIII, 638
- Schloss Fasanerie 284
- Scoglio Del Tonno 79, 147, 203, 275, 431, 468, 556, 577, 926
- Scrinari, V. S. M., XVIII, XLII, 111
- Seager, R. B., XLII, 111
- Seiradaki, M., XLIV
- Σελήνια 83
- Σελλάδα Θήρας 285, 879, 932, 997
- Σελλάδες Μουλιανῶν 107, 388
- Σελλοὶ 1046, 1072
- Σεράγια Κῶ 96, 211, 284, 334, 435, 711
- Σέρβια 136, 408
- Σερεμέτι 39, 362, 419, 459
- Sergi, G., XLII, LIV
- Σέρραι 26, 27
- Servais, J., XXXII
- Σ έ σ κ λ ο ν (104), 3, 183, 240, 309, 631, 676, 691, 739, 762, 826-827, 895, 907, 967, 1013, 1015
- Sèvres, 97, 284
- Σητεία 216, 219, 291
- Σιάνα 98, 99, 100, 286, 382, 436, 880
- Σιανίτσι 177, 236, 626, 688, 735
- Σ ι δ ε ρ ο κ ε φ ᾶ λ α (487), 215-216, 316, 663-664, 679
- Σιδεροσπηλιά 109, 153, 217, 292, 534, 614, 681, 714, 886, 1004
- Siedentorf, H. V., XXVIII
- Σικελία 275, 1038
- Σίκκινος (448), 285, 315
- Σίντα (546), 117, 317, 343, 345, 348, 351, 444, 499
- Σίντιες 1046
- Σ ι ρ ο ὄ π ο λ ι ς (24), 22, 39, 307, 456, 483, 490
- Σιταποθήκη Μυκηνῶν 423, 450, 497, 498.
- Ἴδὲ καὶ Κεραμική, ῥυθμὸς σιταποθήκης
- Σίφαι 249
- Σίφνος (441), 91-92, 210, 283, 315, 434, 710, 807-808, 819, 877, 898, 931, 956, 1001, 1019, 1029
- Sjöqvist, E., XVII, XLV, 114
- Σ κ ᾶ λ α Κεφαλληνίας (381), 79, 274, 314, 375, 398, 926
- Σ κ ᾶ λ α Λακωνίας (306), 65, 313
- Σ κ ᾶ λ ε ς Κρήτης (508), 292, 316, 937, 1005, 1020
- Σκάλες Κύπρου 121, 226, 392, 671, 758
- Σκάρνος ἰδὲ Λάκκος τοῦ Σκάρνου
- Σκιᾶς, Ἀ. Ν., XXVI, 249, 836, 837
- Σκιλάρντι, Δ., XXXIX
- Σκλήρη οἰκόπεδον Ἀργους 861
- Σκλίβανη 127¹
- Σκοπή 152, 533
- Σκόρος 73, 272, 872, 924
- Σκοτεινιανή 139, 522
- Σκουμπρῆ ἀγρός - νεκροταφεῖον 44, 142, 192, 251, 524, 573, 574, 636, 740, 741, 833, 834, 972 - 974

Σκουριασμένος 154, 292, 936, 1004

Σκύρος (401), 203-204, 277, 314, 653,
678, 706, 722, 727, 749, 756, 757, 763
776, 874, 898, 928, 955, 997, 1018,
1033, 1061

Σλάβοι 512, 520

Slenczka, E., XXVIII

Smith, S., LIII

Smithson, E. L., XXVII, XXVIII

Σμόλια 31, ιδε 'Αγριληά

Snodgrass, A. M., X, XIV, XXXIV, XLVIII
XLIX, LI, LII, 489⁴, 825

Soesbergen, G. Van, LIV

Σόλοι (547), 224-225, 297, 317, 670,
679, 720, 755, 764, 892, 900, 944,
1011, 1020

Σολός 75

Σολύγεια ιδε Γαλατάκι

Σόπατον Καυμένης ιδε Καυμένης
Σόπατον

Σουδενά 265 ιδε και Λουσοί

Σουηδικόν 'Ινστιτούτον 'Αθηνών IX², XI

Σούλης 307

Σούλι 20

Σούρπη κοιλάς 185

Σοφάδες Καρδίτης 241

Σοφοκλέους ὁδός 'Αθηνών 49, 526, 554
Σ π ἄ ρ τ η (299), 64, 198, 267-268, 312,
508, 702-705, 795-796, 818, 869, 897,
922, 958, 992, 1013, 1014, 1017, 1023,
1026, 1064

Σ π ἄ τ α (215), 53, 254, 311, 365, 396, 422,
461, 848, 896, 915, 983, 1016, 1029

Σπερχειός 1044, 1046, 1047

Σπήλαια 19, 30, 46, 77, 89, 93, 95, 96,
102, 103, 109, 150, 153, 155, 202, 211,
212, 216, 252, 274, 284, 292

Σ π ἡ λ α ι ο ν (74), 179, 308, 627, 675,
689, 736-737, 761, 767

Σ π η λ ι α ρ ί δ ι α (490), 290, 316, 811,
819, 936, 1004, 1019

Σπηλιώτισσα ιδε κερά Σπηλιώτισσα

Σπυρόπουλος, Θ., XXIV, 40, 139, 141,
248, 488¹, 489¹

Στάδιον Δελφών 363

Stählin, F. H., XXII, 182, 241, 242, 359,
382

Στάης, B., XXII, XXXVI, XXXVII, 82,
263, 853, 918

Σταθάτου, 'Ε., 255

Σ τ α μ ν ᾶ (132), 186-187, 309, 632, 676,
693, 739, 762

Σταμνοί Πεδιάδος 289, 885

Σταροχώραφα 77

Σ τ α υ ρ ᾶ κ ι α (484), 290, 316, 885, 899,
935

Σταυρόπουλος, Φ., 101, 277, 653, 928

Σταυροπούλου οικόπεδον 'Αργους 857,
896, 988

Σ τ α υ ρ ὸ ς (375), 76-77, 202, 274, 314,
331, 350, 429, 467, 705, 748, 763,
765, 925, 995, 1018

Σταύρου 'Ιωάννης ιδε 'Ιωάννης Σταύρου

Σ τ α υ ρ ο ὕ π ο λ ι ς (47), 173, 235, 308,
685

Stefani, E., XLIII

Στενοῦ Κάστρο ιδε Κάστρο Στενοῦ

Στερεά 'Ελλάς VII, VIII, X¹, XXIII, 8, 8²,
9, 13¹, 14, 15, 39, 124, 126, 126¹, 127,
127¹, 128, 128¹, 129, 139, 161, 162, 164,
164¹, 167, 186, 227, 228¹, 228, 229, 230,
243, 301, 302, 303, 304, 306, 309 - 311,
318, 321, 401, 488, 499, 500, 509, 510,
519, 520, 542, 566, 593, 594, 599, 673,
674, 680, 773, 774, 777, 901, 1025, 1026,
1031, 1032, 1033, 1044, 1056, 1066,
1073, 1076, 1078

Στερνίτσα 145

Στεφανίου Εὐβοίας 191

Stillwell, A. N., XXVIII

Στοᾶ νότιος Κορίνθου 55

Στοκχόλμη - Stockholm 114

Stone, J. F., LII

Στραβοκέφαλο ιδε Κλάδεος

Στράβων 33, 305¹, 601², 1074¹, 1076³

Σ τ ρ α τ ο ν ῖ κ ε ι α (434), 88, 128¹, 282,
315, 433, 876, 898, 931

Στρατώνος πλατεῖα 'Αργους 858

Strobel, A., XLIX

Σ τ ρ ὺ μ η (77), 30, 136, 228¹, 308, 417

Στρυμών 11, 26, 170, 502

Σ τ ὺ λ λ ο ι (542), 297, 890-891, 900, 939

Σ τ ὺ μ φ α λ ο ς (281), 265, 312

Στύπια 295

Stubbings, F. H., XIV, XVI, XLV, L, LI, 127¹, 422
 Styrenius, C.-G., XVIII, XXVIII, XXXVIII, XLV, XLVIII, 62, 565¹, 639
 Σύβρος 273, 873
 Συγγρού Λεωφόρος Ἀθηνῶν 48, 52, 365, 639, 842
 Συκαμιά 85
 Συκέα Μολάων 368, 463
 Συκιὰ Σητείας 219, 666, 716
 Συκοῦριον (43), 31, 181, 238, 308, 689
 Συλλογὴ ἀρχαιολογική: Ἀγκύρας Πανεπιστημίου 314. Αἰανῆς 178, 308, 689. Ἀμερικανικῆς Σχολῆς Κλασσικῶν Σπουδῶν Ἀθηνῶν 199, 313. Βερολίνου ἰδιωτικῆς 314. Βρετανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν 32, 95, 182, 239, 243, 309, 308, 310, 315, 909, 911. Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν 277, 314, 928. Γερουλάνου 311. Γιαμαλάκη 215. Γρεβενῶν Γυμνασίου 308. Λαμίας 244, 245, 309, 310, 970. Λίμνης Εὐβοίας 310. Πόθιας 211, 284,

932. Σταθάτου 255. Τσοτυλίου 308. Χαϊδελέβεργης 54, 193, 194, 207, 258, 311, 312, 315, 699. Ἴδὲ καὶ Μουσεία - Μουσειακαὶ Συλλογαὶ
 Symeonoglou, S., XXIV
 Συντάγματος πλατεῖα Ἀθηνῶν 49, 194, 606, 698
 Συρακοῦσαι (394), 276, 314, 874, 898, 901, 927, 952, 954, 1029, 1031
 Συρία 11, 494, 505, 508, 728, 760, 777, 778, 757, 961, 1033, 1034, 1038, 1062
 Συριόπουλος, Κ. Θ., XVII, XXX, LV
 Συριοπούλου, Π., XI
 Σύρος (426), 208-209, 315, 708
 Συχαινά 75
 Sydney 205
 Σφαγεῖα Ἀθηνῶν ἰδὲ Παλαιὰ Σφαγεῖα
 Σφακιά (505), 217, 316, 665, 679, 715, 753, 764
 Σφιγγῶν οἰκία Μυκηνῶν 644
 Swiny, S., XV, 118
 Σωτηριάδης, Γ., XIX, XXIV, 189, 193, 363, 634

T

Τανάγρα 129, 405
 «Τὰ Νέα» ἡμερησίς 245
 Taramelli, A., XLII, 153
 Τάρας (385), 79, 147, 202-203, 275, 314, 331, 350, 353, 431, 468, 485, 503, 556, 565, 577, 587¹, 706, 926 997, 1018
 Ταρσανᾶς Βόλου 37
 Τατάρ ἰδὲ Φάλαννα

ΤΑΦΑΙ

— Εἶδη τάφων: Ἀκαθορίστου σχήματος
 ΥΕ III Γ 358 - 359 (VIII), 359 (X, XIV), 366 (XXVIII, 2, 4), 368 - 369 (XLIX, 2, 4), 369 (LII), 371 (LXIV), 378 (LXXXVI), 392 (CXIV, 5, 6). Ὑπομ. 531 (XXXIX). Πρωτογ. 623 (III), 624 (IV, 2), 626 (X, 1 - 2, XI, XIII), 627 (XIV, 2), 630 (XXIII - XXIV, XXVI, 2), 633 (XXXVII), 635 - 636 (XLVI, 1 - 2, 4 - 5), 636 (XLVII), 637 (XLIX, LI), 638 (LIII,

ΤΑΦΑΙ (συνέχεια)

2), 639 (LIII, 11, 13), 642 (LIII, 19 - 20, LIV), 643 (LV, LVI, 1, 3), 646 (LIX, 16), 647 (LIX, 18, 23 - 24), 648 (LX, 4), 650 (LXV, 4), 652 (LXVIII), 654 (LXXIX, LXXXI, 1-2, LXXXII), 657 (XC), 666 (CX, 1), 667 (CXIII, 2 - 3). Γεωμ. 822 (II, 1-2), 830 (XXV - XXVI), 832 (XXXIV), 833 (XXXVII), 839 (XLII, 4), 842 (XLVII, 17 - 18, 20), 843 (XLVII, 24), 846 (XLVII, 36), 848 (XLVIII, 2, L, 2), 849 (LIII - LIV), 850 (LVII, 1, 4), 852 (LX, 2), 853 (LXIII, LXV, 1), 855 (LXVIII, 2, LXIX), 857 (LXX, 5), 861 (LXX, 35), 863 (LXX, 49), 865 (LXXII, 3, 5), 868 (LXXV, 8, 10), 869 (LXXXVI, 8, LXXX, 2), 871 (LXXXV - LXXXVII), 873 (XCIV), 874 (CIII), 875 (CV, 2 - CVII, 1, CVIII, 1), 876 (CVIII, 3, CXI), 878 (CXVIII, 2), 881 (CXXVI - CXXVII, CXXIX), 882

ΤΑΦΑΙ (συνέχεια)

(CXXX, 1, CXXXII - CXXXIII), 883 (CXXXVI, 6), 884 (CXXXIV, 18), 885 (CXLII), 886 (CXLVI), 888 (CLII, 3, CLVII).

Θαλαμοειδείς ΥΕ III Γ 360 (XVI, 1-2), 362 (XIX - XXII), 363 (XXIII), 364 (XXV - XXVI, XXVIII - XXIX), 365 (XXX, 2 - 3, XXXI - XXXIII), 366 (XXXV, XXXVIII, 6 - 7), 367 (XL, XLI, 2, XLII, XLIV), 368 (XLV, XLVI, XLVIII, 1 - 2), 369 (LI - LIII), 370 (LIV - LXI), 371 (LXII - LXX), 372 (LXXI - LXXV), 373 (LXXVI - LXXXVII), 374 (LXXXVII - LXXIX), 377 (LXXXII, LXXXIV), 380 (LXXXVIII - XC), 381 (XCI), 382 - 383 (XCII - XCV), 384 (XCVI - XCVII, XCIX, 3), 385 (XCIX, 4 - 7), 387 (CI), 390 (CVIII, 1 - 4), 390, 391 (CIX - CXIII), 392 (CXIV, 1 - 3, 7 - 9), 393 (CXV, 1-2), 393 - 400, 401 - Ὑπομ. 522 - 523 (IX - X), 523 (XI), 527 (XXII, 1), 528 (XXV), 530 (XXXI), 531 (XXXVI, XXXVIII, XL), 532 - 533 (XLI, 1 - 3, 5 - 6), 537 (LIV - LV), 537 - 538 (LVI), 538 (LVII - LXII), 539 - 540 (LXIII, 1 - 10). Πρωτογ. 627 (XVII, 1 - 3), 634 i (XXXIX, XL), 635 (XLV, 1), 644 - 645 (LIX, 1), 657 (LXXXVIII - LXXXIX, XCI), 658 - 662 (XCIII, 1 - 2), 667 (CXIII, 1), 668 (CXVI - CXVII, 1), 669 (CXVII, 2 - 4, CXVIII, 1 - 3), 670 (CXIX - CXXI), 671 (CXXII - CXXIV). Γεωμ. 830 (XXVII, 1), 854 (LXV, 8), 855 (LXVI, LXVII, 1, LXVIII, 1), 870 (LXXXII, 1, LXXXIV), 879 (CXXI, 1 - 2), 880 (CXXII, 2), 881 (CXXV, CXXVIII), 882 (CXXXI, 1 - 2, CXXXIV, 1), 883 - 884 (CXXXIV, 2 - 19), 889 (CLV - III, CLX - CLXIII), 890 (CLXIII - CLXVII), 892 (CLXIX - CLXXV), 893 - 894 (CLXXVI - CLXXXVII).

Θαλαμοειδείς κτιστοί Γεωμ. 879 (CX - XI), 891 (CLXVIII, 1 - 2)

Θῆκαι σχηματιζόμεναι δι' ὀρθίων πλακῶν ΥΕ III Γ 357 (I - II), 358 (III - IV, VII), 359 (IX, 2, XII), 360 (XVI, 3)

ΤΑΦΑΙ (συνέχεια)

363 (XXIV, 5), 365 (XXX, 1, XXXIV), 368 (XLVII), 393, 401, 507. Ὑπομ. 521 (I, IV - V), 522 (VI), 523 (XIII, XIV, 1 - 2), 524 (XV - XVII, 1 - 2), 525 - 526 (XVII, 2, 6, 7 - 10), 526 (XVIII), 527 (XX, 2, XXII, 3 - 4), 529 (XXIX), 530 (XXXIII). Πρωτογ. 622 (I, 1), 623 (IV, 1), 624 (V, 2, VI, VII), 625 (IX), 626 (X, 2, XII), 627 (XIV, 2, XVI), 628 (XVIII), 630 (XXV - XXVI, 1), 631 (XXXVI, 2), 632 (XXIX, XXX), 633 (XXXV, 1 - 4, XXXVI), 634 (XLII), 635 (XLIV, XLV, 2, XLVI, 1), 636 (XLVIII), 637 (L), 638 - 642 (LIII, 1, 4, 5, 17), 643 (LVI, 2, LVII, 1), 644 (LVII, 3), 645 - 647 (LIX, 2 - 4, 6 - 8, 9, 10, 12, 14, 15, 19, 20, 22), 647 - 648 (LX, 1 - 2, 5), 648 - 649 (LXII, 1 - 3), 653 (LXXXVII, 2 - 4, LXXXVIII), 654 (LXXX, LXXXI, 3, LXXXIII), 655 (LXXXIV, 1), 656 (LXXXV, 2, LXXXVI). Γεωμ. 823 (II, 2, 111), 824 (V, VII), 825 (IX, 3), 826 (XIII), 829 (XXI), 830 (XXIII, XXIV), 831 (XXIX, XXXI, 2), 832 (XXXII, 2), 833 (XXXIX), 837 (XLIV, 1 - 2), 839 (XLVII, 5), 848 (L, LI), 850 (LVI, LVII, 3 - 4), 851, (LVIII, 2 - 3, LIX), 852 (LX, 3, 4), 853 (LXV, 2), 854 (LXV, 3 - 4), 855 (LXVII, 2, LXIX), 856 (LXX, 3), 858 (LXX, 16), 859 (LXX, 23 - 24), 861 (LXX, 36 - 37), 862 (LXX, 43), 863 (LXX, 51 - 53, LXXI), 864 (LXXII, 1 - 2), 865 (LXXII, 4), 866 (LXXIV, 2-3), 868 (LXXVI, 3), 869 (LXXXVI, 5 - 7), 874 (CII, CV), 876 (CVIII, 3-4, CXII), 877 (CXIV, CXV, 4), 878 (CXIX), 882 (CXXX, 2)

Θολωτοί κυκλοτερείς ΥΕ III Γ 359 (IX, 1, XI, XIII), 360 - 361 (XVII, 1 - 4), 362 (XX, 1 - 2), 363 (XXIV, 2), 367 (XXXIX, XLIII), 368 (XLIX, 1), 369 (XLIX, 3, L), 373 (LXXVI, 1), 377 (LXXXI), 384 (XCIX, 2), 386 - 387 (C, 3 - 5, 6, 9), 389 (CIV, 1 - 3), 390 (CVII), 393. Ὑπομ. 522 (VII), 527 (XXI),

ΤΑΦΑΙ (συνέχεια)

529 (XXVI, 1, XXVII), 530 (XXXV, 2), 532 (XLI, 4), 534 - 535 (XLVIII - XLIX), 537 (LIII, 3). Πρωτογ. 628 (XVII, 6, XIX - XX, 1), 629 - 630 (XX, 2 - 6), 630 (XXI), 631 (XXVI, 2, XXVII, 1 - 2), 632 (XXIX, XXXI), 644 (LVIII), 649 (LXIV), 650 (LXV, 3), 651 (LXVI - LXVII), 652 (LXIX), 662-663 (XCIV), 666 (CXI), 667 (CXV, 2). Γεωμ. 825 (IX, 1, X - XII), 826 - 827 (XIV - XV), 828 (XVII - XIX), 870 (LXXXI), 871 (LXXXVIII), 872 (XCI, 1), 883 (CXX - XIV, 4, 7), 886 (CXLIV - CXLV, 887 (CXLIX, 1 - 2), 888 (CLII, 1, CLIV - CLV), 889 (CLIX, 3)

Θολωτοί ὀρθογώνιοι ΥΕ III Γ 363 (XXIV, 1, 3), 380 (LXXXVII, 9), 385 - 387 (C, 1 - 2, 4 - 10), 388 (CII, 1 - 3), 389 (CVI, 1), 393. Ὑπομ. 533 (XLII, XLIV), 534 (XLVI), 535 (L - LI). Πρωτογ. 655 - 656 (LXXXV, 1 - 2), 663 - 664 (XCIX), 664 - 665 (CIII - CVI), 666 (CX, 2 - 3), 667 (CXV, 1). Γεωμ. 827 (XVI), 878 (CXVII, 1, 4), 885 (CXL), 887 (CL, 1 - 2), 888 (CLVI) Θολωτοί λιθόστρωτοι ΥΕ III Γ 368 - 369 (XLIX, 1, 3), 386 (C, 1, 3 - 10). Πρωτογ. 650 (LXV, 3), 651 (LXV, 7 - 9)

Θολωτοί πεταλοειδεῖς ἢ ἀψιδωτοί Ὑπομ. 529 (XXVI, 2), 537 (LIII, 1-2). Πρωτογ. 650 (LXV, 1), 651 (LXV, 7 - 9). Γεωμ. 870 (LXXXII, 2), 888 (CLV). Κιβωτιόσχημοι ΥΕ III Γ 358 (VII), 359 (X), 362 (XVIII), 363 (XXIV, 4), 364 (XXX, 1), 376 (LXXX, 1), 377 (LXXXIII, 1 - 2), 393, 401 - 402. Ὑπομ. 528 (XXIV), 530 (XXXV, 1). Πρωτογ. 622 - 623 (I, 3), 625 (VIII), 627 (XIV, 1 - 2), 631 (XXVII, 3), 632 (XXIX), 641 (LIII, 17), 645 - 647 (LIX, 2, 5), 648 (LX, 3), 649 (LXIII), 652 (LXXIV), 653 (LXXVI, LXXVII, 1), 654 (LXX - XIV). Γεωμ. 825 (VIII), 833 (LXXXVIII), 854 (LXV, 5, 7), 856 (LXX, 2 - 3), 857 (LXX, 7, 9 - 10, 13), 858 (LXX,

ΤΑΦΑΙ (συνέχεια)

15, 20 - 22), 859 (LXX, 25 - 26), 860 (LXX, 27 - 28, 30 - 32), 861 (LXX, 34, 40), 862 (LXX, 42, 45, 48), 863 (LXX, 50, 54), 865 (LXXII, 7, LXXIII, 1), 866 (LXXXIV, 5), 871 (LXXXIX, 1-2, XC, 1), 872 (XCI, 3), 875 (CVIII, 2), 876 (CVIII, 3), 885 (CXXXVI)

Κόγχαι εἰς δρόμους θαλαμοειδῶν ΥΕ III Γ 377 (LXXXII), 378 (LXXXVII, 3). Ὑπομ. 539 (LXIII, 1). Πρωτογ. 670 (CXXI)

Κόγχαι εἰς θαλάμους ΥΕ III Γ θαλαμοειδῶν 375 (LXVIII, 3), 377 (LXXXII), 383 (XCIV). Γεωμ. 890 (CLXIII, 1, CLXVII)

Λάκκοι ἀπλοῖ ΥΕ III Γ 358 (V), 363 (XXIV, 6 - 7), 364 (XVII), 365 (XXX, 2, 3, 4, XXXIII, XXXIV), 366 (XXXVII, XXXVIII, 1 - 5), 370 (LVI), 377 (LXX - XII), 379 (LXXXVII, 5), 383 (XCVIII), 385 (XCIX, 7), 388 (CIII), 390 (CVIII, 5-6), 391 (CXI), 392 (CXIII, 3, CXI, V 3 - 4), 393, 401 - 404. Ὑπομ. 523 (XII), 524 (XIV, 3, XVI), 525 - 526 (XVII, 2 - 9), 526 (XVIII - XIX), 527 (XXII, 2, XXIII, 1), 529 (XXX), 533 (XLIII, 1 - 2), 537 (LIV), 538 (LVII, LIX, LXI - LXII). Πρωτογ. 622 - 623 (1, 2-3), 624 (V, 1), 625 (VIII), 627 (XV), 630 (XXII, 1 - 2), 634 (XLI), 635 (XLV, 3), 636 - 637 (XLVIII), 637 (L), 638 - 642 (LIII, 5, 8, 9, 14, 16, 17, 18, 21, 22, LIV), 643 (LVII, 1 - 2), 644 (LVII, 3), 645 (LIX, 6, 7), 646 (LIX, 10, 11), 647 (LIX, 22), 648 - 649 (LXII, 1, 3), 652 (LXXII), 654 (LXXXIV), 655 (LXXXIV, 2), 656 (LXXXVI, LXXXVII 1), 657 (LXXXVII, 2, LXXXIX), 658 (XCII), 667 (CXIII, 2, CXIV), 672 (CXXV, 1). Γεωμ. 822 (I), 825 (IX, 2), 830 (XXVII, 2, XXVIII, 1), 831 (XXV - III, 3, XXXI, 1), 832 (LXXXIII), 834 (LXXXIX), 835 (XL, 2), 834 - 837 (XLIII) 839 (XLVII, 3, 5), 840 (XLVII, 6, 9, 10), 841 (XLVII, 11 - 14), 842 (XLVII, 16, 19, 21 - 22), 843 (XLVII, 23, 25 -

ΤΑΦΑΙ (συνέχεια)

26), 844 (XLVII, 27 - 28), 845 (XLVII, 29 - 34, 846 - 847 (XLVII, 35, 37 - 38), 847 (XLVII, 39), 848 (XLIX, LI), 849 (LII, LV), 850 (LVI, LVII, 3, 4), 851 (LVIII, 1 - 2), 852 (LX, 1, 3, 4), 853 (LXI - LXII), 854 (LXV, 5), 857 (LXX, 7), 858 (LXX, 19), 859 (LXX, 23, 26), 860 (LXX, 27, 28), 862 (LXX, 43), 863 (LXX, 51 - 53), 864 (LXXII, 1 - 2), 867 (LXXV, 2 - 4, 7), 868 (LXXV, 9, LXXVI, 1, 3 - 4), 874 (C), 875 (CVII, 2), 877 (CXV, 1, 3), 878 (CXVIII, 1), 879 (CXIX - CXXI), 880 (CXXII, 1 - 2), 881 (CXXII, 5), 885 (CXXXIX), 888 (CLII, 2)

Λάκκοι εἰς δρόμους θαλαμοειδῶν YE III Γ 367 (XLI, 2), 375 (LXXXVIII, 3). Πρωτογ. 640 (LIII, 16). Γεωμ. 882 (CXXX, 3). Λάκκοι ἐντὸς θαλάμων θαλαμοειδῶν YE III Γ (XLVIII, 2), 370 (LVIII), 372 - 373 (LXXV - LXXVI), 374 (LXXVII - LXXVIII), 383 (XCIV). Ὑπομ. 522 (IX). Λάκκοι εἰς δρόμους θολωτῶν Γεωμ. 826 (XV, 2). Λάκκοι ἐντὸς θολωτῶν YE III Γ 363 (XXIV, 3), 368 (XLIX, 1). Πρωτογ. 650 (LXV, 5). Λάκκοι ταφῶν ἐντὸς οἰκιῶν YE III Γ 327 (XIII, 2), 380 (LXXXVII, 10). Πίθοι καὶ ἄλλα ἀγγεῖα ταφῶν YE III Γ 358 (VI, 1), 360 (XV), 366 (XXXVIII, 5), 376 (LXXX, 1), 389 (CV), 393, 401. Ὑπομ. 527 (XXII, 5), 529 (XXVIII - XXIX), 531 (XXXV, 3), 533 (XLIII, 2), 536 (LI, 8). Πρωτογ. 623 (II), 624 (V, 3, VII), 625 (VIII), 632 (XXXII - XXXIII), 633 (XXXIV - XXXVI), 635 (XLV, 4), 646 (LIX, 13), 647 (LIX, 17, 21, 22), 650 (LXV, 2, 6), 652 (LXX, LXXI, LXXVI), 653 (LXXVI), 654 (LXXXIII), 655 (LXXXIV, 3), 656 (LXXXVI), 657 (LXXXIX), 664 (CI), 665 (CV), 666 (CVIII). Γεωμ. 823 (III), 824 (V), 829 (XXII), 831 (XXVIII, 4), 832 (XXXVI, 2), 833 (XXXVI, 3), 834 (XL, 1), 837 (XLIII), 838 (XLV, 3, XLVI), 839 (XLVII, 3), 840 (XLVII, 5),

ΤΑΦΑΙ (συνέχεια)

842 (XLVII, 21), 844 (LVII, 27), 846 - 847 (XLVII, 37, 38), 848 (XLVIII, 1, L, LI), 850 (LVII, 4), 851 (LVIII, 1), 852 (LX, 3), 854 (LXV, 2), 856 (LXX, 1 - 2, 4), 857 (LXX, 6 - 8, 11 - 13), 858 (LXX, 14, 18, 19), 859 (LXX, 23), 860 (LXX, 27 - 29, 31), 861 (LXX, 33, 36 - 39, 41), 862 (LXX, 43 - 45, 47 - 48), 863 (LXX, 50 - 53), 864 (LXXII, 1 - 2), 865 (LXXII, 3, 6 - 7), 866 (LXXIV, 1, 3 - 5), 867 (LXXV, 1, 5), 868 (LXXVI, 4), 869 (LXXXVII - LXXX, 1), 870 (LXXXII, 3, LXXXIII), 871 (LXXXVIII, LXXXIX, 2), 872 (XCI, 4, XCII - XCIII), 873 (XCIII, 2, XCV - XCVI, XCIX), 874 (C), 877 (CXV, 2), 879, (CXIX), 880 (CXXII, 1 - 4), 881 (CXXIV), 885 (CXXXVII), 887 (CLI 1), 889 (CLIX, 2). Σπήλαια ταφικά YE III Γ 378 (LXXXVI). Ὑπομ. 536 - 537 (LII, 1 - 2). Πρωτογ. 663 (XCV), 664 (C, 1 - 2), 667 (CXII). Γεωμ. 885 (CXLI), 886 (CXLVII), 888 (CLI, 2, CLII). Τύμβοι YE III Γ 358 (VI, 2), 359 (IX, 2), 393, 401 - 402. Ὑπομ. 521 (V), 524 (XV). Πρωτογ. 623 (I, 3), 624 - 625 (VIII), 626 (XII), 634 (XLIII), 656 (LXXXV, 2). Γεωμ. 824 (VI), 825 (X), 828 - 829 (XX), 831 (XXX, XXXII, 1), 851 (LVII, 1), 872 (XCI, 2 - 3), 874 (CIV, 1 - 2), 875 (CIX - CX), 877 (CXV, 4). Φρέατα περιέχοντα νεκρούς YE III Γ 367 (XLI, 3)

— Ἐνδείξεις περιποιήσεως - λατρείας. Ἀγγεῖα προσφοραὶ Ὑπομ. 532 (XLI, 1). Πρωτογ. 626 (X, 2), 631 (XXXVIII), 653 (LXXXVII, 3), 656 (LXXXVI). Γεωμ. 831 (XXXI, 2), 851 (LIX), 852 (LX, 3 - 4), 854 (LXV, 2, 3), 859 (LXX, 22), 870 (LXXXI). Ἀνθρακες YE III Γ 378 (LXXXVII, 1) 383 (XCV), 385 (C, 1), 405. Ὑπομ. 522 (V), 535 (L), 536 (LI, 3). Πρωτογ. 624 (V, 3), 663 (XCV). Γεωμ. 887 (CXLIX 3). Ἀνθρωποθυσίαι Πρωτογ. 668 (CXVII, 1, 3). Γεωμ. 891 (CLXVIII

ΤΑΦΑΙ (συνέχεια)

- 2). Βόθροι ΥΕ III Γ 388 (I), 405. Γεωμ. 826 (XII), 879 (CXXI, 1). Βωμοὶ Γεωμ. 854 (LXV, 8). Θυσίαι - ὁστᾶ ζώων ΥΕ III Γ 367 (XLIII), 374 (LXXVII), 405. Ὑπομ. 535 (L). Πρωτογ. 665 (CVI). Γεωμ. 826 (XII), 828 (XIX), 850 (LVI), 853 (LX, 3), 891 (CLXVIII, 1-2). Ἱερὰ Πρωτογ. 665 (CV). Γεωμ. 824 (V), 885 (CXXXVI), 889 (CLIX, 1). Σήματα ΥΕ III Γ 375 (LXXXVIII, 5), 376 (LXXX, 1), 405. Γεωμ. 846 (XLVII, 37), 903. Τράπεζαι προσφορῶν ΥΕ III Γ 389 (CVI), 405.
- Καῦσις νεκρῶν ΥΕ III Γ 369 (XLIX, 3), 370 (LX), 371 (LXX), 377 (LXXXI), 380 (LXXXVIII), 381 (XC), 382 (XCII, 1), 405. Ὑπομ. 525 (XVII, 6-7), 526 (XVII, 8, XVIII), 527 (XXII, 5), 532 (XLI, 6), 533 (XLIII, 1), 535-536 (LI, 1, 4-6), 540 (LXIII, 9). Πρωτογ. 625 (VIII), 631 (XXVI, 2), 634 (XLI, XLIII), 636 (XLVIII), 637 (L, LII), 639 (LIII, 10), 642 (LIV), 650 (LXV, 2), 654 (LXXXIII), 655 (LXXXIV, 4), 656 (LXXXV, 2), 657 (LXXXVII, 2), LXXXIX, 1), 658 (XCIII, 2), 661 (XCIII, 6), 665 (CIV-CV), 667 (CXIII 1). Γεωμ. 827 (XV), 828 (XIX), 829 (XX), 830 (XXVIII, 1-2), 831 (XXXII, 1), 832 (XXXV), 833 (XXXVI, 3), 834 (XL, 1), 835 (XL, 2), 836 (XLIII), 840 (XLVII, 9-10), 842 (XLVII, 16, 19), 843 (XLVII, 25, 26), 846 (XLVII, 35), 847 (XLVII, 38), 868 (LXXV, 9, LXXVI, 4), 874 (C), 878 (CXVIII, 1), 880 (CXXII, 1, 3), 882 (CXXX, 3), 883 (CXXXIV, 10), 885 (CXXXVI), 886 (CXLIV-CXLV), 887 (CL-CLI), 888 (CLIV)
- Κτερίσματα: Ἀγγεῖα ΥΕ III Γ 357 (I-II), 358 (III, VI, 2, VII), 359 (XI-XII), 360 (XV-XVI, 1, 2), 361 (XVII, 1-3), 362 (XVII, 4-XXI), 363 (XXIV, 4), 364 (XXVII), 365 (XXX, 1), 366 (XXXVIII, 1-2, 6-7), 367 (XXXIX, XLI-XLIV), 368 (XLV-XLIX), 369

ΤΑΦΑΙ (συνέχεια)

- (LI-LII), 370 (LIV-LXI), 371 (LXII-LXX), 372 (LXXII-LXXV), 373 (LX-XVI), 374 (LXVIII, 2-3, 5), 376 (LXXX, 1-4), 377 (LXXXII), 378-380 (LXXXVII, 1-9), 380-381 (LXXXVIII), 381 (XCI), 382-383 (XCII-XCV), 384 (XCVI, XCVIII-XCIX, 1, 2), 385-387 (C, 1-10), 388 (CII, 1-2, CIII), 389 (CIV, 1-2, CV-CVI), 390 (CVI-CVIII, 1-2, 4-5), 391 (CXIII, 1), 392 (CXIII, 3, CXIV, 1), 405. Ὑπομ. 521 (II, IV-V), 523 (XIV, 1-2), 524 (XIV, 3, XVI-XVII, 1), 525 (XVII, 3-7), 526 (XVII, 8-9), 527 (XX, 2, XXII), 528 (XXIII, 1-6), 529 (XXVI-XXX), 530 (XXXI, XXXIII), 531 (XXXVI-XL), 532-533 (XLI, 1-6), 533 (XLII-XLIII, 1-2, XLIV), 534-535 (XLIX, 2, 4-6, L), 535-536 (LI, 1-8), 537 (LII, 1-2, LIII, 3, LIV-LV), 538 (LVII-LVIII), 539-540 (LXIII, 1-10). Πρωτογ. 622-623 (I, 1-2, IV), 624 (IV, 2, V, 1-3, VI, VII), 625 (VIII), 626 (X, 2, XI, XII, XIII), 627 (XIV, 1-2, XV-XVII), 628 (XVIII, XX, 1), 629-630 (XX, 2-6), 630 (XXI-XXII, XXIV, XXVI, 1), 631 (XXVI, 3-4, XXVII, 1, 3, XXVIII), 632 (XXIX-XXXIII), 633 (XXXIV, XXXV, 1, 3, XXXVI-XXXVIII), 634 (XXXIX-XLI, XLIII), 635 (XLIV-XLVI), 636-637 (XLVIII), 637 (L-LII), 638-642 (LIII, 1-23), 643 (LV-LVII, 1-2), 644 (LVII, 3-4, LVIII-LIX, 1), 645 (LIX, 2-8), 646 (LIX, 10, 12), 647 (LIX, 19-22), 648 (LX, 1-3), 648-649 (LXII, 1-3), 649 (LXIV), 650 (LXV, 2-5), 651 (LXV, 7-9, LXVII), 652 (LXVIII, LXX-LXXI, LXXIV-LXXV), 653 (LXXXVII, 1-4), LXXXVIII), 655 (LXXXIV, 1-2, 4, LXXXV), 656 (LXXXV, 2, LXXXVI), 656-657 (LXXXVII, 1-2, LXXXIX-XC), 658-662 (XCI-XCIII), 663 (XCIV-XCVIII), 664 (C-CII), 665 (CIII-CVI), 666 (CX-CXI), 667 (CXII-CXV)

ΤΑΦΑΙ (συνέχεια)

668 (CXVI - CXVIII, 1), 669 (CXVII, 2 - 4, CXVIII, 1 - 2), 670 (CXIX, 1, CXX - CXXI), 671 (CXXII, 1, CXXIV, 2), 672 (CXXV, 1, CXXVI). Γεωμ. 822 - 823 (I - II, 2 - 3), 823 (III), 824 (V - VII), 825 (IX, 2), 826 (XIII), 827 (XVI), 828 (XVII, XIX), 829 (XX - XXI), 831 (XXVIII, 3 - XXXII), 832 (XXXII, 2 - XXXVI), 833 (XXXVI, 4, XXXVIII), 834 (XXXIX), 835 (XL, 2, XLI - XLII), 837 (XLIII - XLV), 838 XLV, 1), 839 (XLVII, 5), 840 (XLVII, 6 - 10), 841 (XLVII, 11 - 14), 842 (XLVII, 16, 18 - 21), 843 (XLVII, 23 - 26), 844 (XLVII, 27), 845 (XLVII, 28 - 34), 846 - 847 (XLVII, 35 - 38), 847 (XLVII, 39), 848 (XLVIII, 1 - 2, XLIX, L), 849 (LI - LII, LIV - LV), 850 (LVI, LVII), 851 (LVIII, 1 - 3, LIX), 852 (LX, 1 - 3), 853 (LXI - LXV, 1), 854 (LXV, 2 - 7), 855 (LXVI - LXVIII), 856 (LXX, 2 - 3), 857 (LXX, 7 - 11, 13), 858 (LXX, 14 - 18, 20 - 22), 859 (LXX, 23 - 26), 860 (LXX, 27 - 28, 30 - 31), 861 (LXX, 32 - 37, 40), 862 (LXX, 43, 45, 48), 863 (LXX, 50, 52), 864 (LXXII, 1 - 2), 865 (LXXII, 4, 6 - 7), 867 (LXXV, 5 - 6), 868 (LXXV, 9, LXXVI, 4), 369 (LXXVI, 6 - 7, LXXVII - LXXXVIII), 870 (LXXXI, LXXXII, 1 - 3), 871 (LXXXVII, LXXXIX, 1 - 2, XC, 1), 872 (XCI, 1 - 3, XCII - XCIII, 1), 873 (XCIII, 2, XCIV - XCV, XCIX), 874 (C - CII, CIV - CV), 875 (CV, 2, CVII, 2, CVIII, 1), 876 (CVIII, 3 - 4, CIX - CXI, CXIII), 877 (CXV, 3 - 4, CXVI, 1), 878 (CXVII, 1, 4, CXVIII, 2), 879 (CXIX, CXXI, 1), 880 (CXXII, 1, 3), 881 (CXXIII - CXXVI, CXXVIII), 882 CXXX, 2 - 3, CXXXI, 1 - 2, CXXXIII - CXXXIV, 1), 883 (CXXXIV, 2, 4, 7, 10), 884 (CXXXIV, 17), 885 (CXXXVII, CXXXIX, CXL - CXLI), 886 (CXLI, CXLIV, CXLVI - CXLVIII), 887 (CXLIX, 1 - 3, CL, 1 - 2, CLI, 1, CLIV), 888 (CLII, 2, CLIII, CLV, CLVII), 889

ΤΑΦΑΙ (συνέχεια)

(CLIX, 2 - 3, CLXI - CLXII), 890 (CLXIII, 1 - 3, CLXVI, 1, CLXVII), 892 (CLXIX, CLXXIII), 893 (LXXXVI, 2 - 4, CLXXVII, 1)
 — Κτερίσματα ἀθύρματα Γεωμ. 840, (XLVII, 9), 841 (XLVII, 11), 975 (XLVI, 29), 976 (XLIX, 28), 984 (LXII, 15)
 — Κτερίσματα μικρὰ εὐρήματα ΥΕ III Γ 357 (I - II), 358 (III), 359 (IX, 2, XI), 360 (XVI, 1), 361 (XVII, 1 - 3), 362 (XVII, 4, XVIII - XXI), 363 (XXIV, 2, 4), 366 (XXXVIII, 2, 6 - 7), 368 (XLVI, XLVIII, 2, XLIX, 1), 372 (LXXI, LXXV, 1), 373 (LXXVI), 376 (LXXX, 1 - 4), 377 (LXXXII), 378 - 380 (LXX - XVII, 1 - 10), 380 - 381 (LXXXVIII, XC), 381 (XCI), 382 - 383 (XCII - XCV), 384 (XCVI, XCVIII), 385 - 387 (C, 1 - 10), 388 (CII, 1 - 3), 389 (CVI), 390 (CVII - CVIII, 1, 4 - 5), 391 (CXIII, 1), 405. Ὑπομ. 521 (I, IV - V), 522 (V), 524 (XVI - XVII, 1) 525 (XVII, 6), 526 (XVII, 8 - 9), 528 (XXIII, 1 - 3), 529 (XXX), 530 (XXXIII), 531 (XXXVI - XXXVIII), 532 - 533 (XLI, I, 3, 6), 533 (XLIII, I - XLIV), 534 - 535 (XLIX), 535 - 536 (LI, 1 - 7), 537 (LII, 1, LV), 538 (LVII - LVIII), 539 - 540 (LXIII, 1 - 2, 6 - 10). Πρωτογ. 622 - 623 (I, 1 - 2, II), 624 (IV, 1 - 2, V, 1 - 3, VII), 625 (VIII, IX), 626 (X, 1 - 2, XI - XIII), 627 (XIV, 1, XV - XVIII), 628 (XVII, 3 - 6, XX, 1), 629 - 630 (XX, 2 - 3, 5 - 6), 630 (XXII, 1 - 2, XXIII, XXVI, 1), 631 (XXVI, 3 - 4, XXVII, 1, 3), 632 (XXIX - XXX, XXXII, XXXIV), 633 (XXIV), 634 (XLIII), 635 (XLVI, 1), 636 - 637 (XLVIII), 637 (L), 638 - 642 (LIII, 1, 3, 5, 14, 15, 16, 17, 18, 23), 643 (LVI, 2, LVII, 1), 644 (LVII, 2 - 4), 645 (LIX, 2 - 7), 646 (LIX, 9, 10, 11, 12), 647 (LIX, 19, 22), 648 (LX, 1 - 3), 649 (LXII, 1, 3), 650 (LXV, 3, 5), 651 (LXVI, 7 - 8, LXVII), 653 (LXXVII, 3 - 4), 654 (LXXXI, 3,

ΤΑΦΑΙ (συνέχεια)

- LXXXIII), 656 (LXXXV, 2, LXXXVI), 656 - 657 (LXXXVII, 1 - 2), 657 (LXXXIX - XC), 658 - 662 (XCI - XCIII), 663 (XCV), 664 (C, 1, CI), 665 (CIII - CVI), 666 (CX - CXI), 667 (CXIII, 2, CXV, 1), 668 (CXVI, 2, CXVII 1), 669 (CXVII, 2 - 3, CXVIII, 2), 670 (CXIX, 1, CXX - CXXI), 672 (CXXV, 1, CXXVI). Γεωμ. 822 - 823 (I - III), 824 (V - VII), 826 (XIII), 827 (XVI), 828 (XVII - XIX), 829 (XX - XXI), 830 (XXIII, XXIV, XXVII, 1 - 2, XXVIII, 1), 832 (XXXIII), 834 (XXXIX), 835 (XL, 2, XLII), 837 (XLIII, XLIV, 1), 838 (XLV, 1), 839 (XLVII, 5), 841 (XLVII, 13 - 14), 842 (XLVII, 16, 19), 843 (XLVII, 23 - 26), 844 (XLVII, 27), 845 (XLVII, 28 - 29, 31), 846 - 847 (XLVII, 35, 37), 848 (XLVIII, 1, XLIX), 849 (LIV), 850 (LVII, 1), 851 (LVIII, 2), 852 (LX, 1, 3 - 4), 853 (LXII - LXV, 1), 854 (LXV, 3-7), 855 (LXVI - LXVII), 856 (LXX, 2 - 3), 857 (LXX, 7 - 11, 13), 858 (LXX, 13, 16, 21 - 22), 859 (LXX, 22 - 26), 260 (LXX, 27 - 29), 861 (LXX, 32, 34 - 37), 862 (LXX, 43, 45, 48), 863 (LXX, 50, 52), 865 (LXXII, 4, 7), 866 (LXXIII, 1, LXXIV, 1 - 3), 867 (LXXV, 3, 5 - 6), 868 (LXXV, 9, LXXVI, 4), 869 (LXXVI, 5, LXXVI, 5, LXXX, 1), 870 (LXXXII, 1, 3), 871 (LXXXIX, 1, XC, 1), 872 (XC, 2, XCI, 1-2, XCII - XCIII, 1), 873 (XCIII, 2, XCV - XCVII, XCIX), 874 (CI, CIV), 876 (CVIII, 3, CIX), 877 (CXV, 3 - 4), 878 (CXVII, 1, 3 - 4), 879 (CXIX, CXXI, 1), 882 (CXXXI, 1, CXXXIII), 883 (CXXXIV, 4, 7, 10), 888 (CLII, 2), 889 (CLIX, 1 - 2), 893 (CLXXVII, 2 - 3)
- Κτερίσματα πηλίνα υποδήματα Γεωμ. 978 (LIII, 21), 979 (LIII, 49), 980 (LII, 90)
- Νεκροταφεία - νεκροπόλεις Υ III Γ 362 (XXI), 375 - 376 (LXXX, 1 - 6), 377 (LXXXIV), 385 (XCIX, 4, 6 - 7, C), 392 (CXIV), 393 (CXV). Ύπομ. 522

ΤΑΦΑΙ (συνέχεια)

- (VIII), 525 (XVII, 8), 530 (XXXIII). Πρωτογ. 614 (XXXIII), 647 (LX, 1), 654 (LXXXIX, LXXXIII), 656 (LXXXVI), 656 - 657 (LXXXVII) 665 (CV), 666 (CX, 2). Γεωμ. 832 (XXXIII, XXXIV), 833 - 834 (XXXIX), 834 (XL, 1), 835 (XL, 2, XLIII), 852 (LX, 3), 864 (LXXII, 1), 873 (XCIX), 889 (CLIX, 2)
- Παιδικαί Ταφαί Ύπομ. 523 (XIV, 2), 525 (XVIII, 4, 6), 526 (XIX - XX, 1 - 2), 529 (XXVIII), 533 (XLIII, 2). Πρωτογ. 623 (II), 626 (X, 2), 627 (XIV, 1), 630 (XXIV, XXVI, 1), 632 (XXIX), 638 (LIII, 1), 640 (LIII, 16), 643 (LV, LVII, 1), 644 (LVII, 2 - 3), 647 (LIX, 17, 21), 648 (LX, 3), 649 (LXII, 2 - 3), 655 (LXXXIV, 3), 656 (LXXXVI), 657 (LXXXVII, 2), 664 (C, 2, CI), 665 (CV), 669 (CXVIII, 1). Γεωμ. 831 (XXXII, 1), 841 (XLVII, 11), 844 (XLVII, 27), 847 (XLVII, 38), 851 (LVIII, 1), 852 (LX, 3 - 4), 853 - 854 (LXV, 2, 6), 856 (LXX, 3 - 4), 861 (LXX, 39, 41), 864 (LXXII, 1), 869 (LXXXVI, 5), 874 (C), 877 (CXV, 2 CXVI, 2), 879 (CXIX, CXXI, 1), 880 (CXXII, 1, 3 - 4), 881 (CXXIV), 885 (CXXXVI)
- Περίβολοι τάφων ΥΕ III Γ 360 (XVI, 3). Ύπομ. 523 (XIII), 531 (XXXVIII). Πρωτογ. 635 (XLIV), 639 (LIII, 7), 642 (LIII, 23), 656 (LXXXV, 2). Γεωμ. 824 (V), 832 (XXXII, 2), 839 (XLVII, 5), 844 (XLVII, 27), 853 (LXI), 878 (CXVI, 2 - 3), 887 (CLI, 1)
- Πυραί νεκρικοί ΥΕ III Γ 379 (LXXXVII, 4), 530 (XXXV, 1). Ύπομ. 524 (XVI). Πρωτογ. 634 (XLI), 636 - 637 (XLVIII), 640 (LIII, 16), 642 (LIII, 23), 651 (LXV, 9). Γεωμ. 833 XXXIX, 837 (XLIII), 849 (LV, 4), 851 (LVIII, 1 - 2), 860 (LXX, 29), 867 (LXXXV, 3), 877 (CXV, 4, CXVI, 1), 789 (CXXI, 1), 880 (CXXII, 1 - 2)
- Σαρκοφάγοι - Λάρνακες: Πηλίνα ΥΕ

ΤΑΦΑΙ (συνέχεια)

- III Γ 365 (XXXIV), 366 (XXXVIII, 1), 377 (LXXXV), 379 (LXXXVII, 4), 383 (XCV), 384 (XCVI), 388 (CII, 2), 389 (CVI), 390 (CVIII, 1 - 5), 405. Ὑπομ. 530 (XXXIV), 531 (XL), 532 (XLI, 1), 533 (XLIII, 1). Πρωτογ. 664 (C, 1). Γεωμ. 876 (CXII), 878 (CXVII, 1, 3). Πόρινοι Ὑπομ. 526 (XX, 1). Πρωτογ. 657 (LXXXVII, 2). Γεωμ. 838 (XLV, 2), 852 (LX, 3, 5), 853 (LXIV), 874 (C), 875 (CVII, 2), 880 (CXXII, 2)
- Σήματα ἰδὲ ἐνδείξεις περιποιήσεως-λατρείας
- Στρώματα ταφῶν YE III Γ 372 (LXXV, 1), 376 (LXXX, 1), 378 (LXXXVII, 1 - 2), 390 (CIX). Ὑπομ. 536 (LI, 8), 539 (LXIII, 1). Πρωτογ. 668 (CXVI, 2). Γεωμ. 823 (II, 3), 829 (XXI), 856 (LXX, 2 - 3), 857 (LXX, 10), 859 (LXX, 24), 867 (LXXV, 7), 870 (LXXII, 1), 871 (LXXXIX, 1), 886 (CXIV), 893 (CLXXVI, 2, 3, 5)
- Τεφροδόχα ἀγγεῖα YE III Γ 384 (XCVIII), 388 (CII, 1), 389 (CVI), 390 (CVIII, 4), 405. Ὑπομ. 524 (XIV, 3), 526 (XVII, 8), 530 (XXXIII), 533 (XLIII, 2), 535 - 536 (LI, 1, 4), 537 (LIII, 3), 539 (LXIII, 6), 540 (LXIII, 9), 559 (LXXIII), 563 (XC). Πρωτογ. 635 (XLV, 4), 637 (L), 638 - 642 (LIII, 3, 5, 15, 16, 17, 18, 22, 23), 656 (LXXXV, 2, LXXXVII, 1), 658 (XCII - XCIII, 2), 661 (XCIII, 6), 663 (XCV), 667 (CXIII, 2, CXIV). Γεωμ. 830 (XXVIII, 2), 833 (XXXVI, 3, XXXIX), 835 (XL, 2 - 3), 837 (XLIII), 838 (XLVII, 1), 839 (XLVII, 5), 840 (XLVII, 7, 9 - 10), 841 (XLVII, 11, 13 - 14), 842 (XLVII, 16), 843 (XLVII, 25, 26), 844 (XLVII, 27), 846 (XLVII, 37 - 38), 847 (XLVII, 38, 39), 848 (L, LI), 849 (LII, LV), 850 (LVI, LVII, 2), 851 (LVIII, 2), 854 (LXV, 2), 857 (LXX, 11), 874 (C - CI, CIV, 1), 876 (CXII - CXIII), 877 (CXVI, 1), 878 (CXVII, 1), 879 (CXXI, 1), 880 (CXXII, 1), 881 (CXXIII, CXXV), 882

ΤΑΦΑΙ (συνέχεια)

- (CXXX, 2), 883 (CXXXIV, 2, 5, 8), 884 (CXXXIV, 16, 18, CXXXVI), 885 (CXXXVIII), 886 (CXLI - CXIV), 888 (CLV), 891 (CLXVIII, 1)
- Τοποθέτησις νεκρῶν: Συνεσταλμένη YE III Γ 357 (II), 358 (IV), 359 (IX, 2), 364 (XXVII), 368 (XLIX, 1), 373 (LXXVI, 1), 378 (LXXXVI), 379 (LXXXVII, 4), 388 (CII, 2), 389 - 390 (CVI). Ὑπομ. 528 (XXIII, 1 - 2), 529 (XXX, 1), 530 (XXXIII). Πρωτογ. 632 (XXIX), 633 (XXXV, 4), 634 (XLI), 637 (L), 644 (LVII, 2), 645 (LIX, 2, 4, 7 - 8), 646 (LIX, 10, 11, 12, 15), 647 (LIX, 20, 22), 648 (LX, 1 - 3, 5), 649 (LXII, 1 - 2), 650 (LXV, 5), 651 (LXV, 7, 9, LXVI), 656 (LXXXVI), 664 (C, 2). Γεωμ. 824 (V), 826 (XV, 2), 830 (XXIII, XXIV), 838 (XLV, 1 - 2), 852 (LX, 1, 3 - 4), 855 (LXVI), 856 (LXX, 3), 857 (LXX, 7 - 8, 10), 858 (LXX, 17, 22), 859 (LXX, 24, 26), 860 (LXX, 27 - 28, 32), 861 (LXX, 34, 37), 863 (LXX, 49), 864 (LXXII, 2), 865 (LXXII, 7), 866 (LXXIV, 3), 867 (LXXV, 6), 869 (LXXX, 2), 870 (LXXXII, 3), 879 (CXIX). Ὑπτία YE III Γ 357 (II), 359 (VI, 2), 363 (XXIV, 2, 6), 369 (XLIX, 3), 373 (LXXVI, 3 - 4), 374 (LXXVII), 376 (LXXX, 1), 388 (CII, 2). Ὑπομ. 524 (XVII, 1), 525 (XVII, 7), 526 (XVII, 8), 532 (XLI, 3), 533 (XLII), 534 (XLIX, 5), 540 (LXIII, 8). Πρωτογ. 622 - 623 (I, 1 - 2), 625 (IX), 626 (XII), 630 (XX, 6), 632 (XXIX, XXX), 637 (XLVIII, L), 640 (LIII, 16), 641 (LIII, 17), 644 (LVII, 3), 649 (LXII, 1 - 2 LXIII), 650 (LXV, 3), 655 (LXXXIV, 1), 644 (XCIX), 668 (CXVII, 1), 670 (CXXI), 671 (CXXII, 1). Γεωμ. 822 - 823 (I, II, 2 - 3), 824 (V), 826 (XIII), 827 (XV, 2), 831 (XXXII, 1), 832 (XXXII, 2), 841 (XLVII, 14), 844 (XLVII, 27), 847 (XLVII, 38), 852 (LX, 1), 854 (LXV, 5, 7). Πλείονες νεκροὶ εἰς τὸν αὐτὸν τάφον. YE III Γ

ΤΑΦΑΙ (συνέχεια)

- 357 (I - II), 358 (III), 359 (XI), 360 (XVI, 1 - 3), 361 (XVII, 1 - 3), 362 (XVIII - XXI), 363 (XXIV, 2, 4), 372 - 373 (LXXV - LXXVI), 374 - 375 L (XXVII - LXXVIII), 376 (LXXX, 1 - 4), 377 (LXXXII), 378 - 379 (LXXXVII, 1 - 3, 7 - 8), 380 (LXXXVIII), 381 (XC), 385 - 387 (C, 1 - 2, 7, 9), 388 (CII, 1 - 2), 389 (CIV, 1 - 2). Ὑπομ. 528 (XXIII, 3), 529 (XXX, 2), 530 (XXXV, 1), 532 (XLI, 3), 533 (XLII - XLIII, 1), 535 (LI, 1 - 2), 538 (LVII - LVIII), 539 - 540 (LXIII, 1, 3, 8 - 10). Πρωτογ. 626 (X, 2), 627 (XVII, 2 - 3), 628 (XVII, 5), 631 (XXVI, 1), 633 (XXXV, 4), 635 (XLV, 1), 638 - 642 (LIII, 5, 6, 17), 648 (LX, 2), 650 - 651 (LXV, 3, 7, 9), 668 (CXVII, 1), 669 (CXVII, 3, CXVIII, 1 - 3), 670 (CXXI), 671 (CXXII, 1 - CXXIII), 672 (CXXVI). Γεωμ. 824 (V), 826 (XIII), 827 (XV, 2, XVI), 828 (XVII, XIX), 829 (XXI), 830 (XXIV), 837 (XLIV, 1), 844 (XLVII, 27), 845 (XLVII, 28), 852 (LX, 4), 853 (LXV, 2), 856 (LXX, 3), 859 (LXX, 24), 862 (LXX, 48), 863 (LXX, 50), 864 (LXXII, 2), 867 (LXXV, 7), 869 (LXXVI, 5), 870 (LXXXII, 1), 871 - 872 (XC, 1), 872 (XCI, 3), 887 (CL, 1), 888 (CLII, 2), 890 (CLXIII, 1 - 2)
- Τάφιοι 1046
- Τάφιοι νῆσοι 1046
- Τάχι Θηβῶν 43, 190, 248, 635, 695, 833
- Ταχυδρόμος, περιοδικὸν 44, 637, 742
- Taylor, Lord W., XVI, XXIX, XXXIV, L
- Τεγέα (293), 64, 137, 198, 267, 312, 425, 602, 702, 771, 921, 922, 959, 991, 1017, 1023, 1029
- Technau, W., XXXVII
- Τείχη ἰδὲ Ἀρχιτεκτονική, ὀχυρώσεις
- Τεῖχος Δυμαίων (362), XI, 73 - 74, 130, 147, 163, 228¹, 272, 314, 331, 350, 428, 448, 466, 477, 478, 509, 556, 593, 1055
- Τεκκὲς - Ἀμπελόκηποι Κνωσοῦ 105, 106, 151, 213, 558, 660, 713, 752, 883, 934
- Τελεστήριον Ἐλευσίνος 752, 327, 786, 787, 835, 836
- Tell el Amarna 413
- Tell Sukas 1037
- Τέμενος Δελφῶν 140, 363, 523, 552
- Τέμπη 30, 31
- Τενέα ἰδὲ Ἀθήκια
- Τεπέ - Ἀσάρ ἰδὲ Ἀσάρ - Τεπέ
- Τέρμερα 93, 283, 655, 878, 931, 1001
- Τέφρα 194, 324, 345, ἰδὲ καὶ Ἀρχιτεκτονική, πυρπολήσεως λείψανα
- Τέως (414), 205, 278, 315, 707
- Τζεδάκης, Γ., XLII, XLIV
- Τζερμιάδες 107, 291
- Τζούλου οἰκόπεδον Ἄργους 645, 701, 858
- Τηγάνι ἰδὲ Πυθαγόρειον
- Τηλεπικοινωνιῶν κτήρια ἰδὲ Ο.Τ.Ε.
- Τημένου ὁδὸς Ἄργους 646, 745, 861
- Τήνος (424), 207-208, 280, 315, 654, 678, 708, 749, 756, 760, 763, 802-803, 818, 875-876, 898, 901, 902, 929, 956, 960, 999, 1019
- Thomas, H., LV
- Thomas, L. S., LII
- Thompson, H. A., XXVI
- Thompson, M. S., 31, 185
- Thomson, G., 1077⁴
- Τιθορέα ἰδὲ Ἄνω Τιθορέα
- Τιθρώνιον (147), 40, 310
- Τιλοφύσιον 602
- Τίμιος Σταυρὸς Κυδωνιῶν 150
- Τίρυνς (260), 59-61, 129, 144, 196, 263, 312, 329-330, 349, 353, 355, 367, 397, 404¹, 424, 443, 462-463, 484, 498, 501, 504, 509, 511, 519, 527-528, 541, 544, 547, 555, 576, 582, 585, 590, 594, 609, 617, 619, 647-648, 677, 701-702, 745-746, 757, 766, 772, 793-794, 818, 864 - 865, 897, 920, 989, 1017, 1029, 1049
- Τληπόλεμος 1071
- Τμήμα Ἀρχαιοτήτων Κύπρου 117, 118, 120, 121, 157
- Tölle, R., XXVII
- Tölle - Kastenbein, R., XXXVI
- Tomlinson, R. A., XXIV

- Τομπρίνο 70
 Τοππο 79, 147, 275, 556
 Τοπουσλάρ ιδε Πλατύκαμπος
 Torre Castelluccia 79, 147, 275, 431, 556, 926
 Τόσκεσι 182
 Τούμπα Λευκαντιού, νεκροταφείον 45, 192, 251, 524, 636, 741, 833, 834, 972 - 974
 Τούμπα Θεσσαλονίκης 28
 Τουραμπή Τεκκέ 300, 891, 944
 Τούρκοι 234, ιδε και ανασκαφαι
 Τουρκοκύβουρα 529, 650
 Τουρτοϋλοι (507), 292, 316, 887, 899, 937, 1004-1005, 1013, 1020, 1023
 Τραγαία 91
 Τραγάνα Λοκρίδος 40, 245
 Τραγάνες (317), 67, 128¹, 145, 199-200, 313, 369, 397, 425, 464, 529 544, 555-556, 567, 577, 651, 677, 704
 Τραυλός, 'Ι., XXVII, 250, 836
 Τραχίς (123), 39, 309
 Τράχωνες (218), 255, 311, 849, 896, 915
 Τρεῖς Λαγκάδες 'Ιθάκης 76
 Τρία Πηγάδια Μυκόνου 280
 Τριβωνιανού οδός 'Αθηνών 51, 842, 978
 Τρίκκαλα (96), 34, 131, 137, 182, 309, 360, 395, 418, 630, 675, 690
 Τριακκαλιώτη οικόπεδον 'Αργους 863
 Τριπόλεως οδός: 'Αργους 555, 578, 647, 862, 863. Σπάρτης 796
 Τριπόταμος Τήνου 208
 Τριφυλία -'Ηλις XXXII, 69, 146, 164, 201, 270
 Τριχωνίς 243
 Τροία (399), 29, 30, 80-81, 276, 277, 314, 417, 432, 446, 508, 927, 961, 1052, 1059
 Τροιζήν (264), 263, 312, 865-866, 897, 920, 989, 1017
 Τρόχαλος Μαλίων 882
 Τρούλος 85
 Τρουμπές 73, 272, 872, 924
 Τρύπα Χαλκίδος 43, 364
 Τρύπες 70
 Τρυπητή κτήμα 'Ριζομούλου 651, 747
 Τσαγλή κτήμα 'Ριζομούλου 651, 747
 Tsagli ιδε Güzel - Çamlı
 Τσαγκαράδα 828
 Τσαϊρ 127¹, 539
 Τσαουσίτσα (28), 22-23, 133, 169, 233, 307, 323, 349, 404¹, 412, 456, 549, 623-624, 675, 683, 684, 731, 761, 765, 768, 769, 822 - 823, 895, 905, 963- 964, 1013, 1015, 1021, 1023
 Τσαπαναίικα (363), 74, 314, 371, 398, 428, 466, 556
 Τσεκρέκου οικόπεδον Τίρυνθος 865
 Τσεραβίνα (5), 17, 307, 453, 483, 490³
 Τσερβάριον ιδε 'Ελαφότοπος
 Τσέργιανη ιδε Λοφίσκος
 Τσιγανάδικα Θάσου 80, 148, 376
 Τσιγκάνα 100, 286, 881
 Τσικαλαριό 91, 283, 806, 877
 Τσιμπίδης - Πεντάζος, Ε., XXI, 29, 30
 Τσόκρη οδός 'Αργους 858
 Τσοτύλι (62), 176-177, 178, 236, 308, 604, 617, 626, 675, 687-688, 735, 736, 761, 765, 766, 767, 768
 Τσουκαλαίικα (329), 200, 313, 704
 Τσουντα οικία Μυκηνών 329
 Τσουντας, Χ., XXII, XXXVI, 32, 33, 35, 89, 92, 135, 173, 183, 240, 359, 366, 631, 685, 700, 791
 Τσούτσουρος (528), 221, 317, 754, 760, 764
 Tübingen 92, 281
 Tuchelt, K., XL, 281
 Τύλισος (473), 104, 213, 288, 316, 335, 350, 384, 399, 405, 437, 472, 479, 486, 658, 678, 712, 751, 763, 882, 899, 934, 1003, 1019
 Tzedakis, ιδε Τζεδάκης

Uppsala 116, 260

U

Ure, P. N., XVIII, XXIV, 247

Y

Ἰαλομάζα ἰδὲ Μικρὰ εὐρήματα
 Ἰγυειονομεῖον Ἰρετρίας 45, 834
 Ἰδρα (437), 282, 315
 Ἰμηττός (213), 194, 254, 311, 607,
 617, 619, 620, 699, 772, 790, 817, 914,
 982, 1013, 1016
 Ἰπατον (170), 248, 310, 832, 896, 911

Φ

Φαιδριάδες 188
 Φαίηκες - Φαίαιες 1046
 Φαιστός (523), 112, 113, 156, 163,
 220, 294, 317, 341, 348, 351, 441, 517,
 538, 545, 562, 581, 586, 614, 618, 667,
 679, 716, 754, 764, 813, 889, 900, 938,
 1006, 1012, 1020
 Φάλασσα (88), 32, 308
 Φαλάσαρνα 286
 Φάληρον (217), 48, 51, 255, 311, 365,
 638, 639, 839, 848-849, 896, 915, 983,
 1016
 Φανᾶ (409), 278, 315, 798, 818, 928, 997,
 1013, 1018, 1029
 Φάνες 98, 99, 436
 Φαράγγι (40), 171, 234, 308
 Φαρμακάρια 220, 221, 294, 889, 1007
 Φάρσαλα (109), 37, 38, 138, 163, 184,
 240, 309, 360, 395, 401, 418, 458,
 484, 487^{2,3}, 488²
 Φάσσου οἰκόπεδον Ἄργους 862
 Φατοῖα 152, 533
 Φεῖδων 1026, 1033
 Φεῖδωνος ὁδὸς Ἄργους 861
 Φενεός (279), 63, 265, 312
 Φερραῖ - Βελεστινόν (102), 34-
 35, 36, 137-138, 163, 182, 239, 309,
 418, 551, 630, 676, 691, 738, 762, 767,
 826, 895, 907, 966, 1015, 1023
 Φετιχ Τζαμί 38, 138, 184
 Φηρή 64
 Φθίοι 1046

Ἰπερβόρειοι Παρθένοι 377
 Ἰπερόχη 377
 Ἰπηρεσία Ἀρχαιοτήτων Κύπρου ἰδὲ
 Τμήμα Ἀρχαιοτήτων Κύπρου
 Ἰπηρεσία Δημοσιευμάτων Ἰπουργείου
 Πολιτισμοῦ καὶ Ἰπιστημῶν XI², XI

Φθιώτιδες Θῆβαι (112), 184-185,
 241, 309, 692, 908, 967, 1015
 Φθιώτις XXIII, 39, 163, 186, 241, 243
 Φιλαδελφεύς, Ἀ., XXVI, 53, 254, 257
 Φιλάρχαιος Ἰταιρεία Ὀρθρὸς 829
 Φιλήρημος 382
 Φίλια (114), 241, 309, 908, 967-968,
 1015
 Φιλιζίου νῆσος 89, 90, 282, 805, 931
 Φίλιος, Δ., XXVI, 836
 Φιλιππάκη, Β., XXXVIII, XXXIX, 92, 280,
 999
 Φιλιππιάς 22
 Φιλίππου ὁδὸς Κοζάνης 626
 Φιλισταῖοι 500, 510, 512, 1036, 1037, 1052
 Φλάμπουρα (277), 265, 312, 869, 897,
 921
 Φλέσσα οἰκόπεδον Ἄργους 646, 745, 858
 Φλώρινα (38), 27, 130, 134, 228¹,
 308, 415, 457
 Φλώρου οἰκόπεδον Ἄργους 861
 Φοινίκη 11, 505
 Φοινικιά (476), 214, 289, 316, 663,
 678, 713, 752, 756, 763, 766, 935
 Φορτέτσα 105, 106, 151, 214, 385, 438,
 472, 473, 532, 661, 662, 713, 714, 752,
 884, 934
 Φορωνέως ὁδὸς Ἄργους 861
 Φουρνὴ 151
 Φοῦρνοι (270), 264, 312
 Φράτι ἰδὲ Ἀφράτι - Ἀρκάδες
 Φρέατα ἰδὲ Ἀρχιτεκτονική

Φροῦδι τοῦ Καλαμιτσίου 92
 Φρύγες 1044
 Φτέρη 871, 924
 Φυγιώτη τὸ Ἄλῳνι 113, 667, 889, 938
 Φύλακας 291, 811, 1004
 Φυλακοπή 97, 334

Φώκαια (406), 204, 278, 314, 928, 1029
 Φωκεῖς 1044, 1072
 Φωκίς - Λοκρίς 40, 129, 139, 187, 244,
 394, 727, 1042
 Φωτούλα 111, 389

X

Χαϊδελέβερρη 54, 193, 205, 207, 252, 253,
 257, 268, 638, 696, 707. Ἴδὲ καὶ Συλ-
 λογὴ ἀρχαιολογικὴ
 Χαιρώνεια 41, Ἴδὲ καὶ Μουσεία
 Χάλαβρα 109, 292, 811
 Χάλαρα 813
 Χαλανδρίτσα (360), 73, 272, 314,
 371, 398, 428, 466, 482¹, 485, 490¹,
 601, 872, 898, 994, 1018, 1021
 Χαλέπα 216
 Χαλικερὰ 78
 Χαλιώτη ἀγρὸς - νεκροταφεῖον Λευκαν-
 τιοῦ 142, 524, 574
 Χαλκιδικὴ 777, 1026, 1064
 Χαλκίς (189), 43-44, 129, 191, 230,
 250, 310, 364, 396, 420, 460, 605, 616,
 619, 635, 676, 695, 740, 762, 770, 771
 772, 777, 784, 817, 833, 896, 1025, 1026
 Χαλκολιθικὴ ἐποχὴ 170
 Χαμαίζι 152, 533
 Χαμάμια 241
 Χανιὰ (453), 100-101, 108, 150, 211 -
 212, 286, 315, 335, 350, 383, 399, 436-
 437, 531, 541, 544, 558, 578, 586, 588,
 657, 678, 711, 750, 763, 765, 809, 819,
 881, 899, 933, 1002, 1019
 Χάνι Κουρτέσας 260
 Χάραδρος 856
 Χαριτωνίδης, Σ. Ἰ., XXVII, XXIX
 XLI, 61
 Χάρμαινα 245
 Χασάμπαλι - Γεντίκι (91), 33,
 181, 309, 359, 395, 417-418, 458, 484,
 493³, 630, 675, 690
 Χασιὰ (200), 46, 252, 411
 Χατζηλάρης, Ἰ., 219
 Χατζιδάκης, Ἰ., XVIII, XLII, XLIII, 104,

287
 Χατζηκώστα Ὁρφανοτροφεῖον Ἀθηνῶν,
 ἰδὲ Ὁρφανοτροφεῖον
 Χατζηξενοφῶντος οἰκόπεδον Ἄργους 647
 Χανγὰ 389, 536
 Χειμαδιὸ (346), 71, 313, 370, 397,
 427
 Χελιωτόμυλος 643
 Χερσονήσι (274), 264, 312
 Χετταῖοι 491, 506, 510, 1076
 Χίλια Σπίτια 244
 Χιλιόμοδιον (244), 259, 311, 853,
 897, 917
 Χίος 81, 129, 278, 315, 501, 818, 821, 928,
 945, 960, 961, 1013, 1018, 1028, 1029
 Χλεμούτσι (348), 271, 313, 871, 897
 Χοιρόμαντρες 216, 290, 936
 Χονδροβολάκης 292, 936
 Χουρμουζιάδης, Γ., 137, 239
 Χοχλιδολοῖ 214
 Χρήστου ἰδὲ Χρίστου
 Χριστοδούλου, Ἀ., XLVII
 Χρίστου, Δ., XLVII, XLVIII
 Χριστοῦ νῆσος 882
 Χρυσανθάκη ἰδὲ Κουκούλη
 Χρυσοπολίτισσα 120, 346
 Χρυσοσπηλιώτισσα 225
 Χρυσοστόμου Σμύρνης πλατεῖα Ἄργους
 863
 Χρυσοχοῦ 225
 Χρώμιον (72), 179, 237, 308, 689
 Χώρα: Ἀστυπαλαίας 98. Μυκόνου 280,
 930
 Χωρέμης, Ἀ. Κ., XXXI, 200
 Χῶρες 151
 Χώριζα Ὑδρας 282

Ψ

Ψ α ρ à (407), 278, 314
 Ψ α χ ν à (186), 43, 250, 310
 Ψηλά Ἀλώνια Αἰγίου 76

Ψ υ χ ρ ò (502), 109, 217, 292, 316, 440,
 475, 486, 714-715, 936, 1004, 1020

V

Vandernabeele, F., LI
 Van Effenterre, H., ἰδὲ Effenterre
 Vallet, G., XVI, XXXIV, 275, 276, 926, 927
 Vallois, R., XIII, XXXVI, 85, 281
 Valmin, N., XXXI, 61, 331
 Vatin, C., XVI, XXIV

Vermeule, E., XXXIII, 507₃, 510
 Vierneisel, K., XXXVIII
 Villard, F., XVI, XXXIV, 276, 927
 Voigtländer, W., XL
 Vries, K., XXX

W

Wace, A. J. B., XIV, XX, XXII, XLIX, 31,
 138, 185, 329, 510, 565¹, 700, 791
 Wace - French, E., LI
 Waldbaum, J. C., XLIX
 Walter, H., XXXVI, XXXVIII, 206
 Wardle, K., XXI
 Waterhouse, H., XXXI, XXXIV
 Webb, J. M., XLIX
 Webster, T. B. L., XLVIII
 Weickert, C., XL
 Weinberg, S. S., XXVIII
 Welter, G., XXXVI, XXXVIII
 Wells, B., 62, 63
 Wertime, Th. A., XLIX

Whitehouse, R., XLIX
 Wide, S., XXXVI, XXXVII, XLII, L
 Wiegand, Th., XL
 Wien 205
 Wiesbaden 86, 89
 Wilhelm, A., XXX
 Wilkie, N. A. C., XXXI
 Willemsen, F., XXVII, XXXII
 Williams, Ch. K., XXX
 Wilson, V., XLVIII
 Wolters, P., XXII, XXIV
 Woodward, A. M., XXXI
 Wrede, W., XXXVII
 Wycherley, R. E., XXVI

Y

Yon, M., XVIII

Young, R. S., XXVI, XXVII, XLVI

Ω

ῶδεῖον Ἡρώδου 49, 51, 638
 ῶπις 377
 ῶραιόκαστρον (2), 16, 306, 452,

483, 490³
 ῶρεοῖ (179), 249, 310

Z

Zagora ἰδὲ Ζαγορά

ΟΥΣΙΩΔΗ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Σελίς XLVI	στίχ.	12	ἀντὶ	A. Mauri	γραπτέον	A. Maiuri
» XLV	»	32	»	E. Coche κ.λπ.	γραπτέον	É. Coche κ.λπ.
» 40	»	28	»	Τραγάνες	γραπτέον	Τραγάνα
» 50	»	19	»	Ἀμφιτρύονος	γραπτέον	Ἀμφικτύονος
» 83	»	5	»	AJA 1960	γραπτέον	AJA 1950
» 113	»	22	»	1959 - 70	γραπτέον	1969 - 70 κ.λπ.
» 284	»	31	»	Serves	γραπτέον	Sèvres
» 318	»	1	»	πάλιν ὥστε	γραπτέον	πάλιν αὐξάνεται ὥστε
» 320	ὑποσημ.	1	στίχ.	4 ἀντὶ XVIII	γραπτέον	XVII
» 417	στίχ.	14	ἀντὶ	Τροίας VIIIβ	γραπτέον	Τροίας VII β
» 426	»	28	»	LXXXII.	Διάσελλα	γραπτέον LXXXIII.
» 433	»	18	»	CXXVI	Στρατονίκηια	γραπτέον CXXIV κ.λπ.
» 463	»	12	»	(5) Μερικά κ.λπ.,	γραπτέον	(6) Μερικά κ.λπ.
» 488	»	14	»	Ἐκ τῶν 23	γραπτέον	Ἐκ τῶν 22
» 491	»	15	»	αἱ ὑπόλοιποι 11	γραπτέον	αἱ ὑπόλοιποι 12
» 499	»	32	»	Ὑστεροκυπριακὴν II Γ	περίοδον	γραπτέον Ὑστεροκυπρια- κῆς II Γ περιόδου
» 501	»	3	»	ὑπερέβαιναν	γραπτέον	ὑπερέβαινε
» 502	»	19	»	Στρυμῶνος	γραπτέον	Στρυμόνος
» 566	ὑποσημ.	3	»	Myk. III C: 2	γραπτέον	Myc III C: 2
» 645	στίχ.	21	»	Κυμπεροπούλου	γραπτέον	Κυμπουροπούλου
» 731	»	11	»	Τσαουτσίτσα	γραπτέον	Τσαουσιτσα
» 737	»	9	»	AE 169	γραπτέον	AE 1969
» 927	»	25	»	ΑΔ 1927	γραπτέον	ΑΑ 1927
» 992	»	31	»	(12) Χαλκᾶ κ.λπ.	γραπτέον	(2) Χαλκᾶ κ.λπ.
» 1044	»	7-8	»	περιγράφονται ὡς ὀργανωμένοι	γραπτέον	περιγράφεται ὡς ὀργανωμένος
» 1044	»	9	»	ἀποτελοῦντες ἰσάριθμα	γραπτέον	ἀποτελεῖται ἀπὸ ἰσάριθμα

Τύποις: ΕΜΜΑΝ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ Δερβενίων 7 — Τηλ. 3631298 Ἀθήναι